LIBER SEPTIMVS CONSILIORVM ALEXANDRI Imolensis.

CONSILIORVM

IVRIS VTRIVSQVE DOCTORIS consummatissimi D. Alex. Tartagni Imolensis Septima Pars, per Dominum Carolum eius filium dilectissimũ in lucem edita, & ex suo originali ex fide extracta: recens maxima cura diligentissimaq; emendatione excusa: cum pluribus consilijs ex multis exemplaribus vndecunque collectis. Additis insuper vnicuiq; consilio Summarijs, & numeris specialem consilij sententiam indicãtibus, per Iuris vtriusq; acutissimum interpretem, & regium Consiliariũ Dominum Ioannem de gradibus.

LVGDVNI,

1552

Alexander de Magnanis. J. U. D. Pontificij Cesa-reiq; Studiosis. S. P. D.

Quantam iampridem iacturam Diuine Huma-
neq; Scientie Studiosi ex obitu Alexandri Jmol. fecerint, nemo fere est qui nesciat: qui nisi nobis in-
genij sui plurima monimenta, que ipsius desiderium aliquantulum leuarent, reliquisset perpetuo
desiderandus foret. Erat enim tum in reliqua vita, tum in legibus interpretandis apprime conspicuus.
Nam vite sanctitas summa comitas par elegantia morum incomparabilis, in explicandis vero legibus
admirabilis, quedam ⁊ pene diuina perspicuitas ⁊ scientia incredibilis conspiciebatur: siue disputandi
subtilitatem, necnon ingenij subtilitatem: siue loquendi suauitatem atq; dulcedinem quãdam spectares:
que repugnantes quoquo duceret ⁊ impelleret: Autoritas autem eius apud omnes tanta extitit, vt non
ab homine sed ab oraculo quodam responsa dari viderentur. Quare si omnes, qui ab hinc annos sexcen-
tos cognitionem iuris calluerunt in vnum locum contrahantur, cum Alexandro Jmolensi non sunt comparandi. Nam cũ eum qui-
cunque tempestate sua clarissimi iureconsulti fuerunt admirarentur atq; suspicerent, In primis Franciscus Aretinus, qui Jnsubrium
ducis a consilijs fuit, mirum in modum admiratus est, atq; adeo dilexit vt Alexandrum Chriseum hoc est aureum doctorem appel-
lare consueuerit. Nec hoc summa absq; ratione dicebat. Etenim vix liquebat an morum ⁊ vite elegantia, an doctrina ⁊ iuridica facul-
tate clarior haberetur. Nam si literas ⁊ iuris interpretationem Alexandro eripuisses, vt idem Aretinus de eo predicabat, cetera vir re-
gius atq; aureus esse videbatur. Quamobrem plurima gratia ab omnibus studiosis Carolo eius filio sapientissimo habenda est. Qui
cum videret quinq; tantummodo consiliorum Alexandri patris sui volumina publice formis excusa: memoriaq; teneret longe plu-
ra ab ipso patre summa doctrina ac singulari industria consiliorum opera elucubrata fuisse, maxima cura nec minore diligentia biblio-
thecam paternam excutiens. Tandem duo hec consiliorum volumina, Sextum, scz, ⁊ Septimum inter patris monimenta, que ipsius
Alexandri manu conscripta erant delitescentia ac iam situ puluereo obruta deprehendit: que mihi pro pietate, quam erga patris
manes singularem adhuc seruat legenda tradidit. que cum diligenter euoluerem vt vna cum quinq; primis in publicum egrederentur
condigna esse censui: quod verum esse quicunq; ea perlegerit facillime iudicabit. Quare ea quamprimum impressori dedaleo ac diligẽ-
tissimo typis, excudenda dedi, qui ne quid ab archetypo, ipsius enim Alexandri antigrapha habuit, aberraret diligentissime seruauit.
Accipite itaq; studiosi perspicacissimi obuijs, vt aiunt, manibus duos hosce Alexandri consiliorum tractatus, ex quibus, ni fallor, lõ-
ge maiorem quam ex primoribus ac reliquis eius collectaneis vtilitatem percipietis. Jn prioribus enim reliquos superauit: in his ve-
ro semetipsum superasse videtur: etenim propter hec responsa de Alexandro idem quod de Apolline Pithio traditum est: merito di-
cere possumus eum fuisse vnde sibi nedum ciues sui omnes sed populi ⁊ principes consilium expectarent. Quos ipse sua ope ex incer-
tis certos compotesq; consilij dimittebat. domus enim ipsius dubio procul oraculum totius fere orbis habebatur, eiq; iure optimo
statuta sicuti Hermodoro Ephesio Rome in comitio legum, quas decemuiri tulerunt, interpreti publice dicanda foret: quanq; innu-
meras pene statuas ipsi domini in Gymnasijs studiosos omnes posuisse ac dicasse videmus: que sibi cum eas intuentur animum ad
virtutem vehementissime accendunt: mihiq; potissimum: qui imaginem eius in larario positam reuerenter adire ac more maiorum ve
nerari consueui. Sed ne plura de ipso dicam, propinquitas, que mihi cum illo arctissima fuit, sum enim ex eius filia nepos, cohibet: ne
mihipsi applaudere videar. Superest, candidissimi lectores, vt Alexãdri duo hec consiliorum volumina eo studio lectitetis: quo prio-
res illos quinq; responsorum libros ac omnes lucubrationes perlegere consueuistis. Quod vos facere cum auunculus meus Carolus,
quem honoris causa nomino, intelliget. Reliqua Alexandri parentis sui monimenta non minori cura ac diligentia perquiret, vobisq;
cum rem se gratissimam facere cognouerit, in publicam omnium studiosorum vtilitatem sicut in presentia hec ipsa exhibuit, perlegen-
da vobis omnibus studiosis accuratissimis dabit. Valete.

¶ Septimū volumē Cōsilioꝝ. J. U. Monarche. Et modernoꝝ Principis dn̄i Alexandri Tartagni Jmolensis nouiter repertū. Et ex suo originali fideliter ⁊ accurate extractum Feliciter incipit.

Summarium super primo consilio.

1 ☞ An absentia inducat priuationem regiminis alicuius hospitalis vel beneficij. 2

3 Beneficia simplicia vel non habentia curam animarum non requirūt residentiam personalem.

4 Priuatio officij non inducitur parte non citata.

5 Ad euadendam penam priuationis officij sufficit ꝙ pars requisita sit parata reddere rationem.

6 Priuatio alicuius officij vel beneficij facta per illos ad quos nō extenditur iurisditio priuationis non valet.

¶ Consilium Primum.

¶ An priuari possit hospitalarius qui residentiam non fecit: ⁊ rationem non reddit ⁊ quomodo.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Attentis his q̄ in themate narrant̄: ⁊ ꝑspectis scripturis mihi exhibitis, res de qua q̄rit̄ videt̄ probabili dubitatiōe carere: ⁊ ꝑ consequēs videt̄ cōcludēdū pro dicto dn̄o Symeone q̄ apparet seruata fuisse solennia req̄sita in electiōe dicti dn̄i Symeonis electi in magistrum rectorē hospitalariū ⁊ gubernatorē dicti hospitalis, ⁊ similiter in eius acceptatiōe vt cōstat ex 1 dictarū scripturarū inspectiōe. Solū † est videndū vtrū ꝓpter absentiā dicti dn̄i Symeōis q ꝑ aliquot mēses stetit absens a dicto hospitali ⁊ a ciuitate pisarū potuerit priuari dicto regimine ꝑ dictos dn̄os priores ꝓut factū esse dicit̄: ⁊ ꝓculdubio cōcludendū videt̄ ꝙ nō, ꝑsertim ex in- 2 frascriptis q̄ ille † q tenet̄ facere residentiā in beneficio nō pōt illo priuari ꝓpter nō residentiā factā ex causa etiā volūtaria q̄uis etiā discessisset sine supioris licētia nisi pri⁹ fuerit ꝑ suū superiorē vel aliū ad quē ptineret monit⁹. ⁊ tpe cōgruo expectat⁹ infra qd̄ nō venerit. vt habet̄ in c. qualiter cū tribus. c. sequētibus. ⁊ in. c. fi. de cleri. nō resi. ⁊ in. c. ꝓuenit. el secundo de appel. ⁊ tradit̄ plene ꝑ gl. ordi. in. c. q̄m frequēter. §. porro. in verbo in sacris canonib⁹ vt lite nō conte. ⁊ ibi inter cetera dicit glos. magis cōiter approbata hoc esse verū etiā q̄n beneficiat⁹ recessisset cū licētia sui supioris vsq̄ ad certū tp̄s sibi statutū infra qd̄ reuerteret̄: quia etiā hoc casu si nō redeat infra dictū tp̄s debet moneri alias nō posset ꝓcedi ad sententiā priuatiōis cōtra eū vt etiā no. Joā. an. ⁊ alij post eū plenius ibi. ⁊ in. c. ex parte. el primo post gl. de cleri. nō resi. ⁊ plures etiā monitiones requirunt̄. ſm qd̄ legit̄ ⁊ notat̄ in. c. ex tue. de cleri. nō resi. ⁊ no. in dicto. §. porro. cū sequēti. ⁊ ibi etiā plene tradit̄ ꝑ q̄ti tēporis spaciū expectari debeat monit⁹. ⁊ an debeat moneri ꝑsonaliter de quo etiā tangūt docto. in dicto. c. ex tue. ⁊ sup eo specialiter nō scribo q̄ p̄suppo- nit̄ factā nō fuisse monitionē seu citationē. ⁊ tanto magis nō debuit ꝓ- 3 pter nō residētiā priuari dict⁹ dn̄s Symeō q̄ vt inq̄t † dn̄s Cardinalis florētin⁹ ⁊ Jo. de imo. in. §. fi. de cleri. nō resi. ſm gn̄alem cōsuetudinem beneficia simplicia seu nō habētia curā aīarū nō requirūt residentiā ꝑsonalē. ¶ Nec obstat etiā si diceret̄ ꝙ nō reddidit dict⁹ dn̄s Symeō rationē administratiōis ad quā reddēdā singulis annis tenebat̄ ex forma electiōis sue in qua cōtinet̄ ꝙ si ꝑ ip̄m rectorē steterit quomin⁹ reddiderit singulis annis rationē dn̄is priorib⁹ ciuitatis pisaꝝ possit ⁊ de- 4 beat priuari officio p̄dicto q̄ respōdeo † ꝙ nec etiā ad hm̄ōi priuationē potuit ꝓcedi eo nō citato nec monito. c. inter quatuor. de maio. ⁊ obe. l. de vnoquoq̄. ff. de re iudi. ⁊ qd̄ voluit gl. no. in cle. p̄senti in ṽbo cōstite- 5 rit. de cēsi. ¶ † Preterea q̄tū ad penā priuatiōis euadendā satis est ꝙ dictus dn̄s Symeon si fuerit requisit⁹ fuerit parat⁹ reddere rōnē vt sic nō dicat̄ stetisse ꝑ eū. l. fi. §. qd̄ ait. ff. quorū leg. ⁊ in terminis nostris est gl. no. in cle. q̄ cōtingit. §. vt aūt. in verbo annis singulis de relig. do. nā tex. ibi dicit ꝙ tales rectores hospitaliū debent singulis annis reddere rōnem. ⁊ gl. ibi inq̄t ꝙ sufficere videt̄ ꝙ hoc faciāt cū requisiti sunt ꝑ id qd̄ habet̄ in. c. breui. de iureiuran. ⁊ ꝑ no. in. c. cupiētes. §. si vero. in ṽbo cōtēpserint. de elec. lib. vj. vn̄ tenēt ibi. zenze. Pau. de Liaza. ⁊ dn̄s Cardinalis florentin⁹ ꝙ saltē quo ad hoc vt penā nō incurrāt hm̄ōi hospitalarij satis est ꝙ q̄n requisiti sunt rōnem reddāt: ⁊ illud qd̄ dicit̄ in dicta cle. q̄ cōtingit. §. vt aūt. ver. qd̄ si cecus ⁊c. nō refert̄ ad id qd̄ dictū fuit ibi de rōne reddēda: sed ad alia superi⁹ ibi expressa q̄ ab initio institutiōis requirebant̄ vt est de mente gl. in verbo attentatū ⁊ clari⁹ no. ibi dn̄s Cardina. qui refert se ita cōsuluisse ⁊ satis colligit̄ ex verbis illi⁹ littere in dicto ver. qd̄ si secus. q̄ videt̄ loqui de his ꝓpter q̄ ipsa institutio seu ordinatio reddit̄ nulla: ⁊ sic videt̄ loqui de his q̄ ipse ordinationes 6 requirebant. ¶ † In sup dicta priuatio videt̄ alia ratione nō tenuisse q̄ fuit facta vt dicit̄ dūtaxat per dictos dn̄os priores tm̄: ⁊ de iure hoc non spectat ad eorū iurisdictionē. vt in. c. de zenodochijs. extra de religio. domi. ⁊ no. in. d. cle. q̄ cōtingit. in princi. in verbo de iure. nec etiā ex forma litterarū apostolicarū hoc eis ꝑmittit̄: ⁊ ꝓpterea dicta priuatio etiā tanq̄ facta ab incompetenti iudice non valuit. c. at si clerici. de iudic. l. prima. ⁊ per totum. C. si a non competen. iudi.

¶ Summarium super secundo consilio.

1 ☞ Ubi agitur de pena vltimi supplicij probationes dn̄t esse lucidissime: ⁊ non sufficit ꝓbatio ꝑ presumptiones iuris vel iudicia vehemētia.

2 Dictum testis disponēs ꝙ talis ⁊ alij congregati vulnerauerūt aliquē cum duobus vulneribus non probat ꝙ omnes vulnerauerunt.

3 Dictio quasi: primo loco posita est expressiua veritatis.

4 Minor. xx. annis non probat in criminalibus.

5 Dictio tantum: est taxatiua.

6 Testis qui iurauit dicere veritatem tenetur dicere plenam ⁊ meram veritatem aliter committit falsum.

7 Dictum testis cū iuramento secundo loco testificans ꝙ illud qd̄ primo testificatus fuerat persuasionibus ⁊ minis deposuit non potest ferri sententia super prima attestatione que non sit lata.

8 Testis inimicus capitalis non probat in causa criminali.

9 Testis qui est amicus inimici non repellitur in causa criminali.

10 Dictum duorum testium contradicentium non probat.

11 Testimoniū qd̄ verisimilitudine caret nō sufficit ad plenā ꝓbationem.

12 Testes licet videantur ſm verba clare probare: tamē iudex ipsius testimonio non potest adhibere fidem si sibi videtur.

13 Frater vt succurrat fratri potest pro defensiōe ⁊ liberatiōe fratris offendere auxiliantem: ⁊ si excesserit modū in defendendo non punit̄ de homicidio sed de excessu. ⁊ in numero. 14

15 Testis singularis deponens super iudicio non probat sed requiruntur duo testes.

16 Testes deponentes quod publice dicitur non probant delictum: nec etiam famam

17 Uerba testis dubia ⁊ apta ad duplicem intellectū debent interpretari contra producentem.

¶ Consilium Secundum.

¶ Quādo apparet ꝙ plures interfuerūt homicidio ⁊ vnū tm̄ vulnus vel duo apparent ⁊ quinq̄ interfuerūt ⁊ non cōstat quis ꝑcusserit: ⁊ si testis variauit a primo dicto vel addidit: an ei credat̄: ⁊ quid si tacuit verū: ⁊ si quis in defendendo excessit modū an teneat̄ solū de excessu: ⁊ per quot testes probetur indicium ⁊ quomodo probetur fama.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Uiso ꝓcessu in causa inquisitionis formate ꝓ homicidio cōmisso in ꝑsonā Nicodemi dn̄i Bernabonis de heriginis de pontremulo: ⁊ his q̄ eleganter deducta ⁊ allegata sunt ꝑ clarissimos cōsulentes papienses dicā q̄tū de iure censeo ⁊ eo breui⁹ qd̄ tēporis angu- 1 stia nō mediocriter coactus sum. ¶ Et in primis presuppono † ꝙ vbi agit̄ de pena vltimi supplicij in tm̄ oportet ꝓbatiōes esse lucidissimas iuxta. l. fi. C. de ꝓbatio. ⁊ l. q sententiā. C. de penis. ⁊ l. singuli. C. de accusa. facit gl. in. c. q̄m frequēter. in prin. in verbo ciuiliter vt lite nō cōtesta. qd̄ nō sufficeret esse probatū per p̄sumptiones iuris vel iudicia etiā vehemētia. q̄ vigore p̄sumptionis etiā violente nō debet iudex esse facilis ad cōdēnationē: ⁊ casu quo ad cōdēnationē ꝓcedat nō dꝫ cōdēnari in pena corporali sed pecuniaria ⁊ modica. vt ꝓbat̄ in. c. afferte. ſm Joā. an. Ant. de but. ⁊ alios ibi de p̄sumpt. ⁊ not. Inno. ⁊ Hostien. in. c. qa verisimile. de p̄sumptio. ⁊ not. Alber. de gandino sub rubrica de p̄sumptionibus ⁊ iudicijs qb⁹ procedit̄ ad condemnationē. ⁊ Bal. in. l. non est. ff. qd̄ met. cau. ⁊ in. l. fi. C. de proba. ⁊ Ant. de but. in. c. quāto. de presum. ⁊ Lud. ro. in. l. j. §. si quis in villa. in fin. ff. ad sylle. ꝑ quo benefacit gl. not. in. c. inter. in glo. fi. de purga. cano. ¶ Uidendum est igitur an ꝑ probationes lucidissimas sit probatum dictos dominicū Antonij Januēsis tognarellum ⁊ Nicolosium de pontremulo occidisse dictū Nicodemū: ⁊ licet contra eos plures testes inducti sint: tamē illi qui stringere vident̄ circa immediatum actū homicidij, sunt Leonardus verioni. Jacobus alias nuncupatus turchus. Antognotius: ⁊ Jacob⁹ de riolo. ideo ab istis incipiam. ¶ Et primo quo ad Leonardū dico ꝙ iste in primo testificatu suo non probat nedum quo ad Nicolosium cōtra quē nihil deponit sed nec etiam quo ad Dominicū nec quo ad tognarellū patet: quia dicit ꝙ Tognarellus, Laurētius, Dominic⁹ ⁊ Luchinus ad clamorem peregrini pugnantis cum turcho ⁊ clamātis arme arme exiuerunt de domo Joannis marassi ⁊ iuerunt ad locū vbi erat Nicodemus ⁊ Turchus: ⁊ ꝙ peregrinus fuit primus qui admenaret contra Nicodemū: ⁊ ꝙ omnes alij predicti simul congregati vulnerauerūt Nicodemū in gula vna percussione ⁊ in tibia sinistra vna alia percussione cū magna sanguinis effusione ⁊ non deponit quis fuerit ille qui vulbe- 2 rauerit. ⁊ clarū est † ꝙ ex dicto suo non potest dici ꝙ omnes vulnerauerunt. cum dicat solum de duobus vulneribus. ⁊ tamen dicit ꝙ predicti erant quinq̄ vnde succedit doctrina gl. in. l. item mella. §. si plures. ff. ad l. aquil. in verb. percusserit. que voluit ꝙ si plures interfecerūt ⁊ constat ꝙ vnus tantum percussit ⁊ non constat quis ille fuerit nullus puniat̄. per. l. absentem. ff. de. pe. ita est hic. nā licet iste testis dicat ꝙ peregrin⁹ fuit primus qui admenauit: non tamen dicit ꝙ ipse vulnerauerit ⁊ illā gl. secutus est Dynus. consulendo per. l. in tempus. §. j. ff. de heredi. insti. ⁊ l. si fuerit. ff. de reb⁹ dubijs. ⁊ l. duo sunt titij. ff. de test. tute. ⁊ dictū

Alexander de Magnanis. J. U. D. Pontificij Cesa- reiq; Studiosis. S. P. D.

QUantam iampridem iacturam Diuine Huma-
neq; Scientie Studiosi ex obitu Alexandri Jmol. fecerint, nemo fere est qui nesciat: qui nisi nobis in-
genij sui plurima monimenta, que ipsius desiderium aliquantulum leuarent, reliquisset perpetuo
desiderandus foret. Erat enim tum in reliqua vita, tum in legibus interpretandis apprime conspicuus.
Nam vite sanctitas summa comitas par elegantia morum incomparabilis, in explicandis vero legibus
admirabilis, quedam ⁊ pene diuina perspicuitas ⁊ scientia incredibilis conspiciebatur: siue disputandi
subtilitatem, necnon ingenij subtilitatem: siue loquendi suauitatem atq; dulcedinem quãdam spectares:
que repugnantes quoquo duceret ⁊ impelleret: Autoritas autem eius apud omnes tanta extitit, vt non
ab homine sed ab oraculo quodam responsa dari viderentur. Quare si omnes, qui ab hinc annos sexcen-
tos cognitionem iuris calluerunt in vnum locum contrahantur, cum Alexandro Jmolensi non sunt comparandi. Nam cũ eum qui-
cunque tempestate sua clarissimi iureconsulti fuerunt admirarentur atq; suspicerent, Jn primis Franciscus Aretinus, qui Jnsubrium
ducis a consilijs fuit, mirum in modum admiratus est, atq; adeo dilexit vt Alexandrum Chriseum hoc est aureum doctorem appel-
lare consueuerit. Nec hoc summa absq; ratione dicebat. Etenim vix liquebat an morum ⁊ vite elegantia, an doctrina ⁊ iuridica facul-
tate clarior haberetur. Nam si literas ⁊ iuris interpretationem Alexandro eripuisses, vt idem Aretinus de eo predicabat, cetera vir re-
gius atq; aureus esse videbatur. Quamobrem plurima gratia ab omnibus studiosis Carolo eius filio sapientissimo habenda est. Qui
cum videret quinq; tantummodo consiliorum Alexandri patris sui volumina publice formis excusa: memoriaq; teneret longe plu-
ra ab ipso patre summa doctrina ac singulari industria consiliorum opera elucubrata fuisse, maxima cura nec minore diligentia biblio-
thecam paternam excutiens. Tandem duo hec consiliorum volumina, Sextum, scz, ⁊ Septimum inter patris monimenta, que ipsius
Alexandri manu conscripta erant delitescentia ac iam situ puluereo obruta deprehendit: que mihi pro pietate, quam erga patris
manes singularem adhuc seruat legenda tradidit. que cum diligenter euoluerem vt vna cum quinq; primis in publicum egrederentur
condigna esse censui: quod verum esse quicunq; ea perlegerit facillime iudicabit. Quare ea quamprimum impressori dedaleo ac diligẽ-
tissimo typis, excudenda dedi, qui ne quid ab archetypo, ipsius enim Alexandri antigrapha habuit, aberraret diligentissime seruauit.
Accipite itaq; studiosi perspicacissimi obuijs, vt aiunt, manibus duos hosce Alexandri consiliorum tractatus, ex quibus, ni fallor, lõ-
ge maiorem quam ex primoribus ac reliquis eius collectaneis vtilitatem percipietis. Jn prioribus enim reliquos superauit: in his ve-
ro semetipsum superasse videtur: etenim propter hec responsa de Alexandro idem quod de Apolline Pithio traditum est: merito di-
cere possumus eum fuisse vnde sibi nedum ciues sui omnes sed populi ⁊ principes consilium expectarent. Quos ipse sua ope ex incer-
tis certos compotesq; consilij dimittebat. domus enim ipsius dubio procul oraculum totius fere orbis habebatur, eiq; iure optimo
statuta sicuti Hermodoro Ephesio Rome in comitio legum, quas decemuiri tulerunt, interpreti publice dicanda foret: quanq; innu-
meras pene statuas ipsi domini in Gymnasijs studiosos omnes posuisse ac dicasse videmus: que sibi cum eas intuentur animum ad
virtutem vehementissime accendunt: mihiq; potissimum: qui imaginem eius in larario positam reuerenter adire ac more maiorum ve
nerari consueui. Sed ne plura de ipso dicam, propinquitas, que mihi cum illo arctissima fuit, sum enim ex eius filia nepos, cohibet: ne
mihipsi applaudere videar. Superest, candidissimi lectores, vt Alexãdri duo hec consiliorum volumina eo studio lectitetis: quo prio-
res illos quinq; responsorum libros ac omnes lucubrationes perlegere consueuistis. Quod vos facere cum auunculus meus Carolus,
quem honoris causa nomino, intelliget. Reliqua Alexandri parentis sui monimenta non minori cura ac diligentia perquiret, vobisq;
cum rem se gratissimam facere cognouerit, in publicam omnium studiosorum vtilitatem sicut in presentia hec ipsa exhibuit, perlegen-
da vobis omnibus studiosis accuratissimis dabit. Valete.

¶ Septimū volumē Cōsilioꝝ I. U. Monarche. Et modernoꝝ Principis dñi Alexandri Tartagni Imolensis nouiter repertū. Et ex suo originali fideliter ꝛ accurate extractum Feliciter incipit.

Summarium super primo consilio.

1 ¶ An absentia inducat priuationem regiminis alicuius hospitalis vel beneficij. 2
3 Beneficia simplicia vel non habentia curam animarum non requirūt residentiam personalem.
4 Priuatio officij non inducitur parte non citata.
5 Ad euadendam penam priuationis officij sufficit ꝙ pars requisita sit parata reddere rationem.
6 Priuatio alicuius officij vel beneficij facta per illos ad quos nō extenditur iurisditio priuationis non valet.

¶ Consilium Primum.

¶ An priuari possit hospitalarius qui residentiam non fecit: ꝛ rationem non reddit ꝛ quomodo.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Attentis his q̄ in themate narrant̄: ꝛ ꝓspectis scripturis mihi exhibitis, res de qua q̄rit̄ videt̄ probabili dubitatiōe carere: ꝛ ꝑ consequēs videt̄ cōcludēdū pro dicto dño Symeone qꝛ apparet seruata fuisse solennia regsita in electiōe dicti dñi Symeonis electi in magistrum rectorē hospitalariū ꝛ gubernatorē dicti hospitalis, ꝛ similiter in eius acceptatiōe vt cōstat ex 1 dictarū scripturarū inspectiōe. Solū † est videndū vtrū ꝓpter absentiā dicti dñi Symeōis q ꝑ aliquot mēses stetit absens a dicto hospitali ꝛ a ciuitate pisarū potuerit priuari dicto regimine ꝑ dictos dños priores ꝓut factū esse dicit̄: ꝛ ꝓculdubio cōcludendū videt̄ ꝙ nō, ꝓsertim ex in2 frascriptis qꝛ ille † q tenet̄ facere residentiā in beneficio nō pōt illo priuari ꝓpter nō residentiā factā ex causa etiā volūtaria ꝙuis etiā discessisset sine supioris licētia nisi pri⁹ fuerit ꝑ suū superiorē vel aliū ad quē ꝑtineret monit⁹. ꝛ tpe cōgruo expectat⁹ infra qđ nō venerit. vt habet̄ in c. qualiter cū tribus. c. sequētibus. ꝛ in. c. fi. de cleri. nō resi. ꝛ in. c. ꝓuenit. el secundo de appel. ꝛ tradit̄ plene ꝑ gl. ordi. in. c. qm̄ frequēter. §. porro. in verbo in sacris canonib⁹ vt lite nō conte. ꝛ ibi inter cetera dicit glos. magis cōiter approbata hoc esse verū etiā qn̄ beneficiat⁹ recessisset cū licētia sui supioris vsqꝫ ad certū tp̄s sibi statutū infra qđ reuerteret̄: quia etiā hoc casu si nō redeat infra dictū tp̄s debet moneri alias nō posset ꝓcedi ad sententiā priuatiōis cōtra eū vt etiā no. Joā. an. ꝛ alij post eū plenius ibi. ꝛ in. c. ex parte. el primo post gl. de cleri. nō resi. ꝛ plures etiā monitiones requirunt̄. ꝺm qđ legit̄ ꝛ notat̄ in. c. ex tue. de cleri. nō resi. ꝛ no. in dicto. §. porro. cū sequēti. ꝛ ibi etiā plene tradit̄ ꝑ ꝙti tēporis spaciū expectari debeat monit⁹. ꝛ an debeat moneri ꝑsonaliter de quo etiā tangūt docto. in dicto. c. ex tue. ꝛ sup eo specialiter nō scribo qꝛ p̄suppōnit̄ factā nō fuisse monitionē seu citationē. ꝛ tanto magis nō debuit ꝓ3 pter nō residētiā priuari dict⁹ dñs Symeō qꝛ vt inqt † dñs Cardinalis florētin⁹ ꝛ Jo. de imo. in. §. fi. de cleri. nō resi. ꝺm gn̄alem cōsuetudinem beneficia simplicia seu nō habētia curā aiarū nō requirūt residentiā ꝑsonalē. ¶ Nec obstat etiā si diceret̄ ꝙ nō reddidit dict⁹ dñs Symeō rationē administratiōis ad quā reddēdā singulis annis tenebat̄ ex forma electiōis sue in qua cōtinet̄ ꝙ si ꝑ ip̄m rectorē steterit quomin⁹ reddiderit singulis annis rationē dñis priorib⁹ ciuitatis pisaꝝ possit ꝛ de4 beat priuari officio p̄dicto qꝛ respōdeo † ꝙ nec etiā ad hmōi priuationē potuit ꝓcedi eo nō citato nec monito. c. inter quatuor. de maio. ꝛ obe. l. de vnoquoqꝫ. ff. de re iudi. ꝛ qđ voluit gl. no. in cle. p̄senti in ꝟbo cōstite5 rit. de cēsi. ¶ † Preterea ꝙtū ad penā priuatiōis euadendā satis est ꝙ dictus dñs Symeon si fuerit requisit⁹ fuerit parat⁹ reddere rōnē vt sic nō dicat̄ stetisse ꝑ eū. l. fi. §. qđ ait. ff. quorū leg. ꝛ in terminis nostris est gl. no. in cle. qꝛ cōtingit. §. vt aūt. in verbo annis singulis de relig. do. nā tex. ibi dicit ꝙ tales rectores hospitaliū debent singulis annis reddere rōnem. ꝛ gl. ibi inqt ꝙ sufficere videt̄ ꝙ hoc faciāt cū requisiti sunt ꝑ id qđ habet̄ in. c. breui. de iureiuran. ꝛ ꝑ no. in. c. cupiētes. §. si vero. in ꝟbo cōtēp̄serint. de elec. lib. vj. vū tenēt ibi. zenze. Pau. de Liaza. ꝛ dñs Cardinalis florentin⁹ ꝙ saltē quo ad hoc vt penā nō incurrāt hmōi hospitalarij satis est ꝙ qn̄ requisiti sunt rōnem reddāt: ꝛ illud qđ dicit̄ in dicta cle. qꝛ cōtingit. §. vt aūt. ver. qđ si cecus ꝛc. nō refert̄ ad id qđ dictū fuit ibi de rōne reddēda: sed ad alia superi⁹ ibi expressa q̄ ab initio institutiōis requirebant̄ vt est de mente gl. in verbo attentatū ꝛ clari⁹ no. ibi dñs Cardina. qui refert se ita cōsuluisse ꝛ satis colligit̄ ex verbis illi⁹ littere in dicto ver. qđ si secus. q̄ videt̄ loqui de his ꝓpter q̄ ipsa institutio seu ordinatio reddit̄ nulla: ꝛ sic videt̄ loqui de his q̄ ipse ordinationes 6 requirebant. ¶ † In sup dicta priuatio videt̄ alia ratione nō tenuisse qꝛ fuit facta vt dicit̄ dūtaxat per dictos dños priores tm̄: ꝛ de iure hoc non spectat ad eorū iurisdictionē. vt in. c. de zenodochijs. extra de religio. domi. ꝛ no. in. d. cle. qꝛ cōtingit. in princi. in verbo de iure. nec etiā ex forma litterarū apostolicarū hoc eis ꝑmittit̄: ꝛ ꝓpterea dicta priuatio etiā tanq̄ facta ab incompetenti iudice non valuit. c. at si clerici. de iudic. l. prima. ꝛ per totum. C. si a non competen. iudi.

¶ Summarium super secundo consilio.

1 ¶ Ubi agitur de pena vltimi supplicij probationes dēt esse lucidissime: ꝛ non sufficit ꝓbatio ꝑ p̄sumptiones iuris vel indicia vehemētia.
2 Dictum testis disponēs ꝙ talis ꝛ alij congregati vulnerauerit aliquē cum duobus vulneribus non probat ꝙ omnes vulnerauerunt.
3 Dictio quasi: primo loco posita est expressiua veritatis.
4 Minor. xx. annis non probat in criminalibus.
5 Dictio tantum: est taxatiua.
6 Testis qui iurauit dicere veritatem tenetur dicere plenam ꝛ meram veritatem aliter committit falsum.
7 Dictum testis cū iuramento secundo loco testificans ꝙ illud qđ primo testificatus fuerat persuasionibus ꝛ minis deposuit non potest ferri sententia super prima attestatione que non sit lata.
8 Testis inimicus capitalis non probat in causa criminali.
9 Testis qui est amicus inimici non repellitur in causa criminali.
10 Dictum duorum testium contradicentium non probat.
11 Testimoniū qđ verisimilitudine caret nō sufficit ad plenā ꝓbationem.
12 Testes licet videantur ꝺm verba clare probare: tamē iudex ipsius testimonio non potest adhibere fidem si sibi videtur.
13 Frater vt succurrat fratri potest pro defensiōe ꝛ liberatiōe fratris offendere auxiliantem: ꝛ si excesserit modū in defendendo non punit̄ de homicidio sed de excessu. ꝛ in numero. 14
15 Testis singularis deponens super indicio non probat sed requiruntur duo testes.
16 Testes deponentes quod publice dicitur non probant delictum: nec etiam famam
17 Uerba testis dubia ꝛ apta ad duplicem intellectū debent interpretari contra producentem.

¶ Consilium Secundum.

¶ Quādo apparet ꝙ plures interfuerūt homicidio ꝛ vnū tm̄ vulnus vel duo apparent ꝛ quinqꝫ interfuerūt ꝛ non cōstat quis ꝑcusserit: ꝛ si testis variauit a primo dicto vel addidit: an ei credat̄: ꝛ quid si tacuit verū: ꝛ si quis in defendendo excessit modū an teneat̄ solū de excessu: ꝛ per quot testes probetur indicium ꝛ quomodo probetur fama.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Uiso ꝓcessu in causa inquisitionis formate ꝑ homicidio cōmisso in ꝑsonā Nicodemi dñi Bernabonis de heriginis de pontremulo: ꝛ his q̄ eleganter deducta ꝛ allegata sunt ꝑ clarissimos cōsulentes papienses dicā ꝙtū de iure censeo ꝛ eo breui⁹ qđ tēporis angu1 stia nō mediocriter coactus sum. ¶ Et in primis presuppono † ꝙ vbi agit̄ de pena vltimi supplicij in tm̄ oportet ꝓbatiōes esse lucidissimas iuxta. l. fi. C. de ꝓbatio. ꝛ. l. q sententiā. C. de penis. ꝛ. l. singuli. C. de accusa. facit gl. in. c. qm̄ frequēter. in prin. in verbo ciuiliter vt lite nō cōtesta. qđ nō sufficeret esse probatū per p̄sumptiones iuris vel iudicia etiā vehemētia. qꝛ vigore p̄sumptionis etiā violente nō debet iudex esse facilis ad cōdēnationē: ꝛ casu quo ad cōdēnationē ꝓcedat nō dꝫ cōdēnari in pena corporali sed pecuniaria ꝛ modica. vt ꝓbat̄ in. c. afferte. ꝺm Joā. an. Ant. de but. ꝛ alios ibi de p̄sumpt. ꝛ not. Inno. ꝛ Hostien. in. c. qa verisimile. de p̄sumptio. ꝛ not. Alber. de gandino sub rubrica de p̄sumptionibus ꝛ iudicijs qb⁹ procedit̄ ad condemnationē. ꝛ Bal. in. l. non est. ff. qđ met. cau. ꝛ in. l. fi. C. de proba. ꝛ Ant. de but. in. c. quāto. de presum. ꝛ Lud. ro. in. l. j. §. si quis in villa. in fin. ff. ad sylle. ꝓ quo benefacit gl. not. in. c. inter. in glo. fi. de purga. cano. ¶ Uidendum est igitur an ꝑ probationes lucidissimas sit probatum dictos dominicū Antonij Januēsis tognarellum ꝛ Nicolosium de pontremulo occidisse dictū Nicodemū: ꝛ licet contra eos plures testes inducti sint: tamē illi qui stringere vident̄ circa immediatum actū homicidij, sunt Leonardus verioni. Jacobus alias nuncupatus turchus. Antognotius: ꝛ Jacob⁹ de riolo. ideo ab istis incipiam. ¶ Et primo quo ad Leonardū dico ꝙ iste in primo testificatu suo non probat nedum quo ad Nicolosium cōtra quē nihil deponit sed nec etiam quo ad Dominicū nec quo ad tognarellū patet: quia dicit ꝙ Tognarellus, Laurētius, Dominic⁹ ꝛ Luchinus ad clamorem peregrini pugnantis cum turcho ꝛ clamātis arme arme exiuerunt de domo Joannis marassi ꝛ iuerunt ad locū vbi erat Nicodemus ꝛ Turchus: ꝛ ꝙ peregrinus fuit primus qui admenaret contra Nicodemū: ꝛ ꝙ omnes alij predicti simul congregati vulnerauerūt Nicodemū in gula vna percussione ꝛ in tibia sinistra vna alia percussione cū magna sanguinis effusione ꝛ non deponit quis fuerit ille qui vulbe2 rauerit. ꝛ clarū est † ꝙ ex dicto suo non potest dici ꝙ omnes vulnerauerunt. cum dicat solum de duobus vulneribus. ꝛ tamen dicit ꝙ predicti erant quinqꝫ vnde succedit doctrina gl. in. l. item mella. §. si plures. ff. ad l. aquil. in verb. percusserit. que voluit ꝙ si plures interfecerūt ꝛ constat ꝙ vnus tantum percussit ꝛ non constat quis ille fuerit nullus puniat̄. per. l. absentem. ff. de. pe. ita est hic. nā licet iste testis dicat ꝙ peregrin⁹ fuit primus qui admenauit: non tamen dicit ꝙ ipse vulnerauerit ꝛ illā gl. secutus est Dynus. consulendo per. l. in tempus. §. j. ff. de heredi. insti. ꝛ. l. si fuerit. ff. de reb⁹ dubijs. ꝛ. l. duo sunt titij. ff. de test. tute. ꝛ dictū

consilium Dy. refert ꝛ sequitur Pe. de ancha. in consi. ccvi. incipiēte in christi nomine. nos Bartolomeus de salyceto ꝛc. ꝛ illud consilium fuit communiter editū ꝛ approbatū a Bartholomeo de Salyceto. ꝛ Gaspare de Caldinis. ꝛ a Petro de ancha. vbi prefati docto. pro hoc etiā allegat gl. xxiij. q. vlti. in. c. fi. ꝛ in. c. significasti. el secundo. de homici. dū gl. ibi voluit ꝙ aliud sit fm leges ꝙ fm canones quare voluerūt dicere dicte glo. ꝙ in. l. promotionis propter incertitudinem delinquētis oēs repelluntur a promotiōe fm ius canonicum. vt in. d. c. fi. secus vbi agit̄ de pena fm ius ciuile corporaliter imponēda. ¶ Nec obstat id qd not. gl. in. l. fi. ff. de siccar. inquantum glo. dicit ꝙ si nō apparet cuius ictu decesserit oēs tenent̄: qꝛ refert pfati doc. i dicto cōsi. ¶ Ol. defendēdo dictā. gl. dicebat ꝙ aduocati p maiori parte male itelligūt illā gl. inquātū aduocati intelligūt de pena legis. de sicc. qꝫ dꝫ intelligi ꝙ oēs puniēdi sunt pecuniariter. ꝛ dicebat Ol. ꝙ iste est intellectꝰ Jo. ꝛ Azo. ꝛ ꝙ ita dicebat Dy. ꝛ oēs docto. boñ. legētes. ꝛ ita refert Pet. de ancha. in dicto consilio se habere apostillā. Old. in libro suo sic tenētis: ꝛ dicit hoc probari per tex. in. d. l. fi. ff. de siccar. inquantū dicitur ibi ꝙ vulnꝰ vniuscuiusqꝫ debet cōtemplari. i. nā frustra hoc dixisset illa lex si omnes debe rent teneri eadem pena. l. cor. de siccar. etiam quando nō apparet quale fuerit vulnus vnius ꝛ quāle alterius. ꝛ respondet ad dictā. l. Itē mella. §. si plures. qd ibi loquitur quādo ciuiliter agitur. ¶ Preterea etiā potest respōderi fm Pet. de ancha. ꝛ alios predictos cōsultores in dicto cōsilio qd glos. iuncto tex. in. d. l. si in rixa loquitur. quādo cōstat omnes vulnerasse sed incertum est quis letaliter vulnerauerit: secus quādo cōstat vnum vel duos tātum vulnerasse: ꝛ multo plures interfuisse ꝛ non cōstat quis fuerit prout est in casu testificatꝰ dicti Leonardi. Et subdit etiam Pet. de ancha. ꝛ alij predicti in prefato cōsilio ꝙ vbi non cōstat quis fuerit principalis in vulnerando nō potest procedi ad condemnationem cōtra alios vt auxiliantes. allegāt no. per Bar. in. l. si is qui rē. §. si tu mihi ticium. in fi. per illum tex. ff. de fur. ¶ Ista omnia etiam in effectu approbat Tancredus de cozneto in compendiosa sua in rubri. viij. q. iij. incipiēte queritur tertio duo vel tres accusantur qd occiderūt Ticiū ꝛc. ꝛ aliter respōdet ad dictū. §. si plures. s. ꝙ oēs ibi percusserāt: licet ignoraretur cuius ictu perierit. Idem tenuit Ang. in. l. qm̄ multa facinora. C. ad. l. iuliam de vi. vbi voluit ꝙ si duo interfuerūt homicidio ꝛ vnum tantum illatum est vulnus ꝛ non cōstat quis eorum intulerit non erit procedendū ad condemnationem. sed ad absolutionem. vt tenuit glo. in. d. §. si plures. secus quādo apparet ꝙ omnes percusserūt licet nō appareat cuius ictu perierit: quia tūc fm eū procedit id quod no. glo. ꝛ Bar. in. d. l. fina. ita etiam voluit Pet. de ancha. ꝛ Jo. de imola. ꝛ domi. de sanct. Gemi. in. c. capiētes. §. ceterorū. de electio. in sexto. vbi dicūt quod glo. ibi in verbo culpabiles. facit ꝙ si tres fuerūt in rixa ꝛ proposito vulnerādi ticium ꝛ ꝙ in illa rixa fuit vulneratus vno vulnere tātum: ꝛ nō cōstabat a quo: qd omnes debeāt absolui. refert ibi Pe. de ancha. se ita cōsuluisse ꝛ prefati alij docto. ibi sequūtur. ꝛ cū illa glo. in. d. §. si plures. transit etiam ibi Bal. ita etiam vult Albe. de rosate in tertia parte statutorum. q. lxiij. incipiēte. Item queritur quinqꝫ erāt ꝛc. ꝛ Bal. in. l. iij. §. cognoscit. ff. de offi. pfect. vig. refert ita Cy. in dicta. l. quoniam multa facinora. in vltima questiōe qd fuit determinatū Mutine per Albericum papiensem. ꝙ nō possent cōdemnari ad penā corporalem quando nō constat quis ex multis percutiētibus fuerit q occiderit. Ita etiā decidit Albertus de gandino in dicto tractatu malefi ciorū. sub rubrica qua querit vtrum si plures percusserunt aliquem qui inde mortuus est ꝛ nescitur quis intulerit vulnꝰ mortale: an omnes teneantur de occiso? ꝛ refert ita fuisse determinatū parme ꝛ loquitur quādo constat qd omnes percusserunt. ¶ Est verum † ꝙ Bar. aliter sensit

3 in dicta. l. fina. vbi tenet contra dictum consilium Dy. sed Bar. non videtur bene respondere ad dictum. §. sed si plures in verbo quasi: dicitur vbi dicit ꝙ dictio quasi. primo loco posita est expressiua veritatis: ita debet intelligi ꝙ sit alia dictio quasi, secundo loco posita. nā certe illud nō sequitur. vt patet in. l. si pater. §. qui duos. in gl. que incipit hec duo ꝛc. ff. de adopt. attento ꝙ casus primꝰ positus in. d. §. si plures. est satis diuersus a secundo: ꝛ ita al's apud parmam ex pluribus consului: qd vltimum tamen ad presens non expedit discutere: qꝛ iste testis in hoc pmo testificatu non potest dici ꝙ deponat qd quilibet vulnerauerit cum de

4 duobus vulneribus tantum deponat. vt dixi. ¶ Alia ratione † non pbat iste testis qꝛ est minor. xx. annis. l. in testamentum. al's testimonium. ff. de test. insuper etiam non probat legitime quia interrogatꝰ in pma examinatiōe quid sciret de vulneribus illatis in personam Nicodemi ꝛ ipse respondit se tātum scire illud quod in primo testificatu deposuit:

5 ponderāda est † dictio tantum que est taxatiua. c. cum ecclesia. de causa possess. ꝛ proprie. l. ratioēs. cum glo. C. de proba. ergo testis predictꝰ qui cum scit dicere verum tacēdo illud videtur commisisse falsum. l. pſbyteri. ꝛ ibi Bald. C. de episco. ꝛ cleri. l. prescriptiōe. C. si cōtra ius. vel vtili. publi. et ibi not. Jaco. but. et Bar. in. fi. c. j. de cri. fal. c. sup literis. de re

6 scrip. et ibi not. doc. et notabiliter tradidit Bal. † in. c. primo. in princi. si de inuest. inter do. ꝛ vas. lis or. vbi dicit ꝙ testis qui iurauit dicere veritatem tenetur dicere plenam ꝛ meram veritatem. ꝛ si tacet verum cōmittit falsum. allegat que habētur in. c. cum dilecti. de accusatio. ꝛ que notātur per glo. in. l. pauius. ff. de his qui no. infa. ꝛ not. glos. xxiij. questiōe secūda. in. c. ne quis arbitretur. ꝛ per Baldum in. l. data opera. in. xv. col. C. qui accusa. et in. l. nullum. C. de testi. ergo nō potest allegari cōtra Nicolosium vel alium ex dictis inquisitis quod dictus Leonardꝰ in secūdo testificatu deponat quod Nicolosius vulnerauit Nicodemum: attēto ꝙ in primo testificatū quo ipse debebat meliꝰ recordari tacuerit qd Nicolosius vulnerauerit: qꝛ aut iste testis tempore primi testificatꝰ cōmisit falsum: si verum erat quod Nicolosius vulnerasset ꝛ testis hoc celauit tūc cum melius deberet recordari ꝙ tempore secundi testificatꝰ: aut si nō fuit verum quod Nicolosius vulnerauerit: sequitur quod dixit falsum tempore secūdi testificatus. ergo ipsi testi tanꝙ periuro ꝛ falso non est credēdum in aliquo. c. testimonium. de testi. not. glos. in. c. in nostra. de test. ꝛ Innocē. in. c. fraternitatis. de hereti. ꝛ legiste in. l. si ex falsis. C.

7 de transact. cum suis cōcordan. ¶ Alia ratione † etiam nō probat iste testis quia postea ipse testis vltimo loco cum iuramēto attestatus est ꝙ solum Luchinus ꝛ peregrinus occiderūt Nicodemum: ꝛ quod illud qd primo testificatus est deposuit persuasionibus ꝛ minis fratris dicti Nicodemi ꝛ cuiusdā Jeminiani in cuius domo habitabat: ꝛ propter hoc in tantum detrahitur prime attestationi: quod si sententia ante lata non est: nō debet ferri sententia amplius vigore prime attestationis. vt not. Innocen. in. c. preterea. de test. cogen. ꝛ Anto. de butri. in. c. cum in tua. de testib. in vltima columna. ꝛ Ange. in consilio. cclxv. incipiente quedā domina Margarita. ꝛ videtur quātum ad propositum etiam sequi domi. Abb. in dicto. c. cum in tua. arg. c. per tuas. de probatio. ¶ Aliꝰ testis est Jacobus al's nuncupatus Turchus. ꝛ iste etiam nō probat. nā primo nō probat contra Tognarellum ꝛ Dominicum. quia cōtra eos nō deponit: sed cōtra Nicolosium tamen dico ꝙ non: quia iste testis cōtraria duobus testibus: scilicet Antognono ꝛ Jacobo de riolo qui deponunt ꝙ Tognarellus fuit ille qui percussit ꝛ vulnerauit Nicodemum in collo seu gula: iste autem testis turchus dicit ꝙ fuit peregrinꝰ q vulnerauit in gula. ꝛ tamen dictus Nicodemus non habuit nisi vnum vulnus in collo a parte sinistra vt deponūt medici qui viderūt: ergo infringitur fides dicti turchi. vt notatur in dicto. c. in nostra. de test. Preterea

8 dictus † turchus pretendit inimicitiam esse capitalem inter dictū peregrinum fratrem dicti Nicolosij ꝛ ipsum turchum: patet quia dicit ꝙ dictus peregrinus insecutus est cum armis ꝛ quod eum percussit cū ense ꝛ vnus cōtra alium ꝛ econtra proiecit balotas vt se offenderent vt plures testes dicūt. vnde offensa facta vni de agnatione intelligitur etiā facta alijs. l. lex cornelia. in princip. de iniur. l. prima, secūda, ꝛ tertia. ff. de liberi. cau. l. nensenni. C. de agri. ꝛ cēsi. libro vndecimo. l. prima. ꝛ ibi Bal. C. si quacunqꝫ predi. pote. l. prima. cum glo. ꝛ ibi Bal. C. de rapt. vir. ergo propter offensam ꝛ iniuriam que censetur esse reciproca inter dictos Peregrinum ꝛ Turchū: ꝛ pari rōne dcō Nicolosio nō est danda fides dico Turcho tanꝙ inimico dictorum Peregrini ꝛ Nicolosij. l. tertia. in princ. ff. de testam. in auten. si dicatur. ꝛ ibi no. C. de testamen. c. cum oporteat. cum ibi not. per glo. ꝛ Innocē. ꝛ in. c. cum. p. de accusatio. pro

9 hoc † quia videmus ꝙ nō solum inimicus repellitur: sed etiam amicus inimici. ꝛ repellantur. de accusatio. ꝛ in dicto. c. cū oporteat. ꝛ in dicto. c. cum. p. l. sciendum. ꝛ ibi Bart. ff. de lega. ꝛ notat Cyn. ꝛ Bal. in. l. siqs testibus. C. de testi. ꝛ nota. in. l. dicitur. C. de inoffi. testamē. cum simi. eadem ratiōe inimicus fratris mei debet reddi suspectꝰ cōtra me. ¶ Nō obstat etiam illud quod deponūt Antognonus ꝛ Jacobus de riolo q etiam deponūt de visu: quia respōdeo ꝙ isti duo testes sunt ineuitabiliter cōtrarij adinuicem. nam Antognonus deponit quod Nicolosius primo percussit Nicodemū in tibia sinistra cum magna sanguinis effusione: ꝛ similiter Luchinus cum ense vulnerauit eundem Nicodemū in tibia cum sanguinis effusiōe: ꝛ quod factis istis percussiōibus Nicodemus dimisit dictum peregrinum quem tenebat amplexatum ꝛ retraxit versus canonicam: ꝛ quod tūc superuenerunt dicti Tognarellus ꝛ Dominicus: ꝛ quod Tognarellus cum vno ense quem habebat in manibꝰ vulnerauit in collo vna percussiōe cum magna sanguinis effusiōe: ꝛ dictus Dominicꝰ vulnerauit ipsum Nicodemū in spalla dextra vno vulnere cum sanguinis effusione: sed Jacobus de riolo dicit totum ecōtra quia deponit quod primo Tognarellus vulnerauit in collo ꝛ Dominicus in spalla. ꝛ quod adhuc Nicodemus retinebat peregrinū amplexatum: ꝛ quod propterea peregrinus videns quod Nicodemus volebat eū dimittere cepit clamare ꝛ dicere a le gambe a le gambe. ꝛ qd tūc Nicolosius ꝛ Luchinus vulnerauerūt in tibia Nicodemum vno vulnere pro quolibet: ecce euidentissima cōtrarietas quia Antognonus deponit quod quando Tognarellus ꝛ Dominicus vulnerauerunt Nicodemum. Nicodemus dimiserat peregrinū: sed Jacobus de riolo dicit apꝫ te cōtrarium. Item Antognonus deponit quod Nicolosius ꝛ Luchinus prius vulnera intulerūt ꝙ Tognarellus ꝛ Dominicus: sed Jacobus de riolo dicit totū contrarium: ergo non potest dici quod ipi pro

10 bēt: quia quando sunt duo testes quorum vnus † cōtradicit alteri nullus probat nedum quod ambo probent. vt notatur maxime per Joā. andr. ꝛ alios post eū in dicto. c. in nostra. de testibus. nec est tractanduꝫ hic de concordia dictorū testium: quia verba non patiuntur. ꝛ vbi manifesta est cōtrarietas non reducuntur testes ad concordiam. tertia questiōe nona. nihil. xxxv. questione sexta. de parētela notat glo. ꝛ docto. in dicto. c. in nostra. quinimmo secundum Joan. andr. quādo ista cōtrarietas vertitur circa duos testes nō fit reductio ad concordiam vt probent. vt est de mente Joan. andr. in addit. Specul. in titu. de teste. §. iā de interrogatorijs. super versicu. quid si vnus. ei secūdo. ꝛ Federicus de Senis. consilio. clxij. incipiente domino Bxifole. ꝛ Ant. de butrig. in. c. cum tu.

cum tu. de testibus. precedēs tamen responsio tutior est. ¶ Preterea satis suspectum videtur testimoniū dicti Antognoni qui dicit iubēte Nicodemo se recessisse a Nicodemo vt intelligeret quis rumor erat ille quē ceperant audire: ⁊ quod iuit vsq₃ ad hostium domus Jacobi de rostamezana. ⁊ cum tūc audiuisset vocem clamantis arme arme: se firmauit super dicto hostio ⁊ vidit Nicolosium exeuntem domum suam cū vno ense et currentem versos dictū Nicolosiū: et ꝙ Nicolosium p̄cedebat peregrinus et Luchinus: et quod vidit peregrinū admenantem versus Nicodemum cū ense et sibi incidit manum. et quod Nicodemus tūc cepit peregrinum cū brachijs: et narrat postea sigillatim varios ictus p̄dictorū adeo minutatos quod si fuisset de die et ipse fuisset ibi presens in rixa vix debuisset ita potuisse percipere et discernere: vnde satis verisimilitudini repugnare videtur, quod iste testis inter secundam et tertiā horam noctis quo tempore fuit dictā rixa vt fere omnes attestantur po-11 tuerit ita bene discernere: et testimonium quod † verisimilitudine caret est suspectum ⁊ nō est ad plenam probationem recipiendū capitulo q₂ verisimile. de presumptio. facit. l. ob carmen. in fine. ff. de infa. et propte-12 rea dicit Barto. † in. l. lucius. ff. de testib. ⁊ Bal. in. l. cum magistrat⁹. C. quando prouoca. non est necesse. et in. l. ego si curatores. ff. de magistra. cōue. quod quāuis testes secundū verba viderent̄ clare probare tūc potest iudex si sibi videtur non adhibere fidem. iuxta. l. tertiam. §. primo. ff. de testibus. et consuluit ꝙ iudex hoc faciat ex causa. causam aūt in proposito iudex habet probabilem per id quod dixi. ¶ Deniq₃ videt̄ q̄ꝺ Nicolosius non teneatur de homicidio: etiam posito quod verū fuisset illud quod deponūt dictus Antognonus ⁊ Jacobus de riolo quia cū dicant ꝙ Nicodemus tenebat dictum peregrinum strictum ⁊ habebat 13 arma vt plures testes dicunt, potuit † de iure Nicolosius vt succurreret peregrino fratri suo ⁊ vt liberaret eum a periculo pro defensione ⁊ liberatione dicti fratris sui offendere dictum Nicodemū. vt probatur in. l. textores. secundum Bald. ibi. C. de episco. ⁊ cleri. ⁊ notat Bar. post gl. 14 in. l. vt vim. de iustitia ⁊ iure. ⁊ si † apparere posset dictum Nicolosiū excessisse modum in defendendo fratrem suū, iuxta ea que habentur in. l. prima. C. vnde vi. ⁊ in. c. significasti. ex secundo de homi. tamen nō videtur per hoc debere puniri de homicidio sed de excessu. l. si adulteriū. cū incestu. §. imperatores. et ibi not. Ang. ff. de adulter. et in capitulo olim el primo. de restitutio. spoliato. ⁊ ibi Ant. de butrio. ⁊ notat per Cynū in dicta. l. prima. C. vnde vi. ⁊ Johā. an. in capitulo significasti. de peniten. ⁊ remissio. ⁊ Johā. andr. in additio. Spec. in rubrica de homi. ⁊ notat Bal. in capitulo primo. in princip. de pace ten. ⁊ in capitulo primo. §. si quis vero. de pace iuramē. fir. ⁊ in repetitio. dicte. l. prime. C. vnde vi in noua questione. ⁊ Petrus de anchara. in clemen. prima. de homi. ⁊ Salyx. in. l. gracchus. C. de adulte. ⁊ refert Paulus de castro in consilio cc.xci. incipiente in christi nomine in causa incarcerati ⁊c. quod Bal. papie ita consuluit per dictū. §. imperatores. ⁊ per. d. l. gracchus. ¶ Posset etiam adduci quod detrahitur de fide dictorū testium vt Antognoni eo quod erat inimicus dicti Nicolosij, vt plures testes dicūt: et quod multum amicatur domino Bernaboui ⁊ filijs conuersando ⁊ associando eos cū armis ⁊ quod est pauper: et quod Jacobus de riolo est vilis et leuis et pauper: sup quo sunt recepti testes pro vtraq₃ parte, sed meo iudicio tutiora sunt fundamentā superiora: ideo illis magis adhereo.

15 ¶ † Nō obstat etiam si diceretur ꝙ Tognarellus confessus est in tortura ⁊ post quod Nicolosius sibi dixit se interfuisse maleficio et delicto commisso in personam dicti Nicodemi: quia respondeo ꝙ iste est testis vnicus ⁊ singularis deponens de confessione que est indicium. vt notatur in. l. capite quinto. ff. de adulte. ⁊ sic cum non deponat̄ de facto principali sed de indicio ad illud non dicitur probari tale indicium per vnū testem: sed oportet per duos testes probari. vt not. glo. reputata singularis in. l. finali. C. famil. herciscun. ⁊ ibi Barto. ⁊ alij: aliam tamen ponderat Ang. in auten. de testamen. imperfec. collatiōe octaua esse in dicta auten. de testamen. imperfecto. et notat Innocē. in capitulo. sicut. de symo. et notat Bald. in. l. secunda. in principio. ff. de excu. tut. et in. l. cū citra. C. de iure dot. et Ang. in. l. finali. in principio. ff. quod met⁹ cau. ⁊ sic nedum quod per dictam assertionem Tognarelli probetur Nicolosiū commisisse homicidium: sed nec etiam probatur vnum indiciū. ¶ Potest etiam responderi ꝙ q̄uis Nicolosius confessus fuisset se interfuisse dicto maleficio: tamen non per hoc dicitur cōfiteri se occidisse aut vulnerasse vel auxilium prestitisse. l. prima. §. sed in eo. cū ibi nota. per Barto. ff. ad sille. notat gl. xxxiij. questione finali. capitulo finali. et Bal. in. l. prima. in quarta columna. C. de seruis fugiti. et in. l. ob hec verba. in vlti-16 ma columna. ff. de infam. ¶ † Non obstat etiā si diceretur ꝙ aliqui testes deponunt quod publice dicebat̄ quod predicti seu aliqui ex eis cōmiserant dictum homicidium: quia respondeo ꝙ hoc nedū est probare delictū: sed nec etiam famam quia licet aliquid publice dicatur non sequitur ergo ita est fama: q₂ vnus vel duo homines possent ita publice dicere vnde oportet ꝙ testis dicat q̄ꝺ audiuit a maiori parte: ita notat Bar. in. l. tertia. §. eius. ff. de testi. ⁊ in. l. de minore. §. si plurimum. ff. de questio. ⁊ Bald. in additio. Specul. in titu. de senten. in. xxiiij. colū. et Ang. in. l. tertia. ff. ad maced. ⁊ Johā. de imola. in. l. heredes palam. in principio. ff. de testamen. vbi dicit ꝙ ita communiter tenetur ⁊ hoc morbo laborant fere omnes testes qui super hoc recepti sunt quo ad probandum publicam famam: ⁊ posito quod aliquis sit qui dicat q̄ꝺ est publica vox ⁊ fama vt Bartholomeus ser moreli: tamen iste nō deponit legitime ad probandam famā: quia dicit ꝙ predicti inquisiti interfecerunt Nicodemū interrogatus in causa scientie dicit se scire q̄ꝺ audiuit dici a Turcho ⁊ a Johanna: ⁊ q̄ꝺ de hoc est publica vox ⁊ fama quod Turchus ⁊ Johāna dixerūt predictos fuisse occisores: posset etiā intelligi quod sit publica vox et fama quod p̄dicti fuerūt occisores. vn-17 de cum verba † testis sunt dubia et apta ad duplicem intellectū debent interpretari cōtra producentē. c. in presentia. de proba. notat̄ per Barto. in. l. inter stipulantē. §. primo. ff. de verborum obligatio. et in. l. si q̄s intentione. ff. de iudi. cum simili. preterea testis deponēs de fama simpliciter nō probat famā nisi taliter deponat quod appareat de causis a quibus fama originem traxit. vt notat Barto. in dicto. §. si plurium. ad finē. et Baldus in. l. proprietatis. C. de probatio. et Ang. in. l. ea quidem. in quarta columna. C. de accusatio. et si de talib⁹ causis nō sit interrogatus secundum Ange. in dicta. l. ea quidē. et dominus Abb. in c. cū causam. que inter archiepiscopum in quarta columna. per ibi not. per Innocē. de testi. et dominus Abb. in. c. cōsuluit. el primo. de appella. per illum tex. et Ro. in. l. prima. in principio. ff. de ope. no. nuncia. bñ facit quod nota. Innocen. in. c. cum oporteat. de accusatio. et p Ange. in. l. quid ergo. §. q̄uis. ff. de infami. ¶ Aliqui alij sunt testes q de aliquibus indicijs deponūt sed sunt singulares: ideo super dictis eorū nō insisto quia non probant. c. licet causam. de probatio. c. bone. de elec. Ex quibus concludo dictos Nicolaum Tognarellum et Dominicū a pena dicti homicidij esse de iure absoluendos.

¶ Summarium super consilio. iij.

1 Verbum substituo, et verbum succedo, sunt communia.
2 In fideicommisso vniuersali nō venit legitima filij debita in bonis patris etiam quod legitima sit aucta et nu. 3
4 Mater etiam quod transierit ad secunda vota de iure cōmuni, admittitur ad hereditatem filij exclusis fratribus patruelibus ipsi⁹ filij: secus de iure statutario et ꝙ tempus attendatur. et vide nu. 5. 6. 7.
8 Statutum an possit matrem excludere in bonis filij stantib⁹ agnatis.
9 Statutum an possit tollere legitimam.
10 Statutum excludens matrem a successione, intelligit̄ eam excludere a legitima.
11 Illi cui debetur legitima competit remedium ad impugnandum testamentum.
12 Statutum potest excludere matrem a successione, per transitum ad secunda vota,

Consilium Tertium.

Casus talis est de anno. M. ccccliij. Egregius legum doctor dominus Jacobus de cassina, in ciuitate Neapolitana tūc existēs ⁊ ciuis pisan⁹ suum condidit testamentum: ⁊ inter alia in eo cōtenta voluit ⁊ ordinauit Thomasie vxori sue suas dotes restitui et alia q̄ plura sibi legauit bona. suumq₃ heredē vniuersalem instituēdo Nicolaum eius filiū etatis tunc anni vnius vel minoris substituendo si dict⁹ Nicolaus moreretur in pupillari etate vel postea quandocunq₃ sibi Nicolao, Baptistā et de taiutis pisanos ciues eiusq₃ testatoris nepotes ex fratre: deinde nullo condito testamēto mortuus idē testator sueq₃ vxoris predicte de sua dote et alijs contentis in dicto testamēto sibi relictis integraliter satisfactum: et ad secūda vota dicta mulier ꝑtransiuit ante lapsum anni: statuto tamen disponente ꝙ per hoc penā non patiatur: prout patet in statuto sub rubrica de exactione dotis. c. cū non liceat. ¶ Dictus vero Nicolaus in studio Bononiensi existens in. xx. sue etatis anno, nondū completo nullo condito testamento fuit ⁊ est mortu⁹ superuiuentibus suprascriptis Baptista et de taiutis pisanis ciuib⁹ iam dictis: et dicta Thomasia quondā dicti Nicolai matre. ¶ Nunc queritur viso testamento et substitutionibus et alijs in eo cōtentis: et viso capitulo cōstituti in pisañ. cōmunis posito sub rubrica de vltimis voluntatibus. folio. xxxi. alioq₃ capitulo eiusdē cōstituti posito sub rubrica de legitima filij. folio. xxxiiij. et alio etiam capitulo dicti cōstituti sub rubrica de successionib⁹ ab intestato. fo. xxxv. et maxime incipiente de matre auten. sic obseruet ⁊c. si hereditas dicti quōdam Nicolai vigore tā dicti testamenti q̄ statuti predictorum vniuersaliter spectet et ꝑtineat ad dictos Baptistam et de taintis: et an dicte domine Thomasie cōpetat aliq̄ꝺ ius p̄dictorū vigore, et quot et in qua parte vigore legitime siue alteri⁹ iuris in proprietate siue vsufructu hereditatis dicti quōdam Nicolai necne et quid iuris. Et p̄supponitur ꝙ non extāt alia bona q̄ patrimonialia et quod mater adhuc est nupta.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio circa premissam consultationem presuppono quod substitutio † facta dicto Nicolao de dictis Baptista et de Taiutis per dictum testatorem in casu quo decederet Nicolaus sine filijs post pupillarē etatem vt decessit fuit fideicommissaria eo q₂ fuit facta substitutio compēdiosa per verbu₃ substituo, et verbum succedent, que sunt verba cōmunia. l. generaliter. §. cum autem. C. de institutio. et substitutio. et ibi not. et. l. p̄cibus. et ibi nota. C. de impuber. et alijs substitutio. et in. l. iam hoc iure. cum ibi nota. p docto. ff. de vulga. et pupilla. vbi

habetur de verbo substituo. z de verbo succedat: quod sit commune z attinet ad fideicommissariam substitutionem. probatur in. c. raynuti⁹. de testamen. z in. l. nõ tantũ. in pricipio. ff. de fideicommis. liber. z. l. restituta. §. finali. cum. l. sequenti. ff. ad trebel. z notat glo. z docto. in. c. si pater. de testamen. in sexto. Bartol. in. l. centurio. ad finem. ff. de vulga. et pupil. cum si. z ideo trahitur dicta substitutio ad fideicommissum post pupillarem etatem. vt habetur in dicto capitulo Raynutius. z in dicta l. pcibus. z ibi nota. z notantur in dicta. l. centurio. z in dicto capitulo si pater non est. itaq3 dubiũ quod ex fideicommisso vniuersali venire possunt si voluit dicti Baptista z de taiutis. verum † quia in fideicõmisso vniuersali non venit legitima debita dicto Nicolao in bonis patris sui testatoris predicti. l. quoniã in prioribus. C. de inofficio. testamen. l. cuz patronus. ff. de legatis secundo. l. coheredi. §. cũ filie. ff. de vulga. z pupil. z notatur in. l. ex tribus. C. de inofficio. testamẽ. z per doc. in. l. pma. §. fina. ff. de vulga. z pupilla. q̃ legitima esset deducẽda de dicto fideicõmisso per illos qui ab intestato essent heredes dicti Nicolai vt etiã in casu nostro est prouisuz in statuto sub Rubrica de vltimis volũtatib⁹ in primo capitulo. in versicu. si vero per fideicõmissum zc. vbi est casus noster. z etiam prefati heredes Nicolai similiter haberẽt deducere trebellianicam de dicto fideicommisso vniuersali restituẽdo dictis fidecõmissarijs. iuxta ea que habentur in dicto capitulo Raynuti⁹. z in capitulo Raynaldus. eodẽ titulo. z notatur in. l. q̃ q̃. cum similib⁹. C. ad. l. falcid. que legitima z trebellianica de iure cõmuni ascendunt ad dimidiam bonorum dicte hereditatis testatoris. vt trahit in locis proxime allegatis: z de ipse patet quia legitima est tertia vt in auten. de trien. et semis. §. primo. z trebellianica est quarta portio residui restituẽdi. vt in dicto capitulo Raynutius. cũ vulgari. Sed inspecta dispositione statuti sub rubrica de legitima filij apparet quod in casu nostro legitima Nicolai erat dimidia bonoꝝ patris: trebellianica vo erat quarta portio relq̃

3 dimidie restituẽde per fideicommissum z licet † sit aucta legitima p statutum tamen in nulla parte ipsius legitime aucte potuit grauari per fideicõmissum quia de tali legitima aucta debet intelligi dictuz statutũ sub rubrica de vltimis voluntatibus. in versiculo. si vero. per fideicõmissum dũ dicit q̃ succedẽtes ab intestato filio cui facta est substitutio per fideicõmissum percipiant eius legitimam: in qua de iure grauari non potuit: ita colligit ex his que notabiliter decidit Bal. in. l. maximũ vitium. C. de liber. preter. circa sextam columnam. in versiculo vlterius q̃ritur de tali questione cauet lege municipali zc. propterea expedit solũ videre qui vocari debeant ad successionẽ dicti Nicolai ab itestato. z cõ

4 stat † q̃ de iure cõmuni mater dicti Nicolai excluderet in totum dictos Baptistam z de taiutis fratres patrueles dicti Nicolai p id quod habetur in auten. defuncto. C. ad tertullia. etiam non obstãte q̃ ipsa trãsiuerit ad secunda vota cũ nulli alij filij ex primo matrimonio supersint. l. femine. §. finali. z. l. cum alijs. C. de secun. nupt. notãt docto. in autẽti. ex testamento. eodem titulo. reprobata glo. ibi que cõmuniter damnatur. z consuluit Bar. in consilio incipiente Ang. Mancie in fi. ¶ Sed inspecta dispositione statutorum predictorum aliter est dicendũ q2 in statuto sub rubrica de successiõe ab itestato. i capitulo de matre zc. nã per illud statutũ est prouisum q̃ fratres patrueles: vt sunt dicti Baptista z de taiutis. qui erant in quarto gradu cõsanguinitatis: z nõ vltra etiam secundum cõputationem iuris ciuilis. l. iurisconsultus. §. quarto gradu. ff. de gradi. z institu. eodem titulo. §. quarto gradu. nõ patiant admitti dictam matrem quo ad proprietatẽ bonorum Nicolai siue patrimonalium siue non patrimonalium. vt patet in dicto capitulo incipiẽte de matre. in versiculo. Sed z ipsi. z in versi. in reb⁹ vero zc. Quãtum vero ad vsumfructum: etiam est exclusa mater dictum statutum propter trãsitum ad secũda vota factũ anteq̃ euenerit casus dicte suc

5 cessionis. vt traditur in principio dicti capituli de matre. z † attẽdit tẽpus mortis dicti Nicolai an tũc dicta mater esset talis conditionis q̃ possit succedere vel non inspecta dicta dispositiõe statuti vt probat in §. proximus. institu. de legi. agna. z in capitulo primo. in. §. quinetiã in tit. episcopnm. vel Abb. cum simili. z nõ expedit insistere an dictũ statutum in dicto capitulo loquẽte de matre excludat eã ex directo sensu an ex cõtrario sensu: q2 eius inspectione apparet quod ex directo sensu excludit: z precipue in versiculo sed z ipsi. z in versi. in reb⁹. ¶ Pre

6 terea † dictũ statutum in dicto capitulo de muliere in principio dicit q̃ mater dum viuit quousq3 nõ nubit habet vsumfructuz pro ea parte in qua secundũ ius commune succderet in proprietate ab instetato si anteq̃ vsumfructũ perciperet alteri non nupsit: z sic statutũ ad certũ tempus z pro certo tempore vocat eam: ideo nõ ex vi argumẽti a cõtrario sensu: sed ex vi temporis limitati intelligitur exclusa in alio tẽpore etiaz statutum sit cõtra ius cõmune ita vult notabiliter Bald. in. l. obseruare. §. proficisci. ff. de officio procõsul. allegat. l. ex facto. §. itẽ quero. ff. de vulga. z pupilla. l. si vnus. §. primo. ff. de pact. z. l. sicut. in fin. C. de pscri. xxx. ann. bene facit. l. imperatores. ff. de postula. z quod not. Bal. in. l. pperandũ. in principio. C. de iudi. circa tertiã columnam in versiculo. modo quero dictat statutum zc. z quod omnino debeat dicta mater p dictũ statutum excludi etiam colligitur ex notatis p Bal. in. l. conuenticulam. circa primam colũnam. C. de episcop. z cler. cuius decisio est

7 cõmuniter approbata. ¶ Et posito † quod ex principio dicti. c. de matre. posset aliquo mõ dubitari an esset mater excludẽda i casu quo trãsiuisset ad secunda vota: tñ constat q̃ in dicto casu non est admissa seu exclusa ex pricipio dicti statuti quãdo est nupta: z sic remanet simplex z indeterminata exclusio matris ex versiculis sequẽtibus: scilicet ex versicu. sed z ipsi. z ex versic. in rebus. qui versiculi aliis nihil operarent nisi mater esset exclusa in casu nostro ergo debent operari etiaz a sensu q̃rio. vt notat Baldus in dicto. §. proficisci. in tertia questione. z Johã. de imola. post alios in. l. si cuz dotẽ. in principio. ff. soluto matrimonio. z dominus Abbas in capitulo cum appostolica. de his q̃ fiunt a pla. Paulus de castro. in dicta. l. cõuenticulam. z in. l. qui testamẽto. §. mulier. ff. de testamẽ. z in. l. prima. ff. de officio eius cui mãda. est iurisditio. facit quod habet in autentica dyaconissa. C. de episcopis z clericis intelligendõ vt facit gl. in. l. nulla. nisi eodem titulo. z quod notat Bar. in. l. quarta. §. pretor. ff. de damno infecto. in q̃stione statuti de qua ibi

8 per eum cũ similibus. ¶ Et constat † q̃ statutum potuit matrẽ excludere in totum propter existentiam agnatorum vel similẽ causaz. vt in matre clare decidit Bald. in. l. prima. §. ius naturale. ff. de iustitia z iure. z. l. cum lege. C. de episcopis z clericis. vnde videm⁹ q̃ olim excludebatur mater propter agnatos. institu. ad senatusconsultum tertul. in pncipio: z institu. de legitima agnato. successio. in principio. z. l. prima in pncipio. ff. vnde cog. z ita etiam pro validitate dicti statuti consuluit Ang. in cõsilio. 103. incipiente statuto cauetur: quod si aliquis. z tãgit p Johã. andr. in additio. Spe. in titul. de succes. ab inte. in rubrica z in hoc superflua esset dubitatio cũ matri non sit debita legitima iure nature. l. nã z si parentibus. ff. de inofficio. testamen. z ita etiam cõsuluit Paul⁹ de castro in consil. 344. incipiẽte in christi nomine. casus pñs zc. z in fine consilij. vbi dicit hanc esse cõmunem opinione. ¶ Quinim

9 mo † secundum magis communem opinionem quam tenuit Dyn⁹ in regula indultum. libro sexto. concluditur quod etiam statutũ possit in dicto casu tollere legitimam iure nature debitã. z notat Cynus z alij in. l. sancimus. C. de nuptijs. z Jaco. butr. in auten. vnõ si parẽs. C. de inofficio. testamen. z Bar. z alij in. l. titio centum. §. titio genero. ff. de cõditio. z demõstratio. z Oldra. in cõsilio. cxvij. icipiẽte circa ius municipale. z Baldus in dicta. l. cum lege. z in. l. lege duodecim tabularuz. C. õ legiti. heredi. z Angel⁹ in. l. pap. §. quarta. ff. de inofficio. testamẽ. vbi dicit de hoc esse textuz. ibi. et licet aliqui aliter dixerint in legitima debita filijs, tamen quia in casu nostro cõmunis sententia ita se habet vt dixi, superuacua est disputatio cum in iudicando non sit recedendũ

10 a communi opinione. vt traditur in locis vulgaribus. ¶ Et tale † statutum matrem excludens a successione intelligitur eã excludere ẽt a legitima q2 legitima est quarta portio eius in quo quis esset successurus ab intestato. l. papinianus. §. quoniam autem quarta. ff. de inofficio. testamen. z in. l. parentibus. C. de inoffi. testamento. z notat gl. in autentica nouissima. eodem titulo. ergo si successio ab intestato denegat matri: sequitur quod ei non competit legitima quod etiam expresse probatur quia in statuto predicto sub capitulo de matre est prouisum q̃ mater non posset in casu nostro infringere testamentum filij: si filius testamentum condidisset z sibi nihil reliquisset: ergo sequitur q̃ statutũ vo

11 luit ei auferre legitimam quia † illi cui debetur legitima regulariter cõpetit remedium ad impugnandum testamentum si legitima non relinqueretur: secus autem si sibi legitima non debetur. l. omnimodo. z. l. si filiuz. z. l. fratres. z. l. fratris. C. de inofficio. testamen. z. l. posthum⁹. §. si quis ex his. z quod ibi Baldus z Angelus. ff. eodẽ titulo. z bene faciunt notata per Bartolum in. l. gallus. §. z quid si tantũ. ff. de liberis z posthumis. in versicu. ad declarationem presentis dubij pono q̃stionem que fuit de facto zc. hoc precise tenet Baldus in. l. maximũ vitiũ. in vltima questione. C. de liber. preter. z in. l. scimus. in principio. in septima q̃stiõe. C. de inofficio testameoto. z clare cõsuluit Angel⁹ in cõsilio. ciij. icipiẽte statuto cauetur q̃ si aliquis zc. vbi ad hoc allegat notata p Guillelmuz de cug. in dicta auten. nouissima. z Johã. de imola in dicto. §. z quid si tantum. in penultima z vltima colũna. in versicu. z hoc facit ad questionem si statutũ zc. z in. l. plane. §. si duob⁹. circa penultimam columnã. ff. de legatis. j. in versiculo. quid aũt si statutũ dicat quod filia zc. z Paulus de castro in dicto. §. titio genero. z in cõsilio. cvij. incipiente in christi nomine. super eo de quo queritur zc. z in cõsilio. cviij. licet nonnulli de hoc dubitauerint propter aliqua meo iudicio fragiliora: z sepenumero fui requisitus vt cõsulerẽ quod huiusmodi statuta non intelligantur excludere a legitima sed id facere semper recusaui: quia iuri consonum nõ putaui nec puto: z maxime in casu nostri statuti excludentis matrem ab impugnando testamẽtuz filij in casibus in quibus si ab intestato decessisset mater excluderet a successio

12 ne per ea que dixi supra. ¶ † Potest etiam statutuz laycorum excludere matrem a successione per transitum ad secũda vota per ea que notabiliter traduntur per Innocentiũ z Johannẽ andr. in capitulo finali. de secundis nupt. dum voluit quod firma maneat dispositio legũ priuantium feminas lucris propter transitum ad secũda vota: quia tales prouisiones non dicuntur mere pene sed puisiones filiorũ. iuxta. l. hac edictali. z. l. femine. z. l. fina. C. de secundis nuptijs. aliud dicunt in penis que imposite sunt nubẽtibus infra tempus luctus: quia ille sũt mere pene. vnde sunt sublate per ea que habẽtur in dicto capitulo finali. z ita etiam notat Bartolus z alij in. l. prima. C. de secũdis nuptijs. z in. l. liberorum. in principio. ff. de his qui not. infa. z Bald⁹ in. l. si qua. C. ad tertullia. z Petrus de anchara. plene in comẽto. c. canonum statuta de. in. xxv. columna. ad idem bene facit quod voluit gl. notabilis. in

capitulo

capitulo cū secundum in verbo certoq; casu. de hereti. in sexto. que voluit qd si lex ciuilis mulieri contrahenti certo modo matrimonium imponatur pena priuationis lucri delati a lege ciuili eidem mulieri erit talis lex seruanda quo ad dictam penam in terris non subiectis iurisditioni temporali ecclesie: quis de iure canonico sit inductum qd tale matrimonium licite cōtrahatur: ⁊ cum illa gl. transeunt ibi moderni et Anto. de butr. in capitulo primo. de spōsa. vt ibi expresse Ant. de but. tenet qd pene imposite per statuta vel per leges fauore filiorum mulieribus transeuntibus ad secunda vota valeāt per dictā l. hac edictali. cum similibus. ⁊ per notata per Innocentiū in dicto capitulo fina. de secundis nupt. licet aliud esset secūdum eum qñ appareret qd statutū hodie contractus matrimonij imponeret penam infligendo damnum idest proprij patrimonij diminutionē. per nota. per Johannem and. in. c. statutum. el primo. de hereti. in sexto. in nouella. et licet nonnulli etiam in casu posito per Johannem andr. in dicto capitulo statutū. teneant cōtra Johannem andr. tamē nō est opus aggredi illam disputationē q2 posito qd illa opinio Johan. andr. sit vera non obstat casui nostro vt patet ex notatis p eundem in dicto capitulo finali. de secun. nup. ⁊ p Anto. de but. in dicto. c. j. de sponsa. Ex quibus cōcludo q̃ et ob intestato omnino repellitur mater a successione dicti Nicolai ⁊ admitti debeant in totum prefati Baptista ⁊ de taiutis.

¶ Summarium super consilio. iiij.

1 ¶ Scriptura lz sit scripta de manu testatoris nō interuenientibus solemnitatibus requisitis in testamento non probat.
2 Valet argumentum de sententia ad testamentum.
3 Institutus in vsufructu vniuersali nullo dato coherede censet etiam institutus in proprietate.
4 Institutio si non valet substitutio non sortitur effectum. 16
5 Substitutio fideicommissaria non trahitur ad directam vulgarem.
6 Duo testes sufficiunt in vltima voluntate ad pias causas etiam non rogati.
7 An valeat dispositio testatoris dicentis heres meus det illi quod scriptum est in cedula quam reliqui apud gardianum.
8 Clausula si non valet iure testamēti valeat iure codicillorū vel quocunq3 iure habet hunc effectum quod vbi substitutio non haberet effectū vigore institutionis poterit habere effectum vigore intestati.
9 Clausula codicillaris vbi debētur legata pia vel iura hereditaria habet hunc effectum, quod talia iura transeunt in ecclesiam absq; vlla restitutione.
10 Pater potest testari inter liberos scribendo suam voluntatem manu propria sine testibus. 13
11 An per probationes imperfectas simul functas possit probari.
12 Pluralitas testamentorum non presumitur nisi probetur.
14 Testamentum validum non reuocatur per aliaz imperfectam vltimā voluntatem.
15 Ubi requiritur tempus in scriptura non est necesse q̃ inferatur dies.

¶ Consilium. iiij.

¶ An si vxor est instituta in vsufructu donec in viduitate staret et ea transeunte ad secunda vota sit substitutio facta de altari valeat tale sideicō. ⁊ si de tali fideicommiss. apparet scriptura manu testatoris sine die ⁊ testibus: ⁊ quod due imperfecte probationes coniungantur ad probandam voluntatem testatoris.

Domini redemptoris nostri innocato suffragio. Attentis narratis in themate, videretur fortasse prima consideratione dicendum ecclesiam seu dictum altare aut agentes pro eo non posse admitti ad hereditatem dicti ser Johānis etiam posito qd dicta dña Jacomina trāsiuerit ad scda vota: q2 1 † scriptura predicta posito etiā qd fuisset de manu testatoris tñ non videt qd sufficiat cum non interuenerint testes ⁊ solemnia requisita in testamentis iuxta legē si vnus. ⁊ lege hac consultissima. C. de testamen. ⁊ capitulo cum esses. ⁊ capitulo relatum. eodem titulo. ⁊ quamuis alias inter liberos valeat testamentum manu propria testatoris scriptum: licet testes non interuenerint. vt in auten. quod sine ⁊ in corpore. vnde sumitur. C. de testament. tamen illud est verum quando in scriptura continetur dies. vt ibi legitur ⁊ notatur: Sed hic non ↄtinetur dies ergo ⁊c. Preterea testator volebat dictā suam vltimam volūtatem publicari facere per publicū notarium prout postea dixit coram tribus testibus vt in themate presupponitur: ⁊ tamē publicari nō fecit ergo non valet vt legitur ⁊ notatur. in. l. fideicomiss. §. primo. ff. de legatis tertio. ⁊ in. l. si is qui. ⁊ in. l. ex ea. in principio. ff. de testamen. ⁊ bene facit qd consuluit Oldra. in consilio suo cxviij. incipiente Titius cōdidit ⁊c. vbi psupponit contigisse quod vnus cōdiderat testamentum in scriptis: in quo certa legata reliquerat ⁊ certā ecclesiam sibi heredē instituerat: ⁊ probatur per duos testes quod post predicta testator fecerat p quendam clericum scribere aliā suam vltimam voluntatem in qua pauperes christi instituebat heredes: ⁊ quod dixerat dictis duobus testibus quod dictam vltimam voluntatē facerent scribere per aliquem notarium. ⁊ q̃ postea faceret vocari corā ipso testatore testes ⁊ omnia in formam publicā redigeretur: ⁊ anteq̃ predicta fierent decessit testator: ipse consuluit dictā postremam voluntatem non valere: q2 non potest dici illam fuisse testamentū: sed quandam nudam verborum enunciationem redigendam postea in testamentum sicuti videmus qd scriptura quam iudex habet ante formare ⁊ postea recitare non est sentētia: lz quedaz preparatio ad sententiam. l. secūda. C. de sentē. ex pericu. recitan. capitulo finali. de re iudicata. libro sexto. ita in dicto casu non videtur fuisse testamentū: ⁊ 2 † procedit argumētum de sentētia ad testamentum: q2 testamentū dicitur sententia. l. prima. ff. de testamen. ⁊. l. hac consultissima. C. qui testamentū facere possunt. facit. l. seru⁹ hac lege. ff. de manumissio. ⁊ cū disponeret testator adhibere testes solēniter ⁊ in scripturam publicaz redigi facere videtur magis se parasse ad faciendū q̃ fecisse: allegat in argumē. dicta. l. si is qui. cum similibus. ⁊ idē fuit de mēte Johā. andr. in additio. Specul. in titu. de instrumen. edi. §. compendiose. super verbo. qd si prius. ad finem. ⁊ Petr. de anchar. in dicto capitulo cum esses. ¶ Confirmantur 3 † predicta q2 dicta substitutio facta d dicto altari fuit fideicommissaria: q2 fuit instituta dicta domina Jacomina in vsufructu donec vitā vidualem castā ⁊ honestam seruauerit: ⁊ cuz nullus alius sibi fuit datus coheres in proprietate intelligit fuisse vniuersaliter instituta etiam in proprietate. l. prima. §. si ex fundo. ⁊ ex facto ꝓponebatur. ff. de heredi. insti. ⁊ in ꝓposito notat Baldus. in. l. id quod pauperibus. in. xiiij. q̄stione. C. de episcopis ⁊ clericis. ⁊ Angelus in. l. filius a patre. in prin. ff. de liberis ⁊ posthumis. ⁊ in. l. miles ita. ff. de testamen. milita. ⁊ Salyce. in. l. extraneū. C. de heredi. instituē. ⁊ Benedic. de plūbino in. l. libertas. in fi. ff. de manumi. testamen. ⁊ si dicta 4 † domina Jacobina trāsire voluerit ad secunda vota voluit testator hereditatē tunc deuenire ad dictum altare: vñ dicta substitutio in vim fideicommissi valere non potest: q2 oportet presupponere qd potuisset hereditas ex illo testamento adiri per dictam dominam Jacominam ⁊ postea restitui q2 si non valeret institutio seu effectum non sortiretur, esset impossibile qd valeret substitutio fideicommissaria. l. ille a quo. §. si de testamēto. ff. ad trebellia. l. non iustaz. C. eodem titulo. al's sequeretur qd substitutio fideicommissaria 5 † traheretur ad directam vulgarem substitutionem quod non reperitur nisi in vno casu scilicet ꝓpter fauorem militie ⁊ libertatis. vt. l. pantonius. ff. de fideicommis. liber. ⁊. l. neq; em. §. finali. cum. l. sequenti. ff. de testamento militari. ⁊ notat Bartolus in. l. prima. ff. de vulga. ⁊ pupilla. in versiculo vlterius q̄ro an testamentū possit assumere vires a tacita vulgari ⁊c. ⁊ notat glos. ⁊ docto. in. l. verbis ciuilib⁹. eodē titulo. Constat aūt quod institutio quo ad dictam dominam Jacominam valere non potest quia non fuit solemnis p predicta: ergo videtur impossibile qd valeat iure fideicommissi aut alterius substitutionis. ¶ Sz premissis 6 † nō obstantibus contrariam sententiam in casu pmisso puto esse de iure veriorem, q2 ad hoc vt ad pias causas valeat vltima voluntas sufficiunt duo testes etiā nō rogati secundum communes conclusiones. vt habetur in dicto capitulo relatum. ⁊ ibi notant docto. ⁊ Bartolus ⁊ alij legiste in repetito. l. prima. C. de sacrosan. ecclesi. ⁊ notāt doc. in dicto capitulo cū esses. ⁊ Lapus allegatione. xxx. incipiente consilium fuit ⁊c. sic etiam in testamento condito inter liberos in quo remissa est solennitas que communiter requiritur in testamētis sufficit probari per duos testes. vt notatur in. l. finali. C. fami. hercisc. ⁊ in. §. qd sepe. in autentica. de trien. ⁊ semis. in versiculo pro parte. ⁊ in autenti. de testamen. imperfect. §. primo ⁊ per oēs. in. l. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. C. de testamē. etiam si nō sint rogati. vt notat in. l. finali. C. de codicil. et notat Bal. ⁊ Salycetus in auten. quod siue. C. de testamen. ⁊ Ange. in dicta autenti. de testamē. imperfect. in principio. ⁊ in dicto. §. ex imperfecto. sed ita est quod testator corā tribus testibus dixit se condidisse suam vltimam voluntatem ⁊ eam sumpsisse manu propria. ⁊ cōstat dictam scripturam continentem suam vltimam voluntatē esse de manu propria testatoris: ergo valet perinde acsi fuisset facta corā dictis tribus testibus. Hoc 7 † decidit ⁊ notat. per Bartoluz ⁊ alios in. l. si ita scripsero. ff. de conditio ⁊ demonstratio. vbi queritur pone qd testator coram testibus dixit volo qd heres meus det illud quod scriptum est ⁊ arguit quod non valet. quia illa cedula non est solennis cum non sit legitimum testamentum ergo non valet. C. de fideicōmis. l. prima ⁊ q2 illud quod in testamento nuncupatiuo relinquitur dz a testibus exaudiri. l. heredes palam in principio. ff. de teste. sed finaliter concludit qd quādo apparet illam scripturam esse de manu testatoris ex legitima literarum comparatione vel ex alijs indicijs valeat per dictā. l. si ita scripsero. ⁊. l. his verbis. in principio. ⁊ ibidem not. Nico. de Neapo. ff. de legatis tertio. ⁊. l. quē heredi. in principio. ff. de reb⁹ dubijs. ⁊ ibi Bar. ⁊ ad legata in contrarium respondet quod immo dicta scriptura dicitur esse solemnis postq̃ coram testibus se retulit ad dictā scripturā antea factam: ⁊ non obstat quod testes debent audire que disponūtur a testatore quia respondet qd sufficiat quod a testibus audiatur implicite per dictam. l. si ita scripsero. cū alijs ibi allegatis per eum. ⁊ ita etiā voluit Bartolus. Angelus ⁊ Salycetus. in. l. fina. C. de fideicommis. per illum textum secūdū vnam lecturam. ⁊ Baldus in. l. captatorias.

in quinta questione.C.de testamento militari.⁊ Bald.⁊ Ange.in.l.
asse toto.per illum textum.ff.de hered.instituen.⁊ Bald.in dicta au-
tenti.qđ sine.⁊ Johan.de imola.in.l.illa institutio.ff.de heredi.insti.
⁊ in capitulo cum tibi.de testamē.⁊ Paulus de castro in.l.vbi autē.§.
sed qui vinū.ff.de verbo.obliga.⁊ dictus numerus trium testium fuit
8 sufficiens ad pias causas vt est dictum. ¶ Et tātomagis qꝛ† testator
voluit qđ vbi dicta dispositio iure testamenti non valeret, qđ valeret
iure codicillorum vel quocunqꝫ iure melius valere possit: ꝓpter quā re
sultat qđ vbi non posset valere institutio dicte domine Jacomine ⁊ ex
eius persona non possit iure fideicommissi ecclesia capere hereditatē
a dicta domina Jacomina debet posse ecclesia capere ab intestato iu
re fideicommissi a dicta hereditate per venientes ab instetato per ea
que habentur in.l.ex testamento.⁊ in.l.eam quā.supra de fideicōmis-
sis.⁊ in.l.ex ea.§.primo.cum ibi not.ff.de testa.⁊ in.l.qui filie.§.primo,
in gl.ff.de heredi.instituen.⁊ in.l.qui autem.circa princip.cum ibi no.
ff.si quis omissa causa testa.⁊ plene per Bar.in.l.prima.ff.de iure codi
cil.cum simili.⁊ in proposito nostro notat Bald.in.§.sed hec quidē.in
prin.institu.de testa.vbi dicit qđ quādo testator minus solenniter te-
stamentuꝫ condidisset puta corā duobus testibus ⁊ fecisset legata ad
pias causas ⁊ substituisset heredem aliū quā piam causam.legata nō
deberentur: cum hereditas ex testamēto non possit per illū heredē adi
ideo legata non deberentur.l.eam quam.C.de fideicommi.l.si nemo.
ff.de testa.tute.adherendo illi opinioni: quam pleriqꝫ tenuerunt scili-
cet quod in relictis ad pias causas requiratur aditio hereditatis.iu-
xta nota.per doctores in dicta.l.prima. C.de sacrosanc.eccle.⁊ in dicta
l.eam quam cum suis vulgatis concordātijs.tñ scđm Bald. in dicto
§.sed hec quidem.si in dicto casu essent legata repetita a venientibus
ab intestato vt quia esset adiecta clausula codicillaris deberentur di-
9 cta legata pia ⁊ iura hereditaria† ex tali fideicommisso trāseūt in eccle
siam absqꝫ vlla restitutione venientiū ab intestato aut aliorum qui in-
telligerentur grauati restituere per fideicommissum ecclesie heredita-
tē secundū magis communē opinionē.l.si.C.de sacrosanct.eccle.vt no.
Bart.in sua disputatione incipiente filiū adultū.⁊ Bart.in repetitio-
ne.l.prime.C.de sacrosan.eccle.in sexta questione quinte partis prin-
cipalis.⁊ ibi etiam Bald.in.xxij.colū.in versicu.super secūdo quesito.
⁊ Bald.in.l.penulti.§.primo.in vltima colum.C.ad trebel. Johan.de
imo.in.l.centurio.circa.xxj.colum.ff.de vulg.⁊ pupil.⁊ Pet.de anch.
⁊ Johan.de imo.in.c.cū tibi.de testa.⁊ dicit Bald.in.l.id qđ pauperi-
bus.in xvij.questione supra allegata qđ si heres rogatus restituere he
reditatem ad pias causas est in mora adeundi hereditatem consequi-
tur statim pia causa iura hereditaria absqꝫ alio facto heredis. ¶ Ac-
10 cedit † ad sustinendam dictaꝫ vltimā volūtatē id qđ habetur in dicta
auten.qđ sine.vbi pater inter liberos potest testari scribendo suā vlti-
mam voluntatem manu ꝓpria etiā sine testibus.vt ibi declarat Bald.
⁊ Jacobus de belui.in corpore vnde illa sumitur. Ita etiā debet susti-
neri multomagis ad pias causas: qꝛ quando non tractatur de auferen
da legitima filiorum: multomagis fauemus pie cause ꝙ liberis.vt in
quit Bar.in repetitio.dicte.l.prime.C.de sacrosanct.eccle.circa antepe
nultimam columnam.in versicu.circa ordinem ⁊c.argu.l.sancimus.la
prima.C.de sacrosanct.ecclesi.⁊.c.cum infirmas.de peniten.⁊ remis-
sio.quo argumento in proposito etiaꝫ vtitur Pet.de ancharano in cō
silio.xliij.incipiēte In christi nomine prima facie videtur dicēdum ⁊c.
quantomagis hoc procedere debet in casu nostro vbi adest scriptura
manu testatoris: ⁊ etiā adest fides triū testium p̄dictorum qui sunt con
11 testes. ¶ Concurrūt etiam †quod presupponitur qđ per plures alios
testes singulares probatur qđ intellexerunt plures a dicto testatore
qđ ipse condiderat vltimam volūtatē: ⁊ qđ disposuerat prout in dicta
scriptura continetur ⁊ operari debent dicte probationes facte per oēs
dictos testes quod etiam vbi scriptura predicta nō esset omnino suffi-
ciens probatio: ⁊ etiā vbi testes per se non fuissent sufficientes ad ple-
nā ⁊ legitimam probationem debeant simul iuncta sufficere per nota.
per Barto.in.l.admonendi.ff.de iureiuran.in nona colum.in versicu.
venio ad tertiū.⁊ quero vtrum per vnū testem ⁊c. cū versiculo sequen-
ti.⁊ in duodecima colum.in versiculo.his premissis.quero vtrum duo
⁊c.dum in dictis locis tractat an per imperfectum numerum testium
probetur vltima voluntas semiplene: et an due imperfecte probatio-
nes simul iungi possint? facit capitu.fina.de successio.ab intestato. et
capitulum causam.cum ibi no.de probatio.cū similibus. ¶ Nec dica
12 tur† qđ ista scriptura non sit illa de qua deponunt testes: qꝛ respōdeo
qđ cum ista scriptura sit scriptura vltime voluntatis ⁊ manu ipsius te
statoris: ⁊ non appareat de alia qđ ista intelligatur esse illa de qua te-
stes deponunt: quia non presumitur pluralitas testamentorum nisi ꝓ
betur.l.fin.⁊ ibi nota.Bald.in fine.C.de rebus credito.l.omnium.et
ibi notat Bart.C.de testamen.⁊ per Bart.in.l.is potest.ff.de acqui-
ren.heredita.circa vltimam colū.in versicul.quinto.dicit glos.⁊c.bene
facit text.in capitulo cum Johannes.de fide instrumen.⁊ in capitulo.
in presentia.in versiculo verum.⁊ ibi Anto.de bu.de probatio.⁊ quod
not.glo.in.l.cū de lege.ff.de probatio.⁊ in.l.qui iurasse.ff.si pater.⁊ in
l.eum qui.§.in popularibus.ff.de iureiurando.⁊ in.l.si in rem.⁊ ibi no-
ta.per Bartolum.ff.de rei vendicatio.⁊ per Baldum in.l.prima.in
secunda columna.C.quando prouo.non est necesse.cū simili. ¶ Forti
13 ficantᷣ† predicta ꝑ id qđ notat Joannes de imola in capitulo secundo.
de testamen.⁊ in dicta.l.si is q.ff.de testamē. vbi dixit qđ si voluntas
testatoris fuit imperfecta: eo qꝛ non fuit pulicata coram testibus pro-
ut testator volebat facere: si tñ erat scriptura manu testatoris sed non
fuit publicata qꝛ morte fuit preuentus antequam veniret tabellio vel
antequam haberētur testes valebit inter liberos ⁊ ad pias cās si cōstet
illā scriptam esse de manu testantis qꝛ scđm eum sufficit de illa consta
re quibuscunqꝫ indicijs inter liberos testatoris ꝑ.l.fina.cū ibi nota.C.
fami.herciscun.⁊ pari ratione etiam ad pias cās argumē. notatorum
in dicto capitulo cū tibi.⁊ in dicto capitulo.cum esses. ⁊ in capitulo re
latū.de testamē.ꝙ ius inter alios non valet ꝑ ea que habentur in di-
cta.l.hec consultissima.§.ex imperfecto.⁊ ita etiam consuluit Paulus
de castro in consilio.ccclx.incipiente in christi nomine super eo quod q̄
ritur vtrum valeat institutio.bene faciunt notata per Barto.in.l.in
testamento.ff.de fideicōmis.liber.⁊ in dicta.l.fideicommis.§. primo ⁊
⁊ etiā in dicta.l.si is q.vbi videtur idem tenere. ¶ Istud etiam aper-
te voluit Johānes de imol.in dicto capitulo cum esses.in antepenul-
tima columna.vbi limitādo ea que notat Johannes and. in additio.
Specu.in dicto.§.compēdiose.super dicto versicul.sed qd si prius ⁊c.
dixit ꝙ si nō precessit aliud testamentum cōditum ad pias causas ⁊ te
stator vocasset duos testes ⁊ fecisset scribere ꝑ aliquē priuatū qualiter
ipse instituebat pauperes Christi: ⁊ dixit qđ volebat qđ hoc in formam
publicā redigeretur per notarium: ⁊ tñ anteꝙ hoc fieret decesserit vale
bit dispositio ista ad pias causas per ea que notat Barto. in dicta.l.
in testamēto.⁊ in dicta.l.si is qui.⁊ in dicta.l.fideicommiss.§.primo.⁊
14 respondet †ad notata per Johannem andr.in dicto.§.sꝫ qd si prius.
quod Johannes andr.loquitur qñ precesserat aliud testamentum va
lidum: qꝛ illud non reuocatur per aliam imperfectam vltimam volun-
tatem: facilius enim sustinetur testamentuꝫ per se quando nullū aliud
precedit quam qñ aliud precedit.vt patet in autētic.hec inter liberos.
C.de testamen.⁊ in dicta.l.hac cōsultissima.§.si quis autem. eodem ti
tulo.bñ faciunt notata per Angelum in.l.posthum.§.idem.et circa.ff.
de iniusto testamento.⁊ in.l.si quis eum.§.primo.ff.de vulga.⁊ pupil
la.⁊ in.l.cum in secundo.ff.de iniusto testa.⁊ per Balduꝫ in repetitio.
l.in suis.in.xv.colūna.ff.de liber.⁊ posthumis.⁊ ita etiam vult Oldra
dus in dicto consilio.cxix.dum dicit quod illud quod habetur in dicto
capitulo relatum.cum similib.procedit qñ non precederet aliud testa-
mentum validum: ⁊ hec pars videtur de iure vera ⁊ etiam posset ali-
quo modo dici eā esse dubiāꝫ quod tamen non est, per predicta adhuc
dici deberet in dubio fauendum esse testamento ⁊ pie cause.l.sunt ꝑso
ne.ff.de religio.domi.l.si ps.cum similibus.ff.de inofficio.testa. ¶ Et
per predicta satis apparet responsum ad allegata in cōtrarium ad q̄
etiam specialius respōdeo ⁊ breuiter in primis non obstat quod in di
cta scriptura nō interuenerint testes ⁊ solēnia: qꝛ dico qđ immo proba
tur per tres testes contestes ⁊ etiā per alios singulares illam fuisse vl-
timam voluntatem testatoris que in dicta scriptura continetur ⁊ duo
testes sufficerent ad pias cās etiaꝫ non rogati dummodo producatur
scriptura manu testatoris prout presupponitur.vt probatᷣ in dicto ca-
pitulo cum esses.⁊ melius in capitulo relatū.iunctis notatis per bart.
in dicta.l.si ita scripsero.de cōditio.⁊ demōstra.cum alijs supra allega
tis. ¶ Non obstat tex.in dicto capitulo relatum.in verbo requisitis.qꝛ
vt etiam ibi dicūt docto.maxime Johannes de imo.intētio litere fuit
dicere quod probari poterit per duos testes a iudice requisitos quādo
examinantur in cā.facit text.in.§.ā vero ignoti.in autenti.de testi.cum
similibus.⁊ attento qđ in dicta scriptura est clausula codicillaris fru-
stra disputatur de rogitu testium.quia posito qđ non valeret illa dispo
sitio iure testamēti valeret iure codicillorum: in quibus non requirun-
15 tur testes esse rogatos.l.fin.ad finem.C.de codicil. ¶ † Itē non obstat
quod in dicta scriptura non continetur dies per id quod habetᷣ in di-
cta autenti. quod sine.qꝛ potest multipliciter responderi: primo quod
in dicta autentica non dicitur quod requiratur dies sed dicitur quod
requiritur tempus ⁊ non sꝑ quando requiritur tempus est necesse qđ
inseratur dies: sed sufficit annus ⁊ mēsis prout est insertꝰ in dicta scri-
ptura.patet in.l.libellorū.in principio.ff.de accusatio.vbi sufficit quod
in libello accusationis inseratur mensis commissi delicti lꝫ non insera
tur dies quo commissum est. ¶ Secundo respōdetur quod posito qđ
ibi requireretur dies scilicet in casu dicte auten. quod siue.dico qđ dis-
positio illius auten.procedit in testamēto inter liberos in quo seruādū
est ius ciuile vt ibi: sꝫ nos loquimur in testamento ad pias cās in quo
non leges ciuiles neqꝫ ius positiuū seruandum est sed ius canonicū vl
ius diuinum.vt in dicto capitulo relatum.⁊ in dicto capitulo cū esses.
⁊ per plura probat hoc Barto.in repeti.dicte.l.prime.in vltima q̄stio
ne.C.de sacrosanct.eccle.cum quo alij magis communiter transeunt sꝫ
qđ debeat inseri dies in dicta scriptura non est inductum per ius diui
num vel canonicum: ergo ⁊c. ¶ Tertio respondeo ꝙ vltra dictam scri
pturam habemus probationem per dictos testes que conualidat eaꝫ
vt supra fuit dictum sed in casu dicte autenti.quod siue.non erāt neces
sarij testes dūmō constaret qđ esset de manu testatoris.vt dixi supra.
¶ Non obstat ꝙ nō fuerit publicata dicta scriptura vt erat de intētio
ne testatoris per ea que habentur in dicta.l.fideicōmissa.§.primo.⁊ ꝑ
ea que notat Oldra.in dicto consilio ⁊ Johan.andr.in dicto versi.qd
si prius.

si prius. qz respondeo q ad pias causas hoc non est necessariū qn nullum aliud testamētum validū precedebat, put non precedebat in casu nostro: lz aliud esset si precessisset testamētum validum prout loquitur Old. vt ipsemet ponderat in preallegato consilio z probaui superius per diuersitatem que est de iure inter vnum casum z alium. ¶ Non obstat q si non valeat † institutio dicte dñe Jacobine non potuit habere effectū substitutio fideicommissaria cum non potuerit adiri hereditas per dñam Jacobinā ex testamēto imperfecto quo ad eam quia respondeo q posito sine preiudicio qd de iure cōmuni requireretur aditio ad pias causas ex testamento qn non esset clausula codicillaris tñ ppter dictā clausulā codicillarē valet vt ostendi superius. nā illa clausula. s. vt si non valeret iure testamenti zc. intelligeretur. l. quatenus nō valeret iure testamenti valeat iure codicillorū. l. stichum qui meus erit. z ibi no. Bar. z alij. ff. de lega. j. z Bar. in. l. j. C. de iure codi. in. vij. q. z in auten. ex causa. in penul. col. C. de liber. prete. z ibi Bald. in. vij. q. z in repetitione dicte. l. in suis. in. xx. colum. z per Bal. etiā in. l. controuersia. ff. de transact. ergo cum nō valeret dicta institutio dñe Jacobine ex testamento imperfecto dicto. §. ex imperfecto. debuit quo ad caput institutionis hereditas deuenire ad venientes ab intestato qui vigore clausule codicillaris intelliguntur grauati restituere scriptis in testamento dicta. l. ex ea. §. j. cum ibi not. cum alijs supra allegatis. Ex quibus concludo q per transitum dicte domine Jacobine ad secūda vota est purificata condictio dicte substitutionis ad pias causas. eo quod quo ad illam substitutionem seruari debet dicta vltima volūtas.

¶ Summarium super consilio. v.

1 ¶ Matrimonium subsequens omnē precedentē maculā purgat. z.
3 Qualitas iuncta verbo vel participio: dicitur verificari fm tempus illius verbi vel participij cui iungitur.
4 Legitimatus quando excludat substitutum. 7.
5 Stante consuetudine q hereditas deferat primogenito an filius qui est natus naturalis legitimatus postea per subsequens matrimoniū excludat filium legitimū z naturalem postea natum.
6 Legitimatus licet non dicatur legitime natus, tamen concurrit cum legitime natis.
8 Lex facilius moderat vel ampliat suam dispositionem quam dispositionem hominis.
9 Anteq eueniat cōdictio fideicōmissi dicitur fideicommissarius habere ius consistens in spe probabili.
10 Legitimatio non trahitur retro ad tempus natiuitatis vbi agitur de preiudicio tertij.

¶ Consilium. v.

¶ An substitutio facta alicui si decederet sine liberis ex se legitime descendentibus sortiatur effectum si ille decessit cum filio qui post testamentum natus est naturalis tantum: sed per subsequens matrimoniū fuit postea legitimatus.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Attentis narratis in themate. videretur fortasse prima cōsideratione dicendum dictum Georgium non videri decessisse sine liberis ex se legitime descēdētib9 cū decesserit supstite vna filia sibi nata ex cōcubina cū qua postea matrimonium contraxit. z sic † perinde habetur ac si nata esset legitima: qz matrimoniū subseqēs oēm precedentem maculā purgat. l. cū quis. z. l. nup. C. de natu. liber. z ī auten. quib9 modis natu. effici. sui. §. si qs igit dotalia. z in. c. j. z. c. tanta. qui fil. sint legiti. bñ facit qd voluit glossa nota. z in. c. innotuit. de electio. in verbo coniugata: iuncto illo textu. in verbo legitime genitos z iuncto tex. in. c. cum in causis. in verbo de legitimo matrimonio nat9. eodem titulo. nā per dictā gl. iūctis dictis iurib9 cōcludit filiū naturalem legitimatū per subseqēs matrimoniū posse eligi ad eas dignitates ad quas nō vocabantur nisi legitime geniti. z idē vr esse de mente gl. in. d. c. tanta. in glo. prima. ¶ Pro hoc facit qz legitimati nihil a legitimis z naturalibus iuris interpretatione differre dicunt. vt in aut. quibus mo. na. effi. sui. §. si quis ergo filios legitimos. z in auten. quib9 mo. na. effi. leg. §. si quis ergo non habēs. cū. §. sequēti. ¶ Pro hoc etiā facit † qz legitimatio trahitur retro ad temp9 natiuitatis. l. si. ff. de natal. resti. z consuluit Dy. in cōsilio incipiente questio talis est: quidam qui habuit duos filios zc. z notat Barto. in. l. ij. in prin. ff. de vulga. z pupil. in ver. quero quid si aliqs fili9 naturalis tm legitimat zc. z plene no. docto. in. l. gallus. §. z quid si tm. ff. de lib. z posthu. cū suis concordantijs. ¶ Sz premissis † nō obstantib9 cōtrariā sniaz puta in proposito nostro de iure eē veriorem presertim ex infrascriptis quia qualitas iuncta verbo vel participio debet saltem verificari fm tps illius verbi vel participij cui iungitur. l. titius. in prin. z ibi no. Bar. ff. de testa. mili. l. ex facto. §. si quis autē. ff. ad trebel. l. in delictis. §. si extrane9. ff. de noxali. sed illa qualitas importata p illud aduerbiū legitime iūgitur illi participio presentis temporis. l. descēdentibus cū tempore quo dicta filia descendit a dicto Georgio non subesset illa qualitas legitimitatis. qz nata est ex legitimo coitu: sequitur q dicta filia non potest dici de legitime descendentibus a dicto Georgio. ¶ Hoc ēt ɔfirmat autoritate Bal. hoc clare determinātis. in. c. naturalis. in tit. si de feu. defunct. fuerit controue. inter do. z agna. in ver. quero qd de legitimato per matrimoniū zc. vbi querit an legitimat9 p subseqēs mrimoniū succedat in feudo z intercetera dicit quod si forma inuestiture ita concepta est concedo tibi pro te z filijs tuis ex te legitime descendentibus nō continebuntur legitimati per subseqēs matrimoniū: qz dicta verba respiciūt principiū geniture z non est nostrū extendere scripturas. l. contractus. C. de fide instru. iuncta. l. quid ergo. in prin. ff. de his qui no. infa. secus si inuestitura simplr facta esset fm eum. ergo Bald. si bene inspiciatur decidit casum nostrū in quo tractamus de dispositione facta ab homine sub conditione q debet impleri in forma specifica. l. qui heredi. in princi. z. l. meui9. ff. de cōdi. z demō. Et lz Jac. aluaro. in. d. c. naturales. referat q Andreas de Iser. ibi vr tenere cōtra decisionem Bal. eo qz legitimatio p subseqēs matrimoniū precedentē maculam purgat: adeo q succedunt cum legitimis z naturalibus. d. l. nuper. tñ in veritate And. de Iser. nō contrariatur decisioni Bal. quia And. de iser. nō firmat qstionē qn in inuestitura dictum fuit concedo tibi pro te z filijs tuis ex te legitime descendētibus sed simpliciter querit an legitimatus p subseqēs matrimonium succedat in feudo: z tenet simpliciter q sic qz ēt legitimat9 a principe cū hoc q succedat in feudo admittitur ad feundum. vt not. glo. in. d. c. naturales. multomagis legitimatus per subseqēs matrimoniū qd operatur vt succedat cū legitimis. d. l. cum quis. z. d. l. nuper. z ipsemet Ja. aluaro. in. d. c. naturales approbat decisionē Bal. quo ad casum nostrum: qz dicit q si iā natus erat naturalis qn mater ei9 fuit desponsata per patrem z verum dicit Bal. aut nondum erat natus: sed postea nascitur z vera fit opinio contraria qz nascitur legitimus. d. l. nup. z pro hac ɔcordia allegat notata per Hostiē. in dicto. c. tanta. ¶ Corroboratur † pdicta p id quod nota. Bal. in. l. gallus. §. si eius. ad finem. ff. de liberis z posthumis. vbi dicit q si queritur an legitimatus excludat substitutū debet attēdi. aut fuit dictū si talis decesserit sine filijs seu sine filijs legitimis: z tunc legitimatus excludit substitutū per ibi not. aut dictum fuit si decesserit sine filijs legitime descendentibus: z tūc ad excludendū substitutū nō sufficit qd decedat cum filijs legitimatis: qz testator habuit respectum ad modū descēdēdi naturaliter non ad modum iuris. argumē. l. fina. C. de his qui veniam eta. impetra. z ita dicit fuisse Bononie disputatum et determinatum pro hoc etiā qd not. Bal. in. l. manumissiones. ff. de iustitia z iu. vbi dicit q legitimatus nō dr legitime nat9. allegat id quod habetur in capitulo innotuit. z dicit q etiam hoc ostendit differentia nois z effectus. l. scda. C. de iure aure. annul. ¶ Fortificantur † predicta per ea que notabiliter concludit Johā. andr. in regula sine culpa in secūda questione principali in mercurialibus. vbi post plures antiquos cōcludit q si consuetudo deferebat hereditatē primogenito: z contingit qd extat filius naturalis qui primo natus est: tñ fuit legitimatus p subseqēs matrimoniū contractum post natiuitatē alterius filij legitimi z naturalis: z qui natus fuit post natiuitatē dicti naturalis tamen preferē filius legitimus z naturalis: quia ille qui natus est naturalis tamen non primogenitus inter legitimos: qm ipse naturalis non habebat illam qualitatē legitimitatis vt ibi probat per plures rationes: z sicut in questione sua non pendebat a mera potestate patris qui legitimauit disponere de illo iure qd ex consuetudine deferebatur primogenito: ita hic non pendebat a mera potestate Georgij predicti disponere de illo iure substitutionis sibi facte: quia non erat in potestate facere deficere conditionē dicte substitutiōis. vt de se ptz. pbatur in. l. fideicōmissum. ff. de conditio. z demonstra. z in. l. si ita quis. §. is cui. ff. de leg. ij. z dictam conclusionem quā ponit Johan. andr. in dicta regula sine culpa posuit etiam ipse in capitulo si pro te. per illum textum de rescriptis in sexto. z idem tenet Jacobus de bel. in. §. tribus. in autenti. quibus modis natu. effi. sui. z Jacobus but. Bald. z Salicetus in. l. quoties. C. de rei vendi. z Bald. in. l. eam q. circa duodecimā columnam. C. de fideicommis. z Angelus in disputatione incipiente nobilis quidam genere. in quinta columna. z in dicta. l. gallus. §. z quid si tm. in fine. z Antho. de bu. in dicto capitulo tanta. in penultima columna. z Jaco. aluaro. in dicto capitulo naturales. z Petrus de anchara. in consilio. cccc vj. in. ipiente in Christi nomine. circa primū quesitum zc. Benefacit † notata per Bal. in. l. cum quis. C. de natur. lib. vbi dicit q licet legitimatus nō dicatur legitime nat9. allegat id quod habetur in dicto. c. innotuit. tñ concurrit cum legitime natis: vt habetur in dicta lege cum quis. que proprie loquitur de legitimatis per subsequens matrimonium. ¶ Pro hac parte est multū clara † decisio Antho. de but. in terminis. in. c. p venerabilem. qui fi. sint legi. in antepenultima charta. in versiculo alius est effectus. quia si patri habenti naturalem filium zc. vbi tractat an legitimat9 excludat substitutū: z ɔcludit quo ad casum nostrum quod si substitutio fuit facta per illa verba scilicet si decesserit sine filijs legitime natis non excludetur substitutus p filiū legitimatum etiam per subsequens matrimonium: quia testator videtur se retulisse ad legitimitatem scdm tēpus natiuitatis. vt probaui supra. z verba testatoris videntur se retulisse ad legitimitatē verā non fictā. argumē. d. l. fi. C. de his qui veniā eta. impe. z dicit ipse quod non obstat id quod not. gloss. in dicto. c. innotuit. z in dicto capitulo tanta. qz ibi loquitur in verbis legis faciētis mētionem de legitime natis nos in dispositione hominis. pro hoc † facit licet ipse non allegat: qz lex faci-

lius moderaꝫ vel ampliat suā dispositionē ꝙ dispositionē hominis vt notat glo.magna.in.l.assiduis.C.qui po.in pign.hab. vnde dicimus mitius agi cū dispositione legis ꝙ hominis.l.celsus in princip.ff.de arbitr.ꝛ ibi not.ꝛ plene declarat Barto.in.l.amplius.ff.rem ratam hab. ꝛ in.l.si insulā.de verborum obligatio. Potest etiam responderi ꝙ in casu notato per glo.ꝛ docto.in dicto capitulo innotuit.ꝛ in dicto capitulo tanta.non afferebatur preiudiciū tertio licet legitimatꝰ per subsequens matrimonium possit admitti ad illam dignitatem ad quā vocabantur legitime nati sed in casu nostro sic: qꝛ fieret preiudicium substituto per fideicommissum dicto Georgio decedenti sine liberis legitime descendentibus si diceremus ꝙ per talem legitimationem excluderetur substitutus: cui etiam ante mortem Georgij dicebatur competere 9 ius saltē consistens in spe probabili: qꝛ † etiam anteꝙ eueniat conditio fideicommissi dicitur fideicōmissarius habere in fideicommisso ius cōsistens in spe ꝓbabili: vnde potest petere sibi caueri de restituendo fideicommissum euenientē conditione ꝙ petere non posset si esset spes improbabilis.l.cum archimedorā.C.vt in possess.leg.l.inter oēs.ff.qui satisda.cog.iuncta.l.secūda.§.interdū.ff.de vulgar.ꝛ pupil.ꝛ.l.fin.C.de pact.ꝛ declarat notabiliter Bar.in.l.is potest.ff.de acquiren.hereditа.in tertia colum.in versi.sed circa hoc quero an substitutus ꝛc. Et 10 vbi † agitur de preiudicio tertij, legitimatio non trahitur retro ad tempus natiuitatis.§.liceat.alias incipit si quis ergo.in auten.quibus modis natu.effi.legi.ibi dum text.dicit detentio.ꝛ ibi dum dicit et hoc facto exinde filios ꝛc.ꝛ ibi notat Angelus.etiam si tale ius tertū esset ꝙ situm tm̄ spe ꝛ nō re: vt patet ex decisione Johan.andr.in dicta regula sine culpa.in secunda questione.in prin.de qua supra mentionē feci cum concordantijs supra allegatis.ꝛ patet ex not.per docto.in dicto §.ꝛ quid si tm̄. ¶ Et per hec patet nō obstare ꝙ dn̄s Abbas siculus in dicto capitulo tanta.videatur tenere contrā Baldum in dicto capitulo naturales.ꝛ mouetur per no.per gloss.in dicto capitulo innotuit.iuncto dicto capitulo cum in cunctis.ꝛ qꝛ fingitur retro matrimonium fuisse contractū: sed supra responsum ad no.in dicto capitulo innotuit.ꝛ etiā ad illud quod dicitur legitimationē trahi retro: ꝛ licet legitimati nō differant a filijs legitimis ꝛ naturalibus: tm̄ differunt a legitime natis saltē vocatis ex dispositione hominis prout in casu nostro: quia non sunt legitime nati nec fictio hoc casu trahiꝫ retro vt supra probaui. ¶ Et per hec patet esse responsum ad omnia que in cōtrariū allegabantur: ꝛ per cōsequens cōcludo ꝙ bona obuenta in testamento domini Rufini debent erogari in pauperes: quia euenit conditio substitutionis predicte facte expresse tam in casu quo alter dictorū Parisij ꝛ Georgij decederet sine liberis ex se legitime descendentibus ꝙ etiā in casu quo copulatiue decederet Parisius ꝛ Georgius sine liberis ex legitime descēdentibus: ꝛ sic nō sumꝰ in casu in quo possit dici ꝙ alternatiua resoluaꝫ in cōiūctā sicut posset cōtingere tractari qn̄ simplr̄ alternatiue ꝛ nō copulatiue facta esset substitutio.iuxta.l.si is qui ducenta.§.penulti.ff.de rebus dub.cū materia sua.

¶ Summarium super consilio.vj.

1 ☞ Statutum contra ius commune non extenditur ad alium casum in eo non expressum ex idēptitate rationis.
2 Rubrica legis vel statuti habens orationē perfectā potest allegari pro decisione sicut nigrum.
3 Clausula posita in fine refertur ad omnia precedentia.
4 Nuptie appellantur secunde preter primas.
5 Mens statuti magis attendenda est ꝙ verba.
6 Verba statuti licet non dirigantur ad agnatos conferendo in eos. tamen ipsis agnatis competit condictio ex ipso statuto.
7 Maritus in viduitate perseuerans si decedat vxore mala premortua dicitur decedere in secundo matrimonio.

¶ Consilium.vj.

¶ Rubrica statuti an attendatur vel nigrum.

Domini redemptoris nostre inuocato suffragio. Attentis verbis dicti statuti ꝛ his q̄ narrātur in themate videretur prima cōsideratione dicendū dictū Petrū ex primo matrimonio natū nō posse dicto statuto se iuuare ꝛ licuisse dicto testatori inequaliter testari inter dictos filios vt fecit: qꝛ casus obmissus in statuto debet haberi pro obmisso ꝛ remanet in dispositione iuris communis.l.si vero.§.de viro.ff.soluto mr̄imonio.l.si extraneꝰ.ff.de cōdi- 1 tio.ob causam.ꝛ cū dictū † statutū sit cōtra ius cōmune extēdi nō debet ad aliū casum in eo nō expressum ex identitate vel maioritate ratiōis l.pcipimꝰ.in fi.C.de testa.notatur in autētica.quas actiōes.C.de sacro sanct.eccle.ꝛ in.l.tam is.§.primo.ff.de dona.cau.mortis.Sꝫ dictū statutū loquiꝫ qn̄ psona q̄ testaꝫ trāsiuit ad scd̄a vota ꝛ qn̄ plus relinqueret liberis illius secūdi matrimonij in quo decedit: sed in casu nostro dictꝰ Johānes trāsiuit ad tertia vota ꝛ nō reliqt plꝰ liberis natis ex illo mr̄imōio in quo decessit: qꝛ nullos liberos habuit ex illo matrimonio ī quo decessit qꝛ decessit in tertio matrimonio ex quo nullos liberos suscepit ꝛ per consequens sumus extra casum statuti.nā si nō solum de transeunte ad scd̄a vota: sed etiam de trāseunte ad tertia vota sensissent statuentes id expressissent: vt facit imperator in lege hac edictali.in principio.§.secūdis nupt.facit lege vnica.§.sin autē ad deficientis.C.de caduc.tollen.ꝛ.c.secundo.de trāsla.prela. ¶ Preterea statuētes videtur considerasse quod qn̄ maritus decedit in scd̄o matrimonio ex quo habet liberos subest suspitio: ne mutuo amore scd̄e coniugis ꝛ eius blanditijs ꝛ suasionibus induceretur ad plus relinquendum liberis secundi matrimonij quā liberis precedētis matrimonij.argumen. dicte.l. hac edictali.in principio.ꝛ.l.prime.ff.de donatio.inter virum.que ratio cessat in proposito nostro qꝛ tempore quo dictus Joannes testator decedit in tertio matrimonio iam predefuncta erat vxor secundi matrimonij cuius liberos pretulit filio primi matrimonij. vn̄ cessante ratione statuti cessare debet eius dispositio lege adigere.§.quāuis.ff.de iure 2 patro.c.cū cessante de appel. ¶ † Sed premissis non obstātibus cōtrariā sn̄iam de iure probabiliorem esse arbitror presertim ex infrascriptis ꝛ primo presuppono ꝙ rubrica legis vel statuti habēs orationē perfectam potest allegari pro decisiōe sicut nigrū vt ptꝫ in rubrica.C.ne fideiussores dotiū dentur. ꝛ in rubrica.ff.ꝙ quisqꝫ iuris in alterum statuerit ipse eodem iure vtatur.ꝛ in rubrica extra vt ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur: sed si non habet orationem perfectā nō potest per se tm̄ allegari pro decisione qꝛ solū tendit ad demōstrandum materiam nigri.vt ptꝫ in rubrica de eden.ꝛ in rubrica de secund.nupt. cum multis simi.ita concludit Joan. and. post Specul. in titu.de disputa.ꝛ allega.§.fin.in fi.ꝛ Ant ho.de but.in proemio decretalium. Benefacit ꝙ no.gloss.in.l.pria.C.ne fideiussor.do.dentur.ꝛ gl.in.l.prima. in verbo prouocationi.C.ne liee.in vna eademꝙ causa.tertio prouo.ꝛ gloss.fin.in.l.prima.C.de professor.qui in vrbe cōstanti.lib.xij.ꝛ glo.primam.in.l.tertia.C.si ex fal.instru.ꝛ gloss.de peni.distintio.prima.in.§. hec autem verba.ꝛ gloss. in rubrica.ff.si quis testa.liber.esse iussus fue. cū si. ista etiā sunt de mēte Hostiē.in summa de sacramē.nō reitera. in principio.ꝛ Bal.in rubrica.C. an seruus ex suo fac. Benefaciunt notata per Archidya.ix.distin.quis nesciat. ꝛ ꝙ nota.gloss. in proemio sexti libri in verbo titulis. ¶ Secundo presuppono ꝙ rubrica qn̄qꝫ est generalior nigro.vt patet in rubrica.C.de relig.ꝛ sump.fun.ꝛ ibi glo.ꝛ etiā colligitur ex rubrica insti.de ob.q̄ ex delict.nascun. ꝛ not. glo.ibi in prin.tituli in verbo ex maleficio.ꝛ patet etiam in rubrica.C. de spōsali. ꝛ ibi gl.in verbo proxenetas.ꝛ no.gl.in auten.de incest.nup.in prin.in verbo illicitas.ꝛ eo casu quo Rubrū est generalius nigro non restringatur per nigrum ꝛ stabitur rubrice qn̄ rubrica habet orationem perfectam ꝛ decisiuā sicut est in dicta rubrica.C.ne fideiusso.do.dētur vnde. dicit Johan de imola in rubrica.ff. de verbo. obliga. se hoc habuisse de facto in quodā statuto cuius rubrū erat gn̄alius nigro ꝛ habebat orationem perfectam.nā scd̄m eū rubrū tale nō restringetur per nigrū ꝙ non est ita generale.sed potius nigrum ampliabitur per rubrum.ꝛ dicit hoc probari in.l.prima.C.de capitatione ciuium censi.eximen.libro vndecimo.iuncta glos.ꝛ ibi per Bar.ita etiā volunt Salyce.ꝛ Ludo.romanus.in.l.prima.ff.si certum petatur.ꝛ per hoc inquit ibi.Salyce.quod rubrica statuti dicit ꝙ in causis laboreriorum ꝛ societatum procedatur summarie ꝛ in nigro tm̄ dicitur ꝙ in causis societatū procedatur summarie ꝙ intelligatur idem dicere de causis laboreriorum arg.l.prima.C.de diuer.rescript. Sic etiam cōsuluit Paulus de castro in consilio.cccxxxij.quod incipit in christi nomine presens casus modicam ꝛc.vbi in questione facti consulēdo cōcludit ꝙ qꝛ statuto senēsi in rubrica dicebatur. Quod filia dotata non succedat postea nigrum statuti repellebat filiam dotatam a successione matris vel aue ꝛ nihil dicebat de successione patris tm̄ propter dictam generalitatē rub.cōsuluit filiā dotatā esse excludendam etiā a successiōe patris: qꝛ scd̄m eū licitum est arguere a rubricis allegat dictaꝫ.l.j.ff.si certū petatur.ꝛ ea q̄ not.in dicta.l.prima.C.de fideiusso.do.den.in glo.magna. ad finem. Fulgosius etiā in dicta.l.prima.ff.si certum petatur. inquit ꝙ sepe ex verbis rubrice statutorum fecit clariorem sensum verborū statuti vt cōprehenderet casum qui ex nigro non videbatur colligi argu. dicte.l.j. 3 si certum petatur. ¶ † Istis sic presuppositis dico ꝙ casus noster decidītur in rubrica dicti statuti in qua cauetur ꝙ extantibus filijs ex primo matrimonio mulier in alterius matrimonio nō valeat inequaliter testari inter eos: ꝛ illud ꝙ est ibi statutum in muliere extenditur postea ꝑ nigrum in fine ad virū dum diciꝫ in fine statuti: ꝛ idē de viro intelligatur ꝛ obseruetur prout de vxore scd̄o nubēte superiꝰ est expressum: ꝛ illa clausula posita in fine refertur ad oīa ꝑcedētia.l. talis scriptura in §.ff.de legatis primo.lege prima.C.de libe.prete.c.inquisitioni ꝛ.c.secūdo requiris.cū ibi no.de appel.ptꝫ ergo ꝙ dicta rubrica habet orationem perfectā ꝛ decisiuā: ꝛ nō requiriꝫ ꝙ psona nubens decedat in illo matrimonio ex quo habet liberos quibus plus relinquit: immo generaliter loquitur de muliere transeunte ad alterius matrimonium ꝛ vult ꝙ non possit inequaliter testari inter liberos: ꝛ licet in nigro dicti statuti in fine dicatur ꝙ idem in viro intelligatur ꝛ obseruetur put de vxore secūdo nubēte superius est expressum.ꝛ sic prima fronte nō videt ꝙ referaꝫ nisi ad casum qn̄ esset factus transitus ad secunda vo- 4 ta ꝛ nō quādo ad tertia vt in casu nostro: qꝛ respōdeo † ꝙ vt dicit gl.in rubrica.C.de secū.nup.quā ibi sequitur Cy.Bar.ꝛ cōmuniter alij oēs nuptie

nuptie preter primas appellant secunde.argumē.l.prima.ff.de vulg.
z pupilla.subst.nam etiam tertie nuptie possunt dici secunde respectu
illarum nuptiarum que immediate precesserūt.vt dicit Baldus in di
cta rubrica.z propterea imperator solum posuit rubricā de secund.nu
ptijs z etiam papa:quia appellatione secundarū nuptiarum veniunt
omnes post primas:z sic etiam rubrica predicta dicitur loqui de secū
dis nuptijs.al's si aliter diceremus sequeretur absurdū quod etiā si di
ctus Johānes habuisset liberos ex tertia vxore z eis plus reliquisset ꝙ
filijs primi matrimonij non haberet locum dispositio dicti statuti,qđ
5 esset de directo contra mentem † dicti statuti que adhuc magis attēdē
da est ꝙ verba.l.tertia.C.de libe.preter.c.intelligētia.z capitulo i his.
de verbo.signifi.z no.Cyn.i.l.in prima.q.C.q̄ sit lon. consuetu.z Bal
dus in.l.maximum vitium.C.de libe.prete.cum similib⁹.¶ Et atten
9 to † quod dictum statutum cum eius rubrica manauit contemplatio-
ne filiorū pmi matrimonij:eis competit conditio ex dicto statuto etiā
si verba statuti ad eos non dirigerentur.l.seruo legato.§.si testator.ff.
de legatis primo.l.fideicommissa.§.interdum.z.§.cuz esset.ff.de lega.
tertio.vnde dicimus ꝙ quando statutum dicit quod extātibus agna
tis masculis vsqz ad quartum gradum filie femine non succedāt: licet
verba statuti non dirigntur ad agnatos masculos conferendo in eos
tamē quia tale statutum emanauit contemplatione ipsoruz agnatorū
cōpetit conditio ex ipso statuto ad illam successionem:quia ad illaz in
telligūtur vocati.ita no.Bar.in.l.secunda.§.videnduz.ff.ad tertullia.
z in dicto.§.si testator.z in.l.pma.§.filiuz.ff.de bo.posses. contratabu.
z in.l.secunda.§.finali.per illum textum.ff.de collatio.bono. z Bald⁹
in.l.si quis filium.C.de inofficio.testamen.et in dicta.l.maximuz vitiū.
in pncipio.z in.l.si defunctus.C.de suis z legi.z in.l.prima.C.de secun
dis nup.z in.l.conuenticulam.C.de episcopis z clericis: z sic pōt fili⁹
primi matrimonij petere vigore dicti statuti successionem equaliter cū
filijs secundi matrimonij.¶ Et per hec patet non obstare ea que i cō
trarium allegabant qa posito ꝙ iste casus nō esset precise decisus i ni
gro dicti statuti tamē est decisus inspecta dicta rubrica que generalior
est.¶ Non obstat ꝙ ratio statuti fuerit ne coniunx induceretur blādi
tijs z suasionibus secundi coniugis ex qua liberos habet ad relinquen
dum ipsis liberis secunde coniugis:q̄ ratio cessat hic cum secūda con
iunx esset pmortua tempore testamēti:quia respōdeo quod hoc stare
non potest in terminis dicte rubrice que generaliter loquitur: z etiam
i terminis nigri ipsius statuti.nam etiam nigrum dicti statuti non re
qrit ꝙ secunda coniunx viueret tempore quo maritus relinqueret pl⁹
filijs secundi matrimonij:sed solum dicit ꝙ nō possit plus relinqui filijs
secūdi matrimonij i quo coniunx decedit.vnde pone ꝙ secūda vxor ex
qua extabant etiam liberi predecessisset marito superstite qui non trāsi
ret ad secūda vota:sed postea in viduitate perseuerās testatur z relin
quit plus filijs secūdi matrimonij ꝙ filijs primi:certe hoc casu haberet
locum nigrum dicti statuti quia statutum non reqrit ꝙ secunda vxor
viuat tempore quo maritus relinquit plus filijs secūdi matrimonij: z
licet loquatur statutum quando maritus plus relinquēs decedit in secū
7 do matrimonio tamen dicit † decedere in secundo matrimonio etiam
si secunda vxor predecesserat dummodo ipse maritus in viduitate pse
ueret.vt est tex.in.l.fin.C.de bonis mater.z no.gl.in.l.prima.§.exactio.
C.de re.vxor.act.z Bart.in.l.diuortio in principio.ff.soluto matrimo.
z sic non potest militare illa ratio.s.ne tempore testamenti seducat ab
vxore secunda.¶ Potuerūt etiam moueri staurentes quia cōtingere
poterat ꝙ quando habens filios ex primo matrimonio vult cōtrahe-
re cū secunda vxore impellitur per agnatos secūde vxoris ad astringē
dum fidem suam quod plus relinquet filijs secūdi matrimonij:z aliter
nolunt sibi illam tradere in secūdam coniugem.¶ Preterea dictū sta
tutum prohibet ne possit plus inter viuos vel in vltima volūtate dari
filijs secūdi matrimonij.vnde satis est quod poterat secunda vxor ope
ram dare quod maritus dū ipsa viuit conferret vl' inter viuos vel in vl
tima voluntate plus in filios secundi matrimonij: z sic ꝙuis postea co
tingeret quod ipsa precederet nihilomin⁹ satis verificari poterat mēs
z ratio statuti etiam posito quod ratio statuti fuisset illa videlicet ne se
duceretur maritus a secunda vxore:deniqz quando ratio statuti est du
bia non possumus ex ea arguere:quia nō est necessaria:sed magistralis
vt inquit Bal.in.d.l.maximū vitiuz.in quarta columna.allegat.no.in
dicta.l.prima.C.de legi.z est de mente Bart.in.l.liberorum.ff.de verb.
sign.in versicu.his premissis veniamus.¶ Non obstat etiā si diceret
ꝙ dicta rubrica z statutum qñ extant filij ex primo matrimonio z in ca
su nostro nō extabat nisi vnus filius z pluralis locutio requirit duos
in.c.pluralis.de regulis iuris in sexto.l.fin.ff.ad treb.qa responsio ptz
per.l.nō est sine liberis.ff.do verb.signi.z.l.tertia.§.negocia.z ibi Bar.
ff.de nego.gest.z.l.secunda.§.sed z si cuius.z ibi Bart.ff.vi bo. rapt.z
no.in.l.prima.in principio.z ibi.ff.de procura.cum suis multis cōcordā
tijs.ex quibus concludo dictum Petrum equaliter admittendum cuz
filijs secundi matrimonij.

¶ Summarium super consilio.vij.

1 Gratia dicitur quando gratis aliquid datur.
2 Feudum an possit appellari gratia.
3 Possessio denotatur a iure quando plurimuz iuris habet: z facto quā
do plurimum facti habet.
4 Denominatio fit ab eo quod plurimum potest.
5 Scriptura in qua quis confitetur talis quid etiam facit fidem cōtra eū.
6 Concessio in emphyteosim quādo dicatur continere titulum lucratiuū
z quando onerosum.
7 Forma non seruata actus corruit.
8 Feudum quando conceditur alicui puta titio recipienti pro se z hrdi-
bus seu successoribus quibuscunqz comprehendit legatarium.
9 Dictio alia iuncta cum dictione quouis quid importat.
10 Statutum ꝙ tale quid obtineatur iter dominos priores z colleg^as nō
sufficit ꝙ illud obtineatur a maiori parte.
11 Prefationes indicant causam finalem.
12 In statuto fit extensio ex identitate rationis vbi est scripta ratio in ip
so statuto.
13 Donatio ob causam large appellatur donatio.
14 Verbum auxilium, est verbum generale aptum conuenire quomodocū
qz alicui succurratur.
15 Concessio facta ad longuz tempus scilicet quinquaginta annorum dici
tur alienatio.
16 Verbum concedatur quid comprehendat.
17 Derogatio limitata non egreditur suos fines limitatos.
18 Participium disponentibus, resoluitur in relatiuum.
19 Clausula derogatoria legis vel statuti reuocat seu derogat eaten⁹ qua
tenus repugnantia reperitur.
20 Concessio facta ex falsa causa z per obreptionem non tenet.
21 In forma seruanda ignorantia vel rusticitas non excusant.
22 Ignorantia non prodest vbi agitur de lucro captando.
23 Camerarius communitatis per receptionem pecunie non potest in pre
iudicium communitatis validare illud quod nullum est.

¶ Consilium.vij.

¶ Quando concessio dicatur cōtinere gratiam: z de significatiōe ver-
bi concedo.z de quadam cōcessione facta per commune vulterre nō ser
uata forma statutoꝝ an dicatur per eam solenniter derogatū statutis.

Domini redemptoris nostri
inuocato suffragio.Attētis z ponderatis statutis de qbus
in themate existimo concessionez factam Benino dñi Chri
stophori de senis per magnificos dominos ciuitatis vulterre seu ꝑ co-
silium dicte ciuitatis non tenuisse nec viribus subsistere maxime ex īfra
scriptis.Et primo quia presuppono dictam concessionem merito posse
gratiam dici z nuncupari quemadmodum etiam per ipsum Beninū
in sua petitione:z per prefatos dominos in concessione nūcupatur.nā
1 † licet alibi gratia dici possit quādo gratis aliquid datur.j.q.j.gratia.et
ibi ponit archi.multipharie gratiam dici posse.z cum eo quod habet
in dicto.c.gratia.cōcordat.l.final.C.de pe.iudi.qui male iudi.Et.c.pri-
mum.de re iudic.libro sexto.cum ibi no.per Archidya.cum similib⁹.ta
men etiā quando concessio magis participat de gratia z beneficio seu
commodo ꝙ de onere adhuc appellat gratia ita decidit Bal.in prelu
dijs feudorum.in sexta columna in ver.quero vtrum feudū possit grā-
2 tia nuncupari zc.vbi querit † an feudū possit appellari gratia z dicit ꝙ
sic quia si comparatio fiat de extremis feudi idest de concessione z rece
ptione beneficiorum feudum se habet vt plurimū gratiose.et ideo feu
dum recte vbiqz appellatur beneficiū.c.j.in principio.in titu.per quos
fiat inuesti.z in.c.primo.de fratrib⁹ de no. benefi.inuesti.z in proposi-
to allegat Bal.in argumentū.l.titius puerum.ff. de obse.sic fm Bal.
3 videmus † ꝙ possessio denominatur a iure quando plurimum iuris ha
bet z a facto quando plurimū facti habet.vt no.in.l.prima.C. de acq.
4 pos.sic in simili † videm⁹ fieri denominationem ab eo quod plurimum
potest.ff.de.contrahen.emp.l.domum.ff.de statu ho.l.queritur.ff.qb⁹
ex cau.ma.l.is qui rei.z.ff.ꝓ dona.in.l.si via.z.ff.de legatis tertio.in.l.
quesitū.§.illud fortasse.z in.c.ad questiones.cū ibi no.per Johā.and.
de rerū permuta.z traditur notabiliter per Bartolo.in.l.aristo.in pri.
ff.de dona.cū suis concor.z multa ad hoc in simili possent adduci. Si
ergo feudum appelletur gratia ratiōe predicta ꝙꝙ pro feudo veniat
prestandum domino seruitiū.c.j.ad fi.in titu.ex quibus cau.feu.amit.
c.primo.de for.fidelita.c.primo.de no.for.fideli.c.primo.§.Itez qui in
titu.que fue.pma cau.benefi.amit.z.c.licet.in titu.si de feu.fuerit ɔtro
uer.inter domi.z agna.cū simi.ita in proposito si inspecto eo quod ve-
risimiliter percepturus est ex dicta cōcessione dictus Benutius magis
participat de lucro z bñficio ꝙ onere z incōmodo debet iudicari gra-
tia.¶ Et quod etiā magis participet de lucro z beneficio sicut verbo
fertur:tamē etiam probari videtur ex assertione ipsiusmet Benini qui
sepenumero in omni sua petitiōe facta de dictis dominis appellat gra
5 tiam hanc concessionem quam sibi fieri petit.vnde dicta † scriptura in
hoc fidem facit contra eū.l.cum precium.C.de libe.cau.l.secunda.C.de
institutio.z substitutio.l.optimam.C.de cōtrahen.z commit.stipula.z
6 ita etiā concedentes appellant eam gratiam.¶ Fortificantur † predi-
cta per id quod notabiliter voluit Barto.in.l.si mihi z titio circa medi
diū.ff.de verbo.obligatio.z Salyce.in.l.pma.in vlti.col.C.quādo non
pet.par.vbi volūt ꝙ si a principio concedo tibi fundū in emphiteosim
perpetuam z tu nullum pretiuz a principio mihi soluisti pro huiusmo
di concessione tibi faciēda;sed solū teneris soluere singulo anno certū

quid in signum recognitionis dominij, et tūc dicitur ista concessio tibi facta ex causa lucratiua. Sed si a principio soluisti mihi certā quātitatem puta ducentos aureos, vt tibi concederem tale p̄diū in emphyteosim, pro quo debebas soluere in signum recognitionis dominij certum quid annuū, et tūc dicitur hec concessio facta ex causa onerosa, ad hoc facit quod not. gl. prima. in c. potuit. de loca. et Bart. post antiquos in l. prima. in primis verbis. C. de iu emphyteo. et Spec. in tit. de loca. §. nunc aliqua. versicu. quarto queritur. Ita ergo videt̄ dicendum in proposito nostro cum certum qd modicum veniat soluēdum singulis annis, et per dictum Benutium q nullum p̄cium a principio soluit occasione huius concessionis faciende iudicet̄ habere titulo lucratiuo seu gratioso. Istis sic presuppositis videtur q succedat dispositio statuti sub rubrica che nel consilio el di de la tracta de signori si mettino e ponghisi le petitione de le particulare persone &c. cap. xlvij. in quo cautum est in effectu q petitiones cuiuscunq; generatiōis gratiarum vel misericordie possint poni ad partitum seu scrutinium inter magnificos dominos priores & collegas etiam alio die q̄ in trib⁹ diebus, p̄cedentib⁹ diem extractiōis Magnificorum dominorum priorum, sed q nō possit obtineri nisi obtineatur per lupinos decem & octo nigros, ita etiam videt̄ cautū in alio statuto sub rubrica de lipartiti che se debiano obtenere e vincere tra signori, priori e loro collegij &c. capi. ccxxix. in versi. Item che tutte le petitione &c. Sed in proposito nō fuit obtenta dicta gratia nisi p lupinos sedecim nigros, quia domini priores & college q in totum sunt viginti nō interfuerūt illa die & in illo actu omnes, sed decem & octo tantum, quorum duo dederūt lupinos albos et sedecim
7 dederūt nigros, ergo † nō fuit obtētum nō seruata forma tradita a statuto. l. nō dubium. C. de legi. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transact. c. si cui. de electio. libro sexto. cum si. attēto q dicta cōcessio esset gratia vt dixi & est etiam ponderādum q dictum statutum loquitur in gratijs cuiuscunq; generis que verba operantur, quod etiam dato qd stricte & proprie ista nō esset gratia, s; solum large et improprie adhuc haberet locū
8 dictum statutum iuxta no. † per Bal. in. c. imperialem. in princip. in seprima columna. de prohib. feu. alie. p Federi. vbi voluit q quando feudum conceditur titio recipienti pro se & heredibus seu successoribus quibuscunq;: comprehēditur etiam legatarius cui res illa feudalis legata esset: quia legatarius in re legata quodāmodo heres ē. l. id tempus. §. primo. ff. de vsucap. accedit quod not. Bal. in. l. prima. in. xxxiij. q. ff. de rerum diuisio. vbi voluit q si quis recepit rem in feudum p se & heredibus quibuscunq;: comprehendunt̄ etiam extranei. argu. c. primo. de feud. nō hab. propriam na. feu. & tamen si nō esset adiecta illa dictio quibuscunq; non comprehenderent̄ heredes extranei. c. primo. §. & si cliētul⁹. de alie. feud. & in. c. finali. de feu. fue. cōtrouer. inter do. & agna. & no. in. l. ex facto. §. fina. ff. ad trebe. et no. Cyn. in. l. liberti liberteq;. C. de ope. liber. et Bar. in. l. gallus. §. etiam parente. ff. de liberis et posthum.
9 cum simi. Benefacit † quod not. glo. in. l. cum pena. in glo. secūda. ff. de arbi. et quod not. glo. in clemen. prima. in verbo quāuis. de re iudic. per quam probat̄ vt ibi ponderat Io. de imo. quod licet dictio alia intelligatur de simili iuxta not. in. l. si fugitiui. C. de seruis fugiti. et in. c. sedes de rescrip. tamen secus est si cum dictione alia iungatur dictio quis, q; tunc etiam comprehenduntur maiora expressis. Secundo principaliter moueor virtute alterius statuti sub capitu. cclxvi. incipiēte. Item per obstare &c. in quo videtur esse cautum quod vt resistat̄ et obuietur damnis, confusionibus, et sinistris que quandoq; sub varijs causis et coloribus inducunt̄, et generantur, statuunt̄ quod quādo in futurum contingeret q per modum alicuius p̄positionis, petitionis aut supplicationis, vel aliter tentaretur seu peteretur sub nomine causa vel p̄textu alicui⁹ mutui, donatiōis auxilij, pie subuentiōis vel subsidij aliqua quantitas pecunie vel alia res aut substantia cōmunis vl' terre detur consignetur seu concedatur alicui non valeat nec effectū sortiatur nisi primo obtineat̄ solenniter inter dominos priores et collegas adeo qd omnes sint concordes, et postea inter priores solos adeo q omnes sint cōcordes, postea inter priores, capitaneos et cōfalonerios adeo q oēs sint concordes, et postea in cōsilijs oportunis eiusdē ciuitatis obtineatur per septē partes ex octo partibus, et etiam in dicto alio statuto sub rubrica de lipartiti che se debiano obtenere e vincere tra signori p̄ori e
10 loro collegi &c. c. ccxxix. in principio † est etiam p̄uisum q in dictis casibus de quibus in primo precedenti statuto debet obtineri inter dominos priores et eorum collegas, adeo quod omnes sint in cōcordia, et sic nō sufficeret maior pars nec etiam sufficeret si vn⁹ tātum discordaret. vt in clementina ne romani. et gl. in verbo concorditer. de electio. et melius probat gl. reputata singularis in. c. vbi periculum. §. idem quoq; cum gl. in verbo singulis. eodem titu. libro sexto. Benefacit quod legi. et notat in. c. cupiētes. §. ad hoc. et. c. quorundam. de electio. libro sexto. et. c. in causis. eodem titu. in antiquis. §. hodie no. per Bald. in. c. fi. de postula. prela. & in. l. iurisgentium. §. hodie. ff. de pact. cū ibi not. p Bal. in lectura antiqua. & etiam per Petr. de anchara. ibidē. & not. Archi-
11 dia. lxxvj. dist. dilectionis. ¶ † Aduertendum est igit̄ q in dicto statuto est in prefatiōibus expressa & scripta ratio: scilicet vt resistatur & obuietur damnis &c. que prefationes indicant causā finalē. l. finali. ff. de heredi. institu. & ibi Bar. in. l. prima. in princip. & ibi Barto. ff. ad ma-
12 cedo. l. cum hij. iuxta princip. & ibi Bart. ff. de transact. & ideo vbi † est scripta ratio in statuto fit extensio ex idētitate rationis etiā ad alios casus qui quouismodo possent comprehendi sub dicto statuto saltē inspecta larga seu impropria significatione verborū statuti. vt no. p gl. & docto. in clementina prima. de elect. & in auten. vt hi qui oblig. in pn. & ibi no. Ange. & in auten. minoris debitor. C. qui tutor. dari pos. & not. glo. & docto. in. c. videretur per not. in sexto. & in clemē. prima. eod. titul. & not. Bal. in auten. quas actiōes. C. de sacrosanct. eccle. In tertia q̄stione. & in. l. maximum vitium. C. de lib. prete. & in. l. q̄uis. C. de fideicō. et in. l. fina. ff. de here. institu. & Anto. de butrio. in. c. final. de cōsuetudi. et moderni in. c. primo. de tēporibus ordi. in sexto. & in. l. si vero. §. de viro. ff. soluto matrimo. facit quod not. Cyn. in. l. p ma. C. que sit long. cōsue. cum ergo dicta concessio sapiat causam lucratiuam quo ad dictū Be-
13 nutium vt in superioribus probaui: & per consequens saltē † large possit dici donatio saltem ob causam: que etiā large appellat̄ donatio. l. j. ff. de donatio. l. prima. & fere p totum. C. de donatio. que sub modo. & l. prima. & fere p totum. ff. & C. de dona. causa mor. dici etiā potest donatio ratione remissionis gabelle facte in dicta cōcessione quia cum ex forma statutorum deberent solui sex denarij pro libra estimationis per cōcessionem vero huiusmodi non tenetur Benutius soluere nisi vnum p centenario: & remittūtur dicti denarij. l. si mulier. ff. de cōdi. ob cau. & l. si quis obligatione. cum gl. ff. de regulis iuris. cum si. & quia ista est dispositio vltro citroq; obligatoria videt̄ q hoc casu debeat ex mēte partium censeri indiuidua et inseparabilis: adeo q vtile p inutile vitietur iuxta doctri. Bar. et aliorum in. l. grece. §. illud. ff. de fideiusso. et aliorū in. l. sancimus. C. de dona. et in. l. prima. §. penul. ff. de verbo. obliga. p. l. pedius. ff. de arbit. cum si. facit. l. si decē. ff. loca. et etiam posset dici saltē large auxilium ad inueniendum et eximendū quodcūq; genus metalli vel alterius materie de quib⁹ in dictis capitulis cōcessionis fit mentio
14 est enim hoc nomen auxilium satis latum † et generale aptum conuenire quomodocūq; alicui succurratur. l. auxilium. in princi. ff. de mino. l. prima. C. de rap. vir. l. secūda. C. de his qui latro. l. serui. ff. de appellat. cum si. loquitur etiam dictum statutū p alia verba satis lata & generalia apta cōprehendere casum nostrū ibi dum dixit alia res aut substantia et. c. l. prima. ff. si certum peta. l. rei appellatiōe. ff. de verb. signifi. l. cogi. in princip. ff. ad trebe. et ibi dum dixit detur consignetur seu cōcedat̄ et de verbo detur apparet q sit generale ad omnes cōtract⁹ et causas vt apparet in. l. prima. in princip. ff. depositi. l. si vt certo. §. nunc videndū el secundo. ff. commo. l. si tibi aree. ff. de prescrip. ver. cū si. et de verbo, cōsignetur. probatur in. l. acceptam. C. de vsur. l. prima. §. penulti. ff. de vē. in possess. mit. l. Itē in legato. circa medium. ff. de lega. tertio. l. luci⁹. ff. de euictio. cum si. et de verbo concedatur. probat̄ in. l. prima. cū gl. optima in verbo. titulo. de vsur. in sexto. et in. l. fina. in prin. cū ibi not. p docto. ff. de dona. & in. l. prima. §. si. in glo. in verbo transferri. ff. de offi. ei⁹ cui manda. est iurisdi. & no. per gl. & Barto. in. l. vxori. §. fina. ff. de lega. tertio. & not. per Bart. in. l. vbi ita donatur. ff. de dona. causa mor. Et p Bal. in. c. titius filios. in titu. si de feud. fue. cōtro. inter domi. & agna. et per docto. in. c. cum venerabilis. per illū tex. de except. & in. c. pastoralis.
15 de dona. ¶ Et dicta † ratio scripta in statuto militat in dicta cōcessiōe facta prefacto Benutio: et presertim cum fuerit facta cōcessio ad lōgū tempus. §. quinquaginta annorū. que dicitur esse alienatio. l. prima. in fin. cū. l. sequen. et quod ibi not. ff. si ager vectig. vel emphy. pe. l. prima. §. quod autem ait. cū ibi not. ff. de superfi. §. si vero aliquis. in auten. de alie. et emphy. et not. in clemen. prima. de rebus eccle. non alie. et habet̄ in. c. nulli. codē titu. in antiquis. et not. docto. in. codicillis. §. instituto. cum si. ff. de legat. secundo. Attento igitur q non fuerunt seruata ea q̄ in dictis statutis continentur: sequitur q dicta concessio nullius ē momenti tanq̄ forma non seruata, vt supra dictū est. ¶ Tertio pricipaliter moueor ratione alteri⁹ statuti sub rubrica de ipartiti che si debiano obtenere in cōsilio generale. capitulo. ccxxx. quo in effetu cauetu. q petitiones que ponentur ad partitū in generali consilio dicte ciuitatis vel terre p̄tinētes in se q cōcedatur: donetur: vl' detur de bonis seu hr̄e cōis vel terre debeant obtineri in cōsilijs p septē partes ex octo partibus cōsiliariorum congregatorum in dicto consilio. sed in p̄posito nostro in cōsilio interfuerunt consiliarij. lxxvj. in totum de quibus fuerunt decē et nouem albe: et sic contrarie dicte cōcessioni: et p consequens ex calculo euidenter apparet quod non fuit obtentum per septem partes ex octo partibus. Quod autem in dicto statuto comprehendatur casus noster apparet euidenter saltem per illa verba concedatur, donetur vel det. nā
16 verbum † concedatur, est aptum importare vnamquamq; concessionē que fiat siue quo ad translatiōem dominij siue quo ad vsum aliquē: vl' ob aliam causam. vt supra dixi. et no. per Gui. de cu. in. l. quis ergo cas⁹ ff. de pecu. et p Iaco. de bu. et Salyce. in. l. si donatiōe. C. de colla. et bal. in. l. cum virū. C. de fideicō. et in. l. non ambigitur. in fi. ff. de legi. ¶ Nec predictis obstat si diceretur q quo ad capitula dicte concessionis tēpore quo fuerunt proposita in cōsilio fuit dictum q derogabatur in genere et in specie quibuscūq; statutis legib⁹ et reformationibus dicti cōis
17 in contrarium disponentibus: q; respondeo † q illa derogatio solū cōcernit leges: reformationes et statuta que p̄hiberent ne p̄poneret̄ dicta capitula: ergo per hoc non est derogatū statuto disponēti q obtineat̄ per septem partes ex octo partibus consilij. nā ista derogatio limitata non egreditur suos limitatos terminos. l. si dom⁹. ff. de ser. vrb. p̄di. et. l. side certa. C. de trāsac. et q ita sit pt; q; tēpore q̄ p̄ponūt̄ capla p̄dicta in cōsilio adijcit̄ dicta clausula scilicet derogatoria quibuscūq; legib⁹ & statutis

18 ⁊ statutis contrarium disponentibus quid participium † scilicet dispo-nentibus, resoluitur in relatiuum: ⁊ verbum illius temporis. s. presentis cuius est participium. vt no. gl. in cle. j. in verbo dignitatibꝰ. de preben. ⁊ Bar. in. l. continuo. de vulga. ⁊ pupilla. in questiōe qua tractat de sub stitutiōe facta ad commodum pauperum christi. ⁊ in. l. j. ad fi. ff. de cō-ditio. ⁊ demonstra. dū tractat de participio: sed illo presenti tēpore quo lecta sunt dicta capitula nō poterat dici ꝙ obstaret dictum statutū dis-ponēs ꝙ obtineretur in consilio per septem partes ex octo: quia adhuc nō constabat an obtineretur per septē partes: nec de eo reuocabatur in dubiū: ⁊ ꝑ verba ipsa derogationis apparet ꝙ nō cōcernunt nisi dero-gationē ad statuta que obstarēt propositioni ⁊ publicationi capitulo-

19 rum. † vnde succedit illud quod habetur in. l. prima. §. fi. cū glo. C. de la-ti. lib. tol. per quam dicit ibi Bal. bene probari ꝙ clausula derogatoria legis vel statuti cōtrarij reuocat seu derogat eatenus quatenus repu-gnātia reperitur ⁊ nō alia parte, si ergo istud quod est obtētum in di-cto consilio non est legitime obtentū: sequitur ꝙ dicte cōcessioni obstat tam dictum statutum sub capitulo. ccxxx. quam etiam statutum sub ca pitulo. xlvij. ⁊ sub capitulo. ccclxv. de quibus supra facta est mētio. Itē respondeo ꝙ in propositione capitulorum facta in cōsilio fuit expositū coram dominis de cōsilio ꝙ dicta capitula fuerant prius obtenta ꝑ p̄-fatos dominos priores ⁊ collegas per solenne partitum ⁊ secretū scruti-nium lupinis albis duobus non obstantibus: ⁊ tamen nō erat verum ꝙ essent obtēta per solenne partitū: ⁊ quod dicti duo lupini albi nō ob-starent quia immo obstabant: attēto ꝙ lupini nigri fuerūt sedecim tā-tum de quo non fuit facta mentio. nam debuerunt esse saltem decem et octo nigri ex forma statuti positi sub dicto capitulo. xlvij. ⁊ sub dicto ca-

20 pitulo. ccxxix. ⁊ sic dicta † cōcessio facta ex falsa causa ⁊ ꝑ obreptionē ⁊ surreptionem non tenet. l. sed si hac. §. patronum. ff. de in ius vocan. l. j. ff. de natali. resti. l. ⁊ si legibus. C. si cōtra ius vel vti. publi. l. cum vero. §. subuentum. ff. de fideicommis. lib. l. prima. §. hec verba. ff. ne vis fiat ei. c. super literis. cum ibi not. de rescript. posset etiam dici ꝙ ex consuetudine solitū est specificam ⁊ singularem derogationem fieri statutis in cōtra-rium facientibus ſm formam cōcessionis facte circa minerā raminis vt in puncto narrat: tū tutiores arbitror responsiōes supra datas ideo illis

21 magis adhereo. ¶ † Nō obstat etiā si diceret ꝙ dictꝰ Benutius habe bat ignorantiā dictorū statutorū ⁊ qꝛ putauit cōcessionē esse legitime fa ctā: qꝛ respōdeo quod quo ad ea q̄ cōcernūt formā seruanda in actu nō releuat ignorantia vel rusticitas. vt no. gl. in. l. ambiguitatē. C. de testa. ⁊ not. clare. Bal. in. l. iuris. ad fi. C. qui admitti ad bono. posses. possunt. fa-cit quod no. glo. in. l. iuris ignorantia. la secunda. ff. de iur. ⁊ fac. ignorā. ⁊. xxxviij. distin. in. §. p̄mo. ⁊ Bar. i. l. prima. §. nūciatio. circa vltimā col. ff. de ope. no. nūcia. ⁊ Bal. in. l. fi. in prin. in. iij. q. C. de iure deli. ¶ Prete

22 rea dictꝰ benutiꝰ † allegat ignorantiā nō vt damnū euitet: sed vt lucrū ex ea sentiat hoc aūt esse nō debet. vt probat in. l. si quis in graui. §. vtrū. cum ibi not. per Bar. ff. ad sille. ⁊ not. per Bar. in. l. genero. ff. de infami. ¶ Nō obstat ꝙ dictus Benutius post dictam nullam cōcessionem de-derit vnam pagam camerario iuxta cōtenta in dicta compositione: ꝙ̄ uis camerarius eodē die reddere voluit dicto Benutio allegans se per errorem accepisse ⁊ dicto Benutio recusante accipere eam deposuit p̄-

23 fatus camerarius: † quia respondeo ꝙ non potuit solus camerariꝰ per talem receptionem in preiudicium communitatis validare illud qꝺ nul lum erat ex causis predictis. l. imperatores. ff. de pac. l. pactū curatoris. C. eodem titulo. l. preses. C. de transactio. cum ibi not. et notatur in. l. itē magistri. ff. de pac. ⁊ colligitur etiam ex dispositione dictorū statutorū.

¶ Summarium super consilio. viij.

1. ☞ An per solutionē annue pensionis p̄sumat quis habere dominiū.
2. Conductores cōuenientes locatorem non possunt opponere ꝙ locator non sit dominus.
3. Ex longi temporis possessione presumitur bona fides.
4. An probatio per famam sufficiat ad probandum dominium.

¶ Consilium. viij.

¶ An ex solutione annue pensionis dicatur probari recipiētem esse do minum: ⁊ similiter per solam famam publicam in antiquis.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Attentis his que p̄sup-ponuntur in themate puto esse distinguen-dum: aut queritur an quo ad dicta commu nia ⁊ homines ageris equorum ⁊ pōtis ca-salis dicat fundata intentio monasterii san cti michaelis de candiana super dictis pa-scuis. s. quod spectēt ad monasteriū p̄dictū? Aut querit quo ad dictā tertiā p̄sonā asse-rentē se in dictis pascuis habere causam a magnificis dominis guber-natoribus introitum serenissimi ducalis dominij. Primo casu dico fun

1 datā esse intentionē ecclesie cōtra dicta cōmunia ⁊ hoies: quia † cum p̄-supponatur quod cōducerunt ab ecclesia: ⁊ quod ecclesie pro dictis pa-scuis soluerūt annuam pensionem librarum vndecim: ex tali solutiōe p̄-sumitur ꝙ ecclesia habeat dominium: ita decidūt Iacob. de areti. Bal. Ange. ⁊ Saly. in. l. indicia. C. de rei vendicatio. per. l. litibus. C. de agri-co. ⁊ censib. libro decimo. saltem quādo illa solutio facta est per tempus decem annorū vt ibi. ⁊ sentit hoc idem Cyn. ⁊ Saly. ce. in. l. competit. ad finem. C. de prescriptio. xxx. annorum. dūm allegat dictā. l. litibus. ⁊ idē est de mente Specu. in titulo de loca. §. nunc aliqua. versicu. lx. in fine. fa cit quod notat Bart. in. l. ab re. in fine. C. vnde vi. Clarum est etiā quod

2 vbi † cōductores cōueniuntur a locatore ad annuam pensionem vel ad aliud ex contractu locationis nō possunt cōductores opponere ꝙ loca-tor non sit dominus, sed proteruus sit dominus. ff. commod. l. ita vt si fur. l. nec creditores. C. de pigno. actio. l. si quis cōductiōis. C. loca. Pre-terea si ecclesia percepit dictam annuam prestationē virtute pensionis per quam dicitur probari possessio ecclesie. vt not. in. l. qui vniuersas. §. p colonum. ff. de acquiren. possessio. ⁊ in. l. quis. §. primo. vbi per Bartol. ⁊ legitur ⁊ notatur in. c. cum venissent. de restitutio. spolia. ⁊ continuaue rit in ea possessione saltem per annos triginta dicitur per prescriptionē acquisiuisse dominium ⁊ potestatem vendicandi dicta bona etiā aduer sus alios ꝙ dictos cōductores. l. si quis emptiōis. C. de prescrip. xxx. an-no. c. vigilanti. de prescriptio. ⁊ in. c. primo. eo. titu. libro sexto. cōcurren-

3 te bona † fide ecclesie etiam absq; alio titu. vt in iuribus proxime allega tis que bona fides presumitur ex tanti temporis possessione. l. fina. ⁊ ibi not. Bar. C. vnde vi. l. tertia. §. si seruus. ff. de acquiren. possessio. no. In-nocen. in. c. ij. de restitutio. in integ. in glo. per monachos. ⁊ archi. in. c. p̄-mo. de prescript. in sexto. ⁊ Ioan. and. in addi. Specu. in titu. de teste. §. nūc videndum. in prima additione magna. versicul. Item exponunt et Ang. in. l. penulti. C. quibus nō ob. longi temporis prescript. ⁊ Antho. de but. in. c. cum ecclesia. circa vltimam colum. de causa posses. Saly. in dicta. l. fina. ⁊ Ioan. de imo. in. d. c. ij. de restitutio. in integrū. ⁊ dominus Abbas in. c. si diligenti. de prescript. Bene facit quod not. Barto. ff. de vsucap. l. celsus. circa penul. colum. in versi. sed qualiter probabit dicitur ostensum. ⁊ Ant. de but. in dicto. c. si diligenti. dum allegant dictam. l. fina. C. vnde vi. dicentes ꝙ bona fides presumitur in quolibet possidēte nisi alius antiquior possessor appareat per dictam. l. fina. quāto fortius ergo dicēdum est ecclesiam prescripsisse in casu nostro cum presuppona-tur ꝙ ab ann. 1394. quo celebratū est dictum instrumentum ⁊ citra ec-clesia annatim percepit dictam pensionē. Bene faciunt notata ꝑ Spe-

4 cu. in loco superius allegato. ¶ Alio etiā † fundamēto efficaciter ostē dit ꝙ dicta bona spectent ad ecclesiam predictam: quia presupponitur ꝙ probari potest de publica voce ⁊ fama quod dicta bona per dictā ec clesiam: vt bona ipsius ecclesie tenebantur etiā a centum annis citra et vltra a tanto tempore cuius in contrarium memoria nō existit: ⁊ bona ipsius ecclesie reputabantur ⁊ constat ꝙ in istis antiquis a quibꝰ dista mus saltem per annos centū sola probatio per famam sufficit. vt not. Innocen. ⁊ alij in. c. veniēs. ⁊ in. c. quid per nouale. de verbo. significa. ⁊ Specu. in titu. de probatio. §. primo. versi. ⁊ noto ꝙ prescriptꝰ ⁊c. ⁊ Cy. in. l. si quidem. C. soluto matrimo. ⁊ Bald. ⁊ Saly. in. l. proprietatis. C. de probatio. ita intelligentes notata per glo. ibi. ⁊ per glo. in. l. at qui na tura. §. cum me absente. ff. de nego. gest. ita etiā not. Anto. de butr. in. c. veniens. el primo. de testi. ⁊ not. Bal. in auten. quas actiones. in vltima colum. C. de sacrosanct. eccle. ⁊ in. l. cum super. C. de rei vēdicatio. ⁊ in. l. in bonefidei in vltima colum. C. de rebus credi. ⁊ in. l. cōuenticulam. C. de episco. ⁊ cleri. in penul. colum. ⁊ ideo ibi dicit ꝙ licet ecclesia romana non habeat instrumēta de ciuitatibus suis: tamē quia ista sunt de anti quo satis est pro plena probatiōe quod probetur. ita esse generalem seu communem opinio. per no. per Inno. in. c. cum causam. de iura. calum. ⁊ in dicto. c. veniēs. de verbo. signifi. ¶ Secundo casu principali. s. si queri tur quo ad dictum tertium an sufficiant dicte probatiōes: ⁊ dico ꝙ p̄-batiōes de quibus supra: ⁊ quelibet earum satis sunt ad probandū cō-tra tertium excepta sola probatiōe annue pensionis per decem annos tantum: quia illa non sufficeret contra tertium nisi probetur de possessio ne tēporis. xxx. anno. seu de solutiōe annua ꝑ annos triginta. vel de fa-ma seu communi opinione per iura ⁊ rationes supra allegatas. ¶ Pos set etiam ecclesia contra tertium experiri possessorio remedio in quo p̄-bando de antiquiori possessiōe obtineret. c. licet causam. de proba. l. clam possidere. in prin. ff. de acqui. pos. no. doc. in. l. j. C. vti. pos. ⁊ in. l. certi. C. de interdic. ⁊ in. l. si duo. in prin. ff. vti. pos. cum si.

¶ Summarium super consilio. ix.

1. ☞ In principio anni dicitur esse factum quando est factū in primo mense anni.
2. Verbum nullum appositum in contractu debet esse sine virtute aliquid operandi.
3. Vbi verba contractus sunt dubia fit interpretatio cōtra illū qui ex ver-bis illis se fundat.
4. Aduersatiua tamen, cuius virtutis est.
5. Iuramentum appositum in contractu habet hunc effectum qꝺ si illud quod erat faciendum in termino non fuit impletū non est locus purga tioni more.
6. Ad actionem querendam non est licitum moram purgare.
7. Aduerbium quandocunq; facit conditionem conditionalem.

¶ Consilium. ix.

¶ Quādo quid dicatur factum in principio anni: ⁊ an de natura ad-uersatiue sit quod intelligatur tractare de precedentibus ⁊ inducat re-petitionem precedentium: ⁊ aliqua circa purgationem more?

Domini redēptoris nostri in-uocato suffragio. Attentis verbis instrumenti videt mihi de

iure concludendū dictum marcū ad retrouendēdū dicto paulo non teneri presertim ex infrascriptis: ꝛ in primis ꝓsuppono ꝙ in prin. † anni dicitur esse factum illud qđ factū est in primo mense anni ꝛ non post. vt notabiliter probat Bar. in. l. fur. est manifestus cū trib⁹ legibus sequētibus. ff. de fur. eo qꝛ annus diuidit in duodecim partes seu menses sicut hereditas diuiditur in. xij. vncias. vt insti. eo. tit. §. hereditas. ꝛ principiū dr̄ prima pars. vt in autē. ad hec. C. de iudi. ꝛ. l. si. qs in principio testamenti. ff. de lega. tertio. ꝛ plenius probat Bar. in. d. l. fur. ꝛ p Bar. ꝛ Ange. in. l. iij. C. de tempo. appella. ꝛ Bar. in tractatu de alueo. circa quartā colum. ita etiam notat Bal. in rubrica. ff. de rerum di. in antepe. col. in ver. secūdo quero qualiter dicatur principiū tēporis ꝛc. ꝛ per eundem in. l. j. in prin. ff. de origi. iur. ¶ Hoc presupposito dico ꝙ dict⁹ Paulus ex forma dicte conuentionis tenebat̄ in principio quarti anni offerre dictos quinquaginta ducatos dicto marco ad hoc vt ipse marcus teneretur eidem Paulo retrouendere. cū ergo hoc factū non fuerit in primo mense dicti quarti anni: sed solū in vltima die quarti ꝛ vltimi anni: ergo ꝓ parte sua non adimpleuit Paulus contractū. merito non potest etiā cogere marcum ad obseruantiam ꝓmissionis de retrouendēdo. l. iulian⁹. §. offerri. ff. de ac. emp. l. ediles etiā. §. fi. ff. de edil. edi. Qđ aūt dicta verba instrumenti intelligātur de initio quarti anni: patet qꝛ in instrumento dicitur ꝙ qñcūqꝫ ꝛ quotienscunqꝫ suprascriptus Paulus venditor vel ei⁹ heres dederit ꝛ soluerit: aut cū effectu dare ꝛ soluere voluerit ꝛ se obtulerit dicto marco emptori vel suis heredib⁹ īfra terminum annorū quatuor proxime futurorum: ꝛ in principio tamē anni similiter dictos ducatos quinquaginta auri. tūc ꝛ eo casu dict⁹ marcus vel eius heres teneatur dicto Paulo retrouendere ꝛc. nā si nō fuissent adiecta illa verba. s. in principio tamen anni. licuisset dicto Paulo offerre vltima die quarti anni. vt fecit. l. q hoc anno. ff. de verbo. oblig. ꝛ. l. qđ quis. ff. de actio. ꝛ ob. debent ergo dicta verba aliquid operari. l. si qñ

2 in prin. ff. de leg. j. c. si papa de priuil. in. vi. ꝛ quādo † fieri potest nullum verbū appositum in contractu debet esse sine virtute operandi. vt ingt Bal. in rubrica. C. de cōtrahen. emp. in noua. q. per. l. si stipulat⁹. in principio. ff. de vsu. ꝛ. l. hanc legē. ff. de contrahen. emp. sed si intelligeretur ꝙ in vltima die quarti anni dicto Paulo licuisset offerre ꝛ cogere marcū ad retrouendendū nihil operarentur dicta verba. ergo ꝛc. nec dici potest ꝙ dicta verba intelligātur de principio sequētis anni ꝛ sic qnti anni quia hoc stare non potest: qꝛ de quinto anno nulla est facta mētio in

3 instrumento. ¶ † Preterea vbi verba cōtract⁹ sunt dubia seu possunt pluribus modis intelligi fit interpretatio contra illū qui ex verbis illis se fundat. l. stipulatio ista. §. in stipulationib⁹. ff. de verbo obliga. ꝛ. l. veteribus. ff. de pac. ꝛ sic fieri debet interpretatio contra Paulū qui ex dictis verbis se fundat vt retrouenditionē cōsequatur. ꝛ quod dicta verba non possunt intelligi de initio quinti anni. de quo supra nulla mētio

4 facta fuerat. ¶ † Probatur vltra pdicta ex illa aduersatiua tamen: de cuius aduersatiue natura est inducere repetitionē precedentium subsequenti aduersatiōe. vt inquit Bal. in. l. omnes populi. in. xiij. colum. ff. de inst. ꝛ iure. in versi. Modo quero vtrū vnum statutum trahatur ad aliud ꝛc. vbi dixit ꝙ si statutū disponit ꝙ existentibus masculis femina nō succedat ab intestato nisi in dote: facto vero testamēto nō succedat nisi quatenus testator ei duxerit relinquendū. certe illa verba. s. facto vero testamento debēt intelligi. s. existentib⁹ masculis. ꝛ hoc ex natura copule. quia dictio vero, ꝛ dictio sed, est cōiunctio: ergo repetitionē inducit. l. seye. §. gayo. ff. de fun. instruct. pro hoc etiā allegat notata per gl. insti. de rerū diui. in. §. item lapilli. ꝛ cum illa decisione Bal. in. dicta. l. omnes populi. concordat etiā Pe. de ancha. in. c. canonum statuta. de constitu. in versicu. querit etiam Bal. vtrum vnū statutum ꝛc. pro hoc etiam est bona glo. in. l. maritus. §. fi. ff. de adulte. ꝛ ibi Bar. qui p illam glo. dicit ꝙ si dico scholares legūt Petrus autē currit: intelligitur Petrus scilicet scholaris vt denotat illa aduersatiua aūt, que debet aduersari illis que sunt eiusdē generis. hoc etiā voluit Cy. in auten. sacramēta puberū. in princ. C. si aduer. vendi. vbi inquit ꝙ aduersatiua indicat

5 qđ sequentia loquant̄ de premissis. ¶ † Nec dicatur pro parte Pauli qđ licitū sibi fuit morā purgare ꝛ post tempus offerre iuxta. l. si ita qs §. seya. ff. de verbo. oblig. cū si. quia respondeo, hoc non obstare eo quia in dicto instrumento fuit appositum iuramentū contrahentium quo casu si illud quod erat faciendū in termino non fuit impletum non est locus purgationi more. vt concludit Bar. in. l. si insulam. in quinta. qō. ff. de verbo. oblig. per. l. si quis maior. C. de transact. ꝛ sequitur. Ang. ꝛ Roder. in. d. l. si insulam. ꝛ Bal. ꝛ Ang. in. l. ꝛ si post tres. ff. si qs cau. ꝛ Bal. in. l. si pacto quo penā. C. de pact. ꝛ Saly. in. l. magnā. C. de con-

6 trahen. ꝛ commi. stipu. ¶ † Secundo respondeo ꝙ ad actionē querendam non est licitū actori moram purgare. l. thais. §. intra. ff. de fideicō. libe. ꝛ. l. si intra. ff. de statu libe. licet aliud sit quo ad actionem iam qsitā conseruandam quo casu bene licet: dummodo infra modicū tēpus purgetur. vt in dicto. §. seya. ꝛ est cōmunis cōclusio docto. in dicta. l. si insulam. ꝛ in dicta. l. ꝛ si post tres. ꝛ in dicta. l. si pacto quo pen. i. Sed ita est ꝙ Paulus volebat morā purgare ad acquirendam actionem contra marcum ad retrouendendū eo quia anteꝙ solueret vel offerret Paulus dictam pecunie quantitatē, non competebat dicto Paulo actio:

7 quia † dicta conuentio fuit facta per aduerbiū quādocunqꝫ obtulerit ꝛc propter quod dispositio efficitur conditionalis. l. cū vir. ff. de condi. ꝛ demōstratio. l. quod pupille. ff. quādo dies lega. ced. ꝛ no. plene Barto. in. l. prima. ff. de conditio. ꝛ demonstra. dū tractat de natura aduerbiorum. ꝛ sic ante implementū dicte conditionis id est ante factā oblationē pecunie nō fuit nata actio seu acquisita dicto Paulo cōtra marcum de retrouendendo. l. cedere diem. ff. de verbo. significa. ꝛ. l. legata. ff. de conditio. ꝛ demonstra. ergo ad acquirendam dictā actionem nō licuit dicto Paulo moram purgare. ¶ Preterea cum dicta dispositio fuerit conditionalis vt proxime dixi in tali dispositione cōditionali cessat purgatio more saltem quando conditio consistit in dādo vt in ꝓposito nostro. l. si super. C. de transac. ꝛ ita ponderat Bal. ibi in fi. qui pro hoc etiam allegat dictum. §. intra. ꝛ ita etiam notat Pet. ꝛ Cyn. in. l. si maior annis. C. de trāsact. ꝛ per Cy. in. l. si plures. in penul. col. C. de cōditio. insertis. ꝛ per Bart. in. l. hec conditio si in captolium in fin. ff. de conditio. ꝛ demonstra. ꝛ saltē hoc procedit in casu nostro in quo tractabatur de actione querenda per dictū. §. intra. ¶ Preterea in casibus in quibus admitteret̄ more purgatio, oportet ꝙ purgatio fuerit facta intra modicū tempus arbitrio iudicis dicto. §. seya. ꝛ ibi no. ꝛ plene not. per docto. in dicta. l. si insulā. ꝛ in preallegata. l. ꝛ si post tres. ꝛ in. c. potuit. de loca. non est putandum quempiam iudicantem arbitraturū in causa predicta. xj. menses esse modicum interuallū: super hoc vltimo, tamen non est opus insistere stantibus alijs tutissimis fundamētis. ex qbus apparet purgationi more locum non fuisse. Ex quib⁹ omnib⁹ cōcludo dictum Paulum minime audiendum esse.

¶ Summarium super consilio. x.

1 ☞ Pena adiecta facto explicando est exigibilis de iure.
2 Aliud est non facere aliud facere.
3 Pena qñ venit cōmittenda pro facto negatiuo vtputa ꝓ aliqua omissione vel negligentia requiritur monitio vel interpellatio.
4 Argumentum a contrario sensu non habet locum in statuto qđ corrigeret ius commune.
5 In generali obligatione bonorum non veniunt bona ꝓhibita obligari sub pena.

¶ Consilium. x.

¶ An pena adiecta huic ꝓmissioni. s. de non obligando certa bona sit exigibilis si bona fuerint obligata: ꝙuis nulla facta fuerit monitio vel interpellatio: ꝛ an sufficeret generalis obligatio bonorum.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Attentis verbis instrumenti societatis inite inter Lazarū musetū ꝛ dominā alegram hebreos, ad mutuādū sub vsuris in ciuitate fauētie: in quo inter cetera cōtinet̄ ꝙ nō liceat alicui ex dictis socijs obligare aliquā rē vel pecuniā ex bancho irrequisitis alijs socijs: ꝛ absqꝫ omniū speciali licētia: ꝛ in fine instrumēti ꝓmissa est pena ducentorū ducatorū si cōtrauentū fuerit: nec nō visis verbis appositis in scriptura obligatiōis facte postea fiorētie p dictū Lazarū in qua continet̄ ꝙ dict⁹ Lazarus cōstituit se debitorē Emanuelis de camerino in ducatis ducentū sexaginta: quos ꝓmisit eidē restituere tā ꝓprio noie ipsius Lazari ꝙ vice ꝛ nomine dictorū sociorū ipsi⁹ Lazari obligando etiam omnia bona presentia ꝛ futura ipsius Lazari. ꝛ etiam obligando quēcunqꝫ eius socium ꝛ societatē ciuitatis fauentie: ꝛ cuiuscunqꝫ alterius loci ꝛ eorum bona ꝛ iura ꝛc. vt plenius in dicta scriptura cōtinet̄. Sentio de iure omnino dictum Lazarum incidisse in dictam penam ducen-

1 torum ducatorū que de iure est exigibilis. nam † pena ista non fuit adiecta dationi quantitatis sed facto scilicet si obligaret aliquā rē vel pecuniam ex bancho sine speciali omnium licentia: ꝛ constat ꝙ pena adiecta facto explicando est exigibilis de iure. l. iiij. §. fina. ff. si quis cautio. l. luci⁹. ꝛ ibi not. ff. de actio. emptio. l. sciendū. ꝛ. l. si dictū. ff. de ꝛ euictio. l. promissis. C. de transact. not. gl. ꝛ docto. in. l. cum allegas. C. de vsuris. ꝛ in. l. iul. §. idem papinianus. ff. de actione. empti. ꝛ Bartol. in. l. cum seruus. ff. de conditio. ꝛ demonstra. ꝛ Ang. ꝛ alij post eum plene. in. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo. obliga. ꝛ docto. in. c. suā. de pe. ꝛ in. c. dilecti. de arbi. ¶ Nec obstat si diceret̄ ꝙ statuto loci sub rubrica de pena non soluentis debitum cauet̄: qđ quicunqꝫ debuerit pecuniā alicui vel aliqd aliud dare vel facere sub pena ꝛ nō soluerit dederit vel fecerit ad diem statutū in promissione cōtractus vel obligationis sine aliquo instrumēto vel infra vnū mensem denunciatione facta ei a creditore vbi dies nō esset apposita: possit creditor petere penam. quia respondeo qđ statutum loquitur in eo qui esset obligatus ad dandum vel faciēdum. sed in casu nostro Lazarus erat obligat⁹ ad nō faciēdum: id est ad nō

2 obligādum aliquam pecuniam vel rem ex bancho: ꝛ proprie † accipiēdo regulariter aliud est nō facere aliud est facere. l. vbi autem non apparet. §. qui id quod in faciēdo. ff. de verbo. obliga. ꝛ ibi not. Pet. de anchara. ꝛ. l. quotiens. la prima. §. fina. ff. de seruitu. titu. generali. ꝛ presertim in materia de qua tractamus: quia † vt signanter dicit Inno. in. c.

3 extirpande. de preben. quādo pena venit committenda pro facto negatiuo id est pro aliqua obmissione vel negligētia requiritur monitio vel interpellatio. c. ex parte. cum tribus sequētibus. de cleri. non residen. l. si ex legati causa. ff. de verbo. obliga. sed vbi pena venit cōmittēda pro facto affirmatiuo: tunc pena committitur eo ipso ꝙ illud factū affirmatiuum explicatur absqꝫ eo quod precesserit aliqua monitio vel interpellatio. c. de multa. de preben. xvij. q. iiij. si quis suadēte. l. prima. C. de secūdis nup. quia non facta sed facta patet. fm Innocē. in dicto. c. extirpande. cum quo

de cum quo ibi transit Hostien. Joã. and. & cõmuniter alij. & no. Archi. Joã. and. & Moderni in. c. licet canon. de elec. lib. vj. & Archi. v. q. j. in. c. j. & Jo. an. in. c. excõicationi. de rapto. & in. c. ij. de magistris. & Bal. in. l. & si post tres. in lectura ordinaria, in. viij. col. ff. si quis cau. & in aut. hoc amplius. in. ij. col. C. de fideicõ. & in. l. magnã. C. de contra hen. & commit. stip. & Bald. & Joã. de imo. in. l. suus quoqz. §. sz & si filio. ff. de here. insti. & in. l. si mora. ff. solu. ma. & Bal. in. c. j. §. publici latrones. de pace tenen. & in authẽ. & omnino. in pe. col. C. ne vxor pro mari. & in. l. qui crimen. per illũ tex. C. qui accusare non pos. & in. l. ij. C. de sponsa. cum ergo tractemus de pena que veniebat committenda propter factum affirmatiuum. s. ppter obligationem dictorum bonorum faciẽdã per Lazarum merito nulla requirebat interpellatio. ¶ Preterea rñderi posset qȝ dictum statutum nõ negat penam pdictã peti nõ posse q̃uis nõ fuerit facta interpellatio nisi a cõtrario 4 sensu statuti quod quidem argumentum † a contrario sensu non hz locũ in statuto quod corrigeret ius cõmune. l. precipimus. C. de appel. l. apud antiquos. & ibi doc. C. de fur. no. Bar. & doct. in. l. j. §. j. ff. de offi. eius cui manda. est iurisdi. & in. l. omnes populi. in. vj. q. princi. de iusti. & iure. cum suis concor. sed si in casu nostro diceremus per dictũ statutũ iudici penã nõ cõmitti nisi facta interpellatione esset contra ius cõmune. vt patet p ea que dixi supra allegando no. p Inno. & alios in. d. c. extirpande. cum alijs cõcordantib; supra allegatis. p̃cedens tñ responsio tutior est. & per hec nõ insisto circa quandã ptestationẽ factã pro ptedicte dñe Allegere. q: non fuit necessaria. vt ptz ex predictis. ¶ Quod autẽ dictus Lazarus obligauerit dictas res banchi contra formaz sue promissionis patet satis expresse per illa verba vulgaria posita in dicta scripta dum dicit dicto Lazaro in dicto modo e no me obliga al dicto manuele presente e come di supra per se & suoi heredi e beni presenti: & futuri. & etiã dio qualunqua suo compagno e compagna de la citade di Faẽza e di qualunqua altro luoco e loro beni e razone &c. Et sic dicit quod obligabat bona cuiuscũqz societatis fauentie & sic si obligauit bona cuiuscũqz societatis fauentie sequit qȝ deuenit ad speciem obligationis bonorum dicti Banchi sine voluntate & licentia sociorum merito nõ vr̃ quod 5 possit quouismodo se a dicta pena defendere: licet † enĩ in gñali obligatione bonorũ nõ venissent bona prohibita obligari sub pena per l. obligatione generali. ff. de pigno. & l. j. C. que res pigno. obli. pos. & ibi hoc expresse no. Bal. & clare Barto. in. l. codicillis. §. instituto. ff. de leg. ij. & Bald. in. l. volũtas. ad fi. C. de fideicommis. vbi ad hoc allegat text. in. c. j. de capita. qui cur. vendi. & ibi etiam Bal. & qȝ habetur in. c. in generali. in ti. si de feu. fue. cõtro. inter do. & agn. & no. bal. in. l. fi. si cõstante. §. si maritus. ff. so. ma. & Ang. in aut. de restit. & ea q̃ par. in prin. per ibi no. per gl. tũ in casu nostro Lazarus nõ fuit cõtentus obligatione generali omniũ bonorũ. sed etiã deuenit adspeciez obligando etiam bona cuiuscũqz socij & societatis fauẽtie & ẽt ipm socium & societatẽ. vt ex verbis pdictis clare apparet: vnde in incertis non certis locus est coniecturis. l. continuus. §. cũ ita. ff. de verb. obli. l. ille aut ille. §. cum in verbis. ff. de leg. iij. Ex quibus concludo dictam penam fuisse & esse commissam cum exactionis effectu contra dictum Lazarum.

¶ Summarium super consi. xj.

1 Princeps vbi aliquid declarat contra aliquos debet pars lesa citari. 4. 12.
2 Clausula ex certa scientia non presumitur vbi non est incerta in declaratione siue in literis principis.
3 Ubi concessio priuilegiorum potest esse multiplicabilis satis colligitur pluralitas.
5 Imperator de plenitudine potestatis potest tollere citationem. 8.
6 Princeps quando vtitur plenitudine potestatis. 13.
7 Princeps potest ex causa tollere ea que sunt iuris naturalis.
9 Dux mediolani non recognoscit superiorem.
10 Prescriptibile est quod quis non subsit imperio secus quod non subsit pape.
11 Legitimatio est actus voluntarie iurisdictionis.
14 Uerba narratiua principis dicentis quod vidit priuilegium puta tiij vel eius transsumptum non faciunt fidem quoad preiudiciũ nõ subditi.
15 Habens potestatem legitimandi simpliciter non diceretur habere potestatem legitimandi infantes. s. ne absqz eorum voluntate deducantur in patriam potestatem vbi primo erant sui iuris.
16 Indultum imperatoris non valet vbi pars non fecit mentionem de declaratione alterius principis habentis transfusa iura imperialia.
17 Impetratio vitiatur vbi in impetratione non fit mentio de dispensatione concessa aduersario.
18 Uerba debent interpretari secundum quod est verisimilius ita etiaz vt vna declaratio ducis non corrigat aliã: sed potius coadiuuet. 19.
20 Abilegitimatio vires non habet tamen agenti obstat exceptio que opponitur de iure tertij exclusiuo in totum iuris agentis.
21 Substitutio valgaris non fit per verba obliqua.
22 Uerba quod possit libere facere & disponere quicquid sibi libuerit sunt apta ad directam substitutionem.

¶ Consilium. xj.

¶ An & quando imperator possit declarare vel interpretari priuilegium vel alium actum parte non citata: & an presumatur facere ex causa seu ex certa scientia. & quid si imperatori non fuit facta mentio de vna declaratione ducis Mediolani que videt illi aduersari reddatur subreptitia dicta declaratio.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio: alias consului legitimationẽ factã a nobili viro Angelo de la lacta Comite Palatino de filijs quondã Gabrielis de Balduchinis infantibus legitimatis valere nõ obstãtibus his q̃ in cõtrarũ adducebant. Et ex post etiã fuit p Illustrissimũ dñm ducẽ Mediolani declaratũ dictã legitimationẽ valere ac si comes qui legitimauit habuisset mãdatũ legitimãdi infantes. Modo vero agitur interdicto quorũ bonorũ p Marcum Antoniũ Francisci de Balduchinis tanqz hr̃dẽ ab intestato dicti Gabrielis cõtra dictos filios legitimatos q a dicto Gabriele p̃re suo heredes instituti fuerũt & ad infringẽdũ dictã legitimationẽ pducit quãdã assertã declarationẽ Imperatoris quã nuper dicitur p suã maiestatẽ fuisse declaratũ dictũ Angelũ de la lacta nullã facultatẽ legitimãdi infantes habuisse nec literas suas se ad hoc extẽdere. & ppterea dictã legitimationẽ fuisse nullã & oĩa eiusdẽ legitimationis pretextu inde sequuta nõ valere. & etiã dicat prefatũ excellentissimũ Dñm ducẽ nuper declarasse sue intentionis fuisse & esse p dictã suã priorẽ declarationẽ nullũ afferre preiudiciũ tertio & quaten⁹ cõcerneret vel concernere posset quoduis preiudicium iuribus tertij reducit res ad eum statũ in quo erat ante ipsam priorem declarationẽ ipsius ducis vt latius in ipsis scripturis mihi transmissis continetur. ¶ Tamen premissis non obstantibus, sentio dictos legitimatos fouere iustitiam & dictum Marcum antoniũ proculdubio obtinere non posse. Quoniam legitimatio predicta fuit valida: vt in priore consilio deduxi: vbi puto ostẽdisse defectum infantie nõ obstare nec alios tunc allegatos defectus. & quãtũ ad hoc & ad ea q̃ tunc scripsi & que etiã in presentiarũ legere & discutere volui me refero. ¶ Nec habet obstare predicta asserta declaratio imperatoris: q: respondeo qȝ est nullius momenti presertim ex infrascriptis primo: 1 q: neqz † dicti legitimati neqz dictus Comes ad id fuerũt citati. nã erãt presentes. & ideo nõ tenet declaratio principis. vt est tex. cũ glo. in. l. fi. C. de legi. & ibi Bal. reputat ad hoc illũ textũ cum gl. esse bene no. & vt ipse ibi inquit: etiã loquitur ille tex. quando sentẽtia principis veniret ad declarandum aliquod dubium iuris. & non est miruz ſm Bal. quia citatur quis vt se defendat & talis defensio est de iure gentium seu naturali: ideo tolli non potest. in clemẽ. pastoralis. de re iudicata. l. ij. §. si ad diem... de re milita. & quod coram principe requiratur citatio vel presentia etiam probatur in. l. adoptio nõ iure facta. cum. l. sequenti. & ibi nota. glo. Bart. ff. de adoptionibus. & in. c. j. de causa possessio. & proprie. vb[i] papa inquit nec nos cõtra inauditam partem aliquid possumus [di]finire. & no. Angel. in. l. princeps. ff. de legi. & Saly. in. l. nec causas. [C.] de appellationibus. saltem vt ibi dicit Salice. quando princeps [al]iquid declarat & non facit ex certa scientia quia non valet parte n[on] vocata per textum in dicta clementina pastoralis nisi quando priuilegium concedit iusta subsistente causa per notata per glo. in. l. is qui rei. ff. quibus ex causis maior.

2 ¶ Nec talis clausula † ex certa scientia est incerta in dicta declaratione principis & ideo non potest dici factum fuisse a principe ex certa scientia vt nota. glossa. in clementi. secunda in fine de rescrip. & in statutum. in gloss. in verbo literarum eo. titu. lib. vj. per id quod habetur. in. c. si motu proprio. de preben. in. vj. saltem quando tractatur de preiudicio tertij vt in casu nostro. & ita no. Bal. in. l. fina. C. sentẽtiam rescind. non posse. alias posset probari aliter certa scientia puta per testes ſm Bal. ibi per. l. quidam consulebãt. ff. de re iudica. & l. idez vlpianus. ff. de excusatio. tuto. & not. Bal. in. c. j. in princip. in titu. per quos fiat inuestitu. & in. l. eos in princip. C. de appel. & in. c. naturales. in ti. si de feu. fue. controuer. inter do. & agna. & in preludijs feudorũ. in. xij. col. vbi sequitur glo. in dicta clemẽ. ij. quã ad hoc reputat singularem Jo. de imo. in dicta. l. quidã cõsulebãt in. vij. col. Quinimo dici nõ potest aliter constare de certa scientia principis per id qȝ narratũ sit in dicta declaratiõe principis q: ibi nõ est incertus tenor priuilegij dicti comitis cui⁹ p̃uilegij vigore fuit facta legitimatio. nã si insert⁹ fuisset posset dici pncipẽ de ipõ tenore p̃uilegij habuisse sciaz vt no. Archid. vij. qȝ. j. plentũ. & no. doct. in. c. porrecta. & in. c. examinata. & in. c. penu. de cõfir. vti. vel inuti. ¶ Et lz in. d. declaratoria dicat, visis p nos literis priuilegij & legitimatiõis seu earũ veris trãsumptis tñ potuissent esse alie litere p̃uilegij. d. Angeli quã iste qb⁹ vsus est Angel⁹ in legitimãdo dictos infantes & qȝ hec pluralitas p̃uilegiorũ possit obijci ɔtra dictũ Marcũ Antoniũ pz ex eo q: imperator dicit qȝ litere priuilegij sibi exhibite nõ se extẽdũt ad hoc qȝ. d. Angel⁹ haberet potestatem legitimãdi infantes & tñ in veritate litere priuilegij qb⁹ vsus est dictus Angel⁹ legitimãdo se extendunt ad illud pz ex his que deduxi in priore consilio: ergo cũ † ista con-
3

cessio priuilegiorũ possit eẽ multiplicabilis: satis ex hoc colligit plu ralitas: ita notant Jaco. but. Bal. ⁊ Sali. in. l. ij. C. de errore aduoc. alia ratione etiã patet dici non posse quod ex certa sciẽtia fecerit di ctam declarationẽ princeps: quia priuilegio legitimandi quo vsus est dictus Angelus non est specialiter nominatus dict⁹ Angel⁹ sed antecessores sui quorũ ipse est descendens ⁊ senior, ⁊ in priuilegio p̃dicto continet quod post mortem illorum comitum de la lacta nominatorũ specialiter in dicto priuilegio descendẽs senior ex eis posset legitimare quoscunq̨ ⁊c. ⁊ in dicta declaratiõe imperatoris ⁊ in petitione facta corã eo nõ narrat quod dictus Angelus fuerit de descendentibus dictorũ comitum de la lacta nominatorum in dicto priuilegio: ⁊ quod esset senior ⁊ literatus ,put in dicto priuilegio cõtinet: quõ ergo poterat imperator declarare qđ Angelus de la lacta haberet potestatẽ legitimandi etiam si vidisset imperator dictũ priuilegium cum sue maiestati non constaret neq̨ sibi narratum esset istum angelũ esse de dictis descendẽtibus ⁊ seniorẽ: ita quod procul dubio dici nõ potest imperatorem processisse ad dictam declarationem ex certa scientia saltẽ alio probato vel producto quam dicta de

4 claratione. ¶ † Et quod requireretur presentia vel citatio corã principe vltra predicta tenuit Bar. in. l. ij. C. de temp. appel. vbi cõcludit quod quando a principe impetrat priuilegiũ non est necessaria citatio partis. vt in. d. l. ij. ⁊ intelligit ibi Bartolus esse verum in his q̃ partem non ledũt vel ledunt modice seu cause cognitionẽ non requirunt vt ibi. ⁊ lege quoties. C. de prec. impe. offer. secus in his que partẽ multum lederẽt vel cause cognitionẽ requirerẽt per. l. scđam. ff. de natali restitutio. ⁊. d. l. nam ita diuus. ⁊ notat etiam Bartol. in in. l. gallus. §. ⁊ quid si tantũ. ff. de libe. ⁊ posthu. ¶ Et secundũ hec procedit id quod no. Bal. in. l. fina. C. quibus res iudi. nõ noc. ⁊ in. l. fi. in vi. col. C. de fruc. ⁊ lit. expen. dum dicit q̃ princeps põt cõcedere priuilegiũ parte nõ citata. vt etiam dicit Jo. de imo. in. c. cum dilecta. de confirmat. vti. vel inut. per ibi not. Et quod requireret citatio in proposito nostro corã principe ,pter preiudicium probatur etiã in. c. inter quatuor. ⁊ ibi hoc no. Joan. and. de maiorita. ⁊ obedien. ⁊ Host. ⁊ Jo. and. in. c. in nostra. de procurato. ⁊ Ludo. romanus in l. si quis arbitratu. in. iij. columna. ff. de verbo. obligat. ¶ Et posito

5 quod secundũ † aliquos imperator de plenitudine p̃tãtis possit tollere citationem. vt per Joan. andr. in. d. c. in nostra. ⁊ in dicto. c. j. de causa posses. ⁊ Bar. in dicto. §. ⁊ quid si tantum. ⁊ in. c. proposuit. de concessio. preben. ⁊. l. ij. in fine. ff. de nata. restitu. tamen in proposito

6 † nostro nõ potest allegari quod princeps de plenitudine potestatis fecerit: quia in dicta declaratione princeps nõ apponit aliquã clausulam non obstante lege vel ex certa scientia vel similẽ per quam appareat eum velle vti plenitudine potestatis iuxta no. per glo. in. c. ad hec. de rescrip. ⁊ per glo. ⁊ Bal. in. l. eos. in princip. C. de appellatio. ⁊ gloss. in. l. fi. C. si contra ius. ⁊ per docto. in. c. que in ecclesiarum. de constitu. ⁊ in dubio non presumitur princ eum velle vti plenitudine potestatis. vt no. Innocen. in. c. innotuit. de elect. ⁊ Ange. in. l. bene a zenone. C. de quadrien. prescript. bene facit. l. quanquam. ⁊ quod ibi Bal. ⁊. l. in testamento. C. de testamen. mili. ⁊. l. ex facto. in princip. ff. de vulga. ⁊ pupilla. ⁊ no. Bal. in. c. j. §. item sacramenta. de pace iur. fir. quod quamuis rex donãs filio suo in potestate possit autoritate regia facere quod donatio valeat per. l. penul. C. de donatio. inter virum. iuncta. l. ij. C. de inofficio. donatio. tamen requiritur quod ipse rex hoc exprimat. s. q̃ velit vti illa plenitudine potestatis. ar. l. bonorum. C. qui admit. ⁊ ideo videmus qđ quando princeps aliquid rescribit vel disponit contra ius nõ valet nisi cũ clausula non obstãte l. vt. l. rescripta. ⁊. l. nec damnosa. C. de preci. imperato. offe. ⁊. l. finali. C. si contra ius vel vti. publi. ⁊ in dictis locis plene not. ⁊ in dicto. c.

7 que in ecclesiarum. ¶ Nec predictis † obstat si diceretur princeps potest ex causa tollere ea que sunt iuris naturalis vel gentium. vt plene per Cy. post glo. in. d. l. fina. C. si cõtra ius vel vti. publi. ⁊ per gl. ⁊ docto. in. l. j. ff. de consti. prin. ⁊ per doc. in. d. c. que in ecclesiarũ. ⁊ in principe presumitur causa. vt no. Cy. in. d. l. rescrip. ⁊ Jac. but. in. d. l. fi. C. contra ius. cum suis concordantijs. ergo ita dicamus in casu nr̃o q̃ potuerit tollere citationẽ. facit quod no. glo. in. l. is qui. ff. quib⁹ ex causis maior. q: respõdeo primo scđm q̃ dicit Sali. in. d. l. nec causas. C. de ap. ⁊ do. Abb. in. d. c. j. de cã pos. ⁊ in. c. cum olim. de re iud. quod hoc posset ,pcedere quãdo princeps faceret ex certa sciẽtia seu de plenitudine potestatis, alias nõ: per dictam clementi. pastoralis. ⁊. d. c. j. de cau. posses. sed in casu nostro nõ potest dici quod ex certa scientia vel de plenitudine potestatis fecerit prout est deductũ superius plus tenet dominus Cardinalis ⁊ dominus Abb. in dicto ca. j. de causa pos. per illũ tex. ⁊ per dictam cle. pastoralis. q̃ nullo modo princeps possit tollere dictum defectum citationis. ⁊ mouetur etiã per. d. l. fi. C. de legi. cũ ibi no. p gl. ⁊ Bal. vbi exp̃sse bal. colligit qđ cõtra sententiaз principis potest opponi de nullitate quãdo est lata sine citatione: sed vt dixi satis est qđ princeps in dicto casu nõ vtitur clausula ex certa scientia nec de plenitudine p̃tãtis imo vt dixi supra ex cõtentis in declaratiõe principis nõ apparet q̃ habuerit pnceps certã sciẽtiam totius negotij prout requireba. ¶ Posset etiam ali

8 ter respõderi quod † alia rõne nõ potuisset dictus princeps tollere citationẽ dictorũ legitimatorũ q: possunt dicere se non esse subditos

imperatoris: ⁊ contra non subditũ clarum est quod nõ potest tollere citationem nec vti plenitudine potestatis vt notat Bal. ⁊ Salice.

9 in dicta. l. nec causas. ⁊ patet per clemen. pastoralis. ¶ † Quod autem dicti legitimati nõ sint subditi imperatoris patet quia sunt subditi p̃fati excellentissimi ducis qui nõ recognoscit superiorem neque antecessores sui recognouerunt a tanto tempore citra cuius in contrariũ non est memoria vt est notorũ in territorio suo. habet enim prefatus dux iura imperialia in terris suis ⁊ in eis exercet illam iurisdictionẽ quam facit imperator in terris imperij vt etiam extat confessio vera vel tacita dicti Francisci. ⁊ Marci anthonij de balduchinis. ⁊ per cõsequens subditi prefati ducis saltem quo ad ea que geruntur in terris ducis non dicuntur esse subditi imperatoris sed ducis sicut etiaз ipse dux non dicitur esse subditus imperatoris stantibus predictis per id quod habetur in. c. per venerabilem. qui filij sint legit. ⁊. c. super quibusdam. §. preterea. de verbo. signific. ⁊ no. Barto. in. l. infamem. ff. de publi. iud. ⁊ in. l. hostes. ff. de capti. ⁊ in. l. relegati. ff. de pe. ⁊ in. l. iij. in prin. ff. de mino. ⁊ in. l. j. §. de qua re. ff. de postu. ⁊ in. l. prime. ff. de his qui in testa. delen. ⁊ Joan. and. in. c. cum te. de re iudic. ⁊ Inno. in. c. cum. P. tabel. de fi. instru. ⁊ Joan. andr. in addi. Specul. de instrumen. edi. §. porro. in addi. incipiente hec subscriptio in fi. cũ simi. ⁊ expresse in duce Mediolani quod valeant gesta ab eo sicut gesta ab imperatore etiam si sint de reseruatis principi, cõsuluit Pau. de cast. in consi. cccxv. incip. in christi nomine super primo dubio ⁊c.

10 ¶ Facit quod no. Pau. de leaza. † in cle. p̃senti. de cẽsi. vbi dixit esse prescriptibile q̃ quis nõ subsit imperio lз nõ sit p̃scriptibile q̃ quis nõ subsit pape. vt in extrauaganti Bonifacij que incipit vnã sanctã ⁊ ratio quare possit prescribi q̃ quis non subsit imperio est q: imperator iurisdictionẽ habuit ⁊ hз a populo ⁊ exercitu. di. xciij. legim⁹. ⁊ hodie hз iurisdictioneз imperator ab ecclesia cuius est fidelis vt in cle. romani. de iureiu. ⁊ hз eam sine preiudicio eorum qui nõ subsunt imperio vt est rex Francie. vt in. d. c. per venerabilẽ. ⁊ aliorũ similiuз vt ibi per eũ. Et quamuis dicti filij Sabrielis nõ essent subditi impe

11 ratoris † tamẽ valuisset legitimatio eorũ impetrata a comite Palatino de voluntate p̃fati ducis: cum sit actus voluntarie iurisdictionis. l. ij. ff. de offi. proconsul. l. emancipari. ff. de adop. l. apud procõsulẽ. ff. de manu. vindi. ⁊. l. fi. cum gl. ff. de offic. prefec. vrb. ⁊ nota. in. c. in omni. de offi. lega. iunctis no. per glo. in dicto. c. per venerabilem. in glo. ij. ⁊ ibi hoc tenet Hostien. ⁊ Joan. andr. Gaspar de Cal. ⁊ do. Cardi. Flor. ibidem ⁊ Jaco. de belui. in disputa. que incipit pater habens ⁊c. quam ponit in authẽ. quibus mo. na. effi. sui. in. §. ⁊ quoniã. ⁊ Barto. in suo consi. lxxxi. incipien. Viso instrumento legitimationis. ⁊ Joan. cal. in consilio. iij. sub rubrica qui filij sint legitimi. incip. habens potestatem ab imperatore. ⁊ Bald. in principio. C. ⁊ Ange. in. d. l. apud proconsulem. ⁊ in. d. l. emancipari. per Salic. in princip. ffo rum. ⁊ in principio. C. ⁊ Paul. de castr. in consi. cccxx. incipien. in christi nomine dubitatur primo, An comes ⁊c. ⁊ est communis opinio quando legitimatio est facta ad instantiam partis adhuc viuẽtis. ⁊ cum licentia domini loci in quo fit legitimatio. ¶ Non obstat

12 etiam predictis si diceretur quod in interpretatiõe † declaratiua vbi ambigui facienda per principẽ non requirit citatio partis per no. p Innocentiũ in. c. olim tibi. de verborum significatio. ⁊ per ea que etiam traduntur per Paulum de ca. in cõsilio. lj. vbi concludunt quod interpretatio seu declaratio verborũ dubiorum potest a principe fieri parte non vocata saltem quoniam fit extra iudiciuз per tex. in. d. c. olim tibi. ⁊ in. c. sequen. ergo potuit imperator declarare verba dubia dicti priuilegij legitimandi an comprehendãt potestatem legitimãdi infantes: recurrendũ eñi est ad principem quando dubitatur de interpretatione priuilegij a se concessi. l. neratius. ff. de regulis iuris. c. dilecto. de verb. signi. facit. l. nam donatio. C. de legi. ⁊. l. ⁊ ideo. ff. eo

13 dem titulo. Quia respondeo † quod text. in. d. c. olim tibi. ⁊ ibi doc. ⁊ Pau. de castro. in consilio preallega. loquuntur qñ erat contentio solum de ambiguitate verborum priuilegiorum. ⁊ princeps exprimẽdo tenorem verborum priuilegij interpretabatur qđ verba illa ambigua importarent tunc enim bene apparet principem ex certa sciẽtia facere cum exprimit tenorem. vt inquit Joan. and. in. c. venerabiles. in fi. per illum tex. de confirma. vti. vel inuti. ⁊ Archi. vñ. q. j. presentium. sed in ,pposito nostro nulla est facta expressio tenoris priuilegij aut eius verborum in dicta declaratione imo nec ex ipsa declaratione apparet qđ loquatur de priuilegio quo vsus est dictus Angelus legitimando dictos filios Sabrielis q: nõ exprimit imperator se vidisse priuilegium concessum Federico ⁊ Petro Joannis de la lacta qđ quidem est priuilegium quo vsus est dictus Angelus in quo qđẽ priuilegio nõ est specifice expressum nomẽ Angeli lз in gñe nominant descẽdẽtes p̃dictorũ ⁊ imperator in dicta declaratiõe nõ nominat dictũ Angelũ tãq̃ de descẽdẽtib⁹ dictorũ Federici ⁊ Petri vñ potuit ostẽdi iperatori vnũ priuilegiũ legitimãdi cõcessum cuicũq̨ in quo nõ cõprehẽdebat ptãs legitimãdi infantes ⁊ Imperator iuste motus fuisset ad declarãdũ qđ vigore illius priuilegij Angel⁹ nõ habebit dictã p̃tãtẽ legitimãdi. ⁊ nõ exprimit aliquo modo

14 qđ fuerit istud priuilegium qđ vidit imperator. ¶ Scđo rñdeo † qđ dato quod dicta verba narratiua principis in dicta declaratione apposita expressissent clare qđ imperator viderat priuilegiũ dicti Angeli sen

geli seu eius verum transumptum vt ibi dicitur non facerent fidem quo
ad preiudicium non subditi quod illud fuerit verum transumptum quã
tũs quo ad subditum facerent fidem iuxta cle. literis de proba. ꝛ qđ quo
ad non subditum non faciant fidem voluit not. dominus Abbas in .c.
ad audientiam circa tertiam colum. de prescrip. per notata per Inno. in
c. inquisitioni in fi. de sentẽ. excommu. ꝛ Paulus de castro in cõsilio. clvj.
incipiente in christi nomine viso et examinato ꝛc. quod autem non sint
subditi imperatoris dicti filij gabrielis fuit dictum supra. ¶ Tertio re-
spondeo quod dicta declaratio non fuit interpretatio verborum dubio-
rum priuilegij immo inspectis eius verbis dirimeret omnem controuer
siam tanꝗ diffinitiua sententia: quia pronũciat legitimationem non va-
luisse: et omnia inde sequuta fuisse et esse nulla: nec Franciscum seu Mar
cum antoniũ in huiusmodi hereditate aliquo modo ledi posse. clare em̃
apparet hoc excedere terminos declaratiõis verborum dubiorum. nam
15 posito† et non concesso ꝙ habens potestatem legitimandi simpliciter
non diceretur habere potestatem legitimandi infantes intelligitur quo
ad eorum preiudicium. s. ne absq; eorum voluntate deducãtur in patriam
potestatem vbi primo erant sui iuris. §. generaliter in auk. quib. mod. na-
tu. effi. sui. tamen eis postea existentibus post infantiam et legitime rati-
ficantibus legitimationem eis vtilem et fauorabilẽ nihil repugnat quin
tunc legitimatio sumat effectum: vt deduxi in priori consilio. et ideo ista
determinatio imperatoris non fuit mera declaratio verbi ambigui pri-
uilegij: sed fuit modificatio per quam decideretur etiam de virtute ratifi
cationis legitimationis predicte: sed vbi superior modificationem facit
circa verba priuilegij: tunc requiritur ꝙ pars vocetur ſm doc. communi-
ter in. d. c. olim tibi. per id quod habetur in .c. nuper. de deci. ꝛ in .c. his.
de ver. sig. si ergo voluisset imperator facere declarationem verbi ambi-
gui habebat solum dicere ꝙ talia et alia verba non important potesta-
tem legitimandi infantes nõ autem diffinire omnia ea de quibus in de-
claratione. ¶ Plus voluit Spec. in titu. de rescrip. presen. §. si. ver. Item
ꝙ ad rescripti interpretationem: ꝙ quando tractatur de interpretatione
rescripti pñcipis debeat pars citari: patet dum allegat. l. nam ita diuus.
ff. de adop. quod saltem procedit in casu nostro per supradicta. et notat
16 Bald. in. l. fi. C. de legi. per illum text. cum glo. ¶ Alia† principali ratio-
ne etiam non habet obstare dicta declaratio imperatoris facta ad postu-
lationem partis: quia ante dictam declarationem prefatus illustrissim⁹.
dux auditis et intellectis partibus et cause cognitione interueniente de
creuit dictam legitimationem valere non obstãte allegato defectu infan
tilis etatis et de dicta declaratione ducis habentis in se trãsfusa iura im
perialia et supremam potestatem in terris suis nulla fuit facta mẽtio im
peratori merito non valet declaratio et indultum imperatoris. c. inter di
lectos. ver. instrumentum. de fide instru. l. fi. C. senten. rescin. non pos. At-
tento maxime ꝙ vt fatetur pars aduersa in processu decreta. dispensatio
nes: et priuilegia prefati domini ducis seruantur in terris suis inuiolabi
liter. et ꝙ in dictis locis dux habet supremam potestatem: vt est dictum:
immo nõ potuisset Imperator dictam declarationem ducis tollere ma-
xime sine clausula non obstante vel sine clausula: vt legitur et notatur in
17 d. l. fin. C. senten. rescin. et in. l. causas. C. de transact. Pro hoc† etiam fa-
cit quia nisi in impetratione fiat mentio de dispensatione concessa aduer
sario viciatur impetratio. c. ex parte tua. de fi. presby. et idem si non facit
mentionem de exceptione competente aduersario. c. in nostra. de procu.
et plene not. in. c. super literis. de rescri. ergo cũ de dicta declaratione du
cis continente etiam dispensationem super etate quatenus expediret nõ
sit facta mentio non valuit impetratio facta ab imperatore. non enim est
putandum ꝙ si imperatori fuisset expressum dominum ducem ita decla-
rasse ꝛ decreuisse ꝛ quod decreta domini ducis inuiolabiliter obseruabã
tur in terris suis tanꝗ decreta domini habentis supremam potestatem.
imperator processisset ad declarationem ad quam processit ne honorem
sue maiestatis sub hoc discrimine poneret videlicet qđ postea cõtingere
posset magis obseruari in terris domini ducis quam decretum impera-
toris vt hec probantur. xv. q. i. nolo in. l. iul. ff. si quis obmissa causa testa.
iũcto dicto. c. super literis de rescrip. ¶ Nec ad hoc obstat si diceretur ꝙ
declaratio domini ducis fuit postea reuocata vel saltem non trahebatur
ad preiudicium tertij vt patet ex suis literis postea emanatis. et ex decre
tis ducalibus prouidentibus ꝙ non intelligatur derogatum iuri tertij ꝛ
prout etiã in dubio intelligitur esse de mẽte principis. c. super eo. de offi.
deleg. l. ex facto in princip. ff de vulga. et pu. quia respondeo primo ꝙ de
claratio ducis quo ad istud propositum non fuit reuocata per suam ex-
cellentiam. sed solum declarauit ꝙ non intellexit afferre preiudiciuz iuri
bus alicuius tertij. et ita attestatur quod sua declaratio predicta non affe
rebat preiudicium tertio. et ideo patet ꝙ vult prefatus dux quod legiti-
matio vires habeat non autem quod sit nullius momenti cuius cõtrariũ
expresse dicta declaratio imperatoris. s. quod sit nullius momenti quod
si imperatori fuisset expressum non processisset ad dictam declarationez
per ea que supra proxime dicta sunt. et licet prefatus dux subiungat in di
ctis vltimis literis quod quatenus sua prima declaratio concerneret vel
concernere posset preiudicium quoduis ipsis iuribus tertij res omnis
in eo statu fuisse et esse intelligatur in quib⁹ erat ante ipsam primam de
clarationem cui eo casu quantum ad hoc derogat tamen dico ꝙ omnino
Dux vult suam declarationem factaz super robore dicte legitimationis
valere quo ad ea que non concernunt preiudicium tertij. et sic non vult
quod legitimatio sit nullius momenti cuius contrarium vult declaratio
imperatoris vt iam dixi. ¶ Preterea dato ꝙ dominus dux per vltimas
literas declarauerit nolle et noluisse suam primam declarationem valere
ad preiudicium tertij tamen non per hoc sequitur ꝙ dicti Franciscus et
Marchusantonius allegare possunt dictam legitimationem non valere
quo ad eos: quia dato ꝙ prima declaratio domini ducis roborasset di-
ctam legitimationem non per hoc afferebatur vllum preiudicium dictis
Francisco et marchoantonio etiaz si legitimatio prius fuisset nulla: quia
attenta substitutione facta in testamento per dictum Gabrielem dictis fi
lijs suis hereditas verteretur ad substitutum: ex capite vulgaris substitu
tionis comprehense in substitutione predicta: vt probaui in primo consi.
in secundo et tertio dubio. et per consequens per causam testati exclu-
duntur dicti Frãciscus ꝛ Marchusantonius ab intestato. l. anteꝗ. C. cõ.
de suc. l. ꝗdiu. ff. de acq. here. ꝛ hoc potuit sentire prefat⁹ dux in suis vlti-
mis literis dum respondendo supplicationi et petitioni dictorũ frãcisci
et marci antonij asserẽtiũ primã declarationẽ ꝛ cõfirmationẽ ducis fuisse
factã in preiudiciũ ipsorum supplicantiũ prefatus dux respondet dictaz
suam confirmationẽ seu dictas primas suas literas nõ afferre preiudiciũ
tertio nam aut dux dũ dicit non afferri preiudiciũ tertio intellexit de di-
ctis francisco ꝛ marchoantonio. et tũc cõprehenditur eũ fuisse motũ ad
hoc dicendũ: q2 in dictis primis literis facta erat mẽtio de dicta substitu
tiõe per cõsequẽs princeps qui oĩa iura et leges in scrineo pectoris habe
re censetur. l. omniũ. C. de testa. c. j. de consti. in. vj. cõprehendebat nullum
afferri p̃iudiciũ dicto frãcisco vel eius filio violẽtibus ab intestato succe-
dere: q2 erãt exclusi a successiõe intestati donec suberat spes cause testati
seu substitutiõis. ꝛ per cõsequẽs quo ad dictũ Frãciscũ et eius filiũ rema-
nẽt prime litere ducis in robore suo. nec p hec eis dicuntur afferre p̃iudi-
ciũ: ꝛ nisi ita intelligeretur quis est ita supinus qui non facile aiaduertat
ꝙ dñs dux Et excellentissimi dñi sapientes quorum consilio sua excellẽ-
tia predicta expediuit bene itelligebãt ꝙ si ab intestato debuissent voca
ri ad successionem dicti franciscus et eius filius ꝙ cõfirmatio dicte legiti
mationis quatenus illa fuisset tendebat ad preiudicium dictorum franci
sci et eius filij: ideo nõ est putandũ tam excellentissimũ ꝛ sapientissimum
ducẽ presertim accedẽte grauissimo cõsilio suo2 doctissimorũ sapientum
verba illa tã insulse accepisse: et non intellexisse ꝙ si confirmatio sua vale
ret et esset locus cause intestati ꝙ immo legitimatio tenderet p̃iudiciuz
18 dictorũ frãcisci ꝛ eius filij vnde verba† debẽt interpretari ſm ꝙ est veri-
similius. c. inspicim⁹. de re. iu. in. vj. Et declarat Bar. in. l. ab executore in
prin. ff. de ap. dũ tractat qualẽ possit facere iudex interp̃tationẽ circa ver
ba sue sententie. Aut dux dũ dixit non afferri preiudiciuz tertio si intelle
xit de dicto frãcisco ꝛ eius filio: sed de alijs q nõ fuerunt in dicta disputa
tione corã duce ꝛ dñis de cõsilio. ꝛ adhuc habeo intentũ q2 quo ad frãci
scuz et filios remanet firma prima declaratio et dispensatio ducis. ꝛ scđm
istã interpretationẽ ponit ad hoc moueri dux. s. ad declarandum ꝙ nõ in-
tellexit nec intẽdebat afferri preiudiciũ tertio itelligẽdo de alijs ꝗ de frã
cisco ꝛ ei⁹ filio: ꝛ princeps nõ debet cõtra partẽ absentẽ ꝛ nõ auditã decer
nere: vt dicit tex. in. d. c. j. de causa pos. ꝛ. d. l. nã ita diuus. sed princeps be-
ne audiuerat iura dicto2 francisci ꝛ marci antonij vbi patet ex dictis lite
ris ducalib⁹. ꝛ qui frãciscus ꝛ marcus antonius fuerãt principales aduer
sarij nõ proprie tertij. ꝛ visum fuit principi et merito ꝙ p dictas primas
suas literas nõ fiebat iniuria dictis frãcisco ꝛ eius filio tũ propter substitu
tionẽ predictã: tũ q2 etiã dato ꝙ comes palatinus nõ haberet potestatez
legitimãdi infantes p verba specifice aut in idiuiduo hec importantia tñ
põt sumere vires legitimatio saltẽ ratificãtib⁹ dictis legitimatis put in
cõsilio priore deduci. Et sic arguendo a sufficiẽti partiũ enumeratiõe ap-
paret ꝙ ſꝫ quẽlibet intellectũ quẽ pati possunt dictẽ litere ducales nõ est
verũ dicere ꝙ prima declaratio ducis sit reuocata seu extincta quo ad di-
19 ctũ frãciscũ ꝛ ei⁹ filiũ. in dubio debet etiaz fieri hec interpretatio: vt† vna
declaratio ducis nõ corrigat aliã: sed potius p subdiuisionẽ vel distinctio
nẽ debet a correctiõe coadiuuari. c. cũ tu. de testi. ꝛ. §. quib⁹ in. j. cõsti. C. et
no. in. l. scripture. C. de fi. instru. ꝛ Cy. in. l. in exercẽdis. C. eo. ti. in. ij. q. ꝛ no.
bar. in. l. oẽs populi in. ij. q. prin. in fi. ff. de iust. ꝛ iu. ꝛ no. doc. in. c. imputa-
ri. de fi. instr. ¶ Preterea dato ꝙ dicte prime litere ducales fuissent extin
cte p secũdas ꝙ tñ ĩ veritate nõ est. nihilomin⁹ tpe date literarũ impera
toris nõ erãt extĩcte: ideo quo ad titulũ subreptiõis ꝛ quo ad mẽtẽ rescri-
bẽtis attẽdi dꝫ tps date literarũ. c. si eo tpe. de resc. in. vj. ꝛ. c. eã te. eo. ti. in
antiqs. Et ex p̃dictis resultat duplex cõclusio vna est ꝙ dicta declaratio
imperatoris nõ valet quo ad hoc vt p eũ possit allegari inefficacia dicte
legitimationis. Secũda resultat cõclusio ꝙ quo ad filios dicti Gabrielis
contra dictos Franciscum et eius filium valuit et adhuc valet declaratio
et decretum prefati excellentissimi domini ducis primo loco emanatum.
¶ Ex alio principali capite etiã apparet ꝙ dicti Franciscus ꝛ Marcus
antonius non possunt in dicto iudicio obtinere q2 posito ꝙ legitimatio
20 vires non haberet tamen agenti† obstat exceptio que opponitur ꝺ iure
tertij exclusiuo in totũ iuris agentis ipso iure. l. si. C. de rei vendica. ꝛ. l. j. ff.
de excep. rei iudi. iuncta. l. filio preterito. ff. de iniusto testa. ꝛ not. doc. in. l.
ij. ff. de excep. rei iudi. ꝛ in. l. cũ seruũ quispiam. C. de seruis fugiti. cuz simi.
Sed dictus Franciscus et eius filius ab intestato non habent ius agen-
di quia donec potest subesse spes cause testati cessat causa intestati. l. ꝗ
diu de acqui. heredi. Sed in casu nostro subest spes cause testati propter
vulgarem substitutionem comprehensam in substitutione facta dictis fi-
lijs et in alio consilio dixi et non est repudiata successio ex capite substitu
tionis. ¶ Et confirmendo ea que dixi in primo consilio circa istud caput

substitutionis.l.ꝙ in dicta substitutione que fuerat facta in modum pupillaris substitutionis directe comprehendatur vulgaris casu quo nō valeret vt pupillaris vt quia legitimatio non teneret. addo† ꝙ non obstat si diceretur ꝙ nō potest valere vt vulgaris quia fuit facta per verba obliqua nō autem directa vel cōmunia ergo substitutio facta per verba obliqua que dicitur fideicommissaria nō potest trahi ad directam vulgarem vt.l.coheredi.§.cum filio versicu.ꝙ si heredē et ibi nota.Barto.ff.de vulga.et pupilla.et.l.querebatur et ibi nota.Bal.ff.de testa.mili.et not. glo. et docto.in.l.verbis ciuilibus.ff.de vulga. et pupil. quia respondeo ꝙ immo non intelligitur facta dicta substitutio per verba obliqua quia fuit facta per hec verba vz de residuo omnium bonoꝝ totiusq̄ hereditatis ipsius testatoris pfata vxor sua possit libere facere et disponere quicqd sibi libuerit sine contradictione alicuius persone pro anima ipsius testatoris que verba non sunt obliqua sed sunt apta ad directam substitutionem vt† per plura probat Bartol.in.l.centurio.ff.de vulg.et pup.in versi.sed quid si testator dixerit quandocunq̄ filius meus decesserit sine liberis volo ꝙ bona mea dentur et distribuentur inter pauperes per meos commissarios ꝛc.et idem tenet ibi Ang.et Bar. in.l. fundi trebaciani.ff. de vsufru.lega.vbi refert se ita consuluisse quatuor vicibus et ita reperit consuluisse Barto.in consilio incipiente Bartolus rofoli fecit testamentum et in consilio.B.fecit testamentū et instituit filios et in consilio incipiente ticius condidit testamentum in quo instituit filios ꝛc. et consuluit Ang.in consi.xcv.incipien.in dei nomine viuianus de monte:et Pet.de ancha.in.c.cum tibi et in.c.raynutius de testa.et Paul.de cast.in.l.precibus.C.de impub.et aliis substi.et ita consuluit ipse in consilio.cxcviij.incipiente in casu presenti ꝛc.et ita sepenumero consului et sum solitus etiā ita tenere legendo dictam.l.centurio.et ibi respondeo nonnullis que videntur adduci posse in contrarium que breuitatis causa omitto cum ita se habeat magis communis opi.et ad contraria patet responsio ex his q̄ traduntur in dictis locis.

21

22

¶ Summarium super consilio.xij.

1. Reus conuentus qui post litē motā fecit vt non possit rē restituere dicitur dolo facere ꝛ tenetur ipsam rem restituere.
2. Sententia vbi subest eadem ratio alia credita comprehendit.
3. Sententia presumitur lata que apparet in act.probata.
4. Succedens in hereditate succedit in credito et dicitur eius creditum.
5. Appellatione crediti venit creditum consistēs in quacunq̄ re vel specie sicut consistens in pecunia.

Consilium. xij.

¶ Reus qui lite pendente alienauit rem vt non possit illam restituere ꝙ dicatur dolo facere et tenetur omnino illam restituere. et ꝙ sententia que non est certa potest ex actis certificari.ꝛ valet. Et quod creditor q̄ successit debitori remanet tamen creditor.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Attentis narratis in themate ꝛ ponderatis scripturis mihi exhibitis sentio ꝙ omnia credita particularia dicti magistri Joannis saltez que non fuerūt exacta per eum ante litem motam debeant communicari cum dictis eius fratribus et illa omnia intelligantur comprehensa in sententia lata per dominos de reginine mutine quia† reus conuentus qui post litem motaz facit vt nō possit restituere illud ꝙ petitur dicit dolo facere et tenetur ac si rē ipsam petitam restituere posset prout poterat tempore litis mote.l.qui petitorio in prin.cum ibi no.per Barto.in vltimo dicto.ff.de rei vendi.ꝛ per nota.per glos.in.l.fulcinius.§.quid autem.ff.quib⁹ ex cau.in po.ea.et ibi Barto.in ver.querit gl.qualiter probabitur ꝛ Dy.in.c.pro possessore de regu.iur.in.vj.iūcta regula ibi posita in tex. ¶ Super alio dubio quo queritur an vigore dicte sentētie late per prefatos dominos de regimine id in quo dictus magister Joannes erat creditor hereditatis pro ratis coheredum suorum veniat communicandum et successiue diuidendū inter dictos fratres adeo ꝙ dicti eius fratres debeāt habere partem dicti crediti sicut de aliis creditis dicti magistri Joannis. Et breuiter respondeo †ꝙ sic q2 nulla subest ratio quare non ita comprehendatur in dicta sentētia istud creditum Magistri Joannis sicut et alia ei⁹ credita:igitur omnia comprehenduntur.l.si seruitus.ff.de seruitu.vrba.predi.l.si pluribus cum ibi not.per Barto.et alios.ff.de leg.ij.l.facit.l.j.C.de lib.preter.et qđ not.Dy.in rubrica de regu.iur.in.vj.et glo.in.c.vt circa in princi.in verbo aliorū de elec.lib.vj.et glos.pe.in.c.ij.de cōiug.lepro. ¶ Preterea† dicta sententia presumitur lata ex causa que apparet in actis probata.l.tertia.C.de senten.que sine cert.q̄tita.not.in.l.si quis ad exhibendum.ff.de excep.rei iudi.et in.l.hec enim in princi.ff.de suspec.tuto.et in.c.si confirmationē de elec.in.vj sed ex actis cause apparebat qđ inter dictos omnes fratres fuerat conuentum ꝙ omnia eorum debita et credita essent et esse deberent.communia vt constat publico instrumento inter eos confecto vnde illud signum vniuersale scilicet omnia comprehendit quecunq̄ credita.l.in.l.in princip.ff.de lega.iij.l.a procuratore.C.manda.xix.dist.si romanorum.xxiij.q.v.si non licet et illa verba comprehendunt tam illa credita que tempore dicti instrumenti spectassent particulariter ad vnū tantum eorum in totum vt alias super hoc consului ꝛ nunc recensere non expedit ergo sententia intelligitur comprehēdere omnia dicta credita que in instrumento predicto producto continebantur. ¶ Pro hoc etiam bene facit quia quando sententia non est certa vel clara certificatur ex actis probatoriis vt est glos.nota.in.l.quid tamen.§.pomponius in glos.j.ff.de arbi.et not.doct.in.l.ait pretor.§.j.ff.de iudi.et in.d.l.iij.C.de sen.que sine cer.q̄ti.per illum text.et no.doct.in.c.venerabili de excep. et negari non potest ꝙ illud quod pretendit habere debere magister Joānes ex persona matris ꝛ eius heres ab heredibus dicti bartholomei sui patris pro venditione dictorum bonorum maternorum sit creditum dicti magistri Joannis quia immo fuit ei creditum eo quia mater dicti magistri Joannis constituendo procuratorem dictum Bartholomeum eius maritum ad vendendum dicta bona secuta est fidem eius. ꝛ propterea secuta dicta venditione ꝛ receptione precij fuit creatum creditum in persona matris dicti magistri Joannis.l.j. et ibi plene nota. doct.ff.si cer.pet. et Magister† Joannes demum succedendo in hereditate materna successit in huiusmodi creditum et ideo dicitur creditum eius et ipse potest etiam dici creditor.l.postulante in princip.cum ibi nota. per Bart.ff. ad trebel.l. ab anastasio et quod ibi Bald.in tertio notabili.C.manda.et no. Bald.in.l. per diuersas in.x.q.eo.titu.et in.l.j.in fi.C.de actio.et ob.et Cy. et moderni in.l.ꝙ siquis.ff.de leg.j.alias est.in.l.si sic.§.si.eod.titu. et ibi bal. et no. Jo.and.in addi.spe.de cessio.acti.in rubrica et Ja.but.Bal.ꝛ Saly.in.d. l.j.ff.si cer.pet.cum si.indubitatum† etiam est ꝙ appellatione crediti venit ita creditum consistens in quacunq̄ re vel specie sicut cōsistēs in pecunia.d.l.j.et.l.ij.§.creditum.ff.si cer.pe.cum si.vltimo etiā dico ꝙ actiones competētes dicto magistro Joanni creditori dicti quondā sui patris cum ius pro parte est heres absq̄ confessione inuentarij sunt confuse eatenus quatenus ipse est heres dicti sui patris.l.si adulta.C.de heredita.actio.ꝛ l.si vxor.C.de bo.iudi.aucto.pos. Laus deo.

1

2

3

4

5

¶ Summarium super consilio.xiij.

1. Judeus habens rem cum christiana non nupta debet saltem puniri tanq̄ persona infima seu humilis.15.
2. Judeo non debet imponi pena pecuniaria ex dispositione statuti sub rubri.de adulterio.
3. Judei reguntur iure romano.11.
4. Pro stupro si nō sit psona humilis est pena cōfiscationis dimidie partis bonoꝝ si sit humilis est pena cohertionis corporis cum relegatione.
5. Coitus non violentus cum muliere non nupta que non retinet nomē honeste mulieris iudicatur prout de coitu habito cum meretrice.
6. Scholares habentes accessum ad mulieres que fantesche vulgo appellātur non debent puniri.
7. Adulterium quod committitur cum nupta est maius crimē ꝙ stuprum.
8. Crimina iudicantur grauiora vel leuiora ex qualitate pene.
9. Mulier ita detrudetur in monasterium propter stuprum sicut propter adulterium.
10. Statuta ciuitatis debent quo ad populum illius loci seruari.
12. Qui non sunt subiecti populo romano non habent filios in potestate.
13. Immunitas concessa incolis certi loci habet locum in iudeis.
14. Securitas data pro se et sociis comprehendit etiam iudeum socium.
16. Modicus excessus non reddit arbitrium iniquum.
17. Mutilatio membri equiparatur morti.
18. Madiani ꝛ mandai fuerunt filij abraam ꝛ gethure.
19. An precepta iudicialia veteris testamenti tendētia ad decisionem causarum vel imponentia certam penam pro delicto obligēt ꝛ seruari debeāt.
20. Nihil ad nos de his qui foris sunt.
21. A pari procedunt ligari statutis ꝛ subijci iurisditioni.
22. Priceps absq̄ legitima causa pacificos iudeos de terra sua expellere nō potest.
23. Qualiter posset probari mulierem esse inhonestam.

¶ Consilium. xiij.

¶ An hebreus habens rem cum christiana nō nupta inhoneste vite puniatur et qua pena.et an pena arbitraria possit arbitrari vsq̄ ad mortem et quomodo.et an statuta habeant locum in iudeis et qualiter probetur mulierem esse inhoneste vite.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio.attentis his que in themate narrantur videretur prima consideratione dicendum dictū hebreū esse pena vltimi supplicij puniendum casu quo dictam mulierem Christianam nō nuptam carnaliter cognouerit per id quod habetur.ij.q.ij.§.his ita el secundo et.xxiij.q.v.§. hinc apparet ibi dum text. dicit finees quoq̄ iudeū cum madianita coeuntem gladio transfixit qđ est ei reputatum ad iustitiam ꝛc.et habetur numeri.xxv.et per id quod habetur in.l.ne quis.C. de iude.vel saltem videtur† ꝙ non possit euadere quin tanq̄ persona humilis seu infimis debeat puniri aliqua cohertione corporis ꝛ relegatione.in statuta.de publi. iudi.§. item lex cum.§. sequenti iuncta.l. humilem.C. de incestis nupt. et.l.fi.C. de iude. ¶ Nec† videtur quod iudeus predictus possit allegare:quod ei pena pecuniaria debeat impōi ex dispositiōe statuti sub Rubrica de adulterio:quia non est dicēdū statutum intellexisse de iudeis qui sunt de alio grege: quia nihil ad nos de his qui foris sunt capitulo gaudemus.de diuortiis.xlv.dist.qui sincera.et.ij.q.j. multi. et q2 in beneficijs generaliter concessis non videntur cōprehēdi persone odiose:vt.l.lucius.§.lucius titius.ff.de lega.ij.et ibi Jac.de are.et Barto. igitur non videtur cōprehendi iudei qui sunt persone infames. et ꝑpterea ab omnibus honoribus dignitatibus et officijs repelluntur.d.l. fin.C. de iude.c.cum sit nimis:extra de iude.liiij.di.nulla.xvij.q.iiij. constituit. appellantur

1

2

pellantur enim insultantes fidei nostre: vt in preallegata.l.fin. et non de-
bent iudei se cum mulieribus christianis committere.c.in nonnullis.de iu
de.xxviij.q.j.caue. ¶ Tamen premissis non obstantibus mihi videtur
in casu de quo queritur istum hebreum non esse puniendum pena vltimi
supplicij: nec etiam pena corporali sed pecuniaria prout infra dicam. Et
3 primo ꝙ† pena vltimi supplicij non possit puniri patet quia regulariter
reguntur iure romano.l.iudei romano.⁊.l. nemo iudeorum.et.l. iussio.C.
de iude.et not.j.distin.in.c.ius quiritum.⁊ plene not. Innocen.in.c.quod
super his. de vo. ⁊ Joan. andr. in.c. gaudemus. de diuor. Sed cum hic
non fuerit commissum adulterium pro quo bene imponitur masculo pe-
na vltimi supplicij secundũ magis communem opinio.l. ꝙuis adulterij.
et ibi not.doct.C.de adult.secundo quod not.in.l. claudius.ff. de his qui.
vt indi.et in.l. qui cum vno.§. adulterij.ff. de re mili. et in.l.ij.§. miles.ff.
de his qui not. infa. et in.l.si quis viduam.ff. de questio. et not. Bartol.
in.l.inter liberas in prin.ff.de adul.⁊ ita etiam imponitur per dictum sta
tutum quando commissum est adulterium cum muliere honeste viuen-
te cum aliquali modificatione vt latius in dicto statuto cõtinetur.et in ca
su nostro hec mulier non erat nupta.et per cõsequens in ea nõ cadit adul
terium.d.l. inter liberas.§.j.et.l. stuprum.§.j.eo.titu. ¶ Nec etiam habet
4 locum† alia pena corporalis: quia ꝙuis pro stupro sit pena confiscatiõis
dimidie partis bonorum si sit persona que nõ sit humilis si autem humi-
lis sit tunc est pena cohertionis corporis cum relegatione: vt.d.§. Itẽ lex
cum.§.seq.et le.et no.in.c.ij.de adul. et iudeus videatur persona humilis
per.d.l.humilem. iuncta.d.l.si. tamen istud non habet locum in casu no-
stro: quia talis pena imponitur pro stupro commisso in virginem vel vi-
duam honeste viuentem vt ibi habetur sed in facto presupponitur ꝙ ista
non est virgo: nec erat mulier honeste viuens ergo cessat illa pena: vt ibi
5 patet tam ex directo ꝙ ex cõtrario sensu litere. ¶ Pro hoc† bene facit
quia de coitu non violento habito cum muliere non nupta que non reti-
neat nomen honeste mulieris iudicatur prout de coitu habito cum mere
trice adeo ꝙ de iure non est punibilis: vt probat text.not.et illum ad hoc
ibi ponderat Bar.⁊ Ang.in.l.si vxor iurta prin.ff.de adul. Bene facit.l.q̃
adulterium.et quod ibi no.et in.l.si ea.C.eo.et quod not.in.l.mater. et ibi
Ang.ff.de adul.et quod nota. Bart.in.l.verum in prin.ff. de fur. ⁊ Bald.
6 in.l.pe.C.de adul. Unde dicit Ang.† in.d.l. si vxor ꝙ non debent puniri
scholares qui habent accessum ad istas mulieres que fantesche vulgo ap
pellantur que stãt cum ciuibus ⁊ in domibus eorũ minus honeste viuũt
licet sint libere mulieres. Sed dicta mulier vt presupponit inhoneste vi-
uebat et erat vilissime conditionis ⁊ status nec erat nupta: ergo ille acces
sus de iure in eo qui fuisset christianus non erat punibilis nec statutum
etiam sub rubrica de adulterio hoc casu punit talem accessum in mulie-
re non nupta viuente minus honeste: quinimmo statutum solum punit
adulterium commissum cum nupta ⁊ punit eos qui carnaliter cognouis-
sent mulierem non nuptam honeste viuentem arbitrio iudicis. quinim-
mo plus disponit ꝙ si aliquis acqsiuerit vel habere voluerit aliquã mu-
lierem non nuptam vilis conditionis in suam amasiam vel concubinam.
et inde fuerit in concordia cum eadem possit impune: ita ꝙ inde nulla cõ
mittat pena.et sit in arbitrio domini potestatis de villitate psone decer
7 nere. ¶ Preterea† statutum predictum punit pena centum solidorum
illum qui carnaliter cognouerit mulierem nuptam inhoneste viuentem
et certum est ꝙ maius crimen est adulterium qđ committitur cum nupta
ꝙ stuprum quod committitur cum muliere non nupta.xxxij.q.vij. adulte
rij malum.et patet quia pena adulterij est pena vltimi supplicij in mascu
lo vt dixi sed pena stupri commissi cum muliere non nupta honeste viuẽ
8 te non est tanta: vt est dictum.⁊ crimina† iudicantur grauiora vel leuiora
ex qualitate pene.l.ij.ff.de pub.iudi.l.saccularij.ff.de extraordi. cri.no.gl.
xxxij.q.vij.quid in omnib⁹.et Bar.in.l.leuia in prin.ff.de accu. ergo pro-
pter statutum predictum puniens adulterium commissum cum muliere
nupta inhoneste viuente in solidis centum nõ posset stare ꝙ accessus ad
mulierem non nuptam inhoneste viuentem grauius puniretur. ¶ Pro
9 hoc facit id quod colligitur† ex glo.not.in.l.pe.C.de adul.vbi habetur ꝙ
cum hodie sit inductum ꝙ pena adulterij in muliere sit ꝙ detrudatur in
monasteriũ: vt in aut.sed hodie.C.de adul.etiã detrudet in monasteriũ:
mulier propter stuprũ lz olim stupro maior esset pena: vt.d.§. Itez lex: ne
aĩs sequatur absurdũ ꝙ maior pena imponatur pro stupro quod est mi-
nus graue qđ pro adulterio ꝙ est magis graue.⁊ hoc per plura cõprobat
Saly.in.l.conuenticulam.C.de episco.et cleri.talem interpretationem di
cit esse declaratiuam mentis non extensiuam ⁊ eius verba ⁊ alia que pro
hoc adduci possent prolixius non refero quia nõ expedit quoniam ex di
spositione dicti statuti apparet clare quod aut accessus ad mulierez non
nuptam inhoneste viuentem non erat prohibit⁹ vel permissus seu de eo
specialiter prouisum et sic in terminis iuris communis relinquebatur.l.si
vero.§.de viro.ff.soluto matrimonio.⁊.l.si seruum.§. non dixit p̃tor.ff. de
acquir. heredita.quo casu de iure communi talis coitus regulariter erat
impunitus dicta.l.si vxor.et dixi supra aut data vtilitate psone mulieris
oportet fateri quod per statutum etiam est prouisum quod nõ puniatur
vt in dicto statuto in versicu. Item quod si quis acquisiuerit vel habere
10 vellet ⁊c. Et supra retuli ꝙ iudei vtunt iure cõi vt dixi. ¶ Et debẽt† etiã
cum eis seruari statuta loci quia statutã ciuitatis debent quo ad populũ
illi⁹ loci seruari sicut cessante statuto seruari deberet ius ciuile romanoꝝ.
l.omnes populi ff.de iusti.⁊ iur.et in.§.omnes cum.§.sequenti insti.de iu
re natu.et prima distin.ius ciuile sed iudei dicuntur esse de eodem popu
lo et corpore ciuitatis: quãuis non sint de corpore spirituali.l. christianis.
C.de paganis sacrificijs et templis.⁊ ita expresse dicunt moderni in.c.iu
dei siue saraceni ad fi.de iude.qui pro hoc allegant ea que habentur in au
ten.de questore in prin.ibi dum tex.dicit ciuitas nostra populosa est tur-
bis diuersorum hominum et quod per illum tex.not. Bal.in.c.j.de for.fi-
deli.et ex hoc infertur ꝙ statuta que communiter sunt per italiam dispo
nentia quod extantibus masculis filie femine non succedant locum etiaz
11 habeant in iudeis. ¶ Et comprobatur quia† qua ratione iudei existen-
tes in locis in quibus seruatur ius ciuile romanorum dicũtur esse de po-
pulo romano quo ad hoc vt legibus illis viuãt vt dicta.l.iudei.et ideo di
cuntur in filios habere ius patrie potestatis que est de iure romano-
rum ita not.glos.xxviij.questio.j.iudeorum. et in dicto.c. ius quiritum. et
not. Bal.in.l.nam et ciuium.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.⁊ firmat do-
minus Cardinalis florentinus in clemen.j.in vltima.q.de iude. ⁊ Gaspar
de calda.in consilio secũdo sub Rubrica de iude. et est magis communis
12 conclusio quicquid dixerit Archy.in dicto.c. qui sincera licet illi† qui nõ
sunt subiecti imperio romano non habeant filios in potestate secundum
glo.no.insti.de pac.pote.que exemplificat in frãcigenis quod reputat sin
gulare Bald.in.c.j.in titu.an maritus succed.vxo.in benefi.⁊ in.c.ij. ad fi.
de fratri.de no.benefi.inuesti.eadẽ ratione illi iudei qui sunt ĩ alio popu
lo viuente alijs legib⁹ debent viuere legibus illi⁹ populi dicta.l. omnes
13 populi. ¶ Fortificantur† predicta per id quod habetur in.l.spadonẽ.§.
iam autem.ff.de excusa.tuto.et quod ibi per illum tex.no. Bald. dicẽs ꝙ
immunitas cõcessa incolis certi loci habet locum in iudeis et ita dicit le
14 habuisse de facto. ¶ Accedit† id quod no. Ang.in.l.vtimur.ff.de sepul.
vio.⁊ in.l.j.ff.ad legem iul.maie.vbi dixit quod si alicui data est securitas
pro se et socijs quod in ea includetur etiam iude⁹ socius quia licitum est
nobis cum iudeis societatez habere atꝗ commertium allegat.l. qcunꝗ.
C.de iude.et melius probatur in.c.postulasti.⁊ in.c.et si iudeos de iude.li
cet Bart.hoc indecisum reliquerit in dicta.l.prima.ff.ad legem iul.maie.
¶ Tamen quia per dictum.c.in nonnullis de iure communi est prohibi-
tum iudeis commiscere se cum mulieribus christianorum. et in casu isto
non cadit ista pena in crimen adulterij nec stupri vt supra probatũ est pe
15 na† que venit imponenda etiam si grauem faciamus contra hebreos in-
terpretationem erit pena arbitraria.⁊ sic pena extraordinaria cum de iu
re communi in casu nostro non cadat pena limitata a lege ideo erit pena
arbitrio iudicis.l.p̃ma.§.expillatores.ff.de effractor.l.sanctio leguz.ff. de
penis no.glo.et doc.in.l.nemo martyres.C.de sacrosan.eccle.⁊ in.c.super
his in verbo arbitrium de accusa.vbi autem iudex debet punire extraor
dinaria seu arbitraria pena ibi non potest imponi pena capitalis quia il
la non appellatur extraordinaria vt colligitur ex his que tradũtur p gl.
no.in.l.sacrilegũ la secunda in prin.verbo considerandum est.ff.ad legez
iul.pecu. Benefacit.l.prima.ff.de furi.et balnea.⁊ dicta.l.prima.§.expila
tores in princip.iuncto si.et.l.tertia.§.pena.ff.de crimi.stellio.⁊ hoc tenet
Oldra.in dicta.l.prima.ff.de furi.⁊ balnea.per illum tex.⁊ idem colligitur
ex his que voluit glo.not.iuncto tex.in.c.super his in verbo alioquin.de
accusat.vbi habetur quod quando venit imponenda pena arbitrio iudi
cis debet iudex imponere non penam ordinariam vel maiorez sed mitio
rem.et ita etiam tenuit dominus Cardi. Florentinus in.c.ex literis.de cõ
sti.et licet glo.insti.de iniu.§.in summa quam nonnulli sequuntur teneat
contrariuz.tamen respondeo primo ꝙ iudici non licet arbitrari de pena
mortis vel mutilationis membri nisi quando concurret circunstãtie seu
qualitates que suadeant penam talem esse imponendam: ita dicit Jo.de
imol.in.d.c.inquisitionis.et in.l.ij.ff.de pub.iudi.et in.d.c.ex literis.p ea
que notantur per glo.in.d.c.super his in verbo arbitrium.et per no.per
glo.et Bar.in.l.si qua pena.ff.de verb.signi.et ita etiam no. Bal.in.l.j.C.
de his qui latro.et faciũt no.per eundẽ in.l.credibile.C.de pe.sed in pro-
posito nostro non interueniunt qualitates que ita suadeãt: sed contrariũ
quia istud non fuit adulterium: quinimo nec stupruz quia mulier erat in-
honeste vite et vilis conditionis: nec reperitur ꝙ qualitas cõditionis iu
daice in persona commiscente se cum christiana muliere inhoneste viuen
te saltem quando se non commisceret iungendo se in cõiugium cum chri-
stiana exigat penaz mortis vel mutilationis membri: vt patebit ex his q̃
dicam respondendo ad allegata in contrarium. ¶ Secunda respõdeo ꝙ
vbi venit pena iudicis arbitrio imponenda iudex debet inclinare in mi-
tiorem penam ita inquit Bal.in.l.quicũꝗ in ante pe.col.C.de serui.fugi.
allegat no.per glo.in.c.de causis.facit.l.si preses.ff.de pe.et id quod legit
et no.in regula in penis lib.vj.et tanto magis quia iudex cuius arbitrio
pena venit imponenda non debet arbitrari de maiori pena ꝙ in istis vel
similibus sit solitum imponi: ita dicit Anto.de butri.et Jo.de imo.in.d.
c.de causis.⁊ Ange.in.l.pe.§.ad crimen.ff.de pub.iudi.et Jo.de imola in
d.l.ij.de publi.iudi.p ea que not.in.l.quid ergo.§.pena grauior.ff.de his
qui no.infa.et in.l.hodie.ff.de pen.⁊ in.c.cum dilectus.de consue. Immo
scio similem casum alias contigisse bis in iudeo et fuit imposita pena pe-
cuniaria. ¶ Accedit etiam quia presupponitur quod hactenus pena co-
gnoscentis mulierem non nuptam honeste viuentem non fuit arbitrata
vltra libras ducentas vel trecentas inter christianos.et tamen illa quali-
tas honestatis et inhonestatis est maximi ponderis in hoc crimine: quia
quando cum muliere retinente nomen honeste mulieris fuit habita simi-
lis coniũctio poterat de iure communi imponi pena corporalis.d.§. Itẽ
lex cuz.§.sequenti.et tamen si erat mulier inhoneste vite talis concubitus
erat de iure communi et etiam municipali impunitus: vt fuit supra ostẽ-

su n.et sic propter dictam qualitatem inhonestatis inducitur maxima al
teratio.⁊ est apta facere delictum punibile et impunibile.ergo eadem ra
tione quamuis qualitas diuerse secte alteraret delictū et consuetudo ser
uata in vno extenditur ex idemptitate rationis ad alium casum similem.
l.de quibus.cum ibi not.in glo.prima.ff.de legi.et in.l.j.C. que sit long. cō
sue.saltem cum hoc non sit inducere correctionem sed declarare modum
qualiter debeat arbitrari pena que de iure esset arbitraria. et sic ꝙ impo
16 natur pecuniaria in libris ducentis vel trecentis aut† circiter : modicus
enim excessus non reddit arbitrium iniquum.l. si societatem.§. arbitro-
rum.iuncta.l.vnde si nerue.ff.pro soc. Et aliud est declaratio aliud corre-
ctio.l.heredes palam.§.sed si notam.ff.de testa.et expresse dicit Ludo. ro
manus in Rubrica.ff.de arbi.circa quartam cartam in ver. Itez an si sta-
tutum sit in ciuitate ꝙ quando pena venit iudicis arbitrio imponenda
iudex debet imponere penam que pro simili delicto erat consueta impo
ni allegat not.per glo.in dicto.c.inquisitionis.et per Anto. de but. in di
cto capitulo de causis. et qua ratione dixi non esse arbitrandum de pe-
na mortis eadem ratione dico non esse arbitrandum de mutilatione
17 membri:tum per ea que proxime dixi† tum etiam quia mutilatio mem-
bri equiparatur morti:vt.d.§.prohibemus in autē.de colla. et not. in.l.ij.
C.de of.eius qui vicem alte. ge. et not. Guil.de cu. et Bartol. in.l. impe-
rator.la secūda.ff.de statu ho.cum si. ¶ Non obstant allegata in contra-
rium.et primo id quod habetur in.d.§.his ita. et in .d.§. huic apparet. et
originaliter habetur numeri.xxv.quia respōdeo ꝙ ille tex. facit poti⁹ in
cōtrarium.nam dicit text.in.d.§.his ita als est.§. qui incipit. Item cum
Balaam sic formaliter miracula maxime veteris testamēti sunt admiran
da nō in exemplum nostre actiōis trahēda. Multa enim tunc cōcedebā-
tur que nunc penitus prohibemus : tunc enim Samuel agab pinguissi-
mum regem amalec in frustra concidit. Nunc nulli ecclesiasticorum iudi-
cium sanguinis agitare licet. Tunc finees iudeum coeuntem cum madia
nita interfecit et reputatum est ei ad iustitiam hodie sacerdotib⁹ in per-
nitiem sui verteretur officij.⁊ sic apparet ꝙ licet sm temp⁹ legis veteris
permissum fuerit:ita occidere iudeum coeuntem cum madianita.i.de ge
18 nere abraam† madian enim et madai fuerunt filij Abraam et gethure.
vt per Archidia.in.d.§.hinc apparet.tamen vt dicit text. in.d.§. his illa
illud nunc non permitteretur quod prius fuerat permissum. ¶ Preter-
19 ea† precepta iudicialia veteris testamēti et veteris legis tendētia ad de-
cisionem causarum vel imponentia certam penam pro delicto non obli-
gant nec seruari debent nisi quatenus per habentem potestatem legis cō
dende post legem noui testi fuerūt approbata ita specifice dicit Joan.de
imo.in.c.si.in.iij.col.de cōsue.per id quod habetur in .c. translato de con-
sti.et reputat hoc menti tenendum et ad hoc etiam allegat sanctum tho-
mam in prima secūde.q.xcix.arti.ij.et.iij.et.q.ciij.arti.iij.⁊.q.ciiij.arti.iij.
et bene probatur in dicto.§.his et ita etiam no. Joā.de imo.in.l.stipula-
tio hoc mō concepta in.iiij.col.ff.de verb.ob.et in.l.iij.in vlti.colū.ff.de te
sta.vbi etiam ad hoc allegat not.per glos.vi.dist.§.his ita.et patet qō est
derogatum legi veteri in hoc quia vt dixi supra pro stupro non est pena
mortis et si mulier erat persona inhonestevite non puniebatur per leges
imperiales vt est dictum. ¶ Non obstat etiam id quod habetur in.l.ne-
quis.C.de iude.et.xxviij.q.j.caue.et.c.si quis iudaice quia ibi loquitur in
iudeo copulante se in coniugium mulieris christiane quod se habebat ad
magis assiduam et perpetuam coniunctionem vnde non debet extendi
ad iudeum qui simplicem fornicationem habuit cum muliere inhoneste
vite. ¶ Bene facit quod habetur in.l.fin.C.de interdict.mat.et de peni.
dist.j.in.§.pena et quod not.gloss.in.§.item mixta institu.de actio.etiam
glo.in regula in penis.lib.vj.⁊ in.c.j.de tempo.ordi.lib.vj.cum multis si.
nam quando iudeus se commiscuit cum muliere christiana secum contra
hens coniugium censetur adulterium committere vt inquit litera in di-
cta.l.nequis.non mirum si grauius punitur ꝙ̄ alia simplex fornicatio ha-
bita cum muliere saltem inhoneste vite cum adulterium sit lōge grauius
vt est ostensum. ¶ Non obstat etiam id quod habetur in.d.§.item lex cū
§.seqnē.quia ibi loquitur in coeunte cum virgine vel vidua honeste vite.
20 sed hec non est huiusmodi. ¶ Non obstat etiam ꝙ statutum† nō debeat
intelligi in iudeis eo quia nihil ad nos de his que foris sunt et ꝙ in gene
rali dispositione non debeant comprehendi persone odiose quoniam re-
spondeo quod illud quod dicitur in dicto capi.gaudemus quod nihil ad
nos de his que foris sunt intelligitur quo ad spirituales penas quia
quo ad illas ecclesia non iudicat.nam cum ipsi non sint de ecclesia non po
test ecclesia eos excommunicare sed quo ad alias penas sic.c.post misera-
bilem de vsur.c.postulasti de iude.xxviij.q.j.sepe cum ibi not. ¶ Item ni
hil ad nos de his qui foris sunt quia non possunt precise ad fidem cōpel-
li sed voluntarie sunt inducendi vt in dicto.c.qui sincera.et in.c.de iudeis.
xlv.distin.et ita declarat Innocen.et Hostien.in.c.quod super his de vo.
et Hostien.in summa in titu.de iude.§.et in quibus grauentur versi.et sic
licet.et oldra.in consi.xxxv.incipiente infrascripti sunt articuli vel posito
ꝙ non sint subiecti ecclesie.s.vbi ecclesia non habet temporalem iurisdi-
ctionē ⁊ ita procedat illa auctoritas nihil ad nos ⁊c.tam ēbene sunt subie
cti principibus habentibus iurisdictionem temporalē quia tales iudeos
punire possunt vt in dicto.c.in nunnulliis.et in dicto.c.postulasti.et in cle.
j.eod.titu.et not. Joan.and.in.c.cōtra christianos de hereti.in.vi.et in di-
cto.c.gaudemus.et late Pet.de ancha.in regula ea que in.vj.qō.et in suo
consi.xiiij.incipiente videretur prima facie ⁊c.et propterea comprehen-
21 duntur sub dictis statutis quia† a pari procedunt ligari statutis et sub ij
ci iurisdictioni vt not.xij.distin.illud.et in.l.j.ff.de iurisdi.om.iudi.⁊ not.
doc.in.c.quod clericis de fo.compe.et in.c.ecclesia sancte Marie de con-
stitu. et in.Rubrica de consuetu.et iudei in humanis actibus nobiscum
22 participant et iudicio.§.iam autem.⁊ ibi hoc notat Bal.⁊ propterea† di
cimus ꝙ pnceps absq; legitima causa pacificos iudeos de terris suis ex-
pellere non potest et sic non dicuntur persone que odio habende sint vt
plene probat Old.in consilio.cclxiiij.incipiente illa videtur quoniam vt
ipse inquit princeps tenetur eos diligere inquātuz sunt sue nature parti
cipes vt habetur de peniten.distin.ij.caritas in versi. nonnulli.⁊.c.seq. et
expellere sine causa est contra precepta charitatis adeo ꝙ ex huiusmodi
caritate tenetur tēpore necessitatis eis subuenire ⁊ eleemosynas facere.
xlij.distin.quiescamus.xvj.q.j.si cupis.lxxxvj.distin.non satis ⁊ quia scri-
ptum est celum celi domino:terram autem dedit filijs hominum.et idem
voluit ipsemet Oldra.licet non ita plene in consi.lxxxvij.quod incip.que
ritur an princeps.et Joan.and.in addi.spe.in Rub.de iude.et albericus
de rosate in rubrica.C.de iude. benefacit.l. christianis.C. de sacrifi. paga.
et temp. Et tanto magis hec procederent si indultum esset dictis iudeis
in loco ꝙ iudei ibi deberent gaudere beneficijs et immunitatib⁹ et in om
nibus et per omnia haberi prout omnes alij ciues ⁊ incole dicte ciuitatis
per id quod habetur in.l.ij.§.furiosus cum ibi not.per Ang.ff. de iure co
di.⁊ per Bal.in.d.l.omnes populi in.xvij.col.in ver.sed pone statuto ca-
uetur ⁊ per Bald. in.l.iij.§. hec verb.ff. de nego.gest. ¶ Preterea etiam
posito ꝙ dictum statutum non suffragaretur dicto iudeo tamen etiam de
iure communi non potest imponi pena mortis vel mutilationis membri
sed pena pecuniaria moderanda iudicantis arbitrio quemadmodum su-
pra dixi ⁊ ita concludo.⁊ cōmendandum esset ꝙ dominus princeps loci
specialiter quo ad hunc casum statueret qr attenta generalitate dicti sta-
tuti ⁊ narratis in themate circa vilitatem et inhonestatem mulieris non
nupte putarem absq; magna difficultate sustineri posse de iure quod di-
ctus coitus aut nulla aut satis leni pena veniat plectend⁹ vt facile ex pre
dictis deprehendi potest:sed quia non putaui mentem statuentiuz fuisse
in iudeis ita libere habenas relinquere sanctius duxi esse concludenduz
23 prout superius dixi. ¶ Et quia in consilio dictum† est hanc mulierē esse
inhoneste vite ⁊ posset dubitari qualiter oporteat hoc probari ⁊ viso di-
cto statuto dico quod in casu nostro non est omnino necessaria probatio
de qua loquitur dictum statutum in principio scilicet quod fuerit cogni-
ta a duobus adulteris vel pluribus vel que publice sui corporis questum
fecerit quia illud statutum loquitur quo ad mulierem nuptam et quo ad
adulterium cum ea commissum qui non est proprie casus noster vt patet
ex predictis:vnde cum in casu nostro non sit de necessitate probandum in
specie certum factum sed in genere mulierem esse inhoneste seu infamate
vite iuxta id quod habetur in dicto.§.item lex iulia cum si. sufficerent te-
stes singulares quorum vnus probaret de vna re inhonesta alius de alia
per nota.per glos.⁊ doct.in.l.ob carmen.§.si.ff.de test. ⁊ per glos.iij.q.viij.
in.c.nihilominus ⁊ per Inno.in.c. qualiter ⁊ quando el secundo de accu-
sa.⁊ Spe.in titu.de inquisitione.§.j.versi.quid si vnus ⁊ in.§. nunc tracte-
mus versi.item sufficit ⁊ in titu.de testi.§.iam de interrogatorijs versicu.
item de tempore ⁊ Jaco.but.in.l.ariani.C.de hereti.⁊ Bald.in.l.actor in
quarta colū.C.de proba.⁊ in.l.j.C.de testa. ⁊ in .l.j.C. qui numero tute. et
Anto.de but.in.c.cum oporteat de accusat.⁊ moderni in.l.inter pares.ff.
de re iudi.cum si. ⁊ est communis conclusio ista secundum Joan. de imo.
in dicto.c.cum oporteat.⁊ sufficeret probare ꝙ fuisset iuncta cum aliquo
in reb⁹ venereis:vt quia sit inuenta in camera sola cum solo osculāte vel
tangente vt no. Barto.post glo.in.l.capite quinto de adulter. per ea que
habentur in.c.preterea de testi.⁊ in.c.literis ⁊ in .c. tertio loco de p̄sump.
⁊ not. Barto.in.l.ij.§.fin.⁊ in.l.quod ait lex in prin.ff.de adulte. ⁊ per no.
per glo.⁊ Bart.⁊ Ang.in.l.j.ff.de extraordi.cri.⁊ Bart.in.l.ij.in princ.ff.
de fur.vel si probaretur ꝙ visum est sepe deridere iuuenes intrantes do-
mum suam ⁊ quod ita communiter seruant mulieres inhoneste viuentes
ita Bald.in.l.data opera in.xviij.colum. C.qui accusa. ⁊ per Jaco. but.et
Bal.in.l.neq; natales.C.de proba.⁊ Bald.in.l.si.ff.de here.insti. et si per
duos testes cōtestes probaretur etiam quod visa fuit sola cum solo in re-
bus venereis vt de osculo.⁊ per duos alios similiter contestes probare-
tur quod fuisset similiter visa cum alio adhuc fortior esset probatio quia
diceretur habunde esse probatum:poterunt etiam admitti ad testifican-
dum illi qui cum ea se copulassent : quia cum iste sit de casibus in quibus
socius potest de socio interrogari vt patet ex notatis per Barto.in.l.re-
peti.§.si.ff.de questio.⁊ per doct.in.l.si.C.de accusat.et in .c.j. de cōfess.cū
simi.admittitur ad testimonium etiam socius vel particeps criminis per
not.plene per Saly.post gl.in.l.quoniam liberi.C.de testi. Fama etiaz in
predictis multum adminiculatur dicto.c.preterea.

¶ Summarium super consilio.xiiij.

1 ☞ Relatiuum appositum sine copula restringit antecedens.
2 Exceptio dicitur firmare regulam in casibus non exceptis.
3 Constituens procuratorem ad causas ⁊ ad omnia que cōstituens posset
excepto iuramento de calūnia videtur constituere ad ea que speciale mā
datum requiruntur excepto iuramento.
4 Clausula generalis cum omnibus iuribus ⁊ pertinentijs nō comprehen-
dit ea que iam declarata erant non esse de pertinentijs.
5 Tradens castrū cum pertinētijs non videtur tradere res speciales sitas
in territorio dicti castri pertinentes ad ipsum concedentem.

¶ Consilium.xiiij.

De natura

¶ De natura relatiui. et qualiter intelligatur quod exceptio debet esse de regula.

D*omini redēptoris nostri in*uocato suffragio. Abunde ⁊ eleganter per celeberrimos dominos supra consulentes mihi maiores honorandos deducta sunt ea que ad supra scriptam consultationē pertinent ⁊ per eos re-
1 cte in ea conclusum esse. nam in primo † negari non potest qđ relatiuum appositū sine copula restringit antecedens suum. l. a filio. §. testator. et §. iura. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. l. heres. §. vxori. ff. de lega. l. heres. §. vxori. ff. de lega. iij. ergo licet in instrumēto dicat ꝙ Laurentius vēdidit Baptiste ⁊ celidonio de agazadia duas tertias partes suarū possessionum pro diuisio videlꝫ terras laboratiuas vineatas sodas pratiuas boscatas ⁊ alias quascūqꝫ: tamen qꝛ subsequit relatiuum. s. que pro alia tertia parte pro diuiso tenent ⁊ possident per Joannem nicolai de burgensibus apparet restrictū esse antecedens ad illas tm̄ terras quarū tertiam partē pro diuiso tenet dictus Joannes. ergo nemora et silua que pro indiuiso remanserant inter dictū Joānem ⁊ Laurētiū nō sunt cōprehēse.
2 ¶ Nec obstat † qđ dictus Laurētius in dicto contractu venditionis reseruauerit sibi palatium quoddaꝫ cum domibus et claustris ad dictum palatium pertinētibus ⁊ sic exceptio ista debet firmare regulam in casibus non exceptis. l. quesitū. §. deniqꝫ. ff. de fun. instru. in aut. de non alie. §. vt autem. quia comprobando responsionem datam per dominos consulentes respondeo qđ aut palatium nō erat commune pro indiuiso dictorum Laurentij ⁊ Joannis: ⁊ tūc obiectio cessat quia palatiū non est de eo genere bonoꝝ de quo sunt nemora: ⁊ sic non potest dici ꝙ per talē exceptionē declaretur qđ in precedenti concessione veniāt ea que communia erant pro indiuiso inter dictam Joannem ⁊ Laurentium. l. nam quod liquide. §. fin. ff. de penu. lega. aut dictū palatiū erat commune pro indiuiso dictorū Joannis ⁊ Laurentij: ⁊ tunc dubium facere videretur:
3 qꝛ † exceptio debet esse de ꝯtentis sub regula vt declarat Dy. in Rubrica de regu. iur. in. vj. in fi. ⁊ per Bart. post glos. in. l. j. ff. de regu. iur. in. vj. l. in his. ff. de legi. ⁊ ideo dicit lapus ⁊ Dominic⁹ in. c. qui ad agendum. §. j. de procur. in. vj. ⁊ in. c. ij. in fi. de offi. vica. eo. lib. ꝙ si constituo te procuratorem ad causas seu ad agendum ⁊ ad omnia que ego possem: excepto qđ nō possis iurare de calumnia vel nō possis iuramentum deferre. ⁊ sic excepto vno de requirentib⁹ speciale mandatuꝫ videor tibi dedisse mandatum ad ea que speciale mandatum requirunt excepto iuramento predicto quia alias exceptio non esset de regula. Itē alias dicta exceptio nihil operaret et similiter dicunt qđ si episcopus vicario suo commisit omnia que ipse episcopus potest excepta collatione beneficiorū que requirebat speciale mandatuꝫ: vt. d. c. ij. videbit in generali commissione cōmisisse ea que requirebant speciale mandatū ꝙuis si nō esset facta dicta exceptio non fuissent comprehensa ea que requirebāt speciale mandatum: vt in. d. c. qui ad agenduꝫ. ⁊ in. d. c. ij. ⁊ ad. l. generali. §. vxori. cū ibi no. per Bart. de vsuf. leg. cum si. diceret ꝙ ibi exceptio erat de regula. Itē operabat in casu excepto absqꝫ eo ꝙ ampliaret regulaꝫ: vnde si legat testator hoc modo lego Titio oīa que sunt in domo excepto argento non videntur legata illa que erāt venalia que nō fuissent comprehensa si illa exceptio argenti nō venalis non fuisset: facit quia exceptio operatur in excepto argento ⁊ est de regula. ¶ Tamē hoc nō obstante teneo qđ dicta nemora non comprehendantur quia posito qđ vera esset opinio Lapi: ⁊ Dominici in dictis locis quā tamen reprehendit Pet. de anch. in rubrica de reg. iur. in. vj. in. iiij. q. ⁊ in. d. c. ij. ⁊ pro eo facit: licet ipse nō alleget. l. si. s̄m vnum intellectum glos. ff. quod quisqꝫ iur. vbi exceptio facta de casu nō comprehenso sub regula videtur facta ad abundantem cautelam. ⁊ sic illud nō operatur. facit. l. qui mutuam in prin. ff. māda. nihilominus aliter respondeo ad decisionem Lapi et sequaciuꝫ scꝫ quod in casu suo verba regule erant taliter prolata ꝙ erāt apta comprehendere casus speciale mādatum requirētes patet quia dictum fuit quod posses facere omnia que ego possem. nō mirum si propter dictam exceptionē factam de casu requirēte speciale mandatum sub dicta regula comprehendunt casus speciale mandatum requirentes. s. illi qui non fuerunt excepti: sed in casu nostro verba regule non erant apta comprehendere dicta nemora indiuisa: quia regula loquebatur solum de terris diuisis ⁊ nemora erant indiuisa: vnde etiam si voluisset Laurentius venire in dicta venditione nemorū nō possemus dicere qđ illa comprehenderentur in dicto instrumento venditionis: quia verba ibi expressa
4 non patiuntur. l. in ambiguo. ff. de rebus dub. ¶ Non obstat † etiam si diceret qđ per clausulam illam generalē subsequentē videlꝫ cum omnibus suis iuribus ⁊ pertinentijs dictarū rerum venditarum ⁊ cuiuslibet ipsarum ⁊c. videantur comprehendi dicta nemora: quia corroborando etiā ea que dicta sunt per prefatos dominos cōsulentes respondeo qđ Laurentius nō habuit nemora pro pertinētijs rerum venditaruꝫ patet quia etiam in ipsa venditione fuerunt nominatim ⁊ eque principaliter vendite terre nemorose vna cū alijs terris patet ibi dū dixit. videlꝫ terras laboratiuas vineatas sodas prauitas boschatas ⁊ alias quascunqꝫ: ⁊ sic etiam de boschatis mentionem fecit merito illa clausula in qua dicitur cum pertinentijs ⁊c. non intelligitur de nemoribus quia supra declaratum erat nemora nō esse pertinentias: sed res eque principales. facit. l. sed si per pretorem. §. deinde. ff. quibus ex cau. ma. et. l. j. §. cum. ff. de postul. ⁊ quod not. in. l. si idem cum eodem. §. fin. ff. de iurisdi. om. iudi.

Preterea illa verba: scilicet cum pertinentijs ⁊c. debēt intelligi de pertinentijs eiusdem qualitatis que essent diuise inter Joānem ⁊ Lauren-
5 tium sicut ipse res principales hoc patet † ex eo quod notabiliter dixit Joannes de imo. in. l. iij. in fine principij. ff. de acquir. possess. vbi inquit quod si quis tradat castrum cum pertinentijs non videtur tradere res speciales sitās in territorio dicti castri pertinentes ad ipsum concedentem: sed solum videtur intellexisse de iurisdictione ipsius territorij: vt sic illa oratio vniformiter intelligat. ar. l. iam hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. in testamēto. C. de te. mil. nisi s̄m eum aliud cōstaret de mēte ex verisimilibus cōiecturis vt quia venditum esset castrum ⁊ verisimiliter non fuisset datum illud pretiuꝫ quod fuit datum nisi fuissent ille res incluse per. l. semper in stipulationibus cum glos. ⁊. l. in obscuris cum glos. ff. de regu. iur. ¶ Et per hec etiā infero ad secundum dubium ꝙ dictus Baptista et celidonius non valuerunt prescribere longo tempore dicta nemora: quia carebant titulo in eis. l. nullo cum vulgaribus. C. de rei vendica. Preterea dicitur in themate quod non apparet pro quanta parte dicti Baptista et Celidonius possederint ergo illa incertitudo impediuit eos posse prescribere per ea que habentur in. l. locus. ff. de acquirend. possess. et declarat notabiliter Bartol. in. l. emptor fundi. ff. pro empto. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xv.

1 ☞ Tutrix cedens actiones competentes heredibus non potest cedere actiones directas que competunt ipsis heredibus. nu. 2.

¶ Consilium. xv.

¶ Cedenti quādo solui possit nō obstante cessione alteri facta: ⁊ ꝙ annuus redditus non computatur inter mobilia.

R*edemptoris nostri inuoca*to suffragio. Attentis supra narratis nihil videtur iustitiam esse pro dictis heredib⁹ Bartholomei de pretis.
1 presertim ex infrascriptis. nam ꝙuis tutrix † filiorum ac heredum dicti Bartholomei cessisset prefato dño Jacobo actiones cōpetentes dictis heredibus cōtra cameram ⁊ translate essent in prefatum dominū Jacobum tamen remanserunt apud eosdeꝫ heredes Bartholomei actiones directe. quarum occasione potuit eis per camerā satisfieri assignando eis dictum redditum montis salis pro dicta quātitate cum nondum esset per prefatum dñm Jacobum cessionarium denunciatum camere Bononie seu agentib⁹ pro camera quod non solueret dictis heredibus Bartholomei: nec per dictum dominuꝫ Jacobum lis cōtestata esset contra cameram super eo in quo tenebatur camera ipsi dño Jacobo tāꝙ cessionario nec adhuc pars aliqua quantitatis debite dño Jacobo occasione dicte cessionis fuisset soluta p cameram predicto dño Jacobo. istā probantur in. l. ij. C. de nouatio. et in l. nomen. C. que res pig. obli. poss. ¶ Ex quo infertur quod recte fuerūt discripti creditores montis salis in libris duobus ille prefati heredes Bartholomei: quia erant adhuc veri creditores camere ⁊ contra eaꝫ directas actiones habebāt non obstāte cessione p iura prealiegata. ¶ Nec obstat ad hoc si diceretur qđ imo sufficit quod agentes pro camera ꝯtra quaꝫ facta erat cessio scirent tempore quo satisfecerūt dictis heredibus Bartholomei qđ ipsi heredes Bartholomei mediante eorum tutrice cessissent domino Jacobo iura contra cameram. l. fi. ff. de transact. et. l. facta. §. si heres. ⁊ vtrobiqꝫ plene no. ff. ad treb. qꝛ respondeo quod nō apparet ꝙ agentes pro camera tempore quo fuit satisfactuꝫ dictis heredibus Bartholomei haberēt scientiam dicte cessionis: imo ignorasse presumuntur cum consisteret in facto alieno. l. fi. ff. pro suo. c. ab excommunicato. de rescrip. Preterea. d. l. fi. ⁊. d. §. si heres non loquuntur in cessione facta per creditorem alteri contra debitorem eo modo quo fuit in casu nostro: vt plene per docto. in. d. §. si heres. tamen precedēs responsio pla-
2 nior ⁊ tutior est. ¶ Stante † ergo quod legitime dicti heredes Bartholomei fuerint descripti creditores montis salis ⁊ recte fuerit eis assignatus dictus redditus montis salis occasione dictarū directaruꝫ actionū que apud eos remanserant sequitur quod alienari ⁊ transferri postea nō potuit in totum vel pro parte illud ius competens dictis heredibus ad dictum redditum annum montis salis ī prefatum dominum Jacobum describendo prefatum dominum Jacobum ī creditorem seu dominum dicti iuris ⁊ redditus anni loco dictorum heredum qui erant pupilli seu minores: quia non interuenit consensus dictorum heredum qui erat necessarius tam ex forma prouisionis edite super iuribus dicti montis; vt in themate suprascripto narratur quam etiaꝫ de iure communi. est enim regula iuris quod id quod nostrū est sine facto nostro a nobis auelli nō potest: vt. l. id quod nostrum. ff. de regul. iur. imo etiam si consensissent prefati minores non fuisset talis consensus sufficiens. qꝛ talis redditus annus computatur iter immobilia: vt. l. iubemus nulli. ī pͥnc. et ibi not. C. de sacrosanc. eccle. ⁊ in aut. de non alienan. §. hec vos cum glo. ī verbo ciuiles annonas. ī cle. exiui. §. cunqꝫ [?] anni redditus. de verborum signific. Quinimo ex forma statuti ciuitatis sub Rubrica de contractibus minorum nullus minor. xxv. annis qui sit sui iuris potest cōtrahere vel alteri se obligare vel bona sua immobilia vel aliqua alia iura vendere alienare cedere vel alteri obligare vel renunciare alicui iuri sibi competēti vel cōpetituro nisi id faciat pupillus cū authoritate tutoris seu p tutorem: ⁊ adult⁹ cum authoritate curatoris ⁊ ī presentia vnius doctoris decretum interponētis ⁊ quedam alie solēnitates in alienatione rerū im-

mobilium minoris .xviij. annis requiruntur vt plenius in dicto statuto cauetur: que quidem solēnitates nō interuenerūt in casu predicte translationis. ¶ Et si diceretur nō esse equum qđ dicti heredes Bartholomei cesserint actiones suas cōtra cameram domino Jacobo pro pretio librarum quingentarum eis promissarum et quod dicti heredes habeant pretium id est dictas libras quingentas. Itē habeant ius ad redditum annuū montis salis eis per cameram assignatum pro satisfactione eorum crediti. quia respondeo quod dicti heredes Bartholomei tenentur prefato domino Jacobo seu eius heredib⁹ ad illud quod debebat eis camera p̄dicta tēpore cessionis. ⁊ sic ad id in quo facta est cessio non autem tenebant̄ aut tenent̄ dare prefato dn̄o Jacobo vel eis heredibus ius ad redditum annuū dicti montis salis q; non fuit cessum tale ius prefato dn̄o Jacobo per dictā tutricē vel per dictos heredes Bartholomei nec tempore cessionis tale ius ad dictū redditum montis salis cōpetebat dictis heredibus Bartholomei. Laus deo.

¶ Consilium .xvj.

¶ In materia huius authentice contra rogatus. C. ad trebel.

¶ Spectabilis domina Apolonia suum condidit testamentum in quo inter cetera sic disposuit q; sibi heredes vniuersales instituit magnificos ⁊ nobiles dominos comitem Ludouicum comitem Joannem ⁊ comitem Jacobum de manfredis fratres ipsius testatricis: et si aliquis dictorū suorū fratrum decederet sine liberis tunc ⁊ eo casu voluit iussit atq; mandauit ipsa testatrix quod pars sic decedentis perueniat et peruenire debeat ad alios siue ad alium superuenientes vel superuenientez fratrē vel ad eorum siue eius liberos in stirpem et non in capita. voluit tamen iussit atq; mandauit ipsa testatrix qđ dicti eius fratres et heredes nō possint nec valeant aliquid de bonis ipsius testatricis vendere seu modo aliquo alienare vnus sine alijs ipsorum fratrū nisi omnes ipsi tres fratres consentiant ipsi tali venditioni siue alienationi qđ si secus factū fuerit per aliquē ex ipsis fratribus heredibus predictis tūc et eo casu voluit iussit atq; mādauit ipsa testatrix talē venditionem siue alienationem vnam vel plures esse nullam vel nullas ⁊ nullius valoris roboris efficacie atq; momenti. ⁊ voluit iussit atq; mādauit ipsa testatrix ipsa bona sic tunc vēdita vel alienata peruenire debere ad reliquos fratres ⁊ heredes predictos vnum vel plures qui non cōsenserunt siue nō cōsenserit tali venditioni siue alienationi vni vel plurib⁹. Si autē oēs dicti fratres decederēt sine liberis tunc ⁊ eo casu voluit iussit atq; mandauit ipsa testatrix omnia et singula bona ipsius testatricis et hereditati sue ⁊ que non essent vēdita siue alienata p dictos eius fratres ⁊ heredes vendi debere per dictos eius cōmissarios ⁊ pretium eorū distribui debere inter pauperes ⁊ miserabiles personas tunc eligendas per dictos eius cōmissarios pro anima ipsius testatricis. Mortua demum testatrice dedita fuit hereditas p dictos institutos ⁊ demum decesserūt dicti comes Ludouicus et comes Joannes sine liberis superstite dicto comite Jacobo qui vult alienare de dictis bonis querit̄ an possit ⁊ ꝙtū adeo qđ si cōtingat eum postea decedere sine liberis non possit nomine pauperum inquietari ille in quem alienatio facta esset.

DOmini redemptoris nostri

innocato suffragio. Breuiter ad quesitum respōdeo posse alienari de dictis bonis vsq; ad tres partes ⁊ quatuor bonorū que remanserūt ī hereditate dicte testatricis attento quod testatrix voluit post mortem omniū dictorū institutorum decedentium sine liberis erogari in pauperes Christi bona que reperirentur esse in hereditate et que non essent alienata per dictos heredes ⁊ sic in effectu voluit restitui pauperibus illud quod superesset in hereditate tempore quo eueniret conditio substitutionis fideicommissi quo casu heres potest alienare reseruata solū quarta parte illi cui testator restitui voluit id quod superesset: vt est tex. in aut. contra rogatus. C. ad treb. ⁊ plus ibi subdit imperator quod etiam dictaz quartā diminuere seu alienare posset pro alimētis sibi necessarijs. ⁊ not. in aut. res que. C. cōmu. de lega. et quo ad potestatem alienandi tres partes ex quatuor bonorū fuit de mente gloss. fin. in. d. aut. contra rogatus qđ non distinguat̄: an dolo alienet̄ vel sine dolo patet ibi dum gloss. dicit si dodrantem totum iam dilapidauit ⁊c. et illā ad hoc ponderat Rapha. cu. in. l. titius. ff. ad trebel. hoc etiā voluit gloss. in. l. imperator. §. fi. ff. de leg. ij. ⁊ ibi etiā clarius Barto. ad fi. in ver. secūdo casu ⁊c. vbi habetur quod etiam quādo heres rogat⁹ restituere quicquid supererat alienauit animo interuertendi fideicommissum et sic mala fide nihilominus non tenetur reseruare nisi quartam. ⁊ probari videtur in auten. de restitutionibus circa mediū collatione octaua in versi. non enim concedimus ⁊c. Pro hoc bene facit id qđ ibi not. Jaco. de bel. volens qđ dispositio illius aut. emanauit solum ad tollendas discordias que oriri potuissent inter heredem et fideicommissarium vel ex proprietate verborum vel ex iuris dispositione. Ita etiam videtur tenere gloss. ⁊ ibi Bar. ⁊ Ang. i. l. peñ. ff. ad treb. attento quod ibi loq̄t in herede qui consumpsit ꝙ verbū accipitur in malam partem vt ibi dicit Ang. vel scđm Jo. de imo. i. d. l. penul. dicendū est saltem hodie esse licitū dicto heredi cōsummare tres partes ex quatuor bonorū hereditatis: vt in. d. autenti. contra rogatus. ⁊ ita in dubio talis heres alienando non videtur dolo facere cum id suo iure ei liceat. l. nullus videtur. ff. de regu. iur. ideo in dubio non presumeretur dolus ḿ eum. arg. l. merito. ff. pro so. ⁊ per not. in. l. fluminum. §. fi. ff. de dā. infect. Sed vbi appareret qđ heres principaliter alienaret in fraudē fideicōmissarij dicit Joan. de imo. qđ forte non videtur qđ hoc facere possit per id quod not. in. l. j. §. deniq;. ff. de aqua plu. arc. ⁊ in. d. l. fluminum. §. fi. Sed in casu nostro nō potest dici quod cōstet qđ in fraudem ⁊ causa interuertendi fideicōmissi principaliter fiat alienatio: cum dictus comes Jacobus non habeat aliquid aliud in bonis et ex fructibus nō posset cōmode sibi cōsulere inspecta qualitate ac nobilitate generis sui. quinimo ḿ magis verā opinio. videtur qđ dummodo reseruet quartam nō videatur dici posse hodie ꝙ heres alienet in fraudem ⁊ causa interuertendi fideicōmissum adeo qđ hoc sibi non liceat: vt probatur in. d. aut. de restitu. et per glos. ⁊ per Bartol. in. d. l. imperator. et dixi supra. ¶ Quinimo fortius voluit signanter Bald. in. d. aut. contra rogatus qđ si dictus heres in vita sua non alienasset tres partes ex quatuor sed in vltima voluntate disposuit de dictis bonis vsq; ad dictas tres partes hoc facere poterit. arg. l. sicut. §. venditionis. ff. quib⁹ mod. pig. vel hypo. sol. hoc vltimū tamen non pono pro constanti: quia non est necessarium. Et potest dicta alienatio trium partiuz fieri pro diuiso vel indiuiso seu in aliquibus rebus integris dummodo tot alia bona per se supersint que sufficiāt ad quartam bonorum vt probatur in dicta aut. de restitu. versus finem ibi dum dicit si vero cōtigerit alias tetigerit quartam. et non habeat ad supplementum aliam substantiam tunc damus ⁊ contra emptores ⁊c. facit. l. marcellus. §. res que. ff. ad treb.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio .xvij.

1 Prouisio facta a testatore in vno casu porrigitur ad alium casum in quo testator similiter prouidisset si de eo cogitasset.
2 Testator iuris presumptione magis diligit descēdentes suos ꝙ transuersales.
3 Testator intelligitur conseruasse ius legitimarum successionum vt lex interpretatur.
4 Verba indefinita equipollent vniuersali.
5 Relatio debet fieri ad ea ex quibus dispositio non reddatur inanis.
6 Dispositio testatoris interpretari debet ne quid absurdum durum impium aut iniquum contineat etiam si a proprietate verborum recedere oporteret.
7 Substitutio de filio facta per verbum commune matre superstite valet iure fideicommissi.
8 In dispositione testatoris masculinum concipit femininum.
9 Substitutio facta si decesserit sine filijs an admittatur si decedat cum filiabus. nu. 11. ⁊ 12.
10 Clausula in fine posita debet referri ad omnia nisi ita referendo resultaret absurdum.
13 Substitutio facta de vsufructu non extenditur ad proprietatem.

¶ Consilium .xvij.

¶ In cōditione substitutiōis facte de transuersalibus ⁊ cognatis erat dictū ꝙ substituti venirent deficientib⁹ ipsis filijs testatoris [an illa verba .s. ipsis filijs comprehendant etiam filias testatoris.

REdemptoris nostri inuoca

to suffragio. circunspectis verbis testamenti dicti Alexandri ⁊ p̄supposito omnes filios masculos dicti Alexandri post eius mortem decessisse impuberes superstite dicta Elena ipsius testatoris filia et superstitibus dictis domina Laura et domina Barbara dicti testatoris sororibus dubitatur an dicatur euenisse casus in quo substitute fuerunt dicte sorores testatoris in vsufructu prout in testamento continetur ⁊ obmissis superfluis puto concludendum qđ non. primo per † id quod habetur in l. titius. §. j. ff. de lib. et posthu. vbi habetur quod prouisio facta in vno casu a testatore porrigitur ad alium in quo testator similiter prouidisset si de eo cogitasset. et ita illum text. summat Bar. ergo cum testator prouiderit quod sorores testatoris admittantur ad substitutionem in vsufructu omniū bonorū testatoris nullo ipsorū filiorum testatoris superstite sequitur quod posito quod de stricta significatione verborum diceremus testatorem prouidisse solum in casu quo filij masculi sine liberis mortui essent admitterentur dicte sorores ad dictam substitutionem tamen quia si testator cogitasset de superexistētia filiarum mortuis masculis similiter iuris presumptione prouidisset qđ extantib⁹ filiabus non admitterent̄ dicte sorores debet porrigi dicta dispositio ad istum casuz quia iuris † presumptione testator magis diligit descendentes suos quā transuersales: patet in. l. cum auus. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊. l. cum acutissimi. C. de fideicom. ⁊. l. generaliter. §. cum autem. C. de institu. ⁊ substitu. iunctis ibi notatis per Cy. in tertia. q. ⁊ per glos. ⁊ Ang. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad trebel. facit. l. scripto. ff. vnde liberi ⁊. l. fratres et l. fratris. C. de inoffi. testa. putandū est igit̄ mentē testatoris fuisse quod sorores testatoris non admitterentur nisi mortuis filijs omnibus cuiuscunq; generis ipsius testatoris ⁊ sic vbi mortuis masculis extarent filie femine testatoris non admitterentur sorores testatoris ex substitutione sed decedētib⁹ filijs testatoris masculis sine liberis ab intestato succederent ei filie testatoris ab intestato ⁊ hoc modo testator satis videt̄ etiaz prouidisse ipsis filiabus casu quo decederent filij masculi sine liberis cū

filie sint

filie sint ipsis filijs masculis proximiores vt.l.lucius vltima cum ibi no- 3 tatis p glo.fi.τ doc.ff.de heredi.insti. τ per hunc† modū intelligitur te- stator in cōseruasse ius legitimarū successionum vt sepe lex interpreta tur.l.pe.cum ibi not.C.de impu.τ alijs substi.l.vel singulis.ff.de vulg. et pup.l.qui duos in prin.ff.de rebus du.et plene not. in.l. heredes mei.§. cū ita.ff.ad tre.τ cum testator tempore conditi testamenti de tali morbo esset oppressus et sic mortis cogitatione turbat⁹ presumit lex eū pter hoc non ita omnium habere memoriam: τ ad prouidendū diligentiam: sicut in actibus inter viuos.l.hac consultissima.C.qui test.fa.pos. hac ra tione sepenumero lex supplet testantiū voluntates facit.l.iam hoc iure ff.de vulg.τ pup.τ dicta.l.generaliter.§. cū autem cū simil. ¶ Secundo hoc deprehenditur ex modo τ ordine substitutionū a testatore factarū primo enim decedente aliquo ex filijs masculis sine filijs vel sine testa- mento substituit superstite ex eis. Et postea subiūgit eis vero qñcunq̄ decedentib⁹ sine liberis vel testamēto nullo ipsorum filiorum ipsius te- statoris superstite tūc τ eo casu prefatas dominam lauram τ barbaram substituit τc.illa enim verba eis quādocūq̄ decedētibus τc.cum sint in- 4 definita† τ equipolleant vniuersali iuxta.l. si pluribus.ff.de lega.ij.c.so- lite de maio.τ obe.c.vt circa de elec.in.vj.τ ibi no.ostēdūt fuisse ibi per illa verba esse prouisum casum quādo decederent omnes masculi. ergo ne illa verba sequentia que dicunt nullo ipsorum filiorum τc.reddantur superflua debent intelligi testatorem ibi sensisse de alijs filijs.s. feminei sexus.l.si quando.ff.de leg.j.c.si papa de priui.in.vj.τ quod no. Bald.in 5 rubrica.C.de contrahend.emp.in nona.q.τ relatio† debet fieri ad ea ex quibus dispositio non reddatur inanis.l.cū vulgari.ff.de dote prelega. τ.l.seruo alieno.§.si ab impubere.ff.de leg.primo τ non debet fieri rela- tio ad eos casus quibus iam specialiter prouisum erat.l. si per pretorē. §.deinde.ff.quibus ex cau.maio.l.j. et vtrobiq̄ not.ff.de post.l.cohere- di.§.qui partem.ff.de vulg.τ pupil. ¶ Hoc et tertio confirmatur ex se- quēti substitutione facta post mortem dictarum laure τ barbare quo ca- su testator in vsufructu τ proprietate dictorum omnium bonorum tunc substituit proximiores attinentes ipsius testatoris masculos sive sint ex linea paterna siue ex linea materna vñ si prima substitutio facta post mortē omnium filiorum intelligeretur facta etiam in casu in quo filie fe mine superessent, sequeretur quod siue cōtigisset quod laura et barbara superuiuerent post mortē filiorum masculorum testatoris decedentium sine liberis siue etiam premortue fuissent dicta laura et barbara, tamen quicūq̄ proximior masculus cōiunctus testatoris etiā si fuisset ex linea materna τ in decimo vel remotissimo gradu admitteretur ad vniuersā hereditatē dicti testatoris τ filie testatoris remanerent omnino excluse ita pbatur p.l.quādiu institutus cum ibi notatis per Barto. in vltima q.ff.de acqui.here.τ Bar.in consilio suo incipiente quidam noīe meus habens filiam τc.quod quidem esset absurdissimū dicere et contra pre- sumptam mentem testantis dicta.l. cum acutissimi. cū si. presertim cum per masculos coniunctos testatori ex linea materna nō conseruetur do mus nec agnatio aut familia testatoris: cum tales dicunt cognati stricte τ proprie: vt.l.pronūciatio.τ.l.seq.ff.de verbo.signi.insti. de legit. agna. succes.in prin. Sed ipse filie testatoris dicunt de agnatione et familia te statoris et per ipsas saltē donec viuēt diceitur duraret et cōseruari agna- tio τ familia patris: vt.d.l.pronunciatio.et instit.de legitima agna. suc- 6 cess.in princip.τ.§.j.τ.ij.τ.l.filius.ff.de suis τ legit. τ dispositio† testato- ris interpretari debet ne quid absurdum durum impium aut iniquum contineat etiā si a propria verborum significatione recedere oporteat. l.vxorem.§.codicillis cū glo.in verbo pietatis.τ.§.concubine.et ibi not. ff.de lega.iij.sed impium et iniquum est hereditatem parentum auferri liberis: vt alijs concedatur.l.nam τ si parentibus.ff.de inoffi. testa.l. cū ratio.ff.de bo.dā.xvij.q.vltima.c.si.attento q̄ in casu nostro substitutio facta per testatorem erat compendiosa facta per verba cōmunia. et sic apta ad fideicommissariam per quam succeditur testatori non autem ei cui fit substitutio.l.coheredi.§.cum filie.ff.de vulga.τ pup.τ etiam casus 7 qui† euenit fuit casus in quo psupposito qđ deberent admitti dicte so- rores substitute admitterentur ex fideicommissaria substitutione q̄ de cessit fili⁹ pupillus matre superstite quo casu talis substitutio facta per verbum cōmune valet iure fideicommissi: vt not.glos.τ Bart.τ Bal. in l.centurio.ff.de vulga.τ glo. Bar.τ Ang.τ multi alij in.l.precibus.C. de impube.τ alijs substi.τ glo.τ Innoc.in.c. Raynutius.de testa. et glos.et magis cōiter canoniste in.c.si pater.eo.ti.lib.vj.τ dicit Bal.in.d.l.centu rio.τ in.l.iam hoc iure.eo.ti.hanc esse cōmunem opi. fm quā consulunt 8 doc.τ ad ōsens nō arbitror multū necesse hoc discutere. ¶ Quarto† q̄ in dispositione testatoris masculinū concipit femininum quando con- cipiendo femininū redundat fauor et non odium.l. si ita scriptum sit fi- liabus.τ ibi no.ff.de lega.ij.l.si quis ita.ff.de testa.tu.l.j.C.de codi. inser- tis.l.τ ibi no.τ.l.quisquis.ff.de verbo.signifi. τ traditur in multis locis etiam cōmunibus τ vulgaribus: sed interpretari q̄ sub illis verbis. s. nullo ipsorum filiorū ipsius testatoris superstite τc. comprehenduntur etiā filie femine testatoris est fauor rationabilis τ non odium: quia per talem interpretationem fauetur debito τ iure nature et voto parentū in.§.primum itaq̄ in auten. de here. et fal.l.si. circa prin.C. de cita. fu- 9 rio.τ.l.si.C.de codi.τ.d.l.cum acutissimi. Pro hoc† in specie optime fa- cit id qđ dicit Joan.and.in.c.raynaldus.de testa.quem alij ibi sequun- tur vbi dicunt q̄ si substituo titio filio meo sub hac cōditione.s. si decesse rit sine filijs τ contingat eum decedere cum filiabus: an admittetur sub-

stitutus τ dicunt q̄ non: q̄ illa verba sine filijs: quis sint masculini ge- neris τ filij sint positi in conditione tamen comprehenduntur etiam fe- mine. mouetur: quia masculinum in materia fauorabili cōcipit femini- num. vt in.d.l.si quis ita cū concordantijs supra allegatis: τ idem consu luit Ange. in consilio.cxv.incipiente in dei nomine super puncto predi 10 cto bona dotalia. ¶ Pro hoc† etiam facit id quod habetur in.c.cum di lecti.de dona.fm vnū intellectum fm quem ibi probatur q̄ licet alias clausula in fine apposita deberet referri ad oīa. Juxta.l. talis scriptura. ff.de leg.j.τ.l.j.C.de lib.preter.τ.c.inquisitioni.τ.c.secundo requiris cū ibi not.de ap.tamen fallit nisi ita referēdo resultaret absurdū vt in.d.c. cū dilecti.τ ibi no.doct.ita ergo pari ratione in proposito dato q̄ etiā illa verba nullo ipsorū filiorū τc. debuissent alīs referri ad clausulam il- lam in qua de masculis tm̄ mentio facta esset. tū q̄ hoc casu sequerētur absurditates τ iniquitates de quib⁹.s.ideo debet referri etiā ad filias 11 in alia parte dispositionis noīatas. ¶ Quinto pro hoc† facit id qđ con suluit Pet.de anch.in consi.lxiij.inci.in christi noīe. Subtiliter ad ple num discussa τ examinata sunt dicta dubia τc. vbi erat casus. testator instituit filias in re certa τ eas inuicē substituit τ filios masculos insti- tuit in vniuerso τ eos masculos etiā inuicem substituit postea dixit et si oēs decessérint sine liberis substituo Titium an illa vltima substitutio facta p illa verba si oēs decesserint τc. intelligat si oēs.s. masculi proxi me noīati decesserint: an vero intelligat etiā de filiabus et concludit qđ etiā de filiabus per.l.j.C.de lib.prete.τ.d.l.talis scriptura. τ per rationē 12 d.l.cū acutissimi.τ.d.l.cū auus. ¶ Sexto† decidit hoc expressius Pet. de anch.in consi.cxiij.incip.in christi noīe pro clariori decisiōe dubij τc. vbi dicit q̄ in materia substitutionū si est facta mētio de filijs veniunt etiā filie per.d.l.si quis ita.τ.d.l.si ita sit scriptū τ maxime fm eum in ca- su sue cōsultatiōis in quo testator qñ voluit discernere sexū masculinū a feminino hoc expresse dixit. et ita apparet in casu nostro in quo circa institutionē qđ testator q̄ voluit separare masculos a feminis expresse in institutione fecit mentionē per se de masculino sexu et per se de femi nino. facit.c.inter corporalia ibi: vnde si circa translationē τc. de trāsla. 13 prela. ¶ Nec predictis obstat† si diceretur qđ si decē sorores testatoris sunt substitute non sequitur per hoc absurdū q̄ ipse preferantur dictis filiabus testatoris attēto q̄ dicte sorores non sunt substitute nisi in vsu- fructu per verba cōmunia.τ per cōsequens non trahitur dicta substitu- tio ad proprietatē seu ad totū: sed interim remanet pprietas apud he redes filiorū masculorū.τ sic apud dictas filias feminas q̄ ab intestato essent heredes pupillorū dato q̄ per fideicōmissū essent dicte sorores substitute in vsufructu per not.p Bar.τ alios in.l.centurio preallegata in versi.qđ si testator substituat aliquē cōpendiose directe in certa por- tione.τ in ver.quero vlterius qđ si hec substitutio,p verbū cōmune fiat in tertia portione τc.τ Bald.in.l.precibus in vltima col.C.de impub.et alijs substi.τ alij in.l.his verbis.ff.de here.insti.vbi per Joan.de imo.ibi. τ in.d.l.centurio q̄ ad hoc respondeo quod per hoc non sunt sublate ab surditates τ rationes superius allegate: q̄ posito quod interim nuda p prietas fuisset remāsura penes dictas filias heredes dictorū masculorū donec venirēt dicte sorores scilicet Laura τ Barbara tamē illud nullā vtilitatem afferebat dictis filiab⁹ q̄ donec viuebant dicte Laura τ Bar bara dicte filie nullum erant cōmodū percepture ex dictis bonis τ mor- tuo Laura τ Barbara proprietas transibat ad masculos pximiores te- statoris agnatos vel cognatos vt disposuerat testator et sic inutiliter erat proprietas apud dictas filias. ergo apparet quod omnino resistant absurditates predicte si intelligamus euenisse casum substitutionis. Itē quia contingere poterat quod Laura et Barbara decessissent ante mor- tem dictorū filiorum masculorū.τ si dicta verba substitutionis intellige- rentur eo modo quo dicta Barbara et Laura intelligere volunt prefer- rent etiam cognati testatoris q̄tumcūq̄ remotissimi ipsis filiab⁹ testato ris per.d.l.q̄diu in fi.cum ibi not.per Bart. qđ est absurdū τ impium et contra presumptam mentē testantis in casu nostro vt superius est osten- sum. ex quibus concludo casum dicte substitutionis non euenisse.

¶ Summarium super.xviij.consilio.

1. ¶ Arbiter non potest sibi aliquid reseruare expediendum post tem- pus compromissi.
2. Arbiter non potest interpretari obscuritates que sunt in sua sententia nisi a partibus fuerit sibi hec potestas data in compromisso.
3. Sentētia arbitri seu iudicis est stricte accipiēda vt verba iacent.
4. Ad hoc vt protestatio constituat quem in mora oportet quod fidē faciat de electione depositarij que est facta.
5. Protestatio incerta et obscura non constituit quem in mora.
6. Instantibus pluribus protestationibus cōmittatur pena pluribus vi- cibus vel semel.

¶ Consilium.xviij.

¶ An arbiter reseruans sibi aliquid possit illud explicare post tempus compromissi. et quid importet illa clausula qđ pena toties committatur quoties fuerit contrafactum.

Domini redēptoris nostri in uocato suffragio. Circa dubia de quibus in themate q̄ plu ra sunt conclusiue dicere conabor quid de iure sentiam. Et 1 in primis super pmo dubio† quo queritur an dicta electio depositarij potuerit fieri p dictos arbitros post temp⁹ cōpromissi attē-

tis verbis laudi in quo dicitur penes idoneum depositarium et in loco cōmodo per nos eligendum ꝛ eligendo. Respondeo ꝙ non qꝛ non potest arbiter sibi aliquid reseruare excipiendū post tempus cōpromissi. l. si cum dies. §. si intra diem. ꝛ. l. non distinguemus. §. si. ff. de arb. ꝛ specifice no. Bald. in. l. terminato. C. de fru. ꝛ lit. expen. in pe. col. ꝛ ibi adhuc clarius Saly. ibi volunt qḋ si arbiter in sentētia sibi reseruat taxationē expensarum possit taxare dūmodo taxationem postea faciat infra tempus cōpromissi per no. per glo. in. l. quia arbiter. ff. de arbi. sed post tempus cōpromissi expiraret reseruatio quia extincta est omnis potestas que pendet a cōpromisso. l. non distinguemus. §. de officio. ff. de arbi. et idem voluit Ange. ꝛ Moderni post eum in. l. seius et augerius. ff. ad. l.

2 fal. ꝛ in. l. si quis sub cōditione. ff. de cōditio. instituti. ¶ Accedit† quod arbiter nō potest interpretari obscuritates que sunt in sua sentētia nisi a partibus fuerit sibi hec potestas data in cōpromisso. arg. l. ab executore in prin. cū glo. in verbo preses prouincie. ff. de ap. et ita cōcludit Guido de suza. in. l. quidem. ff. de arb. et Joan. and. in addi. Specu. in tit. de arb. §. si. in addi. incipien. Guid. ꝛc. Dy. ꝛ Angel. in. l. j. ff. si cer. peta. et Anto. de but. in. c. quintauallis in prima col. in oppositionibus de iureiuran. ꝛ Joā. de Jmo. ibidē in. iiij. colum. vnde concludo ꝙ saltem post tempus cōpromissi non potuerunt dicti arbitri dictā electionē facere. ¶ Super secūdo dubio quo querit̄ an posito qḋ non fuerit facta dicta electio depositarij aliquo tempore sed qḋ dictus Gabriel assertus depositarius vna cū duabus alijs personis fuerit electus ꝛ deputatus in calculatorē ꝛ reuisorem dictarū rationum commissa fuerit pena contra dictum Antoniū eo quia dictus liber non fuit presentatus respondeo quod non quia pena cōpromissi cōmittitur quādo non paretur sententie arbitri vt est de iure clarum ꝛ prout constat ex verbis cōpromissi. et

3 sententia arbitri† seu iudicis est stricte accipienda vt verba iacent. ꝛ nō extendenda. l. j. C. si plures vna sententia. ꝛ. l. paulus la secunda. ff. de re iudica. facit. l. iiij. §. idem scribit. ff. de pecu. iuncta. l. quicquid astringende. ff. de verborū obligatio. Sed in sententia arbitrorū solum cōtinetur declaratio ꝛ mandatū qḋ omnes libri dicti Joannis et dicti quondam Petri ꝛ vtriusq̄ eorū corā dictis arbitris producti et presentati deponi debeant ꝛ in depositum continue esse. Et stare debeant penes idoneum depositariū ꝛ in loco cōmodo per dictos arbitros eligendum: et eligendo ita qḋ calculatores possint cōmoditatem ꝛ copiam dictorū librorum habere ad omnem eorum voluntatē pro expeditione calculo et computo predicto faciendis: ꝛ vt valeant ꝙ citius fieri possit suam facere et dare relationē: ergo si nō fuit electus depositarius idoneus per dictos arbitros nō sumus in casu dicti laudi seu sententie. ꝛ per consequens pena ex hoc capite cōmitti non potest. casus em̄ obmissus debet pro obmisso haberi. l. si extraneus. ff. de condi. ob causam. l. cōmodissi-

4 me. ff. de liber. ꝛ posthu. ¶ Pro hoc etiam facit† quia pro parte dicti Joānis fuit protestatū dicto Antonio quod curaret dictos libros presentari ꝛ deponi penes Gabrielem electum depositariū: vnde ad hoc vt dicta protestatio interpellaret ꝛ constitueret dictum Antonium in mora. ꝛ sic faceret eum incidere in penam oportebat quod dictus Joannes tēpore protestationis fidē faceret dicto Antonio ḋ dicta electiōe depositarij si facta non fuerat electio presente dicto Antonio. l. si quis inficiatus. ꝛ ibi no. Bar. ff. deposi. l. g in alterius. ꝛ ibi not. Bar. ff. de regu. iur. in. l. nomē. C. que res pig. ob. poss. ꝛ in cle. causam. de elec. ꝛ not. Bart. et alij in. l. qḋ te. ff. si cer. peta. ꝛ in. l. nō solum. §. morte. ff. ḋ oper. no. nuncia. maxime dum tractat de tertia specie protestationis. §. in citatorie: vt aliquid fiat cum suis cōcordantijs: ergo apparet penam non esse cōmissā prout etiam apparebit ex alijs medijs de quibus infra dicet̄. ¶ Quo ad tertium dubium quo queritur posito qḋ electio dicti Gabrielis fuisset p dictos arbitros legitime facta: an attento quod non fuit facta electio alicuius loci ꝙ in protestationibus nō fuit dictum ad quem locū deponi debeāt dicti libri: sed simpliciter fuit protestatum ꝙ penes dictū Gabrielem depositarium electum deponerentur pena predicta fuerit commissa ꝛ puto ꝙ non. quia in laudo continetur ꝙ debeant deponi in loco commodo per arbitros eligendo ita ꝙ calculatores predicti possint cōmoditatem ꝛ copiam dictorum librorum habere ad omnem eorum voluntatem. et in protestatione non contineatur dictus locus commodus nec contineatur ꝙ fuerit talis locus cōmodus electus ab arbitris vide

5 tur† quod protestatio tanꝗ̄ incerta obscura ꝛ imperfecta nō constituerit in mora per. l. aut qui aliter in princip. ꝛ melius in. §. j. in verbo et vbi. ff. ꝙ vi aut clam. nō enim sumus in casu in quo ex eius interpretatione videatur esse certitudinarie determinatus locus iste cōmodus iuxta not. per Bar. in. d. l. nō solum. §. morte circa principium vltime charte saltē inspecta causa inserta in laudo ibi dum dicitur ita ꝙ calculatores pdicti possint commoditatē ꝛ copiam dictorū librorū habere ad omnē eo-

6 rum volūtatem ꝛc. ¶ Super alio dubio† quo queritur an posito ꝙ debuisset fieri presentatio dictorum librorum an per illa verba apposita in compromisso. vꝫ que pena toties committatur quoties fuerit cōtra factum ventum vel promissum. ꝛ ipsa pena commissa vel non soluta et exacta vel non predicta firma perdurent ꝛc. dicta pena stantibus dictis de cem protestationibus committatur vna vice tantum vel pluribus ꝛ puto ꝙ semel tantum quia pena ista committenda venit quatenus non pareretur laudo et toties quoties fuerit contrafactum ventum vel obmissum non autem committenda ꝛ multiplicāda venit pena ex multiplicatione protestationum factarum super eodem: ergo cum in laudo nō esset cōdemnatus dictus Antonius ad presentandum ꝛ deponēdum dictos libros pluries: sed sufficiebat semel pñtare ꝛ deponere. dūmodo p dictū Antonium non amouerentur libri de loco vbi depositi essent quousq̄ esset factus calculus: ergo non debet cōmitti pena nisi semel: quia pro vna tantū causa implenda est cōtrafactum. si autem plures fuissent cause quibus contrafactū esset pluries potuisset cōmitti pena. l. si duo. §. j. ff. de arbi. ibi in singulas causas ꝛc. Jnimo Specu. in titu. de arbi. §. si. ver. quid si dictū sit in compromisso ꝙ pena pluries cōmittantur ꝛc. videtur habuisse pro satis dubio an si post sententiam arbitri cōtra fiat pluries debeat pluries cōmitti pena virtute dicte clausule ꝛ non videtur decidere. nā dicit ꝙ ꝑm aliquos si ante sentētiam arbitri fiat contra eius preceptum. puta quia citatus non venit committitur statim pena ꝛ nihilominus poterit pronūciare. ꝛ si iterū non pareat iterum committetur. Si vero pronunciauit altera pars non patet committi tantū semel. postea subdit qḋ alij dicunt ꝙ etiam si post sententiā cōtrafiat toties poterit agi ad penam quoties contrafactū est. arg. eorum que not. in. l. si quis item. ff. de arbi. vltimā ponit opinionem dicentium qḋ predicta clausula nihil operetur. Dicit etiā Bald. in. d. l. si duo. §. j. ff. de arbi. secutus Cyn. in additionibus quod dicta clausula toties quoties ꝛc. nō operabit̄ qḋ pena cōmitti possit vltra bis. argu. l. fideicommissa. §. si qs decē. ff. de lega. iij. prima tū responsio vr̄ mihi tutior. ꝛ illi adhereo.

¶ Summarium super. xix. consilio.

¶ Consilium. xix.

¶ An si reus inquisitus confitetur se furta vel homicidia fecisse possit damnari absq̄ eo qḋ aliter verificetur delictū fuisse commissum. et an ꝛ quando pro consilio malo reddito per iurisperitum teneatur. ꝛ quando excusetur. ꝛ an tale consilium excuset magistratum. Et an iudex possit remittere penam.

Domini redemptoris nostri in

1 uocato suffragio. Circa primū ꝛ tertium dubium† que simul iungi possunt in quibus queritur an iustum fuerit consilium prefati doctoris an vero iniustum adeo qḋ consultori pena vltimi supplicij veniat imponenda. ꝛ super pena confiscationis bonorū stante decreto superioris disponente ꝙ bona mandantis: seu cōsulentis homicidium fieri confiscari debeant. vidi conclusionem quā faciunt quā plurimi solēnes consultores cōtra prefatum doctorem cuius consilio Augustinus ad penam mortis damnatus est. ꝛ potissimum eorum fundamen

2 tum est qḋ† cum ex processu non constet aliter ꝙ per confessionē augustini furta esse perpetrata non debuit consulere eum vt furem esse dānandum: quia primo debebat constare de delicto cōmisso mittendo exploratores per. l. j. §. item illud ꝛ quod ibi not. Bart. ꝛ alij scribētes. ff. ad silenia. ꝛ per not. etiā p Bald. in auꝭ. sed nouo iure. C. de ser. fugi. in versi. sed pone ꝙ quis cōfitetur se fecisse plura ꝛc. ꝛ nonnulli etiā pro hoc allegant not. per Ang. in. l. vnica. C. de confes. ꝛ per Bal. in addi. Specu. in titu. de confessione in versic. titius. et quia alias sequeretur ꝙ quis esset dominus membrorū suorū adeo ꝙ absq̄ delicto posset facere se ad penam mortis damnari cōtra. l. liber homo. ff. ad legem aquil. ꝛ. l. non tantum. ꝛ. l. si non defendant̄. ff. de penis. ꝛ ideo dicunt soli confessioni standum non esse. l. j. §. diuus. ff. de questio. ꝛ. l. inde neratius. §. fin. cum. l. sequen. ff. ad legem aquil. cum si. ꝛ ita nonnulli referunt modernos in tractatu maleficiorum tenere: debet enim confessio esse verisimilis vt ex ea quis damnari possit: vt inquit Bald. in. l. si quis in hoc genus. C. de episco. ꝛ cle. ꝛ attento qḋ hec videtur determinatio iuris clara aperta et indubitata videt̄ quod dictus consultor fuerit in dolo ꝛ penā retorquutionis vltimi supplicij nullatenus euadere possit per. l. ij. cum ibi not. ff. quod quisq̄ iur. prout latius ipsi eleganter ꝛ copiose prosequunt̄: sed effectualiter principalia eorum fundamenta ad proxime dicta reduci videntur: ꝛ inficiari non potest quin a iudicio tam grauissimorū virorum discedere satis durum ꝛ quasi temerariū videri: tamen qꝛ ex narratis in themate ꝛ in cōsilijs mihi ipsi persuadere non possum dictum dn̄m Jacob qui pro doctore digno communiter habebat̄ dolo motum fuisse ad cōsulendū dictū Augustinū esse laqueo suspēdendū: dabūt veniā prefati excellentissimi dn̄i consulentes mihi fratres ꝛ maiores honorandi si pro aliquali legitima excusatione saltem doli vel late culpe eiusdē consultoris dicā quid in ea re sentio. pṡuppono in primis quod quis† regu-

3 lariter ad

lariter ad inquisitionem formandam precedere debeant indicia.l.instis-
simos.C.de off rec.prouin.c.qualiter z quādo el.ij.de accu.z no.Barto.
in.l.congruit cū si.ff.de offi.presi.tamē fallit vbi pceditur contra spon-
te confitentem:vt est tex.in.c.j.de accu.in.vj.z tūc absq3 alia probatione
damnari pōt etiam si inordinatus esset processus.l.si confessus.ff.de cu-
sto.reorum cum ibi no.per Bar.c.pisanis de restitu.spo.z in cle.consti-
tutionem de elec.z not.Inno.in.d.c.qualiter z quando:et doct.vbicq3 se
quuntur z quod sufficiat probatio per solam confessionem absq3 eo qd
reus conuincatur alijs pbationibus testium seu alijs argumētis proba
tur in.l.qui sententiam.C.de penis in.l.inter penas in si.ff.de interdi.et
rele.in.l.seruos.C.ad.l.iu.de vi.z in.l.si quis in hoc genus.C.de epi.z cle.
ij.qō.j.nos in queq3.z ita est de mente doc.in.l.ij.C.de custo.reo.z ibi cla

4 re Bal.dicit† quod sola confessio facta sine tormētis apud acta iudicij
sufficit ad condemnationem in causa criminali ita etiam dicit ipse in di
cta.l.si quis in hoc genus vbi loquit in pena capitali.z Bal.in addi.spe.
in titu.de confessione in prima col.in versi.an ex sola confessione.et sic
etiam est de mente spe.in titu.de accusa.aut confessio.bene faciunt no.
per Barto.in.l.j.in si.ff.de custo.reo.pro hoc etiam bona gl.iuncto text.
in autenti.de man.princi.§.fin.in verbo inquisitione que vult quod in
criminali facta confessione rei iud.sunt partes iudicis in cognoscendo:
sed non in condemnando. ¶ Confirmo p ea que specifice voluit Ang.
in.l.e.certum in princip.ff.de confessis vbi dicit qd ex illo tex.videtur
colligi argumentum qd si aliquis in iudicio confessus est occidisse homi
nem nisi appareat corpus alicuius interemptum non poterit ex dicta
confessione damnari:qz est incerta cū non sit specificata persona occisi.
dicit tamen qd in contrarium videtur gloss.in.l.inde neratius.§.fina.ff.
ad.l.aqui.que videtur sentire sm eum q adeo standū est dicte confessio-
ni quod nisi confitens probet viuere hominem illum est dannandus nisi
sm eum respōdeatur ad illam gloss.qō ibi quis fuit cōfessus se certum
z determinatum hominē occidisse.nam tunc de facili potest probari eū3
viuere si ita sit veritas.z sic salua erit defensio rei:sed nō sic quando in ge
nere confitetur hominem occidisse si diceremus talem confessionē suffi
cere ad cōdemnandum.z dicit q hec opinio sibi videtur multum equa
z q alias peruersis iudicibus eēt aperta via malignādi.dicit tamen vi
disse seruari cōtrarium perusij tempore Nicolai de torellis de prato qui
inquisiuit contra tres q suffocauerāt vnum hominē in flumine z suspen
dit oēs. Ecce q Angel.in terminis vult q dummodo confessio conti-
neat certitudinem maleficij sufficiat absq3 eo quod aliter verificetur ma
leficium fuisse cōmissum secus dicit si confessio esset incerta:vt quia con
fiteretur hominem occidisse:qz tunc non sufficeret nisi verificaret vnum
hominem fuisse occisum:ita loquit Bald.in addi.Spec.in dicto titu.de
confessione in versi.titius:sed in proposito nostro non negatur qd con-
fessio cōtinebat certitudinē maleficiorum z talium q si vera esset confes
sio debebat pena mortis puniri sm formam statutoru3 ipsius loci:ergo
nihil obstat quominus debuerit ad mortē condemnari plus dixit Ra-
pha.cumanus in dicta.l.certum qd etiā quādo reus in iudicio cōfitetur
se vnum hominem occidisse:licet in specie non dixerit de quo homine
tamē erit damnandus pena mortis:quia delictum est certum z pena ho
micidij est certa.et ideo dicit q non obstat dicta.l.certum in prin.qz ibi
debitor conuentus confitebat se debere aliquid quod erat omnino incer
tum adeo q non constabat quid deberetur merito nō releuat illa con-
fessio:z non obstat sm eum si diceretur qd quādo inquisitus cōfitetur se
occidisse vnum hominē z non specificat quis ille fuerit nō debeat puni-
ri.eo quia potest esse q erat talis q poterat impune offendi:vt bānitus
vel hostis patrie iuxta.l.iij.§.transfugas.ff.de fica.quia respondet quod
de iure cōmuni fundata est intentio curie cum occidere hominem sit de
genere prohibitorum.ideo qui vult dicere cōtrarium debet hoc proba-
re.l.ab ea parte cum si.ff.de proba.z dicit q alias vidit seu legit Bal.ita
volentem sed quod non recordat vbi:sed voluit allegare Bal.in.l.si cum
exceptione.§.hac actione.ff.qd metus causa.Bene faciūt not.per Bal.
in.l.data opera in.xxj.colū.C.qui accusa.nō poss.z in.l.quoties.§.si quis
nomē.ff.de heredi.instituē.z in dicta aut.sed nouo iure.dum allegat no-
tata per gloss.singularem.ū.q.viij.libellorum per quam apparet proce-
dere accusationē vel inquisitionem institutā contra aliquam quod occi-
derat hominē ignotum.z ponit hoc etiam Ang.in.l.pretor.§.si dicatur.
ff.de iniur.vbi ad illā obuentionē formatam supra de bannito vel hoste
respondet prout supra retuli respōdere per Rapha.z fuit responsio tra
dita per Bal.in dicto.§.hac actione. ¶ Petrus de ancha.etiam in con-
silio.xxij.tangit istam questionem z residet quod si per confitentem non
est reuocata cōfessio allegando qd eam fecerit metu tormentorum stari
debet confessioni quamuis aliter nō constet de delicto.sed si eam omni-
no renocat dicendo qd eam fecit metu tormentorum:tunc conatur per
aliquas rationes meo iudicio parum vrgentes sustinere q talis confes-
sio sine alijs adminiculis non sufficiat.z loquit tamen in confessione sm
eum non verisimili.Sed nō sumus in isto casu quia non presupponitur
quod dictus Augustinus reuocauerit dictam confessionem saltem quo
ad tria furta que sm formam statutorum sufficiebāt pro pena capitis im
ponenda.z etiam nō apparet qd dicta confessio non sit verisimilis:imo
in dubio presumitur vera nedū verisimilis vt infra dicā. ¶ Comprobā
tur predicta.nam pone q accusatur Titius quod tali nocte percusserit
Seium manu vacua in facie vel cū alio instrumento in quacunq3 parte
corporis sine sanguinis effusione vel liuore seu tumefactione. et nulli

aderant testes: ¶ Titius sponte z fortasse sibi delato iuramento de verita
te dicenda fatetur se percussisse prout in accusatione continetur certe si
diceremus non esse standum confessioni non posset verificari delictum
fuisse commissum.z sic delictum remaneret impunitum non obstante
spontanea confessione quod est absurdum dicere argumen.l.ita vulnera
tus.ff.ad leg.aqui.z in.c.vt fame.de senten.excōmuni. Hoc etiam vide-
tur esse de mente Paul.de castro in dicta auten.sed nouo iure.C.de ser.
fugi.vbi dicit quod quando ex forma statutoru3 requirunt tria furta vt
possit fur puniri pena mortis oportet qd constet de ipsis furtis aliter
quam per generalem confessionem:quia non sufficeret quod confitere-
tur se alia furta fecisse si non diceret quando nec cui fecerit nec de quib9
rebus quia tali confessioni non statur cum agitur de pena mortis vel de
pena corporali cum non sit dominus membroru suorum.na3 posset quis
volens mori ita confiteri:et contra veritatem:ideo tolerari non debet
allegat dictam.l.non tantum.z dictam.l.j.§.ite3 illud.et ita dicit tenere
Bald.in dicta autentica sed nouo iure z subdit quod vidit istum casum
de facto Bononie in quodam capto qui cōfitetebatur plura homicidia
fecisse.z nō cōstabat de personis interfectis vnde dicit qd ipse cum alijs
doctoribus allegabant dictum Bald.in dicta aut.sed nouo iure.s.quod
debebat aliter constare per dictum.§.item illud z dicit quod profuit sibi
quod nō fuit decapitatus:sed fuit amputata sibi vna manus:ecce ergo
quomodo procedit dictum Bald.in dicta autentica sed nouo iure quia
procedit quando in genere reus faceret confessionem incertam.z ita lo
quitur Bald.z Pau.de cast.vt retuli.et ita etiam Bald.in dicto versi-
cu.titius.et sic non est casus noster. ¶ Non obstat id quod habetur in
dicto.§.item illud z quod ibi notat.Bar.z alij quia respondeo quod ibi
neq3 per cōfessionem alicuius inquisiti neq3 aliter constabat quis occi-
derit vnde tex.ibi vult quod ratione incertitudinis antequam proceda
tur ad torturam seruorum qui erant de familia domini occisi oportet
prius constare dominum esse vere interemptum.nam hoc facto si igno-
retur a quo fuerit interemptus tractandum erit de habenda questionē

5 erga familiam seruoru3 occisi.z ideo Barto.ibi† infert quod ex illo tex.
sumitur practica quod curia mittit officialem vt videat hominem neca-
tum z vulnera scribat vt sic postea possit inquirere ad inuestigationem
quis fuerit occidens ita etiam dicit ipse in.l.si.in prin.ff.de questio.per
l.si is qui.§.si indicij.ff.de fur.z Albertus de gandino in tractatu male-
ficiorum sub Rubrica de presumptionibus et indicijs dubitatis versi.
aliud etiam nota dignum et Joan.de imo.in.l.quoties.§.si quis nomen.
ff.de heredi.insti.Sed nos loquimur in casu in quo de delicto et perso-
na delinquentis constat specifice per propriam confessionem factam
absq3 tormentis vel metu tormentorum iuxta nota.per Barto.in.l.j.

6 §.diuus cum simi.ff.de questio.quo† casu etiam si aliquis ordo iudicia-
rius fuisset regulariter necessarius in processu inquisitionis tamen isto
casu propter huiusmodi confessionem iudicialem non est necessarius vt
in dicto.c.primo de accusa.in.vj.z not.doct.in dicto.c.qualiter et quan-
do z dictum est supra z nulla clarior est probatio qua3 illa que ex propria
confessione spontanea z iudiciali resultat que notorium inducit.c.fin.de
cohabi.cle.z mul.l.fin.C.de fideicō.l.generaliter.§.si quidem.C.de rebus
credi.l.generaliter.C.de non num.pecu.fateor tamen tutius fuisse z sem
per esse inuestigare an furta z crimina que reus confessus est reperiant
esse vera z presertim vbi aliqua tortura vel metus tormentorum interue
nisset sed post factum quis hoc seruatū non fuerit quid iuris si quid ve
sentiam ex iam dictis cuilibet intuenti facile liquere potest. ¶ Et quam

7 uis fuisset† captus z carceratus dictus Augustinus non per hoc resul-
tat quod dicta confessio non dicatur spontanea:vt dicit Bal.in pallega
ta.l.si quis in hoc genus.allegat not.per Archi.xv.q.vj.si a sacerdotib9.
vbi dixit quod in iudice non presumit metus per.l.iu.ff.qd me.cau.z ita
etiam Bal.in.l.vnica.in.vij.col.C.de cōfes.in ver.quero nūquid cōfessio

7 facta in carcere zc.z patet ex not.per Bar.in dicto.§.diuus. ¶ † Forti9
voluit Pau.de lia.in commento.c.granis.de deposi.z Bald.in preallē.l.
vnica.C.de cōfes.in.v.col.in versi.tertio opponit zc.quod etiam si nullis
precedentibus indicijs illata essent tormenta reo z in tormentis confite
retur z postea ex interuallo extra tormenta in eadem confessione pseue
raret esset damnandus ex huiusmodi confessione:mouent per dictū.c.j.
z.ij.de accu.in.vi.z per not.per gloss.in.d.§.diuus z in.d.l.j.C.de cōfes.et
quia sequens perseuerantia purgat vitiū precedētis metus.l.j.C.qd me.
cau.c.ad id.de sponsa.l.ij.C.quod me.cau.tamē hoc vltimū nō ponerem
pro constanti:quia multi cōtradicūt.s.quādo nullis precedentibus indi-
cijs processum fuisset ad torturam:z qz non est casus noster super eo insi-
stere nō est opus. ¶ Non obstat etiam q quis nō est dñs membror suorū
z ideo non debet posse cōtra veritatē ex sua cōfessiōe se tradere morti:qz
rñdebit hoc esse verum vbi appareret confessionē esse falsam:sed lex nō
psumit quem cōtra se falsum testimoniū ferre.sed p se.l.oibus.C.de testi.
l.nullus.ff.de testi.l.de etate.§.j.ff.de inter.ac.ibi dū litera dicit fides eri
ei cōtra se habebit.facit.l.cum de indebito in prin.ff.de proba.et.l.j.ff.de
bo.eo.qui sibi mor.cōsci.z.c.super hoc de renū. ¶ Non obstat dicta.l.j.§.
diuus seuerus:qz intelligit in confessione facta in tormentis qz illa sola
nō sufficit nisi in ea perseueret salte3 qñ legitime tortus est vt ibi p glo.et
Bar.z p Barto.in.l.j.in si.ff.de custo.reorū z per doct.cōiter in.l.ij.C.de
custo.reo.z ita etiam pcedit id qd habet in.l.j.§.si qs vltro.ff.de qstio.s.
quando sola confessio in tortura emanasset vel qñ de errore confessionis
constaret vel qñ nō esset verisimilis cōfessio vt inquit Bal.in.d.l.si quis

in hoc genus ꝛ ita loquuntur prefati moderni in tractatu maleficiorum ƒm qđ referunt dicti domini consulentes.f.in eo qui confitetur maria et montes ꝛ quando faceret metu tormentorum qui metus hoc casu nõ potest allegari vt per Barto.in preallegato.§.diuus.ꝛ per Cy.ꝛ alios in.l.fi.C.de questio.ꝛ Jo.and.et alios post eum in.c.cum in contemplatione de regu.iur.ꝛ per Bal.in.dicta.l.j.C.de confes.in.vj.col.ꝛ ibi etiam subdit ad propositum in versi.sequitur videre quando confessio non incipit a conuentis ꝛc.quod in dubio confessio facta a reo in causa criminali presumitur vera ꝛ facta sponte ꝛ ex cõscientia perpetrati sceleris ꝛ quia nemo presumit ita fatuus ꝙ in seipsum mentiatur ergo cum non appareat aliquid probandum propter ꝙ dici possit dictas confessiones non fuisse verisimiles non videt ꝙ excusari nõ debuit qui eis credidit.¶Et posito ꝙ aliqui essent qui tenerẽt illam opi.vcꝫ ꝙ nõ esset standum confessioni facte in iudicio sponte ab inquisito nisi verificarent delicta tamen quia etiam negari non potest quin etiam sint alij tenentes opinionem ꝙ illud non sit necessariũ licet sit tutius tales opiniones excusare

9 debent cõsultorẽ a pena mortis quia†ꝑ culpa lata vel leui et sic absqꝫ dolo non venit imponẽda pena mortis vel mutilationis membri.l.in lege cornelia.ff.ad legem corne.de sicar.ꝛ per plura signanter Bald.maxime in.l.data opera.C.qui accusa.nõ pos.in.ij.ꝛ.iij.col.in ver.nunc de secundo ꝛc.ꝛ in versi.nunc de tertio ꝛ per Bal.in.l.ex morte.C.ad legeꝫ aquil.ꝛ in.l.in actionibus.ff.de in litem iuran.ꝛ.in.l.ij.C.de noxa.sed pro talibus culpis cessante dolo venit imponenda pena extra ordinem iudicantis arbitrio scđm qualitatem culpe:vt no.per glos.ꝛ Barto.in dicta.l.in lege cor.ꝛ habetur in.l.j.§.sed si claua eodem titu.ꝛ in.l.diuus.ff.de offic.

10 presi.¶Non eniꝫ†debet dici ꝙ dictus consultor fuerit in dolo etiã presumpto cum aut iure permittente fecerit vt dixi aut posito quod essent opiniones an id de iure facere potuerit sequit qđ cessauit dolus ꝑpter rei ambiguitatem quia opiniones doctorum faciunt rem ambiguam vt nota.in.l.ꝛ ideo.ff.de lega.ij.ꝛ in.l.cum de nouo.C.eo.titu.ꝛ no.Barto.in.l.qui rome.§.duo fratres in.vj.oppositione.ff.de verborum obliga.nam vbi articulus iuris non est indubitatus tunc si in eo erratur etiam per doctorem vel iurisperitũ non dicitur errans esse in dolo vel lata culpa vt clare decidit Bart.in.l.quod nerua.ff.deposi.in repetitione circa viij.col.in ver.iuxta predicta quero an iuris error sit lata culpa ꝛc.per.l.ij.cum gloss.ff.de iur.ꝛ fac.igno.sed ƒm qualitatem dubitationis potest cadere in leuem vel leuissimã culpã:vt ibi per eũ ꝛ Anto.de but.in.c.ij.de consti.ꝛ quãdoqꝫ in totum excusaret si esset satis probabile dubiũ vt quia neutra opinio esset magis communiter approbata vt per Joan.and.in.c.j.in fi.de postu.prela.in.vj.Innoc.ꝛ in.c.vt debitus de appel.et per Spec.in titulo.de expensis.§.nunc videndum circa princip.et not.docto.in cle.ne romani.in princip.de elect.bene faciunt not.per glossa.instit.de oblig.que ex quasi delic.in prin.ꝛ per docto.in.l.fina.C.de pena

11 indi.quinimo†posito quod alias ignorare iura esset lata culpa iuxta.l.late.ff.de verbo.signifi.ꝛ.l.leges sacratissime.C.de legi.tamen illud non procedit in eo qui ignoraret aliquam legẽ singularem que esset contra communes regulas quia illud non cadit in dolum presumptũ neqꝫ in latam culpam vt not.decidit Saly.in.l.quod te in penult.colũ.ff.si certum peta.per ibi no.per glo.si.ꝛ sequitur etiam ibi Ludo.Roma.ꝛ idẽ tenet Ant.de but.in.c.finem litibus de dolo ꝛ contu.circa.xj.colum.in ver.venio ad quartum ꝛc.ꝑ notata ꝑ glos.in dicto tit.insti.de obli.que ex quasi delicto ergo posito quod dici posset ꝙ quãdo agit de vita hominis sola confessio criminis non sufficiat nisi aliter verificetur delictum esse commissum per dictum.§.item illud:tamen quia hec esset specialis doctrina cõtra regulas iuris communis que habet qđ sufficiat confessio ad condemnandum.d.c.nos in quem ꝙ cũ alijs supra allegatis dictus consultor errando circa hoc non diceretur fuisse in dolo vel lata culpa ꝛ per consequens non esset tractandum de pena mortis sibi infligenda cum illa nõ imponit pro leui aut leuissima culpa:sed alia pena extra ordinem iudicantis arbitrio ꝑ modo culpe:vt dicta.l.diuus ꝛ not.Bald.in.l.pignus.C.de pigno.actio.in vlti.colum.et dixi supra ex quibus pro conclusione resideo quod poterit qui in hac recogniturus ꝛ iudicaturus est in forma ri an locis illis consuetudo cõmunis obseruantia fuerit seruari quod facta spontanea cõfessione in iudicio criminali per iusdicentem intelligetur super verificatione delicti.ꝛ sic aliter plena fides nõ adhibeatur confessioni.et tunc consultor errasset si de huiusmodi consuetudine vbi ipse degebat ꝛ conuersabatur notitia cõmuniter habebatur:quia ab opinio-

12 ne†ꝙ communis vsus approbauit non est discedendũ.l.si de interpretatione ꝛ.l.minime.ff.de leg.ꝛ in.c.cum dilectus de consue.ꝛ nota Barto.in.l.fin.C.de pena indi.qui male indi.ꝛ not.doc.in dicta cle.ne romani.et tunc poterit cõsultor puniri similitudine supplicij ꝛ isto casu procederet ꝛ saluari posset opi.celeberrimorum consulentium qui contra dñm Jacob consuluerunt alias autem putarẽ tutius esse eum non damnare per superius dicta cui consonat etiam sententia vlpiani in.l.absentem.ff.de pen.dum inquit.sanctius est enim impunitum relinqui facinus nocẽtis ꝙ innocentem damnare et nisi summa eius maximi viri in me authoritas ad quem huius rei cognitio pertinet ad respondendum quid de iure sentiam coegisset libenti animo a consultatione ista abstinuissem: tum quia non soleo in causis criminalibus cõtra inquisitos cõsilium reddere presertim vbi de pena corporis afflictiua tractat:tum etiam ne attentis cõsilijs tot grauissimorum virorũ quispiam hec a me arroganter aut contradicendi studio scripta esse arbitraretur quod a me semper alienũ fuit et maxime cum illis quos amo ꝛ obseruo de quorum numero sunt prefa

13 ti dñi cõsulentes pro eorũ excellenti virtute ꝛ fama.¶Circa scđm†dubium quo queritur an magistratus secutus consilium dicti domini Jacob veniat puniẽdus ꝛ qualiter:respondeo succincte ꝙ licet cõmuniter dicatur quod imperitia consultoris vel assessoris electi a magistratu nõ excuset magistratum quominus faciat litem suam vt est de mente glo.in l.ij.ff.quod quisqꝫ iuris.ꝛ ibi docto.ꝛ probatur in auten.de iudi.§.nulli alia est.§.necessitate.ꝛ in autenti.de questore.§.maxime.ꝛ in.l.si post depositionem.C.de assessori.et no.Bald.l.mancipa.C.de seruis fugi.et in l.obseruare.§.proficisci in.xxxj.q.ff.de offi.procõ.ꝛ in rubrica.C.de pena indi.qui male indi.tamen fallit quando elegisset virum approbatum et exercitatum in similibus ꝛ ad quem communiter habebatur recursus vt in casu nostro quia tunc excusatur vt per Ang.in.l.terminato.C.de fructi.ꝛ litis expen.ꝛ per Saly.in.l.fin.C.de pena indi.qui male indi.arg.l.argentum.et.l.qui non taꝫ idonei.ff.commoda.et.l.pignus in fi.C.de pigno.actio.bene facit.l.si a bone fidei.ꝛ quod ibi nota.Ange.ff.de rei vendi.ꝛ per notata per Bart.in.l.si soluturis.ff.de solu.et isto casu saluabitur gloss.in.c.hoc etiam.ij.q.vj.que tenuit quod solus assessor teneat qui

14 male cõsuluit et excusetur magistratus.Postremo†circa quartum dubium quo queritur an posito qđ veniret imponẽda pena vltimi supplicij possit superior dicti loci dictaꝫ penam in aliam mitiorem cõmutare concludendem est hoc fieri posse si ꝓbabilis ꝛ iusta cã subsit.causam autem vt iustam in proposito accõmodari posse existimarem si dictus dominus Jacob pro vtilitate reipublice elaborasset seu id fecisset qđ multorum salutem cõcerneret.l.nõ omnes.§.fina.ff.de re mili.l.si quis in grani.§.hi qui.ff.ad sillenia.et per nota.per gloss.in.l.iij.in verbo certis rationibus.C.ex quibus cau.infamia irroga.ꝛ nota.Bald.in.l.obseruare.§.proficisci in.xj.q.ff.de offic.procon.vel si talis persona sit respectu doctrine vel artificij quod plurimum ad populi vtilitatem cedere possit ꝑ proxime allegata in ratione sui et arg.text.vide not.in.l.ad bestias.ff.de penis.vbi si etiam talis iam per magistratum ad penam mortis damnatus esset debet magistratus rescribere principi ꝛ eũm pro liberatiõe sua consulere.

¶Summarium super.xx.consilio.

1 An si annus prefixus ad dotẽ restituendã sit elapsus inducat aditionem hereditatis.
2 Mora seu contumacia est delictum.
3 Quando iacet hereditas creditoris debitor non soluendo ad terminum quando incidit in moram.
4 An per restitutionem in integrum possit filius adire hereditatem.
5 An filius possit habere regressum propter negligentiam patris in non adeunda hereditate.

¶Consilium.xx.

¶An si pater infantis cessauit per annum in restituenda dote matris infantis videatur adire. Item an heres minoris decedentis hereditate non adita possit restitui in integrum ad adeundum illam hereditatem.

Domini redemptoris nostri innocato suffragio. Circa consultationeꝫ premissam subtiliter admodum ꝛ copiose pro more suo elaborauit excellentissimus iureconsultus ꝛ insignis eques dominus Frãciscus de acoltis de aretio mihi maior plurimũ obseruandus adeo qđ silentio potius ꝙ additione opus esset tamẽ ne ad rem incogitate accessisse videar infrascripta subijciam solum attingendo an hereditas dicte domine Magdalene delata ex forma statuti donato eius filio censeatur per eam fuisse adita ꝛc. Secundo posito qđ non an heres dñe Symone sororis dicti Donati possit ex beneficio restitutionis in integrum ex persona dicti Donati defuncti adire hereditateꝫ dicte dñe Magdalene delatam dicto quondam Donato ꝛ cuius Donati hereditatem dicta domina Symona adducit. ¶Circa†primum vi-

1 detur ꝙ si annus prefixus ad lege ad dotem restituendã heredibus vxoris a die soluti matrimonij iuxta.l.vnicam.§.exactio.C.de rei vxo.acti.fuit elapsus anteꝙ dictus quondã Donatus excesserit etatem annoruꝫ septem absqꝫ eo ꝙ Joãnes pater ꝛ legitimus administrator dicti Donati infantis dictã dotem restituerit dici possit pro dicto infante hereditatem matris dicto infanti delatam aditam fuisse vt tenuit Barto.in disputatione sua incipiẽte debitor in diem.ꝛ.in.l.gerit.ff.de acqui.heredi.ꝛ sequitur Joan.de imo.in dicta.l.gerit.ꝛ Pau.de cast.ibi ꝛ in.l.cum antiquioribus.C.de iure deliberan.per plura ꝛ precipue per.l.recusare.ff.de acquirẽ.heredi.ƒm intellectum Jaco.de are.vbi per negligentiam potest induci repudiatio ergo eadẽ ratione potest induci aditio.insti.de heredum quali.ꝛ diffe.§.fi.¶Secundo per.l.fi.§.finantem aliquis cum §.sequen.C.de iure delibe.vbi quando ad petitioneꝫ creditorũ statuitur ei cui defertur hereditas tempus infra quod adeat vel repudiet si infra dictum tempus nil facit videtur adire ita esse videtur in proposito quia pater ac legitimus administrator infantis cui delata est dicta hereditas videtur habere dictam electionem vt si vult agnoscere hereditatem pro infanti iuxta.l.si infanti.C.de iure deliberan.non soluat si vero non vult agnoscere hereditatem dies interpellet eum quod soluat ergo si nihil facit videtur adire.

2 ¶Tertio†quia mora seu contumacia est delictum iuxta no.in.l.si filius q in gloss.ij.ff.de interroga.actio.cum si.ꝛ nisi videretur adita hereditas matris cõmitteretur mora per lapsum dicti anni.l.

anni.l.magnā.C.de contrahen.ꝛ commit.stipu.iuncto dicto.§.exactio.ꝛ no.in.l.si moza.ff.solu.matrimo.ergo debet fieri:i dubio interpretatio ꝙ non commiserit delictum.l.merito.ff.pro soc.tamen ista tertia non videtur satisfacere prefato domino consultori quia vsq ad vltimā extremitatem termini non potest dici quod alius sequens sit heres quoniā vsq ad illud extremum per quod debitor non soluens incideret in morā si non videretur adire hereditatem non potest videri hereditatem esse delatā seu acquisitā alteri.l.si plures.ff.de iure deliberā.l.ꝙdiu.prior.ff.de acquir.here.ergo imediate post lapsum termini ꝛ multofortius ipso termino nondum totaliter elapso hereditas reperiretur iacere et † quando iacet hereditas creditoris debitor nō soluendo ad terminum non incidit in morā vel penam.l.pecunie fenebris.§.fi.ff.de vsu. Ego alias legendo.l.non hoc.C.vnde cog.vbi Bald.tangit istum articulum retuli ꝙ Ange.in consi.cccxiij.in ordine meo ꝛ incipit in dei nomine consyderaratio predicta in duo membra diuidit tenet contra Barto.per dictā.l. pecunie refero etiam in dicta.l.non hoc qđ Pau.de cast.in dicta.l.cum antiquioribus vt habetur in reportatis suis reprehendebat dictam tertiam rationem per dictam.l.pecunie fenebris et etiam ibi conatus sum impugnare aliquas ex alijs rationibus Bar.ꝛ etiam improbo fundamētum quod sumpsit Bar.ex.l.si peculium.§.sicut.ff.de pecul.leg.aliter ꝙ faciat Bald.qui non videtur ad illum tex.bene respondere.tandem ibi sustineo opinionem Bar.ꝛ principaliter per istam tertiam rationem et respondeo dicte obiectioni prout respondet ipsemet Paulus de cast. in.l.ad diem.ff.de verborum obligatio.et in.l.si reus paratus.ff.de procurato.quod nihilominus tenetur debitor offerre debitum coram aliquibus ꝛ protestando quod per eum non stat quominus soluat.allegat. l.fina.ff.de leg.cō.et est de mente Barto.in.l.item illa.in secunda colum. ff.de constitu.pe.et in dicta.l.si reus paratus in fi.et ibi etiam Bald.et Barto.in.l.si seruum.§.nunc videamus ad fi.ff.de verborum obligatio. et Innoc.in.c.significante de pigno.oportet enim quod appareat non stetisse per debitorem quominus solueretur ad hoc vt morā vel penā non incurrat.l.si per te.C.de vsur.nec est putandum quod Barto.qui in dicta disputatione format dictam oppositionem tenuisse contrarium si vidisset eam tolli non posse quamuis formaliter non videatur ad eam respondere. ¶ Et licet Bald.in dicta.l.cum antiquioribus.et ibi etiam Salyce.ꝛ Bal.in.§.ceteri institu.de heredum quali.ꝛ in.l.j.in.ix.q.C.qui admitti.ꝛ in dictam.l.non hoc.ꝛ in.l.dos a patre.C.solu.matrimo.et in l.in his.§.si seruus.ff.soluto matri.et in.l.si certis annis.C.de pactis.et Saly.in.l.si filius.ff.de peti.heredi.et.in.l.ij.C.de leg.heredi.conentur impugnare opinionem Barto.tamen non videntur tute reprehendere opinionem Barto.nam mouentur ipsi primo per dictam legē.cum antiquioribus in verbo aliquid gesserit vbi aliquid non gerere non inducit aditionem. Sed ad hoc potest responderi qđ ille text.nō obstat qr presupponitur ibi nil factum fuisse ex quo fuerit adita hereditas sed nō negat quod per nō factum quis non possit videri adire. ¶ Secūdo mouentur quia delinquere non videtur esse adire.l.si extraneus in princ.ff. de acquirē.here.ergo nō dixit Barto.ꝙ propter incursum more que est delictum quis videatur adire. Sed vt respondet Joā.de imo.in dicta.l. gerit.verum est quādo constat quod quis delinquit:sed vbi sumus in dubio tūc potius videtur quis velle adire ꝙ delinquere per predicta ꝛ iste est casus noster. ¶ Tertio adducunt dictam.l.non hoc vbi possidendo non inducitur aditio:sed respondeo quod imo inducitur aditio.l.j.C.de repud.heredi.vt fatetur ipse nota.Bald.in.l.j.in.ij.q.C.qui admitti.nec obstat tex.in dicta.l.non hoc quia ibi non constabat hereditatem delatam esse possessori vt ibi probat. ¶ Quarto adducunt.l.si filiusfami.C. de pet.hered.vbi requiritur diuturnitas et patientia vt inducat aditio: sed respondeo qđ ibi non presupponitur quod possidens esset debitor incursurus morā. ¶ Quinto adducunt.l.si preteritus.ff.de bonorum possess.contratabu.vbi si filius preteritus cui a patre relicta est in testamento liberatio debiti opponat de ipsa liberatione contra heredē agēntem ad debitū videt filius agnoscere debitum et approbare testamētum secus si non opponat sed taceat ꝙuis non soluat:sed respondeo quia ibi dato ꝙ filius non solueret non incurrebat moraꝫ ꝙuis non approbaret testamentum quoniam ipsi filio competebat bonorum possessio contra tabulas de qua poterat contra heredem agentem ad debitum opponere per quam oppositionē apparebat non competere heredi ius agēdi ad debitum contra filium et hereditatem rupto testamento ad filium pertinere.ꝛ hoc est quod vult tex.in dicta.l.si preteritus in versicul.si heredem. ¶ Sexto adducunt quia si debitorem meum iam morosum instituo heredem institutio non purgat morā:sed aditio.ita dicit Bald. in dicto.§.ceteri.allegat.l.stichum.§.aditio.ff.de solu.sed nec argumentum nec tex.viget quia non loquimur in eo q iam fuisset in mora ꝛ sic declarasset saltē tacite velle delinquere nec text.in dicto.§.aditio aliquid dicit de mora. ¶ Ultimo adducunt quia sequeretur qđ p patiētiam ꝛ taciturnitatē quis videretur se obligare oneribus hereditarijs quod non est dicendum quia tacēs non videtur consentire ad suum incommodum. l.filius.§.inuitus.ff.de procura.l.qui vas.§.vetare.ff.de furt. Sed ad hoc potest responderi ꝙ Barto.ꝛ sequaces volunt non induci aditionem si ipse non vult esse heres sed ita demum censeatur adita si vult esse heres per notata in fin.in.l.fine possidetis.C.de probat.in verbo constitutiꝛ sic redundat ad commodum suum cum pendeat a potestate sua. ¶ † Ad cautelam tamen cōmēdo qđ deueniatur ad sequentem practicā pro qua oportet videre.quid de secundo dubio scilꝫ an posito ꝙ non ēt per predicta inducta aditio hereditatis filius ac heres dicte domine symone qui est in effectu heres dicti donati possit p restitutionem in integrum adire ꝛ amplecti hereditatē matris dicti donati ex persona dicti donati in quo concluditur p prefatum dominum consultorem ꝙ sic attento ꝙ presupponitur in themate decessisse in etate annorūꝫ nouē patre superstite.ꝛ idem sequor ꝛ est magis communis opinio p.l.pantonius.ff. de acquiren.heredit.ꝛ ibi Barto.ꝛ.l.qui duos in princi.ff.de rebus dub. ꝛ argu.l.j.C.de restitu.mili.ꝛ ibi nota.Jaco.bu.Barto.ꝛ Ange.in.l.non solum.ff.de in integ.resti.et ita consuluit Barto.in consilio incipiente perusinus quidam et Joā.and.in.c.in presentia post medium de proba. et Joan.de imol.in.l.venire.ff.de acquir.heredi.in vltima charta.vbi affirmat quod ista pars est magis communis etiam in decedente in infantia.et ideo ipse reprehendit Angelum qui ibi tenuit contrarium:et ipsemet Ange.mutauit opinio.in dicta.l.non solum ꝛ dicit etiā Joan. de imo.quod istam opinionem tenuit preceptor suus Frācischus de ramponibus ꝛ pro ista opinio.cōsuluerunt Bald.ꝛ Angel.vt refert ipsemet Ange.in dicta.l.si infanti.ꝛ ita etiam tenet Bald.ꝛ Joā.de imo.in dicta.l.pantonius et Barto.in.l.qui duos de vulga.et pupilla.et dicit ibi Paulus de castro quod cōmuniter seruatur opinio Barto. ¶ Nec obstat huic conclusioni vna oppositio quam format Paulus de castro in dicta.l.si infanti ꝛ in dicta.l.pantonius quam relinquit insolutam ꝛ quā dicit esse subtilem ꝛ de ea semper dubitasse.nam dicit quod ꝫm eum videretur quod ista lesio sit causata in articulo mortis ꝛ anteꝙ ipse minor sit perfecte mortuus quia ꝙ primum deuēnit ad articulum mortis fuit exclusus ab adeundo quia in vltimo vite spiritu non potest hereditas adiri.l.ab omnibus.§.cum quidam.ff.de leg.j.l.fi.cum gloss.ff.quando dies leg.ced.ꝛ per consequens eodem instanti inciperet competere beneficium restitutionis minori ꝛ illud deberet transmittere ad heredes etiam de rigore iuris per dictam.l.non solum tū in dicta.l.pantonius dicitur contrarium.s.quod non de rigore sed de equitate ꝛ si ita est cum illa equitas non reperiatur scripta in minore licet reperiatur scripta in maiore absente causa reipublice vt ibi:non videtur quod in minore debeamus recedere a rigore iuris scripti.l.j.C.de legi.quod quidēꝫ ius scriptū est vt si minor non leditur in eius vita non incipiat sibi competere beneficium restitutionis ꝛ sic non transmittat vt etiam dicitur in dicta.l.pantonius ꝛ in.l.j.C.de restitu.mili.et hanc rationem sensit etiam Bald.in dicta.l.non solum ꝛ Joan.de imol.in dicta.l.qui duos de vulgari.ꝛ pup. quia respondeo quod ad hoc vt de rigore transmitteretur dictum beneficium restitutionis non solum requirebatur quod fuerit lesus minor in vita sed etiam quod in vita potuisset in integrum restitui et dicit tex.in dicta.l.non solum ideo de rigore non videbat qđ deberet transmitti dictum beneficium quia dato quod in vltimo vite spiritu fuerit causata lesio tamen non sequitur qđ sibi restitutio dari potuerit eodē instanti vel etiam potest respōderi qđ in dicta.l.pantonius nō videbatur de rigore concedendam restitutionē quia lesio non processit ab absentia causa reipublice seu a casu mortis iuncta absentia. ¶ Preterea tex.in dicta lege pantonius nō loquitur de absentia causa reipublice.sed de alia absentia puta causa mercature quia propter quamlibet absentiam in qua non interuenerit culpa habet locum tex.in dicta.l.pantonius vt ibi per Bart. vnde poterat videri de rigore non esse concedendam dictam restitutionem.tamē ibi de equitate conceditur.ꝛ si talibus absentibus ꝛ eorum heredibus ex persona absentium conceditur multomagis heredibus minorum ex persona minorum debet concedi vt probatur in.l.fina.ff.de in integ.restitutio.ꝛ.l.in contractibus in princip.ꝛ quod ibi Bal.in tertio no.C.de non nume.pecu.ꝛ per notata per gloss.in.l.nec non.§.quod eis in verbo perhibeant.ff.quibus ex cau.maio.ratio autem fundata in dicta.l.ab omnibus.§.cum quidam facit quod transmittatur ad heredem ꝛ ideo vera videtur opinio qđ heres minoris possit petere restitutionē que opinio vt dixi est magis communis et ideo ab ea non est in iudicando recedendum vt traditur in locis vulgaribus.ꝛ propterea non videtur necessaria vlterior disputatio.cum de actu iudicandi tractemus ¶ Nec oportet insistere an pater fuerit negligens ꝛ possit haberi regresus contra patrem vel eius heredem sicut in tutore distinguit Bar.in dicta.l.qui duos de rebus dub.et in dicta.l.si infanti et Bald.in lege vnica.§.in nouissimo.C.de caducis tollē.quia illa distinctio saltem non habet locum in patre.vt per Bal.in dicta.l.si infanti in.vj.questione et fuit dictum opportune per prefatum dominuꝫ consulentem concludentem etiam et recte quod nec pater dicti quondam Donati nec eius heres potest concurrere ad hereditatem dicti quondam Donati attento qđ pater dicti Donati decessit non adita hereditate dicti Donati ꝛ sic eam non transmisit iuxta.l.quoniā sororem.C.de iure deliberā.ꝛ dicto.§. in nouissimo.

¶ Summarium super.xxj.consilio.

1. ¶ Plena fides principis non facit in his que concernunt preiudiciuꝫ tertij.
2. Si arbiter vel arbitrator est vnius nō statur dicto eius ad plenā probationem de his que gesta sunt a se vel coram se.
3. An cogatur quis acquiescere calculo cōmisso in potestate alicui⁹ vt calculet.nu.8.
4. Excedens fines mandati nō infert preiudicium tertio.
5. Clausula generalis videlicet dans et concedens ꝛc.non comprehendit

limitationes siue exceptiones in eo instrumento factas.

6 Si in vno capitulo statuti dicat ꝙ nõ debeat opponi nisi exceptio falsitatis ⁊ solutionis ⁊ nulla alia per illa verba non intelligit reiecta alia exceptio que ex aliquo capitulo ipsius statuti descenderet.

7 Ubi scriptura cõtinet repugnãtiã debet fieri interpretatio per subdiuisionem.

9 Compromissum factum in arbitratorem dicitur quedam transactio.

10 Exceptio transactionis impedit litis prosecutionem coram iudice.

11 Calculator non solũ potest calculare: sed etiam decernere que expense ⁊ debita sint admittenda.

12 Electio facta de cõmuni consensu partium de reuisore pendente iudicio dicitur esse quoddam compromissum.

¶ Consilium. xxj.

¶ An si Titi⁹ dedit Seio potestatẽ calculãdi ⁊ saldandi certas ratiões cum tali ꝙ cerdat dicto Seĩi asserẽtis se aĩs sic saldasse ⁊ calculasse et de impetratione certi instrumẽti ⁊ an calculator ⁊ reuisor elect⁹ de cõsensu partiũ dicatur arbitrator ⁊ an pendente tali electione possit vna partiũ accedere ad iudicem ⁊ ordinarie agere.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Consyderatis his de quib⁹ in themate sit mẽtio et instrumento societatis inite inter spectabiles viros Lucham de la turre et Tassonum ac Baldeserram detassonibus ⁊ instrumento potestatis et commissionis concesse per dictum 1 Baldeserram Lazaro de cesenderijs. Super primo dubio† obmissis nõ necessarijs concludo Saldum dicti Lazari nõ esse sufficiẽter probatum et quia apud omnes notissimum est quanta sit authoritas et integritas illius excellentissimi principis ac ducis mutine quanuis iure dicit posset dictam eius plenem fidem non facere in his que concernunt preiudicium tertij. c. cuz a nobis cum ibi notatis et. c. licet ex quadam de testi. c. cum olim essemus cum gl. in verbo quorundã fratruz de priuileg. l. j. et quod ibi Bart. C. de superindicto lib. x. ⁊ quod notat glos. in cle. j. de probatio. verbo reseruasse facit. l. prohibitum. C. de iure fi. lib. x. et tex. in. §. eos in autentica. de collator. et per Spec. in titu. de teste. §. j. ver. quid si aduocatus cum multis similibus non arbitror oportere de fide verborum ⁊ literarum tanti principis aliquid in dubium reuocare vnde posito ꝙ litere principis probarent Lazarum dixisse illud esse Saldum suũ vel producerent litere Lazari hoc attestantes tamẽ per hoc non dicitur esse probatum sufficienter illud esse Saldum factum per Lazarum cui in hoc certa potestas et arbitriũ datum erat probatur per id quod com 2 muniter concluditur in arbitrio et arbitratore: scz. quod si ⁊ arbiter† vel arbitrator est vnicus non stetur dicto eius ad plenam probationem de his que gesta sunt a se vel coram se. l. ne in arbitris. ⁊ ibi Bar. C. de arbi. et ibi clarius Bald. in vltima colum. et. c. cum dilecti. et ibi notant doct. de elec. nota. Specu. in tit. de teste. §. primo versicu. quid si aduocatus ⁊ Bart. in. l. si societatem. §. arbitrorum. circa vltimã vel penul. colum. ff. pro socio. ⁊ notant doct. in. c. ij. de arbi. ⁊ Anto. de but. clare in. d. c. cum a nobis vbi vult qõ si queratur an si arbitrator vult deponere ⁊ testificari quid ipse arbitratus sit: idem dicendum est in arbitratore quod dicitur in iudice ⁊ arbitro qui non potest si vnicus est per suum testimoniũ plenam fidem facere vt ibi per eum et iam dixi. ⁊ idem clare not. Anto. de butri. in. c. quintauallis de iureiurã. in versi. venio ad sextum qualiter iniquitas detegatur ⁊c. et idem ibi Joã. de imol. post medium in. xiiij. charta in versic. an autem arbitrator poterit esse testis et plenius ac expressi⁹ Anto. de but. in consilio suo incipiente questio hec dubia vulgaria habet facit. l. iurisiurandi. C. de testi. ⁊. c. veniens el primo ad si. de testi. cum simili. patet ergo ex premissis quod vnus arbiter vel arbitrator quãuis sit electus a partibus et approbatus: tamen ad probandum id quod est gestum ab ipso non est sufficiens pro plena probatione. hoc idem probatur ex notatis per Antoniuz de butrio in. c. fin. in vltimis verbis de prescriptio. quem ibi etiaz sequitur Joã. de imol. debuit ergo Lazarus tempore saldi adhibere notarium solenniter aut testes et coram eis exprimere: declarare et proferre saldum suum. ¶ Uenio ad secundum du 3 bium† quo queritur an posito qõ probetur Lazarum sic saldasse et calculasse tales rationes cogatur baldasar vigore potestatis ⁊ mandati facti in personam Lazari acquiescere dicto saldo et in hoc concludo baldasarem non teneri acquiescere prout etiam conclusum est ⁊ recte p allegationes celeberrimi aduocati baldasaris quaz optime ad propositum facientes propter quas ero circa hoc breuior. nam presupponitur qõ in calculo ⁊ consequenter in saldo fuit deducta ratio et debituz capse dicte societatis et quoddam assertum descriptũ ad Tassonum ⁊ baldasarem onerãdo de predictis vel occasione predictorum dictum baldasarem: vnde cum in dicta cõmissione facta dicto Lazaro fuerit expresse exceptuz ⁊ actum qõ nõ posset dictus Lazarus ipsum baldasarem obligare neqꝫ debitorem constituere ad aliquod debituz capse dicte societatis nec ad assertũ debitum descriptũ ad Tassonum ⁊ baldasarem manu vt dicitur Tassoni super libris dicte societatis nec aliquid facere in preiudicium dicti baldasaris tunc protestantis in instrumento dicte cõmissionis qõ dictas rationes debiti capse ⁊ dicti alterius debiti non intendebat ipse baldasar per ibi premissa in illo instrumento vel alia inferius scripta in eodem instrumento approbare vel conualidare in quantum concernerent eius preiudicium ⁊ ꝙ nõ intẽdebat aliqua ratione vel causa ipsaruz rationum causa vel respectu quod aliquod onus ipsi baldasari impone 4 retur vel in aliquo grauaretur. ergo cum excesserit† fines mandati Lazar⁹. nihil egit in ipso excessu quo ad preiudicium dicti baldasaris. c. cuz dilecta de rescript. c. cum olim Abbas de offi. deleg. c. exhibita de iudi. l. diligenter in princip. ff. mand. non eñi operari debet actus agentium vltra mentem eorum. l. nõ omnis. ff. si certum peta. l. j. §. si conueniat. ff. deposi. ⁊ protestatio declarat animum protestantis ⁊ facit animum ⁊ consensum non esse in sequentibus seu in his in quibus facta est reseruatio. l. qui in aliena. §. celsus. ff. de acquir. heredita. l. vt si quis. §. plerıqꝫ. ff. de religio. et sump. fu. l. si mihi et tibi. §. in legatis. ⁊. l. si ita scriptum. ff. de lega. j. ⁊ hoc videtur mihi esse clarissimum. ¶ Nec obstat quod in eodem 5 instrumento† mandati post predicta verba sit adiecta clausula generalis in hac forma vcz dans ⁊ concedens dictus baldasar dicto Lazaro in predictis omnibus et singulis et alijs dependentibus plenum liberum speciale et generale mandatuz cum plena ⁊ libera potestate videndi calculandi ⁊ saldandi rationes predictas ⁊ omnium ab illis dependentiuz ⁊ omnia ⁊ singula faciendi circa premissa que ipse baldasar facere posset promittens firmum et ratum habiturum quicquid per dictum Lazarũ in premissis ⁊ circa premissa nomine ipsius baldasaris gestum fuerit et latius prout in dicto instrumento q̃ respondeo quod per dictas generales clausulas non intelligitur recessum a limitatione exceptione protestatione ⁊ restrictione superius in eodem instrumento per dictum baldasarem facta q̃ non est verisimile qõ incontinenti voluerit baldasar se corrigere per illa verba generalia. l. non ad ea. ff. de condit. ⁊ demõ. ⁊ ma 6 gis in specie† voluit hoc Bart. in. l. j. §. parui. ff. quod vi aut clam. vbi dixit quod si in vno capitulo statuti dicitur ꝙ contra instrumentum debiti non possit opponi nisi exceptio falsitatis ⁊ solutionis ⁊ nulla alia possit opponi: certe per illa verba non intelligitur reiecta alia exceptio que ex aliquo alio capitulo ipsius statuti descenderet per dictuz. §. et parui. cum gloss. ⁊ per. l. ita pudor. cum glo. C. de adul. et mouetur Barto. quia per illa verba generalia videlicet quod nulla alia exceptio possit opponi non est verisimile quod statuentes voluerint se corrigere et cum Bart. ibi concordat Bald. in. l. i. in vltima colum. C. de condictio. indebi. ⁊ Anto. de but. in. c. item cum quis. de restitutio. spolia. ⁊ Petrus de ancha. in clemen. j. de sequestra. pos. ⁊ in. c. canonũ statuta de constitu. et Joan. de imol. in. l. final. ff. a quibus appel. non licet. ⁊ in. c. ex parte. el. ij. de officio dele. ⁊ Salyce. in dicta. l. ita pudor facit. l. sed. et posteriores ⁊ l. non est nouum. ff. de lega. ita in proposito non est admittenda interpretatio per quam per illas clausulas generales videretur recessum et derogatum his que specialiter excepta disposita sunt in eadem scri 7 ptura. ¶ Bene facit† quod nota. Barto. in lege scripture. C. de fide instrumentorum vbi dixit qõ semper vbi fieri potest si vna scriptura videtur prima facie continere repugnantiam debet fieri interpretatio per subdiuisionem seu subdistinctionem vt vitetur repugnantia prima constitutione. C. §. quibus. ⁊. c. cum tu de testi. l. j. C. de inofficio. dot. c. cuz expediat de elec. in. vj. ⁊ idẽ dicit etiam si essent diuerse scripture que viderentur adinuicem repugnare. et ita etiam notat Bartol. in. l. omnes popu'i. ff. de iustitia ⁊ iure in fine tertie questionis principalis et Bald. in l. maximum vitium circa penulti. vel antepenulti. colum. C. de liber. preter. ⁊ Borto. in dicta. l. sed ⁊ posteriores. pro hoc etiam facit quia dispositio specialis derogat generali non econtra. l. alimenta. §. basilice. ff. de alimen. ⁊ ciba. lega. l. sanctio legum. ff. de penis et in regula generi. libro. vj. ergo per illas clausulas generales non debet intelligi sublatum id qõ erat specialiter prouisum quo ad debitum capse ⁊ quo ad dictum aliud 8 debitum ascriptum Tassono et Baldaseri. ¶ Nunc descendo† ad tertium dubiuz quo queritur an posito sine preiudicio quod cogatur Baldasar stare dicto asserto saldo Lazari an saltez debeant denuo calculari reuideri et saldari rationes stante electione facta de communi consensu partium de calculatore ⁊ reuisore adeo quod possit hic calculator ⁊ reuisor discernere et statuere que postea rationum in saldo et calculo venire debeant in quo dico ꝙ iste electus de cõsensu vtriusqꝫ partis ad calculãdum ⁊ reuidendum rationes censet esse arbitrator quidã sicut dicimus in agrimessore et similibus de quibus iudicamus vt de arbitratoribus patet i. l. si. cum ibi notatis per Bart. ff. si messor falsum modum dixerit. et probatur in. l. hac edictali. §. his illud. C. de secundis nuptijs vbi text. illos estimatores appellat arbitratores seu arbitros ⁊ Bald. ibi expresse per illum text. infert ad calculatores rationum in quibus dicit seruandum esse illud quod ibi dicitur in arbitratoribus et iste calculator ⁊ reuisor fuit electus super lite pendente super saldo ⁊ calculo rationũ quo casu nil repugnat quin censeatur esse arbitrator vt declarat Bart. i. l. si societatem. §. arbitrorum in. ij. colum. ff. pro so. ⁊ in. l. j. §. et post operis. ff. de oper. no. nuncia. ⁊ Cy. in. l. si qui ex consensu. C. de episco. audiẽ. ⁊ canoniste i dicto. c. quintauallis et Bald. in. l. sed si in seruum. §. si iudex. ff. de 9 arbi. vnde videt qõ attento quod talis electus vt dixi† dicitur esse arbitrator ⁊ compromissum factum in arbitratorem dicitur quedam transactio in auten. vt dif. iudi. §. j. cum ibi nota. ⁊ in aut. si vero contigerit. C. de iudi. ⁊ clare ad propositum quod compromissum dicatur contractus transactionis notat Bald. ⁊ Salyce. in. l. j. C. si aduer. transact. et declarat Bartol. in suo consilio incipiente visa quadam constitutione Episcopi Florentini vbi dicit quod cõpromissum in arbitratorẽ est trãsactio ⁊ ꝙ laudum arbitratoris est purificatio ipsius trãsactionis allegat in simili id

mili id quod habetur.in.l.fina.C.de contrahen.emp.⁊.l.si quis arbitratu
10 in princip.ff.de verbo.obliga.⁊.l.si merces in prin.ff.loca.sed ita est qđ †
exceptio transactionis impedit litis prosecutionem coram iudice: vt.l.
eleganter.§.si quis post.ff.de condi.indebi.l.fratris.C.de transac.et.c.j.de
litis contest.in.vj.⁊ in contractu transactionis non est locus penitentie.l.
quanuis.C.de transac.et per illam.l.dicit expresse Bald.in.l.si quis rem.
ff.de arbi.quod post compromissum factum in arbitratorē non potest vnꝰ
ex compromittentibus inuito altero ire ad iudicem et prosequi causam
in iudicio super qua erat factum compromissum in arbitratorem.et idem
dicit Bald.in.l.eos.§.apostolos prope finem.C.de appel.et Ange.in.l.
qui fidem.ff.de transac.et Ludouicus romanus in.l.ij.in.xlix.colum.ff.de
re indica.⁊ idem clare firmat Paulus de cast.in dicta.l.qui fidem per.l.pe
cuniam.ff.si certum peta.nam scđm eum quando compromittitur in ar-
bitratorem est quedam transactio et actio speratur tolli per sententiam
arbitratoris ideo si actor recurrit ad iudicium pendente compromisso po
test repelli per exceptionem:vt.d.l.pecuniam si autem non opponeretur
exceptio dependentia compromissi tunc ſm eum habet locum distinctio
posita per Bar.in.d.l.qui fidem idem in effectu tenet ipsemet Paulus in
dicta.l.pecuniam saltem quando ex forma statuti sententie late ab arbi-
tris vel arbitratoribus mererentur executionē sicut sententia prout quasi
communiter sunt statuta per italiam:vt dicit Barto.in.d.§.arbitrorum in
iij.vel.iiij.colum.dum querit an ex sententia arbitratoris oriatur actio
11 et † talis calculator et reuisor videtur ꝙ possit non solū calculare sed etiā
discernere que expense et debita sint admittenda et que non hoc voluit
Bar.in.l.instar.que est.l.ij.circa medium.C.de iur.fi.lib.x.facit.l.in omni-
12 bus.§.j.ff.de diuer.⁊ tempo.prescrip.pro hoc etiā facit † quia illa electio
facta de communi consensu partium de illo reuisore pendente iudicio di
citur esse quoddam compromissum factum in arbitratorem.et per conse
quens est quedam transactio vt supra probaui.sed transactio intelligitur
facta super eo super quo lis pēdebat.l.si de certa ⁊ ibi plene no.C.de trā
sac.no.glos.⁊ doct.in.l.emptor.§.lucius.ff.de pact.⁊ per Inno.in.c.conque
rente in fi.de offi.ordi.⁊ Barto.in.l.de pupillo.§.si in pluribus.ff.de trans
ac.et alij in.c.j.de transac.ergo cum lis seu controuersia esset super dicto
saldo ⁊ calculo:qꝛ opponebatur pro parte baldasaris qđ erant posita in
saldo ⁊ calculo ea que poni non debebāt sequitur ꝙ super predictis intel-
ligitur data potestas dicto reuisori a partibus electo.

¶ Summarium super consilio.xxij.

1 ☞ Verba supra ⁊ infra posita in instrumento quomodo intelligantur in molendinis que non possunt fieri a parte superiori vel inferiori dicti canalis.
2 Non est interpretandum ꝙ consiliū representans populū voluerit cōcedere id quod fuisset contra publicam vtilitatem.
3 Sequenda est interpretatio que a longo vsu ⁊ obseruantia data est.
4 In contractibus vnūquodq̄ verbum est cum virtute aliquid operandi.

¶ Consilium.xxij.

¶ An illa verba supra ⁊ infra apposita in instrumento in quo prohibe-
tur fieri aliud molendinum a parte inferiori vel superiori canalis compre
hendant ꝙ non possit fieri in locis que sunt ex transuerso.

Domini redemptoris nostri
innocato suffragio. Consideratis his que narrantur in
themate.⁊ attentis his que copiose ⁊ eleganter superius
allegata sunt per clarissimum dominum supra consulen-
tem breuiter absq̄ repetitione eorum que dicta sunt per
dominum consulentem sentio pro dicto panfilo et consequenter dictum
sempronium emptorem audiendum non esse super destructione dicti mo
1 lendini per panfilum constructi.moueor principaliter † quia cum verba
apposita instrumento venditionis molēdini facte dicto sempronio in ea
parte in qua dicitur quod nullū aliud molendinum ad molendum blada
decetero fieri possit extra ciuitatē bononie a parte superiori vel inferio-
ri dicti canalis nauigij reni:possunt dupliciter intelligi vno modo quod
non possit fieri aliud molendinum a parte superiori vel inferiori dicti ca-
nalis.s.iuxta ipsum canale scđm quod protendit ipsum canale absq̄ eo qđ
comprehendantur lóca que sunt remota a dicto canali ⁊ sic sunt ex trans-
uerso.secundo modo scđm quod allegatur pro parte dicti sempronij pos-
sunt dicta verba intelligi.s.ꝙ comprehendantur etiam loca que sunt ex-
transuerso vbicunq̄.sed ita est qđ vbi in contractibus verba possunt ha-
bere duplicem intellectum fit interpretatio contra eum qui se fundat ex
talibus verbis instrumenti.l.veteribus.ff.de pact.l.stipulatio ista.§.in sti
pulationibus.ff.de verbo.obliga.et plene no.in.c.ex literis de spon.et in
c.contra eum de regu.iur.in.vj.sed dictus sempronius est ille qui se fun-
dat ex verbis dicti instrumenti ergo fieri debet interpretatio contra eum.
⁊ pro hoc etiam facit quia probatio debet de necessitate concludere.c.in
presentia de proba.l.neq̄ natales.C.de proba.ergo non sufficiunt ad pro
bandum intentionem dicti sempronij dicta verba instrumenti que pro-
pter multiplicem intellectum quem habere possunt non possunt dici de
necessitate concludere pro intentione dicti sempronij. ¶ Predicta aper
te comprobantur pro id quod habetur insti.de gradi.iuxta prin.vbi im-
perator inquit supior cognatio est parētum inferior liberorum ex trāsuer
so fratrū sororū ve.⁊ idem habetur in.l.iurisconsultus.§.sunt ex lateribus
cum.§.sequenti.ff.de gradi.apparet ergo negari non posse qđ he dictio-
nes supra et infra non comprehendunt de necessitate illud quod est ex
transuerso.⁊ per consequens militant ea que supra dicta sunt vz fieri de-
bere interpretationem in dubio contra sempronium confirmantur quia
si aliter diceremus.s.qđ loca que sunt ex transuerso vndique comprehen-
derentur sequeretur ꝙ in nulla fere parte comitatus bononie potuissent
molendina construi quod in specie verisimiliter non concessisset cōsilium
ciuitatis dicto sindico vt id facere posset propter magnam necessitatem
incolarum et publicam vtilitatem.igitur non debet etiam venire in dicta
concessione in qua de hoc nulla in specie mentio facta est.ar.l.obligatione
2 generali.ff.de pigno.⁊.l.j.C.que res pigno.obli.po.quod autem non sit †
interpretandum consilium representans populum voluisse concedere id
quod fuisset contra publicam vtilitatem notat Jaco.de ra.in.l.si pecu-
lium.§.sicut per illum text.ff.de pecul.leg.⁊ Bald.in.l.milites in fi.C.de te
stamen.mil.⁊ in.l.ij.C.an seruus ex suo fac.⁊ in auc.⁊ diminutio in vlti.co-
lum.C.an vxor pro mar.et not.Barto.in tractatu represaliarum in.iij.q.
septime questionis principalis.bene facit text.not.in.l.si quis in graui.§.
3 his quoq̄.ff.ad sille. ¶ † Fortificantur hec quia sequenda est interpreta-
tio que ab ipso longo vsu ⁊ obseruantia data est.l.minime ⁊.l.si de inter-
pretatione.ff.de legi.c.cum dilectus de consue.Sed per longa tēpora ser-
uatum est ꝙ in locis que sunt ex transuerso constructa sunt molendina er-
4 go id seruari debet. ¶ † Postremo pro hoc etiā adducitur quia vbi fieri
potest ꝙ in contractibus nedum clausula sed vnū quodq̄ verbū non sit si
ne virtute operandi illud in dubio fieri debet vt inquit Bald.in rubrica.
C.de contrahen.emp.in.ix.q.allegat.l.hanc legem.ff.de contrahen.emp.
⁊.l.si stipulatus in princip.ff.de vsur.sed si dicta verba instrumēti prohibē
tia construi molendinum a parte superiori ad inferiorem dicti canalis na
uigij comprehenderent etiā loca que sunt ex transuerso resultaret ꝙ sup
flua ⁊ sine virtute operandi redderetur alia pars instrumenti in qua dici-
tur ꝙ non possit cōstrui molendinum in flumine reni vel in alijs aquis cir
cunstantibus dicto molendino vendito dicto sempronio a ponte reni stra
te sancti felicis supra ⁊ infra spaciū quatuor miliarium a clusa dicti flumi
nis reni supra.

¶ Summarium super consilio.xxiij.

1 ☞ Pecunia debita ex vna causa absq̄ noua numeratione potest cōuerti in aliam.
2 An quādo cōditio est apposita vt in fine termini possit retineri pecunia requiratur declaratio retentionis post dictum terminum.
3
4 Verba limitatiua ⁊ qualificatiua intelliguntur scđm id ad quod referuntur.
5 Non est verisimile ꝙ contrahentes voluerint incontinenti se corrigere.
6 Contractus vltro citroq̄ obligatorius non valet si conferatur in voluntatem vnius ex contrahentibus.
7 Vbi est error non potest dici quod adsit consensus dans aliquod robur contractui.
8 Ad euitandam presumptionem more quid presumitur.

¶ Consilium.xxiij.

¶ Si promitto tibi restituere in fine trium annorum sexcentum aureos
cum pacto quod si volam retinere post finem dictorum trium annorū di
ctam pecuniam ad traficandum possim hoc facere.et contingit qđ finitis
tribus annis non restituo ⁊ nil dico an videar voluisse dictam pecuniam
esse conuersam ⁊ retentam ⁊ pro dicto trafico ⁊ an valeat dicta conuentio.

Redemptoris nostri inuoca-
to suffragio. Consideratis verbis conuentionum initarū
inter magistrum Jacobum de Ferrarijs de mātua ex par
te vna et Joannē mastinū suo nomie et vice ac nomie fra
trū ex altera ꝑut apparet i scripta ꝓuata sub anno.1462.
et die.xxv.Februarij ⁊ visis verbis proclamatis postea emanatis pro par
te Illu.domini Marchionis mantue visoq̄ istrumento cuiusdam alte-
rius conuentionis celebrate inter dictas partes de anno.1465.die sexto
mensis Aprilis videtur mihi breuiter concludendum dictum magistrum
Jacobum nō posse vti illo beneficio proclamatis.s.ꝙ possit soluere libras
quatuor et solidos tredecim presentis monete pro libris quinq̄ ⁊ solidis
octo in ratione debiti dictorum ducatorū sexcentum septuaginta quinq̄
ad quos tenebatur dictus magister Jacobus dictis de mastinis prout in
dicta scriptura priuata continetur eo quia non apparet de vera numera-
tione et solutione dictarum pecuniarum facta per dictum magistrū Ja-
cobum dictis fratribus de mastinis infra terminum trium annorum pre-
fixum dicto magistro Jacobo ad soluendum vt apparet in dicta scriptu-
ra priuata nec etiā apparet de dicta vera numeratione ⁊ restitutione fa-
cta dictis de mastinis post dictum terminum trium annorum infra vnum
mensem ſm formam dictis proclamatibus per qđ proclama est fundata
intentio dictorum de mastinis solum restat videre an quia actum fuit in
ter dictas partes dicta die.xxv.Februarij ꝙ dictus magister Jacobꝰ pro-
mittebat dictis de mastinis reddere ducatos.675.auri cum hoc pacto et
cōditione qđ finitis dictis tribus annis si dictus magister Jacobus volet
tenere dictos ducatos.675.vel partem ipsorū ad traficandū ⁊ mercandū
in suis mercantijs quod dicti de mastinis tunc essent sibi obligati ad dan-
dum vel relaxandum vsq̄ ad terminum quatuor annorum incipiendorum
finitis dictis tribus primis annis ad dimidiā lucri ⁊ damni.et cū hac clau
sula ꝙ eueniēte dicto termino triū annorū dicti de mastinis ex nūc ꝑut ex
tūc ⁊ ex tūc ꝑut ex nunc dant ⁊ relaxant dicto magistro Jacobo ꝑut seu eo

modo quo dictum est supra videatur magister Jacobus incontinenti finitis dictis tribus annis voluisse retinere dictas pecunias ad negociandum et mercandum pro dictis quatuor annis: et sic ante lapsum mensis de quo in proclamate post dictos tres annos videatur dictas pecunias sibijpsi soluisse et eas esse conuersas in causam dicte negociationis et societatis de voluntate dictorum de mastinis cum beneficio dicte proclamati attento † q pecunia debita ex vna causa absq noua numeratiōe potest conuerti in aliam. l. si ex pretio. C. si cer. peta. et. l. lucius la secunda. ff. depo si. r no. in. l. singularia. ff. si cer. pe. r si dicta pecunia intelligatur incontinenti post dictos tres annos conuersa in causam dicte negociationis et scietas sequitur qd videtur in effectu prorogata dicto magistro Jacobo dilatio soluendi. r per consequens non fuit in mora aliqua etiam per lapsum illius mensis secuti post dictos tres annos iuxta. l. cum stipulatus sim mihi a proculo. ff. de verbo. obliga. r. l. sed si manente. ff. de precario. et in hoc videtur dicendum q dita pecunia non videtur retenta r conuersa in causam dicte negociationis et societatis quia presupponitur quod nō apparet dictum magistrum Jacobum infra dictos tres annos r mensem declarasse se velle dictas pecunias retinere in causam dicte societatis aliter q appareat ex dictis scripturis sz ita est q † illa verba conditionalia de quibus in dicta scriptura priuata vez si dictus magister Jacobus finitis dictis trib⁹ annis volet retinere dictos ducatos. 675. vel partem ipsorum ad traficandum rc. exigitur de iure pro sui implemento quādo cōuētio valeret q dictus magister Jacobus suam voluntatem declararet. r sic declararet se velle retinere: vt. l. si ita legatuz. §. illi si volet. ff. de leg. j. r. l. centesimis. §. fina. ff. de verbo. oblig. l. fi. C. de contrahen. emp. cum si. ¶ Nec ad hoc obstat † q in dicta scripta dicitur q euueniente dicto termino triuz annorum exnunc prout extunc dicti de mastinis dant r relaxant dicto magistro Jacobo sicut supra dictum est rc. quia respondeo q illa verba satis aperte sonant illam dationem r relaxationem fieri sub illa eadem conditione superius specificata in eadem scriptura. l. si finitis dictis tribus annis dictus magister Jacobus volet tenere dictas pecunias ad traficandū in suis mercantijs ad dimidiam partem lucri et damni. hoc donotant illa verba vcz † prout dictum est supra que sunt verba limitatiua et qualificatiua scdz id ad quod referuntur. l. edita et ibi nota. C. de eden. et in. l. item apud. §. quod ait. ff. de iniurijs et in extrauaganti ad reprimendum in verbo prout. et ibi per Barto. r per Bald. in. l. ij. C. de erro. aduo. et in dicta. l. edita post Barto. ibi hoc etiam probatur ratione quia † non est verisimile q contrahentes voluissent incontinenti se corrigere. l. nam ad ea. ff. de condi. et demonstra. vnde debet fieri talis interpretatio verborum per quam non videbantur contrahentes sibijpsis in scriptura contrariari in prima constitutione codicis. §. quibus. c. cum tu. de test. bene nota. Cy. in. l. in exercendis in secunda. q. C. de fide instrumen. et Barto. in. l. scripture eod. titu. r docto. maxime Anto. de butri. i. c. imputari de fide instrumentorum. ¶ Alia principali ratione ostendo quod nō potest dici conuersam fuisse dictam pecuniam i dictam causam societatis: quia dicta conuentio seu contractus societatis non valuit: quia † contractus vltro citroq obligatorius prout est contractus societatis vt similis non valet si conferatur in voluntatem vnius ex contrahentibus. l. in ementis. et ibi notatur maxime per Cyn. in sua magistrali distinctione. C. de contrahen. emptio. et plene notatur in. l. in personam. §. generaliter. ff. de regul. iur. itantum quod licet alias i contractu qui esset ex vna parte tantuz obligatorius distinguatur an conferatur in voluntatem promissoris per hec verba promittis cum volueris. et tunc valet an vero per hec verba promittis si volueris. et tunc non valet. vt. d. l. centesimis. §. final. cum illa distinctio non habeat locum i contractibus vltro citroq obligatorijs: quia in illis etiam si esset dictum cum volueris seu cum voles non valebit: vt est de mente Cy. in. dicta. l. in ementis in distinctione sua per illum text. r hoc etiam clare tradit Raphae. in dicta. l. centesimis. §. fina. allegat dictam. l. in ementis que indistincte loquitur. r. l. qd sepe. §. j. ff. de contrahen. emp. et in casu nostro fuit facta conuentio per illa verba si volet rc. et sic est casus magis clarus quod non valuerit illa conuentio. et per consequens nō potest dici q dicta pecunia fuerit conuersa in causa societatis et qd licuerit dicto magistro Jacobo vigore dicte conuentionis retinere dictam pecuniam etiam vltra mensem de quo in dicto proclamate: immo fuit in mora in fine dictorum trium annorum si non restituit: quia sciuit vel saltem scire debuit se teneri r dictam conuentionem r cōtractum societatis non tenere. propterea non excusatur a mora: vt. l. quod te in fin. et ibi not. ff. si certum peta iuncta. l. leges sacratissime. C. de legi. et. l. late. ff. de verbo. significa. ¶ Nec etiam obstat si diceretur q in instrumento confecto vltimo loco inter partes de anno. 1465. die sexto mēsis aprilis dicatur quod dicte partes intendunt a dicto contractu societatis recedere q̄tum est in ea parte dūtaxat que cōtinet q finitis tribus annis primus dictus Magister Jacobus possit dictos denarios retinere ad societatē vsq ad alios quatuor annos rc. et sic videantur presupponere partes societatem esse contractam: quia respondeo q attento qd in superiori parte eiusdem instrumenti est facta mentio q dicta societas fuerat contracta sub dicta conditione si voluerit rc. sequitur q illa sequentia verba instrumenti dicentia qd dicte partes intendunt recedere a dicto contractu societatis itelliguntur de societate scilz futura seu conditionali: quia illa verba. s. a dicto contractu faciunt relationem precedentium cum suis qualitatibus. l. a filio. §. testator. r. §. sequenti. ff. de alimen. r ciba. lega. et. l. iij. in princip. ff. de fundo instruc. not. Barto. in. l. si quis seruum. §. fina. ff. de lega. ij. in versic. quero testator reliquit rc. et in. l. j. ad fi. ff. si familia fur. fe. dica. et in. l. j. in princip. ff. de recepta. in consilio suo incipiente statuto ciuitatis Florentie cauetur rc. Preterea dicta verba fuerunt adiecta causa derogandi societati predicte merito non debent operari contrarium effectum. s. quod tribuant robur ipsi contractui societatis. l. legata inutiliter. ff. de adi. leg. r. l. legata. ff. de lega. primo. Deniq apparet ex dictis verbis contrahentes errasse: quia putabant dictam conuentionem r contractum societatis valuisse alias enim frustra faciebant conuentionem per quam dicebant se velle discedere a societate merito † vbi est error non potest dici q adsit consensus dans aliquod rebur contractui. l. si per errorem. ff. de iurisdic. om. iudi. l. ita stipulatus in princip. ff. de verbo. obligatio. Preterea tēpore dicti vltimi confecti instrumenti iam erat elapsus mēsis de quo in proclamate. et sic dato q per ibi contenta videretur facta declaratio voluntatis magistri Jacobi de retinendis pecunijs occasione dicte societatis tamen non potest dici q per hoc censeatur et intelligatur dictas pecunias esse solutas et conuersas in causam societatis cum beneficio concesso a dicto statuto considerato q tempore dicti vltimi confecti instrumenti erat elapsus mensis vsq ad quem durabat facultas soluendi cum dicto beneficio. ¶ Minus etiam obstat qd in dicto instrumento dicatur quod dictus magister Jacobus promittit soluere infra quatuor annos dictas pecunias in ea moneta r ad cursum eius monete ad quam et in qua deberet dictus magister Jacobus r posset soluere et potuisset si dicta societas firma permansisset: quia respondeo quod quatenus illa verborum expressio noceret dictis de Mastinis ipsi in hoc non consenserunt vt in dicto instrumento dicitur merito illa verba eis non preiudicant in iure iam quesito vigore prime scripte et dicti proclamati nisi interueniente eorum consensu. lege sicut. C. de actio. et obligatio. l. fina. ff. de pac. ¶ Preterea illa verba non presupponunt saltez concludenter quod debeat magister Jacobus posse soluere ac si illa societas robur et firmitatem habere cepisset ante lapsum mensis de quo in proclamate. quia illa verba non sunt restricta ad societatem que cepisset habere vires ante lapsum dicti mensis: vnde potuisset esse qd elapso dicto mense cepisset dicta societas habere effectum: vt quia post dictum mensem magister Jacobus declarasset se velle haberet locum dictum contractum societatis posito q conuentio valuisset et tamen tunc talis societas post dictum mensem incipiens habere vires non faceret quod magister Jacobus deberet gaudere beneficio proclamatis: vnde posito quod dicti de mastinis haberent acquiescere illis verbis prolatis per dictum magistrum Jacobum in dicto instrumento. tamen quia non concludunt de necessitate et debent in dubio interpretari contra illum qui se fundat ex illis verbis idest contra magistrum Jacobum. l. veteribus. ff. de pactis. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ff. de verborum obligatio. sequitur q non releuant dictum magistrum Jacobū vt ibi r in. c. in presentia. cum simi. de proba. ¶ Postremo non obstat predictis si allegaretur quod considerato quod dictus magister Jacobus retinendo et non restituendo in fine dictorum trium annorum dictas pecunias vt promiserat videatur eas conuerti voluisse in causam dicte societatis incontinenti. s. in fine dictorum trium annorum. et sic durante tempore proclamatis: quia nisi hoc diceremus sequeretur q al's ipse videretur esse in mora et † ad vitandam presumptionez more debeat presumi ex non restitutione pecuniarum eum satis declarasse velle pecunias illas habere in causam societatis per ea que notabiliter decidit Barto. in. l. gerit. ff. de acquiren. here. circa antepe. colum. in ver. pone debitor in diem vel sub pena rc. et in sua disputatione incip. debitor in diem rc. vbi querit quid si debitori obligato soluere ad diem vel sub pena delata fuit hereditas creditoris sui et dictus debitor postea eueniente die solutionis non soluit dictum debitum illis qui essent successuri in hereditate dicto creditori: si ipse debitor repudiasset hereditatem predictam sibi debitam an iste debitor non soluendo et retinendo pecuniam videatur adire hereditatem. et decidit qd sic. quia si aditio non presumeretur videretur esse in mora soluendi: sed esse in mora est delictum sm eum. vt. l quod te. ff. si certum peta. et. l. qui sine. ff. de regu. iur. et notatur in. l. si filius. ff. de interroga. actio. ergo debemus interpretari quod videatur adiuisse ne incidat in delictum. lege marito. ff. pro so. hoc etiam probat per text. in. l. si peculium. §. sicut autem. ff. de pecul. lega. quam inducit sic. sicut hereditas aditur solo animo domini probato per aliquam declarationem vel factum vt notatur in dicta. l. gerit. ita peculium adimitur seruo solo animo domini quecunq indicia probato. lege non statim. ff. de pecul. sed videmus quod si dominus esset debitor serui et ei differat soluere illud non soluere in dubio inducit animum adimendi peculium vt in dicto. §. sicut autem. vt plenius per Barto. in dictis locis. quia ad hoc respondeo primo quod vt dicit Barto. in dicta l. gerit illa sua decisio procedit quando heres allegat r dicit se adiuisse r adire voluisse nō soluendo. ita in casu nostro vbi magester Jacobus non diceret se ante finem dicti mensis declarasse et intellexisse habere in causam dicte societatis non obstaret decisio Bar. ¶ Secundo respondeo qd decisio Barto. non obstat eo quia etiam si dictus magister Jacobus expresse hoc declarasset nihil releuasset dicta declaratio: quia illa conuentio et cōtractus societatis positus in voluntatem dicti magistri Jacobi non valuit vt probaui supra. et ista est sufficiens responsio. ¶ Tertio etiam posset dici qd multi damnant illam opinionem Barto. vt facit Bald. in. l. si certis annis in vltima colum. C. de pac. et in. l. j. in. viij. q. C. qui admitti ad bo. po. possunt. r in lege non hoc. C. vnde cogna. et in. l. in his. §. seruus. ff. soluto matri. et

matri.⁊ in.l.dos a patre.C.solu.matri.⁊ in.l.cum antiquioribus ⁊ ibi etiā
Salyce.C.de iure delibe.⁊ Salyce.in.l.si filius.C.de peti.heredi.et in.l.ij.
C.de legit.here.⁊ ita etiā consuluit Ange.in cōsilio in ordine meo.cccxiij.
incipiente an pater non restituendo ⁊c.⁊ probant per dictam.l.cum anti
quioribus in verbo nec aliquid gesserit ⁊c.⁊ per dictam.l.non hoc.et per
l.si preteritus.ff.de bono.posses.contra tab.⁊ per dictam.l.ij.C.de legi.he-
re.cum alijs allegatis per eos in dictis locis vbi respondent ad allegata
per Bar.tamen tutior est precedens responsio.ex quibus omnibus con-
cludo dictum magistrum Jacobum non posse vti beneficio dicti procla-
matis prout supradixi.

¶ Summarium super.xxiiij.consilio.

1 Publiciana ⁊ rei vendicatio quomodo simul intentantur.
2 Rei vendicatio ⁊ petitio hereditatis simul in eodē libello annullari nō possunt.
3 Intentio agentis non est probata quo ad dominiū etiam ꝙ constet bona esse illa de quibus in libello fit mentio.
4 Ex titulo ad hoc vt transferatur dominium requiritur traditio.
5 Constituens se possidere non probat traditionem.
6 Testis deponens de fama nisi reddat sufficientem causam scientie etiam non interrogatus non probat. 10.
7 Testis volens probare dominium quid debet dicere.
8 Testis deponens talem esse dominum talis fundi ⁊ in casu scientie dicat quia audiuit non probat.
9 Testimonium auditus ab alio regulariter non valet.
11 Probatio ꝙ pater possedit tale castrū ⁊ quod fuit habitus ⁊ reputatus pro domino non dicitur probatum esse dominium.
12 Fama legitime probata non probat dominium nisi in antiquis.
13 Dominiū non probatur ex quo dixit se possidere pro sua ⁊ tanq̄ sua.
14 Legitima prescriptio acquirit vtile dominium.
15 Publiciana non datur contra titulo possidentem.
16 Propter titulum presumitur bona fides.

¶ Consilium.xxiiij.

¶ Qualiter debent testes deponere vt probent famā ⁊ an ⁊ quando per famam probetur dominium.

DOmini redemptoris nostri
inuocato suffragio.Circa processū cause vertentis inter
dominam Claram filiam quondam Joānis olim domi-
ni Marci de marchis de veruculo ex parte vna agentem
et ser.Cichinum de canipa ciuem cesene ex altera se defen
dentem contra quem dicitur latam esse sententiam condemnatoriam que
ritur an sit iuste lata cum ab ea sit appellatū et breuiter mihi videtur di-
ctam sententiam fuisse et esse iniuste latam et maxime ex infrascriptis.
1 nam † intentata fuit rei vendicatio ⁊ publiciana simul:vt ostēdunt illa ver
ba narratiua per que narratur quod res petita spectauit et pertinuit iu-
re directi dominij vtilis vel quasi ad predictum dominum Marchum
de veruculo tempore eius vite et mortis hodie spectat et pertinet ad di-
ctam dominam Claram heredem predictam iure predicto.et ita etiam in
conclusione libelli petitur declarari dictam rem spectare et pertinere ad
dictam dominam Claram heredem predictam dicto iure.hec habentur
in.c.abbate sane de re iudi.in.vi.⁊ legitur ⁊ no.in.l.j.ff.de publica.⁊ no.in
§.alie.insti.de actio.⁊ nota.in.c.ij.de libel.ob.cum simi.et in casu predicto
non intelligitur intentata petitio hereditatis sed rei vendicatio et publi
ciana.vt in terminis declarant notabiliter Bald.et Ange.in.l.ij.in fi.C.
2 de peti.here.quinimmo † vtraq; actio.s.rei vendicatio ⁊ petitio heredita
tis simul in eodem libello cumulari non potuissent vt ibi notabiliter per
eos post gl.que disputatio hic non est necessaria attento ꝙ non intelligi
tur intentata petitio hereditatis vt ibi p eos. ¶ Videamus igitur vtrū
sit probata intentio agentis ⁊ certe mihi concludendum videtur ꝙ non.
nam actor produxit ad probationem iuris sui instrumentum dotis domi
ne Clare vxoris olim dicti domini Marchi.Item produxit aliquos te-
stes circa instrumentum predictum concludendum est ꝙ per illud non est
fundata intentio agentis.quia in eo instrumento continetur quod Mar
chus de brancaleonibus pro dote domine Clare filie sue dedit dicto do-
mino Mattabeo certam tumbam cum certis petijs terre quas promisit
restituere ipsi Marcho vel dicte domine Clare in omnem casum et euen
tum dotis restituende et posito etiam ꝙ constaret bona de quibus in di-
3 cto instrumento esse illa eadem de quibus in libello:tamen pro hoc † non
probatur intentio agentis neq; quo ad dominium pro quo datur rei ven-
dicatio quia oportuisset probari qd̄ dictus Marchus fuisset dominus
ad hoc vt per talem titulum esset trāslatum dominium.l.traditio.ff. de
acquiren.rerum domi.l.cum res cum ibi plene notatis.C.de probatio.et
etiam propter alios defectus quos statim subdam circa probationē qua-
si dominij. ¶ Nec etiam sufficit dictum instrumentum ad probationem
4 quasi dominij causantis publicianam quia † ad hoc vt ex titulo transfera
tur verum dominium requiritur traditio.l.si ager.ff.de rei vendica. et.l.
ex stipulatione.ff.de acquiren.possessio.⁊ plene not.in.l.si fundum.ff. de
fun.dot.⁊ q̄tum ad hoc vt ex titulo transferatur dominium et publicia-
na requiritur qd̄ interueniat non solum traditio rei.l.j.et.l.traditionem.
ff.de publicia.sed etiam traditio possessionis vacue.vt plene concludit
Cyn.in dicta.l.cum res quem alij ibi sequuntur et Joan.and.in additio.
Specu.in titulo.de cau.pos.et proprie.in.§.nunc videndum in additione
incipiente de hoc est ⁊c.⁊ Bald.in.l.nam ⁊ postea.§.si petitor.ff.de iure-
iuran.et in.l.cum qui.§.pretor.ff.de publicia. Sed de huiusmodi tradi-
5 tione non constat.nam licet † in instrumento dictus Mattheus consti-
tuat se possidere nomine dicti domini Marchi tamen illud non probat
traditionem nisi probaretur quod dictus Marchus tempore dicti instru
menti tenebat seu possidebat dictas res quia alias non potuit per consti
tutum transferre in alium illud quod penes se non erat dicta.l.traditio et
ita colligitur ex no.per gloss.⁊ Ange.in.l.ij.C.de acquiren.posses.et in.l.
q̄uis.§.j.ff.eo.titu.et per Bar.⁊ Ange.in.l.quedam mulier.ff.de rei ven-
dica.⁊ Bald.in.l.j.C.quando liceat.ab emp.disce.⁊ Antonio.de but.in.c.
cum venisset de restitu.spolia. ¶ Nec etiam per testes est probatum legi-
time de traditione facta seu de possessione predicta.nam super hoc sunt
tres testes qui aliquid circa hoc videntur deponere vnus est dominus
Joannes quondam matri Jacobi alius est frater Joannes de veruculo
alius est Gaspar blanchini primus videlicet dominus Joannes non pro
bat dictam traditionem vel possessionem quia non dicit quod viderit
6 traditionem vel possessionem predictam:sed deponit de publica † voce
⁊ fama et minus legitime quia non dicit a quibus audiuerit seu a quibus
originem traxerit fama predicta seu ꝙ audiuerit a maiori parte.et testis
deponens de fama nisi reddat sufficientem causam scientie etiam non in-
terrogatus non probat vt no.Ange.in repetitione.l.ea quidem in.iij.co.
C.de accusatio.per nota per Innocen.in.c.cum oporteat de accusa.et no
tat Ange.in.l.quid ergo.§.q̄tum.ff.de his qui no.infa.⁊ clare not.domi-
nus Abbas in.c.cum causam que inter archiepiscopū de testi.in.iij.col.et
in.c.consuluit.el primo per illum text.de appella.⁊ Ludouicus romanus
in.l.j.in princi.ff de ope.no.nunciatio.benefaciunt nota.per Barto.in.l.
de minore.§.si plurim.ad fin.ff.de questio.vbi dixit quod non sufficit pro
bare de fama simpliciter per.l.decurionum.C.de penis.et ita etiam Bal.
in.l.proprietatis.C.de probatio. benefaciunt nota.per Innocen.in di-
cto.c.cum causam que inter archiepiscopum et nota.etiam expresse Bal.
in rubrica:ff.de iureiuran.vbi dixit quod si testis super aliquo facto exa-
minatus respondeat vera esse et interrogatus de causa scientie respon-
deat se scire quia est fama:non probat.quia non reddit rationem per sen-
sum corporis.iuxta ea que habentur in.l.quia testamēto.§.fina.ff.de testa.
et in.l.testium.C.de testi.et in.§.si vero absunt in auc.de here.et fal.cum
simi.Et licet predictus testis dicat ꝙ dicta bona spectarunt et pertinue-
runt iure directi dominij vtilis vel quasi ad dictam dominam Claram an
tiquam et post eius mortem ad dictum dominum Marchum tanquam
patrem.⁊ legitimum administratorem dicti Joannis eius filij et postea
dictorum Joannis ⁊ clare nepotum dicti domini Marci tamen hoc non
concernit probationem traditionis ⁊ possessionis sed probationem do-
7 minij.quod quidem † non probatur per testem qui dicit dominam Cla-
ram fuisse dominam dictarum rerum eo quia vidit quia ista non est bona
et concludens ratio in teste volente probare dominium quia debet di-
cere se vidisse ea per que transfertur dominium:vt quia dicat se vidisse
ipsam emere dicta bona ⁊ sibi esse tradita seu possedisse cum tali iusto ti-
tulo longo tēpore ⁊c.al's autē si dicat se scire quod dn̄a Clara erat domina
quia vidit non probat ita notat Specul.in titul.de testi.§.nunc tractan-
dum versicul.quid ergo si quis petit ⁊ est de mente Innocen.⁊ aliorum in
dicto.c.cum causam que inter archiepiscopum.et legistarum communiter
8 in.lege solam.C.de testi.⁊ pari † ratione testis deponens talem esse domi
num talis fundi ⁊ in causa scientie dicat quia audiuit hoc non probat quia
ex eo quod audio dici talem esse dominum fundi non deprehenditur qd̄
sit dominus sed ex titulo iusto ⁊ traditione seu ex longa possessione habi
li ad prescriptionem vt plene not.in dicta.l.cum res.⁊ per Innocen.in di
9 cto.c.cum causam. ¶ Preterea † testimonium auditus ab alio regulari-
ter non releuat.d.l.testium.et.c.tam literis.de testi.cum ergo in nulla par
te dictus testis dicat vidisse traditionem vel possessionem nō probat eā
et si verba testis sunt dubia interpretantur contra producentem.c.in pre-
10 sentia.de proba.nec dicta † depositio testis de fama est legitima et conclu
dens et probatio dominij per hanc rationem prolatam a teste dicente se
scire quia vidit vel audiuit non est bona vt est dictum.ergo dictus testis
non releuat. ¶ Nihil etiam releuat ꝙ dictus testis dicat ꝙ dicta possessio
tēpore vite ⁊ mortis dicti domini Marci communiter vocabatur et ap-
pellabatur tumba domini Marci ⁊ quod ita erat publica vox et fama qr
vt dixi iste testis nō dicit quod hoc ipse testis audiuerit dici a maiori par-
te prout requiritur vt per Bartol.in.d.l.de minore.§.si plurium in.vj.co-
lum.in versicu.quero quid si testis dicit ⁊c.benefaciunt nota.in.l.iij.§.eius
dē.ff.de testib.et sic in hoc testis iste deponens de communi opinione et
fama non reddit rationem per sensum corporis sui vt debet.d.l.testium.
et in probatione fame hoc facere debet etiam si non fuisset interrogatus
11 vt superius dixi confirmantur hec per ea † que notant domini de rota
sua conclusione.cccxxv.incipiente.item si vēdico ⁊c.vbi concludunt quod
si ego probo quod pater meus possedit tale castrū et quod dum ipse vixit
et fuit publice et notorie habitus et reputatus pro domino illius castri
non obtineo in iudicio in quo vendicabam castrum:quia per hoc non di-
citur probatum esse dominium vel quasi dominium.allegant nota.per
docto.in dicta.l.cum res.⁊ in dicta.l.proprietatis.et in.l.quidam in suo.ff.
de conditio.institu.et per gloss.in dicto.§.eiusdem ⁊ per glossa.et docto.
12 in.c.veniens.de testib.preterea fama † legitime probata non probat do-
minium nisi fortasse essemus in antiquis idest in excedentibus tempus

a quo distamus per annos centum vt no. Inno. in c. veniens. et in c. quid per nouale de verb. signi. et Spe. in titu. de proba. §. probare. versi. no. qđ presumptus. Alius testis scilicet frater Joannes nihil probat: quia solum dicit ꝙ vocabatur la tumba de miser Marcho quousqꝫ dicta tumba existebat ꝛ non dicit a quo vel a quibus ita vocaretur. et sic an a maiori parte. preterea non probat per notata in dicto. §. eiusdem ꝛ in dicto. §. si plurium ꝛ interrogatus in causa scientie dicit ꝙ predicta vidit et audiuit et presens fuit ꝛ quod fuit ꝛ est publica vox ꝛ fama in ciuitate arimini inter habentes noticiam de predictis. ꝛ sic talis probatio fame simpliciter facta non releuat vt per Bar. in dicto. §. si pluriuz. ad fi. cum concordantijs. s. allegatis. ꝛ dicit quod nō recordatur quod dictus dominus Marchus vel domina clara aut eius filij possederint. ꝛ sic etiam nullam traditionez vel possessionem pbat propter quam dictus allegatus titulus dotis possit in aliquo suffragari per ea que dicta sunt. ¶ Alius testis. s. gaspar blāchini posito ꝙ probaret de possessione domini marci tamen remaneret vnicus ꝛ singularis. ꝛ sic non sufficeret ad probandam traditionē vel possessionem. c. in omni de testi. l. vbi numerus. ff. de testi. et constat ꝙ dictus gaspar aliud quam semiplene possessionem simplicem domini Marci nō

13 probat † quia licet dicat quod possidebat pro sua et tanq̄ suam per hoc non probatur dominium vt no. Inno. in c. illud in fi. de presump. vbi dixit ꝙ si quis probat ꝙ domum vel possessionem aliquam possedisset aliquanto tēpore pro sua etiam si super hoc haberet famam vicinie non obtinebit: quia debet aliter probare de legitime titulo vt etiam no. Bar. in l. j. in fi. ff. pro suo et Bal. in addi. specu. in tit. de deposito in. xj. col. in versi. pono rei vendicatione ꝛc. ꝛ posito quod in casu nostro esset per dictum instrumentum probatus titulus tamen non est sufficienter probata traditio seu possessio prout requirebatur. preterea ꝛ fortius posito ꝙ esset probatum de titulo dotis domine Clare antique et de traditione seu possessione sua tamen attento ꝙ dictus reus conuentus possidet cum titulo dationis insolutum sibi facto a perleono de perleonibus sequitur ꝙ nō potest domina Clara obtinere. nam constat ꝙ non probauit de vero ꝛ directo dominio quia non est probatum ꝙ dictus Mattheus blanchini qui vt dicitur dicta bona dedit in dotem pro domina Clara antiqua esset dominus nec est etiam probatum de aliquo dominio acquisito per dictam

14 dominam Claram vel eius auctores mediante † aliqua legitima prescriptione per quam acquiritur vtile dominiū. l. j. in fi. ff. de aqua plu. arcen. ꝛ in auc. nisi triennalis. C. de bo. mater. cum ibi plene no. quia non est probatum de aliqua possessione longi temporis ꝛ continuata ſm ea que habentur in l. super longi cum ibi no. C. de prescrip. lon. tempo. ꝛ in c. si diligēti de prescrip. Tertio posito ꝙ ex illo titulo dotis esset acquisitū quasi dominium dicte domine Clare antique vel eius heredibus tamen publi

15 ciana † que datur pro tali quasi dominio nō datur contra titulo possidentem. l. siue autem. §. si duobus. ff. de publicia. sicut nec datur petitio hereditatis. l. ij. ꝛ l. hereditatis. cum simi. C. de pet. heredita. Postremo posito ꝙ plus est ꝙ probata esset intentio agentis que in veritate nō est probata vt patet ex predictis: tamen attento ꝙ reus opposuit exceptionem prescriptionis ꝛ probauit de titulo suo ꝛ de possessione suaꝛ auctorū suorum scilicet perleoni ꝛ conuentus montis oliueti ꝛ magnificorum dominorum de mala testis vltra tempus annorum. xxx. completorū ante litem motam vt patet ex dictis fere omnium testium productorum pro parte

16 sua ꝛ ex productiōe iurium dictorum auctorum. ergo sine dubio † videtur tutus reus exceptione dicte prescriptionis. l. super longi. C. de prescript. long. tempo. l. sicut. ꝛ l. omnes. C. de prescri. xxx. an. iuncta. l. pōponius. §. cum qs cū sequentibus. ff. de aqui. pos. et propter titulum p̄sumitur bona fides vt per Bal. in d. l. proprietatis ꝛ Ange. in l. pe. ff. de condi. instit. et in l. at qui natura. §. cum me absente. de negot. gesti. ꝛ Joan. de imo. et do. Abb. in dicto. c. veniens. ꝛ Joan. de imol. in l. ij. §. idem labeo. ff. de aqua plu. arcen. sed non sumus in casu l. pe. C. de euictio. et plene no. per docto. in dicta. l. super longi. et in l. celsus. ff. de vsucap. ꝛ in dicto. c. si diligenti et etiam presumitur ex possessione longi temporis vt no. Innocē. ꝛ alij post eum in c. ij. de testi. in integ. ꝛ archi. in c. j. de prescripti. in vj. ꝛ Joan. andr. in addi. Specul. in tit. de teste. §. nunc videndum. in prima additione magna. versi. item opponunt. ꝛ Ange. in l. pe. C. quibus non ob. long. tempo. prescrip. ꝛ Anto. de bu. in c. cum ecclesia. in vlti. colum. de causa pos. ꝛ do. Abb. in preallegato. c. si diligenti. per l. iij. §. si seruus. ff. de acquir pos. Ex quibus concluditur quod neqꝫ per instrumēta neqꝫ per testes est fundata intentio agentis: ꝛ posito etiam quod fuisset probata quod tamen nullo modo ostenditur ex processu nihilominꝰ adhuc obstaret exceptio prescriptionis opposita pro parte rei conuenti ꝛ per consequēs partis domini ne Clare per iudicem cause principalis ꝛ bene fuisse appellatum pro parte dicti ser Cichini ꝛ victum victori in expensis esse condemnandum.

¶ Summarium super consilio. xxv.

1 ¶ Dispositio quando profertur ab homine siue sine tempore siue per verba presentis temporis si variatio contingat circa eandem rem porrigitur ad futura.

2 In dispositione hominis vbi fit mentio de re particulari nō comprehenditur incrementum superueniens.

3 Ubi dispositio contrahentium habet in se verbum presentis temporis tunc non attenditur futurus status.

4 Litere super conferendis beneficijs vacaturis solum intelliguntur super beneficijs iam creatis.

5 Incrementum alluuionis est incrementum inseparabile.

6 Legatum factum per hec verba quicquid mihi debes lego comprehēdit etiam legatum vsurarum.

7 Attenditur mensura ꝛ status in quo res erat tempore celebrati actus.

8 Uallium appellatione an cōprehendantur nemora seu fundus aquarum in vallibus extantibus.

9 Dictio sine arbustis ꝛc. est dictio priuatiua ꝛ negatiua.

10 Dispositio in clemen. plerisqꝫ de electio. habet etiam locum in ecclesia carente populo tantum. 13.

11 Arbusta dicuntur quando sunt arbores incise remanente solo trunco.

12 Omnis dispositio recipit interpretationem a communi vsu loquendi.

14 Natura copule an requirat omnia enumerata.

15 Ad hoc vt dicantur nemora ꝛ non vallis que requirantur.

16 Interpretatio non debet fieri: vt sibijpsi incōtinenti videatur cōtrariari.

¶ Consilium. xxv.

¶ An in contractibus comprehendantur futura an vero debeat attendi tempus contractus ꝛ si concessi tibi vsqꝫ ad valles intelligitur vsqꝫ ad locum in quo tempore contractus erant valles ꝛ non prout in futurum ꝛ si actum est ꝙ ille locus intelligatur esse vallis in quo esset fundus aquarū Canne ꝛ vulgariter sine arboribus ꝛ arbustis requiratur copulatiue ꝙ sit fundus aquarum ꝛ canne ꝛ vulgariter an sufficiet alterū ꝛ quid si ibi sunt arbores sed non arbusta ꝛ quid est arbustum ꝛ quid vallis.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Consideratis verbis instrumenti conuentionum initarū inter magnificos dominos dominuz Albertum gulasium et Sibertum de pijs de carpo dominos Carpi ꝛc. ex parte vna et magnificos dominos Joannem ꝛ Franciscum de la mirandola dominos Mirandule ꝛ comites concordie ꝛc. ex parte altera et visis his de quibus in themate suprascripto fit mentio. Super primo dubio an confines esse debeant vbi tempore cōfectionis dicti instrumenti erant valles an vero vbi hoc tempore valles esse reperiuntur videretur prima consideratione dicendum etiam tem-

1 pus presens esse attendendum quia † quando dispositio profertur ab homine. siue sine tempore siue etiam per verba presentis temporis si variatio contingit circa eandem rem porrigitur ad futura. primum probatur in l. quod in rerum §. si quis post. ꝛ l. si ex toto in principio. ff. de legatis primo. ꝛ l. cum fundus nominatim. ff. de legatis secundo. Secundum probatur in l. si. §. si. de libe. leg. et in l. mela. §. sed si alimenta. ꝛ ibi nota. ff. de ali. ꝛ ciba. leg. ꝛ no. doct. plene in l. si ita. vbi late per Bar. ff. de auro et argen. leg. ꝛ no. pe. in l. si grege. ff. de leg. j. ꝛ per Cy. ꝛ alios i. l. placet. C. de sacrosan. eccle. ꝛ in l. fi. C. que res pigno. obliga. pos. et notant canoniste post gloss. in c. quia circa de priuileg. ꝛ in c. fi. de rescrip. et in clemen. fi. eodem titulo ergo in proposito nostro si variatio contingit circa dictam curiam sancti Stephani confinatam prout in instrumento debet illa dispositio ꝛ conuentio de qua in dicto instrumento per quam assignatur dicta curia sancti Stephani prefatis dominis de la mirandola porrigi ad futura. et sic prout in futurum protendent valles denominate pro confinibus dicti loci. ¶ Sed premissis non obstantibus puto contrarium esse de iure verius. s. quod solum attendi debeat status dicte curie sancti Stephani put erat tempore dicti instrumenti quantum est respectu confinium concernē-

2 tium dictas valles. hoc † probatur primo per tex. in l. item si fundi. §. huic vicinus. ff. de vsufru. vbi in dispositione hominis quando fit mentio de re particulari non comprehenditur incrementum superueniens separabile ab antiquo et preterito iure. vnde si concedo tibi vsumfructum talis fundi existentis iuxta aquam fluminis ꝛ postea in loco vbi erat aqua nascatur insula ꝛ sic locus terrenus iuxta. l. insula. et. l. adeo. §. insula. ff. de acqui. rerum dominio et insti. de rerum di. §. insula. et ibi no. cum ille locus non comprehendetur in illa dispositione hominis et concessione vsufructus sed tanquam separatus fundus spectabit ad eum cuius erat proprietas fundi. secus autem dicit ibi tex. esse in incremento alluuionis quia est incrementum latens et quod ab alio neqꝫ discerni neqꝫ separari potest vt ibi ꝛ in §. preterea. instit. de rerum di. sed in proposito nostro apparet seu apparere potest vt presupponitur quis sit locus vbi tunc erant valles quā uis nunc esse desierint. ergo status et tempus contractus debet attendi. ¶ Secundo probatur per l. in lege versi. labeo. ff. de contrahen. empt. vbi si vendidi tibi fundum eo acto quod in venditione intelligerentur excepte lapidicine vbicunqꝫ essent non videntur in illa exceptione comprehense ille lapidicine que post tempus contractus apparere ceperunt. et per consequens future lapidicine non comprehenduntur sed attenditur apparentia ꝛ status ipsius temporis contractus. ergo ita in proposito si confines dati fuerunt vsqꝫ ad locuz vbi essent seu erant valles debent ac-

3 cipi alles prout tunc tpe contractus apparebant esse valles. ¶ † Tertio vbicunqꝫ dispositio contrahentium habet in se verbum presentis temporis tunc non attenditur futurus status rei sed presens. l. si stipulatus fuerim. §. cum stipulamur. et. l. si a colono. ff. de verborum obligatione. Sed in dictis conuentionibus que ad propositum de quo queritur est adiectū verbum presentis temporis vt patet ibi dum dicit vsqꝫ ad ripas vallium existentium prope dictum quondam castri sancti Stephani ꝛc. nam illud participium presentis temporis. s. existentium resoluitur in relatiuum et verbum presentis temporis vt nota glossa in cle. j. in verbo dignitatibus de preben. et Barto. et alij in l. j. in vij. q. ff. de conditio. et demonstratione

ꝛ ab dicta

et ꝙ dicta conuentio in proposito sit prolata cum verbo presentis tēpo-
ris patet etiam ibi dum in instrumento dicitur diuidēdo ipsas valles a
nemore posito versus flumē sitile donec valles se dirigūt ⁊ extendūt ⁊c.
vt manifeste indicant illa verba.s.dirigunt ⁊ extendunt ⁊ ibi etiam dum
in instrumēto dicitur diuidēdo semper valles a nemore per illū moduz
sm quem decurrūt ⁊c.⁊ ibi dum dicit vbi vero sunt arbusta ⁊ salices ⁊c.
⁊ ibi dum dicit nemora ibi existētia ⁊c.et expresse actum est inter dictas
partes ꝙ reliq̃ pars dicte curie sancti Stephani exclusa a dictis termi-
nis ⁊ finibus ⁊ quecūq; sit extra dictos terminos versus partes monta
nas ⁊ superiores ⁊ īferiores sit ipsorū dominorū de pijs de carpo.ita ex
presse dicunt verba instrumenti:ergo totum illud qd̄ nō comprehendit
infra dictos cōfines ⁊ mensuras partis assignate dictis comitibꝰ de la
mirādola habito respectu ad statum in quo erat res tempore celebrati
4 instrumēti spectare debet ad prefatos dominos de carpo. ¶ Quarto †
pro hoc facit id qd̄ habetur in cle.fi.de rescrip.vbi litere super conferen
dis beneficijs vacaturis solū intelligūtur in beneficijs iam creatis. et sic
sm tempus literarum nō de creandis beneficijs. ¶ Quinto pro ista par
te videtur casus in.l.rutilia polla.ff.de cōtrahen.emp. vbi si lacum saba-
tenem ⁊ circa eum lacum pedes decem emi si postea lacꝰ creuit nō debē-
tur emptori pedes decē habito respectu ad augmentum ipsius lacus sꝫ
solū habito respectu ad statum in quo erat lacus tpe cōtractus. ¶ Non
5 obstāt allegata † in cōtrarium.⁊ primo nō obstat tex. in dicta.l. qd̄ in re-
rum.§.si quis post.⁊.l.si toto. in prin.⁊.l. cum fundum nominatim. quia
respōdeo ꝙ illa iura loquuntur de incremēto alluuionis quod est incre-
mentū lateris et inseparabile differētes ab isto incremēto separabili.d.
l.item si fundi.et dicto.§.preterea vel loquūtur iura cōtraria in adiectio
ne et augmento facto post testamentum per testatorem in fundo quem
alteri legauerat quo casu cum nondum legatum esset sortitū effectū suū
videtur testator voluisse augere legatum ita loquūtur iura preallegata:
sed in casu nostro absq; facto dictorum cōtrahentium et post ius iam q̃
situm parti superuenit mutatio status rei seu cōfinium ideo talis nouus
status superueniens non attenditur vt in dicta.l.in lege et dicta.l. iteꝫ si
fundi. ¶ Preterea dicta iura loquuntur quādo dispositio nō fuit facta
cum expressione p̄sentis temporis prout in casu nostro quo casu tempꝰ
contractꝰ solum attēditur.d.l.si a colono cum si. Item illa iura respectu
adiectionis facte aliter q̄ per adiectionem vel etiā diminutionis nō ha
berent locum in contractu inter viuos puta emptionis et vēditionis si
talis mutatio fieret post celebratum cōtractum ⁊ sic post ius quesituꝫ vt
declarat Nicolaꝰ de neapoli in dicta.l.quod in rerum.§. si quis. ⁊ Ray.
⁊ Raphael in dicta.l.si ex toto in prin.per no.in.l. semper in stipulatio-
6 nibus de reg.iur.⁊ per alia ibi allega. per eos. ¶ Non ob. † etiam.l.fina.
§.fi.ff.de lib.leg.dum ibi dicitur ꝙ in legato facto per hec verba quicqd
mihi debes lego comprehenditur etiam debitum vsurarum decursaruꝫ
post tempus testamenti vsq; in tempus mortis quia respondeo ꝙ ibi le
gatum illud trahitur ad accessorium quod quidem sequitur ipsum p̄nci
pale sed in proposito nostro non tractamꝰ de accessorio seu de eo qd̄ de
beat sequi naturam alterius vt patet in dicta.l. ruptilia cū alijs supra al
legatis maxime fuerit facta demonstratio per verba presentis tempo-
ris ⁊ locus fuerit limitatꝰ vnde non recipit incremētum vel diminutio-
nem ex mente partium.l.j.§.si insula cum glo.in verbo limitati.ff.de flu-
minibus.Item in dicta.l.fi.§.fi.illud incrementum superuenit ante q̄ di
spositio legati sortita esset effectum seu ante acquisitū ius legatario.hic
autem ista immutatio superuenit post acquisitum ius partibus merito
siue nouo eorū cōsensu nō debet posse tolli.l.fi.ff.de pac.l.sicut.C.de act.
7 ⁊ obli. ¶ Non ob. † vltimum responsum.d.l.fi.§.fi. de libe.lega. quia im-
mo facit pro conclusione quam firmaui.s.ꝙ attēdatur mensura et status
in quo res erat tempore celebrati actꝰ nec dicitur isto casu fieri mutatio
circa eandem rem ex dispositione vel prouisione ipsius disponētis ⁊ sic
non obstat.d.l.mela.§.sed si alimēta cum ibi nota. ¶ Uenio ad scōm du-
8 bium † quo q̃ritur an vbi in instrumento predicto declaratur q̄ sint val-
les ⁊ que sint nemora si in aliquo loco esset fundus aquarū seu canne ⁊ si
milia requisita ad existentiā vallium sm declarationem instrumēti ⁊ in
eodēmet loco etiaꝫ reperiātur esse alique arbores incise seu truncate an
ille locus veniat appellatione valliuꝫ an vero sub appellatione nemorū
⁊ hoc si tēpore confectionis dicti instrumenti locꝰ ille erat vallis. Et in
hoc dico ꝙ si cōstat ꝙ tēpore instrumēti locus ille esset vallis vt p̄suppo
nitur debet iudicari prout de valle.hoc patet p ea que dicta sunt in pre-
cedenti dubio quia debet attendi tēpus cōfectionis instrumēti. Fortiꝰ
dico ꝙ etiam si tēpore instrumenti extitisset in loco illo fundus aquarū
⁊ canne ⁊c.cum dictis aliquibus arboribus tamē per hoc non posset di-
ci ꝙ non esset vallis:probo sic quia in instrumento dicitur ꝙ vbi sit fun-
dus aquarū et canne ⁊ carezze fortes ⁊ dense ⁊ vidigarij sine arbustis et
arboribus ille partes ⁊ planicies sint ⁊ intelligantur esse valles ⁊ p val
libus habeantur:vnde verba illa requirūt ꝙ quādo est ibi fundus aqua
rum cum dictis cannis ⁊ similibus ad hoc vt sit vallis non sint ibi arbu-
sta ⁊ arbores ⁊ sic copulatiue ibi loquitur de arbustis ⁊ arboribus : ideo
ad hoc vt vbi est fundus aquarū cū cannis ⁊ similibus sit vallis requirit
ꝙ ibi non sint arbusta ⁊ arbores copulatiue ⁊ sic nō sufficeret ꝙ ibi sint
alique arbores nisi etiā sint arbusta ad hoc vt nō sit vallis.hoc probatur
in.l.si is qui ducenta.§.cum ita.ff.de rebus dub.nam si dico si non sistam
stichum ⁊ pamphilum promitto penam et postea sisto stichum tantum
verificata intelligitur illa oratio negatiua ⁊ debet pena vt ibi ita in pro-
9 posito attento † ꝙ illa dictio sine arbustis ⁊c.est dictio priuatiua ⁊ nega
tiua.l.si mādauero tibi.§.fugitiuus.ff.man.l.ex stipulatione.ff.de acqui.
posses.peride est ac si dictū esset ꝙ vbi nō sint arbusta ⁊ arbores sed fun-
dus aquarū cum cannis ⁊c.sit vallis ergo si ibi sint alique arbores tātuꝫ
verificata ītelligitur illa oratio seu pars negatiua copulatiue prolata et
10 sic intelligitur esse vallis.ita † etiam voluit zenze.in clemē.in plerisq; de
elec.dum dixit ꝙ dispositio illius clemen.loquētis de ecclesia carēte cle
ro ⁊ populo habebit locū etiā in ecclesia carēte populo tātū licet nō cle-
ro quia accipiendo seu cōsiderādo clerū ⁊ populum cōiunctū carēs alte
ro tantū dicitur clero ⁊ populo carere.ar.l.cum eiusdeꝫ.ff.de edil. edic.⁊
hanc opinionē tenet etiā dn̄s Cardinalis Florētinꝰ in.d.cle. in plerisq;
dicens hāc esse verā opinionē etiā ex vi verboꝝ vt ibi per eū:ita hic locꝰ
dicitur esse sine arboribꝰ ⁊ arbustis qū altero tantū caret: vnde licet ibi
essent arbores si tamē non essent arbusta vel ibi essent arbusta nō tamen
11 essent arbores esset vallis. ⁊ arbusta † esse dicūtur quādo arbores incise
sunt solo trūco remanēte vt colligitur ex.l.fi.i fi.ff. de termino amoto. ar
busta enim quasi arboris asta:vel sm qd̄ grāmaticis placuit teste papia
⁊ seruio arbustum dicimus esse locum vbi multe arbores simul site sunt
sicut salycetum vel vbi appareret qualiter tunc sm cōmunē vsum loquē
12 di intelligeretur ille terminꝰ.s.sine arbustis deberet ita accipi quia † oīs
dispositio recipit interpretationē a communi vsu loquēdi.l.labeo.ff. de
supelle.lega.l.librorum.§.qd̄ tamen cassius cum ibi no.de leg.iij. ⁊ plene
in.c.ex literis.de spōsa.⁊ sic nō minus cōprehēderetur appellatione val
lis q̄uis ibi essent arbores tantum vel arbusta tantū.per predicta tamē
13 quia † in hoc glo.Joannis and.in.d.cle. in plerisq; in verbo populo di-
xit sibi magis placere ꝙ dispositio loquens de ecclesia carēte clero ⁊ po
pulo non habet locum in ecclesia carente altero tantum quia verba ita
important ꝙ carere debeat vtroq; q̄uis dicat hoc esse dubiū ⁊ indige-
re declaratione.⁊ ita in proposito si verba instrumenti volūt ꝙ ille locꝰ
dicatur esse vallis vbi sit fundus aquarū sine arbustis ⁊ arboribꝰ nō suf-
ficit ad hoc vt sit vallis ꝙ careat arboribus tantum vel arbustis tantum
sed requiritur ꝙ careat simul arboribus ⁊ arbustis sm illam opinioneꝫ
glo.quā ibi sequitur Pau. de liazar. ideo non ponerem pro cōstāti hoc
vltimum fundamentum vnde tutius est illud vꝫ ꝙ tempore ꝯfectionis
instrumenti in loco predicto essent valles licet nunc sint ibi alique arbo
res vt dictum est. ¶ Postremo capio tertium et vltimum dubium quo
queritur an illa pars instrumenti per quam declaratur que dicātur esse
valles dum dicitur ꝙ vbi sit riuulus aquaruꝫ ⁊ canne ⁊ carezze fortes et
dense ⁊ vidiganij ille partes ⁊ planicies intelligātur esse valles habeat
hunc intellectum quod requiratur ꝙ omnia predicta enumerata cōcur-
rant copulatiue an vero sufficiat alterum eorum : puta ꝙ sit fundꝰ aqua
rum tantū vel quod ibi sint canna tantum ⁊c.⁊ in hoc puto esse verum qd̄
non requiratur quod illa copulatiue concurrant sed satis est alterū eorū
14 hoc ad propositum † nostrum decidere videtur Anto.de butri.⁊ Joan.
de imola in preallegata cle.in plerisq;.de elec.super gloss.in verbo postu
lo vbi referunt et sequuntur doctrinam Barto.in preallegata.l.si is qui
ducēta.§.sed vtrum.ff.de rebus dub.dum tractat de virtute copule ⁊ an
operetur ꝙ interuenire debeat concursus omnium enumeratorum.⁊ ad
dunt plura et inter cetera dicunt ꝙ vbi copula et copulat qualitates nec
apparet expresse vel per coniecturas an copulet illas respectu diuersorū
subiectorum an eiusdem ꝙ in hoc casu dubio cum natura copulatiue sit
ampliare vt.l.ea tamē adiectio.ff.de leg.iij.potius referetur ad diuersa
subiecta q̄ ad idem vt sic amplietur ⁊ dispositio plura comprehendat.⁊
ideo si dicatur in dispositione ꝙ centum dentur militibus ⁊ doctoribus
non intelligetur in dubio de eodem subiecto habente istas duas qualita
tes idest ꝙ dentur cētū illis qui sunt simul milites ⁊ doctores immo ītel
ligetur ꝙ illis qui sunt milites tantum dentur cētū ⁊ etiam illis qui sunt
doctores tantum:ita etiam dicit Bald.in.l.j.in princi.ff.de iusti.et iure.
facit.l.quintus.in princip.ff de auro et argen.lega.et.l.qui concubinam.
in princip.ff.de leg.iij.⁊ quod nota.Bart.in dicta.l.ea tamen adiectio.et
Barto.in.l gallus etiam.§.si parente.ff.de libe.et posthu.in ver.ex hoc
apparet soluta questio ⁊c.et sic effectus dictorum verborum instrumenti
erit ꝙ ille locus in quo sit fundus aquarum sit vallis et quod alius locus
in quo essent canne sit vallis.⁊ sic de singulis ⁊ sic referetur ad diuersa lo
15 ca seu subiecta.pro hac conclusione etiam faceret † illa opinio quā tenuit
glo.in.d.clemen.in plerisq;.in verbo populo de qua dixi in superiori du-
bio iunctis dictis verbis instrumenti ibi dum dicit sine arbustis ⁊ arbo-
ribus.nam sm opinionem dicte gloss.dicta verba important ꝙ ad hoc
vt non sit vallis sed nemus sufficit ꝙ ibi sint arbusta vel arbores.ita pro-
bant illa verba sm opinionem ⁊ declarationem illius glo.quam ibi seq-
tur Pau.de liazar.⁊ Anto.⁊ Joan.de imo.⁊ Bald.etiam in.c.j.ad fi.de
duo.fratribus a capita.inuesti.sicut ergo per illa verba colligit ꝙ ad hoc
vt dicantur nemora ⁊ si vallis sufficit ꝙ sint arbusta tantum aut arbores
tantum ⁊ tamen in instrumento reperitur ꝙ post dicta verba contrahen
tes dixerunt ꝙ vbi sunt arbusta ⁊ salices arbores ⁊ similia ille partes in
telligantur esse nemora.⁊ sic apposuit copulam.⁊ tamen ne videātur cō
trahentes sibiipsi incontinenti contrariari non potest intelligi ꝙ requi-
rantur copulatiue illa vt sint nemora.s.ꝙ sint simul arbusta et salices ar-
16 bores ⁊ similia:quia non debet † fieri interpretatio vt sibiipsis videātur
incontinenti contrariari.l.nam ad ea.ff.de condi.⁊ demon.in prima con
stitutione codicis.§.quibus.c.cum tu.de testi.no.Cy.in.l.in exercendis.
C.de fide instrumen.⁊ Bart.in.l.scripture.eo.tit.si ergo circa determina

tionem nemorum copula non requirit cōcursum omnium ibi enumeratorum pari ratione nec debet requirere circa determinationem vallium: cum diuersitatis ratio reddi non possit ⁊ ab eadem sponsione procedāt vnde quod in vno dicitur in alio pariter intelligatur vt habetur i.c.trāslato de consti.cum si.tamen absqꝫ eo quod ad vltimum argumētum deueniamus sufficit primum fundamentum circa hoc tertium quesitū. Ex quibus concludo ꝙ non requiritur ꝙ copulatiue predicta omnia cōcurrant ad hoc vt vallis esse intelligatur sed alterum enumeratorū sufficit. Nec expedit attingere quomodo de iure communi accipiatur vallis de quo tangit Bar.in suo tractatu alluuionis in.vj.colum.postqꝫ cōtrahentes ipsi scd̄m sensum ẜm quem valles accipere voluerunt hoc specialiter declararunt.

¶ Summarium super consilio.xxvj.

1 Uerba ꝙ succedat in dictis bonis quid importent.
2 Donatio an valeat vltra quingentos aureos quando est renūciatum legibus loquentibus de insinuatione.
3 Juramentum quandoqꝫ potest sine interitu salutis eterne seruari.
4 Juramentum quo ad obseruantiam contractus restringit nedum iurātem sed etiam eius heredes.

¶ Consilium.xxvj.

¶ De quadam substitutione. Et an cum iuramento possit renunciari legibus de insinuatione donationis loquentibus.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Cumulatissime ⁊ eleganter super dictis dubitationibus consultum est per clarissimum do. consultorem.d. Bartholomeum socinum dudum acutissimum discipulum meum et eius sententiam concurrēs. Circa primum dubium puto omnino ex mente testatoris et ex iuris dispositione esse concludendum dictos Ristorum ⁊ Michaelem angeluz esse vocatos iure fideicōmissi ad bona que ex hereditate dicti Marinis obuenerunt dicto Jacobo vigore testamēti dicti Marinis attēto ꝙ Jacobus predictus mortuus est sine descēdētib⁹. Et presertim per illa verba testamēti dicētia.† Et doue rimanesse figlioli de luno vno o piu maschio o femina succeda in li dicti beni como dicto e di sopra ⁊c. Nam testator in proximo precedēti capitulo incipiēte. Et in caso che dicti nostri. prouidit quid fieri volebat ambobus.s. noto ⁊ Jacomo decedētibus sine filijs in sequenti vero capitulo voluit prouidere quid fieri vellet quādo cum filijs decederet vnus eorū tantū.quo casu dictum filiuz vel filios nasci turos succedere voluit in dictis bonis vt dixerat supra.nā supra dixerat ꝙ substituebat per fideicōmissum superuiuētē ex filijs dicti testatoris alteri filio testatoris precedentis sine liberis.⁊ ponderādum est ꝙ testator fecit in oībus bonis dictam substitutionē positam in dicto versi. incipiente e doue rimanesse vt patet per illa verba in dictis bonis ⁊c. platis ab eodē dispo nente qui supra dum fecerat mentionē de bonis suis locutus fuerat de oībus bonis vt colligitur ex illis verbis ma in tutti alteri soi beni mobili ⁊ immobili ragione ⁊c. hoc enim important illa verba in dictis bonis vt no. Bart.in.l.si quis seruum.§.fi.ff.de lega.ij.in vers. sed quero quid si testator reliquit alicui certaz partē bonorū ⁊c. per.l.a filio. §.testator.ff.de ali.⁊ ciba.leg.⁊ no. Bar.in.l.j.in prin.ff.de recepta.⁊ in.l. j.ad fi.ff.si fam.fur.feci.dicat.apparet ergo ꝙ testator voluit filios nasci turos ex altero dictor institutoruz succedere in omnibus bonis dicti testatoris.s.quādo vterqꝫ decessisset:sed alter cuz liberis alter sine liberis. Hoc etiam confirmatur quia ex omnibus substitutionibus factis a testatore apparet ipsum semper voluisse descēdētibus suis decedētibus sine liberis succedere alios descendentes suos superstites.⁊ precedētib⁹ igitur datur intellectus ad sequētia ⁊ econtra.l.qui filiabus.in prin.⁊.l.si seruis plurīū.§.fi.ff.de leg.j.l.vtrū.ff.de peti.here. Et bene fortificatur per illā substitutionē fideicommissariaz facta in tota hēditate ad cōstructionem monasterij ⁊ eius vtilitatē decendētibus dictis filijs ⁊ eorū heredibus sine liberis ꝑ quā substitutionē videatur dicti filij ⁊ eorū liberi tacite adinuicez substitui per id qd̄ legitur ⁊ no.in.l.titia seio.§.seia libertis. ff.de leg.ij.⁊ per no.per doc.in.l.vel singulis.⁊.l.si pater impuberes.ff. de vulga.⁊ pupil.⁊ quia istud fuit oportune deductū in precedēti cōsilio vlterius non insisto.⁊ sic cōcludo ꝙ saltem dimidia eorū que obuenerūt dicto Jacobo venit per fideicommissum restituēda vigore dicte substitutionis:posito ꝙ legitima ⁊ trebellianica que ascēdit ad aliā dimidiaz veniat de fideicommisso deducēdā iuxta ea que traduntur in.c. raynuti⁹.⁊
2 in.c.raynaldus.de testa. ¶ Quantum vero ad scd̄m † dubium stāte dicto iuramento ⁊ renūciatione facta legibus de insinuatione loquentibus valeat dicta donatio etiā vltra quingētos aureos teneo verā esse conclusionē domini cōsultoris copiose ⁊ recte cōcludētis qd̄ sic.⁊ ita sepe numero cōsului.⁊ tunc etiam ita consuluerunt ꝙ plurimi excellentissimi iure consulti secutus opinionem Joan.and.in addi. Specu.in ti.de instrumentorum edit.§.porro.in vltima additione ⁊ Fede.de senis in consi.cclxxxj.l cipien.casus talis est statuto cauetur ꝙ si donationes.⁊ Bal.in.c.cum cōtingat.in.viij.col.de iureiu.⁊ Joan.de imo.plene ibidem in decimo membro circa antepe.char.⁊ do. Abb.siculus in preallegato.c.cum cōtingat. circa.xxj.col.⁊ Ange.in consilio.xcij.incipien.cuz lis ⁊c.in pe.colū.illius cōsilij.licet quandoqꝫ in alijs consilijs variauerit ⁊ principaliter fundāt se prefati doc.per id qd̄ habetur in auc.sacramenta.C.si aduer.vendi.⁊ in dicto.c.cum contingat.⁊ in.c.quemadmodum.eo.ti.⁊ in.c. Quis de pac.

3 in.vj.⁊ in.c.licet mulieres de iureiur.lib.vj. nam quādoqꝫ † iuramētum potest sine interitu salutis eterne seruari seu non est ꝯtra bonos mores quorū trāsgressio inducat peccatū seruari debet vt patet i locis preallegatis.⁊ idem videtur tenere Jo.fab.in.§.⁊ cū retro.insti.de dona. et ꝙuis nōnulli tenuerint cōtrarium per aliquas rationes satis fragiles nō est ab ista opinione discedēdum que a partibus ⁊ summis canonū pfessoribus per vrgentes rationes approbata est.⁊ ad allegata in cōtrariuz respōdent prefati doc.⁊ seriatim ac specifice Joā.de imo. in.d.c. cum cōtingat.⁊ breuitatis causa nō refero cū etiā sit oportune relatū per prefatum dn̄m cōsulētē.ita etiā vidi alias cōsiliū excellētissimi doctoris ⁊ preceptoris mei dn̄i Joan.de anania quōdam archidyaconi bononiēsis et incipit cōsilium in noīe sancte trinitatis visis ⁊ ponderatis his q̄ in dicta scripta donationis ⁊c.⁊ in dicto cōsilio refert ꝙ ita al's vidit ꝯsultū eleganter per quendā dn̄m pacem de aquila qui dicebat ꝙ licet Bart. in.l.si quis ꝑ eo.ff.de fideius.specifice nō decidat pro ista parte istam.q. tamē ex his que ibi dicit hoc colligitur.⁊ qd̄ dn̄s Pet.de perusio ita cōsulnerat ⁊ dicit prefatus dn̄s archidyaconus in illo suo ꝯsilio ꝙ omnes fere doctores bononienses se subscripserunt cōsilio dicti dn̄i pacis ⁊ pcipue do. Joan.de imol.⁊.d. Florianus de bononia.⁊ dicto ꝯsilio domini archidyaconi se subscripserūt celeberrimi doctores do. Ang.de vbal. et do. Jac.de zochis de ferraria tūc padue ordinarie legēs iura canonica.
4 ⁊ dictū † iuramentū astringit quo ad obseruantiā ⁊ firmitatez ꝯctus nedum iurantē sed etiā eius heredē:vt.l.cū qs decedens.§.codicillis.⁊ ibi Bar.ff.de leg.iij.⁊ in auc.de iureiurā.a moriē.presti.§.j.⁊ not.glo.fi.in.c. Quis de pac.in.vj.⁊ Joā.and.in.c.fi.de sepul.⁊ in.c.fi. de foro compe. in vj.in nouella ⁊ Fede.de senis in consilio.cclxxxj.⁊ Bal.in.l.fi. in antepe. col.C.de pac.⁊ in.d.auc.sacramenta.in fi.⁊ Ange.in.l. qui superstitis.ff. de acqui.here.⁊ canoniste in.c.veritatis.de iureiu. cum suis ꝯcordātijs.

¶ Summarium super consilio.xxvij.

1 Preteritio filij in testamento reddit testamentum nullum.
2 Ubi preiudicium est reparabile tunc sufficit per formam probare.
3 Per clausulam codicillarem quis est successurus ab intestato.
4 Quomodo intelligatur ꝙ quis presumatur viuere vsqꝫ ad cētū annos.

¶ Consilium.xxvij.

¶ Que probatio sufficiat super probatione mortis.⁊ an ille qui habet necesse probare aliquem fuisse viuum tēpore testamēti dicatur sufficiēter probasse si probat ꝙ ante tempus testamenti viuebat.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Consideratis his que in themate narrātur et visis attestationib⁹ testiū productorū pro parte Joānis ginlioli puto de iure concludēdum ꝙ non excludat dictus Joannes per illam exceptionem oppositā cōtra testamentum domine Thomasine per quam exceptionez dicebatur te-
1 stamentum illud in quo est institutus dictus Joānes fuisse nullum † eo quia in eo testamēto fuerat preteritus Daniel fili⁹ dicte domine Thomasine de eo nulla penitus facta mentio.⁊ sic reddi videbatur testamentum nulluz iuxta id quod habetur in.§. aliud quoqꝫ capitulū in aucten. vt cū de appel.cogno.⁊ plene nota.in aucten.ex causa.C.de libe. prete.⁊ in.l.filio preterito.per doc.ff.de iniusto testamen.⁊ illud posset opponi etiam per tertium per id quod habetur in.l.prima ⁊ secūda ⁊ ibi Bart. ff.de exceptio.rei indi. ¶ Tamen stantibus probationib⁹ factis super morte dicti Danielis ⁊ omnium filiorū dicte domine Thomasine etiā tempore quo ipsa viuebat ⁊ quo ipsa condidit testamentuz apparet di-
2 ctam exceptionem non obstare et ꝙ † de dicta morte quantum ad casum nostrum dicatur esse sufficienter probatum patet. nā saltē per tres testes contestes est probatum ꝙ quando domina Thomasina predicta vidua voluit condere dictum testamētum fuit interrogata a notario an haberet filios ⁊ respondit ꝙ non:quia omnes erant mortui ⁊ habuisse quendam filiuz qui vulnerat⁹ in libello mortuus erat.ita deponit Ant. dertei ⁊ Luchas antonius zacharie ⁊ quidā Christophorus: due etiam mulieres.s.domina Francisca ⁊ domina Katherina contestes deponūt ꝙ viderunt dictam dominam Thomasinam deplorantem vt ipsa dicebat mortem Danielis filij sui mortui in libello prout ei renūciatum fuerat ⁊ quod viderunt eam portantem habitum luctus iuxta morem aliarum ob mortem filij.hoc etiam de dicta domina Thomasina deplorante ⁊ dolente de morte dicti eius filij deponunt tres alie mulieres ⁊ dict⁹ Christophorus. Et deponit etiam dictus Christophor⁹ ꝙ dictus Daniel habebatur ⁊ reputabatur ꝑ mortuo apud circūuicinos. vnde posito in casu nostro diceretur tractari de iudicio respectu commodi pecuniarij:tamen quia istud preiudicium dicitur reparabile.s. eo casu quo appareat illum non esse mortuum quia ei nō fiet preiudicium per id qd̄ sequeretur occasione iudicij merito tunc sufficit probare de morte ꝑ famam seu per testes deponentes ꝙ coniuncti sui fecerunt luctum ⁊ cum pro mortuo habebant.l.iij.ff.de conditio.indebi.l. fin ff. de heredi.insti. l.sed si de sua in princip.cum ibi notatis.ff. de acquir. heredi. ita per illa iura decidit Barto.in.l.ij.§.si dubitetur.ff.quemadmo.testa.aper.⁊ cum eo transit ibi Ange.⁊ saltem hoc quod dixi procedit quando diceretur aliquem decessisse in longinquis partibus adeo ꝙ eius notitia de facili haberi non potest vt quia dicitur fuisse mortuum in mari.nam tūc sufficit probari ꝙ inter cognatos habebatur pro mortuo. ergo cū tractem⁹ de probanda morte illius qui dicitur mortuus in bello non autem in ciuitate sua

ritate sua videtur eadem ratione qua dixi quādo mortuus est in ma-
ri ꝙ sufficiat dicta ꝓbatio ⁊ ad hoc nō discordat Joā. de imol.in.d.§.si
dubitetur secutus Cy.in.l.si quidem.C.solu.matri. ⁊ qđ quando tracta
tur de ꝓbanda morte alicuius qui dicitur mortuus in bello nō requi-
ritur probatio plena sed sufficiat presumptiua firmat Bar.in.d.l.si qui
dem vbi dicit ꝙ tunc sufficit probare per famam. et vt vult Joan. de
imo.in.d.si dubitetur ⁊ etiam sentit Bar.ibi tantum operatur in pro-
posito probare de morte per famam q̄tum probare ꝙ coniuncti eius
fecerunt luctum de eo vt mortuo huic conclusioni etiam conueniunt
verba Salyceti in.l.si quidem preallegata vbi dixit ꝙ quando tracta-
tur de probanda morte alicuius qui dicitur mortuus in conflictu tunc
sufficit probatio per coniecturas seu per cōmunem opinionem vel fa-
mam.l.non omnes.§.a barbaris de re mili. Sed hic sunt coniecture q̄
non est presumendum ꝙ mater filium viuentez preteriisset ⁊ extraneū
instituisset.l.sempro.ff.vnde lib.l.nā ⁊ si parentibus.ff. de inofficio. te-
stamen.l.fi.in prin.C.de cura.furio. Jtem affirmatio matris ⁊ luctus.
Preterea ꝙ dicta probatio sufficiat voluit expresse Bart.in.l.genero.
ff.de his qui no.infa.in fi.vbi dixit per illum text.probari ꝙ testis qui
testificatur de morte alicuius reddere dicatur sufficientem rationez di
cti sui si dicat vidi fieri luctum in domo sua ⁊ vxorem ⁊ consanguineos
assumere vestes lugubres.vult etiam hoc expressius Ang. in.l.fi.§.fi.ff.
de his qui notātur infa.vbi dixit ꝙ vbi agitur de preiudicio quod non
sit irrecuperabile prout est quando agitur de cōmodo hereditatis vel
simili satis dicitur probatum de morte alicuius si probatum est ꝙ in-
ter agnatos seu cognatos eius habebatur pro mortuo ⁊ ꝙ īter eos est
factus luctus de morte.l.parentes.ff.de his qui no.infa.facit etiaz ſm
euz id quod habetur in.l.quoties.C.de naufragio lib.xi.vbi autez age
retur de preiudicio irrecuperabili puta de puniendo aliquem ratione
homicidii per eū vt dicitur cōmissi.nam tunc requiritur plene proba-
ri de morte occisi.l.inde neratius.§.fi.cū.l. seq.ff. ad legem aqui. Bald.
etiam in dicta.l.fi.ff.de his qui no.infa.per illum text. tenet ꝙ ex luctu
ꝓpinquorū presumitur quis mortuus.ad idem allegat.l. vxores cuz.l.
seq.eo.ti.sed in casu nostro sufficit presumptiua probatio vt est dictuz
ergo ⁊c.Specu.etiam in titu.de notorio crimine.§. fama. circa mediuz
vult quod quādo agitur de probanda morte ad effectum consequendi
hereditatem non requiritur plena probatio sed sufficit sola fama.⁊ sic
vr̄ cōcordare cū oppositione Bar.in.d.§.si dubitetur. ¶ Deniq̄ mul-
tum considerandū puto ꝙ hic agitur de valde modico preiudicio eius
contra quem est probanduz de morte quia aut vere est ⁊ erat mortuus
dictus Daniel dicto tempore vt firmat puto ex probatis.⁊ tūc res est
clara quod nullum sentit preiudicium reus conuentus ex ista proba-
tione quod non sit plena ⁊ liquida. Aut non seu nō erat mortuus di-
3 ctus Daniel ⁊ tunc attento quod in dicto testamento†est adiecta con
sueta clausula codicillaris ꝑ quam heres successurus est ab intestato ⁊
sic dictus Daniel videt̄ grauatus restituere per fideicōmissum heredi
scripto in testamento:vt.l.ex testamēto.C.de fideicom.l. quia autem in
prin.⁊ ibi no.ff.si quis obmissa causa testamenti ⁊.l.ex ea ⁊ ibi not.ff.de
testa.⁊ plene no.in.l.j.ff.de iure codi. ⁊ talis quicūq̄ sit successurus ab
intestato pōt ꝑ heredem scriptum inuitus compelli adire et restituere
hereditatem pl fideicōmissum ipsi scripto.l.j.§. hoc autem senatus ⁊.l.
recusare.§.meminisse ⁊.§.si fisco ⁊.l.q̄ poterat.ff.ad trebel. ⁊ sic ad oēm
voluntatem huius heredis scripti erit in omnem euētum restituenda
huic Joāni hereditas per dictum Danielem aut per quemcūq̄ cui di
cta successio deferretur.⁊ sic apparet ꝙ iste reus non potest in omnem
euentum pati maius preiudiciū ex eo quod declaretur mortuuz fuisse
dictum Danielem quam si declaretur eū viuere ⁊ cū non appareat de
aliquo eius magno interesse magis in vno casu q̄ alio nō potest dici ꝙ
hoc sit sibi magni ꝑiudicii.facit.l.gallus.§.si eius.versi. sed cū testamen
tum.ff.de lib.⁊ posthu.sed ita est ꝙ vbi tractatur de modico preiudicio
sufficit leuis presumptio mortis vt inquit Bar. ⁊ alii post gl. in dicto.
§.si dubitetur cū concordantiis supra allegatis ⁊ notat Anto. de but.
in.c.in presentia.ad fi.de sponsa.sed quis diceret non esse presumptiue
ꝓbatū de morte ex his que dicta sunt supra certe nemo vt patet ex no.
4 per Bart.in.d.l.genero.cum aliis supra allegatis. ¶ Alia rōne†vide-
tur ꝙ iuuari possit dictus Joannes a dicta exceptione.nam fundamē
tum intentionis rei est probare ꝙ tempore dicti testamenti dict⁹ Da-
niel filius dicte domine Thomasine viuebat ⁊ quod eius preteritio-
ne testamentum in quo a domina Thomasina est institutus Joannes
est nullum.vnde nō sufficit ꝙ fuerit probatuz ꝙ ante tēpus dicti testa
mēti viuebat dictus Daniel nisi sit probatū ꝙ tpe testamenti vel post
fuit visus viuere.ita decidit Bart.in.l.si quidem.C.solu.matri. et in .l.
si inter.in fi.⁊ in.l.qui duos.§.cum in bello.ff.de reb. dub. per.l. spado-
nem.§.qui absolutus.⁊ ibi not.ff.de excusa.tuto. ⁊ idē ibi notant Dy.
Cy.⁊ clarius ⁊ expressius Bal.pro hoc etiam Bart.in.d.§.cum in bel-
lo.allegat tex.in.l.ex facto.§.pe.ff.ad trebel.⁊ ex notatis per Barto. in
d.l.si quidem cum concordantiis.apparet Bart.velle ꝙ quando dici-
mus ꝙ quilibet presumitur viuere vsq̄ ad centū annos iuxta id quod
habetur in.d.§.si dubitetur ꝓcedit quādo a principio mors est funda-
mentū intentionis aduersarii mei ⁊ ego a prin.ideo habeo necesse me
fundare in vita.nam nō dicetur aduersarius meus ꝓbasse de morte il-
lius licet probauerit ꝙ longissimum tps est quo ille natus est nisi pro-
bet ꝙ est vltra centū annos quo natus est.quia presumitur viuere per
centuz annos.l.fi.C.de sacrosan.eccle.l. an vsusfru.ff. de vsufru. sed vbi
ꝓbaret aliquē viuere seu viuū fuisse certo ⁊ limitato tēpore est a princ.
fundamentū intentionis aduersarii oportet eū probare de vita illius
temporis nec sufficit probare ꝙ antea viuus fuerit.d.§.qui absolutus.
bene facit.l.in cōfirmādo.ff.de confir.tuto.⁊ qđ ibi no.Bar. vbi ꝑ illum
tex.dixit ꝙ licet probatum sit quem semel fuisse diuitem vel pauperez
non presumitur hodie de necessitate talis q̄m diminutio vel augmen-
tum facultatū de facili obuenit vt ibi ⁊ facit ſm eū text.i.d.§. qui abso-
lutus.idem in vita hominis que variis modis faciliter deficere pōt.l.
si quis domum.§.⁊ hic subiūgi.ff.loc.l.iii.cum seq.⁊ seq.ff.de dona.cau-
sa mor.ad hoc ēt qđ no.Bar.in.l.si cui.§.iisdem.ff.de accu. si ergo in ꝓ-
posito probatum non est tempore testamenti vel post viueret Daniel
cum in veritate nō viueret vt colligitur satis ex dictis ꝓbationibus q̄
uis probatū sit ꝙ ante viuebat teneo secure esse pronunciandū in hac
causa appellationis in fauorem dicti Joannis ⁊ saltem hoc ꝓcedit cō
currente aliqua presumptione mortis vt in casu nostro prout tz Joā.
de imo.in.d.§.si dubitetur q̄uis melius loquatur Bart.⁊ aliis i dictis
locis de quo Jo.de imo.mentionem non facit. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.xxviii.

1 ☞ An fatendo habuisse pecunias videatur fateri habuisse, ex causa mutui.3.4.

2 Questio dominii nō refertur vbi reus habet ab eo causam.

¶ Consilium.xxviii.

¶ An si non apparet ex qua causa pecunia peruenerit presumatur ex causa mutui.

Larissime domine vicarie in
causa vertente inter emanualem ex parte vna agentem ⁊
vitalem hebreum ex altera se defendentem vt accepi ex
verbis vestris ⁊ prout etiam mihi significauit ser Fran-
1 ciscus ghisilerius vertitur dubium vtrum ex eo†quod fatetur vitalis
habuisse pecunias ex zoiello videatur fateri habuisse mutuo.⁊ per cō-
sequens ex dispositione decreti veniant vsure. Et dubium fortasse fa-
cit id quod notatur in.l.nū quid cum similibus.ff.si cer. peta. per quod
videretur dicendum fortasse quod intelligeretur ex causa mutui. Ta-
men contrarium in casu nostro videtur mihi proculdubio esse verum.
primo quia non fatetur vitalis habuisse dictas pecunias ab emanue-
le nec ex mādato emanuelis:sed fatet̄ habuisse a Christophoro: ⁊ etiaz
non exprimit vitalis quot fuerūt pecunie quas habuit a Christopho-
ro:vt patet in scriptura petitionis ⁊ responsionis facte coram dño lo-
cum tenente nec aliud etiā cōtinetur in respōsionibus factis per vita
lem positionibus.nō ergo potest dici qđ vitalis mutuauerit quia in mu
tuo requiritur ꝙ transferatur dominium pecunie ipsius mutuantis in
ipsum recipientez mutuo.l.ii.§.appellata.⁊.§.in mutui datione.ff.si cer
tum petatur.igitur si pecunia fuit habita a Christophoro aut erat ema
nuelis ⁊ nō potuit Christophorus transferre dominium.tunc dicte pe-
cunie in vitalem sine mandato ⁊ volūtate Emanuelis de quo mandato
nihil apparet.imo nec ē allegatum aut pecunia erat dicti Christopho-
ri prout fuit rei veritas.⁊ tunc minus potest dici emanuelem mutuasse:
q̄ oportebat pecuniam esse mutuantis ⁊ sic emanuelis dicto.§.appel-
lata.⁊ oportebat dictum emanuelem docere illam pecuniā fuisse suam
si vult consequi vsuras tanq̄ ex mutuo postq̄ vitalis non fatetur causaz
mutui secus si fateretur mutuum:quia tunc non oporteret mutuantem
2 probare postq̄ reus†habuisset ab eo causam.ideo nō posset referre que
stionē dominii vt nota.in.l.nam ⁊ si fur.ff.si certum petatur.⁊ in.l.si alie
nam.per Bart.ff.soluto matrimo.⁊ sic patet qđ illud qđ nota.in.l.cum
quid preallegata non facit ad casum nostrum quia ibi agens ex mutuo
erat ille qui pecuniā dederat reo seu dixerat ei tolle istā pecuniā. ¶ Se
3 cundo†respondetur ꝙ illud quod dicitur ꝙ presumitur ex causa mutui
procedit in probatione facta per testes deponentes super petitione fa
cta ex causa mutui expressi in petitione sed vbi in petitione nō exprimi
tur causa non sufficit presumptio talis:q̄ oportet quod pars in petiōe
⁊ scriptura sua deducat ꝙ fuit ex causa mutui.ita dicit Bar. in dicta.l.
cum quid in.iii. colum.ꝑ.l.si adulterium cum incestu.§. idem pollioni.
ff.de adul.et idem dicit Anto.de butr.in.c.si cautio de fide instrumen.
⁊ in.c.ii.de libel.obla.⁊ dominus Abbas in.c. afferte. de presump. sed
in dicta petitione dicti emanuelis nunq̄ dicit̄ ꝙ hoc fuerit ex cā mu-
tui.ergo ⁊c.⁊ tāto magis q̄ oporteret hec fuisse deducta ⁊ allegata co-
ram arbitratoribus:quia oportet arbitramentum iustificari tantum ex
antiquis actis vt per Barto.in.l.si societatem.§.arbitrorū.ff.pro so.et
4 per Ant.in.c.quintauallis de iureiur. ¶ Tertio respondeo qđ glo.†in
dicta.l.cum quid dicit quod in dubio presumitur depositum vel mutuū
et sic nō decidit quod sit precise mutuum imo gloss.in.l.die spōsalioruz.
§.i.ff.depositi.tenet qđ in dubio intelligatur potius depositūz quando
tibi concedo pecuniam.et istud expresse firmat Cy.in.l.incendiuz in fi.
C.si certum petatur.s.quod sit depositū saltē quando nō apparet an fue
rit data pecunia ad numerum vel in sacculo vt in casu nostro.⁊ ita etiaz
tenet ibi Bal.et Saly.et Bald.in dicta.l.cum quid.in lectura antiqua.
et ibi etiam Paul.de castro per rationes ibi traditas per eoz:sed non
sufficit ad dictas vsuras consequendas quod fuerit depositum ergo ⁊c.
¶ Quarto respōdet̄ ꝙ i ꝓposito nr̄o si vitalis habuit pecunias a Chri-
stophoro quas Emanuel dicit qđ ad ipm Emanualē pertinebant pro

liberationē zoielli dicti Christophori pignorati apud dictum emanualem potius dꝫ intelligi ꝙ fuerūt tradite dicto vitali vt negotiorū gestori dicti emanuelis ꝙ̄ ex eo qđ Christophorus dederit ex cā mutui. quia ita colligitur ex precedentibus coniecturis. ⁊ per consequens nō intelligeretur translatum dñium in ipsum negociorum gestorem. id est in vitalem. l. si ego cum glo. prima ⁊ glo. pe. ff. de nego. gest. ⁊ notat Bart. in l. falsus C. de fur. in vlti. colū. in versi. quero circa istam materiam ⁊c. et in. l. falsus. §. j. ff. de furt. ⁊ in. l. si procuratori falso ad fin. ff. de condi. ob causam. facit. l. si is cui. C. de fur. ⁊. l. cassius. ff. de solu. vbi patet ꝙ idem esset si diceremus dictum vitalem fuisse nuncium vel negotiorūꝫ gestorem dicti Christophori vt etiam nota. Bart. in. d. l. si procuratori falso in antepenul. col. dum loquitur de nuncio. ❡ Ultimo respondeo ꝙ decretum permittit posse mutuare sub vsuris. Sed dictus emanuel neqꝫ dicit neqꝫ probat se mutuasse sub vsuris ⁊ dato ꝙ essemꝰ in casu ꝙ presumeretur mutuū. iuxta notata in. d. l. nunquid per glos. ⁊ doct. tamen ibi non dicitur quod presumatur mutuum sub vsuris imo intelligitur de mutuo gratuito. prout est natura mutui. l. rogasti. §. si tibi. ff. si cer. peta. ❡ Et posito ꝙ hebrei habeant facultatem mutuādi sub vsuris. ⁊ ita etiam quandoqꝫ mutuent tamen per hoc non est quin contingere possit ꝙ inter seipsos faciant mutuum gratuitum. vnde non sequitur aliquis est consuetus fenerare. ergo talis contractus quem fecit presumitur fecisse sub fenore nisi aliter probetur. ita dicit Bal. ⁊ Saly. in. l. interpositas. C. de transactio. ⁊ Cy. ⁊ Bal. in. l. j. C. de probatio. ⁊ Joā. and. ⁊ alij post eum in. c. ꝙ̄ꝙ̄. §. j. de vsur. in. vj. ⁊ do. Abb. in. c. ex literis. de iureiuran. ⁊ sic patet ex predictis quorū qđlibet per se sufficeret non esse probatum de mutuo taliter ꝙ sufficiat ad exigendas ⁊ extorquendas vsuras que odiosissime sunt ⁊ penales. vnde quando essemus in re dubia que nullo modo dubia est: esset potius cōtra petentes vsuras pronunciandum. iuxta. l. si preses. ⁊ in regula in penis.

❡ Summarium super consilio. xxix.

1 ☞ Testis non probat de etate nisi etiam non interrogatus reddat rationem concludentem.
2 Ratio testis diminuit sine restringit ipsius dictum.
3 Dictio sed: aduersatur precedentibus de sui natura.
4 Testis non assignans aliquam rationem non probat.
5 Testis deponens adijciendo dictionem vel circa non determinat rem precisam. 12.
6 Dicti plus vel vltra prolata teste nihil probat.
7 Dictio forte de sui natura ostendit loquentem loqui dubitatiue.
8 Testis quando est sibijpsi contrarius non debet reduci ad cōcordiam.
9 Testis deponens ex conscientia sua non probat.
10 Dictum matris etiam cum iuramento non sufficit ad plenam probationem etatis filij.
11 Testis testificans quando est adultus non potest testificari de eo quod vidit post infantiam.
13 Statutum prohibens contractum vel alienationem fieri si in tali contractu interueniat iuramentum firmabitur cōtractus.
14 Contrahens contra prohibitionem statuti peccat.
15 In statutis exorbitantibus appellatione alienationis intelligitur solū de contractu translationis dominij.
16 Singula singulis referri debēt.
17 Dictum testis obscurum ⁊ ambiguum non probat.
18 Testis deponens de sua propria presentia intelligit cū intelligētia. 20.
19 Simulatum ad hoc vt quid dicatur necesse est ꝙ partes ab initio conuenerunt de simulando anteꝙ̄ contractus fieret.
21 Unaqueqꝫ coniectura debet probari per duos testes.
22 Contra fideiussorē idemnitatis de iure antiquo nō poterat experiri nisi facta excussione principalis.
23 Ubi exceptio excussionis non opponitur processus nō redditur nullꝰ.
24 Quando exceptio excussionis possit opponi. 25. 26. 28.
27 An renūciatio facta beneficio aut. de fideiussoribus operetur quod fideiussor indemnitatis possit opponere exceptionem.
29 Illa verba renuncians omni legum et iuris beneficio an tollant beneficium de fideiussoribus.
30 Per pactum potest remitti beneficium de fideiussoribus.
31 Casus omissus a statuto remanet in dispositione iuris cōmunis.
22 Promissio fideiussoris cum iuramento promittentis in duriorem causam non obligat eum vt principalem.

❡ Consilium. xxix.

❡ Qualiter habent deponere testes vt probent etatē ⁊ an cōtra fideiussorem indemnitatis sit opus ꝙ fiat excussio si non opponatur.

Clarissime doctor ⁊ iustissime domine Uicarie in causa executionis instrumenti mota ꝑ coniunctos meos de tassonibus contra Bartholomeū bachellam sentio partem aduersam super nonnullus conari facere fundamentum ad impediendam executionem predictam ⁊ primo super statuto disponente quod maior septuaginta quiqꝫ annis non possit contrahere vel obligari sine certa solennitate cuius etatis dicit Bartholomeus bachelia se fuisse tempore dicti contractꝰ ⁊ instrumēti. ⁊ ita probasse. Secundo dicit contractum illuꝫ fuisse simulatū. ⁊ ita probasse. Tertio dicit ꝙ cum agatur contra promissorem indēnitatis nō potuit actor experiri nisi prius facta excussione contra debitorem principalem. ❡ Quarto ꝙ acta non valent: qꝛ ser Gaspar non potuit substitui a ser Christophoro: quia ser Gaspar illud officium notarij actorum exercuerat sex mensibus proxime precedentibus merito ex forma statuti non poterat illud idem officium in sequentibus sex mensibus exercere ⁊ super istis insistam absqꝫ multiloquio qꝛ coram doctissimo ⁊ exercitato iudicanti res agitur. ❡ Circa 1 † primum fundamentum de etate. lxxv. annorum. respondeo primo ꝙ non est probatum ꝙ tempore dicti contractus celebrati excessisset Bartholomeus dictam etatem: quod ostendo. nam primus testis. scilicet magister Paulus de la canena non deponit se iterfuisse natiuitati dicti Bartholomei sꝫ vult probare ex aspectu quo casu testis non probat nisi etiam non interrogatus reddat rationem concludentem dicti sui per notata per Innoā cen. in. c. cum causam que inter archiepiscopum de testi. ⁊ omnes legistas in. l. iij. C. de testi. ⁊ Barto. in tractatu de teste. videamus ergo quā rationem alleget iste. nam primo dicit ꝙ cognoscit dictum Bartholomeum quem dixit esse etatis annorum octuaginta et vltra: eius testis iudicio de ipsis annis octuaginta sed pro certo est maior annis septuaginta quinqꝫ. ⁊ hoc dixit se scire quia sunt anni sexaginta ꝗbus ipse testis ⁊ dictus Bartholomeus erant consocij ⁊ simul conuersabantur. et tunc temporis erant etatis annorum vigintiquatuor vel circa ⁊ maxime ipe testis sed forte dictus magister Bartholomeus erat minor etate ipsius testis duobus annis vel circa. ⁊ quod ita quilibet intelligens ⁊ expertus in similibus affirmaret dictum Bartholomeū excessisse annū. lxxv. primo dico quod inquātū testis iste deponit quod Bartholomeus est etatis annorum octuaginta suo iudicio nihil probat: quia testis deponens per verbū suo iudicio fidem non facit: vt inquit Ange. in repetitione. l. sciendū. in. ij. col. ff. de verbo. obligatio. per. l. testiū. C. de testibus. facit quod in varijs locis satis vulgatis dicunt doctores de teste deponente per verbum videtur ⁊ presertim est hoc verū in casu isto: quia ratio assignata per testem non concludit de etate annorūꝫ lxxx. ⁊ 2 † ratio dicti testes diminuit ⁊ restringit ipsum dictum: l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. l. si is qui animo in glos. ff. de acquiren. possessio. notat in proposito Bald. in. l. conuenticulam. in antepenul. colū. de episcopis ⁊ cleri. ⁊ in. l. data opera. in. viij. colum. C. qui accusare non pos. ⁊ quod testis iste non habuerit pro constanti ꝙ Bartholomeus esset etatis annorum. lxxx. patet quia dixit ꝙ est etatis annoꝝ lxxx. suo iudicio sed ꝙ pro certo est maior annis. lxxv. eo enim quod dicit ꝙ pro certo est maior. lxxv. annis videtur negare ꝙ pro certo sit maior. lxxx. annis. l. ⁊ si sine. §. sed quod papi. ⁊ ibi not. ff. de minori. l. maritus. C. de procurat. l. cū pretor in princi. ff. de iudi. c. nonne de ꝑsump. 3 hoc expresse ostendit † illa aduersatiua a teste prolata dum dicit. Sed pro certo est maior. lxxv. nam dictio sed: aduersatur precedentibus de sui natura. l. hoc amplius. §. de his ⁊ ibi nota. ff. de dāno infecto. l. sed si lege in princi. cum ibi nota. ff. de peti. heredi. l. ij. in glos. circa prin. ff. ne 4 quis eū q in ius vocatus est vi eximat. ❡ Preterea † ꝙ dictꝰ testis nō probet: patet quia non assignat aliquam rationem inferentē ꝙ dictus Bartholomeus iam sunt sexaginta anni esset etatis annorum viginti duorū aut ex statuta corporis aut alia ratione hoc inferente: vnde non probat vt inquit Bart. in consilio suo incipiente in questione vertente inter dominū Symonez ⁊c. in secūda colūna. vbi dixit ꝙ si testis dicat ꝙ titius tali tempore poterat esse etatis duorū annorū vel circa talis testis nihl probat super etate titij: quia deponit ꝙ poterat esse etatis annorū duorū: sed non dicit se vidisse aliquid propter quod sic debeat iudicari. ⁊ ita etiam tenet Bald. in. l. solaꝫ. in vltima colūna. C. de testi. vbi subdit ꝙ si testis interrogatus super etate alicuius quomodo scit dicat se scire per aspectū corporis nō probat: quia in aspectu quis potest decipi: ⁊ quia est potius iudiciū ꝙ̄ testimoniū. pro hoc adducit quia sententia lata ex aspectu non probat plene: vt. l. minor. xxv. annis ex aspectu. ff. de mino. ita nec testimoniū ex aspectu. preterea ſm Bart. in. l. de etate. ff. de minoribus circa mediū ad hoc vt testis ꝓbet ex aspectu etatē alicuius ab etate. xiiij. annorū in masculo vsqꝫ ad etatēm. xxv. annorū requiritur ꝙ testis deponat ꝙ ex aspectu videbatur esse annorum quinqꝫ plus ꝙ̄ sit illa etas que est probanda vnde cū dictus testis deponat ꝙ iam sunt. lx. anni ꝙ dictus Bartholomeus erat etatis annorum vigintiduorū vel circa ⁊ sic solū probat quod iam sunt sexaginta anni ꝙ dictus Bartholomeus erat etatis annorū decē ⁊ septē et dū testis dixit ꝙ iam sunt anni. lx. quod Bartholomeus erat etatis vigintiduorū annorū intelligitur ꝙ iam sunt anni sexaginta. s. non completi sed inchoati. nam cū dictum testis debeat interpretari contra ꝓducentem. c. in ꝑsentia de probatio. no. docto. in. l. inter stipulantem. §. j. cum simili. ff. de verborum obligatione. ⁊ illa verba iam sunt anni. lx. possint intelligi dupliciter. s. lx. anni ꝑfecti. ⁊. lx. anni inchoati vt notat Barto. in. l. qui ante Calendas in princip. ff. de verborum obligatione. facit. l. si ita fuerit in princi. ff. de manu. testa. ⁊ quod nota. Barto. in. l. si cui legetur in princi. ff. de lega. primo. ⁊ sic verba dicti testis solum concludenter important de quinquagintanouem annis ⁊ vno die inchoati sexagesimi anni. ❡ Item ad hoc vt dictus testis deponendo ex aspectu de vigintiduobus annis seu de etate vigintiduorū annorū Bartholomei iam sunt. lx. anni probaret ex aspectu ipsum Bartholomeum tūc compleuisse etatem decem ⁊ septem annorum iuxta doctrinam Bartol. in

dict. l.

dicta.l.de etate oportebat quod deposuisset q tunc scz iam sunt.lx.an-
ni Bartholomeus erat maior vigintiduobus annis.ita dicit Bart. in
effectu in dicta.l.de etate circa mediū ibi dū dicit si volo pbare q erat
maior sex mensibus testis dicit vera esse.interrogatus in causa scientie
respondet q eo tempore videbatur maior decē mensibus rc. iunctis se
quentibus verbis suis dū loquitur de etate.xxv.annorum. Sed dictus
testis non deponit q Bartholomeus iam sunt.lx. anni esset maior vi-
gintiduobus annis:sed dicit q forte erat annorum vigintiduorum vel
circa seu equipollentia verba τ sic posito q iste testis aliquid probaret
tamen attento quod non deponit quod illi.lx.anni sint completi tem-
pore quo testificatur τ potest intelligi q essent tantum inchoati et q
non deponit quod Bartholomeus esset maior vigintiduobus annis
sed quod forte erat vigintiduorum annorum vel circa que verba po-
sito quod aliquid probent solum probant q tunc erat etatis.xvij. an-
5 norū secūdum doctrinam Barto.in.l.de etate.† Item quia testis adie-
cit dictionem vel circa apparet quod non habuit pro constanti quod
illud tempus vigintiduorū annorum esset completum τ sic non probat
de vigintiduobus annis completis:sed īchoatis. vt no. expresse Guil.
de cuneo.in.l.τ si post tres in princip.ff.si quis cautio. τ Anto. de but.
in.c.litere de dilatio.in vltima colum.q2 illa dictio circa denotat dimi-
nutionem τ non videtur de certo tempore affirmari sicut dicimus in
dictione fere.allegant nota.per gloss. in .l.j. in gloss.j.ff. quibus ex cau.
in pos.ea. Quinimo dico q in teste adijciente dictionem circa redditur
probatio tēporis omnino incerta τ dubia adeo quod non potest dici
quod probet de aliquo certo τ limitato tempore vt probat tex. not.i.c.
6 fi.de desponsa.impube. per quem ibi Anto.de bu.in fine proprie in te-
ste in terminis istis firmat hoc scz q testis nihil pbet.bene facit† quod
nota.Barto.in.l.celsus.in vltima colum.ff.de vsuris. vbi dixi q dictio
plus vel vltra prolata a teste nihil probat.licet als cōsueuerit compre-
hendere modicum.l.hec adiectio.de verb.significatio. sed plus dico q
posito q probaret de vigintiduobus annis inchoatis.τ sic de.xvij. an-
nis inchoatis fm doctrinam Barto.in.l.de etate sequitur q probaret
de.xvj.annis completis τ vno die que tempora simul collecta conclu-
dūt q tempore quo iste testis examinatus fuit Bartholomeus bachel
la erat etatis.lxxv.annorum τ duorum dierum sed contractus de quo
agitur fuerat celebratus per decem mēses antequā iste testis examinare-
tur.ergo manifeste apparet q tempore contractus dictus Bartholo-
7 meus non erat maior.lxxv.annis. Contra dictum† testem etiam fa-
cit:quia deponit per dictionē forte que de sui natura ostendit loquen-
tem loqui dubitatiue vt.c.ex parte.de celebra.missarum.c. accedens.el
primo vt lit.non ↄtesta.τ ita hic debet accipi cum semper verba testis
debeant interpretari contra producentem:vt dixi supra imo si bene cō
siderentur verba istius testis est sibimet contrarius : quia primo dicit
q iam sunt.lx.anni q ipse testis τ dictus Bartholomeus bachella erāt
etatis.xxiiij.annorum vel circa.τ postea dicit q forte Bartholomeus
8 erat minor etate ipsius testis duobus annis vel circa τ testis† quando
est sibimet contrarius non debet reduci ad cōcordiam vt probet.l. eos.
τ ibi Bartol.in fi.ff.de falsis.τ.l.qui falsa.ff.de testi. τ est de mēte gloss.
in.c.in nostra.de testi.quam ibi ad hoc ponderat Ant.de but.ita etiam
tenet Anto.de butrio.τ Abbas in.c.cum tu de testi.τ Joā.de imola in
l.inter stipulantem.§.j.de verborum obligatio.vbi dicit hoc esse veruz
etiam si contrarietas non sit manifesta:quia testi varianti non creditur
quarta questio.tertia versiculo item qui. Ex quibus apparet istum te-
stem nullam probationem facere τ posito q aliquid probaret non pro
bat q tēpore contractus Bartholomeus esset maior.lxxv.annis.vt pa
tet ex predictis. Capio dictum alterius testis scilicet magistri bona
gratie τ iste sine dubio nihil penitus probat : quia dicit q sunt.l. anni
9 τ vltra q ipse testis cognouit dictum Bartholomeum et quod est† se-
cūdum eius cōsciētiam maior etate ipsius testis decem annis τ vltra τ
quod ipse testis natus est:vt a patre suo intellexit de anno quo dicitur
fuisse cōgregationē blāchorū que fuit vt intellexit de anno. Mccccxcix.
vel circa.τ quod per suprascripta dictus Bartholomeus est etatis an-
norum.lxxvj.τ vltra:certe iste testis non probat aliquid: quia deponit
tanquā index.scilicet ex cōscientia sua nō tanquam testis adeo quod mo
ueatur ex aliqua ratione hoc inferente quam perceperit sensu corporis
vt requiritur:prout notat Barto.in consilio supra allegato.τ Bald. in
dicta.l.solam.in vltima colum. quinimo etiam dato q se fundaret ex
aspectu oporteret q in tāta etate probaret de aspectu excedēte per.xv.
annos etatem.lxxv. annorum fm doctrinam Bart.in dicta.l. de etate.
τ sic dum deponit q quilibet practicus arbitraretur ex aspectu euz esse
maiorem.lxxv.annis nihil probat:quia oportebat q referret se ad tem
pus celebrati contractus.item oportebat q probaret ex aspectu de ex-
cessu per.xv.annos.vt dixi.deponit etiam de auditu alterius scz q au
diuit a patre suo.ergo non probat.c.tam literis. de testibus. et dicta.l.
testium.sentio etiam q iste testis fuit examinatus per eos quibus nō-
dum erat data cōmissio examinandi. Capio aliuin testez scilicet ser
Joannem de zucholis τ iste etiam non probat aliquid. nam dicit q
Bartholomeus predictus est homo multum senex τ maioris etatis ꝙ̄
sit ipse testis qui est etatis annorum octuagintaduorum cōplendoruz
in festo sancti Jacobi.in causa sciētie.respondet quia audiuit a matre
sua dum ipsa viueret q ipse testis erat annorum.lxj.τ quod mater sua
decessit iam sunt.xviij.iudicio suo τ qō dum ipse testis erat puer mu
tum cōuersabaт cū dicto Bartholomeo qui erat sibi socius τ vicinu
τ cognoscebat ipsum Bartholomeuz esse maioris stature τ ex aspect
ꝙ̄ ipse testis τ qō vincebat eum ad brachia τ ad pugillos. Et qō glibe
diligens existimaret dictuz Bartholomeum excessisse annum.lxxvj.τ
vltra. Fundamentum igitur istius testis.primo est in dicto matris sue
ex quo dicto matris presupponit qō ipse testis quādo fuit examinat9
erat etatis annorum.lxxxij.complendorum in festo sancti Jacobi τ sic
fundat dictum suum ex auditu et relatione alterius:ergo non probat
10 vt dixi.nam dictū† matris sue etiā si cum iuramento testificata fuisset
non sufficeret pro plena probatione ad probandam etatem filij. licet
presumptionem vel indicium faceret vt inquit Innocenti.in.c.cum di
lectus in glo.in verbo responsione de accusa.τ Bal.in.l.si minorem.C.
de in integrum restitu.minorum.bene facit.l.etiam matris cum glos.ff.
de probatio.τ.l.vbi numerus.ff.de testi.τ.c.in omni de testi. multomi-
nus probat in casu nostro in quo dictum matris fuit extraiudiciale et
absq3 iuramento.vnde destructo fundamento dicto isti9 testis destrui
tur omne id quod inferebat ipse testis ex illo fundamento.l. non dubi
um.C.de legi.l.oratio.ff.de sponsa.nam ideo testis dicit Bartholome-
um excedere etatem.lxxvj.annorum.q2 videbatur sibi maioris stature
ex aspectu ꝙ̄ ipse testis.ergo si ipse testis est etatis annorum octuagin
taduoruz ex relatu matris sue multomagis debet esse Bartholome9.
Preterea rationes reddite per illum testem non cōcludunt quia dicit
qō Bartholomeus erat maioris stature τ vincebat eū ad brachia. naz
ista nō arguunt q Bartholomeus esset maioris etatis vt ostēdit expe
rientia que est efficax rerum magistra.c. quam sit de electioni.in.vj.vt
etiam ipse testis super interrogatorijs fatetur. Item non probat testis
iste de excessu etatis fm doctrinam Bar.in preallegata.l.de etate. Non
probat etiam alia ratione iste testis q2 est sibimet contrarius.l.qui fal-
sa.ff.de testi.prout dixi supra circa primum testem. Quod autez sit sibi
contrarius:patet quia dicit q ipse est etatis annorum.lxxxij. complen
dorum in festo sancti Jacobi τ se scire: quia a matre sua audiuit quod
ipse testis erat etatis annorum.lxvj.τ qō modo sunt anni.xviij. q ma-
ter sua decessit.nā si ita est nedum q in festo sancti Jacobi sit comple-
turus annum octuagesimumsecundum. imo tempore sui testificatus
fuisset etatis annorum octuagintaquatuor q2.lxvj. decem τ octo con-
stituunt numerum.lxxxiiij.patet etiam alia varietas in hoc teste qui in
principio dicti sui ostēdit se scire etatem suam precise τ postea in inter-
rogatorijs ostendit se nescire dum dicit q tempore penultimi iubilei
decursi erat maior etatis annorū.xj.sed quantum plus dixit se nescire.
Alius testis est Bartholomeus quondam Albertini nihil etiā pro
bat.nam deponit q Bartholameus bachella excessit iudicio suo etatē
lxxxvj.annorū quia sunt anni.lxxiiij.quibus euz cognouit τ quod Bar
tholomeus bachella tūc erat etatis annorum quatuor τ ipse testis erat
annorum.vj.τ quod ludebant ad pugnos.tunc τ postea i simul et quod
quilibet expertus iudicaret Bartholomeum bachellam excedere an-
num.lxxvj. Certe testis iste non probat:quia posito q esset verum q co
gnouisset eum iam sunt anni.lxxiiij.quo tēpore dicit q Bartholomeus
11 bachella erat annorum quatuor τ ipse testis erat annorum sex.nam† te
stis ꝙ̄uis tempore quo testificatur sit adultus vel maior tamen non po
test testificari de eo quod vidit in infantia posito q posset testificari de
eo quod vidisset post infantiam:puta quādo erat proximus puberta-
ti.ita decidit Bart.in.l.iij.§.lege iulia.ff.de testi. quia illa etas infanti
lis nihil intelligit.l.excipiuntur.§.fin.ff.ad sille.et ita limitat τ declarat
glo.in.d.§.lege iulia.cuz concordantijs.ita etiam vult glo. τ Archidia.
xxxvij.dist.in.c.relatum.τ Joā.and.i.c.ex parte.el primo.de corpore vi
tiatis.τ Dy.in.d.l.excipiantur τ Joan.fabri in.§.testes.instit. de testa.
Sed dictus testis erat in etate infantili scz sex annorum.ergo nō pōt d
eo testificari. Quatenus autē dictus testis depōit q quilibet expertus
iudicaret illum excedere annum.lxxvj.non probat quia non probat de
excessu fm doctrinam Barto.in.l.de etate. Item no.per Barto.in di-
cta.l.solam.τ per Barto.in dicto consilio. Satis etiam apparet dictuz
testem esse talem cui merito non sit integra fides adhibenda:quia dicit
se nescire millesimum ad presens currens nec in preteritum τ quod ne
scit etatem suam nec de ea recordabatur nisi q quidā nepos suus sibi
ad memoriā reduxit facit.l.iij.§.j.ff.de testib9. Ultimus testis est bo
ninus borgōzonus et iste non probat.primo quia dicit q dum ipse te-
stis esset etatis annorum.xv.vsq3 in.xvj.conuersabatur cū dicto bachel
la et cum ipso ludebat ad plastellas et quod dictus bachella erat tunc
12 illius etatis cuius erat ipse testis vel circa pōdero dictionem† vel circa
per quam adeo redditur ambiguum dictum testis quod non probat de
aliquo certo tempore.c.fin.de desponsa.impube.τ ibi Anto.de butrio
in fin.item dicit q credere suo dictus bachella est eius etatis cuius ipse
testis est qui est etatis annorum octuaginta vel circa.pōderanda est di
ctio vel circa vt dixi.item ponderandum est loquitur per verbum cre-
dere quo casu non probat vt nota.in.l.testium.C.de testib.τ plene in.c.
quoτ.de testi.τ in.c.literis.de presump.item non assignat rationem ali
quam inferentem quod ille bachella sit eiusdez etatis cuius est ipse te-
stis:ergo non probat vt per Barto.in dicto consilio τ Bald.in dicta.l.
solam. Item non probat de excessu necessario fz doctrinam Bar.in di
cta.l.de etate.itez fundat dictum suum ex eo quod asserit se testem esse

etatis annorum.lxxx.vel circa:quia ita audiuit a patre ꝛ patruo suo.ꝛ
sic se fundat in auditu ꝛ relatu alterius.ꝛ sic non pbat vt supra pluries
dixi.itē nihil habet in bonis.ergo non est integer testis.l.iij.in prin.ff.
de testi.ꝛ no.in auē.de heredi.ꝛ fal.§.fin vero absunt. arbitretur etiam
iudex quātū sit credēdum in re tāti temporis vni testi qui nescit nume
rare vsq ad centum ꝛ qui nescit quale sit millesimum currens vt ipse
super interrogatorijs fatetur.Alij nō sunt testes qui super etate depo
nant ꝛ sic patet quod nō est probatū de etate per duos testes. imo nec
per vnum ꝛ ꝙꝙ fuisset probata per vnum hoc nō sufficeret vt in dicto
capitulo in omni.cum vulgaribus.¶ Plus dico ꝙ etiam posito quod
esset probata etas que tamen in veritate non est probata.tamen atten
to quod in dicto contractu dictus Bartholomeus iurauit nō contra
uenire non potest venire contra dictum contractum iuratum saltem
13 nō obtenta prius absolutione a iuramēto. hoc† probo per notata per
Bar.ꝛ Ange.Bart.in.l.si quis pro eo.ff. de fideius. in quinto membro
iunctis notatis per eum ibi in tertio et in quarto membro vbi voluit
quod si statutum prohibet cōtractum vel alienationez fieri ꝛ sic loqui
tur in rem non in personam quia non dicit nullus contrahat cuz mu
liere vel cum minore ꝛc.ꝛ tunc si in tali contractu interueniat iuramen
tum firmabitur cōtractus iuramento per.c.cum cōtingat de iureiurā.
ꝛ.c.licet eo.titu lib.vj.secūdum Bart.in dicto tertio membro.si autem
verba statuti fauore debitoris prohibent personam creditoris contra
hentis recipere cōtractum vel obligationem nō autez odio creditoris
sed solum fauore debitoris vt quia dicat nullus audeat cōtrahere cum
minore vel muliere sine cōsensu consanguineorum minoris.vel mulie
ris ꝛ isto casu dicit Barto.in dicto quinto membro quod iuramentum
talis mulieris vel minoris non potest confirmare cōtractum ꝙtum ad
cōmodum creditoris quia ipse est prohibitus recipere etiam a volen
te vnde hoc casu dicit ꝙ erit idem quod est quando cōtractus prohibe
tur odio creditoris quo casu cōtractus nō firmatur iuramento tamen
iurans tenetur ad obseruantiam cōtractus iurati ꝛ nōn potest contra
uenire nisi esset absolutus a iuramento.c.significante de pigno. ꝛ not.
Bar.in dicto quarto membro sed si statutum dirigeret prohibitionem
ad debitorem vt quia diceret nulla mulier possit obligari vel alienare
sine tali solēnitate tunc etiā si iuraret non seruata tali solēnitate nō ob
14 ligaret iuramentum quia† peccat mulier contrahens contra prohibi
tionem statuti.c.ij.de maio.ꝛ obe.merito iuramentum propter pecca
tum non est seruandum.c.si vero de iureiuran.c.quamuis de pac.in.vj.
ꝛ quod nota.in dicto.c.licet.sed ita est quod dictum statutum loquitur
in rem quia nō dirigit prohibitionem ad personas sed ad ipsum con
tractum quia dicit quod nullus contractus alienatiōis fieri possit cum
maiore septuaginta quinq annis sine decreto ꝛ quicquid contra factū
fuerit sit ipso iure nullum.ꝛ subdit quod predicta etiam vendicent sibi
locum in contractibus ꝛ obligationibus vel quasi ergo cum tale statu
tum loquatur in rem ꝛ non dirigat prohibitionem ad personam ipsius
qui excessit etatem.lxxv.annorum firmatur contractus iuramēto.quin
imo etiam si dixisset statutū nullus possit contrahere cum eo qui est eta
tis.lxxv.annorum non posset adhuc talis se obligans venire cōtra suū
contractum iuratum saltem non obtenta absolutiōe et ita etiam tenet
Angel.in dicta.l.si quis pro eo et Petrus de anchara.in dicto.c.cum
contingat.¶ Quinimo Anto.de butrio ī dicto.c.cum contingat ꝛ plu
res alij tenent quod etiam quando statutum dirigeret prohibitionem
in personam mulieris contrahentis ꝛ se obligātis sine presentia cōsan
guineorum tamen iuramentum obliget et ita etiam tenet Joan.and.ī
additio.Specu.in titu.de senten.prolat.§.vt autem versicu.hoc autez
et ita se habet communis opinio.vt late refert Joan.de imo.ī repetitio
ne dicti.c.cum contingat in tertio quarto et quinto membro vbi fina
liter ipse tenet quod contractus firmetur iuramento si statutum nedū
loquatur in rem sed etiam si prohiberet personaz cōtrahere vt ipse ibi
dicit in dicto tertio membro maxime in versicul.nunc pro declaratione
materie ꝛc.¶ Alia ratione etiam ostendo dictum statutuz sub rubrica
nō faciendo precepta vel cōtrahendo cum aliquo filiofa.ꝛc.nō habere
locum in casu isto quia illud statutum licet inquantum loquitur de pro
digo furioso mente capto filiofamilias ꝛ adulto disponat de omni con
tractu vel quasi qui cuz talibus fieret tamen dum loquitur de eo qui ex
cessit etatem.lxxv.annorum solum loquitur de contractu alienationis
ꝛ non de alijs contractibus:constat autem quod dicta promissio indē
15 nitatis non dicitur proprie alienatio.nam in statutis† exorbitantibus
a iure communi vt est statutum predictum appellatione alienationis si
persona prohibetur facere contractum solum intelligitur ꝓhibitus cō
tractus translationis dominij.l.alienatum.ff.de verborum significatio
ne ꝛ est glo.notabilis quam ad hoc ibi ponderat Angel.in.l.benignus
ff.de legibus ꝛ Paulus de cast.in.l.in ambigua eodem titul.ꝛ no.doct.
in.l.fina.C.de rebus alie.non alienan.nam in illa.l.fin.verbum ali ena
tio capitur impropriꝫ pro concessione vsusfructus et pignoris obliga
tione ꝛc.vt per glossaꝫ et docto.in dicta.l.benignus:bene faciūt notata
per Barto.in.l.in quorum.ff.de pigno.¶ Nec obstat quod in dicto sta
tuto subiungitur versiculus huiusmodi videlicet.Que omnia in presen
ti statuto comprehēsa vendicent sibi locum in cōtractibus ꝛ obligatio
nibus vel quasi etiā celebratis extra iurisdictionem potestatis mutine
inter aliquos ciues vel districtuales mutine inquātum cōcernerent piu
dicium alicuius ciuis vel districtualis ꝛc.quia respōdeo quod ille ver
siculus habet relationē ad cōtenta supra: que quidem voluīt statutum
extendi etiam ad ea que fierent extra iurisdictionem potestatis muti
16 ne.tamen singula debent† singulis referri prout ad superiora possunt
adaptari ꝛ referri.c.fi.in fi.ꝛ ibi notat Anto.de butrio.in vltimo nota
bili de statu mo.bene facit.l.j.§.lex falcidia cum ibi nota. per Barto.ff.
ad legem falci.ꝛ sic quatenus supra in minore prodigo ꝛ furioso fuerat
generaliter locutus de omni obligatiōe seu cōtractu vel quasi ita etiaz
intelligitur ista extēsio:quatenus vero in maiore.lxxv.annis fuerat lo
cutus de cōtractu alienationis ita etiam itelligetur ista extēsio.s.ꝙ ha
17 beat locū etiā in alienatiōe que fieret extra iurisdictionē.¶† Nunc de
scēdo ad secundum principale dubiū videlicet an obstet exceptio simu
lationis et super hoc paucis agendum est quia clarum est quod testes
non probant simulationem allegatam.nam super hoc inducti sunt te
stes quatuor primus est dominus Camillus qui dicit ꝙ audiuit Ale
xandrum de tassonibus vel Ludouicum de tassonibus sed nō bene re
cordatur quis eorum fuerit qui dixerit ꝙ dictum instrumentum pro
missionis indemnitatis facte per Bartholomeum bachellam non fuit
celebratum vt dictus bachella aliquod dānum pateretur sed ad alium
bonum finē dicendo eidem Bartholomeo:noi non volemo chē voi ne
habiati damno niuno di questo instrumento.Certe iste testis non pro
bat quia non recordatur quis eorū dixerit ꝛ sic tanꝙ dictum ambiguū
ꝛ obscurum nō releuat.c.in presentia de probatio.l.pompo.scribit si iu
ramentum.§.fina.ff.de rei vendi.l.duo sunt titij.ff.de testa.tu. ¶ Pre
terea dictum istius testis etiam tollitur quia iste testis deponit quod
hec verba fuerūt post cōfectionem dicti testamēti in sala patibuli et ta
men ipse magister Bartholomeꝰ bachella respōdendo positionibus
agētiuz fatetur ꝙ post confectionem dicti instrumēti neqꝫ dictus Ale
xander neqꝫ dictus Ludouicus vnꝙ alloquuti sunt dictuz Bartholo
meum in sala patibuli ꝛ nulla maior est probatio ꝙ confessio partis.l.
fina.C.de fideicommis.l.cum te.C.de transac.Item magister Joannes
Amechini testis productus pro parte dictorū de tassonibus etiam ex
presse deponit quod tēpore confectionis dicti instrumenti ꝛ pauloan
te paulopost nō fuit facta aliqua conuentio inter dictuz Alexandrum
aut Ludouicum ex parte vna ꝛ dictum Bartholomeū ex parte altera
aliter ꝙ cōtinetur in instrumento indemnitatis ꝛ ꝙ non potuisset fieri
quin ipse audiuisset:idem deponit Joānes de binaldis ꝛ licet iste Jo
annes dicat ꝙ credit ꝙ audiuisset dictam promissionē si facta fuisset et
sic loquitur per verbum credit tamen dico quod probat quia assignat
18 rationem dicens quia ibi stetit presens ꝛ vidit ꝛ audiuit ꝛ testis† depo
nens de sua propria presentia itelligitur cum itelligentia licet aliud sit
quādo deponit de presentia alterius.l.testium.C.de testi.ꝛ no. Barto.
in.l.j.§.fi.ff.de auto.tuto.ꝛ.j.dicā vnde quādo testis deponēs per ver
bum credit si reddit causam inferentem scientiam tunc probat vt not.
Cy.in.l.testium preallegata ꝛ Joan.and.in additio.Specu.in titu. de
19 teste.§.j.super ver.itez quod deposuit de credulitate.¶† Preterea ad
hoc vt quid dicatur simulatum necesse est ꝙ partes ab initio conuene
rint de simulādo anteꝙ cōtractus fieret ꝛ nō sufficit si ex postfacto hoc
agatur.l.iiij.§.si ignoto.ff.de manumis.ꝛ nota. Bal.in.l.vnica.C. si ser
uus extero in vltima colūna in.x.q.vbi hoc dixit esse menti tenendum
sed dictus testis nō dicit ꝙ hoc fuerit actum ante sed post contractum
ergo ꝛc.¶ Secundus testis est dominus Azo.ꝛ iste indubitāter etiaz
nihil probat cōtra Alexandrum ꝛ Ludouicū quia solū dicit ꝙ Geor
gius ꝛ Daniel de tassonibus scribāt dictam promissionem fieri ad ha
bilitādum ipsum Georgium ad testificandum in certa causa : quinimo
iste testis dicit vnum ex quo arguitur ꝙ Alexander de tassonibus non
intendebat facere contractum simulatum et consequenter inefficacem
quia dicit ꝙ Alexander tempore confectionis dicti instrumēti voluit
scrutari an ille Bartholomeus bachella excessisset annum.lxxv. vt in
telligeret quomodo ille cōtractus valide fieri posset propter dictuz sta
tutum.ad quid enim expediebat hoc querere si intētio partium fuisset
quod contractus esset inefficax.¶ Tertius testis est Jeremias.iste ni
hil probat quia nō dicit ꝙ Alexāder vel Ludouicus vnꝙ alicui simu
lationi interuenerint sed solum dicit ꝙ ipse dominus Joānes spinal
dus dicebat ꝙ dictum instrumētū fiebat vt Georgius ꝛ Daniel essent
habiles ad testificandum ꝛ ꝙ hec fuerunt in presentia Alexādri ꝛ Lu
douici ꝛ Georgij ꝛ Danielis de tassonibus ꝛ dicit ꝙ dicti de tassoni
bus nihil dixerunt constat autem ꝙ presens ꝛ tacens non presumitur
consentire in his que sibi preiudicialia sunt circa obligationem perso
nalem.l.filiussa.§.inuitus.ff.de procura. ꝛ plene not. in.l. que dotis.ff.
20 solu.matrimo.preterea quādo testis† dicit aliquem fuisse ꝑsentem nō
per hoc probat quod ille fuerit presens ꝛ intelligens.l.j.in fi. et ibi hoc
no.Bar.ff.de auto.tuto.ꝛ Barto.in tractatu de teste ꝛ Bald. et Saly.
in.l.testium.C.de testi.ꝛ Bald.in.l.j.in fi.C. de bonorum posses. secūdū
tabu.ꝛ in.l.heredes palam in princip.ff.de testa. ꝛ sic non potest dici ꝙ
iste testis probet de expresso vel tacito cōsensu dictoruz de tassonibus.
¶ Quartus testis est dominꝰ Joānes de spinaldis qui nihil dicit de
cōsensu aliquo Alexādri ꝛ Ludouici de tassonibus sed solum de indi
ce maleficiorum imo dicit vnum ex quo arguitur ꝙ Alexander inten
debat instrumētum habere effectum quia volebat ꝙ bachella iuraret
se nō excessisse etatem.lxxv.annorum vt dixit testis precedēs ꝛ ita cre
dit dictus

dit dictus dominus Joānes bachellā iurasse prout etiam expresse de
iuramento bachelle.s.ꝙ excesserit etatem.lxxv.annorum deponit Joā
nes de liualdis testis dictorum de tassonibus qui dicit ꝙ iurauit ad in
stantiam dicti Alexandri.⁊ per predicta patet ꝙ nihil est probatuz de
simulatione ⁊ posito ꝙ simulatio posset probari per cōiecturas vt not.
doc.in.l.iij.C.plus valere quod agitur tamē nulla in hac coniectura est
21 probata.quinimo† vnaqueqꝫ coniectura debet probari per duos te-
stes vt nota.glo.Bar.⁊ omnes in.l.fi.C.fami.ercis.⁊ glo.in auē.de testa.
imperfec.post prin.quam ibi ad hoc ponderat Angel.⁊ not. Innoc.in
c.sicut el primo de simo.⁊ Angel.in.l.fi.in princip.ff.quod metus causa
quando testis vnus clare ⁊ cōcludenter nō deponit de ipso facto prin-
cipali vt in casu nostro quia nullus testis est qui clare et concludenter
deponat audiuisse quod Alexander ⁊ Ludouicus de tassonibus con-
uenerint cum dicto Bartholomeo ꝙ promissio indemnitatis facien-
da non valeret.preterea vna coniectura ⁊ presumptio tollit aliam.l.di-
uus.ff.de in integrum resti.l.cum de indebito in prin.ff.de presumpti.
sed coniectura est contra simulationem quia Alexander voluit instru-
mentum fieri bene efficax ⁊ irreuocabile dnm volnit ꝙ bachella iura-
ret se esse maiorem annis.lxxv.vt deponūt tres testes de quib⁹ dixi.s.
ergo ⁊c.multo magis ergo constat exceptionem simulationis i casu no
stro non releuare quia nedum per plures cōiecturas minime est proba
ta simulatio vt requirunt doctores:sed nec vna sola est sufficienter pro
22 bata.Et per hec satisfactum est secunde dubitationi.¶ Tertiū† prin-
cipale dubiū est an obstet dictis de tassonib⁹ ꝙ nō fecerint excussionez
contra principalem.nam videtur ꝙ sic quia etiam iure antiquo contra
talem fideiussorem non poterat experiri nisi prius facta excussione in
bonis principalis quasi verba obligationis id sonent.s.quod videtur
promittere illud quod a principali seruari non poterit.l.j.C.de conue-
niendis fisci debit.lib.x.l.ij.C.de senten.que sine cer.quanti.l.j.C.de de
curio.lib.x.cum gl.l.curatores.§.fi.⁊ ibi Barto.ff.de admini.rerum ad
ciuitatem perti.nota.Bart.in.l.quero.ff.loca.⁊ ideo dicimus ꝙ etiam
dato ꝙ talis promissor indemnitatis renunciasset beneficio de fideius
soribus non per hoc releuaretur actor ab excussione facienda cōtra prin-
cipalem quasi dictam necessitatem excussionis magis deducat natura
obligationis ꝙ̄ beneficium concessum fideiussoribus ſm Barto.in.d.l.
prima.C.de conueniendis fisci debi.lib.x.⁊ Bal.in.l.j.C.de reuocādis
his que in frau.credi.⁊ Angel.in.l.fi.ff.si certum peta.et Salyce.in.l.j.
C.quod cum eo ⁊ in.l.ij.C.si mater indemnitatem promiserit et Fulg.
32 in dicta.l.quero.tamen hoc† non obstante contrarium in proposito
nostro verius est quia posito ꝙ ad excussionem illam tenerentur dicti
de tassonibus tamen ex quo non fuit opposita non reddit processum
nullum ita firmat Barto.in.l.fina.in fine principij.ff.si certuz peta.vbi
dicit ꝙ in terminis illius.l.fi.s.quando titius erat debitor meus in.x.
⁊ stipulatus sum a seio quanto minus cōsequi potero a titio et postea
non facta excussione cōtra titium agā contra seiū ⁊ nihil noui oppona
tur exceptio excussionis procedit iudicium per.l.j.cum ibi no.C.de ap-
pella.⁊ ita etiam transit Paulus de cast.in dicta.l.fina.⁊ in.l.decem.ff.
de verborum obligatio.bene facit.l.ij.cum ibi no.C.communi diuidun.
24 ⁊.l.si mancipium.§.j.cum ibi nota.ff.de euictio.¶ Hanc† opinionem
etiam in terminis nostris firmat Bal.in dicta.l.j.in.iij.colum.C.de con
ueniendis fisci debi.lib.x.vbi querit an in terminis illius.l.⁊.l.prime
C.de decu.li.x.que iura in effectu loquuntur in fideiussore obligatio de
indemnitate debeat opponi exceptio excussionis ante litem cōtestatā
⁊ ponit duas opinio.prima est ꝙ possit opponi post litem contestatam
quia talis exceptio excussionis in casu isto venit a conuentione tacita
quasi tacite fideiussor indēnitatis videatur promittere illud quod cre-
ditor nō poterit exigere a principali ⁊ sic actor videtur obligatus ante
exigere seu excutere principalē que obligatio actoris circa hoc non vi-
detur quod pereat per litis cōtestationez:nihil tamen allegat.Subiun
git secundā ⁊ vltimā opinionem ꝙ non possit opponi post litem conte
statam quia talis tacita conuentio ꝙ debeat primo fieri excussio ordi-
natur nō ad impediendā natiuitatem actionis sed exercitiū actionis.
⁊ ideo cum cepit exerceri si non opponatur exceptio videtur renuncia
tum illi tacite conuētioni sicut dicimus in qualibet dilatoria iudicij.C.
de proba.l.exceptionē cū ibi no.⁊ in qualibet alia exceptione ordinis.
25 l.si maritus.§.pe.ff.de adulte.⁊ hāc† opinionem ponit Bald.pro vlti-
ma et sic in ea residere videtur iuxta no.per glo.in.l.qui filium.§.sabi-
nus.ff.ad trebel.⁊.l.bona fides et ibi Barto.ff.deposi.Si ergo Bald.
vult ꝙ si talis exceptio nō est opposita ante litem contestatā non possit
vlterius opponi tanꝙ̄ dilatoria ⁊ no.Cy.in auten.presente.C.de fide-
ius.⁊ Bald.in dicta.l.exceptionem quanto magis in casu nostro debet
valere processus cum nullo tempore fuerit opposita.¶ Et hāc opinio
nem esse verissimam probatur ex his que ipse Bald.ponit in dicta.l.j.
C.de conuenien.fisci debi.lib.x.vbi querit an iste fideiussor indemnita-
tis sit statim obligatus an vero tunc demum nascatur obligatio quan-
do principalis efficietur non soluendo ⁊ concludit ꝙ statim est obliga
tus:sed suspenditur exactio quia non intercedit per modum condi-
tionis idest debitor non sit soluendo sed per modum cause vnde obli-
gationez nō suspēdit.ob hāc enim causam fideiussor se obligat vt reus
deficiens nō periclitet creditorem non autem se obligat cōferendo sub
stantiam obligationis in illū euētum.scilicet si a debitore principali re
diret exigere non poterit hoc etiam probat ipse.quia talis fideiussor
indēnitatis statim pignus pro se dare pōt.l.curatores.§.fi.ff.de admi-
nistra.rerum ad ciuitatem pertinentium ⁊ alias sequeretur quod ista
obligatio particulariter cōmitteretur ⁊ pluries.s.quatenus et quoties
desineret principalis esse soluēdo si ergo est nata obligatio:ergo si non
26 opponitur exceptio ꝓcedit iudiciū sicut dicimus in obligato† ad diem
quando ante diem est nata obligatio si nō opponatur exceptio proce-
dit iudicium inchoatū etiam ante diem dicta.l.exceptionē ⁊ per Bart.
in.l.ita stipulatus in secunda questione princ.ff.de verborum obliga.
cū si.pro hac opi.etiam ꝙ procedat iudicium cōtra fideiussorem indem
nitatis si nō opponatur exceptio excussionis est tex.in.l.cū eoruz.C.de
sentē.⁊ illum intelligit ibi Bal.in versicu.oppono ꝙ fideiussor non po-
tuerit cōueniri nō excusso reo ⁊c.⁊ tex.ille loquitur in fideiussore indem
nitatis vt ibi in text.⁊ clare no.ibi Fulgo.allegādo.l.j.C.de decurio.et
27 l.j.C.de conue.fisci debi.lib.x.¶ Per predicta† patet non obstare ꝙ
renūciatio facta beneficio autētice de fideiussoribus nō operetur quin
possit fideiussor indemnitatis opponere exceptionem excussionis.qr
respondeo ꝙ talis renunciatio dicti beneficij nō cōprehendit istum ca-
sum quia beneficium de quo in auē.de fideiussoribus est cōcessum illis
qui iure antiquo poterant conueniri ante principalem.l.iure nostro.
C.de fideiussoribus sed nō sic erat in fideiussore vel promissore indem-
nitatis dicta.l.curatores.§.fina.⁊ ibi Bart.in dicta.l.j.de conue.fisci de
bi.⁊ nota.Barto.in dicta.l.quero.Item benificium excussionis potest
competere aliꝫ ꝙ̄ meris fideiussoribus vt in auē.hoc si debitor.C.de pi
gno.⁊.l.j.cum ibi nota.C.de decurio.lib.x.merito nō mirum si promis-
sor indemnitatis renūciando beneficio autentice de fideiussoribus nō
videtur renunciare dicte exceptioni excussionis faciēde sed in casu no-
stro talis promissor indemnitatis si non opponit i iudicio exceptionē
videtur eam remittere.l.ita demum.C.de procura.l.pomponius.§.rati.
28 ff.e.cum si.debuit† ergo opponi dicta exceptio excussionis a principio
vt per Bar.in.l.iij.ff.de excep.⁊ per Cy.⁊ Bald.in dicta.l.exceptionez
⁊ Cy.in auē.presente.C.de fideiussori.⁊ debuit opponi specifice et clare
quia obscura vel generalis exceptio nō releuat vt inquit Bar.tin.l.j.ff.
de excep.in.iij.col.in versicu.quero video ꝙ ista cōclusio ⁊c.cum concor
dantijs per.l.j.§.labeo.ff.de flu.Secundo principaliter moueor quia
posito ꝙ dicta exceptio excussionis non esset sublata per renunciatio-
nem beneficij de fideiussoribus tamen videtur sublata ꝑ illa alia ver-
29 ba generalia posita in instrumēto vcꝫ† ⁊ omni aliꝫ legum ⁊ iuris bene-
ficio ⁊ auxilio renūciant ⁊c.hoc decidit etiam Bald.in preallegata.l.j.
C.de conuenien.fisci debi.lib.x.in.iij.vel.iiij.colum.vbi querit pone ꝙ
pater cōsensit filio dato tutori alicuius ⁊ renunciauit beneficio de fide-
iussoribus an possit petere vt primo excutiatur filius qui est ꝑncipalis
ꝙ̄ exigatur ipse pater ⁊ respondet ꝙ aut renunciauit simpliciter benefi
cio autentice de fideiussoribus.⁊ tūc potest allegare ꝙ ꝑmo excutiatur
principalis argu.l.paulus.§.pe.ff.de bonis liber.⁊.l.j.§.sed vinendum.
ff.de succes.edic.sed si omni legum auxilio ⁊ beneficio renūciauit tūc nō
potest allegare excussionem vt i auē.vt sine prohibi.debiti.⁊ credi.mat.
30 §.qr multam.nam† per pactum potest remitti beneficium de fideiusso-
ribus vt in auē.de fideius.§.j.in gloss.in verbo accedat ⁊ tacita conuen-
tio mutari pōt per expressam allegat in argu.ff.de prescript.ver.l.natu-
ralis.§.fin.alias penultimo.ff.de prescrip.ver.non ꝙ per dicta verba ta
cita fideiussio deducatur in expressam hoc enī sine stipulatione fieri nō
pōt.l.blanditus.C.de fideius.l.quinta.§.satis acceptio.ff.de verborum
obligatio.sed ꝙ nouam naturam assumat bene fit per dicta verba ita re
sidet Bald.in dicta.l.j.constat autem ꝙ pater quando consentit filium
dari ⁊ iudice tutorez videtur tacite fideiubere ⁊ promittere indemnita
tem pro filio ⁊ non potest conueniri nisi excusso filio sicut ⁊ quando pa
ter consentit ꝙ filius creatur decurio iuxta dictam.l.j.cum ibi nota.per
Barto.C.de decurio.lib.x.⁊.l.libertus.§.filius.ff.ad municipales licet
glo.tenuerit contrarium in.l.tria onera la secunda.ff.de excusa.tuto.in
verbo quia voluntate in fi.dum vult patrem nō habere exceptionez ex
cussionis quādo consentit filio dato in tutorē a iudice sed illa reproba-
tur per Jaco.de are.⁊ doctores ibi communiter ⁊ per Bartol.in.l.cum
filius in princip.in fine prime colum.ff.de verb.obligat.⁊ per dictam.l.
libertus.§.fiscum ⁊ dictam.l.j.C.de decurio.⁊ ita presupponit Bald.in
dicta.l.j.C.de conuenien.fisci debit.⁊ tamen Bal.ibi vult quod ꝙ̄uis ꝑ
renuntiationem beneficij de fideiussoribus non releuetur actor ab excus-
sione tamen bene releuatur per illa alia ⁊ magis lata verba renūtiatio-
nis.s.⁊ omni aliꝫ legum et iuris beneficio ⁊ auxilio ⁊c.quia tūc tacita na
tura illius obligationis indemnitatis est mutata ſcd̄m eū ⁊ bene faciūt
notata per doc.in auē.matri ⁊ auie.C.quādo mulier tute.off.fung.po-
test cū suis concordantijs quod autem damnum passi sint dicti actores
de tassonibus est probatum per instrumenta solutionum pecuniarum
suarum per quas dicitur apparere de damno suo.c.fin.de foro compe.
lib.vj.⁊ patet in.l.damnum ⁊ damnatio.ff.de damno infecto.⁊ per hec
est resoluta tertia dubitatio.¶ Potest etiam tertio comprobari qr di-
ctus bachella fecit dictam promissionem tanꝙ̄ principalis ⁊ animo no
uandi vt expresse dicitur in dicto instrumento ergo tūc quo ad expres-
sionem iudicatur de eo:vt de principali contra quem agitur non facta
excussione:ita not.glo.reputata singularis in auē.de fideiusso.in prin.
31 ¶ Capio quartum† et vltimum dubium an acta illa sint nulla propter

illam subrogationem: et in hoc nõ insisto q statutum allegatũ per partem adversam nõ obstat quia solum prohibet illum qui fuit notarius sex mensibus ad officium exercere posse illud idẽ officium aliis sex mẽsibus. Sed in casu nostro nõ fuit subrogatus pro alijs sex mẽsibus: sed solum pro tempore pmisso a statuto vel provisione que providet solũ posse subrogari per. xv. dies. ideo iste casus est obmissus a statuto et remanet in dispositiõe illius provisionis volentis q pro. xv. diebus possit subrogatio fieri. facit. l. cõmodissime. ff. de libe. et posthu. et. l. si servũ. §. nõ dixit pretor. de acqui. heredi. et. l. si vero. §. de viro. solu. matri. cum vulg. Pro hoc facit q videm⁹ q ille cui nõ pt cõmitti cã: pt cõmitti articulus unius cause: ut no. Archi. in. c. statutum in prin. in verbo cause. de rescrip. in. vi. et no. Bart. in. l. more. et in. l. solet. ff. de iurisdi. omnium iudicum cum similibus. ¶ Quinto et ultimo ultra predicta etiam dicitur dictam promissionem Bartholomei bachelli nõ tenere: eo quia plus promiserit q principalis. s. de defendendo. et sic intercessit in duriorẽ causam. l. grece. §. illud cum vulgaribus. ff. de fideiusso. Sed respõdeo q etiam principalis per solam promissionem indemnitatis videbatur etiam promisisse de defendendo. l. pater in princip. et ibi notat Bar. ff. de dote prelega. et Bal. in. l. cũ tibi. C. de evictio. Secũdo respõdeo † q posito q intercessisset in duriorem causam: tamen tenet eius obligatio propter iuramentum quod operatur: ut si promissio fideiussoris promittentis in duriorem causam nõ potest obligare eum ut fideiussorem: obliget eum ut principalem: ita inquit Bart. in. l. si quis pro eo in octavo membro. ff. de fideins. et Angel. in. l. hi qui. eo. titu. et canoniste in. c. cum contingat. de iureiuran. et Ludovicus romanus in. l. i. §. si quis ita. ff. de ver. bo. obliga. quia iuramentũ operatur q si actus nõ valet eo modo quo agitur valeat omni alio modo quo melius valere potest. l. cum pater. §. filius matrem. ff. de lega. ii.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. xxx.

1 Producens scripturam in iudicio videtur tacite cõfiteri vera esse contenta in illa.
2 Confessio facta iudice non sedente pro tribunali nõ est equivalens ad condemnandum.
3 Confessio facta coram iudice incõpetenti non valet etiam ut confessio extraiudicialis.
4 Cõfessio facta super libello inepto vel nullo nullum effectum habet.
5 Si nõ tenet principalis nec etiam tenet confessio pendens ex eo.
6 Duo ex pluribus delegatis ad unam causam nõ solum diffinitivaz pferre non possunt sed nec etiam ad alium actum procedere.
7 Tempus vel locus faciunt videri rem esse diversam.
8 Delictum potius presumitur factum fuisse in loco licito et tempore q in alio loco vel tempore prohibito. 9.
10 Accusat⁹ q vulneravit si confiteatur simpliciter non expresso die vulneris illati et probet q fecit ad sui defensionem tamẽ sua cõfessio sibi non nocebit.
11 Pluralitas delictorum et actuum nõ presumitur.
12 Probationes rei offuscant in totum probationes curie succedentis loco actoris et preferuntur.
13 Testator exculpans titiuz q eum non vulneravit non poterit titi⁹ torqueri ex indicijs laborãtibus cõtra eum.

¶ Consilium. xxx.

¶ Quãdo supplicans videatur fateri contenta inquisitione. Et quãdo sit deveniendum ad torturaz.

Ex allegatis in voce et in scriptis in causa Guilielmi de regnis resoluta et enervata esse videntur dubia omnia adeo q nihil superesse videtur quod adversus Guilliemum molliatur: tamen quia pars adversa videtur adhuc in duobus persistere velle quorum primum est. An ex productione supplicationis continentis q Guillielmus Nicolaum in domo vulneravit videatur Guillielmus fateri Nicolaum vulnerasse et curia possit talem confessionem dividere retinendo partem illam confessionis qua dr vulnerasse in domo Guilelmi. et per consequens sequi possit cõdemnatio.

¶ Secundũ an stantibus probationibus utriusq partis possit Guilelmus de iure subijci torture.

1 ¶ Ad primum redeo † in quo quicunq minus recte considerãs fortasse de iure respõderet Guillelmum tacite videri confessum esse vera fuisse cõtenta in supplicatione. Eamq cõfessionem nullam recipere eo maxime quia producens scripturam in iudicio videtur tacite confiteri vera esse contenta in illa. l. i. §. edere. ff. de eden. no. Inno. in. c. venerabilis de excep. et in. c. cum olim. de censi. et Bar. in. l. post legatum in princi. ff. de his quibus ut indig. nota. glos. in. c. presentium. de test. in antiquis. et dicta confessio cum sit facta circa id in quo presumptio sit contra cõtẽtem. s. qđ illicite et dolose vulneraverit potest p parte acceptari et pro parte non. etiam si sit sub uno eodemq verborum cõstructu. l. si non cõvicij. C. de iniur. l. i. C. ad leg. corne. de fica. C. de presump. et in terminis firmat Bartol. in. l. aurelius. §. idem quesijt. ff. de libe. lega. et dominus Bal. in. l. secunda. C. de donatio. ante nup. et in. l. i. C. de confes. et probat textus in capitulo cum venissent. et ibi hoc notant doct. de insti. et Butrius in capitulo ex parte decani. de rescrip. ¶ Cõtrariũ esse verius nemo sane mẽtis negabit ex pluribus et primo. Nã de iure cõi † cõstat con2fessionem factam iudice nõ sedente pro tribunali prout in casu nostro non esse ad condemnãdum equivalẽtem quia non est facta in sigura iudicij. gl. est in. l. iubemus et ibi no. scribentes. C. de libe. cau. et gloss. in. l. cum scimus et ibi Bar. C. de agrico. et censi. lib. xi. not. Cy. in. l. i. in. ij. q. C. de confes. et glo. in. l. ictus fustium et ibi nota. Ange. in fi. ff. de his qui no. infa. Statuta vero sub rubrica quod iudex ad maleficia deputatus diebus iuridicis et c. et sub rubrica quod ius dicentes in suis tribunalibus et c. disponũt quod acta taliter facta non valeant ipso iure: ergo intelligitur quod nõ valeãt etiam quo ad aliquod iudicium: alias enim statutuz nihil adderet iuri communi. et sic nihil operaretur unde ita dz intelligi ut aliquid addat iuri communi ut notat Barto. in. l. dies. §. pretor ait. ff. de dam. infec. et in. l. secunda. ff. de usucap. cum si. ¶ Corro3borat † ex his que decidit Butrius in. c. at si clerici in prin. de iudi. ubi per plura cõcludit quod ubicũq confessio facta est corã vetito examine plata coram iudice incõpetenti nõ valet etiam ut cõfessio extraiudicialis ut probat per illum text. et per. c. si diligenti de foro competen. et per 4 alia plura. ¶ Secũdo per id quod dixit Bald. † in. l. certi condictio in prin. in pe. colum. ff. si certum peta. et Bald. in. l. ij. §. quod si actor in fi. C. de iura. calũ. ubi dixit q confessio facta vel presumpta super libello inepto vel nullo nullum effectũ habet. allegat not. in. l. qui cum maior. §. si patris. ff. de bo. lib. et. l. ij. C. ut nemo privatus. Item si ipse actus pductionis est pro nõ factus quia nullus ex forma statuti. ergo non põt ex eo resultare cõfessio sicut dicimus in statuto disponẽte quod accusatus qui fuerit citatus et est cõtumax debeat bãniri et habeatur pro confesso. nam habebitur pro confesso si bãnum fuerit validum ita Bal. vo5luit in. l. error. ad fi. C. de iuris et fac. igno. ¶ Similiter † dixit Bald. in l. si absenti in fi. C. si cer. peta. quod si non tenet principale nec etiam tenet cõfessio pendens ab eo dicit esse tex. de hoc singularem in. l. si. ff. de cõsti. pecu. ergo si non tenet productio supplicationis eadem rõne non tenet cõfessio dependẽs vel resultãs ex ea. qualitas enim sine subiecto stare nõ potest. l. eius qui in provincia. ff. si cer. peta. l. fideiussor obliga6ri in prin. ff. de fideicõ. ¶ † De invaliditate etiam dicte cõfessionis patet alia rõne quia non facta fuit coram omnibus iudicibus delegatis ad dictam causam. l. duo ex tribus et. l. põpo. alias incipit si uni. ff. de re iudi. et dicit Bar. et alij in. d. l. põp. alias incipit si uni in secunda. q. quod nõ solum diffinitivam proferre nõ potest unus vel duo ex pluribus delegatis ad unam causam. sed nec etiam ad alium actum procedere. et est 7 casus in. c. prudentiam in prin. de offi. deleg. ¶ Tertio † respondeo qđ dicta cõfessio non relevat quoniam in dicta supplicatione ad quam se refert Guillielmus nõ fit mentio de eo tempore et loco de quibus in inquisitione fit mentio ergo etiaz si dividatur dicta confessio non potest dici quod ista confessio sit facta super delicto de quo in inquisitione. cũ enim non appareat de idẽtitate loci et temporis non dicitur apparere de idẽtitate delicti quia locus et tempus faciunt videri rem esse diversam. c. abbate de re iudi. in. vi. et in terminis nostris quod talis probatio nõ relevet firmat Bar. in. l. denunciasse. §. quid tamẽ in prin. iuncto versi. primo ergo quero et c. et in. l. is qui reus. ff. de pub. iudi. in versi. ve8nio ad questionẽ et Bal. in. l. ij. C. de probatio. cũ si. ¶ Quarto † respondeo q nisi probetur clare per partez adversam q istud delictum fuerit factũ extra domũ licet Guillelmus simpliciter ɔfessus esset vulnerasse Nicolaũ cõfessio ista nihil penitus sibi noceret quia potius presumeretur factũ fuisse in loco licito. s. in domo et tẽpore licito. s. de nocte q in alio loco vel tpe prohibito. hoc firmat Bar. et alij in. l. nõ solum. §. morti ff. de ope. no. nun. et Bald. eum sequitur in. l. fi. C. an servus ex suo facto et Bal. in. l. i. ff. solu. matri. et do. Abb. siculus in. c. in presentia in prima charta de pbatio. ubi reputat hãc decisionẽ esse valde singularez. dicit enim Bart. q si statuto cavetur q bãnitus possit impune offendi et accusatur titius q vulneravit seium de mẽse Maij et pbatur de vulnere pdicto mẽse Maij illato: et adverso titius pducit bãnũ seij latum. xv. die Maij certe psumeret tale delictum potius fuisse cõmissum tpe licito. s. post. xv. diẽ Maij q in delictis dz presumi factũ esse tẽpore et loco quo licet. allegat. l. ij. cũ ibi no. in glo. C. de peti. here. et. l. merito. ff. p soc. 9 ¶ † Et pro hoc etiam dicit si statutum prohibet quod nobiles nõ possint intrare palatium nisi tempore cõcilij. accusatur quidam nobilis q intravit palatium de mense Maij ipse ad sui defensionem probat q factum fuit concilium de illo mense: an autem intraverit tempore cõcilij permisso vel tempore prohibito non constat cõcludit Bart. et alij in dictis locis q presumeretur tempore permisso per predicta: q̃vis igredi palatium esset de genere prohibitorũ inspecto statuto. oportet ergo q pro parte curie sit pbatum q delictum fuerit extra domum commissum: ergo dicta cõfessio nõ relevat: quia debet presumi factum loco et tẽpore permisso nisi aliud probetur: an autem pro parte curie sit probatum quod extra domum et c. de hoc alias dictum est in voce. Et late in consilijs et allegationibus conclusum est q non stantibus probationi10bus rei et infra dicam. ¶ Quinto respondeo et ista etiam claudit † os omnibus per ea que expresse decidit Barto. in. l. is qui reus. ff. de pub. iudi. in antepenul. colum. ubi dixit quod si accusatus sum quod vulneravi titium die decimo Junij et de vulnere probatur per confessionem meã in qua cõfessus sum simpliciter me vulnerasse nõ expresso die vulneris

vulneris illati.⁊ postea probo ꝙ vulneraui titium ad meam defensionē licet nō probē de vulnere illato eadē die de qua precessit accusatio:nec etiam cōstet ꝙ illud vulnus illatum ad defensionē sit illud idem vulnus ꝙ simpliciter cōfessus fui intulisse tamē confessio mea simplex nihil mihi nocebit.qꝛ cōfessio mea debet interpretari ſm meam intentionē de qua facta est probatio.allegat.l.si qs intentione.ff.de iudi.⁊ sic debet intelligi confessum esse de illo vulnere de quo ꝓbauit ſm Barto.idem tenet Bald.in.l.j.in.x.colū.C.de confessis.in versi.denuo quero de questiōe quotidiana:vbi† pro hoc allegat ꝙ pluralitas delictorum ⁊ actuū non presumitur.c.in presentia.de proba.c.cum Joannes.de fide instru. no.in.l.qui iurasse.§.si pater.⁊ in.l.eū qui.§.in popularibus.ff.de iureiur.Sed ꝙ Nicolaus fuerit vulneratus in domo probatū est per testes Gulielmi prout in cōsilijs ⁊ allegationibus cōclusum est:ergo confessio Gulielmi de illo vulnere illato in domo debet intelligi:⁊ per hoc lucidissime satisfactum puto prime hesitatiōi.¶ Quo ad secunduȝ quesitū respondeo† ꝙ torture subijci non potest ꝙ probaꝛ nā aut probationes Gulielmi sunt fortiores ⁊ validiores ꝙ̄ probatiōes curie:aut sunt pares:aut sunt debiliores si sunt fortiores vel pares nemo ignorat nō esse locum torture:quia probationes rei offuscant in totū probatiōes curie succedentis loco accusatori ⁊ preferunꝛ probationes rei.c.ex literis.de proba.cū si.aut curia allegat ꝙ probationes Gulielmi sunt debiliores. ⁊ tunc respōdetur pro parte Gulielmi hoc non esse verum quoniā esto ꝙ probatum esset pro parte curie ꝙ Gulielmus vulnerauerit extra domum Nicolaū tamen cum vulnus sit actus reiterabilis ⁊ probatum sit sufficienter ꝙ primo Gulielmus incepit vulnerare in domo sequiꝛ qd̄ testes curie nō aduersantur:nec cōtradicunt testibus Gulielmi:sed bene per indirectū enernant probationes curie stante statuto permittente vulnerare in domo quo casu probationes rei semper preferunꝛ etiaȝ si plenior esset probatio actoris:ita notat Bart.l.admonendi circa vltimam chartā de iureiur.in versi.quero quid si actor probauit intentionem suam ⁊c.et Cy.in.l.j.C.de procura.⁊ Jo.an.in.c.fi.de iureiur.imo etiam si alique presumptiones vel coniecture essent ꝙ Nicolaus nō fuerit vulneratus:tamen attento ꝙ in cōtrarium extant plurime presumptiones cōiecture ꝙ fuerit percussus in domo que presumptiones scȝ quatuor vel quinqꝫ apertissime sunt in cōsilijs ⁊ allegationibus deducte ergo nō est locus torture:vt dicit† dn̄s Bal.egregie in.l.j.in versicu lo pone testator.C.cōmunia de lega.vbi voluit ꝙ si testator vulneratus exculpauit titiū dicēs quod titius eum nō vulnerauit nō poterit titius torqueri ex indicijs laborantibus contra eum:quia habet indicium innocentie pro se scȝ exculpationē testatoris:vt ibi ꝓbat per.l.pau.§.j.ff. de bo.lib.bene fatetur Bal.ꝙ si liquido d̄ crimine constaret putaretur ꝙ esset puniendus per.l.ij.ff.ad sille.Sed ita est quod non solum per dictum ⁊ assertionem Nicolai vt dicitur offensi constat de percussiōe i domo:⁊ sic de exculpatione Gulielmi:sed etiā per alias cōiecturas allegatas vbi supra.ergo non est locus torture.Nec obstat ꝙ Nicolaus offensus postea reuocauerit confessionem ⁊ contrarium dixerit in iudicio qꝛ respondeo ꝙ primo dicto etiam extraiudicialiꝛ sine iuramento staꝛ magis ꝙ̄ secūdo dicto iurato quādo secundum dictū venit in fauorē iurantis vel persone quam diligit:ita probatur in.c.per tuas.de ꝓba.ſm dn̄z Abb.ibi in notabilibus:nam ibi ſm eū mulier in secūdo dicto deponebat cōtra primuȝ dictū:vt filius suus euitaret mortē ei cōminatā nisi illam puellaȝ quā prius illicite cognouerat duceret in vxorē:vt patet ibi ex antiqua:ideo staꝛ primo dicto.⁊ in dictis allegationibus et consilijs est respōsum ad dicta testium curie ⁊ maxime ad dictū Thome:domine Frācisce ⁊ domini Petri antonij ⁊ Ludouici.⁊ in dictis consilijs ⁊ allegationibus est euidēter conclusum⁊ probatum quod dicte probatiōes facte per Gulielmum sunt sufficientes ad absolutoriam obtinendum tanquam sit plene probatum ꝙ vulnus fuerit illatum in domo quanto magis sunt sufficientes ad excludēdum indicia ad torturam.⁊ ista videtur verissima conclusio per predicta.¶ Non obstat bānum quia respōdeo qd̄ resolutum fuit per cōparitionem ⁊ reductum ad vim simplicis actionis ſm Bal.in.l.j.C.de postu.Bar.in.l.j.alias.ij.§.fin.qui incipit. sed⁊ papi.ff.de requi.reis.Jtē quia mutate sunt probationes qꝛ examinati fuerunt duo testes qui tempore banni nō fuerunt examinati:ergo non potest dici istas probationes per bannuȝ fuisse reiectas.l.ius ciuile.ff.de iusti.⁊ iur.Non obstat contumacia vel fuga quia responde vt ꝑ Bar.in.l.j.ff.de bonis eorum.secundo responde qd̄ tollitur illa presumptio per comparitionē sponte factam.l.diuus.ff.de in integ.restitu.vna enim presumptio tollit aliam ⁊c.⁊ in terminis Saly.in.l.in bone fidei. C.de rebus credi. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.xxxi.

1 An non contradicendo protestationis videaꝛ acquieuisse.3.
2 Pro actu iudex seu officialis presumitur.
4 Non presumitur dolus ⁊ fraus in his que nō sunt de genere prohibitorum sed sit in aliqua specie permissum in aliqua prohibitum.

¶ Consilium.xxxi.

¶ Quando quis videatur consentire protestationi.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio.habita pro viribus diligenti consyderatiōe super narratis in themate.sentio qd̄ dictus Nicolaus non possit cōueniri tanqꝫ pronētualis ex dicto ɔtractu secū celebrato de anno.m.cccclxx. die.xxij.decembris pro rata dictorū ducatorū sexcētorum septem singulo mense soluenda secundum formam dicti contractus.⁊ hoc quantum est pro tempore sequuto a die dicte protestationis facte per dictum Nicolaum dictis dominis sex ⁊ subsequute licentie date per dictos dominos sex cuidā de vendēdo in certo loco ciuitatis dummodo solueret tātum pro vno anno ⁊ maxime ex infrascriptis.Nam allegatur contra dictum Nicolaum quod ipse cessauit in solutione facienda singulo mense secundum formam contractus:⁊ propterea fuit condemnatus. presupponitur etiam quod† dictus Nicolaus protestatus fuit dictis Dominis sex quod propter contrauentionē sibi factam non intendebat perseuerare in dicto prouentu.⁊ quod extunc facerent de prouētu quicquid vellent ⁊ in cōsequentiam satis declarauit se amplius non solutirū ratam predictam singulo mense argu.l.⁊ hoc modo.et quod ibi Barto.et alij.ff.de lega.j.et.l.si quis mihi bona.§.sed quid si mandauerit cum ibi nota.per Bartolum ⁊ alios.ff.de acquiren.heredi.⁊ si dicti sex non contradicerent protestationi ⁊ relaxationi prouentus videntur acquieuisse attento quod ex forma dicti contractus erat positum in arbitrio ⁊ voluntate dictorum dominorum sex relinquere vel non relinquere dictuȝ prouentum prefato Nicolao in casu quo non solueretur dicta rata singulo mense ⁊ sic cum penderet a voluntate eorum non contradicendo protestationi consensisse videatur vt probatur ex ratione eorum que no.per gloss.⁊ docto.in.l.gaius.ff.de pigno.actio.⁊ in.l.titia cuȝ testamento.§. luci.ff.de leg.ij.⁊ in.l.fideiussor.§.pater.ff.de pignor.et in.l.sepe.ff.de re iudica.hoc etiam voluit gloss.xxvij.distinctio.in.c.j.⁊ in.l.si fideiussor in princi.ff.qui satisdare cogan.⁊ in.l.pretor.§.hoc autem interdictum cōpetit in verbo adijcitur.ff.de operis noui nunciatione.et aperte firmauit Joan.de Jmola ⁊ Ludoui.romanus in.l.non solum.§.morte.ff.de operis noui nunciatione.et Joan.de Jmola in.c.cū.M.ferrariensis de constitu.et fulgosius in lege pacta nouissima.C.de pac.⁊ romanus in.l. que dotis.ff.soluto matrimonio.⁊ Joannes de Jmo.in dicto.§.hoc autem interdictum competit vbi ad hoc ponderat dictam gloss.ibi in verbo adijcitur per id quod habetur in.l.si filius la secunda.ff.ad macedo.⁊ in clemen.prima de procura.⁊ per nota per gloss.in.l.fin.§.itē si predixerit.ff.naute caupo.stab.bene facit quod notat Barto.in dicto.§.morte in vltima colum ad fi.⁊ in.l.prima circa vltimam columnam.C.de litis contesta.et tanto magis procedunt predicta quia videbatur agi de modico preiudicio eorum quibus protestabatur quo casu per presentiaȝ et taciturnitatem facilius inducitur consensus.l.quam tuberonis.§.sunt quidam.ff.de pecul.l.labeo cum gloss.ff.de aqua plu.arcen.et ad ea que in contrarium possent allegari respondetur per prefatos docto.in dicto.§.morte cum concordantijs supra allegatis.¶ Preterea de consensu dictorum dominorum sex apparet ex eo quod ipsi per instrumentum publicum dederunt licentiā cuidam credendi dūmodo solueret tantum pro vno anno ⁊ constat ꝙ ſm formā contractus prius celebrati cum dicto Nicolao firmo manēte ipso cōtractu nullus poterat vendere sine licentia dicti Nicolai vt in secundo capitulo dicti contractus contineꝛ et voluntas declaraꝛ ita facto sicut ⁊ verbis.l.paulus respondit non tantum verbis.ff.rem ratam habe.l.de quibus.ff.de legi.Et tanto quod in casu predicto pendebat a mera voluntate dictorum sex non relinquere dictum prouentuȝ dicto Nicolao vt dictū est:ideo nō refert vbi aut qualiter dicti domini sex dictā suam voluntatem declarauerint:vt no.gloss. in.l.pomponius.la prima.⁊ ibi Bart.ff.de nego.gest.⁊ in.l.fulcinius.§. quid autem.ff.quibus ex cau.in possessi.ea.et not. Bartol.in.l.certum §.si quis absente.ff.de confess.⁊ in.l.quo eū.§.j.ad fin.ff.rem ratam habe.⁊ Ang.in.§.si vero expressum in autē.de here.⁊ fal.facit.l.pro herede in princip.⁊.§.j.ff.de acquiren.heredi.⁊.l.si auia.C.de iure delib.Et presumendum est dictos dominos sex voluisse auferre dictum prouentum dicto cōductori ꝓut licite facere potuerūt ex causis predictis potiusqꝫ relinquere dictum Nicolaum generalem prouentualem quo casu dando dictā licentiā vendendi illi cui dederunt fecissent rem illicitam prohibitam ⁊ penalem ex forma dicti cōtractus celebrati cuȝ dicto prouentuali.hoc probatur in.l.merito in ratione fui.ff.pro soc.in.l.j.ff.de solu.⁊.c.ij.de regu.iu.cū si.¶ Adminiculatur etiā illud preceptuȝ factū per officialem gabelle habentem iurisdictionem super oēs prouentuales ⁊ emptores gabellarum qui fecit preceptū omnibus vendentibus vinum in ciuitate Lucana quod nullus pro vendēdo solueret dicto Nicolao cum† pro actu iudicis seu officialis presumatur.c.in presentia de renun.c.sicut de re iudi.c.bone.el primo.de electi.c.ad audientiā de prescript.l.ij.C.de offi.ciui.iudi.cū si. ¶ Nec predictis †obstat si diceretur ꝙ dictus Nicolaus etiam post dictam protestationem ⁊ post dictū preceptum factum per officialem gabelle ⁊ post dictam licētiam dataȝ vni de vendendo a dictis dominis sex vendidit vinū in vna ex pluribꝰ cellis seu tabernis ⁊ illam tenuit apertā sicut prius facere solebat.⁊ sic videtur a protestatione recessisse.arg.c.primi.qd̄ metus cau.⁊.c.solicitudinem de ap.⁊ per id qd̄ not.Bar.in dicto.§.morte circa sextam colum.et per doc.in.c.cū M.ferrariensis superius allegato:quia responderi potest primo quod propter tacitum cōsensum prestitum per dictos dominos sex protestationi predicte seu propter tacitaȝ approbationē ipsius protestatiōis factā a dictis dominis sex:vt dixi supra resultat ꝙ pactū

etiam contrarium non tollitur protestatio precedens quo ad eos qui dicte protestationi consenserunt seu illaz approbarunt. ita colligitur ex notatis per glo. in. l. pacta novissima. C. de pact. quaz ita declarat Barto. in dicto. §. morte in. vj. colū. in ver. sed quero an partis consensus. ⁊c. ¶ Secundo modo potest respōderi ꝙ allegata in contrarium loquuntur quando post protestationē sequitur actus cōtrarius qui se cum protestatione non cōpatitur: sed in proposito nostro non ita fuit quia Nicolaus protestatus est ꝙ nō intēdebat amplius perseuerare in dicto prouētu de quo in instrumēto seu cōtractu precedēte: nec amplius esse prouentualis vnde in posterum: licet tenuerit apertam vnam solam tabernam ex pluribus quas tenere solebat non est actus qui se non cōpatiatur cum protestatione: quia per protestationem declarabatur ꝙ non intendebat esse prouentualis prout in instrumento cōtinebatur. ⁊ sic non intendebat esse generalis prouētualis ⁊ obligari ad ea de quibus in instrumento: licet autem postea retineat apertam vnā ex dictis tabernis ⁊ reliquas non retinuerit nec ab alijs vendētibus exegerit vt solebat ostendit se voluisse retinere eā vt particularis venditor ⁊ prout ceteri particulariter vendentes vendebant cum consensu officialiuz gabelle prout requiritur ex forma statuti quādo nō extat prouentualis. ⁊ non est verisimile ꝙ statim dictus Nicolaus voluisset post protestationē sibijpsi contrariari. l. nō ad ca. ff. de cōdi. ⁊ demōstra. ⁊ in dubio fieri debet interpretatio per quā cesset repugnantia in prima constitutione codicis. §. quibus. l. sed et posteriores. ff. de legi. c. cum tu. de testi. ¶ Nec tunc obstabit † si dicatur quod si Nicolaus non perseuerauit: vt prouentualis: ergo incidit in penam fraudantis gabellam ex forma statuti: ex quo vendidit sine licentia officialium in dicta cella vinaria: quia respondetur quod nō incidit in penam fraudantis: qꝛ presupponitur ꝙ ita publice vendidit per sex menses scientibus videntibus ⁊ patiētibus dictis officialibus ideo videtur vendidisse cū eorum consensu. l. j. §. magistratum autem. ff. de exercitor. et ibi hoc no. guli. de cu. et Bal. in. l. fina. ff. quod cum eo et notat expresse Pe. de ancha. in consilio. lix. incipiente in christi nomine motiua iudicis ⁊c. et Paulus de cast. in consi. cclxj. incipiente in christi nomine si iste ⁊c. et Preterea in dubio attento quod dictus Nicolaus palam ⁊ publice tenebat apertā dictam cellam ibi vendendo † non presumitur dolus ⁊ fraus qꝛ in his que non sunt omnino de genere prohibitorum sed est in aliqua specie permissum et in aliqua est prohibitum. nam vendere vinum non est de genere prohibitorum sed quandoqꝫ est prohibitum vt si vendatur luce vinum ad minutum sine licentia officialium ⁊ tunc si fit palam ⁊ publice non presumitur dolus et fraus. l. non existimo. ff. de admi. tuto. l. fi. ff. de ritu nup. l. cum ipse cum ibi not. C. de cōtrahen. emp. ⁊ est doctrina Jaco. de ra. Cy. Jac. butri. ⁊ Bald. in. l. nemo clericus. C. de summa trinita. ⁊ fide catho. Ex quibus concludo dictum nicolaum ex eo ꝙ publice tenuerit dictam cellam apertam non debeat puniri tanꝙ fraudator nec etiam teneatur tanꝙ generalis prouentualis pro summa dictorum sexcentorum septē ducatorū soluenda singulo mēse vt dixi supra. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xxxij.

1 Coniunctum aliquid dicitur quando est vnum corpus. 2.
3 Ex statuti parte declaratur mens statuentis.
4 Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis.
5 Ubi ratio exprimitur in statuto illa dicitur attendi.
6 Quando mens legis aut verba sint seruanda.
7 Statutū potest interpretari ḃm ius cōmune ne quis indebite puniatur
8 Ubi in statuto nulla ratio est expressa semper credendū est ꝙ statuētes sint moti ea ratione qua quilibet sapiens moueretur.
9 Lex quanꝙ dura seruanda est.
10 Fit extensio de statuto vbi si statuentes fuissent interrogati verisimiliter ita statuissent.

¶ Consilium. xxxij.

¶ An statutum bononie artans habentem petiam terre septem tornaturarum vel abinde infra ad vendendum vicino qui habet ter tantum a tribus lateribus habeat locum in illo qui vltra dictas septē tornaturas habebat predium ibi prope ad cuius vsum deputata erat dicta terra. vij. tornaturarum.

Clarissime domine vicarie in causa Joannis Baptiste intellexi ea super quibꝰ pars aduersa conatur facere fundamentum: tamen illis non obstantibus sentio proculdubio illa fundamenta meo iudicio nō posse subsistere presertim ex infrascriptis. Nam statutum sub Rubrica 1 † de iudicijs diuisorijs in versiculo si vero contigerit aliquez seu aliquos ⁊c. prouidet quod ille seu illi quem vel quos habere contigerit septem tornaturas terre vel minus simul vel coniunctim pro indiuiso seu pro diuiso iuxta possessionem alicuius habentis ter tantum de terreno iuxta dictas septem tornaturas vel minus a tribus lateribus super quibꝰ septem tornaturis vel infra non sint edificia domus vel domorum ad habitandum cogantur vendere pro iusto pretio dictas septem tornaturas vel abinde infra dicto vicino. Ponderandum est quod statutum cōsyderat quod dicte tornature terre sint simul seu coniunctim vnde si reꝰ conuentus vltra sex vel septez tornaturas quas habet simul duxit magnam petiam terre actoris que est ter tantum allegat se habere separatim a dicta petia terre septem tornaturarum vel abinde infra alias plures tornaturas terre ibi non multum distantes quibus dicit accōmodari vsum dicte petie terre septem tornaturarum non potest per hoc excludere agentem quia iste alie plures tornature rei cōuenti non sunt simul seu coniunctim cum illis septem tornaturis vel minus quia cōiunctim esse dicuntur quando essent vnuz corpus. l. vnica. §. hec itaqꝫ tam varie. C. de cadu. tol. vnde non potest per hoc dici quod reus iuxta petiam ter 2 re actoris habeat simul seu cōiunctim plusꝙ septem tornaturas datur ergo † intelligi ex illis dictionibus scilicet simul vel cōiunctim ꝙ illud ꝙ haberet reus cōuentus simul seu coniūctim debet attendi non autez illud quod haberet seorsum in diuerso corpore quia verba statuti nō conueniunt huic casui ad fauorē rei conuenti. ergo nec cōuenire intelligitur statuti dispositio in fauorem ipsius rei. l. iiij. §. toties. ff. de damno infecto. l. ita autem in princip. ff. de administratio. tuto. Secundo probatur qꝛ statutum disponit quod propter edificiuz domus rei conuenti ita demum possit reus se tueri quominus teneatur vendere si tale edificiū domus sit super dictis septē tornaturis. ergo datur intelligi ꝙ si reus haberet domū prope dictas septem tornaturas ꝙuis vna ex dictis rebus rei conuenti afferret cōmoditatem pro vsu alterius sue rei tamen hoc non sufficeret. ergo apparet ꝙ statutū noluit attendere istam commoditatem alterius rei propinque spectantis ad ipsum reū conuentum: quia 3 ex vna parte statuti declaratur mens statuentis in alia parte. l. vtrum. ff. de peti. here. l. si seruus plurium. §. fi. ff. de lega. j. ¶ Tertio probatur 4 † quia exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. l. quesituz. §. denicꝫ. ff. de fun. instruc. ⁊ in. §. vt autem in autē. de non alienā. ⁊ no. in. l. in his. ff. de legi. Item per exceptionem declaratur que fuerit mens regule: vt est tex. no. in. l. nam quod liquide. §. fi. ff. de penu lega. Sed statutuz predictum in versicu. ab his proxime dictis excipimus ⁊c. a dicta regula excipit plures casus: vt terrena pertinentia ad molendina. et quedaz alia conclusio in casibus non exceptis firma manet regula premissa. Et aduertendum quod si reperiretur vnam petiolam terre septem tornaturarum vel infra esse iuxta seu prope molendinuz. ⁊ que deseruiret pro vsu dicti molendini vt pro faciendo ibi aliquo aqueductu vel alio simili vsu et molendinum ac dicta petiola terre spectarent ad eundem dominum: tunc statutum fauore molendini in quo vertitur maior fauor ac necessitas seu publica vtilitas voluit hoc speciali casu possessorem non cogi ad vendendū ⁊ per consequens apparet ꝙ statutū cōsyderauit quod quandoqꝫ poterat contingere ꝙ petiola terre que esset septē tornaturarum pertineret ad vsuz alterius rei. ⁊ tamē voluit per hoc releuari reuz nisi in casibus exceptis. Et pro certo cuz statuentes ibi cōsyderauerint plures casus quos exceperunt verisimile est ꝙ etiam cogitauerint ꝺ isto casu nunc occurrēti qui est valde frequens ⁊ quotidianus. ⁊ si illum voluissent excipere excepissent sicut illos exceperunt. l. vnica. §. finautē ad 5 deficiētis. de cadu. tol. c. ij. de transla. prela. ¶ Quarto † probatur per id ꝙ nota. dicit Bal. in. l. fin. ff. de here. instituen. ⁊ ibi etiam Joā. de imo. post eum super glo. pe. vbi dicunt per ibi not. per gloss. ꝙ vbi ratio exprimitur in statuto illa debet attendi vt. l. milites agrum. ff. de re milita. Sed vbi in statuto non esset expressa nec scripta ratio tūc magis debēt attēdi verba ꝙ ratio allegant. l. prospexit. ff. qui ⁊ a quibus. ⁊ ita etiā inquit Bal. in. l. maximum vitium in quarta colum. C. de lib. preter. vbi inquit quod si ratio statuti esset dubia vel congrue reddi non posset: tūc ex tali ratione non possumus arguere. quia non est necessaria: sed magistralis. allegat not. in. l. prima. C. de legi. Ita etiam fuit de mente Bartol. in. l. liberorum. de verbo. signifi. circa. vij. vel. viij. colum. in versicu. his premissis reducamus ⁊c. in fin. illius. q. nam dicit non posse argui ex ratione statuti si non est scripta in statuto. Bene facit quod no. voluit Cy. in. l. nō dubium in prima. q. C. de legi. vbi dixit post Petr. ꝙ si volumus propter rationem non scriptam deuiare ⁊ recedere a verbis legis oportet ꝙ ratio illa sit naturalis ⁊ cōiter ⁊ naturaliter possit probari per simile. allegat l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu. tuto. sed in ꝓposito nostro ratio non est scripta in statuto ⁊ si qua fuit ratio statuētium videtur fuisse ista. scꝫ qꝛ consyderarunt incommodissimum esse domino predij cui petiola terre septem tornaturarum confinata tribus laterib⁹ si illa spectet ad diuersum dominū ⁊ hec ratio militat in casu nostro vel si volumus dicere qꝺ alia potuit esse ratio statuti: ⁊ tunc negari nō posset quod dubij sumus que fuerit ratio predicta: ergo per eam non debemus a verbis statuti recedere saltez cum non constet de aliqua ratione naturali que naturaliter ⁊ communiter possit probari per simile. attento quod non habemus in simili de iure ꝙ in certo casu quando. quis cogeretur rem suam vendere vicino non habeat locum in illo qui iuxta rem suam haberet aliā rem ad cuius commodum esset res illa que peteretur vendi: vt est de mente 6 Cy. in. d. l. non dubium. ad idem † bene facit ꝙ not. Bald. in. d. l. non dubium in. ij. colum. in ver. contra vtranqꝫ ⁊c. ⁊ in quarta colum. in versicu. sequitur nunc videre ⁊c. vbi dixit ꝙ aut mens legis est certa. ⁊ tunc seruare debemus magis mentē ꝙ verba: vt in. d. l. non dubium. aut mens legis non est certa et tunc verbis inherere debemus. l. j. §. si is qui nauez ff. de exerci. ⁊. d. l. prospexit. per quam. l. etiam dicit Bald. in dicta. l. non dubium. in. iiij. col. ꝙ ratio legis debet attendi in sua generalitate id est in generibus singulorum: nō in singulis generum. ⁊ in hoc dicit fundari illam. l. ⁊ propterea infert ꝙ licet i aliquo singulari casu cesset ratio legis non

his non tamē propterea restringit dispositio legis: qꝛ sufficit ꝙ dispositio legis sit rationabilis in sua generalitate. et ad hoc dicit esse valde no. tex. in. d. l. prospexit. ⁊ istud plurimū facit ad casuz nostrū. Et per hec patet responsio ad ea que in contrarium adducuntur quibus etiam spe
7 cialis respondeo. nam nō obstat id quod † habetur in. l. ij. C. de noxal. qꝛ qꝛ respōdeo ꝙ ibi habetur ꝙ statutum debet interpretari ſm ius commune ne quis indebite puniatur. nam ibi statutum seu constitutio facta erat prouidens ꝙ cedentes arbores alienas inciderent in certam penam. nā dicitur ibi ꝙ si contingat seruum meum incidisse arbores alienas nō tenebor ego dominus pro seruo meo; nisi noxaliter si tale dānuz dedit seruus meus me nesciente vel prohibente. ⁊ hoc qꝛ iure communi prouisum erat ꝙ pro dāno dato a seruo non teneretur dñs ignorans nisi noxaliter ⁊ sic ꝙ liberaret dando seruū pro noxa: sed vt dixi. s. non habemus de iure cōmuni prouisum ꝙ vbi quis possit cogi aliquo casu ad vendendū vicino predium intelligatur nisi ille contra quem petitur venditio predij habeat ibi prope aliam rez ad cuius vsum sit deputatū
8 dictū predium. ¶ Non obstat etiā † quod in dicto statuto sit dictio taxatiua tantū. s. septem tornaturarum tantum quamuis in statuto mihi exhibito non sit dictio illa taxatiua: tamē posito quod esset dico ꝙ nō obstat qꝛ loquitur statutum de habente septem tornaturas simul. iuxta quas vicinus habeat ter tātum a tribus lateribus. sed ita est quod re⁹ conuent⁹ non habet vltra sptem tornaturas simul iuxta quas confinat petia terre actoris a tribus lateribus. ¶ Nno obstat qd̄ quādo in statutis nulla ratio est expressa semper credendum est quod statuentes sint moti ea ratione qua quilibet sapiens moueret per dictum. §. sufficit. qꝛ imo vt dixi supra quando ratio non est scripta in lege non debemus a verbis recedere ⁊ etiam quando appareret de ratione satis est quod ratio illa militet in sua generalitate licet non in vno singulari casu vt per
9 plura ostensum est supra nec cōtrariū dicitur in. d. §. sufficit. ¶ † Nō obstat ꝙ dictum statutum esset iniquum si intelligeremus quod habeat locum in casu nostro cum vnum altare discooperiret vt alterum cooperiatur ⁊c. qꝛ ad hoc respondet iurisconsultus in. d. l. prospexit ibi dum dicit ꝙ quidem per quā durum est: sed lex ita scripta est. Item respondeo qd̄ statutum valet ꝙuis per ipsum derogetur iuri naturali vel gentium dūmodo non derogeт in totum sed in aliquo casu vt in quit Barto. in l. omnes populi in tertia questione principali in priu. ⁊ no. in. l. fi. C. si cōtra ius vel tili. publi. attento quod statutum istud est generale et ita in simili casu faueret huic reo cōuento si ab alio peteret sibi vendi petiā vnā terre septem tornaturarum iuxta quā haberet iter tantum a trib⁹ lateribus. ⁊ bene facit qd̄ habetur in regula sine culpa de regu. iur. in vj.
10 vbi dicit tex. sine culpa nisi subsit causa non est quis puniēdus. ¶ † Non obstat ꝙ si statuētes de hoc fuissent interrogati verisimile est ꝙ ita statuissent secundum quod dicit reus per not. in. l. tale pactum. §. fina. ff. de pac. qꝛ hoc negatur imo colligitur mentem statuentium fuisse in cōtrarium per exceptionem factam in statuto ⁊ per alia que. s. dixi. Preterea dicit Anto. de but. et Joan. de imo. in cle. j. de rescrip. super gloss. in verbo presidentes quod illud quod no. in. d. l. tale pactum. §. fi. non habet locum quando essemus in materia exorbitanti a iure cōmuni qꝛ debet fieri restrictio ad verba ⁊ mentez ex verbis sumptam specifice vt ibi per eos ⁊ etiam patet ex alijs que superius dixi. Ex quibus puto plusquā satis liquere ferendam esse audacter sententiā contra reuz virtute dicti statuti. Alexan.

¶ Summarium super consilio. xxxiij.

1 ☞ Concedens domū videtur etiā cōcedere ortum illi contiguum.
2 Appellatione residui venit id totum quod superest.
3 Indefinita plata siue circa psonas siue circa res equalet vniuersali. 4.
5 Ex qualitate rei presumitur quid sit actum a contrahentibus.

¶ Consilium. xxxiij.

¶ Ortus quod videat concessus domo concessa: ⁊ residui appellatiōe quid veniat ⁊ quādo indefinita equipolleat vniuersali.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Cōsyderatis verbis dicti arbitramēti ⁊ alijs que in themate continētur nec non perspectis his que per clarissimum dominū cōsulentē egregie allegata ⁊ conclusa sunt puto super secūdo ⁊ tertio quesito nullam esse dubitationem ideo super his nihil dicam nisi approbando simpliciter conclusionē dñi cōsultoris. Sed super primo quesito in quo queritur an dicte curie que sunt iuxta partez fenilis assignatam dicto dominio carolo cedant in partem dicti domini caroli ita vt ad eum pertineant iure dominij sicut alie partes assignate alijs fratribus cedūt in partem eorū. mihi videtur concludendum ꝙ sic. nam † qui concedit do
1 mum videtur etiā concedere ortum illi cōtiguum ita inquit Jo. an. in. c. raynutius de testa. iuxta illum tex. faciētem mentionē de domo ⁊ orto. ⁊ pro hoc allegat tex. bene facientē in. l. predijs. §. balneas ⁊ ibi doct. et in. §. qui domū. ff. de leg. iij. bene facit. l. creditor. §. fi. de actio. empt. et. l. fi. in prin. iuncta glo. ff. de ser. vrb. predio. ⁊. l. testatrix. §. j. ff. si seruitus vendi. ⁊ quod no. archi. xij. q. ij. c. fi. Et videт quod in proposito ex dispositione dicti arbitramenti dicte curie intelligantur concesso domino carolo in totum non autem pro parte indiuisa. hoc ostendere videntur verba arbitramenti dicentia in parte assignata dicto domino carolo sub hac forma vez. Itē domos omnes quas tenet Bartholomeus marochi cū omnibus suis porticibus existentib⁹ ante ipsas domos quib⁹ coheret a mane intrata de le casolis que aperieт a sero seriola communis a meridie domus tāgens parti bragide piri cū residuo curtis ⁊ subdit. Item tres tractus fenilis magni a sero cum penzanis retro per mediuz dicto
2 rum tractuū. nam † appellatione residui venit id totum qd̄ supererat. l. ij. C. de heredi. insti. l. vxori. in prin. cū ibi not. ff. de lega. iij. ⁊. l. qui nō militabat. §. fi. cum duabus legibus sequentibus. ff. de here. insti. ⁊ licet dicatur in arbitramēto cum residuo curtis. ⁊ sic in singulari. ⁊ iste videantur esse due curie: tamē hoc non habet obstare dicto domino Carolo: qꝛ
3 indefinita † prolata siue circa psonas siue circa res equipollet vniuersali quando est eadē ratio omnium contentoruz sub indefinita. l. si pluribus cum ibi no. per Barto. in. d. l. in prin. ⁊. l. si ita relictum in prin. ff. de leg. ij. ⁊ no. Dy. in Rubrica de reg. iur. in. vj. ⁊ glo. in. c. vt circa in verbo aliorum. de elec. in. vj. et Jaco. de bel. in. l. si necessarias. §. si annua. ff. de pigno. ac. Sed eadē est ratio in vtraqꝫ curte. vt cōtineatur in dicta parte assignata domino Carolo qꝛ etiā de vtraqꝫ curte fuerat assignata portio alijs duobus fratribus suis quibus in dicto loco de le casellis fuerunt assignate pro diuiso partes sue: vt in dicto arbitramēto continetur. ⁊ ex multis capitulis dicti arbitramenti cōprehenditur dictum arbitratorem voluisse quantū potuit equalē diuisionē facere inter dictos fratres: vt patet maxime in illis diuisionib⁹ aquaruz. ⁊ dicit tex. in. l. inter filios. C. fami. ercis. quod equi iuris est bona ascendentium diuidi pro virili
4 portione inter filios: ⁊ tūc succedit doctrina † Ange. in. l. pe. C. de impube. ⁊ alijs substi. dicentis quod vbi equitas dictat qd̄ inddefinita equipolleat vniuersali: tunc equipollet per. l. si seruit⁹. ff. de seruitu. vrba. predio. ⁊ per dictā. l. si pluribus. secus si equitas dictat contrarium per. l. ij. ⁊. l. placet. ⁊. l. cum quidam. ff. de libe. et posthu. sed equitas hoc casu dicta qd̄ dñs Carolus pro diuiso habeat partes in dictis duabus curijs quēadmodum alij fratres. ⁊ in. d. l. inter filios. ergo ⁊c. Corroboranт predicta per id quod no. gloss. in. l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iur.
5 † que dixit ꝙ ex qualitate rei presumiт quid sit actum a contrahentibus vnde si vendo tibi librū pro decem florenis ⁊ non dixi de quibus florenis hoc discernetur ex qualitate valoris: vnde dicit Barto. ibi ⁊ in. l. patronus. §. j. de leg. iij. si vendo tibi talem domū vsqꝫ ad talem domū pro centum ⁊ dubitetur an dictio vsqꝫ stet inclusiue. ⁊ sic ꝯprehendat illam aliam domum hoc discernetur ex qualitate pretij et rerum. ⁊ similem decisionē ponit Ange. in. l. quicquid astringēde in prin. ff. de verbo. obli. et verbo fertur quod pars assignata apollonio cum quo vertiт lis non est deterioris conditionis ꝙ̄ sit pars dñi Caroli accipiendo ptē dñi Caroli: vt sub ea comprehēdātur dicte due curie eo mō quo ipse petit ergo qualitas portionis dicti Apollonij ostēdit ꝙ sit actū in dicto arbitramēto: nec obstāt notata p Bart. i. l. ꝙ cōclaue. ff. de dā. infec. qꝛ dicta verba. s. cum residuo curtis ⁊c. ⁊ dicte alie demonstrationes cōcurrentes q̄ nō erāt in casu in quo loquitur Bar. omne remouent obstaculū. Ex qb⁹ cōcludo ꝙ dicte curie de quibus in themate petite per dictum dñz Carolum intelligantur comprehense in parte sua. Alexan.

¶ Summarium super consilio. xxxiiij.

1 ☞ Acceptans aliquē in fideiussorē videт eū approbare vt idoneum.
2 An credatur opponenti fideiussorem nō esse idoneum. 4.
3 Qui cum aliquo contrahit scit vel scire debet conditionez suam.
5 An obligatus dare fideiussorem si non dat idoneum pars possit iurare ipsum esse suspectum.

¶ Consilium. xxxiiij.

¶ Creditor qui recepit fideiussorem nō idoneum quando possit agere contra debitorem: vt alium prestet vel ad interesse. Et etiam iurare debitorem suspectum.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Consideratis his de quibus in themate fit mentio puto de iure verum esse dictū semproniū nō po
1 tuisse: nec posse de iure cū effectu agere cōtra dictū † titium: vt denuo sibi caueret posito quod dictus. P. nō esset soluēdo. ⁊ sic nō esset idoneus facultatibus tpe quo dict⁹ titi⁹ cū dedit in fideiussorem prefato sempronio: qꝛ eoipso ꝙ dictus semproni⁹ eū accepit i fideiussorem videtur eū approbasse vt idoneū. ⁊ ideo videт titi⁹ satisfecisse ad id quod tenebatur dicto sempronio vt inquit tex. in. l. qui satisdare. ff. de fideius. ⁊. l. inter causas. §. abesse. ff. man. l. si is a quo. §. fin.
2 ff. vt in pos. leg. Solum restat † videre an possit semproni⁹ dicere ꝙ ipse ignorauit dictum. P. fuisse non idoneū. ⁊ gl. magis cōiter videnт tenere ꝙ non noceat creditori receptio talis fideiussionis ignoranter facte vt no. gl. in. l. si quis stipulatus sit stichū aut pamphilū. §. fin. ff. de ver. obli. et in dicto. §. abesse ⁊ in preallegata. l. sis a quo. §. fin. facit. l. promittendo. §. si a debitore. ff. de iure dot. Sed ad hoc respondetur primo quod eoipso qd̄ sempronius accepit dictum. P. in fideiussorem sibi datū pre
3 sumitur habuisse scientiam conditionis sue. ille enim † qui cum aliquo contrahit scit aut scire debet conditionem suam. l. qui cū alio. ff. de regulis iuris cum concordantijs ibi allegatis: ⁊ paria sunt scire vel scire debere. l. quod te. ff. si cert. peta. l. late in princ. ff. de verborum significatio. l. si titius. ff. de fideiussori. et hoc est quod voluit dicere text. in dicta. l. qui

satisdare in fi. oporteret ergo probari per dictum sempronium quod cõmuni opinione ille. p. putabatur diues ⁊ soluẽdo ad hoc vt excusaretur. l. iij. ff. ad macedo. l. miles. §. mulier. ff. de adulter. l. barbarius philippꝰ. ff. de offic. preto. vel qȯ dictus titius affirmasset ipsi sempronio quo dictus. p. erat tunc soluendo per dictã. l. si titius. et ita est de mẽte Ang. in l. j. ff. si quis in ius vocatus nõ ierit. ⁊ hoc ibi etiam clarius ponit Pan. de cast. dicens Angelum ibi velle quod aut fideiussor nõ idoneus facultatibus est prestitus creditori scienter recipienti ⁊ sibi imputet creditor dicto. §. abesse aut est prestitus creditori ignoranter recipienti: ⁊ tunc nõ habetur pro idoneo per notata in dicta. l. qui satisdare. ⁊ hoc vltimum dicit Angelum intelligere si prestans talem fideiussorem asseruit eum esse idoneum. alias sibi imputet creditor qui non explorauit. et hoc dicit Paulus de castro sibi placere. arg. l. si vero non remunerandi. §. si qs filiofami. mandauerit in fi. ff. manda. sed melius probatur in dicta. l. si titius ⁊ in. l. feminis. C. ad velleia. iũcta dicta. l. qui cũ alio. Ita etiam tenet ipsemet Pan. de cast. in dicta. l. qui satisdare in fi. vbi dixit quod si quis recepit fideiussorem non idoneum facultatibus ignoranter non tamen per hoc poterit petere iterato sibi alium idoneum fideiussorem prestari nec etiam interesse aliquod sibi dari quod est fortiꝰ nisi interueniat dolus fideiussorem prestantis qui affirmauerit illum esse idoneum vel iustissima ignorantia recipientis vt quia communiter reputabatur fideiussor idoneus alias enim imputet sibi creditor quare non explorauit per dictum. §. abesse vbi videtur casus secundum eum. et ita dicit intelligi debere dictam. l. qui satisdare in fi. que alias nullum dubium haberet si intelligeretur de recipiente scienter non idoneum facultatibus ⁊ dicit ità de facto seruari ⁊ ꝙ propterea per cõmunitates solent ꝯstitui

4 approbatores qui approbant suo periculo. ¶ † Aliter etiã respondeo ad notata per glo. in dicta. l. si quis stipulatus fuerit stichum: §. fin. cum alijs supra allegatis quod verum est qȯ quando creditor recepit ignorãter fideiussorem non idoneum facultatibus sibi non preiudicat scilicet quantum ad hoc quia potest agere ad interesse contra illum qui tenebatur prestare fideiussorem: scilicet quanti sua interssit prestitum non esse fideiussorem idoneuz. ⁊ ita loquitur tex. ⁊ glo. in dicta. l. si quis stipulatus. §. fi. sed ad nouum fideiussorem idoneum prestandum agere non potest creditor vt dicta. l. qui satisdare in fin. que etiam saltem vt aliquid dubij haberet intelligitur in eo qui ignoranter recepisse fideiussorem vt ibi etiam voluit gloss. fi. ibi dum implicatiue locuta dixit maxime si sciuit ⁊c. ⁊ hanc opinionem sequitur Barto. et Angel. in dicta. l. qui satisdare. et idem imo fortius tenet ibi Paulus de castro vt supra retuli. est verum quod quo ad hanc vltimam responsionem Joan. de Imo. in dicta. l. qui satisdare repugnat volens ꝙ ille qui ignoranter recepit fideiussorem non indoneũ facultatibus possit iterũ cogi, primeua actione ad prestandum fideiussorem argu. l. iul. §. j. ff. de verborum obligatio. vel si maluerit creditor possit agere ad interesse dicta. l. si quis stipulatus sit stichum. §. fin. ⁊ dicit ita tenere glossam in. d. l. si quis stipulatꝰ ẽt stichum. sed certe glo. ibi non dicit ꝙ possit agi ad prestandum nouum fideiussorem sed ad interesse ⁊ ad. l. iul. §. j. potest responderi qȯ ibi loquitur quando res debita erat perfecte soluta q̃tum ad ipsam rem sed cuz defectu alicuius iuris vt qꝛ non erat prestita cautio de euictione. nam tunc non est extincta actio prima secus quando aliquid debebam actione stricti iuris ⁊ illud qȯ debeo soluo deterioratum seu diminutum in se qꝛ tunc bene tollitur actio prima. sed agitur actione de dolo ad interesse si dolus intercessit vel actione in factum si dolus nõ intercessit. l. eleganter. §. non solum ⁊ ibi plene no. ff. de dolo. ⁊. l. exhibitionis. C. ad exhiben. ⁊ iste est casus noster. ⁊ pro opinione Bart. bene facit dicta. l. qui satisdare in fin. ad quam non respondet Joan. de imol. nisi enim illa. l. procederet etiam in ignoranter recipiente diceretur nullum dubium continere vt dictum est. Preterea illa materia de qua in. d. l. iul. §. j. ⁊ in dicta. l. exhibitionis est omnino in effectu diuersa a proposito nostro patet quia ĩproposito nostro si scienter recipio fideiussorem qui nõ est idoneus facultatibus mihi preiudico. d. §. abesse. et. d. l. qui satisdare. et. d. l. si is a quo. §. fi. scd̃m omnes ⁊ tamen secus est in materia dicte. l. iul. ⁊ dicte. l. exhibitionis: vt puta quando recipio rem mihi debitam quaz scio esse deterioratam. nam per hoc mihi non preiudico in re mihi debita iure actionis: vt no. in. l. in hac. ff. de tritica. ⁊ per Barto. in. l. qui stichũ. ff. de solutio. cum similibus. Deniqꝫ quo ad primaz responsionem supra in principio tractatam non repugnat opinio Joan. de imo. in dicta. l. q satisdare. Plus dico qȯ etiam si dictus. P. erat idoneus tempore quo prestitus fuit in fideiussorem dicto sempronio. et postea effectus fuerit non idoneus tamen liberatus fuit dictus titius ab obligatione de prestando fideiussorẽ nec tenet̃ iterum prestare alium fideiussorez: qꝛ vt verbo fertur dictus sempronius petijt dictum nouũ fideiussorem prestari per dictum titium tanq̃ obligatum ad prestãdum fideiussorem virtute contractꝰ ⁊ expresse obligationis ⁊ promissiõis de prestando dicto sempronio fideiussorẽ indemnitatis. ⁊ ꝙ sit liberatus probatur in. l. pupilli. §. soror. ff. de solutioni. in. l. si nomen. ff. de heredita. vel actio. vẽd. Nec obstat. l. si is a quo in fine cum. l. sequẽ. ff. vt lega. no. ca. ⁊. l. si ab arbitro. §. fin. ff. qui satisdare cogan. quia ibi loquitur quando quis non ex contractu erat obligatus ad prestandum fideiussorem: sed ex dispositione legis officio iudicis poterat cogi ad dandum fideiussorem: vnde tunc si dedit vnum qui postea effectus sit non soluendo superuenit equitas ex qua datur officiuz iudicis ad iterum prestãdum fideiussorem idoneum qꝛ mitius agitur cum eo qui tenetur ex dispositione. l. q̃ cum eo qui tenetur ex dispositione hominis. l. celsus in princi. ff. de arbi. ⁊ officium iudicis etiam presupponit obligationem. l. qui per collusionem. §. fi. ff. de actio. empt. de qua possit dici fuisse liberatum per primã prestationez fideiussoris illũ qui tenebatur satisdare: sed quando ex cõtractu tenebatur iure obligationis ad satisdandũ: vnde si tunc semel prestitit fideiussorem idoneum vel simpliciter receptuz: fuit liberatus dicta. l. quia satisdare vnde obligatio semel extincta non reuiuiscit ex causa superuenienti. l. qui res. §. aream. ff. de solu. ⁊ hec est cõmunis conclusio quam firmat Barto ⁊ alij post eum in dicta. l. eui satisdare in. fi. ⁊ Ange. et Moderni in. l. quot. ⁊ in. l. si ab arbitrio in fi. ff. qui satisdare cogan. ¶ Ex his

5 infertur decisio vtriusqꝫ dubij videlicet † an dictus titius potuerit legitime iurari suspectus: qꝛ respõdeo quod si iuratus est suspectꝰ pro illa obligatione. videlicet qꝛ tenebat̃ ex forma statuti dare fideiussorẽ dicto Sempronio de cõseruando eum indemnem ⁊ dico ꝙ non potuit iurari suspectus: qꝛ ab ea obligatione erat liberatus nisi dictꝰ Titius quando dedit dictũ. P. fideiussorem asseruerit eum esse soluendo cum non esset: vt dixi supra. Aut iurauit dictus Sempronius dictum titiũ suspectum pro obligatione ad interesse ex eo qꝛ non dedit fideiussorem idoneum: ⁊ tunc potuit ita demũ eũ iurare pro suspecto si probauit se probabiliter ignorasse ipsum non esse soluendo: vt etiam declaratum fuit supra. aut iurauit eũ suspectum ex eo: qꝛ dictus. P. fideiussor effectus sit non idoneus postq̃ prestitus fuit in fideiussorem dicto sempronio quasi essent dictus titius iterum obligatus ad prestandum aliũ fideiussorem idoneum. ⁊ non potuit iurari suspectus dictus titius: qꝛ erat liberatus: vt dixi supra. Si autem iurasset seius dictũ titiuz suspectũ pro alia obligatione puta qꝛ dictus Titius esset Seio obligatus actione mãdati ex eo ꝙ dictus Seius tanq̃ primꝰ fideiussor titij soluerit: ⁊ tũc si hoc appareret potuisset eum iurare suspectum si neqꝫ ipse titius neqꝫ dictꝰ. P. fideiussor possidebãt bona sufficiẽtia ⁊ bona fideiussoris computarentur etiam in bonis principalis: vt est text. no. in. l. si plures. §. Preterea. ⁊ ibi notant Docto. ff. de fideiusso. ⁊ no. in. l. mulier. C. de iure dotium. ⁊ traditur per Bal. in autẽ. sed hodie. C. de actio. ⁊ obliga Et similiter quo ad aliud dubium patet decisio ꝙ dictus Seius nõ potuit agere contra dictum titium: vt iterato caueret nisi probaretur dictum titium asseruisse creditori dictum. P. fideiussorem esse soluendo vt patet per predicta. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. xxxv.

1 ☞ Actio rei vendicatiõis ⁊ publiciane nõ possunt simul intentari.
2 Publiciana non datur contra titulo possidentem.
3 Actor dicitur confiteri illud ꝙ continetur in suis positionibus.
4 Titulus vt qꝛ emit a tali vt procuratore non est habilis ad acquisitionẽ dominij. 5.
6 Unus testis deponens ꝙ publice dicebatur non releuat ad probationem fame.
7 Qui semel possidit presumitur per decennium possedisse si ita allegat se possedisse.
8 Ex positione negata non potest quis se fundare.
9 Asserens se esse procuratorẽ non ostendens mandatum non presumitur esse in bona fide.
10 Receptio prescriptionis prodest ad intentum.
11 Presens per verba dubia intelligitur respondisse secundũ contenta in positionibus.
12 Probata prescriptiõe. x. annorũ cũ possessione continuata est probata legitima prescriptio cum titulo habili ad prescribendum.
13 Quem de euictione tenet actio eundem agentem repellit exceptio.

¶ Consilium. xxxv.

¶ In materia rei vendicationis ⁊ publiciane.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio. consyderatis his que agitata sunt in causa et lite vertente inter ser Antoniũ mengoli de lazaris ex parte vna agentẽ ⁊ Baptistã quondam Frãcisci a sale ex altera se defendẽtem mediãtibus vtriusqꝫ partis intercessoribꝰ reiectis superfluis sentio partes domini iudicãtis esse in absoluẽdũ dictũ Baptistã a petiti presertim ex infrascriptis. Et in primis videtur qȯ actor succũbere debeat ea ratione qꝛ non probauit fundamẽtum intentionis sue iuxta. l. qui accusare. C. de edendo ⁊ capit. vnico vt ecclesiastica bñficia: nam

1 † actor intentauit rei vendicationem ⁊ publicianam simul secundum ea que habent̃ in capi. abbate sane de re iudica. in. vj. et not. in. §. alie. institut. de actioni. ⁊ in. c. ij. de libelli oblatiõe ⁊ in lege. j. per doctores. ff. de publicia. cum simi. et quo ad publicianam constat dictum ser Antoniũ pro ea dimidia pro qua agit obtinere non posse quia in ea habet dictus Antonius titulum emptiõis saltem de petijs terrarũ de quibus actor producit titulum acquisitionis ipsius actoris et publiciana

2 † non dat̃ cõtra titulo possidentem. l. siue autem. si duobus. ff. de publici. Quod aũt dictꝰ Baptista habeat titulũ ptꝫ ex positiõibus ipiꝰ actoris vbi

ris vbi de sex petijs terrarum comprehensis vt dicitur in titulo acquisi
tionis ipsiusmet actoris fatetur quod empte fuerunt per franciscum pa
trem dicti Baptiste ab ostaxio fratre dicti actoris ⁊ a dicta Catherina
matre eiusdē actoris ⁊ presupponitur probatum esse quod dictus Ba-
ptista est insolidū heres dicti Francisci patris sui mediāte persona fra-
3 trum ipsius Baptiste premortuorum ⁊ clarū est quod actor† dicit con
fiteri illud ꝙ continetur in dictis suis ꝓpositionibus.c.fi.de iureiur.lib.
vj.not.glo.in cle.j.§.porro in verbo positionem de summa trinita.et fi
de catho.quo ad alias vero petias terre petitas in libello ⁊ non conten
tas in dictis positionibus actoris continentibus titulum emptionis
dicti Francisci non est etiam probatus aliquis titulus parans publicia
nam dicto actori ergo in publiciana obtinere non potest actor etiā mul
tominus obtinebit in reivendicatiōe quo ad illas de quibus actor nul
lum probat se habere titulū habilem ad acquisitionē dominij iuxta.l.in
rē in princ.ff.de rei vendi. ¶ Alia ratione etiam nō potest in rei vendi-
catiōe nec publiciana obtinere actor etiam quo ad petias terre de qui-
bus dicit se habere titulum emptionis a ser nānem de tizonis vt procu
4 ratore Magnifici domini opizonis de polenta q̄r† per talem titulum
non causatur titulus habilis ad acquisitionem dominij vel ad vsucapio
nem seu publicianā nisi ostendatur de mādato ipsius ser nannis adeo
quod nec ex longitudine temporis mandatum tale presumitur alijs nō
concurrentibus.l.fi.ff.pro emp.l.qui cum alio.ff.de regulis iuris nota.
Barto.in.l.cum vir in vltima colum.ff.de vsucap.⁊ in.l.qui fundum.§.
procurator.ff.pro empt.et notabiliter declarat Bald.in.l.prima.C.de
rebus alie.nō alienan. ¶ Alia ratione etiam non potest obtinere actor
in rei vendicatione etiam quo ad dictas petias terrarum quas emit a
dicto ser nanne tanquam procuratore dicti domini opizonis quia posi-
to quod etiam appareret de mādato dicti ser nannis tamen oportebat
5 †probare de dominio dicti domini opizonis vt plene legitur ⁊ notatur
in.l.cum res.C.de probat.⁊ in.l.rem alienam.ff.de pignorat.act.cum si-
mi.vel saltem probare de legitima prescriptione dicti actoris iuxta ea
que habent̄ in.l.traditionibus.C.de pactis.⁊ que no.in aut̄.nisi tricen-
nalis.C.de bonis mater.sed de tali dominio dn̄i opizonis de polenta
non est probatū nec de prescriptiōe Antonij ⁊ licet aliqui testes vt Frā
ciscus nouellinus ⁊ Joānes de la clara ⁊ Bartholome⁹ de canallis de
ponant ꝙ audiuerunt dictas terras fuisse dominorum de polenta ⁊ qd̄
dicti domini donauerūt dictis ostasio ⁊ Antonio:tamē hoc non probat
aliquod dominiū illorum de polēta nec dictā donationem. q̄r deponūt
de auditu ab alio.l.testium.C.de testi.c.tum literis.de testi.tū etiam qa
non dicunt testes quod iste petie terre fuerunt illi⁹ domini Opizonis
de polenta a quo seu a dicto ser nāne nomine dicti domini opizonis
emerunt dicti ostasius ⁊ Antonius.sed dicunt quod audiuerunt fuisse
dominorum de polenta et sic plurium.vnde ista probatio non concludit
velut incerta.l.si quis seruū.§.si inter ⁊ quod ibi not.ff.de leg.ij.l.pōpo.
scribit̄ si frumentū.§.fina.ff.de rei vendica.c.in presentia.de proba.nec
dicatur ꝙ isti testes probent publicam vocem ⁊ famā:ita fuisse vel esse
quia respondeo ꝙ per duos testes contestes non est probatū legitime
de publica voce ⁊ fama.nā licet de hoc aliqd̄ deponat dictus Bartho-
lomeus de canallis quo ad vnā petiam terre tamen est vnicus ⁊ singu-
laris ⁊ sic nō sufficit.l.iurisiurād.C.de testi.c.in omni de testi.⁊ licet quidā
6 ex alijs testibus dicat ꝙ publice dicebatur:tamen hoc† non releuat ad
probationem fame quia vnus solus potuisset publice dicere vt per
Barto.in.l.de minore.§.si plurium.ff.de questio.et in.l.iij.§.eius.ff.de
testi.⁊ in.l.labeo.ff.de sup.lega.⁊ Bald.in addi.specu.in titu.de senten-
tia in.xxiij.col.⁊ Ange.in.l.iij.ff.ad macedo.⁊ Jo.de Jmo.in.l.heredes
palā in princi.ff.de testa.vbi dicit quod ita communiter tenetur.⁊ not.
etiam ipse in capitulo cū oporteat de accusa.Preterea fama non suffi
cit ad plenā probationem vt nota.in dicta.l.tertia.§.eius.ff.de testi.et
in dicto.§.si plurium cum suis concordātijs ⁊ quamuis aliqui testes vt
Joannes de la clare ⁊ morellus ⁊ Bartholomeus de canallis videant̄
aliqd̄ deponere quo ad aliquas ex dictis petijs terre de possessione An
7 tonij:tamen nō† deponunt saltem concorditer de possessione vnius et
eiusdē tēporis limitati:⁊ requisiti ad prescriptionem complendā ac de
initio ipsius temporis possessionis Antonij iuxta.l.penulti.et fin.C.de
prescrip.longi temporis ⁊ iuxta practicā traditā per Bartho.in.l.celsus
ad fi.ff.de vsucap.⁊ per Bal.in.l.fi.in.xv.oppo.C.de edic.diui adri.⁊ per
doc.in.l.licet causam de proba.⁊ sic non iuuat si diceretur quod qui se-
mel possedit presumit̄ saltem decennio possedisse si ita allegat se posse-
disse iuxta.not.in.l.j.C.de seruis fugi.et in.l.si de eodem.§.si forte cum
fi.ff.de acquiren.pos.quia etiam in processu ista non sunt allegata nec
deducta:vt oportet.l.si adulteriū cum incestu.§.idē pollioni.ff.de adul
te.⁊ no.in cle.appellanti de appel.imo est deductum potius contrariū
quia actor in positionibus deducit quod dicte terre fuerunt possesse
per quinq̄ annos per dictos Ostasium ⁊ Antonium post dictā emptio
nem factā a dicto ser Nanne.⁊ quod postea vendite fuerunt dicto Frā
cisco.⁊ est etiam aduertendū quod in probatiōe possessionis dicti An
tonij per testes non debent attendi testes probantes de possessione
ostasij quia licet alias sufficiat vnum ex pluribus fratribus familiariter
habitantibus possidere vt sic videantur omnes heredes possidere per
illum qui iure familiaritatis videtur possedisse nomine omnium lege
qui iure familiaritatis.ff.de acquiren.pos.cum ibi not.per doct.⁊ in.l.
habet.§.hospites.ff.de preca.⁊ quod notabiliter traditur per Ang.in
l.assiduis.C.qui potio.in pigno.hab.tamē hoc dicere nō potest in pro-
posito dictus Antonius quia respondendo tertie positioni cū sequen-
ti producte per reum negauit dictum Ostasium fecisse et administrasse
8 bona cōmunia de voluntate ipsius Antonij ⁊ sic† non potest se funda-
re ex positione negata.l.pap.§.meminisse.ff.de inoffic.testa.c.ex eo de re
gu.iur.in.vj.et not.Specu.in titu.de positio.§.octauo versicu.sed scd̄m
premissa.⁊ Bart.in.l.non vtiq̄.ff.de confes.⁊ in.l.post legatum in prin-
cip.ff.de his quibus vt indi.⁊ in.l.naturaliter.§.nihil cōmune in.vj.co-
lum.ff.de acquiren.pos.cum si. ¶ Preterea respondeo quod† non suf-
ficiebat decennium dicto Antonio ad prescribendum eo q̄r emit a di-
cto ser Nanne qui asseruit se esse procuratorē dicti domini opizonis et
tamen non apparet quod mandatum ostenderit Antonio aut ꝙ aliter
habuerit Antonius iustā causam credendi illum esse procuratorē ideo
non presumitur fuisse in bona fide dicta.l.fina.cum glo.ff.pro emp.⁊ ibi
Bartol.cum concordantijs supra allegatis ⁊ per consequens non esset
satis retinuisse possessionem animo per decem annos imo nullo tempo
re prescribere potuisset.c.fi.de prescript.⁊.c.ij.de reg.iur.⁊ tanto magis
quia non apparet de continuata possessione per tempus annorum tri-
ginta quia spatio minoris temporis nō prescribit vllo iure ille qui non
habet legitimum titulum cum bona fide:scilicet verum vel saltem pu-
tatiuum vt plene traditur in dicta.l.celsus.⁊ in.c.si diligēti de prescript.
in antiquis ⁊ in.c.j.eod.titu.lib.vj. ¶ Plures etiam sunt petie terre pe
tite in libello de quibus in dicto instrumento emptionis a dicto ser Nā
ne nulla fit mentio ⁊ sic in eis non apparet dictum Antonium aliquem
titulum habere quinimo dictus Baptista etiam habet vltra predicta
alium titulum emptionis.xl.tornaturarum ex petia terre centum sexa
ginta tornaturarum de qua in libello vt mihi presupponitur. ¶ Et quā
10 uis ista† proculdubio sufficerent ad victoriam Baptiste tamen adhuc
alia ratione iuuari ⁊ defendi potest Antonius videlʒ per exceptionem
prescriptionis oppositam:attento quod probatur Franciscum patrem
suum emisse a dicto Ostasio ⁊ a dicta domina Catherina vt in positio-
nibus actoris continetur ⁊ probatur per testes qd̄ Franciscus possedit
tempore sue vite ⁊ post eius mortem eius filij quorum personam repre
sentat dictus baptista heres in effectu dicti Francisci.⁊ constat ꝙ a tem
pore quo cepit franciscus possidere lapsum est tempus nedum longum
x.vel.xx.annorum.sed etiam vltra patet q̄r actor respōdendo prime po
sitioni baptiste cōtinenti quod frāciscus decessit iam sunt anni.xxvij.
⁊ vltra superstitibus certis filijs respondet per hec verba credit deces-
sisse superstitibus duobus filijs ⁊ licet non dicat de tempore in respon-
11 sione et sic in hoc responsio sua non videatur† clara prima facie:tamen
veritas est qd̄ videtur respondisse de tempore contento in positione ꝑ
not.per Bartol.in.l.si quis intentione ambigua ad fin.ff.de iudi.et ibi
etiā Bald.⁊ Bald.in.l.j.in pe.colum.C.de edi.actio.facit.l.si defensor.
§.j.ff.de interro.actio.et.§.preterea institu.de inuti.stipula.et etiam vl-
tra probationem emptionis facte ꝑ Franciscū resultantem ex positio
nibus actoris apparet etiam alio modo esse d̄ emptiōe francisci taliter
probatum quod sufficere debet dicto baptista ad prescriptionē suā de
cem annorum q̄r videtur esse probatum per testes quod fama erat tem
pore mortis Frācisci quod ipse emerat istas terras a dicto Ostasio ⁊ do
mina Catherina et postea dicti filij et heredes Frācisci ꝯtinuauerunt in
12 possessione ꝑdicta.nam istis sic probatis probatum† est de legitima pre
scriptione decem annorū causata a titulo putatiuo habili ad ꝑscribēdū
ita decidit Bartol.⁊ alij in.l.celsus.ff.de vsuca.et in.l.at qui natura.§.
cum me absente.ff.de nego.gesti.et in.l.proprietatis.C.de probatio.et
Bal.in.l.indicia.C.de rei vendi.⁊ Ang.in.l.super longi.C.de prescript.
longi temporis.et Anto.de but.in.c.si diligenti.de prescrip.quod antē
ista sint probata per testes dicti Baptiste apparet saltem ex depositiōe
morelli et magistri Andree et Baptiste rauli testium dicti Baptiste et
ex dispositione ser Jacob.ab ouis testis producti pro parte actoris.
¶ Postremo est aduertendumq̄ ex alio capite etiā cōstat euidenter di
ctum Antoniū non posse obtinere:quia domina Catherina vendidit
dicto Francisco dictas petias terre de quibus in instrumēto emptiōis
facte ꝑ ostasium ⁊ Antonium a dicto ser Nanne:⁊ ꝓmisit et se obliga-
uit dicta domina Catherina insolidum ad defensionem dictarum rerū
venditarum obligando se in casu euictionis prout in instrumento con-
tinetur ⁊ constat dictum Antonium esse filium dicte domine Catherie
defuncte:vt ipse Antonius fatetur respōdēdo positionibus Baptiste
est etiam heres antonius dicte domine catherine:vt statim dicam:ergo
non potest vendicare dictas res ꝓ quibus de euictione tenetur.l.vendi
13 cantē.ff.de euictio.l.cū a matre.C.de reivē.ꝙ† autem sit heres domine
catherine patet per duo instrumenta venditionum factarum per eum
tanq̄ filium ⁊ heredem dicte sue matris.per hoc enim probat̄ eū esse he
redē tam quo ad alias personas q̄ quo ad eas cū quibus ita cōtraxit.l.
fi.cū ibi no.ff.de interroga.acti.⁊ plene declarat Bar.ff.de acqui.here.
in.l.gerit maxime circa quartā colum.in versic.circa scd̄m scilicet quali-
ter probet̄ per verba enunciatiua ⁊c.cum ſſi.seq.et ꝑ Bal.in.l.potuit in
vj.q.C.de iure deliberan.

¶ Summarium super consi.xxxvj.

1 ☞ Legatum cum nuberet debetur nuptijs contractis.

2 Per substitutionem pupillarẽ omnia bona vadũt ad substitutos pupillariter.
3 Legitima quomodo intelligatur in casu proposito.
4 Pater non transmittit ius substitutionis ante conditionis euẽtum in filium.
5 In trebellianica computantur fructus percepti.
6 Dos debita filiabus ex dispositione statuti ꝑpter masculos antea deducitur ⁊ postea legitima cõstituatur masculis.
7 In casu proposito quomodo debeat fieri diuisio bonorum. 8.

¶ Consilium. xxxvj.

¶ De quibusdã deductionibus fiendis rõne legitime et trebellianice.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio. ꝯsyderatis narratis ĩ themate. ⁊ sic paucis mihi transmissis: qꝛ de multis queritur. ⁊ res ĩpa multas difficiles intricationes habet lisq́ʒ est de paupere regno: respõdere conabor cõclusiue. Unde primo dũ querit̃ an dicte Marie vltra dotes sibi relictas obueniat aliqua portio in bonis dicti Joãnis ꝑmi testatoris ex persona dicte Lucie. ⁊ qꝛ verbo fert̃ ꝙ illa decessit nõ nupta ⁊ impubes ideo dico nihil deberi marie ex persona dicte Lu‑ 1 cie: qꝛ dictus Joãnes dicte Lucie † reliqͭ libras. xxxv. quas dari voluit cũ nuberet. ⁊ sic relictũ fuit conditionale adeo ꝙ non debebat̃ nisi cõtractis nuptijs. l. titio centũ. §. titio genero cũ ibi plene notatis: maxie per Bar. iuncta. l. quibus diebus. §. quidã titio. ff. de cõdi. ⁊ demon. nec põt dici ꝙ conditio predicta rejciatur iuxta. l. quoniã in prioribus. ⁊. l. scimus. §. cũ autem. C. de inoffi. testa. qꝛ stante reformatione que excludit dictas feminas propter existentiã masculorũ ab omni legitima ⁊ mandat eis de dote prouideri si non sint dotate sequit̃ ꝙ cuʒ dicta conditio matrimonij non fuerit impleta per dictam Luciam nihil de illo relicto vel aliquo alio in bonis dicti Joãnis transmisit ad heredes suos. l. vnica. §. sin autẽ aliquid sub cõditione. C. de cadu. tol. si ita legatum. §. illi si volet. de leg. j. iunctis no. per Bar. in. d. §. titio genero cum suis concor‑ 2 dãtijs. ¶ Similiter † dum queritur an dicte Marie aliquid obueniat ex persona dicti Christophori. ⁊ respondeo ꝙ nõ: qꝛ presupponit̃ quod Christophorus decessit impubes: vnde cuʒ fuerit sibi facta substitutio pupillaris per dictũ Joãnem auum paternũ omnia bona eius vadunt ad substitutos pupillariter. l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. de vul. et pup. l. pap. §. sed nec impuberis. ff. de inof. testa. c. si pater in fi. de test. in vj. qui quidem substituti fuerunt fuscus Andreas petrus et Jacobus equaliter vt infra dicã. ¶ Dum autem queritur an dicte Marie obuenerit aliquid de portiõe dicti Fusci fratris sui presupponẽdo ꝙ decesserit post pupillarem etatẽ abintestato ⁊ sine liberis respondeo qȏ ipsi Marie tanq̃ primiori in gradu obuenire debet abintestato successio dicti Fusci fratris sui in aut̃. de here. abintest. §. si igitur defunctꝰ: ⁊ ipsa Maria poterit deducere de dicte portiõe Fusci fratris sui primo legitimam debitam Fusco in bonis dicti Joãnis in qua nõ potuit fieri sibi substitutio fideicõmissaria. d. l. quoniã in prioribus. ⁊ no. in. l. ex tribus 3 eo. tit. cũ si. Quanta † autẽ fuerit legitima debita dicto Fusco et alijs nepotibꝰ dicti testatoris dico ꝙ q̃uis essent quinq́ʒ nepotes. s. duo ex vno filio premortuo ⁊ tres ex alio filio premortuo tamen legitima omnium non erat nisi tertia omniũ bonorum Joannis cũ succedere deberẽt de iure in stirpes: ita deducitur per id quod habetur in. l. pap. §. quoniam autẽ quarta in fi. ff. de inof. testamẽ. ⁊ ibi ponderat Bal. et decidit idem Saly. in aut̃. nouissima in. vj. q. C. de inoffi. test. vbi pro hoc allega. text. in. §. neq́ʒ illo in auten. de trien. ⁊ semis. Et ideo diuidẽdo hereditatem dicti Joannis in. xij. vncias pront de iure diuiditur quatuor vncie que sunt tertia pars erant legitima dictorum omnium nepotum quarũ quatuor vnciarum due debebantur Christophoro ⁊ dicto Fusco eiꝰ fratri ⁊ due alie debebantur Petro Jacobo ⁊ Andree fratribus ac nepotibus dicti testatoris per ea que habentur in. d. §. cum autem quarta. ⁊ ibi nota. per Bald. ⁊ per Saly. in. d. auten. nouissima in. vj. col. ⁊ per cõsequẽs ĩtegra portio legitime dicti Fusci secũdi erat vna vncia idest vna duodecima pars bonorum dicti Joannis posset etiam dicta Maria tanquã heres dicti fratris sui vltra dictam legitimam. i. vltra duodecimã partẽ bonoruʒ Joannis deducere trebellianicã idest quartã residui totiꝰ portionis que ex testõ Joannis obuenerat dicto Fusco qui fuerat institutus in quinta parte totius hereditatis Joãnis: vt ostẽdit illud verbuʒ equaliter posituʒ in testamento Joannis. l. interdũ in prin. ff. de hered. insti. ⁊ ꝙ posset deducere dicta Maria etiaʒ dictam quartam partẽ patet qꝛ heres alicuius grauati per fideicõmissum restituere potest dictaʒ trebellianicaʒ deducere de fideicommisso conditionali etiã vltra legitimam ipsius grauati. c. Raynutius. ⁊. c. Raynaldus. de testa. ⁊ plene no. in. l. quãq̃ cum si. C. ad legem fal. Computari tamen deberent in dictam quartã trebellianicam pro rata fructus percepti per dictuʒ Fuscum de bonis que veniunt restituenda per fideicommissum Jacobo sibi substituto: attento qȏ dictus Fuscus secundus non erat de liberis primi gradus dicti Joannis: quia non erat filius sed nepos Joannis. Ista ꝓbãtur in. l. iubemus. C. ad trebellianum ⁊ in. l. in fideicommissaria in princi. ⁊ ibi plene not. ff. eodem. titu. ¶ Poterit etiam dicta Maria deducere trebellianicam de eo ꝙ obuenisset dicto Fusco fratri suo ex portione Christophori qui decessit in pupillari etate ⁊ eidẽ Christophoro ex substitutiõe pupillari successerũt dicti Fuscus Andreas petrus ⁊ Jacobus equaliter sicut equaliter fuerãt instituti. l. j. C. de impube. ⁊ alijs substi. cũ ibi not. per Bald. ⁊ per Barto. in. l. lucius in vltima. q. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ Bal. in. l. iã hoc iure ad fi. ⁊ in. l. coheredi. §. quis discretas. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ sic quarta pars portionis dicti Christophori q fuerat pro quinta parte heres Joannis peruenit ad dictum Fuscum ex substitutione pupillari: ⁊ dato quod ꝑpter illã quartã partẽ portiõis dicti Christophori obuentã Fusco ex substitutione pupillari intelligat̃ grauatus Fuscus restituere per fideicõmissum dicto Jacobo substituto ⁊ supersistit post mortẽ dicti Fusci decedẽtis post pupillarem etatem sine liberis per nota. per Barto. et docto. in. l. ita tamẽ. §. qui suspectam. ff. ad trebel. cum suis cõcordãtijs: tamen de dicta quarta parte portionis dicti Christophori obuenta immediate Fusco ex persona sua substituto dicto Christohoro. ⁊ restituenda dicto Jacobo ⁊ loco eius dictis clare et martine ⁊ dominice heredibus dicti Jacobi per dictam Mariam vt heredẽ Fusci debet deduci per eam quarta trebellianica et similiter potest per dictam Mariam deduci tertia pars legitime debite dicto Petro in bonis dicti Jo. in qua legitima nõ potuit substitui per fideicommissum a dicto Joãne per. d. l. quoniã in prioribus et que legitima Petri erat tertia pars duarũ vnciarum ex. xij. vncijs hereditatis dicti Jo. erãt enim tres fratres scilicet Jacobus Petrus ⁊ Andreas nepotes dicti Joan. ex primo Fusco premortuo quibus tribus fratribus debebant̃ pro legitima due vncie id est dimidia tertie partis totiꝰ substãtie aut iuxta. d. autẽ. nouissima cũ ibi no. per Salyce. ⁊ dixi. s. ⁊ per consequens tertia pars dictarũ duarum vnciarum erat legitima Petri de qua legitima Petro debita debet deducere tertiam partem Maria tãquã heres Fusci fratris sui qui fuit institutus heres pro tertia parte a dicto Petro quã tertiam partem legitime dicti petri non tenetur dicta Maria heres dicti Fusci restituere dicto zanino nec heredibꝰ dicti Jacobi q̃uis dictus zaninus Jacobus ⁊ Fuscus fuerint a dicto Petro instituti ⁊ adinuicem substituti: qꝛ dico ꝙ talis substitutio reciproca non comprehendebat nisi vulgarem. l. iaʒ hoc iure. ff. de vulga. ⁊ pupil. si per dictum Fuscum fuit expresse vel tacite adita hereditas dicti petri expirauit illa substitutio. l. si post aditam. C. de impube. ⁊ alijs substi. ¶ Item potest per dictã Mariã heredem dicti Fusci deduci trebellianica id est quarta eorum ꝙ vltra dictam portionem legitime dicti Petri peruenit ad dictam Fuscum ex bonis dicti Jo. mediante persona dicti Petri. Istã ex persona dicti Petri peruenit vltra dictã portionẽ legitime Petri ad dictũ Fuscum ꝓ tertia parte hereditatis Petri vna tertia pars quarte partis totiꝰ portiõis dicti Christophori cui ex substitutione pupillari successit pro quarta parte dictus Petrus vt dixi. s. vbi etiam declaraui ꝙ dictus Christophorus erat heres Jo. testatoris pro vna quinta parte. Et dictã trebellianicam id est dictã quartã partem potest deducere dicta Maria vt heres Fusci: eo qꝛ maria per fideicommissum necesse habet restituere clare ⁊ martine ac dominice heredibus dicti Jacobi substituti fusco ꝓfato omnia iura que ex portione dicti christophori peruenerunt ad dictũ petrum ⁊ ex persona dicti Petri in dictum Fuscum per ea que not. per Barto. in. d. l. ita tamen. §. qui suspectã. ⁊ in. l. marcellus. §. quidã liberis. ⁊ in. l. sceuola. ff. ad trebel. Et nihil habet dicta maria transferre de hoc in dictum zaninum: qꝛ zaninus non fuit vocatus in substitutione facta christohoro ⁊ alijs institutis per dictum Joannẽ ⁊ pater dicti zanini decedẽtis ante euentũ substitutionis cõditionalis non transmisit ius substitutionis ad heredem suum vt. j. dicam. ¶ Potest etiam per dictam Mariam deduci quarta trebellianica de illa parte que est vltra legitimã dicti petri ⁊ vltra id qȏ ad dictum Petrum spectauit ex substitutione facta dicto Christophoro peruenit de bonis dicti Jo. testãtis ad dictum Fuscum ex substitutione facta dicto Petro ad cuius quidem Petri substitutionẽ factam in testamẽto Joãnis fuit in effectu per fideicõmissum vocatꝰ dictꝰ Fuscus pro vna dimidia ⁊ pro alia dimidia dictus Jacobus. qꝛ ex nominatis in substitutione facta per Joannem non supererant nisi dictus Fuscus ⁊ dictus Jacobus tempore mortis dicti Petri. nam zannes pre‑ 4 dictus nõ fuerat nominatus in substitutiõe facta † per dictũ Joãnem sed pater eius. scilicet Andreas fuerat nominatꝰ in dicta substitutione ⁊ predecesserat dictus Andreas antequã eueniret casus substitutiõis in persona Petri ideo non trãsmisit Andreas ius substitutiõis ad dictum zannem. l. qui liberis. §. hec verba. ⁊. l. sed si plures in princi. ⁊. l. qui plures. ff. de vulga. ⁊ pupil. l. si ex pluribus. ff. de suis ⁊ legit. ⁊ ideo põt detrahere Maria dictam quartam trebellianicam de eo quod vltimo dixi id est de eo qȏ ad Fuscũ peruenit ex substitutione facta Petro ad quã venit pro dimidia dictus Fuscus eo qꝛ excepta legitima dicti Petri tenet̃ Maria vt heres Fusci restituere dictis clare Martine ⁊ dñice heredibꝰ dicti Jacobi restituere per fideicõmissum illud ꝙ ad dictũ Fuscum peruenit ex dicta substitutione facta dicto Petro per notata in dicto. §. quidam liberis per Bar. ⁊ alio iuncta. l. cogi. §. idẽ metianus ff. ad treb. ⁊ supra dixi de portiõe dictis Petri: veniet tamẽ ante oĩa deducẽdũ per dictam dominicam eius filiã illud ꝙ in vltimo dubio dicã. 5 ¶ Tamẽ † in casibꝰ in quibus dixi quartam trebellianicã posse detrahi per dictã Mariã de his que ipsa debet restituere per fideicommissum tanq̃ heres Fusci dico semper esse intelligẽdum nisi per dictũ Fuscum

vel per

vel per dictam Mariam ex ipsis bonis restituendis fuissent percepti tot fructus qui ascenderent ad dictam trebellianicam per id quod habetur in.d.l.in fideicommissaria in princip.cum ibi no. ¶ Potest etiam dicta

6 †Maria petere dictum relictum librarum.xxxv.cum nupserit prout in testamento dicti Joannis sui aui continetur que libre.xxxv.succedunt loco sue legitime.l.quoniam nouella.C.de inoffic.testa.⁊ deduci poterunt quasi quoddam es alienum dicte libre.xxxv.anteꝙ habeatur ratio legitime debite dictis nepotib⁹ institutis a dicto Joanne ⁊ granatis per fideicommissum reciproce:vt probatur in.l.papi.§.vnde siquis cum glo. quam ad hoc ibi ponderat.Bal.⁊ Ange.ff.de inoffi.testa.⁊ Ang.⁊ Jo. de imo.in.l.plane.§.si duobus.ff.de leg.primo vbi volunt ꝙ dicta dos debita ex dispositione statuti filiabus vel nepotibus exclusis a statuto propter masculos antea deducatur ⁊ postea legitima constituatur masculis pro numero masculorum tantum in residuo bonorum.⁊ si tale relictum librarum.xxxv.primo deducatur de bonis ⁊ hereditate quam fiat diuisio quam dixi in superioribus articulis non erit oportunum discutere: an dicta maria debeat pro rata hereditatis que ad euz perueniet ex psona dicti Fusci vel alterius contribuere ad dictum relictum iuxta.l.ij.C. ad treb.cum si.nam facta prius deductione dictarum librarum.xxxv.tā minor portio bonorum ⁊ hereditatis perueniet postea ad Mariam

7 ex persona Fusci ⁊ aliorum.⁊ sic residet in idem. ¶ Circa aliud †dubium quo queritur quantum ex dictis bonis debeatur dictis clare.⁊ Martine sororibus vltra earuz dotes ex persona dicti Jacobi earum fratris et similiter quātuz obueniat dicte Dominice ex persona dicti Jacobi ei⁹ patrui. Respondeo ꝙ clara Martina ⁊ Dominica sunt heredes dicti Jacobi scilicet quelibet pro tertia:vt in aucten.cessante.C.de legi.here. ⁊ ideo petere ⁊ consequi possunt totam partem Jacobi id est quintā partem in qua fuit institutus a dicto Joanne facta tamen deductione prius eorum que relicta fuerūt pro dotibus dictis Marie clare ⁊ Martine p ea que dixi supra. Item petere poterunt dicte Clara Martina ⁊ Dominica ex persona Jacobi omne id qđ obuenerat Jacobo ex portiōe Christophori vigore substitutionis pupillaris facte Christophoro:cui quidē Jacobo de quinta parte in qua fuit institutus Christophorus obuenit quarta portio:vt dixi in superioribus. Similiter petere poterunt dicte Clara Martina ⁊ Dominica tertiam partez legitime debite dicto Petro in qua potuit dictus Petrus testari ⁊ instituere dictum Jacobum pro tertia parte vt fecit non obstante substitutione sibi facta per dictam l.quoniam in prioribus.⁊ que legitima dicti Petri erat tertia pars duarum vnciarum.ex.xij.vncijs totius hereditatis Joannis vt dixi supra. ⁊ etiam petere possūt dicte Clara Martina ⁊ Dominica tertiā partem alterius quarte partis totius portionis dicti Christophori cui ex substitutione pupillari successerat pro quarta parte dictus Petrus:quā quidem tertiam partez dicte alterius quarte partis totius portionis Christophori petere possunt dicte tres mulieres tāꝙ heredes dicti Jacobi heredis dicti Petri pro tertia parte ex testamento ipsius Petri. Itez possunt petere dicte tres mulieres equis portionibus dimidiā omniū que ex bonis dicti Joannis peruenerūt ad dictum Petrum vltra dictā ratam legitime Petri ⁊ vltra dictam ratā portionis Christophori obuē tam dicto Petro.⁊ hoc ideo quia in dicta dimidia fuit cuz effectu dict⁹ Jacobus substitutus dicto Petro ⁊ pro alia dimidia dictus Fuscus vt supra probaui excepta trebellianica deducēda per dictam Mariā prout

8 in precedentibus declaraui. ¶ Quo ad vltimum †dubium quo queritur an dicta dominica aliquid petere possit ex persona dicte Romane sue sororis predefuncte dico ꝙ attento ꝙ petrus decessit sine filijs masculis ⁊ superstitibus solū dictis Dominica ⁊ Romana filiabus suis nō sum⁹ in casu dicti statuti.⁊ ideo filie ꝑdicte non potuerūt priuari in parte nec in totum legitima eis debita in bonis dicti Petri ⁊ omnis conditio apposita in relicto eis facto per.d.l.quoniam in prioribus.⁊ ideo si Dominica pro legitima suaꝛ sororis sue mortue est contenta dicto relicto librarum.xxxv.pro qualibet computabitur in legitima dictum relictuz.l.etiā §.penul.et si.ff.de bo.lib.⁊.d.l.quoniā nouella.⁊ pars relicta dicte Romagne pertinebit ad eius sororem superstitem eius heredez vt declarat Saly.in.l.scimus in princ.C.de inoffic.testa.per illum tex.⁊ per.d.l.quoniam in prioribus.si autem dictum relictum libraruz.xxxv.pro qualibet non sufficeret ad legitimā vtriusꝗ posset dicta dominica petere supplementum legitime debite sibi et dicte romagne sorori ꝑdefuncte.l.omnimodo.C.de inoffi.testa.⁊ dicta legitima dictarum dominice ⁊ romagne erit tertia eius de quo testari potuit dictus petrus.testari enim ipse potuit de sua propria legitima quam dixi supra esse tertiam partem duarū vnciarum ex.xij.vncijs totius hereditatis Joannis.potuit etiam testari dictus petrus de sua quarta trebellianica detrahenda de residuo bonorum dicti Joannis que ad eum vltra dictam suam legitimaz peruenerāt ex sua institutione facta in testamēto Joānis ⁊ ex substitutione pupillari facta christophoro cui vigore dicte substitutionis pupillaris successit p vna quarta omnium bonoruz dicti christophori:in quam tamen quartā trebellianicam cōputarentur dicto Petro fructus per eum percepti ex dicto residuo bonorum dicti Joannis ad ipsum Petrum prouētorū vltra legitimā ipsius Petri per.d.l.in fideicōmissaria prout dixi supra. de istis ergo de quibus vt dixi testari potuit dictus petrus debita fuit ⁊ est tertia portio dicte dominice pro legitima sua:⁊ romagne sue sororis. ¶ Et quia non sum informatus de viribus et valore hereditatis et qui aut quot fructus percepti fuerint per dictum fuscum aut dictaz Mariā ⁊ per dictum petrum non possum facere sigillatim calculum ⁊ reducere omnes dictas declarationes ad certam et limitatam summam. Sed habeat informatio veri valoris dicte hereditatis ⁊ dictorū bonorū ⁊ similiter dictorum fructuum perceptorū per illos qui habent detrahere trebellianicā ex persona sua vel eorū quorū sunt heredes vt supra deduxi ⁊ ex decisionibus in iure superius relatis poterit diligens calculator in facto reducere dictas deductiones ad certam ⁊ limitataz summā ⁊ ratam prout habita vera instructione facti colligitur ex predictis.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio.xxxvij.

1 ☞ Varijs modis dicitur quis pauper.
2 Ubi difficilis est probatio a maioribus accidentibus tūc lex cōtenta est leuioribus probationibus.

¶ Consilium.xxxvij.

¶ De modo probandi paupertatem.

Consultus sum an per testes quatuor vltimo loco receptos pro parte egregij in iure scholaris domini antonij sala de maiorica sit paupertas eius legitime probata quorum testium nomina sunt hec.antonius filius pontij de maiorica domin⁹ Raynaldus de sancta cecilia dominus guilielmus de maiorica presbyter et dominus Hieronymus de valentia. et sentio quod sic. ¶ Ad

1 quod ostendendum presuppono † quod licet varijs modis discernatur an quis sit pauper vel non temen quo ad propositum nostrum inter ceteros modos discernendi paupertatem est quod attendatur qualitas facti seu negocij ad quod quis vocatur quia si propter defectum bonoruz ⁊ facultatum impeditur posse negocium de quo tractatur perficere dicatur quo ad illud propositū esse pauper.l.paupertas:et ibi no.ff.de excusa.tut.§.sed ⁊ propter paupertatem.⁊ ibi bona glos.insti.eo.titu.not. Bar.in.l.si constante in prin.in secunda questiōe prime partis principalis.ff.solu.matri.⁊ Bald.et Salyce.in aucten. Preterea.C.vnde vir et vxor.⁊ in.l.vbi adhuc.C.de iure do.⁊ no.docto.in capitulo odoardus de solu.cum simili. Sed ita est quod testes superius nominati attestanť qđ dictus dominus Antonius etiaz mediante suffragio patris non potest commode sibi de oportunis pro suo studio prouidere vt dicūt secundus tertius ⁊ quartus testis.ergo cū tractetur de paupertate quo ad effectū an quis possit proprij sumptibus viuere ⁊ studere sequitur ꝙ est probata paupertas.⁊ eo magis quia vt sentio depositio testis recolēde memorie domini Petri de ancharano nō exigit quod sit in summa paupertate. Preterea quia probatio paupertatis tendit ad probandā negatiuā idest quē non habere bona sibi necessaria: dicūt Doctores quod sufficit probatio per coniecturas et presumptiones surgentes a communiter accidentibus:quia probatio negatiue est difficilis iuxta.l.actor.C.de pba.

2 et in.c.bone el.j.de elec.et in.c.j.de confessis†nam vbi difficilis est probatio a communiter accidentibus:tunc lex cōtenta est leuioribus probationibus:et per coniecturas.l.si vicinis.C.de nupt.l.non omnes.§.a barbaris.ff:de re mili.l.consensu.ver.sup plagis.C.de repud.c. veniens.el.ij.in si.⁊.c.licet ex quadam.de testi.et in.c.si.cum ibi no.de testi.cogen.no.doc. in.c.si.ꝙ metus causa et Bar.in.l.in illa stipulatione si Calendis in fin.ff. de verb.ob.et in.l.si quis ex argentarijs.§.pe.de eden.⁊ Fede.de senis in consilio.cxix.incip.Nulli dubium est ⁊c.cum multis si.vnde p hoc in proposito nostro dicit Ja.bu.in.l.actor in si.C.de proba.et in.l.si vero.§.qui pro rei.ff.qui satis.cog.ꝙ ad probandā paupertatē dicuntur legitime deponere testes qui deponunt ꝙ incedebat male indutus seu cuz paupere veste.nam ita a cōmuniter accidentibus cōtingit.et satis est ꝙ probatio cōcludat habito respectu ad id quod magis cōiter accidit:vt est gl.reputata notabilis in.l.neꝗ natales.C.de proba.quam doc.vbiꝗ sequuntur: sed ita est ꝙ dicti testes deponāt ꝙ dictus dñs Antonius est debiliter ⁊ humiliter indutus et ꝙ viuit in duodena paupere seu infima tanꝙ pauper:ergo satis probata est paupertas.

¶ Summarium super consilio.xxxviij

1 ☞ Notarius dicitur esse rogatus a partibus.
2 Constituens procuratorem absentē talis ꝙ consentiens rogat.
3 Uerbum rogatus importat rogitum.
4 Numerus non attenditur dummodo habeatur effectus.
5 Quare in contractu emphyteotico requiratur scriptura.
6 In curia mercatorum debet attendi equitas.

¶ Consilium.xxxviij.

¶ Notarius conficiens instrumētuz an debeat rogari ab ambabus partibus.

Consultus alias vtrum quoddam instrumentum scriptum ⁊ confectū per ser Mattheū de curialitis sub die nono Septembris anni.m.cccclix.faciat fidem contra Joannem chabrielis in vna scriptura nominatum. Circa quandam promissionem corbium.xv.frumenti. Et Castelatarum trium vuarum. Respondi fidem non facere cō-

1 tra Joannā:qꝛ requirebať per vtrāꝗ partem rogari notarium. Et† notarius nō fuerat ab vtraꝗ parte rogatus vt tunc in eo iuribus et auctoritatibus comprobaui.et ita se habere dixi cōmunē opinionē. Et ad iura scripta ad hec in eo me refero. Nunc paucis refellere conabor nōnulla

que sentio in contrarium adduci. Nam non obstat glos. in auct. de tabellio. in princip. quia ad eam in consilio dupliciter respondi. Nec repetere expedit. ¶ Non ob. ꝙ sufficit testamentum esse confectum per tabellionem rogatum a solo testatore. l. heredes palam. §. fin. ff. de testa. Et not. Bald. in. l. fi. C. de fideicom. ꝗuis testamentum redundet in vtilitatẽ heredum ⁊ legatariorum: quia ad hoc non necesse est, respõdere. et nihil facit ad propositum quoniam testamentum est actus pendens a voluntate vnius ⁊ notarius non rogatur nisi de voluntate, ⁊ consensu testatoris l. iubemus. C. de testa. l. cum questio. C. de leg. Sed nos querimus de conuentione pendente a consensu Joannis ⁊ Jacobi ex parte vna ⁊ Nicolai ⁊ alberti ex parte altera. l. j. circa princip. ff. de pac. l. consensu. de. acti. ⁊ obli. ergo vt instrumentum probet consensum ⁊ obligatis. Joannis requiritur ꝙ ab eo fuerit rogatus alias non probat cõsensum illius qui nõ rogauit ꝗ̃tum ad eius preiudicium: vt. l. cõtractus. C. de fi. instru. ⁊ in. d. auc. de tabel. in princi. ⁊ dixi in preal. consi. plenius. ¶ Et dum dicitur ꝙ ex quo consentiebat Joannes obligationi nõ erat in eius potestate dicere ꝙ nollet notarium esse rogatum. Nam certe hoc est minus bene dictũ nec iure probatur. Et sequeretur ꝙ semper quando partes essent cõcordes circa contractum sufficeret notarium esse rogatum ab vna parte tãtum. Et ille rogitus operaretur ꝙ fidẽ faceret instrumẽtũ contra vtrãq̧ partem ꝙ cum supportatione est ridiculum dicere ⁊ contra omnia iura ⁊ auctoritates volentes qđ requiratur notariũ esse rogatum ab vtraq̧

2 parte. ¶ Siliter non † obstat si diceretur ꝙ si ego cõstituo tytio absentẽ procuratorem meũ satis est ꝙ notarius sit rogatus a consentiente tantum: quia ego fateor. Et ratio est quia tunc actus notarij non facit fidem nisi de consensu constituentis qui rogaret: sed nos querimus vtrũ faciat fidem de consensu Joannis qui non rogauit notariũ. Preterea ego etiã sine aliquo vt puta etiam epistola possum constituere absentez procuratorem meum itaq̧ quod iste actus a me solo pendet. l. j. §. fi. cum. l. sequẽti. ff. de procu. Sed contractus de quo queritur pendet a consensu amba rum partium. d. l. j. ff. de pact. merito requiritur rogitus vtriusq̧ partis. ¶ Nõ ob. etiam vt dicitur ꝙ videtur fuisse rogatus notarius a domino Ludouico ⁊ Uirgilio vt compositoribus partium quia responde qđ nihil est ad factum. nam dato ꝙ dominus Ludouicus et Uirgilius rogassent notarum talis etiam rogitus ⁊ tale instrumentum non facit fidẽ cõtra Joannem ⁊ Jacobum qui non rogauerũt ⁊ nõ apparet per aliquod solenne instrumentum quod Joannes et Jacobus elegerint dictos dominum Ludouicum ⁊ Uirgilium in compositores. ¶ Et si diceretur ꝙ apparet in prefato instrumẽto respondeo ꝙ dato ꝙ ibi appareret hoc: quod tamen non apparet illud instrumentum non faceret fidem contra Joannem. ⁊ Jacobum quod ipsi elegerũt predictos in compositores q̧ notarius non fuit de hoc rogat[us] ab ipsis Jacobo et Joanne. ¶ Nec etiã

3 habet obstare dum dicitur † ꝙ in dicto instrumento est verbum vocatus ⁊c. quod importat rogitum. l. diuus de testa. mili. ff. respondeo quia in instrumẽto dicitur ꝙ fuit vocatus a spectabilibus viris domino Laudonico et Uirgilio dicentibus ⁊c. et sic non dicitur ꝙ fuerit votatus vel rogatus a Joanne et Jacobo immo expresse apparet cõtrarium ex verbis instrumenti dum notarius dicit in fi. Ego mattheus rogatus a dictis Nicolao et Alberto et seu a dicto virgilio ⁊c. et sic qui vnum dicit aliud excludit. l. maritus de procu. l. cum pretor. ff. de ind. in princ. c. nonne de prescript. et sic dat intelligere quod non fuit rogatus ab alijs. ¶ Non ob. insuper dum dicitur ꝙ postea in alio instrumento diuisionis Joannes absoluit dictum Jacobuz a quadam conuentione seu promissiõe facta per dictos Jacobum et Joannem seu alterum eorum de dando et assignando Nicolao et Alberto filijs dicti Joannis certam summam panis ⁊ vini pro tempore futuro et predictum Jacobum a promissione et conuentione predicta indẽnem eximere ⁊ conseruare promisit quia respõdeo ꝙ vigore istius solius instrumenti diuisionis non potest dici esse probatuz quid et ꝗ̃tum fuerit promissum per dictos Joãnem seu Jacobum quia hic nulla ꝗ̃titas vini vel vnarũ aut panis vel frumẽti est expressa. ergo nõ potest dici ꝙ instrumentum diuisionis probet promissionem aliq̃ quia tanq̃ incertam et non continens certam speciem vel ꝗ̃titatem nulli[us] est momenti. l. ita stipulatus in princip. ff. de verb. ob. l. cum post. §. gener. ff. de iur. dot. Aut nos volumus dicere quod istud instrumentum diuisiõis intelligitur de promissione. xv. corbium frumenti et trium castelatarum vuarum de qua in primo instrumento sumpto per ser mattheum et tunc respondeo ꝙ negabit Joannes prout negat scilicet illam promissionez de qua in primo instrumento ser Matthei vnq̃ factam fuisse per ipsum Joannem et dictum instrumentum primum non probabit aliquid contra Joannem quia notarius ab eo nunq̃ fuit rogatus. ergo neq̧ primuz

4 neq̧ secundum probat: bene facit. l. j. C. qui nume. tut. ¶ † Non ob. dum dicitur ꝙ non debet attẽdi numerus dummodo habeatur effectus. l. que extrinsecus cũ ibi not. ff. de verbo. obli. c. petitio de procu. vnde debet sufficere ꝙ constet de consensu Joannis et Jacobi ꝗuis non appareat d rogitu quia respõdeo ꝙ nego legitime apparere probatum de cõsensu Joannis et Jacobi quia instrumentum notarij non rogati ab eis non probat aliter consensum eorum vt dicunt iura allegata in consilio. et vbi forma est tradita a lege illa debet seruari. l. cum hi. §. si pretor de trãsa. c. procurator de elec. in. vj. alias sequeretur ꝙ facto cõtractu si vna pars vellet consentire quod notarius de illo actu conficeret instrumẽtum esset in potestate alterius partis facere instrumentuz aptum probari contra nõ rogantem. ¶ Non ob. ꝙ illa verba Joannis et Jacobi dicentium non esse opus ꝙ fieret instrumentum importent idem ꝙ rogare notorium qđ faciat instrumentũ sicut dicitur in. l. j. §. ij. ff. de verb. ob. quod si interrogas quod ego promittam tibi. x. ⁊ ego respondeo quid ni videor promittere. Quia ego respondeo ꝙ hec ratio est causa importãs verum. Nam immo illa verba quod nõ est opus conficere instrumentum sunt repugnantia rogitui quia quãdo partes rogant notarium dant intelligere opus esse quod fiat scriptura. l. contrahitur. ff. de pig. Et presertim in promissione annua prout fuerat ista in qua est magis oportuna scriptura propter diuturnitatem temporis. l. j. cum ibi not. per doc. C. de iure emphy. illa enim

5 est † ratio propter quaz debent doctores in cõtractu emphyteotico fuisse necessariam scripturaz quia vt plurimũ emphyteosis fit ad satis longum tempus vnde cum iste contractus contineat aliquod annuum ⁊ sic quod non erat solo momento seu semel in breui explicanduz q̃ maxime fuisset oportuna scriptura ad probandum vt dixi. Sed ista cessant in casu. d. l. j. §. ij. de ver. ob. ⁊ ibi vsus fuit respõdens illa dictione quid ni que habet a iure significatum affirmatiuum non sic reperitur quod illa verba nõ est opus cõficere instrumentum habeant a iure iaterpretationẽ rogitus. ¶ Preterea dum notarius in fine dicit ꝙ fuit rogatus a Nicolao ⁊ Alberto seu Uirgilio dat intelligere ꝙ alij non rogarunt. d. l. cum pretor ⁊ dixi supra. ⁊ sequentia declarant precedentia. l. qui filiabus et in. l. si seruus plurium. §. fi. ff. de legat. j. l. vtrum. ff. de peti. here. Et sic nõ potest hoc casu dici ꝙ Notarius in dubio presumitur rogatus. ¶ Non obstat

6 † vltimum ꝙ sumus in curia mercatorum in qua debet attendi equitas ⁊c. Quia respõdeo ꝙ illud importat ad plus quod sint sublati rigores inducti a iure positiuo nõ autem ꝙ sic sublatum ius diuinum naturale seu gentium. c. literas vbi hoc no. Ant. de but. in princip. de iuramento calũ. Benefaciunt not. per Bart. in extrauaganti ad reprimẽdum in verbo figura. ⁊ in. l. siliussa. ff. de dona. ⁊ notata in cle. sepe. de ver. sig. sed ꝙ credatur notario instrumenti non solũ quãdo non interuenit rogitus vtriusq̧ partis. Sed etiam quando interuenit rogitus est contra ius diuinũ naturale vel gentium ẜm Innocen. et omnes in. c. cum. P. tabellio. de fide instru. vbi dicunt ꝙ est contra dictuz ius quod creditur etiam soli instrumento notarij seu soli carte animalis mortui sine testium depositione: vt legitur ⁊ no. in. c. ij. de fide instru. ⁊ de iure diuino non debet credi vni soli: sed requiruntur duo vel tres ad minus. c. nonit. de iu. c. in omni. de test. ergo constat quod vigore arbitrij vel equitatis seruãde in dicta curia nõ debet posse credi instrumento quod non est instrumẽtum: quia neq̧ ius diuinum naturale vel gentium nec etiam ius positiuum hoc permittit. ¶ Accepi insuper veritatem esse ꝙ de illa promissione. xv. corbium frumenti ⁊ trium castelatarum vuarum non fuerit vere facta promissio: sed bene habitus tractatus. ¶ Deniq̧ nõ potest hic agi de magno preiudicio Jacobi: quia aut non poterit conuinci ab illis suis nepotibus: quia dictum allegatum instrumentum nõ probat: aut si cogit soluere semper poterit agere actio. negotioruz gestorum contra Joãnem patrem dictorum Nicolai et Alberti pro alimentis prestitis filijs dicti Joãnis si ad ea tenetur Joannes iuxta ea que plene traduntur in. l. alimẽto. C. de nego. gest. Si autem Joannes ad talia alimenta non tenetur iniquuz esset cuz tali onere grauari indebite. Et pro deo placeat domino cõsultori diligenter aduertere. ⁊ pro iustitia seruanda. ⁊ pro onere eoꝝ qui in re ista de iure respondissent. Alexan.

¶ Summarium super consilio. xxxix.

1 Dictio nisi quid importet.
2 Compensatio potest fieri de grauiori debito.

¶ Consilium. xxxix.

¶ Pro. d. Francisco de Mantua.

Circa vltimum dubium quo queritur an summa ducatorum. clxxix. soluta per dictum Bartholomeum: vt dicitur die quinta Augusti. m. cccclxvj. ea intentione: vt pro parte. satis faceret Carolo de debito ducatoruz. ccccxxv. prout Bartholomeus expressit ⁊ Carolus nõ consensit: sed pecunias predictas depositauit sub certa protestatione: vt in petitiõe dicti Caroli narratꝰ debeat compensari pro ratu in debito ducatorum. ccccxxv. Respõdeo ꝙ sic etiaz pro rata terminorum in quibus Bartholomeus fuerat in mora: quia quando dicta summa duca. clxxix. fuit soluta Carolo: vt computaret in dicto debito Carolus recusauit ac

1 cipere sub cõditiõe nisi † solueret restuz suis terminis: vt Carolus etiam asserit in libello suo: ergo si soluit Bartholomeus postea restum in suis terminis est verificata ⁊ impleta conditio predicta ⁊ cõsequẽter in eũ casum cõsensit accipere et computare in dicto: vt ostendit illa dictio nisi. l. actione ⁊ ibi not. C. de trãsac. ⁊ in. l. si eũ. §. qui iniuriarũ. ff. si quis cautio. cum si. Qđ autẽ soluerit restum Bartholomeus in suis terminis: patet quia presupponitur mihi in facto ꝙ Bartholomeus dedit Carolo ante mensem Aprilis Anni. m. cccclxvij. staria frumẽti. ccxl. pro ducatis quadraginta ⁊ restuz in quo remanebat debitor Bartholome[us] dicti Caroli pro debito ducatoruz. ccccxxv. ascẽdebat ad summam ducatorum. xxiiij. vel circa quorum xxiiij. ducatorum terminus solutionis erat de mense Aprilis anni. m. cccclxvij. que quidem quãtitas ducatoruz quadraginta

2 compẽsanda videt[ur] in isto debito ducatorũ. ccccxxv. cũ illud † esset graui[us] debitum ceteris. attento ꝙ pro illo debito accesserat obligatio bonoruz feudalium per. l. cum ex pluribus. la prima. ⁊. l. in his in princi. ff. de solu. et ho

ꝛ hoc procedit etiam dato ꝙ aliud debitum in quo Karol⁹ vellet compensationem fieri esset antiquius. vt in iuribus supra allegatis maxime in. d. l. cū ex pluribus. l. ultima. ꝛ plene traditur per Bart. in. l. cum ex pluribus. la vltima. eo. titu. ¶ Et nō obstat si diceret ꝙ dictus karolus in libello nō non confitetur simpliciter recepisse dictū frumentū ꝑ duca. 40. sed dicit ꝙ habuit dictum frumentū ꝑ dictis. 40. ducatis quos consensit dictus Bartholomeus ꝙ computarentur in partē alterius debiti. 150. ducatoꝝ. vt in libello dicti Karoli ꝯtinetur. ꝛ sic videtur ꝙ dicta cōfessio nō possit diuidi. iuxta. l. publia. §. si. ff. dep. q꞉ respōdeo ꝙ cū presumptio sit pro dicto Bartholomeo qd̄ soluerit vt cōputaretur in debitum ducatorum. 425. per ea que dicta sunt supra: iō pōt Bartholomeus pro parte acceptare confessionē ꝛ ꝑ parte respuere vt not. Bart. in. l. aurelius. §. idem quesitū. ff. de lib. leg. ꝑ. l. primam C. ad legem cor. de fica. ꝛ. l. cū de indebito. in prin. ff. de pba. ꝛ in. c. cum venissent. ꝛ ibi ponderat ad hoc Joan. de imola. ꝛ dominus Abbas de insti. ꝛ not. Bald. in. l. per seruum. §. j. ff. de vsu ꝛ hab. ꝛ in. l. iij. §. j. ff. de iureiuran. ꝛ in. l. j. in. xij. col. C. de confes. ꝛ in. l. ij. C. de dona. ante. nup. ꝛ Jo. de Jmo. i. l. decē. ff. de verb. oblig. ꝛ est magis cōmunis ꝯclusio quo ad casum nostrum: ꝛ tanto magis procedūt predicta quia non apparet ex instrumento celebrato de anno. 1464. die. xxv. maij. ad qd̄ se refert dictus Karolus in libello quod dictus Bartholomeus esset debitor dicti Karoli ex causa socide in dictis ducatis. cl. vltra dictos ducatos. 425. ꝛ posito etiā ꝙ esset dictus Karolus creditor ꝑ alio debito nō ita antiquo ꝓut est debitū dictoꝝ duca. 425. tamē dꝫ in dubio cedere dicta solutio in dictum debitum ducatoꝝ. 425. secundū quod habetur in dicta. l. cum ex pluribus. la prima. in princi. ꝛ in p̄allegata. l. in his. in principio.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xl.

1. Syndicus pōt constitui ab omnibus cōsiliarijs seu a maiori pte.
2. Syndicus generaliter cōstitut⁹ nō dicitur habere sufficiēs mandatū.
3. Licet ī syndicatu ꝯcedatur mandatū ad causas que verti possunt inter partes ꝑpter aliquam villā non tamen censetur mandatū ꝙ peti possit villa.
4. Uerba posita in sindicatu scilicet propter villam denotant cām remotam non primam.
5. Quando requiratur singularis expressio mandati.
6. Uerbum queuis quid importat.
7. Licet officiū iudicis dicit̄ improprie actio in aliqua dispositione aliqn̄ officium iudicis comprehendit.

¶ Consilium. xl.

¶ Habes illud consi. in consi. xvj. in quinto volumine inter hos litigantes: sed super alijs titulis.

In cā et lite vertente inter commune regij agens ex parte vna ꝛ magnificos viros dn̄m Nicolaū de canossa ꝛ fratres ex altera se defendentem reqsitus vt in paucis dicā quid sentio super mādato syndicatus ꝓducto per assertos syndicos cōmunis. Secundo an dicti syndici teneātur satisdare de expensis reficiēdis. Circa primū dubiuꝫ† q꞉ res nō eget longa disceptatione concludo ꝙ syndicus ꝯstitui pōt ab oībus ꝯsiliarijs seu a maiori parte aut a repsentātibus ꝯsiliū ipsius ciuitatis. vt no. gl. Ang. ꝛ Moderni in. l. ita tñ. in prin. ff. ad trebel. ꝛ no. Bal. in. l. itē magistri. post gl. ff. de pac. ꝛ Bal. in. l. neqꝫ. in fi. C. de pcura. ꝛ patet. i. l. nulli. ff. qd̄ cuiusqꝫ vniuer. no. vbi hec potestas creādi syndicū cōcedit̄ decurionibus in quoꝝ loco hodie subrogātur nō dico anciani siue priores vt quidā dicere videnf: sꝫ ꝯsiliarij ciuitatis. vt no. gl. in rubrica. C. de decurio. li. x. et expresse glo. et doc. in p̄allegata. l. nulli in verbo ordo. ꝛ ideo dicit Bal. in. d. l. itē magistri qd̄ isti priores qui p̄sunt ciuitati vt sunt anciani q̄ florētie appellantur priores non possunt syndicū constituere: sed oportet ꝙ fiat per concilium ciuitatis. nam tale concilium representat totum populū. vt no. glo. in rubrica. C. que sit longa consuetu. ꝛ in. l. sed ex dolo. §. j. ff. de dolo. tamen talis† syndicus sic generaliter cōstitutus vt in ꝓposito nostro nō dicitur habere sufficiēs mandatū ꝓpter penas quas incurrūt venientes contra priuilegium concessum per Karolum quartum romanorum imperatorem Magnificꝫ viro cabriotto quondā Nicolai de canossa pro se ꝛ heredibus suis: qui quidē heredes sunt dicti Nicolaus de canossa et fratres. nam imponitur contrauenientibus dicto priuilegio pena quinquaginta marcarum auri: sed ita est ꝙ quotienscunqꝫ qs ꝯueniendo posset incidere in penam si ad talem contrauentionem se offerat ꝓcurator generalis alicuius potest sibi opponi ꝙ ipse non est idoneus ꝓcurator nisi habeat specificū mandatū ad illuꝫ actuꝫ vel nisi cōstituens ratificet. l. si ꝓcurator. in princi. ꝛ ibi p illū tert. ita dicit ibi Bar. ꝛ alij. ff. de condi. inde. ꝛ. l. iij. §. si procurator. ꝛ ibi not. doct. ff. qd̄ quisqꝫ iuris. ꝛ. l. pater. ff. que in frau. cre. ꝛ not. Spe. in ti. de pc. §. i. v. sꝫ nunquid media. facit qd̄ habetur in cle. nō potest de proc. ¶ Nec ob. si diceretur† ꝙ in dicto syndicatu sit specialiter mentio de villa bibiani: q꞉ respondeo ꝙ non datur in dicto syndicatu mandatū ad petendum villam bibiani: ꝛ q̄uis concedatur mandatuꝫ ad causas que verti possent inter dictas partes ꝓpter villā bibiani: dico ꝙ per hoc non dicit̄ esse specialiter mandatū ꝙ peti possit villa bibiani ꝛ litigari sup petitorio ꝛ possessorio prout ceptum est: quia contingere potuisset qd̄ versa esset lis inter eōs regij ex vna ꝛ dictos nobiles de canossa ex alia occasione confinium ville bibiani ꝛ nō comprehenderetur specialiter facultas petendi villaꝫ predictaꝫ ꝛ maxime q꞉† illa verba posita in syndicatu. s. propter villaꝫ bibiani denotant causam remotam nō primā. l. eo tēpore. ad fi. ff. de pecu. l. j. C. si seru⁹ extero. ꝛ no. Bar. i. l. nō dubiū. C. de legi. ꝛ in. l. j. §. emācipatus. ff. de coniūgen. cū eman. lib. Et predicta esse vera† etiam apparet ex his que decidit Bar. ꝛ alij in. l. filiusfa. ff. de dona. vbi inquit ꝙ quandoqꝫ requirit̄ speciale mandatum fauore aduersarij q̄ dubitat ne postea dn̄s reuersus dicat se de hoc nō intellexisse: ꝛ sic euitet penas ꝛ aduersarius damnificetur ꝛ tunc requiritur nedū speciale: sed etiam singularis expressio per. l. qui ita. §. j. ff. ad trebel. ꝛ in. d. cle. nō pōt. ꝛ. c. procura. de elec. in sexto. ¶ Circa secundū dico ꝙ debet dictus syndic⁹ prestare satisdationē de reficiendis expēsis in casu succumbentie. nā hoc expresse disponit statutuꝫ loci iudicij dicens ꝙ nullus forēsis vel queuis alia persona nō subiecta iurisdictiōi ꝛ statutis cōmunis Ferrarie teneatur dictaꝫ satisdationē ꝓstare si non possideat bona mobilia ꝛc. naꝫ sub verbis predictis comprehendit̄ et vniuersitas. l. metum. §. animaduertendum. ff. quod met⁹ cā. ꝛ Bal. in l. quicūqꝫ. in. iiij. col. C. de ser. fugi. vbi ꝓprie loquitur in statuto. ꝛ no. Bal. in. c. j. i prin. de noua for. fidel. ꝛ maxime propter illud verbū† q̄uis alia persona ꝛc. quod verbum facit vt etiam comprehendātur ille ꝑsone que improprie dicerētur persone vt ciuitas vel castrū. Juxta. l. mortuo. ff. de fideiuss. vt ꝓbat glossella singularis. C. de quadrie. pscr. in. l. ij. in verbo al's iūcto tex. vbi† apparet ꝙ licet al's officium iudicis dicatur improprie actio: vt no. gl. insti. de actio. in prin. in verbo q̄uis ꝛ glossella prima. in. l. j. in prin. ff. de eden. ꝛ no. Bar. ꝛ alij in. l. i. i pri. ff. de iur. om. iu. ꝛ docto. in. c. fi. de offi. iudi. ꝛ not. in. l. actiōis verbo. ff. de act. ꝛ ob. tamē quando in aliqua dispositiōe essent adiecta ista verba: videlicet vel alia quelibet actio ꝓpter illud verbū quelibet cōprehendit̄ officiū iudicis quod improprie dicitur actio: ita ꝓbat glossella in p̄allegata. l. ij. Bene facit qd̄ no. glo. in clemē. j. in verbo alia quauis. de re iudic. cum ibi notatis per Joan. de imola. ¶ Nec obstat qd̄ alio statuto cautum sit ꝙ forenses non gaudeant beneficio statutorum q꞉ vt verbo fertur statutū illud loquitur quo ad decisoria non quo ad alia preparatoria ꝛ que sunt de ordine ꝓcedendi. Reliqua suppleant excellentissimi domini iudicantes.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xli.

1. An forenses gaudeāt beneficio statuti ciuitatis vel loci. 2.
3. Statutum laicorum quod stantibus masculis femine nō succedant ꝓdest clericis.
4. Ciuis priuilegiatus gaudet beneficijs statutorum.
5. Clerici dicūtur de districtu dominorum temporalium.
6. Statutū disponens quod si aliquis decesserit abintestato succedant agnati vsqꝫ ad quartum gradū non comprehendit personam non subiectam.

¶ Consilium. xli.

¶ An statutū prosit forensibus seu non subditis.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Ex multis q̄ ī themate narrant̄ satis cē putaui vnū elicere ex multis fundamētis ī fauorē eoꝝ faciētiū illud videlicet ꝙ tutius esse arbitrat⁹ sum ad repellēdū dictos agētes q̄ in causa principali ꝑ se snīam reportarunt. Et illud est videlicet† qd̄ cū de iure communi fundata est intentio dictarum dominarū Joāne beneuenute ꝛ femine que in hereditate fratrū suoꝝ. s. Francisci ꝛ Bartholomei sunt potiores patruis. l. j. ꝛ in autē. post fratres. C. de legi. here. Solū ergo videndū est an statutū sub rubrica quomodo successiones deferantur habeat dictis mulieribus obstare cū illud videatur vocare patruos ad exclusionem dictarū mulierum. Sed respondeo ꝙ statutū predictum nō obstat: q꞉ presupponitur ꝙ dicti agētes sunt forenses in loco dicti statuti ꝛ ibi non subeunt: nec vnqꝫ subierunt munera ꝛ nō sunt subditi illi loco. ergo non debēt gaudere bn̄ficijs dictorum statutorum ꝛ loci predicti. probatur per ea q̄ no. Bar. in tractatu suo represaliarū. in prima questione quinte questiōis principalis: vbi q̄rit quib⁹ sint cōcedende represalie: ꝛ concludit quod si est talis incola qui munera ꝛ grauamina ciuitatis subeat. ꝛ ei ꝯcedende sunt represalie ex causis legitimis: si vō munera ꝛ grauamina non subeūt: nec ad ea se ascribi faciunt: tūc eis nō sunt concedende: quia secundum eum qui non sentit onera ciuitatis nō debet sentire beneficia ꝛ commoda ciuitatis. l. manifestissimi. §. sed cum in secunda. C. de fur. ꝛ. l. secundum naturā. ff. de reg. iur. mouetur etiam per. l. qui sub pretextu. C. de sacro san. ecclē. ꝛ etiam q꞉ municipes dicuntur illi qui munera simul subeunt l. j. ff. ad municipa. ergo illis qui nō subeunt munera nō debēt competere priuilegia municipum ꝛ per alias rōes ibi allegatas p eū. ¶ Et per hec† Pau. de ca. in suo consil. cccxliij. incipiente in christi noīe sta tutum supra relatum ꝛc. cōsuluit ꝙ forēses nō possunt vti bn̄ficijs statutorum vnde disponebat in casu sue consultatiōis statutū qd̄ dānum passi possint illud recuperare a cōitate nō debet hm eum posse forēsis vti beneficio talis statuti sicut nō sustinet onera ciuitatis. arg. l. si vnus. §. si vnus. ff. pro socio. ꝛ. d. l. manifestissimi. Jta etiam concludit ipse

met Pau. de cast. in. l. omnes populi. in fi. ff. de iust. et iu. et ita dicit te nere Bar. in. d. tractatu represaliarum. Idem consulit Lud. romanus in cōsilio. cccxvj. incipiente ista captura vbi refert Angelū ita cōsuluisse et mouetur q2 contrariorum eadem debet esse disciplina. l. et si contra ff. de vulg. et pup. et. l. fi. ff. de leg. iij. sed forenses non ligant statutis ciuitatis statuentis. c. vt animarum. de cōst. in. vi. l. cūctos populos. cum ibi no. per doc. C. de summa tri. et fi. catho. ¶ Nec obstat † id quod non nulli dicunt volentes q statutū laicorum disponens q extantibus masculis femine nō succedāt prosint clericis vt ipsi possint abintestato succedere vt p lapuz allegatione cētesima incipiente in questione pposita de facto. et in allegatione proxima sequenti per Ant. de but. in. c. quod clericis. ad fi. de fo. compe. et in. c. que in ecclesiarum. de consti. et Bal. in l. cunctos populos. in. x. col. C. de summa tri. per id qđ habetur in. c. dilecti. de iudi. q2 respondeo q clericus nō desinit eē ciuis illius ciuitatis lz dicatur ciuis priuilegiatus quo ad munera in ciuitate subeunda. vt late pbat Bart. in. l. prima. circa mediū. ff. ad municip. maxime. p. l. filij §. senatores. eodē titu. et. l. pe. ff. de sena. et not. Bal. in. c. j. de vasallo milite q arma bellica depo. et sicut † ciuis priuilegiatus gauderet beneficiis statutorū ne al's sequeret q priuilegiū concessum in fauorē redundaret in odiū contra. l. quod fauore. C. de legi. et. l. nulla. ff. de legi. bene facit. l. falsa demonstratio. versi. sed et si cui. ff. de condi. et demō. et in auten. de mona. i. prin. ita nec debet excludi ciuis propter honorē et dignitatem clericatus. ¶ Preterea † clerici dicūtur de districtu dominorū temporaliū. vt probatur in. c. fi. iuxta princip. et ibi clare Joan. and. in nouella. de offi. deleg. in. vj. nec mirū. nā vt ibi inquit Joan. an. in certis casibus distringi possunt clerici per dominos temporales. vt notat xxiij. q. v. pncipes. et sunt de districtu dictorū dominorū temporaliū probatur etiam in. c. accedens. el. ij. vt lite non contest. et not. Joan. and. in. c. si sententia. de sentē. excom. in. vj. in nouella. et Bal. in. l. j. §. i. in fi. ff. de iusti. et iure. et Ant. de but. in. c. dilecti. de fo. cōpe. posset etiā aliter responderi. vt. patet not. per lapū in dicta allega. centesima. ¶ Preterea nonnulli etiā tenuerūt non esse verū q dictum statutū fauorabile masculis et disponēs q masculi excludāt feminás comprehendat clericos per. c. ecclesia sancte marie. de ꝯsti. vt tenuit Pet. de ancha. in repetitione. c. canonū statuta. de constitu. in. xj. q. et Joan. de imol. in. d. c. quod clericis. et in. d. c. ecclesia sancte Marie. vbi respōdet ad. c. dilecti. de iudi. qđ ibi loquitur in priuilegio concesso a papa. nō mirū si comprehendit clericos imo † in terminis Joan. de imo. in. d. c. quod clericis decidit casum nostrum. nā dicit se apud Lucam cōsuluisse q statutum disponens q si decesserit aliquis abintestato succedāt eidē agnati vsq ad certum gradū exclusis feminis cū tale statutum disponat in personam et agat facere heredem persone decedēti nō cōprehendet personā non subiectam: et per consequens secundum eum non comprehenderet clericum: q2 statutū loquens in personā non cōprehendit personā non subiectam. l. j. in fi. ff. de tuto. et curato. da. ab his et dicta. l. cūctos populos. cū ibi no. p doc. lz secundū eum aliud sit in statutis respicientibus solennitatē actus: q2 tūc indistincte dz attendi ordo traditus a statuto loci in quo actus celebratur. l. si fundus. ff. de euictio. l. secūda. C. quēadmo. testa. nē. aperiā. et. l. j. cū ibi no. C. de emācipa. li. et sic i terminis nostris decidit questionē nostrā Jo. de imo. in. c. qđ clericis pallegata. et etiā Pau. de ca. clare in consi. cxxxiij. incipiente in christi nomine circa primum. etc.

Laus deo.

¶ Summarium super consi. xlij.

1 Legatum purū vel ad diem certaz cedit a die mortis testatoris. 2.
3 Dos relicta ab auo an censetur pfectitia vel aduentitia. 4
5 Pater nō adiens hereditatē non transmittit ad suos heredes.

¶ Consilium. xlij.

¶ De legato p dote puelle maritāde an debeat ꝯtracto matrimonio non tū traducta puella ad domū viri: et si est dos relicta ab auo: an censeatur pfectitiū quo ad patrem: et ad quē talis dos deuoluat puella decedente superstite patre matre et fratre.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Consideratis his que in themate narrātur et pspectis vbis testamēt obmissis superfluis puto intrepide ꝯcludēdū esse dictū legatū katharine relictū de iure spectare ad heredes ipsi katharine succedētes ab intestato. nā psuppono qđ legatum † quo ad trāsmissionē ad heredes legatarij cedit a die mortis testatoris si erat purum vel in diem certam. l. vnica. §. cum igit. C. de cadu. tollen. l. sempronius athalus. ff. de vsufru. lega. Si autem legatum est relictum sub conditione vel in diem incertam: tunc quo ad transmissionez cedit a tempore euenientis conditionis vel diei incerte. d. l. vnica. §. sin autem aliquid sub conditione. et. l. si ita legatum. §. illi si volet. ff. de legatis primo. videndum est † igitur an dies dicti legati cesserit viuente dicta katharina adeo quod ipsum transmiserit ad heredes suos: et dico indubitanter quod sic: quia aut dicimus quod dictū legatum relictum pro dote dictarum mulierum maritandarum sit purum: vt quidaz tenuerunt. et tunc res est expedita quod transmissum fuit ad heredes mulieris vt dixi. Aut dicimus quod est conditionale vt regulariter est secundum magis communē opinionem. l. a titio. ff. de verborum obligatio. l. si ego. in princi. ff. de iure do. in. §. sed hoc presenti. in auten. de sanctis. episco. et. l. titio centū. §. titio genero. et ibi plene not. Bartolus et alij. ff. de conditio. et demonstra. et Pe. Cyn. et late Bal. i. l. generaliter. C. de episcopis et clericis. et i. l. sancimus. C. de nupt. cum suis multis concordantijs. et adhuc dico purificatā fuisse conditionem dicti legati viuente Katharina q2 saltem per cōtractum matrimonij p verba de presenti est purificata dicta conditio: q̄uis non fuerit traducta ad domum viri dummodo esset nubilis etatis sez duodecim annorum. l. cui fuerit. et ibi not. Bar. ff. de conditi. et demonstr. et Bart. in dicto. §. titio genero. in vltima colum. in ver. quero an tempus petendi etc. et i dicta. l. sancimus. per illū textum. C. de nup. et. l. qui filium. cum ibi not. per Bald. ff. vbi pup. educ. debe. et not. etiam Bal. in dicta. l. sancimus. cū ergo presupponatur quod dicta Katharina cōtraxit matrimoniū per verba de presenti. Et etiā dicitur matrimoniū fuisse consummatum per copulam: q̄uis nō fuerit traducta ad domū viri sine dubio fuit purificata cōditio. et sic dicta filia decessit viuo Frācisco patre suo. ¶ † Aut nos dicimus quod illa dos relicta ab auo cēsetur profectitia: et sic relicta videat ab auo cōtemplatione patris katharine vt videtur esse tex. et ibi no. Jaco. de are. et Bart. in. l. dedit dotem. ff. de colla. bonorum. et no. Bartolus in auten. ex testamento. C. d secun. nup. et Angelus in cōsilio. lxxvj. icipiente Joannes philippi. et in ꝯsilio sequenti. et tūc mortua filia sine liberis patre superstite dos illa spectat ad patrem tanq̄ profectitium nō tanq̄ hereditarium. vt habetur in dicta. l. dedit dotez. et i profectitijs hodie nihil est immutatum vt in auten. de heredi. que abintesta. §. prio. et ibi no. in glo. in verbo parentibus. Bene facit. l. dos a patre profecta. C. soluto matrimo. et i. l. secunda. C. de bonis q̄ lib. et not. in. l. nupta. §. primo. et plene i. l. post dotem. ff. soluto matrimonio. ¶ Aut diceremus † quod illa dos relicta ab auo censeatur esse quid aduentitium non autē profectitiū nisi quando expresse appareret quod ab auo fuisset relicta cōtemplatione patris Katharine. et voluit gl. valde not. et reputata singularis i. l. qui i aliena. §. incertum. in verbo heredem. in fi. iuncto text. ff. de acqui. heredi. quam sequitur ibi Bal. Ange. et Raph. et Ludo. romanus. et ita etiam tenet Bartolus Aug. et Joannes de imo. in. l. quesitum. in princ. ff. de legatis primo. per no. per glo. et p Bartolum i. l. gallus. §. quod si is. ff. de liberis et posthumis. et i terminis nostris tenet Ang. et Joan. de imol. in. l. in quartam. ff. ad legem falc. Bene facit quod no. glo. magna in. l. gallus. §. quidam recte. ff. de liberis et posthumis. ibi dum dicit lz quidam dicunt etc. iuncto tex. et tunc constat quod abintestato de iure communi in dicto legato dotis successio iure hereditario deuoluta fuit ad patrē Katharine tantū cū a linea paterna pcesserit per text. singu. la. l. q scitis. §. primo. secundum vnum intellectum. C. de bonis q̄ lib. quem approbat Barto. ibi. et tradit Bartolus et Joannes de imola post eū in. l. post dotē. in fine. ff. soluto matrimonio. et Bar. et Ange. in autenti. itaq. C. cōmunia de successio. et Bartolus in consilio suo incipiēte in causa nānis etc. et dicunt quod in hoc nō est facta correctio per ius nouissimum positū in auten. defuncto. C. ad tertull. et si pater Katharine adiuit hereditatem filie: clarum est quod frater Katharine et heres patris potest ex psona Katharine mediāte persona patris petere dictum legatū: si † autem pater Katharine nō adiuisset hereditatem est verum quod eam non transmisisset ad heredes suos. l. quoniam sororem. C. de iure delibe. et. l. et antea. §. in nouissimo. C. de cadu. tollen. q2 in tali hereditate transmittenda nō habet locū dispositio tradita in. l. vnica. C. de his qui āte aper. tabu. vt ibi per Pet. et Cy. i. viij. q. et quod no. bal. i. l. si auia. C. de iure delibe. et tūc excluso patre succedet dictus frater katharine proximior per successoriū edictum quod habet locum etiā inter succedētes ꝯ iure ciuili. l. j. §. si nemo. l. filij. §. j. ff. ad tertul. et. §. placebat. insti. de legi. agna. succes. Et si etiā non sequamur intellectū Barto. ad dictam. l. q scitis. sed teneamus vt tenuit Ray. Bald. Salyce. et Fulgo. in dicta. l. q scitis. et in dicta autenti. itaq. et in dicta auten. defuncto. quod etiam in talibus bonis prouentis a linea paterna habeat locū dispositio dicte autē. defuncto adhuc etiam habet frater Katharine intentū: quia successio hereditatis Katharine delata fuit pariter patri et fratri Katharine et matri si extabat et si pr p parte sua nō adiuit accrescit adeuntibus. l. vnica. C. quando nō pe. par. l. qui ex duabus. §. fi. ff. de acqui. here. et sic ex omni capite cōcluditur dictū legatum deberi dictis heredibus et successoribus succedētibus dicte Katharine secūdum q supra declaratum est. ¶ Nec fuit necesse ad dictam transmissionem legati q legatum esset exactum vel solutum. vt dicto. §. cum igitur. cū simili. licet in casu. l. fina. C. cōmunia vtriusq iudi. fiat quo ad alium effectū differētia an dos sit soluta vel exacta aut non scilicet quo ad hoc vt impediatur actionē de dote consolidari in filiam patre pcedente si dotem ante mortem exegerat. et no. in. l. in insulā. in pricipio. et in. l. si marito. §. si voluntate. ff. so. matri. sed illud nihil habet cōmune cum casu nostro qui deciditur per alia superius allegata.

Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. xliij.

1 Dos data propter merita patris censetur profectitia.
2 Nuntius seu procurator ad negocia non potest esse testis circa negocium sibi demandatum. et nu. 3.
4 Testimonium maioris fidei vt sacerdos etc. ceteris paribus prefertur.
5 Non presumitur mutatio voluntatis.

Soror in

6 Soror in testamentis potest testificari.

¶ Consilium.xliij.

¶ An quis in negocio sibi demandato sit idoneus testis.

Redēptoris nostri inuoca
to suffragio. Ex his q̄ in themate supradicto narranť
videť mihi omissis nō necessarijs fore de iure ꝯcludē
duz dictā dominā nobilē nō posse petere dictos quin
gētos ducatos ad heredibus dicti Mag. gerardi: qꝛ
1 †cū appareat ꝓsupponiť probatū qđ magnificus domin⁹ Antonius
de ordelaphis ꝓpter beneficia in eum a dicto gerardo collata motus
fuerit ad cōstituendā ⁊ dādam dotē dicte domine nobili filie dicti Ge
rardi cēsetur dicta dos ꝓfecta a patre: ⁊ sic perinde est ac si dictus Ge
rardus illam dotem dedisset. l. ꝓfectitia. circa princi. ff. de iure dot. l. sȝ
⁊ si plures. §. in arrogato. ff. de vulg. ⁊ pup. l. hinc queriť. §. j. ff. de pe-
culio. bene facit qđ no. Specu. in ti. de iudicijs in quarta parte i. §. seq-
tur. versi. quid si isti filio. cum si ergo si dicitur dicta dos profecta a pa
tre ⁊ pro qua dote habuit vltra quingentos ducatos sequitur quod nō
euenit casus in quo dictus Gerardus reliquit dñe nobili pro dote sua
ducatos quingentos auri casu quo eos nō habuisset: qꝛ verū est eam il
los habuisse ⁊ a patre id est a testatore seu ab alio cōtemplatiōe testato
ris qđ idem est vt dixi ⁊ hanc fuisse mentē testatoris suadent illa verba
posita ī testamēto: videlicet casu quo eos nō habuissent ⁊c. ¶ Sȝ huic
2 conclusioni viderentur plura prima facie obstare: prio† qꝛ de numero
dictorum duorū testium est ille qui fuit nūcius prefati Gerardi miss⁹
ad prefatum dñm Antonium vt dñationi sue exponeret pro parte ge
rardi quod deberet ad ipsum gerardū mittere dñam nobilē filiā ipsi⁹
Gerardi: eo qꝛ erat nubilis vt de ea disponere ⁊ collocare in mřimo-
niū posset cui nuncio prefatus Magnificus dñs respondit ꝙ diceret
gerardo ꝓdicto ꝙ nō intendebat ꝙ dictus Gerardus haberet aliquā
curā: nec impensam ꝓ dote constituenda eidē: nec ꝓ maritanda ea: qꝛ
ego cā satisfaciendi alicui parti obligationum quas habeo cum prefa
to Gerardo ꝓ maximis bñficijs per eum in me collatis volo ⁊ intēdo
eam collocare in matrimonium ⁊ dotem sibi constituere meis expēsis ⁊
absq̄ aliqua expensa dicti Gerardi: ⁊ ita dict⁹ nunci⁹ retulit prefato
Gerardo acquiescēti ⁊ acceptanti: vnde succedere videť illud qđ dꝛ. s.
ꝙ nūcius seu procurator ad negocia nō potest esse testis circa negociū
illud sibi demandatū. l. fi. ff. de testi. ⁊ dato ꝙ commodū vel incōmodū
non pertineret ad ipsum gestorē negocij qñ nō est idoneus testis nisi
vtraq̄ parte volente ꝭm Bar. in. l. deferre. sup ver. Item decreuerunt
ff. de iure fis. sicut dicimus in proxeneta. vt in autē de testi. ⁊ no. glos. in
c. romana. de testi. in vj. ¶ Tñ ad hoc respondeo prio ꝙ attento ꝙ qñ
dictus Magnificus dñs Antonius dicta verba protulit respondēdo
dicto nūcio Gerardi nō erāt alij testes q̄ȝ ipse nūcius ⁊ magnifica dña
Katharina cōiunx ꝓfati magnifici dñi Antonij: vt apparet ex attesta
tione prefati nuncij ⁊ dicte dñe Katharine: merito potest dictus nun-
cius esse idoneus testis in subsidiū etiā in negocio sibi demandato ꝭm
Anto. de butr. in. c. cū a nobis. ad fi. ⁊ in. c. insuper ad fi. de testi. allegat
no. per glo. in. c. cū dilecti. de elect. in verbo ⁊ si tres. ⁊ id qđ hř in. c. cuȝ
olim de dolo ⁊ contu. ⁊ in. c. tertio loco de proba. ⁊ in. c. veniens. el. ij. de
3 testi. ¶ Secūdo respondeo† per id ꝙ dixit Jo. an. in additio. Specu.
in ti. de teste. §. j. super ver. sed pone qꝛ administrator vbi voluit ꝙ si
termini ipsius negocij vel cause seu litis sunt tales ꝙ ex facto vel ob-
misso nil sibi ascribi pōt ad dānum vel opprobrium: tunc a quacunq̄
parte producatur in testem erit idoneus testis: ⁊ cū illa decisione trans
eunt doct. in. c. ex literis. de transac. ⁊ Ant. de bu. ⁊ dñs Abbas in. c. in-
super. de testib. Sȝ quo ad id sup quo principaliter inducıť ad testifi-
canduȝ dictus nuncius. s. an Magnificus dñs Antonius responderit
se cōtemplatione dicti Gerardi velle dare dotem dñe nobili nō versa
tur damnū vel opprobrium dicti nuntij ergo ⁊c. ⁊ ꝙ sit idoneus testis:
tenet etiā Pe. ⁊ Dy. vt refert Cy. i. l. qm̄ liberi. C. de testi. ⁊ etiā Cy. ibi
videtur idem tenere qñ in hoc nō versatur interesse ipsius testis: vt pa
tet ex notatis per eum in. l. omnibus. e. ti. ¶ Hoc etiam quo ad casum
nostrū firmat clare Saly. in. d. l. omnibus. in fi. ⁊ in. d. l. fi. ff. de testi. per
d. l. deferre. ver. idem decreuerunt. ⁊ per no. ꝑ gloss. in. l. nullus. ff. de te-
sti. hoc idē voluit Bal. in. d. l. omnibus: et vbi dicit de proxeneta est ve
rū ꝙ nō potest cōpelli testificari nisi vtraq̄ parte volente: tñ ꝓxeneta si
vult testificari potest q̄uis producatur ab altera parte: nā ita vult tex.
⁊ glo. in. d. §. pe in auten. de testi. ⁊ ita tenet Ja. de bel. ⁊ Ange. in. d. §.
pe. ⁊ Saly. in preallegata l. omnibus. ⁊ do. Abb. in. c. dilector. in princi. de
4 testi. cog. ⁊ ꝓsertim in casu nostro in quo cōcurrit qualitas† augens si-
dem testis. s. qꝛ est cleric⁹ seu sacerdos: ⁊ tales sunt testes maioris fidei
vñ eorū testimonium ceteris paribus ꝓfertur testimonio laicorū regu-
lariter. vt no. Ant. de but. in. c. secundo. per illū tex. de elec. ⁊ Ang. ī au-
ten. de testi. ad fi. principij. ⁊ per. d. Abb. in. c. ad nostrā. de ꝓba. ⁊ in. c.
in nostra. de testi. facit qđ not. gloss. in. c. secundo. in verbo idoneam. de
iud. in sexto. ¶ Nec etiam predictis obstat si diceretur ꝙ dicti testes
probent ꝙ Magnificus dominus Antonis esset huius voluntatis ⁊
intentionis tempore quo responsum dedit prefato nuncio Gerardi. s.
quod volebat dotem dare dicte domine nobili contēplatione dicti Ge
rardi: non tñ probatur per hec necessario ꝙ tempore quo dictā dotem
5 postea promisit ⁊ dedit esset in eadē volūtate ⁊ proposito: qꝛ† respon-
deo ꝙ non presumitur mutatio voluntatis: imo perseuerantia nisi ꝓ
betur contrarium. l. cum tacitum. ⁊ ibi no. ff. de proba. l. lucius titius.
ff. de lega. ij. l. fideicōmissa. §. si rē. ff. de lega. iij. l. cū hic status. §. j. ff. de
dona. inter vi. ⁊ no. Bart. in prin. illius. l. ⁊ no. per Bal. in. l. ex perso-
na maxime circa. v. col. C. de ꝓba. ⁊ in. l. pacta nouissima. maxime ī pe.
6 colū. C. de pac. ¶ Nō ob.† etiā ꝙ vnus ex testibus predictis. s. magni-
fica domina Katharina sit soror filiorū ⁊ heredū prefati Gerardi pro
quibus testificatur: qꝛ respōdeo ꝙ cum sit etiam soror ꝓfate dñe nobi-
lis agentis censetur esse idonea testis. l. non solū. §. de vno. ⁊ ibi notat
Bar. de ri. nup. no. ī. c. postremo. de ap. ⁊ ꝓbatur in. l. repeti. §. de que-
stione. ⁊ ibi no. Bar. ff. de qđ. ⁊ no. Spe. in ti. de teste. §. j. ver. sȝ quid si
testis in eodem gradu. ⁊ per Bart. in. l. qui iurisdictioni. ff. de iur. om.
iud. Ex quibus cōcludo dñam nobilē petere nō posse dictos alios qn-
gentos ducatos ab heredibus dicti Gerardi. ⁊ hec conclusio videť ha
bere maximam equitatem cum hec dña habuerit contemplatione pa-
tris longe maioreȝ dotē quā habuerit aliqua alia filia dicti Gerardi.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xliiij.

1 ☞ Protestatio de iure cōi regulariter non requirit scripturā.
2 In scripturis semper debet fieri talis interpretatio ne in eadē scriptu
ra quis videatur contrarius.
3 In libello debet attendi conclusio magis q̄ȝ narratio.
4 Si duo agāt ⁊ appareat ex processu ꝙ vni ⁊ nō duobus competit ius
agendi obtinet ille qui probat de iure suo.
5 Ubi opus est facto verba non sufficiunt.
6 Aliud est venditio libera aliud est rem in venditione deductam esse
liberam.

¶ Consilium. xliiij.

Eximie doctor ⁊ iustissime
dñe iudex. Uisis dubitationibus que prima consideratiōe
probabiliter fieri videntur cōtra Antoniū barbadorū q̄ȝ q̄ȝ
nō dubium eas per vosmetipsum vestro proprio studio ⁊ diligentia
accuratissime persoluendas tamē vt vobis ⁊ clienti meo morem geraȝ
pauca infrascripta pro breui responsione subijciam. Et primo inq̄ȝtū
1 sit dubium an protestatio† ipsa facta per Antonium Barbadorum
Antonio tagliapietra valuerit quasi nō videatur facta in scriptis con
tra formam statuti sub rubrica de protestationibus dico quod de iure
communi protestatio non requirit scripturam regulariter. l. fin. ⁊ ibi
no. Bar. ⁊ alij. C. de neg. gest. l. scire. §. oportet. ⁊ ibi no. Nico. de neapo.
⁊ Barto. ff. de excusa. tut. no. Dy. ⁊ Bar. ⁊ no. Cy. in auten. hanc auteȝ
querelam. C. de nō nume. pecu. ⁊ Bart. post Dy. in. l. non solū. §. mor
te. in ix. colum. in prima specie protestationis. ⁊ in. l. de pupillo. §. me-
minisse. in fi. ff. de ope. no. nun. ⁊ Joan. andr. in. c. in generali. de regu.
iur. in sexto. in mercurialibus ⁊ alij in. c. cupientes. §. qđ si per viginti.
post glo. ibi de elect. in sexto. ⁊ Bal. in autē. presbyteros lultima. C. de
episco. ⁊ cleri. ⁊ in. l. si intra. C. de non nume. pecu. ⁊ aliquid ꝑ Bar. in
l. j. in. j. q. ff. de excep. Unde statutum si disponeret ꝙ fieri debeat in scri
ptis esset contra ius commune ⁊ restringēdum q̄ȝto magis fieri pōt. l.
qđ vero. ⁊. l. ius singulare. ff. de legi. c. cum dilectus. de cōsue. videam⁹
ergo an dictum statutum obstet: ⁊ eius verba quo ad propositum nřm
sunt hec: videlicet adijciētes quod in omnibus alijs casibus quā pre-
dictis liceat cuicunq̄ protestanti vel denuntianti protestari ⁊ denūtia
re tam de mādato seu licentia alicuius iudicis vel officialis q̄ȝ sine dū-
modo fiat per instrumētum vel aliam scripturam publicam. reqrit er-
go solum dictum statutū quod de protestatione fiat instrumentum qđ
quidem factum fuit: non autē requirit ꝙ detur copia in scriptis seu ꝓ-
testatio in scriptis detur ei cui fit ꝓtestatio. iuxta id quod habetur in
cle. causam. de elect. ergo cum factum sit instrumētum de protestatiōe
tūc facta sequiť ꝙ est ꝓtestatū per instrumētum: ⁊ ex quo statutū hoc
casu non requirit dimissionem copie seu scripture nec nos reqrere de-
bemus. l. si seruum. §. non dixit pretor. ff. de acquiren. here. l. si vero. §.
de viro. ff. soluto matrimo. ¶ Quantum autem ad secundum dubium
an dict⁹ Antonius tagliapietra teneatur ad dictas libras mille qua-
dringentas attento ꝙ ꝯfessio facta ꝑ Antonium benciuētus de dictis
libris mille quadringentis fuit facta post protestationē ⁊ non ante at-
tento ꝙ in scripta vř dici copulatiue qđ post declarationem Antonij
bonefidei ⁊ cōfessionē Antonij benciuent⁹ vel eius ꝓcuratoris debeat
2 fieri protestatio ⁊c. Respondeo† premittendo primo ꝙ semper in scri-
pturis fieri debet interpretatione in eadē scriptura quis videať sibi-
ipsi esse cōtrarius: sed ꝑ subdistinctiones ⁊ subdiuisiones dȝ ad concor
diam reduci prima constitutione codicis. §. quibus. l. nam ad ea. ff. de
ꝯditio. ⁊ demōstratio. c. cū tu. de test. no. Cy. in. l. in exercēdis. in secūda
questione. C. de fide instru. ⁊ Barto. in. l. scripture. cod. titu. vnde con-
siderentur verba secunde scripte que inter cetera sunt ista: videlȝ. auen
ga che in lo instrumento si facia de vendita de dicta casa dica per ꝓtio
de flo. 400. niēte dimanco si debba stare a quello zudicara el dicto An
tonio bonasi. ⁊c. Itē in eadeȝ scripta sunt hec verba videlicet e in caso
che el dicto Antonio de symone nō fesse e non desse e vendesse al dicto
Antonio barbadori la dicta possessione como in la dicta scripta se cō-
tiene e como e dicto di sopra promette el dicto Antonio de symōe per
solenne stipulatione al dicto antonio barbadori ꝓsente ⁊ receuere dare

redere e pagare e con effecto restituere al dicto antonio barbadori quel lo e tato pretio quale e quato prima tassera e chiarira el dicto antonio bonafi e cofessera antonio benciuente hauere receuto in lo dicto instrumento del Candioto rc. Sotto la pena de lib. 1000. in la quale ipso iure e facto se intenda essere incorso senza alcuna dechiaratiõe se dicto antonio de symone mancasse in fare dicto instrumento de la dicta possessiõe al dicto antonio barbadori o a chi alui piacesse doppo che el dicto Antonio de benciuẽte hara facto al dicto antonio de symone la dicta charta de la dicta casa per. xv. di dal di chel dicto Antonio de symone sera requisito secũdo la forma de la ratione e di statuti de bologna dal dicto Antonio barbadori e soa parte rc. Considerandum est igitur ꝙ partes ꝑdicte voluerunt ꝙ in instrumento venditiõis dom⁹ cãdioti faciende per Antonium benciuentus deberet fieri confessio ptij duca torum. +00. r ex predictis verbis cõtentis in scripta comprehenditur mentem partium fuisse ꝙ q̃uis Antonius benciuentus in instrumento cõfiteatur de pretio florenorũ. +00. tamen stari debeat declarationi pretij faciendi per Antonium bonefidei. r illud pretium qd declararet Antonius bonefidei censeatur r intelligatur esse confessatum a dicto Antonio benciuento. Preterea apparet in scripta secunda contineri secundum qd supra formaliter retuli ꝙ quo ad obligandum Antoniũ symonis r faciendu3 eum incidere in penã per protestationẽ sibi faciendam ab Antonio barbadoro d3 attendi tempus quo Antonius benciuentus fecerit Antonio symonis dictum instrumentum venditionis domus Candioti: r tamen constat ꝙ in instrumento dicte domus erat exprimenda solum quantitas florenorum. +00. r si diceretur ꝙ poterat fieri primo instrumentum de. +00. florenis. r postea aliud instrumentũ de residuo illo quod declarasset Antonius bonefidei: qr respondeo ꝙ q̃tũ ad hoc vt Antonius symonis diceretur esse in mora r culpa si nõ faceret venditionẽ possessionis Antonio barbadoro voluerũt partes qd solum attenderetur factũ esse instrumentũ venditionis Candioti cum confessione florenorum. 400. absq3 eo qd factum esset aliud instrumentum confessionis residui: patet hoc quia oportuisset dicere in secunda scripta ꝙ Antonius symonis incideret in penam predictam si non faciet instrumentu3 venditionis possessionis postq̃ Antonius symonis fecerit duo instrumenta. s. vnum instrumẽtum venditionis cũ confessione florenorum. +00. r aliud instrumentum confessionis de dicto residuo declarãdo vel declarato per Antoniũ bonefidei: et tamẽ in scripta secunda cõtinetur ꝙ Antonius symonis incidat in pena3 si nõ vendiderit Antonio barbadoro possessionem postq̃ factũ erit dictum instrumentũ dicte domus per Antonium benciuentũ rc. r sic debuisset scripta loqui in plurali de instrumentis non de instrumento. l. si. ff. ad treb. l. vbi numerus. ff. de testi. r si a dicto tẽpore confecti vnici instrumenti venditionis Candioti per. xv. dies post protestationem incidere debet Antonius symonis in penam sequitur ꝙ tunc Antonius symonis dicebatur esse in mora: qr pena non committitur nisi ratione more. l. ita stipulatus. r. l. cum stipulatus sim mihi a proculo. ff. de ver. obli. Preterea r fortius dico ꝙ q̃uis fuisset opportunũ ꝙ antonius bẽciuentus per aliud instrumentum confiteretur illud residuum qd tamen in veritate nõ est verum vt probaui: sed sufficiebat ꝙ añ protestationem factum fuerit instrumentum venditionis pro pretio florenorum 400. vt factum fuit: tamẽ adhuc dico ꝙ attẽto ꝙ lite pẽdẽte facta fuit dicta confessio residui tale ius supueniens lite pendẽte ex causa de preterito conualidat iudicium. l. si rem. §. si. ff. de pigno. act. l. si mandauero tibi vt a titio. ff. manda. plene no. in. l. nõ potest. ff. de iudi. r in. c. abbate sane. de re iudica. lib. r. sexto. cũ simi. Quinimo etiam semper post iudicium incohatum r post dictam confessionem residui semp Antonius symonis etiam requisitus cessauit facere dictam venditionẽ possessionis: r sic per iura proxime allegata cõualidatur iudiciũ. Quãtum autem ad certu3 dubium quo queritur an ex tali libello condemnatio sequi possit attento ꝙ libellus est formatus in persona antonij barbadori r Joannis donati eius filij. r per ipsum Joannem donatũ apprehensa fuit possessio tam nomine suo q̃ patris ad hoc respondeo qd 3 sic: †qr in libello d3 attendi cõclusio magis q̃ narratio. vt not. Innocẽtius in capitulo super literis. de rescrip. r. l. aurelius. §. sticho. ff. de libera. lega. r ibi no. per Barto. r no. Bald. in. l. ij. in fi. C. de peti. heredi. r in. l. prescriptione. C. si cõtra ius vel vti. publi. cũ simi. sed in conclusione dicti libelli solum concluditur in persona Antonij: r nõ in persona 4 filij. Secundo respondeo† ꝙ nos agimus ex secunda scripta in qua pmissio facta est Antonio r non eius filio: vnde si duo agunt et appareat ex pcessu quod vni r nõ duobus competit ius agendi: obtinet ille q probat de iure suo: quia iudicium respectu personarum est diuiduũ l. nõ idcirco. in princi. ff. de iudicijs. l. de vnoquoq3. ff. de re iudi. iudiciũ enim potest esse condemnatorium quatenus est probatum: r ꝑ parte absolutorium quatenus non est probatum. l. i. cum ibi not. C. si aduersus rem iudi. declarat Bart. in. l. qui vas. in prin. ff. de fur. r in. l. si constante. §. fin. ff. solu. matrimonio. r libellus potest pro parte procedere r pro parte nõ. c. ad dissoluendum. de despon. impube. r ibi notat antonius de butri. r probatur in. l. si quis homicidij. C. de accusat. in verbo ad sequens rc. ponderando vt ibi ponderat Bald. r Bal. in. l. quo tpe in secunda questione. C. de resti. militum. Tertio respondeo ꝙ dato quod esset apprehensa possessio per Joannem donatum noĩe suo r patris non sequitur: ergo antonius symonis fecit venditionem possessiõis prout facere promisit r tenebat: aliud est enim tradere possessionem r aliud est vendere. vnde ex diuersis nõ recta fit illatio. l. fin. ff. de calumnia. l. cu3 actũ. ff. de negocijs gest. l. inter stipulantẽ. §. sacram. ff. de verborum obligationibus.

Circa quartũ dubium quo queritur an dictus Antonius symonis teneatur ad dictas libras. 1400. ex quo dicte ꝓtestatiõi respõdit r obtulit semp se esse paratum ad omne id ad qd ꝺ iure teneł: quia ad hoc 5 respõsio est facilis. s. † ꝙ vbi opus est facto verba nõ sufficiũt. l. q decẽ. §. idem responsum. ff. ꝺ solu. l. obsignatione. C. de solutio. l. pretor. §. si quis paratus. ff. ꝺ oper. no. nun. cum ibi notatis per Bart. attento ꝙ etiã Antonius barbadorus obtulit semper se paratũ recipere quo casu oblatio verbalis ꝑmo facta ab Antonio symonis nihil operał: ita inquit Bart. in. l. creditor. in fi. ff. de distra. pigno. r Joã. de imo. in. l. si mora. ff. soluto matrimo. r in. l. si. seruus cõmunis. ff. ꝺ vulga. r pup. Deniq3 in processu negauit Antoni⁹ symonis se teneri vendere asserẽs ꝙ Antonius barbadorus sibi nõ obseruauerat. Quo ad vltimũ dubiũ quo queritur an dictus Candiotus potuerit vendi per Antoniũ benciuentum hypothecatũ pro nutu Antonij barbadori: r per ipsum Antoniũ barbadorum omnia bona sua pro dicta dote sunt generaliter obligata: attento qd in scripta secunda dicitur ꝙ Antonius barbadorus ꝓmisit facere ꝙ Antonius benciuentus faceret instrumẽ 6 tũ libere venditionis de domo Candioti: qr respondeo ꝑmo †aliud est venditio libera aliud est rem ĩ venditiõe deductã esse liberam: quia aliud est cõtractus venditionis r aliud est ipsa res vendita: nam cõtractus ipse perficił consensu. l. consensu. ff. de actio. r obli. l. secunda. ff. de contrahen. emp. ipsa vero res que venditur est aliud quam consensus vt de se patet qr domus ipsa que vẽdił est quid corporale: ꝯsensus vero est quid incorporale. l. ꝑma. ff. de rerũ diui. r inst. de rebus cor. r incorpo. vnde dato ꝙ promiserit facere venditionẽ liberã seu istrumentum libere venditionis idest in venditione nullam conditionem reseruationẽ vel impositionem seruitutis vel obligationis apponere ĩ venditione tamẽ non promisit ꝙ domus quam venderet Antonius benciuentus esset libera. Uel secũdo respondeo ꝙ nõ apparet ꝙ dicta dom⁹ Candioti sit obligata matri dicti Antonij barbadori ꝑ Antoniũ benciuẽtum: eo qr illa obligatio fuit facta nõ presente dicta matre nec aliquo eius procuratore merito sibi non est aliquid acquisitum presertim cũ nõ appareat eam ratificasse. l. si ego. ff. de nego. gest. l. absenti. ff. de donatio. cũ simi. Et licet bona Antonij barbadori sint obligata hoc nõ obstat: quia in scripta nõ cõtinetur ꝙ debeant dari bona Antonij barbadori libera: s3 ꝙ Antonius benciuentus faciat instr̃m libere venditionis. Cetera suppleat virtus r diligẽtia domini iudicantis.

Laus deo.

Summariũ super consi. xlv.

1. Mater ex successione pupilli prefertur sororibus ipsius pupilli.
2. Nomen masculini generis an comprehendat femininũ de propria significatione.
3. Non est recedendum a litera statuti. 4.
5. Quando est prouisio quod statuta nõ recipiant interpretationem: nisi expositiuam.
6. Statutum excludens matrem ab hereditate filij nõ excludit eã ab hereditate filie.
7. Statutum quod existente patruo non succedat auus maternus non excludit auiam maternam.
8. Statutum loquens de fratre non comprehendit sororem.
9. Statutum vtitur dictione si quis vel si qua.
10. Patruus excludens matrem non tamen excludit amitam.

Consilium. xlv.

An statutũ excludẽs matrem existentibus fratribus vel filiab⁹ aut filijs fratrum excludat eam existente sorore cõiuncta ex latere p̃ris tãtum: saltem stãte alio statuto quod omnia statuta obseruẽtur ad lr̃am absq3 interpretatione.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Habita pro viribus diligẽti ꝯsideratione circa narrata ĩ themate r ꝑcipue circa dispositionẽ dictorũ statutorũ ciuitatis papie. visisq3 deinde cõsilijs grauissimorũ iurisconsultorum papiensium mihi patrum obseruandissimorum qui in 1 hac consultatione preclare pro more suo consuluerũt. Sentio† verissimam esse de iure illam conclusionem ꝙ mater in successiõe pupilli prefeatur omnino ipsius pupilli sororibus ex latere patris tantũ ad cuius conclusionis confirmationem moueor ꝑsertim ex infrascriptis: qr de iure communi expeditum est ꝙ in successione mater ꝑfertur sororibus defuncte persone quãdo nõ sorores vtrinq3 coniuncte vt in auten. defuncto. C. ad tertul. r no. l. i. ff. de iur. r fact. igno. r ꝓbatur expressi⁹ in. §. consequens in autẽ. de here. abintesta. veni. solum ergo est videndum an obstet matri dictum statutum in ver. si vero aliquis rc. r dicẽdum est ꝙ non: quia statutum loquitur quando extarẽt frater vel fratres vel filie aut filij fratrum. †quorum appellatione in proposito non 2 comprehendũtur dicte sorores vt ex pluribus patet: primo qr nomen masculini generis vt frater nõ comprehendit ex propria significatiõe femininũ idest sororem: sed in casibus in quibus comprehendit femininũ vt in casu. d. l. luci⁹. §. q̃sitũ. ff. de leg. ij. r. l. tres fratres. cũ ibi no. ff. de pact.

ff.de pac.⁊ in.l.lucius.§.meuia.ff.ad treb.cum glo.illud est ex interpre
tatione extēsiua.l.ꝓnuntiatio.in pri.in verbo porrigit.ff.de ver.signi.
l.pe.in fi.C.de prepoſi.ſacri cubi.li.xij.⁊ no.gl.Dy.⁊ Bart.in.l.j.ff.de
ver.ſig.⁊ Bart.in.l.liberoꝝ.eo.ti.in.vj.col.in ver.ſecūdo principaliter
eſt videndū ⁊c.⁊ Cy.⁊ alij in.l.quicūq;.C.de ſer.fugi.⁊ Ja.bu.⁊ bar.in
3 l.ſi quis in tantā.C.vnde vi.cū ſi.ergo †cū ſtatuto predicto non ſit rece-
dendum a litera ſtatuti prout iacet:⁊ nō poteſt per interpretationem
extendi ſaltē propter diſpoſitionem alterius ſtatuti diſponētis ꝙ ali-
quod ſtatutum cōmunis papie non poſſit:nec debeat interpretari ſed
debeat intelligi ⁊ obſeruari ad literā:⁊ ꝓut ſtatuti litera ſonat ſequitur
ꝙ ſub appellatione fratris qđ eſt nomē maſculini generis vel ſub ap-
pellatione filie fratris non pōt cōprehendi ſoror:qꝛ iſtud eſt extra lite
ram ⁊ propriaꝫ ſignificationem. ¶ Accedat id quod notabiliter dixit
Bald.in.l.ij.circa ſecundā colū.C.de patri.qui fi.diſtra.vbi voluit ꝙ
4 qñ extat generale ſtatutum diſponens †ꝙ ſtatuta ſeruent ad literam.
tunc nunq̄ in ſtatutis habet locū extēſio:qꝛ de litera eſſe dicitur illud
quod oculo corporali videtur nō qđ ſolo ītellectu percipitur.l.j.ff.de
bis q̄ in teſta.del.in prin.Bñ facit tex.in.l.j.ff.ſi tab.teſt.nul.exta.vbi
apparet ꝙ illud qđ percipitur per conîecturam nō đr proprie de lite-
5 ra ſeu ſcriptura. ¶ Bñ facit †id quod no.Bal.in.l.maximum vitium
C.de libe.prete.in quinta col.vbi no.concludit ꝙ qñ ſtatutū generali-
ter ꝓuidet ꝙ ſtatuta nō recipiant interpretationē niſi expoſitiuam et
vulgarem operabitur:vt ſi aliquo ſtatuto caueatur ꝙ ſi quis deceſſerit
abinteſtato relictis filijs maſculis ⁊ relicta filia dotata talis filia dota-
ta ī bonis patris nihil amplius petere poſſit ⁊ ꝯtingat extare nō filiū
ſed nepotem ex filio ꝑdefuncto ꝙ non excludetur femina ꝑ exiſtētiam
talis nepotis:qꝛ ꝙ appellatione filij cōprehēdatur nepos eſt ex inter-
pretatione extenſiua.vt.l.iuſta.ff.de ver.ſig.l.quod ſi nepotes.ff.de te-
ſta.tute.⁊ plene ꝑ Bar.in.d.l.liberoꝝ.in.vj.col.⁊ Bal.in.d.l.maximū
vitium ⁊ Bald.in repe.l.in ſuis.in vlti.col.ff.de libe.⁊ poſthu. ¶ Se-
6 cūdo principaliter †oſtendit ꝙ dictū ſtatutū non extendatur ad ſororē
nam hoc deciditur ex not.ꝑ Archi.xvij.q.iiij.in.c.ſi quis ſuadente.vbi
no.dicit ꝙ ſi ſtatuto cauetur ꝙ mater non ſuccedat filio non per hoc in-
telligitur eſſe prouiſum ꝙ mater excludat a ſucceſſione filie:qꝛ dictum
ſtatutum eſt odioſum:⁊ cōtra ius cōmune ac preiudiciale matri: vnde
cum loquatur de filio non extēdetur ad filiam.l.j.§.ij.verſi.quare.ff.de
ven.in poſ.mit.⁊ qꝛ odia debēt reſtringi.l.cum quidā.ff.de libe.⁊ poſt.
c.odia.de reg.iur.in ſexto.⁊ cum dicta deciſione Archi.quo ad dictum
ſtatutum excludens matrem a ſucceſſione filij concordat Dominicus
de ſancto geminiano in.c.generali.de elect.lib.vj.Idem videtur eſſe de
mente Dy.in.d.l.j.ff.de ver.ſig.vt ibi refert Bar.vbi voluit ꝙ in ſta-
tutis correctorijs in quibus debet attendi propria ſignificatio ſtatutū
loquens in maſculino non cōprehendat femininū.vt etiā firmat Joan.
de imo.in.l.ſi ita ſcriptū ſit filiabus.ff.de leg.ij.⁊ idē voluit bal.in.l.
gallus.in.prin.ff.de liber.⁊ poſth.vbi approbat dicta ꝑ Archi.in.d.
c.ſi quis ſuadente.⁊ dicit ꝙ Archi.explicauit ibi hanc materiā melius
q̄ alius ⁊ eſt etiā de mente Hoſti.in.c.Raynaldus.de teſta.hoc etiam
multum expreſſe quo ad caſum noſtrum decidit Bald.in.l.quicunq;
7 †in quarta colū.C.de ſeruis fugi.vbi dixit ꝙ ſi ſtatutū diſponit ꝙ exi-
ſtēte patruo nō ſuccedat auus maternus non per hoc intelliget excluſa
auia materna:qꝛ tale ſtatutū nō eſt rationabile:ideo nō debet extendi.
l.ſi vero.§.de viro.ff.ſolu.matrimo.pro hoc etiā dicit Bal.in.d.l.qui-
cunq;.in quinta columna.ꝙ ſtatutum diſponens ꝙ pater teneatur aſſi
gnare legitimam filio etiam viuente patre nō habebit locū in matre:⁊
pro certo non video ꝙ ſicut ſtatutum excludens matrem a ſucceſſione
filij extantibus puta agnatis non intelligitur excludere matrē a ſucceſ-
ſione filie ⁊ ſtatutū excludens auum maternū ꝓpter exiſtentiā paterni
⁊ ſic propter agnatos nō tñ intelligitur excludere auiā maternā in qua
eſt eadem ratio vbi faueatur agnationi.vt per Archi.Bald.⁊ alios in
dictis locis quare nō idē eſſe debeat in ſtatuto excludēte matrē exiſtēte
fratre vel filia fratris vt non comprehendat caſum quādo extat tan-
tummodo ſoror ex latere patris:⁊ certe inter caſum noſtrum ⁊ caſum
quem ponit Bal.in.d.l.quicunq;.cum alijs ſupra allegatis non vr̄ ꝙ
8 poſſit reddi congrua ratio diuerſitatis. ¶ Tertio principaliter †pro-
batur ꝑ id qđ no.Pe.de anch.ī repe.c.canonū ſtatuta.de ꝯſtit.in xiiij.
q.principali.in ver.dicto de filijs ⁊ nepotibus ⁊c.⁊ eſt in ſecunda char
ta vltimi quinterni.vbi dicit ꝙ ſtatutum loquens de fratre non cōpre
hendit ſororem qñ ſi diceremus comprehendi ſororem reſultaret quod
vna femina excluderet aliā feminam magis defuncto ꝓximam.arg.l.
aſſiduis.ver.exceptis.C.qui potio.in pig.habe.allegat etiam pro hoc
notata ꝑ Dy.in.d.l.j.ff.de ver.ſig.⁊ ex hoc clare deciditur caſus noſter
qꝛ ſi diceremus ſub dicto ſtatuto appellatione fratris comprehendi ſo
rorem ſequeret ꝙ mater q̄ ſine dubio eſt ꝓximior q̄ ſit ſoror predicta.
l.iuriſcōſultus.§.tranſeamus.⁊.§.ij.gradu.ff.de gradi.⁊ inſti.eo.tit §.
j.gradu.cum.§.ſequenti.⁊ in dicta auten.defuncto excluderet a ſorore
9 ex patre tantū. ¶ Quarto comprobatur †quia in precedentibus v̄bis
dicti ſtatuti ſtatuentes qñ voluerunt cōprehendere feminaꝫ expſſerūt
nō ſolum maſculum ſed etiam feminā vt ibi in verbo ſi quis vel ſi qua
⁊ ibi filio vel filie ⁊ ibi nepoti vel nepti:⁊ ibi dum dicit aliquis vel ali-
qua ⁊ ibi filiabus vel filijs ⁊c.ergo ſi qñ fecerunt mentiones ſtatuentes
de fratre vel filia fratris voluiſſent cōprehēdere ſororē id expreſſiſſent
c.ij.de tranſlat.prela.ibi dum litera dicit:vñ ſi circa tranſlationem
idem fieri voluiſſet ꝙ de ceſſione dixerat ⁊ de tranſlatiōe poterat expſ
ſiſſe:ad hoc etiam bñ facit glo.no.in cle.j.in verbo ſententias.de re iu-
di. ¶ Quarto ꝓbatur qꝛ etiā vbi poteſt fieri extēſio de maſculino ad
femininum vel de vno caſu ad alium nō ſit niſi vbi eſt eadem ratio ⁊
non aliter.vt no.Cy.in.l.j.in.j.q.C.que ſit long.conſue.⁊ in.d.l.qcūq;.
⁊ Bar.in.l.iura.ff.de legi.cum ſi.bene facit.l.inter ſtipulantē.§.ſacrā.
ver.ſed hec diſſimilia.ff.de ver.ob.⁊.l.ſi.cum ſi.ff.de calumnia.ſed non
eſt eadē ratio in ſorore ex latere patris tm̄ que eſt in fratre vtrinq; con
iuncto vel conſanguineo:qꝛ per fratrem habilius poteſt ꝑpetuari ⁊ cō
ſeruari agnatio ⁊ familia q̄ per ſororē qꝛ deſcēdētes ex ſorore nō ſunt
agnati ſed deſcendētes ex dicto fratre ſic vt inſti.de legitima agna.ſuc-
ceſ.in prin.⁊.l.lege duodecim tabulaꝝ.C.de legi.here.⁊ ſic ratio ſtatu-
ti tendēs ad conſeruationē familiarum ſeu agnationē.vt not.per Cy.
in.l.j.C.de adul.⁊ per Jo.an.in addi.Spe.in rubri.de ſucceſ. abinteſt.
⁊ ꝑ Bal.in.d.l.maximū vitium.⁊ in.l.ſcimus.in prin.in.vij.q.C.de in-
offi.teſta.cum ſi.non videtur ita militare in ſorore ſicut in fratre:ergo
appellatione fratris nō debet ꝯprehēdi femina. ¶ Nec ad hoc obſtat
ſi diceretur ꝙ eſt eadem ratio in ſorore que eſt in filia fratris vocata a
ſtatuto:qꝛ reſpondeo ꝙ lꝫ reperiatur ꝙ qñq; ſub maſculino cōprehen
datur femininū vt dictū eſt tñ nō reperitur ꝙ appellatiōe filie fratris
veniat ſoror:vnde poſito ꝙ ſtatutū ita diſponat in filia fratris defun-
cti non debet extēdi ad ſororem defuncti:⁊ maxime cuꝫ ſtatutū debeat
ſeruari ad literā vt dictum eſt:⁊ ſaltem hoc procedit in caſu noſtro at-
tento ꝙ ſoror nō deſcendit a filia fratris nec ecōtra:⁊ ſic nō obſtat id ꝙ
habetur in.l.ſi viua matre.C.de bo.mater.⁊ id quod not.Bar.in.l.ij.
10 §.vidēdū.ff.ad tertu.cum ſi. ¶ Pro hoc bene facit †tex.in.l.illam.C.
de colla.⁊ quod ibi per illam.l.voluit Bal.vbi inquit ꝙ ſi ſtatutū di-
cit ꝙ patruus excludat matrem nō tñ excludet amitaꝫ que tñ eſt remo
tior:⁊ ſi ſtatutum excludit matrem nō tñ excludet ſororē ſed bene exclu
deret auiam:qꝛ venit per matrē repreſentando eam.⁊ fortior eſt ratio
in excludēdo auiam q̄ matrē.vt dicit Bal.ī.d.l.illam.allegat no. per
Cy.in.d.l.j.C.que ſit lon.conſue.⁊ ita etiam loquitur id qđ no.bar. in
d.§.vidēdum.⁊ Bal.in.l.quod vero.ff.de legi.vbi etiā dicit ꝙ ſi ſtatu
tum excludit amitam:nō dicitur excludere materteram per dictam.l.
illam.⁊ propterea etiam dicit Pau.de ca.in.d.l.illam.ꝙ ſi ſtatutū diſ
ponit ꝙ exiſtente patruo mater non ſuccedat ⁊ contingat extare fratrē
ex latere patris.non autem patruum certe mater non excludetur qꝛ ex
maioritate rationis non inducitur correctio.vt no. in autē. quas actio
nes.C.de ſacroſanct.eccle.l.precipimus.C.de appella.Ex quib⁹ cōclu
do vt dixi in fauorem matris:⁊ q̄uis poſſet alijs medijs hec concluſio
iuuari tamen hec tutiora eſſe puto que ꝓculdubio ad victoriam ma-
tris ſufficere arbitror.

Laus deo.

¶ Summarium ſuper conſi.xlvj.

1 ☞ In legatis cōditio poteſtatiua īplenda ꝑ legatariū debet imple-
ri q̄ primum poteſt.
2 Ad petitionem ſubſtituti an poſſit ſtatui ꝑ iudicem talis terminus
inſtituto ad implendum conditionem.
3 Non impleuiſſe conditionem incumbit agentibus onus probandi.
4 Quando agitur de pena priuationis hereditatis requiritur liquidiſ
ſima probatio.

¶ Conſilium.xlvj.

¶ Infra q̄tum tempus heres inſtitutus ſub conditione poteſtatiua
teneat implere cōditionem ſi habet ſubſtitutum:⁊ an ad inſtātiā ſub-
ſtituti poſſit ſtatui tempus ad implendam cōditionem.

Domini redēptoris noſtri in
uocato ſuffragio ī cauſa ⁊ lite vertente inter Checū quondā
Petri Joachimi ⁊ alios nepotes dicti Joachimi ex pte
vna agentes ⁊ Stanghelinum blaſij ex alia ſe defendentem medianti
bus eoꝝ procuratoribus plura dici poſſent:ſed illa dūtaxat attingam
1 que pro nunc mihi tutiora videbuntur:⁊ primo preſuppono †quod li
cet in legatis conditio poteſtatiua implēda per legatariū debeat im-
pleri q̄ primum fieri poteſt.l.hec conditio ſi in capitolium.ff.de cōdi-
tio.⁊ demonſtra.tamen in hereditate ſicut eſt materia noſtra: qꝛ agit
de maiori preiudicio nō excludit heres ab hereditate licet conditionē
poteſtatiuam vel mixtam non impleuerit q̄ primū poteſt:ſed excludi
tur tunc demū quando talis heres mortuus eſt anteq; conditionē hu-
iuſmodi impleuerit vel quando lapſum eſſet tempus quod ſibi legi-
time prefixum eſſet a iudice ad conditionem implendam vt eſt glo.re-
putata ſingularis ⁊ communiter approbata in.l.ſi quis inſtituat he-
res in diē in verbo prefinit.ff.de here.inſtituen.iuncta.l.ſuus quoq;.§.
ſed ⁊ ſi filio.⁊ ibi not.Barto.⁊ alij.ff.de heredi.inſtituen. ⁊ not. Cy.in
l.prima.in prima queſtione.C.de inſti.⁊ ſubſtitu.ſub condi.fact. Bar.
⁊ alij in.d.l.hec conditio ſi in capitolium.⁊ in.l.ſi quis ſuus.ad fi.ff.de
iure delibe.⁊ Bal.in.l.ſi plures.in penul.col.C.de condi.inſertis.⁊ in
l.ſi pater.in.v.q.poſt Cyn.C.de inſtitu.⁊ ſubſtitu.ſub cōdi.fac. ¶ Et
2 ſit dubium †an ad petitionem ſubſtituti poſſit ſtatui ꝑ iudicem talis
terminus inſtituto ad implendam conditionē in quo bar.fuit ſibi ipſi
contrarius.nam in.d.l.ſi quis ſuus.ſentit qđ ſic per no.in.l.q̄diu.lul-
tima.ff.de acquiren.here.ſed ipſemet contrarium tenuit in dicta.l.ſu⁹
quoq;.§.ſed ⁊ ſi filio.⁊ cū eo ibi concordare videntur Bald.⁊ Ange.

ibidem per illum tex. ⁊ nõ obstat id quod legitur ⁊ no. in. d. l. ꝗ̄diu: q2 potest procedere in herede pure instituto an ad instantiam substituti potest statui tempus ad adeundũ vel repudiandũ tñ ista vltima dispu tatio nõ est ad presens necessaria: q2 nõ presupponitur ꝙ ad instantiã substituti vel alterius fuerit statutus terminus dicto Stanghelino ad habitandum seu ad implendam conditionem in institutione adiectam ideo circa illud ad presens non insistam. Modo ad propositum cum testator in testamento instituerit sibi heredez vniuersalem dictũ Stan ghelinum blasij cũ hoc ꝙ debeat stare ⁊ habitare in domo ipsius testa toris in villa valdegonarie dummodo sibi non superueniat iusta causa impediens: ⁊ in casu quo nollet ibi stare ⁊ habitare substituit sibi filios carisij sub eadem conditione ⁊ in casu quo dicti filij carisij non obserua rent suprascriptam conditionẽ habitandi: tunc substituit filios mares Joachini et filios filioꝶ dicti Joachini in stirpẽ: ⁊ ita est ꝙ Stanghe linus adhuc viuit nec sibi fuit vnꝗ̄ statutus terminus aliquis per iu dicem ad implendam dictã cõditionem ergo nõ excludit̃ ab hereditate

3 ꝑdicta. ¶ Preterea † posito ꝙ esset ꝑfixus termin⁹ dicto Stãghelino ⁊ ꝙ infra terminũ nõ adimpleuisset conditionem seu aliter fuisset ex clusus tñ ex verbis dicte substitutionis apparet ꝙ fuerunt dicto Stan ghelino substituti primo loco filij masculi dicti carisij ⁊ ipsis filijs cari sij dictã ꝯditionẽ nõ adimplentib⁹ fuerũt eis substitui dicti descẽdẽtes Joachini vñ anteꝗ̄ sint exclusi filij carisij qui sunt vocati in secundo gradu nõ possunt admitti descẽdẽtes Joachini qui sunt vocati in ter tio. d. l. ꝗ̄diu. versi. is aũt. de acqui. here. ⁊ cuz exclusio filioꝶ carisij seu eos non impleuisse dictam cõditionem sit fundamentũ intentionis di ctorum agentium incumbit onus eis hoc ꝓbandi. l. ij. ⁊ l. in exceptioni bus. ff. de proba. l. hoc iure iuncta. l. in illa stipulatione si Calendis. et ibi no. Bar. ff. de ver. obli. l. ij. §. si dubitetur. ff. quemadmo. testa aper. no. in ꝓposito Bar. in. l. si quidẽ. C. sol. matrimonio. ⁊ tãto magis q2 ꝑ testes Stanghelini probatũ est ex dicto carisio fuisse filios masculos: ꝗnimo non apparet filios carisij habuisse sciẽtiã contentorum in dicto testamento: ergo dato ꝙ deberent dictaz conditionem implere ꝗ̄ ꝑmũ possent ꝙ tñ nõ est verũ vt dixi tamen non curreret illud tempus iplẽ di conditionem potestatiuã nisi a die scientie q2 ante nõ d2 posse iple

4 ri. l. ij. ⁊ ibi no. ff. de condi. ⁊ demon. ¶ Esset † etiam considerandum ꝙ q2 agitur de pena priuatiõis hereditatis requiritur liquidissima pro batio, vt inquit Bald. in. c. j. in ti. qualiter dñs proprieta. priue. ⁊ in. l. vnica in tertia oppo. C. de his que pene no. per tex. in. l. in testamẽto. la prima. ff. de condi. ⁊ demõ. posset dici nõ esse legitime: ⁊ concludẽter ꝑ testes cõtestes probatã esse illam negatiuã ꝙ Stanghelinus a tẽpore quo habuerit sciẽtiam contentoꝶ in testamẽto nõ adimpleuerit dictã conditionem ⁊ nõ habitauerit: stantibus etiam his que per testes dicti Stanghelini probata sunt: tñ q2 ea que superi⁹ deducta sunt clare ostẽ dunt dictos agentes oportere succumbere: ideo in ꝑsentiarũ nõ insistaz vlterius circa vim dictarũ probationum q2 non est necessariũ nec suffi ceret ꝙ nuntij retulissent se non inuenisse dictuz Stanghelinũ esse ⁊ ha bitare in dicta domo q2 non requiritur ꝙ omni momento inhabitet. l. si qs ita legauerit. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊ sic dicta relatio taliũ nuntioꝶ non ꝯcluderet de necessitate: ⁊ ꝑ cõsequens nõ releuaret. c. in presentia de ꝓba. l. neqꝫ natales. C. de ꝓba. Ex quibus cõcludo dictũ Stanghe linũ esse diffinitiue absoluẽdũ ⁊ victũ victori esse i expẽsis ꝯdẽnandũ.

¶ Summarium super consilio. xlvij.

1 ☞ Eadem solennitas que requiritur in statuto condendo requiritur etiam in tollendo.

2 Processus ex parte agẽtis nõ valet si ante litẽ contestatã fuerit oppo situm ꝙ frater non habebat mandatum a fratre.

3 Priuilegium seu per rescriptum factum in negotio particulari non potest etiã princeps auferre subdito ius et dominium rerũ suarũ.

4 Ciuitas nõ condendo statutũ generale sꝫ faciendo vnã priuatam legẽ non potest priuato auferre ius suum.

5 Arbitrium datũ per legatũ suo locum tenenti nõ extenditur vt possit auferre ius tertij. 6.

7 Dictio maxime est implicatiua.

8 Citatio que non concernit formã directi non valet.

¶ Consilium. xlvij.

¶ An superior possit ꝑ decretũ particulare auferre ius suum priuato maxime non citato.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio ĩ causa vertẽte inter assertos here des Joãnine ð pascolis de castro Bolognesio ex ꝑte vna agẽtes ⁊ illos de Antolinis ð castro Bologne sio ex alia se defendẽtes. Primo circa ordinẽ ꝓcedẽ di est attẽdendũ ꝙ stãte statuto ĩ dicto castro qð cau se huiusmodi debeãt ibidẽ cognosci ⁊ terminari vt in rescripto ꝑ dictos agentes producto continetur nõ potuisset Reuerendissimus dominus legatus cũ magnificis dominis ancianis causam Magnifico domino

1 potestati bononie committere ⁊ dicto statuto derogare: q2 † eadem au toritas que requirebat̃ in statuto condendo requirebatur etiam in tol lendo et derogando vt in auten. econtra si filij. C. de repud. et in auten. de defen. ciuita. §. iusiurandum. l. prout quisqꝫ. ff. de solu. not. Barto. in. l. ij. §. j. ad fina. ff. de op. leg. et in. l. omnes populi. in tertia. questione principali. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ Bal. Ange. ⁊ Jo. de imo. in. l. ex facto. in ꝑn. ff. de vulg. ⁊ pupilla. ⁊ not. docto. maxime Ange. in. l. omniũ. C. de testi. cũ si. sed cõstat ꝙ dominus legatus etiã cũ dominis ancianis nõ põt statuta condere sine magnificis dominis sedecim reformatoribus vt patet ex dispositione capituloꝶ approbatorum per summum pon tificem: ergo nõ potuit committi dño potestati dicta causa contra for

2 mam statutorum. ¶ Secundo circa processum est aduertẽdum † q2 ꝓ cessus ex parte agentis nõ valet si verum sit ꝙ ante litis cõtestationem fuerit oppositum ꝙ frater nõ habebat mandatum a fratre: ⁊ per cõse quens audiendus nõ erat sine cautione de rato. l. pomponius. §. fi. cum glo. ff. de procura. l. si cum filio. ff. de cõpensa. iuncta. d. l. pomponi⁹. §. rati. ⁊ clarum est etiam ꝙ dictus frater agens si ante litem ꝑ se cõtesta tam procuratorem constituit nomine fratris sui nõ potuisset id facere cum adhuc non esset dominus litis. l. neqꝫ. ⁊ l. quod quis. C. de ꝓcur. ⁊ no. Cy. in. l. exigendi. in. viij. q. C. de ꝓcura. vbi etiã dubitauit an post litem a se cõtestatam possit pro fratre cõstituere procuratorẽ. ¶ Quã tum vero ꝑtinet ad merita cause dico in primis ꝙ si verũ foret proba tum non esse pro parte agentium ꝙ dicti de antolinis nõ essent de pa scolis ꝑ lineã masculinam expeditissimũ esset ꝙ nõ possent agẽtes ob tinere: quia cessarent omnia fundamenta principalia dispositiõis de creti per eos intentate ⁊ locus esset indubitanter secundo decreto con cesso dictis de antolinis: tamen quia dicta testium non sunt mihi exhi bita refero me in hoc ad probationes. ¶ Posito aũt ꝙ esset probatũ dictos de antolinis esse de dictis pascolis: tñ adhuc dico de iure predi ctos de antolinis non teneri ad dictam quartã partem quingentorum ducatorum: nec ad quartam partem dictarum librarum. cclxxv. ꝓ ex pensis iuxta formã primi decreti cõcessi per assertum dominũ locũte nentem reuerendissimi domini legati: ⁊ per magnificos dominos se decim reformatores quia de iure cessante dicto primo decreto indubi tatum est ꝙ dicti de antolinis etiã si fuissent de pascolis nõ tenerentur ad aliquã penã asserte treuge rupte q2 neqꝫ ipsi treugam fecerũt neqꝫ ipsi offenderunt neqꝫ aliquid ꝓmiserunt nec Joanninus de pascolis vllum ab eis mãdatũ habuit: vnde nec iuri nec equitati consonũ ẽ qð ipsi de antolinis pro delicto alterius teneantur. l. sancimus. C. de pe. l. j. C. vt nullus ex vica. lib. xj. l. ꝓuidendũ. C. de decurio. lib. x. l. j. ⁊ fere ꝑ

3 totũ. C. ne filius pro pat. Et ꝑ rescriptum seu priuilegium † factum in negocio particulari nõ potest princeps auferre subdito ius et dñium rerum suarum nisi vbi hoc fieret propter publicam vtilitatem de qua hic nõ tractatur: ita cõmuniter cõcluditur per gl. ⁊ docto. in. l. fi. C. si cõ tra ius vel vti. publi. ⁊ in. l. quoties. C. de preci. impera. offe. ⁊ ꝑ doc. in c. que in ecclesiarum. de consti. ⁊ no. per Bar. in prima cõstitutione di

4 gestorum. ⁊ Bart. in. l. antiocensiuz. ff. de priuilegi. credi. vbi † expresse dicit qð ciuitas nõ condendo statutum generale sed faciendo vnã pri uatam seu particularem legẽ nõ potest priuato auferre ius suum per l. si priuatus. ff. qui ⁊ a quibus. ⁊ l. totiens. ⁊ ibi Bar. ff. de pollicita. ⁊ ita ẽt no. Barto. in. l. venditor. §. si ꝯstat. ff. cõia predi. ⁊ Bal. in. l. itẽ si verberatũ. §. j. in fi. ff. de rei vend. ⁊ probatur etiã in. l. j. §. fi. ff. ad legem iul. de ãno. ⁊ no. Cy. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tantũ. ff. de li. ⁊ posth. ⁊ ibi Bal. in vlti. col. in ver. tertia questio. bene faciunt no. per gl. in. c. cõsti tutus. de reli. domi. in verbo pensionem. ⁊ in. l. ij. in gl. magna. C. q̃ sit lon. cõsue. ⁊ quod no. Bal. in. l. rescripta. i. iij. col. in ver. tertio queritur. C. de preci. imperat. offe. ⁊ tanto magis cũ nulla iusta ⁊ legitima causa subesset propter quã deberent dicti de antolinis etiã si essent de pasco lis grauati ad dictam penã: ⁊ posito etiã ꝙ verũ esset id qð narratur in dicto decreto. s. ꝙ dicti de pascolis viderentur ratificasse dictã treu gam eo q2 facta treuga deposuerunt arma: tñ per hoc non sequitur qð si Jacobus vẽtura Baldasar ⁊ stephanus de pascolis occiderũt Sta sinum olim magistri vincentij cõtra cõuentionem ⁊ treugã teneantur dicti de antolinis: q2 in cõuentionibus treuge hoc nõ dicit̃: ⁊ patet ex his que notabiliter tradantur ꝑ Bart. in. l. fi. in. iij. q. ff. de duo. reis. sed potuisset bñ allegari ꝙ si dicti de antolinis occidissent dictũ Sta sinũ tenerent̃ ad penã treuge rupte si eã tacite vel expresse ratificassent et nõ sufficit quelibet causa motiua sed d3 esse probabilis ⁊ condigna qñ populus vel representans eũ vult auferre ius suum alteri. ita dicit Bal. in. d. l. rescripta. in ver. tertio querit̃ ⁊c. per. d. l. si priuatus. Cõ

5 firmãtur † predicta q2 arbitrium datum per reuerendissimũ dominum legatũ suo locumtenenti non intelligitur datum vt possit auferre ius tertij. vnde dicit Bar. in. l. ambitiosa. in. iij. vel. iiij. col. ff. ð decre. ab or. faciẽ. ꝙ habẽtes arbitriũ super bono ⁊ pacifico statu ciuitatis vł aliud simile arbitriũ non possunt facere statutum ꝑ qð ius ꝓpriũ alicui ac quisitũ auferatur: q2 dato ꝙ totus popul⁹ hoc posset. s. condendo sta tutũ generale. vt. d. l. venditor. §. si cõstat. ⁊ d. l. antiocensium. tñ cũ con ceditur alicui arbitriũ intelligitur sine aliena iniuria. l. secunda. §. me rito. ⁊ §. si qs a principe. ff. ne qd in lo. publ. ⁊ ita etiã voluit in effectu Bart. in prima constitutione codicis. ⁊ Bald. in. l. cũ antea. C. de arbi. Baldus in. l. milites. in fin. C. de testamen. milita. ⁊ notabiliter ꝑ An ge. ĩ cõsil. cxxxvi. ĩ ordine meo ⁊ incipit ĩ Christi nomine visis omnib⁹ statutis. ⁊ colligitur ex notatis per glo. no. in cle. sepe. de verb. signifi. ¶ Preterea dato ꝙ dicti dominus locum tenens et domini sedecim auferre potuissent ius tertij ĩ casu predicto: quod tamen nullo modo est de iure verum: tamen eadem ratione qua hoc facere potuissent si militer potuissent postea ius acquisitũ virtute dicti decreti auferre ⁊ re

vocare per cõtrarium decretum faciens de primo mentionem.§.ea vero.insti.de iure natura.c.veniẽs de prescri.c.i.de cõsti.in.vi.⁊ plene no.in.c.i.de rescrip.saltem cum predicta concessio primi decreti fuerit facta in fauorẽ persone subdite ipsi concedẽti per no.per Inn.in.c.in nostra.de iniur.⁊ no.doc.in.c.nouit.de iudi.attento etiã ꝙ dictũ secundũ decretum non fundatur solum in illa cã ibi narrata.s.ꝙ dicti de antolinis non sunt de pascolis:sed etiam vltra illam causam aliis respectibꝰ moti superiores predicti voluerũt predictum primum decretum reuocare vt patet ex his q̃ narrãtur:presertim in fine dicti decreti ibi dum 7 dicit ex causis ⁊ rationibus maxime antedictis que dictio† maxime est implicatiua:⁊ ostendit ꝙ alia ratio q̃ ibi expressa mouit concedentẽ, vt notat glos.in.l.illud.in verbo estimamus.ff.ad legẽ aquil.⁊ in.c.ad abolẽdã de fil.presby.⁊ in.c.cũ aplica.de his q̃ fiunt a prela.magis tñ mouet fundamentũ precedens.s.ꝙ primum decretum non fuerit efficax ad auferendũ ius dictorũ de antolinis per superius dicta.¶ Ultimo alia rõne ostenditur dictum primũ decretũ nõ fuisse efficax:qꝛ esset prouisio edita a dominis regiminibus qua cauetur ꝙ nõ possit aliqd per dicta regimina concedi contra tertiũ qd̃ sit contra formã iuris vel statutorũ vel prouisionez cõis bononie nisi prius vocata ⁊ audita alia 8 parte al's decretum non valeat ⁊ in proposito nõ fuerũt ad dictũ † decretũ citati ⁊ auditi dicti de antolinis:prout etiam vltra dictã prouisionẽ fieri debebat de iure:attẽto ꝙ agitur de graui preiudicio.l.ii.de natal.resti.l.nã ita diuus.ff.de adop.no.Bart.in.l.ii.C.de temp.ap.⁊ in.l.adoptio.ff.de adop.⁊ in.l.gallus.§.⁊ quid si tñ.ff.de lib.⁊ posth.⁊ no.Specu.in ti.de rescri.p̃senta.§.fi.ver.item qd̃ ad rescripti.⁊ Ho.⁊ Jo.and.in.c.cum olim.post gl.de re iudica.⁊ in.c.in nostra.de procura.⁊ in.c.inter quatuor.de maio.⁊ obe.per illum text.facit.l.fin.C.de leg.⁊ tex.in.c.primo.de causa pos.vbi papa dicit nec nos contra inauditã partem aliquid possumus diffinire.Ex quibus cõcluditur circa merita cause partes domini iudicantis esse in absoluendo dictos de antolinis pretermissis nonnullis aliis fundamentis:de quibus in themate:quoniam ista plusq̃ sufficere intrepide existimaui.

¶ Summarium super consilio.xlviii.

1 Scriptura in filza non habẽs subscriptionem notarii neq̃ signũ de iure standum non est.

2 Ubi sunt duo instrumenta mandati seu cõpromissi sub eodẽ die:et non constat ꝙ vnum fuerit prius altero preualet illud in quo datur potestas minori.

3 Uerba ꝙ in cõpromisso debeat obseruari illud quod ab omnibus fuerit laudatum debent intelligi large vt maior pars sufficiat.

4 In contractibus verba debent stricte ⁊ proprie accipi.

5 Interpretatio debet fieri vt conueniat iuri communi.

6 Propria significatio verbi concorditer.

7 Licitum est iudici pronuntiare plusq̃ sit petitum quando illud plus deductum est ⁊ hincinde agitatum in actis.

8 Papa ⁊ imperator possunt iudicare super non petito.

9 Arbitratori licitum est pronuntiari super nõ deductis in cõpromisso.

10 Ubi est iuramentum in cõpromisso stari debet etiam in dependẽtibꝰ.

11 Juramentum interpositum super generali dispositione non trahitur ad illa ad que non trahebatur generalis dispositio.

12 Ubi sunt electi tres arbitri si duo pronuntient presente tertio ⁊ nõ consentiente valet siue taceat siue contradicat.

13 Requisitio siue interpellatio vt interesse debeat tali die ⁊c.non expresso loco an valeat.

¶ Consilium.xlviii.

¶ Circa nullitatem cuiusdam laudi:⁊ quid operetur clausula in compromisso quod partes promiserunt stare quod per omnes concorditer fuerit iudicatum.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio in cã vertente inter dominam Francechinam quondam Joannis bertini ⁊ veriũ fratrem dicte domine Francechine ex parte vna:⁊ magistrum Bartolum quondam magistri Francisci ex altera in qua al's ⁊ consulẽdo ⁊ allegando respõdi super nullitate laudi inter dictas partes lati:motus p̃ncipaliter ex tribus quorum quodlibet per se visum est mihi ad nullitatem sufficere:sentio esse a quodam eximio domino consulente responsum esse contrarium eo quia circa primũ caput nullitatis resultãtis ex eo quod dicebã oẽs tres arbitros vel arbitratores nõ concorditer laudasse vt exigebat forma cõpromissi mihi transmissi dicitur per prefatum dominum consultorem ꝙ copia compromissi mihi transmissa non concordabat cum originali in quo originali dicebatur ſm qd̃ ipse refert ꝙ duo vel tres arbitri possent laudare:⁊ est verũ ꝙ mihi nõ fuit tũc presuppositũ ꝙ in originali esset dicta clausula ꝙ duo vel tres sꝫ ꝙ in cõpromisso continebat ꝙ partes promiserunt obseruare id qd̃ per oẽs arbitros fuerit laudatum:⁊ etiã in presentiarũ mihi nõ presupponit ꝙ originale ita dicat sed bene mihi presupponit vltra id qd̃ tpe cõsilii per me redditi fuit presuppositũ ꝙ reperitur in filza scriptũ qualr dictus verius nomine quo supra ⁊ magister Bart.fecerũt cõpromissum in dñm Jo.⁊ dñm.M.⁊ casu quo essent discordes elegerũt tertiũ.dñm.F.⁊ promiserunt obseruare id quod p eos esset laudatũ:in protocollo vero repit scriptũ ꝙ dicti cõpromittẽtes p̃miserũt obseruare id quod esset laudatum per omnes dictos arbitros ⁊ arbitratores cõcorditer vel duos ex eis:tñ illa verba vel duos ex eis sunt cancellata p notariũ postea reperiuntur sumpta per dictum notariũ in forma publica duo instrumenta compromissi:in quorũ vno continetur ꝙ partes promittunt obseruare id quod per omnes dictos eorum arbitros cõcorditer vel duos ex eis fuerit laudatũ in alio vero instrumento p̃ublico non apposuit illa verba vel duos ex eis sed simpliciter continet ꝙ promittũt obseruare id quod per omnes eorum arbitros fuerit obseruatum:q̃ verba important ꝙ nõ sufficiat maiorem partem laudare vt in priore cõsilio puto opportune ostẽdisse:stãtibus ergo predictis nõ videt ꝙ in facto veritas se habeat ꝙ in originali sint illa ṽba duo 1 vel tres ⁊ nõ obstat id qd̃ dꝛ de filza:qꝛ al's fuit mihi p̃suppositũ† ꝙ illa scriptura q̃ dicit fuisse in filza nõ habebat subscriptionẽ notarii neq̃ signum:⁊ per consequens nõ est talis cui de iure stari debeat vt al's in hac causa de iure respondi:⁊ ideo nunc nõ expedit recensere p̃sens autẽ cõsultor dicit ꝙ copia sibi transmissa hꝫ subscriptionem ⁊ signum qd̃ nõ puto in facto ita esse ⁊ dum etiã prefatus consultor dicit me dixisse ꝙ ibi duo sunt cõpromissa in eadẽ forma si in aliquo sint varia dꝫ stari ei qd̃ minorem tribuit bailiam per no.per Bal.in.l.falsus.C.de fur.in xiii.col.⁊ per ꝯsequens dꝫ stari cõpromisso importanti ꝙ omnes arbitri concorditer habeant laudare ⁊ respondet prefatus dñs cõsultor ꝙ 2 dicta compromissa non sunt in eadem forma:replico† circa hoc ꝙ non dixi ꝙ qñ duo instrumenta sunt sub eadem forma ⁊c.vt dicit consultor sed dixi ꝙ quando sunt duo instrumenta mandati seu cõpromissi sub eodem die ⁊ nõ constat ꝙ vnũ fuerit prius altero preualet illud in quo datur minori potestas:⁊ ita dicit Bal.in.d.l.falsus.qui loquitur pro3 prie quando erant sub diuersa forma.¶ Non obstat† etiam dñ etiã dictus consultor circa illud primum caput nullitatis dicit ꝙ etiã posito ꝙ in instrumẽto cõpromissi legitime facto diceretur ꝙ deberet obseruari illud quod ab omnibus fuerit concorditer laudatũ debet intelligi large vt sic sufficiat maior pars p notata per gl.in.c.cum olim.in ṽbo plena.de re iudi.vbi illud quod est factum a maiori parte dicitur factũ in plena concordia.facit secundum cum text.in.c.cũ olim nobis.in verbo concorditer.de elec.⁊ in.c.q̃ sit.in verbo concors.xviii.q.ii.⁊ no.gl.in.c.vbi periculum.§.idem.de elect.in sexto.⁊ Bal.in.c.licet.in princi.de elect.⁊ in.c.fi.in penul.col.de p̃sum.⁊ dicit large debere dicta verba accipi vt deseruiant intẽtioni partium que nõ fuit capere illa verba proprie:eo quia elegerunt tertium in casu discordie ⁊ sic presupponebant futurã discordiã ergo dñt posse verba large ⁊ improprie accipi vt deseruiant mẽti.l.si vno.in prin.ff.loca.⁊ qꝛ ita accipiẽdo verba deseruiũt 4 iuri cõi qd̃ fieri dꝫ.c.cum dilectus.de consue.Quia† ad hec respondeo ꝙ imo in cõtractibus verba debent stricte ⁊ proprie accipi.l.quicquid astringẽde.ff.de ver.ob.l.veteribus.ff.de pac.c.cum dilecti.de dona.sꝫ dicta ṽba de p̃pria significatione important ꝙ nõ sufficiat factum esse a maiori parte vt fatetur ipsemet consultor:⁊ puto iuribus ⁊ autoritatibus opportune probasse in priore consilio:nõ obstat ꝙ fuerit intẽtio partiũ ꝙ sufficeret maior pars vt patet ex assumptione tertii in casu discordie:qꝛ nego istã consequentiã eo qꝛ potuit assumptio tertii facta in casu discordie trahere postea aliũ vel alios in suam sniam p rationes ⁊ persuasiones suas:⁊ ita concorditer laudari vt p̃batur in.l.si in tres.ff. 5 de arbi.¶ Nec obstat† ꝙ debet fieri interpretatio conueniẽs iuri cõi:qꝛ respõdeo primo ꝙ nõ est contra ius commune ꝙ arbitri debeãt oẽs cõcorditer laudare qñ ita actũ est a partibus in cõpromisso.qꝛ omnis potestas arbitrorũ regulat a cõpromisso.l.nõ distinguemus §.de officio.ff.de arbi.⁊ in.c.cum dilectus.eo.ti preterea quando dicitur ꝙ statutũ interpretari debet ſm ius cõe.vt dicitur in.d.c.cum dilectus.cum si.illud habet locum in re dubia sed in re clara vt ostendit propria significatio verborum.iuxta.l.non aliter.ff.de lega.tertio.tunc non est locus interpretationi.l.cõtinuus.§.cuꝫ ita.ff.de ver.obli.⁊.l.ille aut ille.§.cũ 6 in verbis.ff.de lega.tertio.¶ Potest etiã† respõderi ad notata p gl.in.d.c.cum olim.in glo.fi.de re iudi.quam allegaui in priore cõsilio.ꝙ ille tex.cum glo.non probat ꝙ in plena concordia sit factũ illud qd̃ est factum a maiori parte immo glo.ibi vult contrariũ iuncto tex.dũ dicit ꝙ ibi debet post dictionẽ omniũ subaudiri vel maioris partis.¶ Nec obstat etiaꝫ tex.in.d.c.q̃ sit.in verbo concors.⁊ in.d.c.cum olim nobis.de elect.qꝛ respõdet Pau.de liaza.⁊ dominus Cardinalis florẽtinꝰ in clemen.ne romani.de elect.quod ibi exponitur verbum cõcors idest canonica:eo quia propria significatio illius dictionis concorditer est qd̃ nemo discrepet secundum communem opinionem vt retuli in consilio:⁊ illam communem opinionem etiã sequitur Bal.in dicto.c.fi.de presump.quando verba referuntur ad singulares personas ⁊ non ad collegium:vt etiã voluit dominus Cardinalis Florẽtinus in.c.non potest.de re iudi.⁊ nos non loquimur quãdo verba referuntur ad collegium.

¶ Dixit etiã secundo principaliter in priore cõsilio quod arbitramentum erat nullum:eo qꝛ super his de quibꝰ non fuerat factum compromissum iudicarunt scilicet sup acquisitis ex operis dicte domine Francechine ⁊ dotibus suis compẽsando acquisituꝫ ex operis cum dote vt 7 in arbitramento continetur.¶ Et ad hoc† prefatus dominus cõsultor conatur respondere quod licitum est iudici pronuntiare plusq̃ sit petitum quando illud plus deductum est:⁊ hincinde agitatum in actis per id quod habetur in.c.ex tenore.⁊ quod ibi no.Joan.de Imo.in fi.de rescript.⁊ Ange.in consilio.cxx.incipiẽte in dei nomine viso libello ⁊c.qꝛ

respondeo ꝙ vt dicit Host. ⁊ Jo. an. in. d. c. ex tenore. illud processit i ca su dicti. c. ex tenore. propter connexitatem quam habebāt ibi prime lite recum secundis: ideo lz fuerit exceptum de nullitate secundarū literaꝝ ⁊ non de nullitate primarum tñ ibi papa pronuntiauit ꝙ impetrans careret vtrisq; propter dolū ⁊ fraudem commissum ⁊ cōmissam in im- petratione ambarum cōmissionum impetratarū super eodem negocio: ⁊ hoc facere potuit ratione connexitatis quam habebant ambe cōmis siones que vt dixi super eodē negocio ad diuersos iudices ipetrate fue rant ⁊ vna nō faciebat mentionez alterius allegat id quod habetur in c. ceterum. vel fm Jo. de imo. in. d. c. ex tenore. in fi. hoc ideo ibi tolerat qꝛ iudex ex officio suo potest punire pro eo quod sibi notorie cōstat i iu dicio. l. nullum. C. de testi. ⁊ sic loquitur quo ad ea in qbus permittitur iudici aliquid ex suo officio quo ad ea in qbus versabat iurisdictio sua sed in proposito nostro non fuerat factum compromissum de his sup quibus iudicarunt vt in consilio deduxi. Preterea ille tex. loquit in pa

8 pa ⁊ constat † papā ⁊ imperatorem posse iudicare super non petito. vt singulariter no. Barto. in. l. emilius largian⁹. per illū tex. ff. de minor. ¶ Non ob. id quod no. Ang. in dicto consilio qꝛ nō dicit Angel. id ad quod allegat per dñm consultorem: sed dicit ꝙ si peto quinquaginta tanq̃ mihi promissa: ⁊ probo ꝙ centuz fuerunt promissa potest iudex condemnare. s. in quinquaginta non in tota summa vt etiam not. Bar. ⁊ alij in. l. scire debemus. ff. de ver. obli. al's esset ꝯtra. l. fi. C. de fideicom. lib. ⁊. l. vt fundus. ff. cōi di. cum si. nec in contrariū reperio aliquid dici per dominicuz in. c. indemnitatibus. §. sane. de elec. in sexto. nec per do minum Abbatem. in. c. exceptionem. de excep. ¶ Item nō obstat duz

9 † dominus consultor conatur respōdere ꝙ arbitratori licitum est pro- nuntiari super nō deductis in compromisso per no. per Joan. de imol. in. c. quintauallis. de iureiuran. in. xxj. differentia. de iureiuran. p id qd habetur in. c. nisi essent. de preben. qꝛ ad hoc patet respōsio p ea que di xi in priore consilio. s. ꝙ illud procedit quādo arbitrator pro vna re de qua erat factum compromissum ⁊ de qua erat contētio assignat aliā rē loco satisfactionis illius: ⁊ sic facit satis fieri p illa re de qua erat cōpro missuz: sed in casu nostro arbitratores pro satisfactione dotis assignāt ea que ipsa domina Frācceschina acquisiuit ex operis suis: ⁊ cōpromis- sum nō fuit factuz super dote nec super acquisitis ex operis nec etiā in libello reclamationis reperio ꝙ domina Franceschina fateat ꝙ eo tem pore quo fuit celebratum instrumentum compromissi esset cōtentio in- ter dictas partes de acquisitis ex operis dicte domine: ⁊ sic per hoc nō

10 clauditur in dicto compromisso. ¶ Item dum in priore † consilio dice bam ꝙ compromissum predictum nō intelligebatur factum super his que dependēt a testamento de quo non apparebat dictam dominā Frā ceschinam habuisse notitiam per. l. de his. ff. de transact. respondet do- minus consultor ꝙ qꝛ in cōpromisso fuit interpositum iuramentū stari debet compromisso etiam quo ad contenta in testamēto per no. p bart. in. l. si quis pro eo. in fine prin. ff. de fideius. ⁊ ibi clarius per Raph. ⁊ p notata per Jo. de imo. in. c. cū contingat. in vltima charta de iureiurā. qꝛ respōdeo ꝙ prefati doc. loquuntur quando appareret partes fecisse transactionem super cōtentis in testamento: ⁊ cum iuramēto renūtias- se beneficio. d. l. de his. sz in casu nostro nō apparet ꝙ facta fuerit in cō- promisso mentio de cōtentis in testamento nec ꝙ fuerit renuntiatum dispositioni dicte. l. de his. vnde dico ꝙ dictum compromissum etiaz si fuisset generale nō intelligebatur in dubio factū super dependentibus a testamēto. vt no. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. in. vj. q. de verbo.

11 obli. per id quod nota. in. l. tres fratres. ff. de pact. ⁊ iuramentū † inter- positum super generali dispositione non trahitur ad illa ad que nō tra hebatur generalis dispositio. vt no. Bar. in. l. sed ⁊ si quis. §. quesitum in fi. ff. si qs cautio. ⁊ Bal. in. c. j. de cōtrouer. feu. apud par. ter. ⁊ in. l. si procurator. in quarta col. ff. de condi. indebi. ⁊ Jo. an. in. c. j. de cōmoda. per id qd habetur in. l. fi. C. de non nume. pecu. ⁊ in. l. fina. ff. qui satisda.

12 cog. cum si. ¶ Ultimo principaliter † dixi in consilio arbitramentū nō tenere eo qꝛ fuerat assumptus dictus. F. p tertio in casu discordie ⁊ an- teq̃ cōstaret de discordia tulit arbitramentū ⁊ probasse puto in cōsilio ad hoc videtur responderi per no. Specu. ⁊ Jo. an. in ti. de arbi. in fin. ver. ⁊ no. ⁊ per docto. in. c. ij. de arbi. in sexto. dum volunt ꝙ si electi sunt tres arbitri ⁊ duo pronuntiant presente tertio ⁊ nō consentiente siue ta ceat siue cōtradicat: valet qꝛ dico ꝙ ille casus nō hz aliquid commune cum nostro quia in casu illo dicti duo arbitri qui pronuntiarunt erant arbitri quando sententiā tulerunt: ⁊ sic sententia est lata ab arbitris seu a maiori parte quod sufficit quando alius adest: licet cū eis non concor det. l. si in tres. ff. de arbi. sed in casu nostro dictus. F. anteq̃ ꝯstaret de discordia nō erat arbiter nec arbitrator: ideo non sufficit ꝙ ex post fa- cto superueniret discordia vt probaui in consilio: ⁊ per consequēs sentē tia lata ab eo fuit ante discordiam: ⁊ sic ab eo qui non erat arbiter seu ar bitrator ex quo apparet non esse eandē rationem vtroq; casu: ⁊ pro hoc etiā facit qꝛ etiam iudex qui in veritate hz iurisdictionem: tñ ignorat se habere et iudicat non valet. l. quero. ff. de eo qui pro tuto. not. docto. in l. traditam. ff. de conditio. et demonstratio. cum suis concordan. ⁊ codez modo non obstat id quod not. Dominicus in dicto. c. ij. de arb. in sexto. quia loquitur eodem casu. s. quādo a principio fuerunt simul electi tres

13 arbitri. ¶ Non obstat † quod dicatur fuisse interpellatum dictū. M. a duobus notarijs suis ꝙ die sequenti de mane deberet interesse ad al legandum iura sui principalis eo quia arbiter et tertius vna cum dicto M. dictam causam expedire intendebāt quia ad hoc pluribus modis respondi in ꝯsilio: ⁊ ille respōsiones non sunt sublate per prefatum do minum consultorem: ⁊ licet ipse replicet ad vnam responsionem dū in- ter alia dicebam ꝙ illa requisitio nō valuit: quia nō fuit expressus loc⁹ vbi deberet adesse. nam respōdet cōsultor ꝙ ex quo al's fuerāt insimul poterat intelligi de loco consueto per nota. per Innocen. in. c. cū nobis olim. de ele. que quidez responsio nullo modo videtur sufficiens qꝛ In nocē. vult ꝙ requisitus ad actum pro certa die debet intelligi hora cō- grua ad talem actum. vnde citatus vt veniat ad electionē tali die faciē dam de pastore ecclesie vacantis intelligitur quod cōpareat de mane. quia illa est hora congrua propter missam ⁊ solennitatē que ibi exigit: ⁊ ita etiam quo ad horam congruā intelligatur citatus. nota. Jacob. butri. ⁊ Bal. in. l. si vt proponis. la secūda. C. quomodo ⁊ quādo iudex. ⁊ Guil. de cug. in. l. tertia. ff. si certum peta. ⁊ Bal. in. l. j. in vlti. col. C. quomodo ⁊ quando iudex. Sed in pposito nostro quilibet locus hone stus erat cōgruus in tali actu arbitratorum. l. si cū dies. §. si arbiter. cū §. sequen. ff. de arbi. preterea non fuerant prius in examine illius cause dictus tertius cum arbitris: ideo pbabiliter dubius esse poterat dict⁹ arbiter quo i loco vellet dictus tertius adesse p expeditiōe cause: ⁊ posi to ꝙ aliquādo conuenissent in vno loco tamen ex quo nō elegerunt lo- cum determinatum pro actitandis in causa illud nō debet sufficere. vt colligitur ex nota. per Bartol. in dicta. l. si vt propōis. ex quib⁹ appa ret de nullitate laudi predicti. ¶ Circa iniquitatē vero ⁊ iniustitiā lau di non scribo quia nō expedit stante dicta nullitate: ⁊ circa iniustitiam puto etiam copiose rectum ⁊ allegatum esse per egregium dominū ad- uocatum dicte domine Franciscbine velut in facto perfecte de meritis cause instructum.

¶ Summarium super consilio. xlix.

1. Sententia non probat plusq̃ de necessitate inferatur ex ea.
2. Diuersitas locorum ⁊ nominum arguit diuersitatem corporum.
3. Appellare et etiam de nullitate dicere coniunctim siue copulatiue sunt contraria.
4. Libellus referens se ad actum adiudicationis intelligitur secūdū illū actum.
5. Confitendo in positionibus prout in tali instrumēto cōtinetur: si in in- strumento non contineatur positio non dicitur confessata.
6. Uerba in libello quare cū omnia singula ⁊c. non important plusq̃ nar rata in superiori parte libelli ad que se refert conclusio.
7. Ex positione negata non potest quis se fundare.
8. Sentētia intelligitur lata ex causa que apparet ex actis precedētibus.
9. Recitans verba aduersarij non confitetur esse vera.
10. Licet quis neget sententiam recte latam non per hoc fatetur sentētiam esse latam.
11. Instrumentum continens ꝙ canonici fecerūt talem actum nō per hoc probatur ꝙ ille actus sit legitime gestus.
12. Testes deponentes ꝙ talis exercuit iura episcopalia nō intelligunt p bare de omnibus iuribus episcopalibus.
13. Una positio ⁊ respōsio debet reduci ad concordiā cū alia ne discrepēt.

¶ Consilium. xlix.

Domini redēptoris nostri in uocato suffragio. in causa ⁊ lite vertente inter Jacobū Joā- nis de angelis ex parte vna agentem ⁊ Angelum quondā Nicole ex altera se defendentem mediātibus eorū intercessorib⁹. Pre termissis non necessarijs mihi videtur fundamētum victorie dicti Ja- cobi ꝯsistere principaliter in virtute sententie condemnatorie per dñm Andream de gisijs collateralem late in fauorem dicti Jacobi cōtra di- ctum Angelum ad restitutionem rerum per dictum Jacobū petitaꝝ. ⁊ licet dominus Leonard⁹ iudex appellatiōis interposite a dicta sen- tentia pnuntiauerit p contentis in adiudicatione in actis deducta fuis se ⁊ esse nulliter ⁊ iniuste iudicatum absoluendo pdictū Jacobū ab ex- pensis: tñ hec secunda sententia lata per iudicē appellatiōis nō habet

1 obstare diete prime sententie late in fauorem Jacobi: qꝛ † sentētia nō p bat plusq̃ de necessitate inferat ex ea. l. si iudex. ff. de his qui sunt sui vt alie. iur. ⁊ ibi no. ⁊ in. l. ij. C. de ordi. cogni. ⁊ in. l. j. C. de ordi. iudi. ⁊ nota. Bar. in. l. iul. verum debitorem in. iij. col. ff. de condi. indebi. ⁊ debēt ver ba sentētie stricte accipi vt iacēt. l. j. C. si plures vna sentē. l. diui fratres. ff. de libe. cau. l. si a testa. ff. de excep. rei iudi. nota. i. l. j. C. si aduer. rē iu. ⁊ no. Bart. in. l. si expressim. circa tertiam col. ff. de appella. cū similib⁹. Sed tenuta bonorū data dicto Angelo seu Nicole patri suo ⁊ estima- tio et adiudicatio inde secuta solū potest adaptari ad petias terre posi tas in pertinētijs montis securi ⁊ ad terras positas in pertinentijs an cone in contrata bolognani: qꝛ de istis loquitur asserta tenuta ⁊ estima tio se referens ad tenutam ⁊ adiudicatio se referens ad predicta. sentē- tia vero condemnatoria lata in fauorem dicti Jacobi comprehēdit nō solum terras positas in territorio montis securi sed etiā in alijs territo rijs ⁊ in alijs contratis ⁊ nō in contrata bolognani pertinentiarum an

2 cone: ⁊ per † consequens diuersitas locorum ⁊ nominū arguit diuersita- tem corporum. l. si idē. C. de codi. l. ita fidei. ff. de iure fi. no. Barto. in. l. demonstratio falsa. in fine principij. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in. l. j. C. si vn⁹ ex pluribus ap. ⁊ Jaco. but. ⁊ alij post eum in. l. ij. C. de errore aduo. cū si. ergo solum potest dici per sentētiam latā in causa appellatiōis solū esse irritatam

esse irritatam primam sententiam quo ad terras positas in territorio
seu ptinentijs mõtis securi in alijs ergo firma manet prima snia cũ nõ
sit rescissa per iudicem appellationis: quod autem tenuta fuerit data
de terris quas supra narraui.s.in pertinentijs montis securi in cõtra
ta grãtie: ⁊ in pertinẽtijs ancone in cõtrata bolognani: patet ex cõmis
sione notificationis tenute ad instãtiã dicti Nicole que ꝯ dictũ Nico
lã fidẽ facit.l.cum precũ.C.de libe.causa.l.ij.C.de insti.⁊ substi.sub cõ
di.fac.⁊ no.per Bar.in.l.certum.§.si quis absente.ff.de cõfe.⁊ doc.i.c.
fi.de confes.cum si. ¶ Plus etiam dico ꝙ attento ꝙ pro parte Ange
li fuit appellatum in totũ a dicta sententia contra eũ lata: ⁊ iudex ap
pellationis non pronuntiauit super toto: sed solum quo ad bona cõtẽ
ta in adiudicatione in qua quidem non continẽtur omnia de quibus in
prima sententia condemnatoria vt proxime deduxi: ⁊ patebit etiam ex
infra dicendis: sequitur ꝙ talis sentẽtia lata per iudicem appellatiõis
super parte est nulla.vt.l.j.cum ibi plene no.C.si aduersus rez iudi.l.in
hoc iudicio.ff.fami.herc.fuit etiam nulla data sententia alio respectu:
qꝛ cõtinet repugnantiã ⁊ cõtrarietatem inquãtũ dixit pnũtiamus per
dictum dominum iudicẽ a quo pro contentis in adiudicatione in actis
deducta fuisse.⁊ esse nulliter ⁊ iniuste pronuntiatum: ⁊ per cõsequens
per dictum ser coradum nomine quo in actis fuisse ⁊ esse bene appella
3 tũ ⁊ de nullitate dictũ: nã† appellare ⁊ de nullitate dicere cõiũctim seu
copulatiue sunt cõtraria: qꝛ appellatio suspẽdit seu extinguit pronun
tiatũ.l.j.in fi.ff.ad turp.l.si causa.C.de transac.c.veniẽtes.de iureiur.
sed dictio nullitatis non potest rumpere vel extinguere id qđ iã est nul
lum.l.nam ⁊ si sub conditione.ver.rumpẽdo.ff.de iniust.testa.c.ad dis
soluendum de desponsa.impube.⁊ declarat ita Bar.in.l.si expressim.
ff.de app.in versi.tertio quero ad declaratiõẽ pdictoꝝ.⁊ in.l.j.C.quã
do prouo.⁊ sequuntur alij doct.post eum ibi contrarietas autẽ seu re
pugnãtia que est in sententia reddit sententiam nullã.vt inquit Bar.
in.l.duo iudices.in fi.ff.de re iud.⁊ no.gl.xi.q.iij.in.§.cum ergo subdi
ti.⁊ Bal.in.l.j.C.de fur.⁊ in prin.constitutionis codicis in.§.quibus ar.
l.vbi repugnãtia.ff.de reg.iu.⁊.l.scripture.C.de fide instru.⁊ ꝙ dicta
snia dicaꝭ cõtinere repugnãtiã decidit Ange.in.l.pap.§.si quis irri
tum.per illum tex.ff.de inoffi.test.⁊ Anto.de bu.⁊ Joã.de imol.in.c.
dilecto.de app. Et ideo cum pro parte dicti Jacobi fuerit dictũ dictã
sententiam latã per iudicẽ appellationis fore ⁊ esse nullã: ⁊ si ⁊ quate
nus esset aliqua fuit dictum eam esse iniquam ⁊ ab ea appellatum de
bet iudex presentis cause cũ inueniat sententiam esse nullam pnũtia
re illam esse nullã: quia in tali casu non est appellatum.s.si sentẽtia est
nulla: ⁊ posset etiã addere hec verba.s.⁊ superuacuo appellatũ: ita de
clarat Bar.in.l.si expressim.ff.de app.in ver.quarto vidẽdũ est de mo
do sententiandi ⁊c.⁊ sequuntur alij doct.ibi ⁊ in.l.j.C.si quando pro.
nõ est neces.⁊.i.c.dilecto.de app.si autẽ deserat presens causa nullita
tis ⁊ appellationis remanebit firma sententia lata per dictũ dñm leo
nardũ iudicem appellationis quo ad dicta bona in adiudicatione cõ
tenta: ac si nunꝗ fuisset ab ea prouocatũ.l.si cõtra.C.de appel.l.si.§.il
lud.C.de tẽp.ap.⁊ similiter quo ad alia dicta bona nõ cõprehẽsa ĩ ad
iudicatione remanebit firma prima sentẽtia cõdẽnatoria lata p dictũ
dominum Andreã cum illa non sit retractata per aliquã contrariam
sententiam: ⁊ ideo in rem iudicatam transiuit.dicta.l.si contra.⁊ iõ po
terit peti per dictum Jacobum executio dicte prime sententie cõdẽna
torie: quatenus est pro dictis alijs bonis in predicta adiudicatiõe nõ
contẽtis. ¶ Nec predictis obstat.si diceretur ꝙ imo bona omnia de q
bus in principali petitione ⁊ libello dicti Jacobi: ⁊ successiue in dicta
sententia condemnatoria Medius fauorẽ lata sunt cõprehẽsa ĩ dicta ad
iudicatione vt in prima facie pbari videtur ex narratis marie in ꝯclu
sione libelli pducti corã magnifico dño Ant.de bichis de senis ptãte
ancone q libellus est in scdo pcessu folio scdo tertio ⁊ quarto.sed respõ
deo hoc non esse verũ qꝛ ibi pcurator dicti Jacobi non ponit p constã
ti in narratiõe libelli qđ dicta bona ibi laterata ⁊ specificata fuerũt ad
iudicata: sed narrat qđ ita dꝛ subdendo put de pdictis omnibus ⁊ sin
gulis latius cõstat sic vel aliter per acta dicte cause in archiuo magni
4 fice ciuitatis ancone ad que se refert †igitur perinde est ac si oĩa q̃ cõti
nẽtur in dictis actis adiudicationis fuissent expressa in dicto libello se
referẽte ad acta.l.asse toto.ff.de here.insti.l.ait pretoꝛ.§.j.ff.de re iudi.
l.edita.in verbo put.⁊ ibi no.doc.C.de edẽ.vbi ptꝫ ꝙ illa dictio put
est limitatiua ⁊ restrictiua ſm qđ continetur in scriptura ad quã fit re
latio ⁊ plene no.Bar.in extrauagãti ad reprimendum in verbo put.⁊
5 doc.in.c.put de dolo ⁊ cõtu.⁊ in specie† decidit clare Bal.i.l.ij.C.de er
ro.aduo.vbi p illũ tex.decidit ꝙ si qs respõdeat positioni cõfitẽdo cõ
tenta in positione: subdat tamen prout in tali instrumẽto cõtinetur: ⁊
in illo instrumento non contineatur illud qđ cõtinebaꝭ in positiõe nõ
dicetur positio confessata: cũ ergo per acta dicte adiudicationis nõ ap
pareat ꝙ omnia bona de quibus in sententia condẽnatoria lata in fa
uorem Jacobi contineãtur in ipsa adiudicatione: sequitur ꝙ nõ vide
tur dictus pcurator p dicta verba contrariũ confiteri in dicto libello
6 secundi pcessus: ⁊† ideo licet postea in conclusione eiusdẽ libelli subiũ
gat hãc clausulam ⁊ videlicet quare cum predicta omnia ⁊ singula ve
ra fuerint ⁊ fuit in iure ⁊ in facto: referendo singula singulis merito ⁊c.
nõ importãt ista verba plusꝗ importẽt narrata in superiori parte li
belli ad q narrata se refert cõclusio dũ dicit predicta omnia ⁊ singula:
⁊ iõ importat dicta cõclusio ꝙ predicta sunt vera ſm quod continetꝛ
in dictis actis adiudicationis ad que fuerat facta relatio: ⁊ p hoc etiaꝫ
facit qꝛ non est putanduz ꝙ libellans voluerit ie statim corrigere.l.nõ
ad ea.ff.de condi.⁊ demon. ¶ Non obstat etiã si diceretur hoc esse etiaꝫ
probatũ per id quod continetur in.xxij.positiõe producta in ipso secu
do processu per procuratorem dicti Jacobi in folio.xx.nã ibi ponit ꝙ
dictus quondam Nicola dũ esset in terra canguli de ãno domini.1465.
dixit dicto Jacobo presenti ⁊ intelligenti ⁊ in presentia fidedignorũ te
stiũ Jacomo non guardate che io habia presoli toi terreni de la gran
zia che io ho facto per lo meglio azo che lo commune dancona non te li
toglia che io sempre te li rẽdero vel equipollẽtia verba: quia respõdeo
ꝙ per contenta in dicta positione nõ apparet ꝙ ponens ibi loquaꝭ de
alijs terris ꝗ̃ de illis que sunt in territorio montis securi.naꝫ dicta ver
ba possent verificari in illis tãtũ que denominata sunt in scriptura te
nuta ⁊ estimationis ⁊ adiudicationis: ⁊ sic talis cõfessio vel assertio po
nentis tanꝗ obscura ⁊ incerta ⁊ non concludens nõ releuat.l.certuꝫ.in
prin.ff.de confes.l.voluit.in princip.ff.de interroga.act.c.in psentia.de
7 probat. ¶ Preterea† aduersarius negauit contenta in positione igiꝭ
non potest ex positione negata se fundare.c.ex eo.de regulis iur.li.sexto
l.cum de indebito.in princip.ff.de pba.not.Specu.in titu.de positio.
§.octauo.versi.primo.⁊ Bartolus in.l.non vtiqꝫ.ff.de exceptiõi.⁊ i.l.
post legatũ.in principio.ff.de his qui.vt indig.⁊ in.l.naturaliter.§.ni
hil commune.circa tertiam lecturam illius.§.ff.de acquiren.possessiõe
cum similibus. ¶ Nõ obstat etiam si diceretur hoc probari per id qđ
continẽꝭ in fine alterius petitionis ⁊ libelli dicti Jacobi in tertio pces
su ibi dum specificat res ⁊ bona que petit: ⁊ in fine dicit quod dicta pos
sessio vulgariter nũcupatur la granza: ⁊ in apprehensione tenute facte
per dictũ Nicolam ⁊ etiam in estimatione ⁊ adiudicatione etiam deno
minatur la granzia. ¶ Quia respondeo primo quod in tenuta dicitur
ꝙ data est tenuta quarundã terrarũ positarum in territorio mõtis se
curi in cõtrata grãtie: alie vero terre de quibus data fuit tenuta aliter
ibi denominanꝭ ⁊ sub alijs vocabulis ergo vltra terras positas in terri
torio montis securi non cõprehenduntꝭ alie terre contente in sententia
condemnatoria lata in fauorem Jacobi: in adiudicatiõe etiam dicitur
quod dantur insolutũ dicte terre grantie pro quãtitate ducatoꝝ octin
gentorum secundum estimationem factam per conuicinos dictorũ bo
norum: ⁊ tamen constat ex actis quod estimatores referunt se ad bona
capta in tenutam que vt dictum est supra non capiunt omnia bona: de
quibus in sententia condemnatoria lata in fauorẽ dicti Jacobi: sed cer
tam partem scilicet positam in pertinentijs montis securi: ⁊ in pertinẽ
tijs Ancone in contrata Bolognani: ⁊ ita debet etiam in dubio inter
pretari ⁊ declarari dicta adiudicatio per acta precedentia idest per di
ctam tenutam narratam in dicta notificatione facta ad petitionẽ dicti
8 Nicole.vnde † videmus quod sententia intelligitur lata ex causa q̃ ap
paret in actis precedẽtibus.vt nota.in.l.hec enim.in principio.ff.de su
spec.tut.⁊.in.l.si quis ad exhibendum.ff.de exceptio.rei iudica.⁊ in ca
pitulo si confirmationem.de electio.libro sexto.ita ergo illa narratio fa
cta in adiudicatiõe de relatione immissionis tenute in terris positis in
pertinẽtijs Ancone ⁊ mõtis securi vocatis la grantia ⁊ v̄ba adiudica
tionis ibi dum dicitur adiudicamus dictas terras grãtie pro quãtita
te octingentorum ducatorum secundũ estimationẽ factam per conuici
nos ⁊c.debet interpretari intelligi ⁊ declarari per ea que precesserunt
scilicet per ipsam tenutam de qua in dicta notificatione fit mentio: et p
ipsam estimationem se referẽtem ad dicta bona capta in tenuta. ¶ Si
militer nõ obstat si diceretur hoc probari in quadam scriptura replica
tionum dicti Jacobi posita in dicto tertio processu in folio vndecimo.
in versi.tertio non obstat ⁊c.dum dicit quod dicta asserta interpositio
primi ⁊ secundi decreti adiudicatiõis dictorũ bonorũ petitorum p di
ctum Jacobũ fuit nulla ⁊ nulliter facta ex defectu citationis ⁊ aliorum
requisitorũ ex forma statuti: quia ad hoc respõdeo quod Jacobus† p
9 dicta verba non affirmat adiudicationem fuisse factam: sed refert v̄ba
aduersarij hoc dicentis ⁊ illa impugnat: ideo nõ dicitur fateri: vt de se
patet ⁊ specifice probatur per notata per gl.notabilẽ in.l.gallus.§.idẽ
credendum.in verbo pronepos.in fi.ff.de li.⁊ posth.quã Ang.ibi di
cit esse multum no.pro referẽtibus in libello vel in exceptiõibus vel in
replicatiõibus verba aduersarij: seu quia per hoc nõ videntur affirma
re illa esse vera tamen vt dicit ibi Joã.de imo.illi qui ita recitãt verba
aduersariorum vt plurimũ illa expresse impugnãt: ⁊ sic tanto clarius
est ꝙ ea non videntur fateri esse vera.p hoc etiã facit tex.in.d.l.gallus.
10 §.forsitã.ibi dũ tex.dicit qꝛ pater eius non recte institutus esset † ma
xime iuncta gl.in verbo recte que dicit qꝛ nullo modo ⁊c.per que signã
ter dicit ibi Bal.probari ꝙ lꝫ quis neget sniam recte latã nõ per hoc
videtur fateri sentẽtiã esse latam: ⁊ sic negãs qualitatem facti non vide
tur necessario fateri ipsum factũ: quod quidem reputat Bald.esse no
tandum ⁊ sequuntur alij post eum ibi ergo in proposito dictus iacob
in effectu in dicta replicatione negat adiudicationem fuisse solẽniter fa
ctam: nõ per hoc videtur fateri eam fuisse factam etiam si nõ apposuis
set illam dictionem.s.assertam ꝗ̃tomagis cũ addiderit illam dictionẽ
scilicet assertã.⁊ per hoc etiam est responsum si diceretur esse probataꝫ
intentionẽ aduersarij p quandam scripturam implicatiõis dicti iacobi
positam in dicto tertio processu in folio decimoquinto.in ver.tertio nõ
obstat tertia duplicatio ⁊c.qꝛ dico ꝙ ibi similiter Jacobus refert v̄ba
aduersarij allegantis dictã adiudicationem ⁊ Jacobus respõdet dictã

assertam adiudicationem fuisse nullam imo expresse ibi negat Jacobꝰ illam apparere ⁊ de illa constare. ¶ Non obstat etiam si diceretur ꝙ Jacobus circa predicta videtur fateri intentionē aduersarij in decima positione posita in dicto tertio processu. fo. xxiij. dum ponit ꝙ dictus Nicola de anno. 1467. apprehēdit tenutā ⁊ corporalē possessionē dictorum bonorū ⁊ rerum. s. petitarum per Jacobum in iudicio: ⁊ illa semꝑ tenuit ⁊ possedit continuato tēpore vsqꝫ ad eius mortē: ⁊ post eiꝰ mortem dictus Angelꝰ eius filius: qr respōdeo ꝙ lꝫ Jacobus ibi affirmet Nicolam apprehendisse tenutam ⁊ corporalem possessionem dictorū bonorū nō dicit ꝙ illud fecerit ex causa adiudicatiōis iudicialis ī qua fundat se dictus Angelus: ⁊ in qua fundatur sñia lata pe iudicem appellationis. nam verificari possunt dicta verba etiam in apprehensiōe possessionis extraiudicialiter facte per dictū Nicolā dicto Jacobo non existente corporaliter in dictis petijs terre. l. clam possidere. in prin. ⁊ §. qui ad nundinas. ff. de acqui. pos. l. j. in fi. cum. l. seq. ff. vti possi. Non obstat etiā si diceretur esse probatum de adiudicatione dictorū bonorꝫ petitorū per Jacobum ex eo qđ continetur in sexta positione dicti Angeli ⁊ responsione dicti Jacobi in dicto tertio processu. folio. xxix. in qua positione cōtinetꝛ in effectu ꝙ dictꝰ Nicola de anno. 1467. accepit tenutā seu possessionem ⁊ fecit sibi adiudicari terras petitas per dictū Jacobū in dicto iudicio ex legitimis causis prout constat publicis documentis actorū dicte cause manu publici notarij ex archiuo cōis ancone. ⁊ Jacobus respondit per hec verba. s. nō credit de iure: qr respōdeo ꝙ per dictā responsionem negat adiudicationē fuisse solenniter seu legitime factam per que verba respondens non dicitur fateri adiudicationem vt in indiuiduo dicit notanter Bal. in. d. l. gallus. §. forsitan. ꝑ illum tex. cum gl. in verbo recte. ⁊ retuli super secundo respōso ꝙ dicta positio refert se ad acta archiui. ⁊ ex actis archiui apparet ꝙ non oēs terre petite per rei vendicationem a dicto Jacobo comprehenduntur in tenuta ⁊ adiudicatione: sed solum alique quemadmodū supra deduxi. ergo posito ꝙ etiam Jacobꝰ confessus fuisset simpliciter cōtēta in dicta positione habente relationem ad acta non diceretur fuisse ꝯfessuꝫ adiudicata fuisse omnia petita per Jacobū: sed solum illa que de necessitate comprehenduntur in illis actis tenute ⁊ adiudicationis ad q̄ facta est relatio. vt inquit clare Bal. in. d. l. ij. C. de errore cal. ꝑ illum tex. ⁊ superius retuli. ¶ Preterea illa verba positionis ꝑdicte in qua dicitur ꝙ dictus Nicola accepit possessionem dictarum terrarū de quibꝰ in petitione dicti Jacobi fit mentio: ⁊ illas fecit sibi adiudicari verificari possent in duabus petijs terre ex omnibus comprehensis ī petitiōe Jacobi. l. inter illam. §. fi. ff. de ver. sig. ⁊ ideo etiam si dictus Jacobus simplr̄ confessus fuisset contenta in in dicta positione esse vera talis cōfessio nō ꝓbaret nec de necessitate concluderet de omnibus petijs terre comprehensis in petitione Jacobi: q2 si virificari posset in duabꝰ vt dixi: et ꝓbatio debet de necessitate cōcludere. c. in presentia. de ꝓba. ⁊ l. neqꝫ natales. C. de proba. ⁊ propterea † ī proposito dicit notāter Pe. de ancha. ⁊ Jo. de imo. ī. c. q̄to. de his que fiunt a prela. sine consen. capi. ꝙ si in īstrumēto cōtinetur ꝙ canonici talis ecclesie constituerūt talem syndicuꝫ vel fecerunt talem actum non per hoc probatꝛ ꝙ ille actꝰ fuerit legitime gestꝰ ab omnibꝰ canonicis vel a maiori parte: qr possent illa verba pluralis numeri verificari in duobus canonicis cū nō dixerit omnes canonici per dictam. l. inter illam. secus si in instrumēto diceretur ꝙ capituluꝫ constituit talē syndicū vt ibi per eos. ⁊ idē † voluit Old. lꝫ ipsi nō allegēt in cōsilio cētesimo incipiente in executione ⁊c. ⁊ idē videtur velle Jo. an. in addi. Spe. ī ti. de syndico. in additiōe incipiente Albertus galeotti. ⁊ Bal. in. c. cum in cunctis. in fi. de elec. accedit qđ no. Inn. in. c. auditis. de prescrip. ⁊ ibi dñs Abb. in. vij. col. vbi volunt ꝙ si testes deponant ꝙ talis exercuit iura episcopalia in tali loco non intelligunꝛ ꝓbare de omnibus iuribus epalibꝰ: sꝫ verificabitur illa probatio in duobus: ⁊ sic non cōcludit de necessitate nec ꝓbabit de omnibus cū de natura ꝓbationis sit ꝙ sit necessario cōcludēs. ¶ Fertur etiā ꝙ ex dispositione statuti ancone debet positionibus responderi simpliciter ⁊ pure: ⁊ proterea videtur ꝙ illud verbū de iure appositum in responsione Jacobi reijciatur dum dixit nō credit de iure tamen qr priores respōsiones sunt tute ⁊ meo iudicio meliores: ideo super hac vltima non insisto. ¶ Minus etiam obstat id quod cōtinetꝛ in positione. xij. dicti Angeli posita in dicto tertio processu ī folio. xxx. iuncta responsione dicti Jacobi in qua quidem positione continetur ꝙ inquantū appareat tempora capte possessionis ⁊ facte adiudicatiōis terrarū earūdem eundem Jacobum fuisse absentem a ciuitate ⁊ districtu ancone dicta eius absentia fuit ex causa rebelliōis ipsius: et vigore deliberationis magnifici consilij ciuitatis Ancone: ⁊ Jacobus r̄ndet non credit ꝙ fuerit rebellis sed absens qr respōdeo ꝙ in dicta positione nō continetur ꝙ fuerit facta adiudicatio de oībus terris cōprehēsis in petitione dicti Jacobi: ⁊ illa verba ī positiōe nō cōprehēdunt de necessitate oēs terras in petitione cōtētas vt prime dixi. Preterea dicta positio intelligitur de illis petijs terre apprehensis ⁊ adiudicatis ꝑut continetꝛ in actis archiui ad que se retulit ipsemet Angelꝰ in ꝑcedenti positione. s. sexta: qr vna † positio ⁊ responsio debet reduci ad concordiam cū alia vt non discrepent vt dicit notabiliter Cy. ⁊ Bal. ī l. cū falsa. ad fi. C. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ Saly. in. l. cuꝫ precuni. C. de libe. causa. ⁊ Pa. de cast. in. l. j. in prin. ff. ne quis eū qui in ius vocā. vi exi. arg. c. cum tu. de test. ⁊ prima constitutione codicis. §. quibus. facit qđ not. Cy. in. l. in exercendis. C. de fide instru. ⁊ Bar. in. l. scripture. co. ti. cū simi. al's aūt posset dici ꝙ dicta positio nō cōcluderet de adiudicatione aliqua facta dicto Nicole: qr simpliciter dr̄ in dicta positione ꝙ inquantū appareat ꝙ tēpore capte possessiōis ⁊ facte adiudicationis terrarū earūdē eundem Jacobum fuisse absentem ⁊c. ⁊ non dicit per quē capta fuerit possessio nec cui facta fuerit adiudicatio si ergo referatur ad adiudicationem ⁊ tenutaꝫ de qua in precedentibus positionibꝰ fit mentio: ergo oportet ꝙ intelligatur de illa tenuta ⁊ adiudicatiōe de qua fit mentio in actis archiui ad quam facta est relatio in precedentibus positiōibꝰ vt dixi. Ex quibus omnibꝰ firma remanet cōclusio qđ tenuta ⁊ adiudicatio allegata pro parte Angeli ⁊ de qua in sententia iudicis appellationis nō cōprehendit omnia bona petita ꝑ dictū Jacobū sed solū illa que supra deduxi ⁊ illis exceptis remanet prima sententia lata per dominum Andream in fauorem Jacobi illesa ⁊ irretractata: ⁊ iudex presentis appellationis habebit etiam pronuntiare sententiā latā per primum iudicē appellationis fuisse nullā ex causis supra deductis: ⁊ vbi deferretꝛ presens appellatio ⁊ nullitatis dictio remaneret firma prima sententia condemnatoria lata in fauorē Jacobi pro dictis alijs bonis que dixi in dicta tenuta ⁊ adiudicatiōe nō cōprehendi ⁊ in eis bonis erit executioni mandanda.

¶ Summarium super consilio. l.

1. Testamentum preteritionis materne an sit nullum.
2. Legatum dicitur etiam illud in quo testator reliquit vxorem dominā ⁊ vsufructuariam.
3. Verbum relinquo licet sit verbum commune tamen propter verbū dominam efficitur directum. 10.
4. Substitutio quando est facta per verbū commune sine adiectione verbi directi non trahitur ad directam. 8.
5. Legatarius vsusfructus potest capere propria autoritate.
6. In dispositione istius consilij quomodo intelligatur verbū dominaꝫ.
7. Judex debet amplecti opinionem per quam alie reducuntur ad concordiam.
9. Verba ⁊ hoc presens suum vltimum testamentū voluit omnibus alijs preualere ⁊c. quid importent.
11. Testator relinquens filio centum pro legitima videtur relinquere titulo institutionis.

¶ Consilium. l.

¶ Testamentum in quo mater est relicta domina massaria ⁊ vsufructuaria ⁊ post eius mortem titius heres institutus ꝙ valeat nullo alio herede vniuersali instituto.

Domini redemptoris nostri

invocato suffragio in causa ⁊ lite vertente inter dominam Cassandram vxorē Gerardi de corrigia ex parte vna agētem ⁊ illos de duratio ex alia se defendentes sit principaliter dubium † an testamentum impeierij possit dici nullum ratione preteritionis materne: in quo quidem consului ꝙ non: ⁊ quia nonnulla allegantur in contrarium illis consideratis sentio veraꝫ esse conclusionē in priori consilio redditam maxime per ea que ibi deduxi ⁊ per alia inferius dicenda: ⁊ non obstat dum respondetur ad notata per Benedictū de plūbino in. l. qui duos. §. j. ff. de manu. testa. ꝙ ibi loquitur qñ aliꝰ nō erat vniuersaliter heres institutus: ⁊ ideo tunc verbū cōe relinquo iunctum cū illis verbis dñam massariam ⁊ vsufructuariam potest referri ad institutionē ꝑ. l. his verbis. in prin. cum ibi no. ff. de here. insti. sꝫ in casu nostro aliꝰ erat vniuersalis heres institutꝰ quā mater testatoris ideo tunc illa verba non referuntur ad institutionem per not. ī. d. l. his verbis. qr ad hoc replicatur ꝙ imo etiam qñ alius est heres vniuersaliter institutus vult Benedictꝰ de plūbino. ī. d. l. q duos. ꝙ illa verba importent heredis instōnem. s. qñ si non importarent heredis instōnē actus vitiaretur ita aperte dicit Benedictus in. d. l. qui duos. dū dicit pro decisione sua non obstant notata in auten. hoc locū. C. si scđo nup. mul. qr ipse intelligit ꝙ ibi alius erat pure institutus vnde dico ꝙ testator dixerit relinquo vxorem meam dñam ⁊ vsufructuariā nō vitiabitur relictum vsusfructus dato ꝙ ꝑ illa verba non induceretꝛ institutio: sꝫ in questione formata per eum in. d. l. qui duos. qñ testator dixit ꝙ relinq̄bat vxorē dñam ⁊ vsufructuariā omniū bonorū in vita sua ⁊ post eius mortē instituebat titiū nisi per illa verba relinquo dñam ⁊ vsufructuariā videretur instituta vxor deficeret relictū vsusfructus cum non cedat eiꝰ dies nisi ab adita hereditate. l. vnica. §. ī nouissimo. C. de cad. tol. ⁊ nullus alius posset adire hereditatem ante mortē vxoris: cum titius fuerit institutus post mortē vxoris testatoris qua mortua vsusfructus finiebatꝛ ⁊ in dubio fieri debet interpretatio ꝙ actꝰ valeat. l. quotiens. de rebus dub. ideo ꝑm cū sit interpretatio vt importent dicta verba heredis institutionem: sed in proposito nostro ita est ꝙ actus vitiaretur nisi dicta verba importarent institutionē retēta opiniōe eorꝫ q volūt ꝙ matri debeat relinqui iure institutiōis ergo debet intelligi ꝙ dicta verba importēt heredis institutionē: ⁊ ideo si bñ aduertatꝛ decisio benedicti de plumbino que optime sentit casui nostro nullū habet contradictorem. ¶ Non obstat etiam dum † dicitur ꝙ Bart. in. l. titia. cū testō. §. fi. de leg. ij. ī pe. q. cū suis cōcordātijs appellet legatū illā dispositionē qua testator dixit relinquo vxorē dñam ⁊ vsufructuariā ⁊c. qr r̄ndeo ꝙ Bar. ibi hꝫ respectū cuius onus respiciat illa dispositio. s. an onꝰ filij

instituti

institutl an onus substituti sui unde quantum ad hunc effectū dato φ in/telligeretur ti. institutionis reliquisse id particulare importatū p di/ctam dispositionem satis cesset legatum.l.quot.C.de here.insti. Pre/terea Bar.loquitur qñ testator retulit dicta verba ad personā vxoris quo casu illa verba dominam ꝛc. importāt ex cōsuetudine preeminē/tiam ƀm distinctionem notatam in aut. hoc locum. sed in alia persona in qua nos loquimur non apparet de dicta cōsuetudine ꝛ stari dꝫ pro prie significationi verborū: saltē qñ talis persona nō habitabat in do/mo testatoris cum preeminentia seu dominātia ƀm quā ppriā signifi/cationem venit aliud φ alimenta vel solus vsufruct⁹: qꝛ intelligit da/ta hereditas ei soli si alius nō esset institut⁹ vel pro parte si alius esset coheres per.l.si vero fundus.ff.de vsufruc.leg.iuncta.l.cum.q.C.de le. ꝛ no. Ang.in.d.aut.hoc locum ꝛ consuetudo que est contra ius cōe nō debet extendi ad aliam personam.l.precipimus.C.de app. ꝛ i regula que a iure.de reg.iur.in sexto.imo etiam in vxore hoc idem tenuerunt nonnulli maxime autoritatis vt in consi.deduxi.ꝛ ita tenet Ja.but.in aut.hoc locum licet aduersarij allegent cū pro se ꝛ minus recte. ¶ Et

3 circa † aliud fundamentū per me adductū in cōsilio dum dixi φ ver/bum relinquo quantumuis de sui natura sit verbum cōe: tñ propter verbum dominam qd idem importat φ heredem efficitur directum quādo in eadem oratione verba predicta proferuntur vt vltra allegata in consi. firmat Jo.de imo.in.c.raynutius.de testa.in materia cōpendiose sub/stitutionis circa ante pe.char.commenti sui.in ver.item etiam attende qꝛ Bal.in.d.l.precibus.posuit etiam aliud.c.quod reputat menti te/nendum adducebatur in contrarium id qd no.Bald.ꝛ Jo.de imo.in d.l.his verbis.in princi.s.qñ alius esset vniuersaliter institutus. Sed respondeo φ Bal.ibi in hoc se non firmat nec ibi ponderat φ verbū relinquo iungatur cum verbo directo prout pōderat ipsemet Bal.in d.l.precibus.ꝛ Jo.de imo.in.d.c.raynutius.ꝛ alij quos in consilio re/tuli nec Jo.de imo.in.d.l.his verbis dicit φ non trahatur ad institu/tionem sed se remittit ad.d.l.titia.§.si.cum ibi no.ꝛ illa nō obstant vt supra respondi prout respondet Benedictus de plumbino ꝛ etiā alio modo supra proxime respondi.loquit enim Bal.in.d.l.his verbis.in vxore relicta domina ꝛ vsufructuaria nos autē in alia persona nō co/habitante cum testatore nec in domo eius preeminentiam habēte quo casu cessat dicta consuetudo.de qua in aut.hoc locum vt superius dixi nec etiam est bona responsio dum dicitur φ illud quod dicūt doc.in lo cis per me allegatis procedit qñ nullus alius erat vniuersaliter in sub stitutione vocatus: qꝛ tunc verbum cōmune efficitur directum ,ppter verbum directum sibi adiunctum: secus qñ alius fuisset vniuersaliter

4 vocatus vt in casu nostro.qꝛ dico † φ quando substitutio est facta per verbum cōmune sine adiunctione verbi directi etiā si nullus alius sit vniuersaliter substitutus non trahitur ad directam dispositionem: qꝛ satis est φ in primo gradu alius fuerit vniuersaliter institutus. vt no/tabiliter traditur per Barto.in.l.centurio.in ver.quero vlterius quid si hec substitutio per verbum commune ꝛc.ꝛ sequūtur communiter alij ergo patet φ illud quare dicit Bal.in.d.l.precibus.cum concor. solū causatur ex eo qd adiectio verbi directi facit illud verbū commune cui

5 adijcitur esse directum. ¶ Dum etiam adducebam † not.per Jo.an.in addi.Spec.in ti.qui fi.sint legi.ꝛ Ange.in.l.j.ff.rerum amo.responde tur per aduersarios φ illud est ideo qꝛ legatarius vsusfructus pōt ca/pere propria autoritate per.l.fundi trebatiani.ff.de vsufru.leg.cū ibi no.saltem quando verba relicti diriguntur ad eum. Dico nō esse bene responsum cū supportatione: primo qꝛ Jo.an.ꝛ Ang.loquūtur quā/do tale relictum importabat solū alimenta non vsumfructum: secūdo rñdeo φ non est verū φ ille cui recta via legatus est vsusfruct⁹ fun/di possit propria autoritate accipere legatū ꝛ ingredi rem fructuariā nec inuenitur iure cautū ꝛ expresse hoc dicit Sali.in.l.j.C.de vsufru.in vlti.col.allegando.l.j.in prin.cum simi.ff.quorum leg.est bene verum φ postφ per hominem est tradita res legatario. Et per legatariū pre stita cautio de vtendo ꝛ fruendo arbitrio boni viri potest ille cui lega/tus est vsusfructus propria autoritate singulo anno accipere fructus: quod secus est in eo cui non vsusfructus est legat⁹ sed testator dixit fru ctum vel redditum talis fundi dari volo vxori mee quoad viuet: quia per talia verba non videtur legat⁹ vsusfructus nec vllo tempore pote/rit talis legatarius de manu sua percipere fruct⁹ singulo anno: ꝛ hoc

6 est qd legitur ꝛ nota.in.d.l.fundi. ¶ Non obstat † etiam dum cōtra de/cisionē Ang.in dicta autē.hoc locum quam allegaui in consilio dice/batur φ Bal.ibi vult cōtrarium quia respondeo φ doctrina Bal.nō loquitur in ea muliere que cum testatore non habitabat ꝛ procedit i ea persona quā ex consuetudine loquendi testator consueuisset dominam appellare. Item loquitur Bal.cōfuse dum dicit φ mater per quosdā coartaretur ad legatum alimentorū ꝛ non declarat per quos ꝛ sic non

7 apparet nos esse in casu Bal.preterea per distinctionē traditā † per Angelum in dicta auten.hoc locum reducuntur alie opinio.ad concor diam vnde debet iudex amplecti opinionem per quam alie reducūtur ad concordiam.l.si finita.§.illud.ff.de dāno infec.ꝛ ibi notant moder/ni.c.literas de restitutione spoliatorū.nec etiam Ange.in consilio.cir. incipiente. Jn dei noīe in dicto testamento ꝛc.dicit contrarium sed po tius concordat cum his que ipse dicit in dicta auten.hoc locum.sꝫ φ qñ mater habebat preeminentiā seu regimē in domo: tunc sit idem φ in vxore ꝛ sic in casu nostro non constat nos esse in casu quod per di/cta verba testator voluerit sentire de preeminentia quā ipsa mater ha bebat in domo ꝛ saltem cum non extarent liberi testatoris. ¶ Non ob/

8 stat † φ verbum cōmune relinquo alij vniuersaliter instituto non tra/hitur ad institutionē per no.in.l.his verbis.qꝛ respondeo φ fallit qñ iungit cum dicto verbo alia dictio habens directam significationē: qꝛ tunc verbum relinquo vel aliud verbum qd sui natura esset commune efficit directuꝫ vt supra deduxi iunctis his que in priori consilio allega ta sunt.aliam responsionem etiam dat Benedictus de plumbino in.d.

9 l.ex duos.de qua dictum est supra. ¶ Postremo † adducit φ testator in dicto testamento adiecit hanc clausulam videlicet ꝛ hoc presens suū vltimum testamentum nuncupatiuum voluit omnibus alijs preuale/re: ꝛ plenissimum obtinere robur ꝛ firmitatē: per que verba datur intel ligi φ testator voluit dictum testamentum valere omni meliori modo quo posset.nā illa dictio plenissimū ꝛc.importat φ disponēs vult om/nino valere: ꝛ taliter φ nullo modo possit infringi sicut alibi dicit gl. no.in.l.ait pretor.§.permittit.ff.de mino.in verbo imputandū iuncto tex.vbi fit differentia inter plenā pleniorem ꝛ plenissimam securitateꝫ ꝛ illi dicitur concedi plenissima securitas cui nulla obstat exceptio ꝛ φ quem nulla dari pōt restitutio in integrum aut remedium rescissiuum. ꝛ facit.l.si cū dies.§.plenum.ff.de arbi.sed ita est φ qñ testator relinqt aliquid etiā particulare alicui persone cui iure institutionis relinquere tenebat ꝛ declaret velle testm̄ valere omni meliori modo quo potest vi detur voluisse relinquere iure institutionis: lꝫ dispositio sua fuerit fa/cta per verbum relinquo vt decidit Bald.in.l.quot.C.de here.insti.ꝛ Rapha.cumanus in.d.l.his verbis.in prīci.ꝛ Pau.de cast.in consi. cccclv.incipiente.in Christi noīe super puncto quo querit ꝛc.in.v.col.

10 ¶ Nec ad hoc † obstat qd no.Raph.in.d.l.his verbis.dū dicit de clau sula codicillari qꝛ rñdeo φ illud nullo modo obstat: qꝛ ibi dicit φ qñ testator dixit φ vult testm̄ valere omni modo quo pōt tunc verbum re linquo relatū ad aliū in re particulari trahitur ad institutioneꝫ: ꝛ sub/dit ipse φ si in cōtrariū diceres φ quotidie hic ponitur in testamētis: ꝛ respōdet φ nō qꝛ cōiter ponunt hec verba si nō valet iure testamenti valeat iure codillorū vel alio iure quo melius valere pōt puta donatio nis cā mortis: ꝛ sic illa clausula.s.valeat oī alio iure quo valere pōt po nit in defectū validitatis testamēti: ideo nō pōt dici φ voluerit testē ꝛ trahere dispōnē ad instōnē per quā testm̄ cōseruat in vi testamenti: in casu aūt nostro est apposita dicta clausula p se post clausulā codicilla/rē ad cōseruationē ꝛ ampliationē roboris testamēti nō in defectū testa/

11 menti. ¶ Et ,p hoc † facit qꝛ ƀm magis cōem opi.si testator dicat re/linquo filio meo centū ,p legitima sua seu ,p parte sua vł relinquere ti/tulo instōnis vt no.Bar.ꝛ Bal.in aut.vñ si parēs.C.de inof.test.ꝛ cō suluit Bar.in ꝯsilio suo incipiēte cōsultus sup dicto puncto.ꝛ i.l.si.ff. de pecu.leg.in fi.ꝛ Bal.ꝛ Pau.de ca.in.l.humanitatis.C.de impu.et alijs sub.ꝛ bal.in.d.l.quot.ꝛ dñs Cardinalis florētinus in.c.raynuti⁹. de testa.ꝛ Raph.in.d.l.his vbis.in pn.ꝛ Pau.de ca.in.l.j.in pn.in le ctura Bononiensi.ff.ad legē falc.ꝛ dicit Ludouicus romanus in.l.nā qd.§.nō omnes.ff.ad treb.se ita pluries cōsuluisse: ꝛ ita etiā consuluit pau.de cast.in cōsi.ccxix.incipiente in Christi nomine in casu presenti quantū ad id ꝛc.ꝛ postφ ita se habet cōis opi.nō insisto circa id qd nōnul li moderni conantur in cōtrariū adducere: cum a cōi opi.in iudicando nō sit recedēdum: vt tradit in locis vulgaribus: ꝛ in dubio nō est rece/dendū ab opiniōe q̄ fauet testamēto.l.si quis.ff.de inoffi.testa. sic ergo in casu illo quantūuis formaliter testator nō dixerit iure institutiōis se re/linquere: tñ sufficit si p alia verba apparet de mente: ita ergo esse dꝫ in casu nostro cū testator adiecerit dictā clausulam φ volebat habere ple nissimā firmitatē seu quando dicit omni meliori modo.bene facit quod no.Bal.in.l.vinum.circa septimam colum.ff.si certum peta.ꝛ Joā.de imo.in.l.nemo pōt.in quinta colum.de lega.j.ꝛ Anto.de bu.in.c.exa/minata.de iud.circa medium.ꝛ in.c.litere.de dila.dū tractat de virtute illius clausule.s.ꝛ voluit valere omni meliori modo ꝛc. Ex his patet meo iudicio multipliciter esse respōsum ad obiectū ꝛ corroboratā esse opinionem que habet φ dictum testamentū imperfectū non deficiat ra/tione dicte asserte preteritionis materne.

¶ Summarium super consilio.lj.

1. ¶ Proceditargumentum de tempore ad personas.
2. Non debet eadem res diuerso iure censeri.
3. Dispositio dubia non debet contra matrem interpretari.
4. Vbi per aliquas cōiecturas nō apparet φ testator voluerit substitue/re directo ꝛ mater pupilli extet ꝛ substitutus nō sit de descēdētibus cē setur fideicōmissaria etiam infra tempus pupillaris etatis.
5. Verbum moriatur est directum.
6. Vbi ratio assignata in lege est generalis quantūuis lex ipsa loquat in parti culari tamen est intelligenda generaliter.
7. Lex precibus debet intelligi φ substitutio esset facta per verbum cōe.
8. Secundum tēpora.C.ꝛ.ff.or miles preterendo vel exheredando po/terat priuare filium legitima.
9. Pater presumitur capere consilium ꝛ prouisionem que est magis fa/uorabilis filio.
10. Jn dubio dispositio debet applicari digniori.
11. Verba relata ad personam debent iudicari ƀm qualitatem persone.
12. Verba dubia interpretantur directa.
13. Potentior non debet esse fauor matris φ fauor pupilli.

14 Substitutio etiam q̄ mater sit in medio comprobatur q̄ nō judicatur fideicommissaria.
15 Substitutio ad pias causas concernit fauorem anime.
16 Licet fauore matris fiat interpretatio quod facta pupillaris nō exclu dat ipsam matrem: tamen fallit quod ante mortē pupilli transiuerit ad secunda vota.
17 Quod in substitutione compendiosa non fiat interpretatio equaliter in tempore.
18 Eadem res non debet diuerso iure censeri.
19 Dispositio dubia non debet interpretari contra matrem.
20 Quare matre existēte in medio substitutio compendiosa nō valet iure pupillaris.
21 Substitutio compendiosa quod est facta per illa verba quādocunq̄ filius meus decesserit volo q̄ bona mea dent̄ vel distribuantur inter pauperes per meos cōmissarios nō erit omni tēpore fideicōmissaria.

¶ Consilium. lj. Casus.

¶ Antonius chrispolti de bitonio suum vltimū condidit testamētū in quo post multa legata heredem suū vniuersalem Christophorum eius filiū legitimū ꝛ naturalē instituit atq̄ fecit ꝛ eidē impuberi substi tutionē per hec verba fecit: videlicet vt si dictus Christophorus ei⁹ fili⁹ ꝛ heres decesserit quādocunq̄ sine filijs legitimis ꝛ naturalibus tunc ꝛ eo casu voluit q̄ quarta pars suorum bonorū distribuatur pro tunicis inter fratres ordinis sancti Francisci de obseruantia existētes in ecclesia sancti Nofrij. Et pro alia quarta parte substituit dñam Elisabetā eius sororem carnalē si viueret alias filios masculos eiusdē dñe: ꝛ hoc vltra id quod dicta dña a dicto testatore ꝛ eius fratre conse qui deberet. Et pro residuo substituit capellā partus cōstructā ī eccle sia sancti Chrispolti. Et hec est eius vltima voluntas ꝛc. Cōtingit q̄ post mortem dicti testatoris dictus Christophorus eius filius deces sit in pupillari etate matre superstite in medio cui matri in eodē testō testator ipse vltra dotes suas reliquit oēs pannos lane ꝛ lini ad eius dorsum. q̄ tñ mater añ mortē dicti filij trāsiuit ad secūdas nuptias ꝛc. ¶ Modo dubitatur an dicta substitutio sit pupillaris directa respe ctu dicte dñe Elisabete sororis dicti testatoris substitute vt. s. dicto pu pillo defuncto sup̄stite dicta sorore testatoris dicta mater pupilli non admittatur ꝛ trebellianica aliqua non sit detrahenda. Et querit̄ quid iuris ꝛ consulatur in fauorem dicte dñe ꝛ dictorum locorum piorum pro quibus iustitia videtur clarissima.

¶ An cōpendiosa facta per verba cōia filio īpuberi valeat iure pupil laris infra tempus pupillaris etatis. Et quid si facta fuit per hec ver ba quod bona sua distribuantur in suos vsus.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio, In casu presenti occurrit. Pri mo illa dubitatio vtrū substitutio cōpendiosa facta fi lio impuberi a pagano per illa verba cōia. s. quādocū q̄ decesserit substitutio valeat iure directe pupillaris substitutiōis infra tēpora pupillaris etatis adeo q̄ mater impuberis excludat̄ ab omni successione ac legitima ꝛ trebellianica per sororē te statoris ꝛ dictā capellam constructā in ecclesia sancti Chrispolti sub stitutas. Secūdo occurrit alia dubitatio. s. vtrū substitutio cōpēdiosa facta filio impuberi per hec verba quandocūq̄ decesserit sine filijs vo luit testator q̄ quarta pars suorū bonorū distribuatur pro tunicis in ter fratres sancti Francisci de obseruantia existentes in ecclesia sancti
1 Nofrij valeat iure directe pupillaris ad exclusionē dcē mr̄is. ¶ † Cir ca primū dubiū videretur fortasse prima consideratione dicēdum di ctā substitutionem esse fideicōmissariā etiam infra tēpora pupillaris etatis: nam procedit argumentum de tēpore ad personas. l. vel singu lis. ꝛ. l. sequenti. ꝛ. l. qui plures liberos. in prin. ff. de vulg. ꝛ pupil. sed substitutio facta pluribus personis inequalibus intelligitur facta co mō quo equal̄r pōt oibus cōuenire. l. iam hoc iure. ff. de vulg. ꝛ pupil. l. in testamento. C. de test. mili. ergo ita in proposito verbum substituo relatū ad plura tēpora debet illa determinare vniformiter qđ esse non potest nisi omni tēpore substitutio sit fideicommissaria q: post pupil larē etatē nō pōt valere iure directe pupillaris substōnis. l. verbis ci
2 uilibus. ꝛ. l. in pupillari. ff. de vulg. ꝛ pupil. ¶ † Scđo q: non dʒ eadē res diuersa iure censeri. l. cū q edes. ff. de vsuca. nec dʒ induci diuisio vo lūtatis. l. cū q. in fi. ff. de his q. vt indi. ergo nō debemus dicere q̄ dctā substō cōpēdiosa īfra tpa pupillaris etatis valeat iure directe pupil
3 laris postea vero iure fideicommissi. ¶ † Tertio q: dispositio dubia nō dʒ ꝯ matrē interpretari. l. fi. C. de institu. ꝛ substi. sub cōdi. fac. sed si dicta substō valeret iure pupillaris substōnis excluderet matrē pupil li. l. p̄cib⁹. C. de impu. ꝛ alijs substi. l. pap. §. ʒ nec īpuberis. ff. de inof
4 fi. test. c. si pr̄. in fi. de test. in. vi. ¶ † Quarto p̱ id q̄ no. Bar. in. l. cen turio. ff. de vul. ꝛ pup. in ver. ij. principal̄r q̄ro qñ substō cōpendiosa est facta per verbū cōe ꝛc. vbi cōcludit q̄ si p̱ aliq̄s cōiecturas nō ap paret q̄ testōr voluerit substituere directo ꝛ mr̄ pupilli extet ꝛ substi tut⁹ nō sit ꝯ descēdētib⁹ testatoris cēset̄ fideicōmissaria ēt īfra tp̄s pu pillaris etatis fauore matris. allegat ī simili no. p̱ gl. ī. l. q duos. in pri. in v̄bo supstes. ff. de re. dub. ꝛ q̄ in sīl'i notant̄ p̱. d. gl. ī. d. l. centurio ꝛ in d. l. p̄cib⁹. vbi nō sit interp̄tatio tacite substōnis ꝯ matrē in dubio: ꝛ ita q̄nq̄ cōsuluit Bar. ꝛ q̄ dicta substō cōpēdiosa fcā p̱ v̄bū cōe filio im puberi valeat oī tp̄e iure fideicōmissi tenuit glo. in. c. raynuti⁹. de te sta. ꝛ in. d. c. si pr̄. ꝛ ī. d. l. cēturio. ꝛ in. d. l. p̄cib⁹. ꝛ eā nōnulli secuti sunt.

¶ Tamen istis non obstantibus in casu de quo q̄rit̄ cōtrariam senten tiam de iure veriorē eē arbitror: p̄sertim ex infrascriptis primo p̱ tex. in. d. c. si pater. vbi fuit facta substitutio cōpendiosa filio īpuberi ꝛ ma ter pupilli erat in medio ꝛ nō sit interp̄tatio q̄ valeat iure directe pu pillaris substitutionis nec pōt dici vt nōnulli voluerunt q̄ ibi hoc iō
5 sit q: substitutio fuit facta † per verbū moriat̄ q̄ est directū q: vt dicit Ang. ꝛ Jo. de imo. in. d. l. centurio. ꝛ in. d. l. precibus. ꝛ Old. in cōsilio cxxv. ꝛ Jo. de imo. in. d. l. centurio. ꝛ in. d. c. raynutius. non est verū qđ dictū verbum moriatur sit mere directū q: si ita esset non fuisset opus interpretatione de qua facit mentionē tex. in. d. c. si pater. q: ī īcertis non certis locus est coniecturis. l. cōtinuus. §. cum ita. ff. de ver. obli. ꝛ dato etiam q̄ verbum moriatur esset directū tñ ratio ibi assignata in tex. que est generalis probat istaʒ opinionē esse verā dum tex. ibi vult q̄ substitutio dubia debet interpretari directa si hoc pōt conuenire p̱ sonis quibus substitutio facta est. vt etiā no. gl. ī. d. l. verbis ciuilibus.
6 ꝛ vbi † ratio assignata in lege est generalis q̄uis lex ipsa loquatur ī ca su particulari nihilominus generaliter est intelligenda. l. regula. §. si qs ꝛ ibi no. Bar. ff. de iur. ꝛ fac. igno. ¶ Scđo probatur ī. d. l. precib⁹. vbi substitutio compendiosa facta filio impuberi valet īfra pupillarē etatē iure pupillaris substitutionis etiā matre existente in medio nec obstat si diceretur: vt inquit Bar. q̄ ibi loquatur ī milite: q: respōdeo q̄ miles ī dubio videtur velle vti iure communi quando vtitur verbo
7 communi. l. q̄q̄. ꝛ in. l. in testō. C. de testa. mili. nec † obstat etiaʒ si dice retur q̄ in. l. precibus. substitutio fuit facta per verba directa quia re spondeo q̄ imo illa. l. intelligenda est in substitutione facta per verbū cōmune q: si ibi facta fuisset substitutio p̱ verba directa a milite nulla concludens ratio assignari posset quare ibi etiā post pupillarē etatē nō debuisset valere substitutio iure directo etiā matre existente in me dio q: miles potest directo statuere filio etiam post pupillarem etatē dicta. l. centurio. ergo si aderat potestas militis ꝛ etiam volūtas decla rata per expressionē verbi directi appositi in substitutione cōpendio sa nihil repugnaret quominus valere deberet substitutio iure directo oī tp̄e. nam est in potestate militis substituere directe filio in p̄iudiciū matris quo ad excludendam eā a legitima filij q̄uis filius cui fieret substitutio esset pubes vt tenet gl. cōiter approbata in. d. l. precib⁹. nec
8 mirū q: ꝯʒ tpa † codicis ꝛ digestoꝝ miles poterat pretereūdo vel exhe redando filiū eū priuare legitima ꝛ sic p̄iudicare filio ꝛ consequenter matri ipsius filij q: testm̄ militis ex capite preteritionis scienter facte seu ex capite exheredationis non poterat descendētes vel ascendētes impugnare. l. qui iure militari. ff. de testa. mili. l. pap. §. si quis in mili tia. ff. de inoff. test. l. de inofficioso. ꝛ. l. testm̄. C. eo ti. pro hoc ēt bñ facit l. cū filius. ff. de te. mili. vbi miles filio suo quē in potestate non habe bat pōt facere substitutionem directam militarem: ꝛ sic in totum sub stituere q̄uis non posset ei pupillariter substituere: nec dicat̄ q̄ lʒ mi les substituēdo puberi filio suo per verba directa possit preiudicare in legitima ipsi filio ꝛ matri ipsius filij predecedentis: tñ secus est qñ mi les substitueret filio īpuberi compendiose p̱ verba directa eo q: tūc sa tis hʒ lex q̄ valeat illa substō iure directe pupillaris. j. tēpora pupil laris etatis: sed post pupillarē etatē trahitur ad fideicōmissuʒ: ꝛ ita lo quatur tex. in. d. l. precibus. vt colligitur ex quibusdam verbis gl. ꝛ hoc modo videretur prima facie posse dici q̄ in. l. precibus. potest ītelligi factam fuisse substitutioneʒ p̱ verba directa: q: respondeo q̄ iste ītelle ctus stare nō potest q: ex quo gl. ꝛ doc. in. d. l. p̄cib⁹ p̄supponūt q̄ mi les hʒ potestatē substituēdi directo post pupillarē etatē etiā matre exi stēte ī medio: ꝛ apparet ita fuisse de volūtate militis p̱pter verba di recta deberet semp̱ esse directa ex quo adest volūtas ꝛ potestas. facit. l. j. ff. de test. mili. ꝛ ita per dictā rationē Jo. de imo. in. d. l. cēturio. impu gnat q̄ qñ sit substitutio cōpendiosa filio īpuberi a milite p̱ verba di recta ideo trahatur ad fideicōmissuʒ post pubertatē matre existente in medio eo q: satis hʒ lex q̄ valuerit iure directe pupillaris substōnis infra pupillarē etatē: ꝛ q̄ illa. l. precibus. intelligēda sit in substōne fa cta per verba cōia tenet expresse Bar. in. d. l. in testamēto. in fi. C. de te sta. mili ꝛ in. d. l. centuri o. in. ij. q. in qua querit qs sit effectus substitu tionis compendiose facte a milite: ꝛ ibi etiam Bal. ꝛ Ang. ꝛ puto hoc
9 aperte probasse per rōnes superius adductas. ¶ Tertio probat̄ † q: pater presumitur capere cōsiliū ꝛ p̱uisionem que est magis fauorabi lis filio. l. nec ī ea. ī fi. ff. de adult. ergo videtur voluisse q̄ substō valeat infra pupillarē etatem iure pupillaris substōnis que est fauorabilis filio cū per eā testatus decedat. l. pap. §. sed nec impuberis. ff. de inoffi. testa. l. ex tribus. C. eo. ti. non aūt videtur voluisse q̄ eo tēpore valeat iu re fideicōmissi qđ est onus. vt no. in. d. l. ex tribus. ꝛ patet. in. l. cohere
10 di. §. cū filie. ff. de vulga. ꝛ pu. ¶ Quarto † probatur q: quando dubi tatur cui extremoruʒ aliqua dispositio debeat applicari applicatur di gniori in dubio. l. fi. ff. de fide instrumen. l. qđ per manus. ff. de iure co di. sed substitutio directa est dignior quā obliqua seu fideicōmissaria vñ videmus q̄ militi est reseruatū in priuilegium q̄ possit directo sub stituere quandocūq̄. d. l. cēturio. ꝛ. l. milites etiā. ff. de testa. mili. ergo
11 potius debet interpretari quod sit directa. ¶ Quinto † q: verba rela ta ad personā debent iudicari secūdum qualitatem persone. l. sed si su sceperit. §. j. ff. de iud. l. plenum. §. eq̄ti. ff. de vsu. ꝛ hab. ergo cū verba

substitutionis

substitutionis sint relata ad eū qui est pupillus debet iudicari pupil-
12 laris durante pupillari etate. ¶ Sexto† pbat per id qđ legi. ⁊ no. i. l.
si qs ita. ff. de vsufru. vbi verba dubia interpretātur directa. ⁊ Bal. ibi
13 illū ter. cū ibi no. ponderat ad q̄onē nostrā. Septimo q̄† l3 mater sit
in medio non tn̄ debet substitutio per hoc iudicari fideicōmissaria: q̄
al's sequeretur φ potentior esset fauor matris q̄ fauor pupilli vt testa
tus decedat: cuius cōtrariū esse debet q̄ videmus φ pupillaris substi
tutio que est testamentū filij ⁊ sic fauorabilis filio excludit matrem. d.
§. sed nec impuberis. cū concordantibus supra allegatis. ¶ Octauo q̄
sequeret aliud absurdū si diceremus propter existētiam matris sub-
stitutionē a principio fieri fideicommissariam q̄ si ponamus matrem
a principio extare ⁊ postea eam decedere ⁊ deinde mori filiū in pupil-
lari etate sequeret φ substitutus non admitteretur ex pupillari substi-
tutione: ⁊ tn̄ mater non erat in medio nec ipsa hereditatem habebit:
hoc aūt est contra mentē legū. s. φ matre premortua excludat substitu
14 tus. l. fi. C. de insti. ⁊ substi. ¶ Nono† probatur hec opi. autoritatibus
nam istā partem sequitur glo. reputata singularis in. §. qua ratione. in
sti. de pup. substi. q̄ hoc tenet etiā si mater sit in medio. ⁊ hoc sequitur
Cy. in. d. l. precibus. post nōnullos antiquos ⁊ refert se ita consuluisse:
approbat etiam hoc Jo. and. in. d. c. si pater. in nouella. ⁊ Old. qui ita
consuluit in consi. cxxv. incipiente in proposito ⁊c. ⁊ Angel. Rapha. ⁊
Jo. de imo. in. d. l. centurio. ⁊ etiam Paulus de castro ibi qui dicit ita
tenere docto. modernos. ⁊ ita sepius cōsuluisse cū alijs modernis. hoc
etiam sequitur Salyce. Fulgosius ⁊ Paulus de castro in. d. l. pcib⁹. et
Saly. in. d. l. ex tribus. ⁊ dn̄s Cardina. Florentinus. ⁊ Joan. de imo. in
dicto. c. Raynutius. ⁊ ibi refert Joā. de Jmo. se ita consuluisse ⁊ quod
ita tenebat doctor suus sc3 Franciscus de rāponibus in dicta. l. preci-
bus ita etiā consuluit Paulus de castro in consilio centesimooctauo
⁊ alś cētesimonono incipiēte in christi nomine super primo quesito di-
15 cendum videtur ⁊c. ⁊ ita legendo ⁊ consulēdo semper tenui. ¶ † Deci
mo fortificari pōt in casu nostro in quo pro certa parte facta est substi
tutio ad pias causas quod quidē concernit fauorem anime defuncti.
xiij. q. ij. anime defunctor. vnde sicut quando esset filio impuberi com-
pendiose substitutus per verba cōmunia vnus alius filius testatoris:
dicta substitutio infra tempus pupillaris etatis excluderet matrē pu
pilli etiam secundum opinionem Barto. in dicta. l. centurio. per no. p
glo. fi. in dicta. l. precibus. in fine. ita etiam debet excludi mater quādo
substituta est pia causa in qua versatur fauor aīe que cūctis rebus pre
ferenda est. l. sancimus. C. de sacrosanc. eccle. c. cum infirmitas. de peni.
⁊ remis. ⁊ quia non est verisimile testatorē voluisse anime sue preferri
vxorem suā matrem pupilli. l. preses. C. de seruitu. ⁊ aqua. ⁊ quod isti
duo casus equiparent quo ad excludēdum matrem impuberis. s. esse
substitutū alium filium testatoris vel esse substitutam piā causam vo-
luit expresse Ange. in. d. l. precibus. in secunda columna. ⁊ sequit etiā
16 Paulus de ca. ibi qui hoc reputat menti tenendum. ¶ † Accedit etiā
in proposito id quod voluit Ange. in. l. secunda. §. fi. ff. de vulg. ⁊ pup.
⁊ in dicta. l. precibus. vbi voluit φ l3 fauore matris in dubio fiat inter
pretatio φ tacita pupillaris non excludat ipsam matrē secundū ma-
gis cōmunes conclusiones per dictam. l. fina. C. de insti. ⁊ substitu. ⁊ di
ctam. l. precibus. tn̄ fallit secundum eum si mater ante mortem impu-
beris transiuisset ad secunda vota: q̄ tūc tacita pupillaris admittitur
contra eam q̄ facit iniuriam filio in auten. de non eligen. secundo nu.
§. gregoriana. versicu. perspeximus. ⁊ memoria mariti contristatur. §.
sin autem tutelam. ⁊. §. soluto. in autē. de nup. ideo debet excludi sicut
si turpiter alio modo vixisset quo casu excluditur. vt per bar. in. d. l. ij.
in vltima col. in prin. ff. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ per Guil. de cun. in dicta. l.
precibus. sed dicta mater Christophori pupilli trāsiuit ad secūda vo
ta ante mortē impuberis: ergo sicut excluderetur p substitutū volentē
venire ex tacita pupillari ita in casu nostro debet excludi per substitu-
tum volentē venire ex pupillari cōprehensa in compendiosa: q̄ etiam
retenta opi. Bar. in dicta. l. centurio isti duo casus equiparātur vt ibi
per eum. dicit φ sit opi. s. φ fauore matris substitutio cōpendiosa non
valeat iure pupillaris īfra tempora pupillaris etatis habet locū nisi
alius filius testatoris esset substitutus filio impuberi: q̄ tunc admitte
tur talis substitutus ex pupillari cōprehensa in cōpendiosa: ⁊ exclude
tur mater sicut talis filius substitutus volēs venire ex tacita pupillari
excludit matrē. vt no. per glo. fina. in dicta. l. precibus. ⁊ per Bart. in
dicta. l. secunda. de vulga. ⁊ pupilla. tamē quia ista limitatio Ang. ha-
bet contradicentē: ideo magis adhereo alijs superioribus fundamen-
17 tis velut magis tutis. ¶ † Restat ad allegata in cōtrariū respondere
⁊ ad primum argu. fundatum in ratione dicte. l. iam hoc iure respon-
det Bartolus in dicta. l. centurio. quod ideo in ista compendiosa sub-
stitutione non fit interpretatio equaliter in tpe: quia refertur ad vni-
cam personam ⁊ de vnico effectu tantū potest contingere tractari cum
semel tantū possit mori ille cui facta est talis substitutio: sed in casu di
cte. l. iam hoc iure substitutio erat reciproca q̄ relata est ad plures per-
sonas: ⁊ poterat in diuersis casibus cōmitti et si vnus repudiaret he-
reditatem alter succederet ex vulgari comprehensa in reciproca: posset
etiam postea etiam ille idem cui facta est substitutio reciproca decede-
re in pupillari etate: ⁊ sic esset opus tractare de pupillari: ⁊ sic h3 illa
substitutio diuersos effect⁹ occurrētes diuersis temporib⁹ ideo fit in-
terptatio vt vniformiter determinet quo ad omnes psonas: vel secū-
dum Salycetū in dicta. l. precibus. potest mandari quod in compen-
diosa testator non copulatiue sed successiue voluit prouidere secundū
varietatē etatū ⁊ temporis quo institutus moritur: sed in contrario lo
quitur copulatiue prouidit: vel secundum Joan. de imola in dicto ca-
pitulo raynutius. ⁊ in dicta. l. centurio. pōt responderi quod aliud est
quādo verbum commune substituo refertur ad plures personas vt in
contrario: aliud quando refertur ad vnicam personam ⁊ plura tēpora
vt probatur in dicto capitulo si pater. iūcto dicto capitulo raynutius
⁊ ratio differentie est secundum eū quia quādo refertur verbum com-
mune substituo ad plures personas inequales qđ tunc verbum substi
tuo faciat substitutionē esse directā post aditā hereditatē in personis
eorū non cōuenit ipsis personis ex quo altera ipsarum est talis cui di
recto substitui non pōt que ratio cessat quando refertur ad vnicā per
sonam q̄ tunc conuenit persone ⁊ verbis substitutionem interpretari
18 esse directam: ⁊ ista ratio fuit de mente dicti capituli si pater. ¶ † Non
obstat secundū argumentum qđ eadem res non debet diuerso iure cen
seri: nec debet induci diuisio voluntatis: q̄ respondet Bartolus in di-
cta. l. centurio. quod verbum quod pōt se habere ad plura tempora iu-
dicatur in dubio esse probatū ab initio: prout ostēdet futurus euētus.
l. iij. in principio. ff. de adimen. lega. ⁊. l. hec conditio. in fi. ff. de condi. ⁊
demonstra. l. qui res. post princip. ff. de solu. vnde aut filius decedet in
pupillari etate ⁊ perinde est ac si testator substitutionē fecisset per hec
verba si in pupillari decesserit substituo: aut cōtingit eū decedere post
pupillarem etatē: ⁊ perinde est ac si per fideicōmissum substituisset in
illum casum: ⁊ sic videt ista substitutio vniformis: quia lex que semper
certa est facit istam substitutionē ab initio pupillarē: ⁊ post pupilla-
rem etatem facit eam fideicōmissariam ⁊ ideo non variatur ex tēpore.
vel s̄m Salycetum in dicta. l. precibus. ⁊ Joannem de Jmo. in dicta
l. centurio. ⁊ in dicto capitulo Raynutius. potest melius responde-
ri non esse absurdum quod substitutio facta per verbum cōmune re
latū ad personam cuius conditio variatur ex tempore obliquetur post
tempora pubertatis: cum hoc non repugnet nature verborū vel perso
ne. vt patet in dicta. l. precib⁹. ⁊ in dicto capitulo Raynuti⁹. ⁊ in dicto
capitulo si pater. vel etiā potest responderi quod vna ⁊ eadem res non
debet diuerso iure censeri vno ⁊ eodem tēpore: sed diuersis tēporibus
hoc bene permittitur. l. tertia. §. penultimo. ff. de heredi. instituen. l. cū
19 vnus. §. finali. ff. de alimen. ⁊ cibar. leg. ¶ † Ad tertiū argumentū quo
dicitur quod dispositio dubia non debet interpretari contra matrem
dicta. l. fi. C. de institu. ⁊ substi. respondeo verū esse quod tacita pupil-
laris non debet admitti contra matrem. vt in dicta. l. finali. cum simili.
sed pupillaris comprehensa in compēdiosa dicitur expressa saltē ver-
bis generalibus: patet quia excludit matrē filio intra pupillarē etatē
decedente. vt dicta. l. precibus. ⁊ ibi no. gl. fin. ⁊ dicto capitulo si pater.
⁊ no. glo. in. l. lucius. in verbo nō ad matrē. ⁊ ibi docto. ff. de vulg. ⁊ pu-
pilla. ⁊ declarat Bart. in. l. i. in. ij. col. ff. de vulg. ⁊ pupilla. ⁊ in dicta. l.
centurio. in. i. colū. ⁊ ita se habet communis opinio. ¶ Ad quartum et
20 vltimum argumentum scilicet quod propter † matrem non intelligit
valere iure pupillaris secundū Barto. per no. in dicta. l. qui duos. ⁊ in
dicta. l. centurio. ⁊ in dicta. l. precibus. respondeo ad no. per glos. in di-
cta. l. qui duos. quod vt etiā dicit Jo. de imol. in dicto. c. raynutius. qđ
ibi est casus diuersus. nam ibi matre existēte in medio cessat ratio pre-
sumptionis illius. l. quia substitutus non inuenit tunc in hereditatem
vltimo morientis bona primi decedentis vt ibi plene declarat Bart.
sed in casu nostro quando mater est in medio non cessat ratio posita in
dicto capitulo si pater. scilicet φ substitutio debet in dubio interpreta
ri directa ⁊ etiā non cessant alie rationes assignate supra in argumen-
tis que pro ista secunda opi. adduci nec obstant not. per gloss. in dicta
l. centurio. ⁊ in dicta. l. precibus. quia fateor φ tacita pupillaris non
admittitur contra matrem vt ibi no. sed pupillaris cōprehensa in cō-
pēdiosa est expressa: ⁊ ideo excludit matrē vt proxime dixi. ¶ Pre-
terea tanto magis in casu nostro procedere debet hec conclusio cum sit
pro magna parte substituta pia causa ad fauorē anime testatoris quo
casu etiam si vera esset opi. Bar. in. l. centurio. in casu suo: tamen in ca-
su isto nō procederet vt colligitur ex no. per eum put declaraui supra
in decimo argumento. Ex quibus cōcluditur quod dicta soror ⁊ dicta
capella admittūtur absq3 eo qđ cōtra eas fit locus detractioni legiti-
21 me vel trebellianice. ¶ Circa secundū† dubiū principale quod concer-
nit substitutionem factā pro distributione quarte partis pro tunicis
inter fratres sancti Frācisci: respondeo dictam substitutionē similiter
valere infra pupillarē etatem iure directe pupillaris si dati fuerūt exe
cutores in testamento prout communiter fit. hoc decidit Bar. in dicta
l. cēturio. in ver. sed quid si testator dixerit quādocūq3 filius meus de-
cesserit sine liberis volo φ bona mea dent vel distribuantur inter pau
peres ⁊c. vbi cōcludit φ quādo substitutio compendiosa facta est per
illa verba. s. quandocūq3 filius meus decesserit volo φ bona mea dent
vel distribuātur inter pauperes per meos commissarios nō erit omni
tēpore fideicommissaria imo infra tempora pupillaris etatis valebit
iure directe pupillaris substitutiōis prout etiam tenet ipsemet Bart.
in. l. fundi trebatiani. ff. de vsufruc. ⁊ cōsuluit ita etiā ipsemet Barto.
in consilio incipiente. B. fecit testamentum ⁊ instituit filios. ⁊ in consi-
lio incipiente Bartolus roffoli. ⁊ in consilio incipiente titius cōdidit
testamentum. ⁊ Ang. in consilio. xcv. incip. viuianus de monte ⁊ Pe.

deanch. in. c. cū tibi. ⁊ in. c. raynutius. de test. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. pre
cibus. ⁊ in consilio centesimonona gesimooctauo incip. in casu pñti ⁊c.
a qua cōclusione legēdo ⁊ cōsulēdo nunq̄ discessi: qr in dictis verbis
subintelligitur φ quandocunq̄ filius decesserit executores testamēti
accipiant hereditatē ⁊ distribuant. l. alio. in. fi. glo. j. ff. de al. ⁊ ciba. le.
⁊. l. deniq̄. §. interdū. ff. de pec. leg. l. proculus. ff. de vsufru. l. titia scio.
§. scia libertis. ff. de leg. ij. ⁊ in autē. de ecclesiast. ti. §. finautē pro redē
tione. maxime qñ ista verba referuntur ad executorē ad pias causas q
habet actionē cōtra heredē quā actionem non habet alius executor: vt
per glo. in. l. si quis titio. ⁊ ibi Bar. ff. de leg. ij. ⁊ legit ⁊ no. in. l. lucius.
§. meuia. ff. ad trebel. ⁊ not. Bar. in. l. si quis ad declinandā. C. de epis.
⁊ cle. ⁊ per Cy. ⁊ Bal. in. l. id qd pauperibus. e. ti. ⁊ habet in. l. nulli. eo.
titu. ⁊ si nullus eēt heres illi executores habentur loco heredum vt. d.
c. cum tibi ṡm vnū intellectum. ⁊ ibi no. Inno. ⁊ alij post eum. et Bar
tolus in dicta. l. centurio. ⁊ in suo consilio incipiente Nicolaus fecit te
stamentū. ⁊ in dicta. l. si quis titio. ⁊ in dicta disputatione incipiente fi
liū adultum. ⁊ in. l. illa institutio. ff. de here. insti. ⁊ in dicta. l. si quis ad
declinandum. ⁊ Spe. de instru. edi. §. nunc vero aliqua. vers. item pone
quod aliquis. ⁊ Bal. in. l. prima. ff. de testa. ⁊ in auten. licet. C. de natu.
libe. ⁊ in. l. prima. C. ad. legem falcidi. ⁊ ideo cum censeātur executores
tanq̄ heredes vocati per illud verbum accipiant quod est verbum di
rectum cū sonet quod capiant manu propria: sequitur φ debet substi
tutio valere infra tempus pupillaris etatis iure directe pupillaris
per regulā. d. l. centurio. ⁊ dicte. l. precibus. ⁊ idē esset etiā si diceremus
φ verbū accipiāt esset verbum commune: qr etiam talis substitutio cō
pendiosa facta per verbū commune valet iure pupillaris vt in prece
denti dubio dictum est: ⁊ lz nō nulli contrariū tenere conentur: et maxi
me Baldus in dicta. l. precibus. vbi conatur respondere ad dictas ra
tiones eo quia verum est quod dicti executores tenēt locum heredis qñ
nullus vnq̄ fuit institutus: ⁊ ita loquitur text. in dicto. c. cum tibi. sed
quādo fuit aliquis a principio heres institutus scilicet filiū vt in que
stione predicta: tunc secundū eos cessat heres tacitus ex quo testator si
bi prouidit de expresso allegant in argumē. l. cū ex filio. §. primo. ff. de
vulg. ⁊ pupilla. ⁊ ideo videtur testator voluisse quod isti sint simplices
executores: ⁊ quod tales executores censeantur proprie heredes insti
tuti facere videtur. l. hereditas ad statium. ff. de heredi. instituen. ⁊ qd
ibi no. Bartolus. sed videntur haberi loco heredū quo ad hoc vt age
re ⁊ conueniri possint dicta. l. si quis ad declinandā. ⁊ dicta. l. nulli. vel
tenent locum heredum quando pauperes essent directo instituti: quia
executores tenent locum pauperum. dicta. l. si quis ad declinandam
sed in questione predicta dicti fratres sancti Francisci videnẗ vocati
per fideicōmissū qr fuerūt vocati pverba obliqua scilicet distribuat
quarta pars pro tunicis inter fratres. l. fundi trebatiani preallegata.
sonant eñ dicta verba quod fratres capiant non de manu propria sed
alterius: ergo substitutio debet dici fideicōmissaria. l. coheredi. §. cum
filie. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ no. in. l. eam quam. C. de fideicommis. ⁊ per cō
sequens executores isto casu debent censeri tenere locum heredū. l. non
directorum sed fideicommissariorum. ⁊ dum per Bartolū in dicta. l. cē
turio dicitur φ subintelligitur verbum directum scz accipiāt executo
res: conantur nōnulli respōdere quod illud est verum quo ad effectum
vt illi agere possint pro relictis ad pias causas nō quo ad hoc vt cen
seanẗ instituti dicta. l. hereditas ad statium. ⁊ ibi Bar. maxime ex quo
reperitur qd alius directo fuit vniuersaliter institutus scilicet filius: ⁊
quod nil fuit relictum ipsius executoribus sed solum grauati.

¶ Tamen istis non obstantibus teneo opi. Barto. ⁊ sequaciū in casu
nostro: quia si verba directa subintelliguntur in personis executorū scz
accipiāt ⁊c. dato φ ipsi nō fuerint instituti tñ paria esse videntur relin
quere pauperibus seu fratribus ⁊ relinquere eorum administratori
bus. s. executoribus predictis cōtemplatiōe fratrum. l. annua. §. titia.
ff. de an. leg. vbi habetur φ relictum administratoribus templi per
inde censetur ac si relictū esset templo: ⁊ similiter relictum a tutore vi
tur relictum a pupillo. l. peto. §. matre. ff. de leg. ij. l. j. C. de fideicom. sz
certum est quod si dictū verbū directū. s. accipiāt relictū fuisset ad pau
peres seu ad fratres dicta substitutio esset directa ifra pupillarē etatē
ergo idem esse debet in casu nostro: ⁊ sic executores debent tenere locū
directorū heredū cū videantur fratres directo vocari: ⁊ hāc rationem
adducit Bar. in. d. consilio incipiēte titius concludit ⁊c. ⁊ vltra predi
cta pōt rñderi ad. d. l. hereditas ad statium. prout colligitur ex no. per
Bar. in suo cōsilio inci. Nicolaus fecit testm̄ ⁊c. vbi dicit φ assignatio
omnium bonorū vni facta facit eū heredē vniuersalē. l. his verbis. in
pn. ff. de here. insti. ⁊ ibi no idē si assignaut quotā hr̄ditatis is nō dicā
institutio pro instituto habetur. vt pz in. l. j. ad fin. ff. de here. insti. ita dz
esse in illo cui assignatur quota hereditatis distribuēda: sed in dicta. l.
hereditas ad statium. nō fuerūt assignata omnia bona nec quota por
tio hereditatis: ⁊ pro opin. predicta etiam facit quia dato quod etiam
dicta substitutio posset aliquo modo dici dubia debet interpretari di
recta vt in primo dubio dictū fuit: ⁊ quia verba testatoris non sonant
φ executores capiāt de manu alterius inspecto cōmuni stilo: ergo nō
potest dici φ verba sunt obliqua. vt per glo. ⁊ doct. l. in eam quam. C.
de fideicommis. ⁊ not. Barto. in. l. secunda C. cōmunia. de leg. ⁊ in di
cta. l. cēturio. ¶ Nec predictis obstat id qd traditur per Bar. in dicta
sua disputatione incipiente filium adultum: qr ibi loquiẗ in substitu
tione facta filio adulto quo casu clarum est φ non pōt valere iure pu
pillaris: nec facio vim φ i dicta substitutiōe testator nō dederit substi
tutū in bonis pupilli: sz simpliciter videatur substituisse i bonis suis.
qr dico hoc non impedire quominus possit esse pupillaris p. l. si ita.
§. qui filio. cum ibi nota. per Bar. ff. de bonorum possess. ṡm tabu. ⁊ ita
proprie loquitur Bar. in dicta. l. centurio. dum attingit questionē no
strā: ⁊ procedit hec cōclusio etiā si executores dati in testamento essent
mortui tēpore mortis dicti Christophori impuberis: quia tunc succe
dit episcopus loco eorum secundum Ange. in dicta. l. centurio. ⁊ Bar.
in dicto consilio incipiente Bartolum rufoli ⁊c.

Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. lij.

1 ¶ An sufficiat quod publicatio facta fuerit in curia.
2 Legatus de latere non potest donare res priuati.
3 Ingrediens in possessionem ex permissione iudicis non citata parte que debuit citari incidit in penam. l. meminerint.
4 Quando executio est facta parte non citata.
5 Habens titulum donationis a legato cum prescriptione quadriennij non videtur inquietari.
6 Lex omnes. ⁊. l. bene a zenone. C. de quadrien. prescrip. quomodo intelligantur. 7. 9.
8 Ecclesia an approbat dispositionem. l. oēs. ⁊. l. bene a zenone. C. de quadrien. prescrip.
10 An confirmatio facta per pontificem de his que gesta fuerunt per legatum valideẗ ipsius gesta.
11 Clausula ex certa scientia tollit defectus iuris naturalis.
12 Confirmatio non trahitur ad iniusta.

¶ Consilium. lij.

¶ An sufficiat constitutionē apostolicam fuisse publicatā in curia ad hoc vt liget omnes prouinciales. An si missio facta est parte nō citata afficiat si nō sit appellatum. que requirantur vt emēs a fisco rē alienā sit tutus: circa hoc ponunt plures no. limitationes ad. l. oēs. et l. bene a zenone. C. de quadri. prescri. quid operetur generalis cōfirmatio apostolica cum clausula ex certa scientia: ⁊ cum clausula supplētes omnes defectus de plenitudine potestatis.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. In cā ⁊ lite vertēte inter Nicolā ⁊ Petrūpaulū de monte maiore ex parte vna agētes ⁊ Joanē de zanettis de fano ex alia se defendentē: i qua als cōsului p dictis agētibus: ⁊ illi cōsilio etiā subscripserunt plures celeberrimi doctores perusini. nunc trāsmisse sunt nōnulle dubitationes per clarissimū dñs iudicare debentē que ⁊ si ostendant dñm iudicare debentē subtiliter moueri ⁊ vt res melius intelligaẗ laudabiliter fecisse: tñ meo iudicio illis nō obstātibꝰ partes dñi iudicis sunt in pronuntiādo in fauorē dictorū agētiū. 1 ¶ Nā nō obstat φ per literas apostolicas mādatū fuerit quibuscūq̄ hominibus terrarū ⁊ locorū sub vicariatu Sigismūdi malateste consistentiū: quatenus infra spatium quinq̄ mensium a die publicationis dictarū literarū imediate currentiū deberēt se ab omni superioritate ⁊ obediētia dicti Sigismūdi se subtrahere cū comminatione φ si parere cōtēpserit papa eos tanq̄ inobediētes bānitos ⁊ hostes ecclesie i seruitutē redigebat: ⁊ eos voluit posse tanq̄ seruos venūdari ⁊ bonis suis oibus spoliari a quocūq̄: qr in consilio respondi φ nō ɔstabat φ dñs Jacobus de burgo autor dicti Ludouici vel dictus Ludouicus fuerint de illis qui infra spatiū quinq̄ mensium a die publicationis dictarū literarum cōtempserint parere preceptis romani pontificis: qr non liquebat de die publicatiōis que tā de iure q̄ ex forma dictarū literarū requirebatur ⁊ ibi etiā deduxi qualiter dicta publicatio fieri debuerat. nō aūt in dictis dubitationibus deducitur qd non regrebatur φ in puīcia fieret dicta publicatio literarū ex quo facta fuerat publicatio Rome in curia vbi verisimiliter omniū hominū est concursus: ⁊ allegaẗ φ Jo. an. ita voluit in data sexti libri. ⁊ Pau. de liaza in proemio cle. ⁊ Anto. de but. in. c. ij. de cōsti. ergo de istis autoritatibus mentionē feci in dicto consilio: ⁊ nunc etiam respōdendo addā his que i cōsilio deduxi: ⁊ dico φ Jo. an. in data sexti libri nō firmat istud. nam dicit φ in hoc fuerūt opi. quas refert Joā. mo. in. c. in generali. de reg. iur. in sexto. ⁊ dicit Joan. an. φ summe in hoc casu necessaria esset declaratio ⁊ aliter nō decidit. Similiter Pau. de liaza. i proemio cle. in pe. colū. nihil ad hoc allegat nisi quia finaliter dicit de hoc notari per Jo. and. in data sexti libri. vbi vt dixi nō decidit. sed Anto. de bu. in dicto. c. ij. tenet φ de iure nō sufficiat publicationem factā fuisse in curia per id quod habetur in autēti. vt facte noue cōsti. vbi requiritur φ fiat etiam publicatio ⁊ intimatio in prouincia. est verū φ Anto. de but. defert cōsuetudini ⁊ hoc nō negaui nec inficiatus sum in cōsilio φ vbi constaret in iudicio de cōsuetudine esse φ solū attendatur publicatio facta Rome deberet illud seruari. Joā. de imo. in d. c. ij. ponderat ibi esse glo. fi. volētem φ publicatio constitutionū etiā papaliū debet fieri etiam in qualibet puīcia: vbi seruari debet sicut in constitutionibus imperialibus per tex. in dicta autē. vt facte no. cōsti. ⁊ istā opinionem ipse approbat tanq̄ de iure veram: quia cū nō reperiatur in hoc ɔrium esse statutū de iure canonico dz stari iuri ciuili

per id

per id quod legitur ꝛ notatur in.c.j.de operis no.nun.ꝛ per no.ꝑ glo. in data sexti libri.dñs Abbas in.d.c.ij.etiam nõ approbat dictã opi. ꝙ sufficiat sola publicatio in curia per id quod habet in.c.j.de postu. prela.ꝛ in.c.quod dicitis.xvj.distinctio.que iura ſm cũ videntur concordare cum eo qđ habetur de iure ciuili in dicta autẽ.vt noue fac.constitu.ꝛ etiã adducit dictam rationem quod cuꝫ non reperiatur contrarium dispositũ de iure canonico standũ est iuri ciuili:ꝛ certe valde debilis videtur ratio illa que adducebat pro illa parte.s.qđ in constitutione papali sufficeret sola publicatio in curia absq; alia particulari publicatiõe per prouincias:ꝛ secus in cõstitutione iperiali eo qꝛ dicebat.ꝙ impator hꝫ huc ꝛ illuc discurrere:sꝫ papa hꝫ pedes nõ plumeos sed plũbeos:stabilisq; manẽs dat cũcta moueri:ideo sufficiat sola publicatio in curia:hec sunt verba q̃ refert Joã.andr.in data sexti libri. nam cũ tractetur de ligãdo puinciales lõge distãtes ab vrbe quos iniquũ est affici tam graui pena nisi a die sciẽtie.l.fi.ff.de decret.ab ordi. fac.l.generali.C.de tabula.li.x.ꝛ.d.c.ij.q̃uis papa stabilꝰ resideret in loco sue residentie quã imperator:non per hoc tamen sequitur ꝙ sua constitutio facilius perueniat ad noticiam prouincialiũ longe distantium q̃ constitutio facta ab imperatore.facit.c.quosdã.ꝛ.c.quanto.de presum.ꝛ id quod habetur in.c.fina.qui matrimo.accusa.pos.vñ cum habeamus pro ista parte tex.in dicta auten.vt facte no.cõsti.ꝛ autoritatem glo.in.d.c.ij.que de iure est magis cõmuniter approbata a doc.vt patet ex predictis non est discedendum ab ea.ꝛ presertim in cõstitutione penali ꝛ acerbissima cũ pene sint in dubio restringende.l.si preses. ff.de pe.ꝛ in regula in penis.¶Preterea nõ cõstat de publicatiõe facta Rome.nã licet sint in camera registrate nõ sequitur ergo sunt publicate.qꝛ aliter fit publicatio.vt in.§.hec igitur.in auten.de mãda.pri.vt dixi in cõsilio.¶Nec obstat ꝙ dicatur esse probatũ per plures testes famã publicã fuisse in prouĩcia de dicto precepto seu decreto apostolico:qꝛ ad hoc meo iudicio est multipliciter ꝛ sufficiẽter respõsum in cõsilio quia dicte litere apostolice nõ ligabãt nisi ex die publicationis:ꝛ extunc incipiebat currere tempus dictorũ quinq; mẽsium vt in eis cõtinetur:vnde ante non ligabantur etiã sciẽtes.vt.l.vnica.§.fina.ꝛ ibi no.Bal.C.de cadu.tollen.preterea non est probatum legitime ꝙ in locis in quibus erãt dictus dñs Jacobus ꝛ Ludouicus fuerit illa publica vox ꝛ fama:ꝛ qꝛ de hoc dictum fuit opportune in cõsilio:ideo nõ repeto ꝛ per hec puto esse satisfactũ circa primum dubium.¶†Circa 2 secũdum dubium dum dicitur ꝙ dñs legatus de latere donare potuit dicto Joãni dicta bona vt fecit eo quia modica fuerũt per no.per doct. maxime per dominuꝫ Abbatem in.c.itellecto.de iureiur.cuꝫ suis concordantiis:quia respondeo ꝙ allegata in contrariuꝫ procedunt qñ donaret de rebus spectãtibus ad rempublicã cuius administratio sibi cõcessa est:sed de rebus priuati hoc facere non potuit.l.si priuatus.ff.q ꝛ a quibus.ꝛ.l.totiẽs.ff.de pollicita.ꝛ precipue sine causa iusta.vt no. specu.in titu.de lega.§.nũc ostẽdendũ.versi.lvij.dictus aũt dñs legatꝰ id fecit ex causa iniusta.s.ex causa priuationis facte cõtra dictos dominum Jacobũ ꝛ Ludouicũ tanq̃ hostes ecclesie:quod quidẽ facere non 3 potuit eis non citatis vt in cõsilio firmiter ostendisse puto.¶†Nec ad hoc obstat dum dicitur ꝑ aduersarios ꝙ cũ potestas senagalie ꝑ nuntium suum posuerit dictũ Joannẽ in tenutã dictorũ bonorũ debebat dictus ser Nicola.ꝛ Ludouicꝰ appellare al's nõ datur sibi remediũ recuperande possessionis ꝑ notata ꝑ Bar.in.l.meminerint.C.vnde vi. qm̃ ad istud respondetur ꝛ ad hoc bene aduertat dñs iudicãs qꝛ Bar. in.d.l.meminerint.vult ꝙ si quis ex ꝑmissione iudicis ingreditur possessionẽ fundi nõ citata parte aduersa q̃ citari debuit incidit in penam dicte.l.meminerint.qꝛ cadit a iure suo si ꝑ se sine executore apprehendat possessionẽ:sed si per executorẽ inducatur in possessionẽ fundi non hꝫ locũ pena dicte.l.meminerit.sꝫ deberet aduersario succurri ꝑ appellationẽ ſm formã.l.ab executione.C.quoꝝ ap.non reci.non autẽ dicit Bar.ꝙ executio ꝛ immissio valeat qm̃ etiã si actus sit nullꝰ põt ab eo appellari.l.carmelia pia.ff.de iure patro.l.qdã mulier.ff.fami.ercis.et ꝙ nõ sit necesse appellare ꝛ aliis remediis possit ꝑuidere:declarat ipse 4 met Bar.aperte in.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iudi.i ver.†sꝫ quero quid si facta fuit executio parte nõ citata ꝛc.vbi querit qđ si facta fuit executio parte non citata vbi citari debuit vel aliter est erratuꝫ respõdet ꝙ potest appellari quasi excedat modus dicta.l.ab executione.sed si non appelletur tũc dicit ꝙ si dicta missio in possessionẽ facta erat in actione personali non constituit pignus pretoriũ:ꝛ sic nõ acquiritur ius immisso ꝛ poterit anteq̃ per iudicẽ procedatur ad vẽditionẽ dicte rei reuocari ex officio iudicis adhibita summaria cognitione.vt in.d.l.a diuo pio.§.si super rebꝰ.sed post venditionem haberet necesse aduersariꝰ se facere actorẽ in iudicio ordinario ꝛ rem vendicare.d. l.a diuo pio.§.si post ad ꝗ̃tũ.ꝛ.l.j.C.de prescrip.xxx.ann.ꝛ.l.pe.C.si vẽ. pigno.ag.si vero dicta immissio in possessionẽ facta esset in actiõe reali parte non citata ꝛ non esset appellatũ:dicit ꝙ infra annum poterit aduersarius nõ citatus petere quod per officiũ eiusdem iudicis summarie poterit obtinere in effectu reuocationẽ:ꝛ ꝙ ad executionem non procedatur:si aũt elapsus esset annus potest aduersariꝰ agendo ordinarie rem vendicare non obstãte dicta immissione per.l.si qs emptionis.§.sed ꝛ si qs.C.de prescrip.xxx.an.ergo in proposito nostro audiri i hoc iudicio ordinario debuerũt dicti agẽtes.Quod autẽ dicta immissio in possessionẽ facta parte non citata dicatur nulla est clarũ per l.fina.C.si per vim vel alio modo.ꝛ.l.si deserta.C.si propter pub.pẽsita.ꝛ.c.licet ebristus.de preben.in.vj.imo per talem immissionem non priuat prior possessor nõ citatꝰ possessiõe sua per dicta iura.ꝛ no.Innocẽ.in.c.quoniam frequenter.vt lite nõ cõtest.ꝛ Bart.in.l.ij.C.vbi in rem actio.in ver.quero vtrũ sententia lata cõtra colonuꝫ ꝛc.ꝛ in.l.peregre.§.quibus.ff.de acqui.pos.ꝛ expressius in proposito nostro ponit ¶Pet.de ancha.in cõsilio.cxxv.incip.in christi nomine satis inaduertẽter ꝛc.ꝛ Joãnes de Imo.in dicta.l.a diuo pio.§.si post aditũ.¶Circa tertiũ†in quo dꝛ ꝙ dubiũ facit cõtra dictos agentes:quia cum ha- 5 beat dictus Joannes titulũ donationis a dño legato ꝛ possederit etiã per quadriennium ꝛ vltra nõ videtur ꝙ ipse possit inquietari per ea que habentur in.l.omnes.ꝛ in.l.bene a zenone.C.de quadriẽ.prescri. ꝛ in.§.si.insti.de vsuca.ꝛ posito ꝙ dicti agẽtes ius aliquod haberẽt in dictis bonis debẽt agere contra fiscum infra quadrienniũ vt in dictis legibus:quia respondeo primo ꝙ dicta iura contra fiscum habẽt locũ quãdo fiscus dicta talia bona possidebat.ꝛ illa sic per eũ possessa tãq̃ sua alienauit.nam fiscus possidens dicitur quodãmodo partẽ habere in re quia a possessione causat dominiũ.l.j.in prin.ff.de acquiren.pos. l.traditionibus.C.de pac.merito tãq̃ habens cõmunionem in re potest totã rem in alium transferre.l.multum.C.de com.re.alie.ꝛ ita declarat ꝛ limitat dicta iura Jac.de are.Cy.ꝛ Bal.in.d.l.multũ.ꝛ Bal. in.l.prima.C.de heredi.vel ac.ven.ꝛ hoc sensit etiã glos.in.l.fi.C.si aduer.fiscũ in glo.j.ibi dum dicit secũdo vendit vt alienã ob aliquod debitũ sibi cuius rei possessionem nunq̃ habuit ꝛc.iunctis his que gl.dixerat in prin.de fisco vendente rem alienã vt suam quia innuit ꝙ primus casus scilicet quando fiscus vendit vt suã procedit quãdo eã possedit:ꝛ ita etiã intelligit Barto.in.l.fi.C.si cõtra ius vel vti.pub.dũ allegat.l.fi.C.de quadrien.prescrip.sed dictas res nunq̃ possedit fiscus sꝫ dominus Jacobus ꝛ Ludouicus vsq;quo Joãnes apprehendit possessionem vt etiã presupponitur esse probatũ:ergo non sumus in casu. 6 ¶Secundo respondeo ꝙ†.d.l.oẽs.ꝛ.l.bene a zenone.ſm ¶Pe.Cy.ꝛ Bal.in.d.l.multũ.loquunt de venditione facta de re aliena ab imperiali crimine de plenitudine potestatis:qꝛ inferior nõ potest rem alienam alienare auferendo dominiũ vero domino.l.si priuatus.ff.qui ꝛ a quibus.l.totiens.ff.de pollici.ꝛ dixi in cõsilio.sed cõstat ꝙ plenitudo potestatis non est apud legatũ de latere:vt in.c.qđ translationẽ.de offi.lega.no.in.c.fi.de hereti.in sexto.cum si.¶Tertio respondeo†ꝙ di- 7 cta iura procedũt quãdo fiscus imperialis vendit seu donat rẽ aliquã vt suaꝫ simpliciter.nã tunc statim emptor vel donatarius est securus. Interdum autem fiscus vendit rem vt suam ex causa adiecta:ꝛ tunc nõ est securꝰ:ita singulariter dicit Saly.in.l.j.C.de here.vel actio.vẽ. per.l.nec vllã.§.item si quis a fisco.ff.de peti.here.ibi enim vendidit fiscus vt heres.vnde si nõ est heres potest euinci emptori ꝑ illũ ad quẽ pertinet vt ibi:qđ reputat no.Saly.ita est in proposito legatus in eodẽ actu priuat dictos dñm Jacobũ bonis suis ꝛ pro priuatis haberi decreuit ꝛ dicta bona vigore dicte priuationis concedit ꝛ donat dicto Joãni vt ostẽdũt precedentia que dãt intellectũ ad sequentia.l.si seruꝰ pluriũ.§.fi.ꝛ.l.qui filiabus.ff.de legatis primo.ꝛ per consequens cum videatur concessisse dicta bona pro iure qđ ipse habet tãq̃ legatus in dictis bonis ex causa dicte priuationis:igit si dicta priuatio nõ valuit vt opportune deduxi in cõsilio:sequitur ꝙ dictus Joãnes nõ est ex ꝛ di- 8 cto titulo securus.¶Quarto†respõderi potest ꝙ ecclesia non recipit nec approbat dictam dispositionẽ positã in.d.l.oẽs.ꝛ in.d.l.bene a zenone.adeo ꝙ si imperator alienaret in ecclesiã aliquo titulo rẽ alienã tanq̃ esset imperatoris ecclesia nõ approbat ꝙ ipsa sit secura imo poterit inquietari ecclesia a vero dño.vt est gloss.not.ꝛ ibi Archi.xij.q.ij. quicunq; militũ in verbo consensit.ꝛ.xvj.q.iij.in.c.placuit.el primo.ꝑ illum tex.sapit enim iniquitatẽ auferre dominium rei sue priuato cum sit contra ius naturale ꝛ gentiũ.vt plene not.in.l.fin.C.si cõtra ius vel vti.pub.ꝛ in.l.prima.ff.de cõstitu.prin.ꝛ ideo ecclesia tã durã grauẽ ꝛ penalẽ dispositionẽ respectu priuationis dominij contra ius cõmune pro se recipere ꝛ approbare noluit:ꝑ hoc apparet multipliciter respõsum ad no.per Bar.in.l.itẽ venisit.§.ait senatus.ff.de pe.here.vbi loquitur in his que iure cõmuni fisco.applicantur:nam applicabuntur etiam fisco ecclesie romane.Quod aũt nõ habeãt etiã locũ dicte leges qñ imperator rem alicuius ecclesie donaret illud est etiã expeditum.vt no.gloss.ꝛ docto.in.c.ij.de rebus eccle.nõ alie.ꝛ Salr.in.d.l.bene a ze- 9 none.¶†Quinto respondeo ꝙ dicta iura locũ habent qñ vẽditio rei fieret ab imperatore vel augusta vel a procuratore specialiter ad illaꝫ alienationem constituto.secus aũt si vẽditio fieret per generalẽ procuratorẽ fisci vel cesaris:qꝛ tũc nõ vꝫ vẽditio talis rei aliene qñ in gñali mãdato non venit.ar.l.creditor.§.lucius.ff.de man.ꝛ.l.si pater.ff.que in frau.cre.ꝛ hanc limitationẽ signanter tradidit Bal.in.l.j.C.de ven. rerũ fiscã.cũ priuato.cõ.li.x.igitur in proposito donatio facta a dicto gñali legato nõ habẽte spãlẽ cõmissionẽ alienandi res de qbus nũc est questio non trahit ad huiusmodi donationẽ:saltẽ q̃tũ ad hoc vt in ca 10 locũ habeat dispositio dictoꝝ iuriũ.¶†Circa quartũ dubiũ i quo fit dubitatio an cõfirmatio facta per romanũ pontificẽ de his q̃ gesta fuerũt per dictũ legatũ conualidet dictã donationẽ fuit per dictos dños cõsulẽtes ꝛ ꝑ me vt arbitror opportune rñsum pluribus modis in cõsilio:ꝛ nõ obstat si aduersarij nũc ꝫ responsiones replicant ꝙ q̃uis cõfirmatio sedis aplice non trahat ad actũ in quo fuit defectus citatiõis

qui est defectus iuris naturalis cum in casu nostro non requirebat citatio eo q2 inobedientium bona tanq3 hostium occupanti cõceduntur sine citatione: q2 respõdeo ꝙ negat dños Jacobũ z Ludouicum fuisse de illis inobedientibus z hostibus: de quibus loquunt prime lre apostolice q2 non apparet ꝙ ipsi infra quinq3 mẽses a die publicationis dictarũ literarũ cõtempserint obedire: vt patet per ea que dixi.s.in.j. dic circa publicationẽ literarũ: z priuatio qua dr fecisse dictũ dñm legatũ fieri nõ potuit pte nõ citata. vt in cle. pastoralis. de re iu.c.j. de cã pos. cũ si. nõ obstat etiã immissio facta in possessionẽ p potestatẽ finigalie iũctis notatis p Bart. in d.l. meminerint. q2 supra rñdi in secũ-
11 do dubio. ¶ Nõ obstat dũ dr ꝙ in cõfirmatione pdicta† est clausula ex certa sciẽtia q̃ tollit defectus iuris naturalis p.l. quidã cõsulebat. ff. de re iu. q2 rñdeo ꝙ ibi loquit in defectu inducto a iure ciuili. vt p3 in.l. cũ pter. ver. natura. ff. de iudi. z declarat et Bar. notabilr in.l. si q̃ramus ff. de testa. z dicit expresse Bal. in.l. bonorũ. in scda. §. q admitti. z in.l. barbarius philippus. in.xv. col. ff. de offi. pto. z Anto. de but. in repetitione.c. cõsultationibus in.xij. col. de iure pa. ꝙ 3 defectũ iuris naturalis nõ cadit dispẽsatio: allegãt no. p Inn. in si. in.c. sciscitatus. de rescri. cũ si. itẽ rñdeo ꝙ posito ꝙ papa vel impator possent ex certa scia dispensare circa ea q̃ sunt iuris naturalis nõ auferendo tñ defensionez iuris naturalis alteri: tñ citationẽ z defensionẽ iuris naturalis tollere nõ pñt p dictã cle. pastoralis. dixi in cõsilio z ibi rñdi et ꝙ clausula ex certa scia nõ trahit nisi ad ea de quibus presumit papã habere sciam vt ad ea q̃ in iure cõsistũt. vt no. Bal. in.l.fi.C. sniam rescin. nõ pos. nec ad hoc obstat ꝙ p aduersarios dr ꝙ de ista donatiõe fit mẽtio in cõfirmatiõe saltẽ cũ nulla alia donatio appareat q2 rñdeo ꝙ imo de ista donatiõe in spẽ nõ fit mẽtio sed in gñe: z presupponit et mihi in facto ꝙ de pluribus alijs donationibus factis a dicto legato cõstat: z sic nõ põt dici ꝙ habuerit scientiam põtifex de ista. z sic ꝙ senserit de ista tanq3 de ea informatus.l. põponius scribit si frumẽtũ. §.fi. ff. de rei ven. z.l. si
12 qs seruũ. §. si inter. ff. de leg. ij. z gñalis† cõfirmatio nõ trabitur ad iniusta. vt inquit Bart. Bal. z Ang. in.l.j. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. per id qd habet in.c.j. de iureiu. li. vj. z notat Cy. z Bal. i.l. cũ op3 in prin.C. de bo. q̃ li. z Cy. in.l. ex his. C. de dona. inter. z Bal. in.l.j. ff. de cõsti. prin. z in.l. oẽs ppli. in. vj. col. ff. de insti. z iur. ad hoc tert. in.c. j. in prin. in ti. p quos fiat inuestitu. ꝙ aũt dicta priuatio z cõcessio fuerit iniusta tãq3 facta de re aliena p3 ex.s. deductis. nõ obstat et in clausula supplentes oẽs defectus zc. q2 illa gñalis clausula non trahit ad defectus nõ specificatos nec ad defectus iuris naturalis vt est citatio z defensio. vt no. Arc. l. vj. di. genomanẽse. z Spe. in ti. de leg. §. nũc ostẽdendũ. ver. xviij. cũ alijs q̃ allegaui in cõsi. z sic dato ꝙ papa et potuisset ex certa scia in spẽ tollere defectus iuris naturalis: tñ illa gñalitas nõ trahit ad istos defectus. Alie rñsiones etiã colligunt ex deductis in cõsilijs quas recẽsere superuacuũ esset. Ex his igitur apparet iudicio meo resoluta esse oĩa que per partẽ aduersam cõtra agẽtes obijciũtur ẽm quod ex dubijs transmissis colligere potui. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. liij.

1. ¶ Instrumẽto publico absq3 corroboratione testium datur plena fides z pro eo presumitur.
2. Testes producti ad reprobandum testamentum debent esse idonei.
3. Excipiens de aliquibus presupponit reliqua esse vera.
4. Sufficit quod notarius recipiat pro donatario absente.
5. Uerba disponit vult z relinquit sunt apta ad omnem speciez vltime voluntatis.
6. Non nocet imperitia testatoris qui testamentũ appellauit codicillos.
7. Testamentũ in quo est institutio si testator dicat volo illam institutionem valere iure codicillorum non potest valere.
8. Filiusfamilias nõ potest testari sed bene donare causa mortis cum cõsensu patris.
9. Donatio causa mortis est species vltime voluntatis.
10. Testes contradicentes vni alteri neutri creditur.
11. Ubi est clausula cõsueta apponi semper notarius intelligitur rogatus.
12. Testis falsus si in vno repellitur in toto repellitur.
13. Titulus hereditatis locupletis debet esse titulus lucratiuus.
14. Falsum non committitur vbi damnum non infertur alteri.
15. Unus testis excusat a dolo z calumnia.
16. Testes recepti post publicatas attestationes super capitulis directo contrarijs parte cõtradicente non probant.
17. Per testes dicentes se non recordari non inducitur reprobatio instri.
18. Testator relinquens rem particularẽ filio z dicat omnni meliori modo filius illud habet iure institutionis.
19. Falsum non committitur in instrumento vbi testis deponit non super parte instrumenti.
20. Notarius quando est bone fame potius presumitur ꝙ aliquid fecerit per errorem q̃ falsẽ.

¶ Consilium. liij.

¶ Quid deponere oporteat testes vt reprobent instrumẽtũ: z plura ad sustinendum vnum testamentum inualidum valere in vim donationis causa mortis.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio. in cã z lite vertente inter Lucã de sutolis suo noĩe. z vt patrẽ z legitimũ administratorem Thome z Cesaris filiorum suorum ex parte vna agentẽ z filios ac heredes magistri Andree de victorijs ex alia se defendẽtes: viso processu dicte cause z oibus scripturis mihi trãsmissis vna cũ his q̃ in iure egregie allegata sunt p eximiũ dñm aduocatũ dicti Luce qrit principalr an stantibus attestationibus testiũ pductorum ad impugnationẽ instrumẽti asserte donatiõis cã mortis facte vt dr p dñam Stariã filiã dicti Luce infringat fides z virtus dicti instrumẽti z donationis: z an etiã fides dicti instrumẽti infringatur ex eo ꝙ allegauit factas esse nõnullas additiones p notariũ ad ptocollũ i quo est originalis scriptura dicti instri: z omissis nõ necessarijs vr mihi de iure cõcludendũ dictũ instrm subsistere z pbare saltẽ quo ad donationẽ cã mortis factã p dictã dñam Stariã fratribus suis
1 z hoc pbat maxime ex infrascriptis. ¶ Nã† instro publico absq3 alia corroboratiõe testiũ p eo deponentiũ dat plena fides z p eo psumit nisi aliud pbetur.l. cũ pcibus. C. de pba.l. optimã. C. de contrahẽ. z cõmit. stipu.c. ij. de fide instru. vñ non puto oportere insistere an p testes pductos in cã sit approbata notula instri seu dicte donationis. s3 vis est in discernendo an sit improbata p testes: adeo ꝙ eius virtus sit ener-
2 nata z extincta: z circa hoc est† attendendũ ꝙ testes q pducunt ad reprobandũ instrm dñt esse idonei z omni exceptione maiores. d.l. optimã. z insti. de inuti. stip. §. item verborũ. z ibi no. z debent reddere sufficientem cãm dicti sui etiamsi de ea nõ essent interrogati. z notabilr voluit Ja. bu. in sua disputatiõe quã refert z sequitur Bal. in.l. pñbyteri. C. de epis. z cle. in vlti. col. in ver. quero vtrũ tabellio zc. videndũ est igitur an ita sit probatũ contra dictum instrumentum per testes pductos contra iustinum. Et primus testis est dñs Bartholomeus z iste nõ pbat saltẽ quo ad infringendũ donationẽ cã mortis factam fratribus dñe Starie p3 q2 in instrumẽto predicto z etiã in nota vulgari extracta in substãtia de dicto instrumẽto sup qua sunt examinati testes: continetur ꝙ post mortẽ dicte dñe Starie z etiam post mortem filij ipsius dñe Starie ipsa disposuit voluit z reliquit dictis fratribus dñe Starie z notario pro eis stipulanti et recipienti residuum dictarũ suarum dotiũ: z dictus primus testis nõ dicit ꝙ istud non fuerit ita dispositũ per dictã dñam Stariam: imo dicit ꝙ ipsa domina disposuit quasi vt in dicta nota vulgari continetur z solũ excipit ꝙ non dixit ꝙ relinqueret Andreã filium suum donatarium sed qd dixit ꝙ relinquebat eum heredẽ vniuersalẽ: z etiam dicit ipsam adiecisse clausulã codicillarem solum per illa verba voluit valere iure testamenti vel codicilli: z sic negat illa alia verba notarij vcz vel iure cuiuslibet alterius vltime volun-
3 tatis: z sic exceptio† facta ab ipso teste de aliquibus ostendit ꝙ excipiẽs voluit z intellexit reliq contenta in dicta nota tanq3 vera firma manere in. §. vt autẽ lex. in auten. de non alie.l. quesitũ. §. deniq3. ff. de fundo instruct. leg.l. tribunus. §. fina. ff. de testamen. mili. z negari non potest ꝙ dictus testis in dicto suo concludenter non dicit ꝙ non fuerit facta illa dispositio ptinens ad fratres dñe Starie eo modo quo in instrumento seu in nota vulgari extracta ab instro continet: ergo in ea parte non reprobat scripturã: cum dictum testis debeat de necessitate cõcludere z si est ambiguuz interpretatur cõtra producẽtem. c. in presentia. de proba.l. neq3 natales. C. eodem ti. cum si. s3 ita est ꝙ dicta verba de qua in instrumento seu in nota vulgari important factã fuisse donationẽ causa mortis per stipulationẽ dictis fratribus mulieris. nã donatio causa mortis põt fieri causa mortis ipsius donantis z causa mortis alterius.l. nec fratris. z ibi no. C. de dona. causa mortis. z i.l. mortis causa capimus. in princi. ff. eodem titu. ita fuit in proposito: q2 mulier causa mortis sui z causa mortis Andree filij sui contulit seu donauit fratribus ipsius mulieris: z interuenit stipulatio z pñtia notarij recipientis pro dictis donatarijs. vt requiritur in dona. cã mor. in qua d3 interuenire presentia donatarij vel alterius recipientis.l. inter mortis
4 z ibi Bar. in.l. scia. in prin. ff. de dona. causa mortis. z ideo† dicit Bar. in.l. damus. §.j. eo. ti. ꝙ sufficit ꝙ notarius recipiat pro donatario absente. vt et est de mẽte Cy. in.l.j. C. de dona. causa mor. facit.l. nõ aliter. ff. de adop.l. ij. ff. rẽ pup. sal. fore. z.l.j. §. exigere. ff. de magi. cõue. z.c. q̃ q̃ de vsur. l. vj. z olim debebat interuenire stipulatio: hodie aũt pactũ nudũ sufficit ẽm not. per glo. z docto. in.l. cũ pater. §. meuio. ff. de leg. ij. z in.l. ij. C. de iure do. z no. Cy. i. d.l.j. C. de do. causa mor. z Bar. i.l.j. ff. codẽ titu. cum si. z sic modus ineundi dictã dispositionẽ declarat et indicat qualem voluerit dispositionem facere ipse disponens.l. illud §. tractari. ff. de iure codicil.l. non codicillũ. C. de codicil. z in dubio debet fieri interpretatio ꝙ disponens videatur elegisse viã per quam sua dispositio sustineat z valeat.l. si miles qui destinauerat. ff. de testamẽ. mili.l. meuius. in prin. ff. de legatis secundo.l. quot. ff. de rebus dub. z cõstat ꝙ verba illa mulieris cõferentis i fratres fuerũt apta ad dona-
5 tionẽ causa mortis† dum dixit disponit vult z relinquit zc. que verba sunt apta ad oẽm speciem vltime voluntatis. vt patet in. §. disponat. in aut. de nup.l. iij. C. communia de leg.l.j. §. fi. ff. de tab. exhib. z p not. in.l. his verbis. ff. de here. insti. cũ simi. z plus est q2 etiã verba impropriantur z deseruiant intentioni z actus valeat. z ẽm subiectã materiã intelligenda sunt verba.l. insulã. ff. de prescrip. ver.l. si vno. in principio. ff. loca.l. si stipulatus. in princi. ff. de vsur.l. z puto. in prin. cũ gl.
6 ff. fami. erciscun. vnde ad propositum† dicit Bald. in.l. fina. C. de cod. in vltima colũ. in ver. extra quero testator in codicillis zc. quod si testator instituit heredẽ corã septem testibus rogatis z adiecit quod voluit

institutionem

institutionē valere iure codicillorum ꝛ iure cuiuslibet vltime voluntatis ꝙ valebit iure testamenti quia ſm eū nō nocet imperitia testatoris qui testamentum appellauit codicillos cum intentio sua fuerit habere heredē ꝛ omnia sint solenniter acta. arg. no. in. l. si librarius. ff. de regu. iur. ꝛ bene probatur etiā in. l. testamentū cū ibi no. per Bal. ꝛ Saly. C. de testa. ꝛ not. Bal. in. l. imperator in prima col. ff. de sta. ho. ita etiā dicit Ange. in. d. l. fi. in fi. C. de codi. vbi etiā pro hoc allegat. d. l. si miles

7 qui destinauerat. bene faciunt† no. per Joā. and. in addi. Spe. in ti. de instru. edit. §. compendiose in additione incipiente ad intellectum: vbi secut⁹ Dy. voluit ꝙ si testator instituit filios heredes corā septē testibus ꝛ dixit velle illam institutionem valere iure codicillorum certe si non potest valere iure codicillorum in quibus non potest dari directo hereditas. l. ij. C. de codi. valebit vt testamentum per. d. l. non codicillū cū alijs allegatis per Dy. in disputatione que incipit paterfa. ꝛ sequūtur moderni vt Paul. de cast. in. l. ij. ꝛ in. l. fi. C. de codi. ꝛ in. l. sceuola in lectura bononieñ. ff. ad treb. igit in ꝑposito cū nō possit dicta dispositio valere vt testamentū debet intelligi ꝙ voluerit donare causa mortis attento ꝙ fuit facta mentio mortis: vt patet ex scriptura. vnde dicimus ꝙ si dico ꝓmitto tibi post mortē meā bona mea videar tibi donare causa mortis vt no. glo. ꝛ doc. in. l. fi. C. de pac. ꝛ Bart. in. l. stipulatio hoc modo cōcepta. ff. de verb. obli. ꝛ not. in. l. scia. ff. de dote preleg. cum si. ꝛ licet institutio heredis facta fuerit per dictā dominā Stariā instituentē filium. que quidem institutio heredis denotat eā voluisse testari. d. l. non codicillū tamen dico ꝙ in illa parte institutio non valuit

8 q2 erat filiafamilias† que nō potuit testari sed bene donare causa mortis cum consensu patris prout interuenit. l. senium. C. qui testa. fa. pos. ꝛ. d. l. tam is. §. i. vnde cū non potuerit sua dispositio sortiri effectum in illa parte dispositionis ꝛ relicti facti filio in qua quidē parte nō interuenit presentia dicti Andree pupilli nec alterius pro eo recipiētis nō est putandū per hoc dictam dominā Stariā voluisse in totum eligere viam testandi per quā omne suum iudiciū deficeret vt optime probat ter. in ratione sui in. d. l. si miles qui destinauerat vbi miles elegit velle testari iure communi vt q2 rogauit septem testes vt suo testamēto adessent ꝑut in testamentis iure communi condendis requirebatur tamē inter illos testes repertum est aliquos esse inhabiles adeo quod iure communi valere non poterat: certe sustinebitur vt valeat iure militari ꝛ sic ex priuilegio militū cui non est verisimile disponentē voluisse nuntiare eo casu quo aliter deficeret iudicium suum. Accedit quia vtile per inutile vitiari non debet vt est regula iuris ꝛ in proposito patet in d. l. si miles qui destinauerat. ex his ergo apparet ꝙ iste testis non infert necessario dictā dispositionē domine Starie quo ad fratres eius valere nō posse in vim donatiōis causa mortis: ꝛ hoc tāto magis procederet stāte clausula codicillari eo mō q̄ adiecta reperit̄ i scriptura scilicet ꝙ volebat illā suam vltimam voluntatem valere iure testamenti vel codicillorū vel alterius cuiuslibet vltime volūtatis prout melius

9 posset quo casu intelligitur etiam de donatione causa mortis † que est species vltime voluntatis. l. fi. C. de dona. causa mortis. ꝛ instit. de dona. §. i. ꝛ cū facta sit specialis mētio de testamēto ꝛ codicillis illa sequētia verba scilicet iure cuiuslibet vltime voluntatis nō possunt referri nisi ad donationē causa mortis ideo perinde est ac si de ea facta eēt specialis mentio. l. ij. ff. de liber. ꝛ posthu. facit. c. qui ad agendum de procurato. in. vi. ita voluit Federi. de senis consilio. cccviij. incipiē. qm veritas ꝛc. ꝛ Guil. de cu. in. l. i. C. de codi. quē sequi videtur Bald. in. l. cū quā in quinta vel sexta columna. C. de fideicom. ꝛ in. l. labeo in princip. ff. de pact. ꝛ in repetitione. l. i. C. de sacrosan. eccle. in. v. colū. in versicu. quinto queritur ꝛc. ꝛ ita etiam tenuit Odof. vt refert Bal. insti. quib⁹ nō est permissum facere testa. in princ. ꝛ Angel. ꝛ Pau. de ca. in. l. qui in potestate. ff. de testa. ꝛ Joan. de Jmo. ꝛ Ludo. romanus in. d. l. tam is. §. i. ꝛ hoc quando interuenit presentia illorum qbus relinquebat vel presentia alterius recipiētis pro eis vt fuit in casu nostro: alias autem procederet opi. Cy. ꝛ sequaciū in dicta. l. senium vt declarat Bal. in dictis locis. ꝛ ita etiam tenui legendo dictā. l. senium. ¶ Nec ad hoc obstat ꝙ iste testis dicat ꝙ in clausula codicillari fuit facta solū mentio

10 de testamento ꝛ codicillis quia dico ꝙ huic testi non creditur q2† quādo vnus testis cōtradicit vni alteri neutri creditur q2 vnus impugnat alterū ita dicit Joā. an. ꝛ cōiter alij post eum in. c. in nostra. de testi. sed predicto testi aduersatur alius testis scilicet Stephanus Teutonicus qui dicit ꝙ nulla fuit adiecta clausula codicillaris ꝛ ideo neutri dictorū testium credetur. ꝛ tanto magis q2 quilibet eorum non verisimilia deponit attento ꝙ dicta clausula codicillaris apposita prout reperit̄ in scriptura est consueta apponi ab ipō notario vt dicitur apparere ex

11 protocollis suis ꝛ etiā est cōsueta apponi ab alijs ꝛ de† illa tanquā cōsueta semper intelligitur rogatus notarius. l. fina. C. de fideius. ꝛ ita ibi per illum tex. notat Bal. ꝛ etiam Bal. in. l. si quis sub conditione in si. ff. de condi. insti. vbi inquit ꝙ etiam si nihil dictum fuerat a partibus tamen notarius intelligitur rogatus de clausulis consuetis. sic videmus ꝙ clausule cōsuete apponi in literis pape semper subintelligātur. c. accepimus. ꝛ ibi notant doct. de etate ꝛ qualita. c. cum. m. ferrariē sis de cōsti. facit. l. si. prius. §. i. ff. de aqua plu. ar. ꝛ. l. qō si nolit. §. q affiduè cum simi. ff. de euict. ꝛ domina Joanna testificari videtur aperte qō clausula codicillaris fuit ibi expressa prout cōtinet̄ i dicta nota quā ipsa dicit esse verā exceptis aliquibus inter que nō connumerat dictum clausule codicillaris. ꝛ sic iste dominus Bartholomeus cōtradicit pluribus testibus merito non creditur ei vt no. in. d. c. in nostra. non obstat igitur depositio dicti domini Bartholomei quia non negat qō ea que continentur etiam in instrumento publico domini zingini non fuerint dicta preter q̄ illud verbū donatarium relatum ad filium pupillum ipsius mulieris ꝛ preter illas vltimā partem clausule codicillaris. ꝛ ad hoc tendunt verba ipsius testis ibi dū dicit ꝛ nihil aliud dixit quod ipse audiuerit nec dicere potuisset quin audiuisset ꝛ si diceretur ꝙ imo intellexit iste testis ꝙ tempore quo celebrauit domina Staria dictam vltimam voluntatē dominus zinginus notarius de actu ipso rogatus nihil aliud dixit quam illud quod deponit dict⁹ testis: certe adhuc minus probaret iste testis ꝙ cōtradiceret multis alijs testib⁹ q deponunt plura alia dicta fuisse. vt patet ex dispositione mariti qui attestatur etiā dictum fuisse questo he el vostro primo ꝛ vltimo testamēto ꝛ plura alia deponit vltra testificatū domini Bartholomei. Similiter etiam dictā domina Joāna testis attestat̄ dominū zinginum alia dixisse que non dicit dominus Bartholomeus patet dum ipsa videt̄ affirmare clausulam codicillarem fuisse adiectam extense prout reperitur scripta in nota. ꝛ qō dominus zinginus dixit quod notaret dictum actum taliter qō valeret. ꝛ quod domina Staria respondit ioso no contenta. ꝛ sic ꝗ dum dominus Bartholomeus deponit quod nihil aliud dixit dominus zinginus nec dicere potuisset quin audiuisset ꝛ intellexisset generaliter sequeret̄ ꝙ falsum dixisset iste domin⁹ Bar-

12 tholomeus reprobaret̄ ex dictis depositionibus aliorum. ꝛ testis† falsus in vno repellit̄ in toto propter periurium. c. testimonium de testi. ſm communē opinio. docto. vt per doct. plene in. c. fraternitatis de heredi. ꝛ Jnnoc. in. c. cū in iure de offic. delega. ꝛ archidia. ix. dist. si ad sacras ꝛ specu. in titu. de teste. §. i. versi. item ꝙ aliquid de suo. ꝛ Oldra. in consi. xxxvj. quod incipit ad primā questionem ꝛc. ꝛ Bald. ꝛ alij post eum in. l. si ex falsis. C. de transac. ꝛ Bal. ꝛ Ang. in. l. i. §. si quis simpliciter. ff. de verbo. obli. ꝛ Bal. in. l. iij. C. de fideicō. lib. ꝛ in. l. ii. in. iij. oppo. C. de edic. di. adri. ¶ Plus dico ꝙ etiā q̄uis dicat iste testis ꝙ tēpore quo celebrata fuit vltima voluntas domine Starie non fuerit expressum qō domina Staria relinquebat Andream heredem ꝛ donatarium suorum bonorum. ꝛ quod illud verbum donatarium fuit tunc obmissum: licet reperiatur nunc scriptū: tamen per hoc nō debet dici dominum zinginum falsum commisisse q2 si domina Staria reliquit heredem suum Andream filium eius vt omnes dicunt bene dicitur esse

13 donatarius quando hereditas est locuples: q2† titulus hereditatis locupletis dicit̄ esse titulus lucratiuus. l. inter stipulantem. §. si rē ꝛ ibi no. Dy. ꝛ Ange. ff. de verbo. obli. l. si hereditatē. ff. manda. etiā si sit hereditas ascendentis per no. per glo. ꝛ Bar. in. l. si emancipata. C. de iuris ꝛ fac. igno. ꝛ no. glo. iuncto tex. ꝛ ibi ponderat Jo. de Jmo. in. d. c. si duo. ff. de acquiren. here. preter q̄ quo ad effectum specialiter inductū per. l. i. C. de imponē. lucra. descrip. lib. x. ꝛ ideo saltem large potest dici donatio sicut legatū ꝛ fideicommissum. l. legatum ꝛ. l. miles in princi. ff. de lega. ij. ꝙ autē hereditas dicte domine stafie esset lucrosa patet q2 per aduersarios allegatur deducendā esse legitimā pupilli: que tamē legitima dari nō pōt nisi prius deducto ere alieno. l. pap. §. quarta. ff. de inoffi. testa. ꝛ sic presupponitur ꝙ vltra es alienū supererāt bona.

14 Preterea† falsum non committitur vbi damnum non infert̄ alteri. l. damus. C. ad legē cor. de fal. ꝛ requiritur ꝙ notarius habuerit animū nocēdi. l. nec exemplū. eo. titu. ꝛ declarat Bal. in rubrica. C. de fide instru. in. vij. colum. in ver. dubitatur tamen hic ꝛc. s3 posito ꝙ etiā addidisset illud verbū donatarium: nihil nocebat nec aliquid operabatur eo q2 illa donatio nō poterat valere nisi sit facta donatario presenti vel alteri recipienti pro eo. d. l. inter mortis ꝛ dixi supra: sed in ꝑposito donatari⁹ nō erat presens nec ali⁹ pro eo recepit nec reprehēdi debet notarius ꝙ institutionē heredis scripserit in vltima volūtate cōdita a filiafamilias que nō pōt testari ꝛ heredē instituere. d. l. seniū. quoniā potuisset esse qō domina stafia inscio notario fuisset emācipata ꝛ sic potuisset testari. Preterea ipsa ita voluit scilicet heredē filium instituere. ¶ Similiter non potest dici ꝙ cōmiserit falsum in clausula codicillari: tum q2 illa est clausula cōsueta de qua intelligit̄ rogat⁹ vt dixi: tum etiā q2 dicta domina Joāna deponit in hoc pro instrumēto vt dictum est. ꝛ presertim dum dicit ꝙ domina stafia dixit notario qō actū notaret taliter ꝙ valeret ꝛ falsum non potest esse sine dolo vt dixi

15 ꝛ vnus† testis excusat a dolo ꝛ calūnia vt voluit no. spec. in titu. de accusatione. §. fi. in fi. ꝛ Bal. in. l. qui non probat se per illum ter. C. de calumnia. ꝛ docto. in. c. ij. de calūnia. ꝛ in. c. finem litibus de dolo ꝛ contu. ꝛ hec fuit mens illius domine stafie quod bona sua peruenirēt in fratres suos mortuo filio. ꝛ ideo notarius curauit satisfacere menti disponentis ideo nō potest dici cōmisisse falsum vt inquit Bal. in. l. si ex cautione in. ij. col. in versi. modo quero de duob⁹ ꝛc. C. de no. nu. pe. vt etiā optime allegatū est pro parte eximij aduocati dicti luce. ¶ Et posito etiā quod aliud verbum neq̄ specifice neq̄ equipollenter expssū a domina stafia descripsisset notarius in dicto instrumento tū non ꝑ hoc diceret̄ falsum etiā si tractaretur de damno alterius imo scribēdo aliter q̄ fuerit dictum a domina stafia presumeretur in dubio per errorem fecisse. l. quot. §. tantūdem. ff. de here. institu. ꝛ ibi hoc no. Bar. qui hoc reputat singulariter notandū ꝛ sequit̄ Bald. ꝛ Joan. de Jmo. in. d. l. quot. in princip. nisi ſm eos notarius in preteritū fuisset male

versatus in officio tabellionatus. l. non oēs. §. a barbaris. ff. de re mili ta. l. iubemus. C. de proba. ⁊ in proposito nostro est probatū per pluri mos testes de bona fama ⁊ vita ⁊ morib⁹ dicti domini zingini ⁊ licet aliqui inducti sint ad probandū contrariū tamen fere omnes tales qui contrariū deponūt ostendunt se esse ipsi dño zingino inimicos ⁊ ma liuolos ideo preferunt alijs ⁊ fides eorum debilitatur. c. cū oporteat cū ibi plene notatis de accusati. cū cōcordātijs ibi allegatis. ¶ Preterea te stes qui in proposito deponūt contra dominū zinginum non dicūt ꝙ in scripturis cōmiserit falsum sed ꝙ aliquādo errauit ⁊ rarissimos pu 16 to esse illos qui nō interdū errēt ⁊ etiā vt verbo† fert tales testes fuerūt recepti post publicatas attestatiōes super capitulis directo ꝯtrarijs ⁊ parte cōtradicēte ⁊ per cōsequens nō probat iuxta ea q̄ plene tradunt in. c. fraternitatis ⁊ in. c. de testib⁹ extra de test. ⁊ in cle. testibus eo. titu. ⁊ in autē. at qui semel. C. de prob. ⁊ ꝙ in notario poti⁹ presumat error ꝙ dolus si est bone fame vt dixi voluit etiā Jo. an. in addi. Spec. in ti. de instru. edi. §. instrumētū in. j. col. ⁊ Bal. in. l. fi. C. de canone largitio na. tit. li. x. ⁊ Lodo. romanus in. l. captatorias. C. de testa. mili. ⁊ ex hoc resultat ꝙ etiā posito ꝙ dict⁹ notarius errasset in illo capitulo institu tiōis Andree pupilli ꝓpter illud verbū ⁊ donatariū ⁊c. tamē p hoc nō inualidat fides ⁊ virtus dicti instrumēti in alijs partibus ⁊ capitulis cōtinētibus qd diuersum per no. plene. in. d. l. si ex falsis ⁊ per doc. ⁊ in d. c. fraternitatis. ¶ Et per hec colligit sufficiēs respōsio ad oīa dicta alioꝝ testiū ⁊ specialius respōdēdo dico ꝙ nō obstat illud ꝙ deponit martin⁹ matthei qꝛ certe iste ꝯcludēter nō ꝓbat ꝙ nō fuerūt dicta ēt il la q̄ ꝯtinētur in instrumēto ⁊ nota dñi zingini: tū qꝛ clausula codicilla ris extense vt supra tanq̄ cōsueta potuit apponi vt dictū est ⁊ illa suffi cit ad sustinēdū donatione in persona fratrū vt probaui. ¶ Preterea cō tradicit dicto dñi Bartholomei ⁊ dñe Joāne qui deponūt ꝙ notula dñi zingini cōtinet veritatē exceptis nonnullis paucis expēsis per di ctos testes. ⁊ tū dicta notula cōtinet plura substātialia que iste marti nus nō exprimit vt ꝙ notari⁹ receperit cōcessionē ⁊ relictū noīe fratrū dñe Starie ꝙ est magni momēti qꝛ al's nō posset valere dicta disposi tio in vim donationis causa mortis etiā si adiecta fuisset clausula codi cillaris extēse modo quo supra vt ptz ex no. per Cy. in. l. i. in fi. C. de do na. cā mor. ⁊ in terminis nostris no. Jo. de imo. in. l. miles in prin. ⁊ in l. vt heredib⁹. ff. de leg. ij. ⁊ colligit ex superius dictis. ¶ Preterea iste te stis deponit poti⁹ tanq̄ iudex q̄ tanq̄ testis dū dicit ꝙ nō fuit aliud dictū in substātia cū ad eū qui est rusticus ⁊ imperit⁹ nō pertinet iudi care ⁊ discernere qd sit de substātia vnius actus ideo nō ꝓbat. arg. l. q testō. §. fi. ff. de testa. ⁊. §. si vero absunt i aut. de heredi. ⁊ fal. ⁊ p no. per doc. i. l. sciēdū. ff. de ver. ob. cū fi. ¶ Nō obstat etiā illud ꝙ deponit vi cerus tonij qꝛ iste nō negat ꝙ nō fuerint expssa illa que cōtinent in no tula ⁊ instrumēto exceptis illis verbis Andreā donatariū ⁊ illud non habet obstare quo ad dispositionē factā circa fratres mulieris de qua q̄rit ⁊ cū interrogat⁹ fuerit de veritate ꝯtētorū in dicta notula ⁊ neget simpliciter de vno vbo scʒ andrea donatario videtur fateri quo ad alia verā esse notulā. l. ⁊ si fine. §. ſʒ ꝙ pap. ff. de mino. iūcta glo. in verbo re manere ⁊ ibi clare bal. facit. c. nōne de ꝑsump. ⁊ ꝙ habet in. l. cū pretor 17 in prin. ff. de iudi. ⁊ in. l. maritus. C. de pcur. ¶ Minus etiā obstat il lud ꝙ deponit Jacobus magistri Thadei qꝛ dicit se nō recordari vñ p tales testes nō inducit reprobatio instrumēti vt no. Inno. ⁊ alij in. c. cū Joānes de fi. instru. ⁊ not. doc. i. l. i. §. si quis neget. ff. queadmo. test. ap. ⁊ in. l. in exercēdis. C. de fi. instru. ⁊ pau. de liaza. i. c. ij. loco. de ꝓba. ¶ Nō obstat etiā id qō dixerat Stephan⁹ teutonic⁹ qꝛ etiā ipse nō im probat notā ꝑdictā q̄ dʒ cōtinere in effectu ⁊ equipollēter donationem cā mortis ꝓpter ꝑsentiā notarij recipiētis noīe fratrū dñe Starie vt s. ꝓbaui circa discussionē ꝑmi testis. ꝓterea potuit notari⁹ dictā clausu laʒ codicillarē extēse apponere ēt si aliud dictū nō fuerit cū esset clausu la cōsueta vt. s. dictū est: q̄ qdē clausula facit actū valere in vim dona tiōis causa mortis ēt si aliter nō fuisset nolata donatio specifice vt fuit ostēsū. ꝓterea dictū istius nō ꝓbat qꝛ ꝯtradicit prio testi vt. s. fuit de monstratū circa primū testem: ⁊ variat ab alijs. qꝛ dicit dominā Sta riā dixisse ꝙ volebat relinquere ꝑ anima libras. cc. ⁊ alij dicunt de lib. c. ¶ Nō ob. depositio domine Janne quia potest responderi ꝙ eius dicto quatenus sit contra instrumentum non est standum qꝛ fuit rece pta post publicatas attestatiōes qō fieri nō potuit vt dixi. s. ¶ Preter ea ipsa dicit ꝙ nota domini zingini est vera preterq̄ ꝙ non fuit nomi nata donatio ⁊ certe hoc nō cōcludit quādo per alia equipollentia ver ba de quibus in nota nō potuerit esse donatio causa mortis vt est ostē sum supra ⁊ pro hoc bene faciūt verba istius mulieris dicētis ꝙ domi 18 na Staria dixit ꝙ notaret actus taliter qō valeret. † Accedit ad hoc id qō no. Bal. in. l. quot. C. de here. instit. dum dixit ꝙ si testator dicat qō aliquā rem particularem relinquebat filio intestato ⁊ dixit ꝙ volebat valere omni meliori modo quo posset videt voluisse ꝙ habeat fili⁹ iu re institutionis qꝛ aliter testamentū nō valeret in. §. aliud quoq; capi 19 tulū in aut. vt cū de ap. cog. ¶ Postremo nō obstat† id qō allegat ad probationem falsitatis vez factas esse aliquas additiones circa proto collū ⁊ primo dum dicitur ꝙ in margine est rubricatum seu intitu latum manu dñi zingini testamētū domine Starie ⁊ demum ibi sub iungitur de subtiliori litera ⁊ de alio attramēto vt dicit hoc modo vez siue donatio causa mortis. nā ad hoc respondeo quod cum illa verba nō sint pars instrumenti sed scribitur ibi vt facilius inueniat in libro non pōt dici in hoc esse cōmissum falsum qꝛ cū nō sit de instrumēto ru brica ⁊ sic nō possit dānū afferre nō cadit ibi falsum vt. d. l. damus ⁊ ꝙ talis rubrica in ꝓposito casu nō attēdatur nec ꝓbet voluit no. Bar. in. l. admonēdi. ff. de iureiur. in. vij. col. in ver. qro pone ꝙ in libro no tarij defuncti in margine ⁊c. ⁊ bal. in. l. si vnus. C. de testa. cū si. ¶ Non ob. ꝙ circa relictū vel donationem dictoꝝ fratrum dñe Starie fuerit fa cta additio ꝙ nihil quo ad vsumfructū quereret patri ⁊c. qꝛ similr re spōdeo ꝙ dicta adiectio nihil potuit ꝑiudicare alteri: merito nō cadit in crimē falsi vt dixi: ꝙ autē nō posset preiudicare alteri patet qꝛ dicta 20 † adiectio facta erat in casu quo donatio causa mortis facta fratribus dñe Starie cū cōsensu patris nō valeret ⁊ certū est ꝙ etiā sine dicta adi ectione valebat vt no. p glo. ⁊ doct. in. l. j. i prin. ff. de auto. tu. ⁊ per Joā. an. in addi. Spec. in ti. de instrumentoꝝ edi. §. porro in additiōe inci piēte Petrus de cormeis ⁊c. ⁊ per Bal. in. l. bonorū. C. qui admitti ad bo. pos. ⁊ est cōmunis opi. insuper qꝛ dña Staria dixit notario ꝙ nota ret taliter actū ꝙ valeret potuit sine crimine falsi hoc facere vt sic act⁹ tutius valeret iuxta no. in locis supra prime allegatis ⁊ vn⁹ testis hoc deponens excusat notariū a falso vt. s. dixi. ¶ Deniq; i notario bone fame potius presumunt predicta facta esse per errorem q̄ falso: posito ꝙ fieri nō debuisset vt est etiā deductū in superioribus ⁊ per hec pari ter respōdetur ad vltimā additionē cōtinentē ꝙ ipse notarius fuit ro gatus vt conficeret instrumētū ad sensum sapientis. ex quibus conclu do vt in principio dixi dictū instrumētū subsistere saltē quo ad id qō cōcernit dispositionem factā in persona fratrū dñe Starie ⁊ illā disposi tionem in ea parte valuisse vt donationē causa mortis ⁊ nullū crimen falsi per dictum notarium fuisse commissum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. liiij.

1 ¶ Pater sicut prohibet donare filio spurio ita prohibet spuri⁹ ab illa media persona que acquisiuit a patre spurij. 13. 15.
2 Coniunctio inducit presumptionem suspitionis.
3 Fraus quandoq; fit de persona ad personam.
4 Statutum prohibens instituere vxorē libras. 25. imperialiū intelligit de relictis in vltima volūtate. 6. 7. 11. 1
5 Prohibit⁹ capere ex vltima volūtate nō prohibet capere ex cōtractu.
8 Donatio iuramento cōfirmata nō indiget cōfirmatione per mortē.
9 Statutum cōtra ius cōmune non recipit extensionem ex identitate si ue ex maioritate rationis.
10 Ubi ratio statuti est dubia non recipit extensionem.
12 Prohibitio donationis inter virum ⁊ vxorē non militat quando in teruenit iuramentum.
14 Incontinēti non dicitur quādo partes deuenerunt ad alios actus.
16 Coniunctio ⁊ affinitas non sufficiunt ad iducendam sufficientem pre sumptionem ⁊ ꝑsumptionem fraudis.
18 Legatum dicitur donatio.

¶ Consilium. liiij.

¶ Si statutum prohibet maritū vxori relinquere et maritus donauit coniuncte ꝑsone vxoris que coniūcta ꝑsona donauit. s. viij. dies vxori ⁊ vxor postea donauit alij mulieri que dedit in dotem dicta bona viro an possit infringi dicta donatio iurata vigore dicti statuti.

Domini redemptoris no stri inuocato suffragio. i casu de quo querit pōdera tis narratis i themate videret ꝑma ꝯsideratiōe dicē dū dictos Nicolaū ⁊ Joānē antoniū volētes auoca re aut vēdicare bōa ꝑdicta dōata audiēdos esse qꝛ si 1 cut ꝓhibetur pater† donare filio spurio ita ꝓhibet spurius acqrere īter viuos ab illa media ꝑsona q̄ iter viuos acqsiuisset a pr̄e spurij. l. j. ⁊ ibi no. bar. C. d natu. li. ⁊ ita ēt disputādo tenuit Ja. de bel. in dispu. sua quā ponit sup. d. l. j. ⁊ bar. i. l. si is q ex bōis. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ bal. i. l. ij. ff. de test. ⁊ in. l. qdā cū filiū. ⁊ ibi ēt Ang. ⁊ Jo. de imo. ff. de he. insti. bñ faciūt no. p bal. i. l. cā q̄. C. de fideicō. in. xiij. col. i ver. ſʒ hic subiūgit talis q̄stio pone ꝙ aliqs ⁊c. vbi q̄rit qd si aliqs habebat filiū spuriū cui dōare nō poterat dōauit ecclie ⁊ ecclia postea donauit spurio an valeat ⁊ refert ꝙ frā. accur. determinauit ꝙ nō qꝛ scōa dona tio ꝑsumit remuneratio q̄ nō pōt fieri i ꝑsona spurij. p. l. si vero non re munerādi. §. i de pap. ff. mā. ⁊ ibi Cy. ⁊ additiōib⁹: tū bal. i. d. l. cā q̄. di cit cē distinguēdū ꝙ aut ecclia resignauit aut dōauit. prio casu neq; ꝑ ma cōcessio neq; scōa valuit qꝛ apparet fraus. scōo casu aut ecclia ē mo ta ituitu pietatis ⁊ vʒ aut ob remunerationē ei⁹ qō fecit pater ⁊ tūc di cit ꝙ frā. accur. ⁊ Cy. tenuerūt ꝙ nō vʒ ſʒ ꝙ bar. ꝯsuluit ꝙ imo valeat. bal. vero cōcordat qꝛ aut cā remuneratiōis fuit expssa ⁊ nō vʒ aut fuit tacita ⁊ vʒ vt i regula iuris expssa nocēt ⁊ i dubio dicit ꝙ fieri deberet interꝑtatio vt act⁹ valeret. l. quot. i stipulatiōib⁹. ff. de ver. ob. c. abbate de ver. sig. nisi ex celeritate actuū fraus ꝑsumeret. ar. l. si vētri. §. fi. ff. de ꝓuil. cre. c. officij de cle. vel ex imoderata liberalitate. l. oēs. §. luci⁹. ff. q in frau. cre. ſʒ i ꝓposito iteruallū modici tpis fuisse videt iter dōationē factā p dictū andriolū dicto martino ⁊ donationē factā p martinum dñe Joāne vxori dicti andrioli qꝛ fuit spatiū tpis octo dieꝝ ergo i frau dē legis videt hec celebrata fuisse. facit ꝙ no. bar. tradit i. l. ij. C. de re pu. he. ⁊ Cy. in. l. si qs post hec in. ij. q. C. de bo. ꝓscri. ⁊ bar. in. l. post cō tractū in ver. ⁊ ꝑsumit. ff. de dona. ¶ Ad h̄ etiā qō no. bar. in. l. si. in. ij. col. ff. de his q. vt indi. dū dixit ꝙ si testator istituat heredē alienꝰ ⁊ re gat eum

gat eũ vt restituat cui velit nõ poterit heres eligere spuriũ testatoris et ei restituere adeo q spurius possit retinere. z no. Ang. z alÿ post eũ in. l. lucius. §. in testõ. ff. õ leg. i. ¶ Accedit etiã q2 ille martin⁹ cui maritus dicte dñe Joanne donauit erat affinis dicte dñe Joãne vñ rõ cõiunctionis suspitiõis presumptionẽ inducit. l. data. C. de dona. l. pe. in fi. princip. ff. õ bo. lib. z no. bar. in. d. l. post 9ctũ in ver. scõs casus zc. bñfacit. l. heres meus. §. fi. ff. de cõdi. z demõ. cũ si. ¶ Ad idẽ qõ not. Bal. in. l. nõ dubiũ. C. de leg. in. v. col. vbi dicit q quõcq fit fraus de psona ad psonã. l. si spõsus in prin. ff. de do. iter virũ. l. hac edictali. i prin. C. de secũ. nup. z in auc. de nup. §. optime. z. c. si p impssionẽ. C. qõ metus cã z p hoc infert q si p statutũ ille q est de magnatibus phibetur emere possessiões in certo loco z ipse facit instrm fieri in quodã suo famulo populari qõ nõ valebit 9tract⁹. Similiter etiã dicit q fraus fit q ñq õ 9ctu ad 9ctũ vt q phibitus donare fingit se vẽdere 9ctus erit nullus duplici ratiõe. s. fraudis z simulatiõis. d. l. si spõsus. §. errore. facit sm eũ id qõ no. in. l. qui testm̃. ff. de pba. z id qõ no. Dy. in. l. codicillis. §. instituto. ff. de leg. ÿ. Ex quo infert q si statutũ phibet cõduci camerã alicuius artificis nõ poterit emi fructus seu vsus camere quia esset fraus de cõtractu ad 9ctũ in quo esset similis ratio phibẽdi. z cũ doctrina bal. in. d. l. nõ dubiũ transit Pet. de anch. in repet. c. canonũ statuta de cõsti. circa octauã chartã pro hoc etiã facit q2 stãte dicto statuto erat phibitũ p viã legati relinquere vxori p se vel p interpositã psonã. l. pupillus. §. pupillus. ff. de auc. tut. d. l. i. z. ÿ. C. de natura. lib. ergo nec etiã p viã donatiõis debuit posse cõcedi q2 etiã legatũ d2 donatio. l. legatũ la. i. ff. õ leg. ÿ. z insti. de leg. §. i. ¶ S3 pmissis nõ obstãtibus 9triã sniam de iure phabiliorẽ esse arbitror psertim ex infra scriptis q2 l3 statutũ probibeat aliquẽ instituere vxorẽ heredẽ vel ei de bonis suis relinquere vltra libras. xxv. imperialiũ intelligitur de relictis q fieret in vltima voluntate nõ aũt de concessione inter viuos ita est ppria significatio illi⁹ verbi relinq̃re. l. i. §. fi. z ibi no. ff. de tab. exhi. z in auc. s3 hodie. cũ ibi no. C. q manumit. nõ pos. z insti. eo. ti. §. fi. in gl. in vbo impleuerit z in. l. iubemus nulli. §. fi. cũ gl. in vbo relinquat. C. de sac. san. eccle. z in. c. regsiti de test. cũ gl. in vbo necest: z statutũ predictũ correctoriũ iuris cõis corrigẽs in vno casu non d3 extẽdi ad aliũ l. pcipimus. C. de ap. l. sancim⁹. C. de testa. ¶ Scõo pbaẽ per. l. seruũ meũ in pn. ff. de here. insti. vbi pbaẽ q ille q phibet a iure capere ex vltima voluntate nõ phibet capere ex 9ctu inter viuos. z ad hoc illud text. põderat ibi Bal. Sic z cõtra phibitio alienationis inter viuos nõ trahit ad alienationẽ factã in vltia volũtate. l. ex hoc edicto. §. alienare. ff. de alie. iud. mut. cã fac. z in auc. vt spõsali. largi. in pnc. cũ gl. in vbo lege eliescẽtia z inst. ex quibus cau. manu. nõ po. §. fi. cũ glos. in vbo ipleuerit. ¶ Tertio q2 statutũ phibet q relinquaẽ vxori sed in pposito dictus andriolus nihil reliqt aut donauit vxori sed donauit martino õ albasiis q psona ẽ extra oẽm phibitionẽ statuti z iõ dcñ statutũ loquẽs de vxore nõ d3 extẽdi ad aliã psonã q̃uis cõiunctã ipsius vxoris vt probatur in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. ma. l. i. in fi. ff. de cõsti. pn. cũ si. ¶ Quarto q2 si marit⁹ donasset vxori cõstãte matrimonio q̃uis a principio nõ valeat s3 cõfirmeẽ morte mariti pdecedẽtis z non reuocãtis tñ nõ d2 relictũ seu legatũ de q loquiẽ dictũ statutũ phibitiuũ s3 d2 alia spẽs p se. l. res vxoris z ibi no. bar. post gl. z. l. añpe. cũ gl. in vbo referaẽ z ibi doc. C. de do. inter virũ. l. sequens qõ z ibi no. bar. ff. de le. ÿ. facit qõ not. in. l. filie. C. fa. herc. cum si. ergo posito q dictus andriolus donasset vxori z nũq̃ reuocasset anteq decessisset non per hoc posset dici dictã donationẽ cõprehẽdi sub dicto statuto multo minus in casu nostro in quo donatio nõ fuit facta vxori s3 alteri. z psertim cũ in statutis vba debeãt pprie accipi. l. i. §. si is q naue. ff. de exer. l. ÿ. §. hec vba. z ibi bar. ff. õ neg. ge. l. labeo. §. 9tractũ. cũ ibi no. p bar. ff. de v. sig. cũ si. ¶ Preterea dicta donatio vt in themate narraẽ fuit iuramẽto vallata. ergo nõ indigebat 9firmatiõe p mortẽ s3 a pncipio valuit p ea q habenẽ in. c. cũ 9tingat õ iureiur. z firmat guil. de cu. z Alb. in. l. p ea q habenẽ in. c. cũ 9tingat õ iureiur. z firmat guil. de cu. z Alb. in. l. s3 si possessori. §. itẽ si iurauero. ff. de iureiu. z bar. in. l. si qs p eo ad finẽ pncipÿ. ff. õ fideiu. z ibi ẽt raph. cu. z bar. in. l. seruus z augerius. ff. ad legẽ fal. z Fede. õ se. in 9si. cxl. z Jo. de imo. z d. Ab. in. d. c. cũ 9tingat. z Ang. i. l. pe. §. mulier. ff. so. mat. z bal. i repe. l. ũ. ff. õ iureiu. in. xix. charta magna in v. est ẽt si le. z ita 9suluit pe. õ anch. in cõsi. cccv. incip. nulli dubiũ. z Pau. de ca. in. l. pacta q cõtra. C. õ pac. z in suo 9si. rcir. incip. in xpi noĩe no. ẽ rc. z Jo. de imo. in. l. si qs inqlinos. §. fi. ff. de le. i. et magis cõis opi. z verior pro qua plures cõsului z nũc longũ esset rõnes z argumẽta referre ideo breuitatis cã ptermitto. ¶ Quinto q2 in statutis q sunt 9tra ius cõe nedũ ex identitate s3 nec etiã ex maioritate ratiõis fit extẽsio de vno casu ad aliũ sm cõmunẽ opi. vt no. i aut. quas actiões. C. de sac. san. eccl. z i. l. tã is. §. i. ff. de dona. causa mor. p ea q habenẽ in. d. l. precipimus. in fi. cũ si. z plene tradũt moderni. in. l. si v. §. de viro. ff. so. ma. etiã si statutum corrigeret legẽ aliquã vt ingt auge. in l. gallus. in prin. ff. de lib. z po. sup gl. in vbo meẽ: per cã ibi no. in gl. z in pposito q lex noua corrigẽs in alienatiõe vel concessiõe q fieret in vltima volũtate non extẽdatur ex identitate vel maioritate ratiõis ad concessioñe q fieret. aliter q in vltima volũtate bene probaẽ in. d. §. fi. cũ glo. in verbo impleuerit insti. qb⁹ ex cau. manu. nõ po. z in. z aut. vt spõ. larg. in pnc. cũ gl. q̃to magis in casu nostro in quo nõ apparet q sit eadẽ ratio in prohibenda donatiõe inter viuos q est in phibẽdo relinquere in vltia volũtate. nã potuerũt moueri statuẽtes ad phibẽdũ potius relinq̃re in vltima volũtate eo q2 testatores mortis cognatiõe turbati z plerũq3 in infirmitate cõstituti testanẽ quo tpe magis egẽt cura z diligẽtia vxorũ vt experiẽtia docet q ẽ efficax rerũ magistra. c. q sit de elec. in. vi. tũc facili⁹ seducunẽ ab vxorib⁹ q alÿs tpib⁹ vel saltẽ cũ ratio statuti sit dubia nõ põt ex ea pcedi ad extẽsionẽ aliquã q2 nõ d2 tunc ratio statuti esse necessaria sed magistralis ita inquit no. bal. i. l. maximũ viciu3 in. iÿ. col. C. de lib. pte. alle. no. in. l. i. C. de leg. z no. etiã Saly. in. l. ÿ. i. viÿ. col. C. de nouali. z licet aliqñ magis inducaẽ suspitio ex alienatione inter viuos q ex alienatiõe in vltima volũtate vt i. d. §. alienare illud est qñ tex. nõ prohibebat relinq̃re in vltima volũtate s3 phibebat simpliciter alienari. s3 i casu nostro statutũ se retulit ad phibitionẽ alienatiõis in vltima volũtate vt ostẽdit verbũ relinq̃re put dixi. s. vñ nõ sine ministerio debet esse illud verbũ relinq̃re pprie sumptum. l. si qñ. in prin. de le. i. c. si papa de priuil. in. vi. ¶ Sexto q2 vna presumptio tollit aliã. l. diuus. ff. de in integ. resti. l. cũ de indebito in prin. ff. õ pba. ergo posito q aliq mõ dici posset aliquã subesse psumptionẽ q in fraudẽ statuti dict⁹ andriol⁹ donauerit martino vt sic per interpositã personã ipsi⁹ martini donaret vxori dicti Andrioli tamẽ attento qõ postea eadẽ bona p dictũ martinũ z dictã dominã Joannẽ donata fuerunt dicte dñe frãcisce nepti dicti andrioli ex filia pmortua cui nepti a pricipio dict⁹ andriol⁹ libere donare potuisset nullo obstãte statuto: ergo si ex sequẽtib⁹ stẽdiẽ que fuerit mẽs disponẽtis in precedentib⁹ vt supra dixi. sequit p vltimã donationẽ factã psone nõ phibite q intẽtio dicti andrioli nõ fuit facere fraudẽ statuto. ¶ Accedit id qõ no. Jo. an. in addi. spe. in tit. de instru. edi. §. nũc vero aliq in additiõe incipiẽte ad istũ. in finẽ in ver. scõa q̃stio. vbi dixit q si statutum phibet relinq vxori vltra certã q̃titatẽ. z vir quondã reliqt vxori vltra dictã q̃titatẽ z voluit q p vxorẽ distribuereẽ tota dicta q̃titas pro anima testatoris z querebaẽ an valeret z concludit q si soli vxori hoc iniunxit nõ valet ne fraus fiat statuto. ar. l. scire. §. si. d. tutor. z curat. dat. ab his. si vero vxori z alÿs cõmissa est distributio valet quia cessat fraudis suspicio. ar. c. prudẽtiã de offi. deleg. z. c. ÿ. de statu. mo. z l. fi. C. de fideicõ. ita ẽt dicit alberic⁹ de rosate in scõa parte statutorum questione. cxiÿ. incipiẽte item supposito dicto statuto queritur an maritus zc. sicut ergo psumptio fraudis purgatur per aliã coniecturã resultantẽ ex eo q nõ vxori tantum sed alÿ reliquit onus distribuẽdi ita hic per dictam vltimam donationẽ factã in psonã permissam. itẽ quia sicut in dicta questione Jo. an. in. d. aditiõe imediate sola vxor nõ poterat distribuere qñ alÿs etiã relicta erat illa facultas distribuẽdi non dicit fieri 9 statutũ ita hic nõ d3 dici fieri 9 statutũ attẽto q ex donatiõe facta p andriolã nõ augebaẽ vxori eius sed pẽdebat a ptãte dicti martini donatarÿ an pueniret i vxorẽ andrioli vel nõ. ¶ Septimo q2 nemo in dubio psumiẽ delinquere. l. merito. ff. pro soc. l. omnimodo. C. de inoffi. testa. ¶ Octauo probatur q2 posito q dictũ statutũ comprehẽderet donationẽ que fieret inter viuos ratio statuti fuisset ne mutuo amore se spolient. l. i. ff. de dona. inter vir. z in proposito no. Bal. in. l. cũctos populos. C. de summa. tri. tñ talis phibitio nõ militat qñ interuenerit iuramentũ prout d2 interuenisse in dicta donatiõe q ex iuramẽto validaẽ p ea que habetur in. c. q̃uis de pac. in. vi. z in dicto. c. cũ cõtingat z est magis cõis z vera cõcluñõ vt superi⁹ dixi. z l3 Bart. in dicta. l. si quis pro eo i tertio mẽbro z in autẽ. sacramẽta puberũ. C. si aduer. vẽdi. videaẽ voluisse q qñ statutũ dirigit pceptũ z phibitionem in persona3 tunc iuramentũ nõ validet contractũ: secus si statutũ loquaẽ in rem: tñ illa doctrina z distinctio magis cõis est iprobata ab alÿs vt p Jo. de lignano Ant. de butr. Jo. de imola. z dñm abbatẽ in d. c. cũ contingat z bal. in. l. iurisgẽtiũ. §. z generaliter. ff. de pac. z Saly. et fulgo. in. d. aut. sacramẽta. et rapha. cuma. z pau. de castro. in. d. l. si qs p eo. z Pau. de cast. in. l. legis virt⁹. ff. de leg. q2 vbi lex vel statutum emanat per viã precepti fauore persone cui fit. preceptũ tũc trãsgressio talis precepti nõ obligat ad peccatũ q2 habet poti⁹ tale preceptum vim consilÿ. l. cũ pater. §. mãdo. ff. de leg. ÿ. l. titio centũ. in prin. ff. de cõdi. z demon. no. gl. ÿ. in. c. i. de constitu. precepta eñ intelligũtur sm naturã materie p id qõ legitur z notatur in. c. regi. xi. q. iÿ. igit in proposito tale statutum si cõprehenderet donatiõnẽ videreẽ factũ ne maritus propter nimiũ amorẽ vxoris seduceret ad se spoliãdũ z sic fauore ipsius mariti. propterea maritus iurãdo in tali contractu nõ dicitur peccare: quia tale preceptum habet vim consilÿ vt dictũ est: z iõ si non peccat cessant rationes allegate per bar. in. d. l. si quis pro eo. in tertio mẽbro. z cõtra Bar. etiã adducitur. l. ÿ. in princip. ff. ad velleya. vbi lex prohibet mulierẽ intercedere pro alio. z tamẽ si iurat obligatur c. ex rescripto. de iu. iur. z per plurimas alias ratiões comprobatur: vt p docto. in dictis locis. ¶ Nono quia posito q dicta donatio esset facta in fraudem statuti: tamen cum dicta bona sint data in dotem marito dicte domine Francisce qui dicit habere ex causa onerosa. l. ex promissione. ff. de actio. z ob. l. pro heredib⁹. C. de iure do. iõ interim durante matrimonio nõ possunt dicta bona sibi auocari. l. fi. §. si a socero. ff. q in frau. cred. cũ ibi no. per bar. vbi per illum tert. dixit multum notabiliter q licet pater nõ possit donare spurio dicta. l. i. C. de naturali. liber. tamen si contingat q presbyter maritauerit filiam suã spuriã z sibi dotem constituit que ad maritũ peruenit querebatur an illi qui successerant ab intestato dicto presbytero possent auocare a marito. z cõcludit q̃ nõ quia maritus nõ dicitur habere titulo lucratiuo sed oneroso

vt in dicto. §. si a socero. ita etiam decidit Bar. in. l. meuius. §. duobꝰ in
tertia questio. ff. de leg. ij. et Bald. ĩ auc. ex cõplexu. C. de incest. nup. et
Angel. in dicto. §. si a socero. ¶ Et p predicta apparet nõ obstare alle-
13 gata † in cõtrarium tamen specialius respondẽdo dico ꝙ non obstãt ea
que no. per Bar. in dicta. l. si is qui ex bonis. de vulga. et pup. cũ cõcor
dantijs: quia in casu illo specialiter erat ꝓhibita donatio etiam inter vi
uos per. d. l. j. C. de naturali. libe. sed ĩ casu nostro statutum nõ probibe
bat donationem: sed probibebat relinqui quod intelligitur ĩ vltima vo
lũtate propterea non extenditur ad dictam donationem: vt supra pro-
baui. Et eodem modo non obstant ea que no. per Bal. in. d. l. eam quã.
C. de fideicõ. quia ibi similiter loquitur quãdo erat expresse pro bibita
donatio. ¶ Preterea alia ratiõe illa decisio Bal. nõ facit cõtra predicta
14 quando donatio † facta per Martinum dicte domine Joanne non di-
catur facta celeriter post primã donationem factam per Andriotũ di-
cto Martino: et non videtur ꝙ propter spaciũ octo dierum qui inter-
uenerũt inter primam donationem et secũdam possit dici celeriter seu
incõtinẽti: qꝛ postꝗ̃ partes diuerterũt ad alios extraneos actus post
primam donationem non potest dici incontinẽti. l. continuus in princ.
ff. de verborũ obliga. l. duos. §. fi. ff. de duobus reis. notatur in. l. in bo-
nefidei. C. de pac. ⁊ glo. et doc. in. l. iij. §. cum igitur in verbo incõtinẽti.
ff. de vi et vi arma. cum si. et dicit Angel. ⁊ Joan. de imo. in. l. si cũ doté.
§. fi. ff. soluto matrimonio ꝙ tolerari posset illa ꝓ̃sumptio de qua in. d.
l. si ventri. §. fi. quãdo vnus actus esset factus vno die alius vero esset fa
ctus die sequenti: sed in casu nostro intercessit spacium octo dierũ. igit
15 non videtur ꝙ simus in casu per predicta. ¶ † Non obstat id quod no.
Bar. ĩ dicta. l. fi. ff. de his quib. vt indig. quia ibi capiebat spurius ex di
spositiõe testatoris qui erat pater spurij. vt ibi dicit Bart. dũ allegat.
l. vnũ ex familia in principio. de legatis secũdo. hic nõ. ¶ Preterea etiã
isto casu militat respõsio quam dedi ad notata per Bar. in dicta. l. si is
16 qui ex bonis. ¶ † Nõ obstat dicta. l. data cũ similibus. C. de dona. quia
respõdeo ꝙ cõiũctio et affinitas per se non sufficit ad inducendam suf-
ficiẽtez presumptionẽ et probationẽ fraudis: vt fatetur ipsemet Bar.
in dicta. l. post cõtractũ. et vbi alias donatio facta extraneo valeret va
lebit etiam si sit facta coniũcte persone. vnde videmus ꝙ circa insinuã
dam donationem non sit differentia inter donationem factam cõiũcte
persone et donationẽ factã extraneo licet insinuatio fuerit inuẽta pro-
pter fraudes et simulationes vitandas que facilius inter cõiũctos fie-
ri cõsueuerant. ita loquitur ꝑ allegata. l. data. C. de dona. et declarat Jo.
de imo. et Ludo. roma. ĩ. d. l. post cõtractum. ⁊ probatur in. l. si qs post-
hac. et ibi clare Bal. in ver. in text. ibi emancipatos ⁊c. C. de bo. ꝓscri.
⁊ si aliter diceremꝰ hoc nil aliud esset dicere nisi ꝙ statutũ probibẽs re
linquere in vltima volũtate vxori intelligeretur etiam probibere dona
ri posse inter viuos vxori quod nõ est de iure verũ vt. s̃. per plura me-
17 dia probaui. ¶ † Similiter non obstant no. per Bal. in. d. l. nõ dubiũ.
C. de legi. quia alegata per eum nõ militant in casu nostro ĩ quo etiã
si directo maritus donasset vxori valuisset donatio que nõ est a statuto
probibita. sed Bald. loquitur quando non poterat quis cõtrabere cũ
magnate alienando in eũ immobilia ⁊ ipse qui erat de magnatibꝰ fecit
fieri instrumentũ in quodam famulo suo. preterea loquitur Bal. quã-
do apparebat quod persona probibita fecit fieri per interpositã perso
18 nam quod in casu nostro negatur. ¶ † Non obstat ꝙ legatũ dicitur do
natio et sic si probibetur legatũ. ergo et donatio quia respondeo quod
legatũ proprie non est donatio vt patet in. l. j. ff. de dona. et insti. eod. ti
tu. iuxta prin. ⁊ ideo alius est titulus de legatis alius est titu. de dõatio
nibus. ¶ Preterea donatio largo sumpto vocabulo est genus cõprehẽ-
dens sub se legatũ quod dicitur esse species donatiõis large sumpte. in
sti. de leg. iuxta prin. vnde nõ sequitur statutũ probibet speciez vnam
donationis fieri inter virum et vxorem idest probibet fieri legatũ. ergo
probibet omnem speciẽ donationis in genere sumpte. l. filiusfamilias
ver. sed enim meminisse. ff. de dõa. cau. mor. vnde videmus quod filius-
familias non potest legare in testamento vel codicillis. l. senium. C. q te
sta. fac. pos. l. qui in potestate. ff. de testa. l. ij. ff. de lega. j. et tamẽ põt do
nare inter viuos vel causa mortis saltem cum cõsensu patris dicta. l. fi-
liusfa. et. l. cum is. §. j. eod. titu. Alie responsiones ad omnia argumẽta
etiam colligũtur ex his que dixi in sexto octauo et nono argumẽtis sci-
licet propter presumptionẽ resultãtem ex eo quod effectus donatiõis
deuenit in personam permissam. Item et propter virtutem iuramẽti.
Item ex eo qꝺ bona peruenerunt ad maritum domine Frãcisce ex cau
sa dotis et sic ex causa onerosa. ex quibus firma manet cõclusio ꝯtra he
redes Andriotti.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lv.

1. ☞ Pena deportationis hodie non est in vsu.
2. Judex cuius arbitrio committitur non potest arbitrari de pena vltimi supplicij.
3. Judex non potest arbitrari de pena perpetui carceris. itẽ de pena mutilationis. 4.

¶ Consilium. lv.

¶ Que sit pena falsi testis.

Domini redẽptoris nostri in
uocato suffragio. In causa inquisitionis formate cõtra Joã
nẽ de triberia per curiã Magnifici domini potestatis mu-
tine visa inquisitione contra eũ formata ⁊ alijs actis precedentibus ⁊
sequentibus visoqꝫ statuto sub rub. de falsis testibus pretermissis nõ
necessarijs. breuiter sentio ꝙ etiã posito ꝙ. d. Jo. veniret propter eius
depositionem ⁊ ob eius varietatem puniendus de falso iuxta. l. eos. ff.
ad. l. cor. de fal. cũ ibi no. ⁊ in. l. falsa. ⁊ ibi not. ff. de testi. ⁊ in aut. de te-
sti. in. §. si vero quidam tamẽ dicta pena venit iudicãtis arbitrio limi-
tanda ⁊ declaranda vt infra ostendam. nam de iure communi verũ est
quod quandoqꝫ pena falsi testis est pena vltimi supplicij quia punit
tanꝗ̃ homicida si dolo malo deposuit contra innocentẽ vt probat tex.
reputatus singularis ad hoc in. l. j. in princip. ff. ad legem cor. de sica.
ꝭꝫ vnã expositionẽ ibi dũ tex. dicit quo quis falsuz iudiciũ exponẽdo
id est falsum testimonium iuncta. l. iij. §. peruenit eod. titul. et ita illum
tex. vt singularẽ itelligit Bal. in. c. j. §. iniuria ĩ fi. de pace iura. fir. vbi
dixit ꝙ testis falsus in causa homicidij si dolo malo deposuit cõtra in-
nocentẽ punitur vt homicida p illum singularem tex. in. l. j. quã etiam
ita intellexit glos. in. c. j. in verbo iudici de crimine fal. sic etiam intelle-
xit Bal. in. c. j. in prin. in penul. col. de pace tenen. vbi dixit qꝺ de iure
cõmuni falsus testis punitur eadem pena qua puniretur reus de crimi
ne intẽtato sup quo deposuit testis ꝯtra reũ puta pena capitis vel fur
carum per dictã. l. j. et ita intelligit id quod not. gloss. xxiij. q. v. in. c. rex
debet. hoc idẽ vult Bald. in. l. data opera. C. qui accusa. non pos. in. xij.
col. in versi. his interpositis ⁊c. vbi voluit quod testis falsus teneatur
pena talionis ⁊ sic simili pena qua fuisset puniendus reus contra quẽ
deponit per dictam. l. j. et ita etiam voluit Bald. in. l. presbyteri in se-
cunda colum. C. de epi. ⁊ cle. glos. tamen. ij. q. iij. in summa. ⁊ ĩ gloss.
xxiij. q. v. in. c. hec imago: alias est in. c. sequenti in glo. fi. tenuit cõtra-
riũ qꝺ testis falsuz deponens non teneatur pena talionis. sed extra or
dinẽ arbitrio iudicis puniatur per. l. nullum. C. de testi. Tamẽ in pro-
posito nostro dicta pena talionis sibi locum vendicare non põt qꝛ illa
habet locum cõtra illũ qui asserit aliquem esse culpabilem cũ non sit.
l. j. iuxta prin. ⁊ ibi no. ff. ad turpil. et in. l. fi. C. de accusa. et consequẽter
non militant alia superius allegata que tantum locum habent quãdo
testis diceret falsum testimonium contra aliquẽ tanꝗ̃ reum et culpa-
bilẽ de delicto: in casu autem nostro ꝙ dictus Joãnes sciebat testĩm ad
probandam innocentiam rei non autem contra reum: vnde cũ scimus
extra supradictos casus pena falsi testis est vel pena extra ordinem id
est arbitrio iudicis imponenda quando incidenter iudex testem qui co
rã se falsum deposuit punire vellet vt dicta. l. nullã vel si de pena ordi-
narie imponẽda ageretur esset imponenda pena falsi iuxta. d. l. eos. cũ
cõcordãtijs supra allegatis que pena falsi est deportatio in libero ho
mine in seruo vero est pena vltimi supplicij. l. j. in fi. ff. ad. l. cor. de fal. ⁊
lꝫ olim veniret imponẽda pena ꝯfiscationis tñ illa pena hodie cessat
vt no. per glo. ⁊ docto. in dicta. l. j. in fi. ff. ad legem cor. de fal. ¶ Ve-
1 rum † quia pena deportationis hodie non est in vsu: ideo dicit Joan. de
Jmol. in. l. ij. in. ij. col. ff. de pub. iudi. qꝺ iudex hodie loco pene depor-
tationis poterit aliã penã pro suo arbitrio imponere per id quod le-
gitur ⁊ nota. in. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de his qui notan. infa. ⁊
in. l. hos accusare. §. omnibus. ff. de accusa. cum si. ⁊ idem vbi de iure cõ
muni esset imposita pena damnationis in metallum vel similes ꝗ non
sunt in vsu iuxta not. per gl. in. §. pene in verbo in metallum. insti. qui-
2 bus mod. ius patrie pote. solui. ¶ Nec iudex † cuius arbitrio cõmitti
tur posset arbitrari de pena vltimi supplicij attento quod de iure com
muni pro tali crimine ĩ proposito nostro nõ est pena vltimi supplicij.
vt supra dixi. vnde iudex debet arbitrari vt bonus vir. c. sup his: ad gl.
in verbo arbitrium et in verbo astrigendus. de accusa. l. si qua pena cũ
gl. ⁊ ibi Barto. ff. de verbo. signifi. ⁊ quod non possit arbitrari hoc iu-
re de pena vltimi supplicij plene ostendit Jo. de Jmol. in dicta. l. ij. in
quinta colum. ff. de publi. iudi. ⁊ in. c. inquisitionis super glo. in verbo
alioquin. de accusa. ¶ Pro quo bene facit glo. in dicto verbo alioquin ꝗ
reputatur singularis dum vult quod quando iudicis arbitrio ꝯmitti-
tur pena non potest imponere penam alias ordinariã vel maiorem sed
mitiorẽ: et non est alibi ꝭm Antonium de but. in capitulo de causis. de
officio delega. ⁊ quod non possit in dicto casu arbitrari de pena mortis
no. etiam docto. in capitulo ex literis de constitu. ⁊ Moderni in Rubri
3 ca. ff. de arbi. Nec etiã † posset arbitrari de pena perpetui carceris sal-
tem in terris imperij ꝭm Ang. in. l. si mulier. §. edictum. ff. de testa. mi
li. per id quod habetur in. l. credibibile. C. de penis. ⁊ ibi p Bal. ¶ Et
4 per predicta † etiam infertur quod non posset arbitrari iudex de pena
mutilationis membri sicut nõ posset de pena vltimi supplicij. pro hoc
adduco que not. Gui. de cu. ⁊ Bart. in. l. imperator la secũda. ff. de sta-
tu homi. vbi arguunt de pena mortis naturalis ad penã mutilationis
mẽbri: vnde iura que dicunt quod mulier pregnans que damnata est
ad penam vltimi supplicij debet custodiri ⁊ seruari donec partum edi
dit: vt dicta. l. imperator cum similibus. extenduntur etiam ad mulierẽ
damnatã in pena mutilationis membri que quidem equiparatur mor
ti. §. probibemus. ĩ auct. de collatio. et bene faciũt plura que tradunt
per Bald. maxime in. l. reos in tertia colum. C. de accusa. ⁊ per Cy. ĩ. l.
transigere in tertia questiõe ⁊ ibi per alios. C. de transac. ¶ Nec ꝑdi-
ctis obstat statutum sub Rubrica de falsis testibus dũ disponit quod
quelibet persona que falsum testimonium tulerit in causa criminali pu
niatur ea pena qua puniri deberet ille cõtra quez testificatus est si cul
pabilis foret prout latius in dicto statuto continetur. qꝛ respõdeo qꝺ

dictum statutū loquitur in teste deponente cōtra aliquē ad puniendum.⁊ sic habet conformitatē satis cū dispositione iuris cōmunis: vt patet ꝑ ea que dixi supra: sed in casu nostro posito ꝙ Jo.Albertus falsum deposuisset nō est testificat⁹ cōtra aliquē tanꝙ culpabilē de delicto: ꝫ ecōtra ⁊ sic iste est casus omissus a statuto.⁊ ꝓpterea remanet in dispositione iuris cōmunis.l.si vero.§.de viro.ff.soluto matrimonio.l.si extraneus.ff.de condic.ob causam.l. cōmodissime.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ plene per Bart.in.l.omnes populi.in.vj.q.principali.ff.de insti.⁊ iure.que autē pena veniat imponēda de iure cōi iam dixi quod est arbitraria pena ⁊ qualiter iudex possit seu non possit arbitrari fuit tactum superius.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lvj.

1 ☞ Ad hoc vt possit agi petitione hereditatis per vnum ex coheredibus ad pretiū rei hereditarie vendite per alium coheredem est necesse ꝙ sit vendita vt communis.
2 Actio petitionis hereditatis potest intentari contra eū ad quē ꝑuenit pretium rei hereditarie.
3 Non dicitur quis venire contra factum suum.
4 In alienatione requiritur voluntas.5.

¶ Consilium.lvj.

¶ Petitio hereditatis quādo competat coheredi agēti ad pretiuꝫ rei communiter vendite per aliū coheredem: vel actio negociorum gestorum.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. In causa Jacobi petri zangoli qua al's cōsultus respondi.⁊ omnia sunt determinata vt fertur vna dubitatione excepta in qua queritur posito quod ambo heredes Joan.ferri videlicet piera eius filia ⁊ Jacobus predictus eius nepos vendiderint vt heredes Joannis ferri de bonis hereditatis quōdam Jacobi ser Antonij.an dictus Jacobus petri qui ex persona sua immediate erat heres pro vna tertia parte dicti Jacobi ser Antonij vt in priore consilio deduxi exclusus sit ab agendo petitione hereditatis ad tertiam partem pretij predicti conuersi vt dicit insolidum in vtilitatem hereditatis dicti Joannis ferri adite per dictos Jacobū Petri ⁊ dictam pieram cuꝫ beneficio inuētarij.⁊ vi 1 debatur dicēdū eū esse exclusum † eo q: ad hoc vt agi possit per vnū ex coheredibus petitione hereditatis ad pretium rei hereditarie vēdite per aliū coheredem videtur necessariū quod fuerit vendita tā quā propria ipsius vendētis seu ꝓprio nomine secus si fuit vendita vt communis ⁊ cōmuni nomine amborum hereduꝫ per id qd legitur ⁊ nota.in.l.in familie.C. famili.ercis.cum similibus. ¶ Tamē cōtrariū puto esse verius i ꝓposito q: dicta bona Jacobi ser Antonij alienata per dictos heredes Joānis ferri nō sunt alienata tāꝙ cōmunia nisi ratione cōmissiōis que causata erat ex hereditate Joannis ferri delata dictis piere ⁊ Jacobo petri.nā Joānes ferri i dictis bonis partem habebat.sed quaten⁹ erāt cōmunia ex hereditate dicti Jacobi ser Antonij non alienata vt cōmunia q: qū alienatio fui facta ab ipsis denominātib⁹ i alienatione se heredes Joannis ferri intelligit facta ⁊ limitata sub illo titulo hereditario.l.fi.ff. de institor.l.cū post.§.j.ff.de administra.tuto.⁊ no.i.l. post mortē.ff. qū ex fac.tut.⁊ in.l.sciendum.§.tutores.ff.qui satisda.cogan.⁊ in.l. quacūqꝫ ratione.ff.de ꝓcurato.cum similibus ergo si agit petitione hereditatis per dictum Jacobum petri tāꝙ immediate heredē pro certa parte dicti Jacobi ser Antonij ad pretiū contra heredes dicti Joannis pro rata pertinente ad eū vt heredem immediatum dicti Jacobi ser Antonij nihil repugnat quomin⁹ agere possit cum 2 de iure ita agi possit petitione † hereditatis cōtra eū ad quē ꝑuenit pretiū rei hereditarie vendite sicut cōtra eū q possideret rē hereditariam non venditam.l.quod si in diem.§.idem iul.l.atē veniūt.§.ceterū.⁊.l.rem ⁊ pretiū.ff.de petitio.heredita. ¶ Nec obstat id qd hr in dicta.l.in familie quia fateor quod si vellet dictus Jacobus Petri agere petitiōe hereditatis tanꝙ heres Joānis ferri possit q: fuit vendita vt cōis ex hereditate Joannis ferri vt dixi.⁊ ita procedit dicta.l.in familie q: vt dicit Bald.in.d.l.in familie ratio illius.l.est q: quando venditur res vt communis ratione communis hereditatis etiā si vendatur ꝑ vnum tantum ex coheredibus non conuenitur petitione hereditatis q: non gessit se pro herede plusꝙ esset in veritate ideo non tenet petitione hereditatis pro parte coheredis quē videtur fateri similiter esse heredē.sed actione negocioꝝ gestorū secuta ratihabitione vel alia actione vt ibi.sed i ꝓposito nr̄o si vēdita fuit hereditas vt cōmunis heredū Joānis ferri cū in veritate spectaret pro magna parte ad heredes Jacobi ser Antonij nō pt dici qd vendentes gesserint se ꝑ heredib⁹ Jacobi ser Antonij pro partib⁹ ꝓ qb⁹ erāt ei⁹ heredes attēto qd nomine hereditario dicti Jacobi ser Antonij nulla facta est mētio in alienatione imo dicta piera vt verbo fertur negauit dictū Jacobum petri esse heredē Jacobi ser Antonij ⁊ sic succedit id qd no.glo.⁊ doc.in dicta.l.in familie scilicet quod etiā quando venditur res vt communis tamen vēdens negat te agentē esse coheredē potest cōueniri petitiōe here-3 ditatis. ¶ † Et per hec patet non obstare qd dictus Jacob⁹ Petri fuerit etiam vnus de his qui tāꝙ heres cū beneficio inuētarij Joānis ferri cū dicta piera coherede alienauerit ⁊ sic non debeat posse venire cōtra factū suuꝫ.l.post mortē.ff.de adop.⁊.l.vendicātē.ff.de euic.quia dico quod vendidit vt heres Joannis ferri cum bñficio inuētarij quo casu nō tenetur de euictione dūmodo ostēdat se fuisse heredē Joannis ferri vt no.docto.in.l.fi.§.⁊ si prefataꝫ.C.de iure delib.ꝑ.l.primam.C.creditorem euict.pigno.non deb.⁊ nihil repugnat quomin⁹ vt ali⁹ scilicet vt heres Jacobi ser Antonij possit venire contra ꝑ notata ꝑ Barto.in.l.cuꝫ vir maxime in vltima q.ff. de vsucap.hñ facit.l.si paterfamilias.§.si quis duos cuꝫ ibi no.ff.de adop.vnde videmus quod si quis tāꝙ iudex tulit sententiam iter duos: postea cū ipsemet iudex esset heres illius quem condēnauerat potest ab illa sua sentētia appellari tanꝙ heres cōdēnati ⁊ illā impugnare vt est gl.no.in.l.fi.iuxta prin.ff.de excep.rei vēdi. ¶ Preterea non est verū ꝙ iste Jacobus petri petēdo dictā ptē pretij dicatur venire cōtra factum suū seu contra venditionē a se factam imo potius tendit hoc ad approbationē venditionis.l.mater.cū ibi not. C.de rei vendi.⁊.i.l.si eum seruū.ff.si cer.pet.⁊ tāto magis hec procederent si dicte alienationes facte fuerunt nō per dictum Jacobū Petri.sed ꝑ assertū eius tutorem seu curatorem cum dicta piera anteꝙ esset ꝑ dictū Jacobū Petri legitime adita hereditas dicti Joā-4 nis ad quā aditionem † requirebatur voluntas dicti Jacobi Petri ⁊ administratoris iuxta.l.potuit.C.de iure delib.cū ibi no.⁊.l.fi.in prin.C.de bo.que li.⁊ qd ꝓcederet scientia tenoris testamenti ⁊ delationis hereditatis.l.si is ad quē ⁊.l.pater.ff.de acquiren.here.⁊ ꝑ ꝯsequens si talia nō precesserunt non pōt dici dictum Jacobuꝫ petri alienasse nec ꝯsequenter eum venire contra factum suū ꝑsertim cuꝫ respectu ꝑsone ipsius petri actus ille fuisset nullus ⁊ quis nō impeditur venire cōtra factū nullum etiam si sit factum propriū.l.j.⁊ 5 ibi no.C.de lib.causa.⁊ not.in.d.l.post mortē cum si. ¶ Insuper † dico ꝙ posito quod dictus Jacobus petri tempore dictarū alienationū adiuisset legitime hereditatē Joānis ferri ⁊ Jacobi ser Antonij ⁊ qd ipse Jacobus petri vna cū dicta piera alienasset tanquā rē cōmunē adeo ⁊ taliter quod nō posset competere petitio hereditatis tamen saltē non deberet ei deesse actio negotiorum gestorū si facto eius gestū est vtiliter negotiuꝫ hereditatis dicti Joānis ferri iuxta l.j.⁊.l.iij.in princip.⁊.l.soluendo cum si.ff.de neg.gest.⁊ si in vtilitatem dicte domine piere presentis scientis ⁊ tacentis ꝯuersum esset dictū pretiuꝫ competeret cōtra eā actio mandati.vt determinat gl. not.in.l.j.ff.de neg.gest.facit.l.qui patit.⁊.l.si remunerandi.§.si passus.ff.ad mace.vel si dictū pretiuꝫ appparet peruenisse ad man⁹ dicte domine piere pro rata pertinēte ad dictum Jacobū petri vt heredeꝫ dicti Jacobi ser Antonij nō debet dicto Jacobo Petri deesse remediū introductū ex equitate posita in lege si me ⁊ titiū.ff.si cert. pet.hec subiaci q: instrumēta alienationū nō sunt exhibita.sed ex ꝑdictis patere videtur ꝙ quomodocūqꝫ loquant videtur ꝓbabiliter in omnē euentum competere dicto Jacobo remedium agendi.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lvij.

1 ☞ Pronuntians de alio ꝙ ei commissum fuerit non valet.
2 Donatio non releuat agentes nisi probato iure donandi.
3 Dictum testis deponentis prout in nigro non releuat ad probandū dominium.
4 Testis vt probet dominium requiritur qd etiā nō interrogat⁹ reddat rationem.
5 Bona fides requiritur in prescriptione.
6 Deponens de vsu aque ⁊ vsu piscandi non deponit de possessione terrenorum.
7 Testis deponens super publica voce ⁊ fama nō probat simpliciter dicendo qd ita est publica vox ⁊ fama.
8 Testis etiā non interrogat⁹ debet reddere rationeꝫ in his in quib⁹ laborat ratio intellectus.
9 Per inundationem terreni alterius non acquiritur dominiū illi⁹ terreni.
10 Locatio vel licentia non probat possessionem.
11 Testes deponentes de antiquio.i possessione preferuntur.12.
13 Coloni ⁊ ascriptitij admittunt de consuetudine ad testificādum lꝫ eis minus credatur.15.
14 Numerus testium debet supplere defectum.
16 Estimum nō probat dominium neqꝫ possessionem contra eos qui scripture estimi nō cōsenserunt seu non interfuerunt.
17 Ex presenti presumitur in preterito.

¶ Consilium.lvij.

¶ Quid hꝫ deponere testis vt probet dominiū ⁊ directum vel vtile.⁊ an testis deponens sup fama habeat reddere rōnē dicti sui et nō interrogat⁹.⁊ an piscado valles quis dicatur apprehēdere possessionē illorum locorum quo ad terrā ⁊ an in vallibus habeat locū alluuio ⁊ an coloni sint idonei testes ⁊ an estimū probet dominium vel possessionem.

Domini redemptoris nostri

invocato suffragio. In cã ⁊ lite vertente inter Magnificũ ⁊ generosũ equitẽ dominũ petrũ ⁊ fratrẽ de marocellis ex parte vna agẽtẽ ⁊ nobiles viros Bartholomeũ ⁊ fratres quondam iocuili de ioculis visa scriptura titulo donationis facte p Illustrissimũ principem dominũ ducem mutine prefatis de marocellis ⁊ attestationibus .xvij. testium pro parte eorum receptoꝝ. necnõ visis nonnullis inuestituris ⁊ titulis dictoꝝ de ioculis ⁊ attestatiõibus testiũ sexagintasex examinatoꝝ de Anno. M.cccclxvj. p pte dictoꝝ de Ioculis ⁊ depositionib' testium vndecim examinatoꝝ p parte eoꝝdẽ de ioculis de anno. M.cccclxix. inter quos sunt septẽ testes repetiti ex illis antiquis testibus prius ad instantiam eoꝝ receptis de dicto anno. M.cccclxvj. viso isuper reliquo pcessu cause mihi exhibito. Videdũ est an talia deducta ⁊ probata sint p parte agentiũ q̃ reus debeat cõdẽnatoria vel nõ. Et omissis nõ necessarijs mihi videtur de iure cõcludendũ q̃ nõ. maxime ex ĩfrascriptis. Et presuppono q̃ cõmissio ⁊ delegatio principis ac petitio est sup pascuis de guardazola: vt pꝫ in commissione facta p quodã Magnificum quodã dominũ Ludouicũ casebbã nomine principis die primo Iunij: qꝛ mãdauit cognosci ⁊ terminari de pascuis de guardazola ĩ ẽr pfatos de marocellis pꝛdẽtes ea ad se spectare ⁊ ptinere virtute donationis eis facte per principem ⁊ pdictos de ioculis eo modo ordine ⁊ forma quibus pmissũ fuerat procedi ⁊ terminari in causa vertẽte inter dictos de marocellis ex parte vna ⁊ spectabilez Albertinuz de turchis ex altera que quidẽ cã pmissa fuit tultissimo ⁊ illo Iusticie ⁊ Spectabili dño antonio laudeo iudici .xij. sapientũ vt accedẽtes ad locũ pascuoꝝ ⁊ bonoꝝ donatoꝝ prefatis de marocellis vbi viderẽt audirẽt ⁊ cognoscerent super ⁊ de dicta lite ⁊ questiõe. Et cui dicta pascua res ⁊ bona de quibus ĩ dicta donatione spectarẽt ⁊ ptinerent iure possessionis proprietatis vel aliquo iure receptis testibus ⁊ qbuscũq; ĩstrumẽtis ⁊ iuribus pnũciarent ⁊ determinarẽt sine strepitu ⁊ figura iudicij pura veritate facti inspecta ⁊ latius vt pꝫ in dicta pmissione facta .xxij. aprilis. M.cccclxv. nec aliã petitio spalis pducta est ĩ processu mihi exhibito.

1 ¶ Nõ est ergo in pñti causa quo ad dictos de ioculis pnũciandũ sup alio q̃ sup pascuis guardazole: qꝛ si de alio iudicaret eẽt extra pmissionẽ ⁊ delegationẽ ⁊ cõsequẽter nõ valeret. c. cũ olim Abbas. de offi. deleg. c. cum dilecta. de rescrip. alia ratione etiã nõ est de vallibus piscaritijs tractãduz: qꝛ ille sunt excepte in donatione facta dictis de marocellis: videamus igitur an de potiori iure pprietatis vel possessionis dictoꝝ pascuorum docuerint agentes adeo q̃ condẽnatoria fer͂i debeat: ⁊ omnibus cõsideratis mihi videt͂ cõcludẽdũ q̃ nõ. Et incipiendo a iure pprietatis pascuorum dico de illo nõ esse opportune pbatũ. Nã de aliquo domino istoꝝ pascuoꝝ prefati Illustrissimi principis donãtis nõ videtur esse probatũ. ⁊ consequenter nõ potest pl' iuris habere donatarius q̃ donãs habuerit. l. si mulier hereditatẽ. §. j. ff. ad vellei. a. l. traditio. ff. de acqui. rerũ do. Nam ad pbationẽ iurium suorum agentes nõ pduxerunt aliud q̃ instrumẽtũ donationis ⁊ dictas attestationes ⁊ estimum exerani.

2 per donationẽ ẽt autem nõ releuant͂ agentes nisi pbato iure cõtis cũ donãs dicat se donare pascua spectantia ⁊ ptinentia ad ipsum q̃ p ipm vel cameram suã tunc temporis non tenerentur seu possiderẽtur: sed p alios occuparentur. l. legaui. ff. de libe. lega. l. si sic. §. j. ff. de lega. j. ⁊ ibi no. Dy. ⁊ Bart. vbi dicũt per illa iura probari q̃ si comes pcessit ecclesie qcqd iuris ipse habebat in tali loco nullũ titulũ aut vsucapiẽdi cõdictionẽ tribuit illa cõcessio nisi probetur de iure pcedẽtis. ⁊ no. Bar. in. l. emptor fundi. ff. pro emp. ⁊ spec. in titu. de loca. §. nũc aliqua. ver. lviij. ⁊ Oldra. in pñsi. clxiiij. ¶ Per attestationes etiam non est pbatum. Nã Andreas de marerata prim' testis

3 deponit q̃ portus aquade ⁊ sancti Apolinarij a maximo tpe cuius vt a quadragita annis ⁊ vltra fuerint Illustrissimoꝝ pncipũ Estẽsium ⁊ de presenti sunt huius illustrissimi principis ⁊ q̃ valles dictoꝝ portuũ sunt partim prefati principis ⁊ partim aliaꝝ puataꝝ personaꝝ. ⁊ q̃ valles dictoꝝ portuũ protendunt tam pro terreno ⁊ fundo q̃ p aquis vsq; ad egerinos guardazole. ⁊ quod dicti pncipes ⁊ alij habentes valles sub dictis portub' fuerũt in cõtinua et pacifica possessione dictaꝝ valliũ se extendentiũ vsq; ad dictos agerinos tã p aqs q̃ pro fundo ⁊ terreno ⁊ se scire: qꝛ fuit affict' dicti pncipis ⁊ pductoꝝ valliũ conducticium a camera dicti domini in dictis locis. ⁊ p predictas valles piscabat͂ quando inundabant vsq; ad dictos agerinos ⁊ q̃ p predicta credit ⁊ pcerto tꝫ q̃ quãdo terrenũ remãsit discoopertũ ⁊ liberũ ab aquis remãserit in dominio prefati pncipis ⁊ aliorum habentium ibi valles: ⁊ q̃ ita est publica locoꝝ vox ⁊ fama put ipse audiuit a plurib' ⁊ q̃ valles alioꝝ nõ se extẽdũt vsq; ad dictos agerinos: sed valles dicti principis sic: lꝫ ipsemet super tertio capitulo dicat pꝛariũ scꝫ q̃ etiã alij preter pncipẽ habebãt valles se extẽdẽtes vsq; ad dictos agerios. ¶ Certe dictũ huius testis ⁊ alioꝝ similiter deponentiũ nõ releuat ad p

4 bãdũ dominium neq; possessionem pascuoꝝ nã ⁊ testis vt probet dominium requirit͂ quod etiã non interrogatus reddat rationem dicti sui cõcludẽtem de dominio: vt not. Innocen. in. c. cum causaz que inter archiepiscopum. de testi. ⁊ Spec. in tit. de teste. §. nũc tractandum. versicu. quid ergo si quis petit. ⁊ no. docto. in. l. iij. C. de testi. ⁊ plene Bart. in tractatu de teste in. ij. colum. ⁊ Cy. ⁊ Bal. in. l. cũ res p illũ tex. ⁊ in. l. proprietatis. C. de proba. cũ si. s. d de aliquo titulo causante dñium nõ pbat dictus testis: ergo ⁊c. ¶ Nec dicatur qd testes probãt qd princeps seu agentes pro eo tenuerũt pro suis ⁊ tanq̃ suis quadraginta annis ⁊ vltra. ⁊ sic dicat͂ probare de vtili dñio acquisito ex presumptione tanti tẽporis iuxta no. per Innocen. in. d. c. cũ causam ⁊ p alios in locis supra allegatis: qꝛ respõdeo qd illi de marocellis nõ sunt illi qui prescripserunt ⁊ si dicat͂ q̃ princeps prescripsit respõdetur qd princeps nõ adlegat se pscripsisse.

5 nam etiã si essemus in casu qd presumeret͂ ⁊ bona fides que requiritur in prescriptione. c. vigilanti ⁊ c. si diligẽti. ⁊ ibi plene no. ⁊ i. c. fi. de prescrip. tñ debet allegari. l. si adulteriũ cum incestu. §. idẽ possiont. ff. de. adulte. ⁊ not. docto. maxime Ang. in. l. super longi. C. de prescrip. long. temp. ⁊ in. l. cum qui. §. fi. ff. de publicia. ⁊ Bal. in. c. si qs p triginta in tit. si de feu. fue. contro. inter do. ⁊ agna. ⁊ qꝛ pẽdet ab animo in hoc debet stari dicto pscribentis. c. si vero. de sent. ex com. c. pastoralis. de excep. no. in. c. pñtium. de testi. in antiquis. ⁊ i

6 §. alie. institu. de actio. ¶ Ultra etiã respondetur ⁊ ad dictã pbationẽ testis predicti ⁊ similiũ q̃ iste testis deponit de possessiõe aque ⁊ vsus piscandi per quẽ vsum nõ potest dici principẽ habuisse possessionem terrenoꝝ. l. si ager in verbo nec piscãdo. ff. quib' mo. vsus fru. amit. non enim põt dici q̃ piscãtes per loca illa inũdata apprehendant aut teneãt possessionẽ fundi ⁊ terreni: qꝛ si eã pri' habuisset eam perderet per talẽ inundationẽ. l. iij. §. labeo. ⁊. l. qui vniuersas. §. Itẽ qd a mari. ff. de acquiren. posse. ⁊ p consequẽs nõ potuit plus prescribere possidens q̃ possederit. l. sine possessione. ff. de vsucap. ¶ Alia ratione non probat dictus testis ⁊ similes. qꝛ dicit qd alij etiã preter pricipẽ habẽt valles sub dictis portub'. ⁊ sup tertio capitulo etiã dicit q̃ protendebãt vsq; ad agerinos guardazole: ⁊ postea sup interrogatorijs videat͂ sibiipsi cõtrariari ⁊ sicet nõ credẽdũ. l. qui falsa. ff. de testi. l. eos. ff. de fal. ⁊ posito qd diceret q̃ valles alioꝝ non protẽdunt vsq; ad agerinos tamen qꝛ non deponit specifice q̃ sint illa loca seu valles particulariter q̃ spectant ad principem. ⁊ que sunt illa que spectant ad alios non pot negari vllo mõ q̃ ista probatio est incerta ⁊ obstãt. ⁊ per pñs non releuat. l. Itẽ põponius scribit si frumentũ. §. fina. ff. de rei vendi. l. duo sunt titij. ff. de testa. tute. ⁊ istud valde infringere videtur dictã probationẽ. nec etiã deponit dict' testis ⁊ similes que sint illa pascua contenta ĩ donatione facta illis de marocellis que possideãtur aut occupent͂ p dictos de ioculis. Preterea iste testis ⁊ similes nõ dicit qd cõtinue p tps saltẽ .xxx. annoꝝ princeps fuerit in dicta possessiõe vsq; ad dictos agerinos patet qꝛ dicit q̃ valles predicte ptendebãt vsq; ad agerinos a .xx. annis vltra non autẽ dicit q̃ per totũ dictũ tempus .xxx. vel .xl. annoꝝ. princeps vsus fuerit dictis vallib' vsq; ad dictos agerinos. Quinimo dicit secundus testis q̃ iam sunt .xl. anni q̃ ceperũt fieri alluuiões extra agerinos pꝑter rupturã pelorelle. ⁊ sic interrupta fuisset pscriptio si cepta fuisset. l. naturaliter. cũ ibi no. ff. de vsucap. ¶ Et isdẽ defectib' laborat Christophorus Matthei secũd' testis ⁊ Millan' terti' testis ⁊ multoniu' pbat Petr' Ioãnes de guarnerijs quartus testis q̃ fere nihil dicit: vt ex ei' ĩspectione clare apparet. ¶ Siliter nõ obstat illud qd deponit hercules quintus testis: qꝛ nõ deponit nisi de vsu piscãdi q̃ nõ infert ad casuz nostrum vt dixi. ⁊ etiã deponit de modico tempore non sufficiente ad vllam prescriptionẽ saltẽ ĩ eo qui careat titulo qꝛ deponit de initio possessionis iam sunt .xxviij. anni. ⁊ nõ dicit quãto tẽpore cõtinuatus fuerit ille vsus: qꝛ dicit q̃ postea valles ceperũt exsiccari versus agerinos ⁊ nescit quo tpe. ¶ Et pariter non obstat id qd deponit Larneual' quodã Antonij sext' testis qui deponit q̃ valles existẽtes extra agerinũ guardazole ⁊ inter ipsum agerinũ ⁊ agerẽ pontis ticli sunt valles domini Marchionis ⁊ ad ipsum spectãt tã quo ad terrenũ q̃ quo ad aquas: qꝛ vidit iam sunt .lx. anni ⁊ vltra tẽpus esse valles aquosas ⁊ nũq̃ videbat͂ terrenũ discoopertũ: ⁊ q̃ tũc reputabant͂ valles dñi marchionis. ⁊ ita dici audiuit ⁊ audit piscari ĩ dictis vallib' p piscatores pollicini ad instãtiã cõductoꝝ valliũ Illustrissimi dñi seu superioꝝ earũ: tamẽ dicit q̃ postq̃ valles exsiccate sunt terrenũ fuit occupatũ seu captũ a diuersis psonis ⁊ sic iste testis de vsu possessionis terreni p dñm Marchionẽ non deponit saltem in aliqua certa parte vel loco nec de tẽpore requisito ad vllã prescriptionem: quinimo dicit se nescire confinia vallium a rquade ⁊ de pontechie. ergo non potest dici q̃ hec probatio ista sit certa qꝛ non constat a qua parte vsq; ad quã ptendebat locus de quo deponit. l. nõ solũ. §. sed vt pbari. ⁊ qd ibi no. doct. ff. de oper. no. nũcia. ⁊ in. l. eũ actũ. cũ ibi nota. ff. de nego. gestis. Preterea super interrogatorijs dicit q̃ nõ ad omnia loca dictarũ valliũ sunt domini marchionis. sed alique sunt aliarũ psonarũ ⁊ nõ declarat que sint domini Marchionis ⁊ que sint aliarũ psonarum. ⁊ sic est idem defectus in isto qui est in alijs testib' predictis. ¶ Similiter nõ pbat dorphin' septim' testis qꝛ etiã iste nõ deponit de aliqua possessione terreni dictoꝝ locoꝝ ⁊ consequẽter nec de vlla pscriptiõe ipsi' terreni: imo dt se nescire cui' sint terrena dictoꝝ locoꝝ ⁊ q̃ nõ omnes valles

nes valles dictoꝝ locoꝝ sunt domini Marchiōis sed alique sunt priuatarū ꝑsonarū ꝑ que etiā apparet non obstare: licet iste testis deponat esse publicā vocē ⁊ famā illud qđ ipse deponit ⁊c. ¶ Alia insuper † ratiōe nō releuat illud qđ dicit de publica voce ⁊ fama: qꝛ

7 testis reddēs testimoniū super publica voce ⁊ fama nō probat simpliciter dicēdo quod ita est publica vox ⁊ fama. vt inquit Barto. in l. de minore. §. si plurīū ad fin. ff. de questio. ⁊ Innocentius in. c. cum oporteat de accusa. ⁊ Bal. in. l. ꝓprietatis. C. de ꝓba. ⁊ in. l. quid ergo. §. quātū ī lectura antiqua. ff. de his qui no. infra. ⁊ Ange. in. l. ea quidē ī. iiij. colum. in repetitiōe. C. de accusa. ⁊ ibi refert per no. per Innocē. in. d. c. cum oporteat qđ testis vt probet publicam vocem ⁊ famā debet reddere ratione ⁊ causam cōcludentē dicti sui etiam si nō interrogatus. ⁊ ita etiā tenet dominus Abbas siculus in. d. c. cū causaꝫ circa. iij. vel. iiij. colū. ⁊ Ludo. de vrbe in. l. j. in princi. ff. de ope. no. nun. Nā vt dicit tex. in. c. cōsuluit el primo de ap. multa dicūtur notoria que nō sunt. ¶ Pro hoc bene facit † qꝛ ī his quibus la

8 borat ratio intellect⁹ ⁊ de facili nō discernunt: testis etiā nō interrogatus debet reddere rationem dicti sui cōcludentem ad probandū quem esse dementē vel iracūduꝫ vel ebriosum vt inquit Innocē. in d. c. cū causam. ⁊ Bar. in. d. tractatu de teste in secūda colum. ⁊ Bal. in. l. solem. C. de testi. ⁊ ī. l. cuꝫ hi. §. j. ff. de transac. ⁊ in. l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. ⁊ idē dicunt si agitur de probādo aliquid ꝙ ꝯsistat in iure vt super dominio. sed ita est qđ cognoscere an sit fama publica legitima id est que sit inter maiorē partē personarū iuxta no. in. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. ⁊ traxerit originem a probabili causa ⁊ nō a varijs vocib⁹ populi iuxta. l. decurionū. C. de penis nō de facili percipit. ⁊ intelligere quomodo dicat esse fama legitima cōsilit in iure. ergo verū est ꝙ debet reddi cōcludēs ratio dicti per testē etiā si nō sit interrogat⁹. ⁊ notat etiam dominus Abbas in dicto capitulo consuluit. sed dict⁹ testis nō deponit per redditionē rationis ꝙ audiuit a maiori parte: ⁊ qđ fama habuerit ortum a talibus probabilibus causis. ergo nō est probata fama que etiaꝫ si probata fuisset nō facit sufficiētē probationem. vt no. in. d. §. eiusdeꝫ ⁊ in. d. l. de minore cū suis concordan. ⁊ nō est etiā probabilis causa inducende fame qđ dicte valles fuerūt domini marchiōis quo ad terrenuꝫ licet conductores valliū habentes causaꝫ a principe piscarent in dictis vallibus: qꝛ vt dixi vsus piscādi nō īfert quo ad terrenū. d. l. si ager.

9 ¶ Preterea † consuetudo est qđ quādo crescunt aque vallium ⁊ inundant terrena aliorū: cōductores valliū domini Marchionis insequuntur aquas quocūq̄ vadāt quantū ad piscandū vt deponūt testes dictorū de ioculis ⁊ maxime Petrus Anto. quōdam Joānis ⁊ quidā alij. nam per hoc nō acquiritur ius in terreno. ꝓ hoc facit qꝛ etiā de iure communi si valles alicuius crescūt ⁊ inundāt terrenum alterius dominus valliū nō efficit dominus illius terreni. l. vicinus. §. lacus. ff. de aqua plu. arcē. imo antiquus dominus retinet dñium vt ibi. ⁊ hoc si valles essent priuate secus si essent publice: qꝛ tūc antiquus dñs perderet dominiū iure alluuiōis. l. lacus iūcta gl. ff. de acquirē. rerū domini. ⁊ l. littus. ff. de verborū significatiōe. ⁊ no. Bar. ī. d. l. vicin⁹ ⁊ ī suo tractatu de alluuiōe ī ver. delatio vo in decima columna. ⁊ ibi dicit ꝙ licet vallis seu lacus esset in dñio reipublice ⁊ tñ null⁹ poterat ibi piscari nisi ille cui respublica cōmiserat idē iudicādū esset prout de lacu seu valle priuatorū. l. sed ⁊ celsus. ff. de contrahen. emp. sed si essent ī vsu publico adeo qđ quilibet ꝑ illas trāsire potest ⁊ cuilibet licet piscari ⁊ tūc dicunt publice et recipiūt incremētū per alluuionem. d. l. lacus ⁊ in. l. j. ff. vt in flu. publi. nauiga. li. attēto ꝙ impñtiarū tractatur de terrenis pascuorū a quibus cessarūt valles certū est qđ etiā posito qđ ille fuissent valles omnino publice ⁊ ꝑ argumētū aquarum fecissent incremētum ꝑ alluuionē super dictis terrenis. tamē cessantibus aquis domin⁹ vallium nō retineret illud dominiū terrenorū. l. adeo. §. insula. cū se quen. ⁊ ibi no. ff. de acquir. rerū domi. ¶ Minus etiā probat marcus Antonij octauus testis q̄ etiā deponit solum de vsu piscādi et qđ audiuit qđ sunt dicte valles dicti domini Marchiōis. sed nescit an ꝓtendāt vsq̄ ad agerios guardazolle ⁊ ꝙ nō vidit piscari vsq̄ ad illos agerios. ꝙ aliter nescit cuius sit terrenum dictorū locorū. ⁊ cōstat qđ testimonium de auditu in proposito nō releuat. l. testium. cū ibi no. C. de testi. ⁊ in. c. taꝫ heres de testi. ¶ Et pari ratiōe nō ꝓbat Joan. martini nonus testis qꝛ deponit solum de vsu piscādi et nescit cōfines dictaꝝ valliū domini Marchionis versus guardazollam. ¶ Nihil etiā releuat dictum iure quōdam thome decimi testis qꝛ dicēs ꝙ dicte valles fuerunt ꝓ maiori parte domini Marchiōis ⁊ nō specificat que loca sint domini marchiōis ⁊ q̄ sint aliorum ⁊ qđ nescit an terrenū sit prefati domini marchiōis vel cuius ⁊ nō dicit nisi de vsu piscādi. ¶ Nō obstat etiā dictū Antonij turole qꝛ deponit de vsu piscādi ⁊ dicit ꝙ plures esse priuatos habētes valles ꝓprias in dictis locis ⁊ sic nō specificat q̄ sint loca spectātia ad dominū Marchionē ⁊ q̄ sint illa que spectant ad priuatos et licet iste testis dicat ꝙ cū licētia dominorum factorū domini mar

10 chiōis pascebat bestias iuxta agerinos hoc nō habet obstare: tū † qꝛ locatio vel licētia nō ꝓbat possessionē nisi quādo ex locatiōe vel licētia fructus ꝑcipitur. c. inter dilectos. de fide instru. ⁊ no. in. c. cū venissent. de resti. spo. ⁊ in. l. qui vniuersas. §. per colonū. ⁊ in. l. quāuis. §. j. ff. de acquirē. posses. Item quia nō specificat iste testis certuꝫ ⁊ determinatū locū in quo depascebat saltē per duos confines seu ꝑ duas demōstrationes vt requirit iuxta. l. forma. ī princ. ff. de censi. ⁊ no. in. l. demōstratio falsa in princi. per Barto. ff. de cōditio. ⁊ demōstra. ⁊ sic ꝓbatio ista nō potest dici certa ⁊ determinata ⁊ cōprehendens omnia loca pascuorum de quib⁹ est contentio. ¶ Non obstat etiā illud qđ dicit de publica voce ⁊ fama qꝛ deficit in ꝓbatione eorū que requirūtur ad probandam famam que etiā nō est sufficiēs probatio vt opportune dixi circa depositionē dorūni septimi testis. ¶ Nō obstat id qđ deponit frāciscus tricola qui videt dicere plus ꝙ aliquis alius: qꝛ respondeo quod sua probatio etiam videt dubia quia deponit qđ etiā inter dictas valles arquadie ⁊ sancti Appolinarij sunt alique valles priuatarū personarū ⁊ nō declarat que ille sint ⁊ dicit ꝙ dominus marchio vult pisces illaꝝ valliū que sunt priuatarū personarū soluendo certum pretiū ⁊ licet iste testis dicat se incidisse de ornus dictarū valliū cū licentia superiorū dictarū valliū soluendo vallaticū tamen nō specificat nec declarat in qua parte dictorum locorū demōstrādo per confines vel alias demōstratiōes adeo ꝙ appareat de cuius certi loci possessiōe deponat vt. s. ꝓxime dixi. ⁊ licet dicat etiā ꝙ pater suus cōduxit bestias suas ad pascēdū ī locis predictis cū licētia castaldionuꝫ ville fossa dalbini dñi marchiōis a fouea pclossselle vsq̄ ad illā ⁊ in villa crespini in loco vocato la selua vt dixi audiuit a patre suo. de dicta licētia: tamē nō probat ꝑ hoc de possessiōe domini marchiōis qꝛ circa probationē dicte licētie deponit de auditu ab alio. itē illa licētia nō tribuit possessionē vt iam. s. dixi circa depositionē iure decimi testis ⁊ ī hoc etiā iste testis est singularis ⁊ vnicus ⁊ ꝑ cōsequēs nō ꝓbat l. iurisiurandi. C. de testi. c. in omni. de testi. ⁊ clarum est qđ nō deposuit de aliqua possessione tanti tēporis qđ sufficit ad ꝑscriptionem perficiēdā. ¶ Nō ob. etiā id quod deponit dominicus turola decimustertius testis qꝛ iste nihil deponit đ terrenis vel pascuis sed de solo vsu piscādi ꝓ modico tpe ⁊ ꝙ alique sunt valles in dictis locis que sunt priuatarū personarū ⁊ alique sunt dñi marchiōis ⁊ nō declarat q̄ sint ille. ¶ Nihil etiā probat andriolus decimusquartus testis qꝛ deponit solū de vsu piscādi. Itē dicit ꝙ illa loca valliū que dicit esse domini Marchiōis etiā de presenti possidētur per dominum Marchionē ⁊ cōsequēter nō includunt in donatiōe facta ꝑ Marchionē dictis de marocellis q̄bus nō fuit donatū illud quod possidebat per dominum marchio. Et eodē modo nō obstāt depositiones aliorum triū testium vltimorum Joānis quōdam Joānis piritij ⁊ Donati ⁊ Matthei qꝛ deponūt solū de vsu piscādi in valle nūcupata gardiana ⁊ nesciūt aliter dicere cuius sint terrena existētia sub aq̄s illis vnde de pascuis nihil deponūt ⁊ de vsu piscādi ꝓ dño Marchione deponūt etiā aliqui ex testib⁹ illorū de ioculis.

11 ¶ Potest etiā respōderi † ad testes istos quatenus aliqui ex eis dicūt aliquid de possessiōe terreni seu pascuoꝝ ꝓut supra retuli ꝙ magis stādū est testibus dictorum de ioculis qui ꝯtrariuꝫ deponūt cū sint plures. l. ob carmē. §. fin. de testi. ⁊ c. in nostra cū ibi no. de testi. ⁊ no. Jaco. butri. in. l. j. C. vti poss. ⁊ Barto. in. l. si duo. in prin. ff. vti poss. ⁊ etiā si testes essent pares: quia testes illorū de ioculis deponūt de antiquiori possessiōe pascuorū preferēda est talis ꝓbatio. c. licet causam. de ꝓba. no. Jaco. butri. in. d. l. vnica. C. vti poss. ⁊ Bar. in d. l. si duo cū simi. Quinimo etiā si ꝓbatiōes essent pares esset ferēda sententia absolutoria ꝓ dictis de ioculis. qꝛ fuerūt ipsi prius ad iudiciū vocati ad instantiam illorum de marocellis vt patet in ꝓcessu in actis factis die primo Junij. ⁊ ita voluit gl. not. in. d. c. licet causaꝫ. in verbo vti possidetis quā ibi in hoc approbāt doc. de proba. ⁊ no. Cy. in. d. l. vnica in. x. q. C. vti pos. Quod autē testes deponētes de possessione pascuorū ꝓ parte illorū de ioculis sint plures patet euidēter qꝛ bene ꝑ testes quinquaginta ⁊ vltra est ꝓbatū de possessiōe dictorū de ioculis ꝑ actus cōcernētes possessionē terrenaꝫ. Quod autē sit ꝓbatū de antiquiori possessiōe terrena. ⁊ sic quo ad pascua patet ꝑ depositioneꝫ multorum testium qui fuerunt examinati de anno. 1466. vt est Jacob⁹ rochatus prim⁹ testis qui deponit de tēpore a quo distabamus tēpore examinatiōis sue per annos quinquaginta. ⁊ idē dicit Joānes Franzonus secūd⁹ testis: qꝛ dicit ita vidisse a tpe sui recordatus ⁊ citra ⁊ in principio dicit se habere de bono recordatu annos quinquaginta Frāciscus maserius tertius testis qui erat etatis ānorū. 54. dicit ꝙ vidit eos possidere a tēpore recordatus sui ⁊ citra: ⁊ exprimit aliquos act⁹ specificos a tēpore annorū. xij. citra. ¶ Et Thunellus quartus testis etatis ānorū. 53. deponit de possessiōe a tēpore sui recordat⁹ ⁊ citra specificat aliquos act⁹ a. xx. annis citra. ¶ Nicola⁹ de sancta agnete quint⁹ testis deponit de possessiōe pascuorū. iā erāt tūc anni. xiij. ¶ Antoni⁹ frāzonus in prima examinatiōe deponit de possessiōe pascuorū a tēpore quadraginta ānorū. ¶ Antonius Jacobi rochati ꝓbat de possessiōe pascuorū pro tēpore annorum viginti octo: qꝛ dicit ꝙ a tempore recordat⁹ sui ⁊ citra. ⁊ in fi. dicit se habere de bono recordatu annos. xxviij. ¶ Et idē ꝓbat dominicus rochatus q̄ dicit habere de bo. recordatu ānos triginta. ¶ Joānes quōdā Jacobi murarij optimus testis deponit de possessiōe pascuorū vsq̄ ad agerinū porticum ⁊ ꝯfinia arq̄die q̄ sunt extra agerios guardazole vsq̄ ad qđ

dam canale se extollēs vsq; i fouea pelorelle qd canale diuidit iura guardazole a iurib⁹ arquadie ⁊ dicit ꝙ dicti de ioculis p se ⁊ pdecessores suos ita possederūt per tēpus annorū quinquaginta quos dicit habere de bono recordatu. ⁊ ꝙ dictū canale diuidat villā guardazole a villa arquadie: vt dicit iste testis. attestat ēt dict⁹ Bartholomeus rochatus ⁊ Nicolaus Matthei de rafiis ⁊ Joānes Francisci petrachini ⁊ Joānes Nicolai bataglia ⁊ Beneuenut⁹ Antonij ⁊ Berard⁹ bartholomei ⁊ Joānes antonij de casaia ⁊ bartholome⁹ Martinelli de guardazola ⁊ Petrus quodā Furini de pelorella. ¶ Probat etiā Beneuenutus Antonij de possessiōe pascuorū pro lōgo tēpore: qz dicit se habere de bono recordatu annos. lxx. ⁊ qd pro maiori parte tēporis sui recordat⁹. ⁊ quasi omni anno vidit eos de ioculis possidere pascua existētia intra agerinū pōtecli ⁊ agerinos guardazole ⁊ iura arquadie. ¶ Et gerard⁹ quodā Bartholomei pbat de possessiōe annorū triginta. Joānes chiarell⁹ qui est etatis septuaginta annorum deponit de possessiōe qnquaginta annorum. Bonauētura quondam vgonis deponit de possessiōe quadraginta annorū. ⁊ tantū dt se habere de bono recordatu: Joānes galuani depōit de annis triginta. Joā. quodā Antonij de pelorella optimus testis depōit etiam de possessione pascuorū pro annis quadragita quinq; quos dt habere de bono recordatu. Et idē dicit blasius quodā Antonij de pelorella. ¶ Multi alij sunt testes inter illos testes examinatos de anno. M.cccclxvj. q deponūt de paucio ri tēpore. ¶ Probat etiā de possessione pdicta fere pomnes testes nouiter examinatos de anno. M.cccclxix. sup. xj. ⁊ xij. c. capitulorū dictorū de ioculis. testes autē illorū de marocellis nō deponunt de actu possessiōis terrene seu pascuorū exceptis duob⁹ scilicet Antonio turola ⁊ francisco turola quos tamē supra ostendi nō pbare. ⁊ posito ꝙ aliquid probarent nō probāt de ita antiquo tēpore sicut probāt testes illorum de ioculis. Nam Antonius turola licet deponat de tēpore quadraginta annorū quo ad actus piscādi tamē quo
12 ad actus pascendi non videtur repetere illud tēpus. ⁊ dato † ꝙ intelligeret repetitū iuxta not. per Bar. in. l. labeo. ff. de supel. lega ⁊ bal. in. l. de quibus in pe. colū. ff. de legi. ⁊ in. l. apud antiquos. C. de furt. ⁊ Anto. de bu. in. c. fi. ad fi. de consuetu. tamē est vnicus ⁊ singularis in illo tēpore quadraginta annorū qz Frāciscus turola nō deponit nisi de tēpore. xxv. annorū. Inter testes autē illorum de ioculis sunt plures qui deponūt de tēpore vltra quadraginta annos vt supra pxime retuli. ¶ Et licet nōnulli ex testib⁹ dictorū de ioculis dixerint se esse laboratores eoꝝ tamē multi alij qs supra nominaui supsunt carentes exceptione qui sunt plures ꝙ testes illorū de marocellis ⁊
13 deponūt etiā de antiquiori tēpore. ¶ Preterea † dt specu. i tit. de teste. §. j. versi. item excipitur qd est domesticus ⁊c. qd colonus ⁊ ascriptitius admittūtur de ꝯsuetudine ad testificādū licet eis minus credatur imo glo. no. in. c. in literis de testi. que est communiter ibi a doctoribus approbata: vult qd in colono ⁊ alijs familiarib⁹ distinguatur aut sunt tales quib⁹ imperari potest ⁊ tūc repellantur a testimonio omnino: alij autē admittuntur ⁊ eis credat plus vel min⁹ ꝺm qualitatem affectionis et per consequēs vbi esset simplex colon⁹ nō censitus nec ascriptiti⁹ vel similis cōditionis cū multiplicis sint cōditiōis coloni vt plene no. in rubri. C. de agricol. ⁊ cēsi. lib. xj. deberet
14 † saltē numerus testium supplere illū defectū postꝙ omnino nō repelluntur vt voluit glos. no. ⁊ ibi Jaco. but. in. l. ij. §. j. in verbo numerus. ff. de testi. quē ad hoc vt singularē sequitur Nicolaus de neapoli in. l. excusant in prin. ff. de excu. tu. ⁊ not. Jaco. bu. i. l. parētes. C. de testi. ⁊ Jo. and. in addi. specu. in titu. de no. crimine. §. famai additione incipiente allegato. ⁊c. ⁊ Joā. de Jmola i. l. qui testamēto i princip. ff. de testa. facit qd no. Bal. i. l. si quis ex argētarijs iuxta princi.
15 per illū tex. ff. de eden. ¶ † Accedit ꝯclusio Saly. i. l. quoniā liberi. C. de testi. vbi firmat quod colon⁹ partiarius poterit esse testis p domino etiā super causa proprietatis fundi quādo de parte fructuū coloni nō disputatur per notata per gl. ibi que vult ꝙ soci⁹ possit esse testis p socio quādo questio fit de alia parte nō pertinēte ad ipsum testificantē. faciunt etiam no. per Cy. ⁊ Bald. in. l. ij. C. de testi. vnde expresse ful. in. l. presenti. §. sane. C. de his q ad eccle. cōfug. dt ꝙ illud quod ibi dicit in colono debet intelligi de cēsito in quo ius habem⁹. ¶ Ex his ergo apparet ꝙ per testes illorū de marocellis nō remanet fundata intētio sua p iure proprietatis aut possessiōis realiter
16 qd dicti de ioculis ꝯdemnandi sint. ¶ Nūc dicam tan per illud estimum execani fit probata intentio dictorū de marocellis p ea parte que cōtinet in dicto estimo: ⁊ dico ꝙ nōqua estimū nō pbat dominium neq; possessionem contra eos qui scripture estimi nō cōsenserunt seu non interfuerūt. l. si pater. ⁊ ad hoc illū text. not. ibi Bal. C. de actio. emp. ⁊. l. solennibus ⁊ ibi Ja. c. bu. ⁊ Bald. C. de rei vēdi. sed in preiudiciū eorum qui cōsenserunt estimo fic. l. cura. ⁊ ibi Bart. C. de omni agro deserto. lib. xj. l. quo qsq; ⁊ ibi Bar. ff. de acquirē. rerū domi. l. censualis ⁊ ibi Bal. C. de dona. no. Bal. in. l. quidā in suo in fi. ff. de ꝯdi. institu. ¶ Et sic posito ꝙ de aliquo alio titulo dictorū de ioculis nō esset probatū nō videtur ꝙ possint obtinere dicti de marocellis qui nō probarūt intētionē suā respectu ꝓprietatis vel possessionis imo per dictos de ioculis est multo melius probatū de possessiōe vltra quadraginta annos que esset ad prescriptionem hab⁹

lior possessio ꝙ possessio pbata p illos de marocellis respectu pascuorū. produxerūt etiā dicti de ioculis titulū donatiōis pro aliquibus reb⁹ partim vallium ⁊ partī etiā pratiuis positis i fundo guardazole iuxta valles arquadie seu de potechie mediāte agerino dōatis de anno. M.cccclx. per Illustrē Marchionē Nicolaum estēsem ioculo aut dictorū de ioculis que nō possunt intelligi inclusa i dōatione facta illis de marocellis ⁊ est probatū ꝙ cōfines valliū arquadie ⁊ pontecli sunt extra dictos agerinos guardazole iuxta agerinū pōtecli: vt infra proxime dicet. produxerūt etiā inuestiturā iure feudi factam de anno. M.cccxlix. p illustrē do. Opizonē ser Aldroandino de ioculis nominibus quibus in dicto instrumēto rogato p ser moysen bēuenuti de vna sexta parte ⁊ dimidia alteri⁹ sexte partis toti⁹ guardazole posite iuxta fundū pelorelle iuxta fundū Crespini siue illos de turchis iuxta padū ⁊ iuxta valles pōtecli ⁊ arquadie. ⁊ si presupponat vt pro parte illorū de ioculis presuppōitur ⁊ affirmatur ꝙ ipsi sint de descendētibus predictorū qui inuestiti fuerūt pro ea parte que erat illius ascēdētis a quo descēderunt haberēt ius in dictis bōis ⁊ videtur esse probatū ꝙ iura ville guardazole pdicte excedūt dictos agerinos guardazole i territorio Ferrariēsi ꝟsus pelorellam. ⁊ protēdūt vsq; ad dictū canale vocatū la fossa di bigosi seu aliter nuncupatum vt deponūt testes quos nominaui supra dū discussi de probatione facta per Joānem quōdam Jacobi murlarij. nā licet aliqui testes variēt tamē pro maiori parte in hoc cōueniūt qd illud canale diuidat valles arqdie a guardazola versus pelorellā est etiā pbatū ꝙ valles pontecli nō veniūt versus guardazolā vltra aggerē potecli ⁊ ꝙ iura guardazole protēdūt vsq; ad dictū aggerē pōtecli ⁊ ꝙ ille agger pōtecli diuidit valles pōtecli ⁊ valles arquadie versus pōteclum a iurib⁹ ville guardazole ita deponūt fere omnes testes dictorū de ioculis. ⁊ i pma ⁊ i secūda examinatiōe super primo secūdo tertio ⁊ quarto quinto sexto ⁊ nono capitulis. ⁊ lz alij qui ex testib⁹ illorū de marocellis dicant ꝙ valles portus arquadie ⁊ sancti Apollinarij se extēdūt vsq; ad agerinos guardazole: tamē testes illorū de ioculis in triplo plures sunt qui probāt illud qd dixi saltē ratiōe terreni ⁊ pascuorū ⁊ habito respectu ad ipsum terrenū ⁊ pascua hoc dico qz plures sunt ex testib⁹ illorū de marocellis qui dicūt ꝙ licet q ad aquas valles port⁹ arquadie ⁊ sancti Apollinarij se extēdāt seu se extēdere solebāt vsq; ad agerinos pōtecli tamē dicūt ie nō hoc affirmare quo ad terrenū. ⁊ est etiā probatū p plurimos testes ex testib⁹ nouiter receptis ꝙ bona de quib⁹ est questio sunt inclusa in dicta inuestitura facta per dictum dominū Opizonēdictis de ioculis ita super. xvij. ⁊ xx. c. deponūt Joānes franzonus Antonius franzonus. Bartholomeus rocat⁹ Frācisc⁹ marin⁹ ⁊ Joannes de parertis ⁊ queadmodum dicunt testes dictoꝝ de io-
17 culis ꝙ confines † dictoꝝ locorum se extendebant per tēpora de qbus ipsi deponūt: ita presumit ꝙ etiam in preteritū fuerit. l. liberis §. fi. ff. de liber. causa. no. in. l. ex persona. C. de pba. ⁊ ibi Bal. circa secundā colū. ⁊ Aldra. ⁊ Bald. in. l. j. §. si magistratus. ff. de magistra. cōue. ⁊ mutatione cōfiniū nō psumit. l. in finalibus. ⁊ ibi. not. Bart. ff. finium regū. ¶ Et corroboratur dicta pbatio testiū per vnū instrumētū antiquum cōfectū de anno Millesimo tricentesimo sexagesimosecundo: die decimo Mensis Junij rogato p Joannē quōdam Jacobi de Marana ibi ꝯuz dicit. Item octauā partem p indiuiso omnium vallium communiū ipsius ⁊ fratrū ei⁹ ⁊ illorum de ioculis positarū in fundo pdicto guardazole vltra agerinos iuxta illos de turchis. iuxta illos de pōteclo. ⁊ iuxta illos de arquadia: ⁊ sic apparet ꝙ fundus guardazole dicit ēt eē vltra dictos agerinos guardazole: ⁊ verbo fert etiam probari posse quod quedā alia instrumēta antiqua denominauit quasdā terras sub vocabulo fundi guardazole: ⁊ tñ terre ille sunt extra agerinos: ⁊ talia instrumenta probāt ꝯfines: vt in. c. cū cām. de probatio. ⁊ not. in. c. cum oliꝫ in gl. in verbo instrumētis. de censi. ⁊ in. c. fi. pa pa de priuileg. l. vj. ⁊ clare Bal. ⁊ Saly. in. l. cum aliquis. C. de iure delib. facit quod no. Jnno. in. c. veniens. de verbo. signifi. Ex quibus omnibus concludo partes Excellentissimorum ac iustissimorū dominorū iudicare debētium esse in absoluendo dictos de ioculis a ꝓtentis in petitione ⁊ processu predictis.

¶ Summarium super consilio. lviij.

1 ¶ † Ad probandum scripturā libri esse de manu scribentis sufficit comparatio literarum.
2 Statutum siue decretū concernentia merita cause debent seruari in omni foro.
3 An tacita hypotheca anterior preferatur expresse inferiori.
4 Priuilegiū hypothece concessum mulieri non trāsit mortua muliere nisi ad filios mulieris eius heredū qui sint nati ex illo matrimonio pro quo data fuit dos. 6.
5 Ubi vna res adequatur alteri: attribuitur rei adequate omne illud quod plus est in re ad quam fit adequatio.
7 Juramētū appositū postius iā quesitum tertio nō pōt ꝓiudicare.
8 Stilo non est recedendum.
9 Statutum in aliquo qui est in mala fide non valet.

¶ Consilium. lviij.

¶ Qualem fidē faciat cōparatio scripture priuate vna cū vno teste qui dicit

qui dicit vidisse scripturā fieri. An tacita hypotheca anterior prefe ratur expresse posteriori.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. In cā mota p paulum diui mercatorem ex vna & quosdā assertos creditores quōdā Dionysij de ciuis de Mediolano & precipue leulum: vt patrem & legitimū administratorem Joan. filie sue et filie quondam do. Agnetis vxoris quondam dicti leuli ex altera viso processu dicte cause mibi trāsmisso & themate mibi exhibito. Sentio ptes dn̄i iudicātis esse in pnuntiādo fuisse bene iudicatū in fauorē dicti Pauli & a dicta snīa fuisse male appellatū per partē aduersā. Quoniā fundata est intētio dicti Pauli ex scriptura libri sui subscripta manu dicti Dionysij cui ex forma statutorū loci datur plena fides. ¶ Quod autē dicta

1 subscriptio fit facta manu dicti Dionysij psupponit mibi esse pbatū p vnū testē q̄ deponit se vidisse eū dictā subscriptionē facere & per cōparationē literarū legitime factā p duos tabelliōes electos p iudicē & ad pbandā scripturā libri esse manu scribētis sufficeret etiā sola cōparatio scripture per. l. cōparationes. C. de fide instru. & not. Bar. in. l. nuda ratio in vltima col. ff. de dona. & sequit etiā ibi Jo. de imo. vbi dicunt q licet in apodissa que datur a parte parti sit inductum q sola comparatio nō faciat plenā fidem: vt in aut. de instrumentorū cau. & fide. §. j. tamen in alijs scripturis priuatis: vt in scriptura libri & in epistola & alijs nō est correcta dispositio dicte. l. cōparationes volētis q sola cōparatio plenā fidē faciat: & ita etiā tenet Bart. in. l. admonendi. ff. de iureiur. & ibi sequuntur Moderni & Anto. de bu. & Jo. de imo. in. c. ij. de fide instru. & Bal. in aut. sed nouo iure. C. si cer. peta. & est de mente Bar. in. l. si ita scripsero. & ibi etiā no. Jo. de imo. ff. de condi. & demon. hoc etiā in casu nostro satis videt fuisse de mente statuti seu decreti principis nō requirentis testes sed solam subscriptionē debitoris quāto magis ergo in casu nostro dz dici probatum esse sufficienter dictā subscriptionem esse de manu dicti Dionisij: quia vltra comparationē est probatum per vnū testē qui deponit vidisse eum subscribere. ¶ Preterea posito etiā quod iura volentia q sola comparatio non faciat plenā fidem haberent locum etiam in dicta scriptura de qua ad presens tractatur. tn̄ adhuc videtur q cōparatio iuncta cū dicto teste sufficiat: vt clare decidit Saly. in. d. l. comparationes in vltima colū. vbi voluit q quando apodissa negatur esse manu debitoris & nullas hz subscriptiōes testium vel si habet subscriptiōes testiū nō est facta comparatio de ipsis subscriptionibus: sed solū de ipsa principali scriptura: tunc talis cōparatio pbat tantū semiplene scripturam negatam fuisse scriptā ab illo: ideo vt plene pbet alio argumēto iuuāda est vt i aut. & si ptractus. C. de fide instr. & subdit q bonū argumentū erit ad ipsam iuuandā vnus testis qui deponat sup cōfectione scripture quia faciet semiplenam probationem: & ex istis duabus semiplenis fieret vna plena probatio iuxta notata in. d. l. admonendi. & sic Salyc. in indiuiduo ponit decisionem huius casus. & ibi etiā subdit q si talis testis vltra comparationem haberi non posset: putat posse recurri ad deferendū iuramentū parti super pfectione ipsius scripture que est semiplene pbata sz ea que habentur in. l. in bonefidei. C. de reb. cre. & licet ipse nō alleget est in pposito casus in. §. si n̄ quis q. & ibi no. in aut. de instr. caute. & fide. & sic est aliud remediū supplendi probationē q̄n non esset perfecta. & ad cautelam potest peti dicta delatio iuramenti. ¶ Plus etiā voluit Bart. in. d. l. admonendi circa septimam colum. & Ant. de but. in. c. ij. de fide instrumē. q lz hodie regulariter comparatio scripture apodisse non faciat nisi semiplenā probationē: tamen potest esse tanta fides solius comparationis q iudex poterit adhibere plenā fidē soli cōparationi vel solis testibus deponentibus scripturam fuisse scriptam ab illo in eorū presentia. hoc dicit probari p text. in. §. si vero aliqd tale. in aut. de instrumen. caute. & fide. vbi patet q si comparatio contradiceret dicto testiū iudex posset adhibere fidē vel testibus vel comparationi: q̄to magis ergo in casu nostro vbi vltra cōparationē extat pbatio viue vocis. ¶ Nunc videndū restat an exceptiones opposite cōtra dictū paulum habeāt obstare & attingam illas tantū que aliquid dubitatio

2 nis afferre posse viderentur. ¶ Et primo nō obstat quod obijcitur q decretū vel statutū predictum non dz seruari nisi corā officio iudicis gabellarum quia respōdeo quod cū concernāt merita cause & virtutem probādi debent seruari in omni foro vt no. in specie Cy. in. l. receptitia in quarta. q. & ibi etiam Bal. C. de consti. pecu. per id qd̄ habet in. l. si fundus. ff. de euic. & p notata in. l. ex ea. ff. de postu. bene faciūt no. p Cy. & alios in. l. j. C. que sit long. consue. & in. l. cūctos populos. C. de summa trini. & per doc. in Rubrica de cōsuetu. cū suis cōcordantijs. Preterea licet circa predicta fuerit cōmissa domino potestati tamen fuit cōmissa ei loco domini vicarij gabellarū dati p suspecto & sic subrogatum sapere dz naturā eius in cuius locum subrogatur. l. si eum. §. qui iniuriarū. ff. si quis caut. c. ecclesia vt lite penden. facit id qd̄ not. voluit Bal. in. l. fi. C. si mācip. ita fuerit alie.

3 ¶ Non obstat etiam oppositio qua dicitur hypothecata bōa debitoris tn̄ nō habet nisi tacitam sed dictus leulus dicto nomine ptēdit hypothecam expressam vigore instrumenti dotis dicte quondā domine agnetis. ergo dz preferri sua expressa hypotheca etiā posterior: tacite hypothece anteriori fauore dotis. l. assiduis. C. q potior. in pig. hab. & lz text. d. l. assiduis loquatur in tacita hypotheca cōcessa doti vt sit priuilegiata tn̄ illud priuilegiū non tollitur lz mulier sibi prouiderit de expressa hypotheca vt est gl. no. & cōmuniter approbata in. l. fi. C. de pac. conuen. sup dote. & not. doc. i. c. ex literis de pig. quāuis Per. tenuerit contrariū vt refert Joā. de imo. in. d. c.

4 ex literis. Quia ad hec respondeo quod priuilegium cōcessum pro dote mulieri vt in hypotheca pferatur anterioribus creditoribus nō trāsit mortua muliere nisi ad filios mulieris eius heredes q sint nati ex matrimonio p quo data fuit dos de cuius exactiōe tractatur: secus si essent nati ex alio matrimonio vt tenet Cy. in. d. l. assiduis & ibi Bar. in fi. q̄ dicit q ita cōmuniter tenet. & etiā Bal. ibi post alios antiquos p illū text. in. §. excessus ibi dū dicit anterioris matrimonij iuncto verbo paternas. bene facit quod not. glo. in. l. si cum procuratore. ff. de re iudi. & in. §. item si de dote. insti. de actio. & notant in. l. etiā in princip. ff. solu. matri. circa reprobationē gl. que est ibi. Sz dicta Joanna volēs preferri dicto Paulo nō est nata ex matrimonio contracto cū dicto dionysio cui dos data fuit lz est nata ex dicto leulo. ergo nō gaudet dicto priuilegio. ¶ Constat autē quod cessante dicto priuilegio concesso p dote mulieri & filijs eius ex eodē matrimonio ille qui pretēdit hypothecā expressā posteriorem nō prefertur creditori habenti hypothecam tacitā anteriorem etiā si dictus posterior: preferri volēs esset fiscus. ita inquit Dyn. in regula qui prior. de regu. iur. in. vj. & Cy. in. l. si fundū. C. qui potior. in pigno. d. l. vnica. secundo responso. C. rē alie. geren. & fuit de mēte Bar. in. l. si is qui. ff. de iure fi. in versi. quero & reuoco in dubiū &c. lz non ita aperte exprimat sicut Dyn. & Cy. in locis preallegatis. sed dictus paulus est anterior tēpore ergo &c. Preterea ex dispositiōe statuti predicti apparet statuentem velle quod creditores vigore dictorū librorū habeant hypothecam habentem eundē effectū quem habet hypotheca descripta in publicis instrumētis & sic statutū intelligit de expressa hypotheca apposita i instrumēto: q̄ hypotheca tacita non dicitur apposita in instrumento: q̄ solum in instrumēto dicitur appositum illud quod oculis corporeis ibi legi pōt. l. j. et ibi notāt doc. ff. de his que testa. delē. & Bal. in. l. legem. C. loca. & Anto. de but. in. c. translato. de cōsti. vel saltem dicitur magis pprie contineri in instrumento expressa hypotheca quā tacita vt de se patet et negare nō potest q statutū predictū in dicta equiparatione etiā cōprehendat expressas hypothecas in instrumēto contentas. ergo cū hypotheca competens vigore dictorū librorū sit equiparata hypothece expresse competenti vigore instrumenti dz esse eiusdem virtutis cuius est hypotheca expressa competens ex instrumēto probat

5 ex magistrali doctrina Barto. & aliorum in. l. j. in princip. ff. de legatis primo dum allegat. l. princeps. ff. de legi. & l. maximū vitiū. C. de li. preteri. p que dicit q vbi res vna adequatur alteri attribui dicat rei adequate omne id quod plus est in re ad quā fit adequatio. Sed

6 ita est quod etiā in dote cōcluditur qd̄ mulier habēs hypothecam priuilegiatā in dote nō vtitur tali priuilegio cōtra alios creditores habentes expressam hypothecā secundum opi. gl. magis cōmuniter approbatam a doctoribus in. d. l. assiduis. & dicit Bart. ibi quod cōmunis psuetudo ita seruat q ab ea in iudicando non est recedēdum. l. minime. & l. si de interpretatione. ff. de legi. ¶ Et ideo nō obstat si diceretur q dictum decretū nō disponit q habeāt creditores vigore librorū hypothecas in preiudiciū dotiū: q̄ dico q eoipso q vult statutum creditores habere hypothecam habentē vim expresse hypothece in instrumēto contente: vt supra deduci videt dispone re id qd̄ resultat in cōsequentiam. s. q in tali hypotheca preferat dotibus posterioribus quibus preferunt alij creditores habētes expressam anteriorem: q̄ hoc venit in cōsequentiam. l. j. §. non autem. ff. de

7 exer. preterea. de offi. dele. ga. cū simi. ¶ Nec est curandū q hypotheca dicte mulieris fuerit apposita in contractu iurato: q̄ illud iuramentū appositū post ius iam acquisitū Dionysio nō potuit preiudicare Dionysio. c. quis in fi. de pac. in. vj. facit qd̄ not. Bart. in. l. titia seia. §. imperator circa mediū. ff. de lega. ij. & in. l. hac edictali. in fine princip. C. de secū. nup. & facit. l. fi. C. d nō nu. pec. ¶ Nec obstat si p hoc allegaret id quod voluit gl. no. in. c. cū venderent. de elec. in. vj. de qua fortasse cogitauit ille qui dictā exceptionē opposuit quia in veritate nihil penitus facit: ideo nō insisto. ¶ Non obstat vltimo quod dicitur q obstat dicto Paulo prescriptio quindecim annorū inducta per quoddā allegatum statutum: q̄ respondeo primo q per plures testes est pbatū q de stilo curie est q talis exceptio prescriptionis nō admittat. & a stilo nō est recedēdū. l. fi. C. de iniur. c. sicut de re iudi. c. e. insinuatione. de appel. c. ex literis. de consti. ¶ Pre

8 terea dictū statutū in debitore qui est in mala fide nō valet sm magis cōmunem opi. quia nutrit peccatū per id quod habetur in. c. fi. de prescrip. & in regula possessor. li. vj. & firmat Bart. in. l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. in. ij. q. pncipali. & Jo. an. & Pe. de ancha. in. c. ij. de excep. in. vj. & Ant. de but. & plenius Joan. de imo. in. c. fin. de prescrip. & in. l. sequitur. §. si viam. ff. de vsucapi. cum suis concordātijs. ¶ Presupponitur etiā mihi q alias dictus paulus petijt i iudicio dictū debitū p hereditatē dicti dionysij & facta excussione petijt cōtra

aliũ tertiũ possessorẽ ꝛ fuit sufficiens dict⁹ actus ad iterruptionem
prescriptionis si quã currere cepisset: vt declarat Bar. in. l. ij. §. si rẽ.
ff. ꝑ emp. cũ ſi. verum q꞉ illa acta nõ vidi: q꞉ nõ sunt mihi trãsmissa
nõ īsisto circa h̃ vlteri⁹ stãtib⁹ maxie alijs ꝺ q̃b⁹. s. dixi. Laus deo.

¶ Summarium super ꝯsilio. lix.

1 ☞ Literis emanatis nullo interueniente iuramẽto nõ credit.
2 Sententia non põt probari per testes nisi probetur scripturam sen-
tentie fuisse deperditam.
3 Fama dicitur quãdo auditũ est a maiori parte hominũ loci.

¶ Consilium. lix.

¶ Litere superioris quã probationẽ faciant. Et quãdo s̃nia possit
per testes probari.

IN causa appellatiõis inter
posite pro parte Bñdicti alias Brecta ꝺ tausignano
visis verbis laudi lati inter dictũ Benedictũ ex parte
vna ꝛ Petrũ quõdã Joãnis al's Mazoni ꝛ fratres
ex altera ꝛ visis assertis literis Magnifici dñi Tha-
dei de Mãfredis ꝛ attestationibus triũ testiũ receptorũ pro parte
dicti Petri ꝛ fratrũ mihi videt ꝓculdubio esse ꝯcludẽdũ male fuis-
se iudicatum per dñm Judicem qui ꝓnũtiauit fuisse legitime ꝓba
tũ pro parte dictorum Petri ꝛ fratrũ eis incũbẽtia iuxta contenta
in laudo: quia in veritate non est probatum legitime illud ꝙ ex for
ma laudi erat probandũ. vcꝫ dictos Petrũ ꝛ fratres soluisse ꝛ ex-
bursasse prefato Magnifico do. Thadeo vel alteri pro eo recipien-
ti ducatos. xxv. auri in cõmodum ꝛ vtilitatem dicti Benedicti. nã
1 dicte ✝ asserte litere Magnifici domi. Thadei in quibus affirmat
dictũ Petrũ sibi dedisse ducatos. xxv. vigore vnius condemnatiõis
facte ꝓpter inobedientiam dicti Benedicti non probant: quia etiã
si prefatus do. T. cũ suo iuramento parte citata deposuisset ea que
cõtinẽtur ĩ dictis literis non probaret. l. iurisiurandi. C. de testi. c. in
omni. de testi. ꝛ bon⁹ tex. in. c. cum a nobis eo. titu. vbi tex. dixit ver-
bo vnius quãtecũqꝫ fuerit autoritatis non esse credẽdum sꝫ dictis
suis literis emanatis nullo ĩteruenĩẽte iuramẽto ꝛ partis citatiõe
non est in aliquo credẽdũ vt in. l. iij. §. idem diuus. ff. de testi. ibi duꝫ
litera dicit testibus nõ testimonijs esse credẽdũ ꝛ ibi notat glos. in
verbo testimonijs. ¶ Nec obstat qꝺ quãdoqꝫ literis magistratuũ
credatur iuxta ea que plene notant in. l. si qua ꝑ calũniã. C. de episc.
ꝛ cle. ꝛ in. c. post cessionẽ de proba. ꝛ in. l. si publicanus. §. de rebus.
ff. de publica. q꞉ illa ꝓcedunt in officialibus affirmãtibus aliq̃d cir
ca ea que spectant ad officium eis cõmissum ꝛ creditum. vel quãdo
attestarent de aliqua re leuis preiudicij puta de moribus alicuius
vl' qꝺ esset promotus ad aliquos ordines sacros ꝛ similia prout ple-
ne tradunt doc. maxime in. d. c. post cessionẽ. Sed p̃fatus do. T. tpe
quo dictas literas scripsit non erat officialis ꝛ per cõsequens nihil
scribit de his q̃ ptinerẽt ad eius officiũ nec circa alia leuia de qui-
bus habetur in locis p̃allegatis ideo nõ est eis credendũ. Preterea
dictus dñs Thadeus scribit literas illas circa id quod cõcernit cõ-
modum suum dum ipse affirmat condemnatum fuisse dictum Be-
nedictum pro inobedientia. nã si verũ nõ esset de dicta cõdẽnatiõe
teneret prefatus do. T. restituere dictos. xxv. ducatos velut indebi-
te receptos igit dictis suis literis aut alij dicto suo nõ est credendũ.
l. oĩbus. C. de testi. ꝛ. l. nullus. ff. de testi. ꝛ notat Bar. in. l. deferre su-
per versi. Item decreuerũt. ff. de iure fisci. ꝛ canoniste in. c. super. de
testi. ꝛ in. d. c. cũ a nobis cũ simi. Preterea etiam non est probatum
dictã scripturã fuisse scriptam manu prefati do. T. ꝛ insuper dici
posset per dictam scripturã ꝛ confessionem domini. T. non proba-
ri ad preiudicium tertij solutionem fuisse factam de qua in ea conti-
netur ꝑ no. ꝑ glo. ꝛ Bar. in. l. duobus. §. quod reus in verbo solutio-
nis. ff. de iureiurã. superiores tamen responsiões arbitror tutiores.
¶ Non est etiã probata intentio dictorum petri ꝛ fratruꝫ quia nõ
constat de aliqua sententia lata cõtra dictũ Benedictum saltẽ le-
gitime ꝛ ꝑ cõsequens non potest dici esse probatũ quod dicti. xxv.
ducati fuerint soluti ad cõmodum ꝛ vtilitatẽ dicti Benedicti ꝓut
requirebatur ex forma dicti laudi. ¶ Nec põt dici ꝑ dictos testes
probatam esse sentẽtiã quia dicti testes nõ dicunt se ĩterfuisse ali-
2 cui sententie aut illã vidisse: quinimo ✝ per testes non potest proba
ri sentẽtia nisi probetur scripturam sentẽtie fuisse deperditã. l. emã
cipatione. C. de fide instrumẽ. ꝛ ibi notant doc. ꝛ. l. testiũ. C. de testib.
ꝛ in. c. cuꝫ olim essemus de priuileg. ꝛ no. dominus Abbas ĩ. c. sicut
in. iij. no. de re iudica. Preterea vt habetur in. d. c. sicut testes vt ꝓ-
bent sententiã debent deponere a quo iudice lata fuit vt ibi etiã no-
tant doc. sed dicti testes nõ deponunt perditam fuisse dictã scriptu
ram sentẽtie nec etiã deponunt a quo iudice lata fuerit dicta sentẽ-
tia ergo non probãt. Preterea deponũt simpliciter quod audiuerũt
dici a multis personis adeo quod fuit publica vox et fama ĩ castro
Tausignani ꝙ petrus quondam Joannis predictus dedit ꝛ soluit
prefato domino Thadeo ducatos. xxv. auri pro dicto Benedicto
vigore vni⁹ ꝯdẽnationis facte de dicto Benedicto eo quia fuit ĩobe
diẽs prefato domino Thadeo sed clarũ est quod fama non est suffi-
ciẽs probatio vt. l. iij. §. eiusdẽ. ff. de testi. ꝛ plene notat in. c. veniens
extra eo. ti. ꝛ ĩ. l. in bonefidei. C. de rebus credi. ꝛ in. l. admonendi. ff
3 de iureiur. Quinimo nec testes predicti probant famã q꞉ ✝ fama
est quãdo audiuerũt a maiori parte hominum loci vt notat in di
cta. l. iij. §. eiusdẽ. ꝛ ideo dixit Bar. in. l. de minore. §. si plurium. ĩ. vj.
col. in ver. quero quid si testis dicit ꝛc. qꝺ cautus debet esse ille qui
habet ꝓbare famam quia requiritur quod testes sui deponant pu-
blicam esse vocẽ ꝛ famã in tali ciuitate de tali re ꝛ interrogati quo
modo sciunt dicant qꝺ ita audiuerunt dici a maiori parte populi
illius ciuitatis: ergo testes predicti in ꝓposito non dicuntur redde
re causam sciẽtie dicti sui quãdo dicũt ꝙ audiuerũt a multis quia
duo vl' tres dicunt multi. l. j. §. hoc rescriptuꝫ. ff. ad silleni. l. licet ĩpe-
rator. ff. de leg. j. ꝛ inst. de iure ꝑso. §. si. cũ multis si. ꝛ licet dicti testes
subdãt illa verba. s. adeo ꝙ fuit publica vox ꝛ fama talia v̈ba nihil
releuant q꞉ testis non debet esse iudex vnde ipse nõ habet iudicare
an ex auditu ab illis quos audiuit resultet publica vox ꝛ fama. sed
habet testificari ꝛ deponere de his q̃ sunt facti ꝑcipiũtur sensu cor-
poris. l. qui testamẽto. §. si. ff. de testa. ꝛ in. §. si vero absunt. in aut. de
heredi. ꝛ fal. ꝛ in. l. testiũ. C. de testi. ꝛ ratio reddita ꝑ testẽ debet ne-
cessario cõcludere. c. in presentia de ꝓba. l. neqꝫ natales. C. de ꝓba.
¶ Ex quib⁹ omnib⁹ apparet nihil esse ꝓbatũ de intentione dicto-
rũ petri ꝛ fratrũ. ¶ Et ad cõfirmationem predictorũ etiam nõ ob-
mitto qꝺ ẜm Bal. ꝛ Saly. in. l. in bonefidei. C. de reb. credi. quando
in aliqua dispositione fit mẽtio ꝑ modum conditionis de probatiõe
ꝓut fuit in. d. laudo in quo condemnatur benedictus sub conditiõe
si Petrus ꝓbauerit. tũc nõ defert iuramentũ in defectuꝫ semiplene
probationis: eo quia cõditio debet impleri in forma specifica. alle
gant. l. lucius. ff. de condi. ꝛ demon. facit. l. qui heredi. ĩ prin. iuramẽ
tũ autem nõ est proprie probatio sed releuatio ab onere probãdi. l.
cũ qui. in prin. ff. de iureiur. ꝛ est gl. no. in. c. si quis. in verbo absoluẽ-
dũ. ꝛ no. Bal. ibi. ꝛ in. c. sacramẽtum. de cõsue. rec. feud. ꝛ ĩ. c. j. §. con-
uenticulaꝫ. de pace iura. fir. ꝛ ĩ rub. C. de proba. in. iij. col. ꝛ ĩ. l. actor
ĩ. j. col. eo. ti. ꝛ tanto magis q꞉ in. d. laudo requirit ꝙ legitime ꝓbet
quo casu non intelligit de probatione per tale iuramentum vt est
glo. no. in. l. cum de indebito: in prin. ĩ verbo legitimã. ff. de proba. et
ista meo iudicio plusq̃ sufficiunt ad victoriam dicti Benedicti.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lx.

1 ☞ Mandatarius iustã habens ignorantiam de morte domini si
aliquid expenderit mandatum non dicitur reuocatum morte.
2 Probatio de scientia mortis quomodo fit.
3 Quando in negotiatione societatis versat ĩdustria nõ constituunt
duo rei debendi nisi essent paris industrie.
4 Verba gñalia debẽt ĩtelligi ẜm naturã ꝯtractus sup quo adijciunt

¶ Consilium. lx.

¶ Societas quãdo dicat esse finita morte vni⁹ sociorũ. Et pari-
ter quando mandatum dicatur durare post mortem.

IN causa ꝛ lite vertente inter
heredẽ magnifici comitis Vgonis ꝺ rãgonib⁹ ex parte
vna agẽtẽ ꝛ spectabilẽ virũ Alexandrũ de tassonibus ex
altera se defendẽtẽ. Sum principal'r requisit⁹: vt in hac
tpis angustia qua satis premor dicaꝫ quid sentio circa vnum: vcꝫ
an ꝑ mortẽ Francisci de tassonibus. ꝛ successiue tãto magis ꝑ mor
tẽ magnifici Comitis Vgonis fuerit extincta societas ꝯtracta ꝑ ĩ-
strumẽtũ celebratum ĩter predictos de anno. M. cccclvij. die p̃mo
mensis Septẽbris ꝙuis nõ apparet ꝙ de morte Francisci fuerit ꝑ
dictũ Alexandrũ aliquid notificatũ p̃fato Comiti. Et breuiter mi
hi videt cõcludẽdũ societatẽ fuisse ex tempore predicto finitaꝫ ꝛ cõ-
sequenter dictũ Alexandrũ ab illo tempore citra nõ teneri ad lu-
crũ aliqꝺ assignãdũ: q꞉ morte vnius ex plurib⁹ socijs societas quo
ad omnes finit. l. adeo. in prin. ꝛ. l. actione. §. morte. ff. pro so. nec req̃
ritur ꝙ notificat ꝑ illum qui scientiam mortis habuit alteri igno-
ranti: vt ꝓbatur in. d. l. actione. §. Itẽ si alicuius vbi iuriscõsultus so
lum facit differentiaꝫ inter sciẽtiã ꝛ ignorãtiam q̃tum ad hoc vt si
ille qui ignorauit mortẽ gessit aliquid in ꝓsecutione societatis anq̃
sciret valeat illud qꝺ gestũ ẽ sicut si societas finita nõ esset secus si
1 sciuisset sicuti etiã in mandato seruat ✝ vt ibi dicit iurisconsultus:
q꞉ si decessit mãdans ꝛ mãdatarius hoc ignorãs aliquid expẽderit
ꝓ executiõe mãdati certe q̃tum ad hoc: vt mandatarius ex iusta
ignorãtia dãnũ nõ sentiat nõ censet mãdatũ morte fuisse reuocatũ
insti. manda. §. recte. ꝛ. l. ĩter causas. ĩ prin. ꝛ ibi no. ff. man. sed quo
ad alios effectus mandatũ cẽset extinctum etiã nõ obstante igno-
rantia. l. eius qui ĩ ꝓuincia. ver. quas vero. ff. si cer. peta. ꝛ. d. §. recte.
cum ergo in ꝓposito nõ tractet heres dicti comitis de damno vitã-
do sed de lucro captando sumus in regula ꝙ societas sit finita nõ
habita ratione sciẽtie vel ignorãtie. Necubi enim reperit ꝙ socius
ĩtelligatur assumpsisse mandatũ ꝛ onus denuntiãdi consocio vel
2 cõsocij mortẽ alicuius ex socijs. ¶ ✝ Preterea etiã de scientia satis
ꝓbari diceret si in libris probantibus receptionem pecuniarum
factam ꝓ comite vigore fieret mentio: vt fertur de heredib⁹ Franci
sci: ex hoc eni appareret de sciẽtia mortis Francisci iuxta. l. j. ff. de
heredi. vel actio. ven. ꝛ. l. qui supstitis. de aquirẽ. here. Idẽ si in scri-
ptura diceret ꝙ soluit Joannes quõdam dicti Frãcisci. quia dicta

verba

verba probant mortem Francisci: vt per Jac. bu. in l. cū aliqs. C. de iure delib. ⁊ no. doct. maxime Jo. de imo. in. c. cū cōtra. de pigno. p illum tex. ¶ Nec predictis obstat si diceref q in instrumēto pdicto quilibet pdictorū. s. tā Alexāder q Frāciscus est obligatus insolidū ergo q̄uis Frāciscus decesserit tn̄ remanet insolidū obligat⁹ Alexāder ad exercēdū ⁊ negotiandū: qz rn̄deo q cū in negotiatione societatis predicte verseť industria. l. idē qz. ff. p so. l. inter artifices. ff. de solu. non pōt dici in dicto actu exercitij ⁊ negotiationis ipsius societatis dictos Alexādrū ⁊ frāciscū potuisse cōstitui duos reos debēdi adeo q q̄libet sit obligatus insolidū nisi pbareť pro parte agētis q dicti Alexander ⁊ Frāciscus erāt quo ad hoc paris industrie: vt. l. nemo est q̄ nesciat. ⁊ ibi no. ff. de duo. reis. sed hoc nō est probatū nec deductū. ergo ⁊c. ¶ Scđo rn̄deo q in dicto instrumēto nō d̄r specifice q q̄libet insolidū pmiserit exercere dictā pecuniā in arte. ⁊ cū ea negotiari imo simpliciter d̄r q dicti Alexāder ⁊ Frācisc⁹ fideliter ⁊ diligēter debeāt cū ipa pecunia negotiari ⁊ mercari que verba non importāt nisi q quilibet p dimidia pmiserit. l. reos. §. cū in tabulis. ff. de duo. reis. ⁊ licet post speciales narrationes oim̄ premissorū addať in instrō clausula generalis in qua diciť q dicti Alexāder ⁊ Frāciscus ⁊ quilibet eorū principaliter ⁊ insolidū pmiserit oīa ⁊ singľa pdicta facere ⁊ adipiere ac firma ⁊ rata habere: tn̄ dicta verba gn̄alia debent intelligi fm natura cōtractus societatis predicte super quo adijciunť. l. si stipulatus. in prin. ff. de vsur. l. dāni infecti quidam in prin. ff. de dam. infec. l. si legati serui noīe. ff. de le. j. vñ inquit Bal. in. l. a pcuratore. C. mā. q verba gn̄alia apposita in cōtractu semper restringunť ad ea q̄ sunt de natura rerū i cōtractu deductarū. allegat notabile verbū Jnn. in. c. ex literis. de iurepatro. de quo dicto et fecit Bal. mētionē in rubrica. C. de cōtra ben. emp. in. ix. q. ⁊ Ant. de bu. i. c. sedes de rescrip. ⁊ p̄ons dicta verba generalia debent restringi vt q̄tū est respectu exercitij mercationis ⁊ negociationis intelligatur q̄libet pmisisse insolidū exercere. s. durāte societate pdicta s3 ea finita nō durat obligatio quo ad exercendū ⁊ negociādū ampli⁹ cū pecunia pdicta. d. §. morte. cū sequēti. constat autem q natura societatis est vt morte vni⁹ soluatur societas quo ad omnes vt in iuribus preallegatis. ergo non intelligiť q mortuo vno ex socijs alter intelligať se obligasse ad exercendū ⁊ negociādū sicut si societas duraret. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxj.

1 Satis est probare reum occupare ⁊ actorem possedisse i remedio reintegrande.
2 Pronuntiatio non valet vbi non est citatio vel monitio.
3 Ad hoc vt possit cōstare de certitudine ⁊ indemnitate rerum op3 in sententia demonstrare per loca ⁊ cofinia.
4 Nupta ante promissionē dotis nō potest petere vt dos ↄstituatur.
5 In iudicio possessorio recuperande nō admittuntur exceptiōes. s. dolo facis quia petis qđ restiturus es.

¶ Consilium. lxj.

¶ Que probationes sufficiant in remedio. c. reintegrāda. q sentētie nullitas ex defectu citatiōis semp allegari pōtr: ⁊ qđ mulier nupta non potest agere vt sibi dos constituatur.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. In causa ⁊ lite vertēte iter Michaelē de lignano ex parte vna agentē et Joānem martā Cerdonem ⁊ dominā Mariam eius vxorem ⁊ Petrū segatū ⁊ dominā iustinam eius vxorē ex parte altera se defendentes obmissis nō necessarijs stātib⁹ his que in processu cōtinenť Sentio intrepide partes clarissimi dn̄i iudicātis esse in pronuntiando ⁊ codēnando dictos reos conuentos ad restituendā possessionē illorū viginti ex camporum de quib⁹ in petitione fit mentio: qz intentatum est possessorium recuperande ⁊ precipue remediū introductum p. c. reintegrāda. iij. q. j. possunt etiā itelligi deducta ⁊ intētata alia puilegiata remedia possessoria de quibus p Bar. ⁊ alios in. l. si coloni. C. de agri. ⁊ censi. li. xj. ⁊ in. l. rem que nobis. ff. de acquiren. pos. ⁊ no. doct. canoniste in. c. sepe. ⁊ i. c. cū ad sedē. de resti. spol. ⁊ i hoc iudicio sunt deducta ⁊ pbata extrema habilia. s. possessio dicti Michaelis. ⁊ q ceciderit a possessione. ⁊ qđ illa occupeť p dictos reos conuentos vt apparet ex attestationibus quatuor testium pductorum pro pte Michaelis qui sunt isti. s. Almeric⁹ mafredus Frācisc⁹ ⁊ Antoni⁹ Thomasij iuncta responsione facta p reos conuētos iterrogatorio

1 seu preparatorio pducto p actorē ⁊ dicit notabiliter Innoc. i. c. post electionē ad fi. de conces. phē. ⁊ in. d. c. sepe. qđ non est necesse q aliter pbetur de spoliatione possidentis: sed satis est pbare actorē possedisse. ⁊ postea reū occupare seu tenere rem petitā. ⁊ q̄uis nō esset necessariū tamē adhuc ad cautelā ⁊ ad iustificandā antiquiorē possessionē suam produxit instrumēta ⁊ titulos acquisitionū suaꝝ: vñ cōdēnandi sunt rei conuēti ad restitutionē possessionis predicte cū fructibus quatuor annoꝝ proximoꝝ. s. ad rationem stariorum triū cū dimidio pro quolibet cāpo: vt deponūt dicti testes pserum Frāciscus ⁊ Antoni⁹ Thomasij. ⁊ rei couēti in suis exceptionib⁹ factis cōtra libellū fatenť se recepisse singulo anno staria. lxxvij. frumēti. ¶ Restat rn̄dere ad ea q̄ in ↄtrariū adducunť p partem aduersā.

Et primo non obstat quedā pronuntia Magnifici quōdā potestatis Padue qui pro assecutione dotiū quondam asserte matris dictarū dn̄e Juste ⁊ marie ⁊ etiā dotiū dn̄e Frācescbine secunde vxoris dicti Michaelis pronuntiauit q dicte tres mulieres seu q̄d. i assertus eorū procurator habeat teneat ⁊ possideat certa bona dicti Michaelis inter que dr̄ cōtineri bona de quibus in petitiōe dicti Michaelis fit mentio. qz rn̄deo q dicta pronūtiatio nihil valuit ad preiudiciū dicti Michaelis qui nūq̄ fuit citatus monitus aut vocat⁹ in illo iudicio. l. de vnoquoq;. ff. de re iud. l. ea q̄. C. qđo ⁊ qn̄ iud. c. inter quatuor. de maio. ⁊ obe. ⁊ talis nullitas surgēs a defectu citatiōis nūq̄ intelligiť exclusus cū sit defect⁹ iuris naturalis per ea q̄ habenť in cle. pastoralis. de re iudi. ita concludit notabiľr Ang. in ↄsi. clxxiij. incipiēte i dei noīe i facto pponiť q Baldasar ⁊c. ⁊ Pe. de ancha. in ↄsi. ccj. incipiēte christi noīe de iure cōi questio nullā cōtinet dispositionē ⁊c. vbi cōcludūt q statutū disponēs q dici non possit de nullitate sntie talis iudicis vel officialis nō impediet quin possit dici de nullitate surgēte a defectu citationis: qz aliter esset auferre defensionē que est iuris naturalis. ⁊ sic auferri non pōt vt in. d. cle. pastoralis. vnde papa in. c. j. de causa poss. et proprie. dicit se nihil posse cōtra partē inauditā statuere: vt ibi inquit late notabilis. Et ideo posito q aliqua cōstitutiōe cautū esset q nihil posset opponi cōtra sniam latā a potestate Padue non haberet locū quo ad nō citatū: hoc etiā cōfirmatur per ea que not. dicit Jo. de imo. l. fi. ff. a quibus app. non licet. post mediū. in ver. aduerte tn̄ q inq̄tū dixi q pōt opponi exceptio ⁊c. vbi vult q statutū volēs q cōtra instrm̄ nō possit opponi exceptio nisi solutionis ⁊c. non habebit locū nisi inter psonas inter quas cōfectū est instrm̄. qz nō est verisile q statutū voluerit piudicari iuri tertij. allegat in argumentū id qđ habeť in. c. sup eo. de offi. deleg. ⁊ id qđ habeť in rubro ⁊ nigro. C. res iter alios acta. posset etiā cōprobari alijs medijs: sed hoc sufficit. ¶ Scđo rn̄deo q ex inspectione dicte snie no

3 apparet q bona de quibus ibi sint illa de quib⁹ in petitiōe Michaelis fit mentio. nā ad hoc vt dici posset cōstari de certitudie ⁊ idētitate rerū oportebat i dicta snia dictas terras demonstrari p loca ⁊ duos confines. l. forma. in prin. ff. de censi. ⁊ in. l. hac cōsultis. ma. ⁊ noi. C. qui testa. fa. pos. no. Bar. in. l. demonstratio falsa. in prin. ff. de con. ⁊ demō. sed in dicta snia nulli sunt descripti cofines. ergo ⁊c. ¶ Nō ob. q mater dictarū dn̄arū Justine ⁊ Marie dederit. d. Michaeli in dotē libras duas mille qz rn̄deo p̄io q hoc nō inuenitur pcessu pbatū. nec enim hoc pbať p dictū assertū instrm̄ snie i q̄ fit metio eū tiatiue de dicta asserta dote: qz p tale instrm̄ snie hic nō pbať nisi exhibeať instrm̄ dotis: vt in aut. si qs i aliquo. C. de edē. scđo rn̄deo q posito q mr̄ dictarū mulierū dedisset aliqd i dotē Michaeli tn̄ nō dedit istas terras: tertio rn̄deo ⁊ fortius q ēt si istas terras dedisset vsusfruct⁹ o3 ptinere ad Michaelē donec viuit. l. j. C. de bon. ma. l. cū op3. in prin. C. de bo. q̄ lib. ¶ Nō ob. q pr̄ tenet dotare filiā l. q̄ liberos. ff. de ritu nup. ⁊ l. fi. C. de do. pmis. qz rn̄deo p̄io q p dcā maria est cōstituta ⁊ data dos ei⁹ marito vt cōstat publico instro rogato die septimo Januarij. M. cccclxvij. p ser Jo. Ant. de morano

4 notariū ⁊ est pductū i iudicio. itē nec dn̄a iusta pōt petere dotē: qz est iā nupta absq; eo q pmissa fuerit aliqua dos marito q̄ casu fm opi. magis cōes nō pot peti q dos cōstituať vt ↄcludit Bal. de cu. in. l. cū ta. §. si mulier. ff. de cōdi. inde. ⁊ Bar. i. l. obligamur. ff. de ac. ⁊ obli. ⁊ bar. i aut. res q̄. C. cōta de leg. ⁊ Ang. i. l. nupta. in prin. ff. sol. ma. ⁊ Bal. i. d. l. q̄ liberos ⁊ i. d. aut. res q̄. ⁊ Ab. i. c. j. de adul. sicut eni pr̄ nō teneť alere filiū q̄n h3 aliūde vñ se alat. l. si qs a liberis. §. s3 si fili⁹. ff. de ag. ⁊ ala. i fili s3 filia possit petere a pr̄e dotē p se maritāda iā q̄n maritata est cessat rō ⁊ cessare o3 offm̄ iudicis q̄ mediāte poterat pr̄ cogi. pbať ēt p alia iura ⁊ rones de q̄b⁹ p doctores in locis pallatis. ¶ Itē rn̄deo posito q filia posset petere a pr̄e q si hi ↄstitueret aliquā dotē tn̄ nō seq̄ť q possit retinere ista hōa añq̄ sit declaratū q̄tū sibi p dote debeať. nā dos o3 cōstitui p numero liberorū ⁊ q̄titate pr̄imonij ⁊ q̄litate seu statu mulieris ⁊ mariti. l. si ita. ff. de le. iij. l. q̄ro ⁊ l. siue gn̄alis. ff. de iure do. s3 ista nō sunt deducta neq; liq̄data in pcessu: quinimo nec petitū est taxari aliquā do

5 tē. Itē rn̄deo q in isto iudicio possessorio recuperāde in q̄ intētať dictū remediū capituli reintegrāda aut offīi iudicis vel sile remediū nō admittunť iste exceptiōes. s. dolo facis: q petis qđ restituturus es aut similes: s3 cōstito q actor a possessiōe ceciderit ⁊ q alius occupat o3 cogi ad restituēdū possessionē vt no. Jnn. i pallegato. c. post electionē. i fi. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ not. ēt Jnn. in. d. c. sepe ⁊ ibi Ant. de but. in vlti. col. ⁊ est de mente Bar. in. d. l. si coloni ⁊ Bal. in. l. j. i vlt. col. C. de ap. ⁊ isto sufficeret p rn̄sione ad oīa obiecta ptis aduerse. ¶ Non obstat ēt si diceref q dictus Michael male vtať aut vsus sit substantia sua. ⁊ p consequēs q nō o3 permitti q pater dissipet dicta bona i preiudiciū dotis matris dictarū Marie ⁊ iuste: iuxta ea que habentur in. l. imperator. ff. ad treb. ⁊ in. l. fi. C. de sentē. pas. ⁊ que no. per Bar. in. l. si constante. in prin. in secunda parte principali. ff. so. matrimo. cum simil. qz respondeo posito q itud esset probatum. tamen non est in hoc iudicio legitime probatū de aliq̄ua dote materna vt supra dixi. Secundo respōdeo q hec exceptio nō debet audiri in hoc possessorio recuperāde per ea que proxime dixi

Tertio respōdeo q̄ p̄ hoc nō debet excludi pater dicte mulierū a suo vsufructu vt not. Jo. an. in additio. Specu. in tit. de dona. inter virum. §. fin. in fin. reliqua suppleat excellentia τ sapientia iustissimi domini iudicare debentis. Laus deo.

¶ Summarium super consilio .lxij.

1 ☞ De iure communi partes ad concordiam vel ad compromissum per iudicem artari nequeunt.
2 Jus substitutionis fideicōmissi non transmittitur ad heredem substituti ante euentum conditionis. 14.
3 Statutum loquens ab intestato non trahitur ad causam testati.
4 Per diuisionē itelligit̄ remissum eē ius fideicōmissi reciproci. 5. 10.
6 Cui damus actionem multo fortius exceptionem.
7 Statuta τ iura etiā exorbitantia extenduntur ad casus in quibus est maior ratio.
8 In statutis habet ita locum via executiua in persona heredis sicut in persona principalis. 9.
11 Exceptio defectus iuris agentis impedit litis ingressum. 12.
13 Licet cōtra presumptionem iuris nihil allegari possit tamē admittitur probatio resultās ex propria voce illius ꝯtra quem allegatur.
15 Ubicunq̄ opponitur exceptio sub hac forma tibi ipso iure non cōpetit actio talis exceptio impedit semper litis ingressum.
16 Licet cōtra tres sniās cōformes non possit opponi de nullitate tamen fallit vbi ex actis prudenter de nullitate constaret.
17 Statutū artans ad compromissum non comprehendit minorem.
18 An consuetudo liget minores.
19 Periurus non auditur in iudicio.
20 Statutum artans ad compromissum non valet vbi in contractu interuenisset iuramētum.
21 Juramentum semper debet obseruari vbi seruari potest sine interitu salutis eterne.
22 Licet derogetur aliquibus priuilegijs vel dispositionibus nō extēditur ad iurata nisi de iuramento sit facta mentio.

¶ Consilium .lxij.

In causa τ lite vertente inter Christophorum τ dominum Zanfranciscum de cātelis ex parte vna agentem: ad restitutionē asserti fideicōmissi cōtēti in testō quondā Bartholomei patris dicti Christophori: τ petētes compromissum superinde fieri τ dominā mariā Catharinā filiā τ heredē vniuersalē Specta. militis τ eximij iuris vtriusq̄ doctoris dn̄i Ugolini quōdā dicti Bartholomei de cātelis ex altera se defendētē vertit̄ principalis dubitatio: an partes dn̄i iusdicētis sint i cōpellēdo partes ad cōpromissuz. τ q̄ res ipsa euidēs est τ corā doctissimo agit̄ corā quo viua voce opportune allegatū extitit tn̄ summarie in scriptis repetaz ea q̄ magis qōnē ipsam medulliter
1 attingūt. ¶ Presupponitur ergo. Primo † q̄ de iure cōi partes ad cōcordiā vel cōpromissum per iudicē artari nequeunt vt not. glo. in l. j. §. τ post opis. ff. de ope. no. nū. τ in l. furti. §. q̄ iure. τ ibi hic in spē no. Bar. ff. de his qui no. infa. τ no. Jo. de imo. τ Bal. in l. ex stipulatiōe. C. de sen. τ Bar. i. l. cōgruit. ff. de offi. presi. τ pulchre Bal. in l. equissimū in prin. ff. de vsufru. post Bart. ibi al's est in l. si cuius. §. si inter. ff. de vsufr. τ bal. in l. j. §. qes. ff. de offi. p̄fe. vrb. nisi ptes diu litigassent vt est tex. no. xc. di. placuit. τ not. Anto. de bu. in c. j. ad fi. de mutu. peti. vbi etiā dicit esse reseruatū pape vel principi ptes ad cōpromissum cōpellere. c. cū inter. el. j. τ in c. venerabilem. vbi per Jo. an. in v̄bo fant. de elec. ¶ Scōo p̄supponit̄ q̄ dn̄s Jo. franciscus p̄dict⁹ nullā ipso iure hz agendi facultatem qm̄ in testamento dicti quondā Bartholomei instituti τ inuicē substituti fuerūt dn̄s Ugolinus Christophorus τ Ant. ex quo nat⁹ est dict⁹ do. Jo. frācisc⁹: vn̄ licet mortuo Bartholomeo testatore decesserit dn̄s Ugolin⁹ sine filijs masculis dato q̄ fateren̄t euenisse casuz dicte substōnis in pte dicti dn̄i Ugolini tn̄ ad dictā substōnē nō pōt admitti fili⁹ τ he-
2 res dicti Antonij p̄defuncti: q̄r † ius substōnis fideicōmissi vel alterius cuiuscūq̄ substōnis nō trāsmittitur ad heredē substituti decedentis ante euentū substitutiōis. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. l. si psonā. C. de fideicō. l. q̄ liberis. §. hec verba. ff. de vulg. τ pup. l. j. §. fin. aūt aliqd sub cōditione inducēdo: vt ibi p̄ Bal. C. de cadu. tol. ēt si talis heres substituti esset de suis heredibus: vt est gl. no. ab oib⁹ approbata in l. j. C. de his q̄ ante aper. tab. τ p̄batur in iuribus. s. allegatis reprobata gl. in l. is cui. ff. de ac. τ ob. q̄ ab oib⁹ rep̄hēdit̄. ¶ Nec obstat si dicat̄ q̄ gl. in l. is cui pōt saluari in casu. vcz qn̄ constaret mentem testatoris fuisse q̄ substitutio transiret etiam ad heredes: vt dixit Bald. in l. j. C. de his qui ante aper. tab. τ qd̄ in casu isto sit p̄sumendū testatorē voluisse ēt sentire q̄ ius substōnis trāseat ēt ad filios masculos dicti Antonij p̄pter dispōnē statuti ciuitatis Parme disponētis q̄ extātib⁹ masculis femie nō succedāt q̄r r̄nsio est apta. nā lz remaneat exclusus a dcō fideicōmisso dn̄s Jo. frācisc⁹ nō p̄p hoc sequit̄ q̄ dicta hereditas deuoluat̄ ad feminas. Puta ad dictā dn̄az mariā Catharinā: sz deuolueret̄ ad dcm̄ Christophoꝝ supstitē τ substitutū si verū eēt q̄ cas⁹ euenisset substōnis. ¶ Preterea statuta ciuitatis Parme excludentia feminas loqui-
3 tur ab intestato nos aūt loquimur cū dicto testō. vnde statutuz † loquens abintesto nō trahit̄ ad causam testati; vt declarat Bal. in l. q̄cūq̄. C. de ser. fug. in iij. col. in v̄si. sz pone statuto cauet̄ q̄ frater abintestato τc. τ Bal. in repetitiōe. l. pater filiū. ff. de inof. testa. Itē nō obstat id qd̄ allegabāt in cōtrariū vcz id qd̄ no. Bart. in l. cū filio cū simi. ff. de leg. j. q̄r Barto. loquit̄ in fideicōmisso puro: an illud trāsmittat̄ ad heredē fideicōmissarij decedētis ante aditā hereditatē vel añ restitutā de quo plene in l. cogi. §. idē metian⁹. τ in l. apud iulianū. §. antis. τ in l. quidē ita. in prin. cū simi. ff. ad treb. nos aūt lo-
4 quimur in fideicōmisso conditionali. ¶ Tertio supponit̄ † q̄ p̄ dictā diuisionē de qua cōstat publico documēto intelligit̄ iter dictos fratres recōmissum esse ius fideicōmissi reciproci τ q̄ absq̄ eo q̄ igrediamur opiniōes de qb⁹ in. §. duo fratres res ipsa est decisa ex verbis dicti instri valde pregnātibus. τ hoc latius deduxi in cōsilio meo τ consuluerūt ēt ita plures illustres doctos. refert igitur breuitatis cā descripta i cōsilio τ vltra ibi scripta etiā aliqua adducebā τ inter cetera dicebā q̄ a dicto instro diuisiōis cōtinet̄ q̄ quilibet dictoꝝ fratrū diuidētiū nō possit de parte sibi assignata facere qd̄ voluerit τc. sz ita est q̄ verbū voluerit importat liberā volūtatē. l. cū quidā. de leg. ij. l. cū dr. §. latius. ff. manda. l. fideicōmissaria videbit̄. τ in l. filiusfa. ff. de do. τ in l. alio. ff. de ali. τ ciba. leg. cū cōcor. ergo dz itelligi remissum fideicōmis. q̄r al's seq̄ret̄ q̄ dicti f̄res nō possent libere testari de dictis reb⁹ si alter coꝝ decederet sine filijs. τ illa verba posita in prin. seu in p̄fatione instri diuisionis q̄ declarant mentē ipsoꝝ agentiū. l. fi. cū vulg. ff. de here. insti. τ q̄ ostendūt intentionē ipsoꝝ e⁹ diuidere dicta bona cōia seruit τ sonat multū ad renūtiationē fideicōmissi: q̄r p̄sumendū est p̄pter multū grauamē q̄ q̄libet ipsoꝝ appetit liberari: vt clare dicit Ange. in l. q̄ cū in tutoribus. ff. de transac. Itē al's sequeret̄ q̄ ista diuisio facta nō haberet effectū diuisionis: nec remaneret res libera i gubernat̄. cuiuslibet: p̄ut fuit votū diuidētiū vt colligit̄ ex dictis verbis positis in princ. instri. Nā eueniēte casu p̄ut euenit. vcz q̄ dn̄s Ugolinus decesserit cū filia quā p̄sumit̄ diligere sicut seipm̄. l. isti qdē q̄ me. cā. l. scripto vn̄ liberi. si nō intelligeret̄ p̄pter diuisionē remissum fideicōmissuz bona reinciderēt in cōionē q̄r filia ratione legitime p̄ris τ trebellianice hr̄et dimidiā p̄ idiuiso τ fideicōmissarij aliā. c. Raynu. qd̄ esset ꝯtra mētē diuidētiū ispectis verbis p̄dictis. ¶ Istis sic p̄suppositis
5 dico † ex plurib⁹ liq̄re nō posse dictā dn̄am mariā Catharinā ꝯpelli ad ꝯpromissuz ex forma statuti ciuitatis volētis q̄ de oib⁹ causis cōiunctis ptās ꝯpellat ptes ad ꝯpromissum. Primo q̄r cū iter ptes nō vertat̄ q̄stio facti qm̄ q̄libet fatet̄ testm̄ Bartholomei q̄libet fatet̄ istrumētū diuisionis: τ cōtra illud nihil opponit̄ q̄libet fatet̄ mortē dicti dn̄i Ugolini τ filiā supextare resultat q̄ solū ē q̄ ō iuris. vcz an p̄ dictā diuisionē itelligat̄ renūtiatū iuri fideicōmissi q̄ casus ē de se clar⁹: vt p̄baui. s. τ pleni⁹ i ꝯsilijs. Sz ita est q̄ vbi vertit̄ q̄stio solum p̄ passu iuris maxie in quo nō versēt̄ p̄babilis dubitatio nō hz locū statutū de causis ꝯpromittēdis: vt. l. annale. τ ibi hoc no. Bal. C. de fur. no. Pe. Cy. τ Bal. i. l. cū p̄ponas. C. de re. cre. τ Jo. de imo. i. l. si sic. la picola. ff. de ver. obl. p̄ gl. ibi. Bn̄ facit qd̄ no. Ja. de are. τ Bar. in l. ille aut ille. §. cū i verbis. ff. de leg. iij. τ clari⁹ Bal. i. l. q̄ ex relatione ad fi. C. de legi. τ qd̄ no. Bal. i. l. j. ff. de trāsac. vbi voluit qd̄ tale statutū nō vēdicet sibi locū vbi p̄ partē post cōclusum in cā peteret̄ tale cōpromissum fieri: q̄r post cōclusum in cā nō est q̄stio facti sz iuris cū post ꝯclusuz i cā nō dicat̄ cognoscere sz cognitū eē: τ oia dicēt̄ tūc esse victoris vt no. gl. τ doc. i. c. significauerūt. i verbo liq̄re. de testi. τ istd̄ dictū multū in practica cōmēdat Pau. de ca. in pe. C. ¶ Secūdo fortificatur q̄r instrumētū facit rē manifestā. c. cū olim. de v̄b. signi. l. fi. in v̄bo manifestū cū gl. C. de rebus credi. τ declarat Bar. in l. j. i prin. in j. q. ff. de ope. no. nū. τ maxime stāte statuto ciuitatis Parme quo cauetur q̄ istrumenta habeāt executionē paratā τc. Ergo sup his q̄ decidunt̄ p̄ dictum instrumētū diuisionis. τ sic sup fideicōmisso remisso nō pōt fieri ꝯpromissuz de iure τ de facto: q̄r tale ꝯpromissuz est trāsactio: vt no. i aut. vt dif. iudi. i prin. τ i aut. si nō ꝯtigerit. C. de iu. trāsactio aūt nō hz locū sup re manifesta τ clara. l. j. τ. l. post rē. ff. de trāsac. τ ita i p̄posito decidūt doc. q̄ i dicto casu nō habeat locū dispositio dicti statuti: vt p̄ eos i p̄al. l. post rē. τ i. l. elegāter i pn̄. ff. de cōdi. ind. τ no. Bar. i. j. ꝯsti. C. τ i. l. ambitiosa. ff. de decre. ab or. fa. τ doc. i. c. exposita vbi bon⁹ tex. de arb. τ Ang. i repetitione. l. vectigalia. ff. de publ. τ exp̄ssius Ang. in ꝯsi. cxcvij. incipiēte viia facti narratiōe. ¶ Nō obstat † si dicat̄ q̄ statutū loquit̄ in agen-
6 te nos aūt in excipiente q̄r dato q̄ ita eēt tamē cui damus actionē multo forti⁹ exceptionē. l. j. §. q̄ aūt. ff. de super. τ i regula cui dam⁹. li. vj. ergo statutū tribuēs viā executiuā instrumento quo ad agēdū
7 multo forti⁹ quo ad excipiēdū τ maxime † q̄ statuta τ iura etiā exorbitātia extēdūtur ad casus in q̄b⁹ ē maior rō qn̄ extēsio surgit ex illa regula cui licet id qd̄ est pl⁹ licere dz id qd̄ est minus. vt cōiter tenēt scri ōētes quos late refert Joā. de imo. in l. si vero. §. ō viro. ff. so. ma. ¶ Itē no obstat si dicat̄ qd̄ statutū loquit̄ quo ad p̄sonas nominatas i instrumēto nō quo ad heredē: q̄r r̄ndeo q̄ statutū p̄mo loquit̄ generaliter. Scōo r̄ndeo q̄ etiā dato qd̄ statutū nō haberet locū in
8 herede: tn̄ illd̄ esset vez anteq̄ cōstaret ipsuz esse heredē sz ꝯstito † q̄ talis sit heres illius qui est nominat⁹ i instrumēto codē nō hz locū via executiua i cōstituto i persona heredis sicut i persona p̄ncipalis. 11. 12.

lis. ita clare decidit Bal. in. l. ꝑ diuersas in. x. q. C. man. ⁊ Joā. de imo. post Ang. in. l. postula. in prin. ff. ad trebel. sed ita est ꝙ cōstat dominā mariā Katharinā esse heredem dñi vgolini q2 a dictis Christophoro ⁊ Joanne francisco ipsa cōuenitur tanꝗ̄ heres. ergo dictū statutū vendicat sibi locū in ipsa. ¶ Tertio† ꝙ statutū de quo. s. nunꝗ̄ locum habet vbi opponeretur contra agentē exceptio impedit litis ingressuz vt signanter voluit Bal. in. l. fratris. C. de transac. ⁊ roma. in consi. incip. in christi ⁊c. visis in facto preposito pūcto ⁊ statuti copia ⁊c. queritur ꝑ rationes de quib⁹ per Bal. in. d. l. fund. s3 dictis agētibus obstat exceptio transactionis q2† illa diuisio ꝑ quā induciẛ remissio fidicōmis. habet vim transactionis quo ad fideicommissum vt est tex. in. l. qui rome. §. duo fratres. de verb. obli. in verbo quasi transactū ⁊c. transactio autē diciẛ exceptio litis finite ⁊ impedit litis ingressum. dicta. l. fratris ⁊. l. j. ⁊. ij. ff. de iureiur. ⁊ in. c. j. de lit contest. in. vj. Item vbi notorie† ꝯstat de defectu iure agentis propter exceptionē oppositā semꝑ talis exceptio impedit litis ingressuz vt est in notabili doctrina Hosti. ⁊ Ant. de but. in. c. dilecti. de libel. ob. allegant in ar. c. significante. qui matri. accu. po. ⁊ idē do. Bal. in. l. postꝗ̄ liti. C. de pac. referens ita tenere Joan. an. in c. exceptionis obiectus de litis ꝯtest. li. vj. ar. no. in. l. qui cū maior. §. si patris. ff. de bo. li. ⁊ eorū q̄ not. Inn. in. c. j. de offi. vica. ¶ Plus dixit Bal.† in. d. l. postꝗ̄ liti ꝙ etiā si opponatur exceptio peremptoria que al's nō consueuit impedire litis ingressum tamen si de dicta exceptiōe perēptoria cōstet ꝑ narrationē actoris semꝑ talis exceptio impediet litis igressuz. allegat. l. cū precū. C. de lib. cā. q2 seipsuz excludit agēs. l. si procuratorio. §. sed si alius. ff. quādo ap. sit. ¶ Facit† quod no. Cy. in auc. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. vbi dicunt ꝙ l3 al's contra presumptionē iuris ⁊ de iure nihil allegari vel probari possit vt in iuribus vulgaribus tñ admittitur ꝓbatio resultans ex ꝓpria voce illius cōtra quē allegaẛ vt est glo. sing. in corpore vnde sumiẛ. d. auc. sed iam necesse. ⁊ no. Inno. in. c. q2 pleriꝗ̄. de immuni. eccle. s3 ita est ꝙ notorie cōstat de defectu iuris dictorū agentiū propter dictū instrumentū diuisionis cui nihil opponitur. acta enim† inducūt notorium vt no. Inno. in. c. ex insinuaẛ. C. de appel. ⁊ in. c. per tuas de testi. cum simi. ⁊ etiā ex narratione dicti domini Joannis francisci in petitione res cōmunis fideicōmissi cōstat de defectu iuris sui: quia vocat se esse heredē Antonij qui fuit substitutus domino Ugolino ⁊ certuz est ꝙ ius substitutionis nō transmittitur ad heredes vt dixi in prin. ergo manifeste constat de calumnia dictorum agentium. ⁊ eis obstare exceptionem litis finite seu impedientē litis ingressum: insuꝑ vbicunꝗ̄† opponitur exceptio sub hac forma tibi ipso iure non competitur actio siue facultas agēdi talis exceptio semꝑ impedit litis ingressum. vt. l. si pupilli. §. ꝗ̄ꝗ̄ ⁊ ibi no. Bar. ⁊ doc. ff. de nego. gest. ⁊ Bar. in. l. cū querebaẛ. ff. iudi. sol. ⁊ Guil. de cu. Jac. bu. ⁊ Bar. in. l. nā ⁊ postea. in prin. per ibi notata. ff. de iureiuran. ⁊ in. l. si vnus. §. ante oia. ff. de pac. ⁊. ff. de libe. ⁊ posth. s3 ita oppositū est dictis agentibus qd eis non competit facultas agendi ⁊ iustificat tam per dictum instrumentum diuisionis denuntiationis fideicōmissi ꝗ̄ etiam per contrauentionē factam ꝑ eos agēdo ad restitutionez fideicōmissi contra formam dicti instrumenti iurati per quā cōtrauentionem ipso iure incidunt in penam priuationis omnis iuris vel actionis sibi competentis. l. si quis maior in verbo mox. ⁊ ibi gl. ⁊ doct. C. de transac. ⁊ sic ex isto capite etiam cōstat obstare eis exceptionē impedientē litis ingressum per quam patet euidēs calumnia petentiū compromissum propter quā debet audiri cōtra talem petitionez compromissi ille qui al's nō posset audiri ex forma iuris vel statuti. nā videmus ꝙ l3 cōtra tres sententias conformes nihil possit opponi etiā de nullitate. in cle. j. de re iudi. tamē fallit vbi ex actis euidēter de nullitate ꝯstaret: quia tunc propter calumniā petētis executionē taliū sentētiarū admittetur exceptio ad impediendā executitionē. ⁊ idē voluit Old. i. ꝯsi. cviij. ⁊ facit festū Roma. in. d. §. de viro i. xxxij. fal. in prin. ¶ Quarto† quia tale statutū non comprehendit minorem: vt cōsuluit Bar. in ꝯsilio incipiente queritur nunquid statutū de cōpromissis potissime per. l. minor. xxv. annis filio. §. minores. ff. de mino. ⁊ maxime quando statutum arctaret ad compromittēdū de iure ⁊ de facto. prout in casu nostro: q2 tunc nunꝗ̄ potest curator minoris cōpelli ad tale compromissum: ita dixit Angelus in. l. imperatores. ff. de pactis. ex eo quia arbitrator in quē cōpromittiẛ de iure ⁊ de facto h3 potestatē auferēdi de iure vnius ⁊ dandi alteri: vt no. in. l. si de meis. §. recepisse. ⁊ in. l. sed si in seruuz. §. si iudex. ff. d arbi. ⁊ no. Bar. i. §. arbitrorū. ⁊ canoniste i. c. quintauallis de iureiuran. sed curator vel alius administrator non potest remittere aut donare seu concedere potestatem donandi: vt not. in. d. l. imperatores. ⁊ i. l. tutoris. ff. de pac. ⁊ plene i. l. preses. C. de trāsac. ergo ⁊c. Preterea quando statutum tractaret de auferendo iure quesito ipsi minori seu de inferendo sibi damnum nunꝗ̄ statutum comprehendit minorez vt egregie decidit Bar. in. l. si. in si. C. in quib⁹ causis in integ. resti. non est necesse: ⁊ Ant. de but. in. c. cōstitutus. de resti. in integ. sed per talem potestatem cognoscendi de iure ⁊ de facto de qua i dicto statuto tractatur de auferendo iure ipsius minoris. ⁊ de inferēdo sibi damnum ⁊ isto modo limitantur iura que dicunt ꝙ statuta vel consuetudines ligant minores. ¶ Accedit ꝙ† eleganter voluit Guil. de cu. in. l. ingenuum. ff. de statu homi. ⁊ Bar. in quibusdā lecturis in repetitione. l. cōsuetudinis. C. que sit lon. cōsue. vbi querunt an ꝯsuetudo liget minores ⁊ cōcludūt ꝙ aut cōsuetudo respicit actū cuius bene capax est minor sicut ⁊ maior vt in matrimonio. c. si. de iudi. lib. vj. ⁊ no. i. l. ait pretor. in prin. ff. de mino. ⁊ tūc consuetudo ꝯprehendet minorem alias secus. allegat in ar. l. vt gradatim. §. sed si lege. ff. de munc. ⁊ hono. sed ita est ꝙ q ad cōpromittendū maxime de iure ⁊ de facto nō est minor habilis sicut ex maior dicto. §. minores cū alijs q̄ allegata sunt supra. ¶ Quinto q2† periurus non auditur in iudicio: vt not. Specu. in titu. de actore. §. j. in versi. Item ꝙ est periurus in fallor. Sexto quia pendente dilatione cōcessa heredi ad conficiendum inuētarium nō potest a legatarijs ⁊ fideicommissarijs heres cōueniri. l. si. §. donec. C. de iure deliberā. etiam dato ꝙ heres interim ageret: vt ibi no. Bar. Ange. ⁊ cōmuniter doct et per Bar. in. l. si. C. de fruc. ⁊ lit. expē. ¶ Septimo† q2 dictum statutū nō comprehendit casum quando in contractu interuenisset iuramentū ⁊ petens compromissum veniret contra talem contractū iuramēto vallatum: quia statutum non potest dispōere super iuramēto velut super re spirituali: vt clare firmat Ray. ⁊ Bar. in. l. oēs populi i. iij. q. principali. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ quia de iure diuino scriptū est reddite iuramēta vestra deo. c. debitores. ⁊. c. exponis. de iureiuran. Item tenuit Fede. de senis in consilio. cclxxij. per. c. cū cōtingat. de iureiur. ⁊. c. licet eo. ti. lib. vj. ⁊. c. ij. de pactis in. vj. iuncta. l. non dubium. C. de legib⁹. ⁊. l. iurisgentium. §. ⁊ generaliter. ff. de pac. Et licet aliqui teneāt ꝙ statutū laicorum possit disponere super iuramento tamē omnes tenēt ꝙ vbi statutum non facit mentionē de iuramento non trahatur ad casum in quo iuramentum interuenisset: vt firmat Joan. and. in additio. Specu. i ti. de sentē. prola. §. vt autem ver. hoc autem ro. post Nico. de mat. et post Jaco. de bel. in disputatione sua incipiente. l. perusina caueẛ per regulam† que habet ꝙ semper iuramentum debet seruari vbi seruari potest sine interitu salutis eterne si iuramentum non fuit vi dolo vel metu prestitum. c. si vero. ⁊. c. cum cōtingat de iureiuran. ⁊. c. ꝗ̄uis. de pac. in. vj. ⁊ idem sequitur Anto. de but. in dicto capitulo cum contingat. de iureiur. Idē tenuit Joan. de imo. l. in prealle. c. cū contingat. ⁊ inter cetera allegat ꝙ statutū debet interpretari s3 ius commune. l. ij. C. de nova. c. cum dilectus. de cōsue. sed de iure communi semper potētius operaẛ actus iuratus: nec subiacet iuri positiuo. d. c. licet mulieres. iuncta. l. j. §. ⁊ cū. l. C. de rei vxo. ⁊. l. pactum. C. de colla. iuncto dicto. c. ꝗ̄uis. hoc etiā videtur velle aperte Bart. in aucten. sacramenta. C. si aduer. vēdi. ⁊ in. l. si quis ꝓ co. ff. de fideiussio. in. iij. membro vbi voluit ꝙ quando statutum non loquitur preceptiue vel prohibitiue in personam iurātium: s3 dicat ꝙ cōtractus mulieris vel minoris non valeat sine consensu ꝓpinquorum tale statutum non trahetur ad casum quādo minor vel mulier sine illa solennitate contraxissent cum iuramento: sed ita est ꝙ statutuz presens nō loquitur preceptiue vel prohibitiue in persona cōtrahētiū cum iuramēto. ergo ⁊c. Quinimmo dato etiā qd essemus in casu in quo statutū preceptiue in persona cōtrahentium iurantiū loqueretur ꝙ nō est: tamen adhuc magis cōmunis opi. est contra Bar. ꝙ statutum nō cōprehendat istum casum: vt not. Ange. Raph. ⁊ Pau. de cast. in. d. l. si qs ꝓ co ⁊ Salv. in. d. auc. sacramenta. ⁊ Jo. de ligna. Anto. de bu. ⁊ Joan. de imo. ⁊ abbas in prealle. c. cum cōtingat. in quo non insisto q2 nō sumus in illis terminis; predicta fortificantur per notata† ꝑ gl. fin. in. c. cum non deceat. de elec. in. vj. ꝗ̄ plurimum commendat Ang. in. l. j. §. que honorande. ff. quarū rerum act. non de. que vult ꝙ licet derogetur aliquib⁹ priuilegijs statutis vel dispositionib⁹ nunꝗ̄ intelligitur iuratis dispositionib⁹: nisi de iuramento facta sit mentio. Ad idē optimus tex. in. c. constitutus de rescrip. ⁊ quod notat Cyn. ⁊ Salyce. in. l. si. C. si ꝯtra ius vel vti. pub. i. q. que venit de eo qui iurauit nō impetrare saluum conductum a principe ⁊ postea impetrauit non faciens mentionem de iuramento. Postremo hoc precise consuluit per plures rationes Paulus de castro in suo eleganti cōsilio. lxxi. ad qd me refero: al's est i ꝯsi. lxv. incipiēte in christi nomine. visis ⁊ ꝯsideratis omnib⁹. Reliqua suppleat summa sapiētia domini ius dicentis cuz hic studeo in libris alienis ⁊c. Alexan.

¶ Summarium super consilio. lxiiij.

1. ☞ Uerbum alienare est generale.
2. Emphyteota sicut non potest vendere ita nō potest permutare irrequisito domino.
3. Attenditur id qd principaliter cogitur ad cognoscenduz an sit cōtractus venditionis vel permutationis.

¶ Consilium. lxiiij.

¶ Si statutuz facit mentionē de alienatione ⁊ precio an cōprehendat permutationem.

In causa ⁊ lite vertēte inter Galadellū de fauoreitis de Rauenna ex parte vna agentē ⁊ appellatū ex vna. ⁊ Joannē gallū reuz cōuentū ⁊ appellantē ex altera. Uiso ꝓcessu ⁊ narratis i themate videẛ partes iudicis esse i ꝓnuntiādo male appellatū ꝓ parte dicti Joannis ⁊ bene fuisse ⁊ esse iudicatū: in fauorē dicti Galadelli ꝓsertim ex ifra scriptis. Primo q2† attēto ꝙ statutū sub rubrica de ꝓsentatiōe faciēda: in quo ꝯsistit tota vis huius cause loquiẛ non solū in rebus vēditis vel insolutū datis: s3 etiā loquiẛ de reb⁹ alienatis ꝙ verbū. s. alienatis est generale ad omnem actum per quem dominiuz transfertur. l. j. C. de fun. d. l. fin. C. de rebus alie. nō aliena. ⁊ in. c. nulli. de reb. eccle. nō alie. ⁊ ibi expres-

se dicitur ꝙ dicitur verbum comprehēdit permutationem. de qua quidem permutatione vertitur presens questio ergo dictū statutū loquēs de presentatione faciēda pro rebus venditis alienatis vel insolutū datis videtur sibi locum vendicare quando res data esset ex causa permutationis ⁊ licet al's quando fit mētio de precio: prout fit mentio in dicto statuto videatur debere intelligi de venditione stricte sumpta. ⁊ nō de permutatione. l. fi. C. de prediis curia. li. x. ⁊ quod not. Spe. ⁊ Joan. an. in ti. de emp. ⁊ vendi. §. nunc dicendum. el secundo. versi. sed pone statutum: tamen illud ibi procedit quādo facta esset mentio de venditione: quia licet venditio largo sumpto vocabulo sit nomen generale aptum comprehendere omnem alienationem. l. statuliber a ceteris. §. fin. ff. de statulibe. tamen quando iuxta dictum verbum fit mentio de pretio tūc vendere accipitur stricte pro contractu venditionis ⁊ nō ꝓ omni alienatione. ita loquitur tex. in dicta. l. fi. iūcta glo. in verbo redhibendo ⁊ no. ibi Barto. vel ibi loquitur quando ista dictio precium nō iungebatur simul cum verbo vendere ⁊ cum verbo alienare sed in casu nostro iungitur cum verbo vendere ⁊ cum verbo alienare: vnde tunc non potest dici ꝙ solum importet cōtractum venditionis: quia sequeretur ꝙ illud verbum alienare esset frustra appositum quod non est dicendum. l. siquando in princi. ff. de lega primo. ⁊ in. c. si papa. de priuileg. in. vi. ¶ Cōfir2 mo† per id quod notabiliter decidit Spe. ⁊ Joan. and. in titu. de loca. §. nunc aliqua. versic. cxxi. ⁊ Joā. an. ⁊ alii post eum ī. c. potuit de loca. vbi queritur an sicut non potest emphyteota vendere ius suum irrequisito domino iuxta. l. fi. C. de iure emphy. ita etiā non possit permutare. ⁊ cōcludunt ꝙ non potest permutare sicut nec vēdere: quia permutare est species venditionis. l. sciēdum. §. deinde. versic. emptorē. ff. de edil. edic. l. fina. ff. quibus ex cau. in posses. ea. ⁊. l. secūda. C. de rerū permuta. Item q2 tex. in dicta. l. fi. C. de iure emphy. vtitur verbo alienare ꝗuis in eadem. l. fin. sit adiecta hec dictio pretium: vt ibi dum dicit tex. precia. meliorationum. ⁊ ibi dum dicit quantū preciū ⁊c. ⁊ ideo in proposito erit exsoluendum dicto Joanni pretiū idest communis estimatio illius terre pratiue quā dictus Joannes gallus dedit Joanni fulcherio ⁊ libras centum quas etiam eidem Joanni fulcherio dedit pro acquisitione illius petie terre aratorie ⁊ vineate de qua est qō. naz istud pratum censetur pars precii. l. fundi partez. ff. de ꝯtrahen. emp. ⁊ ar. d. l. ii. C. de rerum permuta. cum si. ¶ Preterea posito ꝙ dictum statutum locum nō haberet in vera ⁊ pura permutatione: tamen in ꝓposito casu videtur sibi locuz vendicare: quia dictus cōtractus fuit factus ꝓ libris centum. ⁊ pro duabus tornaturis terre pratiue que sunt modici precii: vt in themate continetur ⁊ non sunt dicte due tornature prati ad cōmoditatem alterius precii dicti Joannis fulcherii permutātis: q2 ibi prope nihil aliud habet vt in puncto dicitur: vnde probabiliter existimari potest aut dictos contrahentes adiecisse dictam petiam terre pratiue in fraudez dicti statuti: vt emptio videretur permutatio. ⁊ sic est fraus de contractu ad contractum. l. si sponsus. §. circa. ff. de dona. inter viruz ⁊ vxo. ⁊ no. glo. ⁊ doc. in. l. cōtra. ff. de legi. ⁊ in. l. ab anastasio. in verbo coloratā. ⁊ ibi Bar. C. manda. ⁊ per no. ꝑ gl. fi. in. c. quato. de priuileg. ⁊ per Bal. in. l. nō dubium circa sextam vel septimā col. C. de legi. aut ꝙ intentio cōtrahentis fuerit ꝙ dictus cōtractus esset contractus vēditionis. ⁊ hoc declaratur ex his que subsecuta sunt: quia fuit facta solutio gabelle per dictum Joannem gallū que non erat sic soluenda si fuisset permutatio: vt narratur in themate fecit etiaz dictus Joannes gallus proclamari si quis vellet se presentare ſ3 formā dicti statuti ⁊ ꝑ actus subsequentes declarantur precedentia. l. si seruus pluriū. §. fi. ff. de leg. primo. Et pro hoc facit q2 in dicto contractu alienationis fuerūt adiecta verba que possunt conuenire venditioni non solū permutationi patet dum ibi dicitur ꝙ Joānes fulcherius dedit tradidit ⁊ permutauit. nam verbum tradidit conuenit magis venditioni ꝗ̄ permutationi: q2 venditor tenetur de natura cōtractus ad tradendum nō ad dandū: sed permutans tenetur ad dandum. ⁊ sic ad transferendum dominium rei l. exempto. in pn. ff. de actio. emp. l. i. ff. de reruz permu. ⁊ ibi no. ⁊ no. in
3 l. i. C. de rerū permuta. ¶ Et per† hec nō obstant notata per doc. in. l. aristo. in princip. ff. de dona. ⁊ in. l. i. ff. de rerum permuta. ⁊ in. l. si ī emptione in prin. ff. de cōtrahen. emp. ⁊ in. c. ad questiones de rerum permuta. ⁊ in. l. i. C. eo. titu. vbi volunt ꝙ attenditur id qō pricipaliter agitur ad cognoscendum an sit cōtractus venditionis vel permutationis. nam ibi loquuntur quādo ex verbis apparebat solum ꝙ voluerit permutare: sed hic tam ex verbis contractus ꝗ3 etiam ex sequētibus apparet etiam de animo venditionis. ⁊ cum plus esset precium cōsistens in pecunia numerata ꝗ̄ valor prati debet magis iudicari ꝙ sit vēditio ꝑ dictum. c. ad questiones. ⁊ argumento. l. queritur. ff. de statu homi. ⁊ notant docto. in locis proxime allegatis. ⁊ Bal. in preludiis feudoruz in vii. colū. ¶ Insuper moueor quia ꝓpter dictum proclama continens ꝙ si qs vellet se presentare ⁊c. vt in themate cōtinetur dictus Joānes gallus dicitur se obligasse collateralibus vicinis comparentibus ⁊ se presentātibus de reuendēdo eis restituto sibi pretio. vt notabiliter declarat Bar. in. l. licitatio in principio. ff. de publica. in versi. q̄ro aliqs vendit ⁊c. ⁊ in. l. si tempora. C. de fide instrumētorum. ⁊ iure haste fisca. libro decimo. per id quod in simili habetur in. l. qua ratione §. fi. ff. de acquirendo rerum domi. ⁊ in. l. i. ff. furti. adver. nau. caupo. Et ideo nō immerito fuit his pro hac parte iudicatum sequendo consilium peritorum quorum cōsilio causa principalis ⁊ successiue causa appellationis commissa fuit aduertatur: quia nō videtur legitime probatum ꝙ Galadellus sit collateralis vicinus seu ꝓximior vicinus. ⁊ quod ita fuerit tempore dicti cōtractus vt requirit statutum simpliciter fateatur reus ꝙ Galadellus fuit ⁊ est vicinus. nā de iure vicinus dicitur esse omnis ille q nō distat a loco quin inde exaudiri possit vox hominis. ideo hoc clarius deducitur ⁊ probatur. quo ad reliqua etiā res hec pro actore in pūcto iuris in magno periculo versatur mea sentētia ꝓpter hoc scripsi in modum allegationum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxiiii.

1 ☞ Dies adiectus in contractu constituit quem in mora.
2 Interpellatus qui cessat soluere non solum dicitur morosus; sed etiam contumax.
3 Quādo copula ponitur inter plura que nō sint respectiue posita ꝑ modum accidentis non requirit concursum omnium. 4. 5. 6.

¶ Consilium. lxiiii.

¶ De intellectu certi statuti Ferrariēsis in quo omisi discutere: an et quando copula requirat concursum omnium.

In causa et lite vertente inter prestātem iurisperitum ⁊ causidicum dominum Guidonē de argenta ex parte vna agentem ⁊ Bonifaciū ⁊ magistrū Bonādreā de saluettis ex alia se defendētes. visis actis cause ⁊ ea que elegāter ꝓ vnaquaqꝫ parte ī iure allegata sunt: mihi videt dictas sententias esse cōfirmandas seu saltem reformandas in fauorē dicti domini Guidonis ⁊ sic condemnandos esse dictos reos cōuentos ad frumētum de quo in petitione vel ad precium qō valuit frumentum tempore destinate solutionis seu quātiplurimi valuit a tempore quo lis fuit habita pro ꝯtestata ſm electionē dicti domini Guidonis prout vltra ius cōmune disponit statutū loci sub rubri. quo tempore extimationis frumenti soluendi ratio haberi debeat. nam de iure communi clarū est ꝙ attēditur quāti plurimi valuit a tempore more seu litis cōtestate quādo antea mora nō precessit. l. vinū cum ibi no. ff. si cer. peta. ⁊. l. in hac.
1 ff. de tritica. ⁊ in casu nostro† debitores fuerunt in mora per lapsum diei adiecte in contractu. l. magnam. C. de cōtrahen. ⁊ cōmit. stipu. ⁊. l. traiectitie. §. de illo. ff. de act. ⁊ obliga. ⁊ etiā lis fuit habita pro contestata ex forma statuti vigore ꝯtumacie reorū ⁊ declarationis facte per iudices de procedēdo ad vlteriora. ⁊ statutū etiam disponit ꝙ si debitor frumēti vltra diē destinate solutiōis contumax ⁊ in mora fuerit creditore cū iudicialiter cōueniente ⁊ debitore negante ⁊ causam calūniose differente sit in electione creditoris habere frumētum vel precium quod valuerit tempore destinate solutionis aut quantipluris valuit a tēpore litis ꝯtestate vel quasi contestate citra. ¶ Nec ad hoc obstat si diceretur qō non concurrunt ea que in statuto requirūtur. s. quod debitor negauerit quia immo confessus est se debere ⁊ obtulit eius ꝓcurator in iudicio se soluturū estimationē ſm tempus facte traditionis frumēti q2 respondeo ꝙ debitores fuerūt contumaces in soluēdo cessando vltra diem solutiōi prefixuz ⁊ de illa cōtumacia in soluēdo loquitur statutum: patet quia etiam si compareat ⁊ neget ⁊ sic nō sit contumax in comparēdo tamen statutum vult quod teneatur ad incrementū precii subsequentis.
2 nam† non solum potest dici morosus. sed etiam contumax in non soluendo ille qui cessat soluere quando est interpellatus per creditorē vel per lapsuz diei iuxta. l. si pecunie. §. i. cū ibi no. per Bar. ff. vt ī posses. lega. l. fi. §. iussus. ff. de appel. l. ii. C. de libe. ⁊ eorū lib. cōcurrit etiā hic negatio quia debitor fuit contumax in comparendo ad respōdendum in iudicio ⁊ cōtumax habetur pro negāte si sibi negatio est deterior. l. de etate. §. qui tacuit ⁊ notatur maxime ꝑ Bar. in. l. ꝗ̄diu lultima. ff. de acq. here. ⁊ causam per calumniam distulit etiam quia fuit debitor cōtumax in cōparendo vsqꝫ ad tempus ferende sentētie ꝗuis pluries fuerit citatus etiā personaliter ⁊ sic fuerit verus cōtumax. l. ex consensu. §. fi. ff. de appel. ⁊ plene no. in. l. fi. ff. de l integ. resti. ⁊ ī cle. i. de do. ⁊ ꝯtu. ⁊ postea recusauit iudicem tāqꝫ suspectū absqꝫ eo qō appareat de vlla iusta causa recusationis nec de vlla iusta causa nō comparēdi vnde cōtra verū contumacem lex presumit ⁊ ideo sibi denegat facultatē appellandi. l. et post edictū. §. fi. ff. de iudi. ⁊. l. properandū. §. sin autē reus. C. de iudi. ⁊ etiā quia assertus procurator dicti bonifacii allegans dictā suspitionem neqꝫ de illa probauit neqꝫ de mādato suo. ī. terminum sibi prefixū fidem fecit. ⁊ sic de presumpta calumnia stat cōtra nō probantem. l. qui nō ꝓbasse. C. de calūnia. ⁊ plene no. ī. l. i. iuxta pn. ff. ad turpil. ¶ Pre-
3 tereat ⁊ secundo respondeo ꝙ nō requiritur ꝙ copulatiue reus negauerit ⁊ causam calumniose distulerit q2 quando copula ponitur inter plura que nō sint respectiue posita per modum accidentis nō requirit concursum omniū. sed in vnoquoqꝫ per se verificatur. l. i. iuxta prin. cū ibi not. per Barto. ff. de his qui no. infa. ⁊. l. i. iuxta prin. ff. ad legē cor. de sicca. ⁊ no. per Barto. in. l. si is qui ducenta. §. vtrū. ff. de rebus dub. ⁊ in. l. i. in prin. ff. de iusti. ⁊ iure cū si. vnde si lex dicit ꝙ sit infamis ille qui de furto ⁊ raptura et iniuria et de dolo et fraude damnatus fuerit. non requiritur quod omnia ista copulatiue concurrant sed satis est ꝙ alterum predictorū fecerit dicta. l. i. ⁊ ibi Barto. ff. de his qui no. infa. cum si. vnde in proposito dicti statuti perinde habetur ac si statutum diceret quod ratione more commisse per debitorem in soluendo teneatur ad quantiplurimi valuit frumentum a tempore more debitor in iudicio conuentus qui negauit et etiam debitor qui causam per calumniā distulit.

niam distulit ⁊ in ꝓposito nostro verum est dicere ꝙ saltē debitor cau
sam per calūniam distulit. ⁊ ꝙ hec fuerit mens statuti probatur etiam
per id quod sequitur dū dicit a die litis cōtestate vel quasi contestate.
nam contestatio resultat ex negatione. l. rem non nouam. C. de iudi. l. ij.
in prin. C. de iura. culum. sed quasi cōtestatio resultat qñ reus nō cōpa
ret s̄m formā. l. ij. C. vbi in rem actio ⁊ prout etiā a statuto prouidetur.
4 ¶ Fortificatur† iste intellectus ad dictum statutū per id qđ notabili
ter voluit Bald. in. l. j. in prin. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ Ant. de but. ⁊ Joā. de
imo. in clemē. quia plerisq. de elec. vbi dicūt ꝙ cū de natura copule sit
ampliare ⁊ extēdere. l. ea tamen adiectio. ff. de leg. iij. ideo si copula po
test itelligi ꝙ referatur ad plura ⁊ diuersa subiecta nō ad vnū subiectū
multipliciter qualificatū debet ita intelligi ⁊ referri. ⁊ ideo dicunt ꝙ
si in testamēto testator dixit ꝙ legabat doctoribus ⁊ medicis padue
veniunt ad legatū illi qui sunt doctores tantū ⁊ nō medici ⁊ etiam illi
qui sunt medici tantū ⁊ nō doctores. Pro hoc etiam allegant. l. patro
nus. §. j. ff. de leg. iij. ideo in proposito debet intelligi dictum statutum
⁊ dicta copula: vt cōprehendat tam debitorem qui post morā negauit
ꝗ̄ debitorē qui post moram cōmissam in soluendo non negauit: sed li
5 tem per calūniam distulit. ¶ Accedit id quod dicunt† Anto. de but. ⁊
Joan. de imo. no. in. d. cle. in plerisq ꝙ vbi essemus in materia stricta
vel exorbitanti: tunc copula intelligitur referri ad idē subiectū multi
pliciter qualificatū vel ad diuersa subiecta s3 qđ magis restringet odiū
⁊ ampliabitur fauor nisi aliter de mēte appareat per qđ dicunt ꝙ si im
poneretur ex forma statuti pena nobilibus ⁊ bastardis tale quid procu
rantibus intelligetur de nobilibus ⁊ bastardis simul. ⁊ sic nobiles tan
tum vel bastardi tantum non comprehenderentur secus si ageretur de
fauore arg. l. cum quidā. ff. de liber. ⁊ posthu. Sed in ꝓposito si verba
dicti statuti referrentur ad idē subiectū. s. vnius ⁊ eiusdem debitoris
multipliciter qualificati copulatiue. ⁊ sic ad debitorem qui negauit ⁊ ꝑ
calūniam causam distulit: ampliaretur correctio iuris communis: quia
corrigeretur. d. l. vinum cum materia ⁊ correctio iuris cōmunis est res
odiosa ⁊ restringēda. l. precipimus. C. de appel. c. cū expediat. de elec.
in vi. Item daretur materia calumniandi ⁊ delinquendi: q2 si debitor
perseueraret in calūniosa cōtumacia ⁊ subterfugijs tamen nunq̄ nega
ret expresse i iudicio sequeretur ꝙ eo modo posset eludere actorē. ⁊ cum
iactura actoris locupletari retinendo frumentū tempore quo esset ma
gni pretij ⁊ restituendo postea pretiū vile prout valebat tempore cō
tractus: sed iniquū est ꝙ quis ex sua calūnia ⁊ cōtumacia locupletetur
l. siue hereditaria. ff. de neg. gest. d. l. properādum. §. j. l. seruus. ff. ꝙ vi
6 aut clam. ¶ Fortificantur† predicta quia quando resultat absurdū seu
intellectus incongruus ꝙ dictio ⁊ retineat suam propriam naturam:
tūc resoluitur in disiunctiuā: vt not. Bar. in. l. gallus. §. etiā si paren
te. ff. de libe. ⁊ posthu. facit. l. si is qui ducēta. §. item si pater. ff. de reb.
du. ⁊ qđ habetur in. l. generaliter i prin. C. de insti. ⁊ substi sub cōdi. fac.
s3 resultaret iniquitas ⁊ absurditas quā proxime dixi si diceremus ꝙ
propter dictā copulā requireretur ꝙ copulatiue cōcurreret ꝙ debitor
negasset ⁊ causam per calūniā distulisset. ergo ⁊c. ⁊ hāc puto esse verā
iustā ⁊ equā interpretationē dicti statuti in quo consistit vt mihi videt̄
omnis difficultas huius cause: quia reliqua videntur mihi facilia. nā
non ob. ꝙ in libello in quo agebatur contra duos correos insolidum
obligatos debuit dici per actorē ꝙ vnica solutione erat contentus: q2
si bene inspiciātur verba libelli in pricipio istud ibi fuit opportune ex
pressum. Non obstat ꝙ non debuit cōtinentia cause diuidi. ⁊ sic contra
vnū ex correis iudicari per vnū iudicē ⁊ cōtra alium correū debendi et
consortē litis per aliū iudicem: q2 respondetur ꝙ imo attento ꝙ vnus
ex correis per se accusauit iudices alius: non saltem per procuratorem
legitime facientem fidem de mādato: ideo potuit contra vnum iudica
ri ⁊ contra alium supersederi: vt est tex. in. l. non idcirco. ff. de iudi. ⁊ in
l. de vnoquoq. in prin. ⁊ ibi no. ff. de re iudi. ⁊ saltem hic procedit in ca
su nostro in quo magister bonandreas solū suo nomine iurauit illos iu
dices habere suspectos. Non obstat ꝙ citatio ad audiendā intentionē
iudicum non fuerit certa ⁊ sic valida: q2 super hoc non puto esse opus
insistere saltem quia ad iudicem appellationis spectat reformare sen
tentiam attento ꝙ in casu nostro si aliquis defectus fuit non fuit circa
petitionē: sed circa ea que cōcernunt solēnitatē ferende sentētie. hec ha
bentur in. l. absentē. C. de accu. no. per glo. ⁊ doc. in. l. j. C. qñ ꝓuo. nō est
ne. ⁊ in. l. si vt proponis. C. qūo ⁊ qñ iud. ⁊ per doc. in. l. si expressim. de
appel. ⁊ in. c. dilecto. de appel. Et ex his patet recte intuēti esse respon
sum ad omnia que in contrariū allegantur. Laus deo.

¶ Summarium super cōsilio. lxv.

1 De iure cōmuni quis non agit ad cōpromissum.
2 Statutū qđ coartat ad cōpromissum nō h3 locū in causis mixti īperij.
3 Que dicantur cause mixti imperij.
4 Arbitramentum dicitur esse trāsactio.
5 Statutū qđ maiorem affert vtilitatem prefertur.
6 Statutum ꝙ hospitale porte eburnee debeat cōueniri corā iudice san
cti Petri debet intelligi nisi in causis quarum cognitio esset alteri spe
cialiter demandata.
7 Unus iudex deputatus in causis pupillorū ⁊ alius in causis a decē li
bris. s. erit iudex ille corā quo preoccupata est iurisdictio.
8 Continentia cause non debet diuidi.
9 Exceptio firmat regulam in casibus nō exceptis.

¶ Consilium. lxv.

¶ Allegationes circa statutum bononie de causis compromittendis.

In causa et lite vertente in
ter fantucium ac eius filium ex parte vna agentem et ser
Jacobū de fantucijs necnon ⁊ Gab. onū ꝓ suo interesse
citatū ex altera se defendētes vertit̄ dubiū. vtrū inter di
ctū Fantuciū ⁊ eius filiū ⁊ dictū Gabronū sit faciendū
cōpromissū ad instantiā dicti Gabroni soceri dictorū Fantucij ⁊ eius
1 filij: in quo breuiter† cōcludo ꝙ nō. Primo q2 de iure comuni constat
regulariter quē nō posse cogi ad cōpromittendū. l. si dictū. §. si cōpro
misero. ff. de euictio. c. cū inter. R. seniorē. de elec. not. gloss. ⁊ ibi clarius
Bar. in. l. furti. §. q iussu. ff. de infami. ⁊ Bald. in. l. ex stipulatione. per
illum tex. C. de senten. ⁊ no. doct. in. c. j. ad fi. de mutuis peti. Solū ergo
restat videre vtrum statutū sub rubrica de arbitrio domini potestatis
super questionibus vertentibus inter dictos coniunctos disponens ꝙ
quotiescūq lis questio seu controuersia esse diceretur in iudicio inter so
cerū ⁊ generū teneatur dominus potestas compellere partes ad com
promittendū de iure tantū in terminando ⁊ de facto alte ⁊ basse in pro
2 cedendo. Et dico ꝙ nō ex infrascriptis. ⁊ primo† quia dictum statutū
non comprehendit causas mixti imperij: vt probat Barto. in. l. non di
stinguemus. §. de liberali post glo. ibi. ff. de arbi. ⁊ no. etiam Barto. in
d. l. nō distinguemus. §. quesitum. ⁊ per eundē in. l. pretor. ff. de tuto. ⁊
cura. datis ab his. Bene facit. l. fina. C. vbi ⁊ apud quē in integrū resti.
⁊ tex. in. c. pe. de resti. in integ. ⁊ hoc ideo q2 statutum predictū cogit ad
compromittendū in arbitros non dico in arbitratores. vt patet ex sta
tuto vbi denominantur arbitri qñ hoc expeditur per potestatem sine
autoritate dominorum de collegio. ⁊ quod statutum intelligatur de cō
promisso in arbitros ⁊ non in arbitratores: patet q2 statutum dicit ꝙ
habeant potestatem in terminando de iure tantum: ergo sunt arbitri:
vt not. Barto. in. l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio. in ver. que
ro quid si est dictum quod possit cognoscere de iure ⁊ de facto ⁊c. et
Saly. in. l. cum antea. C. de arbi. ⁊ Ant. de bu. ⁊ Jo. de imo. in. c. quinta
uallis. de iureiuran. vbi fortius probant ꝙ etiam si statutum diceret ꝙ
fiat compromissum in arbitros ⁊ arbitratores ⁊ amicabiles compositio
res qui habeant procedere de iure ⁊ de facto: ⁊ terminare de iure tantū
quod isti intelligentur esse arbitri ex quo habent pronuntiare de iure
tantum vt ibi probant sequendo Franciscū de albergotis in repetitio.
l. si quis arbitratu. ff. de verbo. obliga. vbi autem statutū artaret ad cō
promittendum in arbitratores: tunc non militaret dicta decisio Bart.
posita in dicto. §. de liberali vt ibi ꝑ eū. Sed ita est ꝙ ista causa est cau
sa mixti imperij vt probabo: ergo non comprehenditur sub dicto statu
3 to. Quod autem† sit causa mixti imperij: patet quia cause mixti īperij
esse dicuntur ille que expediuntur officio iudicis nobili ad priuat. vtili
tatem. l. j. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ declarat Bar. in. l. imperiū eo. titu. et
i. l. iiij. §. duas. ff. de dā. infec. ⁊ alij doc. i. l. placet. C. de peda. iudi. ⁊ cano
niste in. c. qđ sedes. de offi. ordi. ⁊ in. c. in literis. de rapto. Sed ista cau
sa que mota est principaliter contra dictum ser Jacobum de fantucijs
notarium vt corrigat errorem instrumenti expeditur officio iudicis ex
edicto de edendo quia notarius non dicitur edidisse instrumentum qñ
edidit incorrectū. l. veluti in prin. et. l. vbi. ff. de eden. ita notat Bart. in
l. ij. ff. de tabu. exhiben. in versi. quero quo iure ⁊c. cū versicu. sequenti. et
Bald. in. l. fi. in. ix. col. C. de eden. ⁊ not. etiam Barto. in. l. admonendi.
de iureiuran. in versicu. quero quid si in instrumentū reperit̄ ⁊c. ⁊ est offi
cium iudicis nobile quia est principaliter intentatū ⁊ nō deseruit alte
ri actioni vt no. in. l. iiij. C. depo. ⁊ legitur ⁊ notatur in. c. fina. de officio
iudi. ⁊ plene per Bart. in. d. l. j. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ est intentatū ad
4 priuatam vtilitatem. ergo est causa mixti imperij. ¶ Secūdo† princi
paliter moueor. libellus ⁊ petitio dirigitur ɔtra ser Jacobū ⁊ illa dicit̄
principalis persona ⁊ in qua fundatur substantia iudicij. s. illa. persona
contra quā dirigitur petitio prout est ser Jacobus vt notat. Bal. in. l.
ab eo in vlti. col. C. quomodo ⁊ quando iud. in versi. extra quero vtrum
omnes ⁊c. licet ergo pro interesse suo cōpareat Gabronus tamē nō po
test ex sua persona petere cōpromissum fieri attento ꝙ ser Jacobus hoc
nō posset. istud ꝓbatur in. l. venditor. in prin. ⁊ ibi hoc tenent Bald. ⁊
Ang. ff. de iudi. ⁊ in. l. j. ⁊ ibi hoc tenet Bal. ⁊ Saly. C. vbi in rē actio.
⁊ licet Bar. ibi videatur tenere ɔtrariū. tñ cōis opi. in hoc est ɔtra Bar.
q2 ɔtra. Bar. vt dixi tenēt Bal. ⁊ Ang. i. d. l. vēditor. ⁊ Bal. ⁊ Saly. i
d. l. j. ⁊ Raph. in. d. l. procurator ad exhibendū. in prin. ff. rē ratā habe. ⁊
ita cōsuluit Pau. de ca. in consi. sexagesimo septimo inci. in christi no
mine super eo vero qđ querit̄ ⁊c. ⁊ sic cōmunis opi. est cōtra Bar. ⁊ po
sito ꝙ opi. Bart. pcederet tamen in casu nostro nō vendicat sibi locū
quia Bar. loquitur quādo cōpromissum erat faciendū in arbitratorē
quo casu arbitramentum dr̄ esse transactio quedam vt not. in aut. vt
diffe. iudi. §. j. ita ꝓprie loquit̄ Bar. in. l. j. C. vbi in rē actio. ⁊ plenius
in sua disputatione incipiente ɔsiliū pisane ciuitatis. nā tūc dicit Bar.
ꝙ per tale cōpromissum nō dicitur declinari forum iudicis. q2 arbitra
mētū cēsetur esse quidā contractus trāsactionis ꝑ quē contractum nō
dr̄ forum declinari s̄m qđ probare conatur Bartol. in dictis locis sed
nos loquimur de cōpromisso faciendo in arbitros vt probaui supra ꝑ
qđ cōpromissum hñ dicit̄ declinari for̄ iudicis. l. apertissimi. ⁊. l. fin. C.
de iudi. hoc aūt facere nō pōt tertius cōparēs pro suo interesse. d. l. ven

ditor ꝛ dicta. l. j. C. vbi in rem actio. ꝛ dicit expresse Bald. in proposito in. d. l. j. C. vbi in rem actio. ꝙ in compromisso faciendo in arbitrum nõ militant rationes Bart. ¶ Preterea decisio Bar. pcedit in eo tertio comparente cõtra quem principalis persona cõuenta habitura erat regressum vt est in venditore comparente in causa euictionis ad defensionem emptoris. nam tunc vult Barto. ꝙ venditor possit petere fieri cõpromissum ex sua persona: quia al's diceretur exclusus a suo priuilegio eo quia si emptor succumberet haberet postea regressum contra venditorem. ꝛ propter hoc vult Bar. ꝙ tunc causa sit compromittenda etiã quo ad emptorem. ꝛ ad hoc inducit inter alia tex. in. l. fi. C. de vsuris rei iudi. vt plene per eum in dicta sua disputatione maxime in nono argumento secunde partis. Sꝫ in proposito nostro illud cessat: qꝛ quecunꝙ sententia feratur contra ser Jacobum ser Jacobus nullum est habiturus regressum contra gabronũ. ergo cessat in casu nostro decisio Bar. Tertio principaliter moueor quia duo extant statuta specialia vnum sub rubrica de arbitro domini potestatis super causis vertentibus inter coniunctos ꝛc. quod disponit compromissum fieri debere inter coniunctos ꝛ illud statutum est generale quo ad causas. Aliud est statutũ speciale quod disponit specialiter de causa correctionis erroris notariorum volens ꝙ causa correctionis erroris commissa a notario debeat tractari coram domino potestate vel eius vicario ꝛ domino correctore.

5 Si ergo queratur† ꝙ statutum tanꝙ specialius sit preferendũ ꝛ attendendum: tunc dicit multum magistraliter Barto. in extrauagãti ad reprimiendũ in verbo nõ obstantibus in versicu. ¶ Sed cum hac ꝯstitutione sit ꝛc. ꝛ Petrus de anchara. in repetitione. c. canonum statuta. de cõsti. circa octauam chartã in versic. sed hic post eum quero ꝛc. ꝙ prefertur tanꝙ magis speciale illud statutum quod maiorem affert vtilitatem ꝛ etiã illud per quod magis prouidetur ꝙ cause cito expediantur ne lites fiãt imortales ꝛ etiaꝫ illud per quod fauetur publice vtilitati vt probãt ipsi maxime per. l. fina. C. in quibus causis in integruꝫ restitu. nõ est nece. iuncta. l. properandum. §. fina. C. de iudi. per id qḋ notatur in. l. fi. C. si aduer. rem iudi. Sed ita est ꝙ statutuꝫ de correctione erroris notariorum affert maiorem vtilitatem ꝙ̃ statutũ de compromissis: quia statutum de correctione erroris prouidet quo ad vtilitatem omnium psonarum sed statutum de compromissis prouidet solum coniunctis. Item affert publicam vtilitatem per. l. vel negare. Itẽ statutũ de correctione erroris magis prouidet expeditioni cause quam illud de cõpromissis: quia p statutuꝫ de correctione erroris causa ista erit terminanda infra mensem: sed per statutum de cõpromissis habebit duos mẽses vt est cautũ in statuto posito sub rubrica. Item statutũ de correctione erroris est vltimum ꝛ dicit Barto. in dicto verbo nõ obstantibus. ꝛ Pet. de ancha. in dicto. c. canonum. ꝙ vbi non apparet ꝙ statutum sit magis speciale seu ꝙ statutum afferat maiorẽ vtilitatem. tunc vltimum statutũ prefertur pro hoc: quia vbi duo sunt statuta specialia ꝛ nõ apparet qḋ eoruꝫ sit magis speciale tunc prefertur illud statutuꝫ per quod nõ ita derogatur iuri communi: vt notat Bal. in. l. qui posthumos per illum text. ff. ad filleia. sed statutum de compromissis in sua pricipali prouisione derogat iuri cõmuni quia nemo de iure inuitus cogitur compromittere vt dixi supra. statutum vero de correctione erroris in sua principali prouisione concordat cũ iure cõmuni quia etiam de iure cõi corrigendus est error notarĳ. l. errore. C. de test. ꝛ plene in. l. si librarius. de reg. iur. ꝛ in. l. imperator de statu ho. ꝛ in. c. ex literis. de fide instru. pro hoc qḋ no. Bar. in. l. si quis in graui. §. fi. cũ. l. seq. ꝛ ibi etiam Bal. per illuꝫ tex. ff. ad filleia. vbi dicunt ꝙ vbi duo cõcurrunt quorum vnum nocet ꝛ aliud prodest semper attenditur illud qḋ est potẽtius. sed in ppositio nostro duo sunt statuta specialia quorum vnum nobis prodest aliud nocet certe debet preferri illud qḋ est potentius sed semp potẽtius est illud qḋ fundatur in iure cõmuni ꝙ̃ in iure speciali ꝯtra ius cõmune: quia potẽtius est ius cõmune ꝙ̃ ius speciale cõtra ius cõmune: vt. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testa. mili. ꝛ in. §. quia vero verisimile in auť. de alie. ergo preferendum est dictum statutum de correctione erroris fundatum in iuris cõmunis dispositione. statutum vero de cõpromissis loquens est contra ius cõmune: vt iã

6 dixi. ¶ Accedit† etiã predictis qḋ no. Bar. in. l. in sacris. C. de proximis sacrorũ scriniorũ. lib. xĳ. vbi per illum tex. cum ibi notatis inquit ꝙ lꝫ ex forma statuti hospitale misericordie non poterat conueniri nisi sub iudice sctĩ Petri ꝛ alio statuto cautum erat ꝙ iudex porte eburnee solus habeat cognitionẽ a decem libris. j. ꝛ querebať an hospitale porte eburnee in causis a decẽ libris infra posset conueniri corã iudice porte eburnee ꝛ dicit ꝙ sic: qꝛ illud statutum disponens ꝙ hospitale debeat conueniri corã iudice sancti Petri debet intelligi nisi in causis quarũ cognitio esset alteri specialiter demandata p statutũ: ita ergo erit in proposito quia statutum disponens ꝙ cause vertẽtes inter coniunctos debeãt tractari corã arbitris dꝫ intelligi preterꝙ̃ in causis que specialiter reperiuntur alteri demandate p statutum aliquod vt est causa er-

7 roris notarĳ. ¶ Hoc idem† qũtum ad propositũ nostrũ decidit Bal. in. l. titie textores. ff. de leg. j. vbi voluit ꝙ si deputat⁹ est aliquis iudex in causis pupillorum ꝛ alius sit deputatus iudex in causis a decem libris infra. ꝛ ꝯtingat tractari de causa pupilli a decẽ libris infra ꝙ tũc erit iudex ille corã quo preoccupata est iurisdictio: sꝫ ita est ꝙ coraꝫ vobis dño potestate vel vicario preoccupata est iurisditio p citationem. l. si quis postea. ff. de iudi. c. proposuisti. de foro compe. ergo iurisditio domini potestatis pferenda est nõ autem cognitio arbitrorum. ꝛ istud habet maximam rationem ꝛ equitatẽ in pposito nostro. s. ꝙ correctio erroris notarĳ tractetur potius coram dño potestate ꝛ correctore q de similibus cognitionem ꝛ peritiaꝫ habeat quam p arbitros qui vt plu-

8 rimum sunt talium rerũ penitus ignari. ¶ Fortificatur† quia non debet cause ꝯtinẽtia diuidi vt. l. nulli. C. de iudi. l. j. in fi. C. de assertiõe tollen. sed si diceremus ꝙ iter gabronũ ꝛ generos suos fieret cõpromissuꝫ causa erroris inter eos tractaretur corã arbitris: sed cum notario tractaretur coram domino potestate ꝛ correctore ꝛ sic fieret diuisio continentie eiusdẽ cause corã diuersis iudicibus. p hoc quia vbicunꝙ causa plurium ꝯnexitateꝫ habet debet coram ĳsdẽ iudicibus tractari. l. omnes. C. arbi. tute. l. cognitio. §. si plures. ff. de libe. causa: p que iura in pposito nostro plures similes questiones decidunt doc. vt per Bal. in. c. j. in fi. de cõtro. feu. apud pares ter. ꝛ Spec. de actio. ꝛ peti. §. sup actionib⁹ versi. quid si plures. ꝛ in ti. de cõpe. iudi. adi. §. j. versi. xlvi. quorũ dicta breuitatis causa obmitto: quia dñs iudicãs p se videre poterit. si ergo corã eodem iudice tractanda sunt ista ratione cõnexitatis. s. tam respectu psone ser Jacobi notarĳ ꝙ respectu psone Gabroni debent tractari coram potestate coraꝫ quo preoccupatio facta est vt dicunt doc. in lo-

9 cis. ꝫ. prime allegatis. ꝛ habetur in. d. c. pposuisti. ¶ Nec pdictis† habet obstare si diceretur ꝙ statutuꝫ loquẽs de cõpromissis excipit tres casus in qbus cõpromissum fieri nõ debet inter cõiunctos. ergo illa exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. l. quesitum. §. denicꝫ. ff. de fun. instruc. no. in. l. in his. ff. de legi. quia ad hoc respondeo ꝙ verũ est ꝙ exceptio firmat regulã in casibus non exceptis tamẽ nõ ampliat eam vt extendatur ad casus quos primo nõ comprehendebat. l. lucius §. pluribus. ꝛ ibi no. Bar. ff. de vsufru. lega. ꝛ no. Bar. ꝛ Ang. in. l. j. in fi. ff. de reg. iur. ꝛ no. Bal. in. d. l. in his. ꝛ Pe. de anch. in rubrica de regu. iur. in. vj. in. iiĳ. q. Sed ita est ꝙ absꝗ illa exceptione statutum non cõprehẽdebat casum nostrũ vt est probatum supra. ergo illa exceptio nõ ampliat statutum vt comprehendat istũ casum. Reliqua suppleat summa prudentia dominorum iudicare debentium. Alex.

¶ Laus deo.

¶ Summarium super cõsilio. lxvi.

1 ☞ Verba sub pena dupli pretĳ per dictas partes promissa denotãt penam.
2 Pluralis locutio duas personas exigit.
3 Notarius intelligitur tacite rogatus de clausulis cõsuetis.
4 Actus presumitur celebratus ꝓm quod cõsuetum est fieri.
5 Ubi per testes est pbandum aliquid factuꝫ fuisse infra aliqḋ tempus si testis deponens addat illa verba vel circa nõ probat.
6 Prorogatio an liberet fideiussorem.
7 Facta remissione penarum an fideiussor sit liberatus.
8 Fideiussor an sit liberatus re vendita.
9 An non curans liberare fideiussor excusetur.
10 Una actio non nouat aliam.
11 Probatio debet de necessitate concludere.

¶ Consilium. lxvi.

In causa ꝛ lite vertẽte inter Christophorum de marinatorib⁹ ex parte vna agẽtẽ ꝛ Marci de bazalerĳs ex alia. ¶ Quo ad primum dubium quo queritur an Marcus per verba instrumẽti vẽditiõis videatur pmisisse penã dupli si nõ ad impleuerit id quod per eũ fuit i instrumẽto promissum breui-

1 ter respõdeo ꝙ sic moueor principaliter per illa verba instrumẽti. vꝫ sub pena† dupli dicti pretĳ p dictas partes p se ꝛ suos heredes solẽni stipulatione ꝛ pacto pmissa dicto emptori ꝛc. que verba presupponũt ꝙ due persone ꝛ sic due partes superius nominate pmiserunt emptori penã sed i superiori parte instrumẽti pter emptorem nõ sunt nominate alie due psone tanꝙ partes nisi magister Baptista vẽditor ꝛ Marcus predictus fideiussor. ergo est necesse ꝙ illa verba. s. dictas partes

2 cõprehendant dictũ Marcum† quia pluralis locutio predicta duas personas saltẽ exigit vt probatur in. l. fina. ꝛ ibi not. Bar. ff. ad treb. ꝛ not. per glo. in. l. meuius. §. cum qui. el secũdo in verbo eandem rem. ff. de leg. ĳ. ꝛ not. Joan. and. in addit. Specu. in titu. de testa. §. in primis in additione magna in versi. quarta questio. ꝛ facit qḋ habeť in. c. plu-

3 ralis locutio de regul. iur. in. vj. hoc etiam suadet† qꝛ cum clausula penalis sit consueta apponi i omnib⁹ instrumentis notarius intelligitur tacite rogat⁹ de clausulis cõsuetis etiam si aliter nõ fuerit hoc dictuꝫ vt tex. melior de iure ꝓm Bal. ibi i. l. fi. C. de fideius. facit. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edic. ꝛ. l. si prius. §. recte placuit. cũ ibi no. p Bar.

4 ff. de aqua plu. arcẽ. presumitur† enim actus i dubio celebratus ꝓm qḋ cõsuetũ est fieri. l. excepto. C. loca. l. dñi prediorum. C. de agri. ꝛ cen. lib. ri. l. ex ea parte in prin. cum ibi not. ff. de ver. obli. ꝛ in dubio etiã intelligitur obligatio fideiussoria ꝓm principalẽ ꝛ dicta in principali obligante intelligũtur in dubio repetita in fideiussore. l. vt pponitur. ff. de fideius. ꝛ notabiliter declarat Bar. l. l. si ita stipulat⁹. §. grisogonus. in

5 ĳj. colum. ff. de ver. obli. ¶ Circa† ꝓm dubiũ in quo queriť an Marco predicto non curantẽ cũ effectu liberationẽ per eum pmissam. j. quinquennũ licet videatur fecisse aliquã diligentiã prout i pcessu cõtinetur teneatur ad penam dupli an vero ad iteresse an vero nullo dato interesse

teresse debeat liberare.respõdeo ꝙ nõ est probatũ de debita diligẽtia qꝛ testes sup hoc recepti non probant sed potius probant ꝯriũ.s.ꝙ ser Gratianus requisitus tanꝙ syndicus pauperum ꝙ faceret dictã libe rationẽ offerebat illaꝫ facere dũmodo sibi satisfieret pro indemnitate pauperum.¶ Preterea non ꝓbant alia ratione qꝛ dictus Marchus promiserat dicto Christophoro nõ solũ ꝙ homines societatis hospi talis sancti Petri facerent dictã liberationẽ:sed ẽt ꝙ se obligarẽt ad gñalem defensionẽ dicte petie terre:sed dicti testes nõ deponunt ꝙ di ctus ser Gratianus fuerit per dictũ Marchuꝫ reqsitus vt faceret istã obligationem ad gñaleꝫ defensionẽ:ergo super hac parte nõ est ꝓba ta diligentia nõ est etiã fortasse probatũ ꝙ ser Gratianus haberet po testatẽ predicta faciendi.Itẽ nõ probãt testes alia ratione:qꝛ primus testis.s.Ludouicus de nugeriis dicit ꝙ predicta interpellatio facta ꝑ Marchũ fuit de anno.M.cccclxix.siue de anno.M.cccclxx.vel circa. ponderandũ est dum dicit vel circa:qꝛ potuit esse ꝙ fuisset facta dicta interpellatio de anno.M.cccclxxi.post trigesimũ diẽ Ianuarij quo ca su fuisset elapsum quinquenniũ ⁊ cõmissa fuisset pena.nam vbicunqꝫ per testes est probandum aliqd factum fuisse infra aliqd tempus tunc si testis deponens de tempore addit illa verba vel circa:nũꝙ probat vt est tex.no.in.c.fi.de despõ.Ipub.quẽ ad hoc Anto.de bu.ibi in fi.repu tat menti tenendũ.Secundus vero testis.s.Iohãnes pilipparius nõ cõcordat cum primo in tempore:⁊ sic sunt singulares ⁊ nõ probãt.c.lꝫ. causam de proba.c.bene el.j.de ele.dictus ser Gratian⁹ etiã examina tus probat potius culpam dicti Marci ⁊ etiã non deponit qd inter pellatio sibi facta fuerit infra dictum quinquẽnium.¶ Super tertio

6 dubio † quo querit̃ an Christophoro prorogante terminũ quinquẽnij principali debitori sit liberatus Marchus:rñdeo ꝙ dict⁹ Marchus non est liberatus.maxime qꝛ non est probatum ꝙ ante lapsum termi ni dicti quinquẽnij ⁊ sic ante cõmissam penam dictus Christophorus quo ad ea que ꝓmiserat Marchus vna cũ debitore principali.s.quo ad faciendũ fieri dictam liberationem cum obligatione ad generalem defensionẽ fuerit facta prorogatio ipsi debitori principali.Soluꝫ enim in processu inuenio positiones duas q̃tum ad propositũ in quarũ vna ponit Marchus qd dictus Christophorus mouit certã litẽ ꝯ dictum Baptistam occasione de qua patet ex actis Ia.de ferris.⁊ dict⁹ Chri stophorus rñdet ꝙ credit prout in actis in secũda vero positione con netur ꝙ post predicta dicti Baptista ⁊ Christophorus peruenerũt ad certã cõpositionem ⁊ cõcordiam ꝙ dictus Christophorus deberet ex pectare per totum annũ tũc presentẽ.s.M.cccclxxi.ipsum Baptistaꝫ super predictis.⁊ Christophorus dicte positioni respõdit per hec ver ba non credit vt ponit̃:sed credit vsqꝫ ad festum omnium sanctoꝝ.vñ est aduertendũ ꝙ in dicta positione non dꝛ quando fuerit facta dicta concordia.potuit enim fieri de dicto anno.M.cccclxxi.post diẽ trigesi mam Ianuarij.quo casu elapsum erat quinquẽniũ ⁊ cõmissa erat pe na ꝯ vtrũꝙ insolidum.Preterea posito ꝙ non fuisset etiã commissa et ꝙ fuisset terminus prorogatus illa prorogatio nõ liberat fideiussorẽ. tex.est no.cum gl.⁊ ibi Ang.in.l.si vnus.§.j.ff.de pac.⁊ hoc verũ qñ fi deiussor erat obligatus pure lꝫ implementuꝫ esset collatum in diem:et sic dies esset adiecta causa differende solutionis vt est casus noster sec⁹ qñ fideiussor esset obligatus ad tempus adiectũ causa finiende obli gatiõis.vt fideiussor dicit ꝙ pro custodia castri nolebat obligari nisi vsqꝫ ad quinquenniũ qꝛ tũc lꝫ prorogeẽ obligatio cum debitore prin cipali in longius tp̃s nõ remanebit vlterius obligatus fideiussor.l.si cũ hermes.C.loca.cum si.⁊ declarat notabiliter Ange.in.d.l.si vnus.§. j.⁊ canoniste in.c.constitutus de fideius.vbi etiam ad hoc allegãt no. per spe.deniqꝫ nõ apparet ex dictis positionibus ꝙ dicta cõcordia fu

7 it quo ad dictã obligationem de faciendo liberari dictã rem cũ pro missione de defendẽdo ⁊c.¶ Quo ad quartũ † dubiũ quo queritur an facta remissione ⁊ liberatione penarũ in genere per dictũ Christopho rum dicto Baptiste debitori principali sit etiam liberatus Marchus fideiussor a pena ⁊ interesse:breuiter respondeo in hoc non posse dictũ Marchũ se fundare.primo.qꝛ dicta liberatio non potuit probari per testes ex forma statuti sub rubrica de ꝓbationibus per testes nõ faciẽ dis nec dicat̃ ꝙ extat scriptura notarij:qꝛ dico ꝙ de tali scriptura non fuit rogatus notarius a dicto Christophoro sꝫ solũ a dicto Baptista merito neqꝫ contra dictum Christophorum ⁊ minus contra dictũ ei⁹ fideiussorem ꝓbat.vt in aut̃.de tabel.iuxta prin.⁊ ibi plene no.⁊ notat̃ in.c.j.de fide instrumẽ.per doc.Preterea dicta asserta liberatio fuit fa cta persone dicti Baptiste.non autẽ fuit in rem.igitur non transit ad fideiussorem.l.exceptiões que persone.ff.de excep.presupponit̃ etiam ꝙ dicte attestationes fuerunt recepte inter alias personas ⁊ in alia cã. igitur nõ faciũt plenã fidem in ista.l.si deserta.C.si propter pup.pensi ta.l.autore.C.de euic.l.a sententia.in prin.ff.de ap.⁊ qd ibi no.Barto.

8 benefacit.l.sepe cum ibi no.ff.de.re iud.¶ Super quinto † dubio quo querit̃ an ex eo qd dictus Baptista vendidit rem de qua sit questio cũ scientia dicti Christophori possessoris rei predicte Marchus sit libe ratus:respondeo indubitatũ esse ꝙ non.primo qꝛ non apparet proba tum ꝙ venditio facta fuerit de scientia dicti Christophori.solum enim apparet ꝙ Christophorus rñdendo positionibus dicit ꝙ neqꝫ consen sit neqꝫ cõtradixit dicte venditioni.nã potuit esse ꝙ ignorauit.ideo nõ contradixit.Preterea posito ꝙ sciuisset ⁊ tacuisset non videt̃ iuri suo renunciare.vt in istis terminis probatur.in.l.gaius.cum glos.fin.ff.de pigno.act.facit.l.filiusfa.§.inuitus.ff.de procu.cum suis cõcordantijs. ¶ Circa sextũ dubium nõ scribo:qꝛ non est contra Christophoruꝫ sed potius pro eo:vcꝫ an stipulatio concepta per filiumfamilias.s.per.ser Christophorum posset per eũdem in preiudicium patris dissolui etiaꝫ remittendo penas ⁊ prorogãdo quinquẽnium.¶ Quo ad septimuꝫ

9 † dubiũ quo querit̃ an eo qd Christophorus dixit se non curare ꝙ di cta res liberaret̃.Marchus sit excusat⁹ a pena si aliter non curauit di ctam liberationẽ fieri respondeo in hoc nõ posse dictum Marchũ se fundare.primo quia per testes ꝓbaret in effectu liberationem a dicta pena quod fieri non potest stante dicto statuto.itẽ quia ad hoc ꝓban duꝫ sunt producti duo testes.s.dicti Ludouicus ⁊ Iohãnes qui nõ ꝓ bant ex rationibus quas deduxi.s̃.circa scd̃m dubiuꝫ.Preterea dicti testes nõ dicunt ꝙ Christophor⁹ diceret ꝙ nolebat dictos homines societatis hospitalis se obligare ad defensionẽ generalem dicte rei ad quã obligationem fieri faciendam tenebatur dictus Marchus nõ so lum ad faciendũ fieri liberationem ⁊ sic saltem ex isto capite incidit in penam.¶ Circa octauũ dubium quo queritur an predicta diligentia Marci per testes probari possit stante statuto de qno.s̃. non oportet super hoc insistere:quia non est probatum de debita ⁊ sufficienti dili

10 tentia per omnia.vt.s̃.puto sufficiẽter ostẽdisse.¶ Quo ad nonũ † du bium quo queritur an per reuocationem inhibitionis acceptataꝫ per ser Franciscum procuratorem dicti Christophori videat̃ renunciatum pene dupli ⁊ non docto de interesse veniat dictus Marchus absoluẽ dus:rñdeo ꝙ non.qꝛ in reuocatione inhibitiõis dicitur per dominum Vicarium ep̃i ꝙ ipse consentit ꝙ sine p̃iudicio hospitalis sancti Pe tri ⁊ bonoꝝ seuiuriũ eius procedatur:nõ obstante inhibitione ac etiã non condẽnet̃ dictus conuentus in sorte ⁊ penis:sed in altero tñ loco interesse presente ⁊ acceptante dicto ser Franciso.vnde ex prima ꝓmis sione facta per Marchum de faciẽdo liberari dictam rem cũ ꝓmissio ne de defendendo.oriebatur actio ad interesse cõmissa mora in facien do qꝛ in obligationibus faciendi succedit obligatio ad interesse post morã.l.stipulationes nõ diuidunt̃ ver.celsus de verb.obli.l.si quis ab alio.ff.de re iudi.ex scd̃a vero ꝓmissione pene facta per eũdẽ Marchũ oriebatur alia actio ad penam ⁊ per vnã nõ nouatur alia.l.p̃dia.ff.de actio.empt.l.duo societatem.⁊.l.si quis a socio cum ibi no.ff.pro soc.⁊ declarat plene Bar.in.l.ita stipulat⁹ in prima oppositiõe vltime par tis.ff.de verb.obli.⁊ in dicta alienatiua remediorum seu actionum ele ctio est actoris vt declarat notabil'r Bar.in.l.cum ꝓponas.⁊ in.l.vbi pactum in.iij.col.C.de trãsac.per.l.qd in heredẽ.§.eligere.ff.de tribu. cum simi.lꝫ quando in vnica stipulatione seu promissione ꝓmittuntur duo alternatiue.electio sit debitoris.l.plerũqꝫ.ff.de iure do.⁊.l.vbi aũt non apparet.§.qui illud.de ver.obli.ergo est in electione dicti Christo phori agere.ex qua obligatione vult.s.ad penã vel interesse nec fuit ne cesse ꝓbare de interesse.patet quia videmus ꝙ pena in dubio presumi tur adiecta loco interesse.vt notabiliter dicit Io.an.in regula bona fi des.in mercurialibus.ad fi.per.l.si duo.versi.itẽ si duo.ff.si quis cau.⁊ no.Ang.in.l.stipulatio ista.§.alteri.⁊ ibi Io.de imo.in iiij.colum.ff.de verb.obli.⁊ tamen nõ est necesse ꝓbari de interesse vt pena exigatur.l. fi.ff.de preto.stip.preterea dato ꝙ dictus ser Frãciscus ꝓcurator vide retur remisisse actionem cõpetẽtem principali suo ad penam dupli nõ valuisset talis remissio a ꝓcuratore facta nisi habuisset ad hoc speciale mandatũ.vt no.Bar.in.l.fi.ff.que in frau.cre.facit.l.ꝯ iuris.§.fi.ff.de pac.⁊.l.filiusfa.ff.de dona.rursus etiam posito ꝙ voluisset ⁊ potuisset ꝓcurator remittere penam predictam tamen ex dicto actu remissionis nihil esset acquisitum dicto Marcho postꝙ ipse non erat presens nec alius qui ꝓ eo receperit.l.fi.ff.de interrog.act.l.certum.§.si qs absente. de cõfessis.l.tale pactum.in prin.vbi no.Bar.in fi.principij.ff.de pac. ⁊ glo.in.l.idem in duobus in fi.eo.ti.cum si.nõ enim apparet ꝙ iudex tanꝙ persona publica receperit ꝓ dicto Marcho absente ꝓut requi rebat̃.vt no.Bar.⁊ Ang.in.l.postꝙ liti.C.de pac.⁊ in.d.§.si quis ab

11 sente.cum si.¶ Circa decimum † ⁊ vltimum dubium quo queritur an depositio certarũ mercantiarum facta per Baptistam predictũ penes dictum Christophorum que ascendunt ad summam librarum.ccc.in dubio intelligatur esse facta ꝓ presenti contractu alio nõ docto:respõ deo ꝙ non:quia ꝓbatio debet de necessitate cõcludere.c.in presentia de ꝓbatio.l.neqꝫ natales.C.de ꝓba.⁊ dictus Christophorus respõdẽ do.lxxiij.positioni dicit istas merces fuisse depositas ꝓ ꝓmissionibus quas fecit dictus Christophorus ꝓ dicto Baptista.⁊ per consequẽs non ꝓ isto cõtractu.preterea dato ꝙ dictus Christophorus in alio iu dicio ⁊ inter alias personas cõfessus fuerit dictas merces fuisse depo sitas tñ dicta cõfessio alteri absenti non prodest saltem ad plenã ꝓba tionem.dicta.l.fi.ff.de interroga.actio.⁊ dicto.§.si quis absente.Iteꝫ dictuꝫ depositum nõ esset sufficiẽs pro tota quantitate.preterea aliud est deponere merces pro cautione aliud est soluere.tenetur enim solue re merces duplum pretij venditionis librarum trecentarum.

¶ Consilium.lxvij.

¶ Circa materiam.l.dos a patre cum ibi no.

IN causa ⁊ lite vertẽte inter Gregoriũ quondã Ioãnis de fonte illicis ex parte vna.agẽ tem ad certũ residuum dotis quandam Magdalene eius vxoris ⁊ Bartholomeum quondam Federici patrem dicte quondaꝫ

Bartholomee in qua causa fuit lata sententia per quã cõdẽnatus est
dictus Bartholomeus ad dandũ dictũ residuũ dotis dicto Georgio
recipienti nomine filiorum suorum ⁊ dicte Magdalene: ⁊ cõdẽnatus
est etiam dictus Bartholomeus in expensis ⁊ a tali sententia presup
ponitur nihil esse appellatũ ⁊ appellationem pendere. Sentio partes
iudicis ad quẽ, esse in pronũciando bene appellatũ ꝓ parte dicti Bar
tholomei ⁊ male iu dicatũ in fauorẽ dicti Georgij maxime ex infrascri
ptis. nam tempore quo Georgius predictus cepit agere ad dictũ resi-
duũ dotis mortua erat dicta Magdalena: vt patet ex sua petitiõe co
ram vicario fontis illicis ⁊ confessus est etiã corã iudice delegato in
ciuitate Imole rñdendo positionibus productis pro parte dicti Bar
tholomei. ⁊ sic soluto matrimo. per mortẽ non competebat amplius
actio de dote marito imo reuerti debebat ad patrem mulieris. dos etiã
si data fuisset genero q̃uis etiam liberi extarẽt ex illo matrimonio: ſm
opinionẽ que est de iure vera. l. dos a patre: ⁊ ibi plene nõ. C. solu. ma-
trimo. l. vnica. §. silent. C. de rei vxo. actio. ⁊ plene ꝓbat Bart. in. l. post
dotem. ff. solu. matri. in quinta. q. vbi hoc sequunt communiter doc. et
Iohã. and. in additio. Specu. in titu. de dona. inter virum. §. fina. cir-
ca prin. post antiquos quos ibi refert: ⁊ ita etiã tenet Cy. in dicta. l. dos
a patre. ⁊ Bal. in. l. penul. C. de falsa causa adiec. leg. ⁊ q̃uis si appare
ret ꝙ consuetudo se haberet in cõtrariũ illa seruanda esset in locis vbi
talis consuetudo vigeret. tamen talis consuetudo probari deberet: q2
est qd facti. l. j. C. que sit lõga consue. ⁊ plene nota. in. l. de quibus. ff. de
legi. ⁊ quod talis consuetudo sit probanda. est etiã de mente Bart. in
dicta. l. post dotem circa prin. ibi dum dicit predicta vera nisi probetur
consuetudinem esse ⁊c. ⁊ Cy. in dicta. l. dos a patre. sed in ꝓposito no-
stro nedũ ꝙ dicta consuetudo sit probata: sed nec etiam est allegata. ⁊
constat ꝙ etiam vbi ꝯsuetudo esset notoria saltem deberet allegari: q2
notoriũ etiam quãdo releuat ab onere probandi non releuat ab one-
re proponendi. vt est glo. no. in cle. appellanti. de ap. ⁊ nota. Io. an. in
c. ij. vt lite non contest. ⁊ Barto. in. l. j. in vltima colum. in versic. quero
quid si exceptio est notoria ⁊c. ff. de excep. cũ simili. ⁊ licet appareret ꝙ
fuisset seruatum in loco ꝙ mortua filia cũ liberis in matrimonio patre
mulieris superstite, dos remãsisset apud liberos heredes mulieris: nõ
per hoc sequeret ꝙ esset sufficienter de consuetudine probatum. quia
posset contingere hoc. q2 vt plurimũ de cõtractu dotis fiunt instrumẽ-
ta in quibus pater qui dotem dedit stipulatur dotem reddi filie seu si
bi nomine filie. quo casu verum est ꝙ dos soluto matrimonio per mor-
tem filie de iure non reuertatur ad patrem: Sed remanet apud libe-
ros heredes filie. vt. l. post dotẽ ſm lec. Dy. s. allegatam. ⁊ ibi clare fir
mat Bar. in quarta. q. ⁊ Bal. in. l. quoniã nouella. in prima. q. C. de in
offi. tstamen. sed in casu nostro nullum conditum fuit instrumentum
dotis. preterea etiam quando essemus in casu in quo de consuetudine
diceret dotem remanere debere apud liberos dicte mulieris: debet re-
manere apud eos: vt heredes mulieris. vt no. Bal. in dicta. l. dos apa
tre ⁊ in auf. sed ⁊ qs in vltima col. C. de secundis nup. ⁊ in. l. pe. C. de
falsa cã adiec. lega. sed nõ est deductum nec allegatuz ꝙ filij dicte mu
lieris sint heredes eiusdem imo petitio est nomine Bartholomei non
autem nomine filiorum. vt heredum dicte domine: ergo nullo modo cõ-
petit actio intentata. ex quibus concludo pnũciari debere. vt. s. dixi.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxviij.

1 ☞ An deserta sit appellatio quando est facta inhibitio iudici?
2 Inhibitio non potest fieri nisi causa cognita.
3 Dicenti sententiam nullam an currat interim tempus appellandi?

¶ Consilium. lxviij.

¶ An per inhibitionem factam ab vno iudice alteri corã quo pende
bat causa appellatiõis impediatur cursus fatalium? ⁊ an illa inhibitio
facta valeat si coraz iudice inhibente non fuerat citata pars aduersa?

IN causa ⁊ lite vertẽte inter
spectabilem virum Bartholomeum mini ex parte vna ap-
pellantem ⁊ dominicum de lusura ex alia apellatum princi-
1 paliter: vertitur in dubium vtrum † stante ꝙ reperiatur per dominos
officiales ⁊ pcuratores Fabrice ecclesie sancti Petronij inhibitũ fuis
se spectabili iuris doctori domino Alberto de curaneis iudici: tũc pri-
me appellationis interposite pro parte dicti dominici instantia cause
appellationis steterit in suspenso donec fuit reuocata inhibitio, adeo
ꝙ nõ fuerit deserta dicta appellatio per lapsum fatalium. Prima fa-
cie videretur forasse dicendũ qꝺ instantia nõ cucurrisset per id qꝺ no.
do. Abb. in. c. pe. de iudi. circa medium in versi. sed ego dubito ⁊c. cum
versic. sequẽti vbi concludit ꝙ si pendente questione coram iudice laico
excipitur ꝙ instrumentum est vsurariũ. vt articulus ille incidẽs remittat
ad iudicem ecclesiasticũ per quẽ fuit facta inhibitio iudici seculari vt
interim non procedat in negocio principali. ꝙ si labitur terminus in-
stantie principalis cause anteꝙ finiatur ille articulus incidẽs: ꝙ iudex
poterit finire causam post terminum. per id qꝺ habetur in. l. si cũ ipse.
⁊ qꝺ ibi no. Dy. Cy. ⁊ Bal. ff. de excu. tut. ⁊ per no. per. Cy. in. l. j. in tri
bus vltimis. q. C. qui accusa. non pos. ⁊ per Io. and. in addi. Specu. in
titu. de iudi. deleg. §. restat versi. quid si intestato ⁊c. in vltima questio
ne Hoc tamen non obstante sentio proculdubio in casu nostro con-
2 trarium esse verius maxime ex infra scriptis: quia † dicta asserta inhi-
bitio non potuit fieri per dictos officiales nisi causa cognita ⁊ citato
dicto Bartholomeo. c. roma. §. si vero de appel. in. vj. ⁊ cõsuluit Fede.
de senis consi. ccc. ⁊ illud refert Ant. de butrio in. c. debitores circa pe.
vel antepenul. colũ. de iureiur. ⁊ hoc sequitur etiam ibi Io. de imo. ita
etiam consuluit Pe. de ancha. in consi. ccxxij. incipiente casus talis est
post preceptum factum ⁊c. ⁊ Io. de imo. in. l. iiij. §. cõdemnatum. ff. de
re iudica. in pe. vel vltima colum. in versi. an autem episcopus ⁊c. ⁊ do
minicus de sancto Geminiano in. c. nõ solum. §. illa de appellatio. in
vj. in tertio notabili per illuz tex. ⁊ nota. Specu. in titu. de appellatio.
§. de officio. versi. sed queritur ita etiam est de mente Anto. de bu. in. c.
tuam de ordi. cogni. in. iij. vel. iiij. columna in versi. ex his potest decidi
aliud dubium ⁊c. vbi refert ꝙ Lapus sua allegatiõe. lvj. ad fi. dicebat
ꝙ lz alias in alijs inhibitorijs exigatur cause cognitio ⁊ citatio. vt in
aut. in medio litis sacras iuf. fie. §. j. ⁊ dicto. c. nõ solum ⁊. d. c. romana.
tamen fallit in inhibitione quam facit iudex ecclesiasticus iudici secu
lari: ex eo ꝙ in causa mota corã iudice seculari incidit articulus spiri
tualis ⁊ preiudicialis ad causam principalem. q2 tunc q̃ primum super
illo spirituali articulo ⁊ preiudiciali habitus est recursus ad iudicem
ecclesiasticũ statim liquet inhibitionẽ fieri debere ⁊ non posse per secu
larẽ procedi ⁊ eius iurisdictionẽ esse suspensam. c. lator qui fil. sint legi.
⁊ dicto. c. tuã. sed Anto. de but. in. d. c. tuã. dicit ꝙ etiam qñ articulus
incidẽs esset spiritualis posset ꝓcedere dictũ Lapi ꝙ inhibitio possit
fieri parte nõ citata dũmodo corã iudice ipso cui inhibet prius fuis-
set per partẽ oppositũ ꝙ non procederet. q2 nisi sit oppositũ non esset
suspensa iurisdictio iudicis secularis ipso iure. per id qꝺ habetur in. c.
exhibita de iudi. facta vero oppositiõne possit inhiberi iudici absque
alia citatione vel cause cognitione, q2 ẽt si aduersarius citatus esset ni
hil posset ꝯtradicere nec de suo preiudicio tractaret propterea non est
citãdus. c. pastoralis. §. j. de ap. sed in ꝓposito nr̃o nõ sumus in casu in
quo aliqs articulis spiritualis incideret nec fuerat de eo aliqd opposi
tum corã domino Alberto: ergo non potuit dicta inhibitio fieri que nõ
absq3 calũnia processit: attẽto ꝙ antea officiales ꝑdicti habita fide ꝙ
Nicolaus viani cuius fuerant iste petie terre de quib9 est questio deces
serat cũ filijs legitimis ⁊ naturalibus. relaxarũt dictas petias terre he
redibus dicti Nicolai. ⁊ sic nullam habebant iurisdictionẽ dicti officia
les super hac causa: maxime q̃ pendebat iter alias personas adinuicẽ
litigantes. cum igit dicta inhibitio fuerit nulla succedit regula iuris:
nõ prestat impedimentũ qꝺ de iure non sortit effectũ. vt in regula non
3 prestat. lib. vj. ¶ Confirmant † predicta p id qꝺ no. dicit Bal. in. l. cõ
tra maiores in fi. C. de inoffi. testa. vbi querit vtruz si dixi principaliter
agendo sententiam esse nullam currat mihi interim tempus appellã
di ⁊ cõcludit ꝙ aut probabili ratione dixi sententiã nullam ⁊ nõ cur-
rit tempus appellãdi aut iprobabili ⁊ tũc currit quia temeritas mea
nõ debet mihi prodesse. arg. l. negociorum. ff. de re iudi. ⁊ dicit ꝙ per sen
tentiã que superinde ferretur apparebit an ꝓbabili ratione seu teme
rarie motus fuerit vel non: q2 si succumbet apparebit eum nõ probabi
liter motum. l. rem non nouam in fi. C. de iudi. ⁊ hoc etiam volunt do-
mini de Rota sua cõclu. xcviij. icipiẽte item ꝙ fatalia. bene facit quod
no. Barto. in. l. ij. §. non solum. ff. ad Tertullianũ. cum si. cũ ergo fuerit
postea reuocata dicta inhibitio apparet ꝙ sine ꝓbabili ratiõe fuit ad
eã inhibitionem processum. prout etiam satis cõstat ex illa relaxatiõe
bonorum facta per dictos officiales dictis heredib9 Nicolai seu ex cõ
fessione partis aduerse cõfitẽtis ꝙ dictus Nicolaus decesserat cum fi
lijs legitimis. vnde cũ teneatur appellãs summa ope niti: ꝙ causa ap
pellationis terminetur ifra sua tẽpora. l. fi. §. illud. C. de temp. ap. et ꝙ
instituerit dictus dominicus appellans post dictam inhibitionẽ corã
domino Alberto ꝙ causaz terminaret. nec curauerit etiã habere reuo
cationem inhibitiõis. que tamẽ nõ erat necessaria per superius dicta:
ideo negari certe nõ potest qui appellatio fuerit deserta: ⁊ ideo senten
tia lata i fauorem dicti dominici post finita tẽpora appellationũ fuit
nulla, ⁊ firma remansit prima sententia in fauorẽ Bartholomei lata.
vt no. gl. in cle. si appellationẽ de appel. ⁊ doct. maxime. Anto. de but.
in. c. ex ratione in pe. q. de appel. ⁊ Bal. in aut. ei qui. C. de temp. appel.
⁊ in. c. sancimus ad fi. in titu. quo tẽpore miles ⁊c. ⁊ propterea nõ expe
dit narrare de meritis cause.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxix.

1 ☞ Inhibitio non valet vbi fit sine citatione. nu. 3.
2 Iudex ecclesiasticus inhibendo dicitur executor iuris iam declarati.
4 Iudex procedens ex officio potest procedere sine cause cognitione.
5 Preses prouincie qui est maior defensore nõ potest inhibere defensori
ne suo vtatur officio.
6 Inhibitio facto iudicis succurritur per restitutionem.
7 Quando apparet ꝙ nõ ex probabili ratione fuerit facta inhibitio tũc
tempora currunt.
8 Attenditur tempus receptionis inhibitionis.
9 In facto alieno est probabilis ignorantia.

¶ Consilium. lxix.

¶ In materia ⁊ causa precedenti. qñ vnus iudex possit ihibere alteri.

IN causa ⁊ lite vertẽte inter
spectabilẽ virũ Bartholomeũ mini ex vna. ⁊ Dominicum
de lusura ex alia. visis his q̃ elegãter deducta sunt ad ostẽ
dendum

dendum q causa appellationis prime non esset deserta tpe late sentẽ-
tie. respondeo illa non obstare presertim ex infrascriptis. et aliis que
1 prius in allegationibus deduxi. nõ enim obstat † dum per partẽ aduer-
sam dr q inquantũ Anto. de but. in. c. tuam de ordi. cog. dicit q inhi-
bitio non valuit quãdo fit sine citatione quod mouet per iura que lo-
quũtur in inhibitione quam facit iudex appellationis ab interlocuto-
ria iudici a quo nõ q̃ põt fieri sine citatione ⁊ cause cognitione. c. roma
na. §. si vero de appel. in. vj. ⁊ hoc ideo est. q2 primo. constare debet ipsi
iudici appellationis qd appellatio deuoluat. ⁊ q sit admittẽda. vt no.
Bald. in. l. appellatione in versicu. vnũ scias. C. de ap. q2 respondeo q
Anto. de butri. in. d. c. tuam. loquit in qualibet inhibitione facta etiã
ab alio q̃ a iudice appellatiõis ab interlocutoria. ⁊ etiam allegat iura
que loquuntur in alio casu quam in iudice appellationis ab interlocu-
toria. nam allegat etiam tex. in auf. in. medio litis sac. iussi. fie. §. j. pre-
terea qua ratione iudex appellatiõis ab interlocutoria nõ debet inhi-
bere sine citatione ⁊ cause cognitione. vt cõstet sibi appellationẽ deuol
uere. ⁊ sic se habere iurisditionem in causa in qua inhibet. eadem rõne
alius iudex nõ debet etiam inhibere sine cause cognitione: quia debet
prius sibi liquere se habere iurisdictiõem in illa causa adeo q possit li-
gare manus iudici cui inhibet: attento qd vnus iudex non potest re-
gulariter inhibere alii iudici etiã inferiori nisi sit sibi inferior in eadem
specie iurisdictionis. per. l. iudicium soluitur. ff. de iudi. cũ ibi singulari-
ter notatis per Bald. ⁊ Ang. ⁊ infra dicã. ⁊ quod etiã alius iudex quã
appellationis ab interlocutoria non possit inhibere nisi parte citata.
tenet etiã Johã. de imo. in. l. iij. §. cõdenatum de re iudi. ⁊ Pet. de an-
chara. in consilio. ccxxij. incipiente casus talis est post preceptũ. ⁊ An-
to. de butrio. ⁊ Johã. de imol. in. c. debitores de iureiuran. ¶ Non ob
2 stat † etiam quod attento quod cognitio illarũ causarum spectat ad
solos officiales sancti Petronij ex forma statuti sui sub rubrica q di-
cti officiales sint iudices ⁊c. debuerũt posse inhibere sine citatiõe sicu
ti qñ causa spiritualis incidit corã laico. ⁊ habit⁹ est recursus ad eccle-
siasticum statim potest inhibere sine citatiõe: q2 iudex ecclesiasticus in
hibendo dicitur executor iuris iam declarati. ⁊ pars nõ posset contra-
dicere si vellet. igit citari non debet. ar. c. reprehensibilis de ap. ⁊ nota.
Anto. de butri. in dicto. c. tuam q2 respondeo q imo aliud est in casu
nostro: q2 causa ista vertebatur inter alias personas adinuicem litigã-
tes. s. inter dictũ Bartholomeũ ex parte vna agentem possessorio recu
perande ad possessionem dictarum duarum petiarum terre restituen-
dam: vnde si officiales inter duos adinuicem litigantes nõ habent iu
risdictionem: sed inter fabricam ⁊ alios quoscũqz ei aduersantes sicut
etiã probatur in. l. ij. C. si aduer. fiscum. vbi quãdo causa vertitur inter
duos priuatos causa spectat ad presidẽ prouincie sed quando inter fi-
scum ⁊ priuatum. tũc debet in causa iudicare pcurator cesaris. ⁊ ideo
pendente causa inter dictos Bartholomeũ ⁊ dominicũ nõ licuit inhi
beri per dictos officiales iudici dicte cause: sed poterat procurator fa-
brice suum iudiciũ mouere contra dictũ Dominicũ si pretendebat pro-
curator fabrice ius habere ⁊ per iudicium mouendum per fabricã non
erat supersedẽdum super causa mota inter dictos Bartholomeum et
Dominicũ vt probatur in. l. is a quo. ff. de rei vẽdi. ⁊ in. l. pe. ff. de peti.
heredi. ⁊ presertim cũ dictum iudicium possessorium recuperande spe-
ctaret principaliter ad dictũ Bartholomeũ ex persona actoris sui spo
liati possessione ⁊ ideo nõ sumus in casu q liquidum esset iurisdictio-
nem spectasse ad officiales pdictos in presenti causa imo sumus in ca-
su cõtrario: secus autẽ quãdo articulus spiritualis incidit corã iudice
laico. dicto. c. tuã ⁊. c. si iudex laicus. de sentẽ. excõ. in. vj. preterea si offi
ciales citari fecissent dictũ Bartholomeum ostẽdisset q cognitio etiã
alia ratione non spectabat ad officiales. eo q2 alias relaxauerunt ista
bona tanq̃ non pertinentia ad fabricã eo q2 constitit eis dictum Ni-
colaum cuius olim dicunt fuisse ista bona decessisse cum descẽdentib⁹
3 vt de his constat per publica documẽta. ¶ Non obstat † etiam dũ di-
cit q non fuit necessaria citatio in dicta inhibitione eo quia fuit facta
ex officio ⁊ nõ ad partis petitionem per no. per Fede. in cõsi. ccccxxxiij.
sed in ordine meo est consiliũ. ccc. quia respondeo primo vt respondet
Laurentius de rudulfis in suo solẽni tractatu vsurarũ quod posuit in
commento. c. consuluit de vsu. in questione. cxxxi. q illud dictum Fe-
derici loquitur ⁊ procedit non in causis priuatis sed in causis publicis
vbi animarũ periculum verteretur: in quibus ex officio iudex plus po-
test q̃ in priuatis. vt no. per Inno. in. c. ad nostram el secundo de iure
iuran. sed dicta causa pendens corã domino Alberto erat causa priua
ta ⁊ inter priuatos vertebatur nec in ea agebatur de peccato vt de vsu
ra vel similibus prout loquitur dictum cõsilium Fede. vbi proprie lo-
4 quit quando de vsura agebat. ¶ Secundo † etiam rñdeo qd illud qd
dicit q iudex procedens ex officio potest procedere sine cause cognitio
ne habet locũ quando illud spectabat ad officium ipsius iudicis alias
autẽ secus. ita dicit Johan. an. in. c. ij. de resti. in integ. in penul. colũ. in
versi. in glo. non videt ⁊c. in fi. allegat. c. ea que de reg. iur. in. vj. ⁊ sequũ
tur oẽs doc. in dicto. c. ij. vbi etiam hoc voluit Inno. Sed quo ad cau-
sam possessorii recuperãdi que vertebat inter duos priuatos non spe-
ctabat ad dictos officiales inhibere iudici appellationũ delegato Re
uerẽdissimi legati ne pcederet ⁊ partes ad ipsos officiales remitteret
vt dixi. s. per dictam. l. ij. C. si aduer. fis. sed debebat moueri facere iudi
cium cõtra dictum Dominicum dicta. l. si is a quo. Et q nõ spectaret
etiam ad eorũ officiũ probatur per id qd signanter no. Archi. xj. q. j.
de persona ⁊ Bal. in. l. j. C. quomodo ⁊ quando iud. in fine prime col.
⁊ Bal. ⁊ Ang. in dicta. l. iudiciũ soluit vbi concludunt notabiliter qd
ad hoc vt vnus iudex possit alteri inhibere nõ sufficit q inhibens sit
maior sed requirit. vel q ille cui inhibet habuerit iurisdictionem ab in
hibente, vel q iudex inhibẽs sit maior in eadẽ specie iurisdictionis. nã
5 † sm eos videmus q preses pvincie qui est maior defensore ciuitatis
non põt inhibere defensori ne suo fungat officio. §. in rerum in auf. de
defen. ciuitatis. ⁊ iõ concludunt q eps nõ posset inhibere plebano seu
alteri plato sibi subiecto de causa prius inchoata corã ipso plebano vl
prelato subdito vt dicit Archi. in dicto. c. de psona ⁊ Bal. in locis pre
allegatis nec potestas Florentie habens merũ ⁊ mixtũ imperiũ posset
inhibere alteri officiali in ciuitate habẽti particularem iurisdictionem
puta inter aliquos artifices. sed dictus dominus Albertus non habe
bat iurisdictionẽ a dictis officialibus nec dicti officiales inter dictos
duos priuatos adinuicez de spoliatione litigantes sunt maiores dicto
dño Alberto in eadẽ specie iurisdictionis cause appellationis. per. d.
l. ij. C. si aduer. fis. imo dictus delegatus in dicta cã via delegãtis fũ-
gebat. l. ⁊ si ptor. ff. de offi. ei⁹ qui vicẽ. alt. ger. repñtabat personã Re
uerendissimi dñi legati. sequit ex doctrina cõmuni antedicta q ad eor
officium nõ spectabat inhibere ⁊ tanto minus q2 iam relaxauerant di
cti officiales per publicũ instrumentũ bona predicta heredibus dicti
Nicolai: eo q2 dictus Nicolaus decesserat cum descendentibus ⁊ dict⁹
Dominicus rñdendo positiõibus fatetur q fabrica sancti Petronij
nullũ ius habebat in dictis terris: ⁊ q dictus Nicolaus decesserit cũ fi
liis ex quibus omnibus etiam apparet inhibitionem fuisse calumnio
sam ⁊ sic spernendã. l. ij. C. de fal. c. j. de offi. iudi. ¶ Non obstat etiam
6 dum † vltimo dr qd dictus Dominicus fuit impeditus facto iudicis q
nõ voluit cognoscere post inhibitionẽ ergo vel ipso iure vel saltem per
restõnem debuit succurri dicto Dñico q2 respondeo q imo non potest
dicere dictus Dominicus qd ipse fuerit impeditus facto iudicis post
inhibitionẽ q2 ipse Dominicus nunq̃ institit post tempus inhibitio
nis q iudex procederet ad expeditionem cause. sed ita est qd vbicunqz
appellans est impeditus circa prosecutionẽ cause appellationis nõ ex
cusatur nisi protestet vt no. glo. in. c. cupiẽtes. §. qd si per viginti in ver
bo proposita de elec. in. vj. ⁊ per illam glo. dicit ibi Jo. de imol. vt etiã
refert ⁊ sequit ibi Dominicus se semel obtinuisse in vna causa appel
lationis in qua appellans nõ potuerat habere copiã iudicis. ⁊ pmisit
sibi labi tẽpus sine protestatione q per illam negligentiam in non pro
testando succubuit: q2 vbicũqz quis est impeditus facere actum in ter
mino sibi statuto nõ excusatur nisi protestet. vt ibi per glo. ⁊ idem no.
glo. in. c. j. ⁊ in. c. plerũqz de rescrip. ⁊ Anto. de butrio in. c. ex ratiõe de
appel. circa medium in versi. ex his decidit hoc etiam decidit Bal. in
auf. item si appellatione. C. de temp. app. vbi dicit q etiam nõ sufficit
appellanti esse conclusum in causa appellationis nisi protestet iudici
q expediat cãm ⁊ si appellans non protestat currunt tempora ⁊ talis
petitio ⁊ protestatio debet fieri non semel tantũ: sed cum eadem instã
tia cum qua petunt apostoli. per. l. finalẽ. §. illud. C. de tẽpo. app. ⁊ ita
etiam inquit Saly. in dicto. §. illud. q dicit q hoc cõmuniter tenetur.
iste autem Dominicus nullam diligentiam fecit post inhibitionem:
quomodo ergo põt ipse dicere q steterit per iudicẽ: ⁊ qño potest dice-
re q summa ope nixus sit. vt causa appellationis terminaretur vt de-
bebat: ⁊ ad hoc nõ fuit aliquid rñsum per dominum aduocatum par
tis aduerse. ⁊ posito etiã q stetisset per iudicẽ ⁊ qñ dominicus fecisset
diligentiã suam ⁊ protestatus esset: cum tamẽ in veritate nihil fecerit
⁊ dato q rõne impedimenti procedentis a iudice cause appellationis
debuisset Dñicus restitui in integrũ corã iudice appellationis iuxta
notata per gl. ⁊ Bar. in dicta auf. item si appellatione cum simi. tamẽ
nunq̃ fuit petita corã ipso iudice restitutio in integrum: ergo appella
tio erat deserta tempore sententie. ⁊ per consequens sentẽtia diffinitiua
lata extra tempus instantie fuit ipso iure nulla. vt no. gl. in cle. si appel
7 latione de ap. vt plenius dixi in aliis allegationib⁹. ¶ Itẽ nõ fuit † rñ
sum ad id quod dixi. vz q propter reuocationem inhibitionis factã
ex defectu iuris apparet qd non probabili ratione fuit inhibitum. ⁊ iõ
tunc tempora intelligunt cucurrisse per no. per Bald. in. l. contra ma
iores. C. de inoffi. testa. vt plenius quantũ ad hoc dixi in primis allega
8 tionibus. ¶ Preterea † etiam computando tẽpus a die reuocationis
inhibitionis: apparet q appellatio erat deserta qd plus est imo etiam
non constat de die quo presentata fuerit per nuncium inhibitio dño
Alberto. nec etiam in reuocatione inhibitionis si bene inspiciatur non
exprimit dies quo nuncius presentauerit inhibitionem. sic quod non põt su
mi fundamentũ ex dicta inhibitione ⁊ attendit tempus receptionis
inhibitionis. c. super eo. el secundo in fi. de ap. cum si. ¶ Et per hoc pa
tet variis ex causis quarũ quelibet per se sufficeret. non esse opus ingre
di merita cause. in quib⁹ etiã dictus Bartholomeus iniuria fouet: q2
ille a quo ipse cessionem ⁊ causam habet possederat ante Dominicũ
⁊ postea cecidit a possessione. ⁊ per cõsequens debet reintegrari. p id q
habet. iij. q. j. reintegrãda. ⁊ per no. in. c. cum ad sedẽ. ⁊ in. c. sepe. de re
9 sti. spo. ¶ Nec ob. † q sua culpa ceciderit a possessiõe relaxando vnã
ex dictis petijs terre dicte fabrice: q2 dico qd imo nõ fuit in culpa: quia
errore ductus hoc fecit: putans dictũ Nicolaũ decessisse sine filiis vt in
instro continetur ⁊ probabilem habuit causam erroris: tum quia in-

facto alieno probabilis est ignorātia.l.fi.ff.pro suo.tum etiam qz vt fatetur pars aduersa respondendo positionibus:vt patet in processu.folio.xxxvij.erat publica vox φ successerat dicta fabrica dicto Nicolao:z sic excusari debet qz fama inducit iustam credulitatē.l.fi.ff.de heredi.insti.z excusat a culpa:vt notabilr traditur per Jo.an.in regula quod quis mandato in mercurialibus.Et hec sufficiant.Alexan.

¶Summarium super consilio.lxx.

1 In causis in quibus proceditur summarie simpliciter de plano non requiritur litis contestatio.

2 Si protestatio est facta alicui potest petere dictam protestationez nō ligare vel petere remissionem dicte protestationis.

3 Ille qui alias futurus esset reus potest se facere actorem comparendo in iudicio z petendo declarari sibi talem exceptionem competere.

4 Ubi plures opponunt exceptiōes si alique sint declinatorie alique nō cēsentur primo loco opposite declinatorie.

5 Prius dicitur pronunciari z cognosci cui prius opposita obstēt vt verificentur sequentes clausule.

6 Tot censētur libelli z petitiones quot sunt articuli.

7 De iure cōmuni immissus ex primo decreto in hypothecaria dato qđ dicat possidere tñ qz possidet vt pignus cōuētionale nō lucrat fruct⁹.

8 Lex declaratur per Rubricam.

9 Quando est adiecta in aliqua particula statuti coniunctio aduersatiua,tunc dicta in precedentibus intelligūtur repetita in sequentibus.

¶Consilium.lxx.

IN causa z lite vertēte inter Alexandrum quondā Bartholomei de casarijs ex parte vna z ser Melchionem de nigris ex alia cōtingit dubitari an stante ꝓtestatione facta dicto Alexandro pro parte dicti ser Melchionis z oppositionibus factis pro parte dicti Alexādri petētis sup eis pronūtiari.z latius prout in actis continet et replicatione seu rñsione facta pro parte dicti ser Melchionis cōtingit dubitari an positionib⁹ ꝓductis 1 †pro parte dicti ser Melchionis teneat respōdere dictus Alexander non obstante φ dicatur pro parte dicti Alexandri φ non eo maxime qz dicit non esse adhuc litem contestatam z qđ dictus ser Melchion teneat suam petitionem in scriptis offerre prout ꝑ parte dicti Alexandri petitū est.dico breuiter mihi videri dictum Alexādrum teneri ad respondendū positionibus.primo quia in omni causa ex forma statutoꝝ ꝓcedit summarie simpliciter z de plano sine strepitu z figura iudicij vt habetur in statuto sub rubrica.de inepta actione cum ergo in talibus causis non requirat litis contestatio:vt in cle.sepe de verboꝝ signi.z in cle.dispendiosam sequitur φ etiam positiones qñcūqz produci possunt etiam si concernant merita cause vt no.Spec.in titu.de positio.§.iiij.in prin.iunctis notatis per Spe.in tit.de teste.§.nūc tractemus in prin.cū his q̄ ibi notat Jo.an.in additione incipiēte adde casus zc.dum allegat dictā cle.sepe.¶ 2 †Confirmo qz si alicui facta est protestatio potest ipse comparere z petere remissionē dicte ꝓtestationis seu petere declarari dictam protestationem non ligare illū cui facta est seu illā esse nullam.l.de pupillo.§.si is cui z in.§.qui remissionē z ibi no.Bar.ff.de ope.no.nū.z φ hoc locum habeat in qualibet denunciatione seu protestatione firmat clare Pau.de ca.in dicto §.si is cui.pro hoc qz possum adire iudicem petere z declarari talē actu vel coctractū esse nullum z me nō ligare.l.z si is.C.de predijs mi.z ibi no.z.l.dolo cū ibi no.in glo.fi.C.de rescin.vendi.z clare no.Bart.in.l.que sub conditione.§.fin.ff.de condi.institu.cum concordantijs:ergo cum pro parte dicti Alexandri dictū fuerit in eius comparitione protestationē predictam esse nullā z effectu illam eum non afficere et petierit sup predictis sentētiari z pronunciari.istud nihil aliud est φ petere in effectu remissionē dicte ꝓtestationis z declarare eam nō valere.¶Preterea dictus Alexāder in dicta sua comparitione deducit plu- 3 res exceptiones quas †dicit sibi cōpetere vt exceptionem prescriptionis z quasdam alias ibi deductas:constat autem quod ille qui alias futurus esset reus pōt se facere actorē comparēdo in iudicio z petēdo declarari sibi talem exceptionem cōpetere vt colligit ex duabus glossis no.quas ita intelligunt cōmuniter ibi Bart.z docto.vna est in.l.si contendat.ff.de fideiu.z ibi Bart.alia est in.l.aurelius.§.certū.ff.de libe.lega.z no.clare Bar.in.l.finita.§.eleganter in pe.col.ff.de damno infec.in versic.an autem possit implorare officiū iudicis zc.cum ergo ita fecerit Alexāder nam nulla precedēte petitione z libello actoris q nihil sentētiari vel pronūciari petit comparuit reus z dixit in effectu sibi cōpetere plures exceptiones z super eis pronūciari petiit:ergo ipe 4 actor in hoc.¶†Nec obstat φ in dicta scriptura petierit Alexander offerri libellum super predictis per dictū ser Melchionē z sic videtur φ debeat intelligi primo loco per dictū Alexandrum petitum offerri petitionē ab actore.bene facit quod no.Bar.in.l.quidā consulebat in vltima col.ff.de re iudi.z Bal.in prima cōstitutione codicis in penul.col.z in.l.exceptionem.C.de probatio.z Ang.in auf.de exibe.reis.§.j.z.l.non videt.ff.de iudi.cum similibus.vbi dicunt φ si plures opponunt exceptiones inter quas sunt alique declinatorie scz alique nō cēsentur primo loco opposite declinatorie non attēto qđ in ipsa scriptura sint vltimo loco descripte.Quia respondeo primo φ istud procedere posset vbi simpliciter facte essent dicte oppositiones.Sed dict⁹ Alexander primo opponit aliquas exceptiones sup quib⁹ petit ante oīa 5 pronunciari.¶Postea dicit φ inquātū predicta †non obstarent z presupposito sine preiudicio φ fieri deberet restitutio possessionis dicto ser Melchioni non debet fieri restitutio nisi offerenti debitum.stantibus dictis excep.super quib⁹ prius discuti z pronūciari expresse petit z φ conditionaliter vt supra dicit non debere fieri restitutionez possessionis nisi dentur Alexandro libre mille.Et postea iteruz dicit qđ si z inquantū predicta nō obstarent que ꝗm eū vere obstant dicit dictā requisitionem factam fuisse debitis modo z forma.z propterea protestatur qđ nō debeat procedi ad aliquem actū in preiudiciū dicti Alexandri nisi prius constito z declarato super predictis de quibus petit sibi in scriptis offerri.Apparet ergo qđ ista particula in qua petit offerri petitionem est facta sub cōditione si z inquātū alia superius excepta non obstarent super quibus est petitū pronunciari.ergo oportet primo cognosci z pronūciari an illa prius opposita obstēt qz ante non est verificata illa sequēs cōditionalis clausula z petitio sicut dicit in.c.Raynaldus de testa.in gl.in verbo cōtra ipsam veniret z glo.in.l.nō ab re.C.vnde vi z in.l.qui de inoffi.ff.de inoffi.testa.z in.l.j.ff.de actio.emp.z per id φ dicim⁹ de libello in quo dico sentētiā nullā z si qua est appello z dico eā iniquā.nā vnuz remedium intelligit deductū in deductum alterius.vt per gl.z docto.in.l.j.C.quādo prouo.z per doct.in.l.si expressim.ff.de appellatio.z per cano.in.c.cōstitut⁹ de restitu.in integrum.z sic nō potest hoc casu ex ordine intellectus cēseri primo petitū offerri libellum:qz verba conditionalia nō patiuntur:z etiam hoc non patiuntur illa verba ante omnia pronūciari.c.nō solum in verbo ante oīa de appel.in.vj.c.φuis ad fi.de elect.in.vj.l.ante oīa.ff.de probe.etiam operat illud verbū prius in proemio.ffoꝝ.§.discipuli ibi dū dicit qđ primū est:aliud ante se habere nō potest.¶Preterea Alexāder in dicta scriptura petit plura.nam petit declarari protestationē:z requisitionem non valere.z sibi nō obstare ex causis ibi deductis z sibi cum petere exceptiones per eū ibi deductas sup quibus petit pronunciari: 6 petit etiā libellum offerri:z ista omnia sunt diuersa.nā tot †censentur libelli z petitiones quot sunt articuli ita dicit Spe.in titu.de litis contestat.§.nunc dicemus in prin.z titu.de petito.z pos.§.j.versi.quid si episcopus.z Ange.in.l.scire debemus in prin.per illuz tex.ff.de verb.obli.z Bal.in.l.j.circa vltimā col.C.de fideicō.z no.per Bal.in.l.libellorum.§.sed si aliud.ff.de accusa.z Bald.in.l.ordinarij.C.de rei vēdi.ergo cū sit super illis articulis z petitionibus Alexandri cōtinentib⁹ nullitatem z inefficaciā requisitionis z protestationis ser Melchiōis petitum pronūciari z illi petitioni responsum est per procuratorem ser Melchionis per talē productionem petitionis z responsionem est facta litis cōtestatio super ꝑdictis.s.an protestatio predicta valeat z vigorem habeat vt.s.super illa autem parte an teneamur petitionem ꝓducere est duntaxat pronuntianduz si z inquantū predicta alia prius opposita per Alexandrū nō obstent z pronuntiato super eis illa non obstare:quia ita cōditionaliter petitum est vt deduxi.¶Nūc est vidē- 7 dū†an antedictus Alexander lucratus fuerit fructus pro tēpore quo pro executiōe sententie diffinitiue late in hypothecaria fuit in possessione stante maxie statuto sub rubrica qualiter ꝓcedat in causis ciuilib⁹ reo nō comparente.in versicu.vbi autem hypothecaria zc.et certe iste passus meo iudicio nullū habet dubium.naz de iure cōmuni cōstat φ immissus ex primo decreto in hypothecaria dato φ diceret possidere tamē quia possidet vt pignus cōuentionale non vt rem suam non lucrat fructus.ita in indiuiduo decidit Saly.i auf.ei qui iurat.C.de bonis auto.iudi.possi.in.xj.vel.xij.colū.in versicu.quito.vidēdum est de effectu eius circa lucrum fructuū ex qua ratione z decisiōe infertur φ si lata erat diffinitiua in hypothecaria cōtra eum z pro executione sententie esset facta immissio in possessionem rei hypothecate non lucraretur fructus dato quod diceret possidere.facit.l.j.z.ij.C.de pigno.act.z.c.j.z.c.cōquestus de vsuris.de iure autem municipali nō inuenitur in casu nostro contrarium.ergo sumus iure communi.l.sj.extraneus de ꝯdi.ob causaz.l.si cum dotem in pri.ff.solu.matri.Nec obstat dictū statutum:quia loquitur quando data esset tenuta ei qui cōtra ꝯtumacē ageret hypothecaria.hoc enim primo patet ex rubrica que dicit qua- 8 liter procedatur reo nō comparēte.nam †textus declaratur per rubricam vt colligitur ex gloss.in.l.j.C.ne liceat tertio prouo.z ibi pōderat Bal.in secūda colū.z gl.in.l.j.C.ne fideius.dot.dentur z in.l.j.z ibi no.ff.si cer.peta.z vbi textus potest habere duos intellect⁹.z vnus solus itellect⁹ potest conuenire rubrice:ille approbandus est ꝫ Johā.and.in titu.de disputat.z allegationibus.§.fi.i fi.allegat not.p glo.in.c.cū monasterium de elec.ergo dict⁹ versiculus vbi autē hypothecaria zc.debet intelligi quando procederetur cōtra cotumacem ad missionē vt loquitur rubrica.z expresse dictum statutū circa prin.disponit φ quando procederetur cōtra non contumaces debeant seruari ea que ꝑuisa sunt in statuto de vocatis in iure:z qđ in eodē statuto sub rubrica qualiter procedatur cōtra nō comparētes erat prouisum φ missus ex primo decreto lucretur fructus quando agitur actiōe ꝑsonali ad φtitatē contra cōtumacem:ideo postea statutū volēs prouidere perfecte etiaz qñ ageretur hypothecaria vel alia actione non ad quātitatē.sed ad rē 9 seu speciem contra contumacē disponit idem in casu illo.hoc †ꝓbatur quia quando est adiecta in aliqua particula statuti coiūctio aduersatiua prout est in dicto versicu.vbi autē hypothecaria zc.tunc ea que dicta sunt

cta sunt in precedentibus intelligunt repetita in sequentibus ita dicit Bal.in.l.oës populi.in.xiij.colum.in versi.modo quero vtrum vnum statutũ trahatur.allegat in fi.no.per gl.in.§.item lapilli.insti.de rerum di.vnde decidit q si statutũ primo dicat q filia femina extãtibus ma sculis nõ succedat ab intestato nisi dote.postea subdat statutũ facto vero testamento nõ succedat nisi in eo qd voluent pater ꝛc.in hac vlti ma parte propter illam coniunctionẽ aduersatiuam sub intelliget.s. extãtibus masculis.ergo cũ in superioribus partibus statutũ loquatur quando contra contumacem data est tenuta.etiam ita intelligitur se quens pars statuti propter illam coniunctionẽ aduersatiuam,autem. Postremo statutum loquit in tenuta data quãdo agitur hypotheca ria actione.sed in casu nostro lata erat sententia ꝛ pro eius executione fuit facta missio quo casu non dicit agi hypothecaria sed dicitur agi actione in factũ vel actione iudicati.l.actori.C.de reb credi.ꝛ ibi no.et l.miles.§.iudicati.ff.de re iudi.vel officium iudicis implorari quo me diante etiã potest procedi ad executionem sententie.l.iiij.§.ait pretor. ff.de re iudi.l.si pignora.ff.de euictio.Cetera suppleat prestantia domi ni iudicantis.

¶Summarium super consilio.lxxi.

1 ☞Testes recepti lite non contestata non probant.
2 Deponens de simplici actu locationis absq3 solutione mercedis non probat dominium.
3 Testimonium de auditu non sufficit.
4 Testis deponens ad exonerationẽ suã vel patris sui non est idoneus.
5 Monitio facta nõ expresso loco ꝛ corã iudice non ordinario nõ valet.
6 Non est verisimile principem ordinem iuris subuertere.
7 Delegatio non presumitur nisi probetur.
8 Attestatio ad quam se referunt testes si non est in actis non probat.
9 Possessio antiquior excludit iuniorem.
10 Testis est suspectus de falso dum deponit super negatiua non coarcta ta breui tempore.

¶Consilium.lxxi.

¶Pro illis de tassonibus.

In causa et lite vertente inter Nicolaum rangonem ꝛ consortes ex vna Alexandrũ Ba ptistam Carolum de tassonibus ꝛ consortes ex altera iam alias scripsi que future essent dominorum iudicare debentium in me ritis cause posito sed non concesso q testes Nicolai rangoni melius et de antiquiori possessione ꝓbarent q testes illorum de tassonibus nũc vero requisitus sum vt ad maiorem ꝛ abondantiorem cautelam dicã an Nicolaus dicatur melius probasse in possessorio q̃ illi de tassonibus ꝛ mihi videtur q non.Capiamus enĩ primo testes vt dicitur receptos coram Jacobo bagaroto ꝛ istos dico non probare.primo quia fuerunt †recepti lite non contestata ꝛ sic nulliter.an aut.sed ꝛ si quis cum glos. C.de testi.l.curent cũ glo.ff.de testi.ꝛ in.c.j.ꝛ per totũ extra vt lite nõ contesta.Preterea capiamus primum testem scilicet Antonium pili zarium iste non probat.nam inquantum iste testis deponit de posses sione Jacobi nil facit ad propositum q2 per instrumenta producta ap paret qualiter Nicolaus Lanfrancus ꝛ tibias repudiarũt hereditatẽ dicti Jacobi ꝛ sic nõ possunt vti possessione Jacobi.l.de accessionib. ff.de diuer.tempo prescriptio.l.pomponius.§.cum quis.ff.de acqui. renda possessione.in quãtum vero iste testis deponit de tempore asser te possessionis Nicolai ꝛ Lanfranchi dico quod non probat quia de ponit † de simplici actu locationis absq3 solutione mercedis per quam non probatur dominium neq3 possessio.c.inter dilectos de fide instru mentor.ꝛ nota.in.l.qui vniuersas.§.q per colonum ꝛ in.l.quamuis.§. j.ff.de acquirenda possessio.ꝛ in.c.cum Bertoldus de re iudi.ꝛ in hoc etiam peccat secũdus testis vc3 Antonius pionus ꝛ licet deponat iste se audiuisse ab his qui conducebant a Nicolao de Rangonibus q ei soluebant certam quantitatem casei pro mercede tamen nõ probat q2 deponit † de auditu ab ipsis conductoribus:quod testimoniũ nõ suffi cit.l.testium cum ibi plene not.C.de testi.ꝛ in.c.tam literis et ibi plene docto.de testi.ꝛ in proposito nostro no.Archi.xxij.q.v.hoc videtur.ta lis enim deponẽs de auditu non dr verus testis no.glo.in.l.ij.§.idẽ ia beo.ff.de aqua plu.arcen.quam multum notat Ant.de bu.in.c.quot. in fi.de testi.in eodem peccat terti testis.s.Johãnes Siluestri ꝛ lꝫ iste videat deponere de solutione mercedis tamẽ non probat † quia depo nit ad exonerationẽ suam vel patris sui cõductoris quo casu testis nõ est idoneus vt notat Bar.in.l.differre versi.idem decreuerunt.ff.de iu re fi.ꝛ no.docto.in.c.cum a nobis de testi.ꝛ in.c.fin.eo.ti.libro sexto fa cit.l.omnibus.C.de testi.ꝛ.l.nullus iũcta.l.testis idone.ff.de testib. Et idem dico de quarto teste.Anton.de buraldis qui filr deponit ad exonerationẽ patris sui cõducentis a dicto Nicolao ꝛ ideo sicut nõ est idoneus testis quando deponit ad exonerationem suã vt dixi:ita nec qñ deponit ad exonerationem patris dicta.l.testis idoneus.ff.de testi bus.omnes alij testes excepto Johanne merlo.q est octau testis fue runt producti per personam non legitimã seu mandatum non haben tem et non fuerunt ligitime iurati.ꝛ sic non probant.l.iurisiurandi.C. de testi.nam licet Jacobus bagarottus † monuerit partes ad videndũ iurare testes pro singulis diebus ꝛ horis tñ quia in illa monitione non fuit locus expressus ꝛ ille Jacobus bagarottus non erat iudex ordi narius non valuit illa monitio vt expresse decidit Bar.in.l.si vt ꝓpo nis la secunda.C.quomodo ꝛ quando iudex ꝛ Ang.in.l.vt perfectius in penul.col.C.de annali excep.ꝛ nota.in.c.fi.de rescrip.ꝛ Spe.in ti.de citatione.§.j.versi.item quod citatus.ꝛ preterea laborãt testes eodem morbo quo precedentes.¶Nõ obstat testificatus dicti Johãnis mer li octaui testis q2 ille nil deponit de actu possessionis Nicolai ꝛ Laurẽ tij:sed solum de possessione domini Jacobi in qua se fundare nequeũt dicti eius descendentes:q2 eius hereditatem repudiarunt.vt dixi.s. ¶Nec predictis obstat quod princeps per rescriptũ mandauerit illis testibus qui mortui dicebantur fidem adhiberi:quia respondeo primo quod mandat fidem adhiberi in eo quod deponunt.sed ita est q non deponunt nec probant possessionẽ Nicolai sed potius locationem er go ꝛc.item respondeo q rescriptũ disponit quod illis testibus qui non fuerunt recepti cum illis de guidonib credatur inter rangonos ꝛ gui donos ac si cum eis etiã producti fuissent.hoc est q euidenter sonant verba rescripti.sed quo ad tassonos nihil disponit in rescripto.preter ea in supplicatione nõ fuit narratum q dicti testes non fuerunt recte 6 recepti.qd si factum fuisset † non est verisimile principẽ hoc concessisse: ꝛ ordinem iuris subuertere voluisse.l.si quando in prin.ff.de inoffi.te stamen.nota.in cle.pastoralis de re iudi.ꝛ in cle.sepe de verbo.signifi. ¶Accedit etiam:q2 non cõstat q Jacobus bagarottus fuerit iudex delegatus † ꝛ q delegatio nõ presumitur nisi probetur.c.cum in iure.ꝛ ibi glos.ꝛ Inno de offi.delega.ꝛ no.doc.in.c.quoniam contra de pro bat.nota.Bal.in.l.ea quidem.in.iiij.col.C.de accusat.¶Uenio ad te stes nouiter productos per rangonos isti etiam non videntur proba re.nam primus qui vocatur Jacobus baroni nõ probat quia laborat eodem morbo quo dixi laborare tertium:ꝛ quartum testẽ recepto corã Jacobo bagarotto.¶Secundus vero testis nomine Marcon se re 8 fert ad alias testificata per se ꝛ illa attestatio † ad quã se refert nõ est in actis mihi transmissis.vnde si nõ fuit producta nil releuat.vt not. Johã.and.in additio.Specu.in titu.de sentẽ.prola.§.qualiter.versic. sed pone iudex.ꝛ Anto.de but.in.c.venerabilis.de excep.ꝛ in.c.cũ ve nerabilis.de religio.domi.facit tex.in.l.in testamẽto.la prima.ff.de cõ di.ꝛ demon.ꝛ similiter tertius testis.l.Jacobus quondã Bartholo mei se refert ad alias testificata:ꝛ in actis mihi trãsmissis non reperit illa attestatio.¶Berteius vero quartus testis nõ probat.tñ quia de ponit de conductione sua a dicto Nicolao ꝛ ad cõmodum propriũ te stificatur vt exoneret se etiã ne teneatur illis de tassonibus ꝓ fructu ꝑ eum percepto ex terris predictis ꝛ sic nõ ꝓbat per rationes adductas supra circa testes productos corã Jacobo bagarotto.item quia super secunda petia terre deponit de locatione siue ꝑceptione mercedis ꝛ sic nõ ꝓbat vt in dicto.c.inter dilectos ꝛ dixi supra.¶Preterea testes il 9 lorum de tassonib probant † de antiquiori possessione.s.xxx.ꝛ.xxv.et xxij.annorũ vt deponit maxime primus tertius ꝛ quintus testis eorũ. ꝛ possessio antiquior excludit iuniorẽ tanq̃ clãdestinã.c.licet causam. de proba.ꝛ plene per Barto.in.l.si duo.ff.vti possi.et in.l.j.C.vti possi. Non obstat id qd deponit Petrus peregrini qui se refert ad alias te stificata per se vbi deposuit quod vidit illos de buraldis pasculare in dicto nemore nomine illorũ de rangonibus a quib cõduxerant dictũ nemus prout audiuit ab eis:ꝛ sic deponit de conductione ex auditu alieno.ꝛ nõ deponit aliqd quod viderit solui certam mercedẽ.ꝛ sic nõ 10 probat per allegata supra.itẽ est suspectus de falso dum deponit † sup negatiua nõ coarctata breui tẽpore dum dicit quod illi de tassonibus non potuissent possidere quod i ꝑe testis nesciret nisi a sex annis citra vt no.Inno.in.c.cum ecclesia perillum tex.de causa posses.ꝛ proprie.ꝛ no.Ex.in.l.actor.C.de proba.ꝛ Bar.in.l.j.in prin.ff.si quis ius dicen. non obtemper.ꝛ Bar.in consilio incipiente commune lignani.ꝛ in.l. j.§.hoc interdicto.circa medium.ff.de itinere actuq̃ pri.ꝛ clare Ang. in.l.si per aliũ.§.docere.ff.ne quis eum qui in ius vocabit vi exi.ꝛ ex presse probatum est contrariũ per testes illorum de tassonibus.¶Eo dem modo nõ probat Joãnes Bartholomei de rosatis sextus testis Nicolai.quia se refert ad aliũ suum testificatum quẽ non inuenio pro ductum.ꝛ quia satagit probare negatiuã non coarctatam.nã depo nit q illi de tassonibus nõ potuissent possidere suo credere a.xlvij.an nis vel circa.ꝛ deponit falsum.nam contrariũ probatũ est per testes il lorum de tassonibus.In petitorio vero scripsi alias,ideo nõ repetam.

Laus deo.

¶Summarium super consilio.lxxij.

1 ☞Diffinitiua quomodo intelligatur.
2 In diffinitiua an sit seruandus ordo iudiciarius.
3 Elapso anno si non appareat de impedimento deserta est appellatio.

¶Consilium.lxxij.

In causa ꝛ lite vertẽte inter Gabrielem magistri Jeminiani clericum ex parte vna ꝛ do minum Bartholomeũ de panzachys ex altera,¶ † Circa 1 primum dubiũ quo queritur an executio facta contra dominum bar tholomeum sapiat vim interlocutorie vel diffinitiue ꝛ possit reuocari breuiter respondeo q habet vim diffinitiue.cũ principale negociũ dif finiat nec aliã super cã principali expectet post se diffinitiuam.per no. per gloss.ordinariam in cle.prima.in verbo diffinitiua.de sequest.pos. ꝛ glos.fi.ꝛ ibi docto.in.l.qui restituere.ff.de rei vendica.ꝛ nota.docto.

in rubrica extra de re iudi. & per Bar. in l. si cum exceptione. §. hec autē actio. ff. quod metus causa & in l. non fatet. ff. de confessis in .ij. colū. in versi. sed an isto casu poterit reuocari. ibi dum dicit nisi datus esset terminus quare nō deberet fieri &c. & no. Ange. & moderni in l. quinta in princi. ff. de verbo. oblig. & in l. imperiū cum simi. ff. de iurisdi. om. iudi. & ideo cum non expectet post se aliam diffinitiuam in causa principali non potest reuocari. l. post sententiā. C. de senten. l. iudex postq̄. ff. de re iudi. & l. diē. ff. de arbi. & declarat Bar. & alij in l. quod iussit eo. titu. & canoniste in c. cum cessante de appel. cū simi.

2 ¶ Circa secundū† dubiū quo querit an si esset diffinitiua debuerit in ea seruari ordo iudiciarius & dico q̄ non fuit necesse seruare in tali causa beneficiali ordinem iudiciarium qui esset necessarius in causis ordinarijs per id qd̄ habetur in cle. dispendiosam de iudi. iuncta cle. sepe. de verbo. signi. pro hoc etiā bene facit quod notabiliter voluit Innocē. in c. proposuit de concessio. preben. in glo. magna circa fi. vbi dixit qd̄ si constat possessorem non habere ius in beneficio pōt etiam non data diffinitiua fieri preceptum q̄ dimittat possessionem. & notant docto. in c. fi. de presump. vbi etiam plene concludunt q̄ talis cui per rescriptum committitur ea forma qua fuit cōmissum in casu nostro per Reuerendissimū dominum legatum non habet seruare ordinem iudiciariū nisi quo ad citandum & ad admittendum legitimas exceptiones & probationes vt etiā not. Io. and. in c. accipimus de eta. & qualita. & in c. dudum el secundo de elec. cum fi.

3 ¶ Quo ad tertium† & quartum dubium in quibus querit an elapso primo fatali possit dictus dominus Bartholomeus appellans petere scdm fatale ex causa vel iudex a quo possit reassumere iurisdictionem non obstante quod detulerit appellatio. & attento quod est appellatū ad curiā dicatur adhuc causa pēdere in curia. Patet respōsio ex his que notat Inno. in c. ex ratione de appellatio. & ibi Ant. de butri. Io. de imo. & dominus Abbas in vltima questione ibi formata per eos vbi querunt an iudex a quo possit exequi post elapsum primi anni sententiam si aliud non fuerit sibi intimatum de impedimento appellantis & concludunt quod sic. subdūt tamē q̄ si probaret postea quod reuera fuisset impedimentum aut impeditur executio aut iam facta retractaret. & pro hoc tex. iuncta glo. in auf. ei qui in verbo secundum fatale de temp. appel. quam ad hoc allegat Iohā. de imo. i dicto c. ex ratiōe in fi. & dicit hanc opinio. esse veriorem quia lapso anno si nō apparet de impedimento deserta est appellatio. et sic perinde est ac si nunq̄ fuisset appellatum. l. fi. §. illud. C. de temp. appella. iuncta dicta auf. ei qui. & sic nō obstaret delatio iudicis a quo quia vt dixi perinde habetur ac si non esset appellatū quando non est causa appellationis terminata infra debita tēpora per dictum. §. illud. & concludunt etiam docto. in dicto c. ex ratione qd̄ iudex a quo qui vult exequi post annū non habet necesse citare appellātē si vult exequi in eadem re seu specie super qua iudicauerat vt etiā concludunt Domini de rota sua conclusio. 349. incipiente item si executor & Bar. in l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de iudicijs. & in extrauaganti ad reprimendū in verbo executionem & in l. meminerit. C. vnde vi & Bald. in l. ordo. C. de execu. rei iudi. & in l. ab executione. C. quor appel. & in l. j. in fi. C. de iuris et fac. ignorā. & in l. tale pactum. §. qui prouocauit. ff. de pac. & Ang. in l. habere licere. ff. de euictio. & in repetitione l. j. C. de iudi. & in l. iiij. §. si ex cōuentione. ff. de reiudi. & Ioānes de imo. in l. ab executore in princi. ff. de appellationi. & in l. si filio. la secunda. ff. so. matri. & est magis cōmunis opi. & sic si in casu nostro esset per iudicem a quo exequendum in aliquo super quo fuisset per eum declaratum posset hoc fieri in eadem re absq̄ alia citatione. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxxiij.

1 An in substitutos transeat iuspatronatus.
2 Iuspatronatus ecclesie transit etiam ad heredem extraneum.
3 In substitutum per fideicommissum non transit hereditas eueniente etiā casu substitutionis nisi sit facta restitutio per heredē re vel verbo.
4 Ordinarius potest facere immutationem ex causa.
5 Ad hoc vt transeant iura hereditaria, oportet q̄ restitutio hereditatis fiat secundum quod testator disposuit.

¶ Consilium. lxxiij.

¶ An iuspatronatus ecclesie transeat in fideicōmissarium vniuersalē & quando possit per episcopum immutari voluntas testatoris.

In causa & lite vertēte inter Melchionē ser Dominici de stardûis ex parte vna agētē. et dominum Christophorū restanum ex parte altera se defendentē super capellania & altare sancti Sebastiani martyris in ecclesia sancte marie maioris. visis actis & scripturis mihi exhibitis breuiter sentio dictū Melchionem non posse obtinere maxime ex infrascriptis: quia per literas reuerēdissimi domini Legati cōmittitur q̄ si vniuersalis hereditas Iohānis berioni deuenit ad Mariam & alias mulieres in literis noīatas et alia narrata in supplicatione sibi porrecta sint vera debeat Reuerendus decretor doctor & canonicus domin9 Hieronymus de grassis erigere dictā capellaniā seu altare in dicta ecclesia cū assignatione certe petie terre pro dote relicte in testamento dicti Iohānis & iuspatronat9 reseruare dictis mulieribus heredibus supradictis & q̄ si dicte mulieres ei presentabant dictū Melchionē debeat eum in rectorē dicte capellanie instituere si eum repererit idoneū. sed ita est q̄ dicte mulieres nō sunt heredes vniuersales dicti Iohānis adeo: q̄ in eas transeat vel trāsierit dictū ius patronatus & facultas presentandi. vt probabo: ergo deficit cōditio dicte cōmissionis. quod autem ita sit probat sic, dictus testator instituit Iacobum ipsius testatoris nepotē & filium adoptiuum eiusdem testatoris heredem vniuersalem & si contingeret dictum Iacobum nepotē quandocūq̄ decedere sine filijs masculis & superesse ex eo filias feminas voluit illas dotari: & residuū sue hereditatis voluit erogari per eius cōmissarios inter filias feminas legitimas & naturales natas ex sororibus dicti testatoris arbitrio dictorum commissarior: & prout eis videbitur: & postea vt dr̄ decessit dict9 Iacobus adita hereditate dicti testatoris: & sic euenit substitutio fideicōmissaria comprehensa in dicta compendiosa substitutione facta dicto Iacobo iuxta l. precibus. C. de impube. & alijs sub sti. & l. cēturio. ff. de vulg. & pupil. & in c. Raynutius de testa. vnde

1 posito etiā q̄ per fideicōmissum† deuolueret hereditas ad dictas mulieres deducta tamē legitima & trebellianica debita dicto Iacobo nepoti testatoris ac filio adoptiuo iuxta dictū c. Raynutius. & ibi no. & in c. si pater de testa. in .vj. iūcta l. cū in adoptiuis. C. de adop. tū in dictas mulieres substitutas per fideicōmissum nō trāsit iuspatronatus ecclesiasticum. vt notabiliter decidit Barto. in l. quia perinde alias incipit q̄ restituta per illum tex. ff. ad trebel. & Bald. in l. cum virum in vltima colum. C. de fideicom. & Io. de imo. in l. si patroni in princ. ff. ad trebel. vbi hoc late prosequitur. & dicit q̄ nō meminit hoc esse tactum per canonistas. & idē tenet Pau. de cast. in l. precibus preallegata. & in hoc oēs conueniunt. ergo non est possibile reseruare iuspatronatus dictis mulieribus cū illud eis nunq̄ competierit. & si iuspatronatus nō transiuit in dictas mulieres de quo iure principal'r tractatur sequit q̄ quo ad id de quo querit non transiuit vniuersalis hereditas in dictas mulieres: imo iuspatronatus & iura directa hereditaria remāserūt apud

2 dictū Iacobum & successiue apud heredē Iacobi & ad extraneū: †quia iuspatronatus ecclesie transit etiam ad heredē extraneū. xvj. q. vij. cōsiderandū. & in cle. plures cum glo. in verbo heredes de iure pa. no. Ioā. an. in c. cum scdm eo. ti. in antiquis. & constat q̄ iuspatronatus acquiritur fundatiōe vel dotatiōe. xvj. q. vij. filijs vel nepotibus. & plene no.

3 ea. causa & q. in c. pie mentis. & plene in c. nobis de iurepa. ¶ †Scdo probat in substitutum per fideicōmissum non transit hereditas etiam si euenerit casus substitutiōis nisi sit facta restitutio hereditatis re vel verbo per heredem institutū vel per heredem heredis. l. restituta. et l. facta in prin. ff. ad trebel. & l. nō iustam & l. sancimus. C. eo. ti. sed ita est q̄ anteq̄ facta esset aliqua restitutio fideicōmissi dictis mulieribus et anteq̄ esset factū compromissum & latum laudū inter dictas mulieres & heredē dicti Iacobi defuncti super dicta hereditate iam fuerat cum autoritate ordinarij translata dicta capellania cū eius dote ad altare sancti Alexij existēs in dicta ecclesia sancte Marie maioris eo quia dicta ecclesia erat plena & prouisa capellis & altarib9 adeo q̄ cōmode nō erat ibi locus p dicta noua capella cōstruēda cum hoc q̄ de bonis hereditatis dicti testatoris pūderet opportunitati dicti altaris scti Ale-

4 xij circa ornamēta dicti altaris quam† translationem & immutationem facere potuit ex causa predicta ordinarius. vt pbatur in l. fi. & ibi not. Bar. ff. de ope. pub. & no. doc. in c. fi. de testa. & in terminis nostris determinat Io. de imo. specifice in l. j. ff. de condi. institu. in .ij. & .iij. colū. licet alias vbi nō subesset dicta causa subrogationis nō potuisset talis immutatio volūtatis testatoris fieri nisi per romanum pontificē vt in cle. quia cōtingit de religio. domi. & facta dicta subrogatione dict9 dominus Christophorus fuit institutus rector in dicta capellania vñ cū in dicta subrogatiōe interuenerit cōsēsus heredis dicti Iacobi ad quē pertinere debebat dictum iuspatronatus: sequitur ergo quod lz postea per laudum latum inter dictas mulieres & heredē dicti Iacobi fuerit laudatum q̄ exceptis nōnullis bonis hereditatis residuū dicte hereditatis spectare debeat ad dictas mulieres nō potuit p dictū subsequens laudum immutari illud quod erat iam statutum circa dictā capellaniam & maxime in pͥudicium dicti domini Christophori cui ius erat quesitū. l. si vnus. §. ante omnia. & l. fin. ff. de pact. ¶ Tertio quia testator disposuit q̄ si dictus Iacob9 decederet residuū dicte hr̄ditatis erogaretur inter filias dictarum sororum testatoris per eius cōmissarios prout eis videretur. cum igitur nō fuerit facta distributio & erogatio p dictos commissarios et fm eorum arbitrium non potuerunt trāsire iura hereditaria ex substitutiōe fideicommissaria in dictas mu-

5 lieres quia† ad hoc vt transeant dicta iura oportet q̄ restitutio hereditatis fiat fm qd̄ testator disposuit vt est tex. in l. 3 & si ante. ff. ad treb. & l. cum pater. §. a filia cum ibi no. per Bar. ff. de leg. ij. & istud fundamentum etiam per se solum sufficit ad elidendum omnem intētionem agētis quia si nō haberet vniuersam hereditatem litere domini legati nō suffragantur eis & tūc clarissime constat q̄ iuspatronatus non cōpetit eis sz esse debet apud eum qui habet directa iura hereditatis dicti testatoris vt no. Bar. in dicta. l. q perinde cū alijs supra allegatis & sic debet remanere apud heredem dicti Iacobi idest apud dictū Betronium, nam heres heredis primi testatoris est heres. l. fi. C. de here. insti. l. paterfami. ff. de vulga. & pupil. cum simi. Ex predictis etiā apparet fuisse narratum mēdacium in supplicatione porrecta Reuerēdissimo domino Legato in qua narratum fuit dictum dominum Christophorum cōtra ius occupare dictam petiam terre occasione institutionis de

nis de eo indebite facte. Postremo cum dictꝰ Melchion sit minor ne-
dum .xxv. sed etiam .xx. annis non est idoneus iuxta .c. cũ in cunctis. §.
inferiora de elec. ergo non potest ad predictum beneficiuz admitti. Ce-
tera suppleat prestantia domini iudicantis.

¶ Summarium super consilio .lxxiiij.

1 ¶ Inuentarium dicitur fieri etiam de nobilibus.
2 Tutor habens librum ratiõis ꝛ recusat exhibere censetur esse in dolo.
3 Liberatio facta a testatore tutori pro rebus administrandis nõ por-
rigitur ad dolose facta. 4
5 Quid important illa verba: dominam necessariam ꝛc.

¶ Consilium .lxxiiij.

¶ Quid operetur legatum relictum tutori futuro, ꝙ nõ teneatur red-
dere rationem, ꝛ ꝙ si in aliqua ratione administrationis cõdemnaret
legabat sibi ꝛc.

IN causa ꝛ lite vertẽte inter
filios ꝛ heredes Antonij valẽtini ex pte vna ꝛ Bal-
dasarẽ de trespidinis ex alia. viso testamẽto dicti quõ-
dã Antonij ꝛ istructiõe cause ex pcessu redacta sen-
tio ꝯ dictũ Baldasarẽ tutorẽ deferendũ esse iuramẽ-
tũ in litẽ dictis heredibꝰ ꝛ iuxta illud debere dictũ tutorẽ cõdẽnari ma-
1 xime ex infrascriptis ¶ † Quia testator non remisit cõfectionẽ inuen-
tarij imo illud fieri mãdauit de oibꝰ rebꝰ hẽditatis sue ꝛ ꝑsupponit ꝙ
tutor nõ pfecte posuit oia in inuentario qꝛ obmisit certas vaccas caret
tam ꝛ equum: que omnia vendiderunt tutores sed inuetarium fieri de-
bet de omnibus rebus etiã mobilibus. l. tutores. C. de administra. tu-
to. immo si post confectum inuentarium ea inuenerit debent addi in-
uentario. l. fi. §. tali. C. de cura. fur. ꝛ no. glo. in dicta. l. tutores in verbo
instrumentoꝝ. ꝛ ibi Bald. ꝛ glo. j. in. l. tutor qui repertorium. in pn. ff.
de admini. tuto. ꝛ ideo cum non legitime ꝛ perfecte inuentarium cõfe-
cerit obmittendo dicta bona videtur esse in dolo ꝛ defertur iuramẽtũ
in litem cõtra eum: predictis quoꝝ fuit tutor. d. l. tutor qui repertoriũ
in prin. ꝛ ideo circa hanc condemnatiõe non gaudet tutor absolutio-
ne relicta in testamẽto ꝛ legato quo relinquitur sibi omne id in quo cõ-
demnaret: quia cũ spreuerit legem sibi dataz a testatore in testamẽto
non conficiendo inuẽtarium, igitur indignus est beneficio ipsius testa-
menti quia tale legatum presumitur sibi relictum vt assumat ꝛ gerat
tutelam quemadmoduz disposuit testator. l. nensenius §. fi. ff. de excu-
sa. tuto. facit. l. fi. §. si autẽ aliquis. ꝯ. de iure delibe. ꝛc. quia frustra de-
2 vsur. Scdo † quia si tutor habet librum rationis administrationis tu-
tele ꝛ recusat eum exhibere vt dicitur censetur esse in dolo adeo ꝙ con-
tra eum potest deferri iuramentum in litem quod non defertur nisi cõ-
tra dolosum. l. j. §. officio cũ gl. ff. de tute. ꝛ ratio. distra. l. j. C. de in litem
iuran. ꝛ. l. in actionibus. ff. de in litẽ iuran. ꝛ liberatio dicto tutori relic-
cta in testamento nõ extenditur ad ea que tutorẽ teneri cõtingeret ra-
tione doli: quia dolꝰ talis futurus nõ potuit a testatore remitti tutori
ne daret materiam delinquendi. l. quidã decedẽs ꝛ ibi no. ff. de admi.
tuto. ꝛ plene p Barto. in. l. ab aurelio. §. gaiꝰ. ff. de libe. lega. in versic.
sed quid si relinquit liberatio alicui pro administratiõe futura. ꝛc. ma-
gis tamen me mouet ratio precedens ꝛ etiã ea que infra dicã. ¶ Ter-
3 tio moueor per id † qd notabiliter consuluit Ange. in cõsilio. clxxij. in-
cipiente item quodam statuto ciuitatis ꝛc. vbi concludit ꝙ etiam quã-
do testator liberauit tutorẽ futurũ a redditione rationis administra-
tionis ꝛ vltra hoc disposuit in testamẽto ꝙ si contingeret tutorẽ con-
dẽnari occasione dicte tutele legabat sibi omne id quo ꝯtingeret eum
comdemnari. tale legatum nõ porrigitur ad peruẽta ad manꝰ talis tu-
toris: nec ad dolose facta per id qd habet in dicta. l. quidam decedẽs
ꝛ ideo subdit ipse in dicto cõsilio ꝙ si bona immobilia pupilli non sub-
sistente causa alienauit: censetur esse in dolo etiã si testator generalit li-
cẽtiam vendendi ei concessisset: quia debuit vendere causa subsistente
alias autem vendendo cum vẽdere non possit, dicit dolo facere et pu-
pillum spoliare. allegat notata p Bart. in. l. alio. ff. de alimen. ꝛ cibar.
lega. ꝛ similiter dicit qd si quid ad manꝰ eius peruenit: ꝛ nõ restituit di-
citur esse in dolo. l. qui restituere. ff. de rei vendi. igitur de omnibus pre-
dictis rationem reddere tenetur fm Ang. nõ obstante dicto legato: ꝛ
bene facit dicta. l. ab aurelio. §. gaiꝰ ꝛ qd ibi Bart. ꝛ pdicta decisio est
multum ad ppositum accomodata. quia etiam dicit ꝙ dictus tutor
peccauit: vt supra circa venditiões bonoꝝ pupilli ꝛ si vendidit re mag-
ni precij p modico dicitur fuisse in dolo. vt no. Barto. in dicta. l. alio.
in versicu. quero an executores vẽdere possint pro quãto precio velint
per. l. j. C. si vendi. pig. agatur dicit etiam Bar. in dicta. l. alio in versic.
quero an ex omnibus ꝛc. ꝙ si sufficiebat vendere. vnã rẽ modici precij
ꝛ vẽdidit vnam rem magni precij etiam dicitur esse in dolo: per id qd
habetur in. l. magis puto. §. ne passim versi. nec ideo cũ ibi no. ff. de re-
bus eorum: et ideo ratione doli potest deferri iuramẽtum in litẽ cõtra
tutorem conuẽtum actiõe tutele que est bonefidei dicta. l. in actionibꝰ
4 iuncto. §. actionum inst. de actio. ¶ † Quarto moueor per ea que no.
Saly. in. l. cum necessitatẽ. C. de fideicõ. vbi cõcludit ꝙ si testator legat
futuro tutori liberationẽ a reddenda ratione et legat ei quigd appa-
reret eum debere ex dicta administratione ꝙ hoc nõ operat vbi appa-
ret tutorem dolum cõmisisse. per. d. l. quidã decedens ꝛ per no. per gl.
in. l. age. C. de trãsac. ne alias detur materia delinquẽdi. cõtra. l. cõueni-
re. ff. de pac. dota. l. si vnuc. §. illud. ff. de pac. ꝛ ne tutor fructũ sue mali-
gnitatis cõsequatur ꝯtra. l. pe. C. de leg. ꝛ per alias plures ratiões qs
ponit Saly. in dicta. l. cũ necessitatẽ vbi refert se ita cõsuluisse ꝛ ita te-
nere pe. ꝛ respondet ad. l. si quis rationes. ff. de lib. leg. ꝙ vbi loquit in
debito ipsi defuncto ex administratiõe preterita prout intelligit glo. ꝛ
Bar. in. d. §. gaius ꝛ dicta verba apposita in testamẽto operant vt vi-
deatur tutori remissa scrupulosa inquisito. ita etiã per omnia cõsuluit
Pet. de ancha. in consi. cxi. incipiente in christi noie. casus talis est pr
habens ꝛc. ꝛ Pau. de cast. in cõsi. cclxix. incipiente in christi noie. ad
primũ quesitũ respõdetur ꝙ non obstante dicta liberatione. sed plenꝰ
loquuntur Saly. ꝛ Pet. de ancha. in locis preallegatis ex quibꝰ oibꝰ
concludo dictum Baldasarem ratione non confecti inuẽtarij de oibꝰ
rebus ꝛ ratione doli cõmissi in administratiõe vt supra deduxi teneri
ad reddendã rationem ꝛ ad consignãda reliqua si qua penes eũ sunt
ꝛ deferendum esse iuramentum in litem dictis heredibꝰ sup quãtitate
damni subsecuti occasione non confecti inuentarij perfecte de omnibꝰ
rebus ꝛ doli cõmissi in administratiõe per dictum tutorem. pot tamẽ
iudex taxare vsqꝫ ad quã ꝙtitate possint dicti hẽdes iurare ꝛ quã
5 nõ liceat excedere. l. videamꝰ §. iurare. ff. de in lit. iurã. ¶ Circa scdm †
dubium quo queritur vtrum obstet dictis heredibꝰ exceptio eis oppo-
sita. s. ꝙ eis nõ cõpetit ius agendi cõtra tutorem predictuz eo quia do-
mina Lucretia mater dictorum heredũ ꝛ vxor testatoris fuerit relicta
domina Massaria vsuaria ꝛ vsufructuaria omniũ bonoruz ꝛ sic vide-
tur ꝙ dictũ ius agẽdi cõpetat domie Lucretie. breuit respõdeo ꝙ hoc
non obstat quia dicta verba dominã Massariã vsufructuariã ꝛc. exi-
stentibus liberis testatoris non important nisi relictum alimentoꝝ cũ
illa dominatione seu preeminẽtia quã ipsa habebat in vita mariti. vt
not. in auf. hoc locũ. C. si scdo nup. mul. ꝛ per Dy. ꝛ Bar. in. l. titia cuz
testamento. §. fi. ff. de lega. ij. ꝛ Spe. in ti. qui fil. sint legit. ver. qd si vir.
ꝛ Jo. and. in. c. si pater de testa. in. vj. in nouella cum suis ꝯcordantijs.

¶ Pro ser Sperandeo.

¶ Summarium super consilio .lxxv.

1 ¶ An domini de consilio possint cognoscere de iniquitate sententie
prolate a iudice.
2 Appellatus propter appellationem partis aduerse põt cõsequi addi
sententie in fauorem suum.
3 Ubi aduersarius cõfitetur ius etiam ꝙ non sit deductum tamẽ pbat.
4 Uerba prout ꝛc sunt qualificatiua narratorum.
5 Si in causa principali deduco me habere titulũ ab vno possum in cau-
sa appellationis obtinere probando habere titulum ab alio.
6 Deponens de mandato iudicis quantitatem dicitur adimpleuisse.
7 Depositum non factum ex mandato iudicis non releuat.
8 Depositum dicitur esse integrum.
9 Implementum condictionis pro parte fieri non dicitur.

¶ Consilium .lxxv.

IN causa ꝛ lite vertẽte inter
ser Sperandeũ ex parte vna ꝛ magistrum Jacobũ rubi-
nũ ex altera Duo sunt principaliter videnda. pmũ vtrũ
recte sit pnũciatũ p vltimũ iudicẽ secũde appellatiõis in
ꝙtũ absoluit dictũ magistrũ Jacobũ a pensione petita ꝛ ab ea pte in
qua per ser Sperandeum petebatur ꝯdemnari magistruz Jacobum
ad accipiendum inuestituram. ¶ Scdo erit videndum an iuste pnũ-
ciauerit dictus iudex inqũtũ in effectu pronũciauit nõ teneri ser Spe-
randeum ad faciendum instrumẽtuz vẽditionis dicto magistro Jaco-
1 bo. ¶ Et anteꝙ discutiatur primum † dubium est videndum vtrũ ma-
gnifici dñi de consilio corã quibus presens causa pẽdet possint cogno-
scere de iniquitate dicte sententie respectu illius capitis in quo pnũcia-
tũ est in fauorẽ magistri Jacobi respectu pensionis ꝛ inuestiture. ꝛ du-
bium facit qꝛ ꝙtum ad hoc videntur late due sententie in fauorẽ ma-
gistri Jacobi vnde ex forma statutoꝝ non videt vlteriꝰ de iniquitate
sententie posse cognosci. Sed hoc nõ obstãte ꝯtrarium videtur de iure
verius, qꝛ in dicta vltima sententia iudex pronunciando reseruauit di-
cto ser Sperandeo ius agendi ꝛ petẽdi pẽsiones ex persona dñe Lau-
rentie ꝛ qꝛ vt infra dicetur, ius ex persona dicte domine Laurentie in-
telligebatur esse deductũ in pñti iudicio nõ debebat iudex reseruare
sed cõdenare reum actore probante aut absoluere reum actore non p-
bante iuxta. l. de qua re ꝛ. l. q accusare ꝛ ideo dicit Bald. in. l. perepto-
rias. in. iiij. col. C. sententiã rescin. ꝙ iudex tales reseruatiões facere non
debet nisi ex causa. ꝛ ibi enumerat aliquas causas etiã ꝛ no. bar. l. j.
C. depositi per illũ tex. ꝛ in. l. si. C. de cõpensa. ꝛ per Anto. de but. in. c.
suborta in fi. de re iudi. ꝛ hec reseruatio nõ erat facta in prima snia vñ
inspecta prima sententia Sperandeus nõ potuisset agere ad pẽsiões
etiam ex persona dñe Laurentie quia cũ fuerit in iudicio deductũ etiã
ius ex persona dñe Laurentie vt infra dicet snia absolutoria generali-
ter plata pducebat exceptionẽ rei iudicate quo ad oẽs causas agendi
deductas in iudicio. l. de eadẽ re. ꝛ. l. an eandẽ. §. actiões. ff. de excep.
rei iudi. Et per cõsequẽs secunda snia nõ est cõfirmatoria prime: vnde
non sumus in casu statuti. ¶ Fortificatur qꝛ pars aduersa appellauit
a sententia in parte ꝛ partibus facientibus cõtra eam ꝛ nõ est dubiũ
quod respectu dicte reseruatiõis dicta sentẽtia est lata cõtra partẽ ad-
uersam patet, quia inspecta pma sententia nõ potuisset ser Sperãde-

agere ad pensiones ex persona dñe Laurentie cum ergo pars aduersa appellauerit seu appellasse intelligatur ab illo capitulo ergo de necessitate videndū est an dict° iudex debuerit reseruare an vero simplr confirmare primam sententiā absoluendo indistincte magistrum Jacobum a pensionibus an vero eum in pensionibus condēnare debuerit z per cōsequens super illo articulo a quo appellauit pars aduersa: pōt ser Sperādeus adherere appellationi partis aduerse z iudex pōt in fauorem partis appellate pnunciare z sententiam reformare vt est tex. in. l. ampliorem in principio z ibi nota. docto. maxime Bald. C. de

2 appel. z in. l. fi. C. quando prouo. ¶ † Confirmantur predicta ex his que late concludunt domini de Rota in conclusione. 358. incip. Item si addo diffinitiua sententia z Anto. de but. in capi. cum Joannes ad fi. de fide instru. vbi per plura volunt q appellatus propter appellationem partis aduerse possit consequi addi sententie in fauorem suum quod consequi non poterat ex persona sua. l. petende. C. de temporib° in integ. resti. pe. c. autoritate de concessio. preben. lib. vj ¶ Hoc presupposito dico partes dominorum iudicare debentium esse in pnunciado male iudicatum z bene appellatum respectu pensionū z inuestiture z condēnandum esse magistrū Jacobum ad pensiones soluēdas z ad inuestituram accipiendam scdm formam iuris cōis z etiam statutorum iuxta. l. si. ad fi. C. de iure emphy. hoc autem esse verum probatur: quia Bauci° auctor magistri Jacobi tenebat istā rem ad vsum a ser Sperandeo vel ab autoribus suis vt confitetur reus conuentus respondēdo positionibus actoris maxime decime z vndecime positioni z etiam in comparitione quam fecit dictus magister Jacobus qñ comparuit coram iudice causa faciendi depositū: ergo cū habeat causam ab alio vsurario ser Sperandei tenetur recipere inuestiturā. z per consequens soluere pensiones vt disponit statutum: z etiā in exceptionibus suis fatet magister Jacobus q recognoscebat ista re iure vsus a ser Sperandeo q soluit pensiones vsq ad annum. 1452. z etiā fatetur hoc respondendo duodecime positioni. ¶ Nec obstat ad hoc si diceretur q ser Sperandeus egit ex persona ser Antonij de montolino z tanq ipse ser Antonius dederit ser Nicolao de Sperandeis patri dicti Sperādei p dote vxoris dicti ser Sperādei rem vsualē de qua vertitur qstio: z reperit q anteq dictus ser Antoni° dederit rē pfato ser Nicolao eā prius alienauerat in dominā Laurentiā sororem dicti ser Antonij. de qua domina Laurentia nō est facta mentio in libello: qz respondetur plurib° modis. z primo q satis est q reus cōuētus cōfessus est vt dixi q bauci° auctor ipsi° magistri Jacobi tenebat dictā rem ad vsum a Sperādeo. vt dixi supra: z sic confitetur intentionē agē

3 tis: z dato etiā quod nō esset deductum aliquod ius tamen si aduersarius confitetur illud ius illa confessio pdest; ac si deductū esset. ita dixit Ange. in. l. vulgaris. in prin. ff. de fur. allegat notata p Inno. in. c. qualiter z qñ de accusa. facit quod no. Bar. in. l. si confessus. ff. de custo. reo. z Spe. in titu. de actio. z peti. §. qualiter versi. qd si lis. ¶ Se

4 cūdo respōdeo † q in libello narratur q dictus ser Nicolaus pater ser Sperandei habuit causam a dicto ser Antonio put apparet in tali instrumento ad qd se refert: z prout probabitur: ita in effectu continetur in libello z in dicto instrumēto apparet q nedū dictus ser Antonius: sed etiam dicta dña Laurētia eius soror z quilibet eorum insolidum dederunt dictam rem in dotem ser Nicolao predicto: cuz ergo illa verba put apparet in instrumento: prout probabitur sint qualificatiua narratorum in libello. l. edita z ibi no. doc. cū cōcordantijs oia que sunt p bata p dictum instrumentum vel aliter videntur deducta in dicto libello. sufficit eñi expressum esse in libello vel habitā esse relationem ad aliud. l. si ita scripsisset. ff. de cōdi. z demō. z. l. institutio talis. ff. de cōditio. insti. pro hoc etiam facit: quia libellus debet latissime interpretari in fauorē libellātis. l. si quis intētione. ff. de iudi. no. Inn. i. c. examina

5 ta de iudi. ¶ Tertio † respondet q si causa principali deduco me habere titulum ab vno: possum in causa appellationis obtinere pbando habere titulum ab alio vel no. Bald. in. l. p hanc in vj. col. C. de temp. appel. z quia illud si bene recolo est fundamentū domini Agolini nō dubito q per ipsum erit sufficiēter tactū. ideo circa illud vlteri° nō scribo. ¶ Circa scdm pncipale an iudex iuste iudicauerit pnunciando ser Sperandeum nō teneri ad faciendū instrumentū venditionis: z dico q sic qz dictus magister Jacobus nō soluit dicto ser Sperādeo qtitate librarū. 128. solid. 8. d. 4. put tenet ex forma cōcessionis facte dicto

6 Baucio a quo cās habet. nec. ad hoc † obstat si dicat q magister Jacobus interpellauit dictū ser Sperandeum vt sibi faceret instrumētū venditionis z obtulit z deposuit de mandato iudicis dictā qtitatem: ergo adimpleuisse dicit. l. acceptā. C. de vsuris z. l. si solutur°. ff. de solu. z si depositari° cessit foro. periculū spectare debet ad dictū ser Sperādeum vt habetur in dictis iuribus. quia ad hoc plurib° modis respondeo z primo q ad hoc vt dicta interpellatio releuaret tenebat dictus magister Jacobus exhibere ser Sperandeo instrumentū cōcessiōis facte Baucio z instrumētū acquisitiōis ipsi° magistri Jacobi ex quoz inspectione cōstaret ipsi ser Sperādeo eū teneri p dicta qtitate vēdere dictā rem respectu dicti dominij eidē magistro Jacob. l. si qs inficiatus. ff. depositi z ibi no. Bar. in cle. causam de elec. z. l. q in alterius cum ibi no. p Bar. de reg. iur. z sunt cōclusiones cōmunes vndiqz. sed istud

7 seruatū nō fuit. ergo zc. ¶ Scdo respōdeo † q dictus magister Jacobus primo fecit dictā interpellationem z depositū iudicialiter postea fecit eādē iterpellationē z depositionē extraiudicialiter p quā scdam videt recessum a prima z ab oī mora precedēti cōmissa per ser Sperādeū. vt est glo. no. z ibi no. Bar. in. l. emilius largianus. ff. de minor. sz ita est q post scdā iterpellationē extraiudicialē nō fuit factū depositū auctoritate iudicis dpositariū eligētis ergo illud depositū nō releuat.

8 vt. d. l. acceptā. z. l. si reus paratus. ff. de procura. ¶ † Tertio respōdet q non fuit factū depositū integrū qz nō deposuit oēs accessiones put requiritur vt notat glo. in. l. ij. C. de vsuris per tex. ibi allegatum. nā nō deposuit omnē pensionē debitam. iam eñi inceperat tps scdi semestris pro quo soluenda erat tūc pensio cū tunc finita intelligeret esse locatio vsuario appropriāte, z sic tunc debabat pēsio vt no. in. l. eidez. C. loca. z plene. in. l. si cōmunis seruus meuij z castrensis peculij. §. fi. p bar. ff. de stip. ser. ac etiā non deposuit partē gabelle soluendā p pte ser Sperandei p dicta venditione ad quā gabellam integram tenebat dict° Baucius z successiue dictus magister Jacobus habens cām ab eo vt expresse puisū est in instrumēto cōcessionis facte Baucio circa finē instrumēti que ps gabelle dicebatur esse pars precij. l. fundi partē. ff. de ɔtrahē. emp. ¶ Quarto respondetur q nō tenebatur ser Sperādeus facere sibi instrumentū vēditiōis qz nō est verū dicere q magister Jacob° habuerit titulū ab herede vniuersali Baucij. nā Baucius decessit trib° relictis filijs Juliano Joāne z Christophoro postq Joānes hrditatē patris repudiauit postea Julianus asserēs se scire Johānē fratrē suū repudiasse hereditatē patris p dimidia adiuit hereditatem patris p dimidia cū bñficio inuētarij z reliq dimidia spectabat ad dictū Christophorū. Deinde decessit Julian° cuius hereditatē Joānes adiuit z eam adire nō potuit nisi p dimidia qz p alia dimidia deserebatur Christophoro de iure vt est vulgatū. z sic Joānes q vēdidit magistro Jacobo nō est heres nisi p vna quarta pte Baucij vñ cum soluere dictā quātitatē librarū. 128. solid. 8. nō sit i obligatiōe sz in cōditione qz nō est obligatus Baucius z habēs causaz ab eo soluere sz eo soluente tenebatur domina Laurētia z habēs causaz ab ea facere sibi instrumētū venditionis ergo cū non possit Baucius adimplere dictā cōditionē soluēdi nisi p parte p qua habet cām ab heredibus Baucij

9 tale † implemētū cōditionis p parte fieri nō pōt nec releuat qz est indiuiduū. l. cui fūd°. ff. de cōdi. z demō. z plene no. Cy. in. l. si plures. C. de cōdi. insertis. immo attēto q petebat fieri vēditionē in totū dato q magister Jacob° potuisset petere eā p parte p qua Johānes erat heres Baucij tñ non fuit in mora ser Sperādeus si p parte non fecit ex quo p toto petebatur vt no. Bart. in. l. qui solidū in pri. ff. de leg. ij. insuper dicit q acqsitio facta per magistrū Jacobū ab herede vsuarij nō reqsito pprietario seu directo dño tenuit tam de iure cōmuni. l. fi. C. de iure emphy. z. c. potuit de loca. q etiam ex forma statutoruz Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxxvj.

1 ¶ Processus est nullus vbi non est litis contestatio.
2 Locatio facta a duobus intelligitur vnicuiqz pro dimidia.
3 Professus in religione fratrum minorū bona eius deuoluūtur ad venientes ab intestato.
4 Donatio facta ecclesie que est de personis prohibitorum non valet.
5 Emphyteota irrequisito domino vendens non tamē tradens nō incidit in commissum.
5 Habens cām ab ecclesia nō potest ipsi ferre questionem dominij.
7 Non potest quis se fundare ex eo q impugnauit.
8 Ignorantia probatur per iuramentum.
9 Per productionem libri fatetur contenta in eo esse vera.
10 Excusatur quis si credidit peritis in arte.
11 Uerba debent intelligi fm cōmunem z vulgarem intellectum.

¶ Consilium. lxxvj.

In causa et lite vertēte inter Moniales scti Gullermi ex parte vna agētes z Robertū de robertis ex altera se defendentē. nec nō inter dñam Bonauenturam heredem Polantonij de ciuidale z dñe Blanciflore matris dicti Polantonij cōparētē ad defensam dicti Roberti habentis cām a dicto Polantonio. Dico ex pluribus partes dñi iudicātis esse debere in absoluēdo dictū Robertū. z anteq veniā ad merita cause di

1 co q † pcessus est nullus qz caret litis cōtestatione q est de substantiali bus iudicij iuxta plene no. in. l. platā. C. de sent. z no. ij. q. in pmis. nec obstat si dicat q p oppositione exceptionū iducit litis cōtestatio qz respōdeo q p oppositionē exceptionis declinatorie certū ē q nō inducitur litis cōtestatio vt no. gl. z oēs in. l. j. C. de litis cōtest. sed in exceptionib° reus opposuit exceptiōes declinatorias ergo nō pōt videri lis cōtestata z lz i eadē scriptura exceptionū reus cōditionaliter opponat z alleget exceptiōes perēptorias tñ cōditionalis rñsio nō iducit litis ɔtestationē vt singulariter no bal. in. l. si qdē in vlti. col. C. de excep. vbi ad hoc subtiliter pōderat gl. ibi. pterea rñdeo z scdo q etiā p oppositionē exceptiōis perēptorie non inducit litis cōtestatio vt est casus in. c. ij. de litis ɔtest. l. vj. maxime qñ opponunt ex iteruallo post pductū libellū fm bar. z in alios in. l. j. C. de litis ɔtest. z Ant. de bu. in. c. j. de lit. ɔtest. put fuit in casu nrō qz post mēses z mēses a die pductiōis libelli fuit pducta scriptura exceptionū peremptoriarū q etiā fuit pducta parte aduersa absente quo casu non inducitur litis cōtestatio. vt firmāt doc. in. d. l. j. C. de litis ɔtest. dicit eñi contestatio. i. simul attestatio. vt. d. l. j.

fortificatur

fortificatur hoc ex precepto iudicis mãdauit litẽ cõtestari. Modo me ↄuerto ad merita cause circa q̃ p̄mo presuppono. qđ solus dictus Polantonius fuit inuestitus ab illo sindico monasterij sancti Guillelmi. 2 secundo est ponderandũ † quod locatio facta Roberto non fuit facta per polantonium solum. immo fuit facta in eodem instrumẽto ꝑ Polantonium ⁊ dominam Blancifloram quo casu quilibet videtur locare ꝓ dimidia. l. reos. §. cũ in tabulis. ff. de duobus reis. ⁊ per cõsequẽs Polantonius non videtur locasse nisi dimidiam rei ad ipsum ꝑtinentis vñ dato ꝙ illa locatio facta in Robertum esset alienatio de quo hic non expedit disputare cũ habunde tactum sit in consilijs Roberti tamen non fuit alienatio nisi pro dimidia: ergo ꝓ alia dimidia remansit in bonis ⁊ hereditate Polantonij qui decessit intestatꝰ sine liberis superstite dicta domina Bonauẽtura matertera sua q̃ tanq̃ proximior eius hereditatẽ adiuit vt constat publico instrumento aditionis. ⁊ de matre dicti Palantonij ⁊ dicte domine Blanciflore ac etiam qđ dñã Bonauẽtura esset matertera dicti Polantonij cõstant omnia hec ex responsionibus partis aduerse factis positionibus dicte domie bonauenture ergo vigore bulle apostolice negari non pōt quin dicta dimidia debeatur dicte dñe Bonauẽture vt heredi dicti Polãtonij. ¶ Nec ad hoc obstat si dicatur ꝙ Polãtoniꝰ fuerit ꝓfessus in religione sancti Francisci: qꝛ negatur hoc esse probatum: immo contrarium apparet ex instrumento producto in actis. 3 Preterea quãdo quis † profiteť religionem fratrũ minorum bona eius deuoluuntur ad venientes ab intestato s̄m opi. Jo. an. ⁊ magis cõem in. c. presentia de probat. item ad hoc non obstat si dicatur ꝙ Polãtonius donauit dictis fratribꝰ minoribꝰ dictã rem qꝛ respondeo p̄mo ꝙ res donata per polantoniũ est diuersa ab illa de qua est q̃stio. itẽ posito qđ ita esset qđ tñ nõ affirmo qꝛ in actis nõ inuenio istud instrumẽtũ donationis tñ 4 † talis donatio nõ valuit facta eccl'ie q̃ est de ꝑsonis ꝓhibitis. vt i. c. potuit de loca. cũ ibi no. ⁊ no. specu. in ti. de loca. §. nũc aliqua. versi. cxvj. ⁊ ẽ expsse ita cautũ in dicta bulla. nec pōt dici ꝙ per talẽ donationẽ nullã cecide rit a iure suo: qꝛ hoc nõ est iure cautũ: immo cõtrariũ qꝛ ita demũ per alienationẽ cadit emphyteota a iure suo qñ alienatio fuit efficax: ⁊ ta 5 lis ꝙ ea potuerit ius acq̃ri vñ videmꝰ † ꝙ si emphyteota irreq̃sita ecclesia vendidit tñ non tradidit nõ incidit in cõmissum: quia ex sola venditione nõ transferť ius sine traditione ita per plura ↄcludit spe. in. d. §. nũc aliqua versi. xcv. ⁊ Jo. an. ⁊ do. Anto. in. d. c. potuit ⁊ Bal. in. c. j. §. aut si libellario in pe. colũ. in ti. qui. mo. feu. amit. ⁊ in. c. imperialem in prin. in secũda. colũ. de prohib. feudi. alie. per Fede. ⁊ in. l. j. §. deniq3 in ti. que fue. prima cã benefi. amit. ⁊ sic pro dicta dimidia est inuestiẽda dicta domina Bonauentura que a die scientie ⁊ adite hereditatis incõtinenti obtulit se paratam recipere inuestituram ⁊ facere oĩa ad que de iure teneretur. ¶ Scđo principaliter circa merita cause dico ꝙ moniales non p̄nt in aliquo obtinere cõtra robertũ. ad qđ ꝓbandum presuppono ꝙ in locatiõe facta Roberto ꝑ Polãtoniũ nõ apparet ꝙ Robertus cõduxerit istã rem tanq̃ de iure dicti monasterij: qꝛ de isto 6 monasterio non fit mentio in illo instrumento. vnde dico † ꝙ l3 polãtoniꝰ qui habebat cãm ab ecclesia nõ potuisset ecclesie referre questionem dominij iuxta. l. si quis conductionis. C. loca. ⁊. l. cõmodare cũ. l. seq. ⁊ ibi no. ff. cõmo. ⁊ plene in. l. si alienã. ff. solu. matri. tñ robertus qui pro parte est singularis successor dicti Polãtonij bene pōt referre questionẽ dominij maxime cũ ipse habeat titulũ onerosum vt late probat Bart. in. l. rem alienã in secunda ⁊. iij. colum. ff. de pigno. ac. ⁊ Cyn. ⁊ Bar. in. l. cũ res. C. si aliena res pig. cũ concordantijs. ¶ Nec apparet 7 ꝙ vnq̃ robertus noĩe suo proprio soluendo aliquid recognouerit istã rẽ a monasterio: ⁊ licet dicatur ꝙ in quadã supplicatione producta corã cõsilio Robertus confessus fuit rem istam esse dicti monasterij: tamen respõdeo ꝙ in dicta supplicatione hoc non affirmat robertꝰ: ꝓt3 ibi dũ dicit vt dicitur. scđo respõdeo ꝙ pars aduersa negauit cõtenta in illa supplicatiõe esse vera vnde non possunt se fundare ex eo qđ impugnarũt. l. pap. §. meminisse. ff. de inoffici. testamen. ⁊ in. c. ex eo. de re su. iur. in. vj. ⁊ in proposito nota. spe. in titu. de positio. §. octauo ꝟsic. j. ⁊ Bart. in. l. nõ vtriq3. ff. de excep. ⁊ in. l. post legatũ in princi. in. iiij. colũ. ff. de his qui. vt indig. immo constat ⁊ fortius quod ista res non est dicti monasterij: sed est Jacobi arotis qui eã iure ꝓprio emit vt cõstat publico instrumẽto ꝓducto in actis cuius iacobi bona ẽt sunt hypothecata dicte dñe bonauẽture tãq̃ hr̄di dñe Blãceflore cui fuerũt hypothecata oĩa bona dicti Jacobi ꝓ libris. ccccc. q̃s ipsa ei dedit in dotẽ vt ↄstat instrumẽto producto in actis ⁊ sic apparet rẽ aliter se habere ⁊ nõ esse monasterij ergo monasteriũ nõ pōt obtinere ↄtra Robertũ referentẽ q̃stionẽ dñij. ¶ Tertio principaliter adduciť qꝛ dictꝰ Robertus si ⁊ inquãtũ ille cõtractus locatiõis sibi facte fuerit alienatio ⁊ inquãtũ dicta res in totũ vel in ꝑtẽ spectet iure directi dñij ad di 8 ctũ monasteriũ asseruit ⁊ iurauit nõ habuisse de h° sciẽtiã. ⁊ ignorãtia † ꝓbať ꝑ iuramentũ. c. pastoralis de excep. c. si ꝟo de sentẽ. excõ. q̃nimo p̄sumeť in facto alieno. l. fi. ff. ꝓ suo. c. ab excõicato de rescri. vñ d3 restitui rõne ignorãtie ex clausula generali si qua mihi iusta causa. vt not. gl. ⁊ do. in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊. l. cũ filius. §. in hac. ⁊ in. l. ad die3. ff. de ꝟbo. ob. ⁊ Spe. in. d. §. nũc aliqua ver. xviij. ⁊ Jo. an. in. c. cũ q̃s in ius. de reg. iur. in. vj. i mercurialibꝰ. ¶ Nec ad hoc obstat illa supplicatio đ q̃ dixi supra qꝛ est respõsu3. ¶ Nec etiã obstãt ille ꝑtite solutionũ qꝛ nõ soluit noĩe suo Robertus sed nole ⁊ mãdato alterꝰ. Itẽ rñdeo 9 ꝙ posito ꝙ ꝑ ꝓductionẽ † dicti libriculi videreť Robertus fateri ↄtenta in eo esse vera vt no. in. l. j. §. editiones. ff. de eden. ⁊ nota. Inn. in. c. cum olim de censi. ⁊ Bar. in. d. l. post legatũ in prin. tñ nõ pōt hoc fundamentũ fieri nisi t̄pe productionis dicti libri sed ita est ꝙ a t̄pe ꝓductionis dicti libri anteq̃ transiret annꝰ ⁊ mẽsis petita est inuestitura qꝛ de eodẽ anno. s. M. cccli x. ⁊ de mẽse Octobris fuit petita inuestitura si ↄstat in actis. Itẽ nõ app̄et ꝙ dicte partite loquanť de eadẽ re de q̃ inuestitus erat polantonius. nã polãtoniꝰ fuerat inuestitꝰ de terreno sine domo sed partite faciunt mentionem de domo ⁊ horto quã cõducebat Robertus nullis appositis cõfinibus ⁊ sic scriptura non est certa propter defectũ cõfinium. l. forma. in princi. ff. de censi. ¶ Quarto 10 † qꝛ quis excusať si credit peritis in iure. l. in bonorũ ⁊ ibi nota. Bar. ff. de po. ergo robertus excusari debuit si credit cõsilijs peritorum. Et in proposito. dicit Pet. de ancha. in cle. ne romani in p̄n. de elec. ꝙ habens pro se opinionẽ doctoris excusať a pena condẽnatiõis expẽsarũ que est pena legalis qꝛ a tali pena legali quis excusať propter iustam cãm. l. qui solidum. §. etiam. ff. de leg. ij. nota. glo. ⁊ docto. in. l. ex cõsensu. §. si. ff. de ap. ⁊ no. gl. fi. i. l. ab executore. C. quoꝝ ap. nõ recip. ⁊ Jo. an. in. c. j. i fi. de elec. in. vj. ⁊ Bal. in. l. ij. ad fi. C. de epis. audiẽ. q̃ si opi. doctoris dꝛ esse iuxta eã adeo ꝙ excusat a cõdẽnatione expẽsarũ a qua excusať ille q habet iustam causam vt. d. l. qui solutũ. §. etiã ita debet excusare ab ista pena legali a qua excusať q̃s ꝓpter iustã cã3 vt notãt glo. ⁊ do. in locis proxime allegatis ⁊ nota. Jo. an. in. c. j. de postula. p̄lato. li. vj. vbi etiã vult ꝙ opinio doctoꝝ excuset ⁊ alibi dicit Bal. ꝙ dictũ nobilis viri inducit iustissimã credulitatẽ s̄m Bal. in. l. iudicia. C. de rei vẽdi. alleg. no. ꝑ glo. in. l. titio fundus. ff. de ↄdi. ⁊ demõ. ⁊ no. Jo. an. ⁊ do. Anto. in. c. cura de iure patro. ⁊ nõ pōt negari quin plures sint doctores qui sequũtur hoc sc3 ꝙ dicta locatio nõ sit alienatio vt voluit Bal. in. l. volũtas. C. de fideicõ. ⁊ Ang. in cõsi. cxcj. incip. in dei noĩe ex serie ⁊ forma dictoꝝ istrumẽtoꝝ. ¶ Quinto q̃a ꝓbatũ est per plures testes ꝙ i ciuitate Ferrarie seruatũ ⁊ practicatũ ⁊ interpretatũ est ꝑ faciẽtes similes cõtractus ⁊ ꝑ notarios ⁊ ciues ferrarienses 11 qđ dicta locatio nõ intelligatur esse alienatio ergo verba † cõtrahẽtiũ sc3 Roberti ⁊ Polantonij debẽt intelligi ⁊ interpretari secũdũ cõem ⁊ vulgarẽ intellectũ. c. ex literis de sponsali. ⁊. l. librorũ. §. quod tamẽ cassius de lega. iij. Pro hoc facit quia vulgaris hoĩm opinio inducit iustissimum errorem. l. cum quidam. §. quod dicitur. ff. de acqui. heredi. ⁊ no. Bar. in. l. celsus in secunda colum. ff. de vsucap. ergo dato qđ per ipsam locationem non posset fieri preiudicium ecclesie quin deberetur caploidum sicut de alienatione: tñ saltem debet excusari talis cõductor a pena priuationis si non petijt inuestituram postq̃ iusto seu iustissimo errore motus fuit ad opinandũ ꝙ non teneretur eam petere in veritate seruare contrarium esset valde crudele ⁊ iniquũ. Et ex istis infertur cõclusio ꝙ aut ↄbsolui debet reus ab obseruatiõe iudicij propter nullitatẽ ꝓcessus ⁊ litis cõtestationis iuxta. c. examinata de iudi. ⁊. l. j. §. j. ff. si messor fal. mo. dix. ⁊ oẽs ꝓbationes tanq̃ facte lite nõ cõtestata non valent extra. vt. lite non contest. per totũ vel debet absolui Robertus diffinitiue ex pluribus capitibus supradictis quorũ quodlibet de per se est sufficiens.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxxviij.

1 Mulier habens mẽtem corruptam etiam si corpore fuerit intacta non dicitur caste ⁊ honeste viuere.

2 Tantum est dicere talis iacuit cum tali muliere quantũ est dicere adulterauit.

3 Heres representat personam testatoris.

4 Ad probandum ea que secrete aguntur in domo admittuntur ad testificandum illi qui sunt de domo.

¶ Consilium lxxviij.

In causa et lite vertẽte iter

Luciam vxorem Magistri Joannis martini de Leonico ex parte vna agentem ⁊ Joannem petrũ de laude ex alia se defendentem partes iudicis esse videntur omnino in absoluendo dictum Joannem petrum a contentis in petitione producta contra eum maxime ex infrascriptis. nam ipsa agit actione ex testamento cõtra dictum Joannem petrum heredem ser Anthonij de laude mercatoris ex eo quod dictus ser Antonius testator reliquit in testamento dicte Lucie ducatos ducentos in pecunijs ⁊ ducatos centũ in pãnnis pro dote quãdo nuberet tñ in dicto testamento iuxta dictũ legatũ disposuit testator ꝑ hec verba vc3 ⁊ se nullo mãcamento occorresse de dicte doe dongelle che dio nõ lo voglia lasso in la discretiõe de la magior ꝑte dei mei cõmissarij e recomãdole a tutti ꝑ lo amor de dio pero sono filie danima: ⁊ per bon rispecto nõ voglio alcuno suo parẽte ne p̄re ne m̄re se impazzi del suo maritare ne possa tochare niẽte de la sopradicta dote e tutto ꝑ bonne casone. cõstat aũt ꝙ dicta lucia post dictũ testamentũ ⁊ mortuo dicto testatore filio capta fuit cũ dicto Joã. martini ⁊ sibi amore venereo afficiebať: ⁊ ab eo exenia ⁊ lr̃as recepit more taliter se amantiũ. hoc deponũt plures testes ꝓducti ꝑ parte Joãnis petri. ꝑsbiter Joãnes magister modestꝰ ⁊ bona ac rada ⁊ domina Maria ⁊ samaritana ⁊ domina Chatarina ⁊ ꝙ plꝰ est ꝓbať ꝙ dicta Lucia introduxit in domũ de nocte dictũ Joãnẽ martinũ vt deponũt

dictus presbiter ⁊ magister Bartolinꝰ ⁊ Rada ac Samaritana ⁊ plu
res alij testes vt Jacobus petri ⁊ franciscus ser Michaelis ⁊ Joãnes
de mediolano.forti ꝰetiã deponit dicta Rada ꝙ audiuit dictã Luciã
lecto stantẽ ⁊ loquẽtẽ cũ dicto Joãne martino de nocte ⁊ postea fuit
1 inuẽtus latere in studio vt deponit Rada et Samaritana modo sic:
mulier que mentem corruptam habet etiam si corpore fuerit intacta
non dicitur caste ⁊ honeste viuere.immo adultera dicitur vt;probatur
xxxij.q.v.nec solo ⁊ in.c.sequen.vbi taliter scriptum est.vꝫ nec solo
tactu ⁊ affectu,sed aspectu quoqꝫ appetit.⁊ appetit concupiscẽtia fe-
minarũ.nec dicatis vos habere animos pudicos si habeatis oculos
impudicos:qꝛ impudicꝰ oculus impudici cordis est nũcius.⁊ cum se-
inuicem sibi etiã tacente lingua conspectu mutuo corda nũciãt impudi
ca.⁊ secũdũ concupiscentiam carnis alterutro delectãtur ardore.⁊ in
tactis ab immunda violatione corporibus fugit castitas ipsa de mo-
ribꝰ.⁊ in.c.sequenti dꝛ qui viderit mulierem ad concupiscendũ eaꝫ iam
mechatus est:quia enim greco vocabulo adulter mechꝰ dicitur cũ non
aliena cõiũx sed mulier videri prohibetur aperte veritas ostendit: qꝺ
etiã solo visu cũ turpiter vel inupta conspicitur adulterium perpetra-
tur ⁊c.Propterea si quid impudititie causa factum vl' temptatum est
penã saltẽ deportationis meretur etiam si delictum nõ fuerit cõsum-
matum ⁊ perfectum.l.j.in princip.⁊ in fi.⁊ ibi no.ff.de extraordi.cri-
2 mi. ¶ Accedit† etiam id quod no.Bald.in.c.j.in princip.in.vj.vl'.vij.
columna.in titu.quibus mod.feu.amit.vbi dixit qꝺ tantũ est dicere ta
lis iacuit cum tali muliere:quantum est dicere adulterauit eam.allegat
glo.primã in.l.cassij Baij.ff.de fideicom.lib.sed iste Joãnes martinꝰ
fuit cũ dicta Lucia existẽte in lecto.ergo satis dici potest eã corruptã.
ex his ergo euidenter liquet Luciaꝫ commisisse defectum ⁊ vitiũ eãqꝫ
3 †dehonestasse domum heredis q̄ personam testatoris representãt in
auten.de iureiurã.a morien.pSti.in princip.fuit etiam Lucia perticeps
iniurie illate heredi testatoris.nam Joannes martinꝰ ingrediẽdo no-
ctis tempore domum ʒampetri ad actum illicitum dicitur iniuriã intu-
lisse ʒampetro.l.vulgaris.§.qui furti.ff.de fur.⁊.l.qui domũ.ff.de iniu-
rijs:⁊ prestãs opẽ delicto:vt fecit Lucia punitur vna cum illo qui prin
cipaliter deliquit.l.is qui opem ⁊.l.in furti.§.ope.ff.de fur.l.j.C.de ra-
ptu virgi.l.j.C.de his q̄ latro.⁊ per consequens sumus in casu in quo
testator cõmisit discretioni cõmissarioꝝ testamenti vnde ad personas
et arbitrium ipsorum executorum recurrendũ est.l.j.cum ibi plene no-
tatis.ff ꝺ lega.ij.⁊ potuit testator propter demeritũ Lucie legatarie si
bi adimere legatum.l.vnica.C.de his q̄ pene.no.l.paterfamilias testa
mento.ff.de heredi.institu. ¶ Non insisto circa conditionem ⁊ quali-
tatẽ persone mariti dicte Lucie quia illud erit considerandum per exe-
cutores testamenti ad quos ex dispositiõe testatoris ꝑtinet moderare
dictũ legatum secundum eorum conscientiam.Nec etiam insisto circa
testes receptos pro parte dicte Lucie quia nihil dicũt propter qꝺ ener
uentur aut elidant predicte probationes. ¶ Non obstat etiamsi dice-
retur qꝺ Rada ⁊ Samaritana testes ʒampetri habitãt in domo dicti
4 ʒampetri vt eius seruientes qꝛ† respondeo quod ad probandum ea q̄
secrete aguntur in domo admittunt ad testificãduꝫ illi qui sunt de do
mo.l.consensu.C.de repud.c.veniens.el.ij.de testi.⁊ ad ꝓbãdũ ea que
clam ⁊ oculte fieri consueuerunt.lex est contẽta probationibus q̄ fiunt
per coniecturas ⁊ que haberi verisimiliter pñt.l.nõ omnes.§.a barba
ris.ff.de re mili.no.glo.⁊ docto.in.c.j.in verbo auctores de testi.in.vj.
⁊ nota Bar.in.l.si quis ex argentarijs.§.penul.ff.de eden.⁊ in.l.in il-
la stipulatione ad fi.ff.de verbo.obliga.⁊ Hostien.⁊ Joan.and.in.c.
fin.quod metus cã.⁊ Fede.de senis consilio.cxix.incipiente nulli du-
biũ.⁊ Specu.in ti.de fur.versicu.penul.⁊ Barto.in.l.si quando.C.vn-
de vi.⁊ in.l.de pupillo.§.si quis ipsi pretori in.viij.q.ff.de.ope.no.nũ-
cia.⁊ in.l.continuus.§.cum ita.ff.de verbo.oblig.⁊ in.l.non ignor.C.
de fru.⁊ li.expen.⁊ Bal.in auc.quas actiones.ad fin.C.de sacrosanc.
eccle.⁊ in.l.si quis in hoc genus.C.de episco.⁊ cle.⁊ in.l.iij.C.de episco.
au.cũ simi.facit.l.filium diffinimus.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.
⁊.l.si vicinis.C.de nup.Et sic concludo dictum ʒãpetrũ esse de iure ab
soluendũ a petitis ⁊ dictaꝫ Luciã debere petere vt dicti executores cõ
pellantur declarare ſm eorũ conscientiam quid ⁊ quãtum ei debeatur
secundum formam dicti testamenti ⁊ victũ victori in expensis.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxxviij.

1 Verba libelli faciunt fidem contra producentem.
2 Donatio non põt fieri sine solennitatibus requisitis in alienatione rei
ecclesiastice.
3 Verba notarij quo ad alias personas non faciunt fidem.
4 Agens hypothecaria necesse est eũ quod probet dñium vel quasi.
5 Constituens se possidere noie emptorum transfert possessionem.

Consilium.lxxviij.

¶ Allegationes in causa Rodulfi

In causa et lite vertẽte inter
comitẽ azonẽ ciuẽ fauentie tanq̃ patrẽ ⁊ legitimũ admini-
stratorẽ dñe Ysabette ⁊ Polisene suarũ filiarũ ex parte vna
agentẽ ⁊ Rodulfũ de mõte catone ac dñicum quondaꝫ minij ⁊ here
des cillamelle ex altera se defendẽtes viso ꝓcessu dicte cãe ex pluribꝰ
cõcludo nullã sequi posse sentẽtiã nisi absolutoriã qꝺ ostẽdo ex plur
bꝰ et primo qꝛ vna ex dictis assertis filiabꝰ dicti comitis scꝫ Polisena
ante hãc litem inchoatã erat ingressa monasteriũ vt narrat in libello
1 †cuius libelli verba fidẽ faciunt cõtra ꝓducentẽ.l.cũ preciũ.C.de lib.
cã et.l.ij.C.de insti.et substi.sub cõdi.fac.et per ingressum monasterij
liberata est filia patria potestate.vt no.ꝑ glo.et doct.in.l.si ex causa.§.
pap.ff.de mino.⁊ not.in.c.indecorũ de eta.et qualita.⁊ sic pater desijt
esse legitimꝰ administrator qꝛ pater ita demũ est legitimꝰ administra-
tor filij si filiũ habeat i ꝑma potestate ergo respectu polisene dictũ iu-
dicium est nullũ. ¶ Itẽ alia ratiõe ex ꝑsona Polisene nõ põt obtine
re dictus agens qꝛ ꝑ ingressum monasterij quicqd habet monachus
trãsit i monasteriũ vt in auc.ingress.⁊ i auc.si q̄ mulier.C.de sacrosan.
eccle.ergo si quod ius cõpetebat dicte polisene illud fuit acquisitũ mo
nasterio vt in ꝓposito nostro notãt doctor.maxime do.Abb.in.c.in
2 ꝑsentia de ꝓba. ¶ Nec obstat† ꝙ dicta domina polisena cũ consensu
domine Jacobe superioris dicti monasterij et etiam cũ cõsensu aliarũ
monacharum dicti loci donauerit iura sibi cõpetentia ꝓ dicto legato
dicte domine Ysabete sue sororis qꝛ rñdeo ꝙ dicta donatio fieri non
potuit sine solennitatibꝰ reqsitis in alienatiõe rei ecclesiastice.vt.c.tua
de his que fiunt a ꝑla.sine consen.cap.et.c.nulli cũ glo.de rebus eccle.
nõ alie.et.xij.q.ij.sine exceptione.oportebat eñ inter cetera qꝺ primo
fieret tractatꝰ inter ipsas mulieres monasterij.vt in.d.c.tua.⁊ no.in.c.
j.de reb.eccle.non alie.in.vj.et Specu.in titu.de loca.§.sequit versic.et
scias facit ad ꝑdicta.l.magis puto.§.fundus.ff.de rebus eorum Iteꝫ
nõ reperio ꝓbatũ ꝙ dicta polisena ⁊ Ysabetta sint filie dicti comitis
ergo nõ cõprehenduntur in dicto legato. Itẽ et posito quod esset ꝓba
tũ ꝙ essent filie sue tamẽ non potest agere ex persona dicte polisene ra
tionibꝰ supra dictis. ¶ Nec obstat si dicatur ꝙ saltem dꝫ posse agere
nomine domine hisabete:quia respõdeo ꝙ legatũ pro quo agitur fuit
relictũ maiori filie dicti comitis:⁊ nõ est probatum ꝙ ista domina hi
sabeta sit maior filia. Preterea dictũ legatum fuit relictũ filie maiori
cũ nuberet vel cũ monasterium igrederetur:ergo ad dictum legatum
non est nata actio nisi cũ appereat ꝙ maior filia sit ingressa monaste-
rium aut quod nupserit.l.sancimus.C.de nup.l.hec cõditio filie.et.l.le
gata sub conditione.ff.de condi.⁊ demon.sed non constat plene ꝓba-
tũ esse de ingressu religiõis nec de matrimonio:ergo ⁊c.nec ad hoc ob
3 stat† qꝺ in illo instrumento donationis facte ꝑ dominam polisenam
notarius enunciatiue asserat illam dominam polisenam:etiã de conti
nentibꝰ tertij ordinis sancti Frãcisci:qꝛ illa vba notarij quo ad alias
ꝑsonas fidem nõ faciunt.vt notat.Innocen.et docto.in.c.quoniã cõ
tra del probat.⁊ in.c.cũ in iure.de offi.delega.⁊ probat ꝑ id quod ha-
betur in auten.si quis in aliquo.C.de eden.⁊ no.doct.maxime Bal.in
l.cum aliquis.C.de iure delib.⁊ Jaco.butr.in.l.⁊ optimam.C.de con
trahen.⁊ com.stipu.⁊ Bal.in rubrica.C.de fi.instrumentoꝝ in.vij.co
lum.cum simili.Item dictum instrumentum donationis non dicit qꝺ
dicta domina polisena sit religiosa seu religionẽ ingressa sed solum di
cit quod ipsa est de ordine cõtinentiũ tertij ordinis sancti Frãcisci.et
certe mulier q̄ est de tali ordine non dicitur ingressa religionẽ vel mo-
nasteriũ vt in terminis dicit Bar.in.l.commodissime.ff.de liberis et
posthumis.⁊ in.l.semper.§.fina.ff.de iure immunita.⁊ notãt docto.in
cle.cũ ex eo per illum tex.de senten.excom.⁊ docto.in.c.ij.de foro com
peten.⁊ gl.in clemen.j.de religio.domi.⁊ Bal.in.l.placet.C.de sacro-
sanc.ecclesi.⁊ Angel.in consilio.clxxxvij.incipit in dei nomine.visa fa
cti narraratiõe ⁊c.ergo cum legatũ pro quo agit fuerit relictũ maiori
filie comitis azonis cũ ipsa ingrederetur religionẽ:vel cum ipsa nube-
ret:⁊ domina polisena nondum est ingressa religionem nec nupsit:er-
go nomine suo agi nõ potest.nec etiã agi potest nomine domine hisa
bette:quia nõ constat ꝙ ipsa sit filia maior dato qꝺ constet qꝺ nupse
rit.qꝺ tñ non constat.⁊ pro certo hoc solum fundamentũ per se est suf
4 ficiens pro victoria reorum. ¶ Ultra predicta† ꝙ nõ possit dictꝰ co-
mes obtinere ptꝫ:quia agit hypothecaria:⁊ necesse ẽ ꝙ probetur qꝺ
dñium vel quasi istorũ bonorum spectauerit ad dictam dominam an
toniã vt plene probat Bar.in.l.rem alienam.ff.de pignor.ac.⁊ Ex.in.
l.cũ res.C.si res alie.pig.data sit.sed nõ est probatũ de dñio dicte do-
mine antonie:ergo non potest obtinere in hypothecaria.nec obstat si
dicatur quod in positionibus actoris est deductũ quod domina anto
nia tenuit dicta bona iusto titulo ⁊ pronunciatum est.licet multũ rigo
rose contra reos positiones haberi ꝓ confessatis.quia respõdeo ꝙ nõ
sequit dña Antonia tenuit ista bona iusto titulo:ergo fuit dña:qꝛ po
tuit tenere titulo ex ꝯducto vel ex causa pignoris aut simili ⁊ sic tenuis
set iusto titu.⁊ tñ non fuisset domina. ¶ Deniqꝫ etiam nõ potest ob-
tinere dictus comes stante exceptione prescriptionis opposita per di-
ctos reos qui possederũt titulo emptionis:⁊ bona fide per annos.xix.
⁊ de titulo constat per instrumẽtũ ex quo presumitur bona fides.l.pe.
C.de euic.de possessiõe ꝯstat:qꝛ actor in suis positionibus fatet ꝙ dñs
Gregorius venditor possedit dictam rem post mortẽ dñe antonie vsqꝫ
in tꝑs venditiõs:ergo cum in instrumẽto vẽditionis dñs Gregorius
5 †cõstituerit se possidere noie emptorũ trãstulit in eos possessionem.l
quod meo.in ꝑn.ff.ꝺ acqui.pos.c.cũ venissent.de testi.ꝓ.no.Bar.in
l.interdum in ꝑn.ff.ꝺ acqui.pos.⁊ q semel possedit ⁊ hodie allegat se
possidere ꝑsumit ꝯtinuato tꝑe possedisse iuxta no.plene in.l.siue possi
detis cũ suis concordantijs.C.de ꝓba. ¶ Ultimo nõ põt obtinere di
ctus comes

ctus comes quia requirebatur ꝙ in agēdo interuenerit cōsensus filiaꝝ quarū noīe agit: ⁊ alias agere nō pōt.l.fi.§.vbi aūt.C.de bonisq̄ libe. no. Inno.in.c.accedēs de procura.cū si.ex quibus cōcluditur pronūciandū esse absolutoꝛe in fauoꝛē dictoꝛū reoꝛū ⁊ cōdēnari debet actoꝛ in expensis iuxta.l.properandum.§.fin.aūt alterutra.C.de iudic.

¶ Summarium super consilio.lxxix.

1 ¶ Causa appellatiōis dꝫ per appellationē ꝓseq̄ ⁊ terminari.ī.annū.
2 An allegans impedimentum ad appellandum debeat probare..
3 Dilatio est nulla vbi non est facta ea die ⁊ hora pro qua citatus fui.
4 Sententia lata contra aliam sententiam que in rem iudicatam transiuerat regulariter non valet.
5 Appellatio ratiōe incertitud·nis pro non facta habetur.
6 Jus canonicū nō debet seruari in cā spectāte ad foꝛū ecclesiasti.

¶ Consilium.lxxix.

¶ Si in causa appellatiōis lata est sententia post annum contra primam sententiam an valeat.

In causa et lite vertēte īter Hieronymum de oꝛa bonis ex parte vna appellantem ⁊ de nullitate sententie dicentem mediante ser Baptista de grasaria eius procuratoꝛe ⁊ Carolū de marsilijs appellatum mediāte ser Frācisco de glisilerijs eius procuratoꝛe ex parte altera.visis ⁊ pōderatis his que in themate narrantur mihi proculdubio videtur rite ⁊ recte fuisse ꝑ parte dicti Hieronymi dictū de nullitate dicte sentētie vltimo late per dictū dñm Anthoniū de brixis presertim ex infrascriptis

1 Et primo † ꝓsuppono ꝙ causa appellationis debet per appellātē ꝓsequi ⁊ terminari infra annū a die interposite appellatiōis ⁊ si infra dictum annū cessante legitimo impedimento nō fuerit terminata remanet causa appellatiōis deserta.⁊ prima sententia transit in rē iudicatā vt in cle.sicut appellationē ⁊ in cle.si appellationē de appella. ⁊ in.l.fi.§.illud ⁊ī auf.ei q.C.de temp.ap.adeo ꝙ si post annū ferret̃ sentētia. ꝓ appellāte talis sentētia esset nulla vt cocludit̃ per glo.⁊ doc.in dicta cle.si appellationē in verbo appellat⁹ ⁊ ꝑ Bal.in auf.ei q supra allegata ⁊ in.c.fi.in titu.quo tp̄e miles in vsi.feu.⁊ expressi⁹ ꝑ Hoſt. Jo. an. antho.de but.⁊ Jo.de Jmo.in.c.ex ratione de appella.vbi querūt an si elapso primo vel scđo fatali in causa appellationis feratur sententia pro appellante teneat.⁊ per plures rationes coacludunt ꝙ non sed dicta sententia lata per dominū Anthoniū brisium fuit lata post annū elapsum a die interposite appellatiōis ⁊ sic post finitum primum fatale vt in dicta auf.ei qui ⁊ in dicta cle.sicut appellationē ⁊ in dicto.c.ex

2 ratiōe ergo est nulla. ¶ Nec obstat † si diceret̃ ꝙ propter impedimētū infirmitatis Caroli lex ipso iure cōcedit scđm fatale seu secundum annum in auf.de his qui ingred.ad appel.§.j.⁊ nota.gl.⁊ docto.in dicto c.ex ratiōe: qꝛ respondeo ꝙ hec allegatio non suffragatur in proposito quia de impedimēto non est probatū.⁊ attēto ꝙ causa appellationis fuit tractata in ciuitate Bononie ⁊ quod nō allegabatur impedimentum de longinquo opoꝛtebat de tali impedimēto plene constare.quātum ad effectū cōcedendi secundū fatale vt declarat Johā.an.i addi. Specu.in titu.de app.in secunda parte.§. nūc breuiter in additione incipiente aduerte ⁊c.⁊ doc.in dicto.c. ex ratiōe ⁊ probatur in.l. fi.§.illud in verbo euidentissimis probationib⁹.C.de temp.ap.⁊ plene not. Johā.de Jmol.post alios in.l.quesitū.ff.de re iudi.preterea vt quidā tenuerūt dato ꝙ lex ipso iure indulgeat secundū fatale propter impedimentum tamen requirebatur declaratio iudicis super hoc per id qđ habetur in.c.cum secundū de hereti.in.vj.tamē hec vltima.disputatio non est necessaria postq̄ nihil probatū est de impedimento. ¶ Nec obstat etiā si diceret̃ ꝙ dictus dominus Anthoni⁹ brisi⁹ cōcessit dicto Carolo dilationē.xv.dierum propter infirmitatē ser Frācisci de ghisilerijs loco secundi fatalis.⁊ deinde etiā cōcessit aliam dilationē duorum mensium dicto Carolo propter eius infirmitatem loco secūdi fatalis: qꝛ respondeo dictas dilationes seu cōcessiones fuisse nullas quia

3 † prima dilatio seu ꝯcessio fuit facta non ea die ⁊ hora pro qua citatus fuerat dictus Hieronym⁹ seu ser Baptista eius procuratoꝛ sꝫ inde ad tres dies merito fuit nulla.l.a procedēte.C.de dilatio.⁊ nota. Specu.⁊ Johā.and.in tit.de dilatio.§.nūc videamus versiculo.sed pone ecce ⁊ Angel.in.l.fina.ff.de ferijs ⁊ clarius Antho.de but.in.c.licet causaꝫ circa tertiā vel quartā colum.de probatio. Quid autē si iudex citauit pro hodie ad actum expediendū ⁊ inde ad tres dies postea expediat non valeat est clarum vt nota. Barto.in.l.si vitem.§.si is qui per illū tex.ff.quod vi aut clam.⁊ in.l.aut qui aliter.in princip.eodeꝫ titu.⁊ nota.docto.in.c.cum dilecti de dolo ⁊ contuma.⁊ in capitu.ij.de iudi,cū similibus: ⁊ sic patet quod nulla dictarum dilationum valuit ⁊ sufficeret qđ vna earū fuisset nulla quia constaret qđ sententia omnino esset lata extra fatale etiam si vna tantū non valuisset, ⁊ ideo cum precedēs sententia lata in fauoꝛē Hieronymi fuerit cōfirmata per desertionem dicte appellationis agitate coꝛā dicto domino Anthonio brixio.⁊ ꝑ cōsequēs in rem iudicatā trāsiuerat acsi per Carolū nunq̄ fuisset appellatum.d.l.fin.§.illud.sequitur ꝙ iudex presens cause nullitatis ꝟ appellationis interposite per Hieronymū a sentētia dicti dñi Anthonij nō debet cōfirmare aut refoꝛmare dictam sententiam latā ꝑ dominū Anthoniū eo qꝛ iniuste ageret postq̄ sñia lata in fauoꝛē Hieronymi trāsiuerat in rem iudicatā ⁊ sentētia lata † ꝯtra aliam sententiā que

4 in rem iudicatā trāsiuerat regulariter non valet.c.inter monasteriū.cū ibi not.de re iudi.l.j.C.quādo ꝓuo.nō est necel.l.post sentētiā.C.de sententen.⁊ interlo.om.iudi.⁊ licet nondum elapso biennio a die interposite appellationis nō dicat̃ liquido constare appellationē esse desertā.quia potuerunt subesse impedimēta legitima de quib⁹ posset cōstare per appellantē.⁊ ideo non sit tutum exequi sentētiam primā nō citato prius appellāte.vt possit ostendere de impedimēto: ⁊ sic de pendentia appellationis iuxta notata per doct.in.c.,in presentia.de renun.cum si.tamē quādo appellās nō docet de impedimēto aduersarius haberet fundatā intētionē suā ex regula q̄ habet ꝙ appellans habet annū ⁊ ex causa impedimēti biēnium dicto.c.ex ratiōe.⁊ sufficit ꝙ quis habeat regulā ꝓ se vt sic transferat̃ in aduersariū onus probādi exceptionē a regula.l. ab ea parte.ff.de ꝓba.l.ij.⁊ ibi not. Bar.si quis in ius voca.non ierit ⁊ not. Jnnocē.in.c.ij. de dila. de nullitate etiā dictarum dilationū vltra superius dicta etiā apparet: qꝛ nunq̄ dicte dilationes fuerūt intimate dicto Hieronymo seu eius ꝓcuratoꝛi. nec ꝓducte in actis saltē eo p̄sente vł citato. vt reqrit̃.l.ij.C.vbi in rē actio.l.iudices.C.de fide instru.cū si.qꝛ de eis fuit rogatus alius diuersus notari⁹ qui nihil aliud scripsit in dicta causa qđ fieri nō potuit.l.j.⁊.ij.⁊ ibi Bal. ⁊ Ange.C.de spon. not.Bar.in.l.cum sentētiam.C.de sen.⁊ Ja.but.in.l.j.ff.de offi.cōsulis ⁊ Bal.in.l.ij.C.quomodo ⁊ quando iud.⁊ in.l.testamenta.C. de testa. ¶ Preterea etiā dico ꝙ nedū annus: sed etiā biēniū est elapsum a die interposite appellatiōis ꝑ dictū Carolū anteq̄ ꝑ iudicē appellationis cōpetentem fecerit causam terminari: quia die primo mēsis decembris ꝓxime preterito fuit lapsum biēniū, quo casu clarū est ꝙ est deserta appelatio Caroli nec obstat si diceret̃ ꝙ ante bienniū fuit terminata per dñm Anthoniū brisium: quia respondeo ꝙ dñs Antho.brisius q erat ꝑsona priuata nō erat nec esse poterat iudex dicte cause appellationis: qꝛ ꝑ dictū Carolū fuerat appelatū ad sanctissimum dñm nostrū papā

5 † ⁊ ad omnē aliū ad quē melius de iure appellare liceret: ⁊ sic appellauit copulatiue ad papā: ⁊ ad quēlibet aliū ad quem sibi appellare licebat ⁊ ꝯstabat ꝙ poterat appellare ad reuerēdissimū dñm legatum bononie q delegauerat causam dño Johā.ant.de boꝛonib⁹ a cuius sentētia cōfirmatoꝛia alterius prime sententie in fauoꝛē Hieronymi late carolus appellauerat.c.j.de offi.deleg.l.j.in prin.ff.quis ⁊ a quo ap.⁊ cū infra decē dies datos ad appellandū non declarauit Carolus coꝛam quo intēderet ꝓsequi dictā appellationem, scꝫ coꝛā papa vel coꝛā legato p̄dicto, dicta appellatio rōne incertitudinis pro nō facta fuit f̃m cōmunē opi.vt no. Jo.an.post spe.in tit. de appel.§. nūc tractem⁹: super versi.sed pone aliqs ⁊ Ang.⁊ Jo. de Jmo.in.l.j.§.si qs in appellatione.ff.de ap.facit qđ not.gl.⁊ doct.in.c.si is cui de offi.deleg.in.vj.cū si.

6 saltē cū sim⁹ † in causa spectāte ad foꝛū ecclesiasticū in qua debet ius canonicū seruari.c.dilecti.⁊.c.clerici.de iudi.⁊ de iure cano. pōt non solū ad ꝓximū immediatū superioꝛē appellari sed etiā ad mediatū saltē qñ appellat̃ ad papā.ij.q.vj.ad romanā.c.si duob⁹. de ap.⁊ plene legit̃ ⁊ nota.in.c.dilecti filij prioꝛ. eo.tit. vel etiā posito ꝙ dicta appellatio valuisset ad hūc effectū vt coꝛā papa ꝓsequi potuerit vt fuit opi.quoꝛūdā quos refert specu.in.d.§. nūc tractemus. versi. sed pone aliquis tamen adhuc verū est dicere ꝙ neqꝫ infra annū neqꝫ infra biēniū fuit ꝓsecuta ⁊ introducta coꝛā papa.⁊ sic coꝛā iudice ꝯpetēte iuxta auten.sed lis.C. de tēp.app.⁊ in.c.ex insinuatiōe.de ap.iūcto dicto.c.ex canone: ⁊ tꝫ ad supplicationē dicti Hieronymi appellati reuerēdissim⁹ dñs legat⁹ bononie comiserit cām appellatiōis dicti Caroli dicto dño Antonio brisio.tñ eā nō cōmisisset. nec se intromisisset si in supplicatione fuisset sibi narratū.ꝙ dictus Carolus appellauerat ad papā.⁊ ad quēlibet aliuꝫ iudicē ad quē melius appellare liceret.nec cōmittere potuisset se intromittēdo de his que spactabāt ad iurisdictionē superioꝛis.c.ex insinuatiōe.de ap.saltē attēto ꝙ infra decē dies datos ad appellādū ⁊ iādiu tūc elapsos Carol⁹ appellās nō declarauerat coꝛā quo prosequi intenderet dictam suam appellationem.vt dixi supꝛa.dictus autē Hieronymus in dicta supplicatiōe poꝛrecta Reuerēdissimo dño legato nō narrauit qđ Carolus appellasset ad papam vel ad quem. quia ignoꝛabat quomodo appellasset: qꝛ solum intellexerat eū appellasse ⁊ erat incertus ad quē appellasset.⁊ ideo cum Hieronymus vidit coꝛam dictis domino Antho. Brisio ꝓduci appellationem sub foꝛma predicta nō curauit vlteri⁹ ꝓsequi causam coꝛā ipso dño Antonio cuius iurisdictionē etiā proꝛogare non valuisset: quia erat priuatus.l.priuatoꝛum.C.de iuris.om.iudi.⁊ delegatio facta sibi per Reuerendissimum delegatum nō valuerat maxime cū nō fuerit Reuerendissimo domino legato narratum qđ appellatum esset ad papā in modo supradicto. ¶ Ex quib⁹ apparet qđ dicta appellatio interposita per dictum Carolum fuit ⁊ est deserta: tū quia sententia lata super dicta causa appellationis fuit lata post lapsum anni ⁊ concessio dictarum dilationum non releuauit: tum etiā quia est lapsum biennium anteq̄ fuerit terminata dictā causa appellatioais per iudicē competentem quo casu nemo negat eam esse desertā. Insuꝑ fuit deserta: qꝛ Carolus appellans ad papā.⁊ sedem apostolicā ad quemlibet aliū iudicē ad quem melius appellare liceret: dicitur inutiliter ⁊ frustra appellasse cum non declarauerit infra tempus decē dierum datoꝝ ad appellandum coꝛam quo intēderet prosequi dictā appellationē vt requirebatur. Et ꝑ consequēs apparet qđ sentētia lata ꝑ dominū Johā. anthoniū de boꝛonib⁹ in fauoꝛē Hieronymi a qua fuerat appellatum ꝑ dictum Carolum trāsiuerat in rē iudicatam.

ꝛ in consequentiā sententia dicti domini Anthonij fuerat nulla. vt no.
gl. ꝛ doct. in. d. cle. si appellationem. ꝛ clarius docto. in. d. c. ex ratione
ꝛ sic Hyeronimus bene dixit de nullitate dicte sententie de qua nulli-
tate euidētissime cōstat ex alio capite. qꝛ fuit lata ab incompetēti iudi
ce qꝛ concessio sibi facta non valuit vigore rescripti surrepticij: ꝛ quia
Reuerendissim⁹ dominus legatus nō potuit sibi committere dictam
causam appellationis: nec eam cōmisisset si sibi veritas ad plenū nar-
rata fuisset, vt supra deduxi: nec debet iudex presentis cause dictā sentē
tiam domini Anthonij brixij confirmare aut reformare: quia iniq̄ age
ret attento q̄ sentētia domini Johānis anthonij de boronib⁹ lata in
fauorē Hyeronimi transiuit in rem iudicatam. Item quia snīa nulla
fuit ex defectu iurisdictionis ꝛ incompetentie qui defectus nunq̄ intel
ligitur exclusus ꝛ reiectus vt inquit gl. reputata singularis in cle. j. de
sequest. pos. q̄ est magis cōmuniter approbata: ꝛ ideo meo iudicio itre
pide ex predictis infertur partes domini iudicis esse in pronunciando
fuisse ꝛ esse bene dictū de nullitate dicte sententie dn̄i anthonij per di-
ctum Hieronymum ꝛ eius pcuratorem ꝛ dictaꝫ sententiā latam p do
minū Johānem anthoniū de boronibus in rem iudicatā trāsiuisse. ꝛ
victum victoris in expensis condemnandum,

Summarium super consilio. lxxx

1 Minor quādo leditur ex sententia matrimoniali etiā citra reme-
dium appellationis potest restitui in integrum.
2 Minor cōfitens se deliquisse si aliter non apparet de vero vel falso re-
stituitur in integrum,
3 Minor restituitur in integrum quando apparet quod sibi expediebat
appellari,
4 Quando post sponsalia de futuro subsequitur copula carnalis trans
eunt sponsalia in matrimoniū.
5 Confitens per metum desponsasse refert se ad actum desponsandi sub
arrandi ꝛ contrahendi matrimonium.
6 Confessio debet interpretari s̄m ipsius confitentis intentionem.

Consilium. lxxx.

An circa causam matrimonialem concedatur minori restitutio in
integrum ꝛ quedam alia in causa matrimonij.

In causa et lite vertēte iter Bondi filium baptiste de la fontana de Mōte virtute ex
parte vna ꝛ Dorotheam quondā Siluestri de suregnano,
visis actis mihi exhibitis videt̄ dictū Bōdi iustitiā fouere p̄sertim ex
infrascriptis. Et primo presuppono vnū qd̄ in facto mihi affirmatur
esse pbatū. vcꝫ dictū Bōdi esse minorē annis. xxv. saltē tpe sentētie late
ꝯtra eū p dn̄m vicariū episcopi mutinēsis. Secundo p̄suppono aliud
1 in iure † q̄ qn̄ minor leditur ex sentētia matrimoniali etiā citra remediū
appellatiōis pōt restitui in integrū. c. ex literis. de resti. in integrū. naꝫ
quāuis minor in causis spiritualib⁹ habeat̄ pro maiore dummodo sit
adult⁹. c. si. de iudi. lib. vj. c. ex pte. ꝛ ibi no. de restitu. spolia. tamē nō se-
quit̄ q̄ vbi leditur nō debeat restitui in integrū. vt est glos. no. in. l. pri-
ma. C. si de momē. posses. fue. appella. i gl. fi. in versiculo. nec obstat qd̄
admittit̄ in hac causa vt maior ꝛc. ꝛ s̄m baldū ibi in fine. nō est alia gl.
melior in iure. ꝛ licet nō cōcedat̄ minori restitutio in integrū aduersus
substantiā matrimonij qn̄ ꝯstat per probationes testiū vere eū ꝯtraxisse
matrimoniū etiā si diceret se iuuenē ꝛ cōtraxisse matrimoniū cū mulie-
re vetula edētata vt inquit spe. in titu. de restitu in integ. in scd̄a parte
in. §. qualiter in versi. qd si quis cōtrahat matrimoniū ꝛ no. doct. in di-
cto. c. ex parte. tn̄ vbi cōstat solū ex cōfessione ipsius minoris de matri-
monio vt in casu nostro tunc pōt peti restitutio in integrum aduersus
huiusmodi confessionē quādo ex actu proprie confessionis ledit̄ si ali-
ter de matrimonio nono non cōstat quāuis non probet̄ confessio esse
erroneam. vt probat̄ in. c. ij. cū glo. secunda de restitu. in integ. lib. vi. et
2 l. certū. §. pe. versi. minorē. ff. de confessis. ꝛ ibi notat † Ang. qui per hoc
dicit quod si minor cōfitetur se deliquisse ꝛ aliter nō apparet qd̄ sit ve
rum vel falsum debet restitui in integrū aduersus suam confessionem ꝛ
tn̄ si per testes probaret̄ de delicto clarū est qd̄ nō restitueretur in inte
grū aduers⁹ delictū. l. j. C. si aduer. delic. ꝛ. l. si ex cā. §. nūc vidēdū. ff. de
minor. ꝛ dicit Ang. esse bene notādū ꝛ ꝛ quotidianū: quod aūt sit les⁹
ex dicta cōfessione patet qꝛ si ei staretur cogeretur dictus bōdi nubere
mulieri satis dispari vt ipsa confitetur in actis. bonum aūt ꝛ aptum
matrimoniū est in nubēdo pari vt inquit Host. in summa de testi. §. ij.
versi. vbi autē. facit qd̄ habetur in. c. super eo el secūdo de testi. quāuis
vt dixi si aliter quā p suam confessionē probaretur matrimoniū fatet̄
eū non esse restituendū propter hoc aduersus ipsam substantiā matri-
monij vnde in casu nostro nō petitur restitutio aduersus cōtractū ma
trimonij sed aduersus cōfessionem suā ꝛ sententiā inde secutam ꝛ ei⁹
approbationē tacitam vel expressim factam in minori etate. bene facit
l. ait pretor in pri. ff. de minor. ꝛ. l. j. C. si aduer. rem iudi. Et sic etiaꝫ vel-
let dictus bondi qd̄ dicta sentētia per viā appellationis rescinderetur
dato qd̄ nō appellasset ifra decē dies ꝛ sentētia lata p matrimonio in
ter personas inter quas nō erat prohibitū cōtrahere matrimoniū pos-
sit transire in rem iudicatā iuxta plene notata in. c. lator ꝛ in. c. ꝯsangui
3 nei de re iudi. ꝛ in dicto. c. ex literis. tn̄ etiā potest restitui † in integrum
de iure dictus bondi ad tēpora appellandi ꝛ saltem quando apparet
quod sibi expediebat appellare dicitur lesus si nō appellauit ꝛ debet.
restitui ad appellandū vt declarat Barto. in. l. fin. in vltima colū. C. in
quib⁹ cau. in integ. resti. nō est neces. per. l. si minor. §. minores. ꝛ ibi no.
ꝛ de minor. xxv. annis obmiss. ff. de minor. ꝛ not. doct. in. l. nā ꝛ postea.
§. si minor. ff. de iureiur. ꝛ hoc tāto magis procedit qn̄ minor erat reus
in iudicio in quo fuit lata sentētia ꝯtra eū sicut in casu nostro vt decla
rat fulgosius ꝛ Pau. de Castro in dicta. l. fi. qd̄ aūt expediret dicto mi-
nori appellare patet ex iam dictis qꝛ dicta sentētia veniebat retractan-
da attēto qd̄ nō erat de matrimonio probatū nisi per cōfessionē mino-
ris ꝯtra quā debebat dari restitutio in integrū vt probaui supra itāte
disparitate predicta inter dictū bondi ꝛ dictā mulierē. Ex quibus
apparet cōcedendā esse restitutionē tam ad appellādū si petat̄ aut pe
titū sit quā etiā aduersus dictā confessionē vel cōfessiones ꝛ aduersus
approbationē sentētie si autē non peteretur restitutio ad appellandū
posset corā iudice peti restitutio in integrū aduersus sententiaꝫ ꝛ eius
approbationē propter lesionē predictā ꝛ omnino etiā aduersus dictā
4 ꝯfessionē vt superius ostendisse puto. Posset † etiā dici qd̄ per cōfes
sionē factam in principali causa per dictum bondi non sit fundata in-
tentio dicte mulieris quia bondi cōfitetur quod cū esset ipse filocapt⁹
in dicta dorothea ꝛ esset solus cū ea ꝛ vellet eam carnaliter cognoscere
ꝛ illa recusaret promisit ipsi dorothee eam accipere in vxore si ipsa sibi
cōsentiret ꝛ qd̄ post istā promissionē dicta dorothea annuit ꝛ quod ip
se tūc eā carnaliter cognouit nō tamē animo accipiendi illā in vxorē sꝫ
animo adimplendi votū suū. ꝛ quamuis quando post sponsalia de fu-
turo subsequitur copula carnalis trāseant spōsalia in matrimoniū de
presenti qꝛ videtur per copulā superuenire consensus de presenti. c. ve-
niens el scd̄o ꝛ. c. is qui de spōs. tamē vbi de tali copula nō cōstat nisi p
confessionē viri qui sub vna ꝛ eadē conceptione verborum seu in eadē
oratione confitetur copulam esse subsequutam non tamen animo acci
piendi eam in vxorem talis cōfessio nō potest separari sed aut in totuꝫ
acceptari aut in totū sperni. vt not. per glo. ꝛ docto. in. l. si quideꝫ. C. de
excep. ꝛ no. Cy. ꝛ docto. in. l. ij. C. de dona. ante nupt. ꝛ in. l. j. C. de cōfes
sis ꝛ no. doct. in. c. j. de confessis. in. vj. ꝛ in. c. bene el secūdo de postula.
prela. ꝛ per Specu. in titu. de positio. §. fi. ver. pe. ꝛ per Bar. in. l. aureli⁹
§. idē quesijt. ff. de libera. lega. Constat autē q̄ licet interueniant verba
desponsationis ꝛ copula si tamē defuit consensus contrahendi matri
monij non inducitur matrimonium. vt est casus in. c. tua nos. de spon-
5 sa. Et per proxime dicta etiā infero nō obstare q̄ in dicta cōfessiōe
etiā Bondi confiteatur se post predicta alia vice desponsasse dictā Do
rotheam presentem ꝛ cōsentienteꝫ ꝛ anulo subarrasse. ꝛ cum illa matri
monium per verba de prensenti contraxisse. sed per metum: quia cū cō
fiteatur se per metum predicta fecisse nō potest diuidi dicta oratio pro-
pter ꝯnexitatē. l. etiam. §. j. ff. de mino. ꝛ not. in locis proxime allegatis.
ꝛ dicta verba scilicet sed propter metum. referuntur ad omnia supradi
cta. s. ad actum desponsandi subarrādi ꝛ cōtrahēdi matrimoniū. l. doli
in prin. cū ibi no. p Bar. ff. de seruo cor. Bene facit. l. talis scriptura. ff.
de lega. primo. et id quod habetur i. c. inquisitioni. ꝛ in. c. scd̄o requiris
de app. matrimoniū autem metu contractum non tenet. c. cū locum. et
6 c. sequenti. ꝛ. c. consultationi. de spōsa. ꝛ sua † confessio dꝫ interpretari
s̄m ipsius cōfitentis intentionē si circa eam aliquod dubiū versaretur
l. ij quis intentione ambigua. ff. de iud. l. inter stipulātē. §. j. ff. de verbo
rum obli. nec obstat etiā q̄ in eadem confessione dicat qd̄ cessato metu
ipse cūcubuit cū illa in lecto p quinq̄ȝ horas vel circa. tentādo illā car-
naliter cognoscere: sed illā renitentē nō cognouit p tunc qꝛ respondeo
q̄ si precedens despōsatio fuit facta per metum ꝛ sic nō valuit sequit̄
q̄ sol⁹ nixus viri vt carnaliter illā mulierem cognosceret non fuit suffi-
ciens ad inducenduꝫ matrimonium de presenti. c. fin. de spon. nec ad
hoc obstat etiā id qd̄ habetur in. c. ad id. eo. titulo quia est casus valde
diuersus. ꝛ cum nō appareat q̄ habuerit dictus Bondi commodita
tem libere inde aufugiendi nō videt̄ ratificasse matrimonium antea
contractum per metum. vt no. doc. in. d. c. ad id. Hec pauca scripsi sub-
mittens correctioni ꝛ suppletioni prestantissimi dn̄i iudicare debentis
mihi maioris et patris obseruandi,

Summarium super consilio. lxxxj.

1 Audiri non debent quorum sua non interest.
2 Per traditionem tranfertur dominium.
3 Ex statu presenti non presumitur in preteritum.
4 Iudex appellationis potest cōfirmare tenutam
5 Ubi sit mentio de cōfine intelligitur de primo proximo ꝛ immediato.

Consilium. lxxxj.

In causa et lite vertēte iter Gasparem fabrum de Bagnacauallo ex parte vna et vgo-
nem magnum ex altera visso processu dicte cause discutien-
dum est que sint partes dominorum iudicum qui intellecta pura fa-
cti veritate habent referre Illustrissimo principi domino Duci Ferra
rie: an dicto Gaspari iusta competat querimonia super narratis in sup
plicatione sua. ꝛ in hoc puto pro intelligentia dicēdorum presupponen
dum esse q̄ primo fuit inuestitus Johānes paulini de anno. m. cccclij.
per generalem commissariū principis habentem mādatū ad dictā in-
uestiturā quā fecit eidē. Johā. de bebulcis centū quinquaginta terre

syluose

siluose vulgariter dicte el vagale posite in territorio Bagnacavalli iu
xta viã abonagis ꝛ fossatum munij ꝛ melentonꝰ ꝛ alios suos ꝯfines.
vt cõtinet̃ in istrumẽto inde cõfecto ꝛ ꝑducto in causa. Scd'o loco fuit
de anno. Mcccclvj. investitus Michael nerij a generali locum tenẽte
ꝑncipis de tornaturis quinquaginta terre siluose in territorio Bagnaca
valli in fundo maserie iuxta ab uno capite mauritiũ nighetũ ab alio
capite iura illustrissimi principis. ꝛ ab vno latere iuxta ioannem pau-
lini. ꝛ ab alio iuxta prefati principis: vt cõstat in instrumẽto ꝑducto in
actis. ꝛ in locũ dicti Michaelis successit dictꝰ Gaspar q fuit investitꝰ
de anno. Mcccclxvj. de dictis quinquaginta tornaturis positis in di-
cta valle masserie iuxta mauritiũ de nighetis mediente via publica cõ
munis ab vno ꝛ aliã viã cõis ab alio ꝛ iuxta christoforum crulamiũ q
successerat in locũ dicti Johãnis paulini quãtũ est ꝑ tornaturis cẽtũ
terre quas emit dictus Christoforus de anno. Mcccclxiij. a dicto Jo-
hãne paulini in fundo vagalis sive aliter diceret̃ ille fundꝰ iuxta Mi-
chaelẽ nerij a latere inferiore ꝛ viam de bonagis a latere masserie ꝛ di-
ctũ Jo. venditorẽ a latere superiori vt cõtinetur in effectu in instrumẽ
tis ꝑductis apud acta. dictus vero vgo magnus successit in residuo di-
ctarũ terrarũ prius cõcessarũ dicto Johãni paulini qꝛ vigore tituli ac-
qsiti a filiabus dicti Johãnis paulini defuncti fuit investitus de anno
Mcccclxix. a massario gñali ex commissione principis qui eum investi
vit de bebulcis centũ terre in loco dicto el vagale iuxta viam abonagis
fossatũ munij melãtonius ꝛ alios cõfines. vt constat ex publicis docu-
mẽtis ꝑductis in causa ꝛ successive examinatis testibus super iure di-
cti vgonis magni. massariꝰ scripsit literas dño capitaneo bagnacaval
li ꝙ inducat vgonẽ in tenutã bebulcarũ centum terre in territorio ba-
gnacavalli in fundo vagallis iuxta fossatũ munij viam de bonagis ꝛ
alios cõfines ꝛ capitaneꝰ ita induxit ꝛ etiã vigore cõmissionis sibi ab
eodẽ massario facte mãdauit gaspari ꝑdicto qđ nõ turbaret dictũ vgo
nẽ in dictis terris positis in fundo vagallis iuxta viã abonagis ꝛ viã
1 de la clara. Modo † stat si nos dicimus nõ esse ꝓbatum pro parte dicti
gasparis qđ tẽpore quo inductꝰ fuit vgo magnus in tenuta dictarũ
bebulcarũ centũ terre in loco dicto el vagale iuxta viã a bonagis ꝛ fos
satũ munij dictus Gaspar possideret eãdem rem vel partem in cuius
possessionẽ fuit inductus dictus vgo seu quod eiusdẽ rei gaspar dñiũ
haberet ꝛ tunc expeditũ est quod dictus gaspar nullã habuit iustam
causam appellationis vel querele qꝛ sua non intererat igitur audiri nõ
debet. l. j. ff. de ap. recip. c. cũ inter. R. seniorem de elec. facit. l. si. C. si per
2 vim vel alio modo ꝛ c. licet episcopus. de prebẽ. in. vj. nec sufficeret † ꝙ
gaspar haberet solũ titulũ dicte rei si non probat̃. quod habuisset pos-
sessionẽ seu traditionẽ per quã dominiũ vel quasi fuisset translatum.
alias autẽ nõ audit̃ petẽs revocari tenutã. vt singulariter decidit Ja.
but. ꝛ Bal. in. l. manifestissimi. in prin. C. de fur. Et non videt̃ esse pro-
batum per dictum gasparẽ qđ tempore factum fuit preceptum per di
ctum massariũ ꝛ inductio vgonis in tenutam per capitaneũ bagnaca
valli ex cõmissiõe massarij gaspar teneret aut haberet aliquã petiã ter-
re quo ad dñiũ vel possessionẽ intra cõfines supra nominatos expres-
sos in investitura facta dicto vgoni ꝛ in cõmissione facta per massarium
dicto capitaneo nec obstat illud qđ deponit bartholinus rusticꝰ ꝛ tho
mas beltramus mauritius righettus sanctes bardolus ser dominicus
de fortolis ꝛ bernardus de mẽgatijs dũ dicũt ꝙ petia terre quã tenet
ꝛ possidet dictus gaspar ꝛ de qua est q̃stio est in fundo massarie iuxta
mauritiũ mediante via ꝛ heredes Johãnis paulini ꝛ iura principis
quia respondeo quod testes predicti non deponũt quod ante videlicet
tempore quo fuit inductus vgo in tenutaꝫ gaspar possideret dictã ter
rã de qua est questio vnde licet gaspar hodie possideret seu tẽpore quo
testes predicti fuerunt examinati. ergo ante possedit scilicet tempore ꝑ
cepti facti per massarium ꝛ inductionis in tenutam quia ex statu pre-
3 senti † nõ presumitur in preteritum quando p̃sens status habet contra
se veritatẽ alicuius precedẽtis status vt no. Old'r. ꝛ Bal. in. l. j. §. si ma
gistratus. ff. de magistra. conue. ꝛ Bal. ꝛ Salyce. in. l. ex persona. C. de
proba. ꝛ Bal. in. l. si qui adulteri. C. de adulte. per illum tex. ꝛ in. l. non
ignorabit. C. ad exhiben. per id quod habetur. l. quarta. ff. de proba.
cum simi. ꝛ constat quod presens status habebat̃ cõtra se veritatẽ ali-
cuius precedentis status quia constat qđ gaspar saltem quãdo fuit in
infantia ꝛ anteꝙ haberet tutorẽ non potuit dictã rem possidere iuxta
l. j. §. adipiscimur. ꝛ. l. quamuis. §. infans. ff. de acqui. pos. ꝛ non videtur
per aliquos testes legitime probatum quod tempore dicti precepti seu
tempore quo vgo fuit inductus in tenutã gaspar ꝑdictus possideret rẽ
de qua in ꝑcepto massarij. ¶ Plus videtur quod etiam si probatum
esset quod Gaspar possederit tempore precepti rem de qua in ꝑcepto
ꝛ in tenuta fit mẽtio tamẽ adhuc videtur quod referendum sit per do
minos iudices dictũ gasparem nõ habere iustam causam querele sal-
tem si terre in quarũ possessionem fuit inductus dictus vgo cõputatis
terris vẽditis per dictum Joannem Paulini dicto Christophoro ci
uilatio nõ excedũt summam bebulcarum centum quiquaginta ꝛ sic
quatenus nõ excedũt dictã quãtitatem bebulcarum cẽtum: quinqua
ginta cõputatis terris emptis per dictum Christophorum non habet
iustã causam querele prefatus Gaspar. patet quia primo fuit facta cõ
cessio a principe dicto Johãni paulini de bebulcis centũ quinquagin
ta ꝙ esset facta cõcessio a principe dicto Michaeli nerij ꝛ successive di
cto gaspari de tornaturis quinquaginta ꝛ prius apprehendit posses-
sionem dictꝰ Johannes paulini ꝙ dicti Michaei nerij ꝛ gaspar ꝛ ꝑ
consequẽs potior debet esse cõdictio dicti Joannis paulini ꝛ cõsequẽ
ter dicti Agonis habẽtis causam ab eo. l. quotiens. C. de rei vendi. l. si
4 ue autem. §. si duobus. ff. de publica. ꝛ ita † etiam in dubio presumitur
prius traditam fuisse rem habenti priorem titulũ. vt singulariter dicit
Jaco. de are. ꝛ Cyn. in dicta. l. quoties. ꝛ Bald. in. l. post sententiam. C.
de sente. ꝛ interlo. om. iu. ꝛ in. c. si facta in titul. si de feu. fue. cõtrouer.
inter do. ꝛ agn. ꝛ in disputatione sua incipiẽte accusatus de vi turbati
ua in vltima charta. ꝛ An. in dicta. l. siue autem. §. si duobus. Et hoc
procedit attento quod pro parte dicti vgonis magni est probatum qđ
dicta petia terre ꝙ tenet Gaspar est in vagali: vt deponũt testes vgo
nis magni maxime testes recepti ex cõmissione dicti massarij: et etiam
alij testes recepti in hoc iudicio ꝑ iudices huiꝰ cause ꝛ presertim Gui-
do farina ꝛ Dominicꝰ ser iudeꝰ ꝛ magister Anthoniꝰ Barbetta. et
deponũt etiam testes vgonis quod terra quã tenet Gaspar est iuxta
viam a bonagis. vt attestat̃ dictꝰ Guido farina ꝛ guido del seraglio
et sic habet demonstrationes cõprehensas in investitura vgonis ꝛ po
sito quod dictus massarius debuisset citare dictũ Gasparem tempore
quo cõmisit tenutam. d. vgoni de re que possideretur per Gasparẽ: ta
3 men iudex † appellatiõis vl' nullitatis aut aliꝰ loco eius subrogatꝰ po
test confirmare dictam tenutam si cõstat sibi ꝙ de novo dãda esset. et
sic ꝙ ille cui tenuta data est iustitiaꝫ foueat. l. absentẽ. C. de accusa. l. j.
iuxta princi. cũ gl. ff. que senten. sine ap. rescin. no. Innocen. in. c. cum
contingat. de of. deleg. ꝛ Bar. in. l. si vt proponis. la prima. C. quomo
do ꝛ quando iudex. ꝛ in. l. j. C. quando prouo. non est necess. ꝛ in. l. si ex
pressim. ꝛ ibi per alios. ff. de app. ꝛ Ant. de bu. in. c. dilecto. de appel.
Ex quibus concluditur ꝙ dictus Gaspar effectualiter nõ habet iustã
causam querele: saltem quatenus dicte terre in quarum possessionẽ im
missus est dictus vgo cõputatis dictis terris emptis per dictum Chri
stophorum nõ excedũt summam bebulcarum centum quinquaginta
terre. vt supra deductũ est. ¶ Quod etiã vltra predicta cõfirmari po-
test. qꝛ dictus Gaspar in supplicatione porrecta per euꝫ principi qua
mediante obtinuit suã investituram narrauit qđ michael fuerat inue
stitꝰ de quinquagita tornaturis terre i fundo masserie iuxta morutiũ
nighetũ mediante via. vt patet in instrumẽto sue investiture. ꝛ in hoc
obrepsit ꝑncipi ꝛ narrauit falsum qꝛ Michael fuit investitꝰ de quin-
quaginta tornaturis in fundo masserie iuxta morutiũ nighetuꝫ absqꝫ
eo quod in sua investitura diceret̃ mediante via. vt patet in instrumẽ-
to investiture michaelis: ꝛ ideo intelligebatur qđ michael eẽt investi-
tus de quinquaginta tornaturis q̃ essent immediate iuxta morutiũ ni
6 ghetũ idest absqꝫ medio vie: qꝛ quando fit mentio de confine † intelli-
gitur de primo proximo ꝛ immediato. l. eũ q Calendis. ff. de v̾bo. obl.
l. boue. §. hoc sermone. ꝛ. l. proximꝰ. ff. de ver. sign. l. iij. §. hereditas. ff. de
suis ꝛ legi. ꝛ ꝑterea Gaspar ex dicta sua investitura nõ põt se funda
re in eo qđ dicit ꝙ terre sue nõ debẽt esse immediate iuxta morutiũ et
sua investitura impetrata per obreptionem sibi nõ suffregatur. l. ꝫ si
hac. §. patronũ. ff. de in ius voc. c. super literis. de rescrip. cum si.

¶ Summarium super consilio. lxxxij.

1 ¶ Opponẽs quod non interuenerit cõsensus domini opponit de iure tertij.
2 Emphyteota nõ cadit ipso iure a iure suo si non soluit canonẽ nisi dominus declaret velle illum esse priuatum.
3 Habens mandatum ad liuellandum dꝫ habere mandatum speciale.
4 Ubi in licentia sunt adiecta illa verba vel circa: intelliguntur arbitrio iudicis.

¶ Consilium. lxxxij.

¶ An si cõcedit̃ alicui possessio talis fundi. xxx. tornaturaꝝ. iuxta ta-
les ꝯfines ꝛ reperiat̃ ꝙ sit plꝰ: veniat illud plꝰ ꝛ an emphyteota cadat
ipõ iure si alienat irreq̃sito dño: ꝛ an si cõcessio a ꝓcuratore facta fue
rit vltra numerũ tornaturarum vitietur concessio in totum an in parte.

In causa et lite vertẽte iter
nobiles viros dñm vguzionẽ ꝛ fratres filios quõdã genero
si equitis dñi Frãcisci forzate ex pte vna agẽtis ꝛ ser Johã
1 nẽ de cuiva ex alia se defendẽtẽ viso ꝓcessu cause ꝑsuppono † esse de iu
re verũ ꝙ cõcessio liuelli facta ꝑ ꝓcuratorẽ dñi Frãcisci ꝑdicti prefato
ser Johãni de dicta possessiõe ꝛ petijs terre cũ ꝯfinibꝰ descriptis in in
strumẽto dꝫ cõplecti oẽs campos qui sunt intra cõfines: qꝛ nõ incepit
cõcedẽs exprimere cõceptũ sue mẽtis ꝑ noia designãtia mẽsuram seu
numerũ camporũ: sed a nominibus designãtibus certã speciẽ vel cor-
pus. ideo dato quod postea subiecerit numerũ mensure id videt̃ eẽ ad
iectũ cau. de mõstratiõis q̃ lꝫ sit falsa nõ vitiat nec facit quin cõfines
attendãtur ꝛ totũ veniat qđ est intra illos. ita cõcludit Oldra. in con-
silio. cxcvij. incipiente in concessione. cuiusdã per. l. si venditor in prin.
ff. de actio. empt. ꝛ ꝑ no. in. l. penul. §. vltimo eod. tit. ꝛ argu. l. si seruus
legatus. §. q quinqꝫ. ff. de lega. primo ꝛ. l. his v̾bis. §. pater de lega. iij.
et ita etiam ꝯcludit Johan. and. in addit. Specula. in titu. de empt. et
vendi. §. sciendũ in fi. ꝛ Pau. de liazar. in cõmen. c. si vẽditor in pe. co.
de emp. ꝛ vendi. ꝛ Bal. in rubrica. C. de ꝯtrahẽ. empt. in. xxij. q. ꝛ Sã-
ly. in. l. ij. eo. tit. ꝛ Pe. de anch. ꝛ Joã. de Jmo. l. c. ꝑ tuas de donati. et
Pau. de cast. in. l. si seruũ. §. si modꝰ. ff. de acti. emp. ¶ Hoc presuppo
sito fundata est itentio ser Johãnis qꝛ posito ꝙ maior numerꝰ cõpre-

hēderet intra dictos ɔfines adeo ꝙ excederet cāpos.xxxij.vel.xxxiiij. tamē quia nihil tenet vltra confines vt etiā agentes in libello fatētur, nō possunt per hoc aliquid petere. ¶ Nec obstat quod licentia nō fuerit cōcessa per dominū. Abbatem sancti Cipriani nisi pro.xxxij.campis vel circa in vna possessiōe ꝛ vna clausura: ꝛ pro duobus alijs campis vel circa in duobus clausuris: quia respōdeo ꝙ procurator domini Francisci concedens si voluisset se restringere ad numerū cāporū ꝛ nō vltra concedere incepisset conceptū sue mentis exprimere per nomina designantia numerū vt fecit domi. Abbas quo casu attenderetur numerus.vt dicto.c.per tuas ꝛ dicto.§.si modus ꝛ.l.si qs. testato.in prin. ff.de lega.primo.ꝛ notāt doct.in locis supra ꝓxime allegatis. Sed dictus procurator incipit cōceptū mentis sue exprimere per nomina denotantia speciem vel corpus cū adiectione confinium per que demonstratur qđ principaliter corpus existēs intra cōfines concedere voluit non autem principaliter numerū.vt iam dictum est. ¶ Et dicta concessio facta per dictū procuratorem domini Frācisci qui tenebat etiā iure liuelli dictas res ꝛ alias plures a dicto monasterio sancti Cipriani.

2 valet etiā si cōcessum esset † vltra cōtenta in dicta licētia vel absqꝫ vlla licentia dūmodo non appareat dictum dominum Abbatem per hoc velle dictā alienationem esse nullā ꝛ bona ipsa ad suum monasterium velle reuocare per id quod habetur in aut.de non alienā.§.scire in verbo volentibus ꝛ in.l.ij.C.de iure emphyteo.in verbo si dominus voluerit ꝛ quod ibi Bar.vbi dicit quod opponens quod non interuenit consensus domini seu ecclesie opponit de iure tertij qđ non ipso iure exclusiuum iuris alterius: sed solum ipsa ecclesia volente ideo non debet audiri.ꝛ no.glo.in.l.ij.ff.si ager vectigal.vel emphyteo.pe.ꝛ Bartol.in.l.ij.ff.de except.rei iudi.ꝛ not.Specu.in titu.de loca.§.nunc aliqua versicu.xlvij.ꝛ Angel.in.§.si vero.in auķ.de nō alienan.ꝛ Bal.in

3 solennibus .C.de rei vē. Et illud qđ dicitur † in dictis locis qđ liuellarius seu emphyteota nō cadit ipso iure a iure suo si nō soluit canonē infra bienniū vel trienniū nisi dominus directi dominij declarauerit se velle illū esse priuatum.habet etiam locum in emphyteota alienam te sine consensu domini.quia isti duo casus a pari ponunť in.c.potuit de loca.hoc in terminis vult Salyce.in.l.fin.in penul.col.C.de iure emphy.vnde dicit Bal.in.l.fi.C.de reuocan.dona.in fin.quod vbicunqꝫ dicimus quod vtile dominium ipso iure reuertitur ad dominū intelligatur si dn̄s velit ꝛ petat.allegat no.in.d.l.ij.ff.si.ager vectigal . vl' emphy.pe. ¶ Non obstat si dicatur quod procurator domini Francisci habens generale mandatū non videtur habere in mādatis facere id quod dominus in spē non fuisset cōcessurus.l.obligatione generali.ff.de pigno.l.j.C.que res pigno.ꝛ quod not.gloss.in.l.j.in verbo nō aliter.ff.de officio eius cui manda.est iurisd.quia respondetur, primo qđ dictus procurator nō habuerit mandatū ad liuellandum, dicitur habuisse mandatū speciale.l.filiusfa.ꝛ ibi not.Barto.in vlti.colum.ff.de donat.ꝛ Bart.in.l.illud.ff.de minor.ꝛ Joan.andr.in.c.qui ad agendum de procura.in.vj.ꝛ Bald.Angel.ꝛ Salyce.in.l.j.C.etiaꝫ per procura.causam in integ.restitu.agi posse.cū suis concordantijs ꝛ sic non sumus in mandato generali sed in speciali. ¶ Secundo respondeo qđ si nos vellemus dicere qđ dicta concessio nō valuerit ratione defectus mandati eo quia nō intelligatur habuisse mādatū ad liuellandū saltez vltra triginta quatuor campos vel circa: dico quod cū non constet qui sint illi campi in specie qui magis videantur includi in concessione ꝛ q videantur excludi quod, tū ratione incertitudinis tū etiam quia recipiens seu conductor nō fuisset recepturus vnā petiā terre pro parte tatū ꝛ sic de singulis petijs terre merito si plus datū est quam dari debuerit deberet in totū vitiari.ita probatur in.l.si nō sortē.§.si centum.ff.de condi.indebi.ꝛ ibi singulariter declarat Bar.ꝛ Bal.in.l.certi cōdictio §.quoniā.ff.si cer.pe.ergo est impossibile actorē obtinere qui petit rescindi pro parte tantū.

4 ¶ Insuper aduertatur † qđ in licentia sunt adiecta illa verba vl' circa: que intelligūtur arbitrio iudicis.vt no.per docto. post glo.in.l.ꝛ si post tres.ff.si quis cau.ar.l.j.ff.de iure deliberan.ꝛ clare not.Angel.in consilio.c.xxiij.incipiente visis petitione ꝛ responsiōe. vnde iudex debet arbitrari quod etiā dato ꝙ res esset.vt in libello dicitur,tamen istud fuisset cōcessurus etiam abbas si petitum fuisset: quia absqꝫ eius preiudicio hoc fiebat.vt ex inspectione licentie patet: vnde pro concesso haberi debet.vt per gl.in.l.tale pactum.§.fin.in glo.fi. ad fi.ff.de pac.cum si.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxxxiij.

1 Emphyteosis ecclesie no trāsit ad alios quā ad descendentes.ꝫ.
2 Verbum heredibus: intelligitur de his qui succedunt de iure ciuili.
4 Dispositio posita in.l.quoties.C.de rei vendica.nō habet locum nisi in contractibus laicorum.
5 Subsequens mandatum an reuocet primum.
6 In iudicialibus sicut aduersarius fuit certificatur de mandato ita debuit certificari de reuocatione.
7 Ecclesia tenetur soluere melioramēta vel pati quod edificia diruantur

¶ Consilium.lxxxiij.

An emphyteosis ecclesie trāseat ad hr'des extraneos ꝛ: posito ꝙ nō, an debeat extraneus inuestiri contradicente ecclesia: ꝛ an per mādatū secundū tollatur primū: ꝛ an requirať notificari reuocationē mandati

In causa et lite vertēte inter Antonium quōda Bartholomei de benadomatis ex pte vna appellantem ꝛ prepositum cōsortij presbyterorū porte stenij ciuitatis Bononie nomine dicti consortij appellatum ex altera. viso pcessu dicto ꝛ h is que copiose ꝛ elegāter in iure deducta sunt p clarissimos dominos aduocatos vtriusqꝫ ptis. Sētio ꝓcul dubio bene fuisse iudicatum in fauorem dicti cōsortij ꝛ male appellatuꝫ ꝓ parte dicti Antonij maxime ex infrascriptis: quia cū dictus Antoni⁹ nō esset de descendētibus heredibus Jacobi masolini aut Laurētij quondam florentij dicti Jacobi masolini non potest dictus Antonius ptēdere ad eū transiuisse vtile dominium dictarum rerū emphyteoticarū ex persona dictorum Jacobi vel Laurentij: posito quod de locatione in emphyteosim facta dictis Jacobo vel Laurentio probaretur quia

1 † huiusmodi emphyteosis nō trāsit ad alios ꝙ ad descendētes heredes fm veras ꝛ cōmunes conclusiones per id quod habetur in.§.emphyteosim in auť.de nō alie.ꝛ not.gloss.reputata singularis in.l.etiā ꝛ ibi sequitur hoc Barto.ff.solu.matri.ꝛ Specu.in titu.de loca.§.nūc aliqua.versi.cxiij.ꝛ Barto.in.l.si tibi decem.§.si pactus.ff.de pac.ꝛ in l.si patroni in princi.ff.ad trebel.ꝛ.l.gallus.§. quidā recte.ff.de libe.ꝛ posth.ꝛ in.l.quod dicitur.ff.de verb.oblig.ꝛ Joan.andr.in capitulo in presentia.de pbatio.ꝛ i addi.Specu.super dicto versi.cxiij.ꝛ Bal. in autenti.defuncto.C.ad tertul.in principio.vbi ita intelligunt id qđ habetur in.§.licētiam in auten.de aliena.ꝛ emph.scilicet qđ possit fieri cōcessio in perpetuum scilicet quo ad descendētes.ꝛ istā opinionem etiam quātum ad casuꝫ nostrū sequiť etiā Bal.in.l.alterutrum.C.de fideicō.ꝛ in.l.scđa.C.de suis ꝛ legi.ꝛ in.l.assiduis in fi.C.qui potio.in pigno.habe.ꝛ in.l.vsufructu.ff.sol.matrimo.ꝛ in.l.fi.i sexta oppo.C.de heredi.instituē.ꝛ dicit Joan.de Imo.in.l.ex facto proponebať.ff.de heredi.instituen.ꝙ ista est cōis opinio.ꝛ ideo in iudicādo nō est ab ea recedendū: vt tradiť i locis vulgarib⁹.ꝛ lꝫ nōnulli teneāt ꝙ possit trāsire ad extraneos heredes attēto ꝙ potest res ecclesiastica pleno iure alienari interueniētibus causis legitimis ꝛ solenitate debita.vt.xij.q.ij.in capitulo sine exceptione.ꝛ in capitulo secūdo.de rebus eccle.non alienan.in.vj.ergo etiā dꝫ posse quo ad vtile dominiū alienari ꝛ transferri.argu.c.an lꝫ.de regulis iuris in sexto.tamē hoc proposito nō hꝫ obstare: quia illud posset procedere quando talis concessio esset facta p habētē potestatē talē alienationē faciendi ꝛ actum fuisset ꝙ trāsiret in quoscunqꝫ heredes extraneos ꝛ interuenissent cause ꝛ solēnitates necessarie in plena alienatiōe alias fieri non potuisset .vt in.c.nulli.de rebus eccle.no alienan.ꝛ declarbit Jo.de imo.in.d.l.quod dicitur ꝛ ita salua notata p Bar.in auten.ꝑpetua cū si.C.de sacrosanc.eccle.lꝫ non apparet ꝑdicta interuenisse igitur ꝛc.ꝛ p hoc apparet qđ si vltra verbum heredib⁹ adiectū fuerit etiā verbū ꝛ successorib⁹: in dicta inuestitura antiqua, tamē nō poterat transferri in aliū extraneum nisi seruata solēnitate reqsita in plena alienatiōe vt ex ꝑdictis patet.ꝛ expresse not. Joan.de Imo.in.d.l.quod dicitur in pe.col.iunctis notatis per eū ibi

2 in.xv.col.naꝫ † verbum heredibus.intelligitur de his qui succedūt de iure ciuili ꝛ verbum successoribus intelligitur de his q succedūt iure ꝑtorio.l.stipulatio ista in prin.cū gl.ff.de verborum obli. ¶ Nec dicatur

3 quod posito † quod dicta emphyteosis virtute antique inuestiture trāsiret ad dictū antoniū tamē debuit potius inuestiri quam alius per dictum consortiū p ea que habenť in.l.j.§.permittitur cū ibi no.p Bart. post gl.ff.de aqua quoti.ꝛ esti.ꝛ in.l.j.ff.de priuileg.credi.ꝛ per Bar.in l.si mihi ꝛ Titio.ff.de verbo.oblig.cū simi.qꝛ posito qđ illa decisio esset vera qā tamen plurimi impugnāt, tamē illa nō procedit qñ res desijt esse integra vt qꝛ res iam sit in aliū distracta put in ꝓposito nostro ita cōsuluit Ludouicus romanus in cōsi.lxx.incipiente in christi noīe.viso themate ꝛ questione suprapositis ꝛc.ar.c.j.de natu.feu.ꝛ.c.quāuis.de rescrip.in.vj.ꝛ benefaciunt notata p gl.ꝛ Bar.in.l.gallus.§.ꝛ qđ si tātum.ff.de libe. Dicit † etiam romanus in dicto consilio quod dicta decisio Bartol.de qua in.d.§.permittitur non procedit in concessione in emphyteosim facta ab ecclesia per id quod signanter voluit Hostien. ꝛ Joan.andr.in.c. continebatur de his que fiunt a prela. in quātū singulariter volūt quod dispositio posita in.l.quoties.C.de rei vendi nō habeat locum nisi in cōtractibus laicorum non autem clericorū vel ecclesie qꝛ in illis potius ius habebit ille qui primo habet titulum quam ille qui secundo habuit titulum ꝛ prius traditionē.ꝛ hoc etiā voluit Joan.de Imo.in.c.penul. de postulat.prelat.quia secundū eum decisio Bartol. in dicto.§. permittitur cum simi.fundatur in dicto.§. permittitur ꝛ in alijs iurib⁹ ibi allegatis per Barto.ꝛ non probatur aliquo iure canonico ꝛ lex ciuilis non est seruanda ad preiudiciū ecclesiarū nisi sit a canone approbata. c. que in ecclesiarū.de constitu.ꝛ no.archidia.x.distinctio.c.j.ꝛ Joan. an.in.c.fi.de solu.ꝛ alij doct.in.c.ecclesia sancte marie de cōsti. ¶ Preterea dictus Antonius in presenti causa protestat⁹ est cōsortio si volunt emere ab eo suum vtile dominium pro certa quantitate quā dicit se ab alijs inuenire debeant eā sibi dare pro suo vtili dominio ꝛ sic presupponit se habere vtile dominiū ꝛ esse inuestitū ex inuestitura sibi facta vt dicitur per dominū Dominicū vt syndicū dicti cōsortij non autem protestať consortio quod debeat eū inuestire iuxta no.per Bart. in dicto.§.permittiť nec etiā appelauit ab actu cessiōis facte Joan. ni de

ni de malchiauellis per ecclesiam vt requerit Bartho.in.d.§.ꝑmittit.
z sic non sumus in casu tradito per Barto.ibi fuit etiam aliter respon
sum notabiliter in allegationibus clarissimi domini aduocati cõsortij.
¶ Unde principaliter videndum superest: an inuestitura z cõcessio di
cto Anthonio facta per dictũ dñum dominicum tanquã m sydicuz
consortij preferatur alienationi prius facte per syndicos eiusdẽ cõsor-
tij dicto Johãni de malchiauellis z in hoc ꝯcludo preferẽdũ esse alie
5 nationẽ factam Johãni de malchiauellis quia † mandatuz generale
quod habebat domnꝰ Dominicus ad locandũ z reuocãdum fuit re-
uocatum per subsequens mandatum factũ eidem dño Dominico z
domino Anthonio z domino Johanni de rotis presentibꝰ z acceptã
tibus ad vendendum z ad locandum ad affictum z francandũ dicto
Johãni de malchiauellis bona de quibus est questio.l.si quis cũ ꝓcu
ratorio.§.fina.ff.de procura.c.non iniuste.eo.tit.vel posito etiam quod
nõ esset reuocatum primum mandatum per secundum tamen cum se-
cundi procuratores fuerint prius executi secundũ mandatũ quã dom
nus Dominicus fuerit executus primum mandatũ, sequitur quod po
tior fuit conditio ipsorũ syndicorum preocupantium z preuenientium.
l.pluribus.ff.de procura.z dicto.c.nõ iniuste.z.c.si duo.de procura.in
vj.z per hoc patet nihil ad rem facere id quod contra consortiũ allega
tur pro parte dicti Anthonij dicẽtis qd ad hoc vt induceret̃ reuoca
tio mandati dicti domni dominici requirebat̃ quod publice notificare
tur talis reuocatio mandati vniuersaliter dicto dño dñico. per.l. sed
si pupillꝰ.§. proscribere.ff. de institor.z per not.per Inno.in.c. ex par-
te decani.z ibi Johã.de Imola.de rescript.quia dico ꝙ etiã si nõ fuis-
set reuocatũ primũ mandatũ domni dominici satis est qd ipsemet do
mnus dominicus z socij vigore secũdi mandati prius executi sunt id
quod in secuudo mãdato speciali continebatur quã fuerit facta execu
tio eius quod vigore primi mãdati generalis executus est dictus dom
nus dominicus per predicta.z bene facit id quod no.Johã.and.in di
cto.c.continebatur. Preterea respõdeo ꝙ illud quod dicitur oportere
reuocationem mandati vniuersalis publice notificari z nõ sufficere qd
notificet̃ procuratori: hoc procedit quãdo quis esset prepositus alicui
negotiationi certi z determinati loci: vbi debebat negotiatio illa exer-
ceri nã tunc potest in loco illo publice notificari de reuocatione: sed vbi
non est certus z determinatus z silr non est certa ꝑsona que ex tali re-
uocatione ledi possit: tunc nõ requirit̃ vlla publica notificatio reuoca-
tionis mandati: ita determinant Barto.z Bald.in.l.vnica. C de satis
dan.per id quod habetur in.l.si dictũ.§.pe.z fi.ff.de euictio.z idem di-
cit Bald.in.l.si procuratorẽ in vlti.colum.ff.de procura.z Joã.and. z
alij communiter post eũ in dicto.c.ex parte decani.de rescript.z Cy. in
l.mandatũ.C.manda.z dicit Johã.de Imo.in.d.c.ex parte decani.ꝙ
quãuis posset dici ꝙ deberet publice intimari reuocatio ꝑ dictũ.§. p-
scribere tamẽ ꝺm eum communiter tenetur opi.cõtraria a qua vt con-
stat non est in iudicando recedendum.z dico dictam cõmunẽ opi. etiã
in puncto iuris meo iudicio esse verã: quia dictus.§.proscribere. loqui-
tur quãdo quis erat prepositus ad negotiationẽ exercendam in certo
z determinato loco alias secus.z ita declarat Bar.z Bal. i.d.l.vnica
C.de satisdã.z Bal.in.d.l.si prouocatiõe.quãuis Jo.de Imo.in.d.c.
ex parte decani mentionem non faciat. Sed ita est ꝙ mandatuz ꝑmo
cõcessu in dicto dño Dominico nõ est restrictuz nec coarctatũ ad cer
tum z determinatum locũ: ideo nõ suberat: vnus locus magis ꝙ aliꝰ
in quo deberet fieri publice dicta notificatio: ideo tũc non requirit̃ no-
6 tificatio.z ista est veritas si bene inspiciatur. ¶ Minus † etiam obstat
id quod not.glo.in.c.ij.in verbo reuocari.de procur.in.vj.que vult ꝙ in
iudicialibus sicut aduersariꝰ fuit certificatꝰ de mãdato.ita debuit cer
tificari de reuocatione: z quod dictus Antonius qui fuit certificatus
de mandato dñi Dominici qñ eũ inuestiuit debuit etiam certiorari
de reuocatione: quia dicitur ꝙ tempore reuocationis non erat adhuc
dictus Antonius factus aduersariꝰ.qꝛ nulla inuestitura sibi facta fue
rat z quãdo sibi facta fuit: iam erat facta alienatio in dictuz Johãnẽ
z tẽpore dicte alienationis non erat certus aduersarius dictꝰ Antho-
nius occasiõe sue inuestiture cũ nullam haberet: sed in loco in quo lo-
quitur gl.in.d.c.ij.iam ꝓcurator fuerat in iudicio cum aduersario: ideo
si postea reuocet mandatum debet notificari aduersario qui erat cer-
tus: qꝛ vigore illius mandati secũ litigatum erat. ¶ Preterea dato ꝙ
mandatũ dñi Dominici non esse reuocatum non curo: quia dñus
Dominicus solus vigore pleni mãdati non potuisset vẽdere: quia ad
hoc nõ habebat mãdatum: sed dicti tres syndici secundo loco ꝯstituti
ad vendendum bene potuerunt illud facere vt fecerunt. ¶ Circa aũt
vnũ quod dicitur de meliorametis z edificijs predictis.vcꝫ ꝙ ad dictũ
Anthoniũ vt heredez spectat directum z vtile dominium edificiorum
ex forma instrumẽti cõcessionis facte dicto Jacobo etiã si emphyteo
sis esset finita.z per no.ꝑ Bal.in.c.j.§.si vasallus.in tit. hic finitur lex.
nõ videret̃ de hoc oportere in hoc iudicio discutere: qꝛ Anthoniꝰ pro-
testatus est tanꝙ emphyteota iuxta.l.fi.C.de iure emphy.z i.c.potuit
de loca.z ex ꝑdictis patet ꝙ nõ est emphyteota.igit̃ bene pronunciatũ
est ius ꝓstãdi sibi non cõpetere.z suã inuestiturã non tenere z super
dicta inuestitura est disputatũ.est verũ ꝙ verba antiqua inuestiture di-
cti Jacobi nõ vidi.qꝛ eã nõ inueni in ꝓcessu z fortasse nõ fuit ꝓducta
ꝑ dictũ Anthoniũ: lꝫ vt dixi nõ releuat quo ad istud ꝓpositũ dicta in
uestitura inspecto eo ꝺ quo est litigatũ. ¶ Respõsuz est etiã optime ꝑ
dñm aduocatũ cõsortij ꝙ posito ꝙ antiquꝰ emphyteota cõstruxisset
aliqua edificia vel meliorametã de quibꝰ tamẽ nõ constat in processu
esse liquidatũ tñ solũ vtille dominiũ habuisset.vt declarat Bar. in.l.j.
§.j.ff.de superfi.cũ suis ꝯcordantijs.sed circa istud nõ insisto: tñ qꝛ ad
ꝑsens nõ expedit vt dixi: tñ qꝛ vba instrumẽti antiq nõ habeo. ¶ Et
7 posito ꝙ † facta fide q̃ sint edificia z meliorametã facta ꝑ Jacobũ et
eius heredes teneat̃ ecclesia vel pati ꝙ edificia diruãtur z exportẽtur
vel soluere meliorametã.vt dicit dñs aduocatus iuxta ea que habent̃
in.d.§.si vasallꝰ.z per Bal.in auť.excipitur.C.de bonis q̃ lib.z in.l.ij.
C.de rei vẽ.z in.l.fi.§.emptori.C.cõ.de le.tñ ad hoc nõ tẽdit ꝓtestatio
sua: nec ꝑ hoc sequitur ꝙ possit allienare ipsa edificia z dominiũ trãs
ferre: imo sequitur contrarium ꝑ que apparet partes dñi iudicãtis esse
in pronũciãdo bene iudicatũ z male appellatũ. Itẽ qꝛ cũ dictꝰ antho.
nõ fecerit cõstare cõsortio ꝙ ipe vel autores sui fecerũt illa melioramẽ
ta de quibus in ꝓtestatione talis ꝓtestatio nõ arctauit.nec arctat cõ-
sortiũ.l.nomẽ.C.que res pigno.obliga.pos.in clemẽ.causam.de elect.
z no.Bar.in.§.morte.in tertia questiõe principali in principio cum si.

Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.lxxxiiij.

1 Contra scribentem standum est.
2 Licet in scriptura priuata non requirat̃ dies tñ falit in libro rationũ.
3 In quibuscunqꝫ dispositionibꝰ magis attenditur mens ꝙ verba.
4 Generalia debent intelligi vt nõ cõtrarientur libello.
5 Non sequitur nõ est cõquestus ergo consensit vel aprobauit.

¶ Consilium.lxxxiiij.

¶ Pro Raynaldo biuilaqua.

IN cã comitis raynaldi
agẽtis ad restitutionẽ ducatorũ trecentorũ ꝯ michaelẽ
de ariẽtis viso puncto z facti narratiõe z his q̃ egregie
scripta z allegata sunt ꝑ dñm aduocatũ comitis Ray-
naldi: videt̃ qd fundata sit intẽtio ꝑ libros dicti michaelis i qbꝰ appa
1 ret comitẽ Raynaldũ esse creditorẽ dicte summe qbꝰ † ꝯ scribẽtẽ stã-
dũ ẽ.l.publia i fi.ff.depo.l.qdã.§.nũmularios cũ gl.z ibi doc.ff.de edẽ.
z plene tradit Bar.i.l.admonẽdi.ff.de iureiurã. z in.l. nuda ratio.ff.
de dona.cũ simi.vñ si qua difficultas est solũ videt̃ superesse circa enerua
dam ꝓbationẽ scripture dictoꝶ libroꝶ in quantũ in eis cõtinetur qd
comes Raynaldꝰ dare debet michaeli ducatos trecẽtos q̃s ipse mi-
chael soluit philippo cestarello nomine illustris dñi gutoni pro vna
cõpositione facta inter dictũ dominũ gutonũ z comitem Raynaldũ
de qua cõpositione dixit cõstare per instrumentũ rogatum per Jaco-
bum de vincẽtijs ꝓ terris sechi prouall'.i dicta scriptura facta sub die
xxvj. Januarij anni.m.cccclxxj.ad quã videt̃ posse responderi ꝙ quã
uis libris [illegible]rcatorũ approbatis ꝑ dominos cõsules mercatorũ z cõ-
cilium i[illegible]icie ex forma statutorũ fides dari deberet tñ in proposito
nõ vid[illegible]ur quod approbari debeat ꝑ cõcilium iustitie in dicta parti-
cula qꝛ cum iam mandasset comes Raynaldus michaeli qd nõ debe
ret soluere pecunias ꝓ dicta cõpositione philippo cesterallo nec inde
scripturam vllam facere qꝛ volebat adesse z dicto mandato assensit di
ctꝰ michael vt ꝓbatur ꝑ duos testes z probatum est etiam ꝑ duos te-
stes quod dicta die.xxvj. Januarij nõ interfuit dictꝰ comes Raynal
dus dicte scripture nec dicte solutioni qꝛ erat alibi ꝑ totã illã diẽ iuxta
l.optimam.C.de cõtrahẽ.z cõmit.stipu.z.c.ex tenore de testi.nec etiã
dictꝰ michael illa die fuit i loco vbi erat dictꝰ comes Raynaldꝰ. igit̃
si oblitꝰ fuit michael de mãdato sibi facto ꝑ comitẽ Raynaldũ et fi-
nes illiꝰ nõ seruauit nõ debet h' cedere ad iacturã comitis Raynaldi
sed ipsius mandatarij.iuxta.l.diligenter.ff. mand.z.c.cũ olim de offi.
deleg.z nõ debebat approbari scriptura cui obliuio vl' error scribentis
causam dedit.l.errore z.l.ambiguitas.C.de testa. z si diceret̃ fortasse
alio die ante ꝯsensit comes Raynaldꝰ qd michael solueret dictos tre
cẽtos ducatos licet postea eos soluerit die.xxvj. Januarij z ea die scri
2 pturã solutionis fecit.respondeo † quod licet alias in scriptura priuata
non requiratur dies.l.cum tabernaꝫ.§.idem quesijt.ff.de pignor.ta-
men fallit i libro rationũ.l.j.§.editiones versi. rationes z ibi no. An-
gel.ff.de edẽ.z notat Johã.and.in addi.specu.in tit.de insti.edi.§.nũc
dicendũ in secũda vel tertia colum.z Bal.in rubr.C.de fide instru. in
xv.colum.in.versi.viso de scripturis zc.z Ant.de bu.i.c.de fide instru.
ergo debuit inscribi dies quo prestitus fuit consensus ꝑ dictum comi-
tem Raynaldũ z de eo cõsensu prestito sub sua die debuit fieri mẽtio
et actꝰ solutionis: etiã debuit sub sua die describi qꝛ aliter nõ põt bene
de ꝟitate cõstare. ¶ Preterea z secũdo si mãdatũ fuit ꝑ comitẽ Ray
naldũ michaeli qd non solueret nec aliquã scripturã faceret nisi ꝑsente
Raynaldo.ergo nõ potest dici qd seruatum fuerit mãdatum si solutio
facta fuit in absentia comitis Rynaldi. Preterea dicta scriptura non
cõtinet verisimilitudinem z sic nõ caret suspitiõe iuxta id quod habe
tur in.c.qꝛ verisimile de presump.z in.l. ob carmen.§.fi.ff. de testi .nam
precesserat conuentio inter dictũ dominũ gutonum z Raynaldũ ꝙ
si concessio facienda ꝑ dominũ gutonũ Raynaldo nõ approbaretur
autoritate apostolica: dictus michael de ariẽtis deberet reddere depo
sitũ dicto Raynaldo vt patet i publico instrumẽto: ergo nõ ẽ putãdũ
qd voluerit Raynaldꝰ in sui preiudicium istam compositionẽ immu-
tare.ar.c.super hoc.dẽ renũ.z.l. cum de indebito i principio. de probat.

¶ Nec obstat etiam si diceretur quod illud mandatū non fuit factum quo ad istam summam trecentorū ducatorū: sed quo ad summam ducentorū ducatorū pro qua dictus Comes Raynald⁹ dixit dicto Michaeli verba in effectu. Michele voi ve chamareti per mi vno deposito de ducento ducati per vna compositione che io ho facta cum misser Gutone la qualle devenēdo ad effecto voi havereti a pagare li dicti ducati ducento per mi a Philippo Cestarello e nō venēdo ad effecto voi me havereti a restituire li dicit dinari ⁊ Michael respondit: Io ho a fare altre facende cō Philippo e nō faro altra scriptura che voi el sapereti. ⁊ dictus Raynald⁹ dixit: anche nō li pagati e nō ne fati scriptura alcuna ne mēte che io ce voglo essere p̄sente. ⁊ Michael respōdit in bona hora ⁊c. vt ꝓbāt dicti duo testes ⁊ nō apparet ꝙ dict⁹ Michael aliter habuerit in depositū aut confessus fuerit recepisse dictos ducatos ducentos ⁊ sic quod isti trecenti ducati sint illi de quibus actum et conuentū est inter dictos Raynaldū ⁊ Michaelē: q꞉ respōdeo ꝙ cū in conuentione facta inter Raynaldū ⁊ Michaelē fuerit expressa cā s. pro dicta cōpositione facta cum domino Gutono eadē causa ꝯpositionis contineatur in scriptura solutiōis trecentorū ducatorū presumitur idētitatis ⁊ non multiplicatio: non obstāte diuersitate summe. l. litis quos in principio. ff. de alimētis ⁊ ciba. legatis. Benefaciunt notata p Bar. in. l. triticū. ff. de verborum obliga. ⁊ in. l. quinquaginta ff. de

3 probatio. ¶ Preterea † in actib⁹ ⁊ disputationib⁹ quibuscūqꝫ attēdit magis mēs ꝙ verba. l. iij. C. de libe. preter. c. in his. ⁊ c. intelligentia. de ver. signifi. si igitur Raynald⁹ mādauit ꝙ illos ducētos ducatos Michael non solueret nisi ipso presente ⁊ nisi effectū sortiretur compositio facta cum dño Gutonio eadē ratione ⁊ maiori apparet mētē Rainaldi fuisse ꝙ non solueret trecētos ducatos. nā in mādato quāuis sit stricte iterpretandū tñ fit extēsio de vno casu ad alium ex idētitate rōnis.

4 vt est tex. no. in. l. fi. §. fi. ff. mād. ¶ † Nō ob. ꝙ cōfess⁹ fuerit Raynald⁹ Michaelē esse bonū fidelē ⁊ veridicū cāpsorē. q꞉ respondeo ꝙ ista verba sua in genere ꝓlata debēt intelligi taliter ꝙ non ꝯtrarientur libello ⁊ aliis prius in specie assertis in ꝓcessu ꝑ parte dicti Rainaldi. vt notabiliter cōcludit Petr. de anch. in cōsi. ccliij. al's cclvj. incipiente in christi noīe ꝙ donatio de qua queritur ⁊c. ⁊ sic debet dicta cōfessio intelligi saluis predictis. ¶ Preterea licet errore vel obliuiōe ita fecerit propter negotiorum multitudinem non per hoc est quin debeat reputari bonus ⁊ fidelis mercator. q꞉ hoc non propter infidelitatē cōtingisse dicitur. sic etiam videmus ꝙ in iudice ordinario propter multitudinem negotiorum presumitur error vel obliuio. c. cum olim. de re iudica. not. Bar. in. l. quod iussit. de re iudica. ¶ Nō ob etiā ꝙ dicatur esse ꝑ duos testes probatum qualiter Raynaldus sepi⁹ intrauit fundicū Michaelis ⁊ vidit libros ⁊ rationes cum Michaele ⁊ nunquam de his cum Michaele conquestus est: quia respondetur primo ꝙ vt verbo fertur dicti testes non deponūt quod dicta particula continens solutionē trecentorū ducatorum factam Philippo fuerit ostensa. ⁊ sic de necessitate non cōcludit vt oportet. l. neqꝫ natales. C. de proba. c. in presentia. de probatio. ¶ Preterea † nō sequitur nō est conquestus. ergo consensit

5 vel approbauit. quia in his que preiudicialia sunt tacens nō videtur consentire. l. filiusfa. §. inuitus. ff. de ꝑcu. l. q vas. §. vetare. ff. de fur. Nō obstat etiam illud quod dicitur deponi per vnū testem de quodaꝫ bulletino manu Michaelis delato ꝑ famulum Raynaldi nomine Raynaldi. vt dicitur in themate. quia hoc non releuat cum testis ille sit singularis ⁊ deponat de eo qđ audiuit a Raynaldo absente dicto Michaele. c. lꝫ cām. de proba. l. fi. ff. de interrogo. actio. l. certum. §. si qs absente. ff. de confessis iunctis. no. per gl. ⁊ Doc. in. l. fi. C. famil. hercisc. cū si. Cetera suppleāt excellentissimi domini iudicantes librato processu quo in presentiarum careo.

¶ Summarium super consi. lxxxv.

1 ☞ Probatio incerta ⁊ obscura non releuat.
2 Statutum ꝙ stetur relationi: intelligitur de ea que est liquida.
3 Iudex nō debet repetere notariū vt aliter declaret dictum suum.
4 Confessio extra iudicium facit semiplenam probationem.
5 Res separata a solo: dicitur pertinere iure dominij.
6 Ius superueniens actori pendente iudicio: conualidat iudicium.
7 Testis deponens de alio loco non dicitur legitime probare.

¶ Consilium. lxxxv.

IN causa mota cōtra cōmune castri franci contra quod est intentata conditio ex statuto sub Rubrica de emendatione damnorum datorū a quibus ignoratur: mihi videtur cōmune esse absoluendū principaliter q꞉ statutum predictum loco probationis disponit mittendū esse per dñm potestatem vnum ex notariis suis pro informatione: cuius relatiōi stari debeat. Et vt verbo fertur retulit inuenisse quod incendium ⁊ cambustio fuit de curribus quadraginta gurbe absqꝫ eo quod dicat ꝙ fuerit gurba frumenti vel spelte vel ordei aut alterius generis. vnde proba

1 tio † hec incerta ⁊ obscura non releuat adeo quod iudex aliquo modo ex ea se fundare nō potest. c. in presentia. de ꝓbatio. l. pomponius scribit frumentū. §. fi. ff. de rei vendi. l. neqꝫ natales. C. de probat. Et dato

2 † quod statutum dicat quod stetur relationi: intelligitur de ea que est liquida clara ⁊ legitima seu idonea. vt in. l. iij. iuncta glo. ⁊ ibi no. Bal. C. de fide istru. ⁊ iure haste fisca. lib. x. ⁊ iij. l. ij. §. qđ ait ⁊ ibi nota. Bal. per illum tex. ff. qui satisda. cogā. l. j. cū glo. ⁊ ibi expresse Bal. C. de fide istru. in quibus locis dicunt prefati docto. in casu fortiori videlicet quod quando statutum dicit quod contra magnates quelibet ꝓbatio sufficiat: intelligitur de probatione legitima ⁊ idonea. bene facit. l. ij. ⁊ qđ ibi no. Bar. C. de sentē. que sine cer. quantita. ⁊. quod no. Bar. in. l. j. in princi. ff. de eden. ⁊ in. l. proinde. §. notādum. ff. ad legem aqui. vbi dicit quod licet statutū disponat quod instrumentū habeat executionem paratam: intelligitur si est liquidum ⁊ clarū alias nō. vt etiaꝫ no. Bal. in. l. apertissimi. C. de iudi. ⁊ in. l. cū testamento cum simi. C. de

3 testa. manu. Et si pars aduersa † petit quod notarius repetatur. iudex non debet repetere dictū notarium vt aliter declaret dictum suum cū eius relatio fuerit publicata q꞉ subesset timor subornationis ita not. gl. in auten. de testi. §. penul. in gl. magna. ⁊ gl. in. c. in presentia in verbo dubium de ꝓbat. ⁊ in. c. per tuas de testi. ⁊ doct. vbiqꝫ sequutur. ⁊ tanto magis procedunt predicta quia in instructione mihi data presupponitur quod in processu est facta mentio qđ in dicto loco erat gurba

4 diuersorum generum bladorum. ¶ Ex alio capite † etiam absolui dꝫ dictum cōmune quia presupponitur quod quidam Ioānes cōfessus est pendente iudicio ⁊ cum iuramēto suo quod ne quis indebite accusaretur aut argueretur de dicto incendio qđ ipse fuerat ille qui dictuꝫ incendiū commiserat que confessio etiam extra iudicium facit semiplenam ꝓbationē etiam absente parte. vt no. in. l. capite quito. ff. de adul. ⁊ in. c. fi. de successio. ab inte. ⁊ per Bartho. in. l. admonendi. ff. de iure iurā. ¶ Et vltra hoc dicitur esse probatum ꝑ vnū testem quod ille Ioannes fuit ille qui dedit dictum damnum ⁊ sic talis testis facit aliam semiplenam probationem que iūgitur cū dicta alia semiplena probatione. vt in dicto. c. fi. de successio. ab inte. ⁊ no. Bar. in dicta. l. admonēdi in. xij. colum. ¶ Fortius dicit Bal. in Rubri. C. res inter alios acta quod illa confessio facta absente parte quando est facta cū iuramēto vt in casu nostro tūc operatur idem acsi fuisset facta ꝑte presente ⁊ sic habet vim plene ꝓbationis per id quod not. prima. q. vij. in. c. quoties cordis. ⁊ no. etiam ꝑ Bal. in auten. sacramēta in vltima colū. C. si aduer. vendi. nec putandum est aliquem voluisse se contra veritatem illaqueare laquelo periurij ⁊ obligationis pecuniarie tam ciuilis quā criminalis contra veritatem. l. fin. C. ad legem iuliam repetundarum. ergo sumus in casu statuti disponentis quod si commune probauerit de eo q damnū dederit absoluatur. ¶ Et posito qđ dictus testis in depositione sua diceret se nescire aut ille Ioānes esset grossus vel longus ꝑ hoc non infringitur dictum eius quia satis est quod eum cognouerit ⁊ ꝑ aliquas notas demōstratiōes declaret quis ille fuerit. vt puta ꝑ duas demonstrationes vt per nomen ⁊ prenomen ita dicit Bar. in. l. fi. ꝓpe

5 finē principij. C. de iure delib. ¶ Aliud insuper obstat dicto agēti † q꞉ insolidum suo nomine egit ⁊ probatur quod dicta gurba spectabat ꝓ dimidia ad colonum partiarium ⁊ attento quod iam fuerat per colonum separata a solo erat sua iure dominij. l. si seruus communis. §. locaui cum ibi notatis. ff. de fur. ¶ Nec obstat si diceretur quod pendēte iudicio colonus confessus est gurbam insolidū pertinere ad agēteꝫ

6 ex causa certi debiti quia respondeo † ꝙ ius superueniens actori pēdēte iudicio non conualidat iudiciū. l. nō potest. ⁊ ibi not. ff. de iud. c. abbate sane. de re iu. li. vj. ¶ Deniqꝫ in petitiōe concluditur ꝯtra cōmune vt cōdēnetur in quantitate corbiū. cccc. frumenti ⁊ nō est probatuꝫ de certa quantitate frumēti aut bladi qđ esset in dicta gurba. ⁊ sic al'a rōne apparet probationem non concludere ad petita nec ad aliquam certā quātitatem frumēti: quinimo fertur esse probatum per testes cōmunis quod illo anno communiter ex vno curru gurbe frumēti de illa villa nō percipiebātur vltra tres corbes frumenti ⁊ posito qđ agēs

7 conatus fuerit probare de maiori summa: tamē q꞉ † fertur quod testes sui deponūt de aliis annis nō de illo anno: ⁊ de gurbis alienarū villarum ⁊ locorū nō dicuntur legitime probare. vt in terminis dicit Bal. in. l. vnica in vlti. colum. C. de senten. que ꝓ eo quod interest ꝑt. ⁊ Ia. de are. ⁊ Bal. in. l. si fundū. C. de rei vēdi. nā ex diuersis nō recta fit illatio. l. inter stipulantē. §. sacrā. de verborū oblig. l. fi. de calū. ex qb⁹ oib⁹ cōcludo dictū cōe esse absoluendū: saltē attētis his que in principio dicta sunt que intrepide inferunt ita esse.

Alex. de Imo.

¶ Summarium super consilio. lxxxvj.

1 ☞ Quando confessio est facta in fraudē futurorum creditorum nō preiudicat. 2.
3 Excessus inducit presumptionem doli vel fraudis.
4 Instrumentū guarētigie ꝓcedit quo ad contrahentē qui recepit p̄ceptum guarentigie.

Consilium. lxxxvj.

¶ An sicut gesta in fraudem presentium creditorum debeāt retractari ita ⁊ futurorum. ⁊ an statutum volens quod nulla exceptio possit opponi contra instrumentum guarentigie habet locum quo ad tertium.

DOmini redēptoris nostri inuocato suffragio. Letat⁹ sum valde eo quod legerim ꝙ elegātissime tres discipuli mei ex superioribus celeberrimis ⁊ excellentissimis ꝯsultorib⁹ in p̄sentis ꝯsultatiōis expeditiōe se habuerint vcꝫ dñs Guido vespuci⁹ primus consultor dominus Angelinus Nicolin⁹ secundus in ordine ⁊ dominus Bartholomeus socinus quart⁹ ꝯsultor

qui pace

quia pace aliorū dixerim nō fuerūt ceteris inferiores si recte sentio. ego etiā in eādē sniam cōcurro scdm quod infra dicam ꝛ adeo plene sunt omnia per pfatos dominos cōsulentes discussa vt potius cōmēdatione ꝙ additione opus sit: ꝛ fundamētum potissimū in hac ꝯsultatione quo ad fauorem dicti Philippi ꝛ dn̄e Piere esse videt ꝙ posito etiā quod non appareret dictum Laurentium fuisse debitorē dicte domine Piere seu dicte domine Katharine tutricis die facte prime confessionis per dictū Laurentium de dote recepta cōstante matrimonio scilꝫ die.xx.mensis Julij.anni.1443.sed post vigore laudi lati die quinto Septēbris eiusdē anni: tū dicta ꝯfessio videtur ꝙ nō debeat nocere dicte dn̄e Piere seu domine Katharine tūc future creditrici qr̄ ex indicijs apparet cōfessionē fuisse factā in fraudem futurorū creditorū per notata per glo.ꝛ Bart.ꝛ alios magis cōmuniter in auten.sed iam necesse.C.de dona.ante nup.ꝛ no. Bar.ꝛ alij post eū in.l.prima.C.de iure fisci.lib.x.ꝛ in.l.ait pretor.§. ita demū.ff.de his que in frau.cred.ꝛ in.l.post cōtractū.ff.de dona. ꝛ Bal.in rubrica.C.de reuocā.his que in frau.credi.ꝛ ibi dt ꝙ nedū dicetur tunc fraudulēta dicta cōfessio vel obligatio: ꝫ etiā dicetur simulata que nullis creditoribus causam onerosam habētib' nocebit per notata in.l.secūda.C.de repudi.here.ꝛ cū Bal.cōcordat Saly.in.l.penult.in.iij.q.C.de reuocā.his que in fraudē credi.ꝛ in.l.si quis post hac.C.de bonis proscrip. ¶ Aduertat tū dominus aduocatus dicti Philippi ꝛ dn̄e Piere vt deducat ꝛ probet ꝙ habito respectu ad dictos futuros creditores saltē de proximo creatos bona dci Laurētij nō sufficiebāt: ꝛ qd̄ ita sciebat vere vl' pſumptiue dict' Laurēti' al's nō videret sufficiēter probatū de fraude vt nota.per Bar.ꝛ alios in.d.l.j.C.de iure fisci.per.l.si quis cū haberet.ff.que in

2 fraudē credito.ꝛ qd̄ ibi per Bar. ¶ De indicijs autē ꝛ cōiecturis cōcepte fraudis per Laurentiū tempore dicte prime cōfessionis satis cōstare videtur ex breuitate tēporis inter tēpus dicte prime cōfessionis dotis facte constante matrimonio ꝛ tēpus compromissi ꝛ laudi postea lati inter dictum Laurētiū ꝛ dominam Katharinam argu.l.si vētri.§.fi.ff.de priuileg.credi.ꝛ per nota.per Cy.ꝛ Bal.in.l. si quis post hac.C.de bonis proscript.ꝛ Bar.in.d.l.post cōtractū.ꝛ in.l.ij.C.de repudi.heredi.ꝛ per alios in.l.si is qui bonis.ff.de acq. heredi.ꝛ Specu.in tit.de dona.§.j.ver.itē pone.ꝛ clare Saly.in dicta auten.ꝫ iam necesse.ꝛ Ang.in autē.de equalita.do.§.j.circa principium.ꝛ per alias cōiecturas quas seriose enumerarunt primi dn̄i cō-

3 sulētes quas recēsere non expedit. ¶ Posset etiā cōprobari ꝛ si appareret ꝙ tot quātitates pecuniarū date in dotem dicto Laurētio sunt multo plus ꝙ illud qd̄ cōuenicbat cōditioni ipsius Laurentij ꝛ dn̄e Barbare eius vxoris.nā talis excessus inducit presumptionē doli vl' fraudis: vt in simili.no.per Bar.in.l.si societatē.§.arbitror.ff.pro so.in quinta col.in ver.quero vtrū possit renūtiari ꝛc.arg.eorū que habentur in.l.omnes.§.lucius.ff.de his que in frau.credi.ꝛ per not.in.l.patron'.ff.de proba.ꝛ per Bar.in.l.fi.ff.de pro.stipu.ꝛ Bal.in.l.iij.C.de dot.pmis.ꝛ in.c.j.§.Itē sacramēta.de pa.iura.fir. ꝛ in rubrica.C.de pena iudi.qui male iudi.ꝛ not.doc.i.c.quatuallis.

4 de iureiur.ꝛ in.c.finē litib'.de do.ꝛ cōtu.cū fi. ¶ Nec obstat ꝛ statutū de guarētigia prohibēs omnē exceptionē doli ꝛ fraudis et simulationē ꝛ omnē defensionē vt in themate narratur: quia optima ē respōsio ꝙ statutū illud procedit quo ad illū cōtrahentem qui recipit preceptū guarētigie nō quo ad tertiū: vt in casu nostro vt specifice dicit Jo.de imo.in.l.fi.ff.a quibus app.non licet.in.xv.col.in ver. aduerte tū quia inquātū dixi ꝙ potest opponi exceptio ꝛc.alleg.in argumētū id qd̄ habetur in.c.super eo.de offi.delega.ꝛ.C.res inter alios acta in rubro ꝛ nigro.Bn̄ facit qd̄ no.Bar.in.l.j.§.interdū.ff. a quibus appell.nō ꝫ.in ver.quero imperator remouit appellationē ꝛ est de mēte Bal.in.l.j.C.cōmunia de lega.circa secūdam col.in ver.noto de dictione sup ꝛc.quē sequitur Pe.de anch.in repetitione.c.canonū statuta.de cōstitu.in versi.circa istam extensionē alibi ꝛc.ꝛ Bal.in.l.si pro te.C.de do.pmis.ꝛ Ang.in.l.si debitori.C.si aduer.cre.ꝛ Ang.in.l.j.§.si heres.ff.ad treb. Ex quib' cōcludo vna cū prefatis dn̄is cōsulētib' cōpetere posse exceptionē dictis Philippo et domine Piere scdm qd̄ supra deduxi. Alexan.

¶ Summarium super consilio.lxxxvij.

1 ¶ Tempus decem dierum datum ad appellandum currit de momento ad momentum.

2 Ad probandum ꝙ litere sint de eadem manu vel diuersa eliguntur periti in arte cum iuramento.

3 Interuallum temporis inducit diuersitatem literarum.

4 Sufficit ꝙ tabule testamenti in scriptis condite reperte fuerunt tēpore mortis testatoris.

5 Institutio est caput testamenti.

6 Statutum ꝙ testamentum absq̃ testibus sit validum an valeat.

7 Sola comparatio non facit plenam fidem.

8 Superscriptio non vꝫ vbi est scripta per verba non intelligibilia.

9 Statutum quādo requirit sigillum intelligit de sigillo proprio nō de alieno.

¶ Consilium.lxxxvij.

¶ An dies appellādi currat de momēto ad momētū ab hora recitationis snie: ꝛ quid si statutū dicat ꝙ appellari possit infra decem dies a die sententie: an tunc currat de momento ad momentū. An valeat statutum instituens solennitatem in testamentis condendis ꝛ an vendicet tunc sibi locum in codicillis ꝛ an sigillo alieno possit quis sigillare ꝛ quomodo intelligatur statutū requirens testamentum esse sigillatum quid probet comparatio.

In nomine indiuidue trinitatis Amē. Nos doctores vtriusq̃ iuris collegij Paduani legitime cōgregati diffinitores ꝛ cōsultores assumpti super infrascripta cā appellationis. Et istud cōsiliū composuit nōie totius collegij Paduani iuristarū. Viso processu cause pncipalis verse inter dn̄am Katharinā filiā ser Stephani calogeorgij mediātibus eis' intercessorib' ex parte vna cōparētē: ꝛ se opponētē pſentationi cuiusdā scripture producte ꝛ pſentate in vim testamēti quondā presbyteri sabini olim ꝫletani de curaro per nxā quondā Bosini ꝛ stanisanā olim seruitricē dicti pbyteri sabini ex pte altera aduersantes tanꝙ cōmodū ex dicto asserto testamento sentiētes. Ex oibus in dicta cā secutis ꝛ actitatis vsq̃ ad diffinitiuā sententiam qua pronūtiatū ꝛ declaratū fuit dictam scripturā ꝛ assertū testamētum esse testamentū dicti presbyteri sabini validū autenticum ꝛ firmū ꝛ registrari ꝛ publicari debere non obstantibus cōtradictionibus ꝛ depositionib' factis pro pte dicte dn̄e Katharine: ꝛ visa deinde appellatione interposita a dicta snia ad nostrū sacrū collegiū paduanū: ꝛ visa dicta scriptura asserti testamenti ꝛ attestationib' ac statutis ꝛ alijs que in dicto processu cōtinentur: dicimus videri pma cōsideratione fortasse dicendū dictā appellationē nō deuolue re ꝛ sentētiā predictā in rem iudicatam transiuisse: qr lata fuit die xvj.mēsis Januarij proxime pteriti ꝛ ab ea fuit appellatū die.xxvj. eiusdē mēsis: ꝛ ppterea potuit esse ꝙ appellatio fuit iterposita post

1 x.dies recursos a tēpore late sentētie cū tale tēpus decē dierum datorum ad appellādū currat de momēto ad momētum.l.j.§.dies.cū glo.in verbo subtraxisse.ff.quando app.sit.ꝛ.ij.q.vj.anterior.ꝛ verbo a recitatione sentētie.ꝛ in.c.biduū ea.causa ꝛ.q.ꝛ no.gl.in.c.non solū.in verbo decēdū.ꝛ in.c.cōcertationi.in verbo sciuerit.de app. in sexto.ꝛ ita post lōgā disputationē cōcludit Spec.ꝛ Jo.and.in titul.de appellatione.§.restat.ver.sed nunquid dies.ꝛ ita cōmuniter tenet.vnde oportebat ꝙ appellans ostēderet se appellasse infra tēpus decē dierū ꝛ tēpore late sententie al's appellatio non deuoluit. c.romana.§.si vero.de app.in.vj.nā fundāti se ex tēpore incūbit onꝰ pbandi limitate de ipso tēpore.l.matrē.C.de probat.l.eū actū.ff.de neg.gest.no.in.l.ij.C.de peti.heredi.ꝛ in cle.fi.de rescrip.ꝛ iō dicunt doc.maxime moderni in.d.§.dies.cautelā esse vt appellans tam in sententia ꝙ in appellatione faciat ponere nedū diē sed horā: quia al's vbi posset esset dubiū an appellatio fuerit interposita decima die vel elapsa decima die cōputato tēpore de momēto ad momētū non admitteretur appellatio per id qd̄ habetur in.d.l.matrē.ꝛ per not. per Bar.in.l.nō solū.§.sed vt probari.ff.de ope.no.nun.in ctis not. per eundē in.l.hi qui.C.de app.ꝛ dato ꝙ appellaret post decē dies etiā appellato consentiēte seu nō opponēte non pcederet appellatio per id qd̄ legitur ꝛ notatur in cle.si appellationem.de app.et per notata per doc.in.c.ex ratiōe.de app.ꝛ firmat clare Bal.post Cy.i aut.ei q.C.de tēp.ap.ꝛ in auten.hodie.de app.ꝛ in.l.cēturio.in fine. ff.de vulg.ꝛ pup. ¶ Scdō qr dato ꝙ appellatio fuerit īfra legitimū tēp' interposita tamē nō videtur ꝙ obstet dicto asserto testamento illud quod contra ipsum opponit: videlicet ꝙ scriptura continens tenorē testamēti est de vna manu: ꝛ superscriptio est de alia manu et statutū reqrit ꝙ scriptura ꝛ superscriptio sint de manu testatoris vel de manu cancellarij aut notarij iurati cōmunis catani: qr vr̄ posse

2 responderi quod ꝛ ad probandum qd̄ litere sint de eadē manu vel de diuersa de iure introductū est qd̄ debeant eligi periti in huiusmodi arte qui cū iuramēto suo habeant super hoc referre secundū formā l.cōparationes.C.de fide instrumen.hoc autē nō esset seruatū: ergo non pōt dici qd̄ sint dicte scripture de diuersa manu. ¶ Accedit qr

3 tēporis ꝛ iteruallū potuit esse causa dicte diuersitatis literarū absq̃ eo quod fuerint de diuersa manu.vt probat in auten.de instrumentorū caute.ꝛ fide.circa princi.ꝛ in.l.si non fortē.§.libertus.ff.de condi.inde.ꝛ no.in proposito.Bal.in.l.edicto.in.xiij.colū.in.v.q.principali de edicto diui adria.tol.ꝛ in.l.nostrā.circa secūdā colum.C.de

4 testa. ¶ Tertio ꝛ non videtur obstare ꝙ opponatur ꝙ testamētū ex forma statuti debet esse bullatū ꝛ hic nō reperiat bullatū: qr videtur responderi posse ꝙ licet non reperiatur nunc bullatū tamē non sequitur: ergo tēpore mortis testatoris nō erat bullatū: nā ꝫ sufficit quod tabule testamenti etiā in scriptis cōditi repte fuerint saltē tempore mortis testatoris habere sua signa ꝛ solēnia: ꝫ postea cōstare desierint.l.j.§.semel.ꝛ.§.si licitū.ff.de bo.pos.sm tab.l.j.ff.si tab.test.extra.

5 ꝛ.d.l.nostrā.C.de test. ¶ Quarto ꝛ nō vr̄ obstare alia exceptio opposita dū dicitur testamētum nō tenere eo quia in eo nō est heredis institutio q̄ est caput testamēti ꝛ sine quo testamētū valere non potest.l.proxime.ff.de his q̄ in testa.delen.l.eam quam.C.de fideicommis.ꝛ.§.an heredis institu.de leg.qr responderi potest ꝙ dato ꝙ nō sit testamētū erit alia vltima voluntas puta codicillaris que procedit sine heredis institutiōe.l.illud.§.tractari.ff.de iure codicillo.l.nō

codicillū.C.de testa.ꝛ dispositio dicti statuti minuētis solēnitatē iu ris cōmunis in testamētis condendis intelligitur vendicare sibi locū etiam in codicillis:ꝛ in alia vltima volūtate de donatiōe cā mortis l.cōficiunt.§.codicilli.ff.de iure codi.l.ij.cū ibi notatis per Bartol.ꝛ alios.ff.de le.j.ꝛ.l.cū hic status.§.si miles.ff.de dona.inter virū.no tat in specie Bal.ꝛ Saly.in.l.fi.C.de testa. ¶ Tū p̄missis ꝛ nō ob stantibus cōtraria sentētia in proposito de iure verior ꝛ ꝓbabilior nobis videt̄:maxime ex infrascriptis:ꝛ p̄io q: ad hoc vt testamētū absq̄ testibus sit validū exigit dictū statutū illud scriptū esse manu testatoris ꝛ clausum ac bullatū ꝛ suprascriptū manu testatoris:vñ aut dicimus tale statutū non tenere:vt pleriq̄ tenuerunt.vt Iaco. de are.se fundās p̄cipue ꝑ.l.fi.C.de testamē.vt ibi refert Cy.ꝛ alij et per.l.fi nō spāli.ꝛ ibi per Bal.ꝛ alios.C.de testa.cum qua opinione ꝯcordat Io.an.in addi.Spec.in ti.de instr.edi.§.cōpēdiose.sup ꝟ.s; nunqd de cōsuetudine.ꝛ Ant.de but.ꝛ Io.de imo.in.c.ij.de proba. et tūc res clara ꝛ expedita est.s.q testm̄ predictū non valet:tū q: plu res in dictis locis tenuerūt cōtrarium.vt Spec.in.d.versi.sed nun quid de ꝯsuetudine.ꝛ Bar.in.l.cūctos populos.in ver.tertio queri tur ꝛc.C.de summa tri.ꝛ Alb.de rosa.in prima pte statutoꝝ.q.xlvj. incipiēte.Itē quero aliquis mercator ꝛc.et Bal.in autē.defuncto. ad fi.C.ad tert.ꝛ in.l.fi.C.de fideic.ꝛ Ang.et moderni in.l.testamēti. ff.de testa.ꝛ Pe.de anch.in repetitione.c.canonū statuta de consti. in ver.quid ergo si cōsuetudo.ꝛ ita dicunt se habere cōmunē obser uātiā idcirco dicimus q etiā tenēdo q dictū statutū valeat adhuc non videtur q fuerit bene pronūtiatum:q: non est probatū q scri ptura asserti testamēti p̄sbyteri sabini fuerit de manu dicti testōris in ea parte in qua est descript⁹ tenor testamēti nec in ea pte in qua est supscriptio. ¶ Nec ob.q fuerit examinati duo testes.s.ser Lucas de drago ꝛ ser Nicola⁹ de bisantis.q̄ vident̄ attestari q in eoꝝ p̄e sentia dict⁹ p̄sbyter sabinus se subscripsit in testamēto alteri⁹ testa toris qui dicebat̄ rados laua milouani murarij:q: dico q tales te stes nō deponūt q illa subscriptio fcā per dictū p̄sbyterū sabinū in dcō testamēto alterius testatoris sit eadē scriptura seu de eadē ma nu cū scriptura asserti testamēti p̄sbyteri sabini:ꝛ sic in aliquo non est probatū per aliquā cōparationem q sit scriptū manu dicti p̄e sbyteri sabini. ¶ Fortius videt̄ q sola cōparatio literarū non suffi ceret ad plenā fidē:q: excepta cōparatione que fit circa scripturā vnius libri nō videt̄ q sola cōparatio plenā fidē faciat.vt in auten. et si contractus.et ibi no.Bart.C.de fide instru.Ja.de bel.in auten. de instroꝝ cautē.ꝛ fide.§.fi.ad fi.et Ang.in.l.cōparatione p̄allega ta.ꝛ do.Abb.in.c.ij.de fi.instru.in.vj.col.tum q: in hoc Bart.et alij in.l.si ita scripsero.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ i.l.nuda ratio.ff.de do.et in l.admonēdi.de iureiu.tenuit cōtrariū volens q comparatio faciat plenā fidē regulariter per.d.l.cōparationes que solū corrigitur in cōparatione apodisse quē dat̄ a parte partisꝙ tutiora sunt alia fun damenta. ¶ Scdō q: dicta ꝛ supscriptio videtur facta per cifras ꝛ signa insolita ꝛ nō intelligibilia.vt patet ibi dū vr̄ voluisse scribere nomen presbyteri sabini:ꝛ sic propter hoc vitiat̄ superscriptio ipsa l.s; cū patrono.§.fi.ff.de bo.pos.ꝛ no.Spe.in ti.de instrumen.edi.§. postremo.alīs est.§.instrumētū.in ver.Itē opponitur q est scriptum per notas.ꝛ notāt.doc.in autē.qd̄ sine.C.de testa.ꝛ in.l.qties.iuxta prin.ff.de here.insti.ꝛ doc.in.c.j.de fide instru. ¶ Tertio q: nō est probatū q fuerit bullatū:ꝛ dictum statutum dꝫ intelligi ꝛ interpre tari fm̄ ius cōe.c.cū dilectus.de consue.l.ij.C.de nora.vñ qñ de iure requirit̄ sigillū intelligitur q sigilletur ꝓprio sigillo sigillantis vel si sigillet̄ sigillo alieno adhuc actus vꝫ:sed requirit̄ q sigillās faciat tūc mētionē in scriptura q sigillauit dctō sigillo alieno.vt in gl.no. in.c.inter dilectos.in verbo debere.per id qd̄ ibi h̄r de fide instru.et Spe.in ti.de ꝓba.§.fi.ver.ꝛ no.q habēs.ꝛ in ti.de citatio.§.iam de citatiōe.ver.literis.ꝛ Bar.ꝛ alij in.l.ad testiū.§.si ab ipso.ff.de testa. ꝛ ita dicunt intelligendū esse illū tex.dicētē q sigillo alieno quis te stamētū signare pōt:ita etiam inquit Bald.in.§.sed his omnibus. insti.de test.ꝛ Saly.in.l.si vn⁹.C.de testa.ꝛ Ant.de bu.in.c.ij.de fide instru.circa antepe.col.Et dicit Inn.i.c.significauit.de ap.quē ibi sequunt̄ alij q quādo quis sigillat sigillo alieno oportet tale sigillū esse notū.Sed ita est q non est probatū q dictum testamētū fuerit vnq̄ bullatū vel sigillo ꝓprio testatoris vel alieno sigillo noto:et lꝫ ibi esset cera affixa:tū nō apparet q ibi esset aliqua impressio bulle vel sigilli saltē notiꝫ in subscriptione vl' scriptura nulla fit mētio de sigillo ꝓprio vel alieno:ergo nihil releuat illa affixio cere q̄ a q̄cūq̄ apponi potuisset:ꝛ sic nulla fides vel ꝓbatio resultat ꝛ cōsequēter cessat rō ꝛ mēs statuti requirētis testamentū fuisse bullatum:vt sic fidē faciat q ꝓcesserit illa dispositio a testatore sigillāte.iuxta id qd̄ habetur in.d.c.ij.de fide instrumentoꝝ.et sic cū non sit probatū qd̄ vllo tēpore fuerit bullatū prout requiritur nō potest dici testamen tū:et proculdubio incūbebat eis qui dictam scripturā ꝛ testamen tū p̄sentarūt ꝛ onus probādi predicta si ex tali presentatione volūt cōsequi firmitatē dicti testamēti:vt testamēti solennis dicti presby teri:q: est fundamētū in terminis dictoꝝ legatarioꝝ per id quod no.in.l.ij.C.de testa.per glo.et doc.ꝛ in.l.ij.in princi.ff.quemadmo. testa.aperi.ꝛ dato q non incūberet dictis legatarijs.tamen nullo mō iudex non factis sibi dictis legitimis probationib⁹ potuit de iu re pronuntiare vt fecit:sꝫ dictā scripturam esse testamentum vali dū dicti p̄sbyteri sabini:q: hoc non constabat iudici.c.cum ad sedē de resti.spo.c.vnico.vt eccl.bñfi. Per que apparet non obstare alle gata in cōtrariū que omnia sunt resoluta per super⁹ dctā excepto p̄mo argumēto. ¶ Ad qd̄ respōdemus q stante statuto nobis in ꝓcessu trāsmisso sub rubrica de iudicijs ꝛ appellationib⁹ quo cautū est posse appellari a sententia infra decem dies a die late sententie cōputādos:nō aūt dixit a recitatione sententie computandos vt iu ra cōmunia dicunt merito apparet q dies sūie late non cōputatur in termino decem dierum.vt in clemen.sicut appellationem.cū gl. in verbo a die.de appella.ꝛ in.c.statutū.cum glo.in verbo numerā dū.de preben.in sexto.cum concordantijs ibi allegatis.ꝛ no.Spec. in tit.de citatio.§.viso.versi.penulti.ꝛ ibi etiā Ioan.and.ꝛ notant doct.maxime Bal.in.l.p̄ma.ff.si quis cautio.ꝛ in.l.a caligato.C.de nup.ꝛ Ang.in.l.gall⁹.in prin.ff.de liberis ꝛ posthumis.Hūc faciunt no.per gl.in.l.ratio.§.si per venditorem.in verbo ab aduersario.ff. de acti.empt.ꝛ in.l.si ex duob⁹.in principio:in verbo ab altero.ff.de duobus reis.ꝛ ibi Ang.ꝛ Moderni.ꝛ presertim hec interpretatio accipiēda est:vt statutū aliquid addat iuri cōmuni quando ex hoc nō affertur graue preiudiciū parti.vt traditur per Bart.ꝛ alios in l.quarta.§.ptor.ff.de damno infect.ꝛ in.l.secunda.ff.de vsuca.ꝛ per Modernos in.l.si ꝟo.§.de viro.ff.soluto matrimo.ꝛ Anto.de but. in.c.cām.de dolo ꝛ contuma.ꝛ in.c.ex parte.lultimo.de verb.signi. cū suis cōcordantijs.ꝛ hoc modo tacite respondet̄ ad aliqua que in cōtrariū facere viderentur.per ea que no.Cy.in.l.a caligato.p̄alle gata.ꝛ Bar.in.l.pater.ff.de adul. Ex quibus omnib⁹ dicim⁹ decla ramus ꝛ diffinimus fuisse ꝛ eē male iudicatū per dictū dominū ca pitaneū catani in fauorē dicti asserti testamēti ꝛ nominatorum in eo.ꝛ bene fuisse ꝛ esse appellatū ꝓ parte dctē domine Katharine ꝛ victū victori in expensis scdm̄ formam p̄allegati statuti sub Ru brica de iudicijs ꝛ appellationibus:ꝛ hoc oī meliori mō via iure et forma quibus magis ꝛ melius possum⁹ ꝛ debemus de anno.1469. die Mensis Aprilis.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.lxxxviij.

1. Substitutus per nomē collectiuū non admittitur si vnus tan tum decessisset.
2. Non est absurdū q testator in testamento disponat id qd̄ ab intesta to fuisset obseruandum.
3. Per aditionem hereditatis bona dicuntur effecta ipsius heredis.
4. Legitimati in successiōe nihil differunt a legitimis ꝛ naturalibus.
5. Defectus patris nocet filio in his qui ex persona patris descendūt.
6. Muliere durāte matrimonio cōmittēte adulteriū filius natus p̄e sumitur conceptus ex marito.
7. Vna presumptio tollit aliam minus efficacem.
8. Per instrumētū emancipationis probatur qd̄ filius fuit talis ema cipantis.
9. In dubio presumitur natus ex legitimo matrimonio.
10. Domus accipitur pro habitatione.
11. An institutio filij qui non est filius vitietur.
12. Ad recuperandū bona que quis tenebat vt filius quod remedium competat.

¶ Consilium.lxxxviij.

¶ De cōditione substōnis alternatiue posita ꝑ hec verba si decesse rit sine liberis vel sine testamēto an resoluat̄ in cōiunctā ꝛ de illa cō ditione si vterq̄ decesserit sine liberis an verificet̄ vno decedente si ne liberis alio cū liberis:ꝛ an nepos legitim⁹ nat⁹ ex filio spurio pos sit heres institui ab auo:plura etiā quo ad modū probādi filiationē in spurio nato ex muliere coniugata.

Redemptoris nostri inuo cato suffragio. Obmissis tribus p̄mis q̄stis de qui bus in themate sup quibus non sum requisitus consu lere venio ad sequentia:ꝛ ex ordine capio q̄rtū dubiū in quo querit̄:an dato q dictus Sbinus sit exclusus a successione dicti Ioānis:an filij dicti Frācisci fr̄is testatoris succe dāt vigore substōnis ꝑdicte in bonis dicti Ioannis que per dictū Petrum possidebant̄ presupposita validitate dictarū legitimatio nū ꝛ testamēto dicti Petri ꝛ alienatione dicte dom⁹:ꝛ superexisten tia dicti Sbini filij dicti Andree. Et obmissis non necessarijs dico breuiter filios dicti Frācisci non posse venire ex substōne ꝑdicta q: dicti filij Frācisci fuerūt substituti si dicti Petr⁹ ꝛ Andreas ꝛ vter q: ipsoꝝ decederēt sine filijs masculis aut sine testamēto:ꝛ ipsa aut ipsoꝝ filij ꝛ descendentes masculi tātū non alienassent domum sue habitationis ꝛ possessiones ꝛc.sed ita est qd̄ dicta conditio substitu tiōis varijs ex causis defecit vt ostēdā:ergo filij dicti Frācisci ex sub stitutione venire nō possunt ꝛ quod autē defecerit conditio patet:q: dicta substitutio fuit facta duob⁹ filijs masculis testatoris sub nomi ne collectiuo scilicet si vterq̄ eoꝝ decesserit sine filijs masculis quo casu substitutus non admittit̄ posito q vnus tātū decessisset sine fi lijs vt dictus Petrus attēto quod Andreas decessit cū filijs mascu lis legitimis ꝛ naturalibus quoꝝ vnus superest:ꝛ qui est primior dicto

dicto Petro ꝙ sint descēdētes dicti Frācisci.istud probaṫ in.l.peñ. in prin.C.de impub.⁊ alijs substi.⁊ in.l.heredes mei.§.cū ita.in prīcipio.ff.ad treb.⁊ qđ vtrobiqꝫ notant doc.verū q̄ posset dici ꝙ quo ad excludēdū dictos filios Francisci a substitutione non dꝫ attēdi ꝙ esset filꝰ dicti Andree.l.Gbinus.primio:⁊ qui ex ꝑsumpta mēte testatoris debeat excludere substitutū:attēto ꝙ in proposito dictꝰ Gbinus nō succedit dicto Petro:ſꝫ alius institutꝰ a Petro in testamento quo casu non videṫ ꝙ habeat locū id qđ habetur in.d.l.peñ. ſꝫ tūc admittatur substitutus.vt ibi no.Bal.in vlti.col.ideo videtur ꝙ ad excludēdos dictos substitutos tutior ratio sit:q̄ dictus petrus decessit testatꝰ ⁊ propterea defecit conditio substitutionis:q̄ dicte conditiones inter quas est illa cōditio si decesserit sine liberis:dato ꝙ eēnt disiūctiue concepte ⁊ prolate tamē pīnde est acsi coniūctim fuissent expresse:⁊ sic requiriṫ ꝙ decesserit sine liberis ⁊ sine testō ⁊ nō sufficit vnam tm̄ euenisse:vt probatur in.l.generaliter.in prin. C.de insti.⁊ substit.⁊.l.luci⁹.l.ultima.ff.de here.insti.⁊.l.si is q̄ ducēta.§.si.ff.de rebus dubijs.sed ita est ꝙ Petrus decessit sine testamē to:ergo in persona eius nō euenit conditio substitutionis:fuit etiā expressa copulatiue a testōre illa cōditio nō alienationis dictorū bonorū que etiā sola cōditio defecta saltē respectu partis alienate faceret deficere cōditionē dicte substitutionis pro dcā parte alienata. l.sticħū qui meus erit in princip.ff.de lega.primo. ¶ Nec predictis obstat si diceret ꝙ dicte due cōditiones scilꝫ si decesserint sine liberis vel sine testamēto nō debeāt in proposito nostro accipi copulatiue ſꝫ alternatiue ex eo q̄ alias dicta verba nihil operarenṫ quo ad descēdētes masculos dicti Joānis testatoris ex quo eis decedētibꝰ rebus non alienatis sine filijs ⁊ non cōdito testamēto proximiores succederent ab intestato vt sunt vocati a testatore:q̄ respondeo qđ imo dctā verba operarenṫ:q̄ vbi abintestato potuissent succedere in aliquo gradu femine descēdētes ex dictis filijs masculis testatoris que exclusissent dictos transuersales:aut aliqs eorū nūc ꝓpter dispositionē testatoris non excludētur substituti propter existētiā feminarū imo admittentur substituti. Item operantur q̄ ad substitutionē vocantur solū masculi vbi ab intestato potuissent venire feminę.l.si.C.de lib.prete.l.lege.xij.tabularū.C.de leg.hered. Itē abintestato nō trāsiuissent bona predicta ad descēdētes Francisci cū onere alterꝰ fideicōmissi prout iniunxit testōr ibi dū dicit:⁊ si dicti

2 eiꝰ nepotes ⁊c. ¶ Preterea nō est inconueniēs nec absurdū quod testator in testamento disponat idē qđ abintestato fuisset seruandū ⁊ talis dispositio nihilominꝰ valeat in vim testamēti.l.ij.ff.de inius. te.l.hac ꝯsultissima.§.si qs autē.C.de test.⁊ qđ no.Bar.in.l.j.in pn. ff.ad.l.fal. ¶ Confirmātur predicta q̄ si diceremꝰ ꝙ dicte cōditiones staret disiūctiue:sequereṫ quod si Andreas ⁊ Petrus decessissent cum liberis ⁊ sine vllo testamēto qđ debuissent vocari ex substitutione filij dicti Frācisci fratris testōris q̄ verificata esset vna ꝯditio alternatiua.s.illa si decesserit sine testō qđ esset omnino contra mētē testatoris:⁊ nullatenus concedendum.l.cum acutissimi.C.de fideicō.⁊.d.l.generaliter.⁊ per hoc apparet ꝙ nō oportet igredi articulū an dicte legitimationes operētur qđ dictꝰ Petrus nō dicaṫ decessisse sine liberis quo ad exclusionē dicti substituti.nā illud pendet a primo ⁊ tertio dubio sup quibus nō sum requisitus consulere nec illa disputatio vt dixi est necessaria quo ad illud de quo queriṫ i q̄rto dubio:q̄ etiā dato qđ nulla esset hic legitimatio ⁊ nullꝰ remāsisset filius masculus ex Petro:tū non possunt venire dicti descēdētes Frācisci ex substitutione predicta per rationes superius addu-

3 ctas. ¶ Circa quintū dubiū quo queriṫ nūquid dictus Alexander presupposita validitate legitimationū predictarū vel alterꝰ eaꝝ ⁊ probata filiatione dicti Alexādri succedat in oibus bonis que fuerunt dicti Joānis ⁊ que obuenerūt in partē dicto Petro ⁊ que per ipsum Petrū tenebantur tēpore mortis sue. Respondeo breuiter ꝙ sic q̄ si non euenit ꝯditio substitutionis facte de descēdētibus dicti Frācisci sequitur ꝙ cū dicta bona per aditionē hereditatis Joānis factā per Petrū fuerint effecta bona dicti Petri.l.ꝑ.ff.de priuile.cred.l.ſꝫ si plures.§.filio.ff.de vulg.⁊ pup.not.gl.in.l.heres per seruū.ff.de acqui.her.⁊ in.l.j.§.veteres.ff.de acqui.posſ.⁊ in.l.per hereditariū.ff.de acqui.re.domi.⁊ legitimatus fuerit pncipaliter per dictū comitē ad succedēdū in bonis ⁊ hereditate dicti Petri:sequiṫ ꝙ dꝫ succedere in omnibus bonis obuētis dicto Petro ex hereditate Joannis:q̄ effecta fuerunt bona Petri ⁊ hereditatis Petri vt di-

4 xi:⁊ tales legitimati i successiōe nihil differūt a legitimis ⁊ naturalibus in autē.quibus modis nat.effi.sui.§.⁊ quoniā varie ibi nihil dissimiles a legitimis.⁊ in.§.reliq̄ ibi illos successiōes qs habēt illi q̄ ab initio sunt legitimi.⁊ in.§.illō ibi nihil a legitimis filijs differētes.⁊ ibi restituere nature ⁊ antiq̄ ingenuitati.⁊ in.§.si qs igiṫ fuerit ibi legitimus fiat mox naturalium oino iure liberatus.⁊ in.§.adoptionis.ibi sicut in ceteris ab initio legitimis.⁊ in.§.q̄m Z̄o.⁊.§.du dū ibi q̄cunqꝫ in legitimis diffinita sunt filijs.⁊ in.§.cū semel.ibi ad ius legitimorū ascenderunt.⁊ in auten.quib.mod.na.effi.legi.§.liceat ibi nihil a legitimis filijs differētes. Et h̄ dico obmisso an defecerit vel euenerit cōditio asserte substōnis tacite in ꝑsona dicti gbini asserēns se tacite fuisse substitutū dcō Petro decedēti sine filijs: quo ad quedā bona particularia in dicto testamēto specificata:q̄ istud pēdet a scđo dubio super quo vt dixi nō sum requisitus consu-

5 lere. ¶ Quo ad sextū dubiū quo queriṫ an si dictus Alexāder excluderet a successione dcti Petri admittanṫ filij dicti Alexādri vel nō quasi videanṫ instituti cōtēplatione patris:⁊ sic an dictus Joānes potuerit instituere filios filij spurij:cū hoc ꝙ vsufructꝰ nō perueniat ad patrē spuriū:⁊ breuiter in casu nostro veritas videtur eē ꝙ admitterētur filij dicti Alexandri per.l.fina.C.de natu.lib.cū gl. vbi auus pōt relīqre quicqđ vult nepoti legitimo ⁊ naturali nato ex filio naturali tātū non extantibus filijs legitimis ⁊ naturalibus aui.⁊ gl.ibi idē dicit in nepote nato ex filio spurio:⁊ hoc saltē videṫ esse verū in casu quo nepotes sunt instituti seu substituti cū illa clausula ꝙ nullꝰ vsufructus acquiraṫ patri dictorū nepotū:vt fuit seruatū in proposito nostro.vt concludit Bart.in.l.gallus.§.qđ si is.ff. de lib.⁊ posth.q̄ defectꝰ patris nocet filijs in his demū que ex ꝑsona patris descēdūt nō in his que aliūde filꝰ haberet.l.iij.ff.de interdi.⁊ rele.sed dictus nepos succederet auo id est dicto Petro ex ꝑsona ipsius nepotis id est ex institutione facta de se:nō aūt ex persona patris sui ⁊c.facit.l.j.§.filiū.ff.de bo.pos.cōtra tab.⁊.l.iij.§.si emācipatus.eodē tit.⁊ in.l.diui fratres.ff.de iure pa.cū alijs allegatis per Bart.⁊ doc.in.d.§.quod si is.vbi refert ꝙ ita fuit in questione facti cōsultū per Jacobum bu.⁊ per Ray.de forli.⁊ per omnes magnos doctores.⁊ ꝙ ita fuit iudicatū.⁊ ita etiā vult Bar.in.l.si.circa secūdā col.ff.de his quib.vt indignis.⁊ Ray.Bal.Ange.⁊ Salyce.in.l. fi.de natu.lib.p̄allegata.vbi referunt idē tenuisse Andream de pisis.idē tꝫ Bal.in.l.si quis incesti.C.de incestis nup.⁊ ita etiā videṫ tenere Jo.an.in additio.Spec.in ti.de successio.abintesta.§.j.super ver.quid si habens.⁊ ita consuluit Barto.in consilio suo incipiente Oductus de Gualdo:ita etiā tꝫ Joā.de imo.⁊ ceteri Moderni in dicto.§.quod si is.⁊ Jo.de imo.in.c.ij.de testam. Et plꝰ tenuit Bar. in.d.§.qđ si is.qđ etiā qñ non fuisset adiecta illa clausula ꝙ non acquiratur vsufructus patri dictoꝝ nepotū valeat in dubio tale relictū:⁊ ad hoc etiam tendunt rationes Fed.de senis.in consil.lvij.incipiente videṫ mihi ⁊c.⁊ ita etiā vult Jaco.de are.⁊ Benedictus de plūbino.in.l.libertas testamento.ff.de manu.testa.⁊ Jaco.de bel.in disputatione quaꝫ ponit sup.l.j.C.de nat.lib.sed ille nō est casus noster ideo super eo nō est opus insistere ex q̄bus omnibus stat cōclusio qđ posito ꝙ dictꝰ Alexander nō admitteretur succederet ex substitutione vulgari dicti filij Alexādri.l.ij.⁊ qđ ibi Barto.C.de here. insti.⁊ fuit cautela tradita per Bar.in p̄allegato.§.qđ si is. ¶ Ex his inferṫ decisio septimi dubij quo queritur an si excluderenṫ dicti Alexāder ⁊ eiꝰ filij a successiōe an saltē admitteṫ dictꝰ salimbenes ⁊ an salimbenes videaṫ vocatꝰ ꝯtēplatiōe dicti Alexādri ⁊ eꝰ filiorū nā ex predictis inferṫ ꝙ salimbenes admittetur per dictaꝫ.l.ij.⁊ qđ ibi Bar.C.de here.insti.functa.l.potest.ff.de vulga.⁊ pupilla.⁊ ꝑsumeṫ institutus salimbenes contēplatione sua propria non contemplatione dictorū Alexādri spurij ⁊ filiorum.vt inquit Barto.in.d.§. qđ si is.ad finem per.l.si.in prin.ff.de his quibus vt indi.⁊ per ratio-

6 nē.l.merito.ff.pro socio. ¶ Circa octauum dubium quo queritur vtrū ad probandum filiationē dicti Alexādri sufficiant supra narrata in pūcto adeo ꝙ saltē transferatur in aduersa: iuꝫ onus probādi ꝙ nō fuerit filꝰ. Dubiū facit tex.reputatus singularis in.l.miles §.defuncto.ff.de adul.vbi probaṫ q̄ licet mulier durante matrimonio cōmiserit adulterium tamē filius quocunqꝫ tempore cōstantis matrimonij natꝰ fuerit presumiṫ conceptꝰ ex marito.⁊ sic ex legitimo matrimonio nō aūt ex adulterio:⁊ ita decidit Cy.i.l.si vicinus. C.de nup.vbi dixit ꝙ si maritꝰ absqꝫ iudicio ecclie repulit a se vxorē ⁊ ipsa sic repulsa vadit ad lupanar postea succedente tpe peperit filiū querebat an presumatur filius legitime natꝰ ex dicto marito et vxore:⁊ cōcludit sequēdo Ja.de ra.qđ sic.⁊ ita etiam tenet ibi Bal. ⁊ Bal.in rubrica.C.de pba.in vltima col.⁊ in.l.si mr̄e.C.de suis ⁊ legi.⁊ Ang.in.l.septimo mēse.ff.de sta.homi.⁊ Bal.⁊ do.Abb.siculus in.c.p tuas.de pba.⁊ Bal.in.l.j.C.qui accu.non possunt.nisi probaretur maritū fuisse absentē tanto tempore ab vxore ꝙ non potuerit mulier ex marito cōcipere filiū.vt.l.filiū diffinimus.ff.de his q̄ sunt sui vel alie.iur.⁊ non dꝫ stari dicto matris q̄ vt presupponitur asserebat se cōcepisse dictū partū ex dicto Petro ⁊ nō ex marito suo.l.si cum ibi no.ff.de proba.⁊ no.Cy.in dicta.l.si vicinis.⁊ Bar.⁊ alij in dicta.l.filiū diffinimus.⁊ in.l.si posthumus a primo.§.si qs ita.ff.de

7 lib.⁊ posthumis. ¶ Tamē istis non obstantibus puto contrariuꝫ esse de iure verius.nā vna presumptio tollit aliā minus efficacē plures ꝑsumptiones vincunt vnā.l.cum de indebito.iuxta principium. ff.de proba.l.tertia.§.primo.in verbo numerꝰ.ff.de testi.c.in nostra cū ibi no.de testi.⁊ optime probaṫ in.c.illud.de presumpt.facit.l.ob carmen.§.fi.ff.de testib. Sed in ꝓposito plures sunt presumptiones qđ Alexāder fuerit filius dicti Petri:ergo superare debēt illaꝫ vnicā presumptionē in contrarium resultantē ex matrimonio:qđ autē plures sint presumptiones probatur. Primo quia dictus Alexander fuit alimētatus ⁊ tractatꝰ a dicto Petro tāq̄ filꝰ:et a dicto Joāne tāq̄ nepos ex dicto Petro eius filio:et ita ab eis vt filꝰ dicti petri nūcupatꝰ quo casu constituiṫ ille in quasi possessione filiationis ⁊ ꝑsumitur filius per predicta:vt.l.prima.§.primo.⁊ ibi no.Bart.ff. de questio.⁊ in.l.non nudis.cū glo.⁊ ibi doc.C.de proba.⁊ no glos.

⁊ doc. in. c. trāsmisse. qui filij sint leg. ⁊ legi. ⁊ no. in. c. p tuas. de proba. ⁊ in. c. michael. de filijs p̄sby. ⁊ no. Jaco. bu. in. l. qdā. ff. de pba. ⁊ no. etiā Bar. in. l. j. §. itē per cōtrariū. ff. de lib. agno. ⁊ in. l. j. in princ. C. quoꝝ bo. ⁊ talis quasi possessio ⁊ p̄sumptio trāsfert onus probandi contrariū in aduersariū. d. l. nō nudis. §. circa. ff. de proba. no. glo. fi. in. d. l. j. C. quoꝝ bo. ⁊. l. si filius. ff. de proba. Ad hoc qđ no. Bal. in. l. non ignorat. in. j. col. C. qui accu. non pos. vbi dixit circa probationē filiationis ꝙ quāto magis cōsciētia iudicis est causata ab indicijs proximis veritati tanto est validior ⁊ quāto indicia sunt magis remota a veritate tāto debilior est. alleg. l. ob carmē. §. si testes ibi Ꝟo proximiora. ff. de testi. vñ dicit ꝙ magis presumitur filius ille qui alimētatur vt filius q̄ ille qui solo verbo vocaṫ filius: q2 alimētatio est magis ꝯiūcta naturali charitati q̄ nudi noīs appellatio. facit. l. vrorem. ⁊ ibi etiā no. doc. maxime Jac. de are. ⁊ Ange. ff. de manu. test. Cōcurrit etiā alia probatio filiationis. s. per famā vt in primo p̄supponitur: ⁊ in hoc fama etiam per se sola sufficit ad probandā filiationē ꝟm Jac. bu. in. d. l. qdā. ff. de proba. ⁊ Anto. de but. in. d. c. trāsmisse. per. l. cū de lanionis. §. afinā. de fun. instruc. ⁊ q2 probare quē esse filiū talis est difficile. l. luci⁹. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in his in quib⁹ ꝓbatio est difficilis sufficit fama. Vñ facit qđ no. Cy. ⁊ Bart. in. l. si qdē post glo. C. solu. mat. ⁊ Inno. in. c. veniens. de verb. sig. Concurrit etiā alia coniectura ⁊ p̄sumptio. s. dicta impetratio legitimationis cōcesse per Comitē Palatinū ad postulationē dicti Petri affirmātis ⁊ confitētis ipsum esse filium suum spuriū natū ex se ⁊ paula ⁊ petētis ipsum legitimari: vt sibi succedat: nā talis assertio non dico enūtiatiue: ſ3 cōfessionaliter ⁊ assertiue fcā per se inducit p̄sumptionē filiationis cui standū est donec contrariū probetur. vt. l. si. in pn. ff. de pba. no. gl. Bar. ⁊ Bal. Ang. ⁊ Saly. in. l. neqꝫ professio. C. de testa. et express⁹ ac plenius Cy. Bal. ⁊ Saly. in. l. nō epistolis. C. de pba. vbi ita intelligūt. d. l. fin. in prin. ff. de pba. quicqđ ꝟm eos

8 dixerit ibi glo. Pro hoc ⁊ bene facit qđ no. Bal. in. l. non potest. ff. de adop. vbi dixit qđ per instrumētū emācipationis probaṫ qđ emācipatus erat filius talis emancipātis: q2 apparet ꝙ eum tractauit vt filiū. l. quidā cum filium. ff. de ver. obli. ⁊ ita etiā not. Bar. in. d. l. j. §. iul. super ver. idē per contrariū. ff. de libe. agno. ⁊ Pet. de anchar. in cle. si summ⁹. de sen. exco. Est ⁊ alia coniectura ⁊ p̄sumptio q2 dict⁹ Petrus eū Alexādrū sicut filium suum instituit heredem vniuersalem per quam nominationē factam etiam incidēter propter aliud induciṫ presumptio qđ sit filius nisi ꝯtrariū probeṫ: ita tenet Anto. de but. in. d. c. per tuas. ⁊ in. d. c. transmisse. per no. per Bart. in. d. §. iulianus. ꝓcedentes tñ cōiecture magis satisfaciūt. ¶ Preterea casum nostrū vr̄ decidere Bal. in. d. l. filiū diffinim⁹. ff. de his qui sunt sui. vbi dixit qđ licet nō stetur dicto parentū qđ filius nō sit filius legitimus. vt. d. l. fin. in fi. ff. de proba. vbi tex. loquiṫ in muliere nupta dicente filiū natū ex ea nō esse legitimum: sed spuriū ⁊ dicit litera qđ nō statur dicto suo: tñ ꝟm Bal. in. d. l. filiū fallit nisi cū hoc cōcurrat fama q2 fama multum operatur: q2 cōmuniter fama se adaptat reb⁹ veris vel vero ꝓximis: ſ3 in ꝓposito ꝯcurrebat assertio matris ⁊ dicti Petri ⁊ fama: ergo illi standū est etiā dato ꝙ mater esset cōiugata sicut erat in casu. d. l. fin. hoc in terminis nr̄is firmat Pe. de ancb. in consi. cc.xv. incip. videtur prima facie vbi vult qđ si quis nutriuit in domo filiū natū ex vxore alterius: ⁊ eū tractauit vt filiū ⁊ legitimari fecit et instituit heredem vt filiū dicitur probatū esse sufficienter de filiatione maxime cōcurrente fama vicinie ꝟm eum allegat id qđ no. in. d. c. trāsmisse. ⁊ in. d. c. michael. ⁊ in. d. l. luci⁹. ¶ Nō

9 obstat ⁊ id qđ habeṫ in. d. l. miles. §. defuncto. cum his que in cōtrariū supra allegata fuerunt: q2 rñdeo ꝙ vbi nō subesset alia cōiectura vel presumptio ꝙ dictus Alexāder nō esset nat⁹ ex legitimo matrimonio nisi ꝙ appareret mulierem ꝯstāte matrimonio cōmisisse adulteriū: posset procedere illud qđ in contrariū allegabatur. s. qđ in dubio presumereṫ natus ex legitimo matrimonio: ita loquuntur allegata in cōtrariū: sed vbi superest ⁊ assertio matris ⁊ tractat⁹ ⁊ fama ⁊ ea de quib⁹ dictū est: tūc secus est vt probaui ⁊ iste est casus noster. Preterea ⁊ secūdo rñderi potest ꝙ cōtraria procedunt quando apparebat ꝙ saltē circa tēpus cōceptionis mulier cohabitabat cū marito. nam tunc licet appareat mulierē etiam habuisse rem cū alio tñ p̄sumetur qđ filius sit nat⁹ ex legitimo matrimonio: ita vult Saly. in. l. fi. §. j. ff. de pba. per id qđ ibi habetur vel ꝟm Bal. in. d. c. per tuas. verū est qđ p̄sumiṫ natus ex legitimo matrimonio i casu dicti. §. defuncto. s. qñ fili⁹ natus est in domo mariti vel saltē conceptus: ita etiā intelligit Bal. in. d. l. si vicinis. ⁊ Ang. in. l. j. ff. de pba. ⁊ Pe. de ancb. in ꝯsi. supra allegato. ⁊ ita sonat tex. in. d. l. si vicinis.

10 in verbo domi habuisti. ⁊ in. d. l. filiū. in verbo in domo ⁊ que quidē accipitur pro habitatiōe. l. ex cornelia. §. domū. ff. de iniur. l. nec in ea ver. ſ3 dom⁹. ff. de adult. ¶ Nec ꝓdictis obstat si adduceret id qđ no. Jac. bu. in. l. quidā. ff. de pba. vbi querit pone ꝙ vicinis scientib⁹ natus est seius ex vxore titij ⁊ tractat⁹ est a titio vt filius mortuo titio mater tradidit puerū predictū presbytero vt filiū suū: ⁊ p̄sbyter eū tractat pro filio: ⁊ deinde filius vult habere bona dicti Titij vt patris sui agnati vero negāt eū eē filiū Titij: ⁊ probāt ꝙ presbyter eū tractauit vt filiū: econtra vero ipse probat se natum in domo Titij vicinis sciētib⁹ iuxta. d. l. filiū diffinimus. querebaṫ qđ iuris ⁊ quis

debeat obtinere: ⁊ rñdet ꝙ d3 filius obtinere in hereditate Titij vt patris sui: q2 etiā dato ꝙ ꝓbatio agnatoꝝ operareṫ ꝙ esset ꝓbata quasi possessio filiatiōis p̄sbyteri tñ d3 puer obtinere: q2 d3 ꝓbasse ꝓprietatē filiatiōis Titij. c. cū dilect⁹. de cā pos. vel si dicerem⁹ ꝓbationē agnatoꝝ fuisse semiplenā ꝓbationē vel p̄sumptionē d3 vincere fili⁹ qui plene ꝓbauit ⁊ verā ꝓbationē fecit ⁊ dicit hāc qōnē vidisse de facto: q2 respōdeo ꝙ in qōne formata per Jaco. bu. nat⁹ erat filius in domo mariti vicinis sciētib⁹. Itē tractat⁹ fuerat per maritū vt fili⁹ nō mirū si assertio mr̄is et factū matris nō potuit p̄iudicare filio in iure filiatiōis sibi q̄sito. d. l. fi. ff. de ꝓba. ⁊. d. c. p tuas. ſ3 i casu nr̄o neutrū ꝓdictoꝝ interuenit imo a ꝓncipio ⁊ semꝑ in casu nostro fuit tractat⁹ vt fili⁹ Petri. Itē hic aderat fama ꝙ eēt filius petri ꝙ nō erat in casu questionis formate per Jac. bu. in. d. l. qdā. ¶ Quo

11 ad nonā dubitationē qua queritur an posito ꝙ ⁊ nō probareṫ ꝙ dictus Alexander sit fili⁹ ꝓdicti Petri: talis institutio vitiaretur cōsiderato ꝙ per. xxxv. annos dict⁹ Petr⁹ ip̄m Alexādrū vt filiū tenuit tractauit ⁊ reputauit ⁊ ita cōiter tenebaṫ et reputabaṫ. et ita dicta paula mr̄ dicti dixit ⁊ affirmauit Alexādrū esse filiū dicti Petri. ⁊ in hoc dico ꝙ vitiareṫ ꝑ. l. neqꝫ ꝓfessio. C. de test. l. si ꝑ̄. C. de he. instit. l. eā quā. C. de fidei. tñ dico ꝙ ex his que in testo cōtineṫ vez ex institutione facta de eo vt filio p̄sumptio talis erit pro dicto Alexādro vt allegāti ⁊ dicēti cōtrariū incūbat onus ꝓbandi qđ nō fuerit filius Petri: vt clare dt Ang. in. d. l. neqꝫ ꝓfessio. post gl. ⁊ no. etiā Ant. de bu. in. d. c. per tuas. de ꝓba. ⁊ in. c. iij. qui filij sint legi. ⁊ dixi in ꝓcedēti dubio. facit. l. ei qui dicit cū vulgarib⁹. ff. de ꝓbatio. ¶ Sup deci-

12 mo ⁊ vltimo dubio quo quæriṫ p̄supposito ꝙ dict⁹ Alexāder sit heres dicti Petri: ⁊ ad eū spectēt bona dicti Joānis ⁊ que dcō Petro in partē tetigerūt quo iure ⁊ qua actione dict⁹ Alexāder vtili⁹ agat cōtra dictū Hbinū ad vendicandū ⁊ acquirendū seu recuperādum bona predicta. Respondeo ꝙ si dict⁹ Alexāder nondū apprehenderat possessionē dictoꝝ bonoꝝ tꝑe quo dictus Hbinus immediate mortuo Petro apprehendit ꝓpria autoritate possessionē dictorum bonoꝝ vt hr̄s abintestato dicti Petri vt ex pūcto videṫ colligi vtilissimū remediū videtur intentare interdictū quoꝝ bonoꝝ: ⁊ in quo leuius ⁊ facili⁹ obtineṫ q̄ si intentaretur petitio hereditatis. l. j. cū ibi plene no. C. quoꝝ bo. ⁊ in. l. j. ff. eo. ti. vel intēteṫ remediū traditū i. l. edicto. C. de edic. diui adri. tol. qđ est adhuc facili⁹ ⁊ fauorabilius: vt ibi legiṫ ⁊ not. Si aūt dictus Alexāder iā apprehēderat mortuo patre possessionē dictaꝝ rex anteq̄ Hbinus apprehēderet tūc non intētet dicta remedia. vt no. gl. j. fi. i. c. j. de ꝓfessis. in. vj. ⁊ glo. ⁊ doc. in. l. ij. ff. de fideicōmis. here. peti. ſ3 agat iterdicto vti possidetis si retinuit possessionē ciuilē animo vel etiam recuperāde si desijsset possidere ꝟm ea q̄ plene notantur in. l. clam possidere. §. fi. ⁊ in. l. naturaliter. §. fi. ff. de acqui. pos. ⁊ in. c. sepe. ⁊ in. c. cū ad sedem. de resti. spo. ⁊ in. c. licet causam. de proba.

¶ Laus deo Alexan.

¶ Summarium super consilio. lxxxix.

1 ¶ Laicus non solum potest conueniri in loco in quo cōtraxit: sed etiam clericus.

2 Sufficit probare ignorantiā per iuramentum.

3 Judex habens iurisdictionē in habitu cōtra clericos si ille qui est citatus non sit vere subditus ⁊ opponat ꝙ non est iudex cōpetens si pronuntiauerit se esse iudicem competentem valet talis sententia.

4 Quamuis in cōtractibus sit locus remissioni quando reus non est inuentus in loco celebrati contractus tamen fallit quādo renūtiasset priuilegio fori.

5 Juramentū est seruandum vbi seruari potest sine interitu salutis eterne.

6 Quādo quis cōuenitur ratione cōtractus in alio loco q̄ in sua diocesi corā iudice ecclesiastico extra diocesiꝫ non potest allegari qđ ibi non possit conueniri.

7 In dubio presumitur quod notarius fideliter scripserit.

¶ Consilium. lxxxix.

¶ An in loco celebrati contractus possit qs cōueniri si ibi est aduena vel viator: ⁊ quid si in contractu renuntiauit priuilegio fori.

Domini redēptoris nostri in

uocato suffragio. Omissis nō necessarijs veniens ad rē de qua principaliter queritur puto sententiam latā per reuerendum dñm vicarium epī Bononiensis in fauorem domini Caroli ⁊ Raynaldi de salis cōtra dominum Petrū Paulum eorū fratrē valuisse ⁊ valere ⁊ dictum dñm Petrumpaulum Bononie inuentum potuisse ibi citari ⁊ conueniri eo modo quo citatus ⁊ cō-

1 uentus est maxime ex infrascriptis: q2 ⁊ cōueniṫ⁹ esset cōtractib⁹: ⁊ pro contractib⁹ Bononie celebratis: ⁊ est citatus Bononie vbi fuit personaliť inuētus: ⁊ ibi ꝓcuratorē cōstituit quo casu nedū laic⁹ potest ratiōe cōtract⁹ ibi cōueniri vbi contraxit. vt. l. heres absens. §. j. ff. de iudi. sed etiā clericus poterit ibi conueniri vbi contraxit etiā si absq3 licētia sui epī in aliena diocesi ꝯtraxit. c. dilecti. ⁊ ibi no. Doc. ⁊ c. fi. de fo. cōpe. ⁊ in. c. romana. §. contrahētes. ibi dū tex. dicit nisi ibidē inueniaṫ ⁊c. eo. ti. li. vj. Fallit qñ quis ꝯtraxit cū viatore: q2 viatorē in loco ꝯct⁹ ꝯuenire nō poterit. vt. d. l. heres absens. §. proinde. ⁊ hoc qñ

⁊ hoc qñ secū cõtrahens sciebat illū esse confestim recessurū secus si ignorabat. vt in. d. §. proinde. ver. nūquid dicim⁹. ⁊ ibi gl. ⁊ doct. ita tenēt. Cū igit᷑ de ꝯctib⁹ celebratis Bononie cõstet ⁊ etiā cõstet reū fuisse inuētū Bononie. ⁊ ibi ꝑsonaliter citatū nihil est qđ repugnet quominus potuerit ibi ꝯueniri: ⁊ si diceret᷑ ꝙ cõtraxit ibi tāq̄ viator: ⁊ statim recessur⁹ negat᷑: nec de hoc aliqđ ē ꝓbatū: ⁊ cū habeamus regulā ꝙ is ratione cõtractus pōt in loco cõtract⁹ ibi cõueniri si ibi fuerit inuētus. d. c. fi. de fo. cõpe. in antiquis. ⁊ d. §. contrahētes. cū si. ⁊ no. gl. in. l. j. ff. si quis in ius voca. non ierit. sequit᷑ qđ si dominus Petruspaulus velit dicere se esse in casu excepto a dicta r̄la eo q̄ dicat se fuisse tūc viatorē hūit necesse hoc ꝓbare. l. ab ea ꝑte. in princi. ⁊. l. in exceptionibus. ff. de proba. Preterea oportebat eū probare dñm Carolū sciuisse eū fuisse statim recessurū seu ibi non hēre aliquā cām residēdi per. d. §. proinde. cū ibi no. q̄ ignorātia ꝓsumit᷑. l. verius. ff. de ꝓba. ⁊ in regula ꝓsumit᷑. de reg. iur. lib. vj. ⁊ vbi al's ē probāda ignorātia sufficit ꝓbare per iuramentū allegātis ignorātiā. c. pastoralis. de except. c. significasti. el primo cū gl. de homi. c. vt circa. de elec. lib. vj. no. gl. magna. in. c. ad audiētiā. el. ij. de rescrip. et gl. ⁊ Bar. in. l. si cui. §. iisdē. cū si. ff. de accu. Sʒ in casu nostro cõcurrit plus ꝙ per iudicē cāe corā quo litigabat᷑ per ꝓcuratorē dñi Petripauli ⁊ dictū dñm Carolū ⁊ Raynaldū mediāte eorū ꝓcuratore fuit ꝓnūciatū ipsum dñm vicariū esse iudicē cõpetētē in dctā cā nõ obstātibus exceptionib⁹ in cõtrariū oppositis per ꝓcuratorē dicti dñi Petripauli: vñ vbi corā iudice ordinario ecclesiastico: ⁊ sic habēte iurisdictionē in habitu in clericos litigat᷑ etiā si ille qui est citatus nõ esset vere substitut⁹ illius iudicis seu ibi forū nõ sortiret᷑ ⁊ opponatur ꝙ nõ est iudex cõpetēs ⁊ iudex cõtra presentē vel etiā cõtumacē ꝓnūciauerit expresse se eē iudicē cõpetētē: q̄uis i veritate nõ eēt iudex cõpetēs stādū est ꝙ talis sñia facit ius adeo ꝙ ꝓcessus cāe ꝑncipalis corā eo vʒ vt no. Inn. ⁊ alij in. c. prudētiā. de offi. delega. ⁊ in. c. preterea. de dila. ⁊ in. c. sup literis. de rescrip. ⁊ Bal. ⁊ alij post eū in. l. ij. ff. si q̄s in ius vo. nõ ierit. ⁊ Ang. in. l. fi. ff. de iuris. om. iudi. ⁊ Jo. de imo. in. l. quidā cõsulebat. in pe. col. ff. de re iudi. vnde dicunt doc. in dictis locis vtilē cautelā esse qđ sp̄ iudex ꝓnuntiet se esse iudicē cõpetētē: q̄ pl⁹ operat᷑ q̄ solus processus ad vlteriora qñ iudex erat funditus incõpetēs quo ad reū ꝯuētū: lʒ quo ad alios haberet iurisdictionē vt ꝑ eos in dictis locis. ¶ Et ꝑ hec sublata sunt plura q̄ sentio in cõtrariū adduci. ⁊ primo dū allegat᷑ ꝙ in cõtractib⁹ non est locus remissioni qñ hec disputatio oĩno est sup̄flua in casu nr̄o. q̄ illa disputatio occurreret qñ dñs Petruspaul⁹ nõ fuisset tēpe motē litis ꝑsonalr̄ inuent⁹ in loco ꝯctus celebrati: sed cū fuerit ibi inuētus potuit ibi ꝯueniri vt. d. §. cõtrahētes. ⁊ supra dixi. ¶ Pro hoc etiā cessat disputatio an vera sit opi. gl. singularis i. l. j. ff. si q̄s i ius voca. nõ ierit. q̄ voluit ꝙ q̄uis in contractib⁹ non sit locus remissioni qñ reus nõ inuētus in loco celebrati cõtractus tñ fallit vbi reus renūtiasset ꝑuilegio fori ꝓut renūtiauit cū iuramēto dict⁹ dñs Petruspaul⁹. ⁊ illā gl. cõiter sequunt᷑ doc. ⁊ ibi ⁊ i. d. l. heres absens. §. j. excepto Ang. ⁊ illā ēt sequit᷑ Bal. in. l. cū archimedorā. C. vt i pos. lega. ⁊ canoniste i. c. fi. de fo. cõpe. ⁊ saltē qñ renūtiatio fori ē iuramēto vallata ⁊ fuit i casu nr̄o videt᷑ oĩno tenēdū ꝙ regulariter valeat q̄ iuramētū facit illā esse irreuocabilē: ⁊ sic tūc nõ est loc⁹ ꝑnie: ⁊ sic tūc nõ hʒ locū id qđ habetur in. l. si cõuenerit. ff. de iuris. om. iu. vt cõcludit Ang. ⁊ Mod. in. d. l. si conuenerit. ⁊ Joā. de imo. i. c. j. ad fi. de iudi. q̄ iuramētū est seruādum vbi seruari pōt sine interitu salutis eterne. c. si xp̄o. ⁊. c. cū cõtingat. de iureiu. ⁊ ꝓpter iuramētū ꝑstitū super obligatione faciēdi pōt iurās ꝑcise cogi ad faciēdū. c. fi. ⁊ ibi no. Ant. de bu. ne ꝑla. vices suas. c. lʒ de iureiur. li. vj. ⁊ no. gl. reputata singularis i. l. si pecuniā. in ꝑn. in verbo necesse habes. ff. de ꝯdic. ob cām. ⁊ no. Inno. Ant. de bu. Jo. de imo. ⁊ do. Abb. in. c. veniēs. de iureiur. ⁊ Ho. Jo. an. ⁊ Jo. de imo. i. c. per tuas. de arb. ⁊ Bal. i. l. vnica. i. xij. col. ⁊ ibi etiā Salyc. in. xvj. col. C. de sentē. q̄ ꝓ eo qđ iter. ꝓfer. ⁊ Bal. in. d. l. si pecuniā. in prin. ⁊ in ꝑludijs feudorū. in. vij. col. ⁊ i. l. sʒ ⁊ he. §. ꝑtor. ff. de ꝓcu. ⁊ Jo. de imo. in. c. ij. de pig. ⁊ moder. i. l. stipulatiões nõ diuidunt᷑. ff. de verb. ob. ¶ Nec obstat tex. in. d. §. ꝯhētes. i verbo nõ debēt: q̄ r̄ndet᷑ ꝙ ibi loquit᷑ quo ad eos reos q̄ trahūt᷑ inuiti vt ibi dicit tex. sʒ qñ reus renūtiauit priuilegio fori saltē cū iuramēto adeo ꝙ renūtiatio est irreuocabilis tūc nõ dr̄ trahi inuit⁹: q̄ semel cõsensit trahi corā iudice loci cõtract⁹: ⁊ prima volūtas dʒ attēdi. l. generalr̄. §. j. C. de re. cre. c. qđ semel. ⁊. c. inuitare. de reg. iur. ⁊ sic in. d. §. ꝯhentes. in verbo iuitos vr̄ ꝓbari opi. gl. in. d. l. j. ⁊ eadē rõne apparet nõ obstare ꝙ tex. in. d. §. ꝯhentes. dicat qđ nõ possit cõueniri sup ꝯctib⁹: ⁊ sic nec etiā super his q̄ tēdāt ad cautelā ⁊ securitatē vel robur ꝯctus: q̄ vt dixi ille tex. loquitur de his qui iuiti trahūtur ⁊ sic de his q̄ nõ renūtiauerūt. ¶ Et sic illa gl. in se videt᷑ esse x̄a: dūmodo renūtiatio sit fcā taliter ꝙ sit irreuocabilis sʒ notata ꝑ doct. in. d. l. si cõuenerit. et in. c. j. de iu. Preterea vt iam dixi tex. i. d. §. ꝯhētes. loquit᷑ qñ reus non est inuēt⁹ nec ꝑsonaliter citatus in loco celebrati cõtract⁹: secus autē est in casu nostro. ¶ Nõ obstat ēt si dicat᷑ qđ dict⁹ Petruspaul⁹ nõ potuit renūtiare priuilegio fori sine cõsensu sui epi. c. significasti. de fo. cõpe. et. d. c. romana. i prin. q̄ respõdeo ꝙ vbi tractaret᷑ de ipsa sola renūtiatiõe expꝛ̄ssa hoc fortasse ꝓcedere posset: sed qñ q̄s rõne cõtract⁹ a se celebrati i alio loco q̄ in sua diocesi cõuenit᷑ extra diocesim corā iudice ecclesiastico in loco celebrati ꝯct⁹ tūc nõ pōt allegari ꝙ ibi nõ possit cõueniri sine cõsensu epi sui vt in ꝑallegato. c. dilecti. de fo. cõpe. ⁊ ibi no. Inn. in gl. i x̄bo prodesset ⁊ sequit᷑ Jo. an. Ant. de but. ⁊ Moder. vnde dicit ibi do. Abbas esse ibi casum in quo plus operatur tacita renūtiatio q̄ expressa. ⁊ ita etiā no. Pe. ⁊ Cy. in preallegata. l. j. in. ij. q. ff. si q̄s in ius voca. nõ ierit. ¶ Preterea ad oĩa que in contrariū adduci possunt patet alia r̄nsio: scilicet propter dictā sententiā qua pronūtiatū fuit iudicē esse cõpetētē: vt supra dixi: per que apparet nõ esse opus insistere an dicta renūtiatio fori fuerit apposita ex capite notarij ꝑter voluntatē dicti dñi Petripauli qđ est q̄d satis fragile dicere q̄ presumit᷑ in dubio ꝙ notari⁹ fideliter scripserit. l. cū precib⁹. C. de ꝓba. l. si quis decurio. C. de fal. c. ad audientiā. de prescrip. Nec obstat id qđ no. Bart. in. l. j. in. vj. q. cū si. ff. de iure codi. q̄ loquit᷑ in alia clausula qñ cõstat eam magis apponi ex cõsuetudine q̄ ex mēte partiū sʒ in proposito nr̄o hec est clausula que apponit᷑ tā ex consuetudine q̄ ex mente partiū qñ notarius legit ⁊ publicat instrumentū legit cū illa clausula ⁊ ita partes approbāt: vnde alio nõ probato stādū est instrumēto. vt etiā inquit Jo. de imo. in. l. filio preterito. in. xv. col. ff. de iniust. testa. dum tractat de illa clausula codicillari. de qua loquitur Bart. in dicta. l. j. in. vj. q. de iure codicillo. Preterea non est opus quod dominus Carolus ⁊ Raynaldus fundamētum faciāt in renuntiatione fori predicta: q̄ ex quo fuit dominus Petruspaulus inuentus in loco celebrati contractus non fuit necessaria alia renuntiatio fori. vt est supra deductum. Alexan.

¶ Summarium super consilio. xc.

1 Decretum non ligat ignorantes.

2 Non valet dispositio epi disponens qđ executores vltime volūtatis non possunt exequi voluntatem vltra annum.

3 Infringere actum satis dicitur esse in pena quando procedit ratione prohibitionis.

¶ Consilium. xc.

¶ An valeat collatio ordinarij facta ignorāter de bñficio seu canonicatu per legatū sedis apostolice reseruato cum clausula apposita in reseruatione scilicet irritātes si a quoq̄ etiā ignorāte de dicto canonicatu ⁊ prebenda dispositum fuerit.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Omissis et resecatis superfluis videtur de iure concludendū collationem ordinarij ignoranter factā valere dicta reseruatione legati nõ obstante q̄uis in ea sit incerta clausula irritante si a quoq̄ etiam ignorante de dictis canonicatu ⁊ prebēda dispositū esset: probatur q̄ decretum non ligat ignorantes. c. ij. de const. in. vj. l. fi. ff. de decre. ab ord. facien. l. generali. C. de tabula. lib. x. Sed legat⁹ nõ pōt statuere cõtra ius cõe. c. fi. ⁊ ibi no. Host. ⁊ Jo. an. de offi. archip̄sby. c. penul. de filijs presby. c. cū inferior. de maio. ⁊ obe. l. formam. C. de offic. ꝑfect. preto. no. gl. magna in. c. fi. de hereti. in. vj. ergo non pōt legatus cõtra ius cõe decernere irritū illud quod ab ignorāte factum esset q̄uis papa per suū decretum ignorantes ligare possit: ⁊ ita loquitur tex. in. c. dudū ver. et quod decretū. ⁊. c. penul. de preben. in. vj. ⁊ in. c. j. de cõces. preb. eo. lib. ⁊ idē ꝓm aliquos in delegato apostolico. c. tibi qui. §. idē. de rescrip. in. vj. Et in terminis nostris qđ nõ obstet dicta clausula apposita in reseruatiõe legati firmat Cõposto. in. c. capitulū. de rescrip. ⁊ Archidia. ⁊ Joā. an. et Gem. in. c. si apostolice. de preben. in. vj. ⁊ Lappus Abb. in. c. statutū. eo. ti. ⁊ lib. et Paulus de liaza. in. c. j. de cõces. preben. in. vj. ¶ Nec predictis obstat. c. cū dilectus. de iure pat. q̄ ibi loquitur qñ legatus inhibuit ordinario: et sic ꝑuenerat ad notitiā ordinarij: et ita procedit qđ no. Host. in sum. de ꝓben. §. et a quo. ver. quid si legatus. nec obstat. c. si a sede. de ꝓb. in. vj. q̄ ibi loquitur qñ legat⁹ et ordinari⁹ concurrunt conferendo eodē tp̄e seu nõ apparet quis primo ⁊ q̄s scđo cõtulerit. ⁊ tunc faterer hoc esse verū: sʒ vbi sola reseruatio et inhibitio legati precessit et reperiatur ꝙ ordinarius ignorās contulerit: tunc procedit illud ꝙ dictū est supra qđ talis inhibitio non ligat ignorātē. Bene facit qđ no. Bal. in. l. vnica. in prin. in. iij. col. C. de cadu. tol. vbi dixit ꝙ nõ valet cõstitutio epi disponēs qđ executores vltime voluntatis nõ possint exequi vltimā volūtatem vltra annum etiam si executores fuerint ignorantes. nā quatenus impedit executionē fieri posse ꝑ eos post annū si interim ignorauerint est contra ius cõe allegat. l. iubēt. in verbo pro sua sciētia. C. de episco. et cleri. hoc decidit expꝛ̄sse Ang. in. l. genero. ad fi. ff. de his qui not. infa. vbi dicit qđ nullus inferior a principe vel papa pōt ligare ignorātē. a legat illud dictum Cõposto. in preallegato. c. capitulū sancte crucis. de rescrip. vnde Archi. in. d. c. si apostolice. dicit non esse verum ꝙ delegatus apostolic⁹ possit vti dicto decreto ligāte ignorātes per. c. j. §. ex ꝑte ver. vel postq̄. de cõces. preb. in. vj. preallegatam decisionem Compostolani ēt approbāt Lud. roma. in. l. j. §. occisorum. ff. ad silleia. et in. l. is potest. ff. de acquirē. heredi. ex quibus videtur nõ infringi dictam collationē per dictā clausulā ⁊ decretū et infringere seu annullare actū satis dicitur esse pena quādo annullatio ꝓcedit ratione ꝓhibitionis nõ dico ratione defect⁹ solēnitatis. l. senatus. ff. de cõtrahen. emp. l. nõ

dubiū. ⁊ ibi no. Jac. bu. C. de legi. ⁊ ibi etiā Bal. in. ij. col. l. turpia. in prin. ⁊ ibi no. Bar. ff. de leg. j. c. si religiosus. de elec. in. vj. ⁊ no. Joā. an. i. c. fi. de rescri. ⁊ in. c. dispēdia. eo. ti. li. vj. ⁊ Bar. in. l. ptor. in pn. ff. de ope. no. nun. ⁊ in. l. sanctio. in. j. col. ff. de pe. ⁊ Pe. de ancha. in repe. c. canonū statuta. de consti. in ver. sʒ iuxta predicta quero qñ lex probibet: licet aliud dici possit qñ actus esset nullus ratione defect⁹ solēnitatis: ⁊ ita procedit opi. tenētiū qḋ nō sit pena. ⁊ ex hoc pʒ q̄ si diceretur q̄ iura dicentia q̄ est cōtra ius cōe afficere ignorantē: ⁊ qḋ ideo legatus non potest afficere ignorantē: q2 est cōtra ius cōmune procedat qñ afficeretur ignorās aliqua pena: sed hoc non afficitur pena sed annullatur actus non est hic bona respōsio: q2 etiā est pena annullare actū gestum ab ignorāte quando actus annullatur rōne prohibitionis: vt in casu nostro per que puto resoluta esse ea que cōtra premissam cōclusionē adduci possent ⁊ vř eē magis cōis opi. quā vt dixi videř seq̄ Jo. an. in nouella. in. d. c. si apostolice. vbi refert opinionem Archi. ibi hoc tenentis ⁊ nihil allegat in contrariū ⁊ opi. eoꝝ qui contradicere videntur potest procedere facta inhibitione ordinario: vt loquuntur iura que ipsi allegant. s. tex. in c. veritatis. in fi. de dolo ⁊ contu. ⁊ tex. in. d. c. cum dilectus.

¶ Summarium super consilio. xcj.

1. ¶ Officium debet intelligi fm̄ qualitatem persone.
2. Verba in dispositione debent aliquid operari.
3. Quomodo iudicetur q̄ quis sit pauper.
4. Per confessionem ⁊ contritionem videtur quis remisisse odium.
5. Quando testator vult aliquid erogare in pauperes debet intelligi de pauperibus qui sunt in ciuitate vbi est domicilium testatoris.
6. Absens a ciuitate per lapsum decennij presumitur desijsse habere animum redeundi.
7. Dicenti inquisitionem factam fuisse incumbit onus probandi.
8. Ubi interuenit possessio longi temporis omnia presumuntur solēniter acta.
9. Mulier ex transitu ad secunda vota non remanet impunita.

¶ Consilium. xcj.

¶ Non summatur quia aliud consilium habes in hac eadem materia supra in sexto volu. consi. 213. fo. 143.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Repetit⁹ in causa eximij legū doctoris dn̄i Bartholomei de amaneo in cuius fauorē consului vidi nōnulla que cōtra eundē dn̄m Bartholomeū nouiter obijciuntur per dn̄m Aluisiū eius aduersarium quib⁹ nō obstātibus sentio adhuc vt prius vcʒ nullū ius agēdi dicto dn̄o Aluisio cōpetere. Et 1 in primis † nō obstat dū dicitur qḋ q̄uis dn̄s Aluisius habeat ⁊ habuerit officium tamē non per hoc debuit repelli a legato relicto in testamēto Jacobi de la turre: q2 lʒ in testō caueař q̄ eligendus per cōmissarios testamēti debeat esse psona que careat officio: tñ debet intelligi dispositio testatoris de officio sufficiētis reddit⁹ pro victu honorifico attēta nobilitate ⁊ cōditione ipsius eligēdi: non autē de officio parui redditus prout dicunt esse officiū dicti dn̄i Aluisij attēta nobilitate ⁊ conditione sua. l. sʒ si suscipit. §. j. ff. de iudi. ⁊ per notata in. l. nepos pculo. ff. de ver. sig. ⁊ in. l. in cōdēnatione. ff. de reg. iur. ⁊ per Bar. in. l. si cōstāte. in. ij. q. prime partis. ff. sol. matri. et per glo. ⁊ doc. in auř. ptcrea. C. vñ vir ⁊ vxor. vnde dicunt Bal. Saly. ⁊ Moder. in. d. auř. ptcrea. qḋ dispositio illius autētice loquentis qñ matrimoniū est sine dote hʒ locū etiā qñ matrimoniū est cum dote parua: q2 modicū ⁊ nihil equiparatur per. l. q̄uis. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ argumento notatoꝝ in auř. minoris debitor. C. qui dari tu. 2 pos. cū si. ¶ Quia ad hec respondetur † qḋ dispositio testatoris quo ad casum nostrū reqrit copulatiue q̄ ille nobilis de la turre eligendus sit egen⁹ paup ⁊ sine officio: vñ si dicta verba ⁊ sine officio intelligerenř sine officio q̄ nō sit parui reddit⁹ vt intelligit dn̄s Aluisius sequeretur qḋ illa verba nihil adderent in effectu ⁊ nihil operarentur: q2 ille due dictiones. s. egen⁹ ⁊ paup absq̄ expressione illi⁹ additionis. s. ⁊ q̄ sit sine officio q̄ nō sit parui redditus etiā cōprehendebāt habētē officiū parui redditus: ⁊ similiter excludebāt habētē officiū opulēti redditus vt de se patet: considerař eñ q̄ititas redditū vt cognoscař quāti appretiāda res sit. l. si fundū per fideicōmissum. in pinc. ff. de leg. j. l. si quos. C. de rescin. vē. l. qui bonis. ff. de ces. bo. l. pe. ff. de reb. co. no. doc. i. l. pria rerū. ff. ad legē fal. ⁊ l. ij. C. de rescin. vēdi. cū ergo semp verba interpretari debeāt vt aliqḋ operentur. l. si qñ. in prin. ff. de leg. j. c. si papa. de pūileg. in. vj. ⁊ per notabilia verba declarat Bal. in rub. C. de cōtrahē. emp. in. x. q. ergo possunt intelligi verba predicta sine officio. s. magni vel etiā nō magni reddit⁹ per que pʒ rñsio ad contraria. ¶ Scḋo respondetur qḋ prout pro parte dicti dn̄i Bartholomei deductū ē dict⁹ dn̄s Aluisi⁹ tā ex redditu officij sui q̄ ex alijs suis bonis hʒ reddit⁹ vltra cētū aureos singulis annis: ⁊ pptcrea nō creditur dn̄m Aluisiū pbare posse q̄ at- 3 tētis pdictis dicař pauper † cum hoc cōmittatur iudicātis arbitrio inspecta qualitate personarū. vt no. in. d. auř. pterea cum suis concordātijs. Et hoc tāto magis procedit in casu nostro in quo testator videtur voluisse attēdere magnā paupratē vt ostēdit illa multiplicatio verboꝝ. s. pauper egenus ⁊ sine officio. nā multiplicatio verboꝝ auget sensum. vt. l. si stipulatus. in prin. ⁊ ibi no. glo. j. de vsuris cū si. Preterea videmus q̄ egenus dicitur ille qui soluēdo nō ē. vt probatur insti. quib. ex cau. manu. nō lʒ. iuxta prin. vñ egenus accipitur pro eo qui est valde pauper. vt inquit Pap. cuius autoritate vtunř sepenumero doctores nostri ⁊ maxie Archi. vt pʒ ex notatis per eū in multis locis ⁊ maxime. viij. dist. quo iure. ⁊ ibi ponit dr̄am inter pauperē ⁊ inopem ⁊ nil allegat preter autoritatē pap. facit. l. in tm̄. in fin. cum similibus. ff. de rerum diuisio. ¶ Confirmantur predicta q2 tēpore electionis dictus dominus Aluisius erat munus oneratus: carebat eñ onere filioꝝ ⁊ vxoris: ⁊ in his attendi debuit tēpus electionis. c. dudū. el primo. de elec. c. si eo tēpore. de rescript. in. vj. ⁊ no. per Bar. in. l. vsufruct⁹. in fi. ff. de stipu. seruo. Bñ facit. l. ij. in pn̄. ff. de excusa. tuto. ¶ Accedit q2 testator etiā q2 mēs testatoris nō fuit q̄ in isto eligēdo etiā si eēt nobilis de la turre deberet attēdi q̄ q̄uis posset mediocriter viuere: si tñ nō posset viuere cū magno apparatu vt cū multis famulis ⁊ equis more nobiliū admitteretur ad istud legatū: patet q2 testator haberet in bonis valorē septē miliū ducatoꝝ: tñ in casu deficientium liberoꝝ masculoꝝ nō reliquit huic eligēdo nisi istud legatū: ex quo vix pcipitur redditus annuus quadraginta ducatoꝝ ⁊ reliquum voluit erogari in alios pauperes. nā si intētio testatoris fuisset puidere huic eligēdo q̄ viueret splēdide ⁊ laute cū pluribus equis ⁊ famulis more nobiliū reliquisset sibi ampliū redditū prout facere poterat: igiř ex qualitate legati declaratur mēs ⁊ intētio testatoris. l. cū vnus. §. fi. ff. de alimē. ⁊ ciba. lega. ⁊. l. si seruus pluriū. §. fi. ff. de leg. j. ¶ Insuper respōdetur q̄ si illa verba testamēti disponētia q̄ si repeririret aliqs pauper nobilis qui eēt de la turre. Et ita vellet se denominari ⁊ deferre insignia dom⁹ ⁊ eēt bone cōditionis deberet in dicto legato pferri ceteris: intelliguř de eo q̄ esset de la turre. id est de illa agnatiōe de qua erat testator vt in alio cōsilio puto ostēdisse. ⁊ iste dn̄s Aluisi⁹ posito q̄ esset de la turre. tñ non est de illa domo. id est agnatiōe illorum nobiliū de la turre. de qua erat testator: non debuit admitti ad legatū. ¶ Preterea cū dictus dominus Aluisius esset inimicus et odiosus testatori nō intelligitur testatorē de eo sensisse. vt in alio cō- 4 silio deduxi ad qḋ circa ista me refero. ¶ Nec ad hoc obstat q̄ testator fuit sepult⁹ in ecclesia ⁊ q̄ per hoc presumař cōfessum fuisse sacerdoti peccata p quā cōfessionē ⁊ ptritionē videtur remisisse odiū qḋ habebat erga dominū Aluisium adeo q̄ illud odiū nō impediret quominus potuisset eligi dict⁹ dominus Aluisius p nōt. per Bald. in. l. id qḋ pauperibus. in. x. j. q. C. de epis. ⁊ cleri. p id quod nōt. glos. insti. de inTur. §. fi. q2 respondetur q̄ Bal. loquitur quādo pbatū est de cōfessione ⁊ cōtritione secuta post odiū. ⁊ hec probatio facta nō est: ⁊ nō sequitur sepult⁹ fuit in ecclesia ergo decessit cōfessus ⁊ ptritus q2 istud non concludit vt est de natura probationis. c. in pñtia. de pba. Preterea regulariter pcedēda est christianis sepultura christiana nisi sint in casib⁹ exceptis q̄ plene no. in. c. ex parte. el scḋo. de sepul. ⁊ nō reperiř q̄ iste fit de illis casib⁹. ⁊ lʒ ille qui semel in anno nō pfitef peccata carere debeat christiana sepultura. c. oīs vtriusq̄ sexus. de penitē. ⁊ remis. tñ potuit esse q̄ cōfessus fuit prius peccata illo anno quo decessit: ⁊ postea eodē anno suborta sit causa dicti anni ⁊ eodē anno decesserit: ⁊ sic nec vere nec psumptiue pcludit dicta allegatio. Itē vltra pdicta ad principale obiectuʒ respōdeř q̄ tem- 5 pore electionis dn̄s Aluisius † erat absens ⁊ extra puinciaʒ in qua absentia fuerat p annos viginti vel circa vt psuppōiř: vnde nō potest domin⁹ Aluisi⁹ allegare q̄ debebāt extra prouinciā ee co perquisitionē ⁊ inuestigatione facere. Pro quo bene facit text. nota bilis in. l. si qs ad declinādā. C. de epis. ⁊ cle. in versi. sinautē nulli⁹ ibi duʒ litera dt pauperibus qui in ciuitate sunt ⁊c. vbi qñ testator voluit erogari i pauperes eligēdos dʒ fieri erogatio in pauperes qui sunt in ciuitate in qua testator domiciliū habuit p hoc etiā facit id q̄ in simili no. Bar. in. l. adeo q̄. ff. pro soc. vbi inquit per illum text. q̄ licet marit⁹ teneatur adhibere medicos vxori egrotāti alias sibi iputatur ⁊ excludiř a lucro dotis. l. si ab hostib⁹. §. fi. ff. solu. matri. tamen non teneř mittere extra ciuitatē pro medicis: ⁊ ita etiā est de mēte Bart. in. l. si seruū. in fi. pinc. ff. de ver. obli. ⁊ in. d. l. si ab hostibus. §. fi. ⁊ in. l. i. bonoꝝ. ff. de bo. pos. ⁊ Bal. in. l. iuris. C. qui admitti ad bo. pos. pos. sic videm⁹ q̄ nō ē faciēda excussio de bonis q̄ sunt extra territoriū iudicis de ea cognoscētis. vt in qt Bal. in. l. scīendū. in princi. ff. qui satis. cog. arg. autē. psente. C. de fideius. ⁊ p notata p gl. ⁊ doct. in. l. fi. C. de prin. agen. in reb⁹. et p no. p Bald. in. l. fi. §. j. in fi. cer. pet. facit. l. si fideiussor. §. si necessaria. ⁊ q̄ ibi no. ff. q̄ satisd. cog. bñ facit id qḋ habetur in. c. coram. de elec. vbi ad electionem vocantur illi q̄ sunt in puincia ad quos spectat electio: secus si sunt extra puinciā saltē si cōmode hoc fieri non potest. vt ibi no. ⁊ in. c. cum in ecclesijs. de pbē. in. vj. ⁊ tāto min⁹ erat facienda inuestigatio de dicto domi- 6 no Aluisio cū iā stetisset absens a ciuitate taʒ longo tempore: ⁊ per lapsum † decennij psumebař desijsse habere aīm redeundi. l. ij. C. de incolis. ⁊ expsse no. gl. in. l. iij. eo. ti. et Bar. in. l. lex cornelia. §. si tñ. ff. de iniur. cū si. ⁊ sic nō pōt dici q̄ cēseretur esse in ciuitate testatoris tanq̄ recessisset aīo in breui redeūdi. iuxta ea que habentur in. l. ex facto pponebař. ff. de heredi. insti. et. l. q̄situ. §. fin. ff. de leg. iij. l. debi- 7 tor. ff. de pigno. ¶ † Et per hec pʒ nō obstare id qḋ dr̄ allegari per partem

partē aduersam.s.qđ ꝙuis dn̄s Aluisius neget inquisitionem de se ipso factā fuisse per eos qui dictā electionē fecerūt tn̄ onus probādi sibi nō incūbit:sꝫ qđ incūbit dicto dn̄o Bartholomeo onus probādi fuisse de dicto dn̄o Aluisio factā inquisitionē quasi fundata sit intētio dn̄i Aluisij per.l.ex facto.§.si q̇s autē.ff.ad treb.cū ibi not.per Bar.⁊ p no.per Bart.in.l.qui duos.§.cū in bello.ff.de reb.dub.Nā vt supra dixi de eo nō erat faciēda electio nec iquisitio ex causis superi⁹ deductis:⁊ posito qđ fieri debuisset tn̄ on⁹ pbādi qđ facta nō fuerit incūbit dn̄o Aluisio hoc negāti:q꞉ qn̄ negatiua ē fundamētū intētionis alicui⁹ incūbit onus probādi allegantí.l.hoc iure.⁊.l.ita stipulat⁹.ver.qđ si ab initio.ff.de verb.ob.⁊ in aut.hoc si debitor.C.de pig.no.Inn.i.c.sup his de accusa.⁊ Jo.an.i.c.bōe.de ele.⁊ Bar.in.l.in illa stipulatione si Calēdis.ff.de verb.ob.⁊ tāto magis in casu nostro in quo do.Bartholomeus possidet per no.per Bart.in.l.si inter.ff.de reb.dub.⁊ vterq꞉ allegat euenisse conditionem fideicōmissi ad suā vtilitatē:⁊ si vterq꞉ est i pari cā merito i pari cā potior est cōditio possidētis vt in regl'a in pari.⁊.l.siue autē.§.si duob⁹.ff.de pub. ¶ Et nihil in cōtrariū facit p id qđ habet̄ in.d.§.si q̇s aūt.⁊ id qđ no.in.d.§.cū in bello.nā in.d.§.si quis autē.verus intellect⁹ illius.§.est ꝙ illa cōditio si decesserit sine filijs iniuncta heredi per fideicōmissum grauato intelligit̄ sine filijs.s.supuiuētib⁹.⁊ iō siue appareat qđ filij heredis p̄ decesserint siue appareat ꝙ simul cū pře pierint obtinet fideicōmissari⁹ q꞉ verū est dicere ꝙ heres decessit sine filijs supueniētib⁹:lꝫ simul cū patre perierint:⁊ iste est casus dicti.§.si quis autē.vt ibi etiā declarāt moderni.⁊ bene facit.d.l.si inter.de reb.dub. ¶ Preterea etiā si adhereamus verbis Bar.in.d.§.si q̇s autē.ibi presumptio est pro eo qui allegat euenisse cōditionē fideicōmissi ⁊ in casu nostro vterq꞉ pro se allegat euenisse cōditionē fideicōmissi:ergo in pari cā potior est cōditio possidētis vt proxime

8 dixi. ¶ † Rursus dicta electio fcā ē iam sunt decē anni ⁊ vltra interueniēte possessione dn̄i Bartholomei:ergo p̄sumi dꝫ oīa solēniter fuisse acta per id qđ hr̄ in.l.si filius.C.de peti.here.⁊ in.l.qui in alie.in prin.ff.de acqui.here.⁊ in.c.in presentia.cū ibi not.per doc.de renū.⁊ no.doc.in.c.illud.de p̄sum.cū si. ¶ Postremo non obstat qđ si dict⁹ dn̄s Bartholome⁹ retineat dictū legatū vxor eius que primo fuerat vxor testatoris possidebit dicta bona de q̇b⁹ est questio qđ eē videtur cōtra voluntatē testatoris qui reliquit vsumfructū dictarū rerū dicte sue vxori:⁊ si trāsiret ad scđa vota voluit eā priuari vsufructu p̄dicto:q꞉ rn̄deo qđ si dctā dn̄a nō trāsiuisset ad secūda vota hēbat ex dispositione testatoris suo iure vsumfructū quē quidē perdidit propter trāsitū ad secunda vota:⁊ lꝫ dicta bona data fuerint dn̄o Bartholomeo vt pauperi per cōsortiū tn̄ nō est verū dicere qđ dicta dn̄a recuperauerit dictū legatū aut dicatur habere vsumfructū quē sibi testator reliq̇t:q꞉ imo pleno iure dicta bona spectāt ad dictū dn̄m Bartholomeum:⁊ si ipse decederet trāsiret ad heredes suos ⁊ remaneret penit⁹ exclusa dctā dn̄a ⁊ postꝙ dn̄s Bartholomeus est ille qui hꝫ titulū ꝙuis ēt vxor secū habitet ipsa nō dꝫ possidere sed iure familiaritatis tenere.l.q̇ iure familiaritatis.ff.de acq̇.pos.⁊.l.⁊ hꝫ.§.hostes.⁊ ibi Bar.de p̄car.⁊.l.si mulieri.⁊ qđ ibi no.ff.quib.mo.vsufru.amit.Et declarat Ang.in.l.assiduis.C.qui potio.in pig.habe.⁊ Bal.in.l.ob maritorū.C.ne vxor pro mari.⁊ sic mlier

9 ex trāsitu ad secunda vota non remanet impunita:⁊ posito † ꝙ dici posset eam aliqđ cōmodum sentire ex persona secundi viri.tn̄ hoc nō est absurdū ꝙ illud qđ ex p̄sona mea cōsequi nō possum ꝯsequar ex persona alterius facientis actū nomine suo non meo saltē qn̄ ex hoc nō resultat idē affectus sicut si per me ꝯsequerer:prout in casu nostro.l.aristo.⁊ ibi no.ff.que res pig.obli.pos.l.nō putauit.§.si exheredatus.ff.de contra tabu.l.quesitum.ff.de in ius vocan.

¶ Laus deo.Alexan.

¶ Summarium super consilio.xcij.

1 ☞ Notarij rogati de eodē instrumento nō est necesse qđ quilibet per se scribat totum instrumentum:sed sufficit quod vnus scribat ⁊ alter subscribat. 3. 4.

2 Ubi plures arbitri sunt electi nō sufficit vnum ex eis pronuntiare.

5 Notarij appellantur iudices chartularij.

6 Quando cōnstituuntur duo procuratores an mādatum possit exequi insolidum.

¶ Consilium.xcij.

¶ Duo notarij de eodē cōtractu fuerunt insolidū rogati an instrumentum scriptum ab vno eorū sine subscriptione alterius plenam fidem faciat. Et vide consilium sequens in hac eadem causa.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Uideret̄ pma cōsideratione dicēdū sup narratis in themate dictū instr̄m autēticatū per vnū tn̄ ex dictis duobus tabellionibus de cōtractu rogatis fidē nō facere:q꞉ † necessaria

1 videbat̄ saltē subscriptio alterius tabelliōis pariter de eodē cōtractu rogati per id qđ habetur in.l.si quis ex argentarijs.iuxta prin.ff.de eden.vbi si plures erant argentarij qui librū argentarie conficerēt ⁊ petatur editio libri rationū argentarie per aliquem cuius ratio ibi descripta sit debent omnes editionē:id est copiā libri facere aut editioni facte ab vno eorum debēt alij se subscribere:vnde ex illo tex.colligit ibi Bald.⁊ Ang.qđ si plures sunt notarij rogati de eodē instrumēto nō est necesse qđ quilibet per se scribat totū instrumentū:sed sufficit qđ vnus scribat ⁊ alius se sub-

2 scribat. ¶ Pro hoc facit † etiā id quod habetur in.c.quoniam ꝯtra.de proba.⁊ quod ibi no.Host.⁊ Jo.an.⁊ alij post eos.nā ibi in text.dicitur qđ duo viri adhibētur ad acta iudicij studenda ⁊ querūt ibi p̄fati doc.vt ponit ibi Jo.an.super verbo cōscribant:an sufficiat alterū ex ipsis duobus scribere ⁊ dicunt quod non sicut quando plures arbitri sunt electi non sufficit vnū ex eis pronūtiare allegant.l.non cogendū.§.Item si in plures.ff.de arbi.sed voluerunt allegare l.nō distinguemus.§.cum in plures.ff.de arbi.dicūt tamē qđ sufficeret si vnus scribat ⁊ alter subscribat ⁊ attestetur corā eo sic actū fuisse.c.cū ab vno.de re iudi.lib.vj.⁊ ita etiam tꝫ Anto.de but.in.d.c.quoniā contra.circa.iiij.col.in ver.quero an sufficiat.⁊ etiam do.Abb.ibi in prin.penul.charte.in ver.quero an isti duo viri.⁊ Bal.⁊

3 Saly.in.l.iurisiurandi.de test. ¶ Pro hoc etiā † facit id quod not.Ant.de butr.in.c.inter dilectos.de fide instru.in antepe.col.in ver.quero an q̇s possit scribere instrumenta ⁊c.vbi dicit se putare qđ si duo notarij sunt rogati de eodē cōtractu satis sit qđ vn⁹ scribat:et postea ambo se subscribāt ⁊ dicit ꝙ ita seruat̄ Bononie:⁊ pro hoc allegat no.per gl.i.§.nos aūt.in aut.de tabel.in ꝟbo per se. ¶ Sꝫ premissis non obstātibus cōtrariū puto esse de iure verius in casu

4 de quo queritur presertim ex infrascriptis.nā p̄supponit̄ † qđ ambo notarij p̄dicti fuerūt insolidū de dicto ꝯtu rogati quo fit vt vnius solı⁹ scriptura habēs sua essentialia fidē publicā faciat absq꞉ eo qđ alterius subscriptio interuenerit:q꞉ nō est dubiū qđ vnus solus notarius publicus scripturā publicā ⁊ autenticā efficere potest de eo de quo a partib⁹ rogatus extitit.vt in.d.c.quoniaꝫ contra.⁊ in.c.ij.de fide instru.⁊ in aut.de tabel.§.pe.partes ēt hoc voluerūt ꝙ vni⁹ soli⁹ scriptura sufficeret:q꞉ cuilibet insolidū attributa est potestas a partib⁹ rogādo eos insolidū:⁊ sic in actu predicto cōcurrit voluntas partiū ⁊ potestas. Quod autē istud sit verū probatur per.l.pedius.al's incipit parui.§.si.cū.l.sequenti.ff.de arbi.⁊ per.d.l.non distinguem⁹.§.cū in plures.ff.de arbi.vbi qn̄ plures sunt electi arbitri:ꝙuis vn⁹ solus nō possit pronūtiare tn̄ fallit nisi actū sit qđ quilibet possit:⁊ paria sunt dicere q̇libet ⁊ dicere insolidū.vt.l.si pluribus.in prin.cum glo.ff.de lega.ij.⁊ ideo apparet qđ Joā.and.⁊ alij doc.in.d.c.quoniā contra.dum decidunt qđ non sufficit vnum scribere ex illis duob⁹ electis ad acta cause scribenda nō sufficere sicut nō pōt pronuntiare ex pluribus arbitris per dictū.§.cū in plures.intelligūt sm̄ qđ declarat̄ in tex.allegato per eos:scilicet nisi sit data potestas insolidū.Nam fuit intētio partium ꝙ vnus solus possit sine alio:sed ideo adhibuerunt duos:q꞉ contingere posset ꝙ si vnū tantū adhibuissent illi⁹ notarij copia fortasse haberi non posset vel qđ negligētia aut casu fortuito rogationes eius deperderent̄:ideo

5 cauti⁹ agere volētes adhibuerūt duos insolidū. ¶ Cōfirmant̄ † p̄dicta q꞉ notarij cēsent̄ iudices inter ipsas partes q̄ eos adiuerunt:vn̄ appellant̄ iudices chartularij.vt no gl.⁊ doc.in.l.j.ff.de iud.⁊ in l.rē nō nouā.C.de iudi.⁊ in.l.fi.C.vbi ⁊ apud quem in integ.resti.est necess.⁊ qđ de tabellionibus iudicetur vt de iudicibus not.Jo.and.post Nicolaū de matarellis.in addi.Specu.in ti.de instru.edit.§.instrumentū.in addi.incipien.in gloss.⁊c.sed quando plures iudices delegantur in causa vna aut delegantur simpliciter:⁊ tūc solus nō pōt per se iudicare:q꞉ nō habēt exercitiū iurisdictiōis insolidū.vt.l.duo ex trib⁹.ff.de re iud.⁊ in.c.causam matrimonij.de off.deleg.sed si delegantur cū clausula qđ quilibet insolidum possit:tūc q꞉ exercitiū iurisdictionis cōpetit insolidū potest vnus solus sine alio.c.cum plures.cū glo.in verbo consimili.de offi.deleg.in.vj.⁊ legitur ⁊ no.in.c.prudentiā.in prin.eo.ti.in antiquis.si autē tabelliones equipararent̄ iudicibus ordinarijs tūc expeditū esset qđ indistincte quilibet intelligeretur habere iurisdictionem ⁊ exercitiū insolidum.l.j.ff.de offi.cōsul.⁊ traditur plene per Bar.in repetitione.l.j.§.si plures.ff.

6 de exer. ¶ Cōprobātur predicta † per id qđ habetur.in.l.pluribus cū glos.ff.de procu.⁊ in.c.si duo.in prin.eo.tit.lib.vj.vbi si duo simul cōstituūtur procuratores distinguitur aut adiecta est hec dictio insolidū aut non:primo casu vnus solus potest mandatum exequi sine alio:scđo vero casu nō pōt:sed in casu nostro fuit adiecta dictio insolidū:ergo vnus potuit omnia sine reliquo perficere. Ex quib⁹ patet responsio ad allegata in contrariū quia procederent quando nō fuissent rogati insolidū sed simpliciter vt ex iaꝫ dictis patet. Ex quibus concludo dictū instrumētum plenam fidem facere ⁊ executionem mereri dicta exceptione non obstante.

¶ Laus deo.Alexan.

¶ Summarium super consilio.xciij.

1 ☞ Officiū tabellionis competens pluribus quando possit expediri insolidum.

2 Judices electi in iudicando debent simul adesse.

3 Clausula in compromisso qđ quilibet insolidum possit expedire.

4 Dictio vna denotat vnitatem seu simultatem.

5 Notarius habet potestatē regularem secundū quod a partibus rogatus est.

6 Potestas data iudicibus cum clausula quod vos vel alter vestrum in causa procedat.

7 Limitatio data a partibus debet aliquid operari ultra illud quod datur a lege.

8 Ubi cum prohibitione inducta a lege concurrit etiā prohibitio partium operabitur plusq̄ prohibitio legis.

Consilium. xciij.

Domini redēptoris nostri invocato suffragio. Repetitus in cā mutinensi super qua al's cōsului: videlȝ vtrū ex duobus notarijs rogatis insolidum potuisset instrumentū in publicam formam redigere ⁊ ei fidem esse adhibendā absq̄ subscriptione alterius notarij visis dubitationibus circa id mihi trāsmissis non discedo a prima cōclusione imo in ea firm⁹ resideo per ea que in priore cōsilio dixi ⁊ etiā per infra dicēda. Nā non obstat dum dicitur quod officium ⁊ pote-1 statis tabellionis etiam quādo competit pluribus: q̄uis non sit expressum quod quilibet possit expedire insolidum debet intelligi qd possit insolidum: qꝛ est officium publicū. l. generali. C. de tabu. lib. x. l. nō aliter. ff. de adop. sicut dicimus in plurib⁹ iudicib⁹ ordinarijs l. j. ff. de offi. cōsul. l. iperator. ff. ad municip. ⁊ plene tradit per Bar. in. l. j. §. si plures. in repeti. ff. de exer. sicut etiā videmus in pluribus tutoribus. l. fi. C. de auto. prestan. l. j. C. si vnus ex plu. tuto. ⁊ tñ videmus ꝙ qñ plures iudices etiā ordinarij isimul aditi sunt a partib⁹ ⁊ insimul processerūt debēt oēs simul iudicare: nec vnus solus per se posset. l. pōponius. al's incipit si vni. ff. de re iudi. ⁊ declarat Spe. in ti. de sen. prola. §. sequit. ver. qd si sunt duo. ⁊ Bal. in. d. l. fi. ⁊ in. d. l. j. in prin. ff. de offi. cōsul. cū si. ⁊ similiter plures tutores ⁊ argētarij qui gesserunt ⁊ administrarūt qñ edūt librū rationum debent oēs edere aut editioi facte ab vno eoꝝ se subscribere. l. fi. q̄s ex ar. iuxta prin. ff. de eden. ⁊ sic nō vr̄ posse dici ꝙ ibi nō haberēt officiū insolidū qꝛ ad hec rñdeo ꝙ q̄tū ad ꝑpositū nō est differētia inter plures arbitros ⁊ plures iudices ordinarios vel delegatos: qꝛ etiā quādo 2 essemus in casu in quo vnus ordinari⁹ per se posset iudicare si fuisset per se insolidū aditus vel etiā vnus ex plurib⁹ delegatis potuisset sol⁹ ꝑcedere: vt ꝙ fuissent dati cū clausula qd oēs vl' duo vel vn⁹ exequerētur iuxta tex. in. c. cū plures. de offi. dele. in. vj. ⁊ fuisset vn⁹ solus aditus per partes: tamen videmus ꝙ in dictis casibus si ptes simpliciter adiuerūt plures ex dictis iudicib⁹ ordinarijs vel delegatis qui sil' processerūt nō habebūt hoc casu exercitiū iurisdictionis insolidū ⁊ nō poterit vn⁹ solus iudicare. ſȝ oēs illi qui processerunt debēt adesse in iudicādo. d. l. pōponius. ⁊. d. c. cū plures. quia partes simpliciter procedendo corā eis simul: ⁊ adeundo simpliciter eos sil' videntur velle ꝙ oēs simul iudicent vt in dictis iuribus. Istud idem 3 seruatur in arbitris: qꝛ si plures sunt assumpti arbitri cū clausula ꝙ quilibet insolidū possit expedire q̄uis si vnus solus procedat ⁊ iudicet valeat id qd gestū est propter illā clausulā. s. qd quilibet possit insolidū. vt. l. nō distinguemus. §. cū in plures. ff. de arbi. tamen si hoc casu corā ipsis plurib⁹ arbitris sil' processum est seu arbitri ipsi oēs simul ceperūt cognoscere nō poterit vnus solus iudicare ſȝ oēs. ita notabilr̄ vult Bar. in. l. ſȝ si ita. ff. de arbi. vbi ita limitat illū tex. ⁊. d. l. nō distinguemus. §. cum in plures. que duo iura cōcordant ⁊ mouetur ipse per. d. l. pōpon⁹. q̄ loquit in ordinarijs. vt ibi not. ex hoc ergo euidēter apparet ꝙ q̄tū ad propositū nostrū nō est differētia inter ordinarios delegatos vel arbitros: ⁊ tñ nos videm⁹ ꝙ Jo. an. ⁊ alij doc. cōiter maxime in. c. qm̄ ꝯtra. de proba. voluñt idē eē in pluribus notarijs qd est in pluribus arbitris per. d. §. cum i plures. vt retuli in priore cōsilio: ⁊ cōstat ꝙ in arbitris pluribus assumptis cū clausula illa. s. ꝙ q̄libet vestrū seu insolidū possit: verū est dicere vnū solū ex pluribus posse totū perficere. d. l. sed si ita. ⁊. d. §. cū in plures. ergo cū dicti notarij fuerint rogati insolidū potuit vnus solus scribere ⁊ perficere. Nec obstat si diceret ꝙ ex quo ambo sil' fuerunt rogati videtur qd vnus solus nō possit sicut non potest vnus solus ex plurib⁹ arbitris insolidū assumptis quādo simul ceperūt cognoscere: ⁊ sicut etiā nō pōt vnus ex pluribus ordinarijs vel delegatis cū dicta clausula assumptis qñ simul ceperunt cognoscere vt dictū est qꝛ rñdeo qd in casu nostro nō pōt dici quod dicti notarij fuerint a dictis partibus adhibiti sil' ⁊ nō insolidū: qꝛ imo fuerunt adhibiti insolidum: vt patet ex verbis rogitus notarij dum dicit insolidum 4 ⁊ licet sit adiecta alia dictio. s. vna que denotare videt vnitatē seu simultatē. l. fi. C. de impu. ⁊ alijs substi. l. luci⁹. §. quis q̄s. ⁊. l. si pluribus. in princi. ff. de lega. ij. tñ propter dictionem insolidū que etiam adiecta fuit apparet datā fuisse duplicē potestatē notarijs. s. faciendi simul ⁊ ēt faciēdi per se insolidū: ⁊ sic potuit notari⁹ eligere velle autēticare instrumētū simul cū alio notario vel per se solū: ⁊ sic insolidū. probat in simili in. l. recusare. §. dict⁹. cū ibi no. per Bar. ff. ad treb. vbi si testator dixit substituo Titiū filio meo impuberi pupillariter vulgariter ⁊ per fideicōmissum ⁊ contingat filiū decedere in pupillari etate: intelligit data electio substituto venēdi per fideicōmissum vel ex directa pupillari ꝑut maluerit. vt etiā plene declarat Bar. ff. de vulga. ⁊ pupilla. in. l. cēturio. in ver. Quarto ꝑncipaliter quero ⁊c. Et iō illud qd dicitur in. d. l. si pluribus. in fine principij nō habet locū quando esset adiecta dictio quilibet vel insolidum: vt ibi in prin. cū glo. ⁊ hoc modo partes non videntur se statim corrigere sed ampliare: cū igitur appareat mentē partiū fuisse qd quilibet notarius posset per se insolidū facere nō possumus a mēte par-5 tium recedere: cū notarius potestatē suā habeat regularem secundū qd a partibus rogatus est. vt in auk. de tabu. §. nos autem. ⁊ qd ibi no. ⁊ notat in. l. si ex ꝯtio. C. si cert. pet. sicut arbitri habent regulare suā potestatē quemadmodū in compromisso eis demandatur a partib⁹. d. l. nō distinguem⁹. §. de officio. ⁊. c. cū dilectus. de arbi. et ideo si partes valētes litigare corā vno tm̄ ex plurib⁹ iudicibus ordinarijs vel delegatis cū clausula suᵽadicta litigarūt corā duob⁹ nō simpliciter coram eis simul tanq̄ corā vno corpore ſȝ eo acto ꝙ litigabāt corā quolibet eoꝝ insolidum: ⁊ sic non simul posset vnus ex eis tm̄ iudicare: ⁊ sententia valeret per quā sentētiā causa perimeretur per ratione. d. §. cū in plures. ⁊ quia hec fuit volūtas partiū a quibus pēdebat adire quē ex dictis iudicibus vellent: ⁊ cām terminari facere per quē vellēt ex dictis iudicibus qui de cā cogno-6 uisset. d. l. j. ff. de offic. cōsul. ⁊. d. c. cū plures. Et hoc cōprobatur per id qd notabiliter voluit Ang. ⁊ Jo. de Imo. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. pomponius. vbi limitando id qd habetur in. d. c. cū plures. dicunt qd si plures fuerūt iudices dati cū dcā clausula qd vos vel alter vestrum in cā procedat est locus preoccupationi ⁊ vno iudice preoccupāte ⁊ icipiēte cognoscere alter se intromittere nō pōt nisi prim⁹ q̄ preoccupauit fuerit impeditus. vt dicit tex. in. d. c. cū plures. tñ hoc fallit fm̄ eos nisi de partiū volūtate alter procederet: quia tūc virtute prorogationis iurisdictionis posset etiā alius iudex q̄ prim⁹ procedere: q̄uis prim⁹ nō eēt impeditus. allegāt notata in. d. c. prudentiā. ita igit in proposito q̄uis illi duo notarij fuerint a partibus vna rogati: tamē quia apparet propter dictionem insolidū qd voluerūt vnuȝ solū posse per se actum seu scripturam perficere: debet posse vn⁹ solus virtute dicti cōsensus partiū hoc posse. Per pre-7 dicta etiā patet non obst. d. l. si quis ex argentarijs. quia ibi oēs tutores simul administrarūt: ⁊ ideo est ideȝ qd in iudicibus vt dictuȝ est. Preterea ibi nō habebāt illi tutores limitatā potestatē a partibus sicuti in casu nostro recipiūt tabelliones qualificatam potestatē a partibus: ⁊ sicuti recipiūt arbitri: ⁊ ideo in casu nr̄o tabelliones habēt nō solū a lege potestatē insolidū sicuti dictū est supra in iudicib⁹ p. d. l. j. ff. de offi. cōsu. sed etiā habuerūt a partib⁹ expsse limitatū exercitiū iurisdictionis: scilicet ꝙ quilibet insolidum exerceret: ⁊ ideo aliquid debet operari hec limitatio data a partib⁹ vltra 8 illāque data erat a lege: sicut dicimus qd qñ cū prohibitione alienationis inducta a lege cōcurrit etiā prohibitio partiū paciscentiū qd res non possit alienari operabit plus q̄ sola prohibitio legalis vt singulariter no. Bal. in. c. j. §. ꝑterea de capitulis corradi. i versi. quero si est appositū pactū ⁊c. vbi dicit qd si per pactū fuit expresse actū qd feudū nō possit alienari non poterit a vasallo infeudari: licet al's de iure cō muni posset infeudari: q̄uis etiam ius cōe ꝑhiberet alienationē vt pactū aliquid operetur. allegat in simili not. per glo. in. l. iiij. §. quesitū. si quis cau. ⁊ id quod not. doc. in. l. j. §. nuntiatio. ff. de ope. no. nun. ⁊ ad idē bene facit id quod not. doct. maxime Jo. de imo. in. l. filiusfa. §. diui. ff. de leg. j. i. ij. col. per. l. ij. C. de vsucap. pro emp. cū si. ista autem limitata potestas scribendi insolidum modo fuerat a partib⁹ data dictis tutoribus seu argētarijs in casu. d. l. si quis ex argētarijs. Preterea si aliter diceremus sequeretur ꝙ si in casu nostro ꝯtrahentes expresse rogassent notarios insolidū exprimendo qd vn⁹ solus ex eis posset sine subscriptione alterius perficere qd tamen non faceret fidē scriptura vnius tantū qd esset derisoriū dicere postq̄ notarij sumūt potestatem a partibus. vt habetur i. d. §. nos autē. ⁊ si aduersarij fateant qd vbi illa verba fuissent expressa potuisset vn⁹ notarius solus perficere etiā oportet qd fateātur hoc fieri posse in casu nostro: qꝛ equipollēter hoc fuit expssuȝ per dictā dictionem insolidū. vt patet in. d. §. cū in plures. Nec dicatur ꝙ fuerūt adhibiti duo notarij ꝑpter suspitionē vnius tātum: qꝛ respōsio patet ex dictione insolidū quam nō adiecissent. Et predicta ꝑcedūt siue tractetur de materia penali siue de alia: ⁊ attēto qd ista pena non fuit adiecta dationi pecunie sed aliarū rerū: ⁊ etiā facto est exigibiliū cū cōtrauenerit. l. lucius. ff. de act. emp. l. iiij. §. fi. ff. si quis cau. ⁊ plene no. doc. in. l. stipulatio ista. §. alteri. cū suis vulgatis concordantijs. ff. de verbo. obli.

Laus deo.

Summarium super consilio. xciiij.

1 Pro obligatione personali non est proditū a iure remediū possessorium.

2 Lex prohibens ꝙ cōtractus emphyteotic⁹ probetur per instrumētū videtur prohibere probari per testes quasi possessionē iuris percipiendi affictū emphyteoticum.

3 An ⁊ qñ ꝑbatio imperfecta possit iūgi cū alia ꝑbatione imꝑfecta.

4 Contract⁹ factus super rebus immobilibus pupilli requirit autoritatem tutoris ⁊ decretum iudicis.

5 Uerba enuntiatiua prolata in instrumento inter alias ꝑsonas nō faciunt fidem.

6 Scientia ⁊ patientia alicuius cū diuturnitate tp̄is facit presumi interuenisse

interuenisse a principio consensum.
7 In sententia de antiquo lata presumitur solennitas actorum.
8 Enuntiatiue prolata in instrumentis antiquis presumuntur.
9 Antiqua dicuntur que excedunt legitimum tempus vite hominis.

¶ Consilium.xciiij.

¶ Consilium de quo hic meminit Alex. est in cõsi.l.in quinto volu. ideo hic aliter non summatur.

Repetitus in causa appellationis vtrũ pallegata pcedat stãte q in appellationis cã actor p duos alios testes conat̃ e pbare q dict Checus pfessus est pñte Petro d bologninis se ab eodẽ Petro pducere dctãs petias terre ad affictum & ad tps.xxix.an.in perpetuũ ad renouandũ p libris.xxix.vel circa & vno pari caponũ. Nam vt superius dictũ & ostẽsũ est ex du plici capite talis pbatio testiũ nõ iuuat:tũ qz statutũ vetat p testes pbari in causis excedẽtib summã centũ librarũ:tũ ẽt qz ctus emphyteotic nõ põt p testes pbari vt.s.dixi. Nec ob.si pars aduersa diceret q nõ agit de pbãdo ctractũ emphyteoticũ. Sed de pbando quasi possessionẽ iuris percipiẽdi dictũ affictũ rõne cui quasi possessionis dicti Joãnis de laude debeat sibi ad affictũ cdẽnari dicta dña Mina. Quia cũ reuerẽtia si ps aduersa b diceret min cgrue loquere:qm in casu nro obligatio qua vt dr tenebat dict Checus & successiue ci heredes.erat obligatio personalis:que orit ex ctu locationis:vñ p dicta obligatione psonali nullũ est pditum a iure remedium possessoriũ:qz non dr possideri nec quasi possideri.l.fi.ff. quoz bonoz.vñ dubitauit ibi Bar.pone aliqs tenet mihi dare qlibet an.vnũ par caponũ:an si postea cessauit i solutiõe mihi operat remediũ possessoriũ:& dterminat q nõ p illũ tex.nisi ego vltra obligationẽ psonalẽ haberẽ i psonã dicti obligati ius aliqd reale vt qz esset me ascriptitius vel esset me vasallus:qz tũ bene dicoz in tali iure habere quasi possessionẽ:& cõtra eum est mihi pditũ remediũ possessoriũ:& ita loquitur tex.i.c.querelã.de elec.& idem tz Jaco.de are.Cy.& Bal.in.l.si certis annis.C.de pac.& Bal.in.l.iubem i pn. de sacrosan.ec.Cy.& Bal.in.l.ij.C.de serui.& aqua.& Bal.i.l.j.C.p quas pso.no.acq.Jo.an.& cano.in.c.puenit.de cẽsi. ¶ Ex qb infert q frustra tractat de pbatiõe quasi possessionis iuris pcipiẽdi affictũ ad hoc vt ex illa quasi possessiõe pbata possit cdẽnari dicta dña Mina ad affictũ. Nulla ergo actio cõpetere pt dicto Joãni nisi psonalis cõdictio ex.l.j.C.de iure emphy.qm vt ibi dixit Bar.& doc.ex ctractu emphyteotico nõ orit alia actio nisi cõdictio ex illa lege.

2 ¶ Preterea:si lex pvidit q ct emphyteotic dẽat pbari p istz & sic phibet pbationẽ per testes vt dixi supra videtur phibere posse pbari p testes quasi possessionẽ iuris pcipiendi affictũ emphyteoticũ & oia p que in effectu pueniatur ad pbationẽ iuris emphyteotici l.oĩno.ff.de spon.& C.de natu.lib.l.legẽ.cũ si.als eẽt delusoria fuisset legis pvisio qd nõ est dicẽdũ.l.cũ ptoz.ff.de iudi. Preterea etiã dicti duo vltimi testes sunt singulares vt pz ex loco tpe & ctestibus de quibus quilibet ipsoz attestat:& p csequens fidẽ nõ faciũt.c.cũ dilectis.de elec.c.lz cãm.de pbat. ¶ Et lz alibi:sit lõga qstio an et qñ vna pbatio impfecta possit iũgi cũ alia pbatiõe impfecta adeo q vna pfecta pbatio resultet:de quo plene in.c.fi.de succes.ab intest. & in.c.j.de app.& in.c.veniẽs.de test.& p legistas in varijs locis:tũ oẽs fatẽtur q vbi plures testes sunt singulares nunq pbatio impfecta facta p vnũ iungit alteri pbationi imperfecte facte p aliũ per pdicta vt notãter declarat post alios dñs Abb.in.c.antepeñ.de pba.i.iiij.co. Productũ ẽ et p parte aduersam instrm locationis facte p dñm Robertũ de salyceto pfato Checo:& lz forte posset esse verũ q hẽdes Checi eẽnt obligati heredib dicti dñi Roberti locatoris tñ nõ põt dici q sint obligati dicto Joãni de laude:qz nõ ẽ pbatũ q ipse sit vniuersalis nec singularis successoz dicti dñi Roberti i iure locationis pdicte. Solũ eñi pductũ est quoddã assertum instrm in quo quedã dña Chiara asserens se matrẽ & tutricẽ Frãcisci pupilli filij & heredis quõdã dñi Jacobi & heredis vrbani & Andree quondã dicti dñi Roberti &c.vẽdidit & trãstulit dctã iura & petias terrarũ predictar in Joãnẽ de bologninis &c. Nam p hoc nõ est pbatũ q dict Joãnes de laude sit singularis successoz dñi Roberti i dctõ
4 iure locatiõis:pmo qz cũ dictus cõtractus factus fuerit sup rebus imobilib pupilli necessaria erat tutricis autoritas & decretũ iudicis &c.tã de iure cõi q ex forma statutoz.l.lex q tutores.ff.de admi.tut. l.j.de reb coz cũ vulga.sed nõ est pbatũ q illa mulier fuerit mr et tutrix dicti pupilli:& sic q assumpserit tutelã seruatis solennitatib de qb in autẽ.matri & auie.C.qñ mulier tute.offi.fun.pt.ergo dict
5 cõtract fuit null:attẽto q dicta verba enũtiatiue plata i istro pdicto inter alias personas fidẽ nõ faciũt:lz inter easdẽ sic.l.magnã.C.de cõtrahẽ.& cõ.stip.& plene no.i.l.ex hac scriptura.ff.de dona.in lex his.C.de test.milli.& i.l.ij.C.de fal.cã adiec.leg.& cano.plene i.d. c.fi.de succes.ab intest.& attẽto q ista erat solẽnitas extrinseca q nõ presumit nisi probet.l.quecũqz.§.fi.ff.de publicia.in.l.sciẽdũ cũ materia.ff.de verbo.obl.& in pposito declarat pulchre Spe.in titul.de pbatio.§.fi.ver.lz pone iudex vbi dicit pone q in sententia reperitur q iudex dixit:cõdemno Titiũ tutorẽ Sempronij qui satisdedit & inuentariũ cõfecit vtrũ per hoc pbetur q erat tutor:determinat no qd nõ:qz est solẽnitas extrinseca vt dixi. ¶ Oportebat etiã de necessitate pbare q dict pupill fuisset nepos & heres i effectu dicti dñi Roberti pbãdo q alij filij dicti dñi Roberti de quib in dicto instrumẽto fit mẽtio decessẽrint tũc tepozis adeo q hereditas dñi Roberti esset cõsolidata in personã dicti pupilli mediantibus additionib factis re vel verbo fm ea que habent in.l.p herede.& i.l.gerit.de acq.here.q minime sunt pbata nec deducta. ¶ Nec obstat
6 si diceretur qd ista presumuntur ratiõe antiquitatis:quia respondeo qd cũ reuerentia hoc nõ reperitur iure cautum quo ad materiam nostrã:imo contrariũ expresse voluit Bal.in.l.ij.C.de legi.he. vbi dicit q licet als sciẽtia & patiẽtia alicuius cũ diuturnitate tẽporis faciat presumi interuenisse a pncipio cõsensum ipsi patiẽtis vt l.si filius.C.de pe.here.& ibi etiã hoc no.Bal.& l.qui in aliena.in pn. ff.de acqui.here.& no.Bar.& scribẽtes in.l.j.C.qui admitti.tamẽ vbi nõ interueniret dicta scientia & patientia dictus cõsensus pro solẽnitate requisit nõ presumeret ex diuturnitate tẽporis elleg.&.l.nõ
7 hoc.C.vnde legi.itẽ fm aliquos in sententia de antiquo lata presumitur solemnitas actoz fm opi.Host.i.c.cum inter.de re iudi.& in c.in presentia.de renũ.& legiste no.in.l.emãcipatiõe.C.de fi.instru. & plene no.doc.in.c.qm cõtra.de proba.& in.c.in iure de offi.dele.g.nam posito q illa opi.sit vera a qua tamẽ plures recedũt qñ sententia fuit lata contra absentẽ:attamẽ nihil facit ad materiam nostrã:qz predicta procedũt inter easdem personas inter quas est lata sentẽtia:quo ad alias personas nõ.c.qm.&c.cũ super.de re iu. l.ij.C.quibus res iudi.non no. Preterea nõ mirandũ si illud procedit in sententia cũ pro sententia transacta in rem iudicatã semper presumat.c.bone.de elec.c.cũ.inter.& c.sicut.de re iudi.l.hei ẽnt.§. gaia.de euic.& qz semp p iudice presumit.d.c.in presentia.& l.ij.C. de offi.ciui.iud.nos aũt loquimur in cõtractu celebrato inter alias personas:non autẽ in sententia lata inter easdẽ personas itẽ illud
8 qd dicim:enuntiatiue plata in instrumẽtis antiquis presumũtur vt no.in.c.cũ olim.in glo.prima.de cẽsi.illud procedit in his in quibus nõ requiritur plena pbatio sed sufficit pbatio per adminicula & per famã vt in probatione confinium in.c.cum causaz.de pba.ita dixit glo.in.c.si papa in verbo pbat.de priuile.in.vj.& expressius not.domi.Anto.in.c.fina.de successio.ab intesta.itẽ vt singulariter dixit Bal.& Saly.in.l.penul.C.de iure delibe.instrumẽta antiqua inducũt pbationẽ confinium & eoz que enuntiant in instrumentis si talia instrumenta sunt plura:qz tunc probant cõmunẽ hominũ opinionẽ que sufficit in antiquis factis.vt in.d.l.si arbiter.& no. doc.in.d.c.veniens.sed vnum tantũ instrumentũ antiquum nõ sufficit fm eos:qz non probat communẽ opi.hominũ. Preterea fru
9 stra tractamus de psumptiõe resultãte ex antiquitate:qz nos nõ sumus in antiquis.qz in hac materia antiqua dicunt illa que excedunt legitimũ tempus vite hominis hoc est centũ annorum.vt not. Inno.recte intuẽti in.c.veniẽs de ver.sig.& expresse Jo.de imo.& d. Abb.in.c.veniẽs.de testi.per.l.an vsusfructus.ff.de vsufr.& l.si arbiter.ff.de proba.cum si.sed dictum instrumentũ venditiõis est factũ a.lij.annis citra ergo &c.alia etiã circa istam presumptionem antiquitatis dixi supra in antiquis allegationibus que nõ repeto. Preterea dictum instrumẽtũ nullã fidem facit:quia vt constat in actis p dicta venditione nõ fuit soluta gabella:ergo stãte forma statutorũ dictũ instrumentũ est ipso iure nullũ. Ex quibus patet non esse probatũ per dictũ agentẽ ea que sibi incũbebãt:& per consequens actore non probãte reus debet absolui vulgatis iuribus.

¶ Summarium super consilio.xcv.

1 Inculpatus de crimine lese maiestatis potest facere testm̃.
2 Qui vult consequens intelligitur velle antecedẽs ad illud.
3 Dictio alia importat similia & non maiora.
4 Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis.
5 Clausula vel qualitas non refertur ad omnia precedẽtia quãdo resultaret contrarietas.
6 Verba quouis modo heredibus quid importent.
7 Relictum sub aliqua conditione si reperit impleta tẽpore testamẽti ignorante testatore debetur.
8 Papa concedens beneficiũ pmo vacaturum comprehẽdit etiã illud quod tunc vacabat.
9 Papa concedẽs alicui inhabili aliquã potestatem cõprehẽdit etiã si ille fecerit.
10 Vbi per dictionẽ vt adijcitur aliquid quod pendeat ex viribus fortune fit conditio & non modus.

¶ Consilium.xcv.

¶ Circa interptationẽ quarũdã lrarũ aplicaruz & si papa mãdat dari alicui mulieri vt nubat certũ qd & ipsa erat nupta an debeat.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio. Requisitus super dispẽsatiõe bonoz quõdã Marci de Zangaris de quibus vertitur controuersia inter filia dicti quõdã Marci ex vna pte & quosdã agnatos dcti Marci scriptos hẽdes i testõ eiusdẽ Marci:eo qz als p dictũ hẽdi

bus cõsului ⁊ nũc quedam afferunt in medium pro parte dicte filie
pro qua eleganter ⁊ copiose allegatũ est ⁊ plꝰ fortasse elaboratũ ꝙ
vt arbitror oporteret. Sentio idẽ qd̕ priꝰ respõdi nec refragari vi-
dentur allegata in cõtrariũ: q2 potius si bene inspiciat̃ fatetur dñs
consulẽs dictos heredes scriptos esse in casu nr̃o preferẽdos. nã pre
supponit̃ per dominũ cõsultorez partis aduerse ꝙ dictus Mar-
cus fuerit dãnatus per sententiã tanꝙ commiserit crimẽ lese ma-
iestatis: ⁊ qd̕ ꝑpter hoc testm̃ Marci nõ teneat: ⁊ ꝙ vigore litera-
rum apostolicarum nõ sit recõualidatum testamẽtum: ⁊ hoc est po-
tissimũ fundamentum suum quo cessante non videtur inficiari qd̕
1 dicti heredes scripti preferant̃. Sed ita est † vt in facto ꝓsupponit̃
ꝙ dictus Marcꝰ nõ fuit dãnatus per sententiã: ⁊ ideo posito etiaz
qd̕ fuisset inculpatꝰ de crimine lese maiestatis tñ testamẽtũ valeret
⁊ defunctus heredẽ habere potest. §. per ꝯtrariũ. in verbo desinere.
⁊ ibi. no. insti. de here. q̃ abintest. l. si quis filio exheredato. §. pe. ver.
nec eorũ. ff. de iniust. testa. ⁊ l. donatiões. §. fi. ff. de do. no. Bar. ⁊ alij
scribẽtes. in. l. q̃ a latronibꝰ. §. fi. ff. de testa. ⁊ ibi sensit gl. fi. ⁊ hoc so-
lum fundamẽtũ sufficeret iũctis his q̃ in priori cõsilio dixi. ¶ Sed
2 fortius † dico qd̕ etiã si testamẽtũ fuisset irritum presupponẽdo qd̕
Marcꝰ condẽnatus fuisset iuxta. l. eius qui. §. j. ⁊ ij. ff. de testa. ⁊ le-
gis ⁊ not. in. d. l. quia latronibꝰ. in fi. ⁊ in. l. si quis filio. §. hi autẽ. ta-
men adhuc videt̃ romanũ pontificem voluisse ꝙ bona heredibus
scripti in testõ Marci restituant̃ ⁊ perinde haberi ac si nec dam-
natus nec culpatꝰ fuisset Marcus qd̕ quidẽ facere potuisse sum-
mum pontificẽ fatetur prefatus dñs ꝯsultor ⁊ recte: q2 intẽtio pape
fuit qd̕ etiã damnati propter dictã conspirationem habeant here-
des vt patet ibi dũ dicit eorum quouis modo heredibus: ⁊ non põt
ꝓuideri ꝙ defuncti p̃dicti habeãt heredes nisi intelligat̃ esse fctã re
stitutio aduersus sententiã ꝑpter quã condemnati impediebãtur
habere heredẽ. l. fi. in fi. ⁊ aut. ibi posita. C. de bo. dã. ⁊ l. quisquis. C.
ad legẽ iul. maie. ⁊ qui vult cõsequens videt̃ velle antecedẽs neces-
sariũ ad illud. l. illud. ff. de acqui. hered. l. ad rem mobilẽ. ⁊ l. ad lega-
tũ. ff. de ꝓcu. ⁊ presertim cum papa intellexerit dictã cõcessionẽ esse
2 reintegrationẽ: ⁊ sic restitutionẽ in pristinũ statum vt ostendit † ver
bum integrãdi positũ in literis: ⁊ in dubio fieri dz interpretatio ꝙ
sit plena restitutio. l. j. §. si q̃s vltro. ⁊ ibi Bar. ff. de q̃õ. ⁊ no. Bart. in
l. fi. in pe. q. C. de sen. pas. ⁊ pro hoc patet nõ obstare si dicat̃ ꝙ intel-
ligat̃ facta restitutio vt habeat heredes abintestato tñ: q2 dico ꝙ
si hoc esset verũ nõ esset plena restitutio prout in dubio dz interpre-
tari. Preterea esset violare illa verba. s. quouis mõ heredibus que
verba sunt latissima ⁊ tendentia ad cõprehendendũ oẽs heredes. l.
3 heredis. ff. de ver. sig. l. in annalibꝰ. C. de lega. facit † qd̕ voluit gl. no.
in cle. j. i verbo quouis. de re iud. põderata vt põderat̃ ibi ꝑ Joã. de
imo. qui ex illa gl. iũcto tex. colligit qd̕ lz dictio alia intelligat̃ ipor-
tare similia: ⁊ nõ maiora exꝓssis nec dissimilia. vt no. in. l. si fugitiui. ꝑ
gl. ⁊ doc. C. de ser. fug. tñ fallit si cũ dictiõe alia iũgat̃ dictio queuis:
nec vlla rõ sub est quare nõ ita debeant intelligi litere apostolice vt
fiat testõ vt Marcus habeat dictos suos agnatos sibi heredes ex
testamẽto sicut habeat heredẽ abintestato: attẽto ꝙ cã testati fauo
rabilior ⁊ potior est ꝙ cã intestati. l. añꝙ. C. cõmu. de succes. l. ꝙdiu.
4 ff. de acq̃. here. ⁊ in aut. hoc amplius. C. de fideicõ. ¶ Nec † est bona
rũsio etiaz illa qua dr̃ qd̕ intelligunt̃ litere apostolice de heredibus
illorũ q̃ nõ fuerunt suspensi: q2 dico ꝙ dũ in literis sit mẽtio de he-
redibꝰ fit absolute mẽtio de heredibꝰ defunctorũ dãnatorũ vel non
dãnatorũ: exceptis duntaxat illis qui homicidiũ cõmiserãt que ex-
ceptio firmat regulã in casibꝰ non exceptis. l. quesitũ. §. deniq3. ff. de
fun. instru. ⁊ in aut. de non alie. §. vt autem. ⁊ ꝙ dicta dictio heredi-
bus debeat ad vtrũq3 referri ꝓbat̃ in. l. doli. i prin. cũ ibi no. ꝑ Bar.
ff. de seruo corrup. ⁊ no. Bar. in. l. centurio. ff. de vulg. ⁊ pu. in ver. q̃d
si dixit volo ꝙ bona mea vẽdant̃ ⁊ pretium eoruz detur pauperibꝰ
per fideicõmissarios ⁊c. ⁊ hñ facit. l. mulieri ⁊ titio. ⁊ qd̕ ibi Barto.
ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ i. l. si legatarius. §. fi. ff. de leg. iij. ⁊ dato ꝙ illa ṽ-
ba. s. eoꝝ quouis modo heredibus referant̃ ad proxima: tamẽ ꝯpre-
hendũt heredes dicti Marci qui fuit de inculpatis ⁊ vita functis:
de q̃bꝰ ꝓxime erat habita mentio: nec dicat̃ ꝙ in prin. erat facta ꝓ-
uisio de suspẽsis: idcirco sequẽs ꝓuisio ⁊ dispositio nõ debeat referri
ad eos de quibus iã erat prouisum. l. sed si per pretorez. §. deinde. ff.
quib. ex cau. ma. ⁊ l. j. §. eum. ff. de postu. q2 rñdeo hoc nõ esse veꝝ eo
quia papa ibi in principio dum facit mẽtionem de suspẽsis. nõ di-
cit qd̕ velit prouidere suspẽsis seu aliter defunctis: sed parentibus ⁊
cõsanguineis suspensoꝝ: postea subiungit verba que concernũt ꝓ-
uisionẽ quam facit ipsis culpatis dãnatis ⁊ non damnatis viuẽti-
bus vel defunctis ⁊ eoruz quouis modo heredibus. Preterea in p̃n-
cipio nõ erat facta prouisio de quouis modo heredibꝰ: igitur ꝙuis
ista verba scilicet quouis modo heredibus referant̃ ẽt ad heredes
suspẽsorũ nõ resultat contrarietas aliqua: ⁊ sic non obstat ꝙ habe-
5 tur in. d. l. sed si ꝑ pretorem. ¶ Non obstat † etiam id quod legitur ⁊
notatur in. l. si idem cum eodem. in. fi. ff. de iuris. om. iudi. ⁊ qd̕ notat
gl. in. c. cum singula. in verbo prioritatibus. ⁊ ibi Dominicus de ꝑ-
hen. in. vj. q2 dico ꝙ ibi clausula vel qualitas nõ refert̃ ad omnia ꝑ-
cedẽtia quãdo resultaret ꝯtrarietas seu correctio. vt declarat Bar.
in. l. talis scriptura. de legatis. j. ⁊ Dominicus in. d. c. cũ singula. sed

ista cessant in proposito nostro vnde cũ omnia illa verba in q̃bꝰ fit
mẽtio de suspẽsis. ⁊ in quibꝰ fit mentio de alijs culpatis ⁊ dãnatis
⁊ nõ dãnatis sint sub eadẽ determinatiõe ⁊ regantur ab illo verbo
indulgendi. sequitur ꝙ id ꝙ est ibi appositũ refertur ad casus pre-
nominatos. vt no. Bar. i. l. iiij. §. eritq3 differẽtia. ff. vi bo. rap. ⁊ Ant.
de but. ⁊ Jo. de imo. in cle. j. de sup. negli. pre. Quinimo vt dixi p̃nci-
piũ literarũ apostolicaꝝ prouidet parentibus ⁊ cõsanguineis su-
spensorũ: ⁊ nõ dicit ꝙ ꝓuideat suspẽsis: verba vero sequẽtia sonãt
quod ꝓuidet inculpatis damnatis vel non dãnatis viuẽtibꝰ vel vi-
ta functis: seu eorũ quouis modo heredibꝰ que verba sunt apta etiã
ad suspensos cũ vita functi sint ⁊ ad eorũ heredes ⁊ sic etiaz si ad ꝓ-
xima fieret relatio satis esset nec resultat absurdũ: lz excludat̃ filia
⁊ includũtur filij trãsuersales agnati scripti in testamẽto: q2 vt dixi
testator eos vocauerat ad hereditatẽ relictis certis bonis filie: ⁊ cã
testati fauorabilior. est. l. vel negare. ff. quẽadmodũ testa. ape. ⁊ dicta
l. anteꝙ. nec dicat̃ ꝙ in istis dãnatis crimine lese maiestatis q̃si vox
eorum censeatur funesta preferatur testamentũ legis dispositioni
testatoris: q2 dico ꝙ in talibꝰ dãnatis ita de iure communi cessabat
testamentũ legis quo ad succedẽtes abintestato sicut testamẽtũ te
6 statoris. d. l. fina. in fi. C. de bo. dã. ¶ Nec obstat † ꝙ dicta verba quo
uis modo heredibus intelligãtur de descẽdẽtibꝰ in quibus cadit in
dulgentia ⁊ restitutio. d. l. quisq̃s. iuncta. l. pro herede. §. si q̃d tamẽ.
⁊ quod ibi Bart. cũ simi. ff. de acquirẽ. heredi. quia respõdeo ꝙ ver
ba nõ patiunt̃ hanc restrictionẽ maxime per illa verba scilicet quo
uis modo bene facit vltra superius dicta id qd̕ no. Bar. i. l. prima. in
xxxiiij. q. ff. de rerũ diuisio. vbi dixit ꝙ licet verbũ heredibus i mate
ria feudorũ accipiatur pro descẽdẽtibus. c. primo. §. primo. de alien.
feu. tamen fallit si esset dictũ pro quibuscunq3 heredibus: q2 tũc ve
niunt etiã extranei. argu. c. primo. de feu. non hab. propriam natu.
feu. ⁊ bene faciũt. no. ꝑ Bal. in. c. imperialẽ. in prin. in penul. col. de
prohi. feu. alie. ꝑ Fede. Preterea hec restitutio ⁊ indulgẽtia non est
apta cõuenire scriptis heredibꝰ quibuscũq3 sicut est apta cõuenire
consanguineis: de quorũ restitutione ⁊ indulgẽtia etiã fit mẽtio in
dictis literis. ita probat̃ per dictã. l. quisquis. attento maxime ꝙ he
redes scripti i testamẽto Marci erãt de sanguine seu agnatiõe sua
intelligat̃ ergo dicta restitutio ꝙtũ ad eos quo ad bona ⁊ ius succe
dẽdi ꝓut successuri fuissent si casus dicte inculpatiõis nõ ꝯtigisset.
¶ Absurdissima etiã est alia respõsio dũ dicitur ꝙ illa verba scili-
cet quouis modo heredibus eorũ intelligatur de heredibꝰ filiorũ il
lorũ qui suspensi fuerãt de quibꝰ in principio: quia hoc esset facere
relationẽ ad remota ⁊ nõ ad proximiora contra id quod habetur in
capitulo cum dilecti. de dona. ⁊ in. c. secũdo requiris de ãp. cũ si. ⁊ ꝑ
hec sunt effectualiter resoluta oĩa fundamẽta partis aduerse circa
7 primũ dubiũ. ¶ Circa secũdũ † dubium dum consului ꝙ dicta filia
Marci nõ poterat se fundare i secũdis literis apostolicis ꝓ illis cẽ
tum florenis cũ iam nupta esset allegat̃ in contrariũ id quod habe
tur in. l. si tam facta. ⁊ l. si ita legatũ. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ l. si ita scri-
ptũ. §. si pater filie. de legatis secundo. ⁊ qd̕ no. Bald. in. l. fina. C. de
senten. que sine cer. quãtit. attento ꝙ papa ignorabat eã esse nuptã
sed respõdeo ⁊ dico ꝙ exclusio dicte filie ꝓbat̃ per ea que deduxi in
consilio primo quibꝰ nõ est respõsum. ¶ Nõ obstant supra allega-
ta quia loquũtur qñ aliquid relictũ est legatario sub aliqua condi-
tiõe que si reperit̃ impleta tempore testamẽti ignorãte testatore de
betur legatũ: nec mirãdum: quia ibi nulla culpa subreptiõis vel ob
reptionis cõmittitur per legatariũ: ideo nõ efficitur indignus lega
to sed nos loquimur in impetratiõe facta seu q̃ presumitur facta ad
postulationẽ supplicãtis quo casu litere saltẽ gratiose vitiãtur siue
subreptio vel obreptio fuerit cã inductiua ⁊ finalis ipsiꝰ gratie siue
impulsiua adeo ꝙ etiã si cõcedẽs cessante subreptiõe fuisset cõcessu-
rus: sed nõ ita de facili seu leui vitiat̃ cõcessio. c. postulasti. de rescri.
⁊ ita fuit in casu nostro vt ꝓbat̃ in priore cõsilio: legata vero nõ ꝓsu
muntur facta ad postulationẽ legatarij sz ꝑpter eiꝰ merita. l. nec ad-
8 iectio. ff. ꝓ socio. ¶ Nõ ob. † id qd̕ not. gl. in cle. cũ ei quẽ in verbo no
titia. de conces. prebẽ. vbi si papa cõcedit beneficiũ primo vacaturũ
cõprehẽdit̃ etiã illud qd̕ tũc vacabat: q2 respondeo ꝙ ratio ibi est
q2 etiã illud qd̕ vacabat tempore date veꝝ est dicere ꝙ vacabit ꝑ id
qd̕ habet̃. in. l. verbũ erit. ⁊ l. verbum oportebit. ff. de verb. sig. ita de-
claratur ꝑ gl. preallegatã sed nõ est veꝝ dicere ꝙ ista que nupta est
tẽpore date nubet in futuꝝ: q2 poterit eẽ ꝙ nũꝙ amplꝰ nubet ⁊ sic
verba literarũ pape nõ erũt verificata in ea que nupta erat tempo-
re date. Preterea in casu illo nõ cessat cã finalis vel ipulsiua mẽtis
cõcedentis nec ibi fuit aliquod vitiũ subreptiõis vel obreptiõis sup
9 plicãtis hic sic vt dixi in cõsilio. ¶ Nõ obstat ꝙ si papa † cõcedit ali
cui inhabili potestatẽ testãdi puta Cardinali vel epõ de bonis acq̃
sitis ab ecclesia: ⁊ tẽpore cõcessiõis iã fecerat testm̃ ꝙ illud iã factũ
ex huiusmodi indulto cõfirmatur. vt no. Pau. de ca. in. l. hec cõditio
filie mee. §. si sic. cũ. l. sequenti. ff. de cõdi. ⁊ demon. q2 respõdeo ꝙ tũc
indistincte ꝯfirmat̃ testm̃ siue papa sciuerit siue ignorauerit testm̃
fuisse factũ ſm Pau. de cast. i d. §. si sic. eo q2 ſm eũ tpe date litera
rum factũ esset testm̃ tñ non habebat vires testatore viuẽte sed eas
recepit i morte. c. cũ marte. de cele. mis. ⁊ sic cẽset̃ tẽpore mortis fieri
cum tunc vires assumat iõ ṽba futuri tẽporis propter hoc ad iaz
factum

factum testm̄ videntur tn ibi ex quo pēdebat a volūtate testatoris il lud reuocare vel firmū facere.arg.l.talis scriptura.in fi.cum.l.seq.ff. de leg.j.⁊ ꝑ hoc etiā allegat.d.l.si quis filio.§.irritū.ver.qua ratiōe. sꝫ actus cōtracti matrimonij erat perfectus ⁊ ꝯsummatꝰ nec pēde bat a ptāte mulieris dissoluere:igiꝶ obiectū nihil cōe hꝫ cū casu nr̄o. Preterea ī casu nostro cessat cā nō solū impulsiua sed finalis ipsius concessionis vt ꝓbatur in cō filio:secus in casu allegato in cōtrariū. ¶ Nō obstat ēt id ꝙ habeꝶ.ī.l.creditor.§.si iter.ff.māda.q2 ibi post dispositionē fuit impleta causa:lꝫ cū minori quātitate ꝙ esset illa q̄ data fuit ꝓpter cām implēdā nec ibi vlla interuenit subreptio vel obreptio hic autē nō fuit post ipetrationē literarū ipleta cā ⁊ inter uenit vitiū subreptiōis vel obreptiōis. ¶ Nō obstat insup ꝙ dicta filia q̄uis esset nupta tpe ipetratiōis tn̄ pōt ⁊ dꝫ ꝑcipere pecunias dūmodo caueat de implēdo modū cū primum poterit.i.cū nubere poterit:q2 rn̄deo qd̄ illa verba adiecta in dictis literis ibi dn̄ d2 vt honeste tali subsidio nubere valeat ⁊c.facerēt cōditionē ⁊ nō modū
10 q2 vbicūq3 † per dictionē vt adijcitur aliquid qd̄ pendet ex viribꝰ for tune facit conditionē ⁊ non modum.ita no.Bar.in.l.quibus diebꝰ. §.termilius.in.ij.q.ff.de cōdi.⁊ demon.sed stāte ꝙ dicta filia erat nu pta tpe literarū pēdet a viribꝰ fortune seu a casu ꝙ ipsa ampliꝰ nu bere possit:aut eīn predecedet maritꝰ ⁊ ipsa nubere possit ⁊ alr̄ nō. Preterea illud nō pōt habere locum propter dictū vitiū subreptio nis vel obreptionis propter qd̄ impetrās carere debet impetratis vt dixi infra ⁊ plenius in primo ꝯsilio. Ex quibꝰ ꝯcludo nullo modo obstare allegata in ꝯtrarium ad que puto patere per superiꝰ dicta sigillatim esse responsum.

¶ Summarium super consilio.xcvj.

1 ☞ In legato vsusfructus omniū bonorū veniūt noīa debitorū.
2 Usufructus appellatur pars dominij.
3 Concurrens habēs directas ⁊ vtiles preferꝶ habēti directas. 4.
5 Conditio apposita in relicto in testamento nō intelligitur repetita in alio legato relicto in codicillis.

¶ Consilium.xcvj.

¶ An in legatariū vsusfructus omnium bonorū transeant vtiles actiones ꝯtra debitores sine cessiōe ⁊ tales vtiles ꝑferātur directis prius intētatis per heredē proprietariū:⁊ si testator primo legat in testamento vxori certū vsumfructū donec ipsa in viduitate permā serit postea in codicillis facit legatū plenꝰ ⁊ nō apponit illa verba scꝫ donec in viduitate steterit an intelligātur repetita in codicillis.

Domini redēptoris nostri in uocato suffragio. Sentio dictum soluentē vsufructuario esse liberatum:⁊ ideo vlterius ad instantiā heredis pro prietarij non esse vlterius exequendum dictum preceptum contra dictum debitorē qui vsufructuario soluit presertim ex infrascriptis.
1 Nam † in legato vsusfructus omnium bonorū veniunt nomina debi torū.l.vxori.la vltima.ff.de vsuf.leg.iūcta.l.qui filiū.ff.de leg.iij.⁊ pro baꝶ.in.l.j.C.de vsuf. Et qn̄ in legato venit nomen debitoris transit vtilis actio cōtra debitorē in legatarium sine cessione.vt.l.ex lega to nominis.C.de leg.⁊ specifice ꝙ trāseat dicta actio vtilis sine ces sione in legatariū vsusfructus omnium bonorum ⁊ eandē actionē exercere possit cōtra debitores prestita proprietario cautiōe de vtē do ⁊ fruēdo arbitrio boni viri ſm qd̄ de iure teneꝶ:consuluitꝰ Pe.de ancha.in consil.iij.incipiēte in xp̄i noīe nō est dubiū ⁊c.per id quod legi.⁊ no.in.d.l.ex legato.⁊ ꝑ id qd̄ habetur in.l.vxori.la prima.non violādo tex.ff.de vsuf.leg.⁊ in.l.si hō.ff.de vsucap.⁊ dicit ꝙ facta ꝓ stătione dicte cautiōis de vtēdo ⁊ fruēdo ⁊c.latis appet de patiētia heredis q̄ pro traditione habetur iuxta.l.iij.in princ.⁊.§.dare.ff.de vsufru.⁊ dn̄ū talis iuris vsusfructꝰ iuxta.l.q̄ vsumfructū.ff.si vsusfr. pe.trāsit in legatariū sicut ius seu dn̄ium iuris aliarū seruitutum.l.
2 si patrē.§.j.ff.queādmo.serui.amit.⁊ vsusfructus appellatur † pars dn̄ij in qua relinquiꝶ vsusfructꝰ.l.iiij.ff. de vsufr.⁊.l.qui vsumfructū. cū ibi no.ff.de ver.ob.sicut ergo qn̄ legatur totū ius nois debitoris trāsit pleno iure vtilis actio sine cessione.d.l.ex legato.q2 vt dt Cy.ī d.l.ex legato.illud legare nomē debitoris idē est qd̄ cedere:ita ēt esse dꝫ si legaꝶ nomen debitoris non pleno iure sed quo ad vsumfructū dꝫ trāsire sine alia cessione dicta vtilis actio quo ad effectū cōsequē
3 di vsumfructū.ar.l.q̄ de tota.ff.de rei ven. ¶ Nec predictis obstat † si quo ad casum nr̄m diceretur ꝙ heres apud quē sunt directe actio nes ꝓuenit faciēdo fieri preceptū dicto debitori qd̄ sibi solueret:⁊ iō si nūc cōcurrūt heres habēs directas ⁊ ille qui habet vtiles virtu te legati debeat ꝓferri hr̄s habēs directas ꝑ id qd̄ habeꝶ in.l.si dele gato.cū gl.in verbo denuntiauerit.C.de noua.q2 respondeo ꝙ imo qn̄ ante factā exactionē cōcurrunt habēs vtilem ⁊ habēs directam ꝓferꝶ habēs vtiles.ita probaꝶ in.d.l.si delegatio.⁊ ibi hoc tenet pe. Cy.Bart.⁊ Salyce.⁊ ita etiā no.hoc.l.nomen.C.q̄ res pig.ob.pos. ¶ Preterea alia gl.exp̄sse in.d.l.si delegatio.in verbo eo mō.⁊ etiā tex.ibi in verbo exigere vult ꝙ habēs directas solū per exactionē ex cludit habentē vtilem actionem q̄ primo non esset litem cōtestatꝰ cōtra debitorē aut debitori nō denūtiasset ne solueret habēti dire ctas aut ptē debiti nō recepisset:sꝫ ita est ꝙ heres habens directas nondū exegit ergo non pōt excludere habentem vtiles actiones:⁊ hoc ēt clare tenet Saly.in dicta.l.si delegatio.⁊ idē dicit ibi Fulgo. dicens ꝙ per hec inferꝶ qd̄ etiā si post sententiā latā in fauorē habē tis directā actionem veniat habens vtilē impediet habentem dire ctam dūmodo ipse habēs directā nondum exegerit.pro quo facit secūdū eum.l.procurator in rem suam.ff.de procura.ibi dum litera dicit vel pecuniā suscipiendū ⁊c.⁊ dicit hoc esse singulare. ¶ Item
4 respōdeo † ꝙ quādo quis habet vtiles ex vltima volūtate semꝑ pre fertur habenti directas:⁊ iō tunc nō habet locū dispositio dicte.l.si delegatio.C.de noua.ita singulariter dicit Bal.i.l.si pecunia.ꝑ illū text.ff.de legat.primo secūdū eum debitor habet semper exceptionē cōtra habentē directas actiōes si vtiles ex dispositione vltime volū tatis sunt trāslate in aliū:vt ibi patet qd̄ dicit Bal.esse nota.dignū videtur enim testator velle qd̄ debitor soluēdo legatario sit liberatꝰ ⁊ ideo debitor semꝑ potest se tueri exceptiōe doli aduersus heredē habentem directas ⁊ cum Bal.in dicta.l.si pecunia.trāsit ibi Pau. de cast.⁊ idē videtur velle Bal.in dicta.l.ex legato.in verū.modo re uoco in dubiū:⁊ ita etiā est de mēte Ange.in dicta.l.ex legato.ergo cū dictus vsusfructus fuerit relictus in vltima volūtate sequiꝶ quod preferꝶ habens vtiles. ¶ Nec etiā habēt predictis obstare si dicere tur qd̄ dicta mulier cui relictus fuit vsusfructus trāsiuit ad secūda vota:⁊ maritꝰ in testamēto dixit ꝙ relinquebat vxori vsumfructū
5 donec vitā vidualē seruaret.quia † respōdeo ꝙ maritus in testamē to est verū qd̄ reliquit dicte mulieri vsumfructū omniū bonorum existentiū in plumbino ⁊ in Lombardia donec ipsa vitā vidualem seruaret:⁊ prohibuit eā vēdere alienare vel pignorare aut aliū cō tractū facere:sꝫ postea ampliauit in codicillis relictū:quia reliquit eam dominam ⁊ vsufructuariā omnium bonorum suorū ⁊ dedit ei potestatē vēdēdi ⁊ alienādi ⁊ pretium pro anima sua ⁊ suorum in pauperes cōuertēdi prout ei videreꝶ ⁊ placeret nec adiecit cōditio nē illā scilicet donec in viduitate ꝑsisteret nec etiā limitate restrin xit legatū illud ad bona existētia in plumbino ⁊ in Lombardia vn de cōditio apposita in legato relicto in testamēto nō intelligiꝶ re petita in alio legato facto in codicillis:q2 etiā quādo in codē testa mento facta sunt eidē duo legata in diuersis orationibꝰ ꝯditio ad iecta in primo legato nō intelligitur repetita in sequēti.vt tradiꝶ ꝑ Bar.in.l.seie.§.gaio.ff.de fun.instruc.lega.et in.l.in repetēdis.ff.de leg.iij.maxime per.l.qui fundū.ff.de cōtrahen.empt.⁊ facit.l.si tibi certam.ff.de adiect.leg.

¶ Summarium super consilio.xcvij.

1 ☞ Uerba dedit ⁊ tradidit nō probāt traditionem rerum nisi qn̄ in conspectu ipsarum rerum esset factum instrumentum.
2 Confitens recepisse pecunias nō nocet.iij.nisi appareat de vera re stitutione.
3 Instrumentum non presumitur scriptū manu publici notarij:nisi probetur.
4 Qui se fundat ex tēpore oportet quod articulate ⁊ limitate ꝓbet de tempore. 5.
6 Existens in mala fide nō prescribit longissimo tempore.
7 Heres tenetur exonerare conscientiam defuncti.
8 Error iuris in prescriptionibus nō iuuat.

¶ Consilium.xcvij.

¶ An per instrumentū probetur traditio possessionis:⁊ plura in materia prescriptionis:⁊ quid si negatur instrumētū nō esse publi cum oporteat probari.

Redemptoris nostri inuo cato suffragio.viso ꝓcessu cāe vertētis corā spectabi li viro Lud.strozza ptāte masse lōbardorū iter dn̄az Joaninā de lugo ex parte vna agētē ⁊ dn̄az Marga ritā vxorē masij de puzolo ex altera se defendētē me diantibꝰ eorū ꝓcuratoribꝰ puto ptes dicti dn̄i ptātis esse in ꝓnūtiā do ⁊ cōdēnādo dictā dn̄am margaritā necnō ser Lud.cātellū eius ꝓ curatorē dcō magr̄o Frācisco de parma ꝓcuratorio noīe dicte dn̄e Joanine ad dādū ⁊ numerādum dicte dn̄e Joanine libras.l.xix.bon̄. ꝓut ī petitiōe dicte dn̄e Joanine ꝯtineꝶ ⁊ ī absoluēdo dictā dn̄am margaritā ⁊ dictū eiꝰ ꝓcuratorē ab oībꝰ alijs ꝯtētis ī petitiōe dicte dn̄e Joanine:⁊ ī absoluēdo vtrāq3 ptē ab expēsis q2 vtraq3 ps est vi ctrix ⁊ victa ⁊ hoc rōnibꝰ ⁊ causis maxie ifrascriptis. ¶ Nō iō dꝫ absolui dn̄a margarita a casali ⁊ tribꝰ tornaturis terre petiꝶ eo q2 nō ꝓbaꝶ illas vnq̄ fuisse traditas dicto Joāni quōdā Jacobi nec ipsarū possessionē fuisse vnq̄ apphēsaꝫ ꝑ dictū Joānē:⁊ ꝑ ꝯn̄s nō pt ex ꝯtu dotis restituēde petere dn̄a Joanina illd̄ qd̄ dn̄a margari ta mr̄ eiusdē dn̄e Joanine nō dedit dicto Joā.in.l.j.⁊ ꝑ totū titu.C.
1 de dote cau.nō nu. ¶ † Nec ob.ꝙ ī instr̄o dotis dicaꝶ ꝙ dn̄a marga rita dedit ⁊ tradidit dicto Joāni dictū casale ⁊ dictas tres tornatu ras terre ⁊c.q2 rn̄deo qd̄ illa v̄ba nō ꝓbāt traditionē rerū nisi qn̄ ī cōspectu ipsarū rerū factū eēt instr̄ū in q̄ appet ꝓlata fuisse illa v̄ba dedit ⁊ tradidit.l.ꝑdīa.⁊ ibi no.Jac.de are.Bar.⁊ alij.ff.de acq̄.pos. ⁊ no.oēs i.l.ij.C.eo.⁊ Spe.ī ti.de emp.⁊ vē.§.sciēdū.v̄.si vero res ⁊c. cū ver.seq̄ue.⁊ Ant.de but.in.c.cū venisset.de resti.spo.⁊ in repeti. c.si.in quarta char.de cau.pos.⁊ sic patet ꝙ dicta dn̄a margarita heres dicti Joannis non potest conueniri pro dictis terris actione

personali de dote seu ex stipulatu, iuxta. l. j. in pnci. C. de rei vxo. ac. & i. §. fuerat. insti. de acti. bn facit no. p glo. in. l. iulianus. §. ex vedito. i vbo pcario sit. ff. de acti. emp. & no. Cy. i. l. j. in fi. C. qn lice. ab emp. disce. & ibi Bal. i. ij. q. & Bal. in. l. ij. C. pro donato. & in. l. ij. C. de vsur. & Ang. i. l. ab emptiõe. i. iiij. col. ff. de pac. ¶ Nec de actiõe reali puta rei vẽdicatiõe vel publiciana tractandũ est q2 nõ sunt pbata extrema necessaria. l. dñiu3 vl quasi ex pte agẽtis & possessio ex pte ouẽti. l. in rẽ. in pn. ff. de rei vẽ. l. j. ff. de publicia. & l. j. C. de alie. iudi. mutã. cã fac. & c. examinata. de iudi. nec etiam ad talẽ actiones adaptatur libell⁹ si vba eius diligenter inspiciant. ¶ Quãtũ aũt ad dictas quãtitates pecuniaz. s. libras. xxxiiij. in vna summa. & libras. xxv. i alia summa dico pbatã esse intẽtiõe agẽtis ex istro dotali in quo appa ret de cõfessiõe recepte dotis: & lapsa sunt tẽpora opponẽdi exceptionẽ nõ numerate do. iuxta. l. fi. cũ auk. ibi posita. C. de dote cauta nõ nume. & dña Margarita respõdẽdo interrogatoriis cõfessa est se heredem dicti Joãnis qui dotẽ recepit p pductiones testamenti dñe Margarite matris dñe Joãne: & p respõsiones factas p dictã dñam Margaritã positionib⁹ dñe Joãne apparet manifeste q dõmina Joãna est hrs vniuersalis dicte sue matris: & sic oia necessaria sunt pbata. ¶ Nõ obstat quoddã assertu3 instrm pductũ p pte dicte dñe Margarite: q vr apparere q de anno. 1414. post morte3 dñe Margarite mris dicte dñe Joãne dña Catharina auia paterna dicte dñe Joãne: & tãq tutrix ipsius asseruit sibi satisfactũ eẽ de dictis quãtitatibus pecuniaz a dicto Joãne. & pptera dicta dña Catharina generaliter absoluit dictũ Joãnẽ a cõtẽtis i dicto istro

2 dotis: q2 rñdeo primo q illa pfessio dicte dñe Catharine cõfitẽtis recepisse dictas pecunias dotales nõ potuit nocere dicte dñe Joãnine pupille quomin⁹ agere possit ɔ hrdes dicti Joãnis nisi aliter de vera restõne dotis appeat. vt no. Bar. i. l. luci⁹. §. tutele. ff. de admi. tu. q. l. certũ. §. s3 an ipsos. & ibi p Bar. ff. de cõfessis. & not. Cyn. & alij in. l. j. C. de cõfessis. & no. Bal. in. l. in cõtractibus. §. j. C. de non num.

3 pecu. ¶ Scdo põt respondere q est negatũ ex parte dicte dñe Joanine: q illd assertũ instrm fit instrm autẽticũ & scriptũ manu publici tabellionis et non psumit esse scriptũ manu publici tabelliõis nisi pbet q in fine instri dicatur: ego talis public⁹ imperiali autoritate notari⁹ &c. vt no. Inno. & alij in. c. j. de fide instru. & Spec. in tit. de instru. edi. §. restat. i ver. illud aũt notãdũ est q l3 &c. & Cy. i. l. cõparatiões. i. vj. q. C. de fide instru. Bal. i. l. j. §. j. i prin. ff. de edẽ. cũ cõcordãtijs. ¶ Nec ad hoc obstat si dicatur q in istro dotis pducto p parte dicte dñe Joanine cõtinet q ser Marchion⁹ quondam ser Jacobi erat notari⁹: & ille ser Marchionus fuit ille q fuit rogatus de dicto istro absolutiõis facte p dictã dña3 Catharinã: q2 ille qui pducit instrm vr fateri ea que in eo continent esse vera. vt not. Innoc. in. c. cũ olim. de censib⁹. & Bar. in. l. post legatũ. in prin. ff. de his qui. vt indig. bn fact. l. j. §. edere. ff. de eden. & l. ij. C. de insti. & substit. sub cõdi. fac. ergo dña Joanna pducẽdo instrm dotale i quo narratur dictũ ser Marchionũ fuisse notariũ videt fateri ipsum fuisse notarium q2 ad hoc respõdeo dupliciter & primo in dicto instrumẽto dotali hn cõtinetur q ser Marchion⁹ erat notari⁹ de anno. 1430. questio aũt nostra est vtrũ dict⁹ ser Marchion⁹ esset notari⁹. 1414.

4 qñ celebratũ fuit instrm ill⁹ absolutionis: vnde q se fundat ex tempore oportet q articulate & limitate probet de tẽpore. l. eũ actũ. ff. de neg. gest. l. matrẽ. C. de pba. no. i cle. fi. de rescrip. & p Bar. & alios i. l. nõ solũ. §. s3 vt pbari. ff. de ope. no. nun. & in talib⁹ ex pũti nõ psumitur in preteritũ: & sic non sequit aliquis est hodie tabellio: ergo fuit heri: vel añ heri vt magistraliter declarat Bal. in. l. ex persona. in. ij. col. C. de pba. & Oldr. & Bal. i. l. j. §. si magistrat⁹. ff. de magistr. pue. & Bal. in. l. si qui adulterij. C. de adult. ¶ Scdo respõdeo q non est

5 pbatũ q illud instrm esset scriptũ vel subscriptum manu dicti ser Marchionis: & sic q illa sit de litera ser marchiõis put de iure reqrebat qñ negat instrm esse publica manu pfectũ. vt in autẽ. de instru. caute. & fide. §. si vero moriant. cũ sequẽtib⁹. & ibi not. Jaco. de bel. & no. glo. in autẽ. & si cõtractus in verbo soli. in fi. C. de fide instrumẽ. et no. Bart. in. l. j. §. si quis neget circa primã col. ff. queadmo. test. ape. & Bal. in autẽ. s3 nouo iure. in. iij. col. C. si cer. pet. põt insuper respõderi ad dictũ instrumẽtũ absolutionis q dicta dña Catharina nõ assumpserat tutelã dicte Joanine put de iure requirebat. nã requirebat inter cetera q tutrix renũtiaret secũdis nuptijs & bñficio velleiani. iuxta id qd habetur in autẽ. matri & auie. C. quãdo mulier tutele officio & alia plura requirebant: de quib⁹ per Barto. & alios ibi

6 & in. l. si qs sub cõditione. ff. de testa. tute. ¶ Postremo non obstat si dicat q obstat agenti exceptio prescriptionis lõgissimi tẽporis. s. xxx. vel. xl. annoz: q2 ad hoc respondeo primo q Joães qui dotem recepit nõ potuit icipere pscribere: q2 erat i mala fide. c. fi. de pscrip. & in. c. possessor. de reg. iur. in sexto. nã fm verã & cõe3 opinionẽ: fm quã persepe cõsului existens in mala fide non prescribit longissimo tẽpore etiã quo ad excludẽdum actionem personalẽ. vt probatur in d. c. fi. in verbo vt nulla &c. & hoc ibi tenet gl. Inn. & Hosti. & gl. in. d. c. possessor. & Ang. in. l. sequit. §. si viã. ff. de vsucap. & in. l. j. C. de prescrip. xxx. anno. & i repetitiõe. l. j. C. de iudi. & Bal. i. l. prima. C. de seruitu. & aqua. & in autẽ. ad hoc. C. de vsu. & Ant. de but. Jo. de Jmo. et d. Abb. in. d. c. fi. vbi referũt quo ad terminos nostros istã esse cõmunẽ opiñ. per plures ra tiones quas breuitatis causa omitto postq a cõmuni opinione in iudicando discendẽdũ nõ est idem etiã tenuit Bal. in. l. quibus diebus. §. damus. ff. de condi. & demon. cũ quo ibi transit Jo. de imo. qui etiã refert ita disputando tenuisse Jaco. bu. et etiã Bal. in sua disputatione incipiente statuto cauet q fenerator: idẽ etiã tenuit Jo. de imo. & Lud. ro. in. d. §. si viã. & dicit ibi Joã. de imo. se ita cõsuluisse. idẽ tenet do. Cardi. in. c. vigilanti. de prescrip. & Pet. de ancha. in cõsi. v. inci. in xpi nomine viso themate quicqd dixerit Bar. in. d. §. si viam. & in. l. j. ff. quemadmodũ ser. amit. & in. l. hec aũt iura. ff. de seruitu. vrba. predi. l. ait pretor. §. plane. ff. quib. ex cau. ma. Sed et pcessũ nõ apparet q a tẽpore mortis dicti Joãnis sit decursum tẽpus. xxx. vel. xl. an. ante incohatã litẽ & post adultã etatẽ dicte Joanine q2 prescriptio. xxx. vel. xl. an. nõ currat pupillis l. sicut. C. de prescriptio. xxx. anno. quinimo etiã si appareret esse decursum tam longissimũ tempus post mortem dicti Joannis: tamẽ adhuc nõ videt q heres dicti Joãnis. s. dña Margarita posset tue

7 ri: q2 heres tenetur exonerare cõscientiã defuncti. vt not. in. c. fina. de sepultu. & in. c. in literis. de rapto. & ideo cõcludũt Anto. de but. Jo. de imo. & do. Abb. in. c. si diligenti. de pscri. & Jo. de imo. in. c. fin. de prescrip. & Pau. de ca. in. l. ij. & i. l. sequitur. §. heres. ff. de vsuca. & Ludo. ro. in. l. pompo. §. cũ quis. ff. de acqui. pos. & i. d. §. si viã & sentit Jo. an. in tit. de prescrip. §. fina. sup ver. quid. si debitor. q heres vniuersalis illius q fuit in mala fide nõ põt cũ effectu se tueri pscriptione. ¶ Nec ad hoc obstat si dicatur q Joannes fuit in bona fide pp dictum instrumentũ absolutiõis facte per dominã Catharinã: q2 respondetur primo q illud non est instrumentũ & fidem non facit: vt iam dictu3 est. ¶ Secundo respõdet q scire debuit dictus Joãnes q dicta domina Catharina etiã posito q fuisset tutrix solenniter cõstituta nõ potuit per suã confessionẽ de recepto liberare dictũ Joãnẽ in preiudiciũ dñe Joanine vt no. Bar. in. d. §. tutele. & dictum est supra. & si aliter putauit dictus Joannes fuisset in errore iuris qui nõ presumitur nisi probetur. vt tradit Bar. in. l. sed si lege.

8 §. scire. ff. de peti. here. & dato qd pbaretur tamẽ nõ iuuat iuris error in prescriptionib⁹. l. nunq. in prin. & l. si fur. §. j. ff. de vsuca. & no. gl. in. c. apostolice. de dona. & Archi. x. q. iij. q2 cognouimus. & Pau. de liaza. & Jo. de lig. in cle. j. de reb. eccle. non alie. & do. Abb. moder nus in. c. si diligenti. de prescri. quod vltimu3 tamen non pono pro constanti in prescriptiõe lõgissimi temporis: quia in hoc doctores sunt varij. Itẽ respondet q non fuit in bona fide Joannes quia sibi nõ cõstabat ex aliqua vera vel apparẽti cã qd dicta dña Catharina esset designata tutrix & assumpsisset tutelã dicte Joanine: vñ nõ potuit causari bona fides ex dicta absolutiõe postq nõ suberat aliqua iusta causa credendi ipsam assumpsisse tutelã. vt. l. fi. cũ gl. & ibi no. Bar. ff. pro emp. & plene no. in. l. celsus. ff. de vsuca. & hoc in specie decidit Bal. in. l. j. in. j. col. C. de rebus alie. non alienã. Ex quib⁹ breuiter concludo partes domini iudicantis esse in pnũtiando eo modo quo dixi supra.

¶ Summarium super consilio. xcviij.

1 ¶ Interruptio ciuilis nõ operatur vltra personã cõtra quam facta est.

2 Dolus vnius nõ debet nocere alteri.

3 Misso in possessionẽ est imputandũ quia diligenter non inuestigauit possessorem.

¶ Consilium. xcviij.

¶ An interruptio prescriptiõis facta contra vnũ prosit interrumpenti etiam quo ad alios.

Super eo de quo queritur s3 an dicta interruptio pscriptiõis facta cõtra vnu3 conuentũ hypothecaria actiõe & se in iudicio offerentem tanq insolidũ possidere noceat aliis coheredib⁹ nunc cõuentis hypothecaria: & tunc ac etiã nũc possidentibus pro indiuiso cũ dicto coherede suo si nũc exceptionẽ prescriptionis opponãt. Omissis superfluis mihi videt de iure cõclu

1 dẽdũ qd nõ moueor: q2 interruptio ciuilis vt est illa que fit p iudicium non operatur vltra personã ɔtra quã facta est glo. est quã ibi ad hoc no. Cy. & Ang. in. l. j. in verbo viginti annis. C. de prescri. lõg. temp. & in. l. intra quatuor. in verbo denũtiant. ff. de diuer. & tẽporalibus prescrip. & no. Cy. in. l. fi. in vlti. q. de annali excep. & ibi Ray. & Saly. dum querunt an interruptio prescriptiõis facta in actiõe psonali contra principalem noceat contra fideiussorẽ vel contra tertium possessorẽ qui conuenitretur hypothecaria: & ɔcludunt q nõ q2 fm eos interruptio ciuilis nõ egredit personã: licet sec⁹ in naturali allegãt. l. naturaliter. ff. de vsuca. allegãt etiã glo. singularem et cõiter approbatã in. l. cu3 quis. §. si quis pro reo. in verbo preterijt. ff. de solu. vbi tenet q interruptio facta cõtra principalẽ nõ noceat fideiussori: & vt etiã tenet Cy. in. l. fi. C. de duo. reis. & Ang. i. l. si seruũ. §. nũc videam⁹. de ver. ob. & in. l. grece. §. etiã. ff. de pig. & i. l. naturaliter. ff. de vsuca. & Bal. in. l. tã mãdatori. C. de non nume. pecu. & pbatur in. d. §. si qs p reo. fm cõe3 intellectũ reperit q hoc fallit in duobus correis: q2 interruptio ɔtra vnũ nocet etiã alteri. vt. d. l. fi. C. de duo. re. nam ambo eadẽ specie obligatiõis tenẽtur: plus videm⁹ q etiam

etiam interruptio prescriptionis facta contra vnū ex plurib⁹ contutoribus nō nocet alteri vt est tex. non violādo cū in. l. si pupillus. ī fi. ff. de admi. tu. ꝛ hoc firmat ibi. Bar. lʒ ipsemet Bar. aliter dixerit in. d. §. si qs ꝑ reo. sed verior vr̄ opi. quam ipse tenet. in. d. l. si pupill⁹. q2 est tex. ibi. vel posito ꝙ teneremus opinione quā ipe tʒ in. d. §. si qs ꝑ reo. hoc ideo est q2 equiparant pluribus correis debēdi. nā qli bet eque principaliter tenet insolidū nisi opponant de beneficio diuisionis in casib⁹ i quib⁹ eis ꝯpetit. l. ex pluribus. ꝛ ibi gl. ꝛ l. si pl'es. in prin. ꝛ ibi no. ff. de admi. tu. ꝛ l. j. §. nūc tractemus. ff. de tute. ꝛ rō. distra. sed qn̄ plures vnā ꝛ eandem rem possident ꝓ indiuiso obligatā actori nulla ꝯtra possidētes potest dici ꝙ ꝯpetat obligatio ꝙ uis ꝯueniri possint hypothecaria tāꝙ possidētes: q2 hypothecaria est actio realis. l. eos. C. q̄ pot. in pig. l. pignoris. ff. de pig. ꝛ sic nullā ꝓsupponit obligationē ꝯpetere cōtra reū possidentē. insti. de actio. §. j. nisi inter reum ꝛ actorē precessisset contractus causans ꝑsonalem actionē que i casu nostro non cōpetebat contra reum possidētē: nec actio realis mero iure ꝯpetebat cōtra quēlibet insolidum sicut cōtra plures cōtutores vel correos: sed ꝓ pte nec isti coheredes tenent aut ꝯueniūtur hypothecaria ex eo q2 sint coheredes: sed solum ex eo q2 detinēt vel possidēt rē hypothecatā: ꝛ sic suo noīe tenētur nō hereditario: hec enī est natura actionis in rem. l. de eo. §. fi. ff. ad exhibē. declarat Bar. in. l. ij. §. fi. circa vltimam col. ff. de pro. sti pu. ꝛ sic sumus in regula q̄ hʒ ꝙ interruptio ciuilis nō operatur cōtra aliā personā ꝙ ꝯtra quā est. ¶ Nec curandū ꝛ est ꝙ ille qui fuit pmo ꝯuentus obtulit se in iudicio tāꝙ insolidum possideret: q2 dolus illi⁹ nō debet nocere alteri. l. sancim⁹. cum vulgaribus. C. de penis. nec actor debuit esse nimis credulus. l. j. post prin. cum cōcord. ibi allegatis in glo. ff. de eo per quē fac. erit. ꝛ si ex falsa aut dolosa asseueratione illi⁹ actor iacturā sentit: poterit cōtra illū vel actiōe de dolo vel alio remedio sibi ꝯsulere tradito in. l. is q̄ se obtulit. ff. d rei vē. nec et obstat ꝙ possideāt ꝓ indiuiso: ꝛ sic qlibet possideat i quolibet cespite: q2 rñdeo ꝙ lʒ ita sit tñ non per hoc est quin quilibet dicat per se habere partē que iuris intellectu percipitur: lʒ oculo corporali nō discernat. l. meum⁹. §. duob⁹. ff. de leg. ij. vnde ad partē fundi ꝓ īdiuiso agi potest actione reali. vt. l. pōpom⁹. al's incipit si eqs. ff. de rei vē. ¶ Nec ēt est in proposito curandum ꝙ eadem actione hypothecaria tenerētur: attēto ꝙ quilibet tenet tm̄ ꝓ parte sua ꝓ qua possidet: ꝛ sic ex sua occupatione vel possessiōe particulari: et vn⁹ nō tenet ꝓ alio: al's sequeret ꝙ si duo sint mihi obligati ex mutuo vel ex alio cōtractu i decē vel i alia re ꝛ nō sint corei debēdi: ꝛ sic quilibet sit obligat⁹ i quinq3 seu in dimidia ꝙ diligentia qua vsus sum ꝯtra vnum mouendo cōtra eum iudicium: ꝛ interrūpēdo prescriptionē noceret alteri cōtra quē nulla vsus sum diligētia in parte sua: attēto ꝙ eadē specie actionis tenebant qd̄ nemo diceret: nec iure cautū reperit ꝛ est contra primum fundamentum supra factum.

3 ¶ Nec obstat ꝙ iste actor non videtur fuisse negligēs postꝙ egit q2 rñdeo ꝙ imo fuit negligēs: q2 vt inquit Barto. in suo consi. incipiente missus in possessionē imputandum est illi qui diligenter non inuestigauit possessorē: ꝛ propterea nō sufficit fieri citationē generalem per ꝓclama quo ad hoc vt fiat preiudicium possessorij sed semp dʒ specialiter citari possessor nec excusabit ille qui citationē gñalē fecit si dicat ꝙ ignorabat qs possideret ſm Bar. notabiliter i dicto ꝯsilio: allegat id qd̄ hr̄ in. d. l. meminerint. C. vnde vi. ꝛ idē in effectu vult Bal. in. l. fi. in. iiij. q. C. de edic. diui. ꝛ Pet. de anch. ꝛ Dominic⁹ de sancto Geminiano. in. c. fi. in fi. de elect. in. vj. ꝛ hanc puto esse veritatē saluo saniori iudicio. ¶ Hypothecā intentatam ꝯtra vnū ex heredibus qui se obtulit in iudicio tāꝙ solus possessor: ꝛ qui i eo iudicio succubuit vt possessor fuit interrupta prescriptio in ipsa hypothecaria fine dubio ꝯtra eū: an autē cōtra alios coheredes nō citatos nō ꝯiūctos ꝓ eoꝝ por. videatur interrupta. Ita vt si se opponat ꝯtra executionē dicte sentētie late sup hypothecaria ꝛ dicāt nō cessasse nec destitisse currere in eoꝝ fauorē licet iudiciū fuerit ceptū ꝯtra coheredē ꝛ in eo succubuerit stat dubium: ꝛ omissis pluribus argumētis que sunt satis a lōge vel de interrupta prescriptiōe cōtra principalē: an videatur interrupta contra fideiussores q2 obligationes eoꝝ sunt diuerse ꝛ distincte ꝛ procedētes ex diuersis ꝯtractib⁹ licet occasiōe eiusdē dubij. Et omisso alio argumēto vel sententia lata ꝯtra vnū ex cōsortibus eiusdē rei indiuise vel contra vnū ex consortib⁹ nō ꝑiudicet alteri: q2 hoc etiam non facit ad propositū quia talis sententia non habet executionem contra alium: al's i re cōmuni fateor. Sed an videat interrupta cōtra omnes ꝑ iudicium ceptū solū cōtra vnū super re cōmuni maxime si se obtulit i iudiciū tāꝙ solus possessor videtur ꝙ sic: primo q2 prescriptio talis currit rōne negligētie ꝛ desidie illius cōtra quem allegatur prescriptio q̄ nō est in casu nostro: imo ois diligēs non est nec reputatur contemptor iuris sui. ꝛ l. pōderat hanc rationē in inducendo prescriptio. sci licet negligētiam: desidiā ꝛ contemptum circa ius suum. Secundo quia rōne cōmunionis ꝛ consortie eiusdem rei inter eos indiuise in qua ꝛ quolibet cespite terre cōuentus ꝛ cōuictus per sententiam ius dñij ꝛ possessio. hʒ nec pōt interrumpi prescriptio quo ad quid ꝙ est incertum q2 nō est particula in ea re que non sit communis ꝛ in qua nō habeat ꝯuictus per sententiam partem. Tertio quia ex vna ꝛ eadē causa ꝛ eodē titulo habito ꝑ omnes a defuncto scilicet pro herede vel titulo emptio. acquisito in eorū patrē. Et ideo cū vnicam actionē hic creditor habeat ex vno ꝛ eodē contractu videt interrupta ꝑscriptio quo ad omnes cohéredes: sunt etiā plures text. ex quorū mente videtur posse colligi hec sententia si vera est. Suppleat vel corrigat excellētia respondētis circa predicta ꝓut iustitie conuenire visum fuerit.

¶ Summarium super consilio. xcix.

1 ☞ Confessio ꝛ assertio facta in instrumento liberationis nō ꝑsente nō debet sufficere ad plenā probationem.
2 Fauore dotis acquiritur ius etiam absenti.
3 Ad acquirendū ex tacita dispositiōe legis nō requiritur presentia.
4 Ad exclusionē dotis marit⁹ nō poterit se simulare ex cōfessiōe facta per mulierem in actu celebrato inter ipsam mulierē ꝛ extraneum.
5 Aduersatiua posita in illis verbis saluo quod si contigerit quid importet. 9.
6 In generali cōfirmatiōe nō intelligitur repetitū illud quod redderet dispositionē nullam ꝛ inanem. 7.
8 Dictio itē facit repetitionē precedentiū qualitatum vel cōditionum ad sequentia si congrue repetitio possit fieri.
10 Legatum non cōpensatur cum dote.

¶ Consilium. xcix.

¶ An cōfessio incidēter facta ꝑ socerū de dote recepta in instrumēto celebrato cum quodam suorū negociorū gestore probet plene in fauorem mulieris absentis. Et de certa confirmatione legati inutilis quando per eam validetur legatū: ꝛ an qualitas adiecta in precedenti dispositione intelligatur repetita in sequenti diffinitione facta in eodem testamento.

1 Redemptoris nostri inuocato suffragio. Sup primo dubio quo querit ꝛ an ꝑ dictū instrumētū finis ꝛ liberatiōis ac confessiōis facte inter dictū Bartholomeū antiquū ꝛ Antoniū ei⁹ filiū ac etiā per dictū instrumentū diuisionis facte iter Christophorū ꝛ fratres filios ꝛ heredes dicti Bartholomei fundatur intētio dicte Catharine pro quātitate ducatorū cōtentorū in dicto instrō liberatiōis: ꝛ videt prima cōsideratione dicēdū qd̄ nō: q2 cōfessio ꝛ assertio facta in dicto instrō liberatiōis nō fuit facta cū dña Catharina nec ea pñte ꝛ ꝯsequēter nō dʒ sufficere saltē quo ad plenā ꝓbationem. l. fin. ff. de interrog. act. l. certū. §. si qs absente. ff. de confessis. l. capite quinto. cū ibi no. ff. de adult. ꝛ no. in c. ex parte. de cōfes. ꝛ in ꝓposito videret velle Bar. in. l. admonēdi. ff. de iureiur. in ver. ēro qd̄ si instrumentū publicū nō est factum inter easdē ꝛc. ꝛ in versi. his ꝑmissis quero vtrū duc ꝛc. ꝛ Cy. in. l. antique. in. iij. q. C. ad velleia. ꝛ in. l. desideriū. C. de po. ꝛ Bal. i. l. mater. in vij. col. in ver. sed hic ēro quid in tali casu ꝛc. C. de rei vēdi. facit quod no. Spe. in ti. de loca. §. nūc aliqua. ver. iij. cū seq.

2 ¶ Tamē istis nō obstantibus cōtrariū puto de iure verius in proposito: q2 fauore dotis acquirit ius mulieri etiā absenti ꝛ secū tacite intelligit esse actū ac si ipsa pñs fuisset. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. ac. l. ex morte. C. de pac. cōuē. l. fi. in pñ. C. de iu. do. hoc ꝑcise voluit in terminis Bar. in cōsi. suo. icipiēte factū sic se hʒ titius ꝛ seius vbi cōcludit ꝙ si titi⁹ ꝛ sei⁹ deuenerūt ad instrm̄ diuisiōis certarū rerū cū certis pactis. ꝛ inter cetera ꝙ dict⁹ Titi⁹ hr̄e debeat talē petiā terre ꝓ restitutiōe dotiū berte vxoris dicti Titij ꝓ ptio qnquaginta florenorū. itē fuit cōfessus dict⁹ Titi⁹ habuisse ꝛ recepisse a seio ꝑdicto cētū florenos auri ꝓ restitutiōe dicte dotis sue vxoris ꝛ ꝓ cōplemēto ipsi⁹ dotꝭ de q̄s fecit eidē seio finē ꝛ qetatiōē ꝑ dictū istrm̄ potērit dicta mulier petere ꝛ plene ꝓbare dictā dotē posito ꝙ al's ꝓbatiōes de dote dicta nō habeat ꝛ vltra ꝑdicta allegata: q2 vba enūtiatiua ꝓ dote ꝛ ei⁹ fauore inducūt plenā ꝓbationē alleg. l. ij. cū ibi no. C. de do. ꝓmis. et cū ꝑdicta decisione trāsit etiā cōsulēdo Pau. de ca. in cōsil. lxxxij. incipiē. in xp̄i noīe Iuuis de belays ꝛc.

3 ¶ Cōfirmo q2 ꝛ ꝙ agēs aliqd cōcernēs fauore mulieris i dote voluerit acq̄rere mulieri ꝑcedit ex tacita dispositiōe legis. d. §. accedit. cū si. lʒ ad acq̄rēdū ex tacita dispositione nō requirit ꝑsentia illi⁹ cui ex dicta tacita dispōne venit acq̄rēdū: lʒ in expressa req̄reret. l. ij. ꝛ l. si creditores. ꝛ vtrobiq3 no. Bar. ꝛ alij post eū. C. de pac. vnde in tacita donatiōe nō requirit ꝑsentia illi⁹ cui ex tali donatiōe acq̄rit. l. iij. §. fi. cū. l. seq. ꝛ ad hoc illū tex. ibi pōderat Bal. ff. de neg. ge. ꝛ Bal. in aut. si qs ruinas. in pe. col. C. de sac. sanc. eccle. ꝛ tñ in donatiōe expressa requirit ꝑsentia donatarij aut nunti⁹ vel epistola. vt no. in. l. nec ambigi. C. de dona. in. l. illud. C. de sacrosan. eccle. ꝛ Bar. in. l. absenti in princ. cū si. ff. de dona. sic etiā est in pacto expresso. nā requirit presentia vel nūtius aut epistola. l. j. ꝛ. ij. ff. de pac. tñ fallit in tacito pacto. d. l. ij. ꝛ ibi Cy. ꝛ alij ꝛ l. si creditores preallegata. ꝛ l. item querit. §. qui impleto. ff. loca. ꝛ l. solutū. §. solutam. ff. de pig. act. ꝛ no. glos. in. l. si precedēte. §. j. in verbo cōsensisset. ff. manda. Iac. but. ꝛ Bal. in. l. postꝙ liti. C. de pac. ¶ Corroborari etiā videtur instrumentum istud ꝑ illud aliud instrumentum diuisionis quantūcunq3 illud contineat quantitatē incertam per id qd̄ no. Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiur. in. xj. col. in versi. quero quid si testis deficit in dicto ꝛc. ꝛ illud sequitur Ant.

de hu.in.c.fi.de iureiu.tñ pricipaliter facio fundamentũ in dicto in-
4 strumẽto liberationis ẽt ꝑ se solo. ¶ Nõ obstãt† allegata in contra-
riuz qꝛ procedũt regulariter:sed vbi agitur de fauore dotis quo ad
personã mulieris aliud est:vt patet ex predictis.nec contrarium di-
cit Bal.i.d.l.mater.in septima col.quãdo agitur de fauore dotis.nã
dñ Bal.ibi allegat.l.fin.ff.de interro.act.vult ꝙ contra mulierez:et
ad preiudiciũ ⁊ ad exclusionẽ dotis maritus nõ poterit se simulare
ex cõfessione facta ꝑ mulierẽ in actu celebrato inter ipsam mulierez
⁊ extraneũ.s.emptorem fundi dotalis absente marito:itaqꝫ allega-
baᵗ ibi ꝯfessio ꝑ absentẽ ad preiudiciũ mulieris ⁊ dotis:nos vero
ecõtra:per hec superuacuũ est discutere de quarta debita mulieri
5 soluto matrimonio cõtracto sine dote. ¶ Circa secundã† pricipalẽ
dubitationẽ qua queritur an domina Catharina excludaᵗ a dicto
vsufructu possessionis sibi legato i testamẽto mariti ⁊ in testamẽto
eius filij:⁊ solum sibi debeantur alimenta iuxta formaz testamenti
mariti sui:attẽto ꝙ Bartholomeus filꝰ dicte domine Catharine
decessit ante eã:dubiũ facit qꝛ Christophorus eius maritus videᵗ
voluisse ꝙ decedẽte Bartholomeo ante dictã dominã Catharinã
non habeat amplius legatũ vsusfructus:sed alimenta.itez qꝛ statu
tum inualidat legatũ relictũ a testatore vxori vltra cẽtuz libras nisi
pro alimẽtis relinquaᵗ:⁊ licet Bartholomeus postea etiaz sibi re-
linquat vsumfructũ possessionis:tñ dicit ꝙ relinquit sibi ꝓm formã
⁊ tenorẽ testamẽti ⁊ vltime volũtatis dicti Christophori patris sui:
⁊ sic illud quod ꝯtinetur in testõ Christophori ad quod fit relatio
cẽseᵗ esse scriptum i testamento ipsius Bartholomei.l.si ita scripse
rit.⁊ quod ibi no.Bar.ff.de conditio.⁊ demõstra.l.asse toto.ff.de he-
re.insti.l.ait pretor.§.j.ff.de iudi.sed in testamẽto Christophori cõti-
nebaᵗ ꝙ decedente Bartholomeo añ matrem amplius nõ duraret
legatũ vsusfructus:sꝫ deberẽtur alimenta ⁊ potuit testator post cer-
tum tẽpus quo durauit legatum velle illud esse adẽptum:⁊ redire
ad heredẽ etiã si talis ademptio non fiat in penam vel odium lega-
tarij.l.fi.C.de leg.⁊ plene no.i.l.nemo põt.ff.de leg.ꝓmo.⁊ qꝺ volue
rit dictus Christophorus ꝙ non haberet nisi legatũ alimentorum
⁊ nõ vsumfructũ eo casu quo Bartholomeus ꝓdecederet ptꝫ ex illa
aduersatiua dũ testator dixit saluo ꝙ si contingeret Bartholomeũ
filiũ suũ ꝓmori ⁊c.qꝛ natura illꝰ aduersatiue est ꝙ vno casu existẽte
non habeat locũ dispositio facta in alio.l.si ita scriptũ.in prin.et ibi
no.Bar.ff.de lib.⁊ posth.⁊ no.Bar.in.l.in repetẽdis.in fi.de leg.iij.
¶ Tamẽ istis non obstãtibꝰ puto ex testamẽto Bartholomei filij
domine Catharine dñaz Catharinã se optime posse tueri qꝛ statu
tũ non impugnat legatũ relictum a filio matri:⁊ q̃uis propter ꝓhi
bitionẽ statuti legatũ relictũ per Christophorũ de particulari vsu-
fructu fundi nõ deberetur:tamẽ potuit ex ꝑsona Bartholomei in
quo cessabat ꝓhibitio confirmari ⁊ validari.l.legata inutiliter.ff.de
6 lega.j.cũ ibi no. ¶ Nec obstat qꝺ† in legato relicto per Bartholo-
meũ fuerint adiecta illa generalia verba.s.ꝓm formã ⁊ tenorẽ testa-
mẽti ⁊ vltime voluntatis dicti quondã domini Christophori qꝛ illa
verba generalia non referuntur ad illã clausulam in qua disponit
Christophorus ꝙ si prius decederet Bartholomeꝰ q̃ dña Cathari
na tunc habeat alimenta tantũ ⁊ priueᵗ vsufructu:qꝛ si ad illã clau
sulam referretur legatũ vsusfructus dicti fundi relictũ per Bartho
lomeũ domine Catharine ꝑ toto tpe vite sue redderetur esse nullũ
7 ⁊ inutile.⁊† in generali confirmatione non intelligiᵗ repetitũ illud
qꝺ redderet dispositionem confirmationis nullam ⁊ inanẽ.vt not.
Bar.in.d.l.legata inutiliter.per id qꝺ ibi no.gloss.ij.dum glo.vult
qꝺ licet legatũ primo relictũ nõ valuisset propter vitiuz ineptitudi-
nis verborũ si postea fuerit confirmatũ valebit:⁊ in confirmatione
illa nõ intelligatur repetitũ illud vitiũ per qꝺ cõfirmatio infringe-
retur vt si in primo legato dictũ fuisset titio ex monacha nato relin-
quo quo casu non vꝫ.iuxta.l.turpia.in princ.ff.de leg.j.confirmatio
facta postea de illo legato valebit:⁊ illa ꝯfirmatio nõ trahatur ad
illa verba ex monacha nato cũ per eam vitiaretur confirmatio.l.ser
uo alieno.§.si ab ipubere.ff.de lega.j.l.fi.ff.de manu.testa.l.titia.§.j.
ff.de verbo.obli.Sed si dispositio facta per dictũ Bartholomeũ ge-
neraliter referretur ad illã clausulam testamẽti Christophori volẽ-
tem qꝺ predecedente Bartholomeo mater eius nõ haberet amplꝰ
vsumfructũ reddereᵗ dispositio dicti Bartholomei oĩno inutilis.
8 ¶ Cõfirmo per id† qꝺ no.Bar.in.l.in repetendis.ff.de leg.iij.i ver.
item aduerte qꝛ vbicunqꝫ ⁊c.vbi dixit ꝙ lꝫ per dictionez item vel si-
milem fiat repetitio precedentiũ qualitatum vel conditionuz ad se
quẽtia:vt in.d.l.in repetẽdis.⁊.l.j.in prin.ff.de publi.tñ illud est ve-
rũ si repetitio congruere põt:alias secus per.l.cuz pater.§.cum im-
perfecta.ff.de lega.ij.vt patet in q̃stione ⁊ exemplo posito per eũ in
d.l.in repetendis.⁊ eundẽ in cõsilio incipiente testator reliquit vxo-
ri habitationẽ domus ⁊c.⁊ Bal.in.l.fi.in fi.C.de indicta viduita.sed
dicta repetitio vel relatio non potest cõgruere illi clausule priuatio-
nis vsusfructus in casu quo ꝓdecederet Bartholomeus vt est osten
sum ergo ad illã non debet referri:pro hoc etiã facit quia testator vi
detur velle quod legatũ ab eo sit efficax ⁊ vtile:⁊ ita interpretandũ
est testatorẽ sensisse.l.meuius.in prin.ff.de leg.ij. ¶ Plus dico ⁊ pu-
to esse verũ de iure ⁊ ex mente testantis quod illa clausula apposita
in testamento Christophori dũ ibi dicitur saluo quod si cõtingeret
dictũ Bartholomeũ mori antequã moriatur dña Catharina ⁊c.im
portat qꝺ eo casu quo dña Catharina habitasset cum aliquo ex ge
neris suis cõtra prohibitionẽ testatoris:⁊ sic incurrisset priuatio
nẽ vsusfructus tñ si in tali casu cotingeret ꝙ Bartholomeꝰ decede
ret añ eã voluit ꝙ heredes Bartholomei tenerenᵗ ad alimẽta.Sꝫ
vbi dicta domina non incurrisset dictã penã priuationis habitãdo
cum aliquo ex generis suis cõtra ꝓhibitionẽ testatoris:dico isto ca
su nõ voluisse Christophorũ ꝙ q̃uis Bartholomeꝰ ꝓdecederet pri-
9 uetur dña Catharina vsufructu qꝺ ꝓbo ꝑ illa verba† saluo qꝺ si
contingeret ⁊c.de quorũ verborũ natura est importare repetitio
nẽ qualitatis ꝓxime precedẽtis.vt inquit Bal. in.l.omnes popu-
li.ff.de iusti.⁊ iu.in.xiij.colũ.in ver.modo quero vtrũ vnũ statutũ tra
hatur ad aliud ⁊c.vbi dixit ꝙ vnũ caput statuti trahitur ad aliud ꝓ-
pter ꝯiũctiões aduersatiuas:qꝛ in aduersatiua videᵗ repetita qua-
litas ꝓcedẽtiũ.allegat no.no.insti.de rerũ di.in.§.item lapilli.in gl.
vnde infert ꝙ si statutũ dicat qꝺ existẽtibus masculis femina nõ suc
cedat abintestato nisi in dote:facto vero testõ nõ succedat nisi qua-
tenus testator ei duxerit relinquẽdũ:certe intelligeᵗ facto testamẽ
to.s.⁊ existẽtibus masculis ꝓpter illã cõiunctionẽ aduersatiuã ve-
ro.s.dum statutũ dicit ꝯdito vero testamento ⁊c.⁊ sic illa precedens
quãtitas existẽtiũ masculorũ dũ in statuto dicebaᵗ extãtibꝰ mascu
lis filia non succedat abintestato intelligiᵗ repetita i sequẽti parte
que loquiᵗ cõdito testamẽto:qꝛ de natura cõiũctionis est repetitio-
nẽ inducere.l.seie.§.gaio.ff.de fun.instruc.⁊ ita dicit esse tenẽdũ lꝫ
quidã cõsuluerint cõtrariũ ⁊ male ꝓm cũ:ita dico in ꝓposito ꝙ illa
verba saluo ꝙ si ⁊c.inducũt repetitionẽ illius ꝓcedẽtis qualitatis.s.
qñ dña Catharina habitasset cũ aliquo ex generis ꝯ ꝓhibitionẽ te-
statoris ꝓpter qꝺ incurrisset priuationẽ vsusfructꝰ.cũ ergo dña Ca
tharina nõ cõtrauenerit dispositioni testatoris adeo qꝺ ꝑ illã cõtra
uẽtionẽ incurrerit penã priuatiõis:dico ꝙ nõ sumꝰ in casu in quo
debeat carere vsufructu:⁊ hãc fuisse mẽtẽ Christophori ẽt apparet
qꝛ si grauauit Bartholomeũ filiũ suum viuentem onere legati vsus
fructꝰ multo magis existimãdũ est voluisse grauare filios ⁊ heredes
Bartholomei:quos nõ tm̃ dilexit sicut Bartholomeũ quẽ prio loco
heredẽ vniuersalẽ instituit ꝓbaᵗ in.l.publius.§.j.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.
⁊ ꝑ id qꝺ no.Bar.in fi.in.l.gallus.§.etiã si parẽte.ff.de libe.⁊ posth.
10 ¶ Circa vltimũ† dubiũ an dña Catharina petere possit dotẽ ⁊ le
gatum vsusfructus ex testamẽto filij sui ⁊ dico ꝙ sic:qꝛ legatũ nõ cõ
pensaᵗ cum dicta dote.l.j.§.sciendũ.C.de rei vxo.act.l.creditorem.ff.
de lega.ij.nec obstat statutũ sub rub.quid ⁊ quantũ legare possint
mariti vxoribus:⁊ sub rubrica de alimẽtis prestãdis mulieribus:qꝛ
nõ loquunᵗ in casu nostro qñ ex testamẽto filij petitur legatuz vsus-
fructꝰ certi fundi.qui legari nõ potuit ꝑ maritũ ex dispositione pri-
mi statuti:vt ex inspectione dictorũ statutorũ euidẽter patet:nõ su-
peruacuũ arbitratus sum longiora super hoc verba facere.

¶ Summarium super consilio.c.

1 Substõ facta ꝑ illa verba vni alteri ⁊ ipsorũ quẽlibet adinuicẽ.
2 In generali substitutione fideicõmissaria subintelligiᵗ cõditio si il-
le qui predecedit decedat sine liberis.
3 Substitutio reciproca facta ꝑ illa verba inuicẽ substituo non cõpre
hendit compendiosam.
4 Per substitutionẽ fideicõmissariam succediᵗ testatori.
5 Habens scientiã de testõ presumiᵗ habere sciẽtiã de cõtẽtis in eo.
6 Res que non est mea irreuocabiliter põt a me emi.
7 Qui nõ sunt rustici vel minores presumunᵗ scire iura ꝑ se vel infor
mationem a peritis.
8 Illud qꝺ relinquitur ex causa testamenti nõ ita faciliter remittitur
sicut debitum ex alia causa.
9 Emens rẽ ab herede quã sciebat esse alteri legatã nõ videtur renũ
tiare iuri agẽdi de euictione saltem ad preiudicium.
10 Legatarius emẽs legatũ ab extraneo ⁊ nõ ab herede nõ videtur re
nuntiare legato.
11 Quando duo habentes scientiã de testamento diuidũt fundũ com-
prehensum fideicõmisso purificato:lꝫ diuisio fuerit simplex videtur
fideicommissum renuntiatum.
12 Errans ius implicitũ excusatur.

¶ Consilium.c.

¶ An substitutio quedã reciproca cõprehẽdat fideicõmissariam.
An si fideicõmissariꝰ emat ab herede grauati de restituẽdo sibi per
fideicõmissuz res subiectas restitutiõi fideicõmissi purificati vel se-
cũ diuidat videaᵗ renũtiare fideicõmisso. An testator substituẽdo cõ
pendiose titium filio impuberi cum his verbis ꝙ dicta hereditas
transeat de herede in heredẽ masculos dicti Titij videaᵗ filios ti-
tij substituere titio vulgariter:adeo qꝺ decedẽte Titio ante filiũ te
statoris ⁊ postea decedat filꝰ testatoris pupillus succedãt ei ex sub
stitutione filij dicti Titij.

REdemptoris nostri inuoca
to suffragio.super primo dubio quo queritur an stan-
te substitutione facta in testamento ser Ambrosij in ꝑ-
sona Simonis Joannis ⁊ Francisci qui fuerunt
substituti pupillariter vulgariter ⁊ per fideicommissum filios
testatoris

testatoris τ in qua testator adiecit illa verba videlicet vno alteri in dictis portionib⁹ succedēti ipsos τ ipsoꝝ quēlibet adinuicē substituit τ stantibus emptionib⁹ fctis per dictū Franciscum post mortē dicti Joannis de certis ptibus quarūdam domorū dicti quondā ser Ambrosij puentis dicto Joāni ex dicta substitutione pupillari fctā filio dicti ser Ambrosij possint filij τ hředes dicti ser Francisci ex psona patris sui aliquid petere de ea pte que ex substitutiōe pupillari puenerat ad dictum Joannem: τ psequēter allegare nolle stare emptioni facte p Franciscū patrē suum de dictis partib⁹ domus quasi videant ad Franciscū ptinuisse iure cuiusdam substitutionis q̄ videat cōpendiose: τ p fideicommissum facta de dicto Frācisco pfato Joāni post mortē Joānis vt videtur importare illa reciproca substitutio facta dictis Simoni Joāni τ Frācisco: τ videref prima cōsideratione dicēdū φ filij dicti Francisci iustitiā foueant: quia illa

1 τ substitutio reciproca facta dictis fratrib⁹ per illa verba vno alteri i dictis portionib⁹ succedēti ipsos τ ipsorum quemlibet adinuicem substituit τc. videntur portare reciprocā substitutionē cū tractu tēporis vt stati dicam quo casu ꝯprehēditur in ea nō solum vulgaris si hereditas nō adeatur sed etiam fideicommissaria post aditā hereditatē p. l. iam hoc iure. τ l. qui plures. la prima. cū ibi no. ff. de vulg. τ pup. iūcto. c. Raynutī. de testa. τ l. precibus. cum ibi no. C. de ipu. τ alijs subst. τ precise no. Bar. in. l. lucius. in. iij. q. ṗncipali. in pri. in penul. q. τ ibi eum sequūtur alij. ff. de vulg. τ pupil. τ in. l. j. C. de ipu. τ alijs substi. τ Bar. in repetitiōe. l. si arrogator. in vl. col. ff. de adop. τ Bal. in. l. in testamēto. in. iij. q. C. de test. mi. Sed ista substitutio reciproce videt fuisse facta etiā cum tractu tēporis vt importare videtur illa verba. s. vno alteri in dictis portionibus succedēti τc. q: vn⁹ nō pōt succedere alteri in parte hereditatis nisi post mortē. l. j. ff. de heredi. vel actio. ven. l. ij. §. interdum. ff. de vul. τ pup. τ sic videt etiā dicta substitutio collata in tēpus mortis cuiuslibet eoꝝ: τ sic pinde est ac si Joānes post mortē suam esset grauatus restituere p fideicō-

2 missum alteri ex ipsis substitutis supstiti: nec in tali substitutione fideicōmissaria subitelligit ꝯditio si ille qui predecedit decedat sine liberis. iuxta. l. generaliter. §. cū autē. C. de insti. τ substitu. sub cōdi. fac. τ l. cū acutissimi. C. de fideicōmi. τ l. cum auus. ff. de conditi. τ demō. q: illud procedit quādo substitutio fideicōmissaria esset facta descēdēti testatoris. vt loquūtur illa iura nō transuersali. vt no. glo. cōmuniter approbata in. l. ex facto. §. si quis rogat⁹. ff. ad treb. quā ita ibi intelligit Angelus τ alij. in. d. §. cū autē. τ ibi Cy. τ alij τ etiā gl. in. d. l. cum acutissimi. τ ita cōmuniter etiā tenent doc. in dicta. l. cū auus. τ licet decesserit dictus Francisc⁹ anteφ sibi eēt facta p heredes Joannis restitutio fideicōmissi tamē non per hoc expirauit fideicōmissum. l. si in personam. C. de fideicō. l. cogi. §. idem meciānus ff. ad treb. τ in. l. si cius. §. si quis rogat⁹. ff. ad treb. τ not. Cy. in. l. j. in secūda oppo. C. cōmunia de lega. τ Dy. Bar. τ alij cōmuniter i. l. cū filio. ff. de leg. reprobata glo. ibi. τ sic saltē ad pretiū debēt posse agere dicti heredes Francisci pro rata partiū dictarū domorū que debebant pri suo restitui p fideicommissum quasi videātur euicte propter ius dicti fideicommissi. l. si vendideris. τ l. non tñ. ff. de euic. τ l. fundo. ff. ad. l. falcid. l. plane. §. qd si rem. ff. de legatis. j. l. huiusmodi. §. qui seruū. co. tit. τ p notata per Specul. in tit. de testa. §. in primis. versi. quid si fideicōmissarius emit τc. Sed predictis nō obstātibus contrariam sententiā de iure probabiliorem esse puto. s. φ dicti filij Francisci nō possint dictū pretiū petere nec quouis modo aliquid occasione dictarū domorū presertim ex infrascriptis. Et psuppono

3 φ τ vbi substitutio reciproca facta est p illa verba inuicē substituo nisi sint adiecta verba denotātia substitutionē factā esse i casu mortis cuiuslibet ex illis substitutis nō dicitur habere cōpendiosam annexā sed solū cōprehendet vulgarem tantum vt superius dixi per dictā. l. iā hoc iure. τ firmāt doc. in locis supra allegatis. τ Bull. de cumeo. τ Cy. in. l. precib⁹. in materia reciproce substōnis. Sed hic non fuit collata dicta substitutio p hec verba τ eos inuicē substituo quādocūq; decesserint vel similia verba: ergo sequit φ illa vulgaris expirauit φ primū Joannes agnouit partem sibi debitā ex substōne facta filio dicti ser Ambrosij. l. post aditā. τ l. precibus. C. de impu. τ alijs substi. hoc etiā probo per tex. in. l. f. C. de hered. insti. τ quod ibi not. doc. presertim Bal. circa finē prime colum. nam ibi testator instituit Plotiū heredem postea dixit Sempronius Plotij heres esto quasi illa verba sonent qd Sempronius succedat Plotio instituto tamen valet illa substitutio solum in vim vulgaris substitutionis τ non in vim fideicommissarie: vt ibi decidit Bal. in fi. j. colum. vnde per illā l. ðt glos. nota. in. l. verbis ciuilibus. in fi. ff. de vulga. τ pupil. qd substitutio directa dubia vz in vim directe seu recipit interpretationē directe: τ de mente gl. τ doc. ibi est quod valeat vt directa τ nō vt fideicōmissaria: cum ergo in proposito illa verba sonent qd vnus ex dictis substitutis succedat alteri in dictis portionib⁹ illa verba important substitutionē directā τ vulgarē non fideicōmissariā saltē quādo nō est oīno collata post mortē eius cui fit substitutio vt in casu nostro. ¶ Pro hoc facit φ verba illa substōnis nō pōt negari qn sint dubia q: non pñt intelligi qd oīno testator voluerit sentire φ si vnus ex substitutis agnouerit cōmodū ex substitutione facta filio testatoris: τ postea ipe substitut⁹ decedat φ tūc alt⁹ reciproce substitutus succedat substituto defuncto quasi nō diceref succedere dicto ser Joāni dict⁹ Franciscus si Joānes nō agnouisset ꝯmodū ex sub-

4 stitutione pupillari facta filio testatoris: hoc pbo q: per substitutionē fideicōmissariā nō succedit ei cui facta est substitutio fideicōmissaria: sz dicit succedi testatori. l. coheredi. §. cū filie. ff. de vulg. τ pupil. l. vnū ex familia. §. si de falcidia. ff. de leg. ij. simil' τ p substitutionē vulgarē succedit nō illi cui facta est substitutio sz testatori. isti. de pupillari substi. in pñ. τ no. in. l. f. C. de insti. τ substi sub condi. fac. τ sic dicta verba. s. vno alteri in dictis portiōib⁹ succedēti itelligāt de successiōe circa cām τ locū ascriptū alteri ex eis vt sic sit sensus qd si vn⁹ ex substitutis nō possit vł nolit venire ad substitutionē seu cōmodū substitutiōis succedat in eius locū alt⁹ substitutus super eo q̄ hereditas ex substitutiōe nūq̄ fuerit effectualr delata illi exclusio sicut accipit in. l. si hereditas. §. qui filium. τ ibi glo. j. ff. de testi-

5 tute. τ l. pt. ff. de vulg. τ pup. ¶ Moueor τ fortiori ratiōe: q: Francisc⁹ pdictus habuit scientiā testamēti dicti ser Ambrosij vt colligitur ex narratis in themate: q: hereditatē dicti Ambrosij τ ei⁹ filij ei pro parte sua delatā agnouit τ bona hereditat' appḣēdit: vt heres τ cū coheredib⁹ diuisit p que presumit eū habuisse scientiā contentorū in testō. vt no. in. l. cū heres. ff. de lib. leg. τ in. l. quidā ita. §. si qs filius. ff. ad treb. τ plene tradit Bar. τ alij in. l. q̄ rome. §. duo fratres in. ij. q. ff. de ver obl. τ in. l. ei⁹ q̄. ff. si cer. pe. τ Ang. in. l. tres fratres. ff. de pac. τ l. si seruus testō. ff. de stipu. seruo. ergo cū Frācisc⁹ post mortē dicti ser Joānis emerit dictas partes domoꝝ que sz qd asserūt heredes Frācisci videnf spectasse ad Frācisců vigore dicte substitutiōis reciproce cu⁹ casus τ ꝯditio iā euenerat si vez est vt ipi dicūt φ cōprehēdat cōpēdiosam ergo cū habuerit scientiā cōtentoꝝ in testō vt dixi pſumitur φ Frācisc⁹ emēdo ab herede dicti ser Joānis cui erat substitut⁹ seu a tutorib⁹ dicti eius heredis vł in dictis reb⁹ renūtiasse iuri fideicōmissi purificati. τ ita decidit Dy. in. d. l. q̄ rome. §. duo fratres. ff. de ver. ob. p. l. titi⁹. ff. q̄. mo. pig. vel hypo. sol. τ argumēto sumpto a ꝯtrario sensu ex. l. huiusmodi. §. qui seruū. ff. de le. j. τ l. cui res. ff. de act. emp. vbi iura volūt φ si emi ab herede testatoris seruū mihi legatū τ ignorabā mihi eē legatū nō videor renūtiare legato. ergo a cōtrario sensu si sciebā videor renūtiare legato: τ lz Bar. in hoc relinquat cogitādū. i. d. §. duo fratres. in. xj. q. tñ magis cōiter est approbata opi. Dy. cū qua ꝯcordat Jo. an. in additionib⁹ Spe. in ti. de emp. τ ven. §. tertio loco in additione incipiēte substitut⁹ p fideicōmissū. τ Jo. de imo τ Rap. cu. in. l. si a substituto. i pri. ff. de le. j. τ Raph. in. d. §. duo fratres. nec se fundat Dy. ex eo φ res legata trāseat i dñiū legatarij recta via: τ sic nō posset aliter valere emptio rei legate qñ sciēter legatari⁹ emit nisi videref renūtiare legato. l. sue rei. ff. de ꝯtrahē. emp. q: illa nō esset bona ratio q:

6 τ rē q̄ nō est irreuocabiliter mea possū emere lz eēt mea reuocabiliter τ valeret emptio etiā si emerē ignorās eā ita eē meā vt firmat Pe. de bellaper. τ Pau. de ca. in. d. l. huiusmodi. §. q̄ seruū. q: qua ratiōe res q̄ est reuocabiliter mea pōt mihi obligari absq; eo φ renūtiē iuri meo. l. in bello. §. fi quis seruū. ff. de cap. l. ex sextāte. §. latius. ff. de exce. rei iud. l. debitor. in pñ. ff. ad treb. τ tñ nō posset mihi obligari si esset irreuocabiliter mea. l. neq; pign⁹. ff. de re. iu. ira ðz eē in contractu emptiōis rei mee: q: in hoc isti duo cōtract⁹. s. emptiōis τ pignoris ꝯcedūt a pari dicta. l. neq; pign⁹. lz res q̄ mihi legata est anteφ ego agnouerī legatū nō est irreuocabiliter mea. l. si qs ita hereditatē. cū ibi nota. ff. de condi. insti. l. si tibi homo. §. cum seruus. τ l. seruū filij. §. j. ff. de leg. j. ergo bñ valeret emptio absq; eo φ vidci er renuntiare legato: vnde ratio propter quam emēdo rem mihi relictā pure: vel sub cōditione q̄ purificata sit videor renuntiare legato est: q: videor eā nolle habere ex causa legati vł fideicōmissi: sz ex cā emptiōis merito videt renuntiatū legato quando habeo scietiam testamenti. vt in iuribus allegatis p Dynum. τ ideo tunc non possum agere ad pretiū ex testamēto: quia renūtiaui τ habere nolui ex cā legati. nec actiōe ex empto agere possum: quia habeo rē ex causa emptiōis put habere volui et non ex causa legati: nam tunc demum possum actiōe ex empto agere ad pretium quando videor habere ex cā legati vel fideicōmissi: et sic videor a meipso mihiipsi eme re. l. fundo. ff. ad. l. falcidiā. τ dicto. §. qui seruū vel possum agere ad rē: vt consequar pretium ex testamēto quādo volo retinere rem ex causa emptionis: τ volo petere ex causa testamēti τ nō apparet qd noluerim habere ex causa testamenti: at ex ignorās testamētū emi ab herede. ita legitur τ notaf maxime per Bartolū in dicto. §. qui

7 seruum. ¶ τ Nec dicaf φ isto casu errauerit Franciscus in iure q: mares qui nō sint rustici vel minores presumūtur scire iura pse vel informatiōnē quā a peritis habere debent vt nota. gloss. in autent. de incestis nup. iuxta principiū. in verbo sciens. τ not. Bart. in. l. sz si lege §. scire. ff. de petitiōe hereditatis. τ in. l. si qui putat. in fi. ff. de acquirē. heredita. τ in. l. nō fatetur. ff. de confessis. facit. l. leges sacratissime. C. de legibus. τ l. regula. in pñ. ff. de iuris τ facti igno. τ not. etiā Ange. in dicta autent. de incestis nup. in fine principij. ¶ Non

8 obstat τ etiā id per quod Barto. in dicto. §. duo fratres. dicebat se relinquere cogitandū an opi. Dy. supra relata esset vera. naz Bar. dicebat φ. l. titi⁹. ff. quib. mod. pig. vel hypo. sol. per quam se fundabat Dy. nō. videbaf probare q: nō loqtur in eo qd debetur ex causa te-

stamenti: q2 illō ꝙ relinquitꝛ ex cā testamēti nō ita faciliter remittitꝛ sicut debitū ex alia cā. vt no. in. l. tres fratres. ff. de pac. q2 hr̄. in. l. de his. ff. de trāsac. ⁊ ꝓut traditꝛ ꝑ eundē Bar. in. d. §. duo fratres. maxime in quarta opp. q2 respōde ꝙ illud ꝓcedit qñ remittēs vel ille q̇ remittere videtꝛ nō habebat sciētiā testamēti: ⁊ ita declarat glo. i. d. l. tres fratres. dū rñdet ad. d. §. duo fratres. ⁊ eā approbat tanq̄ veraʒ Bar. ⁊ alij in. d. l. tres frēs. ⁊ ita declarat etiaʒ Ang. in repetitiōe dicti. §. duo frēs. dū tractat de oppositione. d. l. tres fratres. ⁊ ita ēt ꝓbatꝛ ꝑ. l. quā allegat gl. in. d. l. tres frēs. s. ꝑ. l. nō est ferēd⁹. ff. de transact. sec⁹ si appareat ꝙ habuit notitiā ipsi⁹ testamēti: ⁊ ita intelligitꝛ d. l. de his. vt ibi ꝑ Bart. ⁊ alios ꝑ. l. ⁊ vni. §. j. cū alijs ibi allegatis ꝑ eos. ff. de accepti. ⁊ in proposito nr̄o ꝓbatꝛ in. d. l. hmōi. §. qui seruū. ⁊ d. l. cui res. a ꝯtrario sensu que ad hoc allegantꝛ ꝑ Dyn. ⁊ ad que iura non rñdetur per Bar. in. §. duo fratres. ¶ Non †obstat etiam. l.

9 fi. §. fi. C. cōia de leg. quā allegat Bar. vbi extraneus emēs ab hr̄de rē quā sciebat esse alteri legatā non videtꝛ renūtiare iuri agendi de euictione saltē ad pretiū: q2 rñde ꝙ nihil obstat ſm vltimum intellectū quē ibi Jaco. de are. Cy. Ray. Jac. but. Bal. ⁊ Angel. approbāt vt veriorē. s. ꝙ tēpore quo emptor ibi emit ab heredib⁹ res erat heredis ⁊ nō ꝑtinebat ad legatariū vel fideicōmissariū q2 nō euenerat cōditio legati vel fideicōmissi: sed ī casu nostro euenerat ꝯditio substitutionis quā allegāt heredes Francisci: vel secūdo respōdeo qđ posito qđ ibi legata esset res pure: nō sequitur ꝙ extrane⁹ emptor videatꝛ velle renūtiare iuri suo: quia res adhuc non erat irreuocabiliter legatarij ⁊ poterit eē ꝙ legatari⁹ repudiabit q̇ casu fingitꝛ nūq̄ legata ⁊ fuisse semꝑ hr̄dis. d. l. seruū filij. ⁊ dixi supra que ratio cessat in ipsomet legatario vel fideicōmissario q̇ emēdo rē sciēter ab hr̄de videtur eā nolle hr̄e ex cā legati: ⁊ sic videtꝛ renūtiare legato vel fideicōmisso. ¶ Similiter non obstat †tx̄ allegata ꝑ Bar. dum dicit

10 ꝙ sicut qñ legatari⁹ emit ab extraneo ⁊ nō ab hr̄de nō videtꝛ renunciare legata. l. plane. §. ꝙ si rē emisse. de le. j. eadē ratione qñ emit ab herede: q2 rñdeo vt dicit Joā. de Jmo. in. d. l. si a substituto. ꝙ aliud est qñ emo ab extraneo rē q̄ erat ipsius extranei: q2 videor emere vt ꝯsequar dñiū ab eo. quo casu nō videtur liberatus heres testatoris qui rem alienaʒ legauerat: ⁊ ita loquitꝛ. d. l. plane. §. qđ si rem. q2 in emptione poterat subesse alia cā q̄ remissiōis legati q2 legatum nō erat petēdū aduersus dictū vēditorē: ⁊ vbi pōt subesse alia cōiectura q̄ donationis nō presumitur remissio gratuita. l. si cū viruʒ. ff. de solu. l. cum de indebito. ff. de ꝓba. que rō cessat qñ ab eo qui debebat mihi ex cā legati sciēter emi: fortius dt Raph. in. d. l. si a substituto. ꝙ qñ emit legatarius ēt ab alio quā ab herede videtur renuntiare legato vel fideicōmisso si legatū vł fideicōmissuʒ erat purificatū: ⁊ cessera dies legati ⁊ sic tex. i. d. l. plane. ꝓcedet. vel qñ nō sciēter emit legatari⁹ vel qñ nondū cesserat dies legati: ⁊ hoc vltimo casu etiā loquitur decisio Spec. quā allegaui in cōtrariū. ¶ Tertio principali

11 †fundamēto moueor q2 mortuo ser Joāne statim purificata fuit cōditio dicte substitutiōis fideicōmissarie quā pretēdūt heredes dicti Frācisci: tñ hoc nō obstāte fctā fuit diuisio bonoꝝ subiectoꝝ restitutioni fideicōmissi iam purificati inter dictū Frāciscum ⁊ filios ⁊ heredes dicti ser Joannis: vñ per dictaʒ diuisionē fuit renūtiatum in dictis reb⁹ diuisis dicto iuri fideicōmissi purificati stāte ꝙ Frācisc⁹ habebat seu habere presumebatur sciētiā dicti testamenti vt supra dixi. hoc ꝓbatꝛ per. d. l. titius. ff. quibus mod. pig. vel hypo. sol. ⁊ per notata ꝑ Bart. in. d. §. duo frēs. in quarta oppo. hoc etiam expresse ad literā firmat Pau. de ca. in. d. §. duo fratres. circa mediuʒ. vbi dicit ꝙ qñ duo habētes scientiā testamēti diuidunt fundum comprehēsum in fideicōmisso purificato: lʒ illa diuisio fuerit simplex videtꝛ renuntiatū fideicommisso: q2 non compatiuntur adinuicem diuisio ⁊ fideicōmissum seu prelegatum q2 ex fideicōmisso debetur vni totū seu aliter q̄ ꝑ diuisionē assignetur ⁊ mouetur per. d. l. titi⁹. hoc idem tenet Raph. cuma. in fi. saltē qñ fideicōmissum purificatū non appareret esse agnitū per ipsum diuidentem: ⁊ ita legendo sum solit⁹ ibi tenere: ⁊ ad notata ī. l. tres fratres. ff. de pac. fuit respōsuʒ supra: nec iuuat hic allegare iuris errorē q2 ꝑsumptio est in cōtrariū vt supra

12 deduxi. Nec †etiā potest dici ꝙ hic presumatꝛ error iuris impliciti: q2 est error ꝓbabilis per notata in. c. si diligēti. de prescri. cū si. ⁊ respōdeo ꝙ in hoc veʒ ꝙ dispositio dicte. l. cū acutissimi. nō haberet locū in fideicōmissaria substitutione facta alteri q̄ descēdēti nō erat aliqua dubietas vel intricatio: imo est de iure clarū ſm oēs vt dictum est. ¶ Preterea q̄uis vbi appareat quē fuisse ī errore iuris excusetꝛ si ille error erat iuris impliciti: vt notatꝛ maxime ꝑ doc. in. d. c. si diligēti. ⁊ ī. c. ab excōicato. de rescrip. ⁊ ī. l. qđ nerua. ff. depositi. tñ ꝑsumeretꝛ error qñ appareret qđ de illo passu difficili in iure interrogasset insipientē q̇ ꝓpter varietatē opinionū errasset alꝛs nō. ita dt Bald. in. l. vēditis. C. de vsucapi. ꝓ emp. sʒ hec probatio nō presuppo. vnde dixit Bal. in. l. mater. in. ij. vel. iij. col. C. de rei ven. ꝙ ei qui ꝯsensit rē ad eū pertinentem in aliū transire est valde difficile probare ꝙ fecerit ꝑ errorē iuris. Et ex secūdo ⁊ tertio fundamētis supra deductis precipue moueor ad cōcludēdū cōtra heredes dicti Francisci. ⁊ per predicta apparet varijs modis respōsum ad omnia allegata in contrarium. Circa secundum ⁊c.

¶ Summarium super consilio. cj.

1 ¶ Non potest prelatus seu clericus testari de bonis ecclesie.
2 Bona acquisita a prelato presumūtur acquisita de bonis ecclesie.
3 Locus in forma ecclesie vbi publice celebratꝛ presumitur ꝯstructus cum licentia ⁊ autoritate episcopi.
4 Papa sine causa nō potest concedere clerico licētiā testādi de bonis intuitu ecclesie acquisitis.
5 Bona ecclesiarū quo ad dominiū dicūtur ad deum pertinere.
6 Presumitur iusta causa in papa aliquid agente.
7 Utrum exemplo siue sumpto detur fides.
8 Ubi est res antiquissima presumūtur debite solennitates.
9 In scriptura antiquissima non est necessaria fides tabellionatus.
10 In factis multū antiquis facilius presumitur ꝓ eo qui possidet q̄ in factis recentibus.
11 Sufficit quod pro aliquo tempore quis sit heres.
12 Conditio non intelligitur restricta ad tēpus nisi testator id expresserit per dictionē tunc aut equipollentem.
13 Ad verificandā alternatiuā sufficit alteram partem esse veram.
14 Qualitas iuncta verbo intelligitur ſm tēpus verbi.
15 Testes deponentes de auditu circa ea que percipiūtur alio sensu non probant.
16 Ubi est difficilis probatio sufficit sola fama.
17 Testes deponentes de fama quia solum dicunt quod audierūt publice non probant.
18 Satis est quod ratio reddita presumptiue seu implicite inferat sententiam per ꝯnsumicorporis.
19 Dicta testiū non sunt cauillanda sed adiuuanda.
20 Testis loquēs assertiue presumitur fuisse presens.
21 Prescriptio non currit non valenti agere. 27. 28.
22 In prescriptione fideicōmissi ad hoc vt fiat preiudicium sequentibus debet apparere de scientia ⁊ patientia sequentium.
23 Quis presumitur scire ea de quibus est publica fama in loco in quo versatur. 24.
25 Statutū disponēs qđ currat prescriptio si nō exigerent infra decē annos non comprehendit illos qui agere non poterant. 26.
27 Jura que ꝓpter aliquā fauorabilē causam limitatiue vel exceptiue disponunt etiā in exorbitantibus extenduntur ad alios casus.

¶ Consilium. cj.

¶ De q̄b⁹ bonis possit testari ꝑlat⁹ eccl'e ⁊ an cardinali possit cōcedi licētia testādi de bonis acq̄sitis intuitu ecclesie: ⁊ vnde ꝑsumatur acq̄siuisse. An ⁊ qñ sit dāda fides sumpt⁹: ⁊ q̇d si nō apparet de citatiōe ⁊ an illa requiratꝛ ⁊ an requiratꝛ in antiquis instrumētis ꝓbare de tabellionatu. De intellectu cuiusdā substitutionis. An fama in antiq̄s plene ꝓbet: ⁊ an sit fama ꝓbata si testes deponunt ꝙ cōiter fuit dictū ⁊ reputatū ⁊ qđ publice dicebatur: ⁊ an prescriptio statutaria currat non valenti agere ⁊ minoribus.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio suꝑ primo dubio †quo q̄ritꝛ an dict⁹ do. Richard⁹ de senis cardinalis testari potuerit dubiū

1 facit q2 nō pōt cleric⁹ seu prelat⁹ testari de bonis acq̄sitis ex redditib⁹ eccl'e. c. cū ī officijs. c. ad hec. c. q2 nos. ⁊. c. relatū. el. ij. de test. ⁊ plene in aut. licētiā. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ plene no. in. c. ꝑsenti. de of. or. lib. vj. saltē in clerico nō personaliter ⁊ simpliciter beneficiato sed administrationē habēte. vt no. ꝑ gl. ⁊ doc. in. d. c. ꝑñti. ⁊ ī. c. fi. cū ibi plene no. per doc. de pecu. cle. ⁊ in dubio bona acq̄sita per huiusmodi prelatos vidētur iuris presumptione acq̄sita de bonis seu redditib⁹ ecclesie ꝑ id qđ habetꝛ in. c. j. ⁊ in. c. vt vnusquisq3. ⁊ ibi plene no. do. de pecu. cle. c. j. de test. ⁊. xij. q. v. nulli. ⁊ ibi no. ⁊ no. plene do. ī. d. c. cū. i officijs. ⁊ ī aut. licētiā supra allegata. ⁊ Spe. de sta. mo. §. breui. ¶ Tñ hoc nō obstāte puto testm̄ valuisse q2 hmōi ꝑlati testari pñt de reb⁹ ꝓprijs seu acq̄sitis ex ꝓpria idustria vł aliūde q̄ de bonis eccl'ie seu q̄ ꝓfectis ab eccl'ia vł ꝯtēplatiōe eccl'ie. xij. q. j. c. sint manifeste. ⁊ ī. d. c. q2 nos. ⁊ ī. d. c. j. ⁊ in. d. aut. licētiā. ⁊ ibi no. doc. ⁊ maxie Cy. ⁊ bal. q̇ apte ꝯcludūt de bonis q̄sitis ex ꝓprijs laborib⁹ clericū posse testari vt ibi ꝑ eos maxie ꝑ. l. sacrosan. eo. ti. ⁊ ꝓbatꝛ etiā in. d. c. q2 nos. et ibi doc. ⁊ ī. d. c. relatū. ⁊ idē no. Jaco. but. l. ij. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ ibi etiā Bal. ⁊ no. doc. post gl. i ꝑalle. c. j. de testa ⁊ in. d. c. ꝑñti imo ēt nō nulli tenuerūt ꝙ de fructib⁹ beneficioꝝ pñt testari: qđ tñ hic nō est necessariū discutere ⁊ de ꝯsuetudine seruatꝛ distictio tradita ꝑ gl. ī. d. c. ꝑñti. vt oēs dicūt. s. vt distinguatꝛ an sit cleric⁹ tm̄ ꝑsonalr̄ et simplr̄ beneficiat⁹ et possit testari: secus in clerico administrationē habēte.

2 ¶ Nec ob. †presumantꝛ acq̄sita illa bona de bonis ecclesie seu ei⁹ cōtēplatiōe q2 lʒ circa hoc varie sint opi. de quib⁹ ī vulgatis locis: tñ quo ad ꝓpositū respōdeo ꝙ vbi d3 ꝙ presumitꝛ de bonis ecclesie acq̄sitū illud est qñ est cōtētio cum ecclesia: sed vbi est cū alio tunc non habet locū disputatio. nā in ecclesia ⁊ prelato idē dicimus ꝙ in vxore vt sicut vxor presumitꝛ in dubio acquisiuisse de bonis mariti. l. quintus. ff. de dona. inter virū. l. etiā. C. codeʒ ti. ita et prelatus de bonis ecclesie. ita no. gl. in. d. c. sint manifeste. et ī. c. j. de pecu. cle. et doct. cōmuniter. in. d. c. cū in officijs. et tñ videmus ꝙ illud qđ dictū est de vxore vt ꝑsumatꝛ aquisiuisse de bonis viri procedit qñ cōtentio est inter virū et vxorē vel eius heredes: secus si inter vxorē et extraneū

ita notabilite

ita notabiliter decidit Bal.in.l.si vxorē.C.de cōdi.insertis in.iij.colū. sed hec cōtentio in ꝓposito nō est cū ecclesia.igitur cessat dicta presumptio et istud meo iudicio est tutissimum fundamentū. ¶ Preterea dicta cōclusio que habet ꝙ presumit clericus acquisiuisse de bonis ecclesie ꝓcedit quādo apparet ꝙ clericus habebat beneficiū quando nulla bona acquisiuerat anteꝗ̄ eēt promotus ad beneficiū vel qñ nō constat ꝙ aliunde ꝗ̄ ex beneficio acquisiuerit alias autē iudex hꝫ arbitrari ex cōiecturis ꝗ̄tū videat acq̄situ ex bonis ecclesie ⁊ ꝗ̄tū aliunde.xij.q.iiij. sacerdotes ⁊ no.doc.maxime Anto.de but.⁊ do.Cardi. Florētinus in d.c.cū officijs ⁊ do.Abb.in repetitiōe.c.cū esses in.xvj.col.de teste. sed dict⁹ do.Cardi.ex officijs lucrabat̄ vt pars aduersa ⁊ fatetur ⁊ erat in vtroq; iure doctor insignis et vicecancellarius et Cardinalis magne experiētie vt legit̄ ⁊ not.in ꝓemio sexti libri decretaliū,fuit em̄ de illis qb⁹ cōpilatio.vj.lib.demādata fuit vt i dicto ꝓemio tradit̄ ⁊ est ꝓbatū ꝙ Cardinales vltra bn̄ficia lucrātur multa igit̄ posito etiā ꝙ constaret ꝙ habuerit beneficia nō sequit̄ ꝙ nō potuerīt testari. ¶ Deniq; posito

3 †ꝙ nō potuisset testari sine licētia,romani pontificis tū attēto ꝙ dictū testamētū iādiu in iudicijs ⁊ sic in locis publicis ⁊ etiā in causis verten tib⁹ corā arbitris fuit exequutū ⁊ habitū pro testamēto valido ꝑsumēdū est ex predictis ꝙ interuenerit licētia.accidit id qđ notabiliter dicit archi.de cōsecra.di.prima nemo ecclesiam.vbi inqt ꝙ si locus est in forma ecclesie ⁊ ibi publice celebratur p sacerdotes presumit̄ ꝙ fuerit constructus ille loc⁹ vel oratorium cū licētia ⁊ autoritate epi.allegat in argu.xxvij.di.qđ interrogasti.xx.q.j.quē ꝓgenitores.xxvij.q.j.vidua.bn̄ faciūt no.per Joā.and.⁊ alios in.c.illud de presum.⁊ id qđ hr̄ in.l.si filius.C.de peti.here.⁊ in.l.qui in aliena iuxta prin.ff.de acq.hered.⁊ ibi do.⁊ per notata per Cy.in.l.emācipatiōe.C.de fide instru.⁊ ibi Bal. et per Bar.in.l.admonēdi.ff.de iureiu.in ver.quero qđ si reperiunt̄ dicta testiū ⁊ nō reperitur iuramentū ⁊ Host.⁊ Joā.an.in.c.albericus de testi.⁊ per doct.in.c.in presentia de renūci.⁊ in.c.cū in iure de offi.dele.et Bal.⁊ Ang.in.l.sciēdum.ff.de ver.obli.cū multis cōcordantijs in quibus locis habetur ꝙ ꝓpter diuturnitatē ⁊ antiqtatē tp̄is presumit̄ solēnitas extrinseca ꝗ̄ alias nō presumeret̄ iuxta.l.q̄cūq;.§.fi.ff.de publicia.istud autē testamētum fuit cōditū de anno.M.cccxiij.

4 ¶ †Et si diceretur ꝙ dn̄s Abbas sicul⁹ in repetitiōe dicti.c.cū esses in.v.q.tenuit ꝙ papa sine cā nō pōt concedere clerico licentiam testādi de bonis per eum intuitu ecclesie acq̄sitis quasi dicta bona dicantur esse dei p id qđ habetur in.c.cū ex eo de ele.li.vj.cum glo.in verbo christi.⁊ not.per Innocē.in.c.super de causa posses.ergo si sunt dei nō dn̄i a deo euelli sine facto suo vt in regula id qđ nostrū.ff.de reg.iu.vt pleni⁹ ipse prosequit̄ in.d.c.cum esses vbi dicit ꝙ ipse non meminit se vidisse hanc questionem tactā a doctorib⁹ respondeo ꝙ imo debet posse papa hm̄ōi licētiā concedere vt expresse firmat Bald.in.l.fi.C.vnde legit.in.x.col.in ver.⁊ ꝓdicta faciūt ad qđ.monachus fecit testamentū vbi concludit non esse dubium ꝙ papa potest monacho professo ⁊ ingresso religionem dare licentiam testandi de reb⁹ acquisitis et oblatis monasterio. allegat not. per glos.magnā in aut.si qua mulier.C.de sacr.san.eccle.idē est de mente Bald.in aut.nisi rogati.C.ad treb.in penul.col.in versic.quero qđ si monachus habuit a papa priuilegiū ꝙ possit testari ⁊c.⁊ Bald.in.l.si qñ in fine principij.C.de inoffi.testa.pro hoc facit quia papa in his que pertinent ad ecclesias liberā ⁊ latam habet ptātem ⁊ administrationeꝫ vt in cle.j.in fi.vt lite pendēte in.c.ij.de preben.in.vj.no.docto.maxime

5 Anto.de butr.in.c.ij.ad fi.de confirma.vti.vel inuti. ¶ Nec obstat† qđ bona ecclesiarum quo ad dominium dicuntur ad deum pertinere quia responderi potest qđ posito ꝙ vera esset illa opi.quod dominiū ⁊ possessio rerum ecclesiasticarū sit apud deum in quo variant doct.in dicto c.cum super ⁊ in.c.in literis de restitu.spoliato.⁊ Bar.⁊ alij in.l.j.§.fin. cum.l.sequen.⁊ in.l.cum heredes ad fi.ff.de acquir.posses.⁊ in.l.sicut in fi.ff.quod cuiuscq; vniuer.no.tamen satis est qđ interueniat licentia pa

6 pe qui est vicarius dei.c.fundamēta.§.decet de elec.lib.vj. Itē posito ꝙ requireret̄ causa in dicta licētia vt abbas dicit† tamē in papa aliquid agente presumit̄ iusta causa vt no.Cyn.in.l.rescrip.C.de preci.impera. ⁊ Jac.but.in.l.fi.C.si cōtra ius vel vti.pub.⁊ Anto.de but.in.c.cū inter.p.de renūc.⁊ in.c.cōstitutus de relig.do.⁊ in.c.que in ecclesiarū.⁊ ibi etiā Jo.de imo.de cōsti.⁊ domi.Abb.in.c.cū olim de re iudi.ꝓ ista opi. etiā facit quia videmus ꝙ valet statutū ecclesie vel cōsuetudo dans potestatem saltem moderatā prelato vt possit testari de fructib⁹ bonorū ecclesie per id qđ habet̄ in.c.si ꝓpter tua debita de rescri.in.vj.et in extrauaganti Joānis.xxij.que incip.suscepti ⁊ no.Jo.and.in regula nemo potest plus in mercurialibus ⁊ docto.maxime Joā.de imo.in.c.fi. de pecul.cle.⁊ dominicus de sctō Gemi.in.d.c.pn̄ti. ¶ Circa secundū

7 dubium† quo queritur vtrum dictis sumptis seu exemplis detur fides dubium facere videtur ꝙ interuenit defectus citationis eorū qui ledi possent que requiritur in huiusmodi exemplationibus vt not.doct.in aut.si quis in aliquo.C.de eden.⁊ in.c.fin.de fide instru.et not.Guil.de cun.⁊ Bal.in.l.adoptio iuncta.l.sequenti per illum tex.ff.de adopti. et spec.in tit.de instru.edi.§.ostēso in pluribus versiculis illius.§.⁊ Bart. ⁊ alij in.l.j.C.de testa.⁊ Bart.in.l.chirographis in prin.ff.de administra.tuto. Preterea non videtur cōstare de notariatu illorum qui dicta exempla sumpserunt.⁊ sic videt̄ ꝙ sint scripture priuate que fidem non faciunt.l.rationes ⁊.l.instrumenta.C.de probat.c.j.⁊ secūdo de fide instru. ¶ Tamen his non obstantibus videtur dicto sumpto standum

8 esse† maxime infrascriptis quia cum huiusmodi exemplatio sit res antiquissima.fuit em̄ de anno.1349.presumit̄ qđ citatio et debite solēnitates interuenerint.vt no.Host.Jo.and.Bal.Anto.de butri.⁊ Jo.de imol.in.c.albericus de testi.ar.eorū que habent̄ in.c.fi.de pact.⁊.xxij.q. ij.faciat.bene facit id qđ legit̄ ⁊ not.in.c.peruenit de emptio.et venditio.⁊ qđ ibi doct.maxime Joā.de imol.accedunt ea que dixi supra dum allegaui no.per Cy.in.l.emācipatione.C.de fide instru.cum concordantijs.⁊ sic apparet istam esse cōmunem opi.a qua in iudicando non esset recedendū fortius voluit Vincētius in.c.fi.de fide instru.⁊ Archi.centesima di.contra morē per illum tex.in fi.⁊ Guido de suza.in dicta aut. si quis in aliquo qđ nō requirat̄ citatio tamē adherendo opinioni aliorum resideo in ꝓcedēti responsione.⁊ satis esset ꝙ in dicta exēplatione interuenisset vnicus notarius hoc faciens authoritate iudicis probat̄ in.c.fi.in verbo publicā personā de fide instru.⁊ probat plene Joan.an. in additionib⁹ spe.in.d.§.ostēso in additiōe incipiēte.miror ⁊c. ¶ Non

9 obstat qđ† nō appareat de notariatu illius vel illorū qui exemplarunt quia respōdeo ꝙ attēto ꝙ sumus in scriptura antiquissima non est necessaria dicta fides tabellionatus.vt notāter decidit Bal.in.l.cōparatiōes.C.de fide instru.in antepe.colū.in ver.sed hic dubitat̄ qđ si ꝓpter distantiā.⁊c.arg.l.census.ff.de ꝓba.maior enim adhibet̄ fides mortuis quia incorruptibiles sunt vt ibi p eum cū quo etiā concordat ibi Saly. in peñ.vel antepenul.colū.in versi.vnum non obmitto ita etiam voluit Bal.in aut.quas actiones in vltima.colū.ad fi.C.de sacrosan.eccl̄.nam secūdum eum ex ipso actu tam antiquo oritur ꝑsumptio tabellionatus ideo nō expedit aliter probare de tabellionatu seu ꝙ esset in quasi possessione tabellionatus allegat no.per Inno.in.c.veniēs de verb.signi. ⁊ hoc in proposito etiaꝫ sequitur Rapha.fulgo.in.l.fi.C.de edicto diui adria.tol.accedit ꝙ producit̄ scriptura antiquissima in qua apparet ꝙ iudex concedit dictam licentiā sumendi ⁊ exemplandi dictū instrumentum testamēti dicto ser Petro vānis de luca notario ⁊c.⁊ sic iudex ha

10 buit eum pro notario bene facit† ad hoc qđ not.Bal.in.l.non ignorat in.vj.col.C.qui accusa.nō pos.vbi dixit ꝙ in factis multū antiquis facilius presumit̄ pro eo qui possidet propter difficultatem probationis ꝗ̄ in factis recētibus.allegat no.per Inno.in.d.c.veniēs.⁊ quia scđm eum illa que cōgruam probationē non recipiunt amittunt incongruaꝫ alle.l.j.in fi.ff.de verb.obli.⁊.l.fi.C.de testa.⁊.l.consensu ver.superfluis. C.de repud.⁊ no.per Cy.⁊ alios in.l.si quidē.C.solu.mat.bene faciunt no.per doc.in.c.veniēs el.j.de testi.⁊ p Bar.in illa stipulatione si Calēdis in fi.⁊ in.l.si quis ex argētarijs.§.pe.ff.de edē.⁊ in.l.admonendi.in vij.col.in versi.circa scđm ⁊c.et in versi.quero quid si in instrumento reperit̄ defectus.⁊ in versic.quero quid si reperiunt̄ dicta ⁊c.et per Fede. de senis consi.cxix.incipiente nulli dubiū cum multis similibus.fortificantur etiam ꝑdicta ex eo ꝙ dictis sumptis alias adhibita fuit fides in iudicio agitato per dictum Symonē cōtra heredē dicti Bartholomei. ⁊ ita etiaꝫ in alia causa versa corā arbitris et doctoribus prestātissimis fuit per eos iudicatū vigore dictorū exemplorū tanꝗ̄ essent fide digna vnde ista etiaꝫ si gesta sint inter alias personas tū adhuc adminiculant̄ ad fidem dictorum instr̄orum augendā vt patet ex notatis per Bar.in preallegata.l.admonendi in.xj.col.in ver.quero quid si dicta testiū sint recepta ⁊ examinata inter alias personas ⁊c.⁊ Ant.de but.Jo.de imo. ⁊ dn̄s Ab.in.c.fi.de iureiu.⁊ Ant.de but.in.c.pe.i.iiij.vel.v.col.ð re iud. ⁊ Ang.in.l.ij.ad fi.C.de edē.ar.l.a sn̄ia in princip.ff.de ap.⁊.l.fi duo patroni in prin.cū ibi no.ff.de iureiur.⁊ꝙ dicta exēpla rem veritati cōsonā cōtineant etiaꝫ comprobatur p nonnullos testes deponētes ꝙab antiquis audiuerāt ꝑfatum dn̄m cardinalē testamētū cōdidisse ⁊ in eo disposuisse ꝙ semꝑ bona sua remanerēt in familia.⁊ ꝙ nunꝗ̄ possent alienari ⁊ per nonnullos alios testes deponētes qđ ita est publica vox ⁊ fama a.xxx.an.⁊ citra quia audiuerunt publice dici quorū depositiones videntur etiam adminiculari:vt etiaꝫ veniet dicendū in quarto dubio.

11 ¶ Quo ad tertiū† dubiū quo querit̄ vtrū dicta dn̄a Alexādra censeat̄ vocata an vero exclusa ex dispositione dicti testōris et dubiū facere vr̄ ꝙ testator in dicto testō in versiculo qđ si forte nullus ⁊c.vr̄ disposuisse alternatiue quod si nullus masculus ex filijs seu liberis dicti Joanni superesset aut null⁹ eox esset hr̄s testōri hereditas ad filias legitimas ea rūq; liberos peruenīret ⁊ videaꝫ ꝙ defecerit cōditio ꝑdicte substitutiōis feminarum ꝙ plures ex liberis masculis dicti Joānis fuerunt heredes successiue ⁊ sufficit ꝙ pro aliquo tp̄e fuerit hr̄des.l.in substitutiōe.ff.de vulg.⁊ pup.l.si qs heredē.C.de institu.⁊ substi.sub cōdi.fac. Itē fortasse ad exclusiōnē dictarū feminarū videbat̄ sufficere ꝙ tp̄e mortis Joānis extitissent liberi masculi quasi voluerit vocare feminas testator eo casu quo Joānes decederet sine liberis ⁊ sic eo mortuo cum liberis q fuerūt heredes testatoris ex prima substitutiōe facta in principio testi videat̄ defecisse oīs cōditio substitutiōis i qua erāt vocate femine.l.ex facto.§. pe.ff.ad treb.⁊.l.cum vxori.C.qñ dies leg.ced.l.lucius lultima.ff.de he. insti.⁊ p id quod not.Barto.in.l.liberorum.ff.ð v̄.signi.in pe.col.in v̄s. q̄ro quid si in aliqua dispositione fiat mētio ⁊c. ¶ Sed tamē his nō ob

12 stātibus puto ꝯ̄riū esse de iure verius ꝙ dicta substitutio† nō fuit restricta ad casum quo tp̄e mortis Joānis non supesset aliqs mascul⁹ de liberis Joānis sꝫ indeterminate ⁊ sine tp̄e loquut⁹ est testōr vn̄ illa cōditio verificata esse ð qñcūq; cōtigerit nullū supesse et filijs seu liberis dicti Joānis attēto ꝙ illa ꝯ̄ditio casualis.l.ij.l.si vir vxori ⁊.l.si tā facta.§. l.ff.de cōdi.⁊ demōst.ꝓ hoc bn̄ facit.d.l.in substitutiōe v̄.si qs cū duos

in verbo tūc. ꝛ qđ ibi no. glo. pe. ꝛ ibi etiā Bart. ĩ ſcđo pncipio illius. l. ff. de vulg. ꝛ pup. vbi habeť ꝙ ꝯditio non intelligiť reſtricta ad tēpus niſi teſtator id expſſerit p dictionē tūc aut equipollētē ergo cū ita ſit ꝙ euenerit caſus ꝙ null⁹ ſupeſt ex filijs ſeu liberis maſculis dicti Joannis dr̄ purificata cōditio ſubſtitutiōis pdicte ꝛ ꝯſequēs debēt admitti femine ꝛ hāc fuiſſe mētē teſtātis videť euidēter colligi ex inſpectiōe verboꝝ teſtatoris. nā pmo inſtituit Joānē ꝛ demū liberos dicti Joānis maſculos legitime deſcēdentes ex eo ꝛ ſibi inuicē liberos eoſdē ſubſtituit diſponēdo ꝙ ille ordo ſeruareť in ſuccedēdo ex hmōi ſubſtitutiōe q̄ alias in ſucceſſiōe abīteſtato ſeruād⁹ eēt declarādo expſſe ꝙ volūtas ſua erat ꝙ maſculis liberis exiſtētib⁹ bona ad ipſos deuenirēt ꝛ non ad alios. poſtea volēs puidere qđ fieri vellet de hr̄ditate deficiētib⁹ maſculis adiecit dictā clauſulā vcʒ. Qđ ſi forte null⁹ maſcul⁹ ſupereſſet de filijs ſeu liberis Joānis pdicti aut null⁹ eoꝝ ipi teſtatoris heres eēt hr̄ditas puenire ad filias legitimas earūq̄ liberos ꝛ ꝙ ſi nec filie vel earū liberi ſupeeſſent ſeu deficerēt voluit hr̄ditatē ad certa monaſteria puenire. Ex quib⁹ apparet teſtatorē voluiſſe p ſubſtitutionē conſeruare ꝛ tribuere illud idē qđ iure legitime ſucceſſiōis abinteſtato competijſſet inter dictos deſcēdētes iuxta. l. vel ſingulis ꝛ. l. q̄ duos. ff. de vulg. ꝛ pup. pterq̄ in eos ꝙ voluit ſexū maſculinū feminino preferre ſed ſi acciperet dicta interptatio. ſ. ꝙ voluerit teſtator intelligere ꝙ eo caſu quo ſupfuiſſent aliq̄ filij vel liberi maſculi dicti Joānis tpe mortis Joānis qui voluiſſent eē heredes dicti Joānis eſſet ſubſtitutio feminaꝝ reſultaret ꝯtriū ei⁹ qđ dictū eſt colligi ex ordie ꝛ diſpoſitiōe teſtatoris qꝛ non ꝯſeruareť per dictā ſubſtitutionē effect⁹ quē pducit inter pdictos ſucceſſio abinteſtato qꝛ per dictos filios maſculos potuiſſent excludi femine a dicta ſucceſſiōe nō eſt ergo recedēdū a mēte teſtatoris tacita vł expſſa. l. cū virū. C. de fideic. l. iij. C. de liber. pte. ¶ Hoc etiā depꝛehēdiť aperte ex illa phibitiōe alienatiōis expſſe facta inteſtato qꝛ teſtator phibuit alienari bona ſʒ ea voluit ſemp remanere apud dictū Joannē inſtitutū et ſubſtitutos ꝛ ſubiūxit ꝙ q̄nis ſufficere poſſet phibitio legis prohibentis alienare bona ſubiecta reſtitutiōi tn̄ ipſe adhuc expreſſe phibebat ꝛ ſic apparet ꝙ teſtator intellexit ꝙ dicta tacita phibitio alienatiōis reſultās ex ſubſtitutiōe durabat etiā ī caſu quo mortuo Joāne remāſiſſent liberi maſculi q̄ fuiſſent ei⁹ heredes. nā alias nō bene poſita fuiſſent illa verba a teſtatore plata dū dixit ꝙ q̄uis ſufficere poſſet phibitio legis ꝛc. ¶ Et p hec patet reſpōſio ad allegata in cōtrariū † nā nō obſtet

13 gis ꝛc. ¶ Et p hec patet reſpōſio ad allegata in cōtrariū † nā nō obſtet qđ ſatis ſit qđ ſemel fuerint aliquo tēpore heredes illi filij Joānis per d. l. ſi quis heredē. nā dico qđ teſtator voluit qđ eo caſu quo null⁹ ex liberis maſculis Joānis ſupeeſſet vel etiā ſupereſſet ſed nollet eſſe heres deberēt tūc ſuccedere: vnū fateor ꝙ ex ſecūdo capite illi⁹ alternatiue nō poſſent ſe fūdare dicte filie femine. ſ. ex eo capite ꝙ null⁹ ex liberis maſculis Joānis fuerit heres teſtatori. ꝛ ad hoc tēdit dicta. l. i. ſubſtitutione ſed bn̄ poſſuntvenire ex prima parte alternatiue in qua dr̄ ꝙ nullus maſculus ſupereſſet ꝛ ſufficit ad verificādū alternatiuamq̄ altera pars ſitvera. l. ſi is q̄ ducēta. §. vtruʒ. ff. de reb. dub. l. ſi q̄s ita ſtipulatus fuerit x. aureos de verbo. obligatione. c. inter ceteras de reſcrip. ¶ Nō obſtat

14 etiam † ꝙ videať voluiſſe vocare teſtator feminas eo caſu quo Joānes deceſſiſſet ſine liberis maſculis p dictaʒ. l. ex facto. §. peñ. qꝛ rn̄deo ꝙ ibi teſtator hoc expreſſit iungēdo illaʒ qualitatē deficiētiū liberoꝝ ad tp̄s mortis grauati vnde qualitas iuncta verbo intelligiť ſm tp̄s verbi cui adiūgitur. l. in delictis. §. ſi extrane⁹. ff. de noxa. ꝛ. l. titi⁹. ff. de teſta. mil. ꝛ ideo dicit Jac. de bel. in. d. l. ex facto. §. pe. ꝛ Jo. de imo. in. l. §. ſi ad tp̄s. ff. ad treb. ꝙ illud quod habeť in preallegata. l. ex facto. §. peñ. nō haberet locū vbi verba fuiſſent dubia ꝛ nō expreſſe collata in tp̄s mortis: qꝛ tunc ſufficeret q̄ncūq̄ natos eſſe liberos et pbať in. d. l. cū vxori. C. q̄n dies leg. ced. ꝛ ſimiliter non obſtat. d. l. lucius vltima de here. inſti. et qđ no. Bar. in. d. l. liberoꝝ: qꝛ ibi loquiť q̄n teſtator fratrē ſibi heredem inſtituit ꝛ ſubſtituit ei extraneū ſub hac cōditione ſi dict⁹ inſtitutus primorietur q̄ adierit hereditatē aut ſi filios nō habebit. nā ſi deceſſit heres inſtitutus relictis ex ſe liberis deficit cōditio ſubſtitutionis: ꝛ puto verū ꝙ illo caſu itelligant illa verba ſi liberos habuerit. ſ. tpe mortis eo qꝛ teſtator voluit preferre ſubſtituto nedum fratrē inſtitutū: ſed etiā ſaltē tacite voluit pferre liberos fratris vt inquit ibi iuriſcōſult⁹ dū dicit. nam prudens conſilium teſtantis animaduertiť: nō ſolum enim fratreʒ heredem pretulit: ſed etiā eius liberos ꝛ ibi notatur in gloſ. ꝛ idē ſi grauaſſet ipſum inſtitutum ad reſtituendum ſub illa conditione vcʒ ſi ipſe grauatus liberos nō habuerit ſm Bar. in. d. l. liberoꝝ q̄ etiā ita intelligit dictam. l. lucius: ꝛ dictā. l. ex facto. §. pe. vn̄ ſi voluit ſubſtituto pferre liberos ipſius inſtituti neceſſe eſt ꝙ illa verba ſi liberos habuerit intelligantur ſcʒ tpe mortis inſtituti qꝛ licet inſtitutus habuiſſet liberos ꝛ deceſſiſſent prius q̄ inſtitutus nō poſſent excludere ſubſtitutū. ꝛ ideo requiriť qđ eſſent liberi tpe mortis inſtituti: ꝛ ita etiā in caſu nr̄o adhoc vt femine nō potuiſſent venire tpe ſtatuti mortuo dicto primo Joanne ad hereditateʒ erat neceſſariū ꝙ tūc extarēt liberi maſculi dicti Joānis ꝛ de illo ad pſens nō queritur: ſʒ queriť: qꝛ teſtator ſubſtituit nedū Joāni in caſu quo Joannes deficeret ſed etiam ſubſtituit. ſ. feminas nedū ī caſu mortis Joannis ſed etiā in caſu mortis oīm liberoꝝ maſculoꝝ ſeu deficiētie ipoꝝ liberoꝝ q̄ fuerāt etiā vocati ad hereditatē tāq̄ ſubſtituti expreſſe dicto Joāni vtrū videať voluiſſe feminas ſubſtituere tantū in caſu quo tpe mortis Joānis nulli liberi maſculi extarēt an vo etiaʒ in caſu quo tunc extarēt: ſed poſtea deficerēt. ꝛ iſtud non deciditur in. d. l. lucius nec per Bar. in. d. l. liberoꝝ: ſed deciditur ex rationib⁹ ꝛ iuribus ſupra allegatis: ꝛ etiā ex euidētia verboꝝ teſtatoris que indefinite ꝛ generaliter prolata debēt generalr̄ intelligi. l. ſi pluribus in prin. ff. de leg. ij. l. ſi plures. ff. de leg. iij. ꝛ nulla ſubeſt rō quare ex mente teſtatoris non videať voluiſſe ita feminas vocari extantib⁹ liberis maſculis tpe mortis Joānis ꝛ poſtea deficiētibus ſicut nō extātibus liberis tpe mortis Joānis. nā ſi Joanni quē magis dilexit q̄ liberos maſculos ei⁹ voluit eas feminas ſubſtituere eo caſu quo cōtigiſſet decedere Joānē ſine liberis maſculis vt negari nō pōt eadē ratione ꝛ multo magis preſumendum eſt teſtatoreʒ voluiſſe etiam feminas ſubſtituere liberis maſculis ipſius Joānis decedētib⁹ poſt mortē Joānis ſine deſcēdentib⁹ maſculis. ar. l. publius. §. ſi. ff. de cōdi. ꝛ demon. ꝛ ſup hoc non puto inſiſtendū vlterius qꝛ meo iudicio caſus iſte pbabili dubitatiōe caret. ¶ Uenio ad quartū dubiū quo queriť vtrum ex narratis in themate ſit probatū

15 dicta bona fuiſſe dñi cardinalis ꝛ dubiū facit † qꝛ teſtes deponentes de auditu circa ea q̄ percipiunť alio ſenſu non probant. l. teſtiū. C. de teſti. c. tam literis de teſti. ꝛ etiā nō videť ꝙ dicti teſtes probāt ſufficiēter famam qꝛ nō videnť reddere ſufficientē rationē dicti ſui dum dicunt ꝙ audiuerūt publice dici qꝛ potuiſſent audire ab vno tm̄ vel duob⁹ hoc publice dicētib⁹ quo caſu non eſſet fama que dr̄ eſſe illa q̄ verſať in maiori parte hoim iuxta no. in. l. ij. §. eiuſdē. ff. de teſti. ꝛ ibi Bart. cōcludit talē depoſitionē teſtis non ſufficere prout etiā ipſe plenius firmauit in l. de minore. §. ſi pluriū. ff. de queſtio. quē nonnulli ſequunť. ¶ Tamen in caſu de quo q̄riť puto ſufficiēter eſſe pbatū. nā ſumus in valde antiquis. ſ. excedētibus metā annoꝝ centū quinquaginta ꝛ vltra iuxta no. p Inno. in. c. veniēs ꝛ in. c. qđ p nouale de verb. ſigni. ꝛ p ſpec. in titu. de pba. §. pbare. ver. ꝛ no. ꝙ pſcriptus ꝛc. ꝛ no. Ant. de but. ꝛ Joā. de imo. in. c. veniēs el primo de teſti. facit. l. an vſuſfructus. ff. de vſu. ꝛ. l. ſi. C. de ſacroſan. eccl. ſed in antiquis ſcōm magis cōem opi. fama ad pbanduʒ dñium pꝑter difficultatē pbationis facit plenā pbationem ꝛ ita intelligiť gloſ. in. l. at qui natura. §. cum me abſente. ff. de neg. geſt. quā ita ibi ſaluat Ang. ſcʒ q̄n tractareť de probando dominiū alicuius q̄ deceſſerit iam ſunt anni centum ꝛ dicit qđ ita obtinuit in facto Padue. et ita etiā notat Ang. in. l. cū ſuper. C. de rei vēdi. ꝛ in. l. quidā in ſuo. ff. de conditio. inſti. ꝛ in. l. titius. ff. quibus mod. pig. vel hypo. ſol. ꝛ in. l. pprietatis. C. de prob. ꝛ ita ſaluat ipſe gloſ. que eſt in. d. l. pprietatis volentē ꝙ fama probat dominiū ꝛ ita etiā tenet in effectu Bal. ꝛ Saly. ibidē qui pro hoc etiā allegat id qđ habeť in. l. ſi arbiter. ff. de proba. ꝛ. l. ij. §. idem labeo. ff. de aqua plu. ar. ꝛ. c. cum cauſam de proba. ꝛ quod no. Cy. in. l. ſi quidē. C. ſolu. mat. idē voluit Bal. in. l. cōuēticulā in pe. col. C. de epiſc. ꝛ cle. ꝛ in. l. in bone fidei in vlti. colū. C. de rebus cre. ꝛ in. l. cū aliquis in quarto notabili ꝛ ibi etiā Saly. ꝛ Paul. de ca. C. de iure deli. vbi etiam ad hoc allegat no. p Inn. in. c. cum cauſam de iura. cal. ꝛ ita eſt etiam de mēte Bal. in auť. quas actiōes ad fi. C. de ſacroſan. eccl. vbi ad hoc etiā allegat notata p Archi. xvj. q. vij. ſi plures. ꝛ firmat clare Anto. de but. in. d. c. veniens el primo de teſti. ꝛ Joan. de imol. in. d. c. cum cauſam de proba. bene faciūt not. per Archid. xvj. q. iij. inter. ꝛ per Barto. in. d. l. ſi

16 quidem. C. ſol. mat. vnde videmus † qđ vbi difficilis eſt probatio puta ad probandam filiationem ſufficit ſola fama ſeu communis opi. vt not. Jaco. but. in. l. quidā. ff. de probat. ꝛ Anto. de but. in. c. trāſmiſſe qui filij ſint legit. ꝛ ita etiā in ſimili notat Bart. in. l. de pupillo. §. ſi quis ipſi pretori in. viij. q. ff. de oper. no. nun. Pro iſta opin. etiā Anto. de but. in c. licet ex quadaʒ de teſti. ponderat ibi eſſe text. ex quo ille colligit qđ in re antiqua admittiť teſtimoniū de auditu cum aliud de facili haberi nō poſſit. ſic etiaʒ ſm eū admittiť teſtimoniū de fama. allegat not. in. d. c. veniens ꝛ in. c. quid per nouale de verb. ſigni. ꝛ in. d. l. ſi arbiter ꝛ in. l. i. in fi. ꝛ in. l. ſequen. ff. de aqua plu. ar. ꝛ in. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. ꝛ eſti. ex quibus dicit ipſe dari regulam qđ in antiquis factis in quacūq̄ materia ſufficit talis probatio: ita etiā tenet Saly. in. l. iij. in pn̄. in. iiij. colū. ff. de teſti. ¶ Nec ob. id qđ habeť in. l. inter dilectos de fide inſtru. qꝛ ideo ibi in antiquis nō attēdiť fama qꝛ reprobate fuerūt alie pbatiōes puta inſtrumēta q̄ fuerāt deducta pro illa parte q̄ allegabat famā p ſe q̄ſi videať ꝙ fama habuerit ortū ab illis inſtrumētis reprobatis ꝛ falſis alias aūt dicit ibi Hoſti. ꝙ ſufficit fama cū adminiculis de quo remittit ad no. in. c. pterea de teſti. vt refert Joā. an. in. d. c. inter dilectos in vbo qđ fama. ꝛ ſic nō firmāt ibi doc. ꝙ in antiquis nō ſufficiat fama nec in. d. c. pterea habeť ꝙ in antiquis fama non ſufficiat qꝛ ibi nō exprimiť ꝙ ageret de re q̄ eſſet de antiquo. ꝛ ſic videť eſſe magis cōis opi. quicquid dixerit do. Abb. maxime in. d. c. veniēs de teſti. ¶ Preterea cōcurrit etiā hic aliud adminiculū qꝛ pducunť plura inſtrumēta emptionū dñi Cardinalis in loco vbi ſunt bona petita et in quolibet inſtrumēto ſemp ſaltē a duob⁹ laterib⁹ dantur pro cōfinib⁹ ꝛ coherētib⁹ bona dñi Cardinalis quē arguunt etiā qđ illa alia bona vt dixi eſſent dñi Cardinalis vt no. maxie p Bal. ꝛ Sal. in. d. l. cū aliquis. C. de iure delib. ¶ Concurrunt etiā ꝙ vltra teſtes deponētes de fama multi teſtes deponūt de dñio Cardinalis ex auditu a multis antiquis ꝛ illos nomināt vnde iudex nō debet ad vnā ſpeciē pbatiōis ſe reſtringere ſʒ ſingula cōplecti. l. iij. §. ſi. ff. de teſti. ꝛ ſaltē in re tā antiqua vt in. d. c. cū cauſam ꝛ ibi not. de proba. ¶ Non obſtat etiā ſi diceretur † quod

17 teſtes deponētes de fama nō probāt eo qꝛ nō dicūt ꝙ audiuerint a maiori parte ſʒ ſolū dicūt ꝙ audiuerunt publice dici qꝛ rn̄deo ꝙ vt narrať in themate imo aliqui ſunt teſtes q̄ deponūt ꝙ eſt publica vox et fama inter

inter maiorē partē ppli ⁊ aliqui etiā dicūt φ cōiter ita fuit dictum ⁊ re-
putatū: ⁊ ideo si testes predicti dixerūt se audiuisse cōiter dici tūc expe-
dit ē φ pbent vt no. Bart.in.l.labeo.ff.de sup.leg. ꝫ si testes nō dicūt
se audiuisse cōiter dici sed solū dicunt φ fuit cōiter dictū ⁊ reputatū et
tūc Bar.in.d.l.labeo.⁊ in.d.§.si pluriū videt velle φ nō probet q̄ nō te
stificātur aliqd qd̄ suo sensu pcipiāt put facere dꝫ qn̄ est interrogat⁹ vt
reddat ratonē dicti sui iuxta no.in.l.solaꝫ.C.de test.⁊ in.c. causam que
inter archiepm de test.tn̄ in hoc videt φ magis cōiter dānet opi.Bart.
⁊ ꝫ eū cōsuluit Dy.vt refert ⁊ sequit Bal.in.l.de quib⁹ in pe.colū.ff.de
leg.⁊ Bald.in.c.preterea de testi.⁊ in.l.testiū in fi.C.de testi.⁊ in.l.iij.§.
eiusdē in lectura Florētina.ff.de test.per ibi no.per gl. in verbo fama ⁊
per.l.si quis partem.ff.ad macedo.⁊ ibi Cy.in additione refert dictum
18 consilium Dy.⁊ q̄ satis est φ† ratio reddita presumptiue seu implicite
inferat scientiam per sensum corporis:vt no.Bar.⁊ doct. in.l.j.ff.si cer.
pe.⁊ in.l.de tutela.C.de in integ.resti.mi.⁊ Bart.in tractatu. de teste et
Bal.in.l.cōuenticulam de episco.⁊ cleri.⁊ in.l. nō omnium.ff. de leg.et
in.l.j.C.de seruis fugi.⁊ in dicta.l.testium.in vlti.colū.⁊ Ang. in auſ.de
test.ad finē principij ⁊ Anto.de bu.in.c.literis per illum tex.de pšump.
cum suis cōcordantiis dum prefati doct.cōcludunt qd̄ satis est φ testis
interrogatus de causa scientie dicat scio q̄ sum vicinus ⁊c.quoniam vi
cinus presumitur scire facta vicini.l.si vicinis.C.de nup.l.si ita in fi.ff.de
fundo instruc.c.querelā ⁊.c.φto de presump.ergo testis qui dicit φ cō-
muniter fuit dictū ⁊ reputatū videt presumptiue reddere rationeꝫ per
sensum corporis auditus:q̄ quis presumit audiuisse ea q̄ cōiter dicun-
tur.c.j.de postula.prela.xvj.dist.qd̄ dicitis.⁊ qd̄ notatur in.l. si tutor pe
19 titus.C.de periculo tut.⁊ dicta† testium nō sunt cauillāda: sed adiuuan
da.ita inquit Bal.in dicto.c.Preterea.⁊ in dicta.l.de quibus. ⁊ in.l.ij.
C.de temp.ap.pro hoc etiā facit:q̄ dicta testiuꝫ debēt accipi fm̄ quod
vulgus accipit vt inquit Bal.de pace cōstan.in verbo possessiōes in fi.
alias est in verbo vobis el primo.arg.c.ex literis el.j. de sponſ.⁊.l. libro
rum.§.quod tamē cassius.ff.de leg.iij.sed non puto esse dubium qd̄ hec
verba videlicet φ ita cōmuniter dictū et reputatum fuit ⁊c.intelligunt
apud communem vsum intelligendi ⁊ loquendi de eo qd̄ a maiori par-
te dicitur ⁊ reputatur.⁊ ita etiam in questione ista affirmat Saly. in.l.
ea quidē.C.de accusa.in ante.charta in versic.tertio quero ⁊c. et latius
ibi hoc firmat Ang.i repetitiōe in antep.charta.p ista opi.etiam addu
20 co† text.in.c.tertio loco maxime cū ibi no.per Bal.de pba. vbi Bald.
ponderat ibi probari qd̄ vbi testis loquit assertiue presumit fuisse pre-
sens:⁊ per hoc infert φ si testes dixeruntqd̄ ita se habet publica vox et
fama ⁊ interrogati in cā scientie respōderunt:q̄ sic dicitur p populum.
nā probabūt φuis expresse nō dicāt se audiuisse:q̄ dicta verba hoc sa-
tis importāt sicut patet in dicto.c.tertio loco.in illis testibus qui erant
de cōuētu ⁊ deposuerūt φ qn̄ iter fratres de illa re aliqua fiebat mentio
cōuentus fuit vnanimis.nam satis vident deponere se fuisse presentes
⁊ dicit qd̄ ille text.ita bene probat sicut alius qui sit in iure. eadem opi.
sequitur Ludo.romanus in.l.de pupillo.§.si quis riuos.ff.de oper. no.
nun.⁊ refert ita tenere Bal.in cōclusionib⁹ iuris q̄ verba debēt intel-
ligi scd̄m subiectā materiā.l.si vno in prin.ff.loca.l. si stipulatus in prin.
ff.de vsur.ergo testis pferēs dicta verba dū deponit de fama debet in-
telligi qd̄ verba sua intelligat scd̄m qd̄ exigit natura publice fame.ita
etiā videt fm̄ Bal.esse i teste q dicit qd̄ audiuit publice dici vt probet.
ita concludit tancredus de corneto in cōpendiosa sua in rubrica sexta.
qōne.x.vbi ēt dicit plus.s.φ etiā si testis simplr̄ dicat φ est publica vox
⁊ fama ⁊ interrogatus de causa sciētie respōdeat q̄ publice dr̄ sufficit.
monet ppter cōsiliū Dy.ita cōsulētis per.l.iij.ff.ad macedo. et p.l.ij.C.
eo.tit.⁊ φ testis pbet famā si dicat se audiuisse publice dici videt velle
Bal.in.l.heredes palā in pn̄.ff.de testa.⁊ in aliis locis in qb⁹ supra re-
tuli Bal.tāgere questionē de teste depōnēte p hec verba.s. q̄ cōiter ita
dr̄ ita etiā tenebat Frāc.Accur.vt refert Bal.in addi.spec.ti.de sn̄ia in
xxiij.colū.q̄ ꝫ eū illa xba audiui dici publice accipiunt id est publice
ar.l.quot.idē sermo.ff.de reg.iur.⁊.l. seruū quoqꝫ.§.publice cum si.ff.de
pcur.⁊ ita p plura multū late firmat Ange.in repetitiōe dicte.l. ea qdē
in antepe.charta cuius allegationes et rōnes q̄ prolixe sunt obmitto.
¶ Accedit q̄ aliqui ex dictis testib⁹ redentibus rōnē dicti sui sup illa
verba.s.q̄ audiuerūt publice dici:dū interrogant postea quid sit publi
ca vox ⁊ fama dicunt φ est illud qd̄ dr̄ inter maiorē partem populi ⁊ sic
apparet ex hoc quasi intellexerint ratonē dicti sui q̄ p sequētia decla
rant pcedētia ⁊ ecōtra.l.si filiab⁹.in prin.⁊.l.si seruus plurium.§.fi.ff. de
leg.j.dꝫ eū illud qd̄ dicit in diffinitiōe fama intelligi repetitū in dicto
q̄ aliter resultaret φ testis eēt varius qd̄ p hmōi repetitionē vitari dꝫ
vt inquit Bar.in pallegata.l.labeo de supel.leg.in xsi. sed qro qd si te-
stis iterrogat⁹ quō scit ⁊c.⁊ Bal.in.l.apud antiquos.C.de furt. et in.d.
l.de qb⁹ in pe.col.⁊ Anto.de but.in.c.fi.in pe.col.de φsue.Ex quibus ⁊
precipue ex eo qd̄ deponunt testes deponētes qd̄ ita communiter fuit
dictū ⁊ reputatū:cōcludo esse sufficiēter probatū de fama:⁊ dictas pro-
batiōes sufficere ad pbationē dicti dn̄ij in re tā vetustissima.¶ Venio
21 ad quintū† ⁊ vltimū dubium quo queritur vtrum dicte dn̄e Alexādre
obstet exceptio pscriptiōis ego alias in hac causa si bū sum memor con
sului qd̄ nō obstaret pscriptio longi tp̄is in rebus subiectis restitutioni
fideicōmissi ⁊ etiā expresse phibitis alienari:nunc autē videt φ contra
dominā Alexandrā allegat q ipsi debet saltem obstare exceptio pscri-
ptionis pro bonis que fuerūt empta a tertio qui non fuerat phibitus
alienare ⁊ qui nō erat de illis grauatus ad restitutionē fideicommissi:⁊
sic nō vr̄ φ isto casu titulus reddat nullus qn̄ isto casu non loquat text.
in.l.fi.§.sed q̄ cū.§.sequēti.⁊ ibi no.moderni.C. cōia de lega. bn̄ faciunt
not.p Cy.in.l.fi.in.vj.opp.C.in qb⁹ cau.in integ.resti.nō est neceſ. ⁊ per
Bald.in.l.ij.C.p empt.Sed ad hoc rn̄deri pōt qd̄ illud posset pcedere
quo ad eos q potuissent interim agere sed quo ad dictā dominaꝫ Ale-
xandrā q̄ interim agere nō potuit cū sibi non esset adhuc aperta via ve
niēdi ad fideicōmissum nō potest dici cucurrisse pscriptionē cū illa non
currat nō valenti agere.l.j.in fi.C.de bo.mater.l.j. in fi.C. de annali ex-
22 cept.l.cū notissimi.§.illud.C.de pscri.xxx.an.¶ Nec obstat† si diceret φ
φ primū cōpagn⁹ alienauit cōtra prohibitionē testatoris fuit aperta
via sequētibus veniendi ex fideicōmisso per.l.cum pater.§.liberis.ff.de
leg.ij.cum ibi notatis.Respondet qd̄ filij cōpagni primi ad quos spe-
ctabat reuocatio ⁊ successio fideicommissi nondum erant nati vel erāt
minores ⁊ sic eis nō poterat currere pscriptio.l.fi.C.in quib⁹ cau. in in-
teg.resti.nō est neceſ.⁊ ita etiā in statuto ciuitatis senarum cautū est φ
postqꝫ fuerit effecti maiores presupponit qd̄ nō est decursum tempus
sufficiens.¶ Preterea in tali pscriptione ad hoc vt per eam fieret pre
iudiciū sequētibus oportebat apparere de sciētia ⁊ patiētia sequentiū
23 vt in alio cōsilio dixi:ideo hic nō repeto.¶ Preterea† si probatū esset
qd̄ in loco in quo conuersabant prescribentes erat publica vox et fama
qd̄ dicta bona erāt subiecta restitutioni fideicōmisi et phibita aliena-
ri appareret de mala fide pscribētis ⁊ sic prescriptio currere nō potuis-
set iuxta.c.fi.de prescrip.⁊ in regula possessor li.vj.⁊ presumitur quis sci
re ea de quib⁹ est in loco in quo versat publica vox ⁊ fama.d.c.j. de po
stula.prela.cuꝫ aliis supra allegatis iuncto.c.fi. qui matrimo.accu. pos.
24 ¶ Allegat etiā cōtra dominā† Alexandrā φ saltē in bonis acquisitis
a tertio nō prohibita decursa fuit pscriptio.xvj.annoꝝ cōtra dictū Sy
monē patrē dicte dn̄e Alexādre ergo obstare dꝫ eadē prescriptio dicte
dn̄e Alexandre vt heredi.Sed ad hoc respondet ⁊ bene vt mihi videt
qd̄ dn̄a Alexandra ad istud fideicōmissum nō venit ex iure et persona
dicti Symonis sed ex sua propria persona vigore fideicōmissi vocātis
eam exclusis masculis.quia responsio optime probatur in.l.an vitium.
§.ex facto cū si.ff.de diuer.⁊ tēpo.prescript.Alia etiā militaret respon-
sio si eo tempore vigebat dicta publica vox et fama in loco vbi dictus
prescribens cōuersabat per ea q̄ proxime dixi.Preterea satis est qd̄ cō
tra ipsam dominā Alexandrā agentē ex persona sua nō potuit curre-
re ⁊ perfici prescriptio tp̄e quo agere nō valuit.¶ Allegat vltimo con
tra dominā Alexādram statutū sub rubrica de prescriptionib⁹ primo
in ea parte dum dicit qd̄ si quis rem aliquam pro sua possederat spatio
triginta annoꝝ illam dicto tp̄e pscribat et nemini cōquerēti de eo eius
fiat.Sed respondetur qd̄ statutū ibi subiungit qd̄ id locum sibi nō ven-
dicēt in substitutionibus ⁊ sic noluit statutū prescriptionem currere nō
valēti agere sicut etiam disposuerat in prin.vbi voluit quod creditori in
diem non curreret prescripto pendente dilatione quia interim efficaci
ter agere nō poterat ⁊ sic apparet casum nostrum esse exceptum ab ipsi
25 met statuētibus.¶ Non obstat† etiam alia pars dicti statuti dispone-
tis quod quicunqꝫ possederit rem aliquā sui debitoris vel illius perso
ne iusto titulo per decem annos sine cōtradictione litis vel molestia di
cti sui debitoris vel cuius fuerit illam prescribat et de ea in perpetuuꝫ
molestari non possit non obstāte aliquo capitulo ⁊c.quia respondeo φ
si loquimur de rebus immediate acquisitis a compagno ⁊ sic a persona
grauata ⁊ prohibita alienari:et tunc non sumus in casu dicti statuti q̄
titulus nō fuit iustus.l.fi.§.finautē.C.communia de leg.l.ij.C.pro emp.
aut non querimus de aliis acquisitis a tertio nō grauato nec prohibito
alienare ⁊ tunc etiam si non constaret vere vel presumptiue φ prescribe
re volēs habuerit scientiam dicte prohibitionis alienationis ⁊ fideicō-
missi adhuc verum dicere dictuꝫ statutū nō obstare.vt decidit Bald.in
auſ.nisi tricennalis in princip.C.de bon.mater.⁊ Pet.de ancha.in cō-
mento.c.canonum statuta de constitu.i versiculo: ocurrunt alie questio-
nes ⁊c.vbi dicunt quod si statutum disponat quod omnibus currat pre
scriptio qui sua debita non exegerint infra decem annos nō compreh̄e
det illos qui agere non poterant puta filiūfamilias qui durante patria
potestate agere non poterat contra illum qui causam habuerat a patre
quia regula que habet quod impedito agere nō currat prescriptio est re
gula naturalis quia vbi non est negligētia ibi non debet esse pena ideo
secūdum eos debet etiam habere locum i statutis.pro hoc facit.l.pater
seuerinam in princip.in ratione sui.ff.de condi.⁊ demonstra.et quia sta-
tutum debet iterpretari vt φtominus fieri potest ledat ius cōmune ne
quis indebite damnum patiatur.l.ij.C.de noxali.c.cum dilectus de cō
26 suetu.Pro hoc etiam optime facit id quod no.† Bartol.in.l.fin.in fin.
et in quibus cau.in integr.restitu.non est neceſſ.et in.l.etiam.ff.de mi-
nor.vbi concludit quod statutū generaliter excludēs a iure suo propter
lapsum certi temporis vel prescriptionem non comprehendet minoreꝫ
si per talem prescriptionem minor idebite damnum pateretur.imo ta-
le statutum recipiet iterpretationem et restrictionem a iure cōmuni vt
in tali casu non currat contra minorem sicut de iure communi nō currit
per dictam.l.fin.iuncta dicta.l.ij.C.de noxa.⁊ saltem hoc procedit cum
tempus appositum a statuto sit adiectum loco temporis quod de iure
communi requirebat i prescriptione quo casu Bald.in.c.j.quo tempore
miles in penul.colum.in vsibus feu.⁊ in.c.j.§.porro.in tit.qualiter olim
feu.poter.alie.approbata opi.Bar.in locis pxime allegatis ⁊ posito φ

quo ad illas prescriptiones.s.longi temporis de quibus loquiē text.in dicta.l.fi.nō procederet dicta opi. Barto.reprehensa ab aliquib⁹: hoc ideo esset quia tex.in.d.l.fi.solū exprimit velle derogare legib⁹ veterib⁹. ideo nō potest habere locū in statutis noviter editis que non sunt iura vetera sed vbi lex generaliter aliqd induceret in materia pscriptionum vt quia lex dicat q prescriptio triginta annorū non habeat locuz in pupillis prout dicit text.in.l.sicut ⁊ in.l.cū notissimi in prin.C. de pscrip.xxx.an.si postea emanaret statutū generaliter providens qd per lapsum triginta annorū vnusquisq sit exclusus nō cōprehenderet pupillum qñ ex tali pscriptiōe dānum sentiret quia dicta.l. sicut cū si. non se restringit ad disposita p leges veteres vt facit dicta.l.fi.⁊ ita no. Ange.in.d.l.cū notissimi in prin.⁊ Bald.in dicto.§.porro.sed in proposito

27 quia† cōmunia absolute dicunt q non valenti agere non currit prescriptio.ergo hoc locum habet etiam in prescriptionibus statuarijs. ⁊ hoc magis in casu isto q in casu posito per doc.in dicta.l.fi.⁊ in.d.l.cum notissimi quia nō valēti agere non debet currere prescriptio ex dicta regula naturali quia vbi nō est negligētia non cadit prescriptio nec pena in minore autē saltem habente administratorem cadere potest negligen-

28 tia quia negligētia† administratoris plerūq cēsetur negligētia ipsius minoris.l.hec autē iuxta prin.ff. quib⁹ ex cau. in pos.ea.l. eum qui res. C.de procura.cū si.⁊ si aliter diceremus statutum non valeret tanq inhonestissimum quarta di.§.erit autem lex.Preterea de mente statuentium fuit q non valēti agere non curreret prescriptio sicut ius cōmune disponit.vt patet ex his que dicta sunt in precedētibus partibus statuti dū excipit casum substitutionuz ⁊ obligationem in diē vt dixi ergo p illa datur interpretatio ⁊ intellectus ad sequētia vt etiā in sequentib⁹ intelligatur de prescriptione currenti cōtra valentē agere ad quod bene faciunt notata per Bartol.in.l.iiij.§.eritq differētia.ff. vi bonorum Rap.dum allegat.l.quēadmodum in fi.ff.ad legem aquiliā.⁊.§. item lapilli cū ibi no.in glos.ff.de rerum di.⁊ Anto.de but.⁊ Joan.de Jmo.in cle.j.de supplen.negli.prela.⁊ not.Bal.in.l.omnes populi in.xij. colū. ff.de iusti.⁊ iur.⁊ in dicta.l.quemadmodum.§.fi. ¶ Deniq dictum statutum in dicta vltima particula excipit minores ⁊ absentes:quib⁹ non vult q currat dicta pscriptio.⁊ tamen minor ⁊ absens potuissent de iure suo experiri mediantib⁹ suis intercessorib⁹ ergo multomagis debet intelligi mentē statuentium fuisse q prescriptio non currat illis q nul-

29 lo modo possunt agere.pro hoc facit† quia iura q ppter aliquam favorabilē causam limitative vel exceptive disponunt etiā si exorbitarent a regulis iuris cōmunis extēduntur ad alios casus ex idētitate rationis vt probaē in.c.cum dilecta ⁊ ibi illum text.ad hoc reputat notabilē dominus Abbas de cōfirma.vti.vel inuti.⁊ no.Bart.⁊ doc. cōmuniter in l.j.in prin.ff.d offi.eius cui manda.est iuris.vbi volunt quod illa lex que contra regulas iuris cōmunis permittit causas meri imperij posse delegari propter absentiam extendaē etiā ad casum quādo delegareē propter infirmitatem vel propter impedimentum multitudinis causarum ex idētitate rationis ⁊ no.per Bartol.in.l.si constante in nona questione prime partis.ff.solu.mat.⁊ per Ange.et Joan.de Jmo.in.l.j.§.si is qui quadringēta.ff.soluto matri.cum multis si.multo magis fieri debet extensio ad casuz nostrum in quo est maior ratio quam sit in casu expresso:⁊ hoc presertim quia illa exceptio facta per statutuz de minore reducit nos ad ius commune per dictam.l.fi.C.in quibus cau.in integ.resti. nō est necesā igitur censetur favorabilis ⁊ extendenda vt est glo.bene notāda in.c.statutum in verbo dinumerandum de pbē.l.vi.quā doc.vbiq sequunē.bene facit tex.in.c.olim tibi:⁊ qd ibi not.de ver.sig. Ex quibus cōcluditur prescriptionē dicte domine Allexandre nullatenus obstare.

Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.cij.

1 An relictum fraternitatibus laicorū dicaē relictū ad pias causas.
2 Fraternitates laicorum debent conveniri coram iudice seculari.
3 Testator relinquendo fraternitatibus videtur velle vt fiat distributio ad pios vsus.
4 An legatum qd debet erogari in pauperes Christi possit erogari in fraternitates.
5 De legato relicto fraternitati debetur quarta canonica.
6 Testamentum cum duobus testibus valet ad pias causas.
7 In compendiosa comprehenditur vulgaris.
8 Propter inopiam pbationū pōt vxor cōpelli testificari contra maritū.
9 Testes qui non possunt cogi ad testificandum non poterunt se excusare si fuerint rogati vt essent testes.

¶ Consilium.cij.

¶ An relictum fraternitatibus laicorum dicatur esse ad pias causas ⁊ an vxor possit cogi testificari contra virum saltem si fuit rogata testis.

Domini redemptoris nostri invocato suffragio. Super† primo quesito.s.an relictuz dictis fraternitatibus dicatur esse ad pias causas absq eo quod fuerit expressuz quod relinqueretur pro anima videretur fortasse prima consyderatione dicendum quod non per not.per Bald.in.l.illud in prima colum.C.de sacro.san.eccle.per illum tex.in versi.nonnulli.idem videtur velle Bal. in auē.hoc ius porrectum eo.titul.ij.colū.vbi inquit q corpus fraternitatum potest res suas vendere q nō est pium collegium sed omnino pphanum ⁊ seculare ⁊ nō privilegiatum vnde potest disponere de bonis suis sicut cetera collegia secularia.l.j.§.quib⁹.ff. qd cuiusq vniver. not.

2 ⁊ dicit se ita consuluisse facit qd not.† Bar.in.l.cū senatus.ff. de rebus dub.⁊ l.fi.in.ij.col.ff.de collegi.illi.vbi concludit q huiusmodi fraternitates debēt conveniri corā iudice seculari vt etiam refert Bal.in.l.si quis ad declinandam.C.de episco.⁊ cle.in.vj.colum. dum tractat an de relicto facto fraternitati disciplinatorū sancti Dominici possit episcop⁹ detrahere quartā. ¶ Sed his nō obstantibus in casu de quo queriē puto contrariū esse verius.nam presupponitur qd cōsuetudo dictaruz fraternitatū ante conditum testamentum per dictam testatricē et post semper fuit q relicta eis ita simpliciter facta distribuanē in pios vsus ⁊ q tales fraternitates fuerint institute propter pietatē servandam et propter opera pietatis ⁊ charitatis exercenda vt etiā cōstat ex privilegiis ⁊ cōcessionib⁹ sibi factis ab epis per quas apparet eas fraternitates habere loca erecta cū authoritate epi ad divinos cult⁹ ⁊ pietatē ibi

3 servandā vnde testator† relinquendo dictis fraternitatibus videē voluisse de dictis relictis fieri distributionē in pios vsus iuxta cōsuetudinem.l.si servus pluriū.§.fi.ff.de leg.j.l.nūmis.ff.de leg.iij.l.damus.ff.de vsufru.lega.bene facit qd not.Bald. in.l.fideicommissa.§. si servo.ff. de leg.iij.ita expresse consuluit etiā Pau.de cast.in cōsilio.clxxix.incip. in christi noīe amē.dicendū est q dicta fraternitas ⁊c. quasi videanē dicti tales hoīes electi a testatrice vt administratores ⁊ erogatores.ar.l.peto.§.mater.ff.de leg.ij.l.fideicōmissa.§. interdū.ff. de le.iij. ¶ Cōfirmaē

4 per id qd† not.Bald.in.l.id qd pauperib⁹.C.de epis.et cler.in.xi.questione.vbi querit an legatū quod debet erogari pro executione in pios vsus seu in pauperes Christi possit erogari in huiusmodi fraternitates ⁊ arguit q nō vsu pio nō expresso quia collegium eorum non est privilegiatū nec appellatur collegium pauperum: secus autē dicit expresso pio vsu quia tunc distribueretur poti⁹ vsui q personis:tū ipse finaliter dicit verius esse q etiā nō expresso pio vsu intelligaē tacite ad visum piū per id qd habeē in.c.exiit qui seminat de verbo. sign.lib.vj.circa.vj. colū.Istud etiam voluit Ang.in repetitione.l.j.C.de fide instru.et iure haste fisca.lib.x.in ver.de tertio similiter ⁊c.hospitalitatis vel alicuius fraternitatis dicunē esse pior locorū cōstat aūt q ea q relinquunē pijs locis dicunē essē relicta ad pias causas vt no.Spec.in tit.de instru.edi. §.nūc vero ver.et scias el secūdo ⁊ Bal.in auē.similiter.C.ad legē fal.et no.Jo.an.i.c.j.de sepul.vbi dicit q relicta pijs locis debenē ex min⁹ solēni voluntate sicut si essent relicta p anima q̄uis id nō sit expressum p

5 c.relatū el primo de testa. ¶ Hanc partem† sequitur etiā Pe.de vbaldis de perusio ī suo tractatu quarte canonice vbi cōcludit q de legato relicto fraternitati debeē quarta canonica quia illa debeē de legato relicto pijs locis.c.fi.de test.⁊ putat iudicari de relicto facto fraternitati prout de relicto pio loco allegat no.xi.q.j.si quis clericorum ⁊ q not.per Archidia.xlij.di.si qs fideliter.⁊ sequiē etiaz Pet.de ancha.in.c.officij de testa.⁊ ita tenebat dūs Card.de tuderto vt refert Bal.in.d.l. si quis ad declinandā in.xvj.colū.⁊ ibi videtur Bald.tenere q sit piū relictum q dicit Bal.q nō est negandū q illud qd relinquitur dictis fraternitatibus dz expēdi in opera pietatis q hac intētiōe relinquiē eis: ⁊ testatores nō dūt decipi q de eis bñ psumpserunt allegat.c. cū tibi de test.et l.vnū ex familia.§.imperator.ff.de le.ij.⁊ de isto fm euz pōt cognoscere eps allegat.l.hereditas ī fi.ff.de pe.here.facit.c.j.de cēsi.in.vj. ⁊ lz Bal. non decidat an de tali legato relicto fraternitatibus debeaē quarta vel etiā posito q decideret q nō debereē quarta.tū p hoc nō seqtur q relictū nō dicaē ad pias causas:q nō sufficit q relictuz sit ad pios vsus vt debeaē quarta nisi sit etiā relictum pio loco.d.c.fi.de testa.vnde si relinqueretur pauperib⁹ vel ad aliū pium vsum dummodo non relinquatur pio loco nō debereē quarta epo vt no.Jo.an.in.c.dudū de conuer.coniug.vnde aliq inclināt q si relinquiē fraternitati nō intelligaē relictum loco sed psonis.⁊ pptere nō debeaē quarta epo:vt p Bald.in.d.l.si qs ad declinādā:⁊ per Pe.de anc.⁊ Joā.de Jmo.in.c. officij de test.Nō obst.d.l.illud.q qñ relinquitur fraternitati que similia relicta convertit in pauperes vel in similē piū vsum nō negatur q non dicatur esse relictum piū.bene fateor q vbi in alios vsus cōsuevissent cōvertere posset dici testatorem non videri relinquere cā pietatis vt.s.est ostensum.

6 ¶ Circa scdm dubiū† quo queritur an dictū testamentum valeat ⁊ breviter dico q si pbetur per duos testes vera esse ea que ibi ptinentur vz ad pias causas:⁊ sic quo ad ea que relicta sunt dictis fraternitatib⁹ per dictum.c.relatū ⁊ plene traditur in.c.cū esses eo.titu.⁊ in.l.j.C.de sacrosanc.ec.⁊ nō refert an testes sint mares vel femine:vt not.Bal. in.l.j. in lectura ordinaria nō dico in repetitione in fi.C.de sacrosanct.ec. et dūs Abbas in.d.c.cū esses:⁊ ita videm⁹ servari in testamento inter liberos q due femine testes sufficiunt.vt no.in auē.qd sine.C.de test. ⁊ in.l.fi.C. de codi.⁊ in.l.fi.C.fami.erc.Lud.romanus in repetitione.auē. similiter. C.ad legē fal.in.xvj.speciali qd habet pia causa in vltimis voluntatib⁹ q ista opi.est cōis:⁊ q in practica servareē lz ipse conetur tenere q non sufficiāt femine in testō ad pias causas sed illa disputatio cessat in casu nostro in quo est adiecta clausula codicillaris ⁊ constat qd in codicillis mulier admittiē.vt not.in.d.l.fin.in fi.C.de codi. ⁊ per hoc patet q non oportet ingredi illā disputationem an tpe pestis possit quis testari coram minus legitimo numero testium cum tracteē de dispositione facta ad pias causas ⁊ etiā inter liberos:nihil est ergo q repugnet quominus possint dicte fraternitates petere tanq heredes.nā ex inspectiōe dicte

7 scripture cōtinentis vltimam voluntatem in posito† qd ita probetur apparet q

paret ꝙ fuit facta substõ compendiosa ad quam fuerũt vocate dicte fraternitates: vnde aut nulla ex filiabus institutis adiuit hereditatẽ testatricis ⁊ possunt dicte fraternitates venire ex directa substitutiõe vulgari que cõprehenditur in dicta compẽdiosa: vt no. Cy. ⁊ alij in .l. precib' C. de impub. ⁊ aliis substi. ⁊ Barto. in .l. centurio. ff. de vulga. ⁊ pup. dum tractat nã in cõpendiosa cõprehendat vulgaris. si aũt adiuerũt hr̃editatem priusq̃ decederent. tũc veniũt dicte fraternitates ex substõne fideicõmissaria cõprehensa in cõpẽdiosa ⁊ ius fideicõmissi vniuersalis trãsit in eas fraternitates etiam sine restitutiõe aliqua eis faciẽda ab institutis heredibus in dicto testõ seu ab heredibus heredũ scdõ3 magis cõem opi. per .l. fi. C. de sacrosan. eccl. vt no. Bar. in sua disputatione incipiẽte filium adultũ ⁊ Bar. in repetitione .l. j. C. de sacrosan. ec. in sexta. q. quinte partis pricipalis: ⁊ ibi etiam Bal. in .xxij. col. in ver. super scdõ quesito ⁊ Bal. in .l. pe. §. j. in vlt. col. C. ad tre. ⁊ Pe. de anc. ⁊ Jo. de imo. in .d.

8 c. cum tibi. ⁊ Joã. de imo. in .d. l. centurio circa .xxj. colũ. ¶ Quo† ad vltimum dubiũ quo queritur an dicta dña sancta testis vt dr̃ rogata ⁊ adhibita in dicta vltima voluntate possit cogi ad testificãdũ cõtra eius virum in probatione dicte vltime volũtatis attento ꝙ veritas aliter probari non potest cum ex testibus qui interfuerunt non viuant nisi ipsa ⁊ sperandeus: ⁊ breuiter rñdeo ꝙ sic: ⁊ primo ꝓbari videt̃ per no. per spe. in ti. de teste. §. de testium cõpulsione ver. sed nunquid vxor. vbi dicit ꝙ ꝓpter inopiam probationũ potest vxor cõpelli testificari cõtra maritũ ⁊ licet subdat ꝙ tamen in .l. ij. C. de testi. est argumentũ in ꝯtrariũ tamẽ nec illa .l. nec Cy. ibi aut alij doc. negant ꝙ ꝓpter inopiam probationũ non cogatur ad testificãdum. immo hoc expresse vult dñs Abbas in .c. in lr̃is in fi. de testib. ꝙ in subsidium cogitur per notata per Host. Joã.

9 an. ⁊ alios in .c. j. de testi. cog. ¶ Confirmo† per id qd̃ voluit glo. no. in .l. inuiti. ff. de testi. dũ dixit ꝙ illi testes q nõ poterant ibi regulariter cogi ad testificandum non poterũt excusare si fuerũt rogati vt essent testes ad actum aliquem: q2 ꝓpter rogatũ poterunt postea cogi ad ꝓbandu3 illum actũ. ⁊ ideo dicit Saly. ibi in terminis illius gl. ibi ꝙ siquis testis fuit rogatus in testamẽto ⁊ sic cõsensit se adhiberi in teste3 rogatum ad illum actum non poterit postea se excusare priuilegio suo ꝙ non cogat̃ testificari immo non obstante priuilegio poterit cogi ad testificandũ. ⁊ ideo concludo dictam mulierem esse cogendam.

¶ Summarium super consilio. ciij.

1 ☞ In possessorio prefertur antiquior possessor.
2 Cadens a possessione per culpam vel negligentia3 potest implorare officium iudicis vt restituatur. 6. 7.
3 In causis ciuilibus regulariter fama facit semiplenam probationem.
4 Scriptura priuata si est comprobata per comparationem literaru3 facit semiplenam probationem.
5 In casibus in quibus fama facit semiplenam probationem potest iungi cũ alia semiplena probatiõe alteri' generis vt resultet plena ꝓbatio.
8 Juramentum refertur in defectum probationis vbi non agit̃ de causis magnis. 9.
10 Ubi incidenter deducitur dominium non requiritur plenarie probari de dominio.
11 Cõparatio literaru3 poterit esse tãte vis ꝙ faceret plenã probationem.

¶ Consilium. ciij.

¶ De probatione que facta est sup famam ⁊ cõparationẽ lr̃arum. ⁊ an in iudicio possessorio semiplena ꝓbatio sufficiat. ⁊ an in causis magnis deferatur iuramentum si est plusq̃ semiplene probatum.

Redemptoris nostri inuocato

suffragio super eo dubio quo queritur an possit dictus Tytius aliquo remedio possessorio experiri cõtra seyu3 possessore3 maxime ex forma statuti sub rubrica de antiquiori possessore dubiũ

1 facit† dispositio dicti statuti ⁊ q2 in possessorio ꝑfertur antiquior possessor tanq̃ sua possessio ꝑsumatur iustior: possessio vero iunior presumat̃ clandestina ⁊ cũ mala fide. c. licet cãm de ꝓba. l. clam possidere in prin. ff. de acqui. pos. l. fi. C. vnde vi notãt doc. in .l. j. C. vti possi. ⁊ Ja. but. in .l. incerti. C. de interdi. ⁊ Bar. i. l. si duo in prin. ff. vti poss. et in .l. celsus circa penul. colũ. ff. de vsucap. cũ suis concordantijs ⁊ sufficere vr̃ etiã de iure cõi ꝙ in possessorio agẽs ꝓbet se prius possedisse ⁊ aduersariũ nũc possidere ad hoc vt obtineat absq3 eo ꝙ aliter de spoliatiõe aliqua ꝓbet nisi reus ꝓbet ex iusta ⁊ legitima cã possessionẽ apprehẽdisse. vt no. Inn. in .c. sepe de resti. spol. ⁊ in .c. post electionem in fi. de cõcessio. ꝑbẽ. immo plus dicit Bal. in .l. pe. circa vltimam col. C. si a nõ cõpe. iudi. ꝙ satis dr̃ qs ꝓbare se spoliatũ eoipso ꝙ ꝓbat ꝙ habebat antiqorẽ possessionẽ et nũc nõ h3 sed aduersarius eã tenet q2 spolit' est saltẽ re ipsa. l. si coloni.

2 C. de agri. ⁊ censi. lib. xj. vt ibi plenius per eu3 ꝯnimo† etiã forti' voluit Host. in .c. accedens el primo vt lite non ꝯte. per illũ tex. fm vnũ intellectum ⁊ in .c. bone de ap. ⁊ in .c. dilecti de maio. ⁊ obe. ꝙ qñ etiã quis cecidit a possessiõe sua per suã culpã vel negligẽtiã possit implorare officiũ iudicis vt restituat̃ in pristinũ statũ ad suã possessionẽ ergo cũ ꝑsupponatur dictum Tytiũ fuisse antiquiorẽ possessorẽ vr̃ ꝙ debeat obtinere.

3 ¶ Tamẽ premissis non obstantibus puto aliter dicendũ in proposito ⁊ presuppono qd̃ fama† regulariter facit in causis ciuilibus semiplenã probationem. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. ⁊ ibi not. ⁊ nota. in .l. admonendi. ff. de iureiur. ⁊ in .l. in bonefidei. C. de reb. cre. ⁊ in .c. j. de ap. c. veniens el primo de testi. immo fortius voluit Bart. in .l. j. C. quorũ bonorumꝙ in iudicijs possessorijs in quib' nõ videtur agi de magno preiudicio ꝓpter cãm ꝓprietatis per quã posset postea cõtingere retractari oẽm effectum iudicij possessorij iuxta .l. j. C. si de momenta. po. fuerit ap. cũ ibi no. ⁊ in .l. fi. C. qui legi. perso. ⁊ in .l. momentanee. C. vñ vi. et in .c. cum dilectus de cau. pos. sufficiat fama pro plena probatione q2 in talib' iudicijs semiplena probatio vel presumptiones sufficiunt ꝓ plena ꝓbatione per notata in .d. l. j. C. quorum bonorum in gl. in verbo petit̃. et idem tenet ibi Fran. tigrini ⁊ Raph. Fulgo. ⁊ ꝓbatur ex notatis per Bar. in .l. j. §. fi. in .j. col. ff. de pretor. stip. ⁊ ibi in specie ĩ possessorio iudicio t3 hoc Rapha. cumanus: vnde Bar. etiã expresse in .l. de minore. §. si plurium circa vltimam col. ff. de questio. ⁊ Anto. de bu. in .d. c. veniẽs. dicũt ꝙ in causis modici preiudicij fama sufficit ꝓ plena probatione. allegãt notata per glo. in .l. vbi adhuc. C. de iure dot. ⁊ benefacit quod no. Bar. in .l. admonendi. ff. de iureiurã. circa antepe. col. dum dicit ꝙ causa possessorij nõ dr̃ magna cã per id qd̃ habetur in .d. l. j. C. si de momẽta. po. ¶ Se-

4 cundo presuppono ꝙ scriptura† priuata si est cõprobata per cõparationem lr̃arum facit semiplenam probationem vt in aut. ⁊ si ꝯtract'. C. de fide instru. ⁊ in aut. de fide instru. §. j. ⁊ vtrobiq3 not. ⁊ not. in .d. l. admonendi ⁊ in .d. l. in bonefidei ⁊ per Bar. in .l. nuda ratio. ff. de dona. ⁊ in .l. scripturas. C. qui potio. in pigno. hab. ⁊ notant docto. in .c. ij. de fide in-

5 stru. ¶ Tertio presuppono† ꝙ fama etiam in casibus in quibus non sufficit ꝓ plena probatione sed pro semiplena iungi põt cũ alia semiplena probatione alteri' generis ad finem vt resultet plena ꝓbatio vt notat Dy. in .l. excusatur. §. j. ff. de excusatio. tuto. Cy. in .l. ꝓprietatis. C. de probat. ⁊ Bar. in .d. l. admonendi in versi. his premissis quero vtrũ due semiplene ⁊c. per id qd̃ habetur in .d. c. j. de ap. ⁊ not. expresse gl. iiij. q. iij. §. item sepe. ⁊ in .d. c. veniens. ⁊ notat etiã Bar. in .l. j. §. ite3 cornelie ⁊ in .l. de minore. §. si pluriu3. ff. de questio. ⁊ ideo probatio que fit per scripturam priuatam probatam per comparationẽ lr̃arum potest iungi cũ fa-

6 ma. Ex his infertur ꝙ† vbi ageret̃ cõtra seyũ possessorio remedio ꝓ dictum tytium tenẽdo ꝙ in possessorio sufficiat semiplena probatio ꝓ supradicta ⁊ pro parte seij probaretur tam de fama q̃ de cõparatione predicta vel etiam de altero eorum sufficeret ꝓ victoria dicti seij: q2 ille qui cecidit a possessiõe ex aliqua iusta cã vel culpa sua non habet remediũ possessorium ad possessionẽ recuperandã. vt. q. j. c. reintegrãda ⁊ no. Jnno. in dicto. c. sepe. post medium ibi dum Innocen. dicit. immo plus videtur ⁊c. ⁊ sequũtur alij post eum ibi ⁊ expressius etiam hoc notat̃. Anto. de bu. ibi circa pe. col. ⁊ Joan. cal. ⁊ alij post eum in .c. cum ad sedẽ. e. titu. ⁊ lapus allegatione. lij. bene facit. l. vẽdicãtem. ff. de euictio. ⁊ ꝙ habetur in .l. post mortẽ. ff. de adop. ⁊ in .l. cum ꝓfitearis. C. de reuo. dona. sed dictus tytius cecidit a possessiõe ex iusta cã vẽditionis: ergo nõ debet audiri agendo possessorio et veniendo contra contractum venditionis a se celebratu3 vt in iuribus preallegatis per que patet nõ obstare: id quod not. hostien. in .d. c. accedens cum alijs supra allegatis q2 loquitur quãdo quis non ex cõtractu a se celebrato: et ex iusta causa cecidit a possessione sed qñ ex negligẽtia sua quis cecidisset a possessiõe. ¶ Pre-

7 terea illa† decisio hosti. solum procederet in ecclesia prout loquitur tex. in .d. c. accedẽs ⁊ i minore vel absente quibus cõpetere posset restitutio in integrum in alijs aũt quibus non cõpeteret remedium restitutiõis in integrum nõ haberet locum decisio illa q2 supposita negligentia nõ sub esset legitima cã dande restitutiõis. l. non enim ⁊. l. ⁊ qui. ff. quib' ex cau. ma. ⁊ ita concludit Anto. de but. in dicto. c. sepe circa vltimam col. ⁊ do. Abbas siculus in dicto. c. accedens. consulo tñ ꝙ vtrunq3 predictorũ ꝓbetur. s. ⁊ fama ⁊ comparatio litterarum vt effugiamus auctoritatẽ quorundam qui in .d. l. j. C. quorum bonorum tenuerunt ꝙ etia3 in possesso-

8 rio non sufficiat semiplena probatio. ¶ Si tamen vtrunq3† probari nõ possit: sed alterum tantum petat dictus seyus deferri sibi iuramentũ in supplementum semiplene probationis qd̃ quidem deferendu3 est qñ l3 in causis magnis non deferat̃ tale iuramentum tñ qñ agitur possessorio non dr̃ agi de magna cã vnde põt tunc deferri iuramentum in defectu3 semiplene probationis. ita cõcludit Bar. in .d. l. admonẽdi circa pe. col. in versi. sed est aduertendum que dicantur magne cause ⁊c. per no. ꝑ Jo. an. in .c. ex insinuatione de procura. ⁊ per id qd̃ habet̃ in dicta .l. j. C. si de momenta. po. siue. ap. ⁊ ita etiam concludit Anto. de butr. in .c. fi. de iureiuran. vbi autem ageretur petitorio: ⁊ sic ageretur de proprietate ⁊ ad probationem dominij tytius probaret de antiquiori possessione ⁊ ex hoc allegaret se esse dñm saltem presumptiue adducendo dispositionẽ dicti statuti sub rubrica de antiquiori possessiõe tunc q2 agitur de re preiudiciali nõ proprietatis seu dominij videretur res aliqualiter magis dubia propter probationes nam tunc aut probabitur pro parte sey de fama ⁊ comparatiõe predicta ⁊ videtur ꝙ debeat obtinere per id qd̃ dicitur in dicto statuto ibi nisi cõtrariu3 probetur ⁊c. ⁊ sic si tytius dicit ex ãtiquiori possessione probari de dñio suo apparet ꝙ illud fuit translatum in dictum seyum emptorem. l. cũ res ⁊ ꝙ ibi no. C. de proba. l. si ager. ff. de rei vendica. nec potest tytius venditor cõtrauenire preallegata .l. vẽdicationem cu3 si. aut non põt probari per dictum seyum de vtroq3. sed de altero tantum. ⁊ tunc regula est ꝙ in defectum semiplene probationis dr̃fertur iuramentu3 ad supplẽdam probationem dicta .l. admonẽdi ⁊ dicta .l. in bonefidei et ideo incumberet tytio onus probãdi talem causa3 esse causam magnam inspecta qualitate personarum. l. ab ea parte. ff. de ꝓba. iuncta .l. sed si susceperit. §. j. ff. de iudicijs. ⁊ not. in dicta .l. admonẽdi.

9 ¶ Et si pro parte† tytij probaretur hanc esse causam magni ponderis

est attēdēduʒ ꝗ etiā in causis magnis ꝗuis nō sit plene probatū dum modo sit probatum aliqualiter vltra semiplenam probationē pōt deferri iuramentum in supplementum probationis si persona cui deferꝛ est honeste vite vt notabiliter cōcludit do. Abbas in.c. mulieri de iure iuran. circa quartam vel quintam colum. per id ꝙ not. in.c. vidua de regular. in glo. fi. ⁊ per id quod habetur in.l. fi.§.j. de iureiuran. ⁊ idem tenet Ludo. romanus in dicta.l. admonēdi post medium in ver. in eadeʒ ibi ⁊ in delictis ⁊c. in proposito autem si vltra dictam famam vel dictā comparationem scripture dictorum contrahentium ⁊ traditionem possessionis probetur seu appareat dictum seruum reum conuētū longo tēpore possedisse ⁊ possidere de pñti vt presupponitur videtur ꝙ etiaʒ

10 illud prestet argumentum seu iudiciuʒ sui dominij patet† quia videm⁹ ꝙ vbi incidēter deducitur dominiū tūc non requiritur plenarie ꝓbari de dominio. ideo sufficit probatio possessiōis de presenti ad ꝓbationē dominij.l.j.ff. fami. her. no. in.l. sicuti.§. sed si queratur.ff. si seruitus vendi. no. in.l. quidam in suo. ⁊ ibi Bar.ff. de condi. insti. cum concordātijs ibi allegatis per eum et no. Bald. in.l. indicia.C. de rei vendi. et in.l. nō ignorat.C. qui accusa. non po. ⁊ per Salyc. post alios in.l. cum res.C. de proba. ⁊ no. doct. in.c. cum ad sedem de restitut. spo. ⁊ in proposito dicit etiam Bal. in dicta.l. indicia ꝙ in iudicio summario si deducitur dominium per viam cōtradictionis sufficit probatio possessionis de pñti ad probationem dominij per id quod no. in.l. ob maritoruʒ.C. ne vxor pro ma. ⁊ in.l.j.C. de priuilegi. fisci. ⁊ in.l. a diuo pio.§. sed si sup.ff. de re iudi. ergo potest hoc casu omnino deferri iuramentum in supplemētuʒ

11 probationis. Pro hoc facit quia etiam fides ⁊ vis† comparationis potest esse talis et tanta ꝙ per se facit plenam probationeʒ vt probat no. Bar. in.l. admonendi preallegata ⁊ Anto. de but. in.c.ij. de fide instru. ⁊ dicit etiam Bart. in auc. at si contractus ad fi.C. de fide instru. ⁊ in dicta l. admonendi. ⁊ Anto. de but. ꝙ licet quando scriptura priuata non habet subscriptionem testium faciat semiplenam probatioēm quando est probata per solam comparationem tamē si haberet subscriptionē triū testium ⁊ probaretur per comparationem factam etiam de subscriptione testium faceret plenam fidem per id quod habetur in dicta.l. scripturas ⁊ in dicta scriptura vltra subscriptionē partiū est subscriptio vnius testis vnde si fieret probatio etiam per comparationē dicte subscriptionis illius testis apparet ꝙ esset aliquod argumentum vltra semiplenā probationem et consequēter esset locus delationi iuramenti ad supplementum probationis etiam si causa esset magna per predicta per ꝗ apparet responsum esse ad allegata in contrarium.

¶ Summarium super consilio.ciiij.

1 ☞ Scriptura de diuersa manu redditur suspecta.
2 Scriptura ī qua est rasura vel cancellatio in substātiali reddiꝛ suspecta.
3 Testamētum licet appareat cancellatum cum interlineaturis ⁊ rasuris potest peti publicari.
4 Testamentum debet esse scriptum de manu notarij rogati.
5 Imbreuiatura notarij fidem facit si est in mundum redacta.
6 Cancellatio presumitur facta consulto testatore.
7 Ubi in libro tabellionis reperitur cancellatio si non appareat causa cancellationis non potest sumi probatio.
8 Quando instrumentum cancellatum reperitur an sit danda fides.
9 Utrum reuocatio testamenti possit infringere confessionem factam a testatore legante et confitente aliquā ꝗtitatem mutuo accepisse.
10 Instrumentum debet autēticari eo modo quo scriptum est in matrice.

Consilium.ciiij.

¶ Si reperiꝛ nota ⁊ rogatio notarij scripta partim manu notarij partim manu alterius. et cum aliqua cancellatione an fidem faciat.

REdemptoris nostri inuocato suffragio. Stātibus reb⁹ prout in facto supponiꝛ puto ob missis nō necessarijs verā esse cōclusionē ꝙ assertū legatū relictū pt dicꝛ dicto do. B. peti non possit perdictū domi

1 nū. B. presertim ex infrascriptis. ⁊ primo quia dicta nota testi† etiaʒ in particula dicti legati est manu diuersarū personarumvt in themate presupponitur nec notarius facit mentioneʒ ꝙ scriptura sit de diuersa manu ergo reddiꝛ suspecta ⁊ est text. singularis in auc. de trié. ⁊ semi.§. et ꝙ sepe. quem ita allegat Bal. et saly. in.l. ꝯtractus.C. de fide istru. circa.vj. colū. post Guil. de cun. ibi. et idem videtur probari in.c. inter dilectos ꝺ fide instru. ⁊ ibi not. glo.l. fi. in.c. cū venerabilis de religio. do. ⁊ Spec. de instru. edi.§. instrumētū versi. itē ꝙ hʒ subscriptionē varijs manib⁹ ⁊c. et no. glo. in.l. fi.C. de edicto diui adria. in verbo figura ⁊ dicit ibi Bald. in xiij. colū. talem scripturaʒ ex hoc reddi falsam. ⁊ idē dicit Bal. in effectu in.l. si vnus.C. de testa. ī vlti. col. et in.l. nostrā in.ij. colū.C. de testa. ⁊ no.

2 doc. in.c. ex literis de fide instru. ¶ Secūdo quia† scriptura in qua ē rasura vł cancellatio in parte substantiali redditur in eo suspecta.l. fi.C. ꝺ edicto diui et.c. inter dilectos preallegato ibi dum dicit quedam liture in eo erant ⁊c. ⁊ no. per Spe. in titu. de rescri.§. primo igitur. ver. itē excipitur cōtra rescriptum ꝙ est cancellatū ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in titu. de instru. edi.§. ostenso super versi. illud in additiōe magna vbi dicit ꝙ instrumēto habēti cancellatione fides nō adhibeꝛ per dictam.l. fin. ⁊ p.l. si vnus.C. de testa. et notat etiam hoc Bart. in.l.j.§. fi.ff. de bon. po. fm tabulas et Spe. in dicto tit. de instru. edi.§. restat in prin. vbi dicit ꝙ si rasura est circa substantialia instrumentum nō probat nisi de veritate eius probetur per producentem per iura supra allegata. ⁊ idem notat Jnn. in.c.j. circa vltimam colum. de fide instru. ⁊ per alios in.c. ex literis.e.ti. ⁊ Bal. in.l. si ex falsis.C. de transac. circa vlti. colum. ⁊ in.d.l. si vnus ⁊ dꝫ esse circa substātialia qñ est circa ipsaʒ rē de qua fit dispositio in qua est cancellatio si hoc nō verificaꝛ per alia documēta vt notāt doc. in.c. ex literis de fide instr. ⁊ sic in casu nostro quo ad validitateʒ legati pdicti dꝫ esse cācellatio ipā circa substātialia ipsius legati ꝗ est circa summā ꝗtitatis legate. benefacit.l.j.§. editiones ver. dic.ff. de edē. Et presertim ꝗ notari⁹ in fine scripture vel in aliqua parte ipsius scripture nullaʒ faciꝛ mentionē de cācellatiōe prout fieri debet vt.l.j. ⁊ ibi no. Bar. post princi.ff. de his que in testa. dele. ⁊ no. Bar.l.j.§. fi.ff. de bo. po. fm tab. ⁊ in d.l. si vnus ⁊ in.l. diuus.§. item senatus.ff. de fal. ⁊ in.l. fi.§.j.C. de edicto diui in.j. vel.ij. col. ⁊ Archi.xxxv.q.ix.§.j. ⁊ Jo. and. in.d.§. ostēso in additione supra allegata ⁊ notant doc. in.d.c. ex literis ⁊ Bar. in.l.j.§.j.ff.

3 quemadmodū testa. aper. ⁊ ibi dicit Bar.† per ibi notata per gl. ꝙ si testamētum apparet cācellatum cū interlineaturis ⁊ rasuris ꝙ nihilominus potest peti publicari seu per notarium redigatur in publicam formam tū debet notari⁹ publicare cū omnib⁹ illis interlineaturis: ⁊ rasuris et de eis mentionem facere vt sic plus fidei non faciat exempluʒ: ꝙ originale quod modo licet publicatuʒ remanet suspectū. allegat id ꝙ habetur in.l.j. in fi. eo. titu. ⁊ ꝙ no. Jnno. in.c. qm̄ cōtra de ꝓba. ¶ Ter-

4 tio† ꝗ testamentū debet esse scriptū de manu notarij de eo rogati ⁊ nō de manu alterius vt habeꝛ in aut. de tabel.§. nos aūt cū seqēti ⁊ ibi gl. in verbo ipsi per se ⁊ no. Spe. ⁊ Jo. an. in titu. de instrumētoꝝ edit.§. instrumentū ver. itē opponitur ꝙ nō est confectū per eū ⁊ Bal. in rubr.C. de fide instrumētoꝝ ver. sed tū hic dubitauit ⁊c. vbi expsse dicit ꝙ notarius prothocollum scribere debet manu sua ⁊ nō per aliuʒ ⁊ notāt doc. in.d.c. inter dilectos ⁊ Bal.i.l. vnica.§. ne aūt.C. de cadu. tol. ⁊ Ang. in l. ꝗdā.§. nihil.ff. de eden. ⁊ Jo. de Jmo. in.c. fi. de offi. dele. cū si. ¶ Quar-

5 to† accedit ꝙ no. Bal. in.l. fideicommissa.§.j.ff. de le.iij. vbi dicit ꝙ imbreuiatura notarij fidē facit si est in mūdū redacta adeo ꝙ ibi nullū appareat viciū. allegat id ꝙ habeꝛ in autē. de tabel.§. pe. iuncta.l. ꝯtract⁹ in verbo in mundū.C. de fide instrumētorū sed ista imbreuiatura nō est ita cum habeat cancellationes et interlineaturas: ⁊ etiā sit scripta manu diuersa ꝙ oīa sunt vicia vt patet ex supradictis ergo ⁊c. ¶ Quin-

6 to† ꝗ cancellatio predicta in dubio presumiꝛ facta de volūtate ⁊ ꝯsciētia testatoris nō aūt eo incōsulto. ⁊ sic nō vʒ dispositio cancellata iuxta l.j.ff. de his que in testa. delen. vt probatur in.l. proxime in fi. eo. tit. ⁊ ibi notat Bar. ⁊ bar. in.l. si vnus.C. de test. nam habetur in.d.l. proxime in fi. ꝙ fauore legati libertatis si reperiatur cancellatum legatū libertatis presumiꝛ cancellatio illa facta inconsulto testatore vnde legatū debebitur fauore libertatis igiꝛ in alijs relictis est sec⁹ ⁊ istud etiā expresse firmat Jo. de imo. in.d.l. proxime in fi. ⁊ Raphael fulgo. in.d.l. si vnus per id quod no. Bar. ⁊ cōmuniter scribētes in.l. labeo cum.l. sequenti.ff. de pac. ⁊ in.l. fullo.§. fin. per illum tex.ff. de fur. ⁊ ꝙ not. Cy. in.l. si de possessione.C. de ꝓbatio. ⁊ canoniste maxime Ant. de but. in.c. ecclesia el secūdo extra vt lite pen. vbi volunt ꝙ si instrumentuʒ reperitur cancellatū etiam apud alium ꝗ apud creditorem ex hoc intelligatur debitū fuisse solutum: ⁊ sic cancellatio intelligitur facta de voluntate creditoris p.l. si cyrographum.ff. de probatio. ⁊ per dictam.l. fullo.§. qui tabulas: ⁊ ibi Bartol.ff. de fur. nec debet attendi interlineatura in qua est posita ꝗtitas trecentorum aureorum. quia nō probat. tū ex eo quia est de alia manu ac etiam ex eo quia notarius non fecit in fine mentionē de tali interlineatura alias nō est sublata suspitio scripture: vt no. Bar. in dicta.l.j. de his que in testa. delē. per illum tex. cum concordātijs supra allegatis ac etiam ex eo quia talis interlineatura vel additio non dicꝛ esse pars dicti testamenti ꝗ illa non dicitur habere diem neqꝫ tempus instrumēti. nec esse autētica: vt no. Joan. and. in additio. Spe. in tit. de instrumētorum edit.§. ostenso in additione incipiente dixit Rolādin⁹ ⁊c. ⁊ licet Bal. in dicta.l. labeo.§.j. de pac. ⁊ Bal. in rubrica.C. de fide instrumēto rum. in.xiij. col. in ver. modo hic incidit questio ⁊c. aliter dicat tamē ipe loquitur quando erat interlineatura ⁊ additio de eadeʒ manu alias se cus vt per eūdem in.d.l. nostram et in dicta rub. ⁊ in suo consi. incipien.

7 in libro sentētiarū cū alijs.S. allegatis. ¶ Sexto bene facit† id ꝙ not. Bal. in.d.l. labeo.§.j.ff. de pac. vbi querit quid si in libro tabellionis penes notarium reperitur cancellatio in aliqua scriptura ⁊ dicit ꝙ si non appareat causa quare facta cancellatio nō potest sumi probatio ex tali scriptura tanꝗ vituperata per id quod habetur in.d.c. cū venerabilis sed si apparcat causa quare facta est cancellatio puta quia ibi sit quedā interlineatura que dicit casum de voluntate partium. tunc refert Bal. ꝙ mar. silly. dixit ꝙ ista vba: ⁊ ista cancellatio non derogat instrumēto quia ista verba nō habēt diem ⁊ consulē. in contrariū tū facit fm Bald. ꝙ intelligatur eodē die ⁊ consule quo cōfectū est instrumētū.l. si quis ex argētarijs.§. si initiū.ff. de edē. et hoc in practica seruaꝛ fm eū.s. nisi appareat ꝙ de alia manu ꝗ ipsiusmet tabellionis additū esset vt ipsemet declarat ī locis supra ꝓxime allegatis ⁊ dixi supra apparet ergo ꝙ bal. in.d.l. labeo facit differentiam an non apparet de causa ꝓpter ꝗ facta est cancellatio prout est casus noster ⁊ tūc hʒ omnes ex tali scriptura tāꝗ vituperata non possit sumi probatio al's autem secus fm Mar. silly. vt supra relatū est et veniet etiā.j. proxime dicēdū. ¶ Et per hec appa-

8 ret† nō obstare si ꝓ parte dicti legatarij allegaret ꝙ immo dicta cancellatio nō dꝫ nocere legatario ⁊ ꝙ stari dꝫ dicte scripture ac si nulla cācellatio

latio facta esset per id qđ no. Jo.and.in addi. Spe.in.d.§.ostēso.in ad-
ditione preallegata que incipit dixit rolandinus ꝛc. vbi refert ꝙ dñs
suus in legib⁹ qui fuit Mar.sylli.disputauit talē.q. si in rogatione no-
tarij mortui ex qua nullū factum fuit instrumentum reperitur scriptum
de manu ipsius sic cassum ꝛ cancellatū de voluntate partiū ꝛ vna pars
petit de illa rogatione fieri instrumētū altera resistit. querebatur quid
iuris sit.ꝛ refert Jo.and.ꝙ prefatus doc.declinauit in partem ꝙ instru
mentum fieri debeat his rationibus quia cancellatū non habet sua so
lēnia.s.testes diem ꝛ consulem.ꝛ sic quia illa apostilla dicens cassum et
cancellatum ꝛc.non habet publicam formā impediri non debet confe-
ctio instrumēti cum nec ei soli tabellioni sit credendū an cōtractus in-
tercesserit vel ab eo sit recessum:licet de hoc scʒ an instrumētū fecerit re
curratur ad eū vt no.in auť.de here.ꝛ fal.§. sin vero absunt. Jtē instru-
mētum cancellatū probat debitum fuisse.ff.de furt.l.qui tabulas.ꝛ qui
dicit qđ desijt esse debitū id probet quod quidem illa scriptura non fa-
cit:vnde fieri debet instrumentū de cancellatione vel absolutiōe maxi-
me ne detˀ tabellionib⁹ materia delinquendi.C.de latina liber.tol.l.vni
ca.§.ille etiā cum ibi no.in gl.cum ergo cancellatio non perimat instru-
mentum.l.ij.ff.de his que in testa.delentur.ꝛ illa scriptura que dicit cas
sum ꝛc.dici posset calūniosa ꝛ nō bona fide facta forsan a tabelliōe cor-
rupto nullā vim habere debet.ff.de fide instrumentorum.l.ij.ꝛ.ff.de cu-
sto.reorum.l.diuus.ꝛ dicit Joā.an.ꝙ Doct. ille respondebat ad ea que
adducebantˀ in contrarium.s.ad.l.si quis tabulas.ff.de dolo. ꝛ ad.l. qui
tabulas.ff.ad legem aquiliam:quia ibi dolo tertij sic erāt tabule delete
ꝙ legi non poterant.ꝛ ideo cum ex illis ad quem spectabant se iuuare
non possit agi cōtra debentem ad interesse:sed in questiōe predicta le-
gi poterat.ꝛ dicit quod non obstat etiam.§.nos autem in auť.de tabel.
quia ibi tabellio adiuerat cōtractum ꝛ committebat aliū scribendum ꝙ
non licet:sed in casu predicto omnia erāt consummata per tabellionē:
vnde dicebat quod alterū duoꝝ fiet scʒ ꝙ aut illa scriptura produceretˀ
ꝛ probabit aut sumetˀ exemplū ex illo iudice authore.ꝛ de hac decisione
faciunt mentionem Doctores nostri in varijs locis. Sed vt dixi ad eā
patet multiplex responsio.primo ex his q̄ notat Bald.in.d.l.labeo.vbi
etiam retento ꝙ procederet opinio Mar.sylli. dicit illā procedere quā
do apparet causa cancellatiōis.ꝛ ita loquitur dictū Martini sylli. qui
loquitur quādo exprimebatur in scriptura ꝙ erat cassum ꝛ cancellatū:
quia ita fuerat de volūtate partium. Sed vbi nō apparet de causa can
cellationis:tūc instrumētum ipsum non probat tanq̄ suspectuʒ per no.
in dicto.c.cum venerabilis.ꝛ ꝓ ea que allegantur supra nisi de veritate
instrumenti aliter appareat.ꝛ ita etiaʒ concludit Ange. in suo consilio
in ordīe meo.cclxxiiij.incipiēte Titi⁹ vt heres Gaij abintestato ꝛc. nec
mirum quia quādo notarius dicit cassum ꝛ cancellatum de voluntate
partiū presupponit qđ ille cōtractus ibi descriptus fuerat primo habi-
tus pro perfecto ꝛ absoluto a partibus:alˀs non requirebatur volūtas
partium in cancellando scripturā cōtinentem contractū nondum abso
lutum a partibus cum nullum ius esset quesitū partibus.l.contractus.
C.de fide instru.vnde postq̄ cōtractus vel actus est absolutus a parti-
bus.ꝛ sic est ius eis acquisitū non pōt notarius per se cancellare.l.acta.
ꝛ ibi no.ff.de re iudi.ꝛ per Docto.in.l.si preses.C. quomodo et quando
iudex.Sed requiritur qđ cancellatio fiat de voluntate partium quā vo
luntatem nō probat illa apostilla simplex notarij sine die et testib⁹ per
quā dicit cassum ꝛ cancellatū de voluntate partium.Sed vbi testamen
tum reperitur simpliciter cancellatum absq̄ expressione dicte cause lex
ꝑsumit qđ illa cācellatio facta fuerit ab initio tēpore testamēti : vt not.
Bal.in.l.j.in fi.ff.de his que in testa.delen.ꝛ Joā.de imo.in.l. proxime.
in fi.eo.titu.ꝛ sic anteq̄ ius aliquod sit acquisitū alteri. Jtē presumitur
facta de cōscientia testatoris vt no.Bar.in.d.l.proxime. ꝛ dixi supra.et
regula etiā habet qđ scriptura cācellata in dubio redditˀ suspecta adeo
quod nō probet nisi coadiuuetˀ alijs probationibus per producentem
illā:vt in iuribus ꝛ authoritatibus supra allegatis : ergo dicta scriptu-
ra fidem nō facit.¶ Jtem etiā respondeo ꝙ decisio Marti.sylli.nō lo-
quitur quādo ea que erant de corpore instrumēti essent de diuersa ma-
nu prout fuit in casu nostro circa ea que eidē legatario relicta sunt que
diuersitas reddit ipsam scripturam suspectam:vt in primo argumento
dixi.¶ Hoc etiā videtur esse in proposito de mente Marti.sylli.ꝛ Jo-
annis and.in addi.preallegata inquātum circa questionem predictam
dicit quod non obstat id quod habetur in.§.nos autem.quia ibi nota-
rius audiebat cōtractum ꝛ committebat alij scribendum quod fieri nō
licet:ergo cū in casu nostro appareat qđ alius quā notarius etiaʒ sum-
pserit circa dispositioneʒ testatoris siue fuerit adhibitus a notario siue
non:sequitur qđ factum est id quod fieri nō potuit. ¶ Et per predicta
9 apparet† nō oportere ingredi illum articulū vtrum reuocatio dicti te-
stamenti facta per testatorē possit infringere dictam cōfessionem factā
a testatore legante ꝛ confitente se dictam quantitatē mutuo accepisse a
dicto domino.B.in ꝑsentia notariū stipulātis ꝛ recipiētis nomine di-
cti domini.B.iuxta notata per Bart.in.l.cum quis decedens.§. codi-
cillis.de lega.tertio.ꝛ in.l.lucius.§.quisquis.el secūdo.ff.de lega.secun-
do.ꝛ per docto.in.l.generaliter.C.de nō nume.pecu.et in.l.j.C. de falsa
causa adiec.lega.ꝛ per Bal.etiam in.l.rationes.C. de proba. et in.l.j.in
prima vel secūda colum.C.de confessis.ꝛ per Cano. in.c.fi. de successio.
abintesta.ꝛ in.c.fi. cautio.de fide instrumentorum.et Pet. de ancha. in
10 rubrica extra de testa.¶ Ex quibus cōcluditur quod dictū† testamen-
tum rogatū vt dicitur per notariū defunctū debetˀ per notariū cui com
missi sunt per iudicē rogitus dicti notarij defuncti autenticari eo mo-
do quo scriptum est in matrice ꝛ sic cum illis cancellationibus et facien
do mētionē de diuersitate manus ꝛ luere ne maiorem fidem faciat sum
ptum quam originale et qđ talis scriptura nisi alijs ꝓbationibus iu-
uetur non sufficit ad fundandā intentionem dicti legatarij et si appa-
reret me alˀs consuluisse in alio casu testamentū valere nō obstantibus
additionibus positis in margine ꝛ quibusdā cancellationibus dico qđ
ille casus nihil habet cōmune cū isto quia ibi per testes ꝛ etiā per asser
tionem aduersarij probabatur de veritate ꝛ etiā ibi dubitabatur soluʒ
de validitate institutiōis vniuersalis in qua nulla erat suspitio ꝛ alias
plurimas diuersitates habebat ille casus ab isto.

¶ Summarium super consilio.cv.

1 ☞ Testator qui articulate loqui non pōt condere testamentum.
2 In testamento requiruntur septem testes ꝛ rogati.
3 Si testator fecit scribere voluntatem suam ꝛ ordinauit ꝙ vocarentˀ no-
tarius ꝛ testes si decessit anteq̄ venirent non valet dispositio.
4 Testamentum inter liberos valet cum duobus vel tribus testibus.
5 Solennitas que requiritˀ in testamento in scriptis si nō fuit seruata te-
stamentum vitiatur.
6 Testamētum cōditum inter liberos semper cēsetur habere clausulam
ꝙ valeat omni meliori modo quo potest.
7 Potētior est probatio testamēti nūcupatiui q̄ testamenti in scriptis.
8 Sententia requiritur ꝙ recitetur a iudice.

¶ Consilium.cv.

¶ An testamētum factū inter liberos coram duobus testibus a testa-
tore q iam ceperat in loquela deficere valeat si ibi fuerat vocat⁹ nota-
rius vt scriberet ꝛ non scripsit quia nō intellexit et dicitur qđ notarius
erat aliqualiter surdus.

Domini redēptoris nostri in-
uocato suffragio. Super his de quibus queritur videretur
prima consyderatione dicendum dictam vltimā voluntatem
1 non fuisse validam ex infrascriptis ꝛ primo† quia presupponitur ꝙ di
ctus testator egrotās incipiebat in loquela deficere tēpore cōditi testa
menti:ergo videtˀ obstare id quod habetur in.l.iubemus.C. de test. vbi
text.vult qđ testator qui articulate loqui non potest testamentum con-
dere nō potest ꝛ mortuo similis est:vnde dicit ibi Bart. ꝙ semel oppo-
suit cōtra testamentū factum a testatore qui tempore testamēti balbu-
tiebat cum prius esset homo recte lingue quod nō valebat.¶ Secūdo
2 quia† in testamento requiruntˀ septem testes et rogati.l.si vnus ꝛ.l. hac
consultissima.in prin.C.de testa.sed in dicto testamento presupponitur
quod tres tantum interfuerūt testes qui intellexerunt testatorem:ergo
ꝛc.Nec obst.id qđ habetur in.d.l.hac cōsultissima.§.ex imperfecto vbi
inter liberos imperfectuʒ testamentum ratione solēnitatis pro valido
habetˀ:quia potest responderi quod ille.§.nō habet locum in testamen-
to nuncupatiuo prout fuit dictum testamētuʒ:sed habet locum in testa
mento in scriptis condito vt patere videtˀ ex cōtinuatione quaʒ habet
ille.§.ad principium illius.l.hac consultissima in qua.l.imperator videtˀ
loqui de testamento in scriptis vsq̄ ad.§.per nuncupationem qui est
post dictum.§.ex imperfecto.et probatur etiam ratione quia alias se-
queretur inconueniens ꝛ absurdum scilicet quod si testator inter libe-
ros fecisset testamentum in scriptis cum subscriptione quatuor testium
non valeret nisi esset scriptum manu testatoris vel subscriptū ab eo ſm
formā autentice quod sine.C.de testa.ꝛ autentice si modo.C.famil.erci.
que iura in hoc corrigunt id quod habetˀ in.d.§.ex imperfecto et tamen
si esset nūcupatiue factuʒ coram duobus testibus valeret.et istam opi.
quod ille.§.ex imperfecto in totuʒ corrigatˀ tenuit Martinus glossator
antiquus vt refert glo.in.d.auť.quod sine.ꝛ Saly.ꝛ Fulgo.in dicta auť.
ꝙ sine ꝛ Saly.in.l.fin.C.fa.erc.ꝛ Fulgosius in.d.§.ex imperfecto.ꝛ in.d.
3 §.per nuncupationem ꝛ in dicta auť.si modo. ¶ Tertio† contra dictuʒ
testamentum facit id quod consuluit Oldradus in cōsi.cxxiiij.incipien
te Titius condidit testamentuʒ ꝛc.vbi voluit quod si testator fecit scri
bere voluntatem suaʒ et ordinauit quod vocaret notarius et testis qui
de illa voluntate essent rogati ꝛ anteq̄ venirent decessit nō valebit illa
dispositio etiam ad pias causas q̄uis probetur per testes testatorē ita
ordinasse per.l.si is qui.ff.de testa.et.l.fideicōmissa.§.j.cum ibi nota.de
leg.iij.ꝛ tamen constat qđ in dispositione ad pias causas sufficiunt duo
vel tres testes iuxta.c.cum esses.iuncto.c.relictum.el.j.de testa.ergo cuʒ
fuerit dictus notarius accersitus ad actū dicti tēstamēti:ꝛ quia intelli-
gere non potuit testatorem non fuit rogatus de testamēto nec illđ legit
aut publicauit sequitˀ quod valere nō debet.¶ Sed premissis non ob-
stantibus cōtrariam sententiā in proposito dico esse de iure veriorem:
4 quia† inter liberos pater testatus est corā duobus vel tribus testibus
eum intelligētibus.et hoc sufficit dato qđ nulla facta fuerit scriptura.
vt in.d.§.ex imperfecto qui generaliter loquitˀ et intelligitur ſm cōmu-
nem opinioneʒ glossarum ꝛ doctorum etiam in testamento nuncupati
uo in quo remanet incorrectus:ita tenet ibi glos.j.dum dixit scripto vel
nō ꝛ gloss.in.d.auť.qđ sine.ꝛ sequuntur cōmuniter Docto.in dictis lo-
cis excepto Salyce.et Furgo.ꝛ quod sufficiant duo testes firmat glos.ꝛ
docto.in dicta auť.quod sine.ꝛ in.l.fin.C.fami.ercisc.ꝛ in.§.et quod sepe
in auť.dē trien.ꝛ semis.et in auten.de testa.imperfe.§.j.et doctor.in.d.§.

ex imperfecto. nec nocet. licet nõ sint rogati: vt firmat gl. no. in. l. fi. C. de
codi. ⁊ Bald. Salyce. ⁊ Fulg. in. d. aut. ꝙ sine. ⁊ Ange. in. d. §. ex imper-
fecto. ⁊ in. d. aut. de testa. imperfec. in princ. Et posito quod fuerit accer
situs notarius ⁊ notarius nõ scripserit institutionem heredum: sed co-
ram testibus testator nuncupauerit: attamen testamentũ valet vt nun
cupatiuum per. l. fin. cũ ibi no. per Bart. ff. de iure codi. ⁊ tanto magis
cum nõ appareat qd̃ testator voluerit cõdere testamentum in scriptis
id est interueniẽtibus subscriptiõibus ⁊ sigillis testium ẽm formã tra-
ditam in. d. l. hac consultissima in princ. ⁊. l. ad testiũ fere per totam. l. ff.
de testa. nam notarius potest esse rogatus de testamento nuncupatiuo
⁊ non per hoc dicetur testamentum in scriptis: vt not. in. l. ij. in princ. ff.
5 queadmo. testamen. aper. ⁊ in. l. fi. C. de fideicom. ¶ Accedit † id quod
decidit Cyn. in. d. §. per nuncupationẽ. vbi querit quid si quis fecit te-
stamentũ ⁊ omnia que ordinauit nũcupauit coram testibus fuit etiam
redactum in scriptis sꝫ imperfecte: quia nõ fuit seruata solẽnitas testã
di in scriptis an vitiabit testamentũ. ⁊ cõcludit ꝙ valebit vt testamen-
tum nũcupatiuũ nisi quãdo expresse vel ex cõiecturis appareret ꝙ vo-
luerit testari in scriptis ⁊ nõ per nũcupationẽ: vt qꝛ aliqui testes adhi-
biti fuerunt ad subscribendũ ⁊ sigillãdum. allegat in argumentũ. l. con
tractus. C. de fide instru. ⁊ in dubio dicit ꝙ poti⁹ debemus interpreta-
ri ꝙ nõ voluerit testari in scriptis vt act⁹ poti⁹ valeat q̃ pereat. l. quo-
ties in stipulationibus. ff. de verb. ob. c. abbate. de verb. signi. ⁊ in pro-
posito nostro vocare notariũ: dato etiã ꝙ appareret ꝙ fuisset iussu te-
statoris vocatus nõ argueret ꝙ voluerit in scriptis testari ⁊ non p nun
cupationem. vt dixi. ¶ Ad confirmationẽ huius bene facit qd̃ voluit
glo. no. in. l. coheredi. §. cum filie. in verbo nõ valuit. ff. de vulg. ⁊ pu. vbi
probatur ꝙ testamentũ conditum inter liberos semper censetur habe-
re clausulã ꝙ valeat omni meliori mõ quo valere potest. ⁊ ad hoc illam
gl. pro notabili ponderat Jo. de Jmo. ibi. ⁊ in. c. raynutius. de testa. in
xxviij. col. ⁊ ibi etiam no. Ant. de but. ad idem. glo. in. l. filij in verbo in-
testato. C. fami. erc. ibi dum glo. dicit sed ⁊ nihilominus ⁊c. iuncto text.
quem tex. cum glo. ad hoc ibi põderat Fulg. dicens alibi nõ reperiri: ta
men melius probari videtur per no. per glo. in. d. §. cum filie. Et pcedit
dispositio dicti. §. ex imperfecto etiã quãdo institueretur cum filio ma-
sculo filia que ab intestato ex forma statuti nõ eẽt successura: vt qꝛ statu
tum diceret ꝙ filia dotata nõ succedat ac si talis filia instituatur cũ ma
sculo coram duobus testibus valebit testamẽtum: qꝛ dictum statutum
loquens ab intestato nõ militabit cõdito testamẽto quo ad eos q voca
ti sunt ex testamẽto: vt cõcludit Fulg. in. d. l. hac cõsultissima. §. p nũcu-
pationẽ. allegat qd̃ in simili habet̃ in. l. nõ putauit. §. in adoptionem. ff.
de bo. pos. cõtratab. hoc vltimũ tñ nõ curo vlterius discutere: qꝛ non vi-
detur necessariũ qꝛ si statutũ disponeret ꝙ iste filie non succederẽt ma
sculus haberet oĩno intentũ suũ dato ꝙ testamentũ non valeret. ¶ Et
si qua difficultas subest illa cõsistit in respondẽdo ad allegata in contra
7 rium. Quibus respondeo ⁊ † in primis ad. l. iubemus. C. de testa. qd̃ illa
loquit̃ in eo q non potest intelligibiliter loqui. sed si intelligibiliter lo-
qui poterat dato quod haberet etiam linguam grossam vel balbutiẽtẽ
seu esset semimortuus valeret testamentũ. ita inquit Ang. in. l. quoniam
indignum per illum text. cum glos. in verbo semiuiuus. C. de test. ⁊ dicit
Ange. ibi quod alibi expressus non reperitur. ita etiam dicit Angel. ⁊
Jo. de Jmo. in. l. in aduersa. ff. de testamen. et Ange. in. l. in fraudem. §.
7 primo. ff. de testa. mili. per dictam. l. quoniam. cuꝫ gl. ¶ Non obstat † dũ
secundo dicebat̃ quod tex. in. §. imperfecto non habet locum ĩ testamẽ-
to nuncupatiuo. qꝛ venit continuatione ad pricipiũ illius. l. quia respõ
deo ꝙ imo ille. §. generaliter loquitur ⁊ ita ĩtelligitur etiam in testamen
to nuncupatiuo in quo remanet ĩcorrectus vt p gloss. ⁊ docto. magis cõ
muniter tenetur in locis preallegatis vt dixi supra. ¶ Non obstat dum
dicitur quod sequeretur absurdũ ⁊ incõueniens: quia respondeo quod
potẽtior est probatio q̃ fit de testamẽto nũcupatiuo quia illi deponunt
perfecte. s. audiuisse voluntatem testatoris ab eo specifice expressam. et
ideo in testamẽto nuncupatiuo non requiruntur tot solẽnitates. s. sub-
scritio ⁊ sigilla. Jtẽ respondeo ꝙ ex maioritate ratiõis ĩducit̃ nec debet
induci correctiõ dicti. §. ex ĩpfecto. vt no. p glo. ⁊ docto. ĩ aut. quas actio
nes. C. de sacrosanc. eccle. et in. l. tam is. §. j. ff. de dona. causa mor. ⁊. l. p̃ci
pimus. C. de app. ⁊ in aut. de admi. offi. §. fi. cum si. ⁊ no. plene repetẽtes
in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. ma. ⁊ sic dato qd̃ esset maior ratio in casu di-
cti. §. ex ĩperfecto. ĩtelligẽdo d̃ nuncupatiuo q̃ in casu dicte aut. quod si-
ue. ⁊ dicte aut. si modo: tamen non debet induci correctio ¶ Nõ obstat
8 id † quod not. Oldra. in dicto consilio. cxix. qui respondeo ꝙ Oldra. lo-
quitur in testatore q non est testatus sed fecit pordinationem ad testan
dum tamen illam non perfecit sicut dicimus in iudice qui pmo ordinat
scripturam pro sententia recitanda et proferenda tamen postea requiri
tur recitatio. l. ij. C. de sen. ex peri. reci. sed hic secus quia coram duobus
vel tribus testibus testatus ẽ. ⁊ ita etiam declarat Jo. and. in addi. spe-
cu. in ti. de instru. edit. §. compẽdiose. versicul. quid si prius. ⁊ Pet. de an
cha. ⁊ Jo. de Jmo. in. d. c. cum esses. de testa. ¶ Fortius voluit Bart. in
l. si is qui. ff. de testa. quod si testator scripsit in schedula vltimã volunta
tem suam in qua filios instituit et in capsa reposuit ⁊ legi aliter nõ fecit
tamen valeat inter liberos. ⁊ ita etiam voluit ipse in. l. fideicommissa. §.
j. de lega. iij. ⁊ in. l. in testamento. ff. de fideicom. lib. quasi non videat̃ tũc
ĩperfectum ratione voluntatis sed solennitatis: quia non fuit publica-
tum nec lectum iuxta not. in. d. l. fideicommissa. §. j. ⁊ tenẽt magis cõmu
niter doc. in. d. l. si is qui et in. c. ij. de testa. vbi super quo plura dici pos-
sent: sed non expedit: tũ quia ita se habet magis communis opin. tum
etiam quia in casu nostro nõ apparet de aliqua imperfectione ratione
voluntatis. ⁊ in dubio presumit̃ volũtas perfecta: vt in dicta. l. si is qui.
Ex quibus concludo dictã vltimam volũtatem esse inter dictos filios
seruandam. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. cvj.

1 ☞ Filiusfamilias in potestate non põt sine consensu patris alienare.
2 Pater hodie obligatur de vsufructu peculij aduentitij.

¶ Consilium. cvj.

¶ An si filiusfa. emit rẽ possit sine cõsensu patris se obligare ad illã re-
trouẽdendã emptori ⁊ an filius tũc saltẽ personaliter obliget̃. et si pro-
pterea condẽnatus fuerit filiusfa. ad retrouendendũ possit fieri execu-
tio contra patrem legitimum administratorem.

Super alio dubio quo queri
tur an stante qd̃ dictus Franciscus erat filiusfamilias
et in potestate ser Delaidi patris sui cuius patria po-
testate etiã decessit superstite Joanne filio dicti Franci
sci ⁊ dicto ser Dalaido in cui⁹ potestate remãsit dictus
eius nepos: possit per dictũ Titiũ quouismodo cogi dictus ser Delai
dus ad obseruantiã dicte asserte promissionis de retrouendendo dato
qd̃ probaret̃ pro parte dicti Titij dictam promissionẽ fuisse factam per
dictũ Frãciscũ dicto Titio ex interuallo post venditionẽ dicto Franci
1 sco libere factã. Respondeo † breuiter ꝙ non: quia siue dicamus ꝙ vbi
dict⁹ Franciscus fuisset sui iuris vigore dicte promissionis de retrouen
dendo facta postea oblatione pretij p dictũ Titium inducatur transla-
tio dominij in dictũ Titium ⁊ sic sibi acquiratur saltẽ vtilis rei vendi-
catio ꝙ an sit verum dictuꝫ fuit in precedenti dubio: ⁊ tunc clarum esse
videtur de iure ꝙ attento qd̃ dict⁹ Frãciscus semper fuit in patria po-
testate nõ potuit post acquisita dicta bona aduentitia illa quouis con-
tractu alienare ⁊ quo ad dominium transferre sine consensu patris. l. fi.
§. filij aũt. C. de bo. q̃ lib. ⁊ licet tex. ibi in versic. melius est enim iuueni-
les calores ⁊c. videat̃ loqui in filiofa. iuuene tamen ẽm Jaco. de ra. Cy.
⁊ Ray. ibi a quib⁹ non discrepant alij habet locum ille text. in quocũqꝫ
etiam qui excessisset iuueniles calores: quia verũ est dicere ꝙ semp pa
ter est legitimus administrator filij in potestate in bonis aduẽtitijs in
quibus patri querit̃ vsusfruct⁹ ⁊ illud qd̃ dicit ibi tex. in verbo iuueni-
les calores intelligit̃ habito respectu ad patrẽ qui semper est senior fi-
lio: ita exponũt doc. Preterea iuuentus durat vsqꝫ quo quis efficit̃ se-
nex ⁊ sic saltẽ vsqꝫ ad etatem quinquaginta annorũ. l. non aliter. in fi. et
ibi no. ff. de leg. l. cum hi. §. modus. ff. de trãsac. ⁊ not. Cy. in. l. si infanti.
C. de iure deliberan. in princ. Siue dicamus qd̃ talis promissio non sit
alienatio sed obliget promittentẽ actione psonali. ⁊ tũc videt̃ qd̃ ille q
prohibet̃ alienare rem nõ potest etiã illam promittere: vt inquit Bald.
in. l. fi. in prin. per illũ tex. C. ad legem fal. vel dato ꝙ filiusfa. sine consen
su patris possit promittere alienare quantum ad hoc vt ipse obligetur
obligatione psonali: vt sensit Bart. in. d. §. filij aũt. ⁊ in. l. fi. §. j. ff. de ver-
bo. obli. nã talis obligatio nullo modo afficit patrẽ q est legitimus ad-
ministrator in dictis aduẽtitijs per rationẽ dicti. §. filij aũt. et per id qd̃
not. in. l. ⁊ heredi. §. filia. alias. §. Jtẽ filius in gl. in verbo legatum est. ff.
de pactis. Attẽto maxime qd̃ dict⁹ Delaidus nõ est heres dicti ei⁹ filij
sed nepos ex dicto Frãcisco est heres in aut. de here. abintest. §. j. ⁊. l. qd̃
scitis. C. de bonis q̃ liber. l. fi. C. cõmunia de successio. ⁊ sic cũ pater non
sit successor filij nullo iure cogi potest pater ad obseruantiã dicte pmis-
sionis. ⁊ si etiã cõueniret̃ heres Frãcisci id est nepos ex dicto filio ⁊ con
dẽnaret̃ nõ posset fieri executio cõtra dictũ Delaidũ in bonis aduẽtitij
peculij: nisi dict⁹ Delaid⁹ expresse vel tacite cõsensisset: vt qꝛ cõcessisset
filio administrationẽ peculij aduẽtitij: vt decidit Bart. in. l. si finita. §. si
de vectigalib⁹. in vlt. col. ff. de dãno infec. ⁊ no. glos. in. l. et si condẽnat⁹.
ff. de noxa. quã etiam vt notabilem ⁊ singularem sequitur Bal. in. l. fi. §.
j. C. de vsur. rei indi. ⁊ ita intelligit̃. l. peñ. C. qui bo. cede. pos. ẽm Barto.
in. d. §. si de vectigalibus. his bene consonat id qd̃ no. dicit Bald. in ru-
2 brica. † C. de exercitoria. in. vij. colũ. in versi. ⁊ credo ⁊c. vbi inquit qd̃ si-
cut pater obligat̃ de peculio profectitio pro contractu celebrato per fi-
lium cui concessa erat administratio peculij pfectitij a patre: ita hodie
obligatur de vsufructu peculij aduẽtitij si cõmissus est filio talis vsus-
fructus hoc est administratio aĩs non. facit scd̃m eum id qd̃ not. in. l. si
quis pro eo. §. j. ff. de fideiuss. ⁊ no. etiaꝫ per Salyce. plene in. d. l. fi. §. j. C.
de vsuris rei iudi. vbi fortius voluit qd̃ etiam si pater ꝯsensissent quod
filius haberet administrationẽ peculij aduentitij non per hoc tamẽ ex
contractu filij fiet preiudiciũ patri: vt possit cõtra eum fieri executio in
bonis aduentitijs quo ad preiudicandum patri in vsufructu: vt ibi per
eum: tamen propter authoritatẽ Bart. et sequacium in. d. §. si de vecti-
galibus. non pono hoc vltimum pro constanti. Et per predicta etiam
infertur qd̃ etiã si dictus Delaidus cõueniretur vt legitimus admini-
strator pro cõtractu celebrato per dictuꝫ eius filiũ q promisit retrouen-
dere nõ posset condemnari ad restitutionẽ dictorum bonorum ratione
vsusfructus quem habet in dictis bonis et si secus diceremus sequeret̃
qd̃ licet filius non possit alienare rem aduẽtitij peculij: vt. d. §. filij aũt.
tamẽ per aliam viam indirectã permitteret̃ dicta alienatio. s. si dicere-
mus qd̃ pro cõtractu voluntario celebrato per filiũ sine cõsensu patris
promittentem

promittentē bona aduentitia possit pater vt legitimus administrator filij cōueniri & cōdemnari ac cōdemnatus cogi ad rem aduētitij peculij transferendam in eum qui cōtraxisset cum filiofa. cōtra id quod habet in.c.cū qd vna.de reg.iur.in.vj.&.l.pe.C.si mācip.ita veneat ne prosti. sed vbi pater conuenir et vt legitimus administrator filij non pro contractu volūtarie celebrato a filio solo in rebus aduētitijs: sed pro alio debito puta ad qd erat obligatus fili⁹ vt heres in aliqua hereditate aduētitia sibi delata: tunc pater posset vt legitimus administrator cōueniri et cōdemnari & exigi pleno iure in rebus aduētitijs. & ita procedit id quod not.glos.& Bar.in.l.pater q castrēse in prin.ff.de.castren.pecu.& Bar.in l.j.in prin.in penul.colum.ff.de pecu. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cvij.

1 Mandatum principis non potest probari absq; scriptura.
2 Tantum operatur probatio per testes quantum per scripturam.
3 Clericus pōt pbare etiā p testes se fuisse promotū ad ordines.& nu.6.
4 Si papa fecit bullas vel gratiā & anteq̄ bullarentur litere mortuus est an expiret gratia.
5 Doctor legens in studijs approbatis habet iurisdictionem.
7 Argumentum a contrario sensu non colligitur quādo ex hoc corrigerētur regule iuris communis.

¶ Consilium.cvij.

¶ Imperator quem militem aut doctorem constituit queritur an per testes absq; bulla seu scriptura probari possit.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Videretur circa superius quesitum prima consyderatione respondendum 1 † esse q̄ p testes absq; scriptura probari non possit per id qd habetur in.l.j.C.de manda.prin.& in.l.prohibitum.C.de iure fisci.li.x.vbi mandatum principis absq; scriptura pbari nō potest.& idem habetur.xcvj.dist.nobilissimus.& fallit in vno casu ibi posito. Ad idē bene facit quod habet in.l.si qua per calūniā.C.de episco.& cleri.vbi clericus non pōt absq; scriptura probare collationē ordinū sibi factam. accedit quod habetur in.c.fraternitati.& quod ibi not.de cleri.non residen. Ad idem quod habetur in.l.idem vlpianus.in fi.in verbo literis.ff.de excusa.tu.vbi qn̄ princeps contra ius commune dispensat cū aliquo constare debet de lr̄is principis vt ibi etiam no.per Bal.p hoc etiam facit id quod habet in.l.probatorias.C.de diuer.offic..lib.xij.vbi officiales principis debent ab ipso pn̄cipe literas approbatorias habere. ¶ Sed his non obstantib⁹ contrarium puto de iure verius maxime ex infrascriptis. et primo per tex.in l.si solēnibus.C.de fide instru.vbi aliquē esse militia perfunctum et per cōsequens habere priuilegia veteranorū probari potest per instrumenta vel per testes.& ideo in proposito infert ibi Bal.per illum tex.quod doctoratus non solum potest probari per instrumentum priuilegij: sed etiam per testes qui interfuerunt actui. Et idē vult ibi Saly.dicēs hoc esse notandum pro collateralibus potestatū qui secum portare debent literas doctoratus vt sufficiat quod probēt per testes qui interfuerunt doctoratui. ¶ Confirmatur per regulam que habet 2 † quod tantū operatur probatio per testes quantum per instrumēta.l.in exercendis.et.l.instrumentis.C.de fide instru.nō enim regulariter est necessaria scriptura sed solū in casibus a iure requisitis.l.contrahit.ff.de pigno.l.pactum qd bona fide.C.de pac.cum simi.vnde videmus qd in casibus in quibus de iure requirit scriptura qui enumerant per glos.& doc.i.c.j.de censi.in.vj.& per Spec.in titu.de instrumētorum edi.§.restat.versi.sed si alij.non reperitur enumeratus iste casus. ¶ Corroboratur per id quod legitur et not.in.c.ij.&.iij.de cleri.peregri.vbi clericus potest probare etiam per testes se fuisse promotum ad ordines. ¶ Preterea 3 † optime probatur in c.si motu proprio in fi.& quod ibi glo.de preben.in.vj.vbi est speciale in clausula motu proprio principis: vt debeat probari per literas in qua dicta clausula sit apposita. ergo in ceteris contrariū seruari debet lege ius singulare.ff.de legi.l.j.ff.municipal. Ita 4 † est etiam de mente Archid.& Joan.and.in nouella in proemio sexti in.§.vniuersitati super verbo transmittimus vbi tractant an si papa fecit alicui gratiam vel beneficium contulit & anteq̄ fierent & bullarentur litere mortuus est papa an expiret gratia & arguūt pro & contra.& finaliter concludunt quod non cōcludentes quod scriptura non est necessaria nec ad essentiam gratie nec ad probationem per id quod habetur in dicta.l.contrahit cum alijs ibi per eos allegatis que breuitatis causa nō refero cum non sit expediens in locis enim insignibus eorum copia facile habetur. referunt etiā ipsi quosdā dixisse aut gratie facte est annexa iurisdictio aut non vt in pmo casu requiratur scriptura per id quod habet in dicta.l.j.C.de manda. prin. Secūdo casu non: quia imperialis donatio non eget scriptura allegant.l.sancimus.in prin.versi.exceptis.C.de dona. Tamen postea finaliter residet Archidia. qd scriptura nō sit necessaria per id quod habetur in.l.omniū.C.de testa.& in.§.perficiunt.instit.de dona.& in.l.donationes.la secūda.C.de dona.inter virum & vxor. pro hoc etiam Joan.and.in dicto proemio allegat bonum tex.xxv.q.ij.institutionis.& ibi gl. que colligit ex illo tex.quod princeps sine scripto dat priuilegium & tex.in cle.dudū.§.nos enim de sepul.ibi dum litera dicit priuilegia seu gratias que verbo vel scripto &c.& ibi not.glos.& refert Joan.and.se ita consuluisse in quadam causa ecclesie tudertine. ¶ Istam partem etiam refert dominicus de sancto Geminia.in dicto proemio.§.vniuersitati tenere dominos de Rota in decisionibus antiquis cōclusione.cxxij.& pro ista parte adducit dominicus tex.in preallegato.c.si motu proprio cum glos.vbi a contrario sensu innuitur quod concessio facta a principe aliter quam motu proprio potest per testes probari & sic apparet quod dominicus vult quod etiā quo ad probandum gratiam principis non requiratur scriptura: licet quidam curiales aliter dicerent: vt refert Archidia.& Joan.and.in.dicto proemio. ¶ Ad allegata 5 † in cōtrarium respōdeo primo ad id quod habetur in dicta.l.j.C.de manda.prin.cum simi. quia responderi potest s̄m opinionem illorum quos refert Archi.in dicto proemio quod ibi loquit in gratia cui annexa erat iurisdictio: sed doctor non habet iurisdictio. eoipso qd est creatus doctor. est bene verum quod si conducatur ad publice legendum in studijs approbatis & ibi legat habet iurisdictionē in suos discipulos: vt in aut.habita.C.ne filius pro pa.& in proemio digestorum ad fi.iuncto.§.hec autē tria in proemio digestorū.& no.Bald.in dicto proemio in fi.vbi ad hoc allegat.c.tue.de cle.non resi. ¶ Secundo respondeo qd illud quod habet in dicta.l.j.procedit in eo qui vult probare aliquod mandatū sibi factum a principe: vt patet ex tex.ibi.& ex not.per gloss.in dicto.c.j.de censi.& per Spec.in dicto versi.sed si alij.& vt inquit Bald.in.l.prohibitum in.iiij.colum.C.de iure fisci.lib.x.mandatū de quo loquit dicta.l.j.est proprie quando procedit a motu mandantis. nam volenti & petenti potius conceditur quā mandetur: vt ipse dicit: ideo tex.in dicta.l.j.non conuenit casui nostro in quo non tractam⁹ de mādato motu principis facto sed de dignitate & petenti collata. ¶ Non obstat 6 † id quod habet in dicta.l.si qua per calumniā: quia respondeo qd ille est specialis casus enumeratus inter casus in quibus de iure ciuili requirit scriptura.s.ad probandū quem esse clericum: vt not.in dicto.c.j.de censibus in.vj.& de iure canonico potest probari per testes.c.ij.&.iij.& vtrobiq; nota.de cleri peregri.& no. Pet. Cy.& Bal.in dicta.l.si qua per calumniam. et per hoc nō obstat illud qd dicunt Pet.& Cyn.in.l.si qua per calumniam dum querūt an quia possit probare per testes se esse canonicum: & dicūt q̄ illa.l.facit quod non: quia si requirit scriptura de iure ciuili ad probandū ordines clericat⁹: ita debet requiri ad probandū titulum beneficij quod propter ordines conceditur.c.cū s̄m de preben. Preterea ipsi ibi super hoc ponunt opiniones & nullam firmant. nos enim non tractamus de probandis ordinibus clericatus: nec de probando beneficio quod propter dictos ordines concedatur. non obstant etiam not.per.Bald.in dict.l.si qua per calumniam. quia finaliter Bald.videtur se remittere ad nota per docto. in dicto proemio sexti libri. non obstat etiam id quod habetur in dicto.c.fraternitati. quia ibi loquitur in literis commendatitijs que requiruntur vt alienus clericus ad officium suscipiatur. et est de casibus specialibus. vt not.per gloss.in dicto.c.j.de censi.in.vj.& per Specu.in loco superius allegato. ¶ Non obstat 7 † id quod habetur in dicta.l.idem vlpianus. quia respondeo quod ibi non negatur quin etiam p testes posset illa licētia principis probari.& non debet sumi argumētum a cōtrario sensu quando ex hoc corrigerent regule iuris communis posite i dicta.l.cōtrahitur.& in dicta.l.instrumētis.cum simi.vt not.in.l.conuenticulā.C.de episco.& cle.& in.c.significasti.de foro competē.& in.c.vnico.de eta.et quali.lib.vj.& in cle.j.de senten.excom. vnde Bal.in dicta.l.idem vlpianus se remittit ad not.per docto.in dicto proemio sexti libri.& tamē ibi Archi.& Joan.and.volunt q̄ etiam quo ad probationē requiratur scriptura: vt apparet dum allegant dictam.l.omnium cum alijs de quibus supra mentionem feci referendo verba eorum. ¶ Non obstat etiam id quod habetur in dicta.l.probatorias: quia respōdeo quod imo illa.l.potius facit pro q̄ contra: q2 ille litere probatorie cum subscriptiōe de qua loquitur tex.in dicta.l.probatorias solum requirūtur in illis officialib⁹ enumeratis in dicta.l.probatorias: vt in.l.hac sanctione cum glo.in verbo notitia.& ibi Barto.eo.titu.

¶ Summarium super consilio.cviij.

1 Error in nomine vel pronomine non vitiat dummodo de corpore constet.
2 Subreptio vitiat quando si cessasset talis subreptio non fuisset cōcedēs verisimiliter concessurus.
3 In legitimatione non est de substantia exprimere nomen patris.

¶ Consilium.cviij.

An si in legitimatione fuit erratum in nomine matris vitietur legitimatio & an de matre & eius qualitate sit facienda mentio in legitimatione.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Visa copia instrumenti legitimationis facte de dicto Titio p p̄fatum Lucam comitē Palatinum & copia facultatis legitimandi concesse dicto comiti & his q̄ narrātur in themate puto de iure concludēdum dictum Titium excludi non posse a successiōe i hr̄ditate dicti Sēpronij ei⁹ patris equaliter cū dicto Petro filio legitimo & naturali dicti Sempronij ex infrascriptis.& primo 1 † quia dicta instrumēta in qb⁹ dicit q̄ Titi⁹ & Petrus fratres filij & hr̄des equis portionibus quondam Sempronij eorum p̄ris dicto hr̄ditario noīe fecerunt &c. probāt quo ad dictū Petrū & alios cū qb⁹ celebrata sunt dicta istrumēta dictum Titium fuisse & esse hr̄dē equal̄r cū dicto Petro.l.optimam.C.de 3hē.& cōmit.stipu.& expresse quo ad terminos nostros est tex.in.l.quidam quasi.ff.de proba. fateor tamē probari posse cōtrariū.s.q̄ i veritate non fuerit seu esse nō potuerit dict⁹ Titi⁹ heres

pro dimidia vt habet in legibus proxime allegatis.facit.l.cū putarem.et l.qui familie.ff.famil'erc.cum ibi no.ꝛ quod legitur ꝛ no.in.l.falsa.C.de iuris ꝛ fac.igno.vnde si pro parte Petri probaret dictum Titium esse illegitime natum.tūc opus est Titium vti beneficio legitimationis per quam in successione nihil differre debet a legitimis ꝛ naturalibus vt in aut.quibus mo natu.effi.sui.§.illud.ꝛ.§.reliqui ꝛ.§.et quoniam varie et in.§.si quis igitur fuerit.ꝛ in aut.quibus modis natu.effi.legi.§.liceat.

2 ¶ Sed huic† legitimationi obijcit qd hic Titius non fuit natus ex chelda muliere soluta: prout narratur in legitimatione sed quod natus est ex muliere soluta alio tamē nomine nuncupatā in hoc consistit omnis difficultas an per hoc reddat legitimatio nulla in quo ptermissis nō necessarijs concludo legitimationē valere: quia error in nomine vel pronomine aut cognomine non vitiat dūmodo de corpore constet.l.si in nomine C.de testa.l.si fortidianum.C.de lega.l.si in nomine.ff.de verborum obliga.l.antepenul.ff.de iudi.ꝛ hoc locum habet etiam in rescriptis vel dispensationibus: vt not.Innoc.ꝛ communiter alij in.c.significante.de rescrip.ꝛ Spec.in titu.de rescrip.presenta.§.ratione cause.versic.quid si in dubitate.ꝛ Bar.in.l.demonstratio falsa.in prin.ff.de condi.ꝛ demō.in v.q.quem ibi sequuntur alij magis communiter.ꝛ idem notat Joā.and. in.c.venerabilis.de censi.ꝛ domini de Rota sua conclusione.cxxviij.incipiēte itē ꝙ error nominis ꝛ Bal.i.l.neqꝫ natales.in fi.C.de pba.ꝛ moderni in.l.si qs in fundi vocabulo.ff.de leg.j. Et dr de corpore constare vbicunqꝫ apparet duas ex demonstrationibus expressis cōuenire ei de quo queritur.licet aliqua alia sit demonstratio que nō conueniat illi corpori.l.j.§.fi.ꝛ ibi nota.Barto.ff.de dote prelega.l.patronus.§.j.et.ij.ff. de lega.iij.not.in dicta.l.si quis in fundi vocabulo.ꝛ not.Bart.plenius in dicta.l.demonstratio falsa.in prin.in.vij.q.de cōdi.ꝛ demon.ꝛ Ange. in.l.si in nomine in quibusdaꝫ lecturis.ꝛ ibi expressius Pau.de cast.C. de testa.ꝛ ille qui vult dicere quod fuit de alio corpore sensum a disponētibus habet necesse probare quod extat aliud corpus habēs illas easdē demonstrationes ꝛ sic res redderetur tunc dubia ꝛ obscura ſm Bar.ꝛ alios in dicta.vij.qō.per.l.duo sunt titij.ff.de testa.tute.l.ita fidei.ff.de iure fisci.ꝛ no.Ang.ꝛ Moderni in dicta.l.si in nomine.C.de testa.bene facit quod notat Barto.in.l.si quis seruum.§.si inter.ff.de lega.ij.ꝛ in.l. si in rem.ff.de rei vendi. ¶ Sed ita est quod persone dicti Titij conueniunt saltem due ex demonstrationibus expressis in legitimatione.s.ꝙ est natus ex Sempronio cōiugato. Itē qd ipse Titius erat ciuis Mutine.ergo q̄uis illa demonstratio nois matris non cōueniat nō per hoc est quin dicat cōstare de corpore nisi probet vltra istum Titiū: aliū tunc extasse Titium ciuem Mutine natum ex dicto Sempronio coniugato vbi autem per eos qui interfuerunt legitimationi probaret ꝙ iste Titius in cuius persona est cōtrouersia est illamet persona que tunc fuit p dictum comitem legitimata res adhuc apertissime esset intuto per predicta.

2 ¶ Confirmo† predicta per id quod habetur in.c.super literis.de rescrip.vbi illa demū subreptio vel obreptio vitiat quando si cessasset talis subreptio vel obreptio non fuisset cōcedens verisimiliter cōcessurus id quod cōcessit Sed in casu proposito licet fuisset expressum verum nomen matris attento ꝙ etiā mater in veritate erat soluta sicut erat chelda cuius nomen i legitimatione fuit expressum neqꝫ maior neqꝫ minor suberat ratio concedende vel non concedende legitimationis.ergo illō nō est habendum in consyderatione.

3 ¶ Quod optime fortificatur† per notata per Hostiē.Joan.and.ꝛ alios in.c.fi.de filijs presby.vbi dicunt quod nō est de substātia in legitimatione exprimere nomē patris vl' matris aut eorū qualitates nisi quando mater esset illustris ex qua natus esset spurius: quia tūc de tali nobilitate seu qualitate mētio faciēda est ꝙ talis coitus in ea muliere est magis detestabilis.ar.l.si qua illustris. C.ad orfi.ꝛ ita etiā tenet Bald.in.l.eum qui als incipit Pau.ff.de statu ho.vbi hoc reputat notādum. Et etiā Bal.in.c.naturales.in princi. in ti.si de feu.defun.fue.controuer.inter do.ꝛ agna.ꝛ in dicta.l.si qua illustris.ꝛ i.c.nisi cum pridem i penul.colum.de renun.ꝛ Benedictus de plombino i.l.j.ff.de natalibus resti. Si ergo non requirebatur expressio nominis matris: ergo q̄uis sit expressum ꝛ cum vitio vel defectu nō debet vitiare.l.j.iuxta prin.C.de rei vxo.act.ꝛ qd no.gloss.in.l.vinū in glo. magna.in fi.cum.ff.si cert.pet. Et hoc vltimum per se sufficiens est ad hanc conclusionē iuuandā. Ex quibus vt supra firma remanet cōclusio dictuꝫ Titiū esse tuendū in dimidia hereditatis predicte.ꝛ dictā legitimationem ratione dicti defectus minime vitiari. Laus deo. Alexā.

¶ Summarium super consilio.cix.

1 Substitutio facta vni ex filijs non extenditur ad alium.
2 Testator in fideicommisso videtur prediligere eos quos dilexit in substitutione.
3 Quod de vno dictum est de pluribus dictum esse itelligitur.
4 Legēs p participium futuri temporis facit dispositionem cōditionalē.
5 Pronomen meum tuum suum iunctum verbo futuri temporis facit cōditionem.
6 Conditio diuiditur quanda venit in prebendo circa ipsos de quibus fit dispositio.
7 Verba testatoris restitutas quibus voles d tali familia inducunt vt possit heres restituere.ꝛ nu.8.
9 Si testator instituit duos filios ꝛ substituit neptem suam sub conditiōe si vterqꝫ filius decederet sine liberis si vnus decedat sine liberis alter cū liberis admittitur neptis ad partem decedentem sine liberis.
10 Si testator dixerit Titium ꝛ Semproniuꝫ heredes instituo et post mortem eorum volo quod hereditas restituatur Gaio mortuo vno debet pars restitui Gaio.
11 Testator plures heredes instituens ꝛ eos inuicem substituens si vnus adita parte hereditatis decessit alter repudiauit substitutio repudiata habebit effectum ꝛ admittētur qui superstites sunt.
12 Pluralis locutio verificatur in vno vbi suadet ratio.naturalis.
13 In mortis causa capione habet locum ius accrescendi.
14 Prouisio facta in vnum casum porrigitur ad alium circa quē disponēs eodem modo prouidisset.
15 Natura distributiui positi in oratione si quē mori cōtigerit est vt possit verificari in secundo decedente.
16 Per pluralē locutionē datur intelligi qd voluit qs loqui de pluribus.
17 Casus omissus relinquitur dispositioni iuris communis.

¶ Consilium.cix.

¶ Casus.

¶ Domina Thomasia mater legitima ꝛ naturalis presbyteri Andree domini Berlingerij ꝛ Nicoletti patetarij donauit prefatis presbytero Andree domino Berlingerio ꝛ Nicoletto certa bona stabilia cuꝫ clausula qd si quē eorum mori contigerit sine liberis ex suo corpore legitime descendentibus qd portio eum continges de bonis per eam donatis sit et esse debeat reliquorū duorū fratrum superstitum eorūqꝫ heredum ex suo corpore legitime descendentium. Post dictā vero donationem mortuus est dominus Berlingerius relicto Bartholomeo eius filio legitimo ꝛ naturali: deinde mortuus est psbyter Andreas absqꝫ liberis ex suo corpore legitime descendentibus cui in bonis predictis donatis successit Bartholomeus ꝛ Nicolettus. Demuꝫ mortuus est Nicolettus absqꝫ liberis ex suo corpore legitime descēdentibus superstite dicto Bartholomeo filio legitimo et naturali dicti domini Berlingerij. Queritur an bona donata per dictam dominam Thomasiam peruenire debeant ad dictum Bartholomeum virtute dicte clausule in dicta donatione apposite.

Domini redemptoris nostri innocato suffragio. Super prima consultatione quā reputo non negligendam nec facilem videret fortasse prima cōsyderatione dicendum dicta bona donata per dictam dominam Thomasiam peruenire non debere ad dictum Bartholomeū pro parte cōtingente dictuꝫ Nicolettum vltimo

1 decedentem. primo quia substitutio† facta vni ex filijs non extenditur ad alium.l.qui plures liberos habet.ff.de vulga.ꝛ pup.vnde substitutio facta filio nouissime decedēti nō cōprehēdit eum qui primo decessit.l.ex duobus.in prin.et.l.vel singulis.ff.de vulg.et pup.sed dicta substitutio in casu de quo querit videt facta illi demū q primo sine liberis decederet: vt ostendunt illa verba donatricis que voluit quod si quis dictoꝝ triū filiorū decederet sine liberis ex suo corpore legitime descendentibus portio eum cōtingens de bonis per ipsam donatis sit ꝛ esse debeat reliquorum duorū fratrū superstitum eorūqꝫ heredum ex suo corpore legitime descēdentiuꝫ.nam si substituit duos fratres superstites eorūqꝫ heredes ex suo corpore legitime descēdētes apparet de necessitate ꝙ solū facta fuit substitutio ei qui primo decederet sine liberis: quia aliter non possent verificari verba substitutionis predicte si plures quam vnus decessissent sine liberis.

2 ¶ Scdo pbat† per.l.fi.ff.ad treb.vbi licet als videat testator in fideicōmisso pdiligere eos quos dilexit in substitutione vulgari.l.lucius.§.pater puerū.eo.titu.ꝛ generalis dispositio non videatur referri ad euꝫ cui specialiter prouiderat.l.coheredi.§.qui patrem.ff. de vulg.et pup.tamē fallit nisi testator dictū fideicōmissum fecisset per verba pluralis numeri q̄ aliter in pluribus verificari non possent nisi con prehenderetur etiā persona que nō fuit predilecta in substitutione vulgari seu cui fuerat specialiter puisum: ita in pposito ppter illa verba.s. duorum fratrū superstitū denotantia pluralitatem datur de necessitate intelligi ꝙ testator voluit dūtaxat substitutionē locum habere quando vnus tantū decessisset sine liberis ꝛ duo alij fratres supercessent vel eorum legitimi descendentes.

3 ¶ Tertio† probatur per id quod no.Joā.and. in additio. Spec.in titu.de testamen.§.in primis in additione magna in versi.quarta questio vbi querit si testator habens vxorem pregnantē sic dixit si nascuntur posthumi mares tantū vnus vel plures illos mihi vniuersales heredes instituo ꝛ si cum vno vel pluribus posthumis nascatur femina iussit illam in certa quantitate dotari substituit etiam superuinētes posthumos vnū vl' plures morietibus in pupillari etate vel als sine liberis ꝛ si omnes sic decederēt substituit illis. A.ꝛ B. sorores ipsius testa.equis portionibus. mortuo testatore natus est posthumus in pupillari etate matre superstite queritur an exclusa matre veniant amite ex vi substitutionis. arguit primo ꝙ sic qꝛ qd de pluribus posthumis dictum fuit de vnico etiam dicēduꝫ est.l.pretor ait.§.homines.ff.vi bono.rap.l.iij.§.negocia.ff.de nego.gest.sic ꝛ ecōtra ꝙ de vno dictum est de pluribus etiā dictū esse intelligitur.l.j.§.q̄uis.ff.de assignē.liber.l.j. et.ff.quod fal.tut.auf.l.j.§.item hoc editcum.pro hac parte etiam allegat.l.si ita.ff.de liberis ꝛ posthu.et.l.clemēs.ff.de heredi.institu.tamen refert terminatū fuisse contrariū: quia testator solum substitutionem sororum concepit in casu plurium posthumorum.si igitur vnus solus nascatur iste casus est obmissus.ideo debet haberi pro obmisso.l.commodissime.

modissime.ff.de libe.ꝛ posthu.c.susceptam.de rescrip.in.vj.et tanto fortius vbi in dilatando casum versatur odium vt in casu illo in quo mater a luctuosa filij hereditate excluderetur.l.j.§.sed ꝛ si incertum.ff.de vent. in po.mitten.ꝛ dicit fuisse ita iudicatum matrē nō esse exclusam ex verborum proprietate nec esse excludendā ex tacita coniectura.ꝛ ad primū argumentum qḋ in contrarium.§.fuit allegatum dicit ꝙ respōdebatur ponderando illud signum vniuersale omnes ꝛ pluralitatem ipsius clausule que vniuersalitas ꝛ pluralitas de sua ꝓpria significatione in vno saluari non possunt vt dicit colligi ex solutione duarum legum que cōtrarie videntur.ff.de leg.ij.l.cū i a.aľs incipit legatorū.§.qui plures.ꝛ eo. titu.l.meuius.§.cum qui.ꝛ ibi notatur solutio propter dictionē omnes. ꝛ respondet ad dictam.l.si ita.ꝛ ad.l.clemens.ꝙ illa tacita cōiectura de qua ibi non admittitur cōtra matrem.l.fi.C.de insti.ꝛ substi.ꝛ.l.ꝓcibus. C.de impube.alijs substi.ꝛ vtrobiqꝫ no. Ita dicamus in casu nostro qḋ propter illam pluralitatem denotatam per illa verba sit ꝛ esse debeat reliquorum duoꝝ fratrum superstitum ꝛc.apparet ꝙ iste casus qui euenit sit obmissus cum non supersint duo fratres nec eoꝝ legitimi descēdentes sed soluꝫ descendens ex vno. ❡ Tamen premissis non obstantibus contrariam sententiaꝫ de iure puto in proposito casu veriorē ꝛ mēti donatricis magis amicam videlicet ꝙ dictus Bartholomeus habere debeat bona que iure donationis predicte consecutus fuit dictus Nicolettus ꝛ maxime ex infrascriptis.ꝛ primo presuppono ꝙ dicta verba substitutionis habent ex parte eius cui fit substitutio vnam conditionē satis euidentem.s.si decesserit sine liberis ex suo corpore legitime descēdentibus aliam ex parte eorum qui sunt substituti ꝗa intelliguntur substituti reliqui duo fratres qui supererunt seu si supererūt tempore quo aliquis dictorum trium filiorum decederet sine liberis ꝛ hoc colligitur

4 ex illo † adiectiuo superstitum quod est relatum ad futurum tempus probatur per ea que no.Barto.in.l.j.in vltima colum.ff.de cōdi.ꝛ demon. in versicu.septimo principaliter videndum ꝛc.vbi concludit ꝙ si dico lego tibi stichum futurum meum tali tempore.ꝛ sic lego per participium futuri temporis dicta verba faciunt dispositionem conditionalē sicuti cum dico lego tibi stichum qui meus erit tempore mortis quo casu constat dispositionem esse cōditionalem ac si dixissem si meus erit.l.stichuꝫ qui meus erit.ff.de lega.primo.quia fm Barto.est eadem ratio:eo quia talia participia magis adducunt quādam qualitateꝫ futuram rei in qua fit dispositio ꝙ actu verbi.modo in proposito dicta ratio militat in casu nostro:quia per illud adiectiuū superstitū adijcitur quedam qualitas futura circa personas substitutas.ergo denotant conditionem.nam si donatrix dixisset ꝙ si quis eorū trium decederet sine liberis portio sua deberet esse reliquorū duorū qui superessent:dicta verba scilicet qui superessent sine dubio facerent conditioneꝫ.l.si debitor.§.verisimile.ꝛ ibi no. Barto.ff.de leg.iij.ꝛ dicta.l.stichum qui meus erit.sed nemo negaret ꝙ verba prolata a donatrice vt fuerūt.s.quod esse debeat reliquorum duorum fratrum superstitum idem important:vt patet maxime ex his que dicit Barto.in dicta.l.j.in dicto versicu.septim principaliter. ❡ Confir

5 matur † per ea que not. Barto.in dicta.l.j.dum tractat de pronomine vbi concludit ꝙ pronomen vt meum tuum ꝛ suum iunctum verbo futuri temporis facit conditionem per.l.nuper.ff.de lega.iij.ꝛ etiam dum loquitur de nomine dicit ibi maxime in fine illi⁹ articuli quod quādo nomina suspendunt dispositionem in aliquem futurum euentuꝫ dicuntur facere conditionem ꝛ ita est in proposito:quia illa qualitas superstitum iungitur verbo denotanti futuruꝫ:igitur intelligitur scdm tempus illi⁹ verbi.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxal.l.titius.ff.d testa.mili.quantum iungatur verbis denotantibus futurum tractum patet ex illis verbis sit ꝛ esse debeat iunctis illis verbis mori contigerit a quibus dependent.presupposito itaqꝫ ꝙ dicta verba reliquorum duorum fratrum superstitum denotent conditionem ac si dictum esset si superessent seu qui

6 superessent succedit dispositio † dicte.l.stichuꝫ qui meus erit que vult ꝙ conditio diuiditur quando venit in prebenda circa ipsum vel ipsos de quibus fit dispositio.ꝛ ideo per illum tex.dicit Barto.ibi quem sequuntur alij ibidem.ꝛ Bald.in.l.in cōiunctione.C.de nup.ꝛ in.l.j.C.vnde vir ꝛ vxor.ꝛ Pet.de anchara.in.c.canonum statuta.de consti.ꝛ do.Abbas. in.c.quotiens.de testi.ꝙ si statuto caueatur ꝙ mulier non possit cōtrahere sine consensu duorum consanguineoꝝ ex parte patris si eos habuerit ꝛ si non habuerit adhibeanť ex parte matris.ꝛ cōtingat ꝙ mulier habebat vnum consanguineum tantū ex parte patris debebit ille adhiberi ꝛ vnus alius adhiberi debet ex parte matris:ꝗ illa verba.s.adhibeātur duo cōsanguinei ex parte patris si eos habuerit seu quos habuerit intelliguntur idest quaten⁹ habuerit sicuti ibi in tex.dicitur ꝙ si lego tibi stichum qui meus erit tempore mortis:quia illa verba futuri temporis faciunt conditionem tacitam intelliguntur idest quatenus me⁹ erit ꝛ ideo si pro parte erit meus debetur pro illa parte legatario:quia cōditio scinditur ita in proposito nostro illa cōditio importata per illa verba duorum fratrum superstitum scinditur quia intelligitur idest quatenus superstites erūt vnde si vnus tantum superest in eo tātū habet esse cum substitutio ꝛ si non superesset aliquis ex filijs donatricis:sed super erat vnus legitime descēdens ab eo ideꝫ iuris est in eo.quia testator idē seruari voluit in descendentib⁹ ab eis quod in eisdem filijs donatricis. Ratio

7 tud satis me in hanc partem traxit. ❡ Secūdo pro hoc facit id quod habetur † in.l.vnum ex familia.§.sed si fundum.ff.de lega.ij.et quod ibi nota.Barto.q ex illo tex.colligit ꝙ licet testator dixerit heredi per hec verba in plurali restituas quibus voles de tali familia poterit restituere vni.ꝛ sequitur Bald.in dicta.l.vnum ex familia.§.sed si quidem vbi per hoc dicit ꝙ grauatus restituere pauperibus potest eligere vnum ꝛ hoc etiam sequitur Rapha.in dicto.§.sed si fundum.melius etiam pro hoc faciunt ea que not.Joan.de imol.in dicta.l.vnum ex familia.§.si duos. vbi concludit ꝙ si testator mādauit restituit pauperibus eligendis per executores ꝛ queratur an vni tantum possit restitui debet attendi:ꝗa si ex coniecturis apparet quod verisimiliter noluit vnuꝫ solum eligi ꝛ tūc non poterat vnus eligi:vt si reliquerat certam ꝗtitatem pro maritādis domicellis ꝛ expresse prohibeat vltra.x.dari pro qualibet naꝫ tunc testator videtur verisimiliter desiderasse distributionem fieri in plures poti⁹ ꝙ in vnum.si postea iussit alia bona sua distribui in pauperes eligēdos per executores ar.l.si seruus plurium.§.fina.ꝛ.l.qui filiabus in princi.de lega.j.Sed vbi nulle apparerent in contrarium coniecture tunc fm euꝫ procedat opi.Barto.ꝙ possit erogari in vnum:quia tunc causa finalis ꝛ mens testatoris videtur esse ratio paupertatis que videtur impleri etiā si vni soli pauperi concedatur sicut in dicto.§.sed si fundum.mēs finalis testatoris ibi erat ne fundus exiret de familia.ꝛ ideo mens seruať.licet vni restituatur etiam si testator dixerit in plurali.s.quibus velles.ꝛ dicit ꝙ non obstat.l.iij.§.quid si ita.ff.de an.lega.de qua opponit Bartol.in dicto.§.sed si fundū.quia respondet ipse ꝙ ibi mens testatoris fuit alleuiare heredem diuidendo prestationes in tres terminos.ꝛ ideo licet dixerit ꝙ vult pensiones prestari in dictis terminis quos placuerit legatarius non poterit legatarius arbitrari ꝙ totum statim prestetur:vt ibi dicitur:quia non sic seruaretur mens testatoris.ita tenēt prefati doc.in dicta.l.vnum igitur in ꝓposito cum mens dicte donatricis vellet ꝙ ad descendentes suos trāsirent dicta bona vt colligitur ex dicta dispositione qua substituit decedēti sine liberis reliquos duos superstites ꝛ eorum descendentes legitimos:ita videtur verificari mens donatricis in vno.ex dictis descēdētibus saltē quādo plures nō extant sicuti ambobus substitutis quādo ambo extarent per ea que.§.proxime dicta sunt maxime fm Joā.de imo.ꝛ si in casu illo non obstante plurali locutione disponentis potuit vnus tantum eligi ꝗuis plures extarent nō minus

8 in casu nostro debet vn⁹ sol⁹ admitti quādo plures nō extant. ❡ Nec † obstat si contra no.per Barto.in.d.§.sed si fundum allegaretur.l.j.ff.de op.leg.ꝛ quod ibi no.Bar.vbi videtur ꝯtrariari his que dixerat in.d.§. sed si fundum:quia potest responderi.licet prefati doc. in dicta.l.vnum ex familia no. dicant ꝙ verior est opi.Barto.ꝛ sequacium in dicto.§.sꝫ si fundum per ill. in tex.nec obstat tex.in dicta.l.j.de op.leg.quia ibi solū cōceditur ꝙ ille ad quem refertur dispositio possit porrigere manum ad plures propter pluralē locutionem quando extant:sed non dicitur ibi

9 ꝙ non possit in vnum tantum cōferre. ❡ Tertio † probatur per id quod habeť in.l.heredes mei.§.cuꝫ ita.ff.ad treb.vbi si testator instituit duos filios ꝛ substituit neptem suam sub conditione si vterqꝫ filius institutus decederet sine liberis ꝛ postea cōtingat vnum decedere cum liberis aliū sine liberis admittetur dicta neptis ex substitutiōe ad partē vltimi decedentis sine liberis ꝗuis repugnare videatur propria significatio verborum predictorum.s.si vterqꝫ decesserit sine liberis que dictio vterqꝫ cum sit signum collectiuum requirebat ex propria significatione vtrūqꝫ decedere sine liberis vt ibi habetur:sed in proposito nostro mens donatricis fuit ꝙ bōa predicta transirent ad descendentes vt supra dixi eodeꝫ modo videtur satisfieri menti sue si transeant ad vnuꝫ quando plures non extant sicut quando transiret ad duos si duo extarent:prout etiam fuit probatum in proximo precedenti argumento.pro quo etiam facit:quia etiam in contractibus non tam significatio verborum ꝗ̄ mens attendi debet.l.si in venditione.aľs est.l.si quis duas.§.pomponius cum glo.in

10 verbo vetitus.ff.cōmunia predio. ❡ Quarto † pro hoc.l.lucius.§.gaio. ff.ad trebel.ꝛ.l.fina.§.filium.ff.de lega.ij.vbi si dixero titium et semproniuni heredes instituo et post mortem eorum volo ꝙ hereditas restituatur gaio:tamen mortuo primo puta titio debet pars sua restitui gaio ac si separatim et cuilibet per se facta esset substitutio.ꝛ ideo dicit Guiliel. de cu.ꝛ Bald.in.l.penulti.C.de impube.ꝛ alijs substitu.ꝙ si maritus et vxor simul donauerunt omnia eorum bona monasterio post eorum mortem si moritur vnus monasteriuꝫ debet habere omnia eius bona:vt ibi per eos.facit.l.falsa.§.fina.ff.de condi.ꝛ demonst.ita debet in proposito vocari ad substitutionē Bartholomeus si ipse solus reperitur superstes

11 ac si per se ipse fuisset substitutus. ❡ Quinto † pro hoc text.in.l.qui plu plures hēdes instituit.ff.de vulg.ꝛ pupil.vbi si testator plures heredes instituit ꝛ eosdem inuicem substituit si vnus ex eis adita parte hereditatis sue decessit postea vnus alius ex dictis heredib⁹ repudiauit partem suam substitutio i parte repudiata habebit effectum ꝛ ad substitutionē admittetur ille vel illi qui supstes seu superstites sunt ꝗuis testator vo-

12 luerit omnes institutos ad substitutioneꝫ venire. ❡ Sexto † pro hoc.l. j.cum ibi no.p Bald.C.de condi.insertis.nam dicit ibi Bald.quod ratio quare ibi si institutus decesserit cuꝫ vno filio vel filia dicitur decessisse cum liberis ꝛ sic verificať illa pluralis locutio in vno:quia hoc operatur ratio naturalis ꝗuis de propria significatione vocabuli non dicať verificari dicta pluralis locutio quia vnus non est numerus allegant dictam.l.fina.ff.ad trebel.facit.l.si quis ante.ff.de acquirē.posse.ꝛ ideo infert Bal.quod si statutum disponeret quod si supersunt filij masculi nō succedat eorum soror et superstit vnus masculus excludetur.soror quia magis debet secundum eum attendi naturalis ratio quam pluralis lo

cutio.eadem naturali ratio videtur hic militare sicut in dicta.l.j.et pos-
set confirmari ex alia theorica tradita per Bald.in.l.iubemus.§.sinau
13 tem.C.ad trebel. ¶ Septimo† probatur pone quod tempore quo deces
sit Nicollet⁹ sine liberis superessent duo fratres sui quorū vnus nollet
vel nō posset venire ad substitutionem ꝙ alius totum haberet quia di-
cti duo fratres dicerētur vocati ad dictam partez bonorum per mortis
causa capionē.l.qui precio.⁊.l.mortis causa capitur in prin.ff.de dona.
causa mor.sed in mortis causa capiōe habet locū ius accrescēdi.l.thays.
§.stichus seru⁹.ff.de fideicō.lib.l.vnica.§.si.C. de cadu.tol.no.Bar.in.l.si
mihi ⁊ titia.ff.de verb.obli.⁊ in.d.l.mortis causa capitur.eadem ratiōe
videtur qd̄ si non superest nisi vnus debeat ille ad totum venire quia pa
ria sunt non extare vel extare ⁊ nō succedere.l.⁊ si ex modica.§.si filius ⁊
l.si necesse.§.si deportat⁹.ff.de bo.lib.l.ij.§.sed si sint sui.ff.ad tertul.⁊ in
stitu.de successio.lib.§.sed nostra.⁊ ex hoc colligi potest qd̄ mēs donatri
cis ita probabiliter fuit qd̄ in casu qui contigit Bartholomeus totū ha
14 beat sicut si euenisset casus supra proxime figuratus. ¶ Pro hoc† etiā
benefacit quia prouisio facta in vnum casum porrigitur ad alium circa
quem disponēs eodem modo prouidisset si de eo cogitasset.l.titius.§.lu
cius.ibi no.Barth.ff.de liberis ⁊ posthumis.⁊ no.in.l.tale pactum.§.si.
15 ff.de pac. ¶ Non obstant† allegata in contrarium ⁊ primo dum diceba
tur ꝙ non videtur facta substitutio nisi ei qui primo decesserit sine libe
ris:vt ostendunt verba sequētia:quia respōdeo ꝙ immo natura illi⁹ di-
stributiui positi in illa oratione.vcz si quos mori ꝯtigerit ⁊c.est vt possit
verificari in scd̄o decedente sine liberis neduz in primo.l.qui filiabus.§.
j.⁊.l.si quis in fundi vocabulo.§.si.ff.de leg.j.l.si necessarias.§.si annua.
ff.de pig.act.no.Bar.in.l.hoc articulo.ff.de here.institu.nec obstāt illa
verba sequentia.s.reliquorū duorū fratrū superstitū quia respondeo ꝙ
cu m dicta verba faciant cōditionē recipiunt diuisionem ⁊ intelliguntur
idest quatenus ipsi reliqui duo superunt adeo ꝙ si pars ipsorum duorū
superest in illa parte verificatur dispositio substitutionis ⁊ sic in vno qui
est pars duorū vt probaui in primo argumento vltime partis. Preter
ea talis interpretatio admittit dz eti ā qz conuenit menti disponētis vt
16 deduxi in sequentibus argumentis vltime partis. ¶ Non ob.† dum se
cundo allegabatur id qd̄ habetur in.d.l.si.ff.ad trebel.quia respōdeo ve
runt esse ꝙ ꝓpter pluralem locutionem datur intelligi ex mēte disponē
tis ꝙ disponens cogitauit de pluribus q̄ȝ de vno vt ibi ⁊.l.qui quartam.
§.si.cum ibi no.per Bar.ff.de leg.j.sed si cōtingat de pluribus factaz esse
mentionem per modum inquisitionis vt fuit in casu nostru tunc si cōdi-
tio impleatur in vno dispositio sortietur effectum in illo quia scinditur.
vt declarat Bar.in.d.l.stichuz qui meus erit ⁊ dixi in primo argumento
vltime partis. Preterea aliud est dicere ꝙ propter pluralem locutionē
disponens videatur cogitasse de pluribus aliud est dicere vtrum si cas⁹
prouisus euenerit in persona vnius tm̄ possit dispositio habere effectuz
in persona vnius si hoc cōueniat menti disponētis q̄uis pluraliter locu
tus fuerit ⁊ dicēdum est ꝙ sic.d.l.heredes mei.§.cum ita cum alijs.s̄.ad
17 hoc allegatis in argumētis adductis pro vltima parte. ¶ Non ob.† dū
vltimo allegabatur id ꝙ no.Joan.and.in additio.Spe.in titu.de testa.
§.in primis quia est aduertendum ꝙ illa questio refertur ibi per Joan.
and.multuz corrupte ⁊ imperfecte vt patet ex his que ponit Oldr.i ꝯsi.
clxij.incip.factum tale est testator habens vxorem ⁊c.vbi illam eandē.q.
ponit ⁊ dicit questionem fuisse talem testator habens vxorem pregnātē
dixit si nascatur posthumus eū mihi heredem instituo vniuersalē idez si
posthuma.⁊ si duo posthumi nascātur eos instituo equaliter.si vero na-
scatur posthumus ⁊ posthuma posthumū heredē vniuersalē instituit ⁊
posthumā iussit vsq; ad certā q̄titatē dotari.Et subiūxit hec verba sub
stitutionis ⁊ si forte(ꝙ absit)aliquē dictorum posthumorum si cōtigerit
esse duos vel plures mori contigerit in pupillari etate vel alias quando
cūq; sine herede de suo corpore legitime procreato supuiuentem seu su-
puiuentes p̄morienti aut premorientibus substituit.⁊ si p̄dictos post-
humos omnes decedere cōtigerit ī pupillari etate vel al's quandocūq;
sine hr̄de de suo corpore vel de suis corporibus legitīe ꝓcreatis.J.⁊.H.
sorores ipsius testatoris eisdez posthumis equis portionibus substituit
testatore defuncto natus est posthumus qui patris heres fuit ⁊ ī pupil
lari etate decessit queritur an substitutio vēdicet sibi locum ⁊ sic exclusa
matre veniāt amite ex vi substitutionis an vero deducta sit successio ad
causam intestati ⁊ dicit Oldra.ꝙ aliquibus videbatur dicendū ꝙ substi
tutio locū haberet et qd̄ testator disposuit substituēdo pluribus posthu
mis habeat locum etiam in vno.ar.dicti.§.cū ita.et dicte.l.ij.§.hoīes.et
dicte.l.iij.§.negocia.⁊ per alia que retuli supra referendo verba Jo.and.
in dicta additione ⁊ finaliter determinat cōtrarium:quia substitutionē
factam de sororibus testatoris videtur cōcepisse testator solū ī casu quo
plures posthumi nascerentur.ergo si nascatur vnus tantuz:iste casus est
obmissus.ergo relinquitur dispositioni iuris cōmunis.d.l.cōmodissime
presertim cum agatur de odiosa exclusiōe matris a luctuosa hereditate
filij.l.j.§.sed si in certum.ff.de ven.in pos.mit.vnde cuz sorores testatoris
non fuerint vocate nisi in casu quo omnes posthumos decedere cōtige
ret illud signum vniuersale omnes ⁊ pluralis sermo non posset fm̄ suaz
propriam significationē in vno saluari vt.d.l.meuius.§.cum qui cum ibi
no.ff.de leg.ij.iuncta.l.cū ita.§.qui plures.co.ti.⁊ si mater nō est exclusa
ex proprietate nō debet ex aliqua tacita cōiectura excludi per.l.si.cu ibi
no.C.de insti.⁊ substi.⁊ sic patet ꝙ Oldr.plenius ⁊ melius refert thema
questionis q̄ȝ Joan.and.nam verba Joā.and.a ratione thematis sunt
satis defectiua patet ibi dum recitat ꝙ posthumus natus est in pupilla
ri etate matre superstite que verba nullum habent saporez aut bonum
sensum ⁊ in alijs etiam apparet intuenti euz diminute loqui. Modo in
proposito apparet verba substitutiōis facte de dictis sororibus in casu
quo loquitur Oldra.⁊ Joan.and.fuerūt ꝯcepta per hec verba si omnes
predictos posthumos mori cōtigerit ⁊ sic in casu quo plures nascerētur
quia priuatio presupponit habitū non euenit casus si vnus tm̄ nat⁹ est.
nam quādo cōditio non est implēda in ipsa re vel circa ipsaz rem de qua
fit dispositio nō scinditur ⁊ requiritur ꝙ in totū impleatur.l.pe.C.de cō
di.insertis.l.si ita fuerit seruis in princip.ff.de manu.testa.l.in cōditiōi
bus.§.si.⁊ ibi no.Bar.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ declarat Bart.in.d.l.stichū
qui meus erit ⁊ ita erat in casu q̄stionis formate per Oldr.⁊ Jo.and.qz
cōditio substitutionis erat implēda circa natiuitatē ⁊ mortē posthumo
rū sed ipsa dispositio erat circa aliā personā.s.circa sorores testatoris sed
vbi conditio venit implenda in ipso vel circa ipsum de quo fit dispositio
scinditur.d.l.stichum qui meus erit cum ibi no.per Bart.in.q.quā ibi
ponit:⁊ ita erat casus noster:quia cōditio versabatur circa superexisten
tiam descendentium testatricis de quibus facta erat dispositio substitu
tionis quia ipsi erāt substituti. Preterea in questiōe formata per Old.
⁊ Jo.and.tacita cōiectura non sufficiebat ad excludendam matrem a lu
ctuosa hereditate filij impuberis.d.l.si.⁊ hic non tractamus de excludē
da matre a dicta luctuosa hereditate impuberis.⁊ regula est ꝙ tacituz
seu coniecturatum idē operatur qd̄ expressum.l.triticū.ff.de verb.obli.
l.cum proponeretur.ff.de lega.ij. ¶ Ex quibus concludo posse dictum
Bartholomeum ex dicta clausula petere dict.az partez donatam dicto
Nicoleto.⁊ sibi acquisita est actio ex dicto pacto in donatiōe adiecto.l.
quotiens.C.de dona.que sub modo. Posset etiam dubitari vtrum etiā
in dicta substitione veniat illa pars que obuenit dicto Nicoletto p mor
tem dicti presbyteri Andree ⁊ breuiter puto ꝙ sic per id quod habetur
in.l.si titius cum glo.si.ff.de lega.iij.iūcta.l.marcellus.§.quidam liberis.
ff.ad trebel.cum ibi no.per Barto.in versicu.quero an illud quod obue
nit ad aliquem ex substitutione compendiosa ⁊c.iuncta.q.sequēti.⁊ ple
nius per Joan.de imo.in.l.ita tamen.§.qui suspectam eo.ti.in pe.⁊ viti.
colum.dūm discutit quandam contrarietatem Barto.in.l.sceuola.ff.ad
trebel.⁊ in.d.§.quidam liberis.⁊ respondet ad ea que in contrariū addu
ci possent.vt ibi per eum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cx.

1 ☞ Alimenta possunt repeti per actionem negociorum gestorum.
2 Impensa facta ex affectione domestica non repetuntur.

¶ Consilium.cx.

¶ Petrus trābachinus ciuis Padue alimentauit in domo sua ꝓprijs
sumptibus quandam mulierez eius affinem dicens se facere filiali amo
re quoniam illam vt matrem obseruabat postea dicta mulier aliuz here
dez instituit.nunc dictus Petrus ab herede dicte mulieris petit alimē
ta quo prestitit queritur quid iuris

Redēptoris nostri inuocato
1 suffragio. Videretur prima† consideratione dicēdū ali
menta huiusmodi per actionem negociorū gestorū repe
ti posse aduersus heredes dicte mulieris alimētate p di
ctū Petrū quia alendo dictā mulierē dicit Petr⁹ vtili
ter cōcessisse negociū re ipsa pertinens ad dictā mulierē p id qd̄ legit et
no.in.l.si pupilli.§.Itē q̄rit.ff.de neg gest.⁊ in.l.si seruū.⁊ ī.l.si pecuniā cū
ibi not.per gl.⁊ doc.C.de neg.gest. Pro hoc in specie videtur esse gl.in
l.si paterno.C.de neg.gest.que dixit ꝙ vbi expense sunt a vitrico p alimē
tis priuigni facte possunt in dubio repeti:qz in dubio videntur facte aīo
repetendi.accedit etiā cōmunis regula que habet ꝙ in dubio qs nō pre
sumitur velle iactare suū:immo vbi potest capi alia coniectura quam do
nationis.illa semper capienda est.l.cuz de indebito.in prin.ff.de proba.
l.si cum aurum.ff.de solu.l.elegāter.§.qui reprobos.ff.de pigno.act.c.su
per hoc de renun. ¶ Tamen istis nō obstantibus puto in casu proposi
to cōtrarium esse de iure verius:quia presupponitur ꝙ dictus Patrus
dicebat se filiali amore facere expēsas alimētorū dicte mulieri affini sue.
Unde tūc nulla detur repetitio:qz videtur nō habuisse animū repetēdi.
⁊ ita videtur casus in.d.l.si paterno vbi si vitricus paterno affectu priui
gnas aluit nulla datur ei alimentorū repetitio.illud aūt qd̄ ibi no.in gl.
procedit quando nō appareret ꝙ paterno affectu alimētasset.sed simpli
citer appareret de alimentorū prestatiōe:qz in dubio presumeretur ani
mus repetendi nisi ex circunstantijs de q̄bus ibi per gl.⁊ doc.aliud appa
reret. ¶ Ad idem tex.in.l.is qui amicitia.ff.de nego.gest.vbi etiam si ex
amicitia paterna motus esset ad impensaz faciendā ergo filiū amici sui
nulla datur repetitio. Cōfirmo per id quod habetur in.l.alimenta.C.de
neg.gest.vbi alimenta prestita affectione seu caritate materna non repe
tūtur.⁊ idē probatur in.l.liber captus.C.de capti.⁊ postli.reuer. ¶ Cor
2 roborantur predicta per id† qd̄ habetur in.l.j.C.de neg.gest.vbi expen-
se facte ex affectiōe domestica non repetuntur:nec curatur tūc an sit im
pēsa modica vel magna quando cōstat ꝙ intuitu materno facta est im-
pensa:vt probant iura preallegata:sed vbi essemus in dubio tunc habe-
ret locum dicta distinctio an expēsa esset modica vel magna.ff.de dona.
inter virum ⁊ vxo.l.vtrum.vt no.Docto.in dicta.l.alimenta:⁊ precipue
Salyce.⁊ patet ex notatis per glo.in dicta.l.nensenius in verbo conue-
niret. Idem dicimus in eo qui expensas alimentorum fecit motus ca-
ritat-

ritate fraterna.probant in.l.ex duobus fratribus.§.fi.& qd ibi not.ff.de nego.gest.& no.per.Bal.in.l.filie circa primã colũ.& in.l.certum in secunda colũ.C.fami.erc.& per Guil.de cu.& Bald.in preallegata.l.nensenius.
¶ Et per ista apparet responsum ad allegata in contrarium:quia illa procederent vbi non appareret dictum Petrum filiali amore alimenta prestitisse dicte domine Affini sue vt probant iura superius allegata. Plus dico q etiaz dato qd non appareret eũ prestitisse alimenta amore filiali:vt dictũ est tamẽ quia vt verbo fertur ipse administrabat bona dicte mulieris ex quibus percipiebat fructus & redditus vltra opportunitatem dictorum alimentorum:ideo presumeretur q alimẽta prestitisset de bonis et redditibus dicte dñe pro rata:vt preallegata.l.nensenius.&.l.fina.ff.de peti.heredi. Facit qd not.in.l.fi.C.de dotis promis.& in.l.vxorem.§.pater naturalis.ff.de lega.tertio. Ex quibus concluditur qd in quolibet casuum predictorũ nulla dicto Petro datur alimentorũ repetitio. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.cxi.

1 ☞ Statutum disponens qd decedẽte aliquo sine liberis agnati masculi vsq ad quartũ gradum exclusis feminis etiaz sororibus & nomine succedant non porrigit beneficium forensibus
2 Beneficia ciuitatis non extenduntur ad forenses.nu.16.
3 Statutum disponens qd filiusfa.possit in ciuitate illa testari nõ habebit locum in filiofami.forensi.
4 Tale ius redditur non subdito quale subdito.
5 Onera realia imponuntur rebus.
6 Statutũ q̃uis nõ possit ligare non subditos tamẽ potest eis prodesse.
7 Statutum quod filia nõ succedat superstite masculo comprehendit masculum presbyterum.
8 In successionibus seruande sunt leges loci vbi bona sita sunt.
9 Clerici an possint vti beneficio laicorum.
10 Qui non sunt subditi non subeunt munera personalia.
11 Statutũ generaliter loquens nõ debet restringi etiã si non facta alia restrictione alius indebite lucrum perderet.
12 Mater debet habere successionem filij.
13 Quomodo procedit q contrariorum eadem debeat esse natura.
14 Statutum non põt habilitare personam non subditi.
15 De statuto vigente leuegij.

¶ Consilium.cxi.

¶ An statuta ciuitatis prosint forensibus & clericis.

Domini redemptoris nostri innocato suffragio videret prima† cõsyderatione dicendum dictũ Bartholomeũ nõ posse succedere p̃fato Joãni filio fratris p̃mortui.q cõstat de iure cõi matrez & sororez dicti Joãnis excludere prefatũ Bartholomeũ.vt in.l.fi.& in auth.defuncto.C.ad tertul.nec eis obitare videt dictũ statutũ Opidi leuegij disponens quod decedẽte aliquo sine liberis agnati masculi vsq ad quartum gradum exclusis feminis etiã sororibus & matre succedãt:q dictũ statutũ non dz intelligi porrigere bñficiũ suũ forẽsib⁹ prout est dict⁹ Bartholomeus q non est subditus territorio et statutis dicti Opidi:vt in themate p̃supponit p quo bene facere vident ea que no.p Bar.in suo tractatu represaliarũ in p̃ma.q.q̃nte qõnis p̃ncipalis: vbi concludit quod incola qui non subit munera in ciuitate in qua petit sibi represalias concedi cõtra alios nõ est audiẽdus p regulã q̃ hz qd q sentit onus sentire dz cõmodũ & econtra.l.manifestissimi.§.sed cum in scda.C.de fur.&.l.scdm naturã.ff.de re.iur.& p alias plures rationes ex 2 qua† decisione vr inferri quod bñficia ciuitatis nõ extendunt ad forẽses seu nõ subditos.Zrior eni eadẽ dz ẽsse natura.l.& si cõtra.ff.de vulga.et pupil.l.fi.in fi.ff.de leg.iij.cum si.Et p hoc facit id qd hr in.l.j.in fi.ff.de tuto.& cura.da.ab his.& p id qd habet in.c.ecclia scte Marie de cõsti.et pp̃ter hoc ita nõnulli Moderni dixerũt & p̃cipue Ludo.ro.in suo cõsi.cccxxiij.incipi.in Christi noie.Ista captura facta de gratiolo &c.vr eni p̃m eũ q sicut statuta non ligãt forẽses & nõ subditos quo ad cor p̃iudiciũ.l.fi.ff.de iur.om.iudi.c.vt animarũ.de consti.in.vj.Ita nec debet eis 3 p̃desse. ¶ Faciũt† no.p Bar.in.l.cũctos pp̃los.C.de summa tri.maxime in.vj.col.in v̇si.qd si statutũ disponit circa p̃sonã &c.vbi volunt qd si statutũ disponit q filiusfa.possit i ciuitate illa testari nõ habebit locũ in filiofa.forẽse ibi testãte:q statuta nõ p̃nt habilitare personã sibi nõ subditã.allegat id qd hr in.d.l.j.ff.de tuto.& cura.da.ab his.&.l.etiam.ff.de 4 tutelis. ¶ Pro hoc etiã facit† q tale ius dz reddi non subditis:puta illis de tridẽto i dicto Opido leuegi quale redderet in ciuitate Tuderti hominib⁹ de Opido leuegi p id qd hr in rubro & nigro.ff.q quisq iuris. sed nõ apparet q in ciuitate Tudẽti dict⁹ Patruus excluderet matrẽ & sororẽ defuncte p̃sone cũ de iure cõi nõ excludat:ergo &c.& ita etiam q statuta nõ p̃sint nõ subditi vr velle Pau.de ca.i cõsi.suo.cccxliij.incipi. in christi noie statutũ.s.relatũ &c.facit qd habetur insti.de here.quali.et diff.§.sciẽdũ ibi dñ tex.dicit sed nr̃a beniuolentia cõmune oibus subie5 ctis iperio nr̃o hoc p̃stitit bñficiũ. ¶ Et dato q onera† realia subeat dictus Bartholome⁹ in Opido leuegi tñ hoc nõ videt sufficere q onera realia imponunt reb⁹.& ad illa soluẽda cogunt etiã nõ subditi vbicũq sint bona.l.j.C.de mulier.& in quo lo.lib.x.&.l.rescripto.§.fi.ff.de mune.& ho.vnde talis solutio non est illa que arguat ipsuz esse subditum sed teneri ad subeũda munera personalia est illud quod arguit quem esse subditum.l.libertus.§.sola.ff.ad municip.l.cum nec.C.de incolis.lib.x.et specifice traditur per Pau.de cast.in cõsi.cxciiij.incip.in christi noie possset quis dicere &c. ¶ Tamen p̃missis non obstãtibus cõtrariũ in p̃posito 6 casu videt de iure verius p̃sertim ex infrascriptis primo q† statutũ q̃uis non possit ligare nõ subditos tñ põt eis p̃desse.l.j.C.de emã.libe. & quod statutũ generaliter seu indefinite loquẽs prosit nõ subditis decidit expresse Lapus allegatiõe sua.cj.incip.in ciuitate Florẽtie sunt duo statuta &c.vbi proprie loquitur in statuto excludente feminas abintestato per existentiam masculorũ.& tamẽ concludit nõ subditos masculos vti posse beneficio dicti statuti ad exclusionẽ feminarũ.& pro hoc adducit q beneficiũ legis vel statuti habet similitudinẽ cum dispositione testatoris vel cõtrahentis.l.nõ impossibile.ff.de pac.&.l.non est mirũ.ff. de pign.actio.& nemo dubitat q dispositio testatoris induigẽs beneficium põt trahi ad vnũ quenq.ad idem allegat quia q̃tum ad res sitas in territorio statuentis statutũ porrigit effectũ suũ ad personã non suppositam.l.an in totũ.C.de edifi.priua.l.fi.C.vbi in rem actio.& no.in.l.j. C.que sit longa cõsue.& illud qd dicit leges vel statuta non comprehendere nõ subditos verificat in legibus vel statutis que artant.non in his que cõsulunt vel p̃uident.allegat id qd habet in.d.l.j.C.de emã.libe.adducit etiã quia s̃m eum si bene aduertat dispositio dicti statuti proprie dirigitur contra personas feminarũ que excludunt.agnati vero qui propter exclusionẽ earum admittunt veniũt eor iure p̃prio sublato obstaculo dictarũ feminarũ vt.l.posthum⁹.§.si qs ex his.ff.de inoffic.test.&.l.j.§.q semel.ff.de succes.edi.& in auth.cessante.C.de legi.here.&.l.j.§.fi.de bo.poss.contra tabu.Sed dicte femine sunt subdite dicto statuto.ergo eis exclusis per statutũ remanet iure cõi habilis ad successionem dictus Bartholomeus.nonnullas etiam alias rõnes adducit Lapus in dicta allegatione sed q illa habẽt separatam rationez a casu nostro.ideo eas 7 pretereo. ¶ Confirmant predicta per ea† que decidit Bald.in.d.l.cunctos populos in.x.colũ.in versi.licet hic vlterius querit an statuta generalia &c.vbi cõcludit q si statutum disponat q filia non succedat superstite masculo quia tale statutũ est fauorabile includitur in dicto beneficio presbyter & monachus per id qd habet in.c.dilecti de foro competẽti:q̃uis clerici non essent subditi statuẽtibus.id est laicis iuxta id quod habet decima distinctione in.c.lege & in.c.nouerint.de sentem.excõ.& in dicto.c.ecclesia sancte Marie.& pro dicta decisione Bal.videt tex.in.c. fi.de vita & honesta.clerico.& ita etiaz concludit Anto.de butr.in.c.que in ecclesiarũ.de constit.in prima colum.& in.c.quod clericis circa vltimã colum.de foro competen.& ibi etiam dñs Abb.circa antepenult.colũ.& dominus Abbas.in dicto.c.ecclesia sancte Marie in vltima colũna et in dictis locis respondet ad text.in dicto.c.ecclia sancte Marie quatenus ibi dicitur quod statutum laicorum fauorabile non prodest clericis seu ecclesijs quia s̃m eum illud est ex eo:quia statutum specifice disponebat super rebus ecclesiarum prohibendo:vnde nullo modo comprehendet clericos seu ecclesias quando procedit prohibendo precipiẽdo vel vetãdo seu certam formam in agendis per clericos ponẽdo:quia tunc denotaretur superioritas statuentium in clericos:secus autez vbi statutum simpliciter procederet porrigendo commodum vt in casu quo statutum prefert agnatos masculos feminis:quia tunc procedũt ea que superius dicta sunt & dicit ita fuisse consultum per Joan.de lignano.et propterea reprehendit Pet.de anchara.in commento.c.canonum statuta de constitu.qui aliter sensit motus per tex.in dicto.c.ecclesia sancte Marie. ¶ Plus dicit dominus Abbas in dicto.c.ecclesia sancte Marie in fin.q valeret statutum laicorum etiam si specifice faceret mẽtionẽ de clericis dummodo sit mere priuilegiatiuum & disponat non precipiẽdo:vt si dicat q clericus primogenit⁹ succedat vel q de bonis defuncti habeant clerici vel hospitale certam partem:eo quia laicus potest priuilegiare ecclesiam:vt in.c.nouit.de iudi.c.fi.de rebus eccle.nõ alie.& quod 8 dictum† statutum habeat locum in forense decidit etiam Pet.de anchara.in dicto.c.canonum statuta in.xij.questione principali.in versic. quero iuxta predicta de questione tali cauet statuto tuderti &c.vbi querit de casu magis dubio.nam statuto tuderti cauebat qd mater succederet filio solum in octaua parte modo contingit qd mulier de vrbe veteri nupta tuderti procreauit filium & remãsit vidua & rediens ad vrbem veterem ibi nupsit.deinde ille filius tuderti decessit.queritur an ipsa succedat in totum vel solum in octaua parte.et concludit qd seruabitur quo ad eam dictum statutum.et sic succedet solum in octaua parte:quia in successionibus seruande sunt leges loci vbi bona sita sunt.allegat nota. per Docto.in dicta.l.cunctos populos.& dicit hoc esse verum q̃uis dicta mater nõ esset subdita.& sic videbatur quod statutum non potuisset de ea disponere tamen dicit quod cõmunis opinio est qd attendatur locus rerum in successione intestati quasi prohibitum esse videatur per viam successionis posse alienari in matrem nisi vsq ad octauam partez. argumen.l.codicillis.§.penultimo.ff.de lega.secundo.& refert ipse quod ita consuluit Bald.in consilio incipiente in nomine domini punctus talis est &c.et sic patet quod Bal.in dicto consilio.et Petrus de anchara. in dicto.c.canonum statuta etiam in casu in quo tractabatur de preiudicando forensi seu non subdito volunt seruari debere in successione intestati statutum loci in quo bona sita sunt multomagis vel saltem eadem ratione idem dicendum erit in casu nostro in quo agitur de be9 neficio et fauore prestando forensibus per superius dicta. ¶ † Ad dictam conclusionem etiam accedunt notata per Baldum in.l.de qui-

bus.ff.de legi.in.xiij.colum.in versic. Sexto queritur an clerici &c.vbi
querit an clerici possint vti beneficio consuetudinis laicorū & dicit q sic
per id qd̄ habetur.x.dist.in.c.si in adiutoriū.& in dicto.c.dilecti.de foro
cōpeten:dūtamen seruent cōsuetudinis formam.& ideo dicit q si est con
suetudo quod instrumenta executionē habeant paratā nisi sint elapsi.x.
anni nō poterit ecclesia habere dictā executionē post.x.annos petendo
executionem ex beneficio cōsuetudinis:quia nō potest formā cōsuetudi
nis mutare et ideo habebit necesse agere via ordinaria de iure cōmuni
cū iuri extraordinario sit ꝓscriptū.ar.l.eius militis.§.militia missus.ff.
de testa.mili.quia beneficio meo nemo pōt vti nisi quatenus volo.l.si in
dex circumuento.ff.de mino.l.amicissimos.§.j.ff.de excusa.tuto.et per
hanc ratiōnē dicit Bal.in.d.l.de quibus.in versi.preallegato q statutū
laicorū ab initio pōt a beneficio ipsorū statutorū excipere clericos nec
dicetur cōtra libertatē ecclesiasticam:quia qui nō impedit beneficiū ta
men nullā facit iniuriā.& in ꝓposito licet ipse non alleget ꝓ hoc vltimo
dicto suo.l.q possint laici excipere a beneficijs suorū statutorū clericos
est bonus text.quem ad hoc ibi ponderat Bal.in.l.si quis curialis.C.de
epis.& cleri.et est cōmunis conclusio doct.vbiqꝫ.Et subdit etiā Bal.in
dicta.l.de quib⁹ in questione preallegata se putare qd̄ si laici statuerūt
qd̄ non subditi nō gaudeant beneficio suorū statutorū appellatione nō
subditorū veniēt clerici cum eque possint sine peccato excludi sicut fo
renses:vnde ſm eum cū generalis sit determinatio statuti excludentis
nō subditos a beneficijs statutorū generaliter debet intelligi de oībus
non subditis cum nulla ratio cogat dicere cōtrariū.l.in fraudē.§.j.ff.de
testamē.mili.per hec etiam dicit Bald.in dicta questione in dicta.l.de
quib⁹ se cōcludere q valeat generale statutū disponens quod nō subie
ctis nō patrocinent beneficia statutorū qd̄ dicit esse menti tenendum.&
sic apparet q Bald.etiam in dicta finali conclusione intelligit q benefi
cia statutorū patrocinētur etiā non subditis nisi specialiter statuentes
sit prouisum cōtrariū.facit qd̄ no.Bal.in.l.si nō speciali.C.de testamen.
10 in versic.hic quero quid si patria &c.¶ Confirmant predicta† q presup
ponitur quod dictus Bartholomeus in dicto opido cum hominibus
dicti Opidi subit onera non solū mere realia:sed etiam illa q̄ imponun
tur personis pro rebus quas ibi possidēt.s.pro rata bonorū que in terri
torio dicti Opidi possidet Bartholome⁹.& sic pro rata estimi diuisi su
per bonis:licet nō pro rata estimi diuisi super capitib⁹ & personis.con
stat autem qd̄ subire munera que imponunt personis pro rebus vt sunt
collecte nō spectat ad illos qui sunt omnino nō subditi:q cum imponā
tur personis pro rebus nō possent imponi illis qui non essent omnino
non subditi.l.rescripto.§.fin.in vltimo responso.et ibi not.per gloss.et
Bart.ff.de mune.& hono.&.l.libertus.§.sola.ff.ad munici.& ibi Barto.
bene faciūt no.per Bal.in.l.propter.in fi.C.qui bo.ced.pos.dum dicit q
collecte que imponuntur pro modo substātie materialiter sunt onera re
rum id est patrimonialia.sed formaliter sunt onera ꝑsonarum subiecta
rum quia inducuntur persone & quia forma & materia faciunt vnum to
tum.ideo dicuntur munera mixta ſm eum allegat id qd̄ habetur ī dicta
l.rescripto.§.fin.& dicit in themate quod talia munera mixta subit Bar
tholomeus in dicto Opido.& per cōsequēs cessat ratio que in cōtrariū
allegabatur,fundata in dicta.l.manifestissimi.§.sed cum in secūda.& per
id quod no.Bar.ī dicto tractatu represaliarū.¶ Preterea Bar.ibi nō
loquitur in statuto iam cōdito & generaliter disponēte:vt in casu nostro
quoniam tunc videtur voluisse fauere omnibus postq generaliter loqt
dicta.l.in fraudem.§.primo.&.l.j.§.generaliter.ff.de lega.prestan.et per
alia superius adducta.sed in casu in quo loquitur Barto.incola qui nō
subibat onera volebat cogere ciuitatem ad concedēdas sibi represalias
contra alium populum & concludit Bartol.quod non potest quia inter
ciuitatem & incolam celebratur tacite quidam contractus vltro citroqꝫ
obligatorius per quem obligat incola ad munera vt.ff.ad municipa.l.
j.&.l.incola & ciuitas obligatur ad defensionē & protectionē ipsius īcole
prout etiam obligatur quilibet dñs vel rector.l.illicitas.§.ne potentio
res.ff.de offi.presi.vnde incola qui nō implet cōtractum ex parte sua nō
potest petere vt sibi impleatur.l.iul.§.offerri.ff.de actio.emp.l.ediles.§.
fi.ff.de edil.edic.& ideo non pōt petere represalias sibi cōcedi scdm Bar.
in dicto tractatu & sic alia est ratio in casu illo que non militat i casu isto
& per hec etiam apparet non obstare illud quod traditur per Paul.de
cast.in dicto consilio.cxciiij.incipiente in christi nomine posset quis di
cere &c.q in casu suo non cogebat subire nisi onera mere realia sed in ca
su nostro presupponit quod obligatur etiam ad munera predicta mixta
seu etiā personalia pro rata bonorū que ibi possidet scdm qd̄ supra di
xi:talia autē onera non spectant ad illos qui sunt omnino non subditi
dicta.l.rescripto.§.fi.cum ibi no.& sic casus noster differt ab illo.et alias
sequeretur quod illi qui nō sustinent onera mere personalia q̄uis susti
nerent omnia alia onera in loco nō gauderent beneficijs statutorū seu
dicerentur non subditi & sic illi qui propter etatem vel propter munerū
liberorum vel similē causam non coguntur ad talia personalia munera
vt.l.de personalib⁹.C.qui nume.lib.x.l.fi.C.qui etate.lib.x.cum simi.nō
gauderēt beneficijs statutorum quod nemo sane mētis diceret & vt infra
circa finem ostendam statuētes in casu nostro non habuerunt respectum
ad ista onera mere personalia que imponūtur ratione persone.Preter
ea in casu suo statutum expresse disponebat qd̄ bona immobilia nō pos
sent transferri in non subditum et non sustinentem onera quod non est
in casu nostro imo vigore alterius statuti de quo infra proxime dicam
est prouisum contrariū.Preterea posito quod etiā teneremus qd̄ non
subditi seu forenses debeāt esse alieni regulariter a beneficijs statutorū
tamē q̄tum ad casum nostrum cōtrarium est de mente statuentiū scili
cet quod forenses possint gaudere cōmodo successionis abintestato in
bonis existētibus in territorio dicti Opidi quomodocūqꝫ deferat suc
cessio abintestato forensi vt deprehendit ex dispositione dicti alterius
statuti disponentis qd̄ nullus de loco predicto possit vendere vel alie
nare aliquo titulo rem immobilē in personā forensem.& postea in fine
subdit qd̄ predicta locum non habeant in successione abintestato sed
ipse forensis teneat infra biēnium aut fieri districtualis dicti loci aut ipsa
11 bona vendere alicui ciui vel districuali.et tale statutum generaliter† lo
quens de successione intestati videtur intelligendum generaliter tā de
successione abintestato deferenda de iure cōmuni q̄ etiam de illa que
est prouisa a iure municipali quia statutum generaliter loquens non de
bet restringi etiam si non facta dicta restrictione alius indebite lucrum
perderet.l.prospexit.ff.qui et a quib⁹ & traditur notabiliter per Barto.
in.l.omnes populi in.vj.qd̄.principali.in versiculo secundo quero an sta
tuta recipiant restrictionem artatiuam.&c.ff.de insti.& iure.et ideo non
potest mater vel soror dicere quod nisi dictum statutū restringatur ad
successiones intestati delatas & inductas de iure communi priuarentur
12 indebite lucro dicte successionis & q̄uis† mater diceret sibi debitā esse
successionem et hereditatem filij iuxta.l.nam si parentibus in princ.ff.
de inoffi.testa.l.scripto in fi.ff.vnde libe.tamen de ea successione iudica
ri debet vt de lucro vt est gloss.reputata nota.in.l.iij.C.de iuris et facti
ignoran.& ibi docto.& no.gl.iuncto tex.ibi.Doct.in.l.si dno.ff.de acqui
renda heredita.¶ Et per istud vltimū et etiam per alia superius dicta
patet multiplex responsio ad allegata in contrarium.& specialiter etiā
fuit responsum ad dictam.l.manifestissimi.& ad nota.per Bartolum in
13 dicto tractatu represaliarū per quas responsiones etiam patet† sublatū
esse illud quod dicitur quod contrariorū eadem debet esse natura scili
cet qd̄ sicut forensis nō ligat statutis in his que sunt ipsi preiudicialia:ita
non gaudeat in his que sunt fauorabilia.ad quod etiam vltra predicta
potest responderi q illud argumentum procedit quādo est eadem ratio
contrariorū alias secus.l.si negocia.&.l.si quis negocia.ff.de nego.gest.
&.l.si quis putans.§.j.ff.communi diuidun.&.l.sed & si socius.§.si absen
ti.ff.pro soc.vt nota.Dyn.in regula qui sentit lib.vj.et Cy.in.l.vnica.§.
pro secundo in.vij.oppo.C.de caducis tollen.et Barto.in.l.inter sti
pulantem.§.sacram in quarta colū.ff.de verborum obligatio.sed alia ra
tio est in ligando forenses & non subditos per statutum:quia ibi est de
fectus potestatis statuentium:sed non deficit potestas in vocando ad
beneficia & fauores sicuti potest princeps temporalis priuilegiare eccle
siam & clericos.& tamē non potest eos ligare vt supra dixi.& ideo statu
tum talis principis mere fauorabile prodesset clericis saltē quando ge
14 neraliter seu indefinite loqueretur vt dixi.s.¶ Non obstat† dicta.l.j.in
fine.ff.de tuto.et curato.da.et dicta.l.etiam.ff.de tutellis et quod not.
Bart.in dicta.l.cunctos populos in dicto versic.quid si statutum dispo
nit circa personam &c.quia posito quod sit verum quod statutum non
possit habilitare personam non subditi:vt dixi per dictam.l.j.cum simi
libus.Tamē in proposito nostro satis est quod statutum potest tollere
obstaculum personarū subditarum:quia potest repellere mulieres sub
ditas statuentibus prout erant mater & soror quibus exclusis remanet
habilis de iure communi dictus patruus.l.j.in fine.ff.de bonorum pos
ses.contratabu.§.sed nostra.institu.de successio.liber.ita dixit Lapus
in dicta allegatione centesimaprima.et supra retuli.sed in casu quo lo
quitur Barto.in dicta.l.cunctos populos non erat sic:quia filiusfa.fo
rensis de iure communi non potest testari:vnde in casu illo non poterat
contingere qd̄ si statutū aliquem subditum remoueret vel circa subditū
aliquid disponeret ex hoc resultaret quod filiusfamil.forensis remane
ret de iure communi habilis sicut in casu nostro non obstat etiam tex.in
dicto capitulo ecclesia sancte Marie:q superius fuit specialiter respon
sum.Non obstat id quod dicebat in rubro & nigro.ff.quod quisqꝫ iuris.
quia respondeo qd̄ illud edictum locum non habet nisi contra illū qui
impetrasset sua opera aliquod ius iniquum & ad eius postulationem.l.
iiij.in prin.ff.quod quisqꝫ iuris.Quinimo fertur quod in ciuitate tridē
ti viget simile statu.in successione ista intestati sicut in dicto Opido.et
in ciuitate tridēti etiā est statutū qd̄ si in Opido leuegi eueniat casus nō
prouisus per statuta illius loci debeat stari decisiōi statutorum triden
ti.Plus dico qd̄ etiā posito qd̄ in ciuitate tridenti seruaretur ius com
mune per quod patruus non excludit matrem & sororem tamen hoc nō
esset ius iniquum cuius debeat fieri retorquutio:nec apparet quod ad
postulationem dicti Bartholomei aliquod ius fuerit impetratum per
eum cuius retorquutio in dicto Opido possit contra eum allegari:imo
etiā si aliquod iniustum statutum esset conditum a ciuitate Tridentina
tamē non posset in dicto Opido leuegi fieri retorquutio contra singula
res ꝑsonas populi tridētini:vt est glos.in dicta.l.j.in principio in verbo
15 noui iuris & ibi sequunt Doct.ff.quod quisqꝫ iuris.¶ Non † obstat id
quod habet in dicto.§.sciendum.insti.de hered.quali.et differ.quia im
perator ibi nō generaliter seu indefinite:sed limitate locutus est restrin
gendo dispositionem suam ad subditos quod secus fuit in casu nostro:
& ideo non videtur quod Pau.de castro et Ludo.romanus in dictis
consilijs bona ratione se fundauerint. Item in casu in quo consuluit
Pau.de cast.s.in consilio suo.cccxlij.vigebat in loco illo statutum.s.in
ciuitate

ciuitate Bononie q tale ius deberet reddi forẽsibus contra ciues Bononie quale ecõtra in propria patria illius forensis redderetur ciuibus Bononie contra eos. ⁊ nõ reperiebat q in patra illius forensis vigeret simile statutũ illi statuto Bononiensi quo volebat vti forensis: sed in casu nostro non presupponitur q leuegi vigeat statutum qd forẽsibus debeat tale ius reddi cõtra homines leuegi quale ecõtra redderet in propria patria dicti Bartholomei hominibus leuegi. et etiam si esset tale statatũ tamẽ non obstaret attento quod in ciuitate Tridenti extat statutum quo ad successionẽ intestati excludẽs matrẽ ⁊ sororẽ propter pa-
16 truũ sicut fecit in dicto opido leuegi. ¶ Insuper posito† quod esset verum qd beneficium statutorũ regulariter non competeret forensi. ⁊ non subdito quia non supportant onera tamẽ illud nõ habet obstare in casu nostro. Tum propter dicta onera que supportat dictus Bartholomeus pro oneribus etiam personalibus que imponunt pro rata estimi diuisi super bonis que onera sunt illa que respexerunt ⁊ consyderarunt ipsi statuentes in casu nostro vt patet ex dicto alio statuto disponente qd nullus possit alienare immobilia in forensem tamen locum non habeat in successionibus abintestato sed qd ipse forẽsis tũc teneatur infra biennium fieri districtualis aut ipsa bona vendere ciui vel districtuali: ponderandum est dum statutũ voluit qd sufficiat illum forẽsem vendere ciui. nam potest esse ciuis ⁊ tamẽ non tenetur subire onera mere personalia que imponuntur rõne persone per capita vt declarat Bar. in. l. fi. §. idẽ rescripserunt. ff. ad municipa. in versi. vlterius quero an desinat esse ciuis ⁊c. ⁊ Bal. in. l. cũ quedã puella in prin. ff. de iurisdi. om. iudi. et Pau. de cast. in. l. rei iudicate. §. socero. ff. solu. matri. ⁊ in dicto suo consilio. cxciij. per quod etiam apparet plurimũ differre casum in quo ipse cõsuluit a casu nostro. Tum etiam quia statutum vult qd in successione intestati forẽses nõ differant a ciuibus dicti loci dũmodo infra biẽnium seruent illud qd ibi dicit vt fuit supra deductũ. Itẽ posito qd non deberent gaudere bñficijs statutorũ forẽses quo ad ea que nõ concernũt bona sita in loco statuẽtiũ tñ quo ad bona sita in loco statuentium seruari debet statutũ ipsi9 loci in quo bona sita sunt fm Pet. de anch. in. d. c. canonum statuta referentẽ Bal. ita cõsuluisse cuius decisionem superi9 retuli. Ex qb9 oib9 cõcludo dictũ Bartholomeũ esse admittẽdũ. Alexã.

¶ Summarium super consilio. cxij.

1 ☞ In literis principis vbi narrat factũ alienũ si predicte litere fundẽtur super eadẽ narratione probant p̃sumptiue vera esse narrata.
2 Motus principis non presumitur quando nõ est inserta in literis clausula ex motu proprio.
3 Impersonalitas nõ refertur ad ipsum loquentem vel scribentem quando non tractatur de acquirendo ipsi loquenti vel scribenti.
4 Si papa narrat aliquid vt verisimiliter a parte narratum etiam si non exprimat in literis sibi hoc esse narratum a parte non probat.
5 Solẽnitas extrinseca nõ tñ presumit in actibus saltẽ extraiudicialibus.
6 Si in instrumẽto dicat q canonici talis ecclesie cõstituerunt talẽ syndicum non probatur q fuerit maior pars canonicorum.

¶ Consilium. cxij.

¶ Quomodo litere principis probent narrata in eis esse vera.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio.

Uisa copia literarũ illustrissimi domini sub die. viij. Septẽbris 468. in quib9 pro parte Magnifice dñe Frãcisce dudum cõsortis Magnifici comitis angeli de sancto Uitali fit fundamentũ allegãdo per eas legitime pbari q filij ⁊ heredes Magnifici comitis Stephani de sctõ Uitali conuenerint ⁊ seu se obligauerint ad dãdũ eidẽ dñe Francisce singulis annis ducatos ducentũ pro alimẽtis ⁊ viso etiã themate supra scripto vis omnis consistere videt in discutiendo an dicte litere plenã fidem faciãt de obligatio-
1 ne seu conuentione predicta. ⁊ dubium facit† quod si in literis principis narratur aliqd qd sit de facto alieno dũmodo litere ipsius principis fundent super dicta narratione vident probare presumptiue vera esse narrata nisi cõtrariũ probetur vt notat glos. ordinaria in cle. prima in verbo fecisse narramus de proba. tamẽ in proposito puto contrarium esse verius p̃sertim ex infrascriptis q illud quod notat gloss. in dicta cle. j. non procedit nisi qñ papa motu pprio ita narrasset sed vbi non motu pprio sed ad petitionem partis hoc processisset non facerent dicte litere plenam probationem narratorum in facto alieno consistentium quãuis in eis sit fundata intentio pape per id qd habetur in. c. si motu pprio. ⁊ in c. sequẽti de prebẽ. ⁊ in in cle. si romanus de preben. ⁊ in cle. si summus de senten. excõ. ⁊ in. c. ex literis cum ibi not. de transac. ita concludit lapus Abbas in dicta clemen. j. de probatio. ⁊ sequuntur communiter hoc alij scribentes post eum vt dñs Cardi. florentinus Pe. de ancha. Anto. de but. Joan. de imo. ibi: ⁊ Anto. de but. in. c. fi. de successi. abintesta. dum tractat de virtute verborũ enunciatiuorum. ⁊ pro hoc etiam allegant notata per Joã. and. in regula non licet in mercurialibus vbi voluit quod per literas pape in quibus dicitur mandamus tibi quod tali clerico prouideas de beneficio non probatur illum esse clericum. ⁊ tamen super clericatu dicebatur fundata intentio pape per ea que habentur in. c. fin. de
2 p̃sump. ⁊ in. d. c. ex literis et in. c. cum adeo de rescrip. ⁊ motus proprius principis nõ presumitur† quando hec clausula motus proprij non est in literis inserta: vt in dicto. c. si motu pprio. ⁊. l. j. C. de peti. bo. subla. lib. xj. ⁊ no. doc. in. l. iij. in prin. ff. qd quisq iuris. ⁊ in autentica quas actiones. C. de sacrosan. eccle. ⁊ in dictis literis nõ est inserta huiusmodi clausula: imo ex inspectione literarũ apparet q princeps monet ad instigationẽ partis dum dicit in dictis literis quod dicta domina Francisca singulis diebus instat apud ipsum principẽ quod velit prouidere negocio suo ⁊ narratur in eis id quod de facto alieno non de facto principis. s. q fuit ordinatũ de voluntate filiorũ comitis Stephani q dicte dñe Frãcisce assignarentur redditus aureorũ ducentorũ pro alimentis. nam non dicitur in dictis literis q illud fuerit ordinatum p ipsum principẽ sed im-
3 personaliter profertur in dictis literis: ⁊ impersonalitas † non refertur ad ipsum loquentem vel scribentem quãdo nõ tractat de acquirẽdo ipsi loquẽti vel scribẽti: vt in aut. si qñ. C. de cõsti. pecu. ⁊ legitur ⁊ not. in. l. stipulatio ista. §. si quis ita. ff. de ver. obli. ⁊ in. l. j. in prin. ff. de here. insti. et per doc. in. l. fi. §. j. ff. si cer. peta. ⁊ probatio dubia interpretatur contra producentem. c. in p̃sentia. de proba. l. inter stipulantem. §. j. et ibi not. ff. de
4 verb. obli. ¶ Accedit ad confirmationẽ p̃dictorũ illud† qd dicit Anto. de but. ⁊ Jo. de imo. in. d. cle. j. de pba. vbi volũt quod si papa narrat aliquid vt verisimiliter a parte narratum etiã si nõ exprimat in literis papa sibi hoc esse narratũ a parte non pbat plene nisi aliter liqueat. ⁊ ita etiã referunt ibi tenere Guil. allegãt id qd habetur in cle. si dignitatem. de p̃bẽ. ⁊ in. c. si papa. de priuileg. in. vj. et in. c. ex literis. de fide instru. et id qd no. Inno. in. c. iter dilectos. eo. tit. ⁊ in. c. illud. de pba. ⁊ id qd no. Jo. and. in dicta regula non licet: sed in pposito verisimile est id qd narrauit princeps narrasse tanq sibi expositũ a parte: q princeps nõ p̃sumit habere scientiã eorũ que erãt de facto alieno. l. fi. ff. pro suo. ⁊. c. ab excõicato. de rescrip. c. j. de consti. in. vj. ⁊ presertim tam magnus dñs propter multitudinẽ negociorũ sibi occurrentiũ que etiã facilius inducunt p̃sumptã ignorãtiã ⁊ obliuionẽ. c. cũ olim. de re iudi. Refert etiã Ant. de but. in dicto. c. fi. de successio. abintest. q Joan. calde. etiam tenuit qd vbicũq papa narrat aliquod factũ in cuius tñ facti confectione nulla interuenit authoritas pape nõ per hoc probat plene tale narratũ esse verũ. ⁊ cum eo videt transire Ant. de but. ibi dũmodo non appareat qd papa fecerit motu pprio sic etiã in effectu consuluit Oldradus consilio cclviij. incipiẽte Innocẽtius seruus seruorum presertim p tex. in dicta cle. j. de pba. a cõtrario sensu dũ tex. ibi ponderat q in lr̃is narrabat factum in quo papa interuenerat ⁊ saltẽ qñ non emanarunt litere motu pprio oẽs vident cõcordare q tunc litere nõ probẽt narrationẽ facti alieni q̃uis papa in eo facto suã fundet intentionẽ: vt tenent cõiter doct. quos supra retuli ⁊ Lapus de castil. sua allegatione. cxxij. que incipit clẽmentina si summ9 ⁊c. ¶ Preterea id qd habet in. d. cle. j. de pba. dũ ibi dicitur qd litere pbãt plene ea q̃ narratiue in eis cõtinent circa factũ de p̃terito pcedit in literis pape q superiorẽ nullũ recognoscit: ⁊ nõ hz locũ in literis ĩferiorũ in qbus tractatur de nõ leui p̃iudicio alterius. c. cũ a nobis. de testi. c. qm̃ contra. de pba. no. docto. in. c. post cessionẽ. de pba.
5 ⁊ in dicta cle. j. cum simi. ¶ Deniq presupponit† qd erat vnus de filijs dicti Comitis Stephani eo tp̃e pupillus ⁊ ille litere nõ dicũt q interuenerit authoritas tutoris: nec per verba dictarũ literarũ posito q probarent ibi nihil dicit probari q interuenerit authoritas tutoris q̃ est solẽnitas extrinseca q̃ non p̃sumit in actib9 saltẽ extraiudicialib9. l. quecũq. §. fi. ff. de publi. ⁊ plene not. in. l. sciendũ cũ cõcor. ff. de vb. obli. laborant etiã defectu dicte litere: q in eis dicit q p̃dicta pcesserũt de consensu dicti Comitis ⁊ nõ dicit oĩm filiorum: nec exprimit qui illi fuerint. nã tres erãt filij: vnde illa verba nõ cõcludunt de oĩbus: sed possunt verificari in duobus. l. inter illã. §. fi. ff. de ver. sign. pbatio aũt debet de necessitate cõcludere ⁊ esse certa alias nihil releuat. d. c. in presentia. l. duo sunt titij. ff. de testa. tute. l. põponius scribit si frumentum. §. fi. ff. de rei vẽdi. vñ in p-
6 posito† dicit Pet. de ancha. ⁊ Joã. de imo. in. c. quãto. de his que fiunt a p̃la. quod si in istr̃o dr q canonici talis ecclesie cõstituerũt talẽ syndicũ nõ probabit q fuerit maior pars canonicorum: q potuerãt illa vba verificari in duobus vt dixi. ⁊ ita etiam cõsuluit Oldradus ĩ cõsilio centesimo ĩcipiẽte in executiõe ⁊c. ⁊ est de mẽte Bar. in. l. fi. C. de p̃dijs curia. lib. x. dũ dicit q non sufficit q ĩ istr̃o dicat quod cõuocatis ⁊ coadunatis decurionibus nisi dicatur qd ĩteruenerint due partes. l. noĩationum. C. de decurio. li. x. posset etiã dici dictas literas alia rõne non obstare q ĩ eis dr qd de cõsensu filiorum comitis Stephani fuit ordinatũ q assignarent dñe Francisce tot redditus vel alia bona ĩ territorio fondaualate que essent redditus ducatorum ducentorum ⁊ non dr q hoc fieri deberet de bõis spectãtibus iure dñij ad dictos filios dicti Comitis et sic est ĩcerta hac rõne q lz dicat q illud fuit factũ de cõsensu dictorum filiorum tamen possent dicta vba vificari etiam si ordinatũ fuisset qd cõsignarent bõa spectãtia iure dñij ad aliũ q̃ ad dictos filios ⁊ cõsensu eorum filiorum fuisset vtilis et expediens vt si bona illa fuissent obligata dictis filijs vel quodcunq ius in eis haberẽt. nam p talẽ cõsensum p̃iudicassent sibi ante in illo iure pignoris vel sile quod habuissent. l. si vt pponis. C. de seruo pigno. dato. ma. l. si pater. §. fi. ff. de manu. vindi. plene nota. in. l. si fundus. §. j. ff. de pigno. ⁊ sic videtur pculdubio cõcludendũ varijs ex causis non pbare q de bonis dictorum filiorum dicti Comitis debeat fieri dicta assignatio.

¶ Summarium super consilio. cxiij.

1 ☞ Uniuersitas mercatorum non põt statuere q pater teneat p filio.
2 Statutum potest obligare patrẽ pro filio quãdo filius stetit in mercantia sciente patre ⁊ non contradicente. nu. 5.
3 Clausula pro talibus filijs cessantibus ⁊ fugitiuis quid importat.
4 Exceptio posita in aliqua dispositiõe declarat ⁊ restringit regulam po-

sitam in eadem dispositione.

¶ Consilium. cxiij.

¶ De statuto obligāte patrem pro filio mercatore qui cōtraxerit quomodo intelligatur.

Redemptoris nostri invocato suffragio. Uisa cōclusiōe firmata ꝑ p̄fatos excellētissimos dominos ꝯsultores florētinos q subtiliter ⁊ copiose cōprobarūt patrē nō teneri ꝓ filio de gestis extra artē vel mercaturā quā exercebat sciēte patre nō obstantib⁹ statutis trāsmissis in eandē sententiā vt iuri ⁊ equitati cōsonā cōcurro. 1 ad quorū cōfirmationē† accedere videt̄ qa ⁊ si vbiqꝫ cōcludat̄ valere statutū obligās patrē pro filio tamē inquit Bal. in. l. receptitia in vltima col. C. de consti. pecu. qꝺ vniuersitas mercatorū nō posset statuere ꝙ pater teneatur pro filio nisi filius mercator patri referat questū. l. pretor. §. ij. ff. de eden. quia tale statutū est cōtra iusgentiū et collegiū mercatorū non potest statuere aliquid qꝺ sit naturaliter iniustū. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. facien. ⁊ ꝑ notata in. l. j. C. que sit longa cōsue. sed statutū ciuitatis bene posset hoc indistincte disponere ita procedat ꝭm eum id qꝺ notatur per glo. in Rubrica de decretis decurio. ⁊ probat̄ in. c. ij. de delictis puerorū verbo ꝭm consuetudinē ⁊ ibi no. Pe. de anch. hoc dico p̄cipue propter statutū curie mercātie sub rubrica de obligatione filij et qualiter pater pro debito teneat̄ quia si tale statutū edictū esset a collegio mercatorū non valeret nisi ꝭm qꝺ dicit Bal. quinimo tale statutum etiam videt̄ intelligendū dūtaxat in filio cōtrahente vel se obligante ꝓ his que pertinebāt ad artē seu mercaturā quā exercebat patre sciente ⁊ non cōtradicente patre qꝛ statutū loquit̄ de filio qui cōtraxerit debituz vel obligationē inierit dum staret ⁊ esset in mercātia vel aliqua arte ex artibus ciuitatis Florentie sciente patre vel auo. nam vult statutum qꝺ tunc liceat creditorib⁹ in his que cū eo contraxerūt repetere a patre ⁊c. ⁊ sic perinde est ac si statutū diceret si filius mercator vel artifex contraxerit seu se obligauerit pater eius teneat̄ ⁊c. quo casu intelligit̄ si filius cōtraxerit pro causa mercātie vt decidūt Bal. ⁊ Saly. in. l. fi. ꝑ illū text. C. ad macedo. ⁊ ꝑ. l. iij. §. eodem modo. ff. naute caupo. stab. ⁊ Bal. in. d. l. iij. §. ex hoc edicto. ff. naute caup. facit qꝺ not. Bald. in. d. l. receptitia in vltima col. dum allegat dictū. §. eodē modo. ¶ Ad alia statuta etiam vi2 detur elegāter responsum† per dictos dn̄os cōsultores. nam statutum cōmunis Florētie sub rubrica de obligatiōe filijfa. ⁊ qualiter pater pro filio teneat̄ ⁊c. non obstat imo facit pro dicto patre quia duntaxat facit mētionē de gestis in arte vel mercātia tabula vel cambio nummorū. in qua vel quo steterit sciente patre ⁊ nō contradicēte ⁊ pro illis obligatur pater ex dispositiōe dicti statuti. ¶ Non obstāt etiaz statuta q̄ loquuntur de cessantibus ⁊ fugitiuis ī qbus etiā ē dispositū quod pater teneat̄ pro talibus filijs cessantibus ⁊ fugitiuis. s. ad debita ꝯcta ꝑ tales filios cessantes qꝛ etiaz dicta statuta loquunt̄ in filiofa. mercatore vel artifice vt patet in statuto posito sub prima rubrica de pena cessantium ⁊ fugitiuorū vbi declarat̄ quis dicatur cessans ⁊ fugitiuus. Quod qdē statutuz incipit quicūqꝫ mercator vel artifex ⁊c. ⁊ sequēs statutū sub rubrica de filijs ⁊ alijs descēdentibus ⁊c. quod est positū sub rubrica scꝺa etiaz ītelligitur de filio mercatore cessante qui filius mercator cōtraxit ⁊ se obligauit. patet ibi dum dicit ⁊ pater ⁊ auus teneantur ⁊ obligati sint pro talibus filijs ⁊ nepotibus cessantibus ⁊ fugitiuis qui tēpore cōtracti debiti 3 aut cessationis non essent emancipati. nam ille dictiones† pro talibus filijs cessantibus qui ⁊c. faciūt relationē precedentiū cuz omnibus suis qualitatibus. l. a filio. §. testator. ⁊. §. sequēti. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. et nota. Bar. in. l. si qs seruum. §. fi. ff. de lega. ij. in ver. sed quero testator reliquit alicui partē bonorum ⁊c. ⁊ Bar. in. l. j. in princi. ff. de receptato. ⁊ in. l. j. in fi. ff. si familia fur. fecis. di. ergo intelligitur de filiofa. mercatore vel artifice qui cōtraxisset ⁊c. sed vbi in aliqua dispositiōe fit mētio de filio mercatore vel artifice q contraxit ⁊c. intelligit̄ si cōtraxit in causam et ꝓ causa illi⁹ mercature vel artis quam excercebat vt dictū ē supra. ergo ita intelligitur in casu nostro. ¶ Accedit quia oīa dicta statuta semper excipiunt casum quādo denūciasset cōsulibus ⁊ rectoribus illius artis quā exercebat filius ꝙ non vult pro tali filio teneri q̄ exceptio facta in statuto declarat quod regula posita in statuto disponente ꝙ pater teneat̄ ex contractu ⁊ debito filijfa. mercatoris vel artificis intelligat̄ quādo ꝯxit pro causa illius artis vel mercature: qꝛ alias non disposuisset statutū ꝙ denunciaretur consulibus artis: sed ꝙ in locis publicis fierēt edicta vel ꝓclamata iuxta. l. sed si pupillus. §. ꝓscribere. ff. de insti. iunctis not. per Bar. in. l. nō solum. §. morte in. vj. col. ff. de operis no. nun. ⁊ in. l. qui hominem. §. si titiuz. ff. de solu. ⁊ per Cy. ⁊ alios in. l. mandatū. C. manda. et 4 exceptio† posita in aliqua dispositione declarat ⁊ restringit regulam positam in eadem dispositione in. l. nam quod liquide. §. fi. ff. de penu lega. ꝭm vnum ītellectum qui tex. reputatur ad hoc singularis ꝭm Jo. ꝺ imo. in. l. filio preterito in. xviij. colū. ff. de iniusto test. ⁊ probatur etiam in. l. si ita legatum in prin. ff. de lega. ꝭm vnū intellectū quem ibi ponit Joā. de imo. ⁊ alij Moderni. ⁊ no. Bal. in. c. j. in decima col. de capitaneo q cu5 riam vendidit. ¶ Ad illud aūt† quo queritur an vigore maxime dicti statuti sub rubrica de filijs ⁊ alijs descēdētibus iuncto statuto proxime precedenti ibi dum dicit seu qui declaratus aut pronūciat⁹ ⁊c. pater afficiatur pro his que dicuntur gesta a filio in arte vel mercatura quaz exercebat si est pronunciatum in cōtumacia filij eū esse cessantē et fugitiuuz que cōtumacia ex forma statuti facit eum haberi pro confesso. et in hoc dico ꝙ si tenemus opinionē illoruz qui concludunt ꝙ dato ꝙ statutum dicat ꝙ pro filio cōdemnato teneatur pater tn̄ hoc debet intelligi si pater fuit citatus quādo filius in contumaciā fuit cōdemnatus vel debet intelligi quādo fili⁹ aliter q̄ꝫ per cōtumaciā fuit cōdemnatus vt concludit Bal. in. l. j. §. si procurator in vltima colū. ff. si quis ius dicenti nō obtemper. per illū tex. ⁊ per. l. si perlusorio. §. fi. ff. de ap. cū alijs ibi allegatis per eum. ⁊ dicit ita fuisse cōsultum. ⁊ ꝙ ita tenuit Jac. but. Paul. de liazar. ⁊ Ray. de forli. ⁊ hanc partez etiā sequit̄ Joā. de imo. in. l. cum filius in prin. ff. de verb. obli. per not. per glos. ꝭm eum singularē in. §. fi. insti. de noxa. ⁊ ita tenebat Dy. vt refert Bar. in dicta. l. cum filius. per. l. j. ff. quando ex facto tuto. ⁊ ita etiā videtur tenere Bal. in. l. si filius. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris. vbi facit differentiā inter fideiussorem iudicatum solui qui sponte intercedit. ⁊ istam partē qui inuitus a statuto coartatur ⁊ obligat̄. facit. l. si fideiussor. §. si necessaria. ff. qui satisda. cog. ⁊. l. fi. ff. rem pup. saluā fore. per quod datur responsio ad fundamentum tenentiū contrariū: ita etiam tenet expresse Bal. in. l. qui repudiantis. §. fi. ff. de inoffi. testa. per illum tex. facit qꝺ not. Bar. in. l. si finita. §. elegāter ad fi. ff. de dāno infec. ⁊ in. l. peñ. C. qui bonis cedere possunt. est verū quod nonnulli tenuerunt contrarium: ideo ad tollendum hanc dubitationē videt̄ ꝙ bene seruiāt verba statuti sub rubrica de modo ⁊ ordine procedendi vbi statutū requirit citari illū qui dicitur cessare. ⁊ postea dicit ꝙ statuta de cessantibus loquētia vendicant sibi locum etiam cōtra quoscūqꝫ qui afficiunt̄ ex tali cessatione ⁊ fuga ex forma statutoꝝ. et per cōsequens cōprehendat patrē qui afficit̄ ex tali cessatione ⁊ fuga: ergo cum statuta loquētia de cessantib⁹ requirāt citari ipsum cōtra quē proceditur vt cessantē debēt etiā militare in patre quatenus adaptari potest. ⁊ per consequēs ꝙ pater debeat citari. facit. l. j. §. lex falcidia. cuz ibi notatis per Bar. ff. ad leg. falci. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. cxiiij.

1 ☞ Scriptura que non sit scripta vel subscripta manu patris etiam inter filios non valeret.

2 Ubi probat̄ scripturam fuisse scriptam manu alicuius oportet ꝙ testes deponant se fuisse presentes. nu. 3.

4 Probatio que fit per comparationē literaruz regulariter dicitur plena probatio ⁊ equipollet probationi duorum testium.

5 Quando testator dixit volo solui legata que scripta sunt manu mea in cedula quam dimisi apud guardianū an sufficit probare per cōparationem literarum.

6 Probatio per comparationem idem operatur ac si per confessionem.

7 Non publicare dicitur imperfectio solennitatis.

8 Dispositio. l. in fauorem filiorum habet locum in nepotibus.

9 Nulla conuentio facta circa ea que dependent a testamento valet nisi cognitis verbis testamenti.

¶ Consilium. cxiiij.

¶ An ⁊ quādo valeat testamentū factuz inter liberos scriptum manu propria patris si probetur solum per comparationē literarū ꝙ sit de manu patris.

Domini redemptoris nostri 1 inuocato suffragio. Uisa scriptura† testamēti vt dicitur manu ꝓpria Athanasij dubiū facit p̄ncipaliter difficultas ꝓbatiōis ꝙ dicta scriptura sit de manu dicti Athanasij qꝛ si nō sit scripta vel subscripta manu patris etiaz inter filios nō valeret talis vltima volūtas sine testib⁹ per id qꝺ habet̄ in aut̄. qꝺ sine. C. de testa. ⁊ videt̄ qꝺ requirat̄ probari per duos testes vł per confessionē partiū vt no. glos. in aut̄. de testa. imperfec. §. j. in verbo diuisionē ⁊ ibi no. Jaco. de bel. ⁊ Ang. ⁊. l. fi. cū glos. in verbo indicijs. C. 2 fami. erc. ⁊ vbi oportet ꝓbari scripturā† aliquam fuisse scriptā manuali cuius oportet ꝙ illi testes deponāt se fuisse p̄ntes qn̄ ille dictā scripturā scripsit nec videret̄ sufficere si nō fuissent p̄sentes seu nō vidissent euz scribere dictā scripturam licet deponerēt se vidisse eum alias scripturas scribere ⁊ literas suas cognoscere adeo qꝺ exinde iudicāt scripturaz de qua ageret̄ fuisse manu eius scriptā vt probat̄ in. §. si quis igit̄ in aut̄. de instru. cau. ⁊ fide. ⁊ ibi no. ⁊ not. glos. magna in aut̄. ⁊ si contractus. ⁊ ibi doc. C. de fide instru. ⁊ Barto. in. l. nuda rō. ff. de dona. ⁊ in. l. admonendi circa. vj. col. ff. de iureiur. ⁊ in. l. scripturas. C. q potio. in pig. hab. ⁊ Bal. in aut̄. sed nouo. C. si cer. peta. et Anto. de but. in. c. ij. circa tertiam vel quartam col. de fide instru. accedit id qꝺ no. Saly. in. l. hac cōsultissima. §. ex impfecto. C. de testa. vbi voluit ꝙ si pater scripsit suum testamentū manu ꝓpria in quo suos filios instituit heredes ⁊ legata reliquit: ⁊ testamentum in capsam reposuit ⁊ non fecit illud legi ꝙ tale testamentum dicatur imperfectū nedū ratione solēnitates sed etiā ratione voluntatis imperfecte ⁊ ꝓpterea ꝭm eū nō valebit etiā inter liberos ꝑ notata per gloss. in. l. fi. in verbo cōpletū. C. fami. erc. ⁊. l. si is qui. ff. de testa. iuncta. l. hac cōsultissima. C. qui testa. fa. pos. ibi dum litera dicit elogiū ipse suuz ꝓfiteatur agnoscere. ¶ Tamē premissis nō obstantibus in casu de quo 3 querit̄ puto cōtrariū esse de iure verū.† nam aut cōstabit illam esse scripturā manu patris ⁊ tunc quo ad liberos institutos cū cōtineat tēpus ⁊ alia de qb⁹ in tex. dicte aut̄. qꝺ sine nemo negare potest ꝙ valeat etiaz sine alia subscriptione vt ibi habet̄ ⁊ in corpore vnde illa sumit̄. Aut negatur illam scripturam fuisse scriptam manu propria testatoris et tunc

fateor ꝙ

fateor q si pbaret per duos testes qui vidissent testatorē illam scri
bere sufficeret per no.p gl.7 doc.in.d.auf.de testa.iperfec.7 p Bal.
7 alios in.d.auf.q fine.sed vbi nulli interfuissent testes sed solū pos
set pbari per legitimā cōparationem scripturaꝝ nō negat i dictis
locis q hoc fieri nō possit imo potius cōtrariū est de mente gl.in.d.
auf.de testa.imperfec.in prin.in verbo vnius inq̄tū gl.voluit q q̄n
in testamēto scripto manu patris relinquitur etiā extraneo aliqd
iure legati requirant duo testes 7 qd̄ i fine sit scripta hec clausula.s.
q̄ dixi volo reseruari tn̄ quo ad filios sufficit sola scriptura sine testi
4 bus. ¶ Preterea hoc pprobat.probatio q̄ fit p cōparationē regula
riter dicitur plena pbatio 7 sic equipollet probatiōi duoꝝ testiū.l.
cōparationes.C.de fide instru.7 qd̄ ibi no.gl.si.que lex solum repe
rit imutata 7 correcta in scriptura apodisse que datur a pte parti
vt in.d.§.si quis igif.ergo in ceteris firmum stare dz ius antiquū.l.
precipim⁹.C.de ap.l.sancimus.C.de testa.ita dicit Bar.in.d.l.nuda
rō.in vlti.col.vbi ꝯcludit q preterq̄ quo ad fidē apodisse que datur
a pte parti sola cōparatio pbat perinde.ac si cōfessatū esset per par
tē scripturā esse manu illus scriptā per.d.l.ꝯparationes 7 assignat
rōnem dṙe in apodissa seu apoca.q cū illa fiat vt det a parte parti
iuxta.l.plures apocis.C.de fi.istru.imputari dz illi qui fecit sibi fie
ri apocā si nō fecit eā sibi fieri solēniter que ratio cessat in libro rō
nū 7 in similib⁹ scripturis quas sua volūtate componit nō aūt fiunt
vt a pte dentur pti 7 cū Bar.in.d.l.nuda trāsit formaliter Anto.de
but.in.c.ij.de fide.instr.circa quītā vel sextā col.dum tractat de fide
libri rōnū ita etiā tenet Bar.in.d.l.admonēdi circa.vj.col.in ver.cir
ca scd̄s 7c.7 ita tenēt ibi etiā Moder.vt Fulg.7 Pau.d ca.7 ita est
etiā de mēte Bar.in auf.7 si cōtractus post glos.ibi in verbo soli de
fide instru.7 sequit Jo.de imo.in.c.ij.de fi.instr.dum tractat de fide
cple 7 Saly.in.d.l.ꝯparatiōes in fi.7 et Bal.i auf.sed nouo iure.C.
si cer.pe.circa.ij.vel.iij.col.7 ibi dicit q ita seruat ꝯsuetudo q̄ e opti
ma legū interpres.l.minime.7.l.si de īterptatio.ff.de legi.c.cū dile
ctus.de ꝯsue.si igif dicta cōparatio probat sicut si p cōfessionē ptis
apparet scripturā esse manu illi⁹ scriptā:vt dicit Bar.ergo sequif
q sicut vz iter liberos testamētū scriptū manu patris si p patrē cō
fitef scripturā esse manu patris:vt no.gl.7 doc.i.d.auf.de testa.im
perfec.in verbo diuisionē:ita dz valere si.pbatū est per cōparationē
que est equipollēs cōfessiōi:vt dicit Bar.in.d.l.nuda ratio in vltim.
col.7 nō refert quid ex equipollētib⁹ fiat.l.fi.§.fin.ff.māda.l.mulier.
5 in prin.ff.ad trebel.Preterea 7 hoc etiam voluit Bar.expresse in.l.si
ita scripsero.ff.de ꝯdi.7 demō.7 in.l.quē heredi.ff.de reb.dub.vbi di
xit q si testator in testamēto dixit volo solui legata que scripta sunt
manu mea i scedula quā dimisi apd̄ Guardianū fratrū mior⁹ suffi
cit pbare p legitimā cōparationē vel per alia indicia q illa scriptu
ra fuerit scripta manu testatoris:vt sic peti possint legata q̄ i dicta
scedula descripta sunt p illū tex.7 p dictā.l.quē heredi:vn̄ Joā.de
imo.in.d.l.si ita scripsero.pōderat illā doctrinā Bar.ibi per quā fin
eū cōcludit q cōparatio in casu illo.7 in alijs faciat plenā pterq̄ i
apodissa que daf a pte parti per dictā.l.cōparatiōes.Juncto eo qd̄
habetur in.d.§.si qs igitur.7 ita etiā no.Jo.de imo.in.l.illa institu
tio.ff.de here.insti.7 in.c.cū tibi de testa.7 sic patet hāc esse cōez opi.
a qua in iudicando nō esset recedendū:vt traditur in locis vulgari
bus. ¶ Et p hec patet q nō obstant allegata primo loco in ꝯtrariū
dū dicebatur q dz probari per duos testes vel per cōfessionem ptis
6 quia 7 vt dixi hec pbatio per cōparationē scripturaꝝ idē operat ac
si p cōfessionē pbatū esset:vt supra deduxi.Et aduertatur circa mo
dū pbandi p comparationem:q ad eam faciendā pducat vel alia
scriptura manu dicti Athanasij q̄ sit scripta manu triū testiū quoꝝ
saltē duo deponāt se vidisse dictū Athanasiū scribere dictā scriptu
rā in qua subscripti fuit.vel si testes illi subscripti haberi nō possent
dz pbari q ille subscriptiōes triū testiū sint de manu ipsoꝝ probā
do hoc p cōparationem aliarū scripturarū dictoꝝ testiū:ita habe
tur in.d.l.cōparationes aut ad faciēdā dictam cōparationem pdu
caf aliqua scriptura actoꝝ iudicialiū scripta manu dicti Athanasij
si vnq̄ deputat⁹ fuisset ad acta iudicij ꝯficiēda iuxta.c.q̄m cōtra.de
pba.vl alia scriptura publica manu dicti Athanasij si fuit notari⁹:
ita habef in.d.l.cōparatiōes vel aliqua alia scriptura priuata ma
nu dicti Athanasij quā aduersari⁹ actoris ꝯfiteref eē de manu dicti
Athanasij fm Nico.de matarellis.7 Bal.i.d.l.cōparatiōes.facit id
qd̄ habef i auf.ad hec.de fide instru.vel aliqua scriptura manu dicti
Athanasij recōdita in archiuo publico vt i dicta auf.ad hec. ¶ Nō
7 obstat 7 id qd̄ no.Saly.i.d.§.ex iperfecto:q cōis snia est in cōtrariū:
q̄n q̄tū est respectu liberoꝝ satis ē q pr̄ in scedula scripserit totā
voluntatē suā:licet eam nō publicauerit:q dr̄ imperfectio solēnita
tis:q nō est publicatio facta non autem dr̄ imperfectio volūtatis.
l.fideicōmissa.§.j.cū ibi no.ff.de leg.iij.7 in.l.ex ea.ff.de testa.7 ita cō
cludit Bar.7 cōmuniter alij in.l.is q̄.ff.de testa.vbi dicunt q extra
nei ex illa scriptura petere nō possent:sed solū liberi.7 ista etiā pbā
tur in dicta auf.qd̄ sine.7 ibi Bal.7 no.Jo.de imo.plene i.c.ij.de te
sta.7 in.c.cū esses in octaua q.co.ti.nec ꝯtrariū dr̄ in.d.l.hac consul
tissima.7 si nō cōstat q vltra voluerit testator disponere ꝓsumif vo
luntas cōpleta:vt notabiliter probatur in.d.l.si is qui.Alia etiā q̄
ponunf i dicta auf.qd̄ sine.videnf fuisse seruata:q fuerūt expssa no

mina liberoꝝ 7 declaratū quid 7 q̄tū titulo istitutiōis relinque
baf cum expressione tpis.7 p literas seu signa nota 7 itelligibilia:vt
requirebat put ibi habef.7 in.l.quoties post principiū.ff.de here.
8 insti.cū suis cōcordātijs.7 per hec patet cessare eatque alias mili
tabāt in casu ꝯtingēti sup quo cōsultus fui in testamēto scripto ma
nu ppria partis:sed deficiebat ibi istitutio heredis q̄ est necessaria
etiā q̄n pater inter liberos quomodocūq̄ testaf:vt not.Jaco.de ra.
Pet.Jac.de are.Cy.7 Saly.in auf.nouissima.C.de inoffi.testa.p id
qd̄ habetur in.§.aliud quoq capitulū.in auf.vt cuz de app.cogno.7
ita sc hz cōis opi.vt dicit Saly.in dicta auf.nouissima in pn̄.cōcur
rebāt etiā ibi alia que q̄tū ad casum nostruz nihil habent obstare.
8 ¶ Nec ꝓdictis obstat si diceref q tex.in.d.auf.de testa.ipertec.§.j.
vnde sumpta est.d.auf.qd̄ sine.loquif solū i parēte testāte iter filios
7 sic fauore filioꝝ vult valere dictā scripturā s3 in casu nostro testa
tor ꝓdidit dictū testū iter filiū 7 nepotes natos ex alio filio q rn̄deo
q dispositio legis que est in ducta ad fauorē filioꝝ hz locū etiā i ne
potib⁹ vt in auf.vt exactio.insi ā.dct.§.ij.iūcto prin.7.l.filiū habeo.ff.
ad Macedo.7 plene no.p Bar.in.l.liberoꝝ.ff.de verb.signi.in ver.
ij.quero q̄n verbū filij pferf a lege 7 Bal.post antiquos in.l.gall⁹.§.
institueēs.ff.de lib.7 posthu.7 dn̄s Car.florē.i.c.ij.de ver.sig.7 Ant.
de but.in.c.in q̄busdā de penis.7 Pe.de ancha.i cle.j.de Baptis.s3
dispositio.d.§.j.in auf.de testa.imperfe.est ad fauorē filioꝝ igitur dz
habere locū etiā in nepotibus.7 ppterea guarneri⁹ q̄ inscribi fecit
dictā auf.qd̄ sine.q̄uis nō habuit potestatē legis ꝯdēde tn̄ iusta iter
pretatiōe motus visus est verbo liberoꝝ quoꝝ appellatione etiā ne
potes sine dubio cōprehendunf.d.l.liberoꝝ.7.l.liberos.ff.de sena
tor.Preterea etiā testator zāpelegrinū filiū suū sibi heredē vlem isti
tuit 7 sic sibi sufficeret q̄uis etiā qdā legata relicta filijs dicti zāpe
9 legrini nō subsisterēt. ¶ Circa vltimū dubiū quo q̄rif an afferre
possit p̄iudiciū dictis Luce 7 augustino nepotib⁹ testatoris qd̄ fa
cte fuerūt diuisiōes inter ipsos descēdētes testatoris ꝯtra dictā vlti
mā volūtatē testatoris ꝓsupposita ignorātia dicti testamēti.Et bre
uiter ꝯcludēdū est q nō quia nulla ꝯuētio facta circa ea que dependēt
a testamēto vl vltima volūtate valet nisi cognitis 7 visis ipsi⁹ vltime
volūtatis.l.de his.7.l.nō est ferēdū.ff.de trāsac.l.j.ff.quēadmo.testa.
aper.que iura habēt locū nedū in transactione sed etiā in alijs con
uētionibus quia est eadē rō vt no.p glo.Jac.Bar.7 Ange.in.d.l.de
his.7 Ang.in cōsi.ccxix.incipiēte testator quidam nomine Ange.p
hoc facit quia ad hoc vt quis videaf renūtiasse cū effectu heredita
ti sibi ex testamēto delate debuit esse certificat⁹ delatā sibi esse here
ditatē ex testamento alias nō excluderetur.l.in repudiāda.7.l.si is
ad quē.ff.de acqui.here.7 facit.l.genero.ff.de his qui not.infa.l.ge
nerali.C.de tabul.lib.x.cum simi. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.cxv.

1 ¶ Appellatiōe solutionis indeterminate prolate venit quelibet satisfactio.
2 Ubi seruari debet equitas iuris canonici ꝯfessio facta parte absente habet effectū plene probationis.
3 An cōfessio valeat absente parte.
4 Quando est dubiū an sit recurrēdū ad simile legis vel ad simile cō suetudinis debet cōsiderari si casus occurrēs sit de materia ꝯsuetu dinis vel legis.
5 Ubi non distinguit statutū nec nos debemus distinguere.
6 Solū in ꝓscriptiōe rerū mobiliū est imutatū ius ciuile 7 canonicū.
7 Statutū nutriens peccatum non valet.
8 Si sit consuetudo laicoꝝ q instrumenta habeant execution ē para tam solū vsq ad.x.annos non poterit ecclesia post decem annos pe tere executionem.9.
10 Statutū disponēs q ad petitionē creditoris capi possit debitor sine citatione an procedat in cessionario.

¶ Consilium.cxv.

¶ De cōfessiōe ad liberandū facta parte absente an ꝓsit 7 an statu tum volens qd̄ prescribatur debito spatio.xx.annorum habeat lo cum in debitore sciente saltē quo ad hoc vt per exceptionē talis ꝓ scriptiōis excludatur executio instrumenti cōcessa a statuto pmit tente opponi exceptionē prescriptionis.

Domini redēptoris nostri in uocato suffragio.Uisa scriptura asserti depositi et statu tis ac alijs de quib⁹ in themate mihi videf qd̄ p dictos testes sit pbata intētio dicti Quiriachi 7 saltē p magistrū Matthe um de lāfrāca 7 magistrū Petrū amorosum.nā dict⁹ magr̄ Mat theus vt verbo fertur credif qd̄ inter cetera testificatus sit qd̄ añ 7 post quādā ordinatione testamēti factā p magistrū Joānē Alberti de mōtegrino q̄ fuit de anno.M.cccclx.vel circa dict⁹ magr̄ Joā nes i absentia dicti Quiriachi sepe 7 sepi⁹ tā i villa sancte Marie Lauretī q̄ i ciuitate Ancone habēdo sermonē de dicto Quiriacho quē dicebat iseruisse 7 mutua sse ipi magr̄o Joāni pecūias 7 ecōtra ipm magrm Joānē ipi Quiriacho dedisse pecunias 7 secū ꝯtrxisse di xit q ī v̄itate nihil habere debebat a dicto Quiriacho 7 dictū Qui riachū ipsi magistro Joāni in aliquo nō teneri.Et similr̄ credif q Petrus amorosus testificabaf inter cetera qd̄ ipse testis q̄ fuit disci

pulus dicti magistri Joānis Alberti pluries audiuit a.xij. annis primis circa dictū magistrū Joānez alberti tam in dicta villa scte̅ Marie Laurēti ꝙ in ciuitate Ancone dicere ꝙ pluries ꝯtraxerat cū dctō Quiriacho ⁊ plura secū negotia gesserat ⁊ ēt dicebat ꝙ in ꝟitate nihil penitꝰ hr̄e debebat a dicto Quiriacho ⁊ ꝙ .d. magr̄ Joannes nō erat vllo mō creditor dicti Quiriachi in aliquo Cū igit̄ in statuto sub rubrica de exceptionibꝰ que possint opponi ꝯ. publicū instrumētū ꝓuideatur ꝙ cōtra executionem publici instrumenti possit opponi exceptio solutionis vel ꝯpensationis vl' p̄scriptiōis
1 ⁊ q̄dā alie. ⁊ appellatione † solutionis īdeterminate ꝓlate veniat q̄libet satisfactio quocūq; modo facta ꝑ quam tollatur obligatio. l. solutionis vbū. cum ibi no. per Bar. ff. de solu. ⁊ l. solutionis verbo. ff. de vb. signi. Et cū dicti duo testes in substantia nō variēt: nec appareat ex eoꝝ attestationibꝰ qd̄ loquātur de diuerso loco vel tēpore p̄sumunt̄ in dubio ꝯtestes: vt signanter voluit Innoc. in. c. qualiter ⁊ quādo. el. secūdo. in secūda col. de accusa. ⁊ Specu. in titu. de iquisi. §. nūc tractemꝰ. ver. super ꝓbatiōe aūt infamie. ⁊ Bal. in. l. de q̄bus in antepe. col. ff. de leg. ⁊ in. l. ij. in vl. col. C. de bo. pos. s̄ꝫ tabu. ⁊ Ant. de bu. in. c. cū causam que īter archiepiscopum in. xiij. col. de testib. ⁊ dominꝰ Abb. in. c. cum Joannes de fide instrumē. ⁊ Pau. de cast. in ꝯsilio. cxcij. incipien. viso processu ⁊c. in vlt. col. ergo apparet pro-
2 batā esse exceptionē solutionis. ¶ Nec obstat qd̄ dicti † testes non dicunt dictā confessionē ⁊ assertionē fuisse factā presente parte idest dicto Quiriacho: q: respōdeo qd̄ vbi seruari dꝫ equitas iuris canonici ꝯfessio facta ꝑte absente habet effectū plene ꝓbatiōis: vt singulariter dt̄ Ant. de but. do. Cardinalis florentinus ⁊ Jo. de imo. ī. c. si cautio. de fide instr. ꝓ id qd̄ no. prima. q. vij. in. c. quoties cordis oculus. ⁊ idē no. Bal. in. l. generaliter in decima. q. C. de nō nume. pec. ⁊ Dn̄icus de sancto Gemi. iij. q. ix. in. §. de his. ⁊ tanto magis hoc ꝓcedit si testes deponūt qd̄ ille magister Joānes vsus est illo vbo ī vitate ⁊c. q: vt singulariter dixit Bal. in Rubric. C. res īter alios acta. in vlt. col. quādo q̄s dicit in veritate cōfiteor ⁊c. videtur iurare idest in verbo veritatis a deo ⁊ tūc nō est necessaria p̄sentia ptis allegat
3 no. in. d. c. quoties cordis. ¶ Fortificant̄ p̄dicta per ea † q̄ no. Bal. in. d. l. generaliter in. xij. q. C. de nō nume. pecu. vbi ꝓ ꝯcordia glossarū que variarunt in illo articulo. s. an ꝯfessio ad liberandum valeat absente pte iuxta no. in. l. nō solū. §. si liberationis verba. ff. de liber. leg. ⁊ in. l. idē. ī duobꝰ. ff. de pac. ꝯcludit post Nicolaū de matarellis ꝙ aut q̄ris vtrū valeat in vim pacti liberatorij. ⁊ dicēdū est ꝙ nō. l. nec ignorās. C. de dona. aut vtrū valeat in vim mere ꝓbatiōis. ⁊ dt̄ ꝙ cōmunis opi. est ꝙ sic. allegat. §. ⁊ lꝫ ī aut. de testibus. Et ipsemet Bal. ī. c. fi. in. vij. col. de cōfes. etiā alio mō cōcordat dictas gl. ⁊ dicit ꝙ aut dicta cōfessio emanat per modū conuentionis seu ꝓmissiōis. ⁊ tunc requirit̄ p̄sentia partis. vt no. in. d. l. idē in duobus. aut emanat per modū simplicis enuntiationis veri. ⁊ tunc non requiritur. ⁊ ita ꝓcedat id quod no. gl. in. d. §. si liberationis verba. ⁊ ita etiā dicit Bal. in. l. j. ff. de iterroga. actio. per dictū. §. ⁊ licet. ⁊ plures etiam in. l. postꝙ̄ liti. C. de pac. ⁊ in. c. veniēs. de renū. ⁊ ī. c. cū pridē. de pac. ⁊ in. d. l. idē in duobus cū similibus. reprehendunt opinionem glos. in. d. l. in duobꝰ. sed posito ꝙ illa glo. esset vera tamen non obstat casui nostro: vt patet ex iam dictis: puto igitur satisfactuꝫ fuisse de dicto asserto deposito dctō magistro Joāni ⁊ ꝑfecto vltra iuris dispositionē fundatā in depositionibꝰ dictoꝝ testiū cōcurrit magna eq̄tas ⁊ verisimilitudo ꝙ tāto tēpore non cessasset dictꝰ creditor ī petitione dicti debiti cū vterq;. s. tā creditor q̄ debitor diu fuerint in eadē ciuitate post dictū depositū ⁊ tāto magis q: verbo fertur ꝙ ꝑ testes ꝓbari poterit exortā fuisse post dictū depositū inter dictos magistrū Joannē ⁊ Quiriachum certā controuersiam occasione cuiusdā vinee ita ꝙ verisimile est ꝙ nō distulisset saltē tāto tp̄e dictꝰ creditor suas pecunias exigere a debitore cū quo esset ī ꝯtrouersia: vt docet experiētia q̄ est efficax rerū magistra. c. q̄ sit. de elec. ī. vj. ⁊ ita videmus a cōiter accidētibus qd̄ argumentū ꝓcedit: vt no. in. l. neq; natales. C. de ꝓba. ¶ Accedit ēt ad exclusionē executiōis dicti īstrumenti depositi exceptio p̄scriptionis. xx. anno. ex forma dicti statuti sub rubrica de exceptio. q̄ pn̄t opponi. Juncto statuto sub rubrica de prescriptione actionū quo cauetur ꝙ instrumēta iura ⁊ actiones prescribantur christiano spatio. xx. annoꝝ continuoꝝ ⁊ non distinguit: an bona fide: an mala fide. ⁊ sic itellexit indistincte. nā si voluisset solū itelligere de eo q̄ esset in bona fide id exp̄ssisset ꝓut expressit in alio ꝓximo p̄cedēti statuto sub rubrica de prescriptione decē annoꝝ vbi cauetur ꝙ quicūq; possederit titulo donatiōis vel emptionis vel alio iusto titulo ad p̄scribendū vel vsucapiēdū publice ⁊ pacifice ⁊ bona fide aliquā rem imobilē sine cōtradictione decē annoꝝ nō possit iquietari. hec rō probat̄ in. c. īter corporalia de trāsla. ꝑla. ibi dū tex. dicit vnde si circa trāslationeꝫ idem fieri voluisset qd̄ de cessiōe dixerat ⁊ de trāslatiōe poterat exp̄ssisse ergo statutū sub rubrica de exceptionibus que possunt opponi ꝑmittat ad impediēdā executionē instr̄i posse opponi exceptionē p̄scriptionis intelligitur de prescriptione statutaria quia vnuꝫ statutum semper intelligitur p̄m aliud statutum ⁊ vnū trahitur ad aliud. l. sed ⁊ posteriores. ff. de
4 legi. l. j. C. de iof̄fi. dona. ¶ Et hn̄ ꝓbatur per ea † que no. Jo. and. in c. fi. de cōsue. in vlti. colū. vbi dixit ꝙ quando tractatur de extensiōe faciēda de vno casu ad aliuꝫ ex idētitate vel silitudine rōnis iuxta. l. nō possunt ⁊. l. de quibꝰ. cū ibi no. ff. de legi ⁊ in. l. j. C. que sit lō. ꝯsue. ⁊ dubitetur vtrū recurrēdū sit ad simile legis an ad simile ꝯsuetudinis dꝫ ꝯsiderari an casus occurrēs sit de materia consuetudinis ⁊ recurret̄ ad simile cōsuetudinis aut est de materia iuris cōmunis ⁊ recurret̄ ad simile legis. arg. l. sed cū patrono. ff. de bo. pos. ti. generali ita etiā ꝯcludit Bal. in. l. de quibꝰ in. xix. col. preallegata allegat in arg. l. certa forma. C. de iure fis. lib. x. ⁊ ita etiā tꝫ Jo de imo. ī. l. si vero. §. de viro in penul. col. ff. solu. mat. ita ego in proposito cū tractemus de materia statuti idest de executiōe instrumēti cōcessa a statuto nō autē a iure cōi quia de iure cōi instrumenta nō habēt executionē paratā. l. minor vigintiquinq; annis cui fideicōmissum. ff. de mino. l. j. C. de execu. rei iudica. ⁊ ibi Bal. iō circa casum dicte executiōis īstrumēti ⁊ īterpretationē dicti statuti loquētis de exceptiōe. p̄scriptiōis que pōt opponi ad īpediendā dictā executionē statuti debet recurri ad alia statuta eiusdē ciuitatis loquētia de p̄scriptiōe.
5 ¶ Pro hoc † etiā facit quia alio statuto cautū est qd̄ omnia statuta ciuitatis Ancone itelligātur prout verba iacent ⁊ nō recipiant aliquā iterpretationem seu intellectū exteriorē sed pure ⁊ simpliciter prout verba eoꝝ sonāt ⁊ qd̄ a verbis prout iacent minime recedat̄ saluo semper qd̄ possit procedi de silib' ad silia prout in alio statuto cautū est ergo cum dictū sub rubrica de prescriptione actionum loquatur generaliter ⁊ simpl'r de prescriptione. xx. annoꝝ cōtinuoꝝ ⁊ nō distinguat inter bonā fidē ⁊ malā nō debemus nos distinguere ⁊ a verbis recedere ⁊ sic voluit dictū statutū reducere ad tēpꝰ. xx. annoꝝ prescriptionē actionū que de iure saltē ciuili exigebat negligentiā creditoris ꝑ tēpus annoꝝ triginta non facta distinctiōe an debitor haberet sciētiā debiti vel non iuxta. l. sicut. ⁊ l. oēs. ⁊ l. cū no-
6 uissimi. C. de p̄scri. xxx. annoꝝ. ¶ Jmo pleriq; † tenuerūt qd̄ de iure canonico hoc nō esset imutatū in p̄scriptione actionū licet aliud esset in p̄scriptione rerū corporaliū in quibus solū sit ius ciuile immutatū per ius canonicum disponens qd̄ possessor malefidei nullo tp̄e prescribat iuxta. c. fi. de p̄scri. ⁊ in regula possessor lib. vj. ita ꝯcludit per plura Bar. in. l. fi. ff. queādmo. ser. amit. ⁊ ī. l. sequitur. §. si viā. ff. de vsucap. ⁊ in. d. l. sicut ⁊ in. l. hec autē iura. ff. de serui. vrb. p̄dio. ⁊ in. l. ait p̄tor. §. plane. ff. q̄bꝰ ex cau. maio. ⁊ Inn. ī. c. cura circa fi. de iurepatro. ⁊ in. c. q: pleriq; de imu. eccle. ⁊ Hosti. ī summa de p̄scri. rerū imobi. §. que res p̄scribi possunt. iuxta prin. vbi inquit quod nō peccat ille qui creditori nō soluit dūmodo id non faciat iuito creditore. nā potuit esse paratꝰ debitor soluere ad omnē requisitionē creditoris prout cōtinetur in scriptura huius asserti depositi promissi restituere ad omnē petitionē creditoris ⁊ ita etiā tenuerunt pleriq; alij quos refert Ant. de bu. in. d. c. cura. ⁊ huic opiniōi vidētur adhesisse statuētes in statuto sub rubrica de prescriptiōe actionū dū simpliciter disposuerūt p̄scribi actionibus spatio. xx. annoꝝ cōtinuoꝝ ⁊ cū generaliter ⁊ idistincte hoc statuerūt dꝫ idistincte itelligi. l. de pretio. ff. de publicia. l. j. § generaliter. ff. de lega. p̄stā. ⁊ in hac p̄scriptione nō distinxerūt statuētes ꝓut fecerūt in p̄scriptiōe rerum corporaliū vbi fit differentia īter bonā fidē ⁊ malam ⁊ nō pōt dici qd̄ in p̄scriptione actionū recurrat̄ de similibꝰ ad similia ⁊ sic ad statutum loquens de prescriptiōe decē annoꝝ super rebꝰ corporalibꝰ vigore alterius statuti ꝓuidētis qd̄ vbi ꝑ statuta aliq̄s casus nō esset determinatus vt quia statutū nō loqueret̄ generaliter vel exp̄sse recurrat̄ de similibꝰ ad similia q: dico ꝙ iste casus erat ꝓuisus ⁊ determinatus sub generali dispositiōe statuti loquētis de p̄scriptionibus actionū. ⁊ qd̄ ꝑ verba illiꝰ statuti dicat̄ esse generaliter ꝓuisuꝫ adeo qd̄ cōprehēdat̄ vnaqueq; species ꝓbat̄ in. d. l. j. in prin. iuncto ver. generaliter. ff. de leg. p̄stā. ⁊ l. metū. §. animaduertēdū in verbo generaliter. ff. qd̄ metus cā. nā edictū pretoris ꝓuidebat qd̄ rupto testamēto ꝑ bonoꝝ possessionē cōtra tabulas legata relicta parētibus ac liberis testatoris cōseruarent̄. ⁊ tamē iuriscōsultꝰ iquit qd̄ talis ꝓuisio dicit̄ generalis quo ad parētes ⁊ liberos ita dicit̄. in. d. l. j. de lega. prestan. ⁊ simile dicit̄ in. d. §. animaduertendū iuncta. l. j. co. ti. ita ergo in proposito nostro rubrū ⁊ nigrū loquens absolute de prescriptiōe actionū dicit̄ generaliter dispōere de qualibet p̄scriptio-
7 ne idest siue debitor sciētiā debiti haberet siue nō. ¶ Et si † diceret̄ ꝙ itelligendo statutū sub rubrica de prescriptione actionū ꝓuidere etiā ī p̄scriptiōe decurrēte debitore sciēte nō deberet valere tāq̄ nutriēs peccatū inspecta dispositiōe iuris canonici posita. in. d. c. fi. de prescri. ⁊ in dicta regula possessor vt videt̄ ꝯcludere Bart. ī. l. oēs populi. in. iij. q. principali. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ Jo. an. in. c. ij. de excep. in. vj. in nouella. ⁊ An. de but. in. c. fi. de prescr. cū nonnullis suis cōcordātijs respōdeo ꝙ statuētes nō possent hoc facere quo ad auferēdū beneficiū iuris cōmunis alteri: tamē ad auferēdū beneficiū idultū ab ipsis statuētibus cōcedētibus paratā executionē instrumēto debet posse fieri. hoc probatur q: similiter videmꝰ ꝙ statutū laicoꝝ q̄uis nō valeat q̄tū ad hoc vt auferre possit bn̄ficiuꝫ iuris cōis clericis vt ī aut. cassa cū ibi no. C. de sacrosan. eccle. ⁊ ī. c. noluerint. de sen. excō. tū hn̄ valet quatenꝰ auferret clericis bn̄ficiū statutoꝝ vt ꝓbatur notabiliter ī. l. si quis curialis. ⁊ ibi hoc no. Bal. C. de epis. ⁊
8 cle. ⁊ est de mēte doc. in dicta aut. cassa. ¶ Bene facit † qd̄ no. Bal in. l. de quibꝰ. ff. de legi. in. xiij. col. ī versi. vj. querit̄ an clerici ⁊c. vbi dixit ꝙ

dixit ꝙ ꝯsuetudo laicorū habet qḋ instrumenta habeant executionem paratam solū vsq; ad .x. annos nō poterit ecclesia post .x. annos petere executionē dicti instrumēti qꝛ illi iuri speciali inducto a ꝯsuetudine est ꝑscriptū: ⁊ ideo oportebit agere via ordinaria iuris cōis. ar. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testa. mili. adducit etiā qꝛ nemo pōt vti bñficio meo nisi q̄tenus ego volo sꝫ vtatur iure cōi cessante ꝯsuetudine allegat. l. sed ⁊ milites. in prin. ff. de excusa. tuto. ⁊ ita etiā not. Bald. in. l. omni nouatiōe. C. de sacrosan. eccl. ⁊ in. l. ⁊ in legatis. C. ad. l. fal. ⁊ in. l. j. ad fi. C. de contrahē. emp. ⁊ in. l. fi. §. si vero postq̄. C. de iure delib. ita in ꝓposito statuētes voluerūt ꝙ possit creditor habere institutionem instrumēti nisi obstet exceptio ꝑscriptionis ⁊ intelligitur de ꝑscriptione statutaria que qdē habet locū indistincte. i. de curia debitore sciente vel ignorāte vt supra deductū est. ⁊ ꝓpterea nō pōt dictus assertus heres creditoris ꝯsequi executionē instrī beneficio statuti stāte dicta prescriptione statuti qḋ q̄tū ad auferendū dictum bñficiū statuti potuit hoc disponere dato ꝙ ꝑm opinionē quorūdam non valeret tale statutum quo ad auferendū alteri beneficiū iuris cōis. 9 ¶ Preterea† Bar. in. d. §. si vero ⁊ in. d. l. fi. ff. queadmo. ser. amit. ⁊ Inno. ⁊ Hostie. in locis. s. allegatis cū suis cōcordātijs supra deductis. ⁊ etiā Bald. in. l. oēs populi. in. vij. colum. volunt ꝙ imo tale statutū valeat etiā qñ ꝑ id auferretur beneficium iuris cōis tamen in illo nō facio pro nūc potissimum fundamentū attento ꝙ alij pleriq; cōtradicunt ⁊ in presentiarū satis est ꝙ statutū possit habere vires q̄tum ad repellendū agentem a bñficio dicti statuti in termino circa dictā executionē instrumēti quā non habēt instrumenta de iure cōi vt. s. dixi. 10 ¶ Postremo† nō obmitto ꝙ anteq̄ dictus minos agēs tanq̄ heres dicti magistri Joānis ꝓbauerit se heredē dicti magistri Joānis ⁊ sic ꝓbauerit se representare personā creditoris nō debet dictus Quiriachus stare detentus iuxta dispositionem statuti sub rubrica de exceptionibus que possunt opponi cōtra publicū instrumentū ⁊ alterius precedētis statuti sub rubrica de executione publici instrumenti qꝛ illa statuta presupponunt ad instantiā creditoris esse ꝓcedēdū ad cōtenta in dictis statutis qꝛ de creditore fit mētio in dictis statutis: vnde cū iste minos nō sit nominatus in instrumento depositi ⁊ non constet ad huc ipsū esse heredē dicti magistri Joānis deponētis cessat interim priuilegiū executiōis sicut dicimus ꝙ qñ statutum disponit qḋ ad ꝑtitionem creditoris capi possit debitor sine citatione tamen non poterit capi sine citatione debitor ad instātiā cessionarij qꝛ oportebit prius citato debitore liquidari quod iste sit cessionarius: ita determinat Bald. in. l. per diuersas in. x. q. C. mand. per Inno. in. c. quia. v. de iudi. ⁊ not. Ang. in. l. ij. in. vlti. col. C. de pigno. pro hoc qꝛ instrumentū quo ad per sonam dicti asserentis se heredē creditoris nō est liquidum ⁊ statutū tribuens priuilegium instrumento circa executionē intelligitur de liquido tantum. l. fi. C. de cōpensatio. no. Bar. in. l. proinde. §. notandum. ff. ad legē aquil. ⁊ in. l. j. in prin. per ibi notata per glo. ff. de eden. ⁊ in. l. ij. per illū text. C. de senten. que sine cer. quanti. ⁊ Bal. in. l. cum testamento. C. de testa. manu. ⁊ in. l. ij. ⁊ in. l. etiā. C. de execu. rei iudi. ⁊ in. l. apertissimi in fi. C. de iudi. cum simi. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio .cxvi.

1 ¶ Acquisita per epm an presumantur acquisita de bonis ecclesie. 2.
3 Iudex dꝫ arbitrari an bona fuerint acquisita de bonis ecclesie.
4 Non presumitur ꝙ clericus seu rector sit immemor salutis eterne.
5 De bonis acquisitis a clericis ratiōe officij vel seruitij seu pro missis dicendis an possint libere disponere.

¶ Consilium .cxvi.

¶ An bona acquisita ꝑ epm presumentur acquisita de bonis ecclesie.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Viso chirographo i quo ꝯtinet depositū factū ꝑ quondā dñm Ludo. epū modoen sem: ⁊ alijs que in facto narrant videretur prima cōsideratione dicendū successorem in dicto episcopatu 1 posse† dictas pecunias repetere tanq̄ ꝓsumant acq̄site ꝑ dictū quondā dñū Lud. ex bonis sue ecclesie epalis saltē cū dictus dñs Lu. tpe q̄ fuit ad episcopatū ꝓmot⁹ nihil haberet i bonis ꝓprijs sed esset professus in ordine predicatorū de obseruātia vt habetur in c. j. ⁊ in. c. vt vnusquisq;. ⁊ ibi plene not doc. de pecu. cle. c. de testa. xij. q. v. nulli ⁊ ibi notatur ⁊ not. Spe. in tit. de statu mo. in ver. viij. ⁊ no. doc. in auf. licentiā. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊ constat qḋ non potest prelatus titulo lucratiuo disponere de bonis acquisitis ex redditib⁹ ecclesie. c. cū i officijs. c. ad hec. c. quia nos ⁊. c. relatum el secundo de testa. ⁊ in dicta auf. licentiā ⁊ plene no. in. c. ꝑsenti. de offi ordi. lib. vi. ⁊ in. c. fi. de pecu. cle. et ibi no. doc. 2 ¶ Tamē his† nō obstantibus puto in casu de quo querit cōtrarium esse de iure verius ⁊ maxime ex infra scriptis. nam in ꝓposito nostro presupponitur in facto qḋ episcopus predictus pro tempore quo illi prefuit prefatus dominus Ludo. habebat redditus adeo exiles ⁊ tenues qḋ vix sufficiebant pro victu dicti dñi episcopi ⁊ necessitatib⁹ episcopatus. ⁊ tenuiores etiā effecti erāt redditus ꝓpter bella que dictis locis ⁊ circūstantib⁹ teucri inferebāt. ⁊ prefatus dominus Ludouicus dicto tpe stetit semper absens ab episcopatu quod factum est vt maior substitueret impēsa ⁊ debiliores essent redditus. ¶ Presupponitur etiā qḋ dictus dominus episcopus reputat⁹ erat religiosus bone ꝯscientie ⁊ valde cognitus marie a nobilib⁹ Venetis quos sepe audiebat in cōfessionibus Venetijs vbi moratus est etiā post adeptum episcopatū. ⁊ ꝓpterea ei a nobilibus largiebantur plures pecunie. ꝑsupponit etiā qḋ verisimiliter lucratus est plures pecunias post adeptum epatū dū deputatus esset suffraganeus in ciuitate Triuisij. ¶ Istis sic presuppositis casus noster deciditur ex his que tradūtur per Jo. and. ⁊ expressius per Pe. de anch. ⁊ Jo. de imo. i. c. j. de pecul. cle. nam querit ibi Jo. and. an si quis est vicarius in ecclesia ꝑsumatur illud qḋ habet acq̄siuisse de bonis ecclesie. ⁊ distinguit aut est vicarius tēporalis qui forte habet certā portionē pro seruitio qḋ prestat ⁊ tunc nō presumet acquisitū de bonis ecclesie. quia nō dicitur habere administrationē ecclesie. c. cōstitutus de filijs presby. c. primo ad fi. de priui. lib. vi. Si autē esset perpetuus vicarius ⁊ tūc dicit ꝙ ex qualitate vicarie ⁊ quātitate patrimonij seu ex his que ex prospera fortuna ꝓbatur eum acquisiuisse bonus iudex iudicabit: an ꝑsumat acquisitū de bonis ecclesie vel nō. ⁊ in totū vel pro parte. ar. c. fi. de trans. ⁊ dicti. c. relatum. Subdit Pe. de ancha. ⁊ Jo. de imo. in. d. c. j. de pecu. cle. ꝙ eadē ratiōe idē dicendū est nedū in vicario: sed etiā in rectore ⁊ prelato. qd eñ ꝑm eos si aliquis est rector ecclesie ex qua modicū vel nihil ꝑcipit ⁊ habet offm lucrosum: vt quia forte est doctor deputatus ad legendū cū salario vel etiā ex industria aduocationis vel simili multa querit certe non presumet tūc ꝙ quesitū per eum sit de bonis ecclesie. Et hoc tanto magis ꝓcedit quādo successor in episcopatu nō possidet: sed aduersarius vt no. ꝑ gl. xij. q. j. sint manifeste. ⁊ ea. causa. q. v. in. c. j. Bene facit quod no. gl. in. l. cū op; in prin. in verbo ex eius substātia in fi. C. de bo. q̄ lib. nō dico ꝙ ex hoc solo ꝙ successor in epatu nō possideat bona que dicit fuisse acquisita de redditibus vel alijs bonis episcopatus icumbat sibi onus ꝓbandi ꝙ sint ex bonis episcopatus: sed concurrētib⁹ illis alijs ꝑsumptionibus de qbus supra: vt etiā no. Archi. i. d. c. sint manifeste.

3 ¶ † Bene faciunt notata per Innocē. in. c. cum in officijs ꝓallegato. vbi cōcludit ꝙ iudex in istis habet arbitrari ex ꝯiecturis inspecta qualitate ⁊ quātitate reddituū ecclesie ⁊ inspecta qualitate īdustrie seu artificij vel doctrine ex qbus lucrari potuit quantū presumendū sit eum acquisiuisse ex bonis ecclesie ⁊ quātū aliūde ꝑ id quod habetur. xij. q. iij. sacerdotes in qua cōputatiōe dicit ꝙ iudex pri⁹ deducet de redditibus ⁊ bonis ecclesie quātū expendere oportuit platū in victu ⁊ vestitu: qꝛ qui altari seruit de altari viuere dꝫ. xij. q. j. ex his. ⁊. c. eps. ⁊ ea. cā q. ij. caritatē. ⁊ idē dicit in expensis factis in alimentis pauperū vel in hospitalitatem vel in redemptionē captiuorum aut alias pias causas xij. q. aurū. ⁊. c. gloria. ⁊. xlij. dist. cōmensationes. ⁊ in. c. ij. de supplē. negli. pla. ⁊. c. ad hec de testa. ⁊ fatetur ꝙ cessantibus istis cōiecturis ꝑsumeretur in dubio pro ecclesia ꝑ qua iura presumunt nisi ꝑm eū probetur clericum ante clericatum qd habuisse vel aliūde interim sibi obuenisse ꝑ id qḋ habetur. in. §. interdicimus in auf. de ecclesia. ti. ⁊ ita etiā no. in effectu Bal. in ꝓallegata auf. licētiam hoc idem vult Anto. de bu. ⁊ Joan. de imo. in. c. vt vnusquisq;. de pecu. cle. vbi dicūt ꝙ si rector ecclesie reperitur mutasse pecuniam nomine proprio an post eius mortem presumet quesita de bonis ecclesie. ⁊ dicit ꝙ sic nisi ꝓbaretur ꝙ talis erat ꝑsona que licite potuisset dictā pecuniam querere puta ratione aduocationis vel lecture vel similis exercitij: qꝛ tūc presumet acquisita aliūde q̄ de bonis ecclesie ꝓut sonat actus gest⁹ a prelato qui pro ꝓprio nomine dictam pecuniā tanq̄ suam mutuauit: ⁊ hoc reputat mēti tenendum Joā. de imo. in dicto. c. vt vnusquisq;. ita fecit in ꝓposito nostro dictus dñs Ludouicus: qꝛ dictas pecunias tanq̄ suas ꝓprias deposuit apud dictum cōuentū sancti Dominici affirmādo illas non pertinere ad episcopatū ⁊ eas ex sua industria acquisiuisse: ⁊ ideo post mortē suam voluit illas ꝑtinere ad dictum cōuentum prout pertinere debebāt cum in dicto monasterio antea professionem fecisset: vt infra dicam. ⁊ istud est multum no. qꝛ alij qui dicunt ꝙ presumitur ꝙ fuerit acquisitū de bonis ecclesie nō loquūtur in casu ꝓdicto. s. qñ cōcurreret assertio ipsius epi dicētis acquisiuisse ex industria saltem cōcurrēte ꝙ appareat ipm fuisse personā que ex industria acquirere potuerit: ⁊ ꝙ redditus ecclesie vix ad impensas opportunas sufficerēt: ⁊ ꝙ nō lōgo tempore administrauerit bona episcopatus nā dictus domi. Lud. solum per annos quatuor cū dimidio ꝓfuit dicto episcopatui. ¶ Et for4tificant† predicta per id qḋ dicit Pet. de ancha. ⁊ Joan. de imol. in. d. c. cū i officijs. vbi dicūt ꝙ si rector ecclesie relinquat alicui illa bona de quibus est dubiū: an sint de bonis ecclesie poterit ille cui relinquuntur occupare ex quo sibi sunt relicta: qꝛ nō ꝑsumitur ꝙ clericus seu rector fuerit immemor salutis eterne. l. fi. C. ad legē iu. rep. ⁊. j. q. iij. sancim⁹. Accedūt notata per dominū Abba. in. d. c. vt vnusquisq;. ⁊ in repe. c. cum esses. de testa. vbi voluit ꝙ sicut qñ apparet ꝙ prelatus habebat ꝓpriū patrimoniū presumitur pro possessore rei de qua dubitatur: an fuerit de bonis ecclesie. Ita etiā pari ratiōe qñ rector ecclesie erat talis industrie ꝙ multa lucrabat. ⁊ vtile esset ꝙ ostendatur prefatum dominum Ludouicum fecisse fieri inuentarium bonorū epatus: qꝛ prelatus segregare debet res suas a reb⁹ eccl'ie. xij. q. j. manifesta. ⁊ ibi no. hec enī est ratio propter quam satis quandoq; presumeret pro ecclesia contra 5 prelatum: vt per Inno. in. d. c. cum in officijs. ¶ Et stante† ergo ꝙ nō ex bonis ecclesie presumat dict⁹ dñs Ludo. acquisiuisse: sed industria persone: vt ex predictis patet nō est dictū ꝙ de talibus bonis sic acquisitis potuit disponere vt fecit. c. qꝛ nos. ⁊ ibi plene not. ⁊ in. c relatum

el secundo. versi. ceterũ. de testa. ⁊ not. doc. maxime Bal. in. d. aut. licentiam. ⁊ ſequitur hoc Ja. bu. ⁊ Bal. in. l. ij. in fi. C. de epiſ. ⁊ cler. ʒ ipſemet Ja. bu. aliter dixerit in dicta aut. licentiã ⁊ male: vt ibi per Bal. nam dicebat Ja. bu. ꝯtra tex. expreſſum in. d. c. q2 nos. ⁊ ideo doc. ibi et maxime Doiti. Anto. de bu. Pe. de ancha. do. Cardi. florentinus. ⁊ Jo. de imo. cõcludunt ꝙ de eo qđ querunt clerici ratione officij vel ſeruitij ſeu pro miſſis dicẽdis vel orationibus aut ſimilibus poſſunt libere diſponere et non intelligatur acquiſitũ contemplatione eccleſie: ſed intuitu perſone quicquid dixerit Ja. but. in. d. aut. licentia. ita etiam tenet Saly. in. d. aut. licentia vbi dixit ꝙ licet Jaco. but. ibi velit ꝙ rector eccleſie debeat operari eccleſie a qua alimenta recipit arg. l. quod in vxorem. C. de neg. geſt. ⁊. l. qđ ſi nulla. ff. de religio. et ſump. fu. ⁊. l. pe. ff. de opc. liber. ⁊ per hoc velit ꝙ de queſitis ex induſtria nõ poſſit diſponere tñ ſm eum nõ mouetur bona ratione: quia operari non debet eccleſie niſi circa diuinũ officium ⁊ conſeruationem ſuorũ iurium ⁊ bonorum. l. qui ſub pretextu. C. de ſacroſan. eccleſie. ⁊ propter hoc alimẽta percipit ab eccleſia. ⁊ nõ ſimpliciter vt alimẽta: ʒ vt fructus ⁊ reddit⁹ ſibi ꝯceſſos. Itẽ nõ ſemper ex eo qđ quis alimẽtatur tenetur operari: vt probatur in. l. ſcio in prin. ⁊ in. l. meuia. ff. de an. leg. ⁊ i. l. gaio. §. impator. de ali. leg. ⁊. l. illis libertis. ff. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ ſic concludit qđ de queſitis ex opa ſua poſſit diſponere. ⁊ ſequitur etiã hoc Pet. de anch. ⁊ Jo. de imo. in. d. c. cum in officijs poſt Jo. an. ⁊ alios ibi. ⁊ licet aliqui dixerint hoc non habere locum in epiſcopo: quia ſm eos eps bona acquiſita ex labore ⁊ induſtria ſua nõ poteſt in alios conferre per id qđ habet in dicta aut. licentia: tamen de iure canonico ſeruãdo in hac materia tenetur contrariũ per id qđ habetur. xij. q. v. in. c. fixum. ⁊ ibi glo. ⁊ Archi. dicẽtes ꝙ illud qđ habetur in. d. aut. licentiã nõ eſt ſeruandũ in iure canonico etiam ʒ Saly. in pallegata aut. licẽtia. poſſet etiã quiſpiã dicere quod etiam poſito qđ dicte pecunie preſumerent acquiſite ex redditibus eccleſie. tamen poterit dictus dñs Lud. de illis diſponere illa donando alteri eccleſie: vt nõnulli tenuerunt tamẽ in hoc vltimo nõ facio fundamentũ: q2 multi tenent cõtrariũ: vt plene no. p doc. in. c. fi. de pecu. cle. ⁊ in. c. indecorũ. de eta. ⁊ quali. ⁊ in. c. preſenti. §. porro. de offi. ordi. lib. vj. cum ſi. Et ſi diceretur ꝙ dictus dñs Ludo. anteꝙ pmoueret ad epatum erat profeſſus in ordine ⁊ cõuentu predicatorũ ⁊ cõſequenter nõ potuit de bonis etiam ex induſtria ſua acquiſitis diſponere: ſed illa acquiruntur de iure monaſterio in quo pfeſſus fuerat. xviij. q. j. c. j. ⁊ per ea que habentur in. c. cũ olim. el. ij. de priui. ⁊ not. expreſſe Joã. an. ⁊ alij poſt eũ in. c. j. de teſta. reſpõdeo ꝙ hoc ſufficit monaſterio ſeu conuentui ſancti Dominici in quo ipſe pfeſſus fuerat ad quẽ dicte pecunie peruenerũt. Ex qb⁹ cõcludo pdicto cõuentu ſancti Dominici rebus vt. ſ. ſic ſe habentibus. Laus deo. Alexan.

Summarium ſuper conſilio. cxvij.

1 Actore non probante reus habet abſolui.
2 Mediator in contractu non cenſetur integer teſtis.
3 Emptor ad hoc vt pro euictione poſſit obtinere neceſſe eſt ꝙ pbet rem ipſam ſibi euictam judicialiter.
4 Appellatio tollit preſumptionẽ que erat pro ſententia ſi nõ fuiſſet appellatum.
5 Teſtis debet reddere rationem dicti ſui.
6 In his que ſolo ſenſu corporis nõ percipiuntur requiritur ꝙ teſtis nõ interrogatus reddat rationem.
7 Teſtis deponens ſe ſcire ꝙ talis occidit niſi declaret per rationem viſus non probat.
8 Venditor qui rem vendidit precedente ſubhaſtatione nõ poteſt dicere ſe vendidiſſe minus iuſto pretio.

Conſilium. cxvij.

Emptor vt agere poſſit de euictione ꝯtra emptorẽ que requirãtur.

Domini redẽptoris noſtri inuocato ſuffragio. Viſo ac ponderato pceſſu cauſe vertentis inter Riciũ de forliuio ex parte vna agentẽ. ⁊ ſpectabilẽ equitem dñm Opizonẽ de aldroandinis de rauenna ex alia ſe defendentẽ. Sentio partes dñi iudicare debentis eſſe in abſoluendo dictum dñm 1 Opizonẽ ſeu eius procuratorẽ preſertim ex infraſcriptis. Nam† pfecto ſumus in regula que hʒ ꝙ actore nõ pbante reus dʒ abſolui. l. qui accuſare. C. de edẽ. c. vnico. vt ec. benefi. cũ ſi. que regula intelligitur de abſolutoria diffinitiue ferẽda: vt no. gl. in aut. q ſemel. in verbo locũ. ⁊ ibi ẽt doc. C. qño ⁊ qñ iud. Quod aũt actor non pbauerit legitime ſibi incũbẽtia oſtendit ſic. nã ipſe agit actione ex empto ad intereſſe ſuũ p euictione quã dicit eſſe ſecutã de parte vnius petie terre quam aſſerit ſe emiſſe a pfato dño. Opizone. ⁊ illud intereſſe dicit aſcendere i. vna pte ad qtitatẽ librar trecentarũ ſexaginta Boñ. pro valore ipſius terre euicte ⁊ i alia pte ad qtitatẽ ducatorũ quinquaginta p expẽſis factis. Et poſito qđ de vẽditione dicte petie terre facta p dictũ dñm Opizonẽ dicto Ricio dici poſſet taliter qualiter eſſe pbatũ per ea que in pceſſu teſtificati ſunt eximius legum doctor dominus Marius de artuſinis ⁊ Oſtaſius de artuſinis mediãte ſcripta priuata facta vt dr manu dicti dñi Marij de dicta aſſerta vẽditione. qͣuis in veritate poſſet dici non 2 eſſe plene probatũ: q2 dñs Marius vt in ſuo teſtificatu aſſerit fuit† mediator i illo aſſerto ꝯtractu vẽditionis facte titio. ⁊ ideo nõ videtur integer teſtis p no. per glo. in. §. in his. in aut. de inſtru. cau. ⁊ fide. ⁊ probatur in. c. j. p argumentũ a ſpeciali. ⁊ qđ ibi in gloſſ. de teſti. in. vj. ⁊ ʒ hoc Jo. and. Ant. de bu. dñs Car. flo. ⁊ Jo. de imo. in. c. dilectorum. de teſti. cog. ⁊ no. gl. in. c. fi. de teſti. in. vj. ⁊ Bar. in. l. deferre. §. idẽ decreuerunt. ff. de iu. fiſ. ⁊ in. l. oibus. C. de teſti. ⁊ Saly. in. l. nullus. ff. de teſti. ⁊ Pet. de anch. in. d. c. j. de teſti. in. vj. ⁊ Jo. de imo. i. l. ſi cui legetur. §. fi. ff. de leg. j. ⁊ eſt magis cõis opi. Et maiori morbo etiã laborat alr teſtis Nicolaus quõdã Matthei de Padua quia dicit etiã ſe fuiſſe mediatorẽ ⁊ nõ interfuit vẽditioni facte Ricio licet dicat qđ dñs Opizo dixit ipſi teſti in abſentia tñ dicti Ricij ſe vendidiſſe dicto Ricio non exprimendo tñ pretium ⁊ in hoc eſt ſingularis ⁊ ſic non remanet aliqs teſtis idoneus qui atteſtetur ſe interfuiſſe venditioni pter oſtaſiũ. Nec eſt faciẽdũ fundamentũ pro parte dicti Ricij qđ aliqui teſtes excepto dicto Oſtaſio dicãt ſe audiuiſſe dici ꝙ Ricius emit q2 non probant. l. teſtiũ. C. d teſti. ⁊. c. tam literis. de teſti. ⁊ ſunt etiã ſingulares. ergo ⁊c. c. licet cauſam de probat. c. bõe de elec. Sed vt dixi poſito qđ eſſet pbatũ de dicta emptione tñ non ſunt probata alia neceſſaria pro victoria di3 cti Ricij. Requiritur† enim vt emptor pro euictione poſſit obtinere qđ pbet rem ipſam venditã fuiſſe ſibi euictam iudicialiter ⁊ ſic per ſententiã iudicis. l. vtiqʒ. ff. de rei vẽdi. l. at qui natura. §. cũ me abſente. cũ ibi no. ff. de nego. geſt. l. ſi cum queſtio. C. de euicto. l. ſi dictum. §. cõpromiſero. ff. de euic. ⁊. l. fi. C. de act. emp. ⁊ quod pbetur quod emptor cauſam defenderit quãtũ in eo fuit ⁊ non fuerit contumax alias in dubio nõ poſſet emptor agere de euictione. l. j. C. de pericu. ⁊ cõ. rei vẽd. l. emptor. C. de euic. l. ſi ideo. in prin. ff. de euictio. ⁊. l. q repudiãtis. §. j. ff. de inoffi. teſta. ⁊ in. c. fi. de empt. ⁊ vẽ. ⁊ poſito ꝙ appareret ſñiam fuiſſe latam cõtra emptorem ⁊ emptor appellaſſet vt aſſerit dictus Ricius ſe appellaſſe requiritur qđ etiam oſtendat ſe proſecutũ fuiſſe ſuã appellationẽ vſqʒ ad finem. vt no. Spec. in titu. de appel. in ſecũda parte in §. quis poſſit. §. ſed nunqd emptor. ⁊ Jo. and. in. c. nõ iniuſte de procur. ⁊ Bal. clare. i. l. herẽni⁹. §. gaia. ff. de euic. ⁊ Jo. de imo. i. d. c. fi. de emp. ⁊ vendi. ⁊ in. l. ab executore. §. alio. ff. de ap. vbi cõcluditur qđ etiam in caſu in quo emptor nõ tenebatur appellare vt quia ſñia contra eum lata preſumeretur iuſta tamẽ ſi appellauit tenetur proſequi vſqʒ ad finẽ 4 quia† appellando aſſerit ſñiam eſſe iniuſtam ⁊ appellatio tollit pſumptionem que erat pro ſñia ſi non fuiſſet appellatũ. l. j. in fi. ff. ad turp. l. furti. circa prin. ff. de his qui no. infa. c. veniẽtes de iureiuran. Requiritur etiam qđ appareat ſñiam fuiſſe latã ſuper proprietate rei euicte ſecus ſi tantũ ſup poſſeſſione quia tunc nõ poſſet emptor agere de euictione prout actum fuit ſed poſſet agere emptor cõtra vẽditorẽ vt rem traderet ⁊ ſic agere tanꝙ re nõ tradita quia pro non tradita habet vt notabiliter probatur in. l. ratio in prin. cum gl. ⁊ ibi no. Bar. ff. de act. emp. ⁊ Bal. in. l. j. in fi. C. de pericu. ⁊ cõmo. rei vendi. Itẽ requiritur ꝙ appareat factam fuiſſe executionẽ ſñie late contra emptorẽ. l. habere licere. ff. de euictio. Requiritur etiam ꝙ emptor denuntiauerit vẽditori litem ſibi eſſe motam ⁊ ꝙ deberet eum defendere dicto. c. fi. de empti. ⁊ vẽdi. ⁊ ibi no. doc. ⁊ dicta. l. j. C. de pericu. ⁊ commo. rei vendi. l. qui abſentẽ ⁊ ibi no. Bar. ⁊ alij. ff. de procura. l. ſi parẽtes. l. empti. ⁊. l. cũ ſucceſſores. C. de euic. ⁊ non ſolum requiritur ꝙ emptor ita denuntiet ſed etiam requiritur ꝙ certum faciat ipſũ vẽditorẽ de ipſa lite mota. d. l. ſi cũ queſtio. l. ſi quis inficiatus in prin. ff. depoſi. l. qui in alterius. ff. de regu. iur. ⁊ in cle. cauſam. de elec. ⁊ ideo dicit Bar. in. d. l. empti. C. de euic. ⁊ in. l. non ſolum. §. morte. ff. de opc. no. nũtia. in. xvj. colũ. in. iij. q. principali. ⁊ Ang. ⁊ moderni in. l. in executione. §. inſolidum ⁊ in. l. cũ ex cauſa. ff. de verb. obli. ⁊ Saly. in. d. l. empti. ꝙ dʒ emptor oñdere venditori in publica forma libellum contra eum productum ⁊ citationem de eo factam premonẽtẽ litem emptori ⁊ dimittere copiã ipſi vẽditori per iura pallegata. Requiritur etiã quando non eſt tota res vẽdita ʒ pars pro indiuiſo euincitur vt aſſerit Ricius fuiſſe in pñti caſu quia aſſerit fuiſſe euictã ſibi p Illuſtriſſimum ducale dominium Venetorũ ſeu p agẽtes pro eo tornaturas quadragita quinqʒ. ſ. illius partis terre que erat nemoroſa qđ probetur p emptorẽ cuius bonitatis ⁊ conditionis ac valoris erat illa pars euicta vt ſic comprehẽdatur quantũ ſit intereſſe emptoris ⁊ quid ſit ei reſtituẽdũ vt eſt caſus i. l. j. ff. de euictio. ⁊ habetur in. l. qui ſolidũ. §. j. ff. de leg. iij. ⁊ bñ faciunt not. p Bar. poſt gl. in. l. ſi ex falſis. C. de trãſac. cum ſi. Modo redeũdo ad caſum noſtrũ ſufficit qđ dictus Ricius defecerit in vno ex pdictis vt non poſſit obtinere: ipſe aũt non ſolũ videtur defeciſſe in vno ex pdictis ſeu eius probatione ʒ videtur defeciſſe in oĩbus ſeu quaſi in oĩbus. Nã in hoc pceſſu nõ reperio pducta eſſe acta illius iudicij in quo dicit fuiſſe euictã ipſi Ricio dictã ptẽ petie terre maxime taliter ꝙ poſſit ꝯprehendi 5 an euictio fuerit de corpore illius rei vt dr vẽdite. Nec obſtat† ꝙ aliqui ex teſtib⁹ dicti Ricij dicãt ꝙ viderint dictũ Riciũ eſſe in cõtrouerſia corã ptãte de parte iſtius petie terre. ⁊ ꝙ appellaunt a quadã ſñia cõtra eum lata q2 rñdeo ꝙ tales teſtes nõ dicunt ſe fuiſſe pñtes ad audiẽdã dictã ſñiam ferri nec reddũt ĩterrogati cauſam ſciẽtie dicti ſui. ſ. circa ſñiam prout requiritur. l. ſolã. C. de teſti. ⁊ plene traditur in. c. cum cauſam que inter archiepm de teſti. ⁊ in. c. ſi quãdo de reſcript. imo ad hoc vt p teſtes probetur ſñia diffinitiua que requirit ſcripturã in iuxta l. ij. ⁊. iij. C. de ſen. ex peri. reci. ⁊. c. fi. de re iudi. in. vj. requirit ⁊ dʒ probari ꝙ ipſa ſcriptura ſentẽtie ſit deperdita: ⁊ ꝙ probetur tenor ipſi⁹ ſententie alias nõ eſt ſufficiẽter probatum. l. emancipatione: ⁊ ibi no. Bar. ⁊ alij. C. de fi. iſtru. l. teſtiũ. C. de teſti. ⁊ in. c. cũ olim eſſemus de priuile.

⁊ ſpecifice

& specifice in sñia notat.d.Abbas in.c.sicut in tertio notabili de re iudi.sed testes nõ ꝓbāt ista:& eodē mõ deficiūt testes in probando legitime sñia in latā in causa appellationis quam asserit Ricius interposuisse a pma sñia prout necesse erat ꝓbari:vt dixi supra.nec ēt ꝓbat q ipse Ricius cōparuerit ad sñiam & iura sua produxerit seu defensionē fecerit.quia acta tūc vt asserit facta nõ exhibuit i pñti cum nec p testes sunt ꝓbata talia acta:imo nec probari possunt nisi ꝓbata amissione actoꝝ seu scripturarum de quo nihil est ꝓbatum.

¶ Similiter nõ ꝓbauit factā fuisse executionē asserte sñie ɔtra eū late:& dato q aliqui testes conētur hoc dicere tamē nihil ꝓbant q: deponūt de auditu ab alio que probatio nõ releuat dicta.l.testium.

¶ Nõ probauit etiā legitime q denuntiauerit dicto dño Opizoni litē esse motā:& qd veniret ad defendēdū eū faciendo sibi fidē p scripturā publicā de petitione ꝓducta contra ipsum Riciū & de citatione facta ɔtra ipsum Riciuꝫ de mittēdo venditori copiā ipsoꝝ actorum vt ꝓdixi:& licet in processu sint due relatiões nūtij referētis se notificasse ad instantiā dicti Ricij dicto dño Opizoni q magnific⁹ domin⁹ potestas statuerat ipsi Ricio terminū octo dierū ad se defendēdū a quadā cōtrouersia cōtra ipsuꝫ Riciuꝫ facta de terris nemorosis emptis per ipsum Riciuꝫ a dicto dño Opizone & requisiuisse dictū dñꝫ Opizonē vt veniret ad defendēdū euꝫ a dicta controuersia:tñ hoc nõ sufficit:tum quia nõ fuit notificatum a quo moueref dicto Ricio cōtrouersia:& in quib⁹ terris exprimendo saltem duas demōstratiões seu ɔfines ideo tanq̄ obscurā & incerta nõ releuat.l.aut q̄ alter.§.j.ff.qd vi aut clā iūcta.l.forma in prin.ff.de censi.nāꝫ notificauerit qd fuerat sibi statut⁹ termin⁹ per potestateꝫ ad se defendēdū:tñ nõ dixit ad instantiā cui⁹.s.vel nomine camere illustrissimi ducalis dñij vel nomine alterius.& ad cuius instantiā. ¶ Preterea nõ fuit facta fides dicto dño Opizoni de dicta lite ostēdēdo petitionē & citationē sibi factā ꝓut dixi supra esse necessariā de iure. nõ est etiā probatum q̄ta sit pars terre que dicitur euicta & cui⁹ bonitatis & valoris sit ꝓut requirif:vt dixi & licet magister Julian⁹ testis asserat q illa pars terre nemorose pōt eē tornaturaꝝ q̄dragita octo seu quinquagīta:tamē nõ deponit per aliquā causam sciētie hoc ɔcludētē:imo ostēdit se pro certo nescire q̄ta sit dū dicit qd potest esse tornaturarū.48.vel.50.& in his & q̄ solo sensu corporis nõ ꝑcipiuntur prout est cognoscere quot tornaturarū sit vn⁹ fundus q: non percipif solo visu:ideo requiritur q testis etiā nõ interrogatus reddat rationē dicti sui:vt no.Innoc.in.d.c.cum cām que inter archiepiscopū & no.doc.in.d.l.solam cū suis multis cōcordantijs:& licet iste tex.dicat q alias mensurauit totā petiā terre quādo fuit venditatñ dt se mensurasse adeo q vidit q erat longitudinis perticarum ducētarū & latitudinis perticarū.lxxvj.tamē nõ affirmat mē surasse separatī dictā ꝑtē terre buschiue q vt dicitur est euicta.nec dt q tūc vl postea calculauerit quāta esset ista pars euicta:imo fatetur q vltra illā parteꝫ buschiuā pro qua agitur etiā residuū est pro parte buschiuū:& ꝑ parte valliuū.nec aliquid deponit de valore.et ex his rationib⁹ etiaꝫ minus probat alius testis.s.ser Bernardinus de expertis q̄ dt q arbitraf partē dicte petie terre nemorose euictā dicto titio ascēdere posse ad numerū tornaturaꝝ quadraginta vel quadraginta q̄tuor.nec assignat aliquā rōnē dicti sui.nec vnq̄ dt se mēsurasse neqꝫ de valore aliquid dicit.non obstat etiā illud qd attestaf dict⁹ Ostasi⁹ qui deponit q scit q dicta petia terre.de qua in dicta scriptura fit mētio fuit vēdita ad īcbātū p dñm Antoniuꝫ dandulo tūc ꝑtātē Rauenne pro libris octo pro qualibet tornatura q: tñdeo q nõ dicit ipse quot tornature essent in parte illa que dicitur euicta. Preterea iste testis dū deponit qd fuit vēdita pro libris octo & nõ reddit aliter rōnē dicti sui etiā si nõ fuit interrogatus non ꝓbat:vt singulariter dt Bal.i.c.fi.in fi.de iura.calū.vbi voluit q si testis deponat se scire q titi⁹ occidit seiū nisi declaret scire per rōnē visus nõ probat q: loquitur obscure & equiuoce q: hoc verbum scire est equiuocū q: multis modis scimus.s.ḃm scripturas & ḃm vehemētē opinionē & ḃm pūitā.l.si is ad quē.l.cū quidā in.§.qd dicitur.l.cuꝫ falsum.& l.pātonius.§.rei perduellionis cū glos.no.ff.de acqui.her. & dictū obscurū testis nõ releuat.c.in pñtia de ꝓba.Sꝫ si testis diceret verū esse q titi⁹ occidit seiū bene probabit si non est interrogatus de causa sciētie q: veritas non est aliud nisi res visu percepta & ꝑ memoriā retenta:vt dt singulariter notari in.l.ij.post princi.ff.de aqua plu.arcē. Preterea iste testis i hoc est vnic⁹ testis & singularis itē nõ sequif fuit ad icbantū vēdita ꝑ octo libris vni.s.pl⁹ offerēti: ergo cōi estimatiõe valebat tātū:quia pretiū cōsideratur ex ɔmuni estimatiõe nõ ex affectiõe vnius singularis persone.l.pretia rerum ff.ad.l.fal.& q per subhastationē non probatur iustum pretium est tex.i.l.si quos:& ibi no.Bar.C.de rescin.vendi.& no.Bar.in.l.j.C.de prescri.xxx.an.& moderni.in.d.l.pretia rerū & dñs Abb.in.c.cuꝫ cā. de emp.& vēdi.& moder.in.l.si q̄s cū aliter de ver.obli.& q̄uis non nulli tenuerint q imo venditor qui rē precedēte subhastatione vēdidit nõ possit dicere se lesum in pretio & vēdidisse min⁹ q̄ valeret p id q habetur in.l.j.C.de predijs curia.li.x.& q ibi not.doc.tamē magis cōiter tenef cōtrarium vt per doct.in dictis locis:sed posito q illud esset verū.s.q venditor qui vendidit pcedēte subhastatione nõ possit dicere se vēdidisse minus iusto ꝑtio cū res data fuerit pl⁹ offerēti:& sic videf q nõ valebat plus cōiter:postq̄ cōmuniter nõ fuit plus oblatū:tamē nõ p hoc sequitur ecōtra.s.q si data est vni plus offerenti res dicaf tanti valere cū cōmuniter nõ fuerit illud oblatū sed ab vno tantū.s.plus offerēte:& sic illud non arguit cōmunē estimationē.d.l.pretia rerū.frustra etiaꝫ est insistere super expensis & dānis cum nõ cōpetat actio ad principale & multo minus ad accessoria de quibus etiā non est ꝓbatū vt euidenter patet ex inspectione attestationū. Ex quibus firma manet conclusio premissa reū videlicet esse a petitis absoluendum.

¶ Summarium super consilio cxviij.

1 ¶ Transactio facta super testamēto nõ valet nisi inspectis & cognitis verbis testamenti.
2 Juramētū debet esse vinculum iniquitatis.6.
3 Conuentio iurata debet seruari sine interitu salutis eterne.
4 Faciēs mētionē de testamēto presumif habuisse notitiā de testō.
5 Satisfactū dicitur etiā quādo alia res daf de volūtate creditoris.

¶ Consilium.cxviij.

¶ An sufficiat factā eē in genere mētionē de testamēto vt valeat trāsactio sup contentis in testamēto licet aliter nõ appareat de sciētia contentorum in testamēto saltē si interuenerit iuramētū:& quid si dicat transigens se lesum vltra dimidiam an audiatur.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Viso instrumento celebrato inter dñaꝫ Cantinā filiā quõdā Gasparis ex ꝑte vna & dominā Frācīscā quõdā vxorē dicti Gasparis & nouercā dicte dñe Cātine ex altera q̄rit⁊an posito q virtute substitutiõis facte i testō dicti Gasparis de dicta dña Cātina & dña Vica ei⁹ sorore potuissent dicte sue sorores succedere ex substitutiõe pupillari ad hereditatē filioꝝ marie masculoꝝ dicti Gasparis & dicte dñe Frācīsce in bonis q̄ tenebanf & tenenf p dictam dñaꝫ Frācīscā intelligaf exclusa dicta dña Cātina a facultate & iure petēdi vigore dicti instri in q̄ ꝓmisit dicta dña Cātina dicte dñe Frācīsce nihil petere de his q̄ eidē dñe Cātine quocūq̄ mõ relicta essent in testamēto dicti Gasparis de q̄b⁹ oīb⁹ fecit finē q̄etationē refutationē trāsactionē & remissionē gñalē & pactū de nõ petēdo & etiā de oī eo & toto qd eidē dñe Cātine spectaret occasione hereditatis & successiõis filiorum olim dicti Gasparis fratrū & sororuꝫ dicte dñe Cātine.& hoc p ducatis q̄nquaginta quos dicta dña Frācīsca soluere ꝓmisit dicte dñe Cantine ad omnē eius petitionē & confessa fuit dicta dña Cātina sibi de omnib⁹ relictis in dicto testamēto & de oī legitima & falcidia ac successiõe eidē dñe Cātine debite in bonis & hereditate dicti Gasparis & suoꝝ filioꝝ fuisse & eē integre solutū & satisfactū a dicta dña Frācīsca reseruato sibi dñe Cātine q i casu sue necessitatꝫ possit redire i domū dicti Gasparis:& ibi stare & habitare cū heredib⁹ dicti Gasparis:& ibi habere victū & oīa alimēta sibi necessaria ꝓ sustētatiõe sue vite scḋꝫ facultates bonoꝝ dicti oliꝫ Gasparis & videref fortasse prima cõsideratione dicēdū dictam transactionē & cõuentionē nõ obstare dicte dñe Cātine:q: in dicto instrumēto nõ dicitur q dicta dña Cātina viderit aut legerit verba dicti testamēti:q̄ nõ dꝫ valere tāq̄ facta nõ inspectis seu cognitis & intellectis v̄bis testamēti.l.j.§.j.ff.quēadmo.testa.aper.l.de his.ff.de trāsac.cū ibi no.& vt ibi dicunt doc.non potest renūtiari tali nullitati introducte p dictā.l.de his:vt ibi plene p Jaco.bu.& Bar. Preterea⁊cū magna videaf esse lesio dicte dñe Cātine eo q: vt dicif ipsa ꝓ ducatis quinquaginta videref remisisse illud qd valuisset trecētos vl quadrigētos ducatos:iō deberet sibi posse succurri p remediū.l.ij.C.de rescin.ven.cū ibi no.per Bar.& p Bart.in.l.si quis cū aliter.de verb.obl.& l.lucius.§.fi.ff.ad treb.& no.doc.i.c.cū cā de emp.& vē.& dato q interuenisset iuramētū dicte dñe Cantine videref q illud nõ obstaret & eēt cōcedēda sibi absolutio a iuramento q: iuramētū nõ debet esse iniquitatis vinculum vt.c.quāto de iureiuran.& .xxij.q̄.iiij.inter cetera:& dꝫ iuramētū habere tres comites veritatē iudiciū & iustitiā.c.& si christus de iureiur.xxij.q.ij.animaduertēdū.& in auf.qd eis cū ibi no.C.de nup.& nõ est ibi iustitia quādo pro modico remittif quid maximum & iuramētū dolo prestitū nõ est seruandū.c.si vero.& c.cuꝫ cōtingat de iureiurā.& a parte procedere videnf dolus re ipsa & dolus ex ꝓposito p id qd habetur in.d.l.si q̄s cū aliter.de ver.obl.& l.ij.§.circa.ff.de doli excep. ¶ Tamē premissis⁊nõ obstantibus sentio dictā Cātinā petere nõ posse etiā vigore dicte substitutiõis in dicto testamēto Gasparis cōtēte vel aliqua alia ratiõe cõprehēsa i dicto instrumēto trāsactiõis & tale pactum de nõ petendo ac trāsactionē predictā ꝓdesse dicte domine Frācīsce cui factū est pactū & renūtiatio nõ aūt suffragari dicte dñe Vice sorori dicte dñe Cātine & ꝓbaf in.l.si actionem ḃm primā lectu.glo.approbatā & ibi hoc no.clare Bal.C.de pac.precipue cū a domina Frācīsca receperit ꝓmissionē quinquagīta ducatorū & cōfessa fuit dña Cātina recepisse a dicta dña Frācīsca & sibi satisfactū fuisse de oīb⁹ relictis in testamēto q̄ casu apparet q domina Cātina fecit dictā refutationē & ꝓmissionē de nõ petēdo ad bñficiū dñe Frācīsce a qua receperat satisfactionē relictoꝝ vñ tūc sibi soli dñe Frācīsce acq̄rit ius ex dicto pacto & renuntiatiõe & ita col-

ligitur ex no. p Bal. in l. duobus per illum tex. ff. de lega. j. ⁊ in l. pa-
ctū in. ix. q. C. de collatio. ⁊ no. Pau. de ca. in l. plane. §. si duobus de
leg. j. ⁊ in. d. l. pactū. ⁊ in l. j. §. inde neratius. ff. ad trebel. ⁊ in suo con
si. cviij. incipiente in xpi nomine viso puncto ⁊c. Et cū dicta conuē-
tio fuerit iurata ⁊ seruari possit sine interitu salutis eterne dꝫ oīno
seruari. d. c. cū cōtingat ⁊. c. si vero de iureiur. c. q̄uis. de pac. in. vj. c.
lꝫ mulieres de iureiur. eo. lib. Nec videtur dictā dominā Cantinā
ex fundamētis supra ꝑ pte sua adductis quouis mō posse se iuuare.

4 ¶ † Nā nō obstat id qđ habetur i. d. l. de his. s. de trāsac. quia respō
deo qđ cū in dicta trāsactione dicte ptes fecerint mētionē de testa-
mēto dicti Gasparis ⁊ relictis ī eo videt qđ dn̄a Cātina habuerit
seu habuisse presumat scientiā contētorū in testamēto p̄dicto postq̄
de illo ⁊ seu in genere de relictis in eo mētionē fecerint ⁊ talis mē-
tio testamēti sufficit vt valeat trāsactio seu refutatio facta circa ɔtē
ta ī testō: ita clare determinat Bal. in. c. j. in pe. col. in titulo īperator
lothari⁹ vbi dixit qđ si ī instrumēto diuisionis facte īter coheredes
ex testamēto facta erat refutatio reciproca d̄ omni iure qđ habebāt
vl̄ hr̄e sperabāt in dictis bonis intelliget remissū ius fideicōmissi
reciproci in testamēto relicti dūmodo in aliqua pte dcti instrumēti
diuisionis facta fuerit mētio testamēti vel codicillorū ī qb⁹ fideicō-
missum cōtinebat lꝫ aliter nō appareat d̄ sciētia ɔtētorū in testō vl̄
codicillis. alleg. l. j. C. de pac. alias autē nō ꝑ dictā. l. de his: ⁊ est de
mēte Bar. in. l. q̄ rome. §. duo fratres. ff. de verb. obli. in. iij. ⁊. iiij. q. ⁊
ibi Ang. clarius in. ij. q. ⁊ Ange. in. l. tres fratres. i. ij. col. ff. de pac.
facit. l. q̄ iure militari. ff. d̄ test. mili. Preterea q̄uis p simplicē renū-
tiationē nō posset tolli bn̄ficium dicte. l. de his s̄m ibi no. ꝑ Ja. bu. ⁊
Bal. reprobātes glos. ibi. tamē cum iuramēto prestito prout fuit p̄-
stitū in casu nr̄o pōt tolli vt est de mente Bar. in. l. si quis pro eo in
prin. in vltimo mēbro. ff. de fideius. ⁊ hoc specifice firmat ibi Raph.
cu. q: illa est solēnitas īducta de iure positiuo ⁊ hoc clare firmat Jo.
de imo. i. d. l. cū ɔtingat ī vltima charta per regulā illi⁹ decretalis.

5 ¶ Nō obstat † etiā q̄ fuerit dn̄a Cātina decepta vltra dimidiā iu-
sti pretij per id qđ habet in. d. l. ij. C. de rescin. vendi. q: respondeo q̄
imo nō est lesio q: ipsa dn̄a Cantina cōfessa est sibi satisfactū fuisse
de dictis relictis factis in testō preterq̄ de quinquaginta ducatis
quos dn̄a Frācisca sibi dare ꝓmisit ad oēm suam requisitionē ⁊ sa-
tisfactū esse dicatur lꝫ nō esset solutū precise id qđ debebatur sꝫ alia
res data sit de volūtate creditoris loco ei⁹ qđ debebatur. l. solutū. §.
satisfactū. ff. de pig. ac. l. itē liberat. in prin. ff. qb. mo. pign. vel hypo.
sol. Preterea ī ɔtractu trāsactiōis cessat remediū. d. l. ij. C. de rescin.
ven. s̄m magis cōem opi. vt probat tex. melior de corpore iuris in. l.
luci⁹. §. fi. ff. ad trebel. nō violando illū tex. ⁊ hoc tenuit ibi Dy. ⁊ idē
tꝫ glo. Inno. Jo. and. ⁊ Pe. de anch. in. c. pe. de emp. ⁊ vē. ⁊ Spec. in
ti. de emp. ⁊ vend. §. nūc videndū est ⁊ restat ver. quid de trāsactiōe.
⁊ Dy. in. d. l. si quis cū aliter. ff. de verb. oblig. ⁊ ibi etiā Ray. ⁊ Petr.
Ricar. malū. Cy. ⁊ Saly. i. l. ij. C. de rescin. vē. ⁊ Guil. de cu. i. l. ex cā.
C. de vsucap. pro emp. ⁊ Bal. in. l. ordo. C. de execu. rei iudi. ⁊ i. l. iij. §.
j. ff. de transac. ⁊ ibi hoc sensit gl. ⁊ idem tenet Bal. i. l. j. in. ij. col. C. de
pac. ⁊ in. l. fi. §. j. in prin. C. cōia de leg. ⁊ probatur etiā in. l. in summa
in prin. ibi res nulla ⁊c. ff. de condi. idebi. cū glo. ⁊ ibi no. Ang. ⁊ etiā
ꝓbatur i. l. a diuo pio. §. si pignora. ibi velut ⁊c. ff. de re iudica. cū ibi
no. ⁊ in. l. si supstite. C. de dolo iuncta. l. ij. eo. tit. ⁊ in. l. q̄ si deferēte. ff.
de dolo. ⁊ in. l. j. in fi. C. de pl⁹ pe. ⁊ i. l. sub p̄textu la prima e la scda. C.
de trāsac. ⁊ in. l. post decisionē. C. de fruc. ⁊ ista est cōis sentētia vt d̄t
Bald. in. d. l. ij. C. de rescin. ven. in. viij. oppo. nec mirū si hoc spāliter
est inductū in cōtractu transactionis quia trāsactio fuit inducta vt
esset litiū finis. l. si fratris. C. de trāsac. ⁊ habet instar sn̄ie. l. ij. ff. de iu-
reiur. cōtra quā si in rē iudicatā trāsiuit nil opponi potest. l. ij. C. qn̄
prouoca. nō est neces. c. qđ ad cōsultationē de re iudi. ⁊ ad hoc vt di-
catur trāsactio satis est q̄ inter partes esset ɔtētio ēt extraiudiciali-
ter tātū. l. ij. ⁊ ibi Bar. C. de trāsac. q̄uis Bar. tenuerit q̄ si trāsigēs
ꝓbet q̄ inspecto dubio euentu litis fuit lesus vltra dimidiam possit
habere remediū. d. l. ij. tn̄ q: nō probat⁹ ⁊ ideo non esset discedendū
a cōi opin. que est in cōtrariū vt traditur in locis vulgaribus. Item
posito q̄ alias in cōtractu hr̄et locū remediū. d. l. ij. C. de rescin. ven-
di. propter lesionem tamen quando est appositū iuramētū prout in
casu nostro tūc cōiter tenetur q̄ cesset dictū remedium vt not. glo. ⁊

6 doc. in. d. l. ij. ⁊ in. c. pe. de emp. ⁊ ven. ¶ Nō obstat q̄ † debeat ɔcedi
absolutio a iuramēto eo q: iuramentū non debet esse iniquitatis
vinculū ⁊ q̄ dꝫ habere tres comites ⁊ carere dolo ⁊c. quia rn̄deo q̄
cū dicta dn̄a Cantina fuerit satisfacta de dictis omnibus relictis ⁊
de omni successione dicti Gasparis ⁊ filiorū: prout ipsa fatetur ī di-
cto instrumēto preterq̄ de dictis q̄nquaginta ducatis sibi ꝓmissis
per dominā Franciscā ad omnē requisitionē dicte domine Cātine
sequitur q̄ hic nulla est lesio aut deceptio. Itē scienti et volēti dolus
aut deceptio nō infertur. l. cū donatiōis. C. de trāsac. l. j. in fi. ff. de con
trahē. emp. ⁊ ꝑ dictā mentionē testamēti factā in dicta trāsactione
videtur habuisse seu habuisse p̄sumitur scientiā contentorū in testa-
mēto vt dixi supra ergo sibi nulla p̄t dici fctā lesio vel deceptio. ⁊ nō
est ēt verū q̄ qn̄ iuramētū est p̄stitū dol⁹ ex ꝓposito et dolus re ipsa
equiparant patet ex no. per glo. et doct. in. d. l. ij. C. de rescin. vendi.
⁊ in dicto. c. pe. de emp. et vendi. vbi cōmuniter cōcludit q̄ si inter-
uenit iuramentū in cōtractu in quo iurans sit lesus vltra dimidiā
tenet ad obseruātiam contractus ⁊ iuramenti ⁊ sic nō poterit intē-
tare remediū dicte. l. ij. plus etiam dico q̄ si dicta domina Cātina
aliquo modo venit contra dictū instrumentū transactiōis vt dicit
tunc etiā posito q̄ ipsa prius fuisset in casu in quo potuisset aut de-
buisset absolui a iuramēto tn̄ quādo prius cōtrauenit quis iuramē-
to nūq̄ potest postea impetrare absolutionē a iuramēto q: frustra
inuocat auxiliū legis qui cōmittit in legē. c. quia frustra de vsur. ita
cōsulēdo determinat Fede. de se. in ɔsi. ccc. incipiente factum propo
nitur esse tale debitor promisit ⁊c. in fi. consilij ⁊ sequit Jo. de imol.
in. c. debitores de iureiur. ⁊ do. Abb. sicu. in. c. j. eod. tit. ⁊ Laurētius
de ridolfis in cōmēto. c. cōsuluit. de vsur. in. q. xxij. Ex quib⁹ omni-
bus concludo dictam dominam Cātinā teneri ad obseruantiam
dicti instrumenti transactionis ⁊ iuramenti. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxix.

1 ☞ Statutū debet interpretari vt iuri cōmuni aliquid addat.
2 Propter verba iniuriosa licitū est defendere ⁊ resistere verbis.
3 Ex inspectiōe inq̄sitiōis ⁊ attestationū ɔstat quis primo ꝑcusserit.
4 Defensio permissa est omni iure.
5 Frater in causa criminali in defensione est idoneus testis ꝓ fratre.
6 Etatis. xvij. ann. non est idoneus testis in causa criminali.
7 Lapides arma dicuntur.
8 Marito non licet occidere vxorem in adulterio.
9 Qn̄o intelligit q̄ pena homicidij debeat esse pena vltimi supplicij.
10 Prouocatus verbis si defendat se armis non debet puniri de homi-
cidio sed de excessu.
11 Stari debet testibus pluribus contrarium deponentibus.
12 Nobilis ⁊ bone ɔditiōis nō tenet fugere ⁊ defensiones negligere.

¶ Consilium. cxix.

¶ Qualis requiratur probatio vt quis dicat sufficienter probasse
se occidisse ad defensionē suam ⁊ an si non seruauit moderamē in-
culpate tutele puniatur tantū de excessu.

Domini redēptoris nostri i-
nuocato suffragio. Viso ꝓcessu inquisitionis formate
cōtra Hieronymū sandrini de chuchis de brissia per
magnificū dominū potestatē brissie de homicidio cō-
misso in personā Francisci de couo visisq̄ attestatio-
nibus testiū tam contra inquisitum q̄ pro inquisito receptorum vi-
sisq̄ cōsilijs duobus in fauorē dicti inquisiti quorū vnū est celeberri-
mi iuris vtriusq̄ doctoris ⁊ p̄clari equitis domini Laurētij Calca-
nei de brixia alterū vero redditū fuit a quondam Clarissimo iuris
vtriusq̄ doctore domino Jacobo de castello Brixiēse dudū acutissi-
mo ⁊ ornatissimo discipulo meo in qb⁹ elegātissime ⁊ cumulatissi-
me in vtranq̄ partem allegādo ꝓ absolutoria dicti Hieronymi cō-
claserūt ɔspectis deniq̄ literis Magnifici equitis ⁊ generosi ac sa-
pientissimi patricij Veneti dn̄i Dominici Mauri dignissimi capi-
tanei ac vice potestatis ciuitatis Brixie me obnixe rogātis vt diligē-
ter discussis iam dictis omnibus cōsulerē que s̄m rectitudinē ⁊ iu-
stitiā ⁊ iudicādo future sint partes sue ⁊ nisi summa eius in me au-
toritas me ad hoc consulēdi mun⁹ subeūdū coegisset id ꝑfecto im-
presentiarū recusassem alijs plerisq̄ cōsultationib⁹ tpe anterioris⁹
atq̄ alijs impedimētis implicit⁹: in hoc presertim tpe mei discessus
quo iam sarcinulas cōponere cepi: sed sue magnificētie ꝓ suis miri-
ficis laudib⁹. necnō ꝓ sua in me solita humanitate ⁊ beneuolentia
nō obtēperare nefandū existimaui quam breuius tamē fieri poterit

1 angustia temporis ea suadēte expedire conabor. Videret † p̄ima cō-
sideratione dicendū dictū Hieronymū esse vltimo supplicio con-
dēnādum tam de iure cōi. l. iij. §. legis. l. pe. ff. ad legē cor. de sicar. ⁊ l.
iij. C. de epis. aud. q̄ de iure municipali: quod quidē penam capitis
simpliciter pro homicidio imponit ⁊ interpretari dꝫ statutū potius
vt iuri cōmuni aliquid addat. arg. l. si quādo. in prin. ff. de leg. j. ⁊. c. si
papa. de priuileg. vt inquit Bar. in. l. iiij. §. pretor. ff. de dā infec. ⁊ in
l. ij. ff. de vsuca. ⁊ probatur in. c. ex parte lultimo. ⁊ ibi illū tex. ad hoc
ponderat Anto. de but. de verb. sig. ⁊ in. c. cū dilectus ⁊ in. c. seque.
per illū tex. de cle. non. resi. ⁊ in. c. pastoralis. ⁊ ibi no. do. Abb. de ap.
⁊ no. singulariter cōpost. in. c. causam q̄. de rescrip. ⁊ Joan. in addi.
Spe. in tit. de cleri. non residen. in rubrica. ⁊ Ang. in aut. de exhib.
reis. in princ. ⁊ Anto. de but. in. c. j. de rescrip. ⁊ in. c. cām. de do. ⁊ cō-
tu. ⁊ Bal. in. l. non sunt liberi. ff. de statu homi. ⁊ i. l. ij. C. quomodo ⁊
quādo iudex. ⁊ in. c. j. de milite vasallo qui cōtu. est per id qđ ibi no.

2 glo. in verbo tertio. ¶ Nec videt † qđ possit excusari Hieronym⁹ si
dicat qđ a Frācisco fuerit prouocatus ⁊ verbali lacessit⁹ iniuria: q:
respōdebit q̄ ꝓpter verba iniuriosa licebat fortasse Hieronymo se
defendere ⁊ resistere verbis: vt no. Spe. in ti. de accusatore. §. j. v. si.
quid si te vocaui latronē ⁊ Bal. in repe. l. j. C. vnde vi. in. viij. colū. in
ver. sed nunquid ex solis minis ⁊ per Ang. in. l. vt vim. ff. de iusti. et
iure. ⁊ Guil. de cu. Bal. Ange. ⁊ Moderni in. l. fi. ff. quod quisq̄ iur.
⁊ Bar. ⁊ Ange. in. l. que omnia. in prin. ff. de procura. tamen non de-
buit posse pugnis aut armis se defendere saltē quādo verba iniu-
riosa non erant cōminatoria alicuius future offensionis ita voluit
Bal. in. d. l. j. in prealegato ver. sed nunq̄d ex solis minis q: hoc nō
esset

esset seruare moderamē in cu lpate tutele vt legitur ⁊ no.ī.d.l.j.⁊ in c.significasti el secundo de homici. 3 ¶ Similiter non videt᷑† ꝙ Hieronymus se tueri possit si dicere velit se pri⁹ fuisse insultatū ⁊ ꝑcussum a Frācisco:q: respondebit᷑ qđ in inquisitione nō dicitur ꝙ Frāciscus pri⁹ ꝑcusserit Hieronymum sed qđ adinuicem ceperūt se admenare cū pugnis ⁊ ita etiā deponūt Nicolaus forescus ⁊ Funsin⁹ ⁊ sic ex inspectione īquisitiōis ⁊ dictarū attestationum nō videtur cōstare quis primo ꝑcusserit quo casu neuter excusatur vt inquit Bal.in.d.l.vt vim ad fi.⁊ Bal.⁊ Moderni in.l.semel mora ⁊ i.l.cū mulier.ff.solu.matrim.quia respectu reipublice seu pene que nō venit applicāda parti nō compensatur dolus cū dolo.l.ij.§.qui hoc dicit ⁊.§.extraneus.ff.ad.l.iul.de adulter. Quinimo vidētur nōnulli testes deponere ꝙ Hieronym⁹ fuit ille qui cepit admenare cū pugnis vt deponere videt᷑ Jacobus quondam Bataini ⁊ Jacobellus de Castiono ⁊ posito etiā qđ dict⁹ Franciscus cepisset admenare seu ꝑcutere Hieronymū cū pugno nō licuit Hieronymo resistere cū armis ⁊ cū illis ꝑcutere sꝫ pariter cum pugno vt no.in.d.l.j.C.vñ vi.⁊ in.d.c.significasti. Quinimo si poterat aufugere debebat aufugere Hieronym⁹ poti⁹ ꝙ̃ occidere Frāciscum ⁊ aliter non dꝛ fuisse necessaria defensio facta cū armis nisi quādo aliter euadere nō poterat.l.scientiā.§.qui cum aliter.ff.ad legem acquili.in clemē.j.et ibi no.in gl.in verbo non valens de hom.⁊ not.in.c.suscepimus de homici. ¶ Sed p̄missis non obstātibus puto intrepide de iure non esse dictum Hieronymū ad penam vltimi supplicij cōdemnādum 4 presertim ex infrascriptis.nā† omni iure permissa est defensio vt inquit iuriscōsultus in.d.l.scientiam.§.pe.l.iij.§.cū igitur.ff.de vi ⁊ vi arma.Et.d.l.vt vim.⁊ in dicto.c.significasti:vnde Cicero officiorū primo inquit. Qui iniuste impetū in quēplam facit aut ira aut aliqua perturbatione incitat⁹ is quasi manus afferre videtur socio q̇ autē nō defendit nec obsistit si potest iniurie tam est in vitio ꝙ̃ si parentes aut amicos aut patriā deserat. Quod autē dictus Hieronymus ad defensionē dictū franciscū percusserit ⁊ vulnerauit ꝓbat᷑ quia ꝑ plures testes legitime probatum est qđ dictus Frāciscus in Hieronymū pri⁹ irruit nō solū cū xͣbis contumeliosis afficiēdo verū etiam ⁊ pugnis ꝑcutiēdo hoc enim aperte deponit testis optim⁹ Petrus quōdam Perini de Vignono ⁊ Lazarinus ⁊ Bernardin⁹ frater dicti Hieronymi et Joannes Antonius quondam magistri Raphaini ⁊ sic sunt quatuor testes ⁊ culpa semper p̄sumitur in prouocāte.l.ex plagijs.§.tabernari⁹ ⁊ ibi no.Bar.ff.ad legē aquil. ⁊ licet dictus Hieronym⁹ nō solū pugnis sed etiam postea gladio se defenderit vulnerādo dictū Franciscū:tamē hoc sibi licuit quia dict⁹ Frācisc⁹ erat multo fortior ⁊ audacior dctō Hieronymo adeo qđ Franciscus Hieronymum pugnis superasset vt deponunt dicti Petrus Bernardin⁹ Joannes Antonius ac Reminus de montibus Lade⁹ de mōtibus ⁊ Antonius de licijs.⁊ ꝙ tunc liceat armis resistere cōtra potentiorē offendētem vel offendere volentē sine armis in personā firmarūt Pe.Cy.⁊ alij in dicta.l.j.C.vnde vi.per ibi nota.per gl.⁊ arg.l.furem.ff.ad legem corn.de sica.⁊ dicto.§.qui cū aliter.⁊ firmant etiaꝫ doc.in.c.olim el primo de resti.spolia.⁊ inter alios decidit clare ad propositū Bal.casum istum in preallegata repetitione.l.j.C.vñ vi.in.vj.colum.in versicu.sed pone quidam insultū fecerat ⁊c.vbi querit quidam contra me fecit insultū sine vllo armorū genere volens mihi dare vnā masillatā manu vacua ego ne hoc accideret ⁊ ne ꝑcuterer interemi eū cū gladio an puniar ⁊ post argumēta cōcludit ipse ꝙ aut constat qđ ego poteram aliter me defendere ⁊ tūc punior quia non seruaui modū defensionis sed vindictam assumpsi aut cōstat ꝙ aliter nō poterā euadere quin cuꝫ vituperio percuterer ⁊ tūc licite feci. Nā si hoc licet propter res defendēdas vt nota.per gl.in dicta.l.j.ergo multo fortius propter personaꝫ ⁊ corpus nostrum qđ est dignius.l.in seruorum.§.fina.ff.de penis. Aut dubitatur ⁊ tunc in dubio presumit᷑ ꝙ alia via patuerit defensionis inter pares sed si insultās esset robustissim⁹ alius nō vt quia senex velut in casu nostro q: debilis esset complexionis vt testes deponūt nō p̄sumit᷑ ꝙ ille minus potens q̇ vulnerauit potuerit aliter se defendere propter inequalitatem viriū argumento notatorum ꝑ gl.in dicta.l.j.C.vñ vi.⁊ hec decisio iuncta dicta probatione testium 5 videtur casum nostrū precise decidere. ¶ † Nec obstat si diceret᷑ ꝙ dictus Bernardinus qui est vn⁹ ex testibus deponētibus pro Hieronymo est frater Hieronymi inquisiti q: respondetur per ea que no.Bal.⁊ expressius Salyce.in.l.parētes.C.de testi.⁊ Saly.in.l.testis.ff.de testi.vbi volunt ꝙ qñ frater producitur in causa criminali nō ad impugnationē alterius sed solum ad defensionē in causa inquisitionis cōtra eū formate sit idoneū testimonium fratris pro fratre per id qđ habetur in.c.literas de presump.⁊ isto casu non attendit᷑ ꝫm Saly.an dicti frēs simul habitent vel non vt patet ex distinctione sua in dicti locis. Preterea responderi pōt per id quod dixit gl.no.in.l.iij.iuxta prin.in verbo numerus.ff.de testi.vbi glo.ꝑ illuꝫ tex.voluit ꝙ quādo suspecta est fides alicuius testis aliqua ratione tunc suppletur ille defectus per numerū.⁊ illam glo.sequuntur docto.ibi ⁊ Nicola⁹ de neapoli in.l.excusantur in prin.ff.de excu.tuto. vbi dicit illā gl.ad hoc nō esse alibi.⁊ idem nota.Jaco.but.in dicta l.parentes.⁊ Jo.and.in additio.Specul.in titu.de noto.cri.§.fama. in addi.incipiente allegato.facit qđ habetur in.l.si quis ex argētarijs iuxta prin.cū ibi no ꝑ doc.ff.de.eden.sed dicti testes sunt saltē quatuor vbi duo ītegri sufficerēt iuxta.l.vbi numer⁹.ff.de testi.⁊.c. in oī de testi.accidit etiā qđ no.Spec.in titu.de inquisitiōe.§.j.ver. ⁊ generaliter cū versi.sequēti vbi dixit ꝙ ad probādū executionem seu inocētiā nō requiritur ꝙ testes sint omnino integri vnde ⁊ domestici ⁊ familiares qui alr̄s repellūtur admittunt᷑ in talibus.arg. 6 xij.q.j.manifeste.⁊.c.sequēti. ¶ Nec etiaꝫ obstat† si diceret᷑ ꝙ dict⁹ Joānes Antonius testis est etatis annorū tantū.xvij.ergo non videtur idoneus in criminalibus iuxta.l.in testimonium.ff.de testi.q: respondeo primo vt dixit Gui.de suza.ī.d.l.testiū.f.ꝙ licet ad instātiā partis nō debeat recipi ī causa criminali testis minor.xx.anno. vt ibi tamē iudex ex officio suo si vult potest eū recipere maxime in defectum aliarum probationum:quia nulla lex hoc prohibet ⁊ cum Guidone de suza trāsit Joā.an.in additio.Spe.in ti.de teste.§.j.super versicu.itē excipitur ꝙ est impubes sed dictus testis videt᷑ receptus officio iudicis:q: in actis dicitur ꝙ q: iste testis erat nominatus ꝑ alios testes ꝙ curia deliberauerat ꝙ oēs testes nominati ꝑ alios testes deberēt examinari ⁊ ꝙ in mēte sua deliberauerat omnino velle istū recipere:⁊ sic etiam absqꝫ ea semper esset ꝓductus per partē dicti Hieronymi.scđo potest respōderi ꝙ text.in.d.l.in testimoniū prohibet ꝙ per accusatorē possit ꝓduci.testis minor.xx.annis nō autē ꝓhibet ꝙ reus possit ad probādā inocentiam producere:ergo cū non sit ꝓhibitū intelligitur permissum quia edictum de testibus est prohibitorium.l.j.ff.de testi.⁊ sic per argumentuꝫ quo vtitur Guido de suza.in dicta.l.in testimoniū vt proxime retuli est cōcludēdū ꝙ pro parte rei possit recipi posset etiam responderi et cōprobari per id quod no.glo.in preallegata.l.iij.in princ.in verbo numerus.de testi.⁊ per no.ꝑ Spec.in preallegato titu.de īquisitiōe §.j.ver.⁊ generaliter cū versi.seq. ¶ Non obstat etiam si diceret᷑ ꝙ aliqui ex dictis testibus deponūt per verba credulitatis:q: respondetur ꝙ sunt alij qui deponūt ꝑ verba cōcludētia. Preterea illi qui deponūt ꝑ verba credulitatis etiā probāt:quia quando credulitas testis est causata a sensu inferēte ī credi debere vt faciūt dicti testes tūc probat per id quod legit᷑ ⁊ no.ī.c.literas ⁊ in.c.tertio loco de presump.⁊ no.Cy.⁊ alij in.l.testiū.C.de testi.⁊ clare Bar.in cōsilio suo incipiente vanucius Petri.⁊ Bal.in.l.iij.in fi.co.ti.⁊ doc.in.c.quot. de test.cum suis multis cōcordantijs. Nō obstat etiā si diceretur ꝙ dictus Lazarinus potius videtur deponere ꝯtra Hieronymū duꝫ dicit ꝙ quādo Hieronymus audiuit dictū Frāciscum dicenteꝫ versus fratrē Hieronymi verba contumeliosa posuit manū ad cultellā ⁊ cepit venire versus Frāciscū ⁊ Frācisc⁹ versus ipsum quia respōdeo ꝙ licite potuit accedere Hieronym⁹ xͣsus Frāciscū vt occurreret.ne offenderet fratrē suū qui percusserat fratrē Francisci.nam quis impune potest percutere aliū ꝓ defensione fratris sui.l.raptores ⁊ ibi no.Bald.C.de episco.⁊ cle.no.gl.⁊ doc.in dicta.l.vt vim cū simi.nō autē accessit animo vulnerandi dictū Franciscū nisi ad defensaꝫ:patet q: nunꝙ̃ euaginauit gladiū nisi postꝙ̃ Franciscus eū percussit cū pugno vt deponit ipsemet testis cū alijs.⁊ sic effect⁹ sequens declarat animū.l.si ventri.§.fi.cū ibi not.ff.de priuileg.credi. nec obstat ꝙ iste testis dicit ꝙ Frācisc⁹ voluit fugere:ḡ Hieronymus non debebat eū vulnerare vt dicto.§.qui cū aliter.quia respondeo ꝙ iste testis in hoc est singularis:ergo nō probat.l.iuriūrādi.C. de testi.⁊ dicto.c.in omni. Preterea testis iste dicit ꝙ dū Frācisc⁹ videret cōtra se admenari cū cultella voluit terga causa fugiēdi ⁊ tūc Hieronym⁹ vulnerauerit.nā p̄t intelligi ꝙ testis velit dicere ꝙ Frāciscus voluit terga causa fugiēdi.s.vuln⁹ nō causa ex toto recedēdi. ⁊ verba testis debent in dubio interpretari cōtra producētē.c.in p̄sentia de proba.not.in.l.inter stipulātē.§.j.de verbo.obli.ꝑ docto.⁊ in.l.si quis intētiōe.ff.de iudi.item non poterat hoc constare Hieronymo.incōtinēti ī actu admenatiōis ꝙ ille voluerit terga causa 7 ex toto fugiēdi. ¶ Ex quib⁹ videt᷑† ꝙ dict⁹ Hieronymus ad defensionē suā fecerit ⁊ facere potuerit id quod fecit absqꝫ eo qđ debeat vt homicida cōdēnari ⁊ tanto magis quia duo ex dictis testibus vident᷑ dicere ꝙ dictus Frāciscus appropinquabat manū ad terraꝫ vt lapidē caperet vt deponūt dictus Petrus Perini ⁊ dictus Bernardinus ⁊ lapides arma dicunt᷑.l.iij.§.armis deiectū.ff.de vi ⁊ vi arma.l.pe.§.telorū.ff.ad legeꝫ iu.de vi pub.l.si pignore.§.fureꝫ.ff.de fur.⁊ q̄uis defensio moderata dicat᷑ eē quādo facta incōtinēti seu in eadē rixa ⁊ non si ex interuallo vt dicta.l.iij.§.cū igitur de vi ⁊ vi arma.⁊ no.in dicta.l.j.C.vnde vi.tñ ex dictis testiū apparet ꝙ fuit incontinēti seu in eadē rixa imo presumitur ꝙ fuerit facta incōtinēti ⁊ sic tēpore licito per id quod singulariter not.Barto.in.l.non solū.§.sed vt probari.ff.de ope.no.nūcia.in.j.⁊.ij.colum.⁊ Bal.in.l.fi. 8 C.an seru⁹ ex suo facto.⁊ Salyc.in.l.matrē.C.de proba. Et† posito ꝙ aliquo modo posset dici nō esse seruatū omne moderamen ꝫm distinctionē traditam per glo.⁊ doc.in dicta.l.j.nō potest dici hoc fuisse circa aliud ꝙ̃ circa instrumētū defensiōis q: vsus est armis idest gladio quo nō vtebat᷑ dictus Frāciscus offendendo ⁊ tunc succedit cōmunis cōclusio que habet ꝙ q̇s tūc nō debet puniri vt homicida ⁊ in pena homicidij sed tanꝙ̃ excedēs modū in defendēdo ⁊ sic nō pena vltimi supplicij vt probatur in.l.si quis adulteriū cū īcestu.§.

imperatores.ff.de adul.nam licet marito nõ permittatur occidere vxorẽ inuẽtã in adulterio.l.nec in ea.§.fi.ff.de adulte.tamẽ q2 vxor pmittendo adulterium infert marito iniuriã.l.si maritus fit.§.lex iulia.⁊.l.miles.§.socer.ff.de adult.quam iniuriam vindicare potest per legitimos modos puta accusando ⁊ eã afficiẽdo pena priuatio nis dotis ⁊ alijs legitimis penis vt in dictis iurib⁹ tñ dicit tex.i di cto.§.imperatores ꝙ si marit⁹ vxorẽ in adulterio deprehensam occi dit nõ cõdemnabitur pena vltimi supplicij quia marito iniuriã pas so ex adulterio licebat iniuriã suam vindicare sed excessit modũ in vindicãdo vñ nõ punitur de toto.i.de homicidio pena mortis ꝫ punieẽ tãtũ de excessu vt ad penã relegationis ſm qualitatẽ perso ne vt habetur ibi ⁊ in.l.j.§.fin.ff.ad.l.corne.de sicar.⁊.l.gracchus.C. de adult.⁊.l.iij.§.si maritus.ff.ad sille.vnde in proposito dicit Ang. in.d.§.imperatores ꝙ ille tex.allegatur pro illis qui aggrediunẽ ali quẽ sibi inferẽtem verba iniuriosa.nam puniuntur solum in eo qđ fecerunt plusꝙ liceret excedẽdo modũ vindicte.⁊ pfirmatur p no. p Jo.and.in additio.Specu.in titu.de homi.in rubri.vbi concludit ꝙ occidẽs hominẽ defendẽdo se nõ seruato debito moderamine in defensione nõ debet puniri tãꝙ dolosus sed solũ tanꝙ culpabilis per.l.in lege cor.ff.de sica.⁊.l.j.C.eo.ti.⁊ idem est de mente Cy.in.d. l.j.C.vnde vi.in versicu.item queritur pone ꝙ quidam ⁊c.⁊ expssi⁹ firmat Bal.ibi in repetitione in.x.q.⁊ idem Bal.in.c.j.in prin.de pa ce te.vbi p hoc allegat no.p Jo.and.in.c.significauit de penit.⁊ re miss.⁊ no.etiam Bal.in.c.j.§.si quis vero el.j.de pace iura.fir.⁊ i.d.l. vt vim circa vltimã colum.⁊ ibi dicit ꝙ etiam si ex proposito quis modũ excesserit nihilomin⁹ nõ punitur pro toto sed pro excessu et ita etiam tenet Pe.de ancha.in cle.j.de homi.vbi dixit ꝙ licet glos. fi.in.d.c.significasti el.ij.⁊ gl.xxiij.q.j.in sum.teneant ꝙ si quis se de fendẽdo excesserit modũ ⁊ nõ ex proposito nõ puniatur de tali ex cessu tamẽ ſm eum si excesserit modũ ex pposito ⁊ sic dolose punie tur nõ tamẽ pro toto sed p excessu tantũ ⁊ de hoc dicit esse tex.no. in.c.olim el primo in fi.⁊ ibi no.etiã Ant.de but.de resti.spol.circa vltimã colum.⁊ Ludo.roma.in.l.cum mulier.ff.solu.matri.bene fa ciunt no.p Saly.in.d.l.gracch⁹ in vlti.colum.⁊ per Bal.in.l.si filius. ff.de cõdi.insti.

9 ¶ Restat ad allegata in contrarium respondere ⁊ primo nõ obstat ꝙ de iure cõmuni ⁊ municipali pena homicidij de beat esse pena vltimi supplicij q2 verum est quando quis occideret quempiã dolo non autem ad defensionẽ suam nec prouocatus ab alio sed quãdo fit ad defensionem ⁊ nõ ad vindictã tũc tale statutũ recipit interpretationẽ a iure cõmuni ne quis indebite damnũ pa tiatur per.l.ij.⁊ ibi no.doc.maxime Bal.C.de noxa.⁊ in.c.cum dile ctus.de cõsue.no.in.l.fi.§.in cõputatiõe.C.de iure delib.et no.Bar. in.l.j.§.non autẽ.ff.si quis test.lib.esse iussus fu.⁊ in.l.oẽs populi.in vj.q.principali ⁊ Bal.in.l.data opera in.v.colum.C.qui accusa.non pos.cũ infinitis suis concordantijs.ff.de iusti.et iure.⁊ in proposito nostro est text.optimus ⁊ no.in.l.cũ autẽ.§.capitalem fraudẽ.ff.de edil.edic.quẽ in pposito interpretationis dicti statuti allegat Bald. in.l.cũctos populos i rep.magna i vltima charta.C.de summa trin. ⁊ fide catho.⁊ talis iterpretatio sit ſm ius cõmune hoc casu ẽt si per talem interpretationẽ statutũ nihil operaretur:quia aliter q̃s in debite damnũ pateretur ita patet ex no.per gl.⁊ doct.in.d.§.in cõ putatione ⁊ probaẽ in.d.l.si serui.⁊ in.c.ex parte lultimo.⁊ ibi Ant. de but.de verbo.signifi.⁊ not.ipse in.d.c.cũ dilectus ⁊ in.c.seq.de cle ri.nõ resid.⁊ Joan.de imol.in.d.l.iiij.§.pretor.ff.de dam.infec.secus quãdo preiudiciũ nullũ aut leue inferretur.et ita loquitur id quod no.Bar.in dicto.§.pretor vt ibi inquit Joã.de imol.

10 ¶ Non obstat dũ dicebatur ꝙ licet Hieronym⁹ fuerit a Frãcisco verbali lacessi tus iniuria debuit resistere ⁊ se defendere verbis nõ armis:q2 respõ deo ꝙ vbi tantũ verbis fuisset prouocatus et lacessitus verum esset ꝙ nõ potuisset impune armis contendere et resistere tũ adhuc vt di cit Ang.in.d.l.si adulteriũ cum incestu.§.imperatores de adulte.nõ deberet puniri de toto idest de homicidio pena capitali:sed solũ de excessu vt retuli supra.⁊ no.Lud.roman⁹ in.d.l.cum mulier viri.at tamen in casu nostro nõ solũ verbis verum etiam ⁊ pugnis cepit di ctus Franciscus offendere Hieronymũ quo casu attento ꝙ dictus Franciscus potẽtior erat dicto Hieronymo vt probãt testes pdicti licuit dctõ Hieronymo resistere cũ gladio vt fecit,put pbaui supra.

11 ¶ Non ob. id qđ deponũt illi duo testes scilicet Jacobus bataini et Jacobell⁹ de Castiono inqtũ conãtur testificari ꝙ Hieronym⁹ fuit ille qui cepit admenare cũ pugnis quia respõdeo primo ꝙ Ja cobus pdictus si bene dictũ eius inspiciatur nõ dicit ꝙ Hieronym⁹ primo admenauerit.nam licet faciat mentionem de admenatione vna facta per Hieronymũ et ꝙ tũc Franciscus etiã admenauit:ta men nõ negat quin Frãciscus etiã per prius admenauerit.est bene verũ ꝙ dict⁹ Jacobellus deponit ꝙ Hieronymus fuit primus qui admenauit:sed respõdeo ꝙ stari debet testibus contrariũ deponen tibus q2 plures sunt.l.ob carmen.§.fi.ff.de testi.et in.c.in nostra de testi.imo etiã quando pares essent testes preferrẽtur testes deponẽ

12 tes pro reo.c.ex literis cũ simi.de probati. ¶ Non obstat etiam ꝙ dictus Hieronymus debebat pot⁹ aufugere quã gladio resistere ⁊ vulnerare Frãciscũ:quia respõdeo ꝙ Hieronymus erat restrictus in loco adeo angusto ꝙ nõ poterat aufugere:vt deponũt testes pro maiori parte maxime Tadeus de mõtibus ⁊ Nicolaus de forestis ⁊ Petrus perini ⁊ Bernardinus:⁊ sic tũc excusatur per id qđ legitur ⁊ no.in.d.cle.j.de homi.⁊ in dicto.§.qui cũ aliter Preterea ſm ma gis cõmunem opi.quis nõ tenetur fugere ⁊ alias defensiones negli gere ꝙuis possit fugere saltẽ quando est nobilis ⁊ bone cõditiõis vt testes dicũt esse dictũ Hieronymum:vt tenet Bar.Ange.⁊ Sa ly.in.l.j.C.vnde vi.⁊ Bal.in dicta.l.vt viꝫ.⁊ zenzelinus.⁊ Pe.de an chara.in dicta clemẽ.j.⁊ domi.Abbas.in dicto.c.significasti quia fu giẽs posset cadere vnde nõ tenerẽ se tali periculo exponere.l.ij.§.pe. ff.si quis cau.c.accedẽs el secũdo vt lite nõ cõtesta.itẽ quia aliquẽ fugere est iniuria.l.itẽ apud labeonẽ.§.j.ff.de iniurijs:ergo p pul sanda ista iniuria licitũ est resistere.vt i iurib⁹ supra allegatis:⁊ ita etiã tenet Ant.de butrio in capitulo olim.el primo.de restit.spolia. ⁊ saltẽ quãdo inimicus est sibi ad terga ppinqu⁹:vt in casu nostro. vt inquit Bal.in repetitione dicte.l.j.C.vnde vi.in.vj.col.,pter pe riculum quod potest incurere per dictũ.§.qui cum aliter.ita etiam concludit Bar.in psilio suo incipiente Van. ius Petri ⁊ est de mẽ te Bal.in.l.j.in.iij.col.C.de edil.actio.licet ipse magis persunctorie trãsiuerit in.l.in eadẽ.ff.quib⁹ ex cau.ma.⁊ in.l.filius:⁊ ibi Ange.ff. de cõdi.insti. Itẽ quãdo vnus erat potẽtior altero non debet iputa ri minus potenti si non aufugit quia imo si vulnerauit illũ qui eũ percusserat debet presumi ꝙ nõ potuerit aliter se defendere nisi vul nerãdo vt fecit vt retuli supra Bal.firmare i dicta.l.j.⁊ posito ꝙ po tuisset ⁊ debuisset fugere ⁊ nõ fecisset nõ dꝫ puniri vt dolosus pena vltimi supplicij sed tanꝙ culpabilis.vt inquit Bal.in dicta.l.fil⁹ ⁊ probatur ex superius dictis.ex his videẽ ꝙ Hieronym⁹ i nullo do lo aut culpa fuerit.⁊ sic deberet omnino absolui tñ absolutoria ista fundaẽ in probationibus dictorũ testium quibus qualis ⁊ quanta sit fides adhibẽda multũ pendet a iudicãtis arbitrio inspecta qua litate testiũ ⁊ verisimilitudine eorũ que deponũtur a testib⁹ iuxta dictã.l.iij.in prin.⁊.§.j.ff.de testibus.⁊.l.ob carmẽ.§.fi.eo.tit.c.quia verisimile.de psumptio.c.nostra:⁊ ibi no.de testi.vnde si discretiõi ⁊ prudentie ac arbitrio domini iudicãtis videretur ex inspectiõe di ctarũ attestationũ ⁊ qualitate seu verisimilitudine negocij arbitra ri ⁊ inuenire Hieronymũ fuisse in aliquali culpa ⁊ si qua fuit sine dubio nõ videtur ꝙ iudicari possit nisi satis leuis ⁊ ab omni dolo ⁊ pposito occidẽdi remota poterit religio domini iudicãtis Hiero nymũ aliquali pena afficere non in personã per nota.per Bald.in l.pignus.C.de pigno.actio.circa vltimã colum.in versicu.sequitur videre de delictis puta penã relegatiõis seu exilij tẽporalis vel pe nam pecuniariã nõ magnã ⁊ in ea limitãda nõ debẽt attẽdi facul tates patris quia pater nõ tenetur p filio vt in rubro ⁊ nigro .C.ne filius pro pa.vel pater pro filio.

¶ Summarium super consilio cxx.

1 Sine indicijs nõ procedit inquisitio.
2 Testes etiã si sint participes criminis valẽt quãdo deponũt sup cõ iuratione facta.
3 Acta debẽt scribi per notarium seu in locũ eius p duas personas ad illa acta cõficienda deputatas.
4 Qui semel cepit cõficere acta dꝫ pficere vsqꝫ in finem.
5 Ex cõsuetudine potest induci ꝙ ille qui nõ sit notarius sit etiã scri ba actorum.
6 An publicatio processus sit de substantia.
7 Quando iudex in criminalibus pcedit ex officio nõ requiriẽ ꝙ in terminõ citationis aliter accusetur cõtumacia.
8 Sententia iniusta non dicitur nulla.
9 Ubi nõ est seruata forma statuti citatio est nulla.
10 Habẽs domiciliũ in aliqua ciuitate vel loco dicitur de illo loco.

¶ Consilium.cxx.

¶ An indicia sint de substãtia inquisitionis ⁊ an participes crimi nis possint esse testes ⁊ quãdo.an quis possit esse iudex ⁊ scriba etiã si nõ sit notarius.an publicatio testiũ ⁊ processus sit de substantia. an in criminalib⁹ requiratur ꝙ accuseẽ cõtumacia citati ⁊ quis di catur forensis.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Uiso pcessu inquisitiõis formate per magnificũ ⁊ generosũ comitẽ Azonem de man fredis comitẽ ⁊ dominum Albinee ⁊c.⁊ per potesta tem terre Albinee ⁊ mõtis Nibl ꝯtra Christophorũ Jacobi de draperijs ⁊ plurimos alios homines de Albinea ⁊ sentẽ tia superinde lata ⁊ his de quib⁹ in themate queritur videretur pri

1 ma cõsideratione dicẽdum primo super pmo quesito inquisitio nẽ nõ pcedere ⁊ alia inde secuta nõ tenere q2 sine idicijs nõ pcedit iquisitio.l.illustrissimos.C.de offi.recto.,puin.⁊.c.qualiter ⁊ qñ el secũ do de accusatio.⁊ no.Specu.in.ti.de in quisitione.§.j.versi.item qđ nõ sum infamatus ⁊ Bart.in.l.congruit.ff.de offic.presi.⁊ Bald.in l.j.in quarta colũ.C.qui accusa.⁊ in.l.iubemus.C.de probationib⁹ ⁊ Angel.plene in repetitiõe.l.si vacãtia.C.de bonis vacan.lib.x.ꝫ in pposito nostro non videtur quod precesserint indicia saltẽ suffi cientia q2 fuerũt recepti solũ duo testes.s.Paulus Berardi de la ca

mõcbiola & Bertachin⁹ alias bartholome⁹ Antonij de parijs qui fuerũt participes delictoꝝ perpetratoꝝ per prefatos inquisitos vt satis colligit̃ ex attestationibus ipsoꝝ͂met testiũ. Sed constat q̃ illi qui fuerũt participes criminis nõ sunt idonei testes. l. quoniam liberi. C. de testi. l. si filiũ. cũ glo. C. de libe. causa. c. veniẽs. el primo. de testi. c. j. de confessis & no. in. l. fi. C. de accusa. cũ si. ¶ Tamẽ hoc nõ obstãte puto firmiter inquisitionẽ procedere primo quia posito q̃d indicia debeant precedere inquisitionẽ tamen illud est verum si inquisitus cõparuit & opposuit inquisitionem non procedere ex defectu indicioꝝ secus si nõ fuit oppositũ & ita est in casu nostro. c. ij. de accusa. in. vj. Secũdo respõdeo q̃d quando iudex per inquisitionem procedit ex suo mero officio & non promotus ab alio tunc nõ b3 necesse ostẽdere indicia seu diffamationẽ pcessisse nec de diffamatiõe prius inqrere vt decidit Specu. in tit. de inquisitione. §. nũc tractemus. ver. hoc etiã scias per. c. j. de offi. ordina. & si corã superiore ad quẽ cõtingeret appellari vel prouocari disputaret de hoc & negaretur diffamationẽ vel indicia pcessisse nõ oporteret probari fuisse receptos testes super diffamatione tpe quo fuit formata inquisitio sed satis esset corã superiore ostẽdere q̃d veritas erat quod inquisitus erat diffamat⁹ de illo crimine & ita declarat Joã. an. in dicto. c. qualiter & qñ & Ant. de butrio & Joan. de Imola in. c. cum oporteat de accusa. & est de mẽte Specula. in dicto versicu. hoc autẽ scias. et ita etiã t3 Ang. in repetitione. d. l. si vacãtia in septima charta magna in ver. de quinto articulo scz que sint necessaria pro inquisitionis substãtia &c. vñ dicit ipse ibi cautos debere esse rectores terrarũ ad hoc vt ab eis nõ possit peti copia diffamationis q̃d in inq̃sitiõe dicãt hec est q̃dã inquisitio quã facit & format talis potestas ex suo

2 mero officio &c. & ita est in inq̃sitione de qua tractat. Tertio respõdeo q̃d cũ dicti testes deponant ad probationẽ cuiusdã conturationis facte per dictos inq̃sitos quo casu posito q̃d testes fuissent participes criminis sunt idonei testes. c. fi. de testi. cogen. & notat in proposito Bald. in. d. l. quoniam liberi. C. de testibus. Vel & quarto posset responderi q̃d dato q̃d non valeat ad plenam condemnationẽ testimoniũ eorum qui fuerũt participes criminis tamen valet quo ad indiciũ vt sentit gl. & ibi doc. in. c. j. in verbo ad testimonium. de test. in. vj. & per no. per Pe. & Cy. in. l. fi. C. de accusa. precedentes tñ̃ missiones tutiores sunt. nec ad talia indicia recipienda requirebat aliqua citatio partis: vt tradit Saly. in. l. fi. in fi. & de questio. & probatur ex notatis per Bar. in. l. ait pror. §. si debitorem. ff. que in fraudem credi. in versi. sed quero qualiter examinatur &c. cum suis concordãtijs. iũcta. l. nullus. cũ glo. & cum glos. in verbo erit. & ibi not.

3 Salyce. C. de exhiben. reis. ¶ Circa secundũ dubiũ quo queritur an prestet impedimẽtũ q̃ predicti testes fuerunt examinati per potestatẽ & dicta eorũ recepta pro indicijs fuerĩt redacta in scripturã per eũdẽmet potestatẽ qui non erat notarius: & postea fuit formata inquisitio per prefatũ dominum potestatem: & illa in vna cum reliq̃s actis fuit redacta in scriptis per ser Bartholomeũ notariũ ad talia acta deputatũ excepta repetitione dictoꝝ testium qui post formatã inquisitionẽ fuerunt repetiti per dictũ potestatẽ & dicta eorũ repetitio fuit in actis & in scriptis redacta per eundẽ ptãtẽ asserentem in actis dictũ ser Bartholomeũ notarium fore absentẽ & videretur prima facie dicẽdũ q̃ ista prestet impedimẽtũ: quia acta debẽt scribi per notariũ seu in locũ eius per duas psonas ad illa acta conficiẽda deputatas. c. quoniã cõtra. de proba. Secũdo obuiat: q2 quis non d3 esse iudex & notarius & probatur in. d. c. qm̃ contra: et

4 no. Inn. in. c. cũ a nobis. de testi. ¶ Tertio obuiat: q2 ille qui semel cepit conficere acta debet perficere vsq3 ad finẽ. & nõ debet admitti illa mutatio psone scribẽtis. l. j. & ij. vbi no. docto. C. de sportu. & per gl. in. §. fin vero absunt. in verbo inuẽtariũ. in auĩ. de hered. & fal. et no. doc. in. l. j. ff. de offi. cõsul. & per illũ tex. quem ad hoc ibi põderat Jaco. bu. & Bal. & no. Bar. in. l. cũ sentẽtiam. C. de sentẽ. & interlocu. om. iudi. & Bal. in. l. ij. C. quomodo & quãdo iudex. & in. l. gesta. C. de re iud. & in. l. fi. §. j. C. de iure deli. tamen istis nõ obstãtibus puto sententiã valere p̃mo: q2 etsi nulla fuissent indicia redacta in actis valeret pcessus inq̃sitionis: vt pbaui in primo pcedẽti dubio ergo idẽ si recepta sint & min⁹ solẽniter. l. vnica circa pn. C. de rei vxo. actio. & similr etiã si nõ essent repetiti dicti testes seu repetitio sit min⁹ legitime facta tñ potuit ferri sententia cõtra eos velut ficte confessos

5 autoritate statuti disponẽtis q̃ ppter cõtumaciã habeãtur pro cõfessis. Preterea psuppono de antiquissima cõsuetudine esse q̃ potestas etiã qui nõ sit notarius sit etiã scriba actoꝝ vnde cõsuetudo potuit hoc inducere. l. j. C. de emancip. lib. l. viros. C. de diuer. offic. lib. xij. c. cũ cõtingat cũ ibi no. de foro cõpe. & in pposito no. expresse Bald. in rubrica. C. de fide instru. in prima & secunda colum. & Inno. in. c. cum. p. tabellio de fide instrumentoꝝ & Spec. de instrumẽto. edit. §. restat. versi. sed quis potest: & optime probat in. c. cũ dilectus de fide instrumentoꝝ. bene faciunt notata per Barto. in. l. iubemus. §. sane. el pmo. C. de sacrosan. eccl. & expresse no. Bal. in auĩ. nisi breuiores. C. de sen. ex peri. reci. vbi dicit q̃d in comitatu potest quis esse iudex & notarius si ita se habet cõsuetudo & dicit etiã Bart. in. l. cõperimus per illũ tex. C. de proximis sacroꝝ scrini. lib. xij. q̃d quis potest deputari iudex maleficioꝝ & notari⁹ seu scriba actoꝝ maleficioꝝ quinimo dato quod illa repetitio testiũ fuisset necessaria vel vtilis que facta fuit postq̃ fuerat electus per dñm comitem Azonẽ ser Bartholomeus in notariũ actoꝝ & scripta sint per potestatẽ loci valeret: stante q̃d hoc factum fuisset propter absentiam dicti ser Bartholomei notarij per legẽ si log͂. in prin. & ibi Bal. ff.

6 de iudi. & no. Bal. in preallegata. l. gesta. ¶ Quãtũ ad tertium dubium quo queritur an habeat obstare q̃d ante sententiã nõ fuit in actis facta publicatio processus. respondeo breuiter q̃d nõ: q2 aut querimus de publicatione attestationũ & iam dixi q̃d etiã ille attestationes nõ erãt in pposito de substãtia & necessitate vt pbaui supra in primo & secundo dubio & posito q̃d ille attestationes fuissent necessarie tamen earũ publicatio non est de substãtia adeo q̃d per hoc sentẽtia debeat reddi nulla: vt no. gl. reputata singularis in. c. in verbo indicijs. de hereti. in. vj. & notat Inno. in. c. cum. l. & a. de re iudi. late probat Bar. post Jaco. butriũ in. l. prolatam. C. de senten. & interlocu. oim iudi. & Bal. in. c. j. si de inuestitura inter dominum & vasallũ lis oꝛ. & notat plene Jo. de Jmola in. l. diuus. in tertia col. ff. de re iudic. aut nos querimus de publicatione reliqui processus: et ita etiã non est de substantia: q2 sufficit quod acta sint scripta per personã ad hoc deputatã & in loco deputato vt declarat Bart. post gl. in. l. gesta. C. de re iudi. per. l. in donationibus. C. de donati. & per

7 d. c. quoniã contra. ¶ Quartum potest subesse dubiũ an quia nõ reperitur accusatum fuisse cõtumaciã dictoꝝ inquisitorum nõ cõparẽtiũ in termino citationis possit dici eos citatos nõ haberi pro contumacibus per id q̃d habetur in. l. properãdũ. §. & si quidem. C. de iudic. & l. arbiter Calẽdis. ff. de arbi. l. & post edictum. ff. de iudi. tamẽ veritas est in contrariũ q2 quando iudex in criminalib⁹ procedit ex officio nõ requirit̃ q̃d in termino citationis aliter accuset contumacia vt no. declarat Bar. in extrauaganti ad reprimẽdũ in verbo neglexerat. & per Bart. in. l. intra accusatorẽ. ff. de publi. iudi. plus dixit singulariter Bal. in. l. tutor. C. de interdic. matri. q̃d licet qñ proceditur per viã accusationis in criminalibus teneatur accusator cõparere in termino citatiõis facte de reo & accusare cõtumaciam rei vt traditur per Bar. in locis proxime allegatis. & p Saly. in. l. absẽtẽ. C. de accusatio. tamen fallit vbi statutũ diceret q̃d non cõparens in certo termino habeat̃ pro cõfesso quia non erit necesse q̃d in illo termino accusator sit psens & accuset cõtumaciã eius quia illa cõfessio pcedit ex dispositione legali ad cuius effectũ nõ requiritur presentia partis p illã. l. si tutor q̃d dicit alibi non esse ita expssuz

8 sed statutũ loci in casu nostro ita disponit ergo &c. ¶ Quãtũ vero ad quintuz dubiũ quo q̃ritur an dicta sentẽtia possit infringi ex eo q̃ pena delicti cõmissi erat pena personalis & cõfiscationis bonoꝝ & iudex solũ punit eos pena cõfiscationis bonoꝝ ad hoc respondeo q̃ per hoc nõ infringet̃ dicta sentẽtia q2 nõ per hoc dicit̃ esse nulla posito q̃ esset iniusta. l. j. §. item cũ cõtra sacras. ff. que sen. sine ap. rescin. & l. ij. C. qñ prouoc. nõ est neces. nec isto casu lex supplet maioꝛe3 penã vt declarat Bar. in. l. j. in prin. circa. iiij. colum. ff. ad tur. in ver. sed iuxta hoc quero q̃d si iudex statuit minorẽ penã &c. post glo. ibi.

9 ¶ Sexto & vltimo dubitat̃ an attẽto q̃ statutũ vult q̃ quando inquirit̃ cõtra forẽses de aliquo delicto debeat in prima citatiõe q̃ fieri d3 ad portam castri dictarum terrarũ prefigi terminus. vj. dieru3 ad respõdendũ inquisitioni sed in inquisitione pdicta nõnulli sunt inquisiti qui in inquisitiõe denoĩant̃ de felina nõnulli de parma nõnulli de mãtua & sic de singulis & tamẽ prima citatio fctã de eis nõ continet nisi terminũ triũ dierũ ad comparẽdum & respõdendũ inquisitioni prout disponit statutũ in citatione eorũ q̃ nõ essent forenses ergo cũ nõ fuerit seruata forma statuti videt̃ q̃ citatio sit nulla. l. cũ hi. §. si pretor. ff. de trãsac. l. nõ dubiũ. C. de leg. & bene facit quod no. gl. in. c. j. in verbo tertiã. & ibi Bal. de milite vasallo q̃ cõtu. fuit. et in cle. j. in verbo tertie. de vita & hone. cleri. & q̃d no. Bal. i. l. cessante. ad fi. C. quo & qñ iudex dũ ponit an debeat ad vngue3 seruari forma statuti in citatiõib⁹ inductis a statuto & p eundẽ in. l. non sunt liberi. ff. de statu ho. & in auĩ. qui semel. C. quomodo & quãdo iudex. tamen hoc non obstãte dico dictã citationẽ fuisse legitime factã q2 licet in dicta inquisitiõe sint denominati & inquisiti tales filij quõdã Bñdicti de felina & sic de singulis tñ in fine dicte inquisitiõis dicit̃ q̃ oẽs predicti inquisiti sunt de Albinea & sic illa verba super⁹ posita scilicet quondã Benedicti de felina referũtur ad patrem dictoꝝ inquisitoꝝ qui potuit esse de felina tamen filij eius qui sunt inquisiti sunt de Albinea & hoc mõ debẽt interptari verba dicte inq̃sitiõis ne alia cõtineãt repugnantiã vt in prima cõstitutione codicis. §. quibus. et in. c. cũ tu. de test. & l. j. C. de inoffi. do. & q̃d no. Cy. & Bald. in. l. cũ falsa. C. de iuris & fac. igno. & Cyn. in. l. in exercẽdis. C. de fide instrũ. et Bar. in. l. scripture co. tit. & facit. l. si quis intẽtione. ff. de iudi. & satis

10 est q̃ dicti inq̃siti essent incole seu habitatores dicte terre Albinee vel mõtis riccbi ad hoc vt nõ dicerẽtur ibi forẽses vt pbat i auĩ. de q̃stoꝛe. §. si vero aliqui. in verbo inhabitantiũ seu de foris viuentium quẽ ad hoc allegat Bald. in. l. de quib⁹ in. xij. colum. ff. de legi. et nota Bar. in tractatu represaliarũ in. iiij. q. quinte questiõis principalis. nã habẽs domiciliũ in aliqua ciuitate vel loco dicitur de illo loco. c. statutũ. §. si vero de rescriptis. in sexto & q̃d ibi gl. in verbo ciuitatis & in verbo vnã dictam. & ibi not. Moderni & maxime quando

ibi subeũt munera seu onera.l.j.⁊ ibi Bart.ff.ad municipales vñ in
ꝓposito statutũ ꝓdictũ loquẽs de citatione forẽsiũ habuit respectũ
ad eos qui ibi nõ habitabãt vñ dixi tales eẽ citãdos ad portã castri
alios ꝟo dixi eẽ citãdos i ꝑma citatiõe ad domũ solite habitatiõis
quã hẽbãt tpe cõmissi delicti nã de iure ẽt i criminalib⁹ si citãd⁹ hꝫ
domũ habitationis debeat ad eã citari sicut in ciuilib⁹ vt no.glo.⁊
ibi Cy.⁊ Bal.in.l.si accusatorib⁹.ff.de accu.⁊ no.ꝑ Bart.in.l.intra
accusatorẽ.ff.de pub.iudi.⁊ ꝑ Spec.in tit.de accusatiõe.§.j.ꝟ.nũqd
sufficit ⁊ Bal.i.l.⁊ post edictũ in ꝑn.ff.de iudi.⁊ per Ang.in.l.vt ꝑfe-
ctius.C.de annali excep. Ex quib⁹ cõcludo dictã sententiã valere ⁊
effectum sortiri debere. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.cxxj.

1 ☞ Que sit pena cudentis falsam monetam.
2 Pena capitalis dicitur triplex.
3 Expendens falsam monetam in quam penam incurrat.
4 Statutũ disponens ꝙ ꝗcũq falsum in moneta seu circa monetã cõ
miserit vel falsam expẽderit igne cõcremeť nisi dño potestati videa
tur pena mitigãda potestas poterit minorare penam suo arbitrio.
5 Bone conditionis ⁊ fame magis dignus est venia in diminutione
pene ꝙ̃ qui consueuit esse male vite.

¶ Consilio.cxxj.

¶ De pena expendentis monetam falsam:⁊ quando statutum vel
lex imponit penam capitis seu capitalem de qua intelligatur.⁊ qñ
pena est arbitraria an possit arbitrari de pena mortis.

Domini redẽptoris nostri in-
uocato suffragio. Uiso ꝓcessu inquisitionis formate per
curiã Magnifici dñi pretoris bonoñ.contra Joannẽ de
albertucijs de palma ⁊ cõfessione dicti Joãnis tam ante inquisitio
nem formatã ꝙ̃ post:⁊ attestationibus testiũ in fauorẽ inquisiti re-
ceptorũ.⁊ statuto sub rubrica de pena falsum cõmittẽtis in mõeta.
sentio de iure dictũ Joannẽ non esse condẽnandum ad penam vlti
mi supplicij:sed mitius arbitrio dñi potestatis ẜm qḋ infra dicetur
1 ⁊ presertim ex infrascriptis:qꝛ † aut cõsyderamus ius cõmune aut
municipale primo casu scꝫ de iure cõmuni non est pena vltimi sup-
plicij etiã si dictus Joãnes cudisset falsam monetã predictã que est
ad cunium ciuitatis bononie:qꝛ falsificans monetam ciuitatis nõ
dico imperatoris punitur de iure cõi pena capitali.l.j.C.de fal.mo.
si autẽ falsificareť moneta imperatoris.tũc dicit tex.in.l.ij.eo.titu.ꝙ
igni ⁊ flãmis tradẽd⁹ est:que iura ita etiã intellexit Bart.in.l.qui-
cunq.ff.de fal.vñ in proposito dicit Hosti.Joan.an.⁊ communiter
doc.in.c.ꝙ̃to de iureiurã.⁊ Jo.de imo.in.l.ij.in princip.ff.de publi.
iud.Joãnem glossatorẽ defensasse quẽdã falsificatorẽ monete ciuita
tis a pena amputationis capitis:⁊ ita etiã tenẽt Raphael fulgo.et
Pau.de ca.in.l.ꝑsenti in principio.C.de his qui ad eccle.cõfugi.qꝛ
2 cũ pena † capitalis dicat triplex vna per quã imponitur pena mor
tis alia per quã perdiť libertas:alia pena exilij.l.ij.ff.de publi.iud.
l.capitaliũ.ff.de pe.⁊.d.l.j.C.de fal.mo.non imponat penã limitatã
mortis:sed penam capitalẽ vt dictũ est debet in dubio intelligi de
mitiore pena:⁊ sic de pena exilij.de pe.distin.j.§.pene.⁊.l.si ꝑses.ff.
de pe.⁊ idẽ dicũt prefati docto.si statutũ diceret qḋ imponi deberet
pena capitis:⁊ pro hoc est bon⁹ text.in.l.hos accusare.§.omnib⁹ in
verbo capitis:⁊ ibi glo.ff.de accusa.⁊ in.l.eum patronum.ff.de iure
patro.⁊ bonus tex.in.d.l.presenti in prin.vbi imperator dicit capi-
tali ⁊ vltimi supplicij aĩaduersione plectẽdis ⁊c.nã imperator vidẽs
nõ sufficere factã eẽ expressionẽ de pena capitali:qꝛ per hoc de ne-
cessitate nõ inferebať pena mortis subiecit illa ꝟba ⁊ vltimi suppli
cij.pro hoc etiã est gl.reputata singularis in.l.j.C.ne iudeus mãcip.
christia.que vult ꝙ appellatione pene capitalis in dubio intelligať
de pena capitali scꝫ mitiore id est de exilio seu deportatione:⁊ idẽ ẽ
de mẽte alteri⁹ glos.in.l.ne frumentũ ⁊ ibi ad hoc illã no.Bal.⁊ Sa-
lyce.C.que res vẽdi nõ pos.⁊ hinc inoleuit mos vt dicũt Docto.no
stri ꝙ in sentẽtijs cõdẽnatur reus ad penã capitis ⁊ subiunguntur
3 ista verba videlꝫ ita ꝙ anima separetur a corpore. ¶ Alia † ratiõe
principali etiã non tenetur pena vltimi supplicij de iure cõi dictus
Joãnes:qꝛ nõ cudit dictã monetam:sed eam tantum expẽdit.quo
casu nisi appareat qḋ tales nummi essent plumbei vel stagnei non
incidit in penã legis cornelie de falsis:sꝫ solũ pena extraordinaria.
l.lege cornelia circa princip.ff.ad legẽ cor.de fal.cũ ibi no.per Bar.
qui ꝑ hoc dicit se euasisse ꝓ̃fes a pena legis cornelie de falsis ⁊ pro
hoc allegat.l.saccularij in ꝑn.ff.de extraordina.crimi.⁊ idẽ ẽt tenẽt
Doctores ⁊ ꝑcipue dñs Abbas in.d.c.quãto.pena autẽ extraordi-
naria est pena arbitrio iudicis iponẽda.l.j.ff.de furi.⁊ balne.la.j.§.
expilatores.ff.de effractor.l.hodie.ff.de pe.⁊ vbi pena est abitrio iu
dicis imponẽda nõ est imponẽda pena vltimi supplicij vt.j.dicã et
in dicta inquisitione ⁊ cõfessione nõ dicitur qḋ dicti nummi essent
plũbei vel stagnei ergo in dubio dꝫ fieri interpretatio in mitiorem
partẽ.d.l.si ꝑses ⁊.l.interpretationẽ.ff.de pe.⁊ expresse.Jo.de imol.
in.d.c.quanto.dicit quod expẽdens nũmos falsos si tamen non sint
4 plũbei vel stagnei non imponitur pena mortis. ¶ Si autem † attẽ-
damus dispositionẽ dicti statuti ⁊ adhuc dico dictum Joannẽ non
esse condemnandũ ad penam vltimi supplicij.nam dictum statutũ
disponit ꝙ quicũq falsum in moneta seu circa monetam quomõ-
cunq cõmiserit vel committi fecerit:vel sciens eam falsam expẽde
rit igne cõcremetur nisi dño potestati videatur dicta pena mitigã-
da in expẽdẽte ratione modicitatis pecunie expense vel ex alia cau
sa quo casu dominus potestas possit dictã penã minorare suo arbi
trio inspecta q̃litate facti ⁊ cõditione ꝑsone etiã pecuniariter puni-
endo. Sꝫ ita est ꝙ dict⁹ Joãnes expẽdit q̃trenos falsos pro valore
vni⁹ ducati que q̃titas est ⁊ reputať modica vt est probatũ per te-
stes ⁊ de se etiã ptꝫ.⁊ quãdo nõ esset probatum hoc etiam commit-
titur iudicãtis arbitrio qui inspecta qualitate ꝑsone ⁊ negocij.l.sꝫ
si suscepit.§.j.ff.de iud.in auť.nisi breuiores.⁊ ibi no.C.de sen.ex pe-
ri.reci.no.in auť.minoris debitor.C.qui dari tuto.pos.⁊ ibi ꝑ Bart.
⁊ per glo.in corpe vñ illa auť.sumiť.⁊ per Bar.in.l.admonẽdi.ff.de
iureiur.⁊ non est dubiũ ꝙ habito respectu ad qualitatẽ ꝑsone dcti
Joannis qui est armiger ⁊ ad stipendia huius magnifice cõitatis
vnus ducat⁹ ẽ quid modicũ ⁊ etiã habito respectu ad qualitatẽ ne-
gocij qꝛ expendere nummos falsos pro vno ducato non põt afferre
magnam iacturã his ad quorũ manus etiã ignoranter ꝑuenirent
⁊ sic nõ põt appellari magn⁹ excessus seu magna quãtitas que sit
digna pena acerbissima mortis.cõsiderarũt enĩ statuẽtes qḋ in ex-
pendẽdo modicã pecuniã ꝙ̃uis falsam non poterat graue preiudi
ciũ inferri ideo tũc voluerũt moderandã esse penã.simile videmus
in.l.senatus.§.marcellus.ff.de lega.j.ẜm intellectũ quẽ ibi tradunt
doc.⁊ maxime Jo.de imo.vbi lꝫ cẽt imposita a iure pena destruen-
ti domos in ciuitate ⁊ portãti cemẽta illa de loco ad locum ne vrbs
deformaretur non hꝫ locũ in destruẽte paruã domũculã quia in ea
nõ põt cadere illa deformatio vrbis.sumus igiť in casu in quo a sta
tuto prouisuꝫ est ꝓpter modicitatẽ pecunie penã esse arbitrariã. Ad
hoc etiã vrget alia ratio:qꝛ dictus Joãnes in expẽdẽdo dictã pecu-
niã non circũuenit dolo aliquo dictũ Joãnem Andream cui illam
pecuniã dedit qꝛ dictus Joãnes andreas eã recepit tanꝙ̃ falsaꝫ vt
ptꝫ ex prima responsione facta per.d.Joannem inquisitũ in qua re
sponsione est fundamentũ curie ꝓ indicijs cõtra dictũ Joãnem ca-
ptum ⁊ tortũ.⁊ qḋ dederit eam tãꝙ̃ falsam ptꝫ ex qualitate facti qꝛ
dedit sibi tres pugnos dictorũ quatrenorũ ꝓ vno ducato nõ enĩ ita
danť boni nũmi vñ ex qualitate facti apparet de animo vtriusq.l.
falsus.§.si iactũ.ff.de fur.l.qua rõne.§.si.cũ gl.ff.de acqui.re.do.mo
do sic falsum nõ cõmittitur qñ nõ inferť dãnũ vt est glos.no.in.l.da-
mus.⁊ ibi bar.C.ad.l.cor.de fal.sed.d.Joã.an.cui data fuit pecunia
predicta tãꝙ̃ falsa nõ inferebať dãnũ neq dolus qꝛ neq lesio neq
dolus inferť volenti.l.cũ donationis.C.de transac.l.queriť.§.si ven
ditor.ff.de edili.edic.l.j.in fi.ff.de ac.emp.not.i.l.ij.C.de rescin.vẽ.ad
hoc seruiũt verba dicti statuti dũ dꝛ ꝙ possit minorare potestas pe-
5 nã ĩspecta qualitate facti. ¶ Cõcurrit † ⁊ alia cã minorãdi penã qꝛ
ꝓbatũ est ipsum esse hoĩem bone ꝯditionis ⁊ fame quo casu magis
dign⁹ est venia in diminutione pene ꝙ̃ ille q̃ esse cõsueuit male vite
l.nemo ad fi.de epis.aud.l.nõ oẽs.§.a barbaris.ff.de re milit. Si igiť
pena ista est arbitraria vt dictũ est sequiť qḋ nõ grauior sed mitior
pena dꝫ imponi per iudicẽ cuius arbitrio cõmissum est.his verbis
vtiť Bal.in.l.ꝗcũq in vlti.col.C.de ser.fug.in ver.⁊ scias ꝙ in arbi-
trarijs ⁊c.allegat no.ꝑ gl.in.c.de causis in verbo certa de offi.dele-
ga.⁊ ita ẽt not.bal.in.l.j.in fi.ff.de his q̃ sunt sui vel alie.iur. ¶ Pro
6 hoc † hũ facit qꝛ vbi pena cõmittitur iudicãtis arbitrio per statutuꝫ
si delictũ est tale ꝓ quo de iure cõmuni vel cõsuetudine nõ impona-
tur pena vltimi supplicij nõ dꝫ iudex arbitrari de pena mortis.quia
cũ arbitriũ ĩtelligať de arbitrio boni viri.l.fideicõmissa.§.ꝙ̃ ꝙ̃.ff.de
leg.iij.l.j.ff.de leg.ij.l.si societatẽ.§.arbitror.ff.ꝓ soc.dꝫ arbitrari ẜꝫ
qḋ de iure prouisum est talẽ delinquentem esse condẽnandũ.l.con-
tinuus.§.cũ ita.ff.de verbo.obli.⁊.l.vir bonus.ff.iudi.sol.⁊ declara-
tur notabiliter ꝑ Bar.post glo.in.l.si qua pena.in fi.ff.de ver.signi.
⁊ per gl.⁊ Doctor.in.c.super his de accusa.⁊ notat in ꝓposito clare
Jo.de Imo.i.l.ij.ff.de pub.iudi.⁊ i.c.ex literis de cõsti.post do.Car.
florẽti.ibi ⁊ Jo.de Imo.in.c.inquisitiõis sup glo.in verbo alioquin.
de accu.dãdo itellectũ ad gl.reputatã singularẽ i.c.in summa insti.
de iniur.que voluit ꝙ vbi iudex hꝫ arbitriũ in penis imponendis
poterit arbitrari de pena mortis.nã illud ꝓcedit vbi tales erãt cir-
cũstãtie delicti ꝙ ꝓ eo veniebat de iure vel ex cõsuetudine in tali ca
su imponẽda pena mortis alias secus ꝑ predicta ⁊ argumẽto ei⁹ qḋ
habeť in.c.sicut dignũ de homi.⁊ in.d.l.saccularij.§.sunt quidã ⁊ i
d.l.j.§.expilatores ⁊.§.si.⁊ ita ẽt est de mẽte Bal.in.l.si.in fi.ff.de re.
di.⁊ Bald.in.l.j.in fi.C.de his qui latro.⁊ in.l.incredibile.C.de pe.⁊
Ange.in.l.miles.§.edictũ.ff.de test.mili.⁊ Ant.de but.in.c.de causis
de offi.deleg.per nota.ꝑ glo.in.d.c.inquisitiõis:⁊ per no.ꝑ glos.in.l.
q̇d ergo.§.pena grauior.ff.de his qui no.infa.⁊ ẜm ista saluať alia
glo.in.l.sacrilegij la.ij.in prin.in verbo cõsiderãdũ.ff.ad legem iul.
pecu.q̃ sensit qḋ pena extraordinaria seu arbitraria nõ sit pena ca-
pitis ⁊ voluit hoc expsse.Old.i.l.j.per illũ tex.ff.de furi.⁊ balne.vbi
tenebat cõtra gl.in.d.§.in summa per.d.l.j.ff.de furi.⁊ baln.forti⁹
voluit gl.in.d.c.inq̃sitiõis in verbo alioquin ꝙ vbi pena est iponen-
da arbitrio iudicis nõ dꝫ imponi pena ordinaria:sꝫ mitior.tñ ma-
gis cõmunis sñia est ꝙ attẽdi debeat an qualitas delicti ⁊ circũstã

tiarum sit

tiarũ sit talis ꝙ de iure vel cõsuetudine sit pena mortis imponẽda ⁊ tũc imponi possit alias nõ per supradicta prout etiã cõcludit Lu do.roma.in rubrica.ff.de arbi.añ mediũ.vbi pro hoc ẽt allegat not. per Bal.in.l.cõuẽticulã in.iiij.col.C.de epis.⁊ cle.⁊.l.ij.C.de proba. et in.l.et si post tres in.xj.col.ff.si quis cau.ſ; in ꝓposito nr̃o de iure cõi nõ venit imponẽda pena mortis.nec ẽt ex cõsuetudine apparet ꝯtrariũ in huiusmodi casibus attẽtis circũstãtijs de quibus supra. nec statutũ hoc casu limitat penã esse vltimi supplicij igr̃ pena mortis imponi non dz:⁊ ita concludo ⁊ ꝗuis alijs medijs hec comprobari posset.tamen hec impresentiarum sufficere puto.

Laus Deo.

¶ Summarium super consilio.cxxij.

1 ☞ Per testamentum in quo dicitur ꝙ reliquit dotes videtur confiteri habuisse dotem.3.
2 Per transitum ad secũda vota etiam si nulla promissio dotis interuenisset videtur vxor dedisse in dotem bona sua.9.
4 Ubi confessio est facta in foro penitentiali vel spirituali licet pars non fuerit presens non est curandum.
5 Statutum disponens ꝙ vxore predecedente maritus lucretur dotem non lucrabitur dotem mulieris secundo nubentis quando nil promisit ⁊ nõ apparet quod primo viro dedisset dotem nisi dixerit trado vel committo me ⁊ mea tibi.8.
6 Nomina debitorum mulieris non videntur data in dotem.
7 Aliud est mandare aliud cedere.
10 Ubi maritus non sustinet onera matrimonij non debet consequi lucrum dotis.
11 An sufficiat probare per famam qñ maritus vellet cõsequi dotem ex eo ꝙ vxor commisisset adulterium vigore statuti ꝙ vir lucretur.
12 An pro interusurio temporis 9 ãde dotis agenti aliquid debeatur.
13 Pro expensis factis in exactione dotis quantum debeatur.

¶ Consilium.cxxij.

¶ Si testator in testõ dicit lego vxori dotes suas que fuerunt cẽtũ an per hoc probetur testatorẽ habuisse cẽtũ ex causa dotis.⁊ an mulier trãseundo ad secũda vota simpliciter videatur in dubio dare illa cẽtũ in dotẽ ⁊ si ꝓdecedat ipsa in scdo matrimonio sine liberis vltimi matrimonij:scꝫ cũ liberis primi secũdus vir lucretur dimidiã dictorũ cẽtũ vigore statuti:⁊ an mulier in dubio videatur dare oĩa bona sua in dotẽ viro:⁊ an scd's vir pro tpe quo sustinuit onera matrimonij possit petere vsuras seu alimẽta ab heredibus primi viri.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio. Uiso ꝓcessu cãe ꝯtẽtis inter Hippolytũ tãꝙ filiũ ⁊ heredẽ Euangeliste Georgij ex parte vna agẽtẽ ⁊ descẽdẽtes ⁊ heredes quõdã dñi Bozoli de viarena ex alia se defendentes mediãtib' vtriusqꝫ partis ꝓcuratoribus erit videndum de infra scriptis ⁊ primo vtrum dicto agenti cõpetat ius aliquod pro lucro dimidie asserte dotis dicte dñe Bartholomee ex forma statuti sub rubrica de dotibus mulierũ. ¶ Scd'o an aliquid dicto agenti debeatur pro petito interusurio dotis pro tẽpore quo dicit heredes dicti dñi Bozoli primi mariti dicte domine Bartholomee fuisse in mora soluẽdi dotẽ dctõ Euãgeliste scd'o marito eiusdẽ domine Bartholomee pro tẽpore quo asserit dictũ Euangelistam supportasse onera matrimonij. ¶ Tertio quid ⁊ quantũ debeatur agẽti pro expẽsis petitis quas dicit in libello dictũ Euãgelistã fecisse vt procuratorẽ dicte dñe Bartholomee litigãdo pro exactione dictarũ dotiũ contra heredes dicti domini Bozoli ⁊ quas petit cõtra dictos reos tanꝙ heredes dicte dñe Bartholomee. ¶ Quarto q̃d de expẽsis funeris dicte dñe Bartholomee q̃s asserit actor factas fuisse per dictũ Euangelistã.⁊ hoc pro rata dotis pertinẽte ad dictos reos heredes dicte dñe. Et quia prestãtes domini aduocati dictorũ de viarena egregie ac copiose laborarũt circa articl'os ne-
1 cessarios expedit breuibus agere. ¶ Circa ꝑmũ an aliq̃d debeat de lucro dotis vigore statuti. Et videret fortasse ꝑma cõsideratione dicendũ deberi dimidiã dotis vigore dicti statuti loquentis tam de dote data quã de dote promissa ⁊ saltẽ tacite videtur dña Bartholomea promisisse Euãgeliste secũdo viro libras.ccccl.quas dederat ipsa in dotem dicto dño Bozolo primo viro iuxta.l.dotem que.⁊.l. diuus.ff.de iure dot.l.penulti.§.vxor.ff.sol.matrimonio ⁊ declarat no.Cy.in autẽ.sed ꝗuis in.iij.q.C.de rei vxo.actio. Q̃d autẽ dominus Bozolus prior maritus habuerit dictã quãtitatẽ in dotem cõstare videtur ex verbis testamenti ipsius dñi Bozoli in quo dicitur q̃d reliquit dicte dñe Bartholomee dotes suas que fuerunt librarũ cccel.bonõ. Ad cõfirmationẽ dicte presumpte promissionis dotis facte dicto scd'o viro q2 dicta mulier de Anno. M.ccccxx.post ꝯtractum matrimoniũ cum dicto secũdo viro constituit ipsum secundũ maritũ ⁊ quendam ser Cortesium ⁊ quemlibet eorum insolidũ procuratores ad exigendũ quascũqꝫ quãtitates pecunie vt res sibi debitas quacũqꝫ ratione vel causa ab heredib' dicti ꝑmi viri. Preterea
2 ⁊ etiã si nulla ꝓmissio dotis intercessisset inter dictã dominã Bartholomeã ⁊ dictũ scd'm maritum videtur quod intelligeretur dedisse in dotem bona sua iuxta nota.in.l.mulier bona in principio.ff.de iure dot.saltem qñ dignitas ⁊ cõditio viri ita merebat̃ vt per Bartol.in.l.si cõstante in principio.ff.sol.matrimonio in.iiij.q.iij.partis principalis ⁊ per cõsequẽs videretur dedisse in dotẽ secũdo viro dictã actionẽ sibi cõpetẽtẽ. Ex testamẽto predicto primi viri addictas libras.cccel.⁊ statutũ deferens lucrũ dotis ita habet locum in dote presumpta sicut in dote vera vt not. Bald.in.l.cũ citra per illũ text. cũ glo.C.de iure dot. ¶ Tamen premissis non obstantibus cõtrariam sentẽtiã sentio in proposito esse de iure veriorẽ vt etiã fuit recte cõclusum per ꝑfatos dominos aduocatos ꝑsertim ex infra scri-
3 ptis:q2 nõ ꝯstat de aliq̃ dote data ꝑmo viro ⁊ lꝫ primus vir simpliciter reliquerit sibi in testamẽto dotes suas q̃s dixit eẽ libras.cccel. tamẽ hoc nõ probat illã quãtitatem fuisse datam sibi in dotem nisi aliud appareat saltẽ cum non appareat dictã dñam Bartholomeã fuisse presentẽ dicto legato sꝫ solũ operatur vt iure legati illa quantitas peti potuisset tanquã legatũ.l.lucius.§.quisquis.el secũdo.⁊ ibi nota.clare Bar.ff.de legatis secũdo.⁊.l.lucius.§.j.ff.de lega.iij. ⁊.l.aurelius.§.fi.ff.de lib.lega.⁊.l.qui vxori.cũ ibi nota.per Bar.in prin.ff.de auro ⁊ argento legat.l.ij.⁊.iij.C.de falsa cã adiec.leg.⁊ tꝫ hoc Jacob.butri.in.l.j.eodem titulo ⁊ Jacob.de bel.in aut.de iureiuran.a morien.presti.in.xiij.q.⁊ Bart.in.l.lucius.§.maritus.ff.ad trebelli.vbi etiam hoc vult quando relinquitur tanquã debitũ ex causa dotis sicut etiam ipse dixit in.d.l.qui vxori.⁊ nota.Baltol.in l.cũ quis decedens.§.codicillis.ff.de lega.iij.⁊ ibi probatur optime in tex.vbi specialiter deciditur quod si testator iurasset tũc propter religionẽ iurisiurãdi induceretur ꝓbatio:⁊ ideo cessante iuramẽto nõ resultat talis probatio vt ibi aperte probatur.ad idẽ tex.in.c.fin. de successio.abintesta.⁊ ibi no.docto.⁊ idẽ nota.Bal.in.l.rationes. C.de probatio.⁊ in.l.ij.§.fi.in vltima colũ.ff.si certum petatur.⁊ in.l. vnica in principio.C.de confes.⁊ ita etiã est de mẽte Bal.in.l.j.C.de fal.causa adiec.lega.maxime in versi.quero nũquid confessio testatoris ⁊c.⁊ Salyce.in.l.generaliter in.xiij.q̃stio.C.de nõ numerata
4 pecunia. ¶ Bene dicit⁊ Bal.in.d.l.rõnes ⁊ Salycet'.in.d.l.generaliter in.xiij.qõ.ꝙ vbi dicta ꝯfessio fuisset facta in foro penitentiali vel spirituali nõ esset curãdũ quãuis pars non fuisset presens per id q̃d habetur in.c.quãꝙ.de vsur.li.vj.⁊ per notata prima questione septima in.c.quot.cordis oculus vñ tunc secũdũ eũ non posset reuocari fauore anime cui voluit cõsitẽs prouidere ⁊ ita procedit etiã id q̃d ipse notat in lege generaliter in decima questio.C.de nõ numerata pecunia ⁊ ita ẽt procedit id quod not. Bald.in capitulo innotuit.de electio.dum dicit q̃d in causis spiritualibus non curatur q̃d cõfessio facta fuerit absente parte ⁊ talib' casibus ꝓcedere posset id q̃d no.An.de butrio in.c.si cautio de fide instrumẽto.ꝙ alias non procederet vt ibi plene per dominũ Abbatem in.vj.columna. ⁊ in.c.fi.de confes.vnde vbi simpliciter in testamento dicit se legare dotes tali mulieri quas dicit esse tante quãtitatis tũc cõmunis opinio est q̃d si pars non fuit presens seu nõ interuenit iuramentũ non probetur per dictam cõfessionem causam illam esse veram sed solũ habeat vim legati vt est dictũ.⁊ etiam clare firmat post alios An.de butrio in.d.c.fi.in penultima colũna de successio.abītesta.ad q̃d ẽt bene faciunt nota.per Bart.in repetitione.l.prime.C.de sacrosanc. eccle.in septima colum.in versi.tertio quero quid si relinquatur pro restitutione male ablatorũ ⁊c.in fine illius.q.vbi etiã voluit quod quãdo testator reliquit alicui ꝓ male ablato:certe nisi aliter probetur q̃d fuerit ablatum iudicatur de eo vt de puro legato.vt etiã voluit Bar.in dicta.l.qui vxori.⁊ etiã Bald.in repetitione dicte.l.prime.C.de sacrosanc.eccle.in penul.colum.in versicu.super nona questio.⁊c.⁊ Joan.an.in additio.Spe.in titu.de instrumen.edi.§.nunc vero aliqua in additione incipiẽte de his iuncto versiculo sequẽti q̇ incipit adhuc querit si pro male ablatis ⁊c.⁊ tñ testator in casu illo videbat̃ velle suam conscientiã exonerare. Et ita etiam quo ad propositũ nostrũ tenet Pe.⁊ Cy.in lege prima ĩ fine.C.de sacrosanc.eccle.vbi plus voluerũt q̃d si talis confessio inter virũ ⁊ vxorẽ esset iurata non ꝓbaret cũ sit facta inter personas suspectas iuxta legẽ cũ quis decedẽs.§.titia.de lega.iij.⁊.l.qui testamentũ.ff.de probatio. tamẽ iste casus de iuramento nõ pertinet ad istã cõsultationẽ.quia non interuenit iuramentũ:⁊ per hec patet non obstare id quod no. Pe.⁊ Cy.in dicta lege generaliter in.viij.questione.vbi volunt q̃d illa confessio facta in testamẽto probet.quia eorũ opinio est cõmuniter damnata per Doctores ibi ⁊ in alijs locis supra allegatis. Preterea ibi nõ loquitur in ꝯfessiõe facta a marito quo casu ipsimet in dicta lege prima tenent q̃d non probet. Ex his ergo apparet ꝙ dici non põt constare dotem fuisse datam dicto primo viro.⁊ per consequẽs nos esse in terminis legum dicentiũ q̃d dos data primo viro intelligitur promissa secũdo nec iure cauetur.quod ea que legauit primus vir vxori sue mulier ipsa nubẽdo secũdo viro intelligatur ꝓmittere in dotẽ secũdo viro imo potius cõtrariũ vt patebit ex statiꝫ dicendis. Nã quando nõ apparet mulierẽ dedisse primo viro dotẽ prout non apparet in casu nostro non presumitur q̃d mulier dederit bona vel iura sua in dotẽ per.l.fi.C.de repud.⁊ in auten.de nup. §.si quis enim.⁊ plene no.Bar.in disputatione sua incipiẽte quedã

mulier habens magnū patrimonium. ⁊ est de mēte Bart. in. l. ij. in
5 princ. circa secūdam colum. ff. solu. matrimo. ¶ Et clare no. ✝ Bal.
in. l. nulla. C. de iure do. vbi in proposito nr̄o dicit hoc esse vtile pro
statuto disponēte ꝙ vxore ꝑdecedēte marit⁹ lucref dotē q꞉ hoc casu
nihil lucrabitur: nisi ſm eū mulier quādo nupsit dixisset viro trado
vel cōmitto me ⁊ mea tibi: q꞉ tunc si vir dignus esset tāta dote scilꝫ
ascendente ad summā bonorum mulieris videbitur dedisse illa in
dotē ⁊ in hoc casu saluat opinionem Aristonis notatā per gl. in. d.
l. mulier bona in princ. de iure do. ⁊ quod nō intelligatur mulier in
dubio dedisse bōa sua in dotē viro tenuit etiā Bal. in. l. fi. C. de sen.
que sine cer. q̄ti. ⁊ Bal. in auf. res que. C. cōia de leg. in. iij. colum. in
ver. quero nūquid mulier: nisi ſm eū generalis cōsuetudo loci esset
ꝙ mulier daret oīa bona in dotem ⁊ hoc casu dicit saluari posse di
ctā opi. Aristonis. facit. l. qd̄ si nolit. §. qui assidua. ff. de edil. edict. l.
excepto. C. loca. l. si pri⁹. §. recte placuit. ff. de aqua pluuia. arceda. cū
similibus. istā opi. etiā tꝫ Sal. yc. in. d. l. fi. C. de repud. ⁊ Jo. de Jmo.
in. l. j. in. viij. col. ff. sol. mat. ⁊ Paul. de cast. in auf. Preterea. C. vnde
vir ⁊ vxor per illū text. vbi presupponitur qd̄ matrimoniū erat sine
6 dote ⁊ tñ mulier erat locuples. ¶ Cōfirmo ✝ per ea que not. Bal. in
c. j. in fi. in tit. an mari. succe. vxo. in benefi. vbi voluit ꝙ nomina de
bitorꝝ mulieris nō videnf data in dotē nisi interueniat cessio actio
num: q꞉ nomina debitorū non tradūtur: ſꝫ cedūt: vt not. in. l. fin. in
prin. ff. de dona. ⁊ in. l. ij. C. de actio. ⁊ ob. ⁊ in. l. fi. C. qñ fisc. vel priua.
7 ¶ Et per hoc ✝ patet non obstare qd̄ dicta dn̄a dederit mādatū di
cto secundo viro ad agendū cōtra heredes primi viri ⁊ exigendum
q̄scūqꝫ q̄ntitates pecunie ⁊ res sibi debitas quacūqꝫ rōne vel causa
q꞉ hoc nō fuit cedere oīa actiones ſꝫ mādare ⁊ aliud est mādare ⁊ cede
re. vt no. glo. ⁊ doc. in. l. prima in verbo mādatas. C. de actio. ⁊ ob. ⁊
Barto. in. d. l. fi. in princip. ff. de donatio. Preterea cū dicta domina
dederit pariter ⁊ sub eadē determinatione dictū mādatū duob⁹ in
solidū scilicet secundo marito ⁊ cuidā ser Cortesio debet pariformi
ter intelligi in persona vtriusqꝫ. l. iam hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pup. l. ij.
⁊. l. q̄uis. C. de impub. ⁊ alijs substi. ergo cū in persona ser Cortesij
tale mandatū nō possit intelligi sibi factū vt ipse illas actiones ha
beret in dotē ſꝫ solū vt exerceret nomine mādātis ⁊ ad eius mulie
ris tm̄ plenā vtilitatē ergo ita oportet intelligere quo ad personā
8 mariti. ¶ Denīqꝫ ✝ si videmus quod etiā quando maritus teneret
⁊ possideret bona mulieris ⁊ fructus percepisset etiā per decenniū
sciēter patiēte muliere nō videretur mulier dare in dotē q꞉ agitur
de magno preiudicio mulieris saltē in casu quo statutū disponit ꝙ
muliere predecedēte maritus lucref aliquā partē dotis vt conclu
dit Bar. in dicta sua disputatione per id qd̄ habetur in. l. mulier. C.
de rei vēdi. ⁊ per no. in. l. penul. C. cōi dī. ⁊ per no. per doct. in. l. cū de
in rem verso. ff. de vsur. cū si. quanto minus dicere possumus videri
datā in dotem dictā actionem cōpetentē mulieri pro legato ex illo
momentaneo actu simplicis mandati dari marito ad exigēdū tā ꝙ
procuratori mulieris ⁊ tanto magis predicta procedūt quia nō est
probatū quāta dote dignus fuerit dictus secūdus maritus. ¶ Ex
9 premissis ✝ apparet qd̄ cū regulariter mulier non videatur dare bo
na vel iura sua marito in dotē sequif qd̄ dispositio posita in. d. l. do
tem que. cū si. est exorbitans a regula iuris cōmunis ergo dispositio
d. l. dotē que non dꝫ extendi ad alios casus ibi non expressos. l. si ve
ro. §. de viro. ff. so. matri. l. ius singulare. ff. de legi. cū si. ſꝫ. d. l. dotem
que loquitur qñ dos fuit data primo viro ergo nō debet extendi ad
casum nostrū in quo non apparet de dote data ⁊ etiā statutum in
quo se fundat actor est contra ius cōe ⁊ ideo in dubio debet restrin
gi vt quāto minus fieri pōt ledat ius cōmune. l. ij. C. de nora. c. cū di
lectus de cōsuetu. ¶ Illud etiā constat qd̄ posito quod actor legiti
me probasset de dote data primo marito non posset scd̄s maritus
vigore dicti statuti lucrari dimidiā dotis q꞉ nō pōt lucrari plus ꝙ
habeat vn⁹ ex filijs p̄mi matrimonij per. l. hac edictali in princ. C. de
secū. nup. ⁊ ibi no. hoc Bar. ⁊ alij cōmuniter sequuntur ⁊ Bar. in di
cta sua disputatione ⁊ Bal. in. l. vnica. C. de inoffi. doti. ⁊ in. d. c. j. in
titu. an mari. succe. vxor. in bñfi. ⁊ Ange. in. §. quia vero el primo in
auf. de nup. ⁊ ista est cōis opi. vt inquit Paul. de castr. in dicta auf.
preterea. ⁊ no. etiā ipse in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verbo. oblig. ⁊
constat ex processu qd̄ quatuor extabāt filij ex primo matrimonio.
10 ¶ Cōfirmari ✝ possent predicta ex forma statuti sub rubrica de
bñficio statuti subtrahendi illi qui nō tenuerit vxorē maritali affe
ctu est prouisum qd̄ si quis nō tenuerit secum vxorē in domo vel nō
pertractauerit eā in maritali affectu sit priuat⁹ lucro dotis sibi de
ferendo ex bñficio alterius statuti predicti sub Rubrica de dotibus
mulierū. ⁊ per plures testes est probatū ꝙ dictus scd̄s maritus nō
ptractauit eā maritali affectu ergo nō debet gaudere beneficio di
cti alterius statuti. ⁊ huic cōuenit etiā dispositio iuris cōmunis. nā
vt inquit signanter Bald. in auf. dos data in. ij. col. C. de dona. ante
nupti. per illum textū. vbicūqꝫ maritus nō sustinet onera matrimo
nij non debet cōsequi lucrū dotis sibi deferendū ex pacto vel statu
to. benefaciunt no. per Bal. in. l. j. §. sed ⁊ scimus per illū tex. C. de la
ti. lib. tol. ⁊ in. l. qd̄ in vxorē. C. de nego. gestis. ⁊ ꝙ not. in. l. ab hosti
bus. §. si vir. ff. solu. matrimo. ⁊ in. l. iij. ff. de his quibus vt indig. Et
plus videtur velle statutū sub dcā rubrica de beneficio statuti sub
trahēdi qd̄ ad ista ꝓbāda sufficiat fama publica p. v. testes hōe opi
nionis. Et licet dcā clausula disponēs de ꝓbatione per famā sit ap
posita iuxta particulā statuti disponētis qd̄ si vxor nō tractauerit
virū vxorali affectu inhoneste viuēdo adulteriū cōmittendo vagā
do contra voluntatē viri perdat dotē ⁊ vir eam lucretur. Et postea
ponif clausula in qua dicitur. Et ad hec ꝓbanda sufficiat fama pu
blica per quinqꝫ testes bone opinionis lꝫ nō probetur cū quo adul
teriū cōmiserit tamē talis clausula disponens qd̄ ad hec probanda
sufficiat fama referri intelligitur ad oīa supiora ⁊ sic etiā ad casum
in quo loquif de marito nō tractāte vxorē maritali affectu q꞉ clau
sula in fine posita refertur ad omnia ꝑcedentia saltē cū sit par rō in
vtroqꝫ casu. l. j. C. de lib. prete. l. talis scriptura. ff. de leg. j. c. ij. re qris.
11 de ap. cū si. ¶ Nec dicatur ✝ qd̄ illa vltima clausula referaf solū ad
casum qñ maritus vellet dotem cōsequi ex eo quod vxor cōmisisset
adulterium ⁊ vt fortasse prima facie videretur sonare verba illa di
centia sufficiat fama per quinqꝫ testes bone opinionis lꝫ nō probef
cū quo adulterium cōmiserit ⁊ c. quia respondeo quod statutū pati
nō potest istā interpretationem: quia dicit ⁊ ad hec probanda suffi
ciat fama ⁊ c. ⁊ sic loquitur in plurali. ⁊ per consequens cōprehendi
tur qd̄ voluit prouidere solū circa vnū factum scilicet adulteri. l. fin.
ff. ad trebel. l. qui quartam. §. fi. secundum intellectum Bar. ⁊ Doct.
ibi. ff. de lega. j. c. is cui. de preb. in. vj. qd̄ etiam patet quia verba sta
tuti predicti importāt qd̄ etiā si mulier inhoneste viueret vagando
cōtra volūtatē viri incideret in penā dicti statuti q̄uis non proba
retur qd̄ cōmisisset adulteriū vt importāt verba dicti statuti dum
dicit inhoneste viuendo adulterium cōmittēdo vagando cōtra vo
luntatē viri perdat dotem ⁊ c. vt probatur in. l. j. ff. de his qui no. in
fa. functis ibi no. per Bar. in fi. q. ⁊. l. ij. ff. ad legem cor. de sica. cum si.
vnde illa verba statuti dū dicitur licet non probetur cū quo adulte
riū cōmiserit fuerūt adiecta cā ampliandi fauorē mariti in casu cō
missi adulterij per mulierē nō autē intelliguntur restringere prece
dentia vt sic quo ad alia superius dicta non sufficiat fama p ꝑdicta
qd̄ etiā bñ probatur per. l. si cui seruit. in prin. ff. de lega. j. constat au
tem quod vltra quā per numerū quinqꝫ testium bone opinionis est
probatū de fama qd̄ dictus secundus vir nō pertractauit eam ma
ritali affectu: imo quidā sunt testes qui plenius deponere videntur
quam de sola fama ⁊ agitur testis tēpore iam satis longinquo quo
casu etiā testib⁹ de fama deponentib⁹ magis creditur iuxta plene
no. in. c. veniens. el primo de testi. cū suis concordātijs ⁊ in dubio te
stes predicti presumunf esse bone opinionis vt in. c. vnico. de seruti.
c. fi. de presump. l. cū pater. §. rogo. ff. de leg. ij. ⁊ in terminis nr̄is de
terminat. Joā. de Jmola. in. l. j. §. si quis neget in. vij. colum. ff. quē ad
mo. testa. aper. vbi refert etiā ita tenere dominū preceptorem suum
dominū Frāciscum de rampo. in auf. sed cū testator. C. ad. l. fal. ⁊ cō
sultū fuisse per Jo. de Ligna. ⁊ q꞉ alia superiora fundamēta meo iu
dicio adhuc tutiora sunt super hoc nō vlteri⁹ insisto. ⁊ p ꝑdicta pa
tet esse respōsum omnibus allegatis in contrariū: ⁊ sic dictū relictū
factū sub nomine dotis a dicto primo viro vxori dꝫ remanere apud
reos cōuentos: tū quia sunt heredes ipsius mulieris: tum etiā quia
omnia que mulier ipsa lucrata est ex bonis viri qñ trāsiuit ad secun
da vota tenef illa bona reseruare filijs ꝑcedētis matrimonij. l. femi
ne. ⁊. l. cū alijs. C. de secun. nup. superius dictis addo qd̄ nec ad pro
bandā dictā dotem datā releuat responsio facta per reos conuētos
positioni. xxv. quia referunt se ad testamētū dicti domini Bozoli: et
sic eorum responsio non intelligitur plus importare quā faciat ver
ba testamēti. l. ij. ⁊ ibi nota. specifice Bal. C. de errore aduo. l. ait pre
tor. §. primo. ff. de re iudi. l. edita. C. de edē. ⁊ per no. p Bart. in extra
12 uagāti ad reprimēdum in verbo prout. ¶ Quoad scd̄m dubiū sci
licet an aliquid agēti debeatur pro petito interusurio dotis ꝓ tēpo
re a quo dē heredes dicti domini Bozoli p̄mi mariti fuisse in mora
soluendi dotem dicto Euāgeliste pro tēpore quo asserit dictū Euan
gelistā supportasse onera matrimonij ⁊ in hoc breuiter respōdeo qd̄
nihil debef q꞉ si dicto euāgeliste nulla dos expressa seu vere aut pre
sumptiue fuit ꝓmissa vt patet ex his q̄ dicta sunt circa p̄mū dubiū
sequif dici nō posse ꝙ ꝓ eo ꝙ deberef aliquid ipsi euāgeliste nulla
mora facta sit ⁊ per cōsequens nō pōt petere accessiones cuꝫ princi
pale sibi nō deberetur. nā vbi nulla petitio ibi nulla mora. l. si pupil
lus. ff. de ver. obli. posito aūt ꝙ aliqua mora fctā fuisset mulieri ꝓ eo
qd̄ sibi deberef ex cā legati nihil ꝑtinet de hoc ad Euāgelistā cū nō
sit heres mulieris. Pl⁹ voluit Bar. i ꝯsilio suo incipiēte Frācisc⁹ ha
bebat i vxorē dominā Thomasiā ⁊ c. q ēt dato ꝙ vere mulier dedis
set primo viro dotē ⁊ postea soluto matrimonio nupsisset scd̄o viro
cui iuris ꝑsumptiōe intelligif mulier eādem dotē ꝓmisisse vt dictuꝫ
est in primo dubio tñ si heredes primi viri nō ꝓmiserunt dictā do
tem secūdo viro nō poterit secund⁹ vir ab eis non soluentibus con
sequi alimēta seu interusuriū cū nō sint sibi obligati: ⁊ dato ꝙ tene
rentur mulieri tñ ipsa nō potest consequi tale interusuriū per not.
p doc. in. c. salubriter de vsur. ⁊ in. l. in insulā. §. vsuras. ff. so. mat. qñ
imo posito qd̄ essem⁹ in casu in quo illud qd̄ ipsa habere debebat a
primo viro seu ab e⁹ hered ib⁹ intelligeref deductū i scd̄s matrimo
niū tñ dici nō pōt dictā dn̄aꝫ Bartholomeā ꝓ tpe quo durauit secū
dū matrimoniū fuisse in mora aut culpa. cū mādatū ad exigēdū de
derat

derat dicto euãgeliste ⁊ etiã alteri ⁊ cuilibet insolidũ ⁊ eo mediãte liti-
gauit ⁊ fecit quicquid potuit vt exactio fieret ergo cessat mora.l.nesen
niꝰ.§.cũ res.in prin.ff.de le.l.thais.§.j.ff.de fideicõ.li.⁊ ꝑ plene no.in
l.q̃d te.ff.si cer.peta.⁊.i.l.cõtinuꝰ.§.illud.de verbo.obli.facit.l.si quis
solutioni.in prin.ff.de vsur.nam si qua ratiõe tenebaẜ dña Bartholo
mea euangeliste erat q̃ ipsa habebat actiones cõtra heredes primi vi
ri vt in auẜ.q̃d locũ.C.de collatio.ideo nõ tenebatur nisi mandare seu
trãsferre actiões suas in euãgelistaȝ.l.q̃d debetur de pecu.Super hoc
etiã copiose laborarũt dñi aduocati partis cõuẽte sed nõ puto oporte
re insistere q̃ meo iudicio res est in tuto.¶ † Circa tertiũ dubiũ quo
querit an aliquid ⁊ quantũ debeaẜ agẽti pro expẽsis petitis quas di-
cit Euãgelistã fecisse vt ꝓcuratorẽ dicte dñe Bartholomee litigãdo
ꝓ exactione dictarũ dotiũ ꝯ heredes dicti dñi Gozoli ⁊ quas nũc re-
petit cõtra reos tanq̃ȝ heredes dicte dñe Bartholomee respõdeo nõ
debere reos cõuẽtos in dictis expẽsis cõdẽnari q̃ presupponitur non
esse ꝓbatũ ⁊ liquidatum de vlla quãtitate expensarũ factarũ per dictũ
Euangelistam.sentẽtia autẽ est ferenda de quantitate certa.§.curare
institu.de actio.⁊.l.iij.C.de sentẽ.que sine cer.quanti.Et non apparet
quis fecerit dictas expensas.⁊ in sentẽtia lata alias contra dictos he-
redes domini Gozoli apparet expensas factas fuisse etiã ꝑ dictã do
minam Bartholomeã dum dicitur q̃d condẽnantur heredes domini
Gozoli in expẽsis factis per dominam Bartholomeaȝ ⁊ dictũ Euã-
gelistam.constat enim q̃d expensas factas.per Dominam Bartholo
meam petere nõ poteẜ actor qui nõ est procurator domine Bartholo
mee iam diu defuncte nec etiam est eius heres.¶ Circa quartũ et vl-
timum,videlicet an obtinere debeat agẽs ꝓ expẽsis funeris dicte dñe
Bartholomee ꝓ rata q̃ dos remanere debet apud heredes mulieris
iuxta.l.celsus cũ sequentibus.ff.de relig.⁊ sump.fune.⁊ cauetur in sta-
tuto sub rubrica de dotibus mulierum nõ oportet insistere q̃ non in-
uenio probatũ de expensis aliquibus factis per dictũ Euãgelistã ꝓ
dicto funere sed potius probaẜ cõtrariũ per testes reorũ q̃d ipsi sub-
ierunt onus funeris. Alexan. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxxiij.

1 Maritus non lucratur dotem.quando vxori egrotanti medicos non adhibuit.+.
2 Negatiua debet probari per illum qui se fundat.
3 Fama non facit plenam probationem.
5 An propter dotẽ promissam a fratre mulieris ⁊ nõ solutam vir possit vxorem remittere ad domum fratris ⁊ denegare alimenta.
6 Testimonium de auditu non probat.

¶ Consilium.cxxiij.

¶ Quomodo procedat ꝙ si maritus nõ adhibuit vxori infirme me-
dicum vel eam expulit perdat lucrum dotis.

Domini redemptoris nostri
inuocato suffragio.Uiso ꝓcessu cause vertẽtis inter angelũ
quõdã vannis de guaccis de aretio ⁊ Joannem blaxium et
Jacobũ fratres ⁊ filios chechi dicti quõdam vannis suis proprijs no
minibus ac vice ⁊ nomine christophori fratris dictorũ Joãnis blaxij
⁊ Christophori ex parte vna agẽtes ⁊ clementẽ nardi de arotio ex alte
ra se defendẽtẽ videreẜ fortasse prima cõsideratiõe dicẽdũ dictos agẽ
1 tes esse ĩ casu victorie q̃ posito ꝙ ex forma statuti† ciuitatis aretij cle-
mens predictus tanq̃ȝ maritus dñe Gregorie predefuncte ĩ matrimo
nio sine liberis debuisset lucrari partem dotis tñ tale lucrũ ꝑdit ma-
ritus quãdo vxori egrotanti medicos nõ adhibuit vt est glo.not.⁊ ibi
sequunẜ omnes in.l.si ab hostibus.§.si vir.ff.solu.mat.per id ꝙ habe
tur in.l.iij.ff.de his qui.vt indig.⁊ no.Bald.in.l.quod in vxorẽ.C.de
neg.gest.vbi dixit ꝙ si maritꝰ vxori infirme nõ subueniat de alimen-
tis ⁊ medicis ⁊ omnibus necessarijs perdit lucrum dotis ꝙ sibi ex pa
cto vel statuto deferreẜ per id ꝙ no.in dicto.§.si vir.⁊ vbicũq̃ȝ maritꝰ
nõ sustinet onera matrimonij dicit Bar.in autẽ.dos data in scða col.
C.de dona.ante nup.ꝙ ille tex.prestat argumẽtũ ꝙ tũc maritus per-
dat lucrũ dotis sibi deferẽdũ ex pacto vel statuto.⁊ plus etiam inquit
Bal.in.l.j.§.sed ⁊ scimus.C.de lati.liber.tol.ꝙ si maritꝰ sine causa ex
pellat vxorẽ prestat ille tex.argumentũ q̃d perdat lucrũ dotis ꝓ quo
etiã allegat id q̃d habeẜ in dicto.§.si vir:sed ꝓ parte dictorũ agentiũ
videtur probatũ in ꝓcessu de infirmitate ⁊ morte dicte dñe Gregorie
⁊ de expulsiõe facta de ipsa a dicto clemẽte ⁊ nõ videtur fuisse sufficiẽ-
ter probatũ in cõtrariũ ꝑ dictũ clementẽ de diligentia sua ĩ adhibẽdo
medicos ⁊ alia opportuna:ergo recte videẜ petitũ pro parte dictoruȝ
agentiũ declarari debere dictũ clementẽ amisisse dictũ lucrũ dotis ⁊ te
neri ad restitutionẽ saltẽ illorũ centũ florenorum quos pro parte do-
tis eũ habuisse deponunt testes examinati pro parte dictorũ agentiũ:
tamen premissis nõ obstantibꝰ contrariã sententiã de iure veriorẽ esse
arbitror.presertim ex infrascriptis:primo q̃ fundata est intentio rei
vigore statuti disponẽtis de lucro dotis vxore ꝑdecedẽte in matrimo-
nio sine liberis.Nec habet obstare q̃d clemẽs nõ adhibuerit medicuȝ
2 quia respõdeo primo† ꝙ negatiua debet probari per illum qui se fun
dat ex ea.l.hoc iure ⁊.l.ita stipulatus.in prin.ff.de ver.ob.l.si quis con
sortium.C.de fabricẽ.li.xj.⁊ plene no.do.in.c.super his.de accu.⁊ in.c.
bone el primo de elec.⁊ legiste in.l.in illa stipulatiõe si Calẽdis.ff.de
ver.obl.⁊ testis suꝑ negatiua deponẽs debet reddere rationẽ dicti sui
concludentẽ etiã non interrogatus vt concludit Bart.in consilio suo
lxxiij.⁊ Bal.in.l.cũ hi.§.j.ff.de trans.⁊ in.l.actor in tertia colum.C.de
ꝓba.⁊ in.l.iij.in vltima col.C.de testi.⁊ in l.ij.in repetitione in vltima
charta.C.de rescin.vẽdi.sed testes agentiũ non dicũt ꝙ clemens non
adhibuerit medicũ assignãdo rationes cõcludentes ita esse:ergo non
est probata intẽtio eorum qui se fundant in hoc q̃d neglexerit clemẽs
adhibere medicũ.Nã vt dicit Bar.in.l.si seruum in fine principij.ff.
de verb.obli.debet in ꝓposito per allegãtem neglıgẽtiam probari ꝙ
ille qui debuit adhibere medicũ nõ adhibuit ⁊ q̃d potuit eos adhibe-
re.l.idẽq̃ȝ.ff.pro soc.⁊ ibi etiã per Bar.dicẽtes ꝑ illũ tex.debere pro
bari ꝙ facile fuit ei adhibere medicos puta ꝙ in loco ille erat copia pi
torum Medicorum prout esse presumitur in ciuitatibus insignibus.
c.statutum de rescriptis.in.vj.⁊.l.si quis duas.§.est autem.ff.de excu
satio.tuto.⁊ per Bar.in.d.§.si vir.⁊ in.l.in bonorum.ff.de bono.poss.
cum simi.et per hoc dicit Pau.de cast.in dicto.§.si vir.ꝙ requiriẜ q̃d
maritus abundaret in facultatibus adeo ꝙ impensa non esset sibi dif
ficilis per dictã.l.idemq̃ȝ requiritur etiam ꝙ appareat maritum ha-
buisse notitiã ꝙ vxor esset infirma tꝑe quo allegaẜ eũ neglexisse adhi-
bere medicos alias enĩ nõ posset sibi imputari negligentia.l.genero.
ff.de his qui notã.infa.l.si quis in graui.§.si maritus ⁊.§.si q̃s igno-
rans.ff.ad sille.l.quinquaginta.C.de excusa.tut.l.ij.C.de tẽpo.appel.
cũ itaq̃ȝ testes agentiũ nõ probent ista nec etiã aliter in ꝓcessu appa-
reat cõcludenter probatũ saltem de omnibus predictis sequitur ꝙ nõ
3 est ꝓbata intẽtio eorũ per que pȝ nõ† obstare ꝙ nõnulli testes agẽtiũ
dicãt esse publicam vocẽ ⁊ famã ꝙ clemẽs nõ adhibuit medicũ.nã nõ
dicũt famam esse de predictis oĩbus requisitis.preterea fama nõ facit
ꝓbationẽ plenã vt no.in.l.iij.§.eiusdẽ.ff.de testi.⁊ plene ꝑ Bart.in.l.
de minore.§.si pluriũ.ff.de questio.cũ simi.Itẽ nõ probãt legitime fa
mam q̃ interrogati quid sit fama dicunt ꝙ est illud ꝙ dicitur palã ⁊
publice a quãpluribus ⁊ diuersis personis ⁊ tñ vt sit fama nõ sufficit
illud q̃d dicũt dicti testes sed ꝙ fuerit dictum a maiori parte nõ autẽ
a pluribus ⁊ diuersis vt no.ꝑ glo.⁊ doct.in dicto.c.eiusdẽ.⁊ per Bar.
in.d.l.de minore ⁊ Bal.in addi.Spe.ĩ tit.de sententia in.xxiiij.col.et
Ange.in.l.iij.ff.ad macedo.⁊ est magis cõmunis opi.vt inquit Jo.de
Imo.l.heredes palã.in prin.ff.de testa.ergo testis nõ potest probare
famam.cum non intelligat quid sit fama vt expresse concludit Spe.
in ti.de noto.crimine.§.si.vers.⁊ si testes producanẜ.⁊ in tit.de teste.§.
iam de interrogatorijs.⁊ no.etiã.Spe.in tit.de teste.§.iã de interroga
torijs.versi.itẽ super quarto ⁊ sequẽti ⁊ Bal.post Bar.in.l.j.ff.si cer.
pet.per illũ tex.⁊ Bal.in.l.j.in princi.ff.de his q̃ sunt sui vel ali.iur.et
Jo.de Imo.in.l.stipulatio ista.§.hec quoq̃ȝ.de ver.obl.Et testis etiã
deponẽs esse publicam famam vel notorium non probat nisi etiã nõ
interrogatus bonã rationẽ dicti sui assignet vt not.domi.Abba.in.c.
cõsuluit el primo de appel.⁊ in.c.cũ cãm que inter archiepm de testi.⁊
ibi no.ꝑ Inno.⁊ ꝑ id q̃d habeẜ in.d.c.cõsuluit.bene facit q̃d no.Bal.⁊
Ang.in.l.q̃d ergo.§.q̃ȝtũ.ff.de his q̃ no.infa.⁊ ang.in.l.ea q̃dẽ.in.iiij.
col.C.de accus.⁊ ideo dicit Bart.in.d.l.de minore.§.si plurium.ad fi.
ꝙ nõ sufficit famã esse simpliciter ꝓbatã vt etiã no.Bal.in.l.proprie-
tatis.C.de ꝓbat.⁊ doc.in.c.cũ oporteat de accusa.facit.l.decurionũ si
4 lij.C.de pe.Scðo† respondeo ꝙ posito ꝙ cõstaret clementẽ facile po
tuisse adhibere medicos ⁊ nõ adhibuisse tñ nõ dȝ ex hoc pati penã q̃
fuit preuẽtus a fratribus vel patruo dicte mulieris qui medicũ adhi-
buerunt ⁊ sic preuenerũt.vt ꝓbaẜ in.l.sororẽ ⁊ ibi no.doct C.de his q̃.
vt indi.⁊.l.j.§.si mulier.cũ ibi no.ꝑ bar.ff.de li.agno.l.j.§.si mater.ff.
ad tertul.⁊ ꝑ Bar.in.l.diuꝰ la secũda in vltima.col.ff.de custo.rec.cũ
simi.Quod aũt fratres dñe Gregorie adhibuerint medicũ pȝ ex his
q̃ deponit Frãciscus ac Petrus ⁊ magister Carolus ⁊ plures alij ex
testitibꝰ productis pro parte agẽtiũ.¶ Tertio respondeo ꝙ ad hoc
vt maritus perdat lucrũ ꝓpter medicos non adhibitos requiritur ꝙ
mulier ꝓpter illam negligẽtiam mariti mortua sit alias maritꝰ nõ ꝑ-
dit tale lucrũ ita est de mẽte.gl.j.in.d.§.si vir.⁊ patet ex tex.quẽ gl.ibi
allegat scilicet ꝑ.d.l.iij.ff.de his q̃.vt indi.hoc expressius dicit Pau.
de ca.in.d.§.si vir.vbi apte dt ꝙ si cõstat ꝙ mulier nõ est mortua ex eo
q̃d maritus nõ adhibuit medicos non perdit lucrũ dotis ⁊ ꝓ hoc alle
gat id q̃d habeẜ in.l.⁊ in totũ.ff.de im pẽ.in rebus do.fa.ibi dum text.
dicit non factarũ ita si res male gesta est ⁊c.sed dici nõ põt quod dicta
dña Gregoria perierit ꝓpter medicos non adhibitos a marito quo-
niã medici fuerunt adhibiti ⁊ medicine prestite si non per clementem
saltem per dictos agnatos mulieris.¶ Quarto respõdeo q̃d illud ꝙ
dicitur ꝙ ꝓpter medicos non adhibitos maritus perdit lucrũ dotis
fallit nisi maritus re integra postq̃ȝ male tractasset vxorẽ cepisset eã
bene tractare q̃ potuit moram purgare ⁊ nõ habebit tũc locum id q̃d
not.in.d.§.si vir.ita ꝓbatur in.l.si cũ dotẽ.§.si autẽ in seuissimo.ver.
pactis.ff.soluto matrimonio.⁊ ibi ad hoc illum tex.ponderat Joan.
de Imola.⁊ Ludouicus romanus ibi post nõnullos antiquos.ꝓ quo
etiã bene facit id q̃d no.Spe.in tit.qui fil.sint legi.§.i.ver.quid si filia
tua peccat in corpus.cũ versicu.seq.⁊ quod no.Bald.in.l.si filia.C.de
inoffi.test.Sed ita est ꝙ pro parte dicti clemẽtis fuit ꝓtestatũ dicte
do.Gregorie ꝙ deberet ad domũ ipsius clementis mariti sui accede-
re ⁊ q̃d ipse erat paratus sibi prestare ea ad que tenebatur ⁊ per eã ste
tit ⁊ idẽ fuit ꝓtestatũ fratri dicte dñe Gregorie in cuiꝰ domo ipa erat
vt pȝ in actis:igitur nõ põt imputari marito.non enĩ teneẜ maritus

prestare extra domũ suã mulieri ea q̃ sibi necessaria sunt si non subest iusta causa per not. p Bar. in. l. gaio. §. imperator per illũ tex. ff. de ali men. leg. ꝛ per doct. in. l. si cũ doté. §. finaũt in seuissimo. ff. sol. ma. ꝛ in l. q̃d in vxoré. C. de neg. gest. cũ si. ¶ Possset etiã quinto r̃nderi ꝙ ma ritus nõ tenet vxori subministrare alimẽta ꝛ alia necessaria q̃n dos ꝑ missa nõ soluit merito vt est glo. no. iuncto tex. in autẽ. de nõ eligẽ. scdo nub. §. illud in verbo onera. ꝛ pbat in. l. fi. ꝛ ibi no Bal. C. ad velleia. ꝛ no. Cy. in. l. ꝙ in vxoré. C. de neg. gest. ꝛ Bal. in. l. diuisione. ff. so. ma. ꝛ in. l. si donaturus. §. j. ff. de cõdi. ob. cau. sed nõ est sufficiẽter pbatũ ꝙ dos promissa fuerit dicto clemẽti soluta saltẽ integre in termino cõté to in instr̃o ergo ꝛc. ꝛ non sufficit ꝑ parte doté fuisse datã posito ꝙ de pte diceremus esse pbatũ. l. iulianus. §. offerri. ff. de ac. emp. ꝛ. l. v. §. fi. ꝛ in. l. executione. §. pe. ff. de ver. ob. ꝛ licet do. Jo. berti. conet pbare ꝙ clemẽs cõfessus fuit habuisse integrã doté p̃nte dicto angelo patruo dñe Gregorie tñ i hoc iste testis ẽ singlaris: ꝛ ei c̃dicit dñic⁹ maspini q deponit de cõfessione clemẽtis facta in eodẽ loco prout dicit dictus do. Jo. ꝛ tñ non dicit ꝙ cõfessus fuerit clemẽs habuisse integrã doté: sed solũ dicit de centum florenis ꝛ certo grano nõ aũt dicit de cõsigna tione prediorum de quibus deponit dictus domi. Joan. ergo non est pba. c. in nostra cũ ibi no. de testi. ꝛ in. l. ob carmẽ. §. fi. ff. de testi. ꝛ lꝫ q̃ dã petrus paul⁹ testis agẽtiũ etiã de hoc aliqd dicat tñ est singularis ꝛ nõ cõcludit de integra dote vt ex eius inspectiõe clare patet. Et per

5 hoc põt r̃nderi ad id ꝙ per agẽtes allegat† de expulsiõe. primo q̃ꝛ po tuit expelli ꝑpter doté promissam ꝛ nõ integre prestitã vt. d. l. fi. ꝛ ibi Bal. C. ad velleia. cũ aliꝭ. s. proxime allegatis ꝛ ꝑpter doté ꝑmissaꝫ a fratre mulieris ꝛ non solutã vir possit vxoré remittere ad domũ fr̃is ꝛ denegare alimẽta ei necessaria tenet exp̃sse Sal. ꝛ Pau. de ca. in. d. l. q̃d in vxoré. post Cy. ibi. itẽ põt ad dictã expulsione r̃nderi ꝙ potuit culpa vel mora purgari put purgata fuit per ea que dixi supra. Pre terea de expulsiõe nõ legitime pbatũ ꝑ testes saltẽ q cõcludẽter pro bent ꝛ q̃ sint cõtestes vt requirit iuxta id q̃d habet in. c. lꝫ cãꝫ. ꝛ in. c. in

6 presentia. de proba. ¶ Accederi põt fundamentũ† ex depositione ali quorũ testiũ deponẽtiũ audiuisse de dicta expulsione a dicta dña Gre goria vel ab aliꝭ: q̃ꝛ tale testimoniũ nõ probat. l. testiũ. C. de testi. c. tã literis. de testi. ꝛ lꝫ Laurẽ. testis dicat hoc audiuisse a clemente: tñ in di cto suo est singlaris. ergo nõ pbat. l. iurisiurãdi. C. de testi. ꝛ. d. c. lꝫ cau sam. ꝛ similiter in hoc est singularis magister Carolus examinatus ꝑ parte agentiũ posito ꝙ aliqui testes conent pbare de hoc esse publi cam famam. tñ non probant per rationes quas allegaui supra circa probationem fame. ¶ Ad confirmatione predictorum ꝛ maioré excu satione dicti clementis ponderet etiã dñs iudicans illud quod depo nit dictus dñicus maspini productus pro parte agentiũ ꝛ dictus ma gister Carolus productus ꝑ parte dicti clementis ex quorum dictis apparet ꝙ etiã dictus clemẽs requiri fecit dictũ magistrũ Carolũ me dicũ q̃d vellet habere curã infirmitatis dicte dñe Gregorie ꝛ sibi cer tã mercedẽ dari fecit ꝛ plures aliꝭ testes etiã dicũt ꝙ clemens iuit Se nas ad cõsulẽdũ magistrũ Bar. medicũ cũ instructiõe dicti magistri Caroli medici ꝛ magister Anto. medicus etiã deponit ꝙ clemens con suluit eũ pro cura dicte dñe Gregorie dum ipsa esset extra ciuitatem. ¶ Ex quibus apparet multipliciter esse r̃nsum ad allegata in cõtra riũ ꝛ diffinitiue esse ꝑnuntiãdũ in fauoré dicti clemẽtis. ꝛ per hec nõ curaui insistere circa ꝑcessum dũ agit per dictos Joã. ꝛ Blasiũ noĩe Christophori fratris sui ꝑ quo fuit petita cautio rati ꝛ nõ fuit p̃stita ꝑ dictos agẽtes vt tenebant. l. põponi⁹. §. fi. ꝛ ibi no. ff. de pecu. ¶ Cir ca aliũ vero ꝑcessum cause executiue inchoate ꝑ pte dicti clementis q̃ꝛ verba statuti sunt satis clara ꝛ exími⁹ dñs aduocat⁹ clemẽtis sup hoc plene allegauit in iure ꝛ superinde nõ sum requisitus iõ finem facio.

¶ Summarium super consilio. cxxiiij.

1 Ille dicitur proximior quem nemo antecedit.
2 Doctor debet probare negatiuã si illa est fundamentũ intentiõis sue.
3 Ubi duo notariꝭ adhibentur ad vnũ actũ non sufficit ꝙ vnus scribat nisi alter subscribat. 4.
5 Uerba ista si in parte ꝛ partibus faciẽtibus in fauoré producẽtis adij ciantur talis protestatio nõ facit quando tale instrumentum non fuit confectum cum producente.
6 Grauatus restituere per fideicommissum potest deducere ea que sibi a defuncto seu eius hereditate debebantur.

¶ Consilium. cxxiiij.

¶ Si sunt substituti proximiores qd debeat ꝑbari per veniẽtem ex substõne an sufficiat ꝙ probet se fuisse in aliquo gradu cõiunctũ testa tori. Jtẽ an si duo notariꝭ fuerũt rogati de instrumento ꝛ vnus tantuꝫ scripsit ꝛ alius nõ subscripsit sufficiat ꝛ quid si qs ꝑduxit tale instru mentum in parte ꝛ partibus an postea possit dicere ꝙ non est validũ.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. viso ꝑcessu cause vertẽtis inter dñam Jacobã quondã ser Antonij de faio ex parte vna agentẽ ꝛ ser Antoniũ a sale ex alia se defendentem mediantibus vtriusq̃ par tis intercessoribus ꝛ obmissis nõ necessariꝭ primo est vidẽdũ an do mina Jacoba probauerit fundamentum intẽtionis sue. nam si nõ pro bauit clarũ est ꝙ actore non probante reus dꝫ absolui. l. qui accusare.

1 C. de eden. c. vnico vt eccle. benefi. Et mihi† videt dñam Jacobam non probasse intentioné suam. nam posito ꝙ probatũ esset ꝙ Ogneben⁹ ꝛ melchion filiꝭ dicti Nicolai ruzatti testatoris decesserint sine liberis: tamẽ vt ipsa domina Jacoba ex substitutione fideicommissaria facta dictis filiꝭ possit admitti habuit necesse ꝑbare seipsaꝫ esse ꝑximioré dicto Nicolao testatori q̃ꝛ ita facta fuit substitutio nã post mortem di ctorũ filiorum decedẽtiũ sine liberis substituit proximiores ipsius te statoris ꝛ posito ꝙ ipsa probasset se fuisse filiã domine Dominice so roris dicti testõris tamẽ hoc nõ cõcludit ꝙ ipsa sit ꝑximior. nã ille di citur ꝑximior quẽ nemo antecedit. l. ij. §. hereditas. ff. de suis ꝛ legit. ꝛ. l. proximus. ff. de ver. signi. sed licet decesserit ognebenus ꝛ melchiõ filiꝭ testatoris non sequit: ergo domina Jacoba est proximior. põt eñi esse ꝙ extet aliquis qui i esset frater dicti Nicolai testatoris vel esset de descendentibus dicti Nicolai vt filia vel filius filie ꝛ licet nõ nomina uerit alios filios vel filias aut nepotes vel neptes descendẽtes i testa mẽto Nico. tamẽ nõ per hoc sequit ꝙ nõ possit eos reliquisse. nã q̃nq̃ ꝑtereunt aliqui, descendẽtes in testamẽto vel potuerũt nasci posthu mi vel posthume post mortẽ testatoris facit. l. posthumorũ. ff. de in iusto rupto ꝛ irri. testa. ꝛ. l. fi. C. de libe. ꝑte. cũ si. ꝛ cõstat ꝙ omnes de scẽdentes dicti testatoris, dicerentur proximiores ei ꝛ preferrent dicte Jacobe trãsuersali. l. fi. C. de suis ꝛ legi. ꝛ in aut. de heredi. abintest. §. j. ꝛ ꝑbatio debet de necessitate cõcludere. c. in presentia de ꝑba. l. nequ

2 natales. C. de proba. ꝛ doctor dꝫ† probare negatiuã si illa est funda mentũ intentiõis sue. l. hoc iure iuncta. l. in illa stipulatione si calẽdis ꝛ ibi late no. bar. ff. de ver. ob. ꝛ. l. ita stipulatus ver. ꝙ si ab initio. cod. titu. l. pe. §. docere ꝛ ibi Bar. ꝛ Ang. ff. ne quis eum qui in ius vo. vi exim. ꝛ specialius ad ꝑpositũ bene facit. l. sed ꝛ in illo. ff. de reb⁹ dub. ꝛ q̃d no. glo. in. l. is potest. ff. de acqui. heredi. in glo. magna ibi dũ di cit itẽ ꝙ nemo eũ precedat. ꝛ q̃d in proposito incũbat actori probare se esse ꝑximioré no. Spe. i ti. de testa. §. pe. i ver. est ꝛ alia bonoꝝ posses sio que dicit vnde agnati. cũ ver. seq. ꝛ in ver. est ꝛ bonorũ possessio vñ cognati. cũ ver. sequen. bene faciũt no. per Joã. de imo. ꝛ Rapha. i. d. l. ex facto. §. pe. ff. ad trebellia. nec contrariũ dicitur i. l. amitẽ. C. cõmu nia de succes. nec in. d. statuto. C. de successor. edi. preterea ꝑbatũn est pro parte rei cõuenti ex responsione facta per agentem positionib⁹ rei ꝙ Blasius filius ser Anto. de faio fuit etiã fili⁹ sororis dicti Nicolai sicut etiã fuit dicta dña Jacoba filia sororis dicti Nicolai testatoris. ꝛ ꝙ ex dicto Blasio supersunt filiꝭ ꝛ licet ista respõsio cõcernens filios Blasiꝭ per erroré sit obmissa i processu mihi trãsmisso tamẽ verbo fer tur ꝙ ita est probatũ ex actis ꝛ ꝙ ita est veritas. ꝛ q̃uis in gradu pre cedat dicta Jacoba filios Blasiꝭ tamẽ q̃ꝛ filiꝭ dicti Blasiꝭ representãt personã dicti Blasiꝭ patris sui. §. cũ autem filius institu. de heredi. q̃ abintest. ꝑfe. ꝛ. l. ij. C. de suis ꝛ legit. ꝛ in aut. cessante. C. de legi. here. et ideo q̃n ex aliqua dispositiõe debet vocari proximior ꝛ concurrat fra ter vel soror ꝛ filius alterius fratris vel sororis ꝑdefuncte pariter ad mittent vt est glo. no. in. l. cũ ita. §. in fideicõmisso. ff. de lega. ij. i verbo proximo. ꝛ illã ibi no. Jo. de imo. ꝛ eã sustinet. bene faciũt no. per An ge. in. l. gallus. §. quidã recte. ff. de libe. ꝛ posthu. ꝛ bal. i. l. j. C. de secũ. nup. in. v. col. in ver. pone dicit statutũ ꝛc. ꝛ sic male egisset ad totũ di

3 cta domina Jacoba. ¶ Alia ratione etiam dicitur† non posse obtine re dictã agentem quia fundare conatur intẽtionem suam ex asserto in strumẽto testamenti dicti Nicolai ꝛ tamen non probatur legitime de dicto testamẽto q̃ꝛ ad eius productioné producitur scriptura cõtinẽs dictum testamẽtũ ꝛ in fine notarius. s. ser Leonardus dicit se fuisse ro gatũ de predicto testamẽto vna cum ser Jo. conte notario vna secũ ro gato: ꝛ tamẽ ibi nulla est subscriptio dicti ser Jo. sed ita est ꝙ vbi duo adhibẽtur notariꝭ ad vnum actum non sufficit quod vnus scribat nisi alius subscribat aut ambo scribãt extense per se vt no. Hostien. ꝛ Jo. an. in. c. quoniam. de proba. in verbo conscribant ꝛ sequitur ibi Anto. de butri. circa quartam colum. in versicu. quero an sufficiat alterũ istoꝝ scribere ꝛc. ꝛ dominus Abbas ibidẽ circa pe. chartã in versic. sed quero an isti duo ꝛc. sicut scdm eos dicimus in duobus arbitris q̃ꝛ nõ sufficit q̃d vnus pronuntiet nisi alius consentiat. l. item si vnus. §. iteꝫ si plures. ff. de arbi. c. cum ab vno. de re iudi. lib. vj. sic videmus q̃d si duo constituuntur procuratores si non exprimat ꝙ insolidum consti tuuntur non potest vnus actum sine alio perficere. c. si duo. de procu. in vj. ꝛ no. in. l. pluribus. ff. de procur. istud etiam tenet Anto. de but. in. c.

4 inter dilectos. de fi. instru. in antepe. colũ. ¶ Ad idẽ† l. si quis ex argẽ tariꝭ. §. j. ff. de eden. per quem tex. no. ibi Bald. ꝛ Ange. ꝙ si plures sunt notariꝭ rogati de eodem instrumẽto non est necesse q̃d vnusquisq̃ scribat totũ sed sufficit ꝙ vnus scribat totũ ꝛ alter cõfirmet se subscri bendo. Nec ob. si diceretur ꝙ dictus ser Ant. a sale produxit dictũ i strumentũ testamẽti in parte ꝛ partibus facientibus pro se ꝛ sic vide tur cõfiteri vera esse ea que in testamento continentur. l. cum precum. C. de libe. causa. ꝛ. l. j. §. edẽ. ff. de edẽ. ꝛ no. in. c. presentiũ de testi. q̃ꝛ respõ deo ꝙ ille qui producit instrumẽtũ nõ videtur oĩa cõfiteri simpliciter sed eatenus quatenus instrumẽtũ ꝑbat: ita inquit Bart. i. l. post lega tũ. in prin. circa. ij. col. ff. de his qb⁹ vt indig. in ver. itẽ ꝫ hoc oppeno q̃ꝛ si ego ꝑduco instrumẽtũ ꝛc. per illũ tex. vbi licet quis cõfiteatur te stamẽtũ esse tñ est verũ quatenus probat vnde possum ipsum falsum dicere vel nullũ seu nõ solẽne sed si confiterer nõ respectu instrumẽti: ꝫ simpliciter. tũc lꝫ appareat postea instrumẽtũ esse nullũ. tamẽ nõ per hoc a

hoc a pfessione recedit. fm Jn n.in.c.cū venerabilis.de excep.vl' dicit Bar.in.d.l.post legatū q etiā si qs expresse confiteretur testiū & postea allegaret se per errorē ita cōfessum fuisse & ad probationē erroris allegaret & ostēderet instri nullitatē tūc sufficeret ad probādū confessionē esse erroneam allegat.l.si post.C.de iur.& fac.igno.& sequit Jo.de Imo.in.d.c.cū venerabilis.ad fi.& etiā do.Abb.ibi multum clare circa.xij.col.saltē qn in instrumēto cōtinebat factū alienum nō autē factū producētis vt est in casu nr̄o vt ibi per eū.modo in pposito dictus ser Ant.producēdo instrumētū testamēti non vr̄ ꝯfiteri nisi quatenus illud probat sz dictū instrumētum nō probat: qz nō appet de subscriptione alteri' notarij: ergo nō nocet: qnimo vt dictū est etiā si expresse cōfessus fuisset & allegaret errorē satis diceret cōstare de errore ostēdēdo nullitatem instrumēti de qua evidēter in proposito nr̄o constat.& predicta etiam sunt de mēte Bal. i.l.alia.C.de his qui.vt indig. ¶ Preterea qn adiecta sunt in productione illa verba si in parte & partibus facietibus in fauorē pducētis &c.tūc sine dubio quādo tale instrumentum non fuit cōfectū cū pducēte sicut in pposito nostro tenent oēs q talis ptestatio non facit qd videat approbatū instrumētū in partib' que nō sunt in fauorē producētis vt notabiliter cōcludūt dn̄i de rota sua cōclusione cclxxvj.incipiēte.itē qs lz pducat &c.& Anto.de bu.in.d.c.cū venerabilis in.vj.col.& ibi etiam Jo.de imo.& sequitur etiā Ant.de bu.in c.cū olim in pe.col.de censi.& est de mente Inn.idē no.Ja.bu.in.l.nimis graue.C.de testi.hn̄ faciūt no.per Bar.in.l.publia.§.j.in fi.ff.de posi.lz vbi instrumentū esset validum & solenne posset aduersarius producētis nō obstāte dicta protestatione aliqn producere in partibus facientibus in fauorē suū vt per Bal.in.l.vnica.C.vt que desunt aduoca.partiū.s.qn instrumētū esset cōe seu esset tale q producens tenerek edere aduersario al's sec' per id qd hr̄ in.d.l.nimis graue.& ita est de mēte Spe.in ti.de instru.edit.§.videdū ver.qd si pduco.& clare firmat Joā.de Imol.in.c.g.perpetuus de fide instrumen.Et istud caput solū sufficit dicto ser Antonio ad victoriā et est illud qd me principaliter ad cōsulendū traxit. ¶ Quando autē fuissemus in casu in quo de testamēto pdicto legitime cōstaret & domina Jacoba eēt proximior adhuc verū eēt dicere q pro legitima dicti melchionis & etiā pro trebellianica totius hereditatis valeret alienatio fctā per dictū melchionē & sic dicta legitima & trebellianica detrahi posset per id qd legitur & nota.in.l.ex tribus.C.de inoffi.testa. maxime per Bal.ibi post alios.& per ea que habent in.c.raynuti'.& in.d.c.raynald' de testamē.& in.l.marcell'.§.res que.ff.ad trebel. pōt etiā deduci de dicto fideicōmisso dos data per matrē dicti melchionis dicto Nicolao si melchiō fuit heres mr̄is & sicr dos vxoris dcī melchionis que vt dicitur fuit acquisita dicto melchioni & que vt fertur dicto Nicolao data fuit.nā grauatus restituere per fideicommissum potest deducere ea que sibi a defuncto seu ex' hereditate debebantur.l.ab omnibus.§.fi.ff.de leg.j.no.gl.in.l.stichum aut pamphilum.§.j.cum glo.in verbo retinet.ff.de solu.nota.Bar.in.l. debitor in fi.ff.ad treb.

¶ Summarium super consilio.cxxv.

1 ¶ Statutum q consortes cogantur ad compromissum intelligitur de consortibus qui sint de eadem stirpe.
2 Denominatio de gheruccijs vel similia importat nomen domus.
3 Si pcedit aliqd his qui sunt de noīe tuo intelligit id est de familia.
4 Pluralitas noīs alicuius hoīs vltra q̄ appareat nō presumitur.
5 Uerba enuntiatiua geminata operantur idem q dispositiua.
6 Mulieres nupte non dicuntur amplius de numero consortum.
7 Statutum fauorabile est extendendum.
8 Mulier nobilis nupta populari an erit nobilis vel popularis.
9 Statutum loquens per adiectiuum seu per terminum communē de propria significatione comprehendit feminam.
10 Statutum disponens q cause debeant compromitti inter affines & consanguineos porrigitur ad virum & vxorem.

¶ Consilium.cxxv.

¶ Plura circa statutū q cāe cōpromittantur que oriūtur inter cōiunctos seu cōsortes in infinitū qui sint de eadē stirpe per lineā masculinā & an comprehēdat feminas & an sit fauorabile & an masculinum concipiat femininum: & an filia nupta dicatur esse de domo patris & an verba enuntiatiua geminata probent.

Domini redēptoris nostri in

uocato suffragio. Uiso pcessu cause vertētis corā Excellētissimis doctorib' officialib' seu cu ia potestatis Florētie inter Thomasiū Mattheū & Andream fratres & filios olim gheruccij Pauli frācisci de gheruccijs de Florētia ex pte vna agētes & cōpromissum sup cōtētis in eorū petitione petētes ex forma statuti ciuitatis.& dn̄am Brigidā & Piera sorores & filias olim Frācisci petri de gheruccijs de Florētia negātes narrata put narrant eē vera & petita put petunt fieri debere & visis his que hincinde copiose fuerunt in iure & in facto adducunt. Obmissis nō necessarijs qz requisitus sum vt eā quā verā & rectā cōclusionē eē puto verā meo cōsilio referare & ebeā puto partes dominorū iudicātiū esse in cōpellēdo dictas dominas ad cōpromissum fm formā statuti sub rubrica de cōpromissis faciēdis inter cōsortes hoc ostenditur esse verū pserti per illa verba statuti dicētia cōiūctos seu consortes qui cōsortes sint de eadē stirpe per lineā masculinā et spurios vsqz in infinitū.nā statutū voluit prouidere fieri debere cōpromissum vbi cōtrouersia oriretur inter eos qui essent de eodē sanguine seu de eadē parētela siue ab vno & eodē stipite processerint hoc importāt illa verba cōsortes qui sint de eadē stirpe vt.l.dudū cū ibi notatis per Salycetū.C. de ꝯtrahen.emp.& l.si quis in suo cū ibi not.per Bal.& Salycetū.C.de inoffi.testa.facit.l.j.§.j.ff.de arbo.cedē.& l.si seruus seruum.§.si talictū.ff.ad leg.aquil.& illa dictio seu posita inter dictionē coniūctos et dictionē cōsortes de eadē parētela stet pro id est sicut ponitur in .c.j.& ibi notat Archidia.sup ꝟbo seu.de cognatione spūali lib.vj.et in.c.j.& ibi notat Archidia.in verbo seu de excessibus prelatorū eodem libro.sic videmus in.l.vbi pactū.C.de trāsac.cum ibi nota.per doc.& in.l.ij.ff.ad.l.aquil.quod vbi disiuncta ponitur inter genus & speciē resoluitur per id est.& illa dictio scilicet cōiunctos est genus habito respectu ad illa sequētia verba scz consortes de eadē stirpe. patet in.l.j.§.fi.cū.l.sequen.& ibi docto.& notat etiam Bar.in.§.affinitatis.ff.de postula.do.dn̄i dicūt omnes psonas ibi enumeratas dici cōiūctas psonas & l.fi.§.cum autem in cōfinio.C.de furtis & l.lz & hec.in princip.cum ibi notatis.ff.de procura.& tn̄ ibi enumerātur multi qui non dicerent consortes de eadē stirpe.apparet igit fuisse de mēte statuētiū q ibi dictio seu stet pro id est alias redderentur supflua & inepte posita illa ꝟba seu cōsortes qui cōsortes sint de eadē stirpe per lineā masculinā &c. Qd autē dicta controuersia dicatur oriri inter cōsortes de eadē stirpe per lineā masculinā probatur.nā & in instr̄o mandati producti & facti per dictas mulieres ipse denominātur filie Frācisci petri Frācisci de gheruccijs: & ita etiā in actis & cōparitionibus factis per procuratorem ipsarū dominarū denominant ipse mulieres vt filie Frācisci pietri de gheruccijs de florētia & dict' Thomasi' & fratres denominant vt filij gheruccij Pauli Frā

2 cisci de gheruccijs de florētia.sed ita est q hec denominatio scz de gheruccijs seu de bardis vel de vbaldinis & similia importāt nomen dom' vel familie siue idētitatis sanguinis vt no.Bart.in.l.pronunciatio in vltimis verbis.ff.de verbo.signifi.cū suis cōcordātijs dum Bar.ibi dicit idem esse dicendū si nō fiat mentio de domo: sed esset dictū illi de bardis &c.ad hoc facit ille tex.in verbo familiā taliā: ergo sum' in casu statuti qz isti oēs qui agunt & conueniuntur dicuntur esse cōsortes de eadē stirpe: & etiā dicunt esse per lineam masculinā qz neptis tua vel deinceps nata ex filio tuo masculo dicitur de descendentibus tuis per virilē seu masculinā lineam vt probat glo. no.in.l.gall'.§.nūc de lege.in verbo.nam' & si.ff.de libe.& postbu.fm Bal.& modernos ibi p qua glossa soleo allegare tex.in.l.lege duodecim tabularū.C.de legi.here.in ver.hu' ita qz legis.ibi dūz tex.dicit p virilē sexū descendentes siue masculini siue feminini generis &c.& neptis ex filio dr̄ esse virilis sexus vt probatur ex notatis p gl. in dicto.§.nūc de lege fm Pau.de castro.ibi: quia talia verba īportant idem ac si facta esset mentio de descēdētibus per virilē sexum. Itē si dicte mulieres essent p femininā lineā cōiūcte dictis de gheruccijs nō denoīarent de gheruccijs prefate mulieres qz dicta denominatio de gheruccijs significat nomē dom' seu familie vt dixi ergo nō cōueniūt descēdētibus per lineā femininā.l.cum legitime.ff.de sta.ho.l.familie.§.j.ff.de ver.signi.insti.de legi.agn.tutela.§.j.nā dicta denominatio per hoc verbū de gheruccijs sonat in honorē vt inquit Jo.de Imo.in.l.ex facto.§.si quis rogat'.ff.ad treb.in.xiij.col. in ver.sed autē dicat quicūqz de pepulis vel de bardis &c.stat autem q quo ad honores nō veniunt descendentes per lineā femininā sed p masculinā.l.liberos.ff.de senator.l.exemplo.C.de decuri.li.x.& l.j. ff.ad municipales.d.l.cū lic.& ibi not.ergo si dicte mulieres denominātur de gheruccijs vt est dictū sequitur q ipse sunt per lineā ma

3 sculinā illor de gheruccijs: hn̄ facit & ad predicta qz videmus q si cōcedit aliqd his qui sunt de noīe tuo intelligit id est de familia tua vt est gl.no.in.l.si q cū plures.in verbo noīe suo.ff.de le.ij.& ibi Bart. sed appellatiōe familie tue nō veniūt illi qui tibi cōiungūtur per lineā femininā vt.d.l.familie vt dictū est supra. ¶ Confirmātur predicta qz vt dictū est in instrumēto mandati dictarū mulierum pducto per pcuratorem suū in iudicio iste dicte mulieres denominātur filie Frācisci petri frācisci de gheruccijs de florentia & in cōparitiōe facta in actis p procuratorez dictarū mulierū denominantur dicti Thomasi' Matthe' & andreas vt filij gheruccij pauli frācisci de gheruccijs de florētia ergo appar et q pcesserūt ab eodē sanguine ac ab eadē stirpe & eodē stipite scz a dctō primo Frācisco de gheruccijs: nā

4 & pluralitas nominis alicu' hominis vltra q̄ appareat nō psumitur.vt.l.si in rē.& ibi no.Bar.ff.de rei ven.& Bar.in.l.si qs seruū.§. si inter in fi.ff.de lega.ij.& sequit Ant.de but.in.c.ij.de libelli obla.et Bal.in cōsil.suo incipiente cū apparet de cōdēnatione petri.hn̄ facit tex.in.c.in presentia in ver.ven ū.& ibi no.Ant.de bu.de probat.et tex.in.c.cū Jo.de fide.instru.& qd no.Jaco.de but.& Bal.in.l.ij.C.de errore aduo.& in.l.j.C.de bonorū pos.fm tab.& Ja.bu.in.l.optimā. C.de cōtrahen.& cōmitten.stipu.& Bal.in.l.j.in.ij.col.C.quādo prouocare.& in.l.conuēticulā.in.v.colum.C.de epis.& cle.post Cy.ibi & in.l.nec q natales in.ij.col.C.de pba.vn̄ hic a primo Frācisco de ghe

rucijs siue ab vltimo Frācisco de gherucijs pcesserint in effectū di
cti fratres cōpromissum petētes habēt ipsi intētū q2 apparet eos et
dictas mulieres processisse ab eadē stirpe ⁊ ab eodē stipite ⁊ per li
neā masculinā facit.l.qđ si dubitet.ff.de acqui.here.⁊.l.gallus.§.si
e9.ff.de libe.⁊ posth.⁊.c.ex parte.§.j.⁊ qđ ibi notat Anto.de bu.ex
tra de rescrip.⁊ illi genitiui casus scȝ Frācisci petri frācisci de ghe
rucijs ⁊c.denotant filiationē ⁊ descēdētiā q2 hoc casu rōne subiecte
materie genitiuus denotat cām efficientē iuxta ea que habentur ⁊
notanᷓ in rubrica.ff.de ope.no.nun.⁊ in princi.codicis.⁊ est in pro
posito de mente Bar.in.l.j.§.j.circa.j.col.ff.de ope.no.nun.⁊ ita cō
muniter seu frequēter accidit seruari.ideo illud attēdēdū est vt not.
C.de proba.in.l.necq; natales. ¶ Nō multū attēdo ꝙ procurator di
ctarum mulierū in hoc iudicio produxerit quandā scripturā cōpa
ritionis facte per dictos fratres corā officio regulatorū introit9 et
expensarū cōmunis florentie in qua scriptura dicti fratres asserūt
dictas mulieres esse eis cōiunctas maxime q2 dictū est supra illa di
ctio cōiūctos posita in statuto restringiᷓ ad cōsortes qui eēnt de ea
dem stirpe per lineā masculinā ⁊ sic nō videtur sufficere simpliciter
5 esse probatū ꝙ essent ꝯiūcti. ¶ Nec predictis †obstat si diceretur ꝙ
illa verba de quib9 in dictis cōparitionibus ⁊ actis sunt enūtiati
ue ꝓlata q2 enūtiatio illa disgreditur ad aliud propositū ⁊ per con
sequēs nō disponunt seu nō probāt quia respondeo primo ꝙ talia
verba fuerūt pl9 ꝙ̄ semel prolata vt apparet in actis quo casu dici
mus ꝙ verba enuntiatiua geminata operātur idem qđ dispositiue
prolata vt probaᷓ in.l.cū scimus.C.de agricolis ⁊ censi.lib.xj.⁊ ibi
not.Bar.circa princip.in ver.in tex.ibi si autem scriptura ⁊c.⁊ idē
dicit ibi Ange.⁊.d.Abb.in.c.per tuas de arbi.vbi ad hoc allegat.l.
j.C.de plus peti.in ver.secundis confessionibus ⁊c.⁊ idē Abb.in.c.si
cautio in finalibus verbis de fi.instru.ad hoc plura in simili adduci
possent que tamē nō multū opportuna pretermitto. ¶ Predictis
6 †etiā nō obstat si diceretur quod attēto quod dicte mulieres nupte
nō dicantur amplius esse de numero cōsortū de stirpe illorū de ghe
rucijs maxime per.l.quot.cū ibi notatis per Bart.C.de priuilegijs
schola.lib.x.vbi per illū tex.dixit singulariter probari qđ si priuile
giū conceditur mihi ⁊ omnibus descendētibus meis masculis et fe
minis ꝙ descēdētes femine ita demū sortiuntur priuilegium si sunt
vidue nō autē si ad maritū cōuolauerint q2 postꝙ̄ virum assumūt
in totū dicuntur in alium se transferre ⁊ statutum suum mutare vt
l.mulieres.C.de dignitatibus lib.xij.q2 ad hoc potest rūderi multi
pliciter.primo ꝙ tex.in.d.l.quoties.dū loquitur de filijs hoc nō di
cit ⁊ lȝ nōnulli attribuāt illud cōmētum Bartol.tamen veritas est
qđ in ea parte non fuit cōmentum Bar.vt etiā sepenumero accepi
a maioribus sed fuit cōmentum cuiusdā domini Cōtis de perusio
⁊ hoc euidēter percipiunt ex stilo Barto.nam in illo cōmēto quod
est in libro.xij.⁊ in maiore pte vndecimi libri codicis persepe cōmē
tator dicit in tex.ibi ⁊ in gl.ibi qđ quidē est alienum a stilo Bartoli
vnde in.x.libro codicis qui vere fuit cōmētatus per Bartolum nō
reperitur talis ordo ⁊ stil9 ⁊ qđ illud dictū positū in.d.l.quot.fuerit
ineptissimū ⁊ stare nō possit ⁊ verisimiliter non fuerit verbū Bart.
patet quia vult quod illud priuilegium bene transeat ad filias vi
duas nō ad nuptas quia nupte mutarūt statū per matrimonium
nā etiā eadem ratione qua dixit priuilegium non trāsire ad nuptas
debuisset dicere nō trāsire ad viduas q2 vidue retinēt statum quem
in matrimonio hēbāt.l.filij.§.vidua.ff.ad municipales.⁊.l.femine
in fi.ff.de senato.⁊ patet in.d.l.quot.in prin.ibi dū dicit siue adhuc
viuāt mariti siue post mortē earū in viduitate cōstitute sunt ⁊ in.l.
fi.cū ibi notatis per Bar.C.de verbo.signi.facit.l.fi.C.de bonis ma
ternis ⁊ licet a nōnullis inueniā illud dictū simpliciter referri non
tamen ab aliquo grauis autoritatis viro reperio illud dictum com
probari. Preterea posito qđ text.in.d.l.quo ad priuilegiū circa pre
stationē fideiussionis iudicialis ⁊ sportularū disponeret qđ illud cō
petat filijs masculis ⁊ feminis illorum militū seu scholarium nō ta
men filiabus nuptis nō tñ sequitur quod vbi alias cōcederetur ali
quid pro te ⁊ tuis descendentibus masculis ⁊ feminis quod non cō
prehendātur filie femine nupte attento qđ illa nomina scȝ filijs et
filiab9 ⁊c.sunt noīa nature.l.tutelas.ff.de capi.di.vnde ista nō tollū
tur lȝ filia nubat.nō enī per hoc desinit esse filia nec desinit eē in pa
tria potestate ⁊ sic durat agnatio.l.j.§.fin.ff.de iniurijs.l.si vxorē cū
ibi no.C.de conditio.insertis.vñ dispositio.d.l.quot.dato ꝙ in casu
ibi posito dixisset illud ad qđ allegatur tamen nō debet extēdi ad
alios casus cōtra vim verborū ⁊ regulas iuris cōmunis.l.si vero.§.
de viro.ff.so.ma.l.ius singulare ⁊.l.ꝙ vero.ff.de legi.denicq; dato ꝙ
illud dictū attributum Bartol.esset verum tamen illud loquitur in
priuilegio concesso filijs ⁊ filiabus que quidē priuilegia restringen
da sunt.l.si quando.in prin.C.de inoffi.testa.l.j.ff.de constitu.prin
cip.c.porro de ꝑuilegijs no.in.l.fi.ff.de cōsti.prin. Sȝ nos loquimur
7 †in statuto fauorabili ⁊ extēdēdo vt multi scribētes dicūt cū fuerit
inductū fauore litiū dirimendarum de quo infra dicetur ⁊ non fuit
inductū in priuilegiū recusantiū compromittere vt recusant dicte
mulieres sed potius fuit inductū ad fauorē petentium compromis
8 sum ⁊ volentiū euitare lites. ¶ Ad istorum †cōfirmationem addu
co distinctionē Bald.in.l.cum quedam puella in prin.ff.de iurisdi.
om.iudic.vbi qrit an in penis maleficiorū ⁊ similib9 mulier nobilis
nupta populari erit popularis vel nobilis ⁊ distinguit aut rō statu
ti pōderat naturā ⁊ tūc inspicieᷓ qualitas originalis ⁊ sic erit nobi
lis:aut rō statuti pōderat accidēs ⁊ inspicietur qualitas accidēta
lis.d.l.tutelas in rōne sui aut dubitaᷓ quid cōsyderet: ⁊ tūc attendi
debet rō magis fauorabilis.ar.l.qđ traditum.ff.de condi.⁊ demon.
sed in proposito nr̄o ratio statuti pōderat naturam.patet quia cō
prehendit etiā spurios seu illegitime natos in quibus patet solam
rōnē nature cōsyderari.l.parētes:⁊ ibi doc.ff.de in ius vo.l.hos ac
cusare.§.oīb9.ff.đ accusa.iūcta.l.filiū diffinim9.ff.đ his qui sunt sui.
⁊.l.iij.C.de adul.⁊ no.Bar.⁊ alij in.d.l.tutelas ⁊ in.d.l.ꝓnūtiatio.⁊
in.l.fi.C.de verbo.signifi.cum suis infinitis cōcordantijs vel posito
qđ essemus in dubio:tñ q2 magis fauorabilis est illa ratio que ope
ratur cōpromissum fieri debere cū id sit qđ fauorabile vt infra dice
tur:ergo dȝ inspici qualitas naturalis per quā magis fauetur cō
promisso vt colligiᷓ ex dicta distinctione Bal.pro qua etiā bene fa
9 ciūt notata per Bar.in.l.fi.§.penul.ff.ad municipales. ¶ Non †ob
stat etiam si diceretur qđ dictū statutum videtur comprehēdere so
lum cōiūctos nō autē coniunctas:⁊ sic nō comprehendit mulieres
vt patet ibi in verbo cōiūctos ⁊ in verbo consortes qui ⁊c.quia re
spondeo qđ attento qđ statutum loquitur per adiectiuum seu per
terminum cōmunē:vt patet in verbo coniunctos ⁊ in verbo cōsor
tes:iō ex propria significatione cōprehēditur femina etiā in statu
tis.l.ait diu9.ff.de iure fisci.l.si qs id qđ.ff.de iurisdi.om.iud.l.j.cū ibi
notatis per Bar.ff.de verbo.signi.etiam non obstāte relatiuo qui
vt in.d.l.j.in verbo si quis:⁊ ibi per Bar.dū dicit qđ hec dictio quis
quis vel quicunq; comprehendit ex propria significatione feminā.
⁊ notat Bart.in.l.si quis in tātā.C.vnde vi.⁊ bene facit tex.in cle.j.
in verbo quoslibet.de regula.vbi illa verba mēdicātes quoslibet ⁊c.
cōprehendūt ēt feminas ⁊ idē in verbo religiosos in cle.j.cū glos.in
verbo homines de ele.⁊ saltē hoc habet locū in materia indifferen
ti vt declarat Bart.in.l.j.in fine ꝓncipij.ff.de peculio:⁊ i.l.iura.ff.de
legib9:⁊ Cy.in.l.j.in.j.q.C.q̄ sit longa cōsue.⁊ in.l.qcunq;.C.de ser
uis fugi.⁊ ibi Bal.vbi dicunt quod si statutū disponat qđ nullus va
dat de nocte sub tali pena cōprehendetur etiam femina ⁊ predicta
approbant etiā Ang.⁊ Saly.in.d.l.qcunq; ⁊ in effectu etiā Joan.
de Imo.in.l.si ita scriptū.ff.de leg.ij.⁊ expressius Jo.de Imo.⁊ do
minicus de sancto Geminiano in.c.gñali de elec.lib.vj.⁊ doc.maxi
me dominus Cardinalis in.d.cle.j.de elec.vñ dicit Bal.in.l.in.mul
tis.ff.de statu ho.ꝙ si statutū dicit ꝙ null9 audiatur volēs oppone
re exceptionē ꝙ pactū sit nudū cōprehēdetur etiā femina ⁊ hoc casu
ꝑm eū in statutis masculinū concipit femininū quia statutū loqui
tur in materia que est par maribus ⁊ feminis ⁊ in qua est eadē rō
allegat.l.fi.C.de indicta viduita.tollē.⁊ notata i dicta clem.j. Quin
imo etiam si dictū statutū solū loqueretur in masculino ad hoc ꝑm
Hostiē.in.c.Raynaldus de testamē.⁊ Archidia.xvij.q.iiij.si qs sua
dēte statutū loquēs in masculino genere cōprehēdit effectualiter fe
minam si agitur de fauore lȝ secus si agaᷓ de odio per.l.j.§.sed si.ff.
de ventre in pos.mittē.⁊.l.cū qdā.ff.de lib.et post.⁊ ita intelligunt.l.
j.cū si.ff.de verbo.signifi.⁊ ita ēt tenebat Jac.de are.vt refert Cy.in
d.l.quicūq;.⁊ Pe.de anch.in consilio centesimo sexto incipiente in
christi nomine superstite domina ⁊c.sed ita est qđ statutū predictū
ꝙ fieri debeat cōpromissum īter consortes dicitur fauorabile vt in
quit Bald.in.l.qui se patris in vltima colū.C.vnde liberi:quia ꝑm
eū est odio litiū introductum.alle.l.fin.ff.fami.ercis.facit.l.j.ff.de ar
bi.intantū ꝙ secundū Bald.tale statutum si disponeret quod inter
agnatos cause debeant cōpromitti porrigeretur ad filiū filij emāci
pati cōceptū post emācipationem qui sub larga significatione voca
buli dr̄ agnatus auo ꝙ̄uis nō proprie sit agnatus vt ibi per eū.⁊ idē
10 ibi tenēt Pau.de cas.⁊ Ludo.romanus. ¶ Bene facit ꝙ no.†Bal.
i.l.affinitatis.C.cōia de suc.vbi voluit ꝙ statutū disponēs ꝙ cāe de
beant cōpromitti inter cōsanguineos ⁊ affines porrigetur ad virū
et vxorē ꝙ̄uis ipsi nō sint ꝓprie affines:sȝ ꝓncipiū affinitatis vt ibi
notaᷓ:et ita etiā tenet Salyce.in.l.nō ideo minus.C.de hered.insti.
et Pau.de ca.in.l.j.C.vnde vir et vxor.et idē ibi tenet Ludo.roman9
dicens tale statutū esse fauorabile et extendendū quia inducit seda
tionem discordiarū igitur extēdi nō restringi debet.allegat.l.furti.
§.pact9 cū gl.ff.de his qui notanᷓ infa.quē tex.etiā ad ꝓpositū indu
xit Bal.in.l.j.§.quib9 in fi.ff.qđ cuiuscq; vniuer.noīe et ꝙ dictū statu
tum dicaᷓ fauorabile et extēdēdū firmat expresse Pe.de anch.in cō
si.clxxv.qđ incip.in xp̄i noīe apud me ⁊c.q2 dictū statutū prouidet
vt lites expedianᷓ et finianᷓ qđ est legib9 gratū.l.ꝓperādū in princ.
C.de iu.c.finē litibus de dolo ⁊ ꝯtu.vnde dicit ꝙ tale statutū loquēs
in filio extēdereᷓ ad eos qui sub larga significatiōe filij cōprehēderē
tur iuxta notata in.l.filij.ff.de ver.sig.vñ sonāt verba sua ꝙ tale sta
tutū loquens de filio cōprehenderet filiam cū sub larga significatio
ne cōprehēdatur filia vbi agitur de fauore.l.quisquis.ff.de ver.signi
fica.l.si quis ita.ff.de testa.tute.cū simi.et qđ dictum statutum sit fa
uorabile cōcernēs publicā vtilitatē videtur velle Bar.in prima ꝯsti
tutiōe codicis.et in.l.ambitiosa.ff.de decre.ab ordi.fac. Ad hec facit
gl.in.l.gallus in princ.in verbo neptis.ff.de libe.et post.q̄ probat ꝙ
dispositio legis correctorie vt est dispositio ill9 legis si loquaᷓ i ma

sculino concipiet femininum ex identitate rationis saltem in materia fauorabili: ⁊ ad hoc illā glo. ponderat ibi Raphael cumanus: tñ dato ꝙ putem esse verū ꝙ istud statutum dicat̃ esse fauorabile per p̃dicta attamen vbi loqueretur per nomina substātiua masculini generis non ponerem ꝓ constanti ꝙ porrigeretur ad feminam. Sed attento ꝙ loquitur statutū per adiectiuū non substantiatiū in masculino genere: ⁊ etiā loquitur per terminū cōem vt est dictū puto esse verū ꝙ cōprehēdat̃ femina ꝓut se h₃ magis cōis opi. saltem qñ est eadē ratio indifferenter vt in casu nostro: ⁊ ꝑ hoc apparet nō obstare tex. i. l. quisquis iuncta. l. seruius. ff. de verbo. sig. l. pe. in fi. C. de p̃positis sacri cubiculi. lib. xij. q2 loquūtur qñ lex vtebatur noie substātiuo masculini generis. vt respondet Bart. ⁊ alij in. d. l. j. ff. de peculio. cū cōcordantijs supra allegatis. ⁊ non obstat etiā. l. j. in prin. ver. de eo. ff. de peculio. q2 respōdet ibi Bar. ꝙ tex. ibi nō dicit ꝙ ꝑ interpretationem extēsiuam detur actio de peculio ꝓ contractu celebrato cū femina: q2 nō vi interpretationis s₃ vi eiusdem rationis q̄ indifferens est ad vtrūq₃ sexu₃ datur actio ꝓ cōtractu celebrato cū femina: ⁊ pro hoc ipse reprehēdit Iaco. bu. q in. d. l. si qs in tantam tenebat contrarium. ¶ Nec etiā obstat ꝙ statuētes in principio dicti statuti vbi voluerunt cōprehēdi feminā de illa fecerūt exp̃ssam mentionē: q2 respondeo ꝙ illud ideo fecerunt ibi statuentes q2 in principio locuti fuerant ꝑ noia substantiua quo casu ex ꝓpria significatione masculinū non concipit femininū vt est dictum: sed in sequenti parte statutum loquitur ꝑ adiectiuum nō substantiuatiū in masculino tantum: ⁊ ꝑ terminū cōem vt iam dixi. ⁊ nō est etiam inconueniens qđ statutum facta speciali mētione de aliquibus: postea subijciat verba magis gñalia apta comprehēdere etiam casus specificatos. iuxta. l. doli clausula cū ibi notatis. ff. de verb. ob. ⁊ l. si seruus seruum. §. inq̃t lex cum sequēti. ff. ad legem aqui. bñ facit. l. j. ff. de statu. ho. Et attento ꝙ statutū expresse etiam voluit cōprehēdere pupillos nō pōt dici ꝙ istud statutū noluerit cōprehendere personas imbecilles ⁊ que faciliter ledi possent vel que nō sunt apte ꝓpter discussiones ꝓcedēdētes a causis ciuilibus deuenire ad crimina aut dissensiōes ciuiles ꝑ quas sepenumero res publica turbatur ⁊ leditur. iuxta. l. si quis ingenuam. §. in ciuilibus. ff. de capti. Ex quib⁹ apparet recte intuenti vt mihi videtur non obstare ea q̄ per partem aduersam adducebantur: ideo resideo in conclusione de qua supra in principio quā esse puto veritati hui⁹ rei ⁊ mēti statnentium magis amicam. Alexan.

¶ Summarium super consilio. cxxvj.

1 Non apparens ꝙ ob aliam causa₃ possederit presumitur ꝙ fuerit possessa animo se immiscendi hereditati.
2 In his que pendent ex animo statur dicto suo.
3 Reuocatio inducitur tacite per actum qui inducit aditionem seu immixtionem.
4 Cautus quis debet esse quando inducitur immixtio facta per filium fomilias.
5 Verbum delate large accipiendo potest conuenire etiam hereditati paterne.
6 Ad hoc vt heres possit hereditatem amplecti vel recusare oportet ꝙ sciat an sit suus ⁊ necessarius vel voluntarius heres.
7 Verba ambigua instrumēti debent interpretari contra producentem.

¶ Consilium. cxxvj.

¶ An possidēdo rē hereditariā iuducatur immixtio bereditatis: etiā si filius heres qui possidet prius repudiauerat hereditatem: ⁊ an filius minor. xxv. annis dicendo repudio hereditatem patris dicatur valide repudiare si non apparet ꝙ sciuerit se esse suum heredem.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio viso ꝓcessu cause vertētis inter Iohānē de fundulis ex parte vna agentem ⁊ dñam Agnete₃ quondam branchini de cortesijs. ⁊ Andreā de trutis iugales ex altera se defendentem ⁊ consideratis alijs de quibus in themate fit mentio plura circa processum ⁊ eius ordinē dici possent: verum q2 melius satisfactum esse puto dictis conuentis attingēdo merita cause: ꝓpterea ad illa breuiter deuenio omissis non necessarijs: ⁊ vis consistit in allegata repudiatione ⁊ geminata quam dicit Iohānes predictus fecisse prefatum cabrinum de hereditate dñi Iohannis eius patris. nā si illa nō obstat erit causa hec in tuto: q2 ex dispositione statutorū hereditas dicti dñi Iohānis fuit ab intestato delata dicto cabrino exclusis sororib⁹ dicti cabrini ex quarum persona conatur agere dictus actor ⁊ post mortem cabrini deuenit hereditas predicta de iure dicte dñe Agneti ex ꝑsona fratris sui ī qua hereditate. s. dñi Iohānis p̃dicti sine dubio fuit ⁊ erat petia terre de qua est q̄stio: ⁊ ad ostendendū ꝙ dicta renūciatio nō habeat obstare dicte dñe Agneti: moueor presertim ex infrascriptis ⁊ in 1 primis † presuppono ꝙ actus possidendi dictā petia₃ terre ꝓut possedit dict⁹ cabrinus si nō interuenisset renunciatio est actus qui induceret immixtionē ⁊ aditionem hereditatis quo ad illum q adire potuisset qñ nō appareat ꝙ ob aliā causam possederit: q2 potius p̃sumit̃ qđ fuerit possessa animo se immiscendi hereditati paterne ꝓut poterat q̄̃ ꝙ voluerit eā ad vtilitatē alterius possidere. i. gerendo negocia alteri⁹ ad quem spectare potuisset excluso possidente. l. j. cum gl. in verbo ꝓlatū ⁊ ibi doct. C. de repu. here. l. ꝑ herede. iuxta prin. ⁊ in. §. pap. ⁊ vtrobiq₃ no. ff. de acq. here. ⁊ no. gl. ⁊ doc. i. c. j. C. si vt se ab here. absti. ⁊ plene no. Bar. in. l. gerit. e. ti. maxime in ver. circa tertiū principale ⁊c. cum sequēti. ⁊ clare Ange. in. d. §. papinian⁹. ⁊ Bald. in. d. l. ⁊ dicit expresse etiā bal. in. l. j. C. qui admit. ad bo. pos. in. xvj. colum. in ver. circa scđm caplm ⁊c. ꝙ q possidet rē hereditariā in dubio p̃sumit̃ adire nisi ɔtrariu₃ ꝓbet̃ alleg. l. seq. ff. si qs omis. cā te. ⁊. d. l. j. C. de repu. her. ⁊ ita etiā vult Bal. insti. de here. quali. ⁊ dif. in. §. ꝓ herede ꝑ illū tex. vbi dicit ꝓbari ꝙ q locat fundū hereditariū vel colit vel vēdit d2 gerere se ꝓ herede d₃ eīn p̃sumi potius ꝙ suo noie fecerit q̄̃ ꝙ alieno. l. si ita stipulat⁹. §. grisogon⁹. ff. de ver. ob. ⁊ l. magis. ff. de sol. ⁊ in ꝓposito nō appereat ꝙ dictus cabrinus dictam rem tenere ⁊ possidere posset noie suo nisi tā quā heres: ꝓpterea oportet dicere ꝙ ex illo actu videat̃ voluisse se imiscere paterne hereditati vt heres. d. §. pap. cū alijs supra allegatis: for- 2 tius ēt est † ꝙ vbi potuisset possidere etiā suo noie duplici ex cā puta ex vna cā. s. vt heres: ⁊ ex alia cā. s. q2 sibi esset illa res obligata vel simile ius in ea re haberet ⁊ dubitaret̃ ex qua cā possedisset an tāq̄̃ heres an tāq̄̃ creditor vigore obligationis stari d₃ dicto ipsius possidētis si viuit: q2 in his q̄ pēdent ab animo stat̃ dicto suo. l. nō oēs. §. a barbaris. ff. de re mili. l. si qs intentiōe. ff. de iudic. c. si vero aliqs. de sen. excō. c. p̃sentium. de testi. no. in. c. significasti⁹ el. j. de homi. ⁊ in. §. alie. institu. de act. cū si. ⁊ in ꝓposito ita no. Iac. de are. ⁊ Cy. in. d. l. ꝓ here. ⁊ Bar. in d. l. gerit. vbi adduxit ꝙ si mortuus est ille q possidebat stabitur dicto heredis sui ꝑ. l. si quis a filio. §. si quis plures. ff. de leg. j. cū ibi not. ⁊ sic ēt si essemus in casu illo standū esset dicte dñe Agnetis: ⁊ si nō ē factū poterit ad cautelā dicta Agnes suo sacramēto declarare mētē ⁊ animū dicti branchini fuisse se gerere ꝓ herede patris possidēdo dictam petiam terre: ⁊ reuocare omnem abstensionē seu repudiationē hereditatis paterne quā prius fecisset: p̃suppono etiā ꝙ dictus branchinus post dictā repudiationem existens adhuc intra triginta duos annos etatis sue possedit dictam petiam terre seu de ea disposuit. vt de re ad ipsum pertinente iure suo ꝙ ꝓbatur sic: nam mihi p̃supponitur ꝙ tēpore repudiationis que fuit de anno. M. cccc xxiiij. branchin⁹ erat minor saltem. xxv. annis. sed ita est ꝙ testes deponunt qđ branchin⁹ possidebat ⁊ disponebat de dicta petia terre. vt de re ad eū pertinente tēpore a quo distam⁹ ꝑ annos quadragita ⁊ quadraginta vnū quadraginta duos ⁊ quadraginta tres. vt patet ex depositione multorū testiū ⁊ maxime do. Frācisce de carneualib⁹. ⁊ do. Nicoline de amadeis paganini de passaris Io. de azalibus. ⁊ Guil. de gabutis. vnde ex cōiūctiōe dictorū tēporū apparet ꝙ branchin⁹ tunc nō excesserat dictos annos. xxxij. sue etatis intra quos poterat suā abstēsionē reuocare vt sta- 3 tim dicam. Modo dubium † facit an q2 precessit dicta repudiatio cabrini illa operet̃ ꝙ per subsequentem possessionem non videat̃ reuocata abstensio: quā qdē reuocare potuit infra triennium etiam si fuisset maior. xxv. annis si nō appareret res hr̃ditarias fuisse alienatas post immixtionē hereditatis ⁊ ante reuocationem: si aūt fuisset miaor. xxv. annis ꝓut erat cabrinus poterat reuocare vsq₃ ad etatē annorū triginta duorū. vt habetur in. l. fi. C. de repu. here. vnde dico ꝙ cū post dicta₃ abstentionē fecit actum qui inducit immixtionē hereditatis. s. possidēdo ⁊ de dicta re disponendo. vt ad eū pertinente suo iure inducta fuit reuocatio dicte abstētiōis seu repudiationis que reuocatio inducitur etiam tacite per actū qui inducit aditionem seu immixtionem: ⁊ sic ꝑ actum qui nō intelligit̃ posse licite fieri citra ius ⁊ nomen heredis nisi aliter de mente appareat: ita ꝓbatur in preal. l. j. cum glo. in verbo ꝓbatu₃. C. de repu. hered. nam ibi fili⁹ prius abstinuerat ab hereditate paterna. vt in casu nostro hoc etiam probatur in. l. iulianus. §. fi. iunctis ibi no. per Dy. Bar. ⁊ coīter alios doc. ff. de acqui. here. nā ibi fili⁹ abstinuerat ab hereditate patris qui ī testamēto rogauerat filiū vt certos seruos ꝓprios filij ex cā castrensis peculij manumitteret ⁊ fili⁹ post abstentionē ab hereditate paterna manumisit d2 ibi in tex. ꝙ si nō appareat euidēter ꝙ fili⁹ tanq̄̃ heredes patris manumisisset nō videt̃ gerere se ꝓ here. ⁊ hoc ideo est s̃m Dy. ⁊ bar. ibi qđ illi serui erant proprij ipsius filij: secus aūt si fuissent hereditarij: q2 videret̃ gessisse se ꝓ herede. ⁊ sic efficeret̃ heres non obstante abstensione per id qđ habetur in ea. l. §. pe. ⁊ ꝓpterea improbāt vnā solu. glo. ibi que aliud innuebat: de hoc etiā est tex. apertus in. d. l. ꝓ herede. §. pap. ita etiam voluit Paulus de castro in. l. secūda. C. de repu. here. vbi reprehendit Ang. qui voluit contrariū in. l. j. C. de iure deliber. per id quod ibi no. gl. in vna sol. q̄ reprobat̃ a doctoribus i. d. l. iulianus. §. fi. ita etiā vult ipsemet pau. de ca. in. d. l. prima. in fi. C. de rep. hered. Sic etiam voluit Nicolaus de matarellis in. l. nō hoc. C. vnde cogna. ⁊ ibi eū refert Bal. ⁊ licet Nicolaus de mat. ibi dicat ꝙ est in estimatiōe iudicis. vt videat ex qualitate facti ⁊ ex alijs cōiecturis: an voluerit esse heres vel nō: ⁊ est aduertēdū q2 Nicolaus de matarrellis loquit̃ in eo qui possidebat rem hereditariam sibi obligatam: ⁊ sic in eo qui suo nomine proprio poterat rem tenere aliter q̄̃ tanq̄̃ heres: sed aliud est in eo qui suo nomine ꝓprio non poterat licite rem tenere nisi tanq̄̃ heres: q2 tunc videtur gerere se pro herede. d. l. j. de repudiā. heredi. cum cōcordantijs supra allegatis. ita distinguit Barto. in dicta. l. gerit. quinimo etiam quando suo nomine poterat tanq̄̃ heres ⁊ etiā tanq̄̃ nō heres standum est in dubio dicto sui vel heredis sui vt dictum est supra: ⁊ posito ꝙ hoc etiā esset in arbitrio ⁊ estimatione iudicis nō video cur iudex nō debeat arbitrari brāchinū potius in etate ꝑfecta voluisse corrigere actū quē fecerat in iuuenili ⁊ minori etate tenēdo toto tempore vite sue petiam terre heredita

tis paterne prout facere poterat de iure ꝙ presumere quod iniuste tenuerit. l. merito. ff. pro socio. Plus etiā videtur dici posse. s. ꝙ dicta repudiatio nō valuerit ab initio facta a dicto brāchino minore. xxv. annis qd ostenditur sic: filius qui in hereditate paterna de iure ciuili est mero iure suus z necessari⁹ heres si hoc nō intelligat: sed ꝑ errorē putans se volūtariū heredē repudiet hereditatem partis non valet repudiatio z similiter si adeat nō valet aditio. l. is q putat. cū. l. seq. iuncta glo. multū notabiliter in verbo econtrario. ff. de acqui. here. z ꝓpterea vult ibi Bar. ꝙ si filius qui est suus z necessarius repudiet hereditatē q: tunc apparet ꝙ non habet animum abijciendi acquisitionē sibi iam factam a iure per existentiā suitatis: sed habet animū abijciendi acquisitionem de nouo faciendam: ideo non valet repudiatio sicut nec valeret aditio qm̄ nō immiscet se hereditati vt sibi iā acquisite a iure: z ideo

4 dicit † ꝙ quis debet esse cautus quando redigitur in scriptis immixtio facta ꝑ filiumfamilias. vt dicatur in scriptura talis sciens patrem suū esse defunctum z se esse suum heredē z dicte hereditati se immiscuit idē fm̄ Bar. si diceret eam adiuit vel pro herede gessit: q: sufficeret qm̄ pri⁹ ponuntur illa verba. s. sciens se suum heredem. sec⁹ si nō essent illa verba sciens se suum heredem sed diceret sciens patris hereditatē sibi esse delatam: q: delata est que adiri potest. l. delata. ff. de ver. sig. z not. in. l. is quis heres. in prin. ff. de acq. here. ideo nō valeret q: hereditatem patris quis non potest adire: sed acquisitionem a iure factam potest immiscendo approbare: z idem dicit Bart. esse in repudiatiōe ꝓut dixit in aditione per predicta. z hec intelligit nisi subsequeretur aliqd verbum per quod appareret eum sciuisse esse suū heredē: q: valeret vt si dixisset adiuit z immiscuit. nā propter verbum immiscuit sustinebitur q: q: immiscere est proprie suoꝝ. vt in. §. extraneus. z ibi gl. in verbo adeūda. insti. de here. qualita. z dif. z. l. cū bonis. ff. de acqui. here. z ibi no. z no. glo. in rub. ff. de acqui. here. lꝫ qn̄qꝫ vnū pro altero improprie accipiatur. l. defunctis. C. de legiti. here. z not. glo. z doct. in locis allegatis z maxime Jo. de imo. in. d. rub. z in. d. l. cū bonis. z subdit Bart. in d. l. is qui putat. in fi. ꝙ qn̄ apparet ꝙ aliquis ꝓ herede se gessit z dubitatur an putauerit se esse voluntariū vel suū z necessariū heredē z nihil appareat debet presumi in dubio ꝙ sciuerit q: hoc est iuris: z ignorantia iuris nō presumitur. l. leges sacratissime. C. de legi. nisi probetur de ignorātia iuris: z ita etiam dicit esse qn̄ quis repudiauerit puto diligēter ad hāc doctrinā esse aduertendū q: optime applicatur ad casuꝫ nostrū. nam in dicto instrumēto repudiationis branchinus non dixit se scire esse suum z necessariū heredem: imo vsus est verbo repudiauit qd ostendit eū recusare acquisitionem tanꝙ de nouo faciendā nō autē acquisitionē tanꝙ a iure sibi factam velle abijcere z repudiare ꝑtinet ad extraneos z abstinere ad suos z necessarios heredes. vt in. d. §. extraneos. z ibi no. cū cōcor. supra allegatis: nec cū dicto verbo repudiauit iunctū est verbum abstinuit qd est ꝓprie suorum. sed solū dixit qd repudiabat z nolebat esse heres z sic nullū verbū adiecit iudicās eum velle abijcere acquisitionē sibi a iure factam per existētiam suitatis: et in dubio nō est recedendū a ꝓpria significatione verboꝝ. l. non aliter.

5 ff. de leg. iij. l. j. §. si is qui nauem. ff. de exer. vnde † lꝫ verbū delata large accipiendo possit conuenire etiam hereditati paterne deuolute filijs in potestate. vt patet. l. fi. §. cum igitur. in verbo delata. z in verbo immiscuissent. C. de iure deli. tn̄ q: ex propria significatione hoc non importat. vt. d. l. delata. ideo videm⁹ ꝙ Bar. in. d. l. is potest. voluit ꝙ si fili⁹ dicat adeo hereditatē patris mihi delatam nō valet aditio. z ita etiaꝫ refert eum Bal. in. l. potuit. in. vij. q. C. de iure delib. z lꝫ Bal. conet reprehendere in hoc Bar. tamen nō videtur ꝙ sufficienter respōdeat rationibus Bar. ¶ Preterea Bal. se fundat in hoc qd verbū delata videtur commune ex propria significatiōe per. d. §. cū igitur. z nō videtur hoc verū. vt patet ex. d. l. delata. que est posita i ti. de ver. sig. z sic in

9 tractatu vbi agitur de ꝓpria significatiōe. Preterea posito † ꝙ doctrina Bar. non procedat in eo qui presumitur scire an sit suus z necessarius heres vel volūtarius tamen qn̄ sumus in persona que presumitur ius ignorare videtur esse verissimum de iure ꝙ tūc non valet repudiatio facta filio ꝑ dicta verba. s. repudiauit: q: ad hoc vt heres possit hereditatē amplecti vel recusare oportet ꝙ sciat an sit su⁹ z necessari⁹ heres an voluntarius. vt no. Bar. in. l. is post. in vltima co. ff. de acquire. here. in ver. vj. dico ꝙ requiritur zc. ꝑ. d. l. is qui putat. cū. l. seq. sed ita est ꝙ minor. xxv. annis presumitur ignorare iura. vt inquit glo. not. in auten. de incestis nup. iuxta pn̄. in verbo sciens. z ibi Ang. in fi. z illā glo. ad hoc multum no. Frā. tigrini de pisis in. l. venia. C. de in ius voc. cū ergo simus in casu in quo dico ꝙ de minori etate sit ꝓbatum saltem iuris presumptione de ignorantia: z cōsequenter de errore circa illā qualitatē an esset suus z necessarius heres: an vero voluntarius heres sequitur ꝙ non valuit eo tempore dicta repudiatio. vt per Bar. in. d. l. is pōt z in

7 d. l. is qui putat. ¶ Non ob. † ꝙ in dicto instrumēto sint ista verba vcꝫ ex certa sciētia animi sciens z cognoscens dictū Jo. eius patrē esse defunctū z hereditatē eius esse ipsi branchino damnosam zc. q: respondeo ꝙ ibi nō dicitur ꝙ sciret se esse suum heredem vt requirit Bart. in d. l. is qui putat. nam ibi exprimitur qd habuit scientiam. s. mortis: z ꝙ hereditas erat damnosa nō autem exprimit aliā scientiam z vba ambigua instrumēti debent interpretari contra producētem: q: debet de necessitate cōcludere. c. in presentia. de proba. l. neqꝫ naturales. C. de ꝓba. z ꝑ easdē rationes patet nō obstare aliud instrumentum in quo dr̄

fili⁹ z nō heres. Preterea per illa verba nō inducatur repudiatio vt no. gl. j. in. l. qui se patris. C. vnde lib. z bal. in. d. l. potuit. i. vj. q. z Bar. in. l. si quis suus. ff. de iure delib. cum suis cōcordantijs dū in dictis locis habetur ꝙ ille qui dicit nō sum heres vl' qui se negat heredē nō dicitur repudiare per que concludo dictos reos cōuentos esse a cōtētis in dicta petitione absoluendos.

¶ Summarium super consilio. cxxvij.

1 Actore nō probante reus absoluitur.
2 Non impleta conditione non est nata actio.
3 Dictum testis singularis non releuat.
4 Illa verba si z quatenus faciunt conditionem.
5 Quando est magna amicitia testis nō redditur integer.
6 Ubi sunt maiores coniecture ibi potius est standum.
7 Si vnus testis probat de numeratiōe alius deponit de cōfessione numerationis nō coniunguntur ad plenam probationem.
8 Si sunt duo testes z vnus contradicat alteri neutri est standum.
9 Mediator est idoneus testis si vult sponte testificari.

¶ Consilium. cxxvij.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Uiso processu cause vertētis inter marinum Christophori de Fano ex parte vna agentem: z magistrum Jacobum medicum de castelliono arerino ex altera: se defendentem mediantibus eorum intercessoribus. Nec nō perlectis his que in iure copiose z eleganter deducta sunt per eximium dn̄m aduocatū

1 dicti magistri Jacobi mihi videtur breuiter † de iure concludendum partes dn̄i iudicare debentis esse in absoluendo diffinitiue dictū reuꝫ a petitis: presertim q: sumus in regula ꝙ actore non probante reus debet absolui. l. qui accusare. C. de eden. z in. c. vno. vt eccle. benefi. z illa regula intelligatur de sententia absolutoria diffinitiue ferenda. vt not. glossa. in auten. qui semel. C. quomodo z quando iud. in verbo locum. Quod autem non sit probatum legitime de intentione agentis patet q: ex responsionibus factis per magistrum Jacobū positionibus producti pro parte marini non fundatur intentio ipsius actoris: z ꝑ pte eiusdem marini ad probandam principalem intentionem nō sunt producti nisi tres testes. s. Anthoni⁹ Dominici alias ꝺ strazato dn̄s Andreas z ser sanctes. Primus testis nō probat intentionē agētis: qꝛ deponit promissionē dotis fuisse factam cum pacto z cōditione si z quatenus ipse marinus deberet accedere ad studium z studere per septennium que verba ꝗuis inepto modo videātur ꝓlata a teste vel scripta: tamē nullo modo videtur ꝙ bene seruiāt intentioni agentis: q: aut di-

2 cta verba faciunt conditionem prout in dubio est de natura † illius dictionis si qn̄ refertur ad futurum vt fuit in proposito. vt. l. si titio. in ꝑn cip. ff. quando dies leg. ced. z. l. qui promisit. ff. de cōdi. indebi. z no. in l. j. C. de his q̄ sub mo. z plene in. l. j. ff. de condi. z demon. z clarū est ꝙ non impleta conditione nō est nata actio. l. cedere diem ff. de ver. sig. l. legata. ff. de condi. z demō. z hec vr̄ rei veritas qd conuentio fuerit cōditionalis. vt patet per ea que deponunt clare reuerendus pater z dominus dn̄s episcopus Fauensis z Petrus comitis Gasparis testes recepti pro parte dicti magistri Jacobi z quemcunqꝫ sensum habuerint dicta verba conditionalia non apparet talē cōditionē esse purificatā. Aut volumus dicere ꝙ illa verba faciant modū per id qd habetur in l. meuia. in prin. ff. de manu. testa. z. l. cum res. z ibi Bal. C. de dona. z l. si societatem mecum. in verbo ea conditione. z ibi no. bart. in prin. ff. pro so. z. l. nihil. z ibi Bar. ff. de coniung. cū eman. in. l. ea conditione. z ibi Bal. C. de rescin. ven. no. Bar. in. l. quibus dieb⁹. §. termilius. ff. de condi. z demon. in. ij. col. in ver. quid si testator dicat lego tibi centū ea conditione zc. adhuc videtur ꝙ cum non fuerit impletus dict⁹ mod⁹ seu cā nec amplius bene possit impleri, q: verba conuentionis intelligūtur de septennio ꝓximo: z ꝑ consequens cōtinuo. l. eū qui Calēdis. in prin. ff. de ver. ob. l. fi. §. quoties. ff. de publica. z. l. si vsufructus mihi in biennium. ff. de vsufr. leg. no. Bal. in. l. si cum hermes. C. loca. ꝑ illuꝫ tex. bene faciunt no. per glo. in rubri. ff. de diuer. z temp. pscrip. sed marinus non probat se continuasse stare in studio imo testes deponunt cōtrariū: igitur videtur ꝙ possit dictus magister Jacobus se tueri exceptione eo q: agens nō adimpleuit ꝑ parte sua. l. iul. §. offerri. ff. de act.

3 emp. l. ediles. §. fi. ff. de edil. edic. nec dicatur † ꝙ attento qd talis mod⁹ concernebat fauorem ipsius marini nō videtur curandum ꝙ nō sit impletus. l. titio centum. in princi. ff. de condi. z demon. z. l. j. §. fi. ff. de dona. q: respondeo ꝙ imo etiam dicitur concernere interesse soceri cuius interest filiam suam viro literato z docto z digno in vxorem tradere. vt colligitur ex. l. iij. §. emancipatus. ff. de bon. pos. cōtra tab. z. l. qro. ff. de iure dot. cū simili. Item iste testis in dicto suo est singularis z vnicus q: nō concordat cum aliquo alio teste vt patebit ex infra dicēdis: ergo dictū eius nō releuat. l. iurisiurādi. C. de testi. z. c. in omni. de testi. ¶ Preterea iste testis nō caret magna suspitione: quia ex depositione prefati domini episcopi z domini Galeotti testiū ꝓ fati magistri Jacobi satis deprehenditur ꝙ iste testis non interfuit tē-

4 pore dicte promissionis dotis. ¶ † Secūdus testis dicti actoris est prefatus dominus Andreas qui videtur deponere quod dicta ꝓmissio fuit facta ꝑ hec vba. Jo do q a marino mia figliola cū qsto che vada al studio e dolli in dota la cassa mia, ꝓmetoli dare vno lecto fornito cū vno

vno pãno de razo e diece ducati ogni anno infino a septe anni i lo qua le tempo debia studiare ⁊ ꝑmetto dargħela vestita secūdo i costumi e vsanza de la terra ⁊c. que verba lōge differunt a verbis primi testis.s. anthonij predicti qꝛ Anthoni⁹ deponit ꝙ promissio facta per illa ꝟba videlicet si ⁊ quatenus marinus deberet accedere ad studiū ⁊ studere per septenniū que verba ſm suā veram significationē faciunt cōditionem vt dixi supra: sed verba de quibus deponit dictus dñs andreas faciunt modum.l.cū ab eo.ff.de cōtrahen.em.l.ita libertas.§.hec scriptura.ff.de manu.test.no.Bar.in.d.§.termili⁹.ergo isti testes nō sunt contestes: ⁊ ꝑ cōsequens tanꝙ singulares nō ꝓbant.c.lꝫ causam.de ꝓba.c.bone de elec.Preterea est ꝓbatū ꝑ duos testes.s.per Petrū Ludouici Guidonis de foro sempronio.⁊ per Ludouicū olim magistri Melchionis de magna amicitia ⁊ conuersatione inter dictum Mari-
5 nū ⁊ dictū dñm Andream † ⁊ lꝫ amicitia simplex nō inhabilitet testez tñ qñ est magna amicitia saltē nō redditur integer testis.vt no.gl.⁊ docto.in.c.insinuante.de offi.de leg.⁊ no.Bar.in.l.admonendi.in.ix.col. in ver.venio ad tertium.ff.de iureiuran.⁊ not.doc.in.c.quoties.de testi. ⁊ Ja.bu.in.l.iij.in prin.ff.de testi.⁊ no.doc.in.l.eos.C.de testa.cuꝫ suis cōcordantijs.¶ Insuper ex attestationibus ꝓfati epi ⁊ dñi Jacobi ⁊ dñi Galeti deprehenditur dictum dñm Andream interfuisse dicte ꝓmissioni dotis: ergo eius dicto non est standum.c.in nostra.cum ibi no.⁊.c.ex tenore.de test.Et ꝙ plus est presupponitur mihi lꝫ hoc nō sit in actis mihi transmissis ꝙ cū dictus dñs Andreas detentus esset cōfessus est sponte bis coram vicario dñi epi se interfuisse premisse promissioni dotis: ⁊ etiam corā dicto dño vicario epi receptos fuisse tres testes.s.dictos Petrum comitis dñm Jacobū ⁊ Galeotum qui apte deponunt dictum dñm Andream ⁊ dictū Antonium non interfuisse
6 dicte promissioni dotis.vnde † variatio dicti dñi Andree: adeo debilitat dictum suum primū.vt eius virtute nō possit iudex sententiam ferre pro prima dispositione etiam si illa variatio a primo dicto esset facta extra iudiciū.ita dicit Anto.de but.in.c.cum in tua.de testi.ꝑ not.per Inno.n.c.preterea.de testi.cog.faciūt no.in.l.eos.ff.de fal.cū suis concordātijs: ⁊ tantomagis standū est huic scdo dicto ꝓfati dñi Andree: qꝛ maiores sunt coniecture pro illo scdo dicto quo casu illi est standum etiam si sit scdm ⁊ no primū.c.literas.de presum.⁊ ibi ponderant illum tex.ad hoc Bald.⁊ do.Abb.qꝫ aūt sint maiores cōiecture ꝑ isto scdo dicto ptꝫ ꝑ ea q̄ contra dictū Andream deponunt predicti alij testes et etiam qꝛ ipsemet in suo primo dicto variat ab eo qꝫ deponit dict⁹ Anthonius qui pretendit se fuisse cōtestē cum dicto dño Andrea.¶ Tertius testis dicti marini est dict⁹ ser sanctes qui non probat: qꝛ est singularis in dicto suo: nō enim deponit de ꝓmissione dotis facta loco ⁊ tempore de qua deponit dñs Andreas: sed deponit de quadā confessione qꝛ dixit ꝙ dictus magister Jacob⁹ fuit ꝯfessus se als promisisse Marino domum bona ⁊ res de quibus in capitulis excepto vno panno: et illa cōfessio fuit de alio tempore ⁊ in alio loco: ergo iste testis nō potest
7 coniungi † cum dicto dñi And.vel alterius deponentis de ꝓmissione vt notabiliter determinat Cy.in.l.ij.in pe.vel antepe.col.C.que sit lon. cōsue.vbi dicit ꝙ si vnus testis ꝓbat de numeratione alius deponit de cōfessione numerationis nō cōiunguntur ad plenā probationē.⁊ idez no.Bal.in.l.si ex cautione.in.xij.q.C.de nō nu.pecu.⁊ ibi etiam pleni⁹ Saly.in vlti.q.⁊ Bal.in.l.ij.§.fi.in fi.ff.si cer.pe.⁊ bal.in.c.fin.in.iij.col. de consue.⁊ Antho.de bu.in.c.lꝫ ex quadā.de testi.⁊ dñs Abb.in.c.cū
8 causam.de proba.circa antepe.vel pen.col.Reperio † etiā ꝙ iste testis cōtradicit dicto dñi epi circa numerationē decē ducatoꝝ: qꝛ ser sanctes dicit ꝙ fuit de mense septembris ⁊ dñs eps dicit ꝙ fuit de mense octobris.vnde dicit Johā.an.⁊ alij post eū in.c.in nostra.de testi.ꝙ quādo duo sunt testes quoꝝ vnus cōtradicit alteri neutrius dictum vꝫ nisi dignitas vnius prouocet iudicem ad magis credendum illi quo casu posset etiam deferre iuramentum illi parti ꝑ qua deponeret ille testis qui esset in dignitate: ⁊ hic est casus noster qꝛ dñs eps est i dignitate: est et senior ⁊ testib⁹ antiquioribus ⁊ magis credendū.c.notificam⁹.xxxv. q.vj.⁊.c.quoties.de testi.no.expresse gl.⁊ Bar.in.l.cū quid.ff.si cer.peta.Preterea etiam ꝙ dicta numeratio decem ducatoꝝ fuerit de mense Octobris deponit dictus Petrus ⁊ vtraqꝫ pars fatetur de vnica numeratione decez ducatorum: ⁊ sic clare de periurio conuincitur dictus ser Sanctes ꝑ istos duos testes vt legitur ⁊ nota.in.d.c.in nostra.⁊ per consequens non creditur dicto Sanctis.c.testimoniū.de testi.⁊ nota.ꝑ gloss.⁊ doc.in preallegato.c.in nostra.cū si.reperio etiam receptos esse aliquos testes pro parte magistri Jacobi ad elidendum depositionez dicti ser Sanctis: sed nō puto excedere super dictis eorum insistere.qꝛ vt ex iam dictis cōstare puto nō est ꝓbata intētio dicti actoris.Et quāuis nō fuisset vt puto necessariū tamen adhuc facta est ꝓbatio ꝑ duos testes ꝓductos ꝑ parte dicti magistri Jacobi.s.per prefatum dñꝫ epm ⁊ dictū Petrum comitis qui clare deponunt ꝙ dicta promissio dotis facta fuit sub conditione: ⁊ qꝫ domum dare promisit post mortē suam ⁊ ꝙ Marinus conuenit qꝫ nihil haberet nisi omnia obseruaret q̄ promiserat.s.de eundo ad studiū: adeo ꝙ doctor efficeretur ⁊ ipsum magistrum Jaco.tractare vt patrem.Et cum prefato dño epo concordat ꝑ omnia dictus Petrus.¶ Nec ob.ꝙ dictus magister Jacobus fateat se esse amicum ꝓdictis duobus testibus: quia dico ꝙ per hoc nō inualidatur fides eorum nisi appareret qꝫ esset magna amicitia vt supra
9 deduxi.¶ Non ob.etiā si aliquis † ex istis duobus testibus fuisset mediator circa dictam parentelam.⁊ alia dependentia a dicto contractu parentele: qꝛ respondeo primo ſm qꝫ voluit gl.i.in.§.qm.in auten.de test.ꝙ mediator est idone⁹ testis si vult sponte testificari etiā si vna ps non cōsentiat: ⁊ ita tenet Bal.⁊ Saly.in.l.omnibus.C.de testi.⁊ Jac. de bel.⁊ Ang.in autē.de testi.§.pe.⁊ lꝫ aliqui in hoc tenuerint ꝯtrariū tamē reducit do.Abb.in.c.dilectoꝝ.de testi.cogen.opiniones ad probabilem concordiam videlicet ꝙ admittetur mediator ad testificādū vna pte contradicente sed quanta fides ei adhibeatur iudex ꝯsiderabit ex circūstātijs ⁊ qualitate ꝑsonarum ⁊ cause.In ꝓposito autē nostro qualitas ꝑsone ratione dignitatis ⁊ etatis suadet vt ei plurimum credatur: ⁊ etiā qꝛ ratio que allegatur per gl.⁊ doct.in.d.§.quoniam. quare aliqñ nō creditur mediatori est qꝛ aliqualiter est suspectus vel vt consequatur proxeneticum.i.salariū quod proxenete datur ꝓ perficiēdo actum: vel si salariū non erat dandū est suspectus: qꝛ presumitur ꝙ affectet impleri contractū quem ipse tractauit ⁊ pro quo laborauit: ⁊ iste ratiōes cessare videntur in casu isto qꝛ matrimonium ꝓ quo ipse laborauit est sortitum effectū.Ex quibus cōcludo dictū magistrū Jacobum ⁊ eius procuratorem esse absoluendos a petitis: ⁊ dictum Marinum ⁊ eius ꝓcuratorem condemnandos esse in expensis iuxta.l.ꝓperandum.§.sinautem alterutra.C.de iudi.

¶ Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxxviij.

1 ☞ Statutū ꝙ maritus non possit legare vxori vltra certam quantitatem an valeat.

2 Ubi est dispositio inter liberos sufficiunt duo testes.

¶ Consilium.cxxviij.

Redēptoris nostri inuocato suffragio.Super eo qꝫ queritur de legato ducatorum ducentoꝝ quiquagita relictorū ꝑ dictū Christophorū dicte domine Katherine: sentio de necessitate aut nullo modo deberi si aliter ꝙ ex ipso testamento nō ꝯstet legitime qꝫ dictus testator esset obligatus ad illam quantitatem dotis de qua in dicto testamento fit mētio: aut si plene constet eum teneri ad illam quantitatem dotis: tunc in il-
1 la erit compensandum.Hoc esse verum probatur † ex dispositione statuti sub rubri.quid ⁊ quātum possint mariti legare vxoribus vbi prohibetur maritus legare vxori vltra.xxv.libras parmeñ.⁊ annullat oēm confessionem aut ꝓmissionem mariti confitentis se esse debitorez vxoris vel ei teneri aut ꝓmittentis vel obligātis se eidem vxori in vltima voluntate nisi de sic confesso ꝓmisso vel obligato legitime doceatur: ⁊ tale statutum de iure validum est ꝑ not.per Bal.in.l.cunctos pplos. C.de sum.tri.in.vj.col.in ver.dixi de statutis ꝓmissorijs ⁊c.⁊ in.l.ij.C. vt in pos.legan ver.sꝫ quid si statutū dicit ꝙ filie ⁊c.⁊ Pe.de anch.in repe.c.canonū statuta.de consti.in ver.quid ergo vtrum statutum ⁊c. ꝓbaꝫ per.l.hac edictali.in prin.in rōne sui.C.de secū.nup.¶ Nec huic ob.dispositio Bartholomei iunioris facta in testō suo: qꝛ ipe solū mandat obseruari assignatiōes quas ipse bar.fecisset dicte dñe Kathe.sue matri.sed de vlla assignatiōe facta ꝑ istis ducatis.ccl.per dictū Bar. iuniorem nihil presupponit.vbi aūt ex alijs documentis cōstaret legitime dictum Christophoꝝ fuisse obligatum ad dictos ducatos.ccl.de quib⁹ in dicto ei⁹ testō ꝑ dicta dote: tūc claꝝ est ꝙ veniūt ꝯpēsandi in ipsam quātitatem quā ꝓbaretur legitime vt dixi dictū Christophorū debere vt cōfessus est: qꝛ de modo cōpensandi in legato fuit expressuz l.creditorem.ff.de leg.ij.l.vnica.§.sciendū.C.de rei vxo.act.Ex his etiā infero ꝙ legatū vsufructus relictum per Christophoꝝ dicte dñe Katherine sue tanꝙ factuz contra dictam ꝓhibitionem statuti non
2 valuit.Quantum † ad aliud dubium quo querit an filij ⁊ heredes dicti Bar.iunioris possint petere clamides dato ꝙ tale legatū nō fuer.t descriptuꝫ i testamēto dicti Bar.qꝛ testator ipse noluit ꝙ hoc poneretur in scriptura testamēti: tñ pōt ꝓbari per duos vel tres testes: rñdeo peti posse ꝙ nihil repugnat ꝙ cōcedens vltimā volūtatē voluerit ptē sue dispōnis redigi in scriptis ⁊ ptē sine scriptis.l.si.cū ibi no.per dy.⁊ Bar.ff.de iure codi.⁊ ptꝫ ex no.per gl.⁊ doc.in.l.si is qui.ff.de test.⁊ tale onus pstādaꝝ clamidū potuit iniūgi dicte dñe Katherine legatarie.l.ij.C.de his que sub modo.l.ab eo.C.de fideicom.⁊ videt ꝙ sufficiāt ad hoc duo testes: attēto ꝙ ista est dispositio inter liberos testatoris per.l.hac ꝯsultissima.§.ex imperfecto.C.de testa.l.fi.C.fa.erc.etiā si testes huiusmodi sint femine ⁊ nō fuerint rogati.p.l.fi.infra.in glos. C.de codi.⁊ no.in auf.qꝫ fine.C.de testa.⁊ i auten.de testa.imperfect. §.j.⁊ in.§.⁊ qꝫ sepe.in auf.de trie.⁊ se.⁊ in.d.l.fin.fa.er.attento ꝙ non est dispositio que dicat esse ex cā onerosa ipsi dñe Katherine: nec eam obligat inuitā si ipsa nolebat agnoscere legatum bestiarū sibi relictū in testamēto Bar.vt dictas clamides prestaret filijs dicti Bar.in.l.imperator.in prin.ff.de lega.ij.cū si.⁊ sic est mere dispositio fauorabilis filijs dicti testatoris absqꝫ eo ꝙ fieret ꝓiudiciū dñe Katherine in aliquo iure iam sibi tunc quesito: qꝛ tūc sibi nō debebantur illa animalia legata hoc dico ne fortasse videretur obstare id qꝫ not.gl.in.l.j.C.de testa. tu.⁊ qꝫ no.Barto.in.l.impuberi.per illum text.ff.de admi.tuto.cum cōcordantijs.Et si per testes probaretur ꝙ per modum cōtractus dicta dña Kathe.tempore testamēti ꝓdictis se obligauit post mortē testatoris ad dictas clamides dādas filijs testatoris adhuc clarum est qꝫ peti possent saltē cum esset actus habens depēdentiaz ab ipso legato

relicto dñe Katherine.l.heredes palã.§.fi.cũ gl.z ibi doct.ff.de testa.z no.Cy.z alij in.l.cum antiquitas.C.de testa.z probatur in.l.ex senten‑tia in verbo ꝓmisisse.ff.de test.tute.z in.l.nõ est miruz.ff.de pign.actio cũ simi.z pater potuit ex contractu acquirere z stipulari post mortem suã filijs suis.l.quodcunqz.§.si quis ita.ff.de verb.oblig.z plene nota. in.l.quod dicitur.eo.titu.

¶ Summarium super consi.cxxix.

1 Statutũ non dicitur extẽdi ad alium casum qñ est exorbitans.
2 Statutũ ꝙ maritus lucretur dotem muliere ꝓdecedẽte an habebit lo‑cum in muliere solũ desponsata per verba de presenti.12.
3 Mulier dr traducta ad domũ viri ex eo qd sepe it ad domum viri.
4 Statutum ꝙ maritus lucretur dotem est inductũ ratione onerũ z ex‑pensarum que per maritos supportantur.
5 Ubi ratio scripta est in statuto fit extensio de casu scripto in statuto ad casum habentem similem rationem.
6 Pro coniuncta z copulata habetur illa q̃ de ꝓximo cõiungẽda est.8.
7 Ubi res est destinata de vno loco ad alium effectus superueniẽs añꝙ locũ destinatũ attingat cẽsetur factus in loco vbi destinabatur z non in loco vbi effectus imprimitur.
9 Domus large accipitur pro loco vel ciuitate in quo vl' qua quis habet domicilium.
10 Quis presumitur velle id qd consuetum est in similibus fieri.
11 Ubi apparet ꝙ mulier nõ fuit traducta ad domũ propter moram vel culpã eius q dotẽ dare dz marit⁹ lucratur dotẽ mulieris ꝓdecendentis.
13 Quãdo sunt diuersa statuta in loco mariti z in loco vxoris qd statu‑tum attendi debeat.
14 Promittẽns vestire z ornare sponsam debet dare vestes quas iam fe‑cit licet mulier diutius nõ vixerit.
15 Potest agi efficaciter ex pacto nudo donationis.

¶ Consilium.cxxix.

¶ Statuto defertur lucrũ dotis marito vxore ꝓdecedente postꝙ tradu‑cta fuit ad domum viri:quid se mulier fuit traducta ex alia ciuitate ad locũ vbi vir habet domicilium tamẽ nondum est trãducta cũ solenni‑tate ad domum viri:z post copulam decedit:an vir lucretur z quale statutum attendi debeat.

Redẽptoris nostri inuocato suffragio. Sup primo dubio videtur prima † consideratiõe 1 dicendum ꝙ maritus non lucretur dotem:qz statutũ loqui‑tur de muliere predecedente postꝙ est in domum viri transducta vel q̃ virum duxerit:ergo tale statutũ nõ debet extendi ad alium casum.l.si vero.§.de viro.ff.solu.matri.l.si seruum.§.non dixit pretor.ff.de acqui. here.c.que a iure.de reg.iu.vj.attento ꝙ tale statutum est exorbitans a iure cõi: qz so.mat.dos reddi debet mulieri seu patri mulieris.l.ij.in prin.ff.sol.ma.l.dos a patre.C.e.ti. ¶ Accedit qz vbi lex vel statutũ re‑quirit aliquid cum certa qualitate debet vtrunqz ꝓbari alias non ha‑bet locum dispositio legis vel statuti.l.prima.§.ait pretor.ff.ne qd in flu.publi.l.ij.§.docere ff.vi bo.rap.l.dnũtiasse.§.quid tñ.cũ ibi not.per bar.ff.de adul.c.j.de homi.lib.vj.cũ ibi no.ꝑ Jo.an.in nouella. ¶ Ad 2 hoc in ꝓposito † qd no.Bal.in.l.non sine.C.de bo.que lib.vbi voluit ꝙ si queritur an statutum de dote lucranda predecedente muliere habe‑bit locum in muliere solum desponsata per verba de presenti.debet at‑tendi per que verba statutum loquatur:vnde dicit qd si statutum dice‑ret ꝙ si predecedat vxor in matrimonium copuleta maritus lucretur dotem tunc ꝓpter illud verbum copulata non sufficeret eã esse despõ‑satam:sed requireretur consummatio per copulam carnalem:et dicit ꝙ ratio est;qz ante ductionem maritus non sustinet onera:ergo nec lu‑cra habere debet.l.manifestissimi.§.j.C.de fur.z in regula ſm naturam. ff.de reg.iur.z tale lucrum dotis nõ dz esse verum lucrum:sed datur in recompensationem expensarum z onerũ.vt no.in.l.si donaturus.§.fin. in glo.in verbo duntaxat.de condi.ob cãm.z hoc intelligitur esse verũ nisi statutũ aliter diceret vel nisi stetisset per mulierẽ quominus tradu‑ceretur ꝑ.l.deo nobis.C.de episco.z cle.vbi etiã dicit se dixisse. ¶ Nec 3 obstat si diceretur † ꝙ vxor videtur traducta ad domũ viri ex eo ꝙ sepe ibat ad domuz viri:z ibi stabat per aliquot dies z noctes:z de die sta‑bant z conuersabantur inuicem vt vir z vxor.z sol⁹ cum sola visi sunt in camera super lecto:qz respondetur ꝙ ꝑ hoc mulier ipsa nõ intellige‑batur in domũ viri transducta cũ esset ibi ad tempus z simul de nocte non dormiebant in eodem lecto.vt vir z vxor.facit.l.j.§.habitare.ver. hospes.ff.de his qui deie.vel effu.l.postliminij ius in fi.ff.de capti.z.l. debitor.ff.d'pig.z.l.ex facto ꝓponebatur.post medium.ff.de here.inst. z per easdem rationes non videtur obstare alia pars statuti que dicit: vel quẽ virum duxerit:Quis maritus fugiende pestis cã accesserit cuz vxore ad domũ vxoris in lunẽn diocesi optime facit tex.in.l.in lege cẽso‑ria.ver.qd esset domũ ducere cũ seq.ff.de ver.sig.z sic cum verba statu‑ti non conueniant casui nostro nõ videtur conuenire etiã dispositio sta‑tuti.l.ita tamen.in princip.ff.de admini.tut.l.iij.§.totiens.ff.de dam.in 4 fec.c.indemnitatibus.de elec.lib.vj. ¶ Sed premissis † nõ obstantibus videretur cõtrariũ esse de iure verius.nam presuppono ꝙ ratio finalis dicti statuti fuit maritum lucrari dotem in recõpensationẽ onerũ z ex‑pensarum q̃ plerũqz per maritos supportantur per no.per gl.in.d.l.si donaturus.z no.Bal.in auten.Preterea.in pe.col.C.vnde vir z vxor. z in.d.l.nõ sine.in pe.l.z Saly.in.l.cuz in re.C.de dona.ante.nup. facit l.dotis fructus.in prin.ff.de iure do.z.l.de diuisione.cũ glo.j.ff.so. ma. z no.expresse.Ange.in.l.j.§.si vera ꝑ illum tex.C.de imponenda lucra. descrip.iuncta gl.ibi in verbo lucrũ z clare Ange.in consi.clxxxij.inci‑piente in dei nomine premitto ad euidentiam zc. nec vlla alia redditur ratio per doctores:nec vlla alia videtur reddi posse z qui aliaz allegat eã probet z ostendat per no.ꝑ gl.in.l.cũ de lege.ff.d proba. z quod no. Barto.in.l.conficiuntur.§.codicilli.in fi.ff.de iure codi.z.ff.de ope.no. nũ.in rubrica.ff.de ope.no.nun.in vltima col.z in.l.si constante.in.j.q. ꝓpe partus.ff.so.ma.z in.l.decem.ff.de ver.ob.z Ang.z Moderni in l.cum ex causa.ff.de re iudica.z in.l.mutum.§.j.de acqui.here. ¶ Pre‑5 suppono † z secundo ꝙ vbi ratio scripta est in statuto:tũc fit extẽsio de casu scripto in statuto ad casum habentem similem rationem.vt colli‑gitur ex no.ꝑ gl.in cle.j.in verbo eligatur.de elec.z no.expresse Bal.i au ten.quas actiones.C.de sacrosan.eccle.in.fi.col.z cũ eo transeunt etiã Moderni.ibi q vna cũ Bal.mouentur ꝑ.l.his solis.C.de reuo.dona. z per tex.in autẽ.de her.ab intest.§.ex his.Bene facit.l.cũ mulier z ibi ꝑ illum tex.hoc no.Ray.z no.ff.so.ma.z qd ꝑ Dyn.in.c.fi.de re.iur.in vj.z ꝑ Cy.in.l.vna.in.v.q.C.de his q ante aptas tab. hoc etiaz voluit bal.in.l.fi.ff.de here.insti.z sensit Bart.in.l.liberorum.ff.de ver.signi. in.vij.vel.viij.col.in ver.his premissis veniam⁹ zc.in fine illius. q. facit l.emptor.§.ancilla.ff.de rei ven.z.l.in fideicõmissi.§. cum pollidius.ff. de vsur.Et idem vbi ratio nõ est expressa in statuto tamẽ vnica est:qz illa pro expressa habetur.vt est gl.no.quã ibi ad hoc ponderat Bal. in l.Quis.C.de fideicõ.vnde tunc sub tali statuto comprehenditur ali⁹ ca‑sus cui conuenit dicta ratio statuti.z nõ dicitur tunc interpretatio extẽ‑siua sed intellectiua ſm Bal.ibi.z voluit hoc plenius Bal.in.l.maxi‑mũ vitiũ.in quarta col.C.de libe.preter.z Rap.cuman⁹.z Pau.de ca. in.l.si vero.§.d viro.ff.so.matri.vbi Raph.pro hoc etiam allegat no. ꝑ Nico.de mata.z Bal.in autẽ.si qua mulier.C.ad velleia.z idẽ sequitur Pau.de cast.in.d.l.Quis.z in consi.suo.cclxxxiiij.incipiente in Christi nomine presens casus modicam dubitationẽ zc.facit.l.ij.ff.de liberis z posth.z.l.fundus qui locatus.ff.de fundo istruc.leg. ¶ Istis sic ꝓ‑6 missis dico † ꝙ attento ꝙ pro parte dicti mariti facte erãt expẽse ꝓ tra‑ducendo vxorem ornatam de proximo ad domum viri vt etiaz verbo fertur vĩ ꝙ iste casus decidatur per dictum statuũ vt maritus lucretur etiam hoc casu dotem hoc videtur decidere aperte Sali.in.l.cum in te.C.de dona.ante nup.vbi voluit ꝙ etiã quando statutum requireret mulierem esse copulatam viro per copulam carnalẽ ad hoc vt mulie‑re ꝓdecedente vir illius dotẽ lucraretur z de facto cõtingat qd mulier erat ducta vt viro cõiũgeretur tamen ante coniunctionẽ decessit mu‑lier:maritus lucrabatur dotem ac si cõiuncta fuisset:qz pro coniuncta z copulata habetur que de ꝓximo cõiungenda est.allegat in argumẽtũ l.pe.ff.de testa.mili.l.itẽ in legato.ff.de lega.iij.z in autẽ.vt exactio. in stan.dot.§.fin.bene facit lege z si non sint.versi.quid ergo si ceptum.ff. de.aur.et ar.lega.et nõ refert an dictas expẽsas vestiũ et similiũ fece‑rit ipse maritus vel alies coniunctus suus quo casu presumũtur facte esse cõtemplatiõe mariti:z perinde habetur ac si a marito facte essent .l. sed si plures.§.in arrogato.ff.de vul.z pup.z ibi Bar.cum si. ¶ Con‑7 firmo † z secundo per tex.not.in.c.presenti.§.fi.de preben.in sexto. z ꝙ per illum ibi notat Dominicus de sancto gemi.vbi colligit ex illo tex. qd vbi res est destinata de vno loco ad aliũ effect⁹ superueniẽs anteꝙ res locum destinatũ attingat censetur factus in loco vbi destinabatur z nõ in loco vbi effectus imprimitur quod dicit esse no.ad statutũ dis‑ponẽs ꝙ muliere moriente in ciuitate maritus lucretur totam dotem z contigit qd maritus contraxit cum vxore in loco multum remoto ab illa ciuitate,z volebat ad ciuitatẽ ducere z ipsa moritur in via vel in di‑cto loco remoto vbi cõtraxerat matrimonium debeat dotẽ lucrari ad quod etiã dicit esse vidẽdum id quod not.in.c.j.de spon. Sed ista mu‑lier fuit post despõsationem traducta de diocesi lunensi vbi erat domi‑ciliũ suum ad ciuitatem parme.vbi erat domiciliũ viri ea intentione z destinatione vt cum parata essent ea que opportuna erant ad ornatuz mulieris z nuptiarũ accederet ad domũ viri:z cũ eo copularetur vt etiaz indicabat illa solẽnitas misse virginitatis quã simul in ecclesia audiue‑runt:Quis igitur postea impedimẽto casus fortuiti hoc perfici nõ po‑tuerit tamẽ debet habere locũ statutum cũ peruentum fuerit ad act⁹ 8 proximos sicut dicũt prefati doctores. ¶ Tertio quia † hoc aperte vo‑luit fulgosius in dicta.l.nõ sine.in fine.vbi cõcludit quod si statutũ de dote lucrãda etiam quãdo requireret voxorem esse copulatã viro actu‑ali copula habeat locũ in ea vxore que destinata erat ad copulam:licet nõdũ copulata fuerit dummodo maritus sustinuerit onera z expẽsas qz cum in dicto statuto secundum eum non possit assignari nisi vnica ratio scilicet recompẽsationis onerum z expẽsarum illa habetur ꝓ ex‑pressa z propterea vbi habet locum dicta ratio statutũ sibi locũ debet vendicare.allegat no.per gl.z Bal.in dicta.l.Quis.z dictam.l.his so‑lis. ¶ Quarto per id qd dicit Raphael cumanus in.l.si cum dotem. §.transgrediamur.in fine. ff. soluto matrimonio. vt similiter in dicto statuto dotis lucrãde facit istã distinctionem:scilicet aut maritus susti‑nuit onera.nã dicit ipse plerunqz fiunt magne expense anteꝙ vxor co‑puletur viro qz mittuntur iocalia z vestes z tunc dicit qd etiam si non interuenerit copula habeat locũ statutum dotis lucrande propter ra‑tionem dictorũ onerum z expẽsarum in quibus fundata est mens sta‑tuti.

9 tuti. ¶ Quinto † probatur. nam dicta mulier fuit post desponsationem traducta de dioceli Lunensi ad ciuitatē Parme in qua est locus origi nis vel domicilij ipsius mariti ꝛ fuit traducta propter causam huius matrimonij: ergo ista mulier potest dici traducta ad domum viri: quia saltē large: domus accipitur pro loco seu ciuitate in quo vel qua quis hꝫ domicilium seu originem. vt. ff. de iudi. l. ij. §. legatis. cū glo. in verbo ius datur: ꝛ in. §. ei quoqꝫ. ꝛ in. §. oēs. ꝛ in. c. presenti. §. loca. de prebēd. in sexto. ergo cū dicta ratio statuti. s. recompēsationis onerū tanꝙ vni ca habeatur ꝓ expressa operabitur ꝙ statutum comprehendat casum nostrū qui poterat comprehendi sub casu expresso a statuto saltē inspe cta lata significatione vocabuli per notata per glo. ꝛ Ange. in autēti. vt hi qui obli. in prin. collatione. vi. ꝛ in cle. auditor. in gl. in verbo be neficio. de rescrip. ꝛ glo. in cle. j. in glo. pe. de rerum permuta. ꝛ in. c. j. in verbo collationē. e. ti. li. vi. ꝛ no. Pau. de liā. in. d. cle. j. de elect. ꝛ Iohā. de Imo. in. l. si vero. §. de viro. ff. so. matri. in versi. fallit secundo secūdū quosdā qn̄ ratio est expressa ꝛc. ꝛ in. d. l. fi. ff. de here. insti. facit. l. filium habeo. ff. ad macedo. ꝛ. l. senatusconsulto. ꝛ. l. libertū. §. j. ff. de ritu nu.

10 ¶ Sexto corroboratur † qꝛ verbo fertur ꝙ postꝙ vir ꝛ vxor se coiunxe rūt carneliter steterūt ac dormiuerunt de nocte in eodē lecto cōtinue ꝑ plures mēses vt fecerunt predicti extra propriā domū mariti ꝙ de con suetudine dicte ciuitatis Parme ē ꝙ postea absqꝫ publico sumptu so apparatu vadit mulier ad domū viri sui: ꝛ sic presumitur ꝙ nullum aliū solennē apparatum nuptiarum facturus erat dictus maritus in reditu suo cū vxore. qꝛ quis presumitur velle id quod consuetum est in similibus fieri. l. fi. in fi. C. de fideiu. l. si pri⁹. §. recte placuit. ff. de aqua plu. ar. l. ex ea. in prin. cum ibi no. ff. de ver. obli. l. quod si nolit. §. qui assi dua. ff. de edil. edic. notat ꝑcise Bal. in. l. fideicommissa. §. si seruo. ff. de legat. tertio. ergo in ꝓposito nostro nulla pōt esse maior rō in muliere ista q̄ tempore quo decessit nō erat aliter ad domum viri traducta quā si decessisset postꝙ ad ciuitatē parme ꝛ ad domum viri redijssent. pro quo etiā facit qꝛ nō videtur ꝙ statuentes multum ponderauerunt ex pensas que fiunt per maritum in die nuptiarū qꝛ voluerunt ꝙ etiam si vxor ducat virū ad domū suam lucretur maritus dotē: ꝛ tū illo casu a cōiter accidētibus maritus nō cōsueuit facere expensas que fiunt in illa die nuptiarū sed mulier ꝛ ad ea que frequenter fiunt adaptantur le

11 ges. l. nā ad ea. ff. de legi. ¶ Accedat etiā † ad robur predictorū si ma ritus dicto tēpore quo fuerunt extra ciuitatem parme supportauit one ra matrimonij in his que erant necessaria vxori. Et vbi etiā appareret ꝙ non fuisset traducta ad domum viri ꝑpter moram vel culpam eius qui dotem dare debebat certū videretur ꝙ etiam omnino dotē lucra ri deberet per ea q̄ notabiliter tradit Bar. in consi. suo. incipiente sta tuto cōis sartiarū ꝛc. ꝛ bal. in. l. fi. C. de dotis promis. in. ij. col. ꝛ Ange. in dicto cōsi. clxxxiij. ꝛ Pau. de ca. in. l. iubem⁹. §. sane. C. de sac. san. ecc.

12 ¶ Non aggredior illum † articulū in quo dubitatur an statutū loquēs simpliciter de lucro dotis predecedente muliere intelligatur habere locū in muliere que solū fuit desponsata per verba de presenti ꝛ nō fuit tra ducta ad domū viri vel nō fuit copulata viro qꝛ sumus in casu in quo statutū expressam facit mentionem de traductione. Ita similiter in ca su nō dubitatur copula cum etiam in domo viri fuerit risus maritus in lecto lo⁹ cū sola ꝛ postea in hospitio in territorio parmēsi in eodem lecto pernoctarunt simul vt vir ꝛ vxor ꝛ etiā in dioceli lunensi: similiter per plures meses. c. literis. cum sequē. de presum. Ex predictis apparet responsio ad allegata in contrarium quia de ista muliere iudicatur vt traducta ad domum viri predicta: secus quando predicta non inter

13 cessissent quia tunc procederent cōtraria. ¶ Super secūdo dubio † quo queritur an debeat attendi locus domicilij mariti an vxoris posito ꝙ in domicilio vxoris sit diuersum statutum super lucro dotis a statuto domicilij viri. ꝛ in hoc non insisto quia communiter concluditur qꝺ at tenditur statutum domicilij viri. vt. l. exigere dotem. ꝛ ibi not. Bart. et alij. ff. de iudi. ꝛ in. l. cūctos populos. circa quartā vel quintā columnā. C. de summa trinita. ꝛ not. Archi. xij. distin. illud. ꝛ canoniste in. c. j. de sponsa. ꝛ Bal. in autem. omnes peregrini. iuxta medium. C. communia de succes. in secūda columna. ꝛ in. c. j. §. fina. de inuestitu. de re. alie. fact. ꝛ in. l. fina. C. si a non competen. iudic. facit quod no. Bal. in. d. autēti. omnes peregrini. iuxta medium per illum tex. ꝛ quod no. Spec. in tit. de senten. §. qualiter. ver. si. itē pone. ꝛ tanto magis hec ꝓcedunt qꝛ pre supponitur contractum dotis ꝛ numerationem fuisse factā parme: et sic in domicilio viri per quod non obstant no. per Baldum in. l. fin. C. si a non compe. iudi. que decisio nullo modo est in casu nostro. ¶ Circa

14 tertium † an ille qui promisit vestire ꝛ ornare sponsam predictam si di ctus filius Sebastiani acciperet dictam mulierem in vxorem teneatur dare vestes quas iam fecit: licet mulier diutius nō vixerit ꝛ saltem quo ad illas iam factas in quibus nō oportet discutere an promissor fuerit in mora faciēdi vel nō: dico ꝓmissorem teneri: ꝛ hoc verū esse videtur si facta fuit promissio solenniter vt per stipulationem scilicet precedente interrogatione ꝛ secuta responsione iuxta. l. iurisgentium. §. qꝺ fere. et §. igitur nuda. cum ibi not. ff. de pact. posito autem quod esset facta ꝓ missio sine stipulatione: id est non precedente interrogatione: ꝛ tunc si fuit promissio dictarū vestium vt ille cui facta fuit ꝓmissio curaret cō trahi dictū matrimonium ꝛ sic fuit ꝓmissio dare vt facias: ꝛ tunc cum ille cui facta fuit promissio adimpleuerit pro parte sua potest agere ex illo cōtractu innominato. l. ex placito. cū. l. sequen. ꝛ. l. rebus. C. de rerū permutatio. aut fuit facta per dictionem si: id est si curabis quod ꝯtra hatur matrimonium cum tali muliere promitto vestes ꝛc. ꝛ tūc fuerūt opiniones qꝛ quidam tenuerunt quod cum isto casu ex impleměto ta lis conditionis nihil adsit illi promissori nō transeat in contractum in nominatum. ꝛ sic nō possit agi cōtra eū si non intercessit stipulatio. vt no. gloss. Guil. de cu. ꝛ Bartolus in. l. si quis cū debitore. ff. de iureiurā do. ꝛ Bartolus in. l. siue apud acta. in vltima columna. C. de transact. ꝛ in. l. si intra. ff. de pac. alij vero tenent quod etiam isto casu quādo ex implemento cōditionis nihil adest seu nihil acquiritur ei cui impletur quod tamen possit agi. vt tenuit Ange. in. d. l. si intra. ꝛ sentit Bald. in. l. quoniā. C. de rerū permuta. ꝛ expressius Iohā. de imo. in. l. hoc iure. §. labeo. ff. de dona. ꝛ Fulgo. in. d. l. siue apud acta. ꝑ no. in. l. naturalis. §. quod si faciam. ff. de prescrip. verb. ꝛ. l. soleat. ꝛ quod ibi no. Bartol. eo. titu. ꝛ. l. periculi. ff. de nauti. fe. tamen hoc vltimum nō pono ꝓ con stanti. s. ꝙ quando facta esset cōuentio per dictionē si sine stipulatiōe

15 possit agi impleta conditiōe. ¶ Nec etiam audeo † ponere ꝓ constāti ꝙ in dicta promissiōe que intelligatur facta animo donādi dicto ma rito ꝑ. d. §. in arrogato. cum ibi nota. per Barto. ꝛ per Bald. in. l. ij. in. j. q. C. de iure do. iunctis no. per Bart. in. l. eum qui. ff. si cer. peta. circa tertiam colum. ꝛ. l. fi. in fi. C. ad legem fal. habeat locū dispositio. l. si qs argentum. §. penul. C. de donat. que vult quod agi possit efficaciter ex pacto nudo seu propter pactū nudū donatiōis: licet quidā tenuerunt habere locū etiā in donatiōe ob causam. vt expresse firmat Iohā. fab. in. §. alie. insti. de dona. ꝛ colligit ex not. per glos. in. l. cū pater. §. meuio de legatis secundo. ꝛ in. l. secunda. C. de iure dotium cū pleriqꝫ cōtra rium teneant. ꝛ cum videatur esse donatio presumpta. Quinimo in ca sibus in quibus dixi agi posse tanꝙ intelligatur dicta promissio facta animo irreuocabiliter donandi. intelligo hoc verū saluo semp arbitrio boni viri qui habebit hoc arbitrari ex qualitate ꝛ quātitate impēse ꝛ ꝑsonarum: ꝛ ex alijs concurrentibus coniecturis iuxta. l. virū. ff. de do nation. inter virum. l. ex duobus. §. fina. cum gl. ff. de nego. gestis. ꝛ ꝑ Bar. ꝛ alios in. l. in his. §. j. ff. sol. matrimo. ꝛ in. d. l. cū gd. cū sim.

Laus deo. Alexan.

¶ Summariū super consi. cxxx.

1 ¶ An fideles possint mercari ꝛ mercimonij cā nauigare apud mau ros ꝛ similes.

2 Secta saracenorum est minus mala ꝙ secta iudeorum.

3 Quare ecclesia inducat bellum contra turchos.

4 Qui sint populi cum quibus habemus pacem ꝛ bellum.

6 Mercatores censentur persone miserabiles quandiu sunt in merci monijs.

¶ Consilium. cxxx.

¶ An christianis lꝫ ad saracenos ꝛ barbaros nauigare ꝛ mercātias transferre tempore guerre vel pacis.

Omnipotētis inuocato suf fragio. Sup eo de quo querit vꝫ: An fideles possint † apud barbaras natiōes: vt apud mauros ꝛ similes mercari ꝛ mercimonij cā nauigare: ꝛ ad regiones il las mercaturas deferre nullo iter nos ꝛ barbaros illos existente genere belli: videret fortasse prima cōsideratiōe dicendum ꝙ non per. l. j. ꝛ. ij. C. que res exportari nō pos. abi ad barbaros vinū aut oleum aut alia liquamina deferre nō licet causa negotiatōis vel com merciorū. ꝛ idem dicit gl. in. d. l. j. esse in quibuscūqꝫ aridis. s. victuali bus nō solum in vino oleo ꝛ alio liquamine: qꝛ est eadē ratio ꝛ idē est in ferro ꝛ omni armorū genere. vt habetur in. d. l. ij. ꝛ cōtra faciētibus capitis pena cum bonorū cōfiscatiōe imponitur. vt in. d. l. ij. ꝛ. l. cotem. in prin. ff. de publica. ꝛ ibi idem dicit in cotibus seu lapidibus qui sunt ad ferrum acuendū: ꝛ idem ibi expresse dr̄ in frumento ꝛ sale: hoc etiaꝫ declaratur in. l. j. cū glo. C. de littorū ꝛ itinerū cust. li. xij. vbi glo. dicit ꝙ merces que ꝓhibite sunt ad natiōes barbaras sunt victualia ꝛ arma: nec deniqꝫ mercatorib⁹ nostris lꝫ aurum ꝓ māncipijs aut quibuscunqꝫ speciebus coparandis ad barbaros transferre. ꝛ mer ca. nec animalia trāsducere in barbaricū solum. l. vlurpatiōe. ꝛ ibi no. C. de vecti. ꝛ co. Et ista etiā videntur pariter statuta de iure canonico. vt in. c. ita quorundam. in. c. significauit. in. c. qꝺ olim. in. c. ad liberan dam. de iude. vbi etiā exprimitur idem in deferentibus ad saracenos lignamina galearū. ꝛ cōtrafacientes vltra iam dictas censuras penā excommunicatiōis incurrunt. ꝛ insuper capientium serui efficiuntur: ꝛ idem in vendētibus eis galeas vel naues. vt in dicto. c. ad liberādam. nec attendit an deferens predicta apud barbaros hoc faciat ea inten tiōe vt christiani impugnentur fm docto. in. d. c. ita quorundam. ꝛ pl⁹ probare videtur text. in. d. c. significauit. ꝙ nulle res vel merces ad sa racenos seu in Alexādriam deferri possint ex quib⁹ possit sarracenis aliquod cōmodum vel subsidium peruenire nisi deferrent pro recupe randis captiuis christianis apud barbaros existentib⁹ ꝛ puniunt tā deferentes per se ꝙ illi qui per nūtios destinassent. dicit tamen Hosti. in summa de iude. ꝛ sara. §. qualiter erga ipsos. ver. nedū autem. cum ver. sequē. ꝙ licet ex identitate rationis fiat extensio. vt non solum vi num oleū ꝛ alia liquamina: verumetiā ꝛ fructus aridi non possint per christianos deferri ad saracenos per notata in dicta. l. pma. C. que res

expor. nõ pos. tamẽ quia quo ad dictos fructus aridos non reperitur imposita de iure pena capitalis erit pena arbitraria. ar. c. de causis. de offi. dele. c. postulasti. de iude. l. j. §. expillatores. ff. de effra. tñ videtꝫ q̄ i hoc Hosti. nõ recte dixerit: q2 imo etiam quo ad illos videtur imposita pena capitalis. vti habetꝫ in. d. l. cotem. in prin. ¶ Sed premissis nõ obstantibus puto esse aduertendũ aut nos querimus de saracenis ac de illis barbaris q̄ sunt hostes romani imperij: aut preter istos q̄rim⁹ de alijs. primo casu in saracenis ꝛ hostib⁹ imperij romani puto eẽ verum q̄ illa que specifice ꝓhibita sunt in dictis legib⁹ ꝛ iuribus deferri non possint ꝑm q̄d specifice supra retuli: nec etiam tempore guerre inter nos ꝛ ipsos possemus ad ipsos deferre vllas merces vel res. vt secũ mercimonium haberemus. ita habetꝫ in. d. c. quod olim. cũ alijs supra allegatis ꝑm verũ ꝛ magis cõem intellectum. licet gl. j. in prin. in. d. c. significauit videatur velle restringere illũ tex. ad merces prohibitas tantum: ꝛ sic velit q̄ etiã tempore guerre solum prohibitũ sit deferre merces specifice ꝓhibitas nõ al's: ꝛ etiam ꝑm magis cões cõclusiones tempore guerre non est licitũ deferre merces prohibitas etiam pro redemptione captiuoꝝ: dato q̄ aliter captiuos christianos redimere nõ possent. vt p̄ glo. ꝛ doc. in. d. c. significauit. Sed cessante guerra seu inita pace vel treuga licitũ est indistincte mercimonij causa secũ habitare et ad eos merces ꝛ res quascunq3 trãsferre ex quib⁹ possit saracenis ꝛ predictis commodũ ꝛ subsidium ꝓuenire dummodo nõ sint de reb⁹ specifice ꝓhibitis quas enumeraui supra: ita probatꝫ in. d. c. significauit. et in. d. c. q̄d olim. ꝛ no. Hosti. in summa in dicto ti. de iude. ꝛ sarac. §. fin. plus sensit gl. in. d. c. significauit. in verbo excõicatiõis. in fi. q̄ tempore pacis licitu3 est deferre merces ꝓhibitas ad infideles de quo dubitat Host. in. d. c. quod olim. tamẽ Inno. ibi ꝛ cõiter doc tenent q̄ tempore guerre nulle merces deferri possint etiã ille q̄ non sunt specialiter prohibite: sed tempore pacis nõ possunt deferri merces prohibite: sed alie sic per illũ text. ꝛ illos intelligimus esse saracenos qui nec nouum testamentum nec vetus recipiũt seu deos plures colunt. vt per Host. in summa. in ti. de iude. ꝛ sara. §. qui sunt saraceni. cũ. §. seq. ꝛ Specu. in titu. de iudeis. vbi dicũt quosdam saracenos recepisse libros quinq3 moysi. s3 prophetias abiecisse. Comprobãtur p̄dicta q2 † secta saracenorum est minus mala q̄ secta iudeoꝝ. iuxta verbũ domini dicentis iudeis. Tolerabilius erit sodome in die iudicij q̄ vobis. vt habetꝫ Matthei. xj. c. et. j. q. j. in. c. none. ꝛ ibi gl. assignat ratiões quare iudei peiores sint saracenis: q2 saraceni legem naturalẽ tantum transgressi sunt: sed iudei etiam scriptam. Item saraceni predicatores non habuerunt: sed iudei sic etiam Christũ: ꝛ apud saracenos nulla miracula sed apud iudeos multa facta sunt. Et preterea iudei Christũ crucifixerunt: ꝛ q̄ sint peiores iudei saracenis: patet q2 cum ecclesia in die parasceue oret p̄ oib⁹. tñ pro iudeis non flectit genua: s3 pro paganis sic: ꝛ per hanc rationẽ probat hoc Oldra. in consil. ij. incipiente, iudeus trãsiuit ad sectã saracenorum ꝛc. ꝛ in consi. lxxxvij. q̄d incipit queritur an princeps. ꝛ in consilio. cclxiiij. quod incipit illa videtur ꝛc. Sicut ergo inter christianos ꝛ iudeos inter quos cessat bellum est licitum mercari ꝛ negotiari. l. nemo. la secũda. C. de iude. c. postulasti. c. cũ sit. ꝛ. c. pe. de iude. qnq3 eñ excipiũtur in quibus christiani ꝓhibentur communicare iudeis. vt legitur ꝛ notat. xxviij. q. j. nullus. c. iudei. el secũdo. de iude. q2 non debẽt ad inuicem cohabitare seu cõmunicare nec in balneo simul stare: nec aliquem iudeoꝝ in infirmitatibus suis vocare: aut medecinã ab eis percipere aut agriua eoꝝ comedere: ergo d3 licere cũ saracenis cõmercium similiter habere. Tolerari enim d3 a nobis secta saracenoꝝ ꝛ iudeorum donec quiete viuãt. l. christianis. C. de sacrifi. paga. ꝛ tẽp. c. ꝛ si iudeos. de iude. ꝛ per plura probat Oldr. in consilijs supra allegatis. ꝛ Johã. an. in addi. Spec. in. d. rub. ꝛ patet ex no. p̄ Inno. ꝛ alios in. c. q̄ super. de voto. Intantũ q̄d dicit Old. in. d. consi. lxxxvj. q̄ principes Christiani tenentur diligere iudeos ꝛ saracenos inquãtum sunt nature nostre participes: vt habetꝫ de pe. dist. ij. charitas. ꝛ ex ista charitate q̄ eis debetur tẽpore necessitatis tenemur eis subuenire ꝛ eleemosynas facere. xlij. dist. quescam⁹. xvj. q. j. lxxxvj. dist. non satis. p̄ hoc etiã allegat id q̄d h̄r in. c. pe. ꝛ. fi. xxiij. q. iiij. vbi infidelis appellatur ꝓximus quem quis debet diligere vt seipsum ex quibus concludit nullas nouitates eis faciendas in terris Christianorum nec esse expellendos sed bñ tractandos vt etiã sonat tex. xlv. di. qui sincera. ꝛ in. l. Christianis. C. de sacrifi. paga. ꝛ tẽplis ꝛ late ꝓbat Pe. de ancha. in commento regule peccatũ in septima vel octaua charta magna. ꝛ dicit Bar. in. d. l. christianis. q̄ si queratꝫ quare ergo ecclesia indicit bellũ saracenis: respondet q2 saraceni detinent terram nostrã. nam terra Hierusalẽ ꝛ terra promissionis qua3 ꝓmisit dñs Abrahe ꝛ semini eius est debita nobis q2 sumus filij Abrahe ꝑm apostolum. Et si dicatꝫ † quare ecclesia indicit bellũ cõtra turchos: respondet Bar. q̄ hoc ideo q2 nõ possumus aliter ire ad saracenos: q2 ergo non permittunt nos ire ad saracenos: ꝛ sic videretur per hoc attentare aliquid turbulentum ꝛ iuri cõtrarium ꝑm eum. vel etia3 possumus respondere q̄ ideo ecclesia indicit turchis bellũ q2 ipsi christianos persequũtur. xxiij. q. viij. dispar. ꝛ ita per hanc rationem ꝛ alias plures cõcludit Old. in cõsi. lxxij. incipiẽte an cõtra saracenos hyspanie sit licitũ bellũ indicere ꝛc. ¶ Videtur etiam dicta † principalis conclusio de mente Bar. in. l. hostes. ff. de capti. circa secundam ꝛ tertiam colum. dum dixit q̄ inter populos extraneos quidam sunt cũ quibus habemus pacem vt cum tartaris: ꝛ mercatores nostri vadũt ad eos ꝛ illi ad nostros: quida3 sunt cum quibus nõ habemus pacẽ neq3 guerram nec aliquid facere: vt cũ illis de india: quidam sunt cũ quib⁹ habemus guerram indictam vt cum saracenis ꝛ turchis. Et per hec† satis liquere potest quid dicendũ in secundo casu principali. s. si deferuntur merces ad alios quã saracenos vel hostes imperij romani. nam tunc aut nos querimus de mercibus quas supra appellaui merces nõ ꝓhibitas: ꝛ de illis clarũ esse videtur quod deferri possunt postquã ille deferri possunt tempore pacis vel treuge etiam apud saracenos: aut nos q̄rimus de illis quas dixi supra esse merces ꝓhibitas ꝛ puto eas posse deferri ad tales cum non reperiatur prohibitũ nisi quando deferũtur ad saracenos vel hostes populi romani. nam de talibus loquũtur iura canonica supra allegata in titulo de iudeis ꝛ iura ciuilia supra allegata. vt no. glos. in. d. l. ij. C. que res exportari ꝛ aperit tex. in. d. l. cotẽ. in princi. ꝛ gl. in. l. nõ solũ. C. de commer. ꝛ merca. ꝛ in. l. iij. cũ glo. C. de ser. fu. ꝛ in. l. fi. cum gl. secũda. C. de capti. ꝛ no. Bal. in rubrica. C. q̄ res ven. nõ pos. pro hoc faciũt ratiões quas adduxi supra de commercijs permissis cum iudeis. Cum quibus videm⁹ etiã ecclesiam licite negotiari ꝛ contrahere. vt concludit Johã. cal. in consi. iij. sub titulo de locato. ar. dicte. l. christianis. ꝛ per notata per Inn. in. d. c. quod sup̄ his. etiam consonant verba Bar. in preallegata. l. hostes. ꝛ ibi tradit q̄ hodie dicuntur hostes populi romani. quinimo † in dubio in mercimonijs seu mercaturis deberemus mercatoribus fruere. liiij. distin. fraternitatem. vnde dicit Inn. c. significãtibus. de offi. delega. quod mercatores cẽsentur persone miserabiles quãdiu sunt in mercimonijs sicut p̄egrini. facit autẽ. l. omnes peregrini. C. cõmunia de succes. ꝛ q̄d habetur in. c. primo ꝛ secundo. de treug. ꝛ pa. ꝛ hec sub frequenti calamo arctatus onere instantis lectionis scribere non recusaui iubente excellentissimo iuriscõsulto ꝛ ornatissimo viro domino vitale lando nobilissimo patritio veneto ac aduocatore communis venetiarum meritissimo dño meo vnice obseruando.

¶ Summarium super consi. cxxxj.

1 ☞ An conuentus ecclesie potuerit alienare bona in testamento relicta pro fabrica. 5. 6.
2 In dispositione ad pias causas sufficiunt duo testes. 3.
4 In interpretandis vltimis volũtatibus attendi debet cõmunis vsus intelligendi seu loquendi loci.

¶ Consilium. cxxxj.

¶ Pro conuentu sancti dominici Cesene.

Redẽptoris nostri inuocato suffragio. Sup̄ themate ꝛ dubijs suprascriptis q̄ oia reducuntur ad vnum. s. vtrum licuerit † conuentui ecclesie sancti Dominici de cesena alienare pro sulonica bona eis in testamento relicta per dictum ser thebaldum adeo q̄ nõ dicãtur fecisse cõtra volũtatẽ dicti testatoris in q̄ cõcludo eis licuisse ꝓ dicta fabrica alienare nec ꝓpterea dicuntur offendisse voluntatẽ testatoris: ad quod ostendendu3 presuppono quod quo ad legata de nouo danda vel adimẽda vl' immutanda codicilli dicuntur esse solenis dispositio. etiam si tractaretur de adimendis vel immutandis legatis in testamento solenni relictis. Firmat gloss. cõiter approbata in. l. fideicommissum. C. de fideicom. ꝛ. l. heredes pala3. §. si quid post. ff. de testa. Probatur in. l. tutor dat⁹. ff. de testa. tute. ꝛ insti. de adim. leg. in p̄n. ꝛ no. doct. in. l. si ita scriptu3. reprobat gl. ibi. ff. de leg. j. ¶ Secundo presuppono † q̄ in dispositione vltime voluntatis ad pias cãs sufficiunt duo testes etiam nõ rogati secundũ veras ꝛ cões cõclusiones. c. relatum el primo. de testa. ꝛ ibi no. Jo. andr. ꝛ alij ibidem. ꝛ in. c. cum esses. e. ti. ꝛ. l. j. ꝛ ibi firmãt bar. bal. ꝛ alij scribentes. C. de sacrosan. eccle. ꝛ Spec. de instrumẽtorum edi. §. compendiose. versi. Item per ius canonicum: quia solum requiritꝫ seruari in talibus ius diuinum: ꝛ est derogatum solennitatibus indictis a iure positiuo. vt probatur in iuribus proxime allegatis: sic etiam seruatur in testamentis conditis inter liberos in quibus testamentis ẽt non curatur solennitas iuris positiui. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. cum ibi no. C. de testa. ꝛ no. glo. in. l. fi. C. de codicillis. Bene facit l. fi. C. fami. er. nec obstat tex. in. d. c. relatum: in verbo requisitis. q2 non vult tex. ibi dicere quod testes in vltima voluntate ad pias causas debeant esse rogati: sed vult dicere q̄ iudices ad hoc vt possint iudicare pro relictis ad pias causas debent requirere q̄ fiat probatio i[illegible] sorum relictorum saltem per duos testes vt ibi etiam dicit Johã. de imo. circa fi. respõdeo ad illũ tex. ꝛ hec opi. est approbata. ꝛ in iudicijs ꝛ in scholis quicquid nonnulli Moderni dixerint circa rogitum testium quorum Moderniorum disputatio in casu nostro nullo modo est necessaria q2 nõ tractamus de heredis institutione: sed tractam⁹ de legato in codicillis vltimis relicto: quo casu etiã si codicilli non essent conditi ad pias causas nõ requireretur rogitus testiũ. l. fi. C. de codicillis. ¶ Tertio presuppono † q̄ vbi factum esset testamentum ad pias causas cu3 solẽnitate iuris cõmunis puta septem testiũ tamen si postea fiat aliud testamentum ad pias causas coram duobus testibus tantũ p̄ illud sequens testamentum tollitur primũ: ex quo illa solennitas duoꝝ testiũ est sufficiens solennitas ad pias causas vt dictũ est. probatur hoc in. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testa. militis. vbi p̄ testamentum conditum iure militari sine solennitate iuris communis tollitur precedens testamẽtum habens solennitatẽ iuris communis. facit. l. iij. eo. tit. hoc

etiam

etiam precise voluit Pau. de ca. in consi. eo. cccl. xvi. incipiẽte in Christi nomine dubiũ facit in suprascripto puncto ⁊c. facit cõis regula φ in testamẽtis ⁊ codicillis semper statur vltime dispositioni. l. si mihi. ⁊ tibi. §. in legatis. ff. de legatis primo. l. quarta. cũ vulgarib⁹. ff. de adi. lega.

4 ¶ Quarto† presuppono φ in vltimis volũtatibus interpretandis attendi debet cõis vsus intelligẽdi seu loquẽdi loci: vnde erat testator vel in quo ipse conuersabatur. l. librorũ. §. quod tamen cassius. cum ibi notatis. ⁊ l. nũmis. ff. de leg. iij. l. labeo. cũ ibi plene no. per Barto. ff. de sup. leg. l. si seruus plurium. §. i. ff. de leg. i. ⁊ sufficit ad probandum dictum cõmunem vsum intelligẽdi seu loquendi φ probetur per testes φ cõmunis vsus loquendi seu intelligendi in dicto loco fuit per tẽpus decẽ annorum: ⁊ φ ita audiuerunt testes ab omnibus loquẽtibus vl' tractãtibus de ipsa re circa quam adducitur cõmunis vsus loquendi vel intelligẽdi. vt pbatur in. d. l. labeo. ⁊ ibi declarat Bar. de supel. leg. ⁊ Bar. in repetitione. l. prime. in vltima col. C. de dignitatibus lib. x. ⁊ Bal. in l. secunda. in vltima. col. C. si ad. rem iudi. ⁊ in. l. de quibus. circa pe. vel vltimã col. ff. de leg. ⁊ Antho. de but. in. c. fi. circa vltimam colũ. de cõsuetu. vbi etiam plus voluit. s. φ non requiratur tãtum tempus. s. decẽ annorũ.

5 ¶ Modo† applicando predicta ad casum nostrũ dico φ ex predictis infertur φ quis ser Thebaldus testator in testamẽto reliquit dicta bona conuentui predicto cũ hac conditione φ non possint alienari ⁊ cum onere celebrãdi certas missas ⁊ alia faciendi de quib⁹ in dicto testamento ⁊ cũ hac clausula φ si in predictis vel aliquo predictorũ cõtrafieret vel alienãdo vel al'r cõtraueniẽdo dicta bona deuenirẽt ad certam societatem vel fraternitatẽ ibi nominatam: ⁊ valuerit talis prohibitio alienatiõis. vt in. §. sancissimas. l. auten. de aliena. ⁊ emphy. ⁊ l. filiusfa. §. diui. cum ibi no. de legatis primo. ⁊ no. in. c. verum. de condi tio. appo. ⁊ postea testator in primis codicilis suis p̃dicta cõfirmauerit seu modificauerit vt in puncto continetur: tũ vt deponunt quatuor vel quinq; testes die. xxiij. mẽsis Aprilis qui fuit dies festi sancti Georgij anni. 1464. dict⁹ testator post dictos codicillos ad interrogationẽ alterius respondit φ volebat φ bona que reliquerat dicto cõuentui essent relicta pro fabrica ipsius ecclesie seu volebat relinquere p fabrica dicti conuẽtus ⁊ quod id pluries ratificauit ⁊ confirmauit: ⁊ sic apparet φ deliberata dicta verba ptulit ⁊ dispositionẽ inducit saltẽ in vltimis voluntatibus. l. pamphylo. §. ppositũ. ff. de leg. iij. ⁊ quod no. Bar. in l. serui electione. in prin. ff. de leg. primo. ⁊ in. l. gerit. ff. de aq. here. et in l. cunctos populos. C. de summa. tri. bene facit qd notat in. l. in emẽtis. C. de contrahen. emp. ⁊ quod no. Bar. in. l. cũ scimus. in fi. C. de agric. ⁊ censi. lib. xi. ⁊ quod notatur in. l. iubemus. C. de testa. cũ fi. ⁊ nõ refert an dicti testes fuerint rogati vel nõ vt dixi supra ⁊ sufficerẽt duo testes per ea que supra dixi.

6 ¶ Nec obstat† si diceret φ licet reliquerit p fabrica: tamẽ nõ sequitur qd voluerit reuocare illam dispositionem quã prius in testamento fecerat dum prohibuit bona ipsa alienari vnde intelligatur quod debeant expendi in fabrica fructus dictorũ bonorũ. ⁊ huic intellectui deseruire videntur illa verba de quibus deponũt vnus vel duo vltimi testes dũ dicunt fuisse interrogatum ser Thebaldũ p hec verba vultis relinquere fratrib⁹ ⁊ cõuentui sancti Dominici de cesena pro fabrica ea que eidẽ cõuentui reliquistis amore dei in testamẽto exceptis his q̃ ademistis in vestris codicillis ceteris firmis remanẽtibus quibus verbis dictus testator respondit φ sic: licet nõ per omnia ambo dicti vltimi testes sic cõcordẽt. nam ad hoc respondet φ eo ipso quod ser Thebaldus dixit φ volebat relinquere vl' relinquebat pro fabrica dicti cõuentus: satis dicitur declarasse quod volebat dicta bona alienari pro fabrica: qz ita se habet ⁊ habuit communis vsus loquendi ⁊ intelligendi de quo est probatũ per plures testes sufficienter. ⁊ secundum quẽ communem vsum declarantur ⁊ interpretantur verba testatoris vt superius probaui: ⁊ vltra cõmunem vsum loquendi vel intelligendi: ostẽdo quod etiam ita est de iure. nã testator predict⁹ reliquit in testamẽto predia dicte ecclesie: si ergo i codicillis factis vltimo loco de quibus deponũt testes predicti disposuit quod ea que reliquerat cõuentui vult esse relicta pro fabrica: oportet quod totum quod est relictũ expendatur in illũ vsum vt est tex. in. l. si quis pro redemptiõe captiuorum. C. de donatio. in verbo omnem quãtitatem. ⁊ in verbo sine aliqua diminutione: sed si non possent alienari dicta bona legata ⁊ expẽdi p fabrica sed solum posset hoc fieri de fructibus dictorũ bonorũ nõ eẽt verum dicere φ totũ illud quod esset relictum dicto conuentui expẽderetur sine diminutione pro fabrica: imo nihil quod esset relictum expẽderetur: qz fructus bonorum nõ fuerunt legati sed predia: aliud' est enĩ legare predia aliud legare fructus. nam si legata sunt predia nõ cẽsentur legati fructus prediorũ: sed illi veniunt nõ iure actionis ex testamẽto sed officio iudicis a tempore more seu a tẽpore adite hereditatis secundum distinctionẽ de qua in. l. prima ⁊ secũda. cũ ibi notatis. C. de vsuris ⁊ fruc. legatorum. ⁊ in. l. herrenni⁹. al's incipit fruct⁹. ff. de vsur. ⁊ declarat Bal. in. l. i. C. de vsuris ⁊ fruct. leg. maxime in fi. sed si fruct⁹ intelligerentur legati peterentur indistincte actione ex testamẽto sicut aliis bet res legata ⁊ quod fructus non intelligantur: probat in. l. in fideicõmissaria. in princip. ff. ad trebellia. Fortificantur predicta quia illa verba p fabrica ⁊c. denotant φ causa proxima ⁊ finalis: propter quã predia ipsa sunt legata sit fabrica dicte ecclesie. vt. l. penul. §. prio. ff. de ali. ⁊ cib. lega. ⁊ dicta. l. si quis pro redẽptione. ⁊ colligitur ex notatis p glo. in. l. dominus Stico in verbo pro quib⁹. ff. de pecul. lega. ⁊ clare no. Bar. in consilio suo incipiente Bartol⁹ de tuderto dedit ⁊c. faciunt notata p Bar. in. l. ij. §. titio. ⁊. ff. de dona. cũ fi. sed si diceremus φ accessiones seu fructus solum deberent expendi pro fabrica dicta predia non dicerẽt legata immediate pro fabrica quia p̃dia nõ essent proxima ⁊ immediata causa fabrice: sed fructus essent causa proxima ⁊ immediata. ⁊ p̃dia esset causa remota. Sequitur ergo quod illa verba. l. ceteris firmis manentibus ⁊c. dato quod fuissent plata a testatore debẽt referri ad alia ad que salua ratione recti sermonis ⁊ absq; repugnantia possunt referri: non autem ad prohibitionem alienationis a qua specialiter videt recessum p illa verba q̃ reliqui volo relinquere pro fabrica vt pbaui. facit lege sed si per pretorem. §. demum alias. §. deinde. ff. quibus ex cau. maio. l. coheredi. §. q patrẽ. ff. de vulga. ⁊ pupilla. l. vxorẽ. §. felicissimo. ff. de legatis tertio. ⁊ l. si ex plurib⁹. in pncip. ff. de solu. cũ simili.

7 Quod autem† dicti testes potuerunt recipi ad eternam rei memoriam nõ habet dubiũ cum in hoc dicti fratres ⁊ conuentus non sint actores de necessitate per. l. pupillus. fm vnã lecturam. C. de vsuris pup. ⁊ plene no. in auten. sed ⁊ si quis. vbi per Bar. ⁊ alios. C. de testi. ⁊ plene in. c. albericus. ⁊ in. c. significauit. de testi. ⁊ in. l. in lege aquilia. si deletũ. ff. ad legẽ aquil. ⁊ no. in. c. quoniam frequenter. in prin. extra vt lite non cõtest. Ex quibus concludo dictam alienationem fieri potuisse ⁊ ex ea nõ inferri p̃iudicium priuationis dicto conuentui.

¶ Laus deo Alexan.

¶ Summarium super consilio. cxxxij.

1 ¶ Ad hoc vt committatur stipulatio penalis an requirat φ fuerit commissa mora per illum qui penam promisit.

2 Dies interpellat pro homine.

3 Petens penam conuentionalem nisi probet ex sua parte impleuisse cõtractum non potest obtinere.

¶ Consilium. cxxxij.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio. Uiso pcessu super causa principali ⁊ appellatione inter ser Johãnẽ tigrini procuratorẽ Raynerij guarnerij Anthonij barberij ⁊ Andree pisignoli de bagnacauallo ex parte vna principaliter agentem ⁊ Johannez de codatijs ex parte alia se defendentẽ. Breuiter sentio dictum Johannẽ nõ incidisse in dictas penam dictarũ librarũ. xxv. petitam per pcuratorem dictorum agentium: ⁊ consequenter pronuntiandum esse fuisse bene iudicatum p vicarium Lugi in fauorẽ dicti Johãnis codatij ⁊ male fuisse appellatum pro parte dicti Raynerij ⁊ sociorum inoneor principaliter qz agitur ad penam librarum. xxv. pmissam per dictũ Johãnẽ codatium dicto ser Johãni tigrino pcuratori dictorum agentiũ in instrumento celebrato die primo mẽsis Septembris anno. Mccccl xx. rogato per se Franciscum de pepolis eo qz dictum Johãnem cõtra fecisse contentis in dicto instrumento recusando facere dictis agẽtib⁹ instrumentum venditionis terrarum de quibus in ipso instrumẽto: et tamen non reperio in processu esse pbata ea que incũbebãt dictis agẽtibus: quod ostẽditur sic. nam in dicto instrumẽto continetur φ dict⁹ Johãnes consignauit dicto ser Johãni dictis nominib⁹ duas tornaturas terre pro debito librarum quadraginta ⁊ solidorum decem ⁊ septẽ. quas duas tornaturas voluit dict⁹ Johãnes codatius fore ⁊ esse datas ⁊ cõsignatas dicto pcuratori pleno titulo vẽditiõis in casu quo dict⁹ Johãnes codati⁹ non daret cũ effectu dicto procuratori dictam quantitatem pecuniarum p totum dictum mensem Septẽbris. ⁊ subiungitur in dicto instrumẽto qd sic idem Johãnes codati⁹ promisit dicto procuratori dictum instrumẽtum per aliud instrumentum vẽditionis conficiendum more solito cõfirmare ⁊ corroborare ad sensum sapiẽtis dicti pcuratoris: ⁊ put ipse requisiuerit cũ clausulis ⁊ capitulis necessarijs ⁊ opportunis pro pcio quo estimabũtur dicte terre per cões

1 amicos eligendos modo sic† ad hoc vt cõmittatur stipulatio penalis requiritur φ fuerit commissa mora per illum qui penã pmisit: ⁊ sic requiritur φ fuerit interpellat⁹ promissor a creditore vt pmissa obseruaret l. si penũ. ff. qñ dies leg. ced. l. ita stipulat⁹. iũcta gl. prima. in fi. ff. de ver. obli. ⁊ ibi plene not. Bar. in sexta questione. Sed in pcessu nõ reperio probatũ de vlla legitima interpellatiõe vel protestatiõe facta dcõ Johãni vt faceret dictã cõfirmationem venditionis per aliud instrumẽtum: ⁊ dictus Johãnes verbo etiam mihi affirmat non fuisse factã dictam interpellationem: ergo cũ nunq; fuerit constitutus in mora dict⁹ Johãnes non incidit in penã: ⁊ eo magis qz in iudicio moto in hac cã semper obtulit se paratum facere id quod debet secundum formã dicti instrumenti vt patet in actis. ¶ Nec obstat si diceret φ dies scilicet lapsus† dicti mẽsis Septembris interpellauit p homine absq; alia inter

2 pellatione iuxta. l. magnam. C. de cõtrahen. ⁊ cõmit. stipul. ⁊ l. ij. C. de iure emphy. qz respondeo φ dictum tempus. s. mẽsis Septembris fuit adiectum quo ad actum soluendi dictam quantitatẽ pecunie ⁊ nõ intelligitur repetitum illud tempus in sequenti oratione continente aliã dispositionem. l. conficiendi aliud instrumentũ cõfirmationis vẽditionis. vt optime pbatur in. l. qui fundum. iuxta prin. ff. de cõtrahen. emp. fm vltimum intellectũ gl. ibi in verbo triginta primis qui est cõiter approbatus. ⁊ l. si ita stipulatus. §. grisogon⁹. in fi. ff. de ver. ob. fm intellectum ibi traditũ per Bar. in versi. venio ad versi. se. quẽs ⁊c. ⁊ p Bart. in. l. se ⁊e. §. gayo. ff. de fun. instru. Et φ in casu nostro nõ intelligat ex

mente partium repetitum tempus predictum quo ad actum cōficiēdi dictum nouum instrumētum ptz ex illis verbis.s. put ipse requisiuerat ⁊c. ⁊ sic voluerunt attendi debere requisitionē dicti procuratoris q nec requisiuit nec interpellauit hoc idē ostēditur: qꝛ si debebat dict⁹ Joānes habere totū mensem Septēbris ad soluenduz pecuniam: ⁊ eo nō soluente debebat fieri nouū instrm p dictum Johānē ad sensum sapiētis dicti pcuratoris ⁊ p pretio quo estimarētur terre per cōes amicos eligendos: sequit̄ ꝙ ista erant faciēda ⁊ fieri poterāt post elapsum mēsem Septēbris: ergo tempus mensis Septembris adiectum non interpellabat: qꝛ postea faciendū erat dictum instrumentum modis predictis quo aūt die vel tēpore hec fieri deberent nō fuit expressum in instrumento: ergo requirebatur interpellatio ad cōstituēdum in mora. l. si ex legati cā. ff. de ver. ob. l. quod te. ff. si cer. pe. ¶ Preterea † vt inquit Bal. in. c. j. in vltima col. in ti. qualiter dñs a proprie. priue. nisi petēs penam conuentionalem probet ex sua parte impleuisse cōtractum nō potest obtinere. allegat. l. quero. §. interlocutorē. ff. loca. ⁊ no. per glos. in. l. si non fuerit. ff. de iureiuran. ¶ Sed dictus procurator agētiū nō pbauit se elegisse. ⁊ presentasse sapientem ad cuius consiliū debebat instrumentum fieri nec elegisse ⁊ exhibuisse pro parte sua amicum vel amicos communes pro estimatione terrarum faciēda: ergo nō possunt agētes obtinere: quomodo enim poterat facere instrumētum venditionis dictus Johānes nōdum declarato pretio: cum nō possit esse venditio sine pretio certo. §. pretiū. insti. de emp. ⁊ ven. l. emp. C. de cōtrahē. empt. ⁊. l. ij. in fi. ⁊ ibi no. ff. eo. ti. Ex quibus concludo pronuntiandum esse in fauorem dicti Johānis vt dixi supra: ⁊ victus victori debet in expēsis cōdemnari iuxta. l. properandum. §. sin autem alterutra. C. de iudi. ⁊. l. eum quem temere. ff. eo. titu.

¶ Summarium super consilio. cxxxiij.

1 ☞ An substituti habeant ius in bonis testatoris acquisitis ab aliquo. 2.

3 Bona acqsita ex arte notarie an dicāt̄ aduētitia an quasi castrēsia. 4.

5 Filius acquirens an presumatur acquirere de bonis suis vel patris.

6 Copulatiua que non potest verificari stat in vim disiunctiue.

7 Pōt heres ingredi possessionē propria autoritate vbi est data licētia.

8 Licet notarius confecerit aliqua instrumenta falsa tamen creditur et datur fides alijs instrumentis.

9 Donatio non excedens summam quingentorum aureoruz valet absq̄ insinuatione.

10 An per iuramentum possit allegari videtur donatio vltra quingētos aureos.

11 Si notarius commiserit falsitatem circa aliqua instrumenta an iudex ex officio possit deuenire ad torturam.

12 Ubi requiritur specifica probatio non sufficit allegare genus:

13 Utens instrumento videtur approbare plenam eius fidem.

14 In legitima non potest quis grauari.

15 Utranq̄ hereditatem quis debet amplecti.

16 Per confessionem notarij dicentis se fabricasse falsum instrumentum nulla illi instrumento datur fides.

¶ Consilium. cxxxiij.

¶ Qñ dicat̄ euenisse cōditio si decesserit sine filijs ⁊ filij eius sine filijs ⁊ an tunc videantur vocari filij filiorū: ⁊ an acquisita ex officio notarie vel procurationis dicant̄ quasi cāstrensia ⁊ an onus collectarū spectet ad vsufructuariuz: ⁊ an bona empta per filiū nomine suo presumātur acquisita de bonis patris si ea administrabat. Et an si probet̄ notariū confecisse falsa instrumēta presumatur aliud instrumentum eiusdē esse falsum vel saltez possit torqueri ⁊ interrogari cū tortura: an istud sit falsum ⁊ quid si pars aduersa vtitur alio instrumēto eiusdem notarij possit allegari istud esse falsum instrumētum quod cōtra ipsam producit̄: ⁊ an donatio reciproca egeat insinuatione ⁊ quid si notarius cōfiteat̄ ꝙ tale instrumentum falso fabricauit: an noceat patri.

REdēptoris nostri inuocato suffragio. Stantibus his que in facto presupponūtur. Circa primum † dubiuz quo queritur an dicti dñs Jacobus ⁊ Ludouicus substituti in testamēto dicti Flori habeant ius in bonis acqsitis ⁊ emptis p dictū ser Montem notarium sub suo pprio noie apposito ꝙ probaret̄ dictū Florum tēpore eius vite ⁊ mortis tenuisse ⁊ possedisse dicta bona q̄ dictus ser Montes poni fecerat ad estimum dicti Flori patris sui adeo ꝙ excludere possint dictam dñaz Honestinā habentē causam donationis a dicto ser Mōte: ⁊ dictos institutos a dña Maria īstituta ac substituta herede in testō dicti ser Montis: an vero censeantur esse ppria bona dicti ser Mōtis: ⁊ an presumātur acqsita ex bonis paternis an vero ex questu dicti ser Montis. Breuiter respōdeo ꝙ omnino excluduntur dicti dñs Jacobus ⁊ Ludouic⁹: qꝛ presupponit̄ ꝙ fuerūt substituti sub hac cōditione: si ser Montes quandocūq̄ decederet sine filijs: ⁊ p̄supponitur ꝙ ser Montes decessit supstite Petro nicolao ei⁹ filio: ⁊ sic dꝛ defecisse cōditio substitutiōis ꝙuis fuerit vnicus filius qui postea decesserit in pupillari etate sine filijs: hec habētur in. l. ex facto. §. si qs autē. ff. ad treb. ⁊ in. l. cū vxori. C. quādo dies leg. ced. ⁊ in. l. non est sine liberis. ff. de ver. sig. vnde posito ꝙ fuissent bona Flori tamē qꝛ fuerūt acquisita ser Mōti heredi patris sui. s. dicti Flori sequitur ꝙ venerunt illa bona in donatione postea facta per ser Montē dñe Honestine cū euenerit cōditio donatiōis.

2 ¶ Nec ad h obstat † si diceret̄ ꝙ Flor⁹ videt̄ dicta bona voluisse relinq̄re filijs ser Mōtis post mortē ser mōtis p illa vba ɔditiōalia adiecta in substōne facta ser Mōti si decederet sine filijs: ⁊ sic videntur spectasse ad Petruz nicolaū post mortē ser montis: qꝛ respondeo hoc non esse verum qꝛ imo cōis opi. est ꝙ per illa verba non videantur dicti filij ser Montis vocati ex testamento dicti aui. vt firmat gl. reputata singularis in. l. lucius lultima. ff. de here. insti. quē ibi sequit̄ Ja. de are. Cy. Fran. tigr. Nico. de neap. bart. Bal. Ang. Rap. cu. ⁊ Jo. de imo. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in ti. de testa. §. j. in addi. q̄ incipit huic q̄stioni accedit bimenbris ⁊c. Et Bart. in. l. sed ⁊ si sic. ff. de leg. ij. ⁊ in. l. centūtio. ff. de vulg. ⁊ pup. in versi. quero vlterius. qd si testator dixerit si filius meus decesserit sine filijs vel eorū filij ⁊c. ⁊ in. l. si cū dotē. in prin. ff. so. ma. ⁊ ita cōsuluit Oldr. in ɔsi. cxlj. incip. thema tale est. dominus canonicus ⁊c. ad finē cōsilij. ⁊ Bal. in. l. qd scitis: C. de bo. q̄ lib. in pe. co. ⁊ in. l. j. C. de sum. tri. ⁊ fi. catho. in. xv. col. in vsi. venio ad secundum. s. ad successionem intestati. ⁊ in. l. cum acutissimi. in vlti. col. C. de fideicō. ⁊ in. l. si emācipati. i. viij. oppo. C. de colla. ⁊ Bal. in. l. potest. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ Jo. de imol. in. l. filiusfa. §. cū quis. ff. de leg. primo. ⁊ idē ibi tenet Pau. de castr. in lectura Bononiensi: vbi dicunt hanc esse cōem opi. ita etiam ibi dicit ⁊ firmat Raph. cu. ita etiā tenet Pe. de ancha. in. c. si pater. in. xij. no. de test. in. vj. ⁊ in. c. lz. de voto. ⁊ in repe. c. in p̄sentia. de pba. in ver. decimo. quero ⁊c. ⁊ ibi dicit qd ita ɔsuluit Raynerius: ita etiam ɔsuluit Pe. de ancha. in consi. cix. inci. in Christi nomine p clariori decisione dubij. ⁊ in cōsi. cxxvj. incip. pōderanda ⁊c. ⁊ in consi. ccccv. incipit in Christi nomine qꝛ supra consultū ⁊c. ⁊ Jo. de imo. ⁊ Pau. de ca. in lectu. Bononiēsi in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad treb. ⁊ idem tenet ibi Ludo. ro. referēs etiā se al's ita terminādo tenuisse. ⁊ ita etiam cōcludit Raph. fulgosius in. l. generaliter. §. cū autē. C. de insti. ⁊ substi. sub condi. fac. vbi etiam in plerisq̄ lecturis vt vidi: refert ꝙ ita cōsuluit Petr. de ancha. Bartholome⁹ de saliceto. ⁊ dñs Pe. de nouaria. ⁊ dñs Franciscus de zabarellis Cardinalis florētin⁹. ⁊ refert etiā Ang. in. d. l. lucius. ita iudicatum fuisse illa eniz vba in quibus fit mentio de filijs filij cum sint cōditionalia in illa parte nō inducunt dispositionem. l. ex facto etiam. ⁊. l. si quis ita heres instituat̄ si legitimus. cum ibi no. ff. de heredi. insti. ⁊. l. si quis sub cōditiōe. ff. de condi. insti. ⁊ hoc potest comprobari per plura que breuitatis cā omitto postq̄ ita se habet magis cōis opi. a qua in iudicādo nō est recedēdum vt habetur in locis vulgaribus.

3 ¶ Alia ratione etiā posset † dici dictam donatariam omnibus preferēdā: qꝛ presupponitur ꝙ dicta bona acquisiuit ⁊ emit dictus ser Montes noie suo: ⁊ ꝙ exercuerit artē notarie ⁊ officiū procurationis ⁊ patrociniū causaꝝ per annos. xvj. merito bona inde acquisita dicunt̄ aduentitia nō dico castrensia vel quasi ⁊ merito vsusfructus talium bonorū pertinebat ad patrē donec viuebat: ⁊ proprietas erat filij ⁊ mortuo patre omnia pleno iure spectabāt ad filiū iuxta. l. cū oportet. C. de bo. q̄ lib. ⁊ in. l. prima. ⁊ fere p totū. C. de bo. ma. solum enim lucrum qd acquirit notarius vel pcurator ex stipēdio sibi dato de publico videtur esse peculium quasi castrense aliud vero dꝛ aduentitiū tm̄. vt. l. fi. C. de inoffi. testa. fm Spec. i tit. de actore. §. j. in ver. Itē cū agit de peculio ⁊c. cum ver. sequenti. ⁊ Bal. in. d. l. cum oportet. in. vj. col. in ver. de tertio genere ⁊c.

4 ⁊ dato † ꝙ de acquisitis p aduocatū a cliētulo vel de acquisitis per notariuz a priuatis psonis p suo exercitio notariat⁹ fuerint opiniones: an illud dicat̄ quasi castrēse ⁊ sic nullus vsusfructus acquiratur patri an vero dicatur aduentitiū: ⁊ sic acquirat̄ patri quo ad vsumfructum: vt patet ex not. per gl. ⁊ doc. in. l. fori. C. de aduo. diuer. iudi. ⁊ p Cy. Bal. ⁊ Sali. in. d. l. fi. C. de inof. test. ⁊ p Spe. ⁊ Jo. an. in addi. sup dicto ver. Itē cū agit. ⁊ p Bal. ⁊ Ange. in. d. l. cum oportet. tm̄ saltem quo ad acquisita ex officio pcurationis tenet̄ ꝙ nō sit quasi castrēse. vt p Bal. in. d. l. fori. ⁊ in. d. l. cum oportet. qꝛ nō est officiū publicū sed pꝛuatū ⁊ vile. vt ptz insti. de excep. §. fin. Modo sic ille dꝫ subire onus collectaꝝ ⁊ estimi qui ex re fructū percipit nō aūt ille q nudā pprietatē hꝫ. l. si pēdētes. §. si quid. ⁊. l. hacten⁹. ff. de vsu. l. q̄ro. ⁊ ibi Bart. ff. de vsuf. leg. l. neq̄z. ⁊ ibi no. Bar. ff. de impēsis in rebus do. fac. no. per gl. in. l. j. C. de mulie. ⁊ in quo lo. lib. x. ⁊ in. l. j. ⁊ ibi bona gl. C. de annonis ⁊ tribu. eo. lib. Et vbicūq̄ capi pōt alia ɔiectura q̄ donatiōis illa capienda est vt non p̄sumatur donatio. l. cū de indebito. ff. de proba. l. si cū aurū. ff. de solu. c. super hoc. de renū. ergo capiēda est potius cōiectura ꝙ filius fecerit describere dicta bona ad estimum patris: ⁊ passus fuerit ea locari ⁊ possideri per patrē eo qꝛ in totū vel saltē p parte erāt acquisita ex tali officio ⁊ industria qd quo ad vsumfructum veniebat acquirendum emolumentū patri: ⁊ p consequens ad patrem spectare debebat onus estimi ⁊ collectarum: et in dubio attēto ꝙ filius habebat exercitiuz notarie ⁊ procurationis ex quo verisimiliter vt verbo feret̄ potuisset lucrari ⁊ acquirere bona predicta ⁊ etiā gerebat negotia patris debet de iure presumi ꝙ dicta bona que emit nomine proprio acquisiuerit de proprijs pecunijs et nō de bonis paternis: qꝛ si presumerem⁹ ꝙ de pecunijs patris emerit nomine proprio presumeremus delictum filij scilicet ꝙ filius administrator ⁊ negotiorū gestor patris esset vsus pecunia paterna ad aliū vsum q̄ ad administrationē patris cui videbat̄ prepositus ex patientia patris iuxta. l. j. §. magistrū. ff. de exerci. l. j. §. scientia. ff. de tribu. l. qui patitur. ff. mā da. no. glo. secūdā. in. l. prima. ff. de nego. gest. ⁊ qui ad alium vsuz vtitre domini

re domini dicit delinquere.l.si pignore.§.j.z.l.qui re.ff.de fur.l.si vt cer
5 to.§.quinimo.ff.commo.Sed quoniam queritur† an illud quod filius
vel alius acquisiuit presumatur acquisiuisse ex industria sua vel ex bonis
patris vel alterius semper debet presumi in dubio id esse per quod non
incurratur delictū.l.si defunctus.C.arbi.tute.z in proposito nostro de
clarat Bar.post gl.in.l.cum oportet.in prin.prealiegata.vbi aūt cessa-
ret presumptio delicti recurrēdū esset ad cōiecturas an pater erat pau
per z filius erat studiosus:z presumatur acquisitū ex industria filij si au
tem econtra presumatur de bonis patris.vt no.glos.z doc.in.d.l.cum
oportet.z Spec.z Jo.an.in dicto titu.de actore.§.primo.versi.sed quid
si dubitatur.z per Bal.in auten.ex testamēto.C.de colla.z in.l.iubem9.
in prin.circa vltimam colum.C.ad treb. Ex quibus concluditur ꝙ pfer
tur dicta donataria oībus predictis quo ad dicta bona in donatione
comprehensa,z quia postea compertū est ꝙ verba testamēti dicti Flo
ri aliter se habent ꝙ in pūcto contineretur q2 substitutio facta est sub cō
ditione si ser Montes decesserit sine filijs z filij sui sine filijs:ideo ad he
rendū est illi fundamento ꝙ bona intelligantur fuisse acquisita aliūde ꝙ
ex bonis Flori vt supra probaui:vel etiā potest sustinendo primū fun-
damentū responderi ꝙ etiam ex dictis verbis non debent admitti di-
cti substituti:q2 fuerūt substituti sub duplici cōditione copulatiue.§.si
ser Mōtes decesserit sine filijs z filij sui sine filijs:z sic requirebatur ꝯcurs9
vtriusqꝫ conditiōis.l.si heredi plures.ff.de condi.insti.z.l.in̄ is qui ducē
ta.§.vtrum.ff.de rebus dub.sed non euenit vtraqꝫ conditio copulatiue:
quia decessit ser Mōtes cum filijs.vt probaui ergo zc.nec ad hoc ob-
6 stat† si diceretur ꝙ illa copulatiua debet stare de necessitate in vim dis
iunctiue cum nō possit verificari copulatiue:q2 hoc nego z dico ꝙ imo
poterat verificari copulatiue vt verba iacent.naꝫ pone ꝙ ser Montes
habeat filios qui omnes viuo ser Mōte decedāt sine filijs postea de-
cedat ser Montes sine aliquo filio.verū esset in tali casu ꝙ copulatiue
vtraqꝫ ꝯditio substitutionis euenisset:z sic dicto casu onus fideicōmis
sarie substitutionis videtur fuisse iniunctum sub illa duplici conditione
per no.per Bal.in.d.l.centurio.in versi.supra allegato.z per Bald.in
l.precib9.circa vltimam columnam.C.de impuberū z alijs substitut.
7 Ex hoc infertur† responsio z decisio ad secundum dubium quo que-
ritur an vitalis heres dicte donatarie agere possit ad dicta bona in do
natione contēta.nam dicendū est ꝙ sic:quia agere possunt cōtra eos q
in effectu sunt heredes dicti ser Montes tenentes dicta bona:imo vi-
gore licētie date de ingrediēdo ꝓpria autoritate posset heres dicte do-
natarie ꝓpria autoritate ingredi possessionem di-
ctorum bonorum si domina Honestina nunꝗ adepta fuit possessionē
dictorum bonorū per id quod leg.z nota.in.l.creditores.C.de pigno.z
8 l.pe.C.de pigno. ac.cum si. Venio ad tertium† dubium quo queritur
an quia pro parte heredum dicte domine Marie heredis dicti ser Mō
tis allegatur dictum instrumentum donationis esse falsum,quia dicitur
dictum ser Montem vix post dictā assertaꝫ donationem vixisse p dies
sex vel circa z testes in instrumēto donationis sunt mortui z decesserūt
oppressi morbo pestilenti post mortē ser Montis:z etiam allegant no
tarium rogatū de donatione confessisse al's instrumenta falsa absqꝫ eo
tamen ꝙ vnꝗ fuerit de aliqua falsitate damnatus vel cōuictus,z si ali
quid falsi impingui nō possit circa instrumentū donatiōis an dicta do
natio infringi possit z annullari. Respōdeo accipiendo ea de quib9 pos
set probabiliter dubitari alijs omissis dico ꝙ ex eo ꝙ reperiretur dictum
notariū al's confessum falsa instrumenta non per hoc est ꝙ alijs instru
mentis per eum postea confectis credi non debeat donec per sententiā
fuerit priuatus vel officium sibi interdictum.nam istam questionē for
mauit originaliter Mar.de fano in.l.fi.C.de fide istru.z ibi decidit vt
digi ꝙ eius instrumentis confectis ante sententiā priuationis credatur
z euꝫ refert z sequitur Jo.an.in addi.Spec.in ti.de instru.edi.§.restat.
super ver.quid.si tabellio cōfecit aliquod instrumentū falsum.hoc etiā
ibi tenet Spec.in dicto ver.Et Spec.in eo.ti.§.instrumētum.ergo ver.
Item opponit ꝙ tabellio allegat.l.post contractū.ff.de dona.z.l.lu-
cius.ff.de his qui no.infa.z.l.iiij.C.de accusa.idem tenuit Bar.in ꝯsi.
incipiente ser Johānes zc.z Inno.in.c.fraternitatis.de hereti.z Tā
credus de corne.in cōpendiosa sua in rubrica octaua.q.x.z sentit Bal.
in.l.ij.§.miles.ff.de his q no.infa.z in.l.z militibus.C.de testam. milli.
z ibi hoc expressi9 firmat Pau.de cast.vbi dicit ꝙ etiā si mille instru
mēta falsa fecisset etiā si nō est lata sententia valerent instrā postea fa-
cta.hoc idē tenet Bal.in.l.ij.C.de fide instru.z etiā Bal.in.l.si quis de
curio.C.de falsis.vbi dicit de hoc esse casum ibi in verbo sed nō statiꝫ zc.
etiam scdm eum si iam confessus esset se fabricasse multa instrumenta
falsa.z no.Bal.in l.prima.in sexta colū.in versi.tertio casu zc.C.de te-
sta.z etiā Bal.in auten.habita.C.ne filius pro parte.in decima col.in
ver.sequitur in tex.dignitate careant.z p hoc allegat glos.secundū eū
singularē in autenti.de tabel.§.penultimo in verbo documentis.hanc
opinionem etiā tenet Baldus in.l.cassius.ff.de sena.circa primam col.
z ita intelligit nota.in.l.si quis ex argentarijs.§.primo.ff. de eden.et
maxime cū postea semper gesserit se pro publico tabellione.l.barbari9
philippus.ff.de offi.preto.l.secūda.C.de senten.z interlocu.z quod no.
Barto.in.l.eadē.ff.ad.l.iul.repe.z quod no.gl.z doc.in.c.decernim9.
de sen.excō.in sexto.z Archi.in.q.iij.nullus.z Inno. in.c. qualiter z
quando.el secundo.de accus. z presumitur ꝙ cōmuni opinione fuerit
reputatus idoneus tabellio anteꝗ sententia priuationis feratur secūdū
Bal.in dicta auten.habita.allegat no.p gl. in dicta auten.de tabel.et
talis communis error vel opinio facit gesta valere.vt.d.l.barbarius.cū
si.z no.in proposito Bal.in.l.nihil.C.de vindicta liber.z in.d.l.secūda.
C.de senten.z in.l.ij.in vlti.colum.C.de seruitu.z aqua.z in.l.cūctos po
pulos.in.v.opositione.C.de summa tri.z Sal.in.l.qui depositū.C.de
positi.facit.l.si quis aliqd.z quod ibi no.docto.C.de suscepto.z arca.li.
x.z tale instrumentum ex falsitate aliorum instrumentorum non videtur
ꝙ reddatur suspectum saltem tali suspicione ꝙ ei non credatur nisi aliud
contra tale instrumentū probetur.vt est de mente Specu.in.d.§.instru
mentū.ver.sed pone tabellio confecit.z in ver. precedenti. facit qd not.
Specu.in eodem titu.§.restat.in prin.posito ꝙ in pari causa non adeo
crederetur instrumētis suis sicut alterius notarij de quo nulla subesset
suspicio:z ad corroborationeꝫ predictoruꝫ faciūt ea que dicuntur super
9 sexto.dubio. Ex his videtur† ꝙ dictum instrumētum probet dona
tionem:nec dicta donatio videtur ꝙ possit alia ratione infringi quātū
ex eius inspectione percipere possuꝫ:z si illa donatio nō excedebat sum
mam quingentorum aureoruꝫ valet absqꝫ insinuatiōe sine dubio.l. pe.
in fi.C.de dona.quatenus autem excederet dictaꝫ summā videretur ꝙ
cum non fuerit insinuata coram iudice nō valeret in ea parte in qua ex-
cederet dictam summam.l.sancimus.C.de dona. tamē veritas ē ꝙ nul
lo modo vitiatur:quia in dicta tali donatiōe que fuit reciproca nō req-
ritur insinuatio.l.si.z autē.ibi posita.C.de dona.ante nup.z.l.fi.in prin
cip.C.de iu.do.z per no.per glo.z docto.in.l.aquilius.ff.de dona. hoc
in terminis ꝓprijs decidit Jo.an.in addi.Spe.in titu.de instru. edi.§.
porro.circa vltimam colū.in ver. fuit etiam alia questio de facto duo
fratres zc.z Old.in consi.cxxxviij.incip.ad habendā aliqualē notitiaꝫ
zc.maxime in penulti.q̄sito.z Albe.de rosa.z Sali.in.l.fi.C.de pac. z
Sal.ibi in versi.iuxta hoc quero pone ꝙ duo fratres zc.refert se ita cō
suluisse:ita etiā tenet Ang.in.l.sancim9.C.de dona.z in.d.l. fi. in prin.
C.de iu.do.z in.l.cum mulier.in prin.C.de dona.ante nup.z Ang.in cō
silio suo in ordine meo.clxxxj.incip. in dei nomine visis instrumētis pre
dictis de eorum valere zc.bene faciunt not.per Guil.de cu.z Bal.in.l.
10 illud.C.de sacrosan.eccle. Quinimo † etiam propter iuramentum ap-
positū in contractu videretur fm qd tenuerunt Jo.an.z Fede.de se. et
plures alij ꝙ non possit allegari defect9 insinuationis:posito ꝙ essem9
in casu in quo al's fuisset necessaria insinuatio tamen circa hoc nō curo
latius extendere cum non expediat stantib9 predictis. Quo ad quin
11 tum† dubium quo queritur an posito ꝙ probaretur notarium ipsaꝫ fal
sitatem commisisse circa aliqua alia instrumēta: an iudex ad petitionē
partis vel ex officio possit deuenire ad torturam contra dictuꝫ notariū
p inueniēdo veritateꝫ si dictus notarius circa dictū instrumentū do-
nationis cōmisit falsum vel non cessantib9 alijs indicijs de falsitate cir
ca instrm donatiōis:z in hoc rñdeo ꝙ in cā ciuili mota vel mouēda su
p dictis reb9 donatis in qua disputaretur de falsitate dicti instri nō pōt
recurri ad torturā alicuius liberi hoīs nec ēt statuliberi:sꝫ solū serui pre
cedentib9 legitimis indicijs si aliter ṽitas haberi nō pōt.l.diu9.in pri.
z in fi.ff.de qō.z ibi no.Bar.in prin.z in ꝓposito nostro est tex.cū gl.in
ṽbo interrogatio. in.l.sicut.C.ad.l.cor.de fal.z.l.cū testiū.C.de.qō.
z no.Jo.an.z alij in.c.cū in cōtemplatiōe.de re.iur. Quinimo dato ꝙ
al's posset pcedi ad torturam tn̄ non videtur ꝙ illud indiciū p se sit suffi
ciēs ad torturā inferendā sup falsitate hui9 instri si nō ꝯcurrit sup hoc
aliud indiciū ꝙ illud.s.ꝙ appareat notariū al's ꝯmisisse falsuꝫ: h̄ pba-
tur p ea q̄ decidit Pau.de liaꝫ.in ꝯmēto.c.grauis.de deposito.i pe.co.
in ver.sꝫ pone tortus ꝯfitetur furtū zc.vbi q̄rit an si tortus ꝯfiteatur se
ꝯmisisse vnū furtū an h̄ sit sufficiēs indiciū vt possit torq̄ri sup alio fur
to vl' maleficio:z dicit ꝙ nō si de alio nō pcedat idicia: q2 quātū ad illd
aliud maleficiū nulla sunt indicia:facit fm eū.l.sicut.C.ad legē cor.de
fal.z.l.j.in prin.z.l.maritus.ff.de questio.ita etiā tenet Albert9 de gan
dino in suo tractatu maleficioꝝ vbi tractat ɔ tortura sub rubrica icipiē
te q̄ritur si psona notata a torto sit male fame zc.sꝫ dicat ꝙ de ꝯsuetu
dine in furtis eo q2 nimiū frequētantur seruatur ꝯtrariū.h̄ etiā videtur decide
re Bar.i.l.fi.in pe.z vlti.col.ff.de q̄stio.vbi inter indicia enumerat hoc
s.ꝙ sit homo male cōditionis z consuetus facere similia.l.de minore.§.
tormenta.ff.de.q.l.non omnes.§.a barbaris.ff.de re mil.z postea dum
Bar.ibi tractat an sufficiat vnū solū indiciū ad torturā dicit ꝙ aut est
indicium remotū z illud solū non sufficeret:vt ꝙ esset male cōditionis.
d.l.de minore.secus si esset vnū indicium ꝓpinquum z tāgēs negotiū
de quo q̄ritur vt vnus bonus testis de visu vel confessio extra iudiciū.l.
capite quito.cū ibi no.ff.de adul.z.l.null9.cū ibi no.C.ad legē iul.maie
sta.ergo cum istud indiciū in ꝓposito nostro nō tangat istud speciale
falsum cōmissuꝫ circa istud instrm de quo q̄ritur apparet ꝙ sꝫ Bar.in
d.l.fi.non est sufficiēs ad torturā:z ita etiā no.Ang.z Sali.in.l.fi.C.de
questio.z Jo.de imo.in.l.fi.ff.de here.insti.talia eīn debent esse indicia
z adeo verisimilia ꝙ sola torquendi ꝯfessio de esse videatur.l.j.circa prin
cip.ff.de questio. vt inquit pfatus Albert9 de gaudino in dicto tracta
tu in Rubrica de questionibus z tormentis:nemo autem dicit illud in
12 dicium esse ita verisimile quo ad casum nostrum:vnde videtur † ꝙ vbi
requiritur specifica pbatio nō sufficit allegare gen9.l.interpositas.C.
de transa.t.ideo infert ibi Bal.z Sali.quod ad rescindēdū contractū
tanꝗ vsurarium nō sufficit pbare in genere quod cōtrahens erat vsu-
rarius seu consuetus fenerari.vt etiaꝫ notat Archi.in.c.ꝗꝗ.de vsuris.
in sexto.z Cyn.z Bal.in.l.prima.C.de probatio.z Paul9 de liaꝫ.in sua

disputatione incipiente contra instrm̄ debiti opponit̄ ⁊c. ⁊ Bal. in ad-
ditio. in. d. c. ꝙꝙ. ⁊ Jo. cal. ita cõsuluit in. c. vj. sub ti. de vsur. maxime p
no: per gl. in. c. illo vos de pigno. ergo cum requiratur ad formam pba
ri per vnum iudicium specificum seu ꝓpinquum tãgens falsitatẽ istru
mẽti de quo agitur. vt no. Bar. in. d. l. fi. ff. de questio. nõ sufficit adda-
cere iudicium cõcernens in genere falsum nec statutum sub rubrica de
crimine falsi in hoc cõtrarium disponit: sed solum ꝓuidet ꝙ lz ꝓbet̄ cõ
trarium eius qđ scriptum est in instrumento nõ per hoc intelligat̄ fal-
sum esse commissum nisi ꝓbetur factum fuisse pecunia vel p̄cibus vel p
sonam illaz fuisse al's vitio falsitatis deprehensam: sed in casu nr̄o nõ
presupponitur ꝙ probetur contrarium eius qđ cõtinetur in instrumẽ
13 to donationis. ¶ Quartum † vero ad sextum dubium quo querit̄ an
q2 dictus notarius fuit rogatus de testõ ser montis: ⁊ etiã de dicta do
natiõe possint illi qui in effectu sunt heredes dicti ser mõtis allegare di
ctum notarium confecisse falsum circa instrm̄ donatiõis valido rema
nente dicto testõ: ⁊ in hoc dico ꝙ si dicti heredes ser montis vtunt̄ di
cto testõ rogato per eundez notarium: videntur approbare ꝑsonã ei⁹.
adeo non possunt postea improbare nisi ex his falsitatibus quas ostẽ
derent per dictũ notariũ ꝑpetratas post dictum testm̄. Sed si volũt ex
falsitatib⁹ cõmissis ante testm̄ predictũ arguere de falso instro dona-
tionis non possunt si vtunt̄: aut vsi sunt dicto testõ nisi per aliquas ꝓ-
batiões in specie ꝓbarent de falsitate cõmissa in instro donatiõis: hec
ꝓbãtur in. l. si quis testibus. C. de testi. iiij. q. iij. §. si quis testibus. ⁊ no.
in. c. presentiũ. de testi. vnde dicit Bal. in. d. l. si qs testibus. in prima co.
qđ si titius ꝓducit instrm̄ manu tabelliõis qui tẽpore ꝯfecti instri erat
monach⁹: ⁊ sic nõ valebat instrm̄ iuxta no. in. c. vt officiũ. de hereti. in
vj. tñ q2 nõ fuit obiectũ de monachatu vl' fuit obiectũ: sz nõ ꝓbatũ obti
nuit vigore isti⁹ instri postea manu eiusdẽ ꝓducit̄ in ꝯriũ aliud instrm̄
nõ poterit ille opponere ꝙ nõ valet istud instrm̄ postea ꝓductũ tanꝙ
ꝯfectũ a monacho. idẽ si vellet opponere ꝙ nõ fuit tabellio: q2 semel af
firmando seu approbando eũ tabellionem autoritatem eius in omni-
bus approbãt s̄m Bal. qui dicit hoc esse no. facit qđ no. Inno. in. c. cũ
venerabilis. de excep. ⁊ hoc est etiã de mente Cy. in. d. l. si quis testib⁹.
in vltima. q. ⁊ hec ꝓcedunt etiã si dicti heredes vsi sint instro dicti testi.
in alia cã, ⁊ cũ alia persona per notata per Cy. in. d. l. si quis testibus in
v. q. cum quo omnes alij concordãt. ⁊ per hec patet respõsio ad q̄situz.
14 ¶ † Circa septimũ dubium quo queritur posito ꝙ dicti dñs iacob⁹ ⁊
Lud. haberet ius in dictis bonis donatis: an pro ꝯseruatiõe dicte do
nationis quota bonorũ: puta legitima debita filio in bonis dicti Flori
sui patris ⁊ oĩs alia portio q̄ sibi deberet̄ sit obligata dicte donatarie
⁊ eius heredi ꝓ cõseruatione dicte donationis ⁊ dico ꝙ sic: q2 in legiti-
ma non potuit grauari per dictam substitutionem dictus ser Mõtes
l. qm̄ in prioribus. C. de inoffi. test. l. cũ patronus. ff. de lega. ij. ⁊ no. in. l.
ex tribus. C. de inoffi. test. ⁊ in. l. j. §. fi. vbi per docto. ff. de vul. ⁊ pup. cũ
concordantijs. ⁊ in instrumento donationis ꝓ obseruantia cõtentorũ
in instrumento ⁊ defensione rerum donatarũ sunt obligata omnia bo
15 na. ¶ † Quantum ad octauum dubium quo queritur an q2 dictus ser
Montes promisit de rato in dicto instrumẽto donationis ꝓ dicto Pe
tro nicolao eius filio ratiõe bonorũ dotaliũ de qbus in dicta donatio
ne fit mentio dicta quota bonorũ Flori spectans ad dictuz ser Montẽ
sit obligata ꝓ dictis bonis q̄ feuerũt dotis matris dicti Petri nicolai
⁊ ad quẽ peruenire debeant dicta bona dotalia stantibus dictis testa
mentis ⁊ dicta donatione. Respõdeo ꝙ dicta quota bonorũ Flori que
spectabat ad dictũ ser Montem est obligata in casu euictionis dictoꝝ
bonorum donatorum que fuerũt dotis predicte per ea que dixi in ꝓxi
mo precedenti dubio. Ac etiã dico ꝙ stãtibus predictis dicta bona do
talia spectarunt ⁊ spectãt ad dictam dñam Mariam ⁊ eius heredes. q̄
fuit pupillariter substituta dicto Petro nicolao ⁊ ipsa dña maria agno
uit vt in themate presupponit̄ tex. est in. l. sed ⁊ si plures. §. ad substitu
tos. ff. de vulg. ⁊ pup. Quinimo q2 presupponit̄ ꝙ etiam domina Ma
ria apprehendit simi'r etiam hereditatem ser Montis. ⁊ etiam si non
apprehendisset tñ ipsa dña Maria que erat sola coheres cũ Petro ni
colao instituta in testamẽto ser Montis nõ poterat amplecti substitu
tionem pupillarem seu hereditatem pupilli ⁊ repudiare hereditatẽ ser
Montis: sed aut vtrãqz repudiare aut vtrãqz amplecti. l. sed si plures
§. filio cũ. §. sequenti. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. quidam eulogio. ⁊ ibi plene
no. C. de iur. deli. merito dicta dña Maria ⁊ eius heres tãꝙ in effectu
heres ser Montis nõ põt venire contra donationẽ ser Montis. l. cum
a matre. C. de rei vẽ. l. ij. C. si in frau. patro. l. si creditorib⁹. C. de ser. pig.
16 da. ma. ¶ † Postremo q̄rit̄ an si dictus notari⁹ ꝯfiteret̄ se falso fabri-
casse dictum instrm̄ donationis hoc aliter non ꝓbato inualidet̄ dictũ
instrm̄ ad exclusionẽ dicte donatarie ⁊ ei⁹ heredũ ⁊ dico ꝙ nõ: hoc de
cidit Bar. in. l. si quis in grain. §. j. ff. ad sille. per. l. j. §. si quis. filiũ. ff. de
testi. ⁊ ibi etiaz Sali. ⁊ in indiuiduo ponit hoc Bal. ⁊ Salic. in. l. gñal'r
in vltimo notabili. C. de nõ nu. pecu. ꝑ no. ꝑ Bar. in. l. si librari⁹. ff. de re
gu. iur. ⁊ no. etiã exp̄sse Ang. in. l. errore. C. de testa. ⁊ Pau. de ca. l. sepa
in prin. ff. ad vellea. ꝑ illũ tex. Bene facit. l. ij. cũ ibi no. ꝑ Bart. ⁊ alios
C. de fide instru. ⁊ in. l. ij. ff. de preuarica. cũ suis concor.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. cxxxiiij.

☞ Papa committens per rescriptũ vt si constituerit nominatos in
literis bona subtraxisse quod monitione premissa excommunicet: an sit
dandus libellus.
2 Preceptum de soluẽdo quod facit iudex debitori confitenti debitũ nõ
dicitur diffinitiua sententia.
3 Ubi non requiritur litis cõtestatio non requiritur libellus.
4 Sententia excomunicationis non debet ferri sine iudiciario ordine.
5 Qñ petitur absolutio a sñia excommunicationis non requiritur libell⁹.

¶ Consilium. cxxxiiij.

Domini redẽptoris nostri

1 inuocato suffragio. Super † premisso dubio quo queritur an
si ad querelã quorũdam quib⁹ quedã bona subtracta sunt,
Papa cõmisit ꝑ rescriptum dño vicario epi ꝙ si eidẽ ꝯstiterit noiatos
in suis literis ea bona subtraxisse eosdẽ monitione p̄missa excõicet nisi
ablata restituant sit dand⁹ libellus ⁊ ordine iuris seruato ꝓcedẽdũ vi-
sis his q̄ copiose ⁊ elegãter allegata sunt ꝑ clarissimũ iuris vtriusqz do
ctorẽ dñm Balthasarẽ gabriellũ mihi tãꝙ fratrẽ hoñ. Sẽtio ꝙ facta
legitima monitiõe ⁊ ꝓbatione furti absqz alio ordine iudiciario ꝓcedi
possit ad sñiam excõicatiõis in scriptis ferẽdã absqz libello ⁊ alijs q̄ re
gulariter reqrunt̄ in causis ordinarijs: ⁊ h' tã ꝑ aliqua ex allegatis ꝑ p̄-
fatũ dñm Balthasarẽ ꝙ ex infrascriptis. nã p̄suppono ꝙ de sñia excõi
catiõis iudicatur vt de interlocutoria. c. sacro. de sen. excõ. c. pastoralis.
de app. no. gl. iij. q. ix. decernim⁹. ⁊ gl. ⁊ doc. in. c. venerabilibus. §. por-
ro: de sen. excom. in. vj. ⁊ Spe. in ti. de sen. pla. §. species. v'si. diffinitiua.
no. Inno. ⁊ alij post eũ in. c. ꝑ tuas. de app. sed ad h' vt perueniat̄ ad in
terlocutoriã sñiam non est necessaria. litis ꝯtestatio vt de se ptz. vnde vi
2 demus † ꝙ p̄ceptum de soluendo qđ facit iudex debitori ꝯfitenti si fit li
te nõ contestata nõ ẽ diffinitiua sñia: sed accedit ad interlocutoriã no.
per gl. ⁊ doc. in. l. j. C. de lit. cõtest. in. l. fi. §. necessitatẽ. C. de bo. q̄ lib. ⁊ in
l. j. C. de cõfessis. ⁊ gl. doc. in. c. dudũ. el. ij. in verbo positiones ⁊ respon-
siões. de elec. ⁊ in. c. ex parte. el primo. de ver. sig. cum si. ⁊ hoc quo ad in
terlocutoriã non reqratur litis ꝯtestatio. tradit̄ etiam ꝑ Bal. in. l. pla-
tam. in. ij. col. C. de senten. vbi dicit testes ꝓduci posse lite non ꝯtestatã
qñ ꝓducuntur ꝓ interlocutoria ferendã: q2 ad interlocutoriã nõ requiri
tur litis contestatio. allegat gl. quã dicit esse no. in. l. p̄senti. C. de his qui
3 ad ecle. confu. Modo † sic vbi non requiritur litis contestatio non req-
ritur libellus. vt no. Spe. in ti. de lib. concep. §. nunc dicẽdũ. ad fi. versi.
qñ aliter aũt quam doctrinã sequitur Ant. de bu. in. c. j. de lib. ob. in. iij.
4 col. in ver. quintus casus ⁊c. ¶ Scđo moueor † per ea q̄ no. per gl. ⁊ ex-
pressius per doc. in. c. j. de exces. prela. nam tex. ibi dicit ꝙ nõ debet ferri
sñia excõicationis sine iudiciario ordine. vnde gl. ⁊ doc. ibi querũt quis
est iste iudiciarius ordo q in tali casu requiritur. ⁊ respondẽt ꝙ requirit̄
monitio legitima ⁊ qđ probet̄ cã iusta. c. sacro. de sentẽ. excom. ij. q. j. ne
mo. ⁊. xxiiij. q. iij. de illicita ⁊ ꝙ sñia feratur in scriptis. c. j. de sen. excõ. in
5 sexto. ⁊ ita est de mente glo. q. prima. in summa. ¶ Tertio probat̄ † q2
videmus ꝙ qñ petitur absolutio a sñia excõicationis non requirit̄ libel
lus ⁊ de plano proceditur. vt expresse notat Inno. ⁊ alij post eũ in. d. c.
sacro. ergo nec etiam qñ petitur quem excommunicari q2 solẽnitas que
requiritur in cõfectione actus requiritur etiam in eius dissolutiõe in au
ten. econtra si filij. C. de repud. l. pur quisqz. ff. de solu. c. j. de regu. iur. in
antiquis. vnde dicit Bal. in. l. fi. in vlti. colum. C. de fideicõ. ⁊ dñs Car-
di. floren. ⁊ Jo. de imo. in. c. relatũ. de testa. ꝙ si ex forma legis vel statu
ti duo testes requirũtur in confectione testamẽti: ita duo testes in eius
dissolutione sufficient: ⁊ vbi non requiritur libellus ibi non exigitur pro
cessus ordinarius: ita inquit Bald. in. c. primo. §. insuper. in. ij. colum. de
prohi. feu. alie. per Fede. ⁊ patet ex his que no. in cle. sepe. de v'. signifi.
⁊ in auten. offeratur. cum ibi no. de lit. cõtest. cum si. Ex quibus resideo
premissam conclusionem esse veram. Alexan.

¶ Summarium super consilio. cxxxv.

1 ☞ Priores non possunt obligare communitatem nisi eis specialiter
vel libere sit commissum.
2 Scriptura publici officij hodie facta non probat quod de alio tempore
factum fuit.
3 Ubi protestatio fit coram illis cum quibus non fuit celebrat⁹ cõtract⁹
debet coram eis exhiberi instrumentũ contractus vt valeat ꝓtestatio.

¶ Consilium. cxxxv.

Domini redemptoris no-

stri inuocato suffragio. Uiso ꝓcessu cause vertentis in-
ter pasquutium anthonij de castro barnij ex ꝑte vna
agẽtẽ ⁊ cõitatẽ Fani ex altera se defendẽtẽ mediãtib⁹
vtriusqz ꝑtis intercessoribus. Mihi videt̄ de iure con-
cludendum partes dñi iudicantis esse in absoluendo dictã cõitatem et
eius sindicũ a petitis pro parte dicti pasquutij: p̄sertim ex infrascriptis
⁊ primo q2 pasquutius agit contra communitatẽ ex contractu celebra
to cum assertis magnificis dñis prioribus dicte ciuitatis Fani. Sz ita
1 est † ꝙ priores nõ possunt obligare dictam cõmunitatem nisi eis sit spe
cialiter vel libere commissum: ita voluit glo. notabilis magis communi
ter approbata in. l. itẽ magistri. ff. de pac. bene. facit. l. j. ⁊ qđ ibi no. doc.
C. de p̄bẽ. salar. lib. x. Preterea ꝑ reformationẽ factã ante celebrationẽ
dicti contractus ꝑ cõsiliarios ciuitatis q dicunt̄ de iure rep̄sentare totũ
populum. vt no. glos. in rubrica. C. que sit long. ꝯsuetud. ⁊ in. l. aliud. §.
refertur.

refert.ff.de reg.iur.z in.l.sed ex dolo.§.j.ff.de dolo fuit ꝓuisum ꝙ prio
res vna cum vicario gabellarū ac referendario. z depositario cōis pos
sint deliberare quicquid eis videbitur super dictis molēdinis,sed in di-
cto contractu celebrato cum dicto pasquutio non interuenit cōsensus
vicarij gabellarum referēdarij z depositarij.ergo nō valet actus nō ser
uata forma dicte prouisiōis.l.cū hi.§.si pretor.ff.de transac.l.qui rome
§.flauius.ff.de verb.ob.l.ꝓhibere.§.plane.ff.qd vi aut clā.¶ Nec ob-
stat si in contrarium adduceret ꝙ per aliam reformationem postea fa
ctā de anno.1469.die quinta Augusti fuit ratificatꝰ dictus ꝯctus ce-
lebratus per Magnificos priores dños cum pasquutio non obstāte
defectu confessus vicarij gabellarū referendarij z depositarij cōis.nā
per dictā sequentem reformationem sub die quinta Augusti fuit ꝓui
sum ꝙ dñi priores eligerent vnū ciuem qui iret z videret molendina a
sacca si bene starent ꝓut debebant z tenebant acceptimatioñ.relapsa-
re q2 respondeo ꝙ ex hoc non resultat approbatio primi cōtractus fa-
cti cum pasquutio z suppletio defectus.q2 nō apparet ꝙ consiliarij ci-
uitatis representētes cōe z populū dicta die quinta Augusti haberēt
sciētiā ꝯtinentie dicti ꝯctus celebrati p priores cū pasquutio.z ꝙ scirēt
non interuenisse consensum vicarij gabellarum referendarij z deposita
rij:z per consequens non pōt dici ratificatus z approbatus dictus cō
tractus z suppletus dictus defectus seu derogatū esse illi defectui.l.fi.
C.plus valere qd agitur.l.in repudianda.ff.de acqui here.c.j.de ꝯsti.
in vj.z non presumit sciētia nisi ꝓbet.vt in.d.c.j.z.l.verius.ff.de pro-
ba.l.fi.ff.pro suo.z quod no.gl.in.c.statutum.in prin.in verbo lucratur
de rescrip.in.vj.z in cle.z si principalis.eo.titu.¶ Et similiter non ob-
stat si diceret ꝓbari de dicta ratificatione z approbatiōe ex his q̄ con
tinentur in libro registri bulettarum in quo inter cetera continetur sub
die.xj.Augusti.1469.pasquutio da barnio ducati cēto ꝓ parte de du
ca.250.li quali.li dona la cōmunitate ꝑ refare li molini de la sacca per
lo termino de zigno ꝓximo passato:z ista alia similis buletta ducatorū
duodecim pro alia parte dictorū ducatorū.250.q2 nō apparet dictas
cōmissiones bulettarum emanasse a consilio ciuitatis z posito qd hoc
constaret non apparet ꝙ consilium habuerit notitiam defectuum qui
interuenerunt in dicto ꝯctu:sed de defectu.s.consensus vicarij gabella
rum et aliorum predictorū:z per cōsequēs non pōt videri approbatus
contractus z suppletos esse defectus predictos per ea q̄ proxime dixi.
¶ Non obstat etiam ꝙ in eodem libro bulettarum registri contineat
posta vna in qua sub die.24.Decembris anni.1468.dr pasquutio da
bernio e cōpagni acceptatori de le molino de la sacca de cōmandamen
to vel conseglio facto a xxiij de Octobre.1468.lib.trenta de Bolog.per
la tracta de lome.50.de grano le quale lui de hauere de la ꝯmunita de
per subsidio a refare dicti molini zc.q2 respondeo primo ꝙ cōcessio et
ꝯctus cuius occasione agitur fuit celebratus cum.pasquutio predicto
vt continetur in libello z in dicto instrumento z non cum aliquo socio
pasquutij de quibus socijs fit metio in dicta posta. z sic non videt di-
cte posta loqui de contractu producto: ex quo agitur in libello.c. cum
Johānes.de fide instr.z no doc.in.l.ij.C.de errore aduoc.z in.l.ij.C.de
bono.pos.ẜm tab.Item respondeo ꝙ nō probatur per dictam postaȝ
ꝙ illud quod ibi continetur processerit ex commissione consilij:q2 illa
posta est scripta per cancellarium die xxiiij.Decembris anni 1408.z
continet illud quod dr fuisse factum seu cōmissum a cōsilio per plures
dies ante.l.die.xxiij.Octobris eiusdem anni quo† casu scriptura publi
ci officialis hodie facta non plene,probat illud quod alio tempore fa-
ctum fuit.vt no.Inno.z docto.in.c.qm̄ contra.de probat.z in.c.j.circa
medium.de fide instru.ibi dum dicit Inno.Item cōtinere dȝ scriptu-
ra tempus rogati instrumenti in auten.de. tabel.§. vltimo. quod qui-
dem tempus debet.esse idem cum tempore celebrati cōtractus:si enim
aliud tempus contineret.ferret testimoniū de preteritis z non valeret
scriptura.c.tua de cohabi.cle.z mulie.no.etiam Inno.in.c.cū.in. iure.
de offi.deleg.z Bal.i.l.ex his.C.de test.mili.z Antho.de bu.in.c.post
cessionē.de proba.in ver.sextus casus zc.Itē respondeo ꝙ in dicta po
sta non dr ꝙ consilium habuerit scientiam de forma contractus predi
cti celebrati cum pasquutio sine cōsensu vicarij gabellarum z aliorum
predictorum:ergo non potest dici ꝙ sit per consiliū suppletus z ꝓba
tus dictus defectus de quo non apparet consilium habuisse notitiā ꝑ
ea que.s̄.dixi:z ijsdem vitijs laborat alia posta sequens scripta in eo
dem libro registri bulettarum de libris viginti quatuor pro tracta gra
ni sitr.¶ Et licet predicta sufficerent ꝓ victoria dicte communitatis tū
vltra predicta adducitur pro parte dicte cōmunitatis pasquutiū obti-
nere non posse quatenus petit salmas centū grani quas dicit ꝙ fuisset
superlucratus si potuisset habere pacificum vsum dictorum molēdino
rum pro diebus.xvj.de mense Augusti.z per totum mensem Septem
bris Octobris z Nouembris quibus fuit inpeditus habere vsum di-
ctorum molendinorū:eo q2 dicit fuisse destructa dicta molendina per
gentes annorū durante quadriennio comprehenso in cōcessione facta
dicto pasquutio attento ꝙ fuit dictum cōmune interpellatum,vt ꝓ di
cto tempore trium mensium z dierū.xvj.prestarem patientiam dicto
pasquutio vtenti dictis molendinis ẜm formam instrumenti dicte cō-
cessionis z non prestitit q2 respondeo ꝙ in instrumento ex quo agitur
cōuenit ꝙ si durante termino dictorū quatuor annorum vigeret guer
ra qua mediante pasquutiꝰ nō posset vti dictis molendinis debeāt si-
bi reintegrari tēpora quibꝰ occasione dicte guerre fuisset impeditus:sȝ
pasquutius non petijt hoc sed petijt salmas centū grani pro interesse
suo:ergo petijt aliud ꝙ id qd promissum extitit.¶ Nec obstat si dicere
3 tur †ꝙ dictus pasquutius protestatus fuit magnificis dominis prio-
ribꝰ z cōsilio ciuitatis vt sibi cōsignarent dicta molendina pro mēsibꝰ
tribus z diebus decē quibus dixit se fuisse impeditū propter guerram
z ideo rōne more vult dicere pasquutius succedere obligatiōem ad in
teresse.l.si quis ab alio.ff.de re iu.l.stipulationes non diuidunt.versic.
celsus.ff.de ver.obli.q2 ad hoc respondeo ꝙ illa ꝓtestatio non potuit
cōstituere in mora:eo q2 protestando non illis proprijs q erant priores
tēpore ꝯctus:sed erant successores eorum z protestando illis de consi-
lio cum quibus non fuerat celebratus cōtractus cōcessionis p̄dicte de-
buit coram eis exhiberi dictum instrumentum ꝯctus:debuitq3 per di-
ctum pasquutium mediantibus fide dignis probationibus certiorari
dictū consiliū de impedimento predicto z eius qualitate alr interpel-
latio z protestatio nō cōstituit in mora.l.si quis inficiatus. ff. deposi.l.
q in alterius.ff.de reg.iur.l.quod te.ff.si cer.pe.z.l. nomē.C.que res pi.
ob.pos.z in omnibus dictis locis not.Bar.in cle.cām. z ibi no.de elec.
z plene per Bar.in.l.non solum.§.morte.ff.de ope.no.nun.cū suis cō-
cordantijs.sed hoc seruatū non fuit per dictū pasquutiū vt patet ex co
pia instrumenti protestationis ergo zc.omitto velut non necessarium
probationes factas pro parte cōmunis ad arguendū culpā dicti pas-
quutij in quibus probationibus etiam apparet per plures testes cōis
maxime per fanti cum Jacobi.z per Anthonium Pauli esse probatū
ꝙ de anno.1469.de mense Septembris z mensibus sequentibꝰ facta
rebellione comitatus fani dicta molendina poterant macinare cuius
contrariū deponūt testes pasquutij.s.illi qui probant de impedimento
guerre quia dicunt quod imo nō poterant machinare:z sic sunt adin-
uicem contrarij,tamen vt dixi circa hoc sum arbitratus insistere non
oportere. Alexan.

¶ Summarium super consilio.cxxxvj.

1 ☞ Ubi non constat de aditione hereditatis nō pōt quis agere peti-
tione hereditatis.
2 Non adhibens medicos peritos ad curandum infirmitatem excludi-
tur ab hereditate.
3 Negligentia z culpa debet probari certa z limitata.
4 Quando sunt duo testes quoꝝ vnus contradicit alteri neuter probat.
5 Hereditas ablata propter non adhibendo medicos infirmo applica-
tur fisco.
6 Statutum ꝙ filius interficiens patrem nō succedat an comprehēdat
filium natum ex tali homicida.
Possidenti iure familiaritatis non competit petitio hereditatis.

¶ Consilium.cxxxvj.

Domini redēptoris nostri invocato suffragio: Uiso ꝓcessu cause vertentis inter
dñam Rengardam filiā quondam bonini ex ꝑte vna
agentem z Marconū z Raynaldū fratres de rubeis
z quosdā alios de rubeis ex parte alia se defendētes.
Sentio ꝓculdubio ex pluribus dictā dominam Rengardam obtine-
re nō posse p̄sertim ex infrascriptis: pmo q2 †agit ꝓcurator gñalis dñe
Rengarde petitione hereditatis z nō cōstat eā adiuisse hereditatē nec
ꝑ actus gestos ab hmōi ꝓcuratore gñali in iudicio vel extra potuit in-
duci aditio hereditatis.l.si qs mihi bona.§.iussum.ff.de acquir. here.l.
pau.rñdit.cū ibi no.e.ti.Scđo q2 dicta dña Rēgarda excludit a succes
siōe palamidis filij sui decedētis ab intestato ex dispositiōe statuti exi-
stentibus patruis z cōsanguineis vsq3 in quartum gradum ꝓut extāt
2 nā rei cōuenti sunt de illis:vt pȝ in processu.nec obstat †ꝙ ꝑ parte dicte
dñe Rengarde opponit ꝙ ipsi sunt exclusi eo q2 nō adhibuerunt me-
dicos peritos ad curādam infirmitateȝ dicti palamidis:z ꝙ propterea
debent excludi ac si eū occidissent ꝑ id qd legitur z not.in.l.ab hostibus
§.fi.ff.so.ma.z.l.indignū.ff.de his quibus vt indi.cum ibi not.q2 rñde-
tur primo ꝙ ista negatiua tu nō adhibuisti medicos ꝑitos est funda-
mentū intentionis dicte dñe Rengarde ad excludendū p̄dictos de ru
beis a sucessione delata eis a statuto igitur incūbebat ei onus illā pro
bandi.l.si qs consortium.C.de fabricē.li.xj.l.hoc iure.z.l.ita stipulatus
ver.qd si ab initio.ff.de ver.ob.z plene no.Bar.in.l.in illa.eo.ti.z ꝑ In
no.z alios in.c.sup his.de accusa.Sed non est ꝓbatum ꝙ dicti rei con
uenti nō adhibuerūt medicos peritos in dicta infirmitate.Nam testes
ꝓ parte dñe Rēgarde recepti q sunt medici deponūt se fuisse vocatos
ad curādū palamidē z lȝ vnus eorū.s.magister rizardus deponat ꝙ fi
lius suus etiā medicus petijt mercedē suā ꝓ medēdo ab vno de rubeis
z noluit sibi dare tñ in h̄ est singularis: z sic nō ꝓbat.c.lȝ causam.de ꝓ
ba.l.iurisiurādi.C.d testi.Preterea ipe ignorat qs fuerit ille de rubeis
q noluit soluere mercedē:z sic talis ꝓbatio est obscura z nihil releuat.
c.in p̄sentia.de ꝓba.l.pōponius scribit si frumētū.§.fi.ff.de rei vē. z di
cit se ignorare an illi de rubeis adhibuerint aliū medicū: z sic nō ꝯclu-
dit de negligētia dictoꝝ reoꝝ i nō adhibēdo peritos medicos.¶ Aliꝰ
testis etiā .J.magister Anthonius dicit ꝙ dictꝰ Marconus de rubeis
cōduxit ipsum testē medicū ad curādū dictū palamidē:z ꝙ voluit pa
cisci secū de dādo sibi decē aureos si volebat assūmere onꝰ firmiter libe
rādi eū:z ꝙ alr nolebat ꝙ se itromitteret z ꝙ dictꝰ magister Anthoniꝰ
noluit hoc facere:z in hoc etiā iste testis est singularis:z subdit etiā ꝙ

dicti de rubeis potuerunt adhibere alium medicū ꝛ ꝙ ipse testis hoc nesciat: ꝛ sic non ɔcludenter ꝓbant negligentiā ꝛ culpā: q̄ semp† debet obiici ꝛ ꝓbari certa ꝛ limitata. vt inquit Bar. in suo consilio incipiente cōe lignani locauit ꝛc. allegat. c. vt circa. de elec. li. vj. c. ꝑsitum. de testi. eo. lib. l. pretor edixit. in prin. ff. de iniur. ¶ Tertius testis dicte domine rengarde est magister Zanin⁹ filius dicti magistri Rizardi. ꝛ si l'r deponit ꝙ dicti de rubeis potuerunt adhibere aliū medicū ipso inscio. et sic ēt iste non ꝓbat culpā ꝛ negligentiā ꝓut oportebat: ꝛ ꝙ nihil fit ꝙ dicti de rubeis denegauerint soluere medicis offerentib⁹ se liberare dictum palamidem ab eius infirmitate: ꝛ sic in hoc cōtradicit patri suo ꝛ qn̄ duo† sunt testes quoꝝ vnus ɔdicit alteri neuter probat vt inquit Jo. an. ꝛ alij. post eū in. c. in nostra. de testi. quinimo dicti de rubeis ꝓbant per plures testes se adhibuisse diligentiā in curādo personā dicti palamidis tanꝗ filij ꝛ in adhibēdo medicos. ¶ Et posito† etiā ꝙ nullam adhibuissent curā dicta hereditas palamidis q̄ ab itestato eis deferebat̄ dato q̄d ꝓpter hoc deberet eis auferri non applicat̄ dicte dn̄e Rengarde sed veniret applicanda fisco. d. l. indignū. l. lucius. ff. de iure fis. ꝛ. l. cū ratio. ad fi. ꝛ ibi no. ff. de bo. dā. ꝛ declarat̄ ꝑ Jo. an. in. l. fi. ff. de his q. vt indig. ꝛ in. d. l. si ab hostib⁹. §. fi. ꝛ ꝑ Bal. in. l. j. C. vn̄ vir ꝛ vxor. ꝛ in. l. hereditas. C. de his qui. vt indig. ꝛ in. l. eaȝ quā. in. iiij. col. C. de fideicō. cū si. ꝛ ideo alius ꝙ fiscus ante factam dictā priuationem nō pōt obiicere dictis de rubeis ꝙ ipsi nō sint heredes: q2 imo interim sunt heredes. vt est gl. no. in. l. his ɔsequenter. iuxta prin. in verbo ꝑtinere. ff. fa. erc. ꝛ. l. ex facto. §. iulius lōgianus. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ declarat Bal. Saly. in. d. l. hereditas. agit ergo fine actiōe dicta dn̄a Rengarda igitur repellēda. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. ges. ꝛ. l. quoties. §. q̄ temporali. ff. de admini. tut. ꝛ hec est tutissima responsio. ¶ Preterea† dicit Bal. in. l. si q̄s incesti. in fi. C. de incestis nup. ad fi. per illū tex. in ver. ita tn̄. vbi inquit no. argumentum ad. q. dicit statutum q̄d filius interficiens patrē non succedat: ꝛ queratur quid de nepote nato ex tali homicidio. nā fm̄ eū ille tex. facit ꝙ si nō fuit culpabilis in morte succedat secus si fuit culpabilis: ex quo videret̄ ꝙ posito q̄d marcon⁹ fuisset culpabilis circa curā dicti palamidis non deberet nocere alijs non culpabilib⁹ agnatis dicti palamidis vocatis a statuto: ꝛ ꝑ hoc q̄d notat Bar. in. d. l. cū ratio. tn̄ hoc vltimū non pono ꝓ ɔstanti: q2 nō expedit stantibus alijs supradictis. illud aūt† certū est ꝙ contra Petrā sanctum ꝛ Salasiū non pōt ꝓcedi ad diffinitiuā sniam condēnatoriā: q2 contra eos non cōpetebat nec cōpetit petitio hereditatis: q2 rn̄dendo libello ꝛ interrogatorijs non cōcordant se heredes palamidis imo dicunt se possidere solū iure familiaritatis dictoꝝ Marconi ꝛ Raynaldi q̄ erant in iudicio. ꝛ sic nomine alieno dixerūt se possidere. ideo ɔ eos nō dat̄ petitio hereditatis: hec ꝓbant̄. l. nec vllā. §. si q̄s absentis. a'ls est sub. l. etiā. ff. de peti. here. ꝛ. l. ij. C. vbi in rem actio. ꝛ q̄d ibi not. Bar. maxime in ver. quero vtrū ɔuentus actione mista. in ver. quero an iste q̄ noiat dn̄m in iudicio h3 ꝓbare ꝛc. iuncta. l. qui iure familiaritatis. ff. de acq. pos. ꝛ ideo dicta dn̄a Rengarda contra eos temere ꝓsequēs iudicium d3 in expensis condēnari ꝛ ipsi ab instantia absolui. l. eū quem temere. ff. de iudi. l. properandum. §. sin autem alterutra. C. eo. ti.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. cxxxvij.

1 ¶ Actio legis aquilie pro damno dato competit dn̄is rei vel quasi dominis.
2 Ex titulo presumitur bona fides.
3 Creditur relationi officialis.
4 Non creditur libello de equo locato qui probabat vnum equum esse mortuum.
5 Bone fidei possessori competit ius agendi.
6 Consuetudo generalis de non soluendo quartam episcopo poterit ꝓbari per clericos ꝛ rectores ecclesiarum illius loci.

¶ Consilium. cxxxvij.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Uiso ꝓcessu accusationum super dānis datis institutarū pro parte diui de seraualle contra nonnullos accusatos: ꝛ visis defensionib⁹ allegatis pro parte eoꝝ q̄ accusati sunt ꝛ etiā allegatis pro parte vgolini Gerardi de la chelda tanꝗ massarij cōis montis vrselij ꝛ alioꝝ quorūdā tanꝗ consiliariorū dicti cōis. Mihi breuiter de iure videtur concludendū illos in processu noiatos qui dannum dederunt dicto Dyno in nemore cōtento in accusationibus esse condēnandos ꝛ eis nō suffragari allegationes ꝛ defensiones factas etiā pro parte dicti asserti Massarij ꝛ consiliarioꝝ maxime ex infrascriptis. nā actio legis aquilie q̄ pro damno dato cōpetit conceditur illis qui est vel dn̄s rei in que dānū datū est: vel quasi dn̄s seu bone fidei possessori cum. l. item. inela. §. legis. ꝛ. §. sed ꝛ si seruus bona fide. et l. si dn̄s seruum. ff. ad. l. aqui. sed de titulo dicti Dyni in dicto nemore est ꝓbatum per instrumentū emptionis facte per Dynū predictum a Stephanino quondā Petrini de pelatis de placentia ex quo titulo presumit̄ bona fides. l. pe. C. de euic. Est etiā† ꝓbatū d̄ possessiōe dicti Dyni q2 per plures testes est probatū ꝙ dict⁹ stephaninus possidebat tēpore dicte venditiōis per eū facte d̄ anno. Mcccclxxij. dicto Dyno. ꝛ cum in dicto instrumento vēditionis cōstituerit dictus stephaninus se possidere noie dicti Dyni, ꝛ sic per dictum constitutum trāslata fuit ois possessio stephanini in dictū dynū. l. ꝙ meo. in prin. ꝛ ibi plene not. ꝑ Bar. ꝛ in. l. interdū in prin. ff. de acqui. pos. ꝛ in. c. cū venisset. de resti. spo. ꝛ no. in. l. ij. C. de acqui. pos. cū si. quinimo etiaȝ per aliquos testes: ꝛ maxime ꝑ Johānē laurētij ꝛ vgolinum quondā Johānis ꝛ Petrū bertini ꝛ Bartholomeū dn̄ici ꝛ Mattheū iuliani est plene probatū q̄d dict⁹ Dyn⁹ a tempore dicte sue emptionis ꝛ citra possedit. ¶ De dāno† aūt dato per accusatos ꝛ eius estimatione puto esse probatum q2 in actis d̄r ꝙ salinarius ita retulit ꝛ ꝙ estimatores estimarūt. in his eni causis damnorū datorum cōiter ex consuetudinibus vel statutis locorum est promissum: vel ꝙ stetur vsq3 ad certā summā iuramēto accusatoris iuxta. l. si qn̄. C. vn̄ vi vel relationi salinarij seu officialis. nam eius relationi credendum est fm̄ q̄d habet̄ in. l. j. §. qui es. ff. de offi. ꝑfec. vrb. in. c. cū parati. de app. ꝛ in. l. Dynus. la. ij. cū ibi plene not. per Bart. ff. de cust. reo. ꝛ per alios in. l. ea quidē. C. de accusa. ꝛ posito q̄d essem⁹ in casu in quo de iure cōi soli denūtiationi officialis non deberet stari quo ad plenā fidem iuxta plene no. ꝑ Barto. in. d. l. diuus. in versi. iij. quero quid sit effectus ꝛc. tn̄ vt dixi q2 cōiter per Italiam ex cōsuetudine vel dispositione statutorū est ꝓuisum contrariū puto ita seruari in loco ꝙ stetur dicte relationi salinarij. ¶ Nec obstat predictis si diceret̄ ꝙ pro parte eorū† q̄ accusati sunt ꝛ dicti Massarij cōis. ꝛ cōsiliariorū allegat̄ ꝙ dictum nemus spectabat ad dictū cōe montis orselij: ꝛ ꝑ consequēs non potuit acqrere dictus Dynus a stephanino in preiudiciū dicti cōmunis: q2 rn̄deo primo q̄d non est ꝓbatum legitime q̄d nemus de quo est q̄d fuerit ꝛ sit dicti cōis ꝛ l3 quidam testes videant̄ deponere ꝙ dictus stephaninus habuerit de nemoribus dicti cōmunis tn̄ nō dicitur q̄d istud nemus de quo est questio sit illud: ꝛ sic ꝓbatio talis nullo mō cōcludit. c. auditis. de prescri. iunctis his que ibi notabilliter traduntur per Jo. an. dum loquitur de equo locato bidello qui postea probabat vnum equum esse mortuum ꝛ dicebat esse illum quē conduxerat tn̄ aliter de identitate non probabat. nam non sufficit. facit. c. in presentia. cū si. de proba. nec etiam est probatum ꝙ ille Agolin⁹ sit necessari⁹ cōmunis ꝛ habeat mandatū a cōi ad hanc causam: ꝛ idem dico de his q̄ tanꝗ cōsiliarij cōis cōparuerunt. debuerūt enim probare se esse tales quales se asseruerunt. l. nō ignorat. C. q̄ accusare nō pos. c. in nostra. de procu. ¶ Plus dico† ꝙ etiam posito q̄d probaret̄ dictū nemus fuisse dicti cōis tn̄ quo ad cām dāni dato dicto Dyno bone fidei possessori et titulum predictū habenti non potest negari quin dicto Dyno cōpetierit ꝛ cōpetat ius agendi. d. l. si dn̄s seruū. ꝛ l3 dictum memus etiā fuisset dicti cōis tamen non licebat singularibus personis de vniuersitate incidere ligna in dicto nemore nisi aliter fuisset ꝓuisum per illos ad quos spectabat: quia illud quod est vniuersitatis nō est singulorū de vniuersitate. l. in tm̄. §. vniuersitatis. ff. de rerum diui. l. 3 si hac. §. q̄ manumittitur. ff. de in ius vocan. preterea posito vt dixi q̄d probaret̄ dictum nemus fuisse dicti cōis probatum est pro parte dicti Dyni q̄d cōsuetudo est in loco q̄d de illis nemoribus possint homines ibi cōmorātes etiam propria autoritate accipere: ꝛ postea ꝙ illud ꝓ suo acceperunt possunt de illo disponere etiam alienādo: ꝛ consuetudo potest inducere quod aliquis priuet̄ re sua. l. venditor. §. si constat. ff. cōia predi. ꝛ ibi not. doc. ꝛ no. per Bar. in. l. j. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ꝛ in prima constitutione digestorum cū si. precedentia tamen fundamenta sunt tutiora ꝛ illis magis adhereo. ¶ Nec† predictis obstat si diceretur ꝙ dicti testes sunt suspecti eo quia dicunt se possidere de terris ꝛ nemoribus dicti communis: quia respondeo primo per id q̄d notabiliter dicit Jo. and. in regula sine possessione in mercurialibus vbi voluit quod consuetudo gn̄alis de non soluendo quartā episcopo potuerit probari ꝑ clericos ꝛ rectores ecclesiarū illi⁹ loci deponētes de suo facto negatiuo ad ipsorū cōmodum non enim principaliter deponūt ad cōmodum eorū: preterea cum non deponant q̄d istud nemus de quo est questio sit de nemoribus communitatis predicte vt iam dixi. sequitur ꝙ dato q̄d ipsi testes asserant se possidere de terris dicti cōis hoc nil facit ad rem. Ex quibus omnibus concludo in fauorem dicti. Dyni contra dictos accusatos prout supra dixi. Alexan.

¶ Summarium super consilio cxxxviij.

1 ¶ Ubi quis est certus certiorari non debet.
2 Ubi denūtiatio requiritur non solum ad notificandum sed ad incitandum vt aliquid fiat simplex scientia non sufficit. 3.
4 Publicatio cum prefixione termini non requiritur quo ad scientes.
5 Ubi non seruatur forma tradita a statuto actus est nullus.
6 Consanguinei ꝛ vicini presumuntur scire facta vicini.

¶ Consilium. cxxxviij.

¶ An statutū disponēs q̄d consanginei proximiores ꝛ vicini alicuius vendentis domū possint illam recuperare ab emptore. j. mensem a die publicationis contractus facte per pretorem in platea publice operet̄ quod si non fuit facta dicta publicatio tamen elapso mense a die quo sine publicatione ipsi proximiores vel vicini habuerunt notitiam contractus excludantur.

Redēptoris nostri inuocato suffragio. Uiso puncto ꝛ dubijs de quibus querit̄ in causa Baptiste quondā Francisci de induinis de Rauenna ꝛ statuto ciuitatis sub rubrica de presentatiōe fienda super rebus immobilibus per proximiores in gradu ꝛ per vicinos collaterales. Omissis non necessarijs

1 necessarijs† breuiter concludo aduersus dictū Baptistā non posse per dictū Johānem in casu proposito intentari dispositionem dicti statuti ex infrascriptis, ꝛ primo qꝛ p̄supponit ꝙ dictus Johānes aduersariꝰ dicti Baptiste, habuit scientiam acqsitionis facte per dictū Baptistā de dicta domo p menses ꝛ annos anteꝗ̄ cōparuerit ad exbursandum pretiū dicto Baptiste fm formā dicti statuti ꝗ̄uis. non fuerit facta publicatio dicti contractus per publicum preconem super platea cōis: vt dictat statutum. nā vbi quis certus est non est opus eū per aliā publicationem vel denuntiationem certiorare. l. j. in fi. ff. de act. emp. ꝛ l. c. eū qui certus. de reg. iur. in. vj. pro hoc text. in. l. Item veniunt. §. petitam. el secundo. ff. de peti. here. ꝛ ibi Bar. colligit doctrinam ex illo text. qꝺ vbicunqꝫ denuntiatio est facienda ad notificandū: tūc sufficit scientia
2 absqꝫ denūtiatione. vt ibi: vbi† vero denūtiatio requireret̄ non solum ad notificandum: sed ad incitandū vt aliqd fiat vel ad prohibendū ne quid fiat ꝛ tunc simplex scientia non sufficit. l. denuntiasse. circa prin. ff. de adul. ꝛ ibi Bar. ꝛ Ang. vnde dicit Ange. in. d. §. petitā. hoc esse dandum cōtra syndicos qui sub pena tenent̄ capere malefactores. nā vt penam incurrant sufficit qualitercunqꝫ in eorū notitiaꝫ deueniant predicta ad eorū malitiam ꝛ negligentiam conuincendā per. §. petita. similiter videmus ꝙ ad hoc vt emptor possit habere regressum de euictione contra venditorem non sufficit ꝙ venditor sciuerit litem esse motam emptori: sed reqrit̄ ꝙ sibi venditori emptor denuntiet ꝙ vadat ad assistendū liti: ꝛ ad eum defendendum in cā fm magis cōem opi. qꝛ iura requirunt non solum denuntiari ꝛ notificari venditori litem esse motam emptori: sed reqrunt ꝙ incitet̄ ꝛ requiratur venditor ꝙ vadat ad defendēdū. l. j. C. de peri. ꝛ cōmo. rei ven. Et ibi. no. doc. l. si parentes. et l. empti. ꝛ ibi no. doc. C. de euic. ꝛ p. doc. in. l. emptor. c. fi. post gl. ibi. ꝛ. l. q absentem. ꝛ ibi no. oēs. ff. de pcu. ꝛ no. Jo. an. in addi. Spec. in ti. de emp. ꝛ ven. §. fi. in ver. sed nunqd. vbi clare firmat ꝙ vbi quis tenet̄ ad notificandū: tunc nō reqritur notificatio vbi aliunde habita est scientia per iura. s̄. alle: secus vbi requirit̄ aliud ꝗ̄ notificatio, vt in emptore qui tenet̄ ad aliud ꝗ̄ ad notificandum litem esse sibi emptori motā nam tenet̄ emptor requirere venditorem ꝙ eum defendat. d. l. si parentes in fi. cum fi. ꝛ idem no. Barto. in. l. non solū. §. morte. circa vlti. char. ff. de ope. no. nun. ꝛ in. l. ij. §. fi. ff. sol. ma. ꝛ Ang. in. l. cum in cā. ꝛ in. l. in
3 executione. §. insolidū. ff. de verb. ob. ¶ Item etiam voluit† Jo. an. et alij in. c. fi. de emp. ꝛ ven. ꝛ ibi ad ppositū dicunt bonum verbum: vꝫ ꝙ vbi est dubium ad quem finē denūtiatio exigatur ꝙ in dubio videt̄ potius exigi ad certiorandum: ꝛ ideo sufficeret sola scientia absqꝫ alia denuntiatione: ꝛ ita videt̄ fuisse de mente Dy. in. d. c. eum qui certꝰ. ꝛ Cy. ꝛ Ja. de bel. in. d. l. emptor. ergo siue dicamus ꝙ statutū predictū exigat dictā publicationem solum ad finē certiorandi consanguineos ꝛ vicinos: vt videnť satis aperte sonare verba dicti statuti: presertim ibi dum dicit vt vnusqsqꝫ notitiā habere possit per predictas ꝛ etiā qꝛ statutū non requirit nisi publicari contractum, non autem reqrit ꝙ exprimat̄ seu denuntiet̄ ꝙ proximiores ꝛ vicini veniant ad cōparendum ꝛ exbursandum pretium si velint domum recuperare: siue etiā dicamꝰ ꝙ verba statuti clare nō aperiant, an dicta publicatio requirat̄ ad certiorandum tm̄: an vero etiam ad incitandum pximiores vel vicinos ad cōparendū ꝛ exbursanduꝫ adhuc habemus intentū: qꝛ in dubio presumitur ꝙ illa publicatio requirat̄ ad certiorandū tm̄. ꝛ sic sufficiat scientia. vt inquit Jo. an. in. d. c. fi. cum concor. s̄. alle. ¶ Fortificantur predicta ex distinctione Ja. de bel. in. d. l. emptor. C. de euic. que est multum accōmodata ad casum nostrum vbi dixit distinguendum esse: quia aut exigitur denuntiatio ad commodum denuntiantis aut exigitur ad cōmodum eius cui fit denuntiatio: primo casu si quidem exigit̄ denūtiatio vt denūtianti acquiratur efficaciter ius agēdi vel accusandi. et tūc non sufficit sola scientia. d. l. denūtiasse. ꝛ. l. iij. C. de noua. ꝛ qꝺ no. gl. in l. nomen. C. q̄ res pig. obli. pos. si vero exigitur denuntiatio vt quis cōstituatur in mora tunc etiā non sufficit scientia. l. mora. in prin. ff. de vsuris. l. si ex legati cā. ff. de ver. obli. Si autē exigit̄ denuntiatio vt quis efficiatur malefidei tunc sufficit scientia. vt. d. §. petitam. si vero exigit̄ denuntiatio vt denuntiaret̄ acquiratur ius transmittendi tunc non sufficit sciētia. vt. l. queadmodū. ff. de inoffc. test. Scꝺo casu principali. s. qn̄ exigit̄ denuntiatio ad commodum eius cui fit denuntiatio ꝛ tūc scientia sola sufficit. l. j. §. fi. cū si. ff. de act. emp. ꝛ ex hoc vltimo dicto ifert qꝺ cum denūtiatio fienda per emptorē venditori de lite suscipienda ꝛ defendenda fieri videat̄ magis ad commodum vēditoris ꝗ̄ ad commodum emptoris denuntiātis. s. vt venditor preparet defensiones ne teneat̄ de euictione, ideo sufficiet sola sciētia venditoris: vnde in pposito nostro qm̄ prouisio dicti statuti cum publicatione predicta fuit principaliter inducta ad fauorem proximiorū ꝛ vicinorū: nō antē pricipal'r fuit inducta ad fauorem emptorum, quia nisi fuisset dicta prouisio nullum ius comparendi habuissent de iure cōmuni dicti proximiores vel consanguinei. l. dudū. C. de contrahen. emp. c. constitutus. de restitu. in integrum. ꝛ dato ꝙ per dictam publicationē dicant̄ incitati proximiores ꝛ vicini ad comparendum ꝛ recuperādum rem incitantur ad id qꝺ concernit cōmodum ꝛ fauorem eorum si volunt non autem ad cōmodum ꝛ fauorē emptoris seu ad acquirendum primo empori aliqꝺ ius agendi vel simile put loquunt̄ iura dicentia ꝙ non sufficiat sciētia ergo sufficere debet scientia. ꝛ lꝫ Jo. an. in addi. Spec. in. d. titu. de emp. ꝛ ven. §. fi. reprehēdat dicta verba Ja. de bel. in preallegata. l. emptor. tamen non reprehendit eū inquantum ipse dicit ꝙ si denuntiatio exigitur ad cōmodum eius cui fit ꝙ tunc sufficit scientia: sed reprehendit eū inquantū dicit ꝙ denūtiatio quā habet facere emptor venditori p lite defendenda dicat̄ magis esse ad cōmodū vēditoris cui fit ꝗ̄ ad cōmodū emptoris: ꝛ propterea sufficiat scientia qꝛ imo fm Jo. an. talis denuntiatio quā facit emptor fit ad fauorem emptoris qui denuntiat: patet quia omissio talis denuntiationis releuat venditorem vt non teneat̄ de euictione ꝛ nocet emptori. d. l. j. C. de pericu. ꝛ commo. rei ven. cum alijs. s̄. alleg. ꝛ econuerso denuntiatio releuat emptorem ꝛ grauat venditorem ergo nō pōt dici ꝙ fiat in fauorem venditoris: vnde nō debet tunc sufficere scientia tum emptor denūtians velit ex denuntiatione acquirere ius efficaciter agendi de euictione p doctrinam eiusdē met Ja. de bel. in primo mēbro est bene verum fm Jo. an. ꝗ̄ in fauorē vēditoris est inductū ꝙ denūtiatio sibi fieri debeat congruo tempore iuxta l. si rem quā. §. quodlibet tempore cum ibi no. ff. de euic. ꝛ no. in. d. c. fi. et cum dicta distinctione Ja. de bel. etiam trāsit Bal. in. c. j. si de feudo vasallus ab aliquo interpellatus fue. vbi dixit qꝺ si queratur vtrū scienti sit denuntiandū: dicendū est ꝙ aut denuntiatio sit ad cōmodum denunciātis: ꝛ tunc requiritur denuntiationē fieri etiā scienti. d. l. denuntiasse aut denūtiandū est ad simplicē instructionē aduersarij ꝛ eius commodum ꝛ nō est necesse ꝙ scienti denuntiet̄: qꝛ habito effectu sciētie nō curamus de mō. allegat. d. l. item veniunt. §. petitam. ꝛ. §. a quo. ꝛ. l. qdaꝫ decedens. §. ex quo innotuit. ff. de admini. tut. al's est in. l. pater tutelaꝫ. §. fi. ꝛ ita dicit voluisse Ja. de bel. in suis solēnibus solutionibus cōtrariorūꝫ. bene facit etiam ꝙ no. per glo. ꝛ doc. in. c. ij. in glos. iiij. de concess.
4 preben. ꝛ in. c. non iniuste. in gl. fi. de procura. posset† etiam pro hoc adduci id qꝺ not. Bar. in. d. l. nomē. C. que res pigno. db. pos. ꝛ in. l. facta. §. si heres. ff. ad treb. ꝛ qꝺ no. in. l. fi. ff. de transac. tamē qꝛ ille passus habet contradictores ideo tutiora sunt ea que superius adducta sunt. bene facit qꝺ no. gl. ꝛ doc. in. c. cum inhibitio. de clandesti. despon. in verbo voluerit: q̄ vult ꝙ publicatio cum prefixione termini que al's erat necessaria non requiratur quo ad scientes ꝛ sciētia idem operetur quo ad exclusionē quod operabat̄ publicatio cum lapsu termini quo ad igno-
5 rantes. ¶ Ex alio† capite etiā non potest dictꝰ Johānes obtinere: qꝛ presupponit̄ ꝙ probabitur ipsum non fecisse effectualem exbursationē preti dicto Baptiste fꝫ qꝺ exigit dictū statutū. vnde nisi Johānes probet se seruasse formaꝫ traditam a dicto statuto cum omnibus suis qualitatibus: ꝛ sic fecisse effectualem exbursationē dicto Baptiste nō pōt obtinere. l. j. §. ait pretor. ꝛ ibi no. Bar. ff. ne quid in flumine publico. l. pretor. §. ducere. ff. vi bono. rap. ꝛ ꝙ signāter no. Jo. an. in. c. primo de homici. lib. vj. in nouella. ꝛ reassumpsit Bal. in. l. si qs non dicā rapere circa quartam colū. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ pulchre Bal. in. l. cessante. C. quomodo ꝛ quando iud. in vlti. colum. in ver. ibi tres ꝛc. ꝛ qꝺ no. glo. ꝛ ibi Bal. in. c. j. in verbo tertiā. de milite vasallo qui contu. est. ꝛ gl. in clemen. j. in verbo tertio. de vita. ꝛ bone. cle. ꝛ Bal. in. l. nō sunt liberi. ff. de sta. ho. cū multis similibus que ad hoc facile possent adduci. facit. l. cū hi. §. si ptor. ff. de transact. ¶ Posset ꝛ alio fundamēta iuuari Baptista quo ad dimidiam que fuit quōdam Benedicti fratris sui quā non acquisiuit ab ostasio de rasponis nec ab habente causam ab eo: sꝫ recognoscit titulo emphyteotico ab ecclesia ad ꝗ̄ res fuit deuoluta ppter lineam finitam ꝛ propter culpas commissas per dictum Benedictum in nō soluēdo canonē ꝛ nō obseruando cōuenta cui casui non adaptātur verba nec mens dicti statuti: tum qꝛ istud fundamentū iuuaret dictum Baptistā tm̄ p parte ꝛ nō in totū vt faciunt superiora fundamēta: ideo in hoc arbitror supuacuū latius insistere: ex quibus igit̄ cōcludo cōtra dictum Baptistam nō posse exerceri remedium dicti statuti.
6 ¶ Nec primo dictis obstat si dicatur ꝙ dictū statutū videtur requirere publicationē ad aliū effectū ꝗ̄ ad certiorādū qm̄ absqꝫ alia publicatiōe cōsanguinei ꝛ vicini p̄sumunt̄ scire facta vicinorū ꝛ cōsanguineoꝝ l. octaui. ff. vn̄ cognati. l. de tutela. C. de rest. in inte. l. si ita. in fi. ff. de fun. instru. l. si vicinis. C. de nup. c. quosdā. ꝛ. c. quanto. de p̄sum. qꝛ rn̄det ex notatis p Bal. in. l. qm̄ sororē. per illum tex. C. de iure delib. ꝛ in. l. quenticulam. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ in. l. j. C. de collusio. deteg. ꝛ p Pau. de cast. in l. j. ff. si cer. pe. vbi volant ꝙ predicta locum nō habeant in actibus momentaneis vt est contractus testamentum ꝛ similia.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. cxxxix.

1 ☞ Uerba in statutis de cōpromissis videlicet omni appellatione in integrum restitutione vel supplicatione prorsus reiectis.
2 Qꝺ hr̄ p emologato non pōt peti vt reducatur ad arbitriū boni viri.
3 Statutum ꝙ cōtra laudū nihil obijci possit nō poterit peti reductio ad arbitrium boni viri.
4 Ubi est deductus dolꝰ in cōpromisso potest peti reductio ad arbitriuꝫ boni viri. nu. 6.
5 Uerba statuti non sunt iudaice intelligenda.
7 In dubio admittenda est reductio ad arbitrium boni viri.
8 Iudex debet cognoscere summarie an dolus deductꝰ in petitiōe reductionis ad arbitrium boni viri fuerit commissus.

Consilium. cxxxix.

¶ Statutū Mutine disponit ꝙ in cōpromissis factis inter coniunctos laudum latum exequat̄ siue sit emologatum siue non: ꝛ videtur reijcere oēm appellationē. contigit ferri laudum inter ꝯiunctos cōdēnatus

Petit reductionem allegans dolo latum esse laudum: an debeat audiri & concluditur quod sic cum grano salis tamen.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Uiso puncto & copia duorum statutorum ciuitatis Mutine & allegationibus clarissimorum dominorum aduocatorum vtriusq partis adeo accomodate: & signanter in proposito allegantium vt fortasse parum aut nihil accomodatius adduci potuisset. Uidere(tur) prima † consideratione dicendum petitionem reductionis ad arbitrium boni viri non esse admittendam principaliter vigore statuti sub rubrica de compromissis. presertim vbi tractando de compromissis inter coniunctos & affines & de potestate compromissariorum vtitur his verbis: vez omni appellatione in integrum restitutione vel supplicatione prorsus reiectis que verba prolata a lege operantur plusq quando in rescripto apposita sunt: quia licet prolata in rescripto non operentur quin possit appellare in casibus expressis a iure.c. pastoralis.§.c.vt debitorum. de ap. c.licet in corrigendis.de offi.ordi.tamen secus est quando a lege vel statuto remouetur appellatio.l.j.& ita ibi per illum tex.no.Bald. in prin.ff.de offi. prefec.pretorio.& Host.Jo.and.in.c.pastoralis.§.preterea.& in.§. fi.de offi.delega.& ibi hoc sequitur Antho.de but.reputans singulare.et no.etiam ipse in preallegato.c.pastoralis.licet Ludo.romanus in rubrica.ff.de arbi.post medium dum tractat an per statutum tolli possit appellatio: de predictis mentionem non faciens dixerit inaduertenter contrarium putans: q statutum remouens appellationem debeat intelligi de friuola sicut dicimus in rescripto.alle.d.c.pastoralis.&.c.ex parte.el.ij.de offi.de leg.& tamen constat dictam petitionem reductionis esse speciem appellationis.l. non distinguemus.§.cum quidam.ff.de arbi.secundum Bal.in.l.ij.C. vt lite pen.

2 ¶ † Secundo & fortius hoc videtur probari ex eodem statuto inferius dicente: q illud quod inter partes predictas per arbitratorem vel arbitratores fuerit laudatum vel pronuntiatum debeat per potestatem executioni mandari siue illud fuerit emologatum siue non: quia pro emologato ipso facto haberi disponimus &c.nam si habetur pro emologato ergo non potest peti reductio ad arbitrium boni viri nec aliter impugnari sed executioni mandandum est.l.cum antea.C.de arbi.l.ad solutionem.C.de re iudi.l.ab eo.C.quomodo & quando iud.c.quod ad consultationem de re iudi.& ponderanda est dictio illa ipso facto quam idem importat q statim seu ipso iure absq aliquo hominis ministerio.vt nota.Archi.in.c.j.in prin.in verbo ipso iure.de rescript.in.vj.& l.c.j.de homici.& in.c.felicis in verbo infamis.de penis.eo.lib.nam idem est dicere ipso facto quod ipso iure.vt notatur in dictis locis.& no.Bar.post gl.in.l.j.in prin.ff.de his qui no.infa.no.gl.in.c.in penis de reg.iur.in.vj. & in.c.quicunq in verbo innodetur.de heredi.& in.c.cupientes.§.ceterum.in.gl.in verbo suspensos iuncto tex.de elec.eo.li.ad hoc tex.in.c.clericis.§.pe.in fi.de immunita.eccle.in.vj.& in.c.ad apostolice.§.pe.de re iudi.& in.c.si religiosus.de ele.eo.lib.& l.fi.C.locati.& Bald.in auth.habita circa pe.col.C.si filius pro pa.vbi ad hoc allegat notata per Jo.an.in.c.perpetue. de elec in.vj.in nouella.& dictio ipso iure: & mox vel statim sunt synonyma in auth.de incestis nup.in prin.cum glo.& no.glo.xj.q.iij.in.c.cum excoicatis. no.Barto.in.l.imperator.ff.de iure:fi.& in.l.j.ff.iudi.solu.ergo importat predicta ac si statim lato laudo esset a partibus facta emologatio.

3 ¶ † Tertio pro hoc no.Bal.quod in addi.Spec.in ti.de arbi.in viij.colum. in versi.sed quid si statutum dicit &c.vbi voluit q si statutum dicat quod contra laudum nihil obijci possit non poterit peti reductio.argu.l.j.§.q autem.ff.de aleat.Item secundum eum si dicat q nil possit excipi quia cui denegatur exceptio etiam denegatur actio per quam deueniretur ad excipiendum.l.nec intentio.C.de transac.& l.cum mulier.ff.solu.ma.nec etiam tunc secundum eum posset peti in integrum restitutio per minorem.allegat notata per Cy.in.l.in cause.ff. de minoribus.quod reputat nota dignum: sed si statutum diceret q non posset agi bene posset excipi: quia qui excipit non proprie agit: allegat notata per Inno.in.c.ij.de causa pos.& ad ea que in contrarium viderentur posse adduci possit responderi. vt peregregie deductum est in allegationibus Anthonij per clarissimum eius aduocatum & mihi fratrem honorandum que breuitatis causa non refero.

4 ¶ † Sed istis non obstantibus contrariam sententiam de iure probabiliorem esse puto videlicet q si in petitione reductionis producta per Jacobum est deductum dolus arbitratoris vel q dolo Anthonij fuerit dictum laudum ita latum debeat admitti non obstantibus dictis statutis secundum tamen quod infra declarabitur.hoc in primis videtur voluisse Bal.in.l.cum antea.C. de arbi. in pe.col.in ver.sed quid si per statutum vbi querit vtrum per statutum petitio reductionis ad arbitrium boni viri tolli possit: & arguit q sic per notata per Ja.de.are.in.l.j.C. si aduer.lib. & concludit se credere istud esse, verum nisi dolo vel culpa lata arbitratoris hoc intercessert. hoc dicit probari per.l.diem proferre.§.stari.ff.de arbi.iuncta.l. iij. cum ibi notatis.C.de arbi.& d.l.non distinguemus.§.cum quidam.hoc idem voluit Pe.de ancha.in repetitione.c.canonum statuta.de constitu.in.xxiij. charta. in xiij.q. in ver.accedit. hic quero de statuto quo cauetur q laudum &c.vbi dixit q si statuto cauet q laudum non possit redargui de iniquitate vel nullitate vtrum poterit ipugnari ratione doli, & concludit q sic quia lex dicit q stetur sententie arbitri siue eque siue inique vt in d.§.stari.& tamen potest redargui de iniquitate si proueniat ratione doli vel fraudis.dicta.l.iij.C.de arbitr. statutum enim debet reduci ad intellectum iuris communis & per illud distingui maxime ne quis indebite damnum patiatur.l.ij.C.de nova.l.cesar.ff.de publicana.l.fi.§. in computatione. in glo.C.de iure delibe.c.cum dilectus.de consuetu.adducit etiam pro hoc illud quod in simili disputando concludit Joha.cal.in sua disputatione de qua facit mentionem Jo.an.in addi.Spec.in ti.de arbi.§.fi.vbi tenuit q ille qui cum iuramento promisit non petere reductionem ad arbitrium boni viri non excludatur a petitione reductionis si velit ostendere laudum fuisse latum dolo arbitratoris: idem voluit etiam Pe.de ancha.in consi. ccij.incipiente in Christi nomine in questione supradicta hunc ordinem obseruabo.vbi dixit q licet statuto cautum esset q laudum non possit de nullitate vel iniquitate redargui tamen poterit redargui dictum laudum & reduci quando redarguitur propter fraudem litigatoris pro quo laudum latum fuit vt si corrupit arbitratorem vel obrepsit et falsum vel testes sunt testificati falsum: quia statutum non posset expresse disponere q valeret & effectum haberet laudum latum per pecuniam vel per falsos testes ergo non debet talis casus includi sub generali dispositione ne plus operetur tacitum quam expressum.l.qui ad certum.ff.loca.& si diceremus contrarium sequeretur q per statutum auferretur ius alterius sine causa & iniuste quod fieri non potest etiam per Imperatorem vel Papam.vt no.Inno.in.c.que in ecclesiarum. de consti.cum concordantijs vulgatis.adducit etiam quod no.Spec.in tit. de renun.& conclu.§.j.ver.sed pone vbi secundum eum voluit q generalis renuntiatio non extenditur ad illa super quibus specialis renuntiatio non valeret: sed tali iuri non posset renuntiari: quia inuitaretur quis ad delinquendum.l.conuenire.ff.de pac.dota.c.quemadmodum. ad fin.de iureiurando pro hoc etiam adducit illud quod dicimus de sententia arbitri quod ei stari debet siue sit equa siue iniqua: & tamen potest ratione doli redargui de nullitate vel iniquitate per.d.l.iij.cum ibi notatis.C.de arbi.& l.ita demum. eodem ti. Idem voluit Ludo.roma.in rubrica.ff.de arbi.post medium. in ver. subsequenter queritur an valeat statutum q sententia arbitri &c.vbi voluit idem q Bal.in.d.l.cum antea.& pro hoc adducit quia in generali dispositione non venit id quod dolo fieret.l.creditor.§.lucius.ff. mandati.& l. filiusfa.cum ibi notatis per docto.ff.de dona. Idem voluit ipsemet romanus in consilio nonagesimo incipiente viso themate questionis mihi proposite super eo quod queritur &c.vbi concludit q licet statutum prohibeat quem dicere seu probare, etiam ex laudo lesum vel granatum: tamen hoc non obstante poterit dici de lesione enormi: mouetur per illud quod dicunt doct.in.l.si societatem.§.arbitratorum.ff.pro soc.& doc.maxime Bal. in.l.cum antea.& Ang.in disputatione incipiente duo adinuicem litigantes.& canoniste in.c.quintauallis. de iureiur. cum infinitis concordantijs dum concludunt q quantumcunq compromittentes dederint arbitratoribus potestatem ledendi in parua & magna quantitate pro libito voluntatis: attamen non prohibetur enormiter lesus petere reductionem ad arbitrium boni viri: & quia in quacunq generalitate intelligitur excepta enormis lesio.d.§.lucius.& l.si libertus.ff.de operis lib.& l.iij.C.de do.promis.& exparat pactum legi vel statuto iuxta.l.non impossibile.ff.de pac.et prout etiam in hac materia facit Ant.de bu.in.d.c.pastoralis.§.in fi. de offi.delega.

5 ¶ Pro hoc † adducit quia verba statuti non sunt iudaice intelligenda.l.si cui.ff.de serui.no.glo.in.l.damni. §. si is qui edes.in verbo aliquas.ff.de damno infec.no.Bal.in.l.quicunq.in ante pe.colum.C.de seruis fugi.& in.l.oes populi. in.iiij.col.ff. de iusti.& iur.& debet interpretari vt quantominus fieri potest ledat ius commune vt est dictum. vnde vbi de iure communi modice ledere potuisset arbitrator. vt legitur et notatur in.l.si de meis.§.recepisse.ff.de arbi.nunc vigore statuti possit ledere mediocriter secundum eum.allegat etiam dictum.§.stari.iuncta.d.l.iij. & quod no.Bal.in.d.l.cum antea.& q non debet intelligi q statutum voluerit dare materiam delinquendi.ar.d.l.conuenire.& l.si vnus.§.illud.ff. de pact. quinimo secundum eum si statutum tale intelligeretur q excluderet facultatem dicendi de iniquitate laudi causata a dolo non valeret: quia statutum tanquam nutriens aut inducens peccatum non valeret.allegat.c.fi.de consuet.& quod notat Hostien.in summa.in titu.qui fil.sint legi.§.nunc videndum ver sicu.quid si imperator.& Baldus in.l.eam quam.C.de fideicommiss.circa.xij.col.dum allegat.iiij.distin.§.erit autem lex &c.bene facit quod not. Bart.in.l.si quis sub conditione.ff. de condi.insti. & Baldus in.l.fi.§. in computatione.in fi.C.de iure delibe.vbi volunt q statutum generaliter loquens non debet intelligi quod comprehendat casum illicitum & illum permittat: nec etiam ad ea circa que statuentes non haberent potestatem statuendi per dictam.l.fi quis sub coditione & ar.l.qui tabernas.ff.de contrahen.emp.

6 Ad illud etiam † quod dixi quod tale statutum non debeat intelligi quando latum fuisset laudum dolo illius qui obtinuit.bene facit quod not.Bart.in.l.iij.§.fi.ff.de codictio.ob turp. causam.per illum text. vbi voluit quod beneficium seu premium concessum a statuto alicui nunquam intelligatur verificari in illo qui dolum vel fraudem commisisset.circa id cuius occasione beneficium conceditur.& idem notat.Bar.in.l.iij.§. si ex stipulatu.ff.ad silleniã.& Salycetus in.l.ea quidem.C. de accusatio. dum tractat de denuntiatore publico circa finem illius tractatus.& Saly. in.l.j.C.de mulierib. que seruis proprijs se iunxerunt.& per Bald.in.l. prima.C.de condi.ob tur.causam.facit.l.si pretor.§.marcellus. cum materia.ff.de iudi.ita in proposito beneficium concessum a statuto illi pro quo laudum latum est vt mandetur executioni siue fuerit emologatum siue non: nullo modo debet intelligi concessum ei qui fuisset particeps doli circa dictum laudum.

7 ¶ Accedit † ad confirmationem predictorum: quia etiam posito quod aliqua in contrarium adduci possent: tamen non potest negari quin saltem propter auctoritates & rationes predictas articulus reddatur dubius. vt no.in.l.ideo.ff.de legi.&

legi.⁊ in.l.cum de nouo.C.de legi.⁊ in pꝛima cōstitu.C.in.§. quibus in glo.in verbo certas.l.cum pꝛolatis.cum ibi no.ff.de re iudi.no.Bar.in l.qui rome.§.duo fratres.in.vj.op.ff.de ver.ob.ergo in dubio admittē da est ipsa petitio reductionis sicut dicimus ꝙ qñ est dubiū an sit defe rendū appellationi dꝫ in dubio deferri.vt no.gl.in.c.vt debitus.in ver bo rōnabili causa.⁊ ibi Jo.and.de app.Spec.in tit.de appellatiōe.§. nunc dicamus quid sit officium.versi.j.⁊ versi.circa hoc.in fi.⁊ Archi-dia.in.c.j.in verbo delatum.⁊ in.c.si a iudice.de appel. in.vj.⁊ docto.in cle.pꝛima de dolo ⁊ contuma.⁊ Bal.in.l.de statu.ff.de testa.⁊ in.l.ꝓpe randum.§.sin autem reus.C.de iudi.ad hoc tex.in.c.cum speciali.§.ex-cessu.de app.cum alijs alleg.per hoc in dictis locis.⁊ no.Bar.in.l.j.ff. nil nouari appel.pen.sic ⁊ qñ est dubium an articuli ⁊ interrogatoꝛia super quibus debent recipi testes sint pertinentia vel nō debent in du-bio admitti per iudicem.vt inquit Hosti.⁊ alij post eum in.c. per tuas.

8 de test. ¶ Habet tñ in pꝛimis iudex † coꝛam quo petit̄ reductio cogno scere saltē summarie.an dolus deductus in petitione reductiōis fuerit cōmissus:⁊ sic an sit locus petitioni reductionis ⁊ cognito summarie de hoc ⁊ constito de dolo habebit postea cognoscere plenarie de causa reductionis ⁊ super ea ꝓnuntiare:ita colligit̄ ex dictis per Inno. in.c. pastoꝛalis.in glo.in verbo suspendat̄.de offi.deleg.⁊ ibi hoc expꝛessius volunt Ant.de but.⁊ alij in.§.pꝛeterea:⁊ no.Bar.in.l.sciēdū.ff. de ap pel.recip.⁊ Ang.in.l.j.ff.nihil nouari app.pen.postea que ibi notātur in glo.ij.ad hoc quod habetur in.c.romana.§.si autem post.de app.in vj.⁊ quod no.gl.magna in cle.si ante.de do.⁊ contu.⁊ quod no. Inn. in.c.romana.§.contrahentes.de foꝛo cōpe.in.vj.⁊ ibi Jo.and.⁊ alij et glo magna in.c.j.de offi.delega.in.vj.⁊ Innno.in.c.ceterum.de iudi.⁊ Ja.bu.in.l.pꝛescriptione.⁊ ibi magis communiter alij.C.si contra ius ⁊ Jo.cal.in.c.de illis.de rap.in.iiij.q.in repetitione.⁊ Bal.in.l.si qs ex aliena.de iudi.⁊ Ant.de but.late in.c.si clericus.de foꝛo cōpe. ⁊ in.c.su per literis.de rescrip.⁊ legiste in.l.ij.ff.si quis in ius vocatus non ierit.et Jo.de imo.in.l.quidam consulebat.in vlti. col.ff. de re iudi. vbi autem non constaret iudici de dolo habebit ꝓnuntiare non esse pꝛocedendū super petitione reductionis.In re tñ dubia potius erit pꝛocedendum super causa reductionis ꝙ non:per ea que dixi.s̄.allegando glo.in.d.c. vt debitus cum alijs.s̄.allegatis.Et per hec apparet allegata in ꝯtra rium non obstare qꝛ illa possent pꝛocedere vbi non deduceretur dolus in petitione reductionis vt ostendunt rationes ⁊ argumēta supꝛa alle.

¶ Summarium super consilio.cxl.

1 Verba quod bona pertineant ⁊ spectent pleno iure ad talem.2.

3 Legatum dotis succedit loco legitime debite iure nature.

4 Ex actis et inspectione instrumenti constat quē nō habere ius agendi.

5 Exclusa a bonis que dicebat hypothecata excluditur ab alijs.

6 Pꝛobationes in causa hypothecarie sufficiunt vbi pꝛobatur titulus vel causa.

7 Statutum ꝙ filiusfamilias non possit obligari:nisi sit artifex valebit obligatio quando contrahet ratione artis vel mercature.

8 In antiquis excedentibus tempus quadraginta annoꝛum sufficit pꝛo-batio per famam.9.

10 Fama licet per se non sit sufficiens tamen iuncta cum alijs adminicu-lis debet pꝛobare.

11 In discutionibus ⁊ inquisitionibus requiritur citatio illoꝛum de quoꝝ pꝛeiudicio agitur.

¶ Consilium.cxl.

¶ An hec verba posita in cōtractu ꝙ talia bona pleno iure spectent ⁊ pertineant ad talem ⁊ sua sint impoꝛtēt ꝙ ille ꝯhens qui talia v̾ba pꝛotulit videatur remittere ius hypothece sibi competens in dictis bo nis.Et an fama in his que excedunt tempus quadraginta annoꝛū fa-ciat plenā pꝛobationem,⁊ quedam alia circa interpꝛetationem cuius-dam statuti floꝛentini de modo pꝛobandi in hypothecaria.

Redemptoꝛis nostri īuocato suffragio. Uiso summario iurium ⁊ pꝛocessus cause verten-tis inter dñam Bettam ex parte vna agentem,⁊ nobilē vi-rum Nicolaum de suderinis ex altera se defendentem:visis his que co piose ⁊ eleganter scripta sunt per celeberrimos dños aduocatos Ni-colai ⁊ successiue per famosissimum dñm consultoꝛem: ⁊ visis acutissi-mis obiectis excellentissimoꝛum dñoꝛum iudicantium. Attingam ea que mihi de iure sustentabilia: ⁊ vera esse videntur sufficientiaꝫ ꝓ vi

1 ctoꝛia Nicolai. ¶ Et in pꝛimis † se offert, quia pꝛesupponitur ꝙ bona de quibus vertitur questio sunt de bonis compꝛehensis in renatione apposita in instrumento donationis facte per dictum Pierum filium comitis ducij.vnde cum in dicta donatione et reseruatione actum fue-rit inter partes ꝙ bona illa reseruata dicto Piero donanti pertinerēt ⁊ spectarent pleno iure ad ipsum Pierum donantem ⁊ sua essent per dicta verba videtur esse actum ꝙ illa bona sint libera a nexu hypothe ce competentis dñe Bette ratione legati floꝛenoꝛum octingētoꝛum re lictoꝛum eidem dñe Bette et testamento comitis ducij, hoc pꝛobatur per tex.in.l.seruos.ff.de leg.iij.vbi serui spectantes pleno iure ad testa-toꝛem ⁊ serui testatoꝛis hypothecati alteri ponuntur tanq̄ diuersa:ꝓ batur etiam.ff.de solutio.in.l.rem meam vbi si rem meam tibi debeam ⁊ eam tibi tradiderim:alteri obligatam nō liberoꝛ a te: quia per hypo thecariam ab alio tibi potest auocari.⁊ sic non est perfecte ⁊ plene tra dita.vnde dicit glo.in.l.iij.§.pꝛimo.ff.commoda. quod adhuc res ipsa quamuis tradita peti potest eo qꝛ dicitur aliquid deesse circa rē ipsam traditam.l.etiam.ff.de solu.l.iul.§.pꝛimo.ff.de verbo.obli.⁊ ibi not. ad idem tex.in.l.ex pꝛedijs.C.de euictio .⁊ quod ibi not. ⁊ Bal.etiam ibi vult quod aliter res non dicatur plene tradita,nisi detur soluta ab obli-gatione:⁊ pꝛobatur in.l.meuius.§.pe.ff. de leg.ij.vbi eodem modo di-citur diminute pꝛestari per heredem fundus legatario quando pꝛesta-tur fundus alteri obligatus sicut quando pꝛestatur fundus sine vsu-fructu:constat aūt quod fundus non dicitur pleno iure esse meus quā do vsusfructus est alterius.l.si ita stipulatꝰ fuero si titius.§.j.ff.de ver-bo.obliga.l.titia.ff.de annuis leg.l. fina.§. similiꝫ modo.C. de bonis que lib.instit.de acquisitione per arroga. in pꝛinci. ⁊ dicta.l. seruos.ad idem text.in.l. si mancipium.§.si.cum.l.seq.ff.de euic.vbi a pari pꝛoce-dunt rem esse mihi euincibilem,eo qꝛ res mihi tradita sit aliena quo ad dominium.vel sit mea quo ad dominium:tamen alteri sit hypothe-cata adeo ꝙ per hypothecariā mihi euinci possit.vnde videmus ꝙ si-cut quando testatoꝛ legat sciēter rem ex toto alienam ,tenetur heres eā redimere ⁊ pꝛestare legatario.l.non dubium.ff.de leg.iij.l.cum alienā. C.de lega.ita etiam qñ testatoꝛ scienter legat rem suam alteri tamen hy pothecatam tenetur heres rem legatam liberare.l.si res obligata.ff.de leg.j.l.pꝛedia.C.de fideicō.secus quando legat rem suam in qua alius habeat aliquod aliud ius q̄ hypothece:qꝛ heres non tenetur rem libe rare.l.si domus.§.fi.ff.de leg.j.l. vxoꝛ patrui.C.de leg.⁊ ratio differētie est secundum Bar.in.d.l.si domus.§.de euictione quia quando testa-toꝛ legat rem suam alteri obligatam quamuis per hypothecariam nō auferatur ius dominij tamen aufertur res ipsa in totū: secus quando aliud ius q̄ pignoꝛis vel hypothece alteri cōpetit vt ibi ꝑ eū. ¶ Pꝛo

2 hoc † bene facit quia illa verba pleno iure idem impoꝛtant ac si dictum esset sine diminutione vt post alios no.Bal.in.l.pꝛecibus.C.de impu-be.⁊ alijs substi.circa pꝛincipium vltime charte in versic.pꝛocedo vlte-rius quid si testatoꝛ ⁊c.⁊ alij in.l. centurio. cum suis concoꝛdantijs .ff. de vulg.⁊ pupilla.facit quod no doct.in.c.conquestus.de foꝛo compe. pꝛo hoc etiam quia verbum illud plenum ⁊ verbum liberum sunt equi pollentia.vt pꝛobatur in.l.fideicommissa.§.quāq̄.ff.de lega.iij.⁊ ita ibi exponunt ⁊ intelligunt scribentes.⁊ Bar.expꝛesse in.l.ali.ff.de alimen. ⁊ ciba.lega.circa tertiam columnam in versi.item dicit testatoꝛ ⁊ do li-beram ⁊c.⁊ Bal.in.l.⁊ si post tres.in.xj.col.ff.si quis cautio. sed nō est dubium ꝙ illa bona reseruata nō dicerent̄ libere spectare ⁊ pertinere ad dictum Pierum si remansissent obligata ⁊ hypothecata dicte dñe Bette.l.creditoꝛ fundum.§.pꝛedium ff. de actio. emp.⁊.d.l. ex pꝛedijs ergo ita ⁊ in casu nostro. ¶ Foꝛtificant̄ pꝛedicta qꝛ cū nō appareat ꝙ dicta domina Betta aliquod aliud ius in dictis bonis reseruatis hr̄e potuerit q̄ ius hypothece occasiōe legati facti ꝓ dote:merito dꝫ intel-ligi ꝙ dicta bona sint liberata ab illa obligatiōe dotis ⁊ legati ac si de ea expꝛesse ⁊ specialiter facta esset mētio:ita inquit Bar. in similibꝰ ter minis alterius questionis in.l.q rome.§. duo fratres.ff. de ver. obli.in sexta.q.arg.l.ij.ff. de libe.⁊ posthu. Et hec tanto magis pꝛocederent si bona ipsa reseruata nō essent maioꝛis valoꝛis q̄ esset quantitas legati dotis ꝓ qua erāt obligata bona:quia tūc non minus dicerentur bona ipsa non pertinere ad donātem pleno iure q̄ quando bona ipsa ad do nantem non pertinerent ratione differētis dominij vt pꝛobat tex. no-tabilis in.l.q habebat.in pꝛin.ff.de leg.iij.⁊ ibi Bar.⁊.l. legata. in fine ⁊ ibi Bar.de supel.lega. ¶ Coꝛroboꝛātur pꝛedicta quia illa verba ple-no iure ⁊c.non videntur referri ad dominiū seu ius dominij : qꝛ quo ad dominium erat facta mentio per illa verba videlicet ⁊ sua sint.l. quin tus.§.argento.ff.de aur.⁊ argen.lega.cum ergo quādo fieri pōt vnum quodqꝫ verbum etiam minimum debeat aliquid operari.l.si quando. in pꝛin.ff.de leg.j.l.hanc legem.ff.de cōtrahen.emptio.c.si papa.de pꝛi uileg.in sexto.⁊ sunt verba Bal.in rubꝛica.C.de contrahen.emp.in no na questione. ¶ Nec pꝛedictis obstat si diceretur ꝙ illa verba pleno iu re quandoqꝫ non impoꝛtant omnimodam plenitudinem vt pꝛobat̄ in l.iulianus.§.fina. que alias incipit si hominem.ff.de rei vendi. cum.l.se quenti.⁊ cum alijs ibi allegatis per Angelum vbi apparet quod etiaꝫ illud quod ad me pertinebat ratione directi dominij dicitur ad me ple-no iure pertinere dato quod sit subiectū restitutioni : quia respondeo pꝛout dicit Bal.in.d.l. iulia . quod verba ista pleno iure absolute posi ta ⁊ nō respectiue dicuntur impoꝛtare plenitudinem : secus vbi posita sunt in aliqua materia respectiue : qꝛ rō subiecte materie : facit ꝙ aliud impoꝛtent vt ibi per eum ⁊ ꝓ certo quāto magis intueoꝛ verba dicti in-strumenti donationis tanto magis huic sententie inhereo.s. ꝙ intētio partium fuerit ꝙ ad dicta bona reseruata nullo iure liceret dicte dñe Bette poꝛrigere manꝰ occasiōe iuris sibi cōpetentis in bonis quondā comitis ducij occasiōe dicti legati vel dotis seu successiōis,ꝓ quo vltra pꝛedicta facit:qꝛ in dicta reseruatiōe dicit̄ ⁊ agitur ꝙ dicta bona reser uata non veniant nec venire possint in illa donatione nec iure nature ad dictam dominā Bettam ⁊c.ergo videtur actum inter dictū donan tem ⁊ donatariā ꝙ occasiōe dicte dotis legate nō possit dicta dña Bet

3 ta venire ad dicta bona:qꝛ dictum legatum † dotis succedit loco legiti me debite iure nature.l.quoniā nouella.C.de inoffic.testa.l.fin.C.cōia vtriusqꝫ iudi.l.etiā.§.pe.⁊ fi.ff.de bonis libe.no.glo. in.l. pater filiam. in pꝛin.in verbo iure pꝛopꝛio.ff.ad legem falci. ⁊ plene in.l.in quartam co.ti.iuncta.l.cum ratio.in pꝛin.ff.de bonis damnatoꝛum.l.scripto.in

fi.ff.vnde h.in auten.de heredi.z fal.§.primū.z etiam succedit dos illa loco alimentoz que debetur iure nature.vt per.Bar.in.l.si.ff.de his q̃ bus vt indig.z Bar.in.l.meuius.§.duobus.in.iij.q.ff.de leg.ij.z i.l.fi. §.si a socero.ff.que in fraudē cre.z Cy.z Bal.i.l.mater.C.de iure do.z Cy.in.l.non enim.C.de admini.tu.iuncta.l.j.§.ius naturale.ff.de iust. 4 z iur.z prima diffin.ius.cū ergo iudici† manifeste constet ex actis z inspectione dicti instrumenti nō competere dicte dñe gette ius agendi z veniendi ad dicta bona non potest facere quin etiā ex suo officio repellat agentem iuxta notata in.l.vbi pactum.C.de transac.z in.l.si vn⁹.§.pact⁹.ff.de pac.z in.l.ij.ff.de ferijs.z p Inn.in.c.j.de offi.vica.z p doc.in cle.j.§.fi.de sequestra.pos.quanto magis debet hoc facere iudex ad instantiā dicti Nicolai docentis se possidere seu hr̃e bona ista obligata vel saltē habere pignus pretorium seu iudiciale captum pro executione instrumenti guarentigiati in quibus casibus Nicolaus cū dictū pignus consecutus fuerit anteq̃ domina getta in possessionē mitteret̃ hz potentius ius.vt probat̃ in.l.ij.cum ibi notatis per glo.z docto.C.q pos.in pig.hab.z in.l.si z iure.cū ibi no.per Bar.ff.qui po.in pig.ha.z q̃ no.Barto.in.l.cū vnus.circa finem principij.ff.de bonis autor.iu.po.z Bal.in.l.iij.C.q potiores in pig.habe.z absq̃ aliquo alio fundamento videt̃ mihi per predicta liqre de victoria Nicolai. Secundo principali fundamento pōt iuuari Nicolaus:q2 per eum fuit oppositum q̃ nō erat iustificata causa tenute domine Gette iuxta formā statuti sub rubrica de precepto de disgombrando nam saltem attentis opositionibus dicti Nicolai incūbebat dicte domine gette onus probandi q̃ iste res de quibus data fuit tenuta dicte domine Gette fuerint tēte.z aliq̃n possesse per dictum comitē duciū p suis bonis vel tanq̃ sua bona s̃m formam dicti statuti:cum ipsa dña Getta fuerit immissa in tenutā dictorum donorum vt bonorū comitis ducij pro executione legati predicti sed istud non est probatum per eam:ergo necesse succumbere oz: quia non est seruata forma statuti.l.cum hi.§.si pretor.ff.de transac.l. 5 nō dubium.C.de legi.¶ †Nec ad hoc obstat si dicat̃ q̃ dato quod nō fuissent comitis ducij sz dicti pieri:tñ attēto q̃ dictus Pierus fuit heres dicti comitis ducij saltem mediante persona comitis zambernardi dato q̃ bona heredis non ueniant in obligatione bonorum facta p defunctum.l.Paulus in prin.al's incipit generalez.ff.de pig.declarat Cy.z Bald.in.l.assiduis.C.q potior.in pig.ha.z in.l.heredis seruus.ff.de leg.primo.z in.l.j.C.cōia de lega.tñ cū heredes dicti comitis ducij.sint obligati vigore aditionis hereditatis ad dictum legatū potuit cōtra dictos heredes tanq̃ debitores procedi ad executionē dicti legati s̃m formā statuti sub rubrica de executione legatoz z statuti sub rubrica de cogendo debitorem iunctis notatis per Barto.in.l.postulāte in prin.ff.ad treb.per illum tex.cum si.quia respondeo primo eo ipo q̃ excludimus dominam Gettam ab hypotheca dictorum bonorū.vt q2 non sit probatū dicta bona esse de illis q̃ sunt sibi hypothecata ipa remanebit exclusa in totū quo ad ista bona q2 preferetur ei Nicolaus: q2 anterius habuit pignus pretoriū seu iudiciale.vt.d.l.ij.cum ibi notatis.C.qui po.in pig.hab.z dixi.s.¶ Secundo potest responderi non esse probatū q̃ dictus comes zambernandus fuerit heres dicti comitis ducij:z q̃ dictus Pierus fuerit postea heres comitis zanbermādi id est q̃ delate fuerint eis hereditates predicte seu q̃ euenerit casus substitutio.de quibus in testamentis eorū prout probari requiritur:vt plene notat̃.in.l.is potest.ff.de acqui.here.¶ Et ex hoc vltimo apparet vna responsio ad illud quod dixit pars.aduersa.s.eoipso quod apparet Nicolaum habere causam in istis bonis a quodā Piero filio legitimo z naturali.dicti alterius Pieri donatoris satis dicit̃ probatuz 6 dictum Nicolaum possessorem q̃ dicta bona fuerunt in bonis dicti comitis ducij vigore statuti positi sub rubrica.que probatiōes sufficiāt in casu hypothecarie:vbi cauetur q̃ ad probandum rem fuisse in bonis debitoris obligantis sufficiat probare q̃ possessor conuentus habuerit titulū vel cām a debitore vel eius successore vniuersali vel singulari dictoz bonorum vel rerum.nam patet responsio ad hoc quia dato etiam q̃ appareret istum vltimum Pierum fuisse heredem dicti pieri donatoris:put probari requirit̃ iuxta plene notata in.l.necessarys cum suis multis concordantijs.ff.de adqui.here.tñ nō est probatū q̃d dictus primus Pierus fuerit in effectu heres dicti comitis ducij z ei⁹ hereditas fuerit sibi delata.vt.s.dixi.¶ Fortius dico q̃ etiam si pbatum esset dictas hereditates fuisse eis delatas z agnitas:tñ p hoc non puto nos esse in casu dicti statuti sub rubrica que pbationes sufficiāt in hypothecaria:q2 videtur mihi q̃ dictum statutum dicens q̃d sufficiat probare possessorem habere causam a successore vniuersali debitoris debeat intelligi q̃n possessor habuit causam ab alio successore tanq̃ a successore debitoris seu contrahente iure vel causa hereditaria.l.u. 7 §.j.versi.sed z si quidem.ff.iudi.sol.¶ Hoc probo† ex his q̃ not.Bal.i.l.si ita.§.ex hoc edicto.ff.nau.caupo.stab.vbi dixit.q̃ si statutū disponit q̃ filiusfamilias nō possit obligari nisi sit artifex seu mercator quod tūc valebit obligatio q̃n contrahet occasione artis vel mercature:z sic ita demum obligabit̃ si cōtraxerit vt artifex vel mercator.arg.dicti.§.ex hoc edicto:z q2 secundum eum cum illa verba significent qualitatē quandā oportet q̃ illa qualitas respiciat factum principale al's nihil operatur.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxa.z idē in effectu voluit Bal.z Saly.in.l.fi.ad.fi.C.ad mace..ergo cū nō appareat q̃ dictus Nicolaus habuerit cām a dicto Piero vt ab herede dicti comitis ducij nec pro causa dicte hereditatis comitis ducij merito non sumus in casu dicti statuti. al's eīn esset valde incōueniens z absurdum q̃ creditores habentes obligata bona defuncti ex hoc solo fundarēt intētionē suam in hypthecaria.s.q̃ probarent te possidere fundum emptum ab herede defuncti cū bona heredis non veniant in obligatione.d.l.pau 8 lus.¶ Nec etiam † predictis obstat si dicat̃ q̃ per famam probatū est q̃d dicta bona fuerunt in bonis comitis ducij:z in antiquis excedentibus tempus saltem quadraginta annorū sufficit probatio per famam vt notat̃ Anth.de but.in c.veniēs.el primo de testi.allegat notata per Inno.in.c.quod per nouale.de verbo.signi.quia respondeo q̃ cōmuniter tenet̃ contrarium quando negocium ipsum excedit tantum tēpus quadraginta annorum:z non distamus ab illo negocio vel facto per tempus centum annorū.its voluit Jo.de imo.in dicto.c.venien.de testi.dicens q̃ opinio Anto.de but.non probatur.iure. vnde cū habeamus regulam in contrarium.s.q̃ fama non facit plenam probationē: vt.l.iij.§.eiusdē.z ibi no.ff.de testi.z.iiij.q.iij.§.itē sepe non sufficiet fama in his que non concernunt factum centum annoz:z dicit q̃ ita videtur velle Spec.in titu.de proba.§.j.versi.valet etiam.z per eundē ibi in ver.z no.z respondet Jo.de imo.ad allegata per Anth.de but.s.dū allegat no.per Inno.in dictis locis:quia dicit Joā.de imo.quod illa fuit opinio quorundam recitata per Inno.in dictis locis:sz q̃d Inno. non videtur finaliter in illa persistere: nec etiam secundum eum obstat l.si arbiter.ff.de proba.quia loquitur in casibus in quibus sufficit probare memoriam extare vel non extare. z sic a contrario sensu secus est in alijs z illa probatio non sufficit nisi in casibus in quibus habetur expressum in iure q̃d debeat probari prescriptio de q̃ memoria non existit secundū Inno.in.d.c.quid per nouale.z Spe.in dicto ver.valet etiaz. 9 ¶ Non abstant† etiam no.per Cy.in.l.si quidem.C.solu.matri.quem ad hoc allegat Anto.de bu.quia secundum Imo.Cy.hoc ibi nō dicit: ita etiam voluit in effectu do.Abb.in.d.c.veniens.z in.c. sz ex quadā. in prin.de testi.vt ibi latius per eum z Jo.de imo.in.l.ij.§.idem labeo ff.de aqua plu.ar.z ita etiam est de mente Ang.in.l.at qui natura.§.cū me absente.ff.de neg.gest.z Bald.in.l.non ignorat.in sexta colum.C.q accusare non pos.vbi intelligunt quod in antiquis sufficiat fama:sz q̃n tractatur de probando factum q̃ etatem hominū excedit z etas hominum est vsq̃ ad annos centum prout dicit Ang.ad hoc.l.fi.C.de sacro san.eccle.z.l.an vsusfructus.ff.de vsufru.l.proponebatur.ff.de iud. nec ad hoc etiam obstat quod notant docto.z maxime Dominicus in.c.j. de prescrip.in.vj.dum primo videntur adherere illi opinioni quā refert Antho.de bu.in.d.c.veniens.de testi.s.q̃ sufficiat q̃ negociū excedat tempus xl.annorū.quia respondeo q̃ loquitur Dominicus in probatione prescriptionis de cuius initio dicunt memoriam non extare:et ita esse communē opinionē memoriā non extare que probatio non sufficit nisi in casibus in quibus habetur expressum in iure quod debeat probari prescriptio de qua memoria nō existat vt iam dixi.¶ Nec etiā obstat q̃d dicunt Lappus z Dominicus in dicta.c.j.de prescrip.in.vj.dū volunt q̃ etiam in his que sunt ab annis centum citra sufficit probare cōmunem opinionem hominum.ita esse si factū est de antiquo z agat̃ de probando factum aliorum q̃ ipsorum litigantium:z talis probatio sufficiet saltem quo ad transferendum onus probandi in aduersarium: z ista fuerunt verba Inno.in.c.veniens.de verbo.signi.z Spec.in tit. de proba.§.probare.versi.verum:q2 respōdeo quod etiam dato q̃d appareret nos versari in probatione facti de antiquo tamen dico quod Innocē.z Specu.in dictis locis si bene ponderetur non loquuntur ita large nec dicunt q̃ in omnibus sufficiat dicta probatio ad transferendum onus probandi in aduersarium quando tractatur de probando factum aliorum q̃ ipsorum litigantium: sed dicunt q̃ sepe pdest talis probatio vt si dicatur contractus alicuius prelati non valere:eo q2 dicatur eum nō fuisse prelatum z in similibus allegant in argumētum.l.ij.C.de senten.z.l.j.C.de testa.cum si.nec mirum isto casu quia vt etiaz dixit Bart.in.l.de minore.§.si plurium.in penul.col.ff.de questio. quē alij vbiq̃ sequuntur.quedam sunt in quibus sufficit sic famā fuisse:sz veritas fuerit in contrarium:z in istis sufficit probatio per famā: allegat dictā.l.j.C.de testa.z dictā.l.secundam.C.de senten.z.l.barbarius Philipppus.ff.de offi.pretor.cū si.z idem dicit Bar.esse in casibus in q bus cōmunis opinio vel fama constituit aliquem in possessione alicuius qualitatis libertatis vel seruitutis aut similium: q2 tunc fama operatur vt trāsferatur onus probandi in aduersarium.l.ij.mater.C.ne de statu defunct.z.l.ij.C.si seruus aut liber.ad decurio.li.x.exceptis istis casibus Barto.ibi z cōmuniter docto.concludūt q̃ vbi non agitur de 10 leui preiudicio fama non sufficiat.¶ Nec etiam obstat † si dicatur q̃d dato q̃ fama per se sola non esset sufficiens:tamen iuncta cum adminiculis debet probare per notata in.d.l.iij.§.eiusdē.de testi.z in.l.secunda.in prin.ff.de excusa.tut.z in.c.cum causam.de proba.z in.c.fina.de succes.ab intest.cū si.z q̃ hic sunt alia adminicula.s.relatio nuncij se informantis a vicinis z c.p notata.i.l.ij.z q̃d ibi Bal.C.q̃n fiscus vl' puatus.z in.l.si a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iudi.q2 respondeo primo q̃ talia acta non debent nocere Nicolao q2 talia non fuerūt gesta z actitata secum nec eo citato vt colligitur ex themate mihi transmisso ergo non pñt nocere Nicolao.l.ij.C.quibus res iud.no nocet.z.C.res inter.alios acta per totū.z cui nō noceret sententia nec nocet alia acta. vt no.Inno.in.c.causam.de testi.z Bar.in.l.si mater.§.fina.ff.de exceptio.

cep.rei iudi.⁊ in.l.si superatꝰ.ff.de pigno.⁊ in.l.sepe.in fi.ff.de re iudi.
⁊ in.l.qui repudiātis.§.j.ff.de inoffi.testa.⁊ Bal.in.d.l.ij.C.quibꝰ res
iudi.nō nocet.in.iij.colū.⁊ in.l.ij.C.de edē.⁊ in.l.si quis a se.in fi.C.ad
legem iul.de vi.notatur in.l.res.ff.de crimine expilate heredi.vnde di-
11 cimus † ꝙ in talibus inquisitionibus ⁊ discussionibꝰ requiritur citatio
illorum de quorū preiudicio agitur.vt no.Bart.⁊ magis communiter
alij in.l.decem.ff.de verborum obligatio.⁊ Ange.in.l.si perlusorio in
princ.ff.de appel.⁊ in.l.de vnoquoqꝫ.ff.de re.iudi.⁊ in.l.cum filius.in
prin.ff.de verbo.obliga.⁊ in.§.sed neqꝫ.in auť.de fideiuſ.⁊ Bald.in.l.
j.C.de conuenien.fisci debi.lib.x.⁊ in.d.l.ij.C.quādo fiscus vel priua.⁊
⁊ in.l.ab eo.in vlti.colum.C.quomodo ⁊ quādo iud.presertim qꝛ pos-
sessor semper est specialiter citandus:nec excusatur ab hoc ille qui alle-
gat se ignorasse possessorem.vt notat Petrus de ancha.⁊ Dominicus
in.c.fi.ad fi.de elec.in.vj.⁊ Bar.in cōsilio incipiēte missus in possessio
nem ⁊c.⁊ etiā stante fama publica ꝙ Nicolaus possideret.vt circa hoc
fuit egregie tactū per dominos aduocatos nec ad hoc obstat statutū
sub rubrica de cogendo debitorē vbi videtur sufficere generale procla-
ma:quia illud statutū loquitur de creditoribus nō autem de possesso-
re:vnde possessor ipse semper est specialiter citandus vt dixi.⁊ statutū
debet intelligi vt quāto minus fieri potest offendat ius ꝯmune.l.ij.C.
de noxa.c.cū dilectus.de consuetu.de possessiōe aūt Nicolai presuppo
nitur in puncto esse probatū per testes ⁊ per acta.ideo quis attestatio
nes ⁊ processum seriatim non habeo circa hoc specialius nō insisto.Ex
quibus omnibus concludo dictā dominam Betam nō posse ad dictū
secundum decretum in dictis bonis peruenire.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.cxlj.

1 ☞ Casus omissus a statuto remanet in dispositiōe iuris cōmunis.
2 Exclusio statuti non debet trahi ad casum omissum.
3 Statutū ꝙ existente patruo non succedat auus maternus.
4 Statutum ꝙ fratres patrueles excludant matrem.
5 Statutum ꝙ existente patruo mater non succedat.
6 Possidendo res hereditarias videtur quis adiuisse.
7 A pari procedunt quē locum in foro sortiri ⁊ legibus vel statutis lo-
calibus subijci.
8 In fauorabilibus dispositio facta vtroqꝫ simplici comprehendit ca-
sum mixtum.11.13.14.
9 Statutum preferens genus paternum generi materno est equum.
10 Statum ꝙ filia dotata stantibus masculis nō succedat est fauorabi-
le.12.15.17.
16 Tutor simpliciter datus a iudice habet administrationē etiam patri-
monij positi extra territorium.
18 Statutum deferens vxore mortua certam partem dot.trahetur ad bo
na extra territorium.
19 Statutum ꝙ filia dotata nōn succedat comprehendit etiam vt nō suc
cedat in bonis extra territorium.
20 Succedens de iure speciali non habet beneficium iuris accrescendi.
21 Statutum in ciuitate dicitur esse ius commune.
22 Actio competens ad rem mobilem iudicatur esse res mobilis.
23 Actiones non coherent territorio debitoris.

¶ Consilium.cxlj.

¶ Circa statutū bononiēse de successionibus ab instetato.An loquēs
in casibus simplicibus trahať ad casum mixtū:⁊ quid si extat, psona
de qua nō fit in statuto facta specifica mētio:⁊ an trahat ad bonoň.ex
tra territorium:⁊ an statutum excludens feminas si odiosum?

1 REdēptoris nostri inuocato
suffragio.Viso statuto † ciuitatis bonoň.sub rubrica de suc
cessionibꝰ ab intestato ascendentiū ⁊ collateraliū ⁊ consyde
ratis alijs de quibus in themate fit mentio videretur prima cōsydera
tione dicendū.Primo dictum statutū locum in presenti casu sibi non
vendicare.⁊ per consequens de iure matrem sorores Christophori ad
eius successionē admitti ceteris remotioribus exclusis.vt.l.fi.⁊ in auť.
defuncto.C.ad tertul.nō enim vř casus iste a statuto puisus.⁊ sic rema
net in dispositione iuris cōis.l.si extraneus.ff.de cōdic.ob cām.⁊.l.cō-
modissime.ff.de lib.⁊ posthu.Nec ad hoc obstat dictū statutū in versi.
ipsi quidē fratres eorumqꝫ filij ⁊c.iuncto versi.Et si cū patruis ⁊c.vbi
statutū videť velle ꝙ si mater psone defuncte ꝯcurrat cō patruis pso-
ne defuncte seu cū filijs masculis patruorū persone defuncte, put con-
tigit in casu nostro ꝙ tūc preferantur patrui:⁊ filij patruorum:preter-
quam quo ad vsumfructū totius hereditatis ꝗ spectare debeat ad ma
trem donec vixerit vel ad alia vota transiuerit:vel vsufructus aliter sit
extinctus ꝓstita tamē satisdātiōe.prout latius in dicto statuto:quia
ad hoc potest responderi ꝙ casus noster non est ibi cōprehensus quo-
niam ibi statutū loquitur quādo extaret mater ex vna parte ⁊ patrui
seu filij patruorū:sed in casu nostro extat nedū mater:sed etiam soro-
res persone defuncte.s.Christophori de quibꝰ in dicta particula statu
ti nō est facta mentio.⁊ ita videtur probari.in.l.illam.C.de colla.⁊ ibi
no.bal.in prin.vbi querit.pone ꝙ statutū dictat ꝙ mater non succedat
extātibus agnatis defuncte persone contingit ꝙ extant agnati ⁊ aliq
cognati trāsuersales qui de iure cōmuni succederent an dicti cognati
puta nepos sororis ⁊ similes:excludātur vi statuti.⁊ primo arguit ꝙ sic
per rationes quas posuit Bar.in.l.ij.§.vidēdū.ff.ad tertul.quas bre-
uitatis causa omitto.finaliter decidit contrariū per dictam.l.illam.cir
2 ca mediū ibi eo ꝙ nulla ⁊c.⁊ quia † exclusio statuti non debet trahi ad
casum obmissum tanꝗ odiosa.l.j.§.quare.ff.de vē.in pos.mit.⁊ respō
det ad allegata in contrariū vt ibi per eum:⁊ cum eo trāsit Pe.de an-
cha.in repetitione.canonū statuta.de cōsti post mediū.in versi.quero
3 vlterius de alia questione ⁊c.¶ Secundo † hoc idem videtur decidere
Bald.in.l.quicunqꝫ.C.de seruis fugi.in.iiij.col.vbi querit statuto ca-
ueť ꝙ existente patruo nō succedat auus maternus:pone ꝯtigit exta-
re patruū ⁊ auum maternū ⁊ etiam auiam maternā concludit patruū
tunc excludi ⁊ succedere auum ⁊ auiam.argumen.l.fin.C.de legiti.he
redi.quod reputat esse notandum.¶ Tertio videtur probari in.l.ij.§.
si sit agnatus.ff.ad tertul.vbi licet pater existens in adoptiua familia
vincat matrem:tamen si supersit pater predictus existēs in adoptiua
familia ⁊ extet agnatus ⁊ etiā mater:qꝛ agnatus vincat patrē in ad-
optiua familia existentē ⁊ mater vincit agnatum prefertur sola mater
quia supererat persona que excludebat illuꝫ qui matri obstabat.id est
supererat agnatus qui excludebat patrē excludētem matrē ita in pro
posito supersunt sorores que excludunt patruū ⁊ filiū patri de iure cō-
muni ⁊ ipse non sunt in casu isto prohibite succedere a statuto.⁊ sic so
rores tollūt matri obstaculū propter ꝙ ipsa excludebatur ⁊ ex illo tex.
Bar.in.l.j.§.filium.ff.de bon.pos.cōtratab.colligit doctrinam inferē-
tem in materia similis statuti illud ꝙ proxime dixi.⁊ Bal.in.l.si quis
filiū.in.iiij.questio.C.de inoffi.testamen.¶ Quarto videtur probari p
tex.in.d.l.ij.§.si sit ꝯsanguinea.ff.ad tertul.vbi licet pater vincat matrē
tamē si cōcurrant cōsanguinea soror ⁊ mater ⁊ pater in adoptiua fa-
milia vel emancipatꝰ.⁊ sic desijt ipse esse agnatus qꝛ soror tāquam ag
nata excludit patrē vocatur mater cū sorore sicut alias vocaretur si pa
ter non adesset ita hic propter sorores debet vocari mater cum eis sicut
4 si patruus non adesset.¶ Quinto videť † probari per tex.in.l.si quis.
§.sin autē.C.ad tertuliā quod ibi per illum tex.notat Bald.vbi querit
si statuto cauetur quod fratres patrueles excludant matrem ⁊ statu-
tum nihil dicat de amita.modo queriť si supersunt fratres patrueles
mater ⁊ amita quis succedat ⁊ dicit qđ ille text.melius quā alius facit
ꝙ mater succedat tanquā habēs iura humaniora.sicut enim tex.vult
quod licet patre existente mater ex senatusconsulto tertuliano nō ad-
mittebatur.l.ij.§.obijcitur.ff.ad tertulia.tamē si superest frater defun
cte persone qui cū patre concurrit tunc mater non excludetur a patre
quia non sumus in terminis ⁊ dispositione exclusionis ita in ꝓposito
non excludetur mater extantibus sororibus defuncte persone qꝛ nō su
5 mus in terminis ⁊ dispositione exclusionis statuti.¶ † Sexto videť in
terminis nostris iste casus decisus per Petrū de anchar.in repetitio-
ne dicti.c.canonū statuta.de constitutioni.versus finem repetitiōis in
versicu.inter cōsilia que habeo ⁊c.vbi querit statuto cauetur quod exi
stente patruo mater non succedat filio:vt stirpes domorum ⁊ familie
ꝯseruentur.modo cōtigit quod extabat mater ⁊ patruus ⁊ etiā soror
defuncti de qua nō est facta mentio in statuto:vtrum ergo patruus ex
cludet sororem ⁊ si nō excludet vtrum mater admittetur cum sorore de
functi ⁊ arguit primo quod soror excludatur a patruo ꝓpter causaꝫ fi
nalem statuti durautē:que debet esse causa extēsiōis statuti sicut si ces
saret causa finalis deberet cessare statutū.l.generaliter.C.de episco.⁊ cle
ricis.p hoc adduciť qꝛ exclusa vna persona debet intelligi exclusa sibi
similis in qua est eadem ratio excludēdi.vt no.Bartol.in.l.ij.§.viden-
dum.ff.ad tertuli.vbi cōcludit Bartol.quod si per existentiam agna-
torum excluditur mater:ita etiā excludetur auus maternus.⁊ si statu-
tum excludit filias videť excludere nepotes.vt per Cy.in.l.j.C.que sit
longa cōsuetu.⁊ in.l.j.C.de adulte.⁊ per Barto.in.l.liberorum.de ver
bo signific.⁊ Bal.in.l.fin.C.de libe.prete.cum cōcordantijs.sed Pe-
trus de ancha.in loco pallegato refert quod in proposita questiōe cō
trarium consuluit collegiū perusinū scilicet quod patruus non exclu-
dat sororem defuncti qꝛ de ea excludenda statutum nihil disponit ⁊ re
spōdet ad ea que dicta sunt supra de auo materno ⁊ nepote ⁊ filia qꝛ
illi succedunt loco exclusorū ⁊ est quedam representatio in eisdem:sed
non sic in matre ⁊ sorore que diuerso iure veniūt ad successionē defun-
cti vna tanꝗ mater alia tanꝗ soror.⁊ ideo ꝯcludit Petr.de anchara.
secutus preallegatū consiliuꝫ:quod mater ⁊ soror excluso patruo pari-
ter admittētur.⁊ dicit qđ hoc in simili voluit Bal.in.d.l.illā.⁊ si dice-
retur quod per dictum statutū in versicu.agnati namqꝫ masculi ⁊c.est
prouisum qđ sorores defuncte persone concurrētes cū patruo debeāt
pariter admitti:qꝛ potest responderi qđ illud statutū loquitur quādo
extarent sorores ⁊ non mater ⁊ sic est casus omissus per ea que dicta
sunt supra.¶ Postremo dato quod ex forma statuti bononie deberēt
patrui admitti in totū vel in partem contra ius commune tamē illud
statutum nō debet habere locum quo ad bona sita extra territoriū bo
nonie:qꝛ tale statutum tanꝗ odiosum ⁊ contra ius commune non de
bet extendi ad bona extra territorium.vt decidit Bar.in.l.cunctos po
pulos.in.vj.⁊.vij.q.principali.C.de sum.trini ꝑ.l.ex ea.cū ibi nota.ff.
de postulā.¶ Sed premissis nō obstantibus contrariam sententiam
de iure probabiliorē esse puto.⁊ dico in primis quod non videtur esse
dubium qđ nānes patruus christophori admittebatur pariter ex for
ma statuti vna cū sororibus christophori ad hereditateꝫ christophori
6 saltem quo ad proprietatem † quā hereditatem nannes dum vixit vi-

detur adiuisse possidēdo res hereditarias ꝛ domos hereditarias habitando. late probat Bar. in. l. gerit. ff. de acqui. here. in ver. circa tertium principale iuncto ver. sequenti ꝛ plene no. in. l. j. C. de repudi. heredi. et per Bal. in. l. nō hoc. C. vnde legitimi ꝛ notatˀ in. l. j. C. si vt se ab heredi. absti. ꝛ an nannes possederit animo adeūdi quando aliter non appareret statˀ dicto heredis nānis vt per Bar. in. d. l. gerit in quarta colū. per notata in. l. si quis a filio. §. si quis plures. ff. de lega. j. quinimo ex forma statuti Bononiensis etiā hereditas non adita transmittitˀ. Et ad hoc † ostendendum presuppono prout in themate ꝙ dicti nānes ꝛ Philippus sunt origine ciues bononienses. ꝛ per cōsequens statuta ciuitatis bononie habēt locū in eis tanꝙ in subditis quia ista a pari ꝓcedūt vꝫ quē forum in loco sortiri ꝛ quē legibus vel statutis localibus subijci. vt notat gloss. viij. dist. que contra mores. ꝛ. xij. dist. in. c. illud et no. doc. in rubrica extra de consue. ꝛ in. c. ꝙ clericis de foro compe. et Io. cal. plene in disputatione sua incipiente quidam florentinus ꝛ docto. in. l. cunctos populos ꝛ ibi expresse Salyc. in questione de anglico vult ꝙ ratiōe originis statuta ligent. ꝛ idē Bal. in. l. si arrogator circa antepe. colū. ff. de adop. non est enim dubiū ꝙ ratione originis quis remanet suppositus. l. libertꝰ. §. prescrip. ff. ad municip. C. de incolis. l. ciues lib. x. ꝛ ibi potest agere ꝛ conueniri. vt late ꝓbat Ioco. de are. Cy. Bal. ꝛ cōmunter alij in. l. ij. C. de iurisdic. om. iudi. ꝛ Bart. in. l. assumptio. §. j. ff. ad municipa. ꝛ canoniste in. c. accedens el secūdo vtilite non contesta. ꝛ in. c. si. de foro cōpetenti. ꝛ per Bal. in. l. fina. C. si a non compet. iudic. ¶ Hoc ꝑsupposito dico ꝙ casus noster est decisus per dictū statutū in ver. ipsi quidē fratres cum versi. sequēti incipiente ꝛ si cum patruis ꝛc. iuncto ver. agnati namqꝫ masculi ꝛc. nam in versi. ipsi quidem fratres ꝛc. cū versi. sequenti est prouisum ꝙ per matrē nō excludatur patrus ꝛ filiꝰ patrui nisi in vsufructu. ꝑ versiculū autē agnati ꝛc. est prouisum ꝙ sorores excludāt agnatos preterꝙ quādo concurrerent cum patruis quo casu pariter admittantur ꝛc. Modo sic † in fauorabilibus dispositio facta de vtroqꝫ simplici comprehēdit casum mixtū. l. si ita scriptū. ꝛ ibi no. docto. ff. de lib. ꝛ posthu. l. titie textores. ff. de lega. primo. ꝛ nota. plene bar. ꝛ alij docto. in. l. ij. in principio. ff. de verbo. obliga. cū simi. Sed dictū statutum excludens sorores a certa parte ꝓpter patruos ac etiā excludēs matrē a ꝓprietate ꝓpter patruos censetur fauorabile vt probabo. ergo ꝛc. Quod autē sit fauorabile primo ꝓbatˀ ex his que notat in terminis Bal. in. l. ij. C. qui ad liber. perue. non pos. vbi per notata per glo. dicit ꝙ statutū disponēs ꝙ frater succedat fratri exclusa sorore intelligitˀ fauorabile licet fauor sit causa odij secus dicit in statuto ꝙ excluderet filiā ab hereditate patris in cuius potestate esset qꝛ diceretur auferri dominiū filie que est in potestate ꝙ est odiosum. l. in suis. ff. de libe. ꝛ posthu. ꝛ. l. maximū vitiū. C. de libe. prete. ꝛ sic vult Bal. ꝙ statutū tunc dicatˀ odiosum preferēdo masculos feminis quando excludit filias in quas cōtinuari dicitur dominium per. d. l. in suis. sed statutū nostrum nō est huiusmodi. ergo ꝛc. Ad idem † text. in l. si defunctus in verbo simili equitate. C. de suis ꝛ legiti. per quē dicit ibi Bal. ꝙ statutū preferens genus paternū generi materno est equū ꝛ est ratio ſm eū quia tendit in honorē famile siue agnationis. l. j. §. de nuntiare. ff. de ventre inspi. ¶ Cōprobatur † ex his que dicit Bal. in. l. sancimus. C. de nup. vbi fortius dicit ꝙ statutū disponens ꝙ filia dotata nō succedat extantibus masculis dicitur esse fauorabile inspecta ratione naturali ipsius ciuitatis statuētis: qꝛ inductum fuit in fauorem familiarū conseruandarum. allegat nota. per Iaco. de are. ꝛ Cy. in. l. j. C. de adul. ꝛ istud etiā probat tex. in. d. l. si defunctus. C. de suis ꝛ legi. in verbo simili equitate. ꝛ idē voluit Bal. in. l. de quibꝰ. ff. de legi. vbi dicit ꝙ tale statutū est fauorabile quia principalis causa motiua est fauor agnationis ꝛ familiarū conseruandarū que per masculos conseruātur. l. ij. j. ff. de suis ꝛ legiti. l. pronūciatio. §. fi. cum. l. sequenti. de ver. signi. ꝛ insti. de legiti. agna. succes. in principio. ergo debet reputari fauorabile. l. qui exceptionē in principio. ff. de condic. inde. ꝛ. l. si is qui nec causam. ff. si cer. peta. ꝛ ita refert ꝛ sequitˀ Pau. de cast. in cōsi. cccxxxiiij incipiēte in christi nomine presens casus ꝛc. ꝛ idē dicit Bal. in. d. l. cunctos populos in penultima charta vbi dicit ꝙ tale statutum est principaliter fauorabile inspecta ratiōe propter quā fuit inductum per. d. l. qui exceptionē. ꝛ propterea reprehendit ipse ibi Barto. qui dicebat ꝙ tale statutum erat odiosum ꝛ mouebatur Bart. per. d. l. maximum vitium ad quam respondet Bal. in repetitione magna illius. l. cunctos populos in. xviij. colū. ver. item quemodo cognoscam ꝛc. vꝫ qꝺ verum est ꝙ cōtinet odiū secundario tamen per hoc non dicitur odiosa. ꝑ. d. l. qui exceptionē. ꝛ idem tenet Salyc. in. d. l. cunctos populos vbi vltra rationes Bal. adducit ꝙ tale statutū habuit ortum a lege mosayca vt habetˀ numeri. xxvij. vbi etiā habetur ꝙ talis lex erit perpetua ꝛ sancta filijs israel. sicut precepit dn̄s moysi. ꝛ presertim † procedūt predicta in casu nostro in quo tractatˀ de extēsione casuum simpliciū ad casum mixtum nā hoc casu non possumus cōsiderare istam extensionem magis ex persona mulierū ꝙ ex persona patruorū. ꝛ sic nō pōt hic adaptari id ꝙ notat Bald. in. l. venia alias est in. l. si. C. de in ius voc. Preterea dato ꝙ aliqualis posset esse dubitatio in statuto disponente ꝙ filia in bonis patris non succedit extantibꝰ masculis tamē in statuto excludente trāuersales feminas extantibꝰ masculis Bald. clare decidit in d. l. ij. C. qui ad lib. perue. non possunt. qꝺ est fauorabile. ꝛ idē in statuto preferente genus paternū generi materno. vt dicit Bal. in. d. l. si defunctus. C. de suis ꝛ legiti. ꝛ expresse in statuto excludente matrē tenuit hoc Bal. in. l. j. in fi. C. de secun. nup. vbi dicit ꝙ quādo statutū excludit matrē si q̄ritˀ an ratio ꝓhibitionis vel exclusionis sit fauor vel odiū debet attendi aut illa exclusio cōcernit delictū vel malos mores. ꝛ tūc presumitˀ odium vt ibi: aut concernit fauorem vel prerogatiuam alterius puta agnationis. ꝛ tunc est fauor. ꝛ idem tenuit Angel. expresse in consilio. lxvij. incipiente Martinus Iohānis de florentia. sed ita est † ꝙ tale statutum fauore masculorū cōtra ius ꝯmune intelligitˀ esse factum fauore agnationis. vt no. Ia. de ra. ꝛ Cyn. in. d. l. j. C. de adul. ꝛ Bal. in locis supra allegatis ꝛ Bal. ꝛ Iohā. de Imo. in. l. titia cum testamento. §. lucius el secūdo per illum tex. ff. de leg. ij. ꝛ Bal. in. d. l. maximū vitium in. iiij. colū. ꝛ Ang. in consilio proxime allegato. ꝛ Pau. de castro in consilio. ccccxxxiiij. supra allegato. ergo manifeste apparet ꝙ tale statutū est fauorabile: nec mirum quia magis fauetur descendētibus ꝙ ascendentibus ꝛ trāsuersalibus: vnde si qs decedat relictis descendentibus ac ascendētibus ꝛ trāsuersalibus preferuntur descendētes. l. si matre. C. de suis ꝛ legiti. ꝛ in autenti. de heredi. ab intesta. §. j. ꝛ ideo dicit Bal. in. l. j. §. ius naturale in fi. ff. de iusti. ꝛ iure ꝙ statutū facilius potest tollere legitimā matribus ꝙ descendentibꝰ. ¶ Quinimo plus videtur † ꝙ etiam posito qꝺ dictum statutū esset odiosum cuius contrarim est verum: tamen adhuc sub simplicibus cōprehenditur casus mixtus quando ad casuꝫ mixtum verisimiliter pōt adaptari mēs statuentis propter identitatē rationis. vt est tex. notādus: ꝛ ibi no. Iaco. de are. Bal. ꝛ Iohā. de Imola in. l. si ita facta. ff. de iniusto testa. ꝙ colligitˀ ſm Bal. ibi quando de vtroqꝫ simplici priuādo disponēs mētionem fecit prout in casu nostro in quo statutū voluit patruum succedere tam existēte matre ꝙ extātibus sororibꝰ. nec maior est ratio quare statutū non voluerit ita admitti patruum extante matre ꝛ sorore simul sicut extante matre tantū vl' extantibus sororibus tantum: cū per neutrā ipsarum conseruetur agnatio: que ratio scilicet agnationis cōseruande fuit ratio motiua statuētiū vt est dictū. ¶ Nec ob. l. vim passam prescriptione de adul. qꝛ ad illam respondet Iohā. de Imo. in. d. l. si ita facta ꝙ ibi delictū mixtum ex duobus simplicibus erat maius ex quo cōcurrebat in eiusdē persona ꝙ esset delictū simplex: ꝛ ideo maius tēpus requiritˀ in ipso prescribendo ꝙ si esset delictū simplex: ſꝫ in casu nostro ratio stutuentiū que fuit propter agnationē conseruandā vt est dictum non magis militat in casu simpliciuꝫ quā in casu mixto. ¶ Deniqꝫ dico ꝙ casus noster est aperte decisus i dicto statuto. in versiculo volentes in super ꝛ declarantes ꝙ omnia ꝯtenta in presenti statuto disposita in casibus supra scriptis si separatim aut diuisim contingant. locū habeant in dictis casibus etiam si simul vel cōiunctim contingant quotcunqꝫ sint casus insimul vel cōiunctim cōtingentes quatenus possint adaptari ꝛc. ecce qꝺ statutum expresse vult ꝙ disposita in casibus simplicibus ꝛ separatis trahantˀ ad casum mixtum ꝛ cōiunctim contingentē. sed iste casus mixtus ꝛ coniunctim cōtingens optime potest adaptari: qꝛ mater propter patruum perdere debet proprietatē ꝛ consequi vsumfructū saltem in parte que ad patruū peruentura est: sorores autem propter patruum non possunt consequi totā proprietatē: sed pro rata concurrunt cū patruo scilicet cum nanne. ¶ Et per ista est † responsum ad omnia allegata in contrariū quia omnes ille decisiones militant ꝛ aperte loquuntˀ quādo nō erat separatim prouisum ꝙ persona q̄ ꝑferri volebat in casu mixto prout est patruus in casu nostro excluderet in vtroqꝫ casu simplici personas que secū cōcurrebant: imo erat prouisum cōtrarium exemplum. patet in. d. l. ij. §. si sit agnatus ad tertul. nā ibi pater existēs in adoptiua familia qui in casu nostro est patruus licet vinceret matrē secum ꝯcurrentē: tamen nō erat prouisum ꝙ vinceret agnatum secum concurrentem, imo excludebatˀ ab agnato ꝛ eodē modo in. d. l. ij. §. si sit ꝯsanguinea: licet pater in adoptiua familia vel emācipatus vinceret matrē tamen non erat ꝓuisum ꝙ vinceret sororem: imo excludebatur a sorore. ꝛ sic a contrario sensu in dictis duobus. §. est tex. a cōtrario sensu pro opiniōe quā tenui ꝛ ita sonāt verba doctorū: scꝫ Bal. in. d. l. illam ꝛ Petr. de ancha. in. d. c. canonū cum concordantijs quia expresse ponunt casum quando cōcurrebat aliqua alia persona de qua non erat facta mentio a statuto. ¶ Nunc restat † respondere ad illud qꝺ dicebatˀ ꝙ tale statutū non debet extendi ad bona que sunt extra territoriū bononiēse eo qꝛ tale statutum est odiosum: qꝛ respondeo ꝙ imo dictum statutum est fauorabile vt ꝓbaui supra: ergo debet extendi etiā ad bona alibi sita. vt ꝓbat Bar. in. d. l. cunctos populos. in. vj. questio. vbi ſm eum videmus qꝺ interdictio bonis facta prodigo a iudice operatˀ effectum suum vbiqꝫ. ꝛ sic etiā extra locū iurisdictiōis iudicis. l. iulianus. ff. de curato. fur. ꝛ l. is cui bonis. ff. de verbo. oblig. hoc expresse tenet † Saly. in. d. l. cūctos populos in versi. ex predictis infero ad decisionē ꝛc. vbi concludit qꝺ quādo statutum preferens aliquos contra ius commune ad successionem est principaliter fauorabile ꝛ seruari debet etiā in bonis extra territoriū situatis ꝛ vltra superius allegata adducit: qꝛ tutor simpliciter datus ab vno iudice habet administrationē etiā patrimonij positi extra iurisdictionē illius iudicis. l. propter litē. §. licet. ff. de excusa. tuto. ꝛ. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eorū. ꝛ not. Iaco. de are. ꝛ Cy. in. l. j. C. vbi petantˀ tut. ꝛ Dy. ꝛ Bar. in. l. pupillo. ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab his. ¶ Pro hoc etiā adducit Sali. † qꝛ tali statuto omnes de ciuitate intelligūtur cōsensisse ꝛ ſm illius dispositionē velle intestatos decedere. ar. l.

re.arg.l.si quis cũ nullũ.ff.de iure codi.etiã in vniuersis bonis ex quo nulli alij legi per domicilium vel incolatum se subiecit.nec obstat ꝙ ibi notat Bar.dũ dicit ꝙ statutũ excludẽs feminas ⁊ pferẽs masculos cũ sit odiosum non extenditur ad bona extra territoriũ:qꝛ dico ꝙ Bart. loquitur quando statutum esset odiosum:sed in casu nostro statutum in ascendentibus et trãuersalibus est fauorabile vt probaui.ergo ſm opinionem Barto.debet seruari statutũ etiam in bonis extra territorium.quinimo plus voluit ibi Salyc.ꝙ etiam in casu in quo loquitur Bar.statutũ seruetur/etiam in bonis extra territoriũ.sed hoc nõ est necesse pro modo differrere.Istud etiam videtur tenere Fulgo.in.d.l.cũctos populos.vbi recitat finalẽ opinionẽ in origine residere videtur ⁊ dicit ꝙ in omnibus attendi debet locus originis illi⁹ de cuius successiõe tractatur qꝛ videmus in muneribus personalibus attendi debere locũ originis psone.vt.d.l.ciues.C.de incolis ⁊.l.rescripto.§.fi.ff.de mune.⁊ hono.sed cum nunc querat̃ de iure hereditatis que representat psonã seu succedit in locum persone.l.hereditas.ff.de acqui.re.do.⁊.l.nihil

18 aliud.ff.de ver.signi.¶Pro hoc bene facit id ꝙ no.Bal.in repetitione magna.d.l.cunctos populos in.xxx.colũ.in versi.quinto querit̃ statutum perusinum ⁊c.vbi concludit qd̃ si statutũ perusinũ vxore mortua tua defert certam partem dotis vel hereditatis marito trahet̃ ad bona existentia Florentie qꝛ ſm eum quãdo tractatur de re corporali attẽdit̃ locus vbi res sita est.secus in icorporali sicut est hereditas.ff.de pet. herẽ.l.hereditas ⁊ dicit ita esse d̃ mete Ja.bu.i.d.l.cũctos pplos.Idẽ ſm eũ debet esse in dote que est ius vniuersale.l.qd̃ dicitur.ff.de impensis ⁊ notant docto.in rubrica.ff.sol.ma ideo hereditas ⁊ dos rei nõ coherent ſm eum per iura preallegata sed si statutũ diceret ꝙ vir lucret̃ bona immobilia vel mobilia tunc qꝛ statutũ concernit rem attendetur statutũ loci vbi res sita est sed statutũ de quo queritur loquit̃ de vni-

19 uersali successione ergo ⁊c.Istud etiã firmat† Jo.Calda.cõsulendo in consilio.xxxiiij.posito sub rubrica de test.vbi in proposito concludit ꝙ si statuto bononie cautũ est ꝙ extatib⁹ masculis femine nõ succedant ⁊ si nõ essent dotate dotent̃ iuxta facultates defuncti ⁊ morit̃ pater relictis filio ⁊ filia relictis bonis Padue Bononie ⁊ Venetũs:⁊ qrit̃ qualiter in dictis bonis succedat̃:⁊ dicit ꝙ tale statutũ excludẽs feminas a successiõe vel ab hereditate defuncti excludet etiã filiam quo ad bona que sunt extra territoriũ si talis filia erat subiecta statuentibus quia filia nulla bona capere põt nisi vt heres:vnde si priuat̃ potẽtia cõsequẽdi vniuersale sub quo particularia cõtinent̃.priuata est etiã potentia cõsequẽdi omnia particularia inclusa sub vniuersali.l.si quis cum totum in prin.⁊.§.fi.ff.de excep.rei iudi.⁊ sic adheret doctrine Bal.pri-

20 me ralate.¶Nec ad hoc obstat † si quis diceret dato ꝙ dictũ statutũ bononiẽse faciat admitti patruũ in bonis sitis in territorio bononiensi tamẽ nõ potest eidẽ patruo accrescere portio in bonis positis extra territoriũ bononiense.quia cũ succedat patruus de iure speciali contra ius cõmune nõ debet gaudere beneficio iuris accrescẽdi.l.mulieri ⁊ titio.ff.de cõdi.⁊ demon.qꝛ respondeo primo ꝙ illud est verum quãdo patruus haberet portionẽ in bonis positis in territorio bononiẽsi cõtra voluntatẽ defuncti.ita loquitur tex.in.d.l.mulieri ⁊ titio ſm Bar. ⁊ doc.ibi Bal.in.l.j.C.quando nõ peten.partes quando non haberet contrã voluntatẽ defuncti.l.filiũ in fi.ff.de lega.prestan.sed in proposito patruus nõ habet cõtra voluntatẽ defuncti imo potius presumit̃ habere cum voluntate defuncti quia Christophorus videtur voluisse ad suam successionem venire illos qui ſm statuta loci cui origine ⁊ domicilio se subiecit.l.si duo.ff.de acqui.here.iuncta.l.cõficiunt̃ ⁊.l.si qs cum nullũ.ff.de iure codi.⁊ no.Bar.in.l.heredes mei.§.cũ ita circa me-

21 dium.ff.ad tertul.¶Secundo respondeo †ꝙ patruus illud qd̃ cõsequitur bononie ex statuto bononiensi non dicit̃ consequi de iure speciali sed de iure communi:quia illud statutũ dicitur ibi esse ius commune.l. oẽs populi.ff.de iust.⁊ iure ⁊ ita in ꝓposito nr̃o dicit bal.in.l.j.i quarta.q.in fi.C.quãdo non petẽ.partes.vel melius illud ꝙ habetur in.d.l. mulieri ⁊ Titio .habet locum in legatis secus in hereditatibus vt.l.si duobus in prin.ff.de bo.pos.cõtratab.et.l.j.§.si quis ex nepotibus.ff. de coniũgen.cũ eman.lib.ſm Barto.in.d.l.mulieri ⁊ in.l.re coniuncti circa pe.chartã.ff.de leg.iij.vbi hoc expresse dicit in terminis statuti excludentis feminas extantibus masculis illud certũ est ꝙ actio competens cõtra dictos Philippum ⁊ seuerinũ heredem vannis habitãtes ferrarie non iudicatur esse de bonis ferrariensibus:sed de bonis territoriũ cui suppositus erat creditor.vt not.Bal.in.l.mercatores.C.de cõ-

22 mer.⁊ merca.per illũ tex.vbi plus dicit† ꝙ idem esset in rebus mobilibus existentibus ferrarie quia ille non circumscribuntur territorio:⁊ cõstat qd̃ actio competẽs ad pecuniam:⁊ sic ad rem mobilem iudicatur esse res mobilis.vt no.glo.in auf.de non alie.§.⁊ no.Dyn.⁊ Bar.in.l potest.ff.de auto.tut.⁊ glo.⁊ docto.in.l.j.C.si aduer.transac.⁊ Bart. in.l.mouentium de verbo.signi.⁊ Johã.and.in addi.Spec.in titu.de fructi.⁊ interesse super ver.sed quid si debeo.⁊ Ange.in.l.j.§.fuit que-

23 situm cũ si.ff.ad trebel.⁊ ꝓ actiones †non coherent territorio debito ris declarat ⁊ cõprobat per plura Bal.in.l.j.ff.de statu ho.⁊ in proposito statuti nostri decidit hoc Salyc.in.d.l.cunctos populos in penul. colum.dum dicit ꝙ bona mobilia existentia in certo loco si nõ sunt deputata vt ibi perpetuo maneant non cẽsentur esse de territorio illius loci.argumẽ.l.ex facto el secũdo.ff.de heredi.instituẽ.cum alijs ibi allegatis per eum.vide lapuz allegatiõe.xcj.alias.cxcj.sicut ergo de alijs

actionibus Christophori cõpetentibus contra debitores bononiẽses verum est ꝙ debent spectare ad illos qui succedunt secundum formaꝫ statutorũ bononiensium:ita ⁊ in ista actione competẽte contra dictos Philippum ⁊ Mannem qꝛ actio coheret persone creditoris ⁊ ab eius ossibus nõ separat̃.l.quis ergo casus.ff.de pecu.l.iiij.ff.pro socio .tamẽ hec disputatio nõ est necessaria qꝛ etiã si cẽseretur ista actio esse de bonis sitis in territorio ferrariensi tamen omnino etiã in eis seruãduꝫ est statutũ bononie vt supra opportune ostensum fuit.

¶Summarium super consilio.cxlij.

1 ¶Soluto matrimonio transit dos ad heredes.
2 Mulier presumitur dedisse omnia bona sua in dotem marito.
3 Per perceptionem fructuum non inducitur titulus dotis.
4 Maritus vltimus nõ debet posse lucrari ex bonis mulieris plusquaꝫ vnus filius vel vna filia.

Consilium.cxlij.

¶An omnia bona intelligantur data in dotem.

Omini redemptoris nostri

1 inuocato suffragio.viso statuto† sub rubrica de restitutiõe dotis mortue vxoris quo cauet̃ ꝙ si vxor desponsata viro matrimonio legitime ꝯsummato:sine liberis ꝯmunibus ꝑdecesserit lucretur ⁊ lucrari debeat Maritus dimidiã dotis.⁊ queritur vtrum vltimus marit⁹ domine Catherine filie quodã Marij lucrari debeat aliquid de bonis dicte Catherine que nullũ contractũ dotis cũ ipso vltimo marito neqꝫ etiã cum alijs prioribus maritis fecit:attento qd̃ ipsa decessit in vltimo matrimonio superstitibus duobus filijs primi matrimonij vno masculo ⁊ vna femina ⁊ dictus maritus vltimus per duos vel tres annos cõstãte isto vltimo matrimonio sciẽter ⁊ patiẽter dicta domina Catherina administrabat bona dicte domine Catherine et fructus in domũ ⁊ communem vsum consumpsit.⁊ breuiter respõdeo ꝙ nihil lucrat̃ de iure cõmuni vel vigore dicti statuti.Nam de iure cõmuni nõ debet lucrari qꝛ etiam si dos constituta fuisset illa soluto matrimonio nõ debet remanere apud maritũ superstitem sed transit ad heredes mulieris vel ad patrẽ a quo profecta fuisset si pater habens filiam in potestate superesset.l.vnica.§.illo.C.de rei vxo.act.l.illam ⁊ ibi no.C.de colla.⁊ plene in.l.dos a patre.C.solu.matri.sꝫ dicta Catherina decessit premortuo patre.ideo clarũ est ꝙ etiã si dos data fuisset vltimo marito nõ lucraret̃ maritus totã dotẽ neqꝫ partem sed totũ peruenire deberet ad heredes mulieris ⁊ sic ad liberos quos ipsa ex primo matrimonio reliquit qui sunt eius heredes non debet etiã vigore statuti lucrari partẽ bonorum quia statutũ loquitur de dimidia dotis ⁊ hic nulla fuit dos ꝯstituta:ergo verba statuti nõ possunt adaptari ad casum nostrũ ⁊ per consequẽs nec eius dispositio.l.iij.§.totiens.ff. de dam.infec.l.ita autẽ.in princi.ff.de admini.tuto.c.indemnitatibus.§.

2 penulti.de elect.libro.vj.¶Nec obstat† qd̃ mulier videat̃ dedisse oia bona sua in dotẽ marito.vt not.in.l.mulier bona.in princip.ff.de iure dot.vbi gloss.refert qd̃ ista fuit opin.Aristonis.quia respondeo quod communiter tenetur contrariũ quando mulier neqꝫ isti viro neqꝫ alteri priori marito dotẽ dederat.per.l.fina.C.de repu.⁊ in auf.de nupt.§. si quis enim.⁊ plene no.Bartol.in sua disputatiõe incipiẽte quedam mulier habens magnum patrimoniũ ⁊ est de mente Bartol.in.l.ij.in princip.circa secundã columnam.ff.solu.matri.⁊ clare not.Bald.in.l. nulla.C.de iure dot.vbi dicit hoc esse vtile ꝓ statuto disponẽte qd̃ maritus dotẽ lucretur vxore ꝑdecedẽte quia hoc casu nihil lucrabit̃ nisi scd̃m eum probaret quod mulier dixisset marito:ego cõmitto seu trado me ⁊ mea bona tibi.nam ꝙuis nõ dixerit ꝙ dabat in dotẽ.si tamẽ erat dignus dote talis:scilicet ascẽdente ad ꝗtitatem dictorũ omnium bonorum mulieris possent tunc videri data in dotẽ ſm eũ ⁊ in hoc casu saluat opinionẽ Aristonis notatam per gl.in.d.l.mulier.sꝫ ista non presumũtur interuenisse in casu nostro:⁊ verbo fertur qd̃ maritus vltimus nõ erat dignus dote vltra quãtitatẽ librarum vigintiquinqꝫ.ergo non possunt videri dicta bona data in dotẽ ⁊ sic cessat etiã opinio Marti.de fano relata per Bartol.in.l.si cõstante in princi.ff.solu.matri.in.iiij.q.tertie partis principalis:⁊ ꝙ in dubio etiã nõ videant̃ bona mulieris in dubio data in dotẽ.tenuit etiã Bald.in auf.res que.C. communia de lega.in.ij.col.in versi.quero nunquid mulier ⁊c.nisi ſm eum generalis cõsuetudo loci esset dare omnia bona in dotẽ ⁊ hoc casu dicit posse saluari dictam opinio.Aristonis.facit.l.qd̃ si nolit.§.qui assidua.ff.de edili.edic.⁊.l.exceptio.C.loca.l.si pri⁹.§.recte placuit.ff.de aqua plu.arcen.l.fi.in fi.C.de fideiul.cũ si.Istã opi.etiã tenet Saly.in d.l.fina.C.de repud.⁊ Bald.in.l.fin.C.de senten.que sine cer.quanti.⁊ Johã.de Imola in.l.j.i.vij.colum.ff.soluto matrimo.⁊ Pau.de cast. in auf.Preterea.C.vnde vir ⁊ vxor per illuꝫ textum.vbi presupponit̃ quod matrimoniũ erat sine dote ⁊ mulier tamen erat locuples.Et da-

3 to† etiam quod dicta domina Catherina patiẽte:dictus vltimus maritus per bienniũ vel trienniũ dicta bona domine Catherine tenuisset ⁊ fructus ex eis simpliciter percepisset.⁊ in vsus cõmunes conuertisset ꝓ hoc non induceretur titulus dotis.vt per Bartol.in.d.disputatione ꝓ no.gloss.in.l.ij.C.de acqui.pos.⁊ respondet Bartol.ad id qd̃ habetur in.l.quod autem.ff.de iure dot.qd̃ ibi agebatur quod daretur pro causa dotis.vt ibi etiã no.gl.plus tenuit Bartol.in dicta disputatione ꝙ etiam si dicta patientia interuenisset spatio decem annorum nõ indu-

cereretur titulus dotis cũ agatur de magno preiudicio per id q̃d habet in.l.nullo.C.de rei.vendi.ꝛ per no.in.l.pe.C.cõmuni di.ꝛ ꝑ doc.in.l.cũ de in rem verso.ff.de vsur.cũ si.ad hoc etiã bene facit ratio que colligit ex.l.qui iure familiaritatis.cuꝫ ibi not.per Doctor.ff.de acqui.poss.Et tanto magis procedũt predicta in bonis que per dictam dominã.Katherinã fuerũt donata dictis suis filiis ob causam ante ↄtractũ matrimoniũ cũ isto vltimo marito.vt ↄstat instrumẽto inde rogato ꝑ publicũ notariũ.q2 cum illa essent iam alienata nõ cadebat circa ea presumptio ꝙ videretur ea voluisse in dotem dare marito lege perfecta.C.de dona.q̃ sub mo.l.cũ his status.§.j.ibi ꝙ si in obscuro sit ꝛc.ff.de dona.

4 inter virum.cũ si.¶ Preterea † dictum statutum alia ratione locũ habere non potest in casu nostro:quia etiam posito,quod cõstaret bona omnia mulieris fuisse data in dotẽ vltimo marito si diceremus ꝙ maritus deberet lucrari dimidiam dotis sequeretur ꝙ maritus vltimus haberet de bonis mulieris plusq̃ vnus fili⁹ vel vna filia ex primo matrimonio suscepta quod esse non debet q2 non debet maritus vltimus posse lucrari ex bonis mulieris ꝓdecedẽtis plusq̃ vnus ex filijs prioris matrimonij etiã habito respectu ad illum filium vel filiã qui vel que minus cõsequit̃ q̃ alij ex bonis matris.l.hac edictali in princip.C.de secun.nup.cum his q̃ ibi not.Bart.ꝛ alij vbi hoc expresse voluit et Bartol.in disputatione preallegata ꝛ Bal.in.l.vnica.C.de inoffi.dot.cum suis concordant.Ex quibus concludo contra dictum maritum vltimũ stantibus predictis.

¶ Summarium super consilio.cxliij.

1 ¶ An volenti reemere partem fundi emptor teneat̃ illi reuerendere
2 Venditio continet rem tradi.
3 Emphyteosis que concedi poterat vsq3 in tertiam generationẽ si fuerit concessa in perpetuum vitiatur.
4 Statutum requirens certam sollennitatem ꝛ formam comprehendit clericum.
5 Clausula si senseris te grauatum:compareas.

¶ Consilium.cxliij.

¶ Statutũ prohibet habentẽ partem domus vel sediminis posse alienare illam nõ requisito consorte habente aliã partẽ.cõtingit ꝙ dictus qui habebat partẽ illam cũ pluribus petijs terre vno pretio non requisito consorte alienauit in clericũ partem suam locatã dicto consorti cũ dictis petijs terre ad affictuꝫ ꝛ frãcandũ.querit̃ an alienatio illa sit nulla in totũ an vero solum quo ad domũ vel sedimen prohibita alienari statutum non loquens de alijs petijs trre?

Redemptoris nostri inuocato suffragio.Viso statuto Mediolanẽsi ꝛ his que narrãtur in themate suprascripto cũ his,que elegãter ꝛ copiose deducta sunt per celeberrimos ꝛ dominos supra ↄsulentes.concurrens ego in eãdẽ sententiam breuiter affirmo dictã venditionẽ factam presbytero Gasparino per dictũ Stephanum esse nullam:non solum pro rata sediminum de quibus loquitur dictum statutum:sed etiã pro omnibus comprehensis in dicta venditione facta dicto presbytero.ac pariter cõprehensis in locatione facta dictis fratribus de Mengorijs de placẽ-

1 tia:ꝛ hoc† cõfirmatur ex rationibus traditis notabiliter per Barto. in lege cui vsufructus.ff.de vsufru.lega.vbi refert se consuluisse in ciuitate spoleti.quidam emit fundũ a duobus hoc acto quod debeat fundum reuerendere eis intra mensem si voluerint reemere modo vn⁹ ex illis vult reemere partẽ suã intra mensem:alius non.querebatur an emptor teneretur illi soli reuerendere partem illam.decidit quod nõ si emptio vno pretio facta fuerat de ambabus partibus per.l.q̃d autẽ.§.si. cum.l.sequen.ꝛ.l.quod si vno.ff.de in diem adiec.ꝛ quia non est verisimile quod ille primus emptor vnam partem retinere vellet sine alia.l.si

2 quis aliam.ff.de solu.vbi etiam per Barto.Item† quia secundum eũ venditio ita facta vno pretio dicitur quid indiuiduũ.nam vẽditio cõtinet rem tradi q̃d est indiuiduũ.l.stipulationes nõ diuidunt̃.in principio.ff.de verb.obligatio.iuncta.l.j.ꝛ.l.ex empto in prin.ff.de actio.empti.hoc etiã esse indiuiduum probat:quia non affert tantam vtilitatẽ in parte respectu partis quantã in toto respectu totius per dictam.l.si aliam.ꝛ.l.fundus ille.cum glo.ff.de contrahen.emptio.nam preter intentionem suam incideret in communionem quod est inconueniens vt not.in.d.l.fundus ille.facit.l.cũ pater.§.dulcissimis.de lega.secundo. ꝛ sic non afferat tantam vtilitatem in parte respectu partis qnantã in toto respectu totius nõ debet dici diuiduũ.l.j.§.si pecuniã.ꝛ ibi Bartol.ff.depositi.ꝛ late tradit Bartol.in.d.l.stipulationes non diuiduntur.in.iij.q.maxime per.l.in executione.versicu.secũda ad opus.eo.titu.ꝛ tradit Bal.in.l.si plures.C.de condi.insertis.ergo in ꝓposito venditio illa facta de dictis bonis presbytero gasparino dicitur qd indiuiduum;sed ita est q̃d secundum omnes in indiuiduis vtile per inutile vitiatur.vt.l.j.§.trebati⁹.ꝛ.§.illud.ff.de aqua quoti.ꝛ esti.ꝛ.l.pedius.ff. de arbi.ꝛ.l.grece.§.illud.iunctis ibi plene notatis per Barto.ff.de fideius.ꝛ per Ray.Angel.ꝛ alios in.l.prim a.§.penultimo.ff.de verbo. obliga.ꝛ Jo.fabri.in.§.si quis aliter institu.de inutili stipu.et cano.in c.cũ super.de offi.delega.cum concordantijs de quibus in dictis locis ꝛ cum dicta conclusione tradita per Barto.in.d.l.cui vsufructus.concordat etiã Bald.in.l.ij.in fi.C.de pac.inter empto.ꝛ vendito.et bene probatur etiam per legẽ si duos.ff.de contrahen.empt.allegatã per dictos dominos cõsulentes iuncta doctrina Bar.in.l.scire debemus.ff. de verbo.obliga.ꝛ Bald.in.l.fi.§.preterea in.iij.vel.iiij.colũ.C.de iure

3 dot.¶ Accedit q̃d†emphiteosis que cõcedi poterat vsq3 in tertiã generationẽ tantũ si fuerit cõcessa in perpetuũ vitiatur in totum eo quia est vna concessio sicut in casu nostro vnica fuit vẽditio prout est dictũ. vt probatur in.§.emphyteosim.in auf.de non alie.quem ad hoc ibi põderat Ange.ꝛ firmat Bal.in.l.quecũq3.circa prin.C.de bonis que libe.post Bar.in auf.qui rẽ.de sacrosan.eccle.ꝛ in suo cõsilio incipiente visa quadam constitutione episcopi.ꝛ per Bal.in.l.si pupillorum.§. fin.ff.de rebus eoruꝫ.ꝛ est magis communis conclusio saltem quo ad istum casum scꝫ quãdo vnica est cõcessio.vt per Johã.de Jmo.in.l.ꝙ dicitur in fi.ff.de verb.oblig.¶ Et per ibi dicta appareat resp̃sio ad ea que possent adduci in contrariũ.ꝛ per eũdem in.c.ex parte.in antepe.col.de feu.ꝛ per modernos in.l.j.§.penul.ff.de verb.obli.Et dictuꝫ

4 statutũ†Mediolanẽse volẽs talia sedimina nõ posse alienari nisi seruata illa solẽnitate ꝛ forma etiã valet q̃tum ad ligandũ clericũ ementem nõ seruata illa forma.Et hoc ꝑ plura probari posset sed sufficiant notata ꝑ Fede.in cõsi.lxxx.alias.lxxxv.incipiẽte statuto ciuitatis pusi ne cauet ꝙ nullus comes ꝛc.per Salyce.in auf.cassa.in vltima col.de sacrosan.eccle.ꝛ ꝑ do.Abbatẽ i repetitiõe.c.ecclesia sancte Marie.in antepe.co.de cõsti.ꝛ per Bal.in.c.clerici de iudi.ꝛ in.c.que in ecclesiarũ.in.ij.colũ.de cõsti.cũ si.¶ Ex quibus cõcludo dictam venditionem

5 factam†presbytero Gasparino ex toto fuisse nullam ꝛ consequẽter dictũ preceptũ attento ꝙ fuit factũ parte aduersa prius nõ citata ꝛ in eo fuit apposita clausula si senseris te grauatũ compareas ꝛc.nõ potest precepti effectũ habere cum cõparuerint dicti de placẽtia in termino apposito ꝛ dixerint se grauatos ꝛ cõtradixerint vt patet ex notatis ꝑ Innoc.in.c.fi.de cohabita.cle.ꝛ mulie.ꝛ per Bart.ꝛ alios in.l.j.per illũ tex.C.de execu.rei iudi.ꝛ ꝑ Ang.ꝛ modernos in.l.de pupillo.§.meminisse.de ope.no.nuncia.ꝛ ꝑ Bal.in.l.nec quicq̃.§.vbi decretũ in.v. col.ff.de offic.ꝑ cõsul.ꝛ Bal.in rubrica.C.cõmina.vel epist ꝛ Sal.i.l.j. ꝛ Jac.bu.bal.ꝛ Saly.in.l.actione.C.de trãsac.ꝛ Bal.in.l.j §.j.ff.de iure delibe.ꝛ in.l.ea quidẽ.C.si mancip.ꝛ in.l.ij.C.de episc.audi.Alexã.

¶ Summarium super consilio.cxliiij.

1 ¶ De iure communi quis non potest cogi compromittere.2.7.
3 Appellatione coniunctorum non veniunt spurij nec incestuosi.4.5.
6 Statutum de compromisso non habet locum vbi vertitur questio de legitimatione.

¶ Consilium.cxliiij.

¶ An statutum artans coniunctos ad compromittẽdum habeat locum in spurio si legitimatus sit.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio.viso statuto sub rubrica d litib⁹ ꝛ q̃stionib⁹ propinquorũ vel affiniũ ꝛ quorumcunq3 aliorum per

1 arbitros terminandis:ꝛ visa†petitione porrecta pro parte Luce filie quondam Johãnis Jacobi de alferis cõtra ꝛ aduersus Franciscum tanq̃ cõtra filiũ spurium seu nefariuꝫ ꝛ incestuosum domini Andree de gandulfis qui dominus Andreas ꝓsupponit̃ natus ex sorore dicti quondam Johãnis patris dicte Luce.Queritur an possit dict⁹ Frãciscus ad petitionẽ agentis cogi ad cõpromittẽdum in mera causa. in quo breuiter respondeo quod non saluis his que infra dicentur ꝛ obmissis nõ necessarijs moueor:q2 de iure cõmuni non potest cogi quis

2 cõpromittere quia†compromissum sit transactio in auf.vt diff.iudi.circa princ.ꝛ ibi no.ꝛ nõ potest inuitus quis ad transigendũ cõpelli per iudicẽ.vt no.glos.in.l.furti.§.qui iussu.ff.de his qui no.infa. ex qua infert ibi Bartol.ꝛ Ange.non posse quẽ inuitum cogi ad cõpromittendũ in arbitratores q̃d reputant notandum.ꝛ idem dicit Bal.ꝛ Saly.in.l. ex stipulatione.C.de senten.ꝛ interlo.om iudi.per illum text.q̃d licet partes possint per iudicẽ suaderi ad concordiam non tamẽ cogi.ꝛ per hoc inferũt ꝙ q̃uis possent partes suaderi nõ tamẽ possent cogi ad cõpromittendũ in arbitratorem.ꝛ idem no.Bal.in.c.j.§.si.de pace tenẽ. in.l.j.in vlti.colum.C.de arbi.Non potest etiã ↄpelli dictus Franciscus vigore dicti statuti cõpromittere in arbitros ꝛ arbitratores cũ potestate procedẽdi ꝛ examinandi de iure ꝛ de facto vt disponit dictũ statutũ fieri debere inter coniunctos linea consanguinitatis vsq3 in quartum gradum de iure canonico cõputandũ q2 cum lis mota sit contra Fran-

3 ciscum tanq̃ contra spuriũ†ꝛ incestuosum ꝛ in capacẽ successionis paterne nõ venit Franciscus appellatione dictorum coniunctorũ de linea cõsanguinitatis.l.si spuri⁹.ff.vnde cogna.instit.de successio. cogna.§. vulgo.attento ꝙ tractamus de coniunctione que allegatur inter dictũ Franciscũ ꝛ alias personas que dicunt̃ ipsi Frãcisco cõiungi per patrẽ ipsius Francisci non autẽ per matrem ipsius Francisci ꝛ vnde cum cõiunctis patris dicti Frãcisci non dicitur Franciscus spurius habere cõiunctionem ratione agnationis vel cognationis ꝛ ideo inter eos nulla cadit successio vt est glo.reputata notabilis in.l.hac parte in glo.si.ff. vnde cogna.q̃ dixit ꝙ si q̃s duos habebit filios legitime natos ex diuersis matrib⁹ nõ dicunt̃ tales fratres adinuicẽ coniungi agnatione vel cognatione.ꝛ ideo adinuicẽ non,succederent nec etiam cognat⁹ patris succederet etiã si essent legitimati.vt ibi per gloss.quã reputat singularẽ Johã.de Jmola in.l.ex facto.§.si quis rogatus.in.xx.colũ.ff. ad treb.

ad treb.⁊ not.Bal.in.l.certũ.C.vñ legi.in vj.co.in ver.sed pone bastar
dus ⁊ in.l.in testamẽto in.ix.q.C.de test.mili.⁊ Ang.in.d.l.certũ in pn
ci.benefaciũt notata p Cy.in auf.itaqꝫ ad fi.C.cõmunia de succe.⁊ id
qđ habetur in.§.filiuz in auf.quib⁹ mo.natu.effi.sui ⁊ id qđ not.Inn.
⁊ Hosti.in.c.nõnulli de rescrip.⁊ per Bar.in.l.j.in.ij.colũ.ff.de accusa.
4 ¶ Hoc † etiam precise voluit Py.in cõsilio.xiiij.incipiẽte in christi no
mine amẽ.c.diligenter cõsiderato ⁊c.⁊ refert ⁊ sequit Bal.in.l.id quod
pauperibus in pe.col.C.de epis.⁊ cle.vbi dicunt quod appellatiõe con
iunctorũ non venit spurius.allegant id quod habetur in.§.fi.in auctẽ.
quibus mo.natu.effi.sui.§.fi.⁊.d.l.si spurius.⁊ iõ Johã.de imola in di
cto.§.si quis rogatus in.xiiij.colũ.in versicu.⁊ per predicta potest infer
ri ad multa ⁊c.expresse dicit quod stante statuto quod cõiuncti vsqꝫ ad
quartum gradum possint cogi ad compromissum ⁊ cõtingat quod na
turalis vel spurius habeat questionem cum fratre nato ex eodẽ patre
non poterit cogi compromittere:quia tale statutũ est exorbitãs a iure
communi.ar.l.iij.§.tam ⁊ si.ff.de arbi.⁊ in re mãdata.C.mãda.⁊ est cõ
stitutio iuris ciuilis iuxta.l.omnes populi.ff.de iusti.⁊ iure.ideo non vi
detur cõprehẽdere naturales vel spurios.l.iij.C.ad legem iul.de adul
te.per id quod legitur ⁊ no.per glo.⁊ Pau.de elizar.in cle.j.de batis.et
insti.de seruili.cognat.in princi.cũ glo.⁊.l.ex libera.C.de suis ⁊ legiti.⁊
per no.per Jaco.de are.⁊ Cyn.in.d.§.si qs rogatus ⁊ per Guill.el.de
cun.Bald.⁊ Ange.in.l.parẽtes.ff.de in ius vocan.⁊ per Cyn.in.l.cuz
pater.§.volo.ff.de legat.ij.pro hoc etiã adducit Johã.de Jmola.in.d.
5 §.si qs rogatus in.d.versi.et per pdicta ⁊c.qr tales † spurij nõ videtur
dici coniuncti nisi quo ad matrimonium per.l.nõ facile.§.affines.ff.de
gradi.iuncta.d.l.si spurius ⁊.d.l.hac parte cum gl.ideo tales nõ succe
dunt adinuicem etiã tãꝙ̃ cognati.vt ibi not.⁊ idem etiam dicit esse si
statutum arctans ad compromissum loqueretur de questionib⁹ vertẽ
tibus inter cõsanguineos quia cõsanguinei proprie dicũtur illi qui sunt
agnati ⁊ legitimi ex eodẽ patre nati.l.post cõsanguineos in princ.ff.de
suis ⁊ legi.⁊.d.l.si spurius ⁊ tanto magis vera videtur ista conclusio in
proposito nostro qr persona petens compromissum nõ est persona cui
dictus Franciscus etiam si esset legitime natus deberet reuerẽtiam seu
quam nõ posset in ius vocare sine venia ⁊ sic cessat ratio.d.l.parẽtes cũ
ibi nota.per Guil.de cuni.ff.de in ius vocan. Preterea id quod habet
in.d.l.parentes ꝓcedit quãdo lex vtitur verbo naturali puta pater.vel
filius sed nos loquimur in statuto contra ius commune loquẽte ꝑ no
mina iuris vt cõiunctus ⁊c.quo casu nõ ita comprehenditur illegitime
natus saltem spurius sicut quando sumus in dispositione loquẽte ꝑ no
men naturale vt plene per Joan.de imo.in.§.si quis rogat⁹ facit.l.tutel
6 las cum ibi not.per Barto.ff.de capi.dimi. ¶ Jstam.q.etiam † in ꝓpo
sito decidit Pau.de ca.suo consi.lxvij.incipit in christi nomine super eo
vero quo queritur vtrum dicti legitimati ⁊c.vbi concludit quod dictuz
statutum de compromissis non habeat locum saltem donec vertitur q̃
stio super legitimatione facta de illo qui diceretur coniunctus.nã cum
dictum statutum nõ habeat locũ in aliquo modo in questione vertẽte
cum spurio vt supra probatum est ⁊ etiã ex his que dixi apparet ꝙ nõ
habet locũ quando questio verteretur cum legitimato.per not.in.d.l.
hac parte cum alijs supra allegatis.tamẽ posito ꝙ posset habere locũ
quando questio aliqua verteretur cum legitimato illud solũ haberet lo
cum quando ab vtraqꝫ parte presupponeretur legitimatio pro valida
sed vbi petẽs cõpromissum nõ affirmat legitimationem immo impu
gnat.vt in casu nostro tunc non potest dictũ statutũ locũ habere etiaz
in tali illegitimato quia oporteret priusꝙ̃ esset locus statuto ꝙ declara
ret super legitimatiõe eo quia ante nõ potest dici cõstare inter dictos
litigantes esse dictam coniunctionẽ et sic cessare debet dictum statutũ
l.diuus traianus cum ibi no.ꝑ Barto.in ratiõe sui.ff.de testa.mili.⁊ ꝑ
no.per Bart.in.l.j.§.⁊ parui.ff.quod vi aut clam.⁊ istud est quod deci
dit Pau.de castr.d.consilio et cum dictus agens contra Franciscum
asserat Franciscum non esse legitimatum.nec capacem successionis pa
terne si modo petendo cõpromissum vellet dicere Franciscum esse legi
timatum:⁊ comprehensus a dicto statuto esset sibi contrarius ⁊ per cõ
sequens repellẽdus.c.si a subdelegato in fi.de offi.deleg.in.vj.c.solicitu
dinem de ap.⁊.l.j.C.de fur.⁊ ꝙ̃ primũ aduersarius fãteret legitimatio
nem valere:sopita esset omnis questio principalis ⁊ omnis dubitatio su
per lite esset extincta idcirco in re tũc clara nõ esset opus compromisso.
l.post rem.ff.de transac.⁊ ibi Bar.c.exposita de arbi.⁊ per bal.in.l.j.ff.
7 de trãsac. ¶ Forti⁹ consuluit † pau.de cast.in consil.lxv.incipit in chri
sti nomine amen.visis ⁊ cõsideratis omnibus ꝙ dictum statutum vo
lens quem posse cogi ad cõpromittendum si nõ declarat ad cuius par
tis instantiam debeat fieri debet intelligi ad instantiã illius cõtra quẽ
mouetur controuersia quia in eo cessat omnis suspitio calumnie nõ au
tem ad instãtiam ei⁹ qui cõtrouersiam mouet nisi contrarium indici
videretur qa alias aperta esset via vnicuiqꝫ indebite ⁊ iniuste vexandi
aliquem ⁊ ab eo indebite extorquendo faciendo eum citari ꝙ̃uis nullũ
ius vel actionem pretendere posset cõtra eũ vt ipsum deduceret ad cõ
promissum in cõmunes amicos qui interdum preter omnem iustitiam
grauant vnum ⁊ alteri tribuũt predam.vt experientia docet ⁊ hoc eui
tare debemus.allegat.l.cum hi.§.si cum lis.ff.de transactio.cum his q̃
ibi nota. Ang.cõtra illos qui fingunt lites vt veniãt ad cõpromissum.
superiora tamen fundamẽta magis me mouẽt tanquam tutiora. ¶ Si
autem agens vellet petere cogi Franciscum ad cõpromissum ex secun
da parte statuti i versi.si vero inter aliquas ⁊c.vbi statutũ vult ꝙ etiã
quãdo inter non coniunctos vel inter coniunctos vltra quartum gra
dum verteretur lis seu controuersia vltra libras centum imperialiũ te
neatur rector ad requisitionem alterius partiũ cogere litigantes ad cõ
promittendũ in arbitros ⁊ arbitratores qui habeant dictam litem exa
minare summarie et sine figura iudicij:cum hoc tamen ꝙ debeant dif
finire et determinare de iure tantum ⁊ tũc est attẽdẽdũ ꝙ si lapsi sunt
xx.dies vtiles a die descripte petitiõis in actis ⁊ citationis subsequute
nõ põt ampli⁹ agens petere cõpromissum.vt in.d.statuto expresse ca
uetur alias autem esset locus compromisso cum potestate terminãdi
de iure tantũ nisi appareret per calumniã cõpromissum peti.l.ij.C.ad
l.cor.de fal.et.d.c.exposita ⁊.l.ille aut ille.§.cũ in verbis cum ibi not.ꝑ
Bar.ff.de lega.iij.⁊ per Bal.in.l.que ex reuelatione.C.de legi.⁊ ha
betur in.d.§.⁊ cum lis cum ibi not.per Ange.⁊ in.l.j.eo.ti.⁊ dictum fu
it supra Alexan.

¶ Summarium super consilio.cxlv.

1 ☞ Cõmittẽs homicidiũ si aufugiat ad ecclesiã an possit extrahi. 2.
3 Ubi constitutio aliquos casus excipit non dicitur firmare regulam.
4 Canonica iura concedunt immunitatem ecclesie vt quis nõ extrahat.
5 Quando procedat lex in.c.j.extra de homicidio.
6 Propter proditionem delictum est grauius.
7 Jn canonibus vbi fit mentio de morte intelligitur de morte ciuili.
8 Jmperator non potest derogare immunitatibus ecclesie.
9 Distinctio quando quis possit extrahi ab ecclesia.10.
11 Raptor mulieris confugiens ad ecclesiam est securus.
12 Juri canonico standum est in terris imperij vbi disponit super immu
nitate ecclesiarum.
13 An immunitas extrahendi ab ecclesia habeat locum quo ad domos
monasterij seu dormitorij.
14 Passus est quinqꝫ pedum.
15 Ubi monasteriũ est exemptum:est exemptum cimiteriuz ortus ⁊ alia
iuxta monasterium.

¶ Consilium.cxlv.

¶ Homicida cõfugit ad ecclesiam et fuit captus in dormitorio fratrũ
in terris imperij queritur an inde potuerit extrahi auctoritate iudicis
secularis.

Domini redemptoris nostri
1 inuocato suffragio.viso themate † ⁊ his q̃ elegãter ⁊ copio
se cõsulendo deducta sunt per eximum iuris doctorem ⁊ di
lectissimum mihi tanꝙ̃ fratrem florentissimum quondam discipulum
dominum Johannẽ mariam riminaldum in eius sentẽtiam cõcurrẽs
de duobus est videndũ. ¶ Primo an ille qui in terris imperij extra ec
clesiam commisit homicidium si ad ecclesiam confugiat possit inde ex
trahi autoritate iudicis secularis. ¶ Secũdo posito ꝙ nõ:vtrũ hoc ꝓ
cedat si extrahat de domibus monasterij ⁊ seu de dormitorio fratrũ
dicte ecclesie sancti dominici ciuitatis regij:attẽto ꝙ dom⁹ et dormito
riũ sunt annexa et adherentia dicte ecclesie et intra septa ⁊ claustra ip
2 sius ecclesie ⁊ intra ambitũ murorũ dicti monasterij. ¶ Circa primũ †
videret prima consideratione dicendum homicida de ecclesia extrahi
posse.per text.in.c.j.de homici.cũ ibi no.per glos.vbi homicida qui nõ
casu sed ex ꝓposito occidit hominẽ ⁊ confugit ad ecclesiã nõ gaudet
immunitate ꝙ inde nõ possit extrahi. ¶ Secũdo per.§.neqꝫ autẽ ho
micidis in auf.de manda.princi.⁊ no.gl.in.l.fideli.C.de his qui ad ec
cle.cõfug.⁊ ibi plus voluit glo.f.ꝙ nedum pro homicidio sed ꝙ etiã ꝓ
quocũqꝫ maleficio possit de ecclesia extrahi per.d.§.neqꝫ. ¶ Tertio ꝓ
hoc facit distinctio Petr.⁊ Cy.in.l.presenti.C.de his qui ad eccle.cõfu.
vbi finaliter residere videntur qđ si liber homo delictum ex ꝓposito cõ
misit stimulo naturali.vt in rapiẽte mulierem ⁊ tunc nõ potest extrahi
de ecclesia ad quã confugit.xxxvj.q.j.de raptorib⁹.aut sine stimulo na
turali commisit delictum ex ꝓposito puta homicidiũ vel simile:⁊ tunc
possit inde extrahi.vt in.d.§.neqꝫ.⁊ ꝑ hunc modum volunt concorda
ri debere ius canonicum cum iure ciuili. ¶ Quarto ꝓ hoc facit distin
ctio Ant.de but.in.c.iter alia in fi.de immuni.eccl.vbi finaliter dicit ꝙ
si liber homo capiendus est ꝓ delicto minimo et cõfugit ad ecclesiaz
non poterit inde extrahi.ita intelligit.l.ij.C.de his qui ad eccle.cõfug.
aut capiendus est ꝓ delicto atroci ⁊ tũc poterit extrahi. per.d.§.neqꝫ.
¶ Quinto ꝓ hoc facit opi.Petr.de anch.in.d.c.inter alia.vbi conclu
dit ꝙ per ius canonicum non sit correctus tex.in.d.§.neqꝫ ⁊ cõsequen
ter ꝙ homicida qui ad ecclesiam confugit licet extra ecclesiam deliq̃rit
possit inde extrahi quia secũdum eum debet distingui ius ciuile ꝑ ius
canonicum in dubio non autẽ debet induci correctio.ar.l.sꝫ ⁊ posterio
res.ff.de legi.⁊.c.cum expediat de elec.lib.vj.vnde scdm eũ debem⁹ di
cere ꝙ de iure canonico sit inductum ꝙ publicus latro.item noctum⁹
depopulator agrorum possit de ecclesia extrahi licet extra ecclesiaz de
liquerint.xvij.q.iiij.sicut antiquitus ⁊.d.c.inter alia .non tamen ꝑ hoc
intelligit de iure canonico inductũ ꝙ homicide ⁊ alij enumerati in .d.
3 §.neqꝫ non possint extrahi de ecclesia.nã † vbicunqꝫ cõstitutio aliquos
casus excipit nõ per hoc dicitur firmare regulam in omnib⁹ alijs casi
bus si ex h resultaret correctio iuris immo in casibus nõ exceptis stabi
tur dispõni iuris.l.serui nomine cũ ibi no.ꝑ gl.⁊ Bar.ff.de vsuc.⁊ in.l.
ob es.C.de pdijs mi.⁊ no.Bar.in.l.iij.§.cũ titio.ff.de adi.lega.ꝓbat

in.c.ad audientiam cuz ibi no.de cle.nõ resi.z in.c.quoniã frequẽter in prin.cũ glo.vt li.nõ conte. ¶ Sexto pro hoc facit qr posito ꝙ etiã esset verũ ꝙ dispositio iuris ciuilis posita in.d.§.neqz.corrigeretur ꝑ ius canonicum quo ad homicidã.vt no.glo.in.d.c.sicut antiquitus.z in.d.c.inter alia z dicetur infra tamen qr sumus in terris imperij videt̃ standum dispositioni iuris ciuilis.vt not.in.c.cũ.de reg.iur.in.vj.c.z in.ij.de arbi.eo.ti.z plene no.ꝑ legistas in.l.priuilegia.C.de sacrosan.ecc.z fortasse fuit hoc in proposito nostro d mẽte Saly.in auß.si qs.C.de adul.in fi.dũ dixit ꝙ de iure canonico nõ potest delinquẽs extrahi de ecclesia preterꝙ in casibusq habẽtur in.d.c.inter aliã.z in.c.fin.de immu.ec.ad quod dicit esse aduertẽdũ per illos qui sunt de terris ecclesie qua si velit ꝙ illa dispositio iuris canonici nõ erit seruãda in terris imperij.

4 ¶ Sed premissis† nõ obstãtibus cõtrariam sententiã vt de iure veriorem approbo presertim ex infrascriptis,quia iura saltem canonica cõcedunt hãc immunitatẽ ecclesie scz ꝙ liberi homines delinquẽtes nõ possint ab ecclesia extrahi.xvij.q.iiij.reum et.c.si quis cõtumax.z in.c.diffiniuit.z.c.id constituimus z.xxiij.q.v.reos el.j.etiaz si sit delictũ graue.nec per ꝑlatos ecclesiarũ debet permitti ꝙ inde eximant̃ nisi sint securi ꝙ non puniãtur pena corporali.vt in dictis iuribus z in.d.c.de raptoribus nisi sit delictum seu homicidiũ ꝯmissum in ecclesia.c.fi.de immu.ecc.z.d.c.inter alia vel nisi sit publicus latro seu nocturnꝰ depopulator agrorũ.vt dixi:sed dictum homicidium non fuit commissum in ecclesia ergo zc. ¶ Secũdo ꝓbatur ꝑ id quod no.Hostien.in summa de immu.eccle.§.in quo ver.si vero maleficiũ vbi dicit ꝙ tam de iure ciuili ꝙ canonico ille qui commisit homicidiũ vel aliud delictum extra ecclesiã z confugiat ad ecclesiam non potest inde eximi per iura supra proxime allegata.pro quo bene facit.l.ij.C.de his q ad eccle.cõfug.que generaliter dicit delinquentes qui ad ecclesias cõfugiũt non esse inde abducẽdos z respõdet ipse ad.d.§.neqz.vt non inducatur discordantia legũ z canonũ debet intelligi ille tex.quãdo homicidiũ cõmissum fuisset in ecclesia vel iuxta ecclesiam vt in cimiterio z incõtinenti ingressus ad ecclesiã intendens per ecclesiam liberari z alias non erat cõmissurus tale delictum quia tunc non gaudet immunitate:z sic cõcordabit cũ.d.c.fin.et hunc intellectum etiã approbat dñs Abb.siccu.in.d.c.inter alia in.ix.colum.z dicit pro hoc facere qr in.d.§.neqz.nullat fit mentio de fugiẽte ad ecclesiam sed dũtaxat dicit̃ ibi ꝙ illi delinquẽtes debẽt extrahi.de ecclesia.z ƒm eũ ista opi.est tutior. ¶ Tertio probatur per id quod no.Jo.de ligna.z Jo.de Jmo.in cle.j.de peniten.z remis.vbi dicũt ꝙ in hoc nõ discordat ius ciuile z canonicũ:z ꝙ tex.in auß.de manda.prin.§.ꝙ si delinquẽtes z.§.sequenti non contradicit canonibus:immo cõcordat,quia ibi intelligitur quando delictũ fuit commissum intra ecclesiam vl' cimiterium vel prope insidiose vnde ƒm eos si aliquis occideret hominem in ecclesia z appareat ꝙ nõ fecerit insidiose ecclesia debet eũ defendere.allegãt notata per Jnn.in dicto.c.inter alia. ¶ Quarto ꝓbatur per id quod voluit dominus Cardinalis florentinꝰ in preallegato.c.inter.alia.vbi dixit ꝙ etiã in homicidio et similibꝰ gaudet ecclesia immunitate ꝓdicta ꝑ iura supra allegata:z respõdet ad dictũ.§.neqz ꝙ intelligitur ibi in alijs priuilegijs per que induceretur impunitas.nã talibus priuilegijs nõ gaudebũt homicide z alij specificati in dicto.§.neqz.non autem intelligitur de immunitate quã habet cõfugiens ad ecclesiam quia ꝑ talem immunitatẽ nõ inducitur impunitas.nã bene punitur pecuniariter z scõm quod habetur in dicto.c.reũ z in dicto.c.id constituimus. ¶ Quinto probatur per id quod voluit dñs Abbas in dicto.c.iter alia.in.x.col.vbi inquit dici posse ꝙ de iure ciuili ƒm tempora codicis non reperitur differentia inter ius canonicum z ciuile qr etiã de iure ciuili ecclesia gaudet dicta immunitate etiã in delictis grauibꝰ regulariter.dicta.l.ij.z fere per totum.C.de his q ad eccle.cõfug.z habito respectu ad illud ius loquit̃ tex.in dicto.c.inter alia dum ibi papa facit mentionẽ de iure ciuili z canonico nec papa scõm eũ curauit de iure auctenticorum posito in.d.§.neqz.tum quia decisio posita in dicto.§.neqz videtur dubia vt patet per predicta:tũ etiã quia si imperator voluisset reuocare priuilegium quod prius dederat ecclesijs non potuisset:cum priulegium fuisset datũ nõ subdito per ea que notat Jnnocẽ.z alij post eum in.c.nouit de iudi.dicit etiã dominus Abbas in dicto.c.inter alia in vij.columna in versicu.oppono.contra text.in eo zc.z etiã in.xij.colum.quod in hac materia stãduz est iuri canonico nõ ciuili posito ꝙ verum esset quod ius ciuile aliter diceret quia nõ potuit imperator in dicto.§.neqz per suum ius nouissimũ preiudicare immunitati ecclesie per leges aut canones concesse. Et probatur vltra eum id quod habetur.x.distinctio.in.c.j.cũ duobus sequentibus vbi non potest imperator per suas leges derogare alicui iuri ecclesiarũ nisi quatenꝰ reperiretur approbatũ canone vt ibi.etiã declarat Archi.et nota.Hostiẽ.z Johan.and.in.c.fina.de solu.z Jo.Cald.in.c.j.de ope.no.nuncia.et no.etiam Doct.in.c.ecclesia sancte marie de consti.ergo imperator nõ potuit per suam legem vel cõstitutionem derogare immunitatibꝰ cõcessis per ius canonicũ ecclesijs z hec meo iudicio est vrgẽs z potissima ratio. ¶ Et ꝙ in hac materia sit standum iuri canonico et non ciuili tenet simpliciter Fulgosius in.l.fideli.C.de his qui ad eccle confug.z dicit etiã Johan.Fabri.in.§.sed hoc tẽpore insti.de his qui sunt sui vel alie iur.quod ꝙuis de iure ciuili diceremus homicidam qui extra ecclesiam deliquit si ad ecclesiam cõfugiat posse autoritate iudicis inde extrahi tamẽ de iure canonico secundum eũ est secus per iura supra allegata.z dicit qd dispositio iuris canonici est approbata de ꝯsuetudine

5 ¶ Et ex his satis† apparet respõsio ad allegata in contrarium tamẽ specialius respondẽdo dico.ꝙ in primis non obstat id quod habet̃ in c.j.de homici.quia respõdeo ꝙ ille text.intelligitur in eo qui occidit aliquem per insidias idest ꝓditorie:quod est quãdo aliud verbis z aliud mente gerit vt nota.in.l.j.ff.de ꝑuarica.z.l.iiij.ff.ad legẽ iul.maie.z no.Bar.in.l.respiciẽdum.§.delinquunt.ff.de penis cum simi.vt si veniẽs tecum tanꝙ socius in itinere te percutio z ita declarat Pet.de ancha.

6 in dicto.c.j.de homi.z põt esse ratio† quia propter illã proditionez delictũ est grauius vt probatur in.l.j.C.de malefic.z mathe.vbi grauius est necare hominem veneno ꝙ gladio.z venenare est species ꝓditiõis vt inquit Jaco.bu.z Bal.in.l.nemo.C.de sum.trini.z Bald.z Saly.in.l.cum fratrem.C.de his qbus vt indig.vel secundũ Jnnocẽ.in dicto.c.j.de homi.ille text.potest intelligi i altaribus veteris testamẽti q̃ non erant tante autoritatis quãte sunt nostre.z ideo confugiẽtes ad talia altaria non erant tuti.vel secũdũ eũ põt intelligi de publicis latronibus qui insidiabãtur in stratis publicis:indigni enim sunt immunitate vt in dicto.c.sicut antiquitus et in dicto.c.inter alia vel vt dicit domi.Abb.in dicto.c.j.de homi.siquis velit intelligere illum text.ꝓbare qd occidens hominem ex proposito z cõfugiens ad ecclesiã debeat inde extrahi posset procedere secundum dispositionẽ veteris testamẽti quo tempore non emanauerant leges humane conferentes immunitatẽ ecclesijs.sed postea nõ.z dicit ꝓbari per tex.in dicto.c.fina.de immunita.eccle.per locũ a speciali:quia si est speciale in eo qui ꝯmittit homicidium in ecclesia ergo in contrariũ est ius commune in alio.ꝑ quo etiã allegat text.in dicto.c.inter alia vbi confugiens ad ecclesiam quãtũcũqz graue delictum commiserit non debet extrahi inuitus .vel etiã secundũ eum potest intelligi quod text.in dicto.c.j.velit quod occidẽs hominem per industriam seu per insidias euellat̃ ab altari id est ab ecclesia generali hoc est a communione fideliuz per excommunicationẽ

7 z hoc modo dicitur mori.nam vbicũqz† in canonibꝰ fit mentio de morte prout fit in dicto.c.primo intelligitur de morte ciuili hoc est de sentẽtia excommunicationis z hoc optime probatur secundum eum in.c.ꝑ venerabilem q fil.sint legit.vbi lex antiqua incorporata a canone facit mentionẽ de morte et intelligit̃ de morte.vt separetur a communione fidelium per sententiã excommunicatiõis. z hoc dicit procedere in laico occidente:in clerico autẽ occidente dicit quod text.in.d.c.j.in verbo vt moriatur.posset intelligi id est vt deponatur z sic de morte ciuili vel etiã scõm eũ posset in clerico intelligi de morte naturali vt quãdo homicidium esset ita qualificatũ z non videatur sufficere ipsa pena depositiõis qa tũc debet tradi curie seculari. vt notat̃ iuxta ea que habent̃ in.c.j.de his qui fil.occi.z in.c.cũ non ab homine de iudi.alios etiã habet intellectꝰ text.in.d.c.j.de homi.quos ibi ponit Johã.and.z Pet.de ancha.in regula ea q̃ in versicu.decimonono quero zc.secũdũ quos intellectus z quemlibet eorũ apparet illũ text. in aliquo non obstare. Preterea quando text.recipit varios intellectus nõ potest allegari ꝑ decisione alicuius questionis nisi quatenus per alias ratiões vl' leges ꝯprobet̃.l.in ambiguo.z ibi no.hoc Barto.ff.de reb.dub. ¶ Non ob

8 stat† etiã secundum argumentum de.d.§.neqz.quia aut ille tex.nõ cõtradicit iuri canonico intelligẽdo in eo qui occidit in ecclesia vel cimiterio vt tenuit Hostien.z alij quos retuli supra vl' posito quod contradicat iuri canonico dico quod in hoc standum est iuri canonico cũ tractetur de derogando immunitatibus ecclesiasticis quibꝰ imperator derogare nõ potest saltem quatenus sunt cõcesse a iure canonico.vt superiꝰ rationibus z autoritatibus oportune cõprobasse puto. ¶ Ad tertiũ

9 †argumentum scilicet de his que not.Pet.z Cyn.in.d.l.presenti dum distinguit an delictum ex proposito sit commissum stimulo naturali.vt in raptu mulieris.z tũc ab ecclesia extrahi non possit an vero aliter. z tũc secus.respondeo quod istud communiter damnat̃ nam hoc reprehẽdit Jaco.d bel.in.d.§.neqz.per id quod habet̃ in.§.si vero in auctẽ.de mona.ibi hummana natura enim quodammodo labitur ad delicta z §.cum igitur in auß.de non eligen.secũdo nub.z in auß.de restitu. z ea que par.§.penulti.z fi.bene facit id quod habetur.xij.questio.j.omnis etas.z quod nota.in proemio decretalium in princip.in gloss.q̃ incipit et non solum. ¶ Preterea distinctio Petr.z Cyn.in.d.l.presenti ẽ cõtra text.in.d.c.fina.de immunita.eccle.ꝑ argumentum a speciali.z cõtra text.z glo.in dicto.c.sicut antiquitus.z in dicto.c.inter alia.z ibi expresse dominus abbas z Archid.in.d.c.id constituimꝰ. ¶ Circa quar

10 tum†argumentũ de eo quod refert Anto.de bu.in.d.c.inter alia distinguendo inter delicta atrocia z delicta minima.respondeo ꝑut etiã dicit dominꝰ Abbas in dicto.c.inter alia.ix.colum.scilicet qd ibi Anto.de butr.voluit recitare opinio.quorũdam legistarum qui fuerũt locuti habito respectu ad ius ciuile ꝑ dictũ.§.neqz.z dicit quod lectura Anto.de butrio super tertio reperi tur multum corrupta.qa eã nõ publicauit in vita.z quod dicta distinctio est ꝯtra casum in.d.c.inter alia ibi dum text.dicit quantuncunqz grauia maleficia cõmiserit. ¶ Non

11 obstat† quintum argumentum scilicet circa opinio.Petr.de anchara.tenentis quod ius canonicum non contradicat illi.§.neqz.z qd i.le text.remaneat icorrectꝰ adeo quod homicide z alij ibi specificati possunt de ecclesia extrahi etiã si deliquerunt extra ecclesiam.quia respõdeo quod istud est contra communem opinio.z est ꝯtra text.in dicto.c.de raptoribus vbi raptor mulieris confugiens ad ecclesiam est securus.z tamẽ est de

est de specificatis in dicto.§.neqꝫ itē q2 vt dicit dominus Abbas in di cto.c.inter illa alia opi.est cōtra.c.si.eo.titu.per argumentum a specia ciali vbi probatur qđ occidens ex proposito dummodo non occidat in ecclesia est tutus si ad ecclesiam cōfugiat.estetiam secundū eum cōtra tex.in dicto.c.sicut antiquitus.est etiā cōtra notata per Johan.an.in dicto.c.j.de homi. Preterea secundum eum sumus in materia ecclesia stica ⁊ animā cōcernēte ac ecclesiarum decorem ⁊ priuilegia .⁊ canon specifice disponit ponēdo regulam generalem etiam in delictis graui bus cum exceptione aliquorum casuum.vt patet in.d.c.inter alia ⁊ in alijs multis iuribus supra allegatis.ideo nō est curandum de iure ciui li aliter disponente.⁊ ideo secundū eum nō suppletur in hoc ius cano nicum per ciuile.⁊ pro hoc dicit se allegare notabile dictum Inno.in c.j.de rebus eccle.non alie.in.vj.vbi voluit qđ licet ius ciuile multa re quirat in alienatione rerū ecclesiasticarum vt patet in auten.hoc ius porrectū.C.de sacrosan.ecclesi.tamē ex quo ius canonicū in hoc statuit pauciora requirendo standū est iuri canonico: quia statuta ciuilia su per rebus ecclesiasticis nō ligant ecclesiam nisi ea acceptauerit.xcvj.di

12 stinctio.bene quidē.⁊.c.fina.de rebus eccle.nō alie. ¶ Nō obstat † vlti mum argumentum quod stādum sit iuri ciuili in terris imperij quia su pra est responsum ꝙ imo stari debet iuri canonico disponenti super im munitate ecclesiarū.vt supra probaui.nec Salyce.in.d.auten.si quis at tingit precise istum articulū vtrū statutum sit in terris imperij iure ciui li nec aliquid ad hoc allegat sed simpliciter dicit nota tu qui es de ter ris ecclesie ⁊ si aliter sensisset opi.sua nō procederet vt supra est pbatū. Preterea si vellemus adhere opinio. Salyce. in dicta autenti.si quis ipse voluit qđ de iure ciuili iudex secularis quando vult delinquentem extrahi de ecclesia iuxta.d.§.neqꝫ.debet prius requirere episcopū qui sibi tradere faciat delinquentem per id qđ habetur in dicta auf.si qs ⁊ per.d.§.neqꝫ.ibi dum text.dicit auxiliabantur autē vbi ad hoc etiam dei amabiles ecclesiarū defensores ⁊c.non tamen pono pro cōstantia quod i hoc vltimo Salyce.bene loquatur nec illa disputatio est hic ne

13 cessaria attentis supradictis. ¶ Circa secūdum † dubium scilicet an di cta immunitas habeat locum quo ad dictas domos monasterij seu dormitorij ⁊c.ero breuior q2 vt verbo ferē in hoc non tanta sit dubita tatio.⁊ breuiter dico qđ sic per id quod habetur in.c.frater ⁊ in.c.si qs contumax ⁊ in.c.quisquis ⁊ in.c.diffiniuit.xvij.questio.iiij.vbi tutus est fugiens ad septa ecclesie seu ad porticus quomodocūqꝫ adherētes ecclesie seu ad domos ecclesie nō longe separatas ab ecclesia.vnde etiā cemiteria gaudent huiusmodi immunitate c.si.de immuni.eccle.⁊ licet tex.in.d.c.sicut antiquitus.xvij.questio.iiij.⁊ in.d.c.quisquis ⁊ in.d. c.diffiniuit dicat statutū esse ꝙ excepta matrice ecclesia alie ecclesie infe

14 riores habeāt per circuitū.xxx.passus ab ecclesie ianuis.⁊ † passus est quinqꝫ pedum ⁊ pes est.xv.digitorū.vt per glo.in.d.c.sicut antiquitus ⁊ no.per glo.⁊ Barto.in.l.iij.de verbo.signi.⁊ Bal.in.l.j.ff.si quis cau tio.tamen illa iura nō remouēt quin ecclesie maiorē circuitum habere possint quam ibi exprimatur sm Archidia.post Petr.⁊ Hug.in.d.c. diffiniuit.vnde dicunt ipsi ibi ⁊ expressius Johan.de Santu.ibidē.⁊ in d.c.sicut antiquitus qđ si ecclesia reperiretur occupare de spatio vltra xxx.passus reus cōfugiens ad ecclesiā ⁊ existēs vltra illos.xxx.passus non posset de ecclesia extrahi ⁊ ideo concludūt qđ dicta iura dicentia tutum esse illū qui est intra.xxx.passus circuitus ecclesie debent supple ri scilicet vel plus si plus de spatio habeat.ar.d.c.quisquis.Et ideo li cet dictus circuitus.xxx.passuū nō sit statut⁹ quo ad ecclesias que con struuntur in castellis vel ciuitatibus propter angustiā locorum sed in ecclesijs que sunt extra castella vel ciuitates.vt in.d.c.quiqs cū ibi not. per Archidia.tamen qua ratione habet immunitatē ecclesia cum suis domibus ⁊ porticibus ⁊ cemiterijs extra castella ⁊ ciuitates etiā vltra circuitū.xxx.passuū si plus occupat ecclesia ita eadē ratiōe ecclesia que est intra castella vel ciuitates debet immunitate gaudere quaten⁹ edi

15 ficia predicta occupare reperiunt. ¶ Confirmatur † predicta per id quod no. Archidia.xij.q.j.nulla ⁊ glo.in.c.j.in verbo exempto de pri uileg.in.vj.vbi dicunt qđ si monasterium est exemptū etiam cemiteriū ⁊ domos ⁊ monasterium atria ortus ⁊ aree ⁊ totus mansus que sunt iuxta monasterium intelligūtur exempte. ¶ Est verum quod illud ꝙ ibi no.de orto ⁊ areis ⁊ toto manso que sunt iuxta ecclesiam restringit per Archidia.in.d.c.j.si sunt intra.xxx.passus quo ad ecclesias inferio res existentes extra castella seu ciuitates vel intra quadraginta pas sus quo ad ecclesias matrices existētes extra castella vel ciuitates si au tē essent intra castella vel ciuitatē non gauderent illa emptiōe cōcessa monasterio per id qđ habetur in.d.c.quisquis.et in.d.c.sicut antiqui tus.tamē in proposito nostro quo ad ea que sunt in domib⁹ religioso rum seu in dormitorio non attendit dictum spatium vt cōcludūt pre fati Docto.in.d.c.diffiniuit ⁊ in.d.c.sicut per predicta pro quo eciā be ne facit tex.in.d.l.presenti in principio ibi dū tex.dicit ex ipsis ergo lo cis eorūqꝫ finibus ⁊c.per quem dicit ibi Bart.quod ista immunitas concessa ecclesijs de qua tractamus habet locū nedū pro ecclesijs sed etiā pro locis ecclesiarum circunstantibus ipsi ecclesie ⁊ similiter per il lum tex.dicit ibi Guido de suza.⁊ Johā.and.in adi.Specu.in titu.de immunita.ecclesia.in rubrica in si.quod si statutum dicit qđ vulne rās aliquē in ecclesia debet puniri.in.ꝗ.eadem pena punietur ille qui vulnerauit iuxta ecclesiā pro quo etiam allegāt.l.predūs.ff.de lega.iij. ⁊.l.q.ff.de verborum significatione ⁊.l.scie.§.tirannæ.ff.de fun.instruc.

⁊ si aliter diceremus scilicet qđ fugiens ad ecclesiā posset capi in dormi torio vel in alijs locis monasterij pro necessitate nature deputatis seque ret qđ tale refugiū ad ecclesiā non esset tutū cuius contrarium probat maxime in dicto capitulo diffiniuit. ¶ Cum igitur non fuerit facta dicta captura rite in ecclesia debet captus restitui pristine libertati.vt no.Bart.in pallegata.l.presenti in princi.per id qđ habetur in.l.j.⁊.ij. ff.de lib.ho.exhib.⁊ sequit dominus Abbas in.c.inter alia in antepe. colū.vbi pro hoc dicit esse bonum tex in.c. minor.xvij. q. iiij .⁊ pro hoc etiā allegat ea que trahunt per Old.in cōsi.liiij.⁊ que not.per Barto. in.l.si cui.§.fi.ff.de accu.⁊ taliter debet relaxari vt nō possit per relaxā tē de facili iterū capi.vt no.Bart.in.l.j.§.j.per illū text. cum sequen.ff. de acqui.rerum do.

¶ Summarium super consilio.cxlvj.

1 ¶ Contractus obligationis firmatur iuramento.

2 Ubi reperitur in instrumento mulierē fideiussisse non per hoc pͣsumit renunciasse velleiano.

3 Ubi interuenit instrumētū nō ē necesse ꝙ mulier renūtiasset velleiano.

4 Generalis renunciatio extenditur ad beneficium velleiani.

5 Iuramentū quo ad robur contractus transit ad heredes.

¶ Consilium.cxlvj.

¶ Si mulier intercedēs pro alio iurauit in cōtractu an ipsa vel heres eius possit se tueri exceptione velleiani ⁊ quid si renunciauit omni iuri per qđ posset se tueri an cōprehendat velleianum.

Domini redemptoris nostri

inuocato suffragio.viso themate suprascripto ⁊ verbis in strumēti pmissiōis indēnitatis facte per dictam dominam

1 Beatricē breuiter puto † concludendū dictam obligationem domine Beatricis valuisse ⁊ successiue heredes suos teneri:non obstāte benefi cio senatuscōsulti velleiani.moueor principaliter ex iuramēto prestito per dictā dn̄am in dicta promissione quo casu etiā posito ꝙ ipsa vide ret intercessisse pro alio scꝫ pro dicto dn̄o marco.tū dictus ɔtract⁹ obli gationis firmat iuramēto sicut firmatur cōtractus alienationis fun di dotalis ita cōcludit Bart.in.l.si quis pro eo.in quinto mēbro.ff.de fideius.per id qđ habet in.c.cū ɔtingat de iureiur.⁊ melius probat in c.ex rescripto.⁊ ibi no.Doc.post glo.eo.ti.⁊ ibi clare dicit Jo.de imo. ꝙ siue renūciauerit velleiano cū iuramento siue simpliciter promiserit cū iuramento non iuuat velleiano per illum text.⁊ ita etiā not. ipse in d.c.cū ɔtingat in quinto mēbro ⁊ dicit dn̄s Abb.in.d.c.ex rescripto ꝙ nō solū pter iuramētū mulier obligat.vt ibi.verū etiā firmat cōtra ctus fideiussiōis iuramēto per no.per Bar.in.d.l.si quis pro eo ꝙ dicit esse bene notādū pro quo allegat.c.scdm de pac.in.vj.cū ibi no. ad idē bene facit ꝙ voluit en.de but.in.c.si diligenti de fo.cōpe.circa . vj.col. vbi dixit ꝙ licet alias mulier intercedēs pro alio nō obliget efficaciter nec excludat a bn̄ficio senatuscōsulti velleiani etiā si renūciasset.l.doli ver.diuersum.ff.de noua.⁊ ibi no.Doc.⁊.l.si mulier.C.ad vellea.⁊ p̄'e ne no.i.l.si.e.ti.tū fallit in muliere intercedēte cū iuramēto qz iuramen tū roborat renūciationē.qz mulier intelligit pter iuramentū venire deliberata per.d.c.ex rescripto.⁊ ꝙ tūc nō regrit ꝙ sit certiorata de di cto beneficio allegat no.p Archi.in d.c.ū.de pac.in.vj. ¶ Hoc idē pro

2 bat esse verū † per id qđ no.Bar.in.l.sciendū.de ver.obli.in vlti . col.in versi.iuxta predicta quero reperit ⁊c.vbi iuxta ibi no.p glo.volentē ꝙ si reperit in instrumēto mulierē fideiussisse nō per hoc presumeret mu lierem velleiano renūciasse ⁊ certioratam fuisse infert Bar.ibi ad que stionē si in instrumēto reperit ꝙ minor iurauit nō venire ɔtra ɔtractū an videat renūciasse beneficio restitutiōis in integrū.⁊ finaliter cōclu dit ꝙ sic refereo se ita ɔsuluisse qz sufficit iurare super facto.vt.l.si duo patroni.§.idē iul.⁊.§.si quis iurauerit.ff.iureiurā.⁊ cum Bar. transit Ange.in.d.l.sciendū in repetitio.⁊ etiā magis cōiter alij moderni ibi. ⁊ ista opi.probat per tex.in auf.sacramenta puberū.C.si aduer.vendi. ibi dū dicit tex.inuiolabiliter obseruari pcipim⁹.⁊ idē ibi tenet Bart. Ange.⁊ moderni ⁊ ibi dicūt sufficere ꝙ iuramētū sit simpliciter presti tum sup cōtractu.⁊ ita etiā tenet Bar.in.l.ij.C.de rescin.ven.⁊ Bar.⁊ moderni in.d.l.si duo patroni.§.ides iul. ⁊ do.Abbas in.l.pe.de emp. ⁊ ven.licet quidā tenuerint cōtrariū vt referūt Doct.in dictis locis.scꝫ ista opi.videt verior per tex.in dicta auf.sacramenta ⁊ per.d.c.ex rescri

3 pto.⁊ ita † etiā tenet Bal.in.d.c.ex rescripto.vbi dicit p illū tex.proba ri qđ quādo apponit iuramentum non est necesse quod mulier renun ciet beneficio velleiani.qz vbi iuratur nō est de iuris apicib⁹ disputan dum.⁊ idem dicit in minore iurante. ¶ Confirmo super⁹ dicta † qz in

4 dicto instrumēto dicta dn̄a Beatrix renūciauit omni suo iuri actioni doli mali in factū cōdictiōi sine cā vel ex iniusta cā seu nulla vel falsa ide biti vel per errorē seu pro alio vel alieno facto omniqꝫ alij suo iuri fide iussorio ⁊ bn̄ficio nouarū ⁊ veterū ɔstitutionum ⁊ epistole dñi adria ni omniqꝫ etiaꝫ suo iuri cōi generali ⁊ speciali quo ɔfacere vel denuo posset vel velet modo vel in futuꝝ aliqualr aut se tueri quoquo mō. Sed ita est qđ dicta generalis renūciatio extēditur etiā ad bn̄ficiū se natuscōsulti velleiani.vt no.bar.in auf.matri ⁊ auie.C.qū mulier tute. off.fungi possit in vlti.col.in ver.quero quid si nō renūciauit scōis nuptijs neqꝫ velleiano specialr ⁊c.⁊ Bar.in.l.si qs sub cōditiōe.ff.de testa.tu te.circa pe.vel antepe.col.in ver.quero quid si renūciauit secūdis nu ptijs ⁊c.⁊ idē dicit Salyce.in.d.auten.matri ⁊ auie saltē extra casum

positū in.d.auē.matri ꝛ auie.bene facit qd not.Bald.in.l.antique.§.fi. C.ad velleia.Stantibus ergo predictis teneo dictū cōtractū ꝛ obligationē mulieris valere nec infringi posse per beneficium senatusconsulti velleiani: ꝛ attento ꝙ dictus contractus roboratur ꝛ firmat̄ iuramēto sm Bar.in.d.l.si quis pro eo vt dixi supra.sequitur † quod illa virtus iuramēti quo ad robur cōtractus trāsit ad heredes dicte mulieris. vt in.c.ꝙuis cū glo.si.de pac.in.vj.ꝛ ibi no.Johā.and.in nouella.ꝛ nota.Feder.de senis consilio.cclxxxj.incipiēte casus talis est statuto cauetur qd donationes.ꝛ Bal.in rubrica.ff.de iureiurando.in fi.ꝛ in.l.fi.in sexta colū.C.de pact.ꝛ in dicta autenti.sacramenta in fi.ꝛ in.l.emptione.C.plus valere quod agitur.ꝛ Anto.de butrio in capitu.cum sit generale de foro competen.ꝛ in dicto.c.cum contingat sub tertio casu in versicu.nunquid auten.ꝛ etiā in fi.ꝛ Angel.in.l.qui superstitis.ff.de acquiren.here.vbi per hoc allegat tex.in auten.iusiurādum quod prestatur ab his.§.j.cum simi.nam obligatio que oritur ex ipso contractu firmato debet trāsire in heredes.l.ꝛ depositi.l.ex cōtractib⁹.ff.de actio.ꝛ ob.licet quo ad vinculū spirituale ꝛ animez quo ad penā periurij nō transeat ipsum iuramentum in heredes vt per Innocen.in.c.veritatis de iureiuran.ꝛ Johan.an.in.c.fina.de foro cōpeten.lib.vj.in nouella. cum suis concordātijs.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxlvij.

1. An adiudicatio facta super debito nō vero super quo nō processit diffinitiua sit ipso iure nulla.
2. Ubi non conuenit casus non conuenit dispositio.
3. Petitio hereditatis potest dari cōtra possidentē cum titulo nullo seu cum titulo qui habetur pro non titulo.
4. Contractus celebratus per furiosum non valet.
5. Standum est maiori numero testium.
6. Ad probandū quando non apparet an contractus nō fuit celebratus tempore furoris an ne.7.
8. Ille qui certo tempore fuit furiosus presumitur in posterum fuisse furiosus.12.
9. Pro decreto iudicis presumitur.
10. Necesse est probare furiosum fuisse sane mentis in actu gesto.14.
11. Semel condemnatus de falso repellitur a testimonio.
13. An confessio facta ex causa dotis per maritū presumatur facta animo donandi.
15. Testes deponentes negatiue adijciunt illa verba ꝛ nō potuisset facere tales actus quin ipsi non vidissent.
16. Cōmunis opinio licet attēdat̄ in his que cōcernunt solennitatē actus non tamen attenditur in concerntibus substātialitatem.
17. Ratio debilis infringit dictum.
18. Notata in.l.furiosum.quomodo intelligantur.
19. Testes sufficiunt singulares ad probandum in genere quem fuisse furiosum vel infamem.
20. Ubi verba notarij nō contrahant negociū de quo agitur non probāt.

¶ Consilium.cxlvij.

¶ An petitio hereditatis detur cōtra possidētem titulo putatiuo nullo.Et an si probatū est quē certo tempore fuisse furiosum presumebatur postea fuisse furiosus tempore actus gesti.

Redēptoris nostri inuocato suffragio.viso themate ꝛ dubijs ꝛ attestationibus vtriusqꝫ partis ꝛ instrumēto datiōis curatoris in ꝑsonā dicti semproniȷ.vt furiosi ꝛ ꝑuisiōe facta ꝑ dños priores ꝛ alios de regimine ꝓuidētes ꝙ dict⁹ semproni⁹ vt furiosus esset sub regimine officialiū pupillorū.ꝑsuppono † ꝑ indagatiōe veritatis eoꝝ de qb⁹ q̄rit̄ ꝙ adiudicatio ꝛ decretū facta seu factū ex falsa cā puta ꝑ debito nō vero,sup quo nulla alia precessit diffinitiua sentētia est ipo iure nulla ꝛ nullū.l.ij.§.hec verba.ff.ne vis fiat ei.l.cū vero.§.iubeuētū.ff.de fideicō.lib.l.iij.§.puberi.ff. de carbo.edic.l.magis puto.§.pe.ff.de reb⁹ eoꝝ.l.seie egresse.ꝛ ibi not. marie ꝑ Bar.ꝛ.l.tutor si fuerit.ff.de tutor.ꝛ curat.dat.ab his.plene ꝑ Bart.in.l.iuste.ff.de acqui.pos.ꝛ bene ad ꝓpositū nostrū notat Bar. in.l.fulcini⁹.§.ij.in fi.ff.quib⁹ ex cau.in pos.eatur ꝛ per alios in.l.ij.C. qñ prouo.ꝛ per canonistas in.c.j.de re iudi.cū si.vnde si ostēdet ex infrascriptis dominā Bicem nō fuisse creditricē ꝛ nihil sibi debitum fuisse ex allegato cōtractu dotis tanꝙ nullo ꝛ facto a demēte vel furioso sequit̄ qd illa adiudicatio seu decretū adiudicatiōis erit nullū ꝛ poterit dici nullū si statutū de quo succincte in puncto sit aliqualis mentio non obstet:qd statutum non vidi qꝛ non est transmissum,ꝛ fateor ꝙ in dubio tale statutū disponens qd postꝙ decretū adiudicationis transiuit in rem iudicatā nō possit audiri debitor vel eius heres prout est dictus titius,nō obstaret dicto titio qꝛ decretū adiudicationis interpositū ex falsa causa nunꝙ trāsit in rem iudicatā tanꝙ nullū vt in dictis iuribus.Preterea si statutum dicit ꝙ debitor vel eius heres non possit audiri non posset habere locum in casu nostro qꝛ nec dictus titius nec auctor eius id est sempronius nūcupat⁹ reus fuerūt debitores stāte ꝙ dictus sempronius tēpore dicti asserti contractus dotis esset furiosus de quo infra dicet̄.ꝛ sic † verba statuti non possent adaptari ad casum nostrū.ideo nec eius dispositio debet locum habere.l.iij.toties.ff.de dam.infec.l.ita autē in ꝑin.ff.de administra.tut.c.ad nostrā.el.ij.de iureiur.c.indēnitatib⁹.§.pe.de elec.in.vj.facit.l.diuus traianus.et qd ibi Bar.cū suis concordantijs.ff.de testa.militis.accedit qꝛ statutū debet interpretari ſm ius cōmune saltez ne quis indebite dānum patiat̄ l.ij.C.de noxal.l.ꝙuis.ff.de in ius vo.c.cū dilectus de cōsuetu.plene declarat Bart.ꝛ alij in.l.oēs populi in.vj.q.ꝑncipali.ff.de iusti.ꝛ iur.ꝛ in.l.nō dubiū.C.de legi.¶ Scđo presuppono † qd petitio hereditatis pōt dari contra possidentem cuz titulo nullo,seu cū titulo qui habet̄ ꝑ nō titulo.vt qꝛ sit inualidus.l.nec vllā.§.j.ꝛ.ij.ff.de peti.here.ꝛ no.in. l.ij.C.eo.tit.etiā si ille titulus nullus esset acquisitus concurrente errore etiā iusto ꝛ probabili qꝛ titulus putatiuus acquisit⁹ ꝛ causat⁹ ab errore iusto licet tribuat iustā causam ad vsucapiēdū.l.celsus.ff.de vsucap. l.qd vulgo.ff.pro emptore.tamē nō operat̄ qd ɔtra habentē talem titulum non possit agi petitione hereditatis antequā vsucapio vel prescriptio sit cōpleta:sed postꝙ est completa verum est qd nō pōt agi cōtra eū petitione hereditatis.vt est glo.no.quam ad hoc ibi ponderat Bar. in.l.j.in ꝑin.ff.quoꝝ bonorum ꝛ gloss.in.l.iulianus in ꝑin.alias incipit non solū.ꝛ ibi no.Bar.ff.qui.ex cau.ma.ꝛ glo.ꝛ ibi clari⁹ Bald.in rubrica.C.quoꝝ bonoꝝ.ꝛ glo.in.l.ꝑ herede.ff.de peti.here.ita intelligitur glo.in.l.fi.ff.pro legato.ſm Ange.ibi qui intelligit qd postꝙ vsucapio est cōpleta per eū qui vsucapit rem mobilē titulo pro legato nō possit dari petitio hereditatis.sed anteꝙ sit cōpleta sic.ꝛ hoc clari⁹ voluit glo.in.l.hereditatem.C.quibus non obijcitur longi tpis prescript. hoc clare firmat Ja.bu.in.l.j.C.quoꝝ bo.ꝛ Jo.fabri insti.de interdic. in.§.sequens ꝛ Bal.C.de edic.diui adria.in.l.fi.in.xv.oppo.in versi.aduerse ꝛc.ꝛ Ang.in cōsi.lxxxj.incipiēte in christi noīe,in causa predicta ꝛc.ꝛ ſm istā distinctionem saluatur gloss.in.d.l.nec vllā ꝛ presertim in casu nostro in quo ista mulier non videt̄ habere titulū adiudicationis causatū ab errore iusto qꝛ si ipsa contraxit matrimoniū cum isto:ꝛ per cōsequēs secum cōsuetudinē habuit verisimiliter presumitur certiorata cuius conditionis fuerit iste sempronius.ꝛ sic si erat furiosus tēpore cōtracti matrimonij presumit̄ saltē ex post ipsam sciuisse.ar.l.optaui. ff.vnde cognati ꝛ.l.de tutela.C.de i inte.res.mi.ꝛ.l.si vicinis.C.de nup. ꝛ.l.si ita.§.fi.ff.de fun.instru.c.quosdā ꝛ.c.quāto de presum.ꝛ in ꝓposito declarat Bar.i.l.ij.§.si a pupillo ad fi.ff.pro emptore.ꝛ sic debuit scire ꝙ ille cōtractus dotis celebrat⁹ fuerit nullus ꝛ pro dicta opiniōe qd petitio hereditatis detur contra possidentem titulo putatiuo facit optime.qꝛ tūc cessat ratio reddita per Bar.ꝛ alios in.l.pro herede.ff. de peti.here.dū dicunt ꝙ ideo nō datur petitio hereditatis cōtra titulo possidentē.qꝛ in pari causa potior est cōditio possidentis.nā hic causa est dispar qꝛ agens habet verū titulum.tertio † presuppono ꝙ ille contractus dotis cōfessate celebratus vt dicit̄ per dictū semproniū nō valuit si semproni⁹ tūc erat furiosus.c.dilect⁹ de spōsal.l.furor.ff.de spōsa.l.in negocijs.ff.de reg.iur.l.ij.i ꝑn.cū si.C.de cōtrahē.emp.¶ Jstis presuppositis † videdū restat an dict⁹ cōtract⁹ qui fuit celebrat⁹ de.anno.M.cccc.xcvij.ꝛ die.vj.decēbris intelligat̄ esse fact⁹ tpe tutoris adeo qd sit nullus stātibus probationib⁹ vtriusqꝫ partis in cā factis in quo videretur prima cōsideratiōe dicendū ꝙ sic qꝛ videt̄ ꝓbatum ꝑ plurimos testes ꝑ parte dicte dñe Bicis ꝙ iste semproni⁹ tpe dicti cōtract⁹ nō erat furiosus ꝛ stādū est maiori numero testiū.l.ob carmē.§.fi.ff.de testi.c.i nostra.ꝛ ibi plene not.extra de testi.¶ Preterea dato ꝙ reducendo ad concordiā dictos testes vtriusqꝫ partis iuxta.c.cū tu.cuz materia extra de testi.posset dici ꝙ semproni⁹ qñqꝫ eēt demēs ꝛ qñqꝫ eēt extra dementiā:ꝛ sic haberet dilucida interualla tñ dictū contractū facere potuit ille qui hꝫ dilucida interualla si nō appareat ꝙ tpe actus celebrati erat in furore ꝙuis vt furiosus curatorē haberet.l.pen.C.de curatore furio.l.ij.in fi.C.de contrahē.emp.l.furiosum.C.qui testa.fa. pos.l.ij.ff.de testa.¶ Accedit † ꝙ no.Bal.in.d.l.furiosum.C.qui testa. fa.pos.vbi q̄rit qđ si nō apparet an actus fuerit celebrat⁹ tpe furoris an in dilucidis interuallis ꝛ cōcludit ꝙ aut tēpus celebrati act⁹ erat vicinū tēpore furoris aut erat ab eo multū remotū.ꝑimo casu refert aut qualitas depositiōis act⁹ arguit magis ad partē sani cōsilij:vt qꝛ ē celebratus ille actus ꝓut cōuenit cuilibet homini sane mētis ꝛ ꝑsumere tur tūc fuisse sani intellect⁹:si aūt his cōtraria disposuit,ꝑsumet̄ nō fuisse sane mentis.l.penul.ff.de cōdi.insti.l.is qui.ff.de tuto.ꝛ cura.dat.ab his.l.titia.ff.de inoffi.test.l.patron⁹.§.fi.cū si.ff.de le.ij.ꝛ si in illo actu celebrato permixta sunt ea que sapiunt furorem ꝛ ea que non sapiunt tūc oia sunt nulla per illam.l.furiosum.vt ibi dicit Bal.ꝛ Ang.¶ Secundo vero casu ꝑncipali quādo apparet ꝙ tempus celebrati act⁹ erat multum remotū a tēpore furoris tūc ille qui semel est furiosus non presumitur semper esse furiosus maxime si est probatum ꝙ medio tpe fuerit qualitas furori cōtraria ſm Oldr.vt refert Bal.in ꝑallegata.l.furiosum.Sed ita est ꝙ in dicto instrumēto ɔtract⁹ dotis nihil videt̄ cōtineri qd nō cōueniat homini sane mētis ꝛ etiā nō fuit celebrat⁹ ille cōtractus tpe vicino furori vt ꝓbat per testes dñe bicis ergo nihil obstat quin dict⁹ cōtract⁹ valere potuerit.¶ Bñ facit † qd no.Bar.i suo pleniore tractatu de teste in.c.incipiente opposita prudentie quod si constat furiosum habuisse dilucida interualla ꝛ dubitat̄ an actus gestus fuerit in quiete ꝛ sanitate an in furore:tūc ſm Barto.dicēdū est quod ipse actus hoc ostendit.quid eñ ſm eū si matrem vel filiū vl̄ coniunctū offēdit:certe talis actus ostēdit ꝙ in gete ꝛ in sanitate ɔsilij nō fuerit. sꝫ si actū fecit quē quisqꝫ diligens fecisset ostēdit ille actus eū in mētis quiete fuisse.Subdit etiā ibi Bar.qđ si multa verba ordinata proferebat inter q̄ aliqua fatua inseruit certe in toto illo actu fatuus ꝑsumit̄. alleg.l.

alleg.l.pe.ff.de ꝯdi.insti.vbi fatuus iudicatur ille qui post actum insti tutionis heredis dixit velle corpus suũ in mari proijci.bñ facit quod re fert Bal in.c.j.in prin.in ti per quos fiat iuesti.vbi teste Ualerio dicit testamentũ cuiusdã furiosi fuisse p senatores approbatũ qꝛ recte dispo suerat. Preterea non videt ꝙ releuet ꝓbatio facta per testes dicti titij quia videntur esse singulares in probatione actuum furoris ꝛ per cõse quens nõ dicunt sufficienter ꝓbare.c.lz causam de ꝓba.c.bone.el.j.de 2 elec.iij.q.ix.testes ꝛ.c.nihilominus. ¶ Sed his nõ obstantibus † puto in proposito cõtrariũ esse verius: moueor quia ille qui certo tpe fuit fu uriosus ꝓsumit in posterũ fuisse furiosus nisi ꝯtrariũ legitime ꝓbetur. vt est glo.iuncto tex.iij.q.ix.indicans in verbo ostenderis ꝛ gl.in.c.fi.in verbo cõpotẽ: de succes.ab intesta.quã ibidem sequũtur Inno.Johã. and.Ant.de but.ꝛ Abb.sicu.illam gl.sequitur Jo.and.in addi.Spe. in ti.de ꝓba.§.probare super ver.pone quidam erat furiosus. ꝛ Dñi. de sancto gemi.in.c.j.§.si vero de cle.egro.lib.vj.ꝛ etiã Salx.in.d.l.fu riosum ꝛ Jo.de imo.in.c.dudũ.in.vj.col.de presump. ꝛ canoniste ma xime do.Cardi.Floren.ꝛ Jo.de imo.in.c.cum inter canonicos de eelc. ꝛ Pau.de liaza.in cle.j.de homi.vbi pro hoc allegat id qð habetur in c.semel malus de reg.iur.in.vj.ꝛ illud qð ibi no.Dy.dum dicit ꝙ acci dens qð est cõtrarium nature vel preter naturã tollit effectũ ꝓsumptio nis ipsius nature ꝛ illa doctrina Dy.ꝓcedit ꝭm Pau.de liaza.i.d.cle. j.in accidenti durabili saltẽ aptitudine.vt est accidens demẽtie ꝛ furo ris: alias aũt cõtra naturã nõ presumeretur duratio ipsius accidentis. allegat id qð not.p Inno.cõpo.ꝛ abbatẽ antiquũ.in.d.c.cum inter ca nonicos bene facit qð no glos.in.d.c.cum inter canonicos in verbo re cusatus quã ibi sequunt oẽs qui vult ꝙ passiones hmõi ꝛ morbi tales ꝓsumunt durare nisi ꝓbet ꝯtrariũ ꝛ maxime in modo furoris qui non cõsueuit de facili recedere ꝭm do.Cardinalẽ ꝛ Jo.de imo.ibi allegant no per glo.in.d.c.indicas ꝛ in.d.c.fi. Istud recte intuenti voluit Bar. in.l.ij.ad fi.ff.de bo.pos.furio.ꝛ infanti delata.man Bart. ibi vult ꝙ si probatur quẽ certo momento puta tali die fuisse surdum vel furiosum nõ per hoc sequitur ꝙ in posterũ fuerit surdus vel furiosus qꝛ illud po tuit contingere ꝓpter aliqð ãccidẽs.l.nutu in prin. ff.de lega.iij. vnde ꝭm Bar.dz probari quẽ fuisse furiosuz aliquo certo tpe seu aliquibus mẽsibus nõ aũt semel seu vnico momẽto vt postea ꝓsumatur in poste rum furiosus allegat.l.j.ff.de curatore fur.iũcta.l.pretia rex.ff.ad.l.fa. vbi ad ꝓbandũ qð res puta stariũ frumẽti valuit.xx.solidos isto anno nõ sufficit ꝓbare qð vna die istius anni vẽditũ fuit.xx.solidis: sz opor tet probari qð p plures dies venditũ fuit cõiter.xx. solidis vt etiam de clarant doc.in.d.l.pretia.ꝛ sic vult in effectu.Bar.ꝙ si ꝓbatum est quẽ fuisse furiosum certis mẽsibus presumatur in posterum furiosus. Sed ita est qð probatũ est qð saltẽ de anno.148.ꝛ per illũ annũ ꝛ etiã ante post dictus sempronius erat furiosus ꝛ demens faciẽdo actus furoris ꝛ demẽtie.vt ꝓbant maxime Petrus Johãnis: Dñicus Johãnis ꝛ aliq alij testes ꝛ qð est publica vox ꝛ fama ꝙ ita erat furiosus p tẽpora de qbus in.c.ꝓbat etiã hoc per testes tres vel quatuor qui deponunt qð de anno.1415.per duos mẽses ꝛ vltra viderunt eum esse furiosuz ꝛ 9 tunc sibi vt furioso datus fuit curator.ꝛ † pro tali decreto iudicis decer nẽtis curatorem furioso presumit.vt no.Spe.in ti.de emp.ꝛ vendi.§. nunc dicendũ.el.j.ver.hoc quoqz cũ ver sequenti.ꝛ Bal.i addi.Spec. in ti.de ap.in.xv.col.ꝛ Bal.in.l.quecũqz.C.de bonis que libe.ꝛ i.l. nõ aliter.ff.de adop.ꝛ i.l.fi.C.de predijs mi.ꝛ in.l.quecũqz.§.fi.ff.de publi cia.ꝛ in.l.cũ hi.§.si pretor.ff.de transac.argu.l.j.C.de predijs curiali.li bro decimo.l.manumissio p litores.ff.de manumissis vidi.l.ab ea parte in.fi.ff.probatio.l.ij.C.de offi.ci.iudi.c.accepimus de etate ꝛ qualitate. c.in presentia de renun.cum similibus.ꝛ in specie bene facit quod no. Bal.i.l.cũ te.C.de ꝓba.ꝛ in.l.ij.§.qð obseruari.i.v.col.C.de iure.calũ. ꝛ in.l.idẽ fiet.ff.de testa.tutela.Ang.in.d.l.cum te.C.de proba.vbi di cunt ꝙ licet alias habeamus ꝙ illi incũbit onus ꝓbandi qui se fundat ex etate.tamẽ fallit in eo qui pro se adducit decretuz iudicis per quod apparet tali datũ esse curatorem vt minori quia tunc ꝓsumit ꝙ fuerit minor.ꝛ onus ꝓbandi cõtrariũ semp incũbit aduersario. ¶ Compro 10 bãtur predicta † per ea que not.Pet.de ancha.in cle.j.de homi.vbi di xit ꝙ si ꝓbatũ est quẽ fuisse aliquo tẽpore furiosum ꝛ ex aduerso ꝓbat ipsum postea fuisse sane mẽtis nõ sufficit hoc ad validãdum actũ ge stum a tali nisi probetur fuisse sane mẽtis in actu gesto ꝙuis probetur ꝙ ante actum gestũ fuerit sane mentis post furorem ꝛ ita dicit se obti nuisse allegat in simili notata per Dy.in regula semel malus.idez etiã tenet do.Cardi.Foren.in.d.cle.j.in.iij.col.de homi. vbi dicit ꝙ si age batur ex contractu mutui ꝛ opponitur ꝙ debitor tẽpore cõtract⁹ erat furiosus ꝛ replicetur ꝙ habebat dilucida interualla qð probato de fu rore ante cõtractum infringitur contractus nec sufficit ad instruendũ contractum ꝙ probetur de dilucidis interuallis nisi specialiter ꝓbet ꝙ tpe cõtractus erat sane mentis allegat notata per gl.in.d.c.indicas ꝛ no.p Dy.in.d.c.semel.ꝛ ita refert se ꝯsuluisse vnde iste decisiones vidẽ tur decidere casum nostrũ.nam apparet ꝙ etiã de anno.1415.sempro nius erat furiosus.vt appareat ex decreto dationis curatoris facto cau sa cognita ꝛ cũ examinatione testiũ hoc ꝓbantiũ ꝛ ad hoc nõ cõtradi cunt testes partis aduerse saltẽ in sufficienti ꝛ equiualẽti numero.vt ẽt apparebat ex his que dicã infra impugnando testes rei seu eorũ dicta ꝛ etiam appareat ꝙ anno.1428.magnifici dñi priores artium ꝛ vexilli fer iustitie vna cũ alijs ꝯsiliarijs solẽni deliberatione ꝓmissa firmarunt

ꝙ iste sempronius velut furiosus esset sub cura ꝛ administratione offi cialiũ pupillorũ per qð etiã apparere intelligit ꝙ tũc erat furiosus per ea que dixi supra de ꝓsumptione decreti.opporteret ergo ad hoc vt su stineretur instrm cõtractus dotis ꝙ esset probatum ꝙ in illo instanti quo dictus cõtractus fuit celebrat⁹ fuisset sane mentis in ipso actu di ctus sempronius.sed hoc nõ est ꝓbatum per testes partis aduerse quia illi testes non deponũt se interfuisse ꝯtractui dotis excepto primo teste: cuius dictũ nõ obstat.tum quia in illo dicto est vnicus ꝛ singularis.c. in omni de testi.ꝛ.l.vbi numerus.ff. de testi. tum quia dicit eũ fuisse cõ dẽnatum de falso de anno.1423.licet postea reperiatur cancellat⁹ per 11 gratiã. Sed ita est † ꝙ semel cõdemnatus de falso repellitur a testimo nio.l.iij.§.lege iulia.ff.de testi.iuncta.l.j. cum ibi not.ff. de publi.iudi.c. testimoniũ de testi.c.j.de excep.ꝛ si reperiatur ꝙ postea fuerit sibi con cessa indulgẽtia opz videre an sit cõcessa simplex indulgẽtia.ꝛ ob illaz cãm fuerit cãcellatus.ꝛ tunc nõ intelligatur restitutus ad famaz adeo ꝙ possit esse testis.l.generalis.C.de sniam passis.aut fuit cõcessa indul gentia non simplex sed per viã restitutionis aut per verba equipolen tia ꝛ tunc aliud esset.vt.l.j.eo.ti.ꝭm qð plene distinguit Bart.in.l.fi.in vlti.col.post Cy.eo.ti.ꝛ Bar.in.l.non solum.§.fi.ff.de procu.ꝛ in.l.j.§. si quis vltro.ff.de questio.ꝛ per Bald.in.d.l.generalis ꝛ in repe.l. cum mulier.ff.solu.ma.ꝛ in.l.si qua pena.ff.de his qui sunt sui.ꝛ in.l. eman cipatione.C.de fi.instru.ꝛ doc.maxime Pau.de liaza.in cõmento.d.c. 12 testimoniũ.Jo.† de imo.in hac materia in.l.qui testamẽto.§. nec furio sus.ff.de testa.ꝛ in.l.ij.§.fi.ff.de ver.obli.dicit ꝙ glo.in.d.c. idicas.vult ꝙ sufficiat ꝓbare quez semel fuisse furiosum ad hoc vt ꝓsumat postea fuisse furiosum tpe actus postea gesti: tũ ꝭm eũ Bar.in.d.l.ij.ff. de bo. posses. furioso ꝛ infanti delata tenuit contrarium ipse concordat opini ones ꝙ aut actus fuit gestus ex interuallo saltem longo post tempus quo probatur eũ fuisse in furore. ꝛ tunc incũbat onus probandi ei qui allegat ꝙ erat in furore tẽpore actus gesti.ꝛ ita procedit opi.Bar. aut nõ intercessit dictum interualluz saltẽ longum.ꝛ tunc presumat fuisse in furore tpe actus gesti.ꝛ sic procedat tunc opi.dicte glo.ar.l. si ventri §.in bonis.ff.de priui.cre.cum ibi no.ꝛ.c. officij de elec. considerandum est igitur ꝙ Bar.in.l.ij.de bo.pos.furio.ꝛ infan.dela. tunc demũ vult ꝙ nõ sufficiat probasse quem fuisse furiosum ante cõtractũ quando ꝓ batur ꝙ certo breui momẽto fuit furiosus: ꝛ ita intelligitur concordia Jo.de imo.in dictis locis dũ allegat ipse ꝙ Bar.vult ꝙ nõ sufficiat ꝓ bare ꝙ quis aliquo tpe fuerit furiosus vt in posterum presumatur sed vbi ꝓbatur ꝙ quis fuit certis mensibus furiosus tunc non video ꝙ ali quis in hoc reprehẽdat Bart.volentẽ ꝙ presumatur postea furiosus. naz Bald.in.d.l.furiosum loquitur qñ probatur ꝙ quis semel tantum fuit in furore quo casu nõ presumitur ꝙ postea sit furiosus ꝙ etiam fa tetur Bar.sed qñ probatur ꝙ per aliquot menses laborauit tali mor bo tunc Bal.nõ cõtradicit Bar.plus dicunt Ange.Fulgo.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.furiosum ꝙ siue de proximo siue ex interuallo a furore appa reat fuisse celebratũ actuz debeat attenti qualitas actus quia aut erat actus cõueniens homini sane mẽtis ꝛ presumatur sane mẽtis secus si nõ homini sane mẽtis.l.fi.C.de here.insti.ꝛ si verba erant mixta ita ꝙ poterant ꝯuenire furioso ꝛ homini sane mẽtis tunc presumitur in du bio illũ tũc fuisse furiosum p id qð habetur in.l.pe.ff.de condi. insti.ita dicit Ang.in.d.l.furiosum. ¶ Cui autẽ magis dicat cõuenire ille act⁹ cõfessionis dotis cum de actuali receptione non appareat an homini sane mentis an non sane mẽtis? videtur ꝙ potius homini nõ sane mẽ tis cũ potius tendat ad dissipationẽ.l.j.§. si mutuam in fi.ff. si quid in frau.pat.iũcta.l.is cui in fi.ff.de tuto.ꝛ cur.da.ab his ꝛ.l.j.in prin.ff. de 13 curato.fur.ꝛ ꝓsertim in confessione facta † ex causa dotis per maritum que in dubio videtur facta animo donãdi.l.j.cum ibi not.per Bal.C. de dona.ante nup.ꝛ Jo.and.in addi.Spec.in ti.de dona.iter virũ.su p rubrica ad fi.ꝛ Jo.de imo.clare in.l.si ꝯstãte in prin. in antepe. col.ff. solu.ma vbi hoc dicũt esse verũ etiã ante cõtractuz matrimoniũ ꝛ recte intuẽti hoc etiã vult Bal.in rubrica.C.de priuilegio dotis circa.iij.col. dũ dicit ꝙ si maritus cõfitetur dotẽ recepisse ꝛ renũciat exceptioni nõ numerate dotis illa renũciatio est qdã donatio.l. si quis delegauerit.ff. de noua.vnde an valeat vt donatio distiguit an fuerit facta cõstante matrimonio an ante bene faciũt no.per Barto.ꝛ alios in.l.si diuortio cũ suis cõcordatijs.ff.de verbo.obli.ꝛ si apparet ꝙ iste act⁹ potius cõ uenit homini nõ sane mẽtis cũ sit donatio ꝛ dilapidatio. propterea ẽt si talis actus gestus fuisset ex interuallo longo a tpe quo probatum est eũ fuisse furiosum adhuc presumeret eũ fuisse tunc furiosum ꝭm Ang. Fulgosiũ Pau.de ca.ꝛ Ludouicũ romanum in ꝓallegata.l. furiosum ar.d.l.pe.de condi.insti.ꝛ.l.his qui.§.fin.de tuto.ꝛ curato.dat. ab his 14 ¶ Et per predicta † satis apparet respõsum ad allegata i ꝯtrariũ nam non obstat ꝙ testes plures partis aduerse conent probare ꝙ de anno 1418.ꝛ die sexta Decẽbris quo die fuerũt ꝯtracta spõsalia inter dictũ sempronium ꝛ dñam Bicem ꝛ qua die fuit facta dicta ꝯfessio dotis ꝛ tẽ pore facte dicte ꝯfessionis dotis dictus sempronius erat sane mẽtis qꝛ rñdeo ꝙ cõstat ꝙ ante cõfessionẽ dotis erat furiosus nõ solũ vno instã ti sed per mẽses ꝛ vltra vt ostensum est supra ꝛ q vult sustinere contra ctum ab eo factũ vt validũ: oportet ꝙ probet ꝙ in illo instanti quo fa ctus est cõtractus erat sane mentis qꝛ ꝓsumit tunc fuisse furiosum vt probaui.lz ergo plures testes deponerent ꝙ eo die quo fuit facta con fessio dotis esset sane mentis tñ nõ sequitur ꝙ in illo instanti quo fuit

factus cõtractus dotis esset sane mentis vnde illa probatio non conclu dit nisi testes deponãt se interfuisse cõtractui dotis ⁊ cognouisse tũc ꝑ tales ⁊ tales actus inferentes sanã mẽtem ꝙ ipse erat sane mẽtis: ⁊ per cõsequens dubia probatio seu non cõcludens non releuat. c. in presen tia de ꝓba. l. neq̃ natales. C. de proba. nulli autẽ sunt testes qui dicant se interfuisse ꝯtractui dotis nisi vnus qui non ꝓbat vt dixi. s. ¶ Pre- 15 terea † testes actoris deponũt affirmatiue de actibus furoris quos vi- derunt: testes vero ꝑtis aduerse dicunt ꝙ viderunt ⁊ audiuerunt illum respõdere ad interrogata ⁊ ad propositũ ⁊c. ⁊ ꝙ non viderunt eum fa cere actus furoris ⁊ nõ dicunt ꝙ nõ potuisset facere actus furoris quin ipsi vidissent quo casu ad probandũ illum nõ fuisse furiosum saltem ꝑ di. lucida interualla nõ sufficit deponere ꝓut deponunt testes rei depo nẽtes negatiue ꝙ nõ viderũt eum facere actus furoris cum non adij- ciant illa verba ꝙ non potuisset sempronius facere illos actus furoris qn ipsi vidissent ita est in effectu doctrina Bar. ⁊ aliorũ. in. l. heredes palã in prin. in ver. vltimo hec lex ⁊c. ff. de testa. circa intellectũ. gl. in. l. diẽ ꝓferre. §. si plures. ff. de arbi. ⁊ notat. Innoc in. c. quid ꝑ nouale de verbo. signi. ⁊ gl. notabilis in. c. j. in gl. fi. de prescri. in. vj. ⁊ glo. in. §. fin- uero absunt in aut. de heredi. ⁊ Saly. ⁊ Jo. and. in. c. ex tenore de testi. ⁊ Bal. in. c. j. de cõtentione inter me ⁊ dominum. ⁊ in. l. actor post Cy. C. de proba. ⁊ in. l. cum hi. §. j. ff. de transactio. ⁊ l. l. j. C. de bono. posses. ẜm tab. ⁊ Ang. ⁊ moderni in. l. si bene. ff. de iniusto testa. facit quod no. Bar. in. l. j. §. si quis neget. ff. queadmo. testa. aper. ita quod isti testes rei deponentes super negatiua furoris nõ videntur contrariari nec pre ualere ꝓbationibus actoris super affirmatiua furoris pauci etiã sunt iter testes rei q deponãt de sana mẽte sempronij de anno. Mccccxviij. die sexta Decembris. vt patet in depositione Mariotti Bartoli ⁊ in depositiõe Bartholomei Sstephani ⁊ licet iste videatur dicere quod ipse cognouit semproniũ de anno. 1409. vsq̃ in tẽpus mortis ⁊ ꝙ sem- ꝑ cognouit eũ sane mẽtis dum nõ reddit causam scientie aliquam cõ- cludentẽ ꝙ esset sane mẽtis de dicto anno. 1418. ⁊ mẽse Decembris. nã quando testis deponit circa ea que percipiuntur intellectu potiusq̃ vi- su vel alio sensu corporis. vt quando deponit quem esse furiosum vel nõ requiritur ꝙ etiam non interrogatus reddat causam dicti sui cõclu dentem. vt notat Bald. in. l. solam. C. de testi. ⁊ Bal. ⁊ Moderni in di cta. l. furiosum per notata per Inno. in. c. cum causam de testi sed iste testis non deponit per aliquã causam scientie ꝙ cognouerit semproniũ esse semper sane mẽtis nisi quia dicit ꝙ cognouit eum semper esse sane mẽtis ⁊ ꝙ ipse nunq̃ vidit eum facere aliquẽ actum furiosum. interro gatus in causa sciẽtie dicit se dixisse: certe iste testis nõ ꝓbat cõcluden ter saltẽ respectu dicti temporis nec ante quia vt dicit Saly. post Bal. in dicta. l. solam in. ij. vel. iij. colum. quãdo tractat̃ de probatione super furore vel alia simili re que percipit̃ intellectu nõ creditur testi nisi red- dat causam dicti sui talem per quã colligatur eum nõ errare sed verum dicere. ⁊ dicit Bar. in. l. si is qui. §. diu⁹. ff. de tuto. ⁊ curato. da. ab his. ꝙ quando testis interrogat̃ de aliqua qualitate animi alicuius debet testificari per actus exteriores quos vidit ꝑ illum text. ⁊ notat in ꝓpo- sito Bal. in. l. secunda. ff. de testa. vbi dicit ꝙ sanitas mẽtis non perci- pitur visu vel auditu: sed iudicio rationis. sed iste non exprimit quomo do cognouerit illum esse sane mẽtis nisi quia dicit ꝙ non vidit eum fa- cere actum furiosum certe istud nõ concludit q2 potuit esse ꝙ fecit act⁹ furiosos ⁊ iste nõ vidit cum nõ dicat sempronium non potuisse facere actus furiosos quin vidisset. vt dixi supra quinimo si testis deponeret super tali negatiua nõ coartata loco ⁊ breui tempore presumeretur fal sum deponere. c. cũ ecclesia cum ibi notatis per Innocẽ. extra de causa pos. ⁊ licet postea sup interrogatorijs respondeat ꝙ vidit illum respon dere bene ad propositum tamẽ nõ deponit ibi quo tempore hoc vide- rit licet precedentes respõsiones sint tutiores. ¶ Nõ obstat etiã ꝙ iste 16 testis † ⁊ plures alij dicunt ꝙ ita tenebat̃ ⁊ reputabatur sane mentis: quia respõdeo ꝙ in hoc nõ attẽditur comunis opinio licet enĩ illa attẽ datur in his que cõcernunt solẽnitatẽ actus. vt. l. j. C. de testa. l. Barba rius. ff. de offi. pretoris. tamẽ nõ operat̃ in his que concernunt substan tialitatem. vnde si cõmunis opi. erat ꝙ pater titij eẽt mortuus vel ꝙ ti titius esset emancipatus ⁊ apparet ꝙ nõ ita erat an valebit testamẽtũ factũ a titio tãq̃ ab hoĩe sui iuris certe nõ ita decidit Bal. in. l. ij. C. de senten. ⁊ interlo. om. iud. ꝑ. l. post mortẽ. ff. de adop. ⁊ ꝑ alia ibi allega- ta per eum. cũ ergo testes actoris dicant de veris actibus furoris q etiã sentiebat̃ inesse tẽpore cõtractus. vt probaui debet illud attendi. ⁊ non ꝙ reputaretur furiosus ⁊ attendat̃ etiam ꝙ iste testis non deponit ꝙ de anno. 1415. iste sempronius reputaretur furiosus q2 capitulũ ad qđ se refert testis non cõcludit necessario de illo tp̃e licet dicat capitulũ de anno. 1418. ⁊ ante per not. per doct. in. c. licet causam de ꝓba. ⁊ ꝑ Bar. in. l. celsus cũ vulgatis cõcordãtijs. ff. de vsucap. hoc dico vt intelligat̃ ꝙ iste testis nõ cõtradicit testibus receptis de anno. 1415. qñ fuit da- tus curator sempronio. Paulus rainerij alius testis etiã dicit ꝙ nõ vi dit eũ facere actus furiosos, ⁊ ꝙ a pueritia eũ cognouit vsq̃ ad tẽpus mortis ⁊ ꝙ bene respondebat interogãtib⁹, tñ vt dixi nõ excludit quin potuerit facere actus furoris. Preterea posito ꝙ iste aliquid ꝓbaret tamen quo ad tẽpus pueritie sempronij ⁊ abinde postea cõtinue ẽ sin gularis: ⁊ sic nõ ꝓbat. Cechus Anthonij ali⁹ testis nihil ꝓbat q2 de- ponit de tp̃e remoto a cõtractu dotis ⁊ post cõtractũ dotis. ⁊ similiter deponit Dominicus Bartoli. zenobius alius testis deficit in ꝓbatiõe negatiue quia dicit ꝙ nõ vidit eum facere actus furoris. ⁊ sic nõ ꝓbat cõtra probata per actorẽ vt dixi. ⁊ ita etiam in hoc deficit Marcus se- quens testis. Christophorus alius testis nõ ꝓbat quia nõ deponit de tẽpore cõtractus dotis sed longe postea. ita etiã facit sequens testis. s. Bastianus ⁊ Pierus Bernardi ⁊ Dominicus pieri. Bartolomeus alius testis etiam deficit in probatione dicte negatiue sicut faciũt plu- res alij vt dixi. Joãnes Dominici deficit in tp̃e ꝓut faciũt multi alij ex dictis testibus. Dñicus Saluij alius testis nõ ꝓbat quia dixit ꝙ sunt anni. xlv. ⁊ a dicto tp̃e citra vel circa ꝙ cognouit semproniũ ⁊ ꝙ in ve- niẽdo Florẽtiã ⁊ inde redeundo ad villã multoties obuiauit sempro- nio ⁊ secum semꝑ loquabatur ⁊ visum fuit ꝙ esset homo sane mẽtis q2 rñdebat ad ꝓpositum nam si iste testis est examinatus de anno presẽti 1464. vel etiam de anno. 1463. nõ inducit necessario tempus celebrati cõtractus. ¶ Minus ꝓbat Franciscus Bartoli qui deponit de tẽpo- re remotiori a ꝯtractu dotis ⁊ solũ post cõtractũ dotis. ⁊ ita etiã facit Michael Pieri. Mattheus Johãnis etiã nõ probat: tum quia nõ di cit se iterfuisse cõtractui vt requirebatur attenta ꝓbatione antiquiori de furore p̃cedenti vt dixi. itẽ quia potius deponit iste de fama q̃ de fa cti veritate ⁊ etiam nõ reddit bonam rationem dicti in proposito. nam assignat rõnẽ quia dicit ꝙ bona sua conseruauit nam hoc potuit pro- cedere ex eo quia habuit curatorẽ ⁊ administratorẽ qui conseruauit ⁊ 17 sic † ratio debilis infringit dictam. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. ⁊ no. specifice Bal. in. l. cõuenticulam in. vj. col. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ in. l. data opera in. xviij. col. C. qui accusa. non pos. per notata in. l. si is qui animo. ff. de acquiren. possessio. ⁊ in dicta. l. solam. alij duo vltimi testes 18 deficiunt in tẽpore. ¶ Non obstant † etiam not. per docto. in dicta. l. fu riosum. quia illa intelliguntur sc̃dm notata per Barto. in. l. ij. ff. de bon. posse. furio. ⁊ infanti delata. que decisio est pro actore. Item notata per doctores in dicta. l. furiosum sunt in fauorẽ dicti actoris q2 debet attẽ- di qualitas actus etiã gesti ex internallo a tempore probati furoris. vt ibi tenet Ang. ⁊ cõmuniter alij post eum ⁊ qualitas huius act⁹ cadit potius in hominẽ non sane mentis vt supra probaui ⁊ cõprobatur ex autoritate glo. in dicto. c. indicas. ⁊ in dicto. c. fina. cũ alijs supra allega tis declarata vt facit Pe. de ancha. ⁊ domin⁹ Cardinalis in clemen. j. 19 de homi. prout supra relatum est. ¶ Non obstat † ꝙ testes agentis sint singulares primo quia sufficit decretum dationis curatoris ad ostendẽ dum furorẽ prout supra declaraui. Item testes qui fuerunt examinati tẽpore quo fuit datus curator sunt cõtestes quasi omnes. Preterea te- stes singulares ad probandũ quem in genere fuisse furiosum vel infa- mem vel hereticum sufficiunt vt notat Inno. ⁊ alij in. c. qualiter ⁊ qñ el secundo de accusa. ⁊ Specu. in titu. de inquisitio. §. j. versicu. quid si vnus ⁊ in. §. nunc tractemus versi. quid si ille cum versic. sequenti ⁊ in titu. de teste. §. iam de interrogatorijs versicu. idem de tempore ⁊ versi. sequenti ⁊ Ja. but in. l. arriani. C. de hereti. ⁊ Paulus de liaza. in dispu- tatione incipiente contra istrumentum debiti ⁊ glos. ⁊ Jacob. but. in. l. ob carmen. §. fi. ff. de testi. per Cy. in. l. ij. C. que sit lon. consue. ⁊ Bar. in l. de minore. §. ij. versi. sed quid si testes. ff. de questio. per gloss. ⁊ Archi. iij. q. ix. in. c. nihilominus Bal. in. l. j. C. de testa. ⁊ in. l. actor. C. de ꝓba. ⁊ in. l. j. C. qui numero tutelarum ⁊ in. l. ea quidem in vltima colũ. C. de accusa. ⁊ in. l. de quibus. ff. de legibus ⁊ per Ant. de but. ⁊ Jo. de imol. in. c. cũ oporteat de accusa. ⁊ Joh. de imo. in. l. inter pares. ff. de re iudi. 20 ¶ Nec obstat † quod notarius rogatus de cõtractu dotis esset vir bo- ne opinionis: quia istud nihil releuat nam etiam si notarius in instru- mẽto scripsisset sempronius sanus mẽte ⁊c. illa verba ꝓlata a notario que verba non continent illud negocium de quo rogatur a ꝑtibus non probarent vt notat Bal. in. l. ij. ff. de testa. ⁊ Angel. in. l. pe. ff. de condi. insti. ⁊ Saly. in dicta. l. furiosum ⁊ Bal. in. l. j. C. de confess. in. xj. colũ. in versi. modo sequitur alia questio ⁊c. bene facit qđ notat Fede. de senis consi. cxcix. incipiente queritur an dña Margarita. cuius verba vbiq̃ sequunt̃ scribentes ⁊ maxime Ant. de but. in. c. quoniam contra in. xv. col. de proba. ⁊ do. Abb. in. c. cum causam in. viij. col. de testi. Ex quib⁹ infertur dictam dominam Lucem teneri pro dicta repetitione heredi- tatis non obstante dicto allegato titulo.

¶ Summarium super consilio. cxlviij.

1 ☞ Pena adiecta promissioni facti est exigibilis ⁊ non presumitur ad- iecta in fraudem vsurarum.

2 Promittens se facturum ⁊ curaturum ꝙ talis qui faciet non est neces- se ꝙ interpelletur.

3 Sufficit ꝙ detur tantum tempus ad ratificandum ꝙ commode ratifi- cari possit.

4 In terris imperij debet exprimi nomen imperatoris.

5 Propter iuramentum non addmittitur more purgatio.

¶ Consilium. cxlviij.

¶ Si quis promisit se facturum ⁊ curaturum ꝙ titius ratum habebit sub pena. an promittens incidat in penã si ratificari nõ fecit instrumẽ- tum infra tempus infra quod commode facere potuisset etiam si non fuit interpellatus.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Viso themate de quo supra ⁊ istr̃is de qbus i the mate omissis argumentis ad ꝑtes q2 veritas huiusce rei cõsi- 1 stit in paucis deueniendo ad veras ꝯclusiões p̃supponõ † p̃mo ꝙ pena adiecta

adiecta promissioni facti est exigibilis z nõ presumit adiecta in fraudẽ vsurarum.l.3 z si qs.§.fi.z ibi not.ff. si quis cautio.l.luci° cũ ibi notatis.ff.de act.emp.z.l.si dictũ.ff.de euictio.z plene notant doc.in.l.cum allegas.C.de vsu.z in.l.cũ seru°.ff.de cõdi.z demõ.z i.c. tuã de penis.

2 ¶ Secũdo presuppono q ille qui sub pena promittit mihi se facturum z curaturum q titius tale quid faciet puta ratificabit tale3 3ctum nõ requiratur q per me interpelletur vt faciat z caret adimpleri factũ qd promisit:sed satis est q ipse sciat se teneri facturũ z curaturũ q illud fiat.vt egregie decidit Bal.in.c.domino guerrã.§.ad hec in ti.hic fini tur lex cora.z incipi.q̃sue.reg.allegat in arg.l.j.C.de priua.car.z.l.in le ge locationis.ff.loca.z.l.nõ impossibile.ff.de pac.z ideo in pposito Jacobus qui de anno.1441.sub certa pena promisit se facturũ z curaturũ q Paulus z Lacrosius legitime in forma solenni ratificarẽt dictã cessionem z omnia contenta in instrumẽto cessionis incidit in penã promissam ex quo infra tam longũ tempus annorum decem z octo vel circa.nõ fecit nec curauit q dicta ratificatio fieret:z presertim cũ nõ appareat dictũ Jacobũ fecisse quicquid potuerit vt dicta ratificatio sequeretur z sic non põt allegare q a commissione dicte pene fuerit excusatus propter difficultatẽ.vt in proposito nostro inquit Fede.de senis in consilio suo.cxxij.incipiente Martinus promisit z Ant.de but.in.c.gẽma de spon.z per.l.ij.§.j.z fere per totã legem.ff.si quis cau.z.l.si vehẽ

3 da.§.idem iuris.ff.ad.l.rodiam de iactu.tempus autem sufficiens † et requisitum ad faciendam dictam ratificationem videt esse elapsum qr satis est q habuerit tantu3 tempus infra qd commode illud explicare potuisset arbitrio boni viri.l.si ita stipulatus essem abste.l.cõtinuus.§.item qui insulam.ff.de verb.obliga.facit.l.quod dicimus.ff.de solu. cũ ibi notatis.iudex ergo arbitretur si infra annos.xviij.quicũq3 etiã negligẽtissim° curare potuisset quãtũ ise fuisset q dicta ratificatio fieret: quando autẽ non promisisset expresse se facturum z curaturum quod predicti ratificarent zc.vt supra.s3 simpliciter promisisset q si ratũ non haberent soluerent tantu3 nomine interesse vel pene.tunc habet locu3 id qd legitur.z nota.in.l.ratũ.ff.de solu.z in lege quo enim.§.primo et ij.ff.rem ratã.hab.scilicet q si ille de cuius ratihabitiõe actũ erat quã primum fuit de illo actu ratificando certioratus z infra modicũ tẽpus ratũ non habuit.committitur pena quia videtur ratum non habere si erat actus pudicialis illi cuius ratihabitio expectabatur. vt per doct. in dicta.l.quo enim z per Bal.in.l.si tutor.C.in quibus cau.in integrũ restitu.nõ est necesse.z sic etiã tanto clarius commissa esset ista stipulatio penalis:si appareret de dissensu z contradictione dictorũ Pauli et Lacrosi asserentiũ se non habere ratam dictam cessionẽ prout in the-

4 mate narratur.¶ Difficultas † ergo solũ consistit in considerando an per quoddam assertum instrumentum societatis productum per dictum Jacobum dicatur esse doctũ de ratificatione Pauli z Lacrosi in quo dico qd si in illo instrumẽto deficit nomen imperatoris seu pape prout dicitur.z non constet aliter de consuetudine loci cõtractus certe tale instrumentũ redditur nullũ:quia in terris imperij debuit exprimi nomen imperatoris in auf.vt preponatur nomen imperator.in prin.z in terris ecclesie debuit exprimi nomen pape.vt no.Johã.and.z alij post eũ in proemio decretalium.in terris enim ecclesie papa habetur loco imperatoris p ea que habentur in.c.si duobus.§.j.de appel.z in.c. per venerabilẽ qui fi sint legit.z q debeat in instrumẽtis predictis apponi nomẽ pape tenuit glo.iuncto tex.in.c.quotiens prima qõne.vij.z Guido.de Suzzar.in.l.cum de cõsuetudine.ff.de legi.¶ Sed dato q dictũ instrumentum esset validũ.tunc due sunt clausule illius instrumẽti ponderã de vna est in qua sunt hec formalia verba.z generaliter se inuicem pdicti ser Paulus z ser Jacobus absoluerunt z finierũt z liberarũt ab omni z toto quod sibi inuicem petere possent vigore z occasiõe cuiuscũq3 gestiõis z administrationis geste vel facte de bonis cõmunibus ipsorũ fratrum z seu ad eorũ vtrunq3 spectantib° z pertinẽtibus z aliter quomodocũq3 dicentes z affirmantes ipse partes q cõpensatis compẽsã dis firma remanente communione omniũ eorum bonorum de qua supra sibi inuicem est integre satisfactũ zc.Secunda est clausula faciens ad propositũ cuius verba sunt hec vz3 hoc tamẽ pacto inter ipsas partes apposito et solẽnni stipulatiõe firmato q omne id quod per ipsos ser Paulũ z ser Jacobum vel alterum eorum de bonis communibus venditum z alienatum fuisset similiter z etiã omnia debita z credita cõtracta per eos vel alterũ eorum vsq3 in presentem diem cedãt z cedere debeant ad commodum z incommodũ dictorum ser Pauli z Jacobi dicentes z ptestantes ipse partes se plenissimã habere notitiam verã scientiam z cognitionẽ de omni eo z toto q ipsi z eorum vterq3 ac ipsi Lacrosus z Bartholomeus gesserũt gubernarũt administrarũt z vẽdiderũt emerunt z perceperũt z inde z super his diligẽter cogitasse zc.

¶ Sed his clausulis nõ obstantibus dico penã fuisse commissam.primo quia instrumentũ cessionis in quo promisit Jacobus se facturum z curaturũ q Paulus z Lacrosus ratificarẽt fuit factũ ante dictum instrumentũ societatis bene per annos decẽ vel circa. vt constat ex inspectione dictorum instrumentorum quia instrumentum cessionis fuit factum.1451.z instrumentũ societatis fuit factum.1451.z sic ante dictum instrumentũ societatis factum:iam erat commissa pena propter negligentiam Jacobi per ea que supra dixi attẽto q in dicto instrumẽ

5 to cessionis non fuit dictum † ad omnem requisitionem stipulatoris Jacobus faceret z curaret q paulus z Lacrosus ratificarẽt put cautius

6 agentes faciũt.¶ † Nec obstat si diceretur potuit Jacobus mora3 purgare ex quo in dicta promissione erat adiecta tãtũ pena z non dies.l.si ita quis.§.seia.ff.de verborum obligatione. quia rñdeo q iuramentum erat appositum in instrumento propter quod iuramentum secundum omnes non admittit more purgatio.l.si quis maior z ibi not.C.de transac.per Barto.z omnes in.l.si insulam in quinta questiõe.ff.de verborũ obligatione.z Bal.in.l.si pacto quo penam.C.de pac.z in.l.z si post tres.ff.si qs caut.Preterea quãdo est adiecta dies potest purgari mora ante litem contesta.dummodo purgetur infra modicu3 tempus.vt in dicta.l.si ita quis.§.seia z nota.Bartol.in dicta.l.si insulã in.secunda oppositione z Jaco.butr.Bal.et Angel.in.l.et si post tres.ff.si quis caut.et Pe.et Cyn.in.l.si maior annis.C.de trãsactioni de quo latius non expedit disputare stantibus alijs fundamentis et respõsionibus.Item respondeo qd dato q dictum instrumentu3 societatis induceret saltem tacitam ratificationem quo ad persona3 Pauli:tamen non inducit quo ad personam Lacrosi quia prima clausula instrumenti de qua dixi supra respicit tantum bona communia ipsorum fratrum, et non Lacrosi ad quem tamen spectabat quo ad proprietatẽ pars bonorum et iurium hereditatis de quibus est facta cessio pdicta cum fuerit etiam Lacrosus pro parte heres institutus,vt in themate psupponitur.l.cum oportet z.l.finali.C.de bo.que libe.Item dicta clausula cõcernit absolutionem factam Jacobo de eo quod Paul° ab eo petere posset occasione administrationis facte per Jacobum sed de eo quod petere posset Lacrosus occasione administrationis facte per Jacobũ ibi de hoc nihil dicitur.Secunda etiam clausula minus obstat quia nullo modo concernit personam Lacrosi vel aliquam eius ratificationẽ. fateor:quod si fuissemus in casu in quo tantum subsisteret hec sola vltima responsio verum esset dicere quo pena non esset commissa nisi pro dimidia.s.pro rata Lacrosi per.c.suam.alias incipit tuam.de penis. et per nota.per Bartol.in.l.si seruus.§.si plurium in fin.ff.si quis caut. et in.l.quarta.§.cato.in vltima oppositione in fi.z in.l.stipulationum alie.§.finali.ff.de verborũ obligatione.et notãt docto.in.c.dilecti de arbitris. attento q sumus in terris ecclesie vbi seruari debet ius canonicũ iuxta.no.in.c.ij.de regu.iuris in.vj.z in.c.secundo de arbi.eo.lib. z per docto. in.c.fi.de solu.cum simi.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxlix.

1 ¶ An renunciatio extendatur ad bona matris. 3.
2 Natura iuris accrescendi est q portio crescat portioni.
4 Pater presumitur in intẽtione durare q filia excludatur ab hrẽditate.
5 Portiones filiarum que sunt excluse augent vniuersam hereditatem.
6 Uerba renunciationis quomodo concipiantur quando filia renũciat.
7 Ubi filia dicit se cõtentam ipsius legitima portio non accrescit alteri p ius accrescendi. 8.
9 Pater promittens dare dotem filia simpliciter intelligit dotari de bonis ipsius patris.
10 Juramentu3 debet obseruari ex quo potest seruari sine interitu salutis eterne.
11 An z quando libri studij debeant esse communes.

¶ Consilium.cxlix.

¶ Filia cui vna cu3 fratribus delata erat hereditas matris renũciat in manibus patris hereditati materne z paterne p certa q̃titate que sibi datur in dotẽ.an portio ei delata in hereditate materna accrescat fratribus suis.s.coheredibus an vero cedat ad commodum patris et postea omnium heredum patris. Item an libri traditi per patrẽ filio vt iret ad studium debeant mortuo patre esse precipui ipsius filij.

Redẽptoris nostri inuocato suffragio.Uiso themate z dubijs necnon instrumẽtis renũtiationum dictarum filiarum Bitini.Super † primo dubio

1 quo queritur an quo ad bona matris dictarum filiarum que fuit secunda vxor Bitini nũcupata Samaritana talis renuntiatio cesserit ad cõmodum dicti Bitini z successiue dominium eius heredum in totũ pro partibus spectãtibus ad dictas filias in hereditate materna an pro cesserit ad cõmodum filiorum masculorum dicte dñe Samaritane q pro alijs partibus erãt heredes dicte eorum matris ab intestato. Uideret prima consyderatione dicẽdũ hanc secundã partem esse de iure verioreẽ.s. q cesserit ad cõmodum dictorum filiorũ quia cũ de iure cõmuni delata esset hrẽditas materna pariter filijs ta3 masculinis q̃ feminis.l.fi.C.de lib.preter.l.lege.C.de legit.here.renunciatio facta per dictas filias d3 augere portionem coheredũ idest filiorũ masculorum non renuntiatiũ.l.iij.§.fi.cum duabus.l.l.sequen.ff.de bono.pos.l.j.C.qñ non peten.par.l.vnica.§.his ita.C.de cadu.tollen.videtur expresse voluisse Dy. in 3si l.vij.incipien.ex testamento dñi Alberti zc.vbi voluit q si vnus ex pluribus fratribus ante aditam a se hereditatẽ renunciat vni tantũ ex fratribus portionem suam hereditatis:talis renuntiatio prodest non solum illi cui renũtiatio facta est:sed etiam ceteris fratribus coheredib°

2 quia de natura † iuris accrescendi est q portio accrescat portioni non persone vt.l.si totam.ff.de acquiren.hereda.z ibi Dyn.z Bartol.z.l.hec scriptura.§.fin a.ff.de conditio.z demon.l.si ex plurib°.ff.de suis et legit.no.Barto.ff.de lega.iij.in.l.re coniuncti in vsicu.quinto quero an ius accrescendi transeat in singularem successorem zc.et declarant alij

maxime Bal.in.l.j.in iiij.q.C.quando non peten.par.z cũ dicta ꝯclusiõe Dyni in cõsilio preallegato cõcordat Jo.and.in addi. Spe.in ti. de testa.§.j.in additiõe incipiẽte qđ de ꝓcedẽti zc.circa finẽ illi⁹ additionis z Bald.in.l.pactũ in octaua.q.C.de colla. ¶ Scđo ꝓ hoc facit tex.in.l.fi.C.de dotis ꝓmissi.vbi si pater dedit dotez pro filia z dixit se eã dare tam ex suis bonis ꝓpriis ꝙ matris ipsius filie, vl' ex rebus debitis ipsi filie,tamẽ nisi pater laboret inopia intelligitur patrem dedisse de suis bonis propriis pro officio dotandi:ad qđ de iure teneṫ z salua manet filie obligatio quã ex alia causa habebat cõtra patrem puta ꝓ rebus hereditatis materne. ¶ Sed premissis† nõobstantibus ꝯtraria sententia in proposito videṫ oĩno.de iure verior.nam presuppono ꝙ renuntiatio illa patri facta per filias de omni eo qđ petere possent vel habere deberent in z sup bonis z hereditate dicti Bitini occasiõe dotis z bonorũ dicte dñe Samaritane z hereditatis dicti Bitini earũ pris zc.put latius in instrumẽtis predictis cõtinetur vcȝ nedũ vt excludantur filie ab hereditate patris ꝓpter iuramentũ prestitũ.vt.l.c. Quis de pac.in vj.ȝ etiã valet q̃ad excludendũ eas ab hereditate matris tunc ꝑmortue.vt clare firmat Jo and.post Spec in ti.de testa.§.j.sup versi. pone filius zc.vbi dixit post Ubertũ de bo.qđ licet cõtract⁹ inter patrem z filiã in potestate non valeat.l.ij.ff.de de cõtrahen.emp.tamẽ ex illo cõtractu oritur naturalis obligatio.l.frater a fratre.ff.de ꝯdi.inde. ex qua naturali obligatiõe competet patri exceptio pacti.l.iuris gẽtiũ §.sed cum nulla.ff.de pac.z.l.creditori.C.eo.z scđm eũ in tali renunciatione facta pacti de hereditate materna nõ habet obstare tex.in.l.pactũ.C.de colla.z.l.si qñ.§.j.z seq.C.de inoffi.testa.quia illa iura loquũtur in renuntiatione facta circa hereditatẽ viuentis.nos autem querimus de hereditate matris tũc defuncte.consulit tamẽ qđ filia iuret vl' qđ filia prius emancipetur et postea cum ea cõtrahatur z in proposito nostro interuenit iuramentũ z qđ talis renuntiatio valeat firmat etiã Bal in auṫ.sacramenta puberũ in pe.colum.C.si aduer.vendi.z dato ꝙ nonnulli dixerint ꝙ renunciatio facta per filiã patri scđm formã di. cti.c.Quis non excludat eã a successione si contingat postea patrem decedere ab intestato.vt referũt domini de Rota in deci sionibus antiqs decisione.ccclxxix.que incipit vtrũ filia quasi pater intestatus deceden do videaṫ reliquisse tacite propinquioribus?z sic omnib⁹ filiis z filiabus.l.con ficiunt z.l. si quis cum nullum.ff.de iure codi.tamen ipsi cõcludunt contrarium.z ita cõmuniter teneṫ:quia ratio allegata in ꝯtrarium ꝓcederet:vbi pater non fecisset filium renũtiare iuri hereditatis:

4 post ꝙ enim semel pater fuit in hac† intẽtiõe qđ filia esset exclusa ab hereditate presumitur in ea durare.c.maioris de baptis.l.cum tacitum.ff. de ꝓbatio.z presertim vbi viuerent filii masculi ipsius patris prout viuunt in casu nostro quorum cõtemplatione verisimiliter videtur mot⁹ pater ad dictam renũciationem faciendam secus si post renũtiationẽ essent mortui.ita ꝯcludit Saly in.l.pactũ qđ dotali.C.de pac.z Jo. de imo.in.l.q superstitis.ff.de acqren.heredi.z Pau.de cast.z Ludo.romanus in.l.pactũ.C.de colla.post Bal.ibi in quarta q̃stione.z Dominicus de sancto Geminiano in dicto.c.Quis in fi.Preterea illi q dicũt hanc renuntiationẽ non excludere filiã si pater decedat intestatus loquuntur quãdo renuntiatũ est hereditati viuentis.item loquunṫ quãdo filia debebat succedere ab itestato patris cui⁹ hereditati renũtiauit sed in loco vbi questio vertitur arbitror vigere statutũ prout magis cõmuniter est per italiã ꝙ extantibus masculis filia dotata nõ succedat ab intestato patri z sic cessat ratio que allegabatur in ꝯtrariũ. ¶ Jstis

5 sic presuppositis dico ꝙ de iure portiones dictarum filiarum que sunt exclusē augent vniuersam hereditatẽ Bitini z sic cesserũt ad cõmodũ patris z successiue omnium heredũ eius qđ probaṫ.nam dicte filie voluerunt dictã renunciationẽ facere cõtemplatione patris principaliter z immediate.vt ꝓbant clare verba instrumentorum dicentium ꝙ fecerunt dicto Bitino presenti ꝓ se z suis heredibus stipulanti z recipienti finẽ remissionẽ quietationem z pactũ perpetuũ de vlterius nõ petendo zc.vnde debet ꝓdesse solum dicto Bitino z nõ coheredibus dictarum filiarũ.de hoc est tex.ẽm primam lecturam gl.approbatam.in.l.si actionem.C.de pac.z p illũ tex. dicit ibi Bal. ꝙ si due sunt sorores quibus vna cũ fratre erat delata hereditas patris z illa q̃ nubit facit fratri pactũ de non petendo hereditatẽ paternam certe hoc pactum non proderit alteri sorori coheredi sed solũ fratri cui pactũ factum est z nil accrescet alteri sori.z cum illa decisione Baldi transeunt etiam moderniores.vt Pau.de cast.in.d.l.si actionem.hoc idẽ in proposito nostro si recte consideraṫ voluit Bald.in.d.l.pactum in viij.q.C.de colla.vbi querit soror renuntiauit hereditati paterne z hanc renuntiationẽ fecit vni fratri suo presenti z recipienti:queritur an accrescat taȝ sibi ꝙ aliis fratribus z refert Dynũ in consilio supra allegato tenuisse ꝙ accrescit omnibus qđ dicit Bal.esse verũ nisi appareat presumptio donatiõis in recipientẽ collate.allegat.l.in edibus.§.pe.ff.de dona.l.si actionẽ z l.creditori cũ glo.C.de pac.ꝙ autẽ dicte filie hoc fecerint contemplatione patris z eius heredũ patet ex dictis verbis instrumẽti dũ dicit ꝙ fecerunt dicto Bitino presenti ꝓ se z suis heredibus stipulanti z recipiẽti finẽ zc. idem sequitur Pau.de cast.in.l.plane.§.si.duobus.ff.de leg. j.dicta.l.pactũ.C.de colla.z ibi addit ꝙ aut filia renun tians adiuerat prius hereditatẽ cui renuntiat z tunc sine dubio renũciatio nõ prodest coheredibus sed solũ acquiritur illi persone cui fit renun tiatio.nã portio hereditatis adita per filiã z sibi semel acquisita nõ potest amplius tanꝙ deficiens accrescere qr ita se habet regula preterꝙ in vsufructu. l.j.ad fi.z ibi glo.in ꝟbo addmittit.ff.de vsufr.accre.l.aquã in fi.ff. quẽ admo.seruitus amit.z no.per docto.in dicta.l.re coniuncti.ideo nõ potest videri per filiam acquisitum alteri ꝙ patri qui p̃sens erat non autẽ fratribus qui presentes nõ erant.nec alius recipit pro eis.iuxta notata per glo.in.l.illud.C.de sacrosan.eccle.z not. Bar.in.l.absenti in princi. ff.de dona.z Johã.and.titu.de instrumen.edi.§. nũc vero aliqua.ver. sed an paupes vbi autem nõ adiuisset filia illam hereditatẽ cui renũciat adhuc concludit ꝙ quando apparet ꝙ contemplatione vni⁹ renũciauit videtur filia tacite adire prius z successiue illam hereditatẽ renũtiare illi cum quo contraxit.ar.l.illud.ff.de acquiren.heredi.z qđ no.gl.

6 et Bar.in.l.alio in prima oppo.ff.de alimen.z cibar.lega. ¶ Jdẽ† cõfirmatur,per notata per Bald.in.l.fina.C.de pac.in.vj.colum.in ꝟsicu. sed hic incidenter queritur si ista filia dũ dicit ꝙ cautius est quando filia renunciat hereditati ꝙ verba renunciationis nõ cõcipiantur in modum simplicis renunciationis sed magis in formam pacti de nõ petẽdo.prout etiam fuit in casu nostro quoniam tunc secundum Bal. talis renuntiatio habet vim donationis ꝑ notata in.l.si quis obligationẽ.ff. de regu.iur.z per docto.in.l.modestinus cum ꝯcordantiis.ff.de dona.

7 ¶ Casum nostrum † etiam decidit Bal.in.l. duobus.ff. de lega.pmo vbi per illũ tex.dixit ꝙ si filia renuntiat h'ditati quia vocat se dote cõtentã vel q̃aliquid aliud ꝑcepit qđ tunc legitima sua portio alteri non accrescit per ius accrescendi quia nõ est mera repudiatio sed est quedaȝ satisfactio.z illud dictuȝ etiam sequiṫ simpliciter Pau. de cast.ibi z ꝙ hoc casu qñ filia aliquid recepit pro sua parte alii fratres per hoc non consequantur maiorem portionem fuit de mente Bar.in.l.j.§.filiuȝ.ff. de bo.possef.contra tabu.in quarta questione.p.l.j.§.aduersus.ff. si qđ in frau.patro.z sequitur Bal.in.l.j.in.vj.q.C. quando non peten. ptes circa finem illius.q.z Bal.in dicta.l. pactum in. xviij.q.z etiã in .ij. qđ.

8 C.de colla. ¶ Jn terminis† formaliter nostris decidit questionẽ istam etiam Paul.de cast.in consilio.cccviij.incipiente in christi nomine.viso puncto suprascripto z narratis in eo vbi querit p'r ex primo matrimonio duas filias infãtes habebat z duas alias maiores z baptisã filiũ masculum maiorem:postea transiuit ad secunda vota z fecit qđ ille filie maiores cum nuberent renunciarũt ipsi patri pro se z suis heredib⁹ recipienti omne ius qđ ipse habebant occasione successionis z h'ditatis materne querebatur postea mortuo patre an portiões hereditatis paterne qbus renuntiauerant ille filie maiores spectarent ad patrẽ seu eius heredes an vero ad sorores z fratres illarũ q̃ renunciariarũt z cõcludit ꝙ ad patrem z eius heredes p̃sertiȝ per notata in.d.l.si actionẽ: z in.d.l.pactum per Bal.vt ibi plenius per eum ita concludentẽ.z insistentem an per tales renũtiationes videãtur dicte filie simpliciṫ adiuisse hereditatem.z per predicta apparet respõsum ad ea que in primis allegabantur pro parte cõtraria.sad id qđ notat Dy.in.d.consi.cũ cõcordantiis quia illa ꝓcedunt quãdo illa renuntiatio fuisset facta in formam simplicis renũciationis z nõ per iam pacti de non petẽdo. itẽ nõ procedit quando apparet ꝙ solũ contemplatione vnius magis ꝙ alterius fieret vel quãdo filia nõ recepisset aliqd loco illius iuris renũciati

9 alteri.vt in casu nostro prout supra ꝓbaui. ¶ Non obstat † id qđ habetur in.l.fi.C de dotis promis.quia respõdeo primo ꝙ illud qđ habeṫ in dicta.l.fi.procedit quando pater nõ incipit ab actuali traditione ſȝ solũ a promissione:z ideo glose parue ibi in verbo dedit z in ꝟbo fecit expo nunt.s.per destinationem.nam tunc quãdo pater promisit dare ꝓ filia dotẽ simpliciter vel promisit dare tam de bonis suis ꝙ filie vel debitis filie:z nõ expressit ꝙtũ de bonis suis z ꝙtũ de bonis filie.tũc postea dã do dotem prout ꝓmisit intelligitur dedisse de bonis ipsi⁹ patris tãtuȝ si diues erat:vt ibi sed vbi pater incepit a datione.tunc non habet locũ illud qđ ibi dicitur:vt ibi per Bal. in.ij.col.sed dictus Bitin⁹ incepit a datione nõ a promissione vt expresse confitẽtur dicte mulieres in dictis instrumẽtis ergo zc. Preterea tex.in.d.l.fi. habet locũ quando p'r habebat substantiã idoneã adeo ꝙ inspecta qualitate ꝑsonarũ z liberorũ z ꝙtitate patrimonii potuisset dare tantã dotem filiab⁹ de suo ꝓprio patrimonio patris quãtã dedit absqȝ eo ꝙ daret de bonis maternis.vt in.d.l.fi.in verbo idoneã cũ glo. benefacit.l.filie.ff.de leg.iij.z ibi notat Bar.z.l.quero.ff.de iure do.sed iste b'oni⁹,vt verbo ferṫ non potuisset cõmode de suo tantum patrimonio dare in dotẽ tantam ꝙtitatẽ cuilibet dictarũ filiarum quãtaȝ dedit absqȝ eo ꝙ cõpẽsaret cum bonis maternis ipsarum filiarũ attẽta quãtitate patrimonii z numero liberorũ:

10 ꝙ cessat illa dispositio. ¶ Deniqȝ† in casu dicte.l. si filia cũ iuramento non renũtiauit prout in casu nostro merito talis renũtiatio valet z eã excludit vt probaui supra. iuramẽtuȝ enim ex quo põt seruari sine interitu salutis eterne debet seruari.c.cũ cõtingat z.c.si vero de iureiurã. et dicto.c.Quis cũ ibi notatis maxime per Johã.de imo.z Dominicum de sancto Ge.z Johã.de imo.z Ludo.Romanus in dicta.l.qui superstitis z Johã de imo.z in.l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de ver.obli. z in.c.cũ ꝯtingat in.xxxij.charta z in.c.quintaualis in antepe.z penul. charta de iure iuran.cũ concordantiis allegatis per eos ibi concludũt quod dispositio dicti.c.Quis.habeat,locum etiam quando filia nihil a patre recepisset pro renuntiatione quã iuramento vallauit priores.tamen responsiones minus scrupulose sunt. Ex quib⁹ remanet firma cõclusio quod portiones dictarũ filiarum vigore renuntiationis et quietationis facte per eas augent hereditatem Bitini et veniunt diuiden- de inter

de inter heredes vniuersales bitini pro hereditarijs portionibus sicut
11 alia bona bitinij. ¶ Modo aggredior scdm dubiū an libri textuales iuris canonici cum alijs libris boni pretij z magni quos tradidit Bitinus domino Jacobo eius filio z preposito ecclesie cathedralis dñi eū misisset ad studiū debeāt esse precipui ipsius dñi Jacobi: an vero sint cōmunes heredum Bitini attento quod dominus Jacobus rediit in patriam per plures annos ante mortē patris absqz eoꝙ vnq̄ assumpserit gradum doctoratus: z in hoc passu satis tuto si vellem omnium sententias referre longissimum esset: vt arbitor superuacuū. attingam solum ea ex quibus casus noster deciditur omissis superfluis. dico igitur dictos libros non esse precipuos domini Jacobi nec videri fuisse donatos a patre. quia vt dicit Oldradus quē sequitur Bal. in aut. ex testamēto in versi. quid ergo de libris. C. de colla. dato ꝙ alias quādo libri sunt empti nomine filij z traditi ei possint presumi aliquo casu donati: tamen vbi pater habet magnū numerū librorū vt in casu nostro z libri magni pretij vt presupponitur non presumitur donatio. argu. l. filie. ff. fami. ercis. z dicit Bal. ꝙ hoc sepe contingit quādo pater emit libros filijs prebendatis. ita etiam concludit Bald. in. l. j. ff. solu. matri. z in. l. filie. C. fami. ercis. z idē tenet ibi Saly. z Ang. i. l. filie licet. C. de colla. vbi etiam subdit ꝙ si talis filius remansisset ignorans non videtur fuisse intentio patris in eo casu donare libros. ar. l. iij. §. fi. cum. l. seq. ff. de adi. lega. Et hoc etiam expressē tz Ray. in. l. si donatiōe. C. de colla. s. ꝙ libri in dubio non censentur donati scolari male studenti. l. generaliter. C. de epis. z cleri. l. j. cum ibi no. C. de tironibus. lib. xij. Et. l. qui sub pretextu. C. de sacrosan. eccle. z ita etiam vult Bald. in. l. si filius. C. fami. ercis. vbi concludit ꝙ si filius talis non studet. z sic libri non sunt eius arma non sunt eius precipui. z idem etiā est in simi. de mēte Bar. in. l. si pater in princ. ff. de dona. z in suo tractatu de duobus fratribus circa fi. ar. l. vtrum. ff. de dona. inter virum. s. ꝙ propter magnum numerum librorum nō presumatur donatio a patre filio. z. l. quesitum. §. sed z pap. ff. de fundo instru. Preterea Bart. z sequaces tenentes ꝙ libri sint precipui ipsius filij z ꝙ censeant donati: loquuntur quando pater emit libros nomine filij z ipsi filio tradidit per. l. filie. cū ibi no. C. fami. ercis. z. l. ij. C. si quis alteri vel sibi. z. l. j. C. de castrenesi peculio militū. lib. xij. Sed vbi nō appareret ꝙ pater emisset nomie filij prout nō presupponitur in casu nostro. quia potuit esse ꝙ pater emit suo nomine proprio z eos tradidit filio vel eos hēbat in domo z tradidit filio absqz eo ꝙ emeret nomine filij. tūc non est verum ꝙ in dubio pater videat habuisse animū donandi si non precesserunt aliqua specialia merita filij: imo presumuntur concessi in peculium profectitiū. vt cōcludit Bar. z alij cōmuniter in. l. si donatione. C. de colla. z in. l. j. §. nec castrēse in vltima colum. ff. de colla. bo. per. l. quod fructuarius in principio. ff. de acqui. rerum domi. l. fi. ff. de pecul. leg. z. l. cum pater. §. pater pluribus. z ibi glo. prima. z Barto. ff. de leg. ij. vbi bonus tex. quē ad hoc etiā allegat Bal. in. l. pe. in. xij. col. C. de execu. rei iudi. merito veniunt inter oēs heredes diuidendi. l. certū. C. fa. ercis. z ita etiam videt tenere Bal. in. l. macedoniani. C. ad senatuscōsultum macedo. Ex quibus concludo dictos libros fore inter prefatos heredes Bitini diuidendos.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. cl.

1 An sub legato alicuius loci veniant alia existentia extra villam.
2 Indistincte conceditur restitutio ecclesie aduersus lesionem causatam ex cursu temporis.
3 Quadriennium restitutionis in integrum currit a tempore scientie.
4 Enormissima lesio illata per sniam arbitratoris committitur iudicātis arbitrio.
5 Vbi is cui fit preiudicium consentit alienationi valet alienatio.

¶ Consilium. cl.

¶ An per illa verba lego tales terras ecclesie ad vsumfructū tantū cū hoc ꝙ nō possit alienare videat relicta proprietas. z si dixit lego terras de Villa noua comprehendentur alie extra Villam nouam quas consueuerat appellare terras de villanoua. Et an aduersus prescriptionē xl. annorum concedatur ecclesie restitutio etiam post quadriennium z quid si ecclesia alienauit res legatas contra prohibitionem testatoris cōsentiente illo ad quem bona peruenire debebāt.

Redēptoris nostri inuocato

suffragio. Viso themate z his q̄ copiose scripta sunt per celeberrimum dominum. s. consulentem. Super primo dubio
1 videlicet an sub illo legato terrarum de Villanoua veniāt etiā terre alie existētes extra Villā nouam quas omnes testator vocabat possessiōes de Villanoua non insistā: quia de se satis clarū est ꝙ sic. per. l. predijs §. titio. z quod ibi no. ff. de leg. iij. z. l. seie. §. tiranne. ff. de fun. instru. leg. cum multis simili. Et licet testator dixerit ꝙ relinquebat dictas terras dicto conuentui quātum ad vsum z vsumfructū tantum. z ꝙ dicti fratres z conuentus nō possent dictas res alienare: sed in perpetuum fructus percipere tamen intelligitur legata proprietas cum prohibitiōe alienationis. attento ꝙ testator dixit relinquo terras quantum ad vsū fructū non autem dixit relinquo vsum fructum terrarum. vt probatur in. l. donationes. §. species. z ibi no. Barto. quem alij sequuntur. ff. de dona. l. species. ff. de aur. z arg. leg. z. l. quarta. z ibi Bar. ff. de alimen. z ciba. lega. l. fi. ff. de vsufru. earū rerum que vsu consu. z no. gl. Cyn. z Bald. in. l. si mulier. C. de iure do. z probatur etiā in. l. proculus. ff. de vsufru. per quē tex. fortius dicit ibi Bal. ꝙ si testator reliquit vxori vsūfructū fundi z prohibet vxorem posse alienare fundū illum quod per illam prohibitionem videtur sibi relinquere proprietatem: z per consequēs in casu nostro etiam dato ꝙ testator dixisset tātum se relinquere vsumfructū tamen propter illam prohibitionē alienationis terrarum
2 videretur relicta proprietas. ¶ Circa † aliud dubiū quo queritur vtrū dicto conuentui obstet exceptio prescriptionis quadraginta annorū z vltra. Respondeo breuiter ꝙ si per reū conuentum opponeretur exceptio prescriptionis tūc poterit procurator ecclesie in eadē causa incidēter petere restitutionem in integrū aduersus prescriptionē vcz quatenus decursa esse reperiretur: s secundū magis cōmunem opi. ecclesia restituatur in integrū aduersus talem prescriptionem. vt tenet Innocen. in c. j. de resti. in integ. z Hostien. in. c. contingit de transac. z Hostien. in summa de resti. in integ. §. vtrū ꝓ sic. prescriptiones aūt. z in. §. quando. versi. item obijcitur ad fi. z. §. in quibus versic. in prescriptionibus. z in summa in titu. de prescrip. rerū immobi. §. que exigantur versic. res etiā dominica. z Paulus de liaza. zenzelinus. z Stepha. z dominus Cardinalis in clemen. j. de resti. in integ. quicquid ibi dixerit gloss. z istam opinionem dicit Ant. de but. dominus Cardi. z Jo. de imo. in. d. c. auditis de resti. in integ. esse veriorem. z probent ipsi per plura. z maxime per textu. in dicta cle. prima de resti in integ. vbi indistincte conceditur restitutio in integrū ecclesie aduersus lesionem causatam ex cursu temporis. Item quia videmus quod ecclesie conceditur restitutio aduersus vsucapionē rerū mobiliū vt no. glo. in. §. pro tēporalibus in aut. de ecclesia. ti. ergo cur nō eadem ratione idē dicendū in prescriptione rerum immobillium. potest etiam ecclesia ex alio capite restitui aduersus dictam prescriptionē quia cum habuerit ecclesia z conuentus probabilē causā ignorantie dicti legati z euenientis casus sub quo legatū relictum erat. l. fi. ff. pro suo. l. qui in alterius. ff. de regū. iur. potest petere restitutionem in integrum, ex clausula generali si qua mihi iusta causa ex capite ignorantie. vt no. glo. in. l. si ptē. §. j. in verbo non vtendo. ff. quemadmo. serui. amit. z in. l. j. C. de patria pote. z firmat Spe. in in ti. de prescrip. §. j. versi. pone colonus z Bar. z Ang. in. l. j. §. si quis autē propter. ff. de iti. actuqz priua. per illum tex. cum glo. z Ang. in. l. in heredem alias est in. l. annus. ff. de calum. z in. l. fi. C. de prescrip. lon. tempo. z in. l. fi. ff. si quis testa. liber. z Ludouicus romanus in. l. qui vniuersas. §. fin. ff. de acqui. possessione. z in. l. si vero. §. de viro in quinquagesima prima fallentia. ff. solu. matri. z Jo. de imo. in. l. pātonius. ff. de acqui. here. quod est verum etiam in prescriptione. xl. annorum secūdum Jo. de imo. in repetitione. c. si. de prescri. in. xij. charta. z dominum Abbatem Modernum in. c. vigilanti de prescri. in terminis illius decretalis que de tali prescriptione loquitur. z sensit Ang. in. d. l. in heredem. p hoc facit qr vbicūq̄ prescriptio currit cōtra aliquē impeditum iusto impedimento facti semper conceditur restitutio. l. attilicinus alias in cipit hi qui. ff. de serui. rusti. predi. z in dicto. §. si quis autem propter. cum glo. z no. pe. z Cy. in. l. quoties. C. de preci. imper. offe. z per Guil. de cu. z Bar. in. l. senatus. ff. de offi. presi. sed impedimentum probabilis ignorantie dicitur esse iustum impedimentum propter quod alicui subueniatur. d. l. qui in alterius cum ibi not. c. ij. de consti. c. cum illorū ad fi. de senten. excōmu. z faciunt ad predicta ea que no. glo. z doc. in. l. ij. C. de iure emphy. z in. l. cum filius. §. in hac cum simil. ff. de ver. obli.
3 ¶ Nec obstat † si diceretur quod forte vltra quadraginta annos est lapsum quadriennium prefixum ad petendam z consequendam restitutionem in integrum. l. fi. C. de tempo. in integ. restitu. pe. c. j. de in integrum resti. lib. vj. z in clemen. j. eod. ti. quia potest primo responderi quod tale quadriennium non currit nisi a die scientie quia quo ad sui initium dictum tempus est vtile licet postq̄ cepit currere sit continuū. vt probatur in. d. l. fin. C. de temporibus in integrum restitu. pe. z ideo si per centū annos staret lesus quod non peteret restitutionem in integrum nunq̄ sibi ignorāti curreret tēpus restitutionis petēde. ita egregie dicit Bal. in. l. falsam. C. si ex fal. instrumētis. z zenzelinus. z dominus Cardinalis in clemen. prima in. xxv. q. de resti. in integ. Secundo potest respōderi per id quod not. glo. fi. in. d. c. j. de resti. in intrg. in. vj. vbi gloss. dixit quod etiam post quadriennium a die lesionis auditur ecclesia ad petendā restitutionē in integrū si ecclesia a die lesionis multas nouas mutationes prelatorū habuit vel si damnum esset eminentissimum. z intelligitur eminentissimum vel non arbitrio iudicantis inspecta qualitate rei legate z ecclesie sicut dicimus quod in considerando
4 † que sit enormissima lesio illata p sniam arbitratoris committitur iudicantis arbitrio inspecta qualitate z quātitate rei z cause. z inspecta qualitate persone secundum Bal. in. l. cum antea. C. de arbi. ar. eorum que habetur in. l. sed si susceperit. §. si libertus cum ibi no. ff. de iudi. z eorum que no. in aut. Preterea. C. vnde vir z vxor. z in aut. quod locū. C. de colla. z no. Jo. de imo. in. c. quintauallis. de iureiurā. z ideo dabit operā dominus aduocatus ecclesie allegare ignorantiam dicti legati z casus contingens sub quo erat relictum legatū ecclesie vcz post mortem vxoris testatoris z probare ꝙ a tempore complete allegate prescriptionis in ecclesia fuerunt facte multe noue mutationes prelatorum, z etiam ad cautelam probare de excessiuo damno ecclesie si p prescriptionem excluderetur a dicto legato probando valorem dictarum

rerum et quod inspectis facultatibus dicti conuentus istud esset et communi opinione reputatum fuisset a tempore. xx. annorum et circa. et de presenti reputaretur eminentissimum damnum dicte ecclesie. et ista procederet quando ecclesia ageret contra tertios possessores qui spatio. xxx. annorum possedissent dictas res. Sed vbi ecclesia ageret contra heredes testatoris non est dubium quod prescriptio non obstaret quo ad dictas terras quarum proprietas legata esse videtur non vsusfructus. vt dixi. quia cum dicti heredes non essent de descendentibus testatoris presumuntur habuisse notitiam contentorum in testamento. vt no. in. l. cum heres. ff. de lib. leg. et in. l. quidam ita. §. si quis filium. ff. ad trebel. et plene probat Barto. in. l. qui rome. §. duo fratres in. ij. q. ff. de verb. obli. et Dy. et Bal. i. l. cetera. §. fi. ff. de leg. j. et Bal. et Moderni in. l. eius qui in prouincia. ff. si certum petatur et per consequens dicti heredes ratione presumpte scietie legati. et sic propter malam fidem non potuerunt prescribere. c. fi. de prescri. et in regula possessor. ¶ Quartum autem ad aliud dubium vez an reus conuentus possit opponere quod fratres et conuentus ceciderunt a iure suo propter dictam alienationem domus factam per eos stante dispositione testatoris qui eos alienare prohibuit: et si ad aliquem actum alienationis deueniret: voluit eos esse priuatos pleno iure dicto legato et illud peruenire voluit ad hospitale domus dei: certe non pot reus istam exceptionem opponere: quia hospitale consensit alienationi. et sic ille in cuius fauorem facta est prohibitio consensit: vnde quantum ad dictam ecclesiam dicta alienatio non fuit actus illicitus. l. quoties ab omnibus. et ibi docto. maxime Ang. C. de fideico. l. nihil. §. j. ff. de leg. j. et ibi Bar. Et per hoc patet non esse opus aggredi aliud dubium quid operetur circa hoc confirmatio alienationis facta autoritate apostolica. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. clj.

1 ¶ An statutum annullans contractum minoris. xx. annis. vendicet locum in contractu vbi est iuramentum.

2 Disponere super iuramento non spectat ad seculares. 3.

4 Statutum potest probare iurametum. 5. 6. 13.

7 Iudex secularis an possit facere obseruari iuramentum attento quod de iure canonico oritur actio. 8.

9 Non est recedendum a communi opinione in iudicando.

10 Heres iurantis non habet necesse petere relaxationem a iuramento.

11 Licet lex ciuilis non possit improbare iuramentum tamen secus est in statuto.

12 Iuramentum est seruandum nisi in actu interuenisset dolus.

¶ Consilium. clj.

¶ An statutum possit annullare contractum cum iuramento.

Redemptoris nostri inuocato suffragio viso themate suprascripto et statuto Veronensi sub rubrica de minoribus et instrumentis duobus de quibus in themate fit mentio in quibus continentur duo actus celebrati inter Petrum de catijs et do. Anthonium de orfatis de anno. 1403. et consideratis alijs de quibus in themate. Res ista 1 videtur ad hoc finaliter deduci: an dictum statutum annullans contractum factum a minore. xx. an. eo modo quo facit dictum statutum vendicet sibi locum in dictis duobus contractibus in quibus appositum fuit iuramentum per dictum Petrum: attento quod in themate presupponitur mihi quod dictus Petrus dicto tempore celebratorum contractuum erat minor viginti annis completis et videretur prima consideratione dicendum quod dictum statutum non possit infringere dictum contractum iuratum: vt videtur velle Fed. de se. i consi. cclxxij. incip. i noie dni factum tale est statuto ciuitatis Perusine cauetur &c. vbi voluit quod si statutum disponat quod promissio facta per filium familias sine consensu patris non valeat etiam si sit iurata. tamen si filius promisit sine consensu patris cum iuramento obligabitur. mouetur quia videmus quod iuramentum obligat in casibus in quibus minus debuisset obligare: vt in casu posito i auth. sacra pub. C. si aduer. ven. vbi obligatio erat prohibita de iure com. et tamen iuramentum obligat multomagis in casu in quo era consultus federicus debebat obligare secundum eum: quia de iure com. filiusfamilias sine consensu patris regulariter pot obligari. l. tam ex contractibus. ff. de iudi. l. 2 filiusfamilias ex oibus. ff. de act. et obli. ¶ Confirmatur quia disponere super iuramento non videtur spectare ad seculares. vt no. Host. et Jo. and. in. c. quemadmodum. de iureiur. hoc expresse in statuto firmat Ant. de but. in. c. cum contingat de iureiur. circa primam vel secundam chartam magnam in ver. tertius casus &c. quia iuramentum principaliter dirigitur in deum. c. debitores. et. c. et si xps de iureiur. merito non debet esse subiectum legi salte ciuile. c. et. c. Iz de reg. simile secundum eum videmus in dispositione ad pias causas que non subijciuntur legi ciuili. c. relatum. el. j. de testa. et quod no. Bar. in. l. j. ad fi. C. de sacrosan. eccle. et ideo concludit Ant. de bu. i. d. c. cum contingat quod si statutum dicat quod non valet contractus celebratus cum minore sine consensu duorum consanguineorum etiam cum iuramento quod nihilominus si minor contrahat cum iuramento non seruata solennitate statuti obligabitur propter iuramentum. et idem dicit si statutum presumeret fraudem quia sequeretur quod statutum semper posset fingere fraudem ad excludendum obligationem iuramentalem. et sic per viam indirectam permitteretur id quod recta via fieri non posset contra id quod habetur in. c. cum quid vna de regu iur. in. vj. et in. l. fi. C. si mancipium ita vene. ne prosti. idem videtur tenere dns Abbas in. d. c. cum contingat in sua distinctione. pro hoc quia iuramentum tanquam spirituale spectat ad ecclesiam. c. venerabilem de elec. c. nouit. de iudi. merito statutum laicorum non potest disponere. c. tuas de ordi. cogni. c. ecclesia scte Marie de consti. pro hoc facit quia statutum videtur aperire viam piurijs quod fieri non debet. l. ij. C. de indi. viduita. et. l. j. C. si aduer. vendi. et in. l. que sub conditione. ff. de condi. insti. et sicut non valet pactum dans materiam delinquendi. l. si vnus. §. illud. ff. de pac. l. conuenire. ff. de pac. l. dotali. ita nec valere debet statutum, iuxta notata per gl. in rubrica. C. de decre. decurio. li. x. Item quia imperator in auth. sacramenta. C. si aduer. vendi. in ver. inuiolabiliter precipimus. videtur prohibere fieri dicta statuta. ergo non valent vt in auth. nauigia. C. de fur. et in auth. omnes. C. com. de successi. ¶ Ta-3 men premissis non obstantibus contrariam sententiam in proposito puto esse de iure veriorem. s. quod ex dictis contractibus et instrumentis ac contentis in eis non possunt dicti Paulus et Franciscus de pompeio consequi id quod petunt hoc enim primo tenuit Bar. in. l. omnes populi i tertia. q. principali. ff. de iusti. et iure. vbi dixit quod quando statutum disponit quod contractus minorum etiam iuratus non valet sine consensu duorum consanguineorum et quod talis contractus factus sine consensu dictorum consanguineorum presumatur initus dolo seu itelligatur talis minor dolo inductus ad contrahendum tunc valet statutum. et contractus non sortietur effectum quia propter presumptum dolum iuramentum potest conteni. dicto. c. cum contingat. et. c. j. de pac. in. vj. et. c. licet mulieres de iureiur. eo. li. et sic propter presumptum cessat causa peccati licet non seruetur iuramentum sed statutum predictum infringit dictum contractum celebratum a minore. xx. annis etiam si interuenerit iuramentum. et presumitur contractum esse per dolum et fraudem celebratum et iuramentum esse vitiose extorum. quando in dicto contractu non interuenit presentia iudicis et trium agnatorum. vt latius in dicto statuto continetur. ergo cum dicta solennitas seu presentia iudicis et agnatorum non interuenerit in dictis contractibus non valent ipso iure. vt statutum disponit. et dicit Bart. in. d. l. omnes populi se vidisse ita iudicari. et quod ita sentit Ja. de bel. in quadam disputatione. et ita etiam tenet Bal. in. l. non dubium in. xxij. oppo. C. de legi. et Bal. et Saly. in auth. sacramenta. C. si aduer. vendi. et Pe. de anch. in repetitione. c. j. de consti. in pri. q. principali. et dominus Cardi. Flo. in. d. c. cum contingat. et Pe. de ancha. ita consuluit in consilio. cccxvij. incipiente in christi nomine visa facti narratione &c. Quinimo Bald. in dicta. l. omnes populi circa octauam colum. in versi. item quero an statutum quad iuramentum &c. fortius tenet volens quod statutum etiam absque presumptione vel fictione doli inducta a statuto possit disponere quod non valeat iuramentum minoris prestitum in contractu celebrato sine certa solennitate puta sine autoritate curatoris quia ius ciuile potest ex causa reprobare iuramentum prestandum. et tenet in hoc lex locum apostolici. allegat. l. si quis iquilinos. §. fi. ff. de lega. primo bene facit dicta. l. non dubium. licet sit verum quod post iuramentum prestitum non possit lex ciuilis illud infringere. et ideo secundum eum statutum predictum non valeret quatenus traheretur ad preterita: tamen ante factum potest quod non queratur ius ex tali iuramento recipienti. et ideo potestas ciuitatis debet tale statutum seruare. et plus dicit ibi Bal. quod episcopus non potest mandare iudici seculari quod faceret tale iuramentum seruari quia episcopus non potest ampliare iurisdictionem secularem vltra. formam statutorum vnde posset tunc iudex secularis respondere episcopo, nequeo adimplere quod iubes quia non habeo iurisdictionem secularem vltra formam statutorum. ar. l. ij. ff. de offic. procon. et. l. ad res. ff. de edili. edic. et per hoc adducit autoritatem Jacobi bu. in auth. statuimus. C. de episc. et cle. quia sicut posset ciuitas non habere forum causarum vllo modo ita et secundum quid. ff. de excusa. tut. l. si duas. §. decem. et cum dicta decisione Bal. transit simpliciter Pet. de ancha. in repetitione. c. canonum 4 statuta de consti. in. xv. charta magna in versicu. et per predicta infert &c. ¶ Istam opi. etiam tenet Bal. in. l. per pactum. C. de collatio. in prima colum. et etiam in secunda colum. in quinta. q. et in vltima colum. in. xxj. q. vbi vult quod statutum possit prohibere iuramentum. et tunc non possit contra iurantem excipi de tali iuramento allegat no. in. l. ij. C. ne fideiussor. dot. dentur. et in. l. inuitus. §. fi. ff. de regu. iur. et quia lex ciuilis habet vim apostoli seu pape circa remissionem iuramenti allegabat glo. que in hoc reputatur singularis in. l. adigere. §. fi. ff. de iure patro. et idem tenet Bald. in. c. j. §. item sacramenta in quinta colum. de pace iura. fir. et in. l. nec patronus. C. de operis liber. et in dicta. l. non dubium in secunda. colum. in notabilibus. C. de legi. et in. l. j. in fi. C. si aduer. don. et in. l. ij. in nona. q. C. si aduer. dona. et in. l. iurisgentium. §. et generaliter per illum text. ff. de pac. et in rubrica. ff. de iureiurando. et in. l. fi. ff. qui satisda. cogan. et i dicta. l. si quis inquilinos. §. fina. et in dicto. c. cum contingat in quarta colum. et Saly. in dicta auth. sacramenta ad fi. quia non dicitur periurus qui ex iusta causa deserit iuramentum. l. fi. ff. qui satisd. cog. item quia iuramentum potest remitti per eum in cuius fauorem prestitum est. c. preterea cum ibi no. per Jo. andr. de sponsal. c. consuluit de vsur. l. fi. in pn. ff. qui. et a qbus. ergo debet etiam pariter posse remitti per statutum quia id quod potest remitti per pactum potest remitti per statutum. l. fi. i fi. C. de fideius. notatur in. d. rubrica. C. de decre. decurio. lib. x. confirmat etiam hanc rationem quia in eo quod fit per statutum censentur oes consentire etiam qui non interfuerunt statuto. vt probatur in. l. quod maior. et in. l. municipes. ff. ad munici. et ex notatis per gl. in rubrica. C. que sit long. consue. et in. l. sed et dolo. §. j. in glo. in verbo facere possunt. ff. de dolo. et in. l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iu. et ideo contrahens cum minore sine dicta solennitate requisita a statuto videtur consensisse quod dictum iuramentum sibiipsi non prosit. Istam opinionem etiam approbat Pet. de anchar. in repetitione regule ea que. de regu.

de reg.iur.in.vj.in.iij.q.⁊ in.l.fi.qui satis.cogan.⁊ in.c.ꝗuis.de pace.in vj.⁊.Jo.de imo.ibi in statuto.videtur sequi opinionem Barto.in.d.l. omnes populi.quam etiã sequitur.Pau.de ca.in.d.l.fi.ff.qui satis.cogan.que etiam est in fauorẽ dicte dñe Castellane.vt dixi supra.¶ Hãc 5 opinionem etiam quo† ad casum nostrum videtur tenere Jo.de imol. in preallegato.c.cum contingat in tertio mẽbro principali vbi in isto articulo facit tres casus principales.Primus est quãdo statutũ simpliciter ꝓhibet cõtrariũ vel personam contrahere nec aliquid dicit de iuramento.⁊ iste nõ est casus noster sed est casus quẽ tangit Bar.in.l.si qs pro eo.in tertio mẽbro.ff.de fideius.⁊ in.d.auf.sacramenta.⁊ Jo.and in addi.Spec.in ti.de sen.pla.§.vt autẽ.in additiõe magna.⁊ ꝑ Fede.de senis in cõsilio.cclxxx.incip.casus talis est.statuto cauetur qḋ si donationes ⁊c.cũ suis cõcordãtijs.⁊ hoc casu ipse cõcludit ꝙ statutũ nõ habebit locum quando in contractu interuenisset iuramẽtum quia est casus omissus a statuto.vt.ibi latius per eum qḋ non prosequor qꝛ iste 6 non est casus noster.¶ Secũdus† casus principalis est quãdo statutũ dicit ꝙ cõtractus celebratus tali solẽnitate nõ seruata nõ valeat etiã: si interuenerit iuramentũ.⁊ iste est casus noster quo casu concludit ꝙ contractus nõ firmabitur iuramento ex quo expresse statutum annullat contractũ etiam si interuenerit iurementum. nam potest lex ciuilis ⁊ pari ratione ipsum statutum super ipso contractu disponere ⁊ prohibere obligationẽ.⁊ illam inualidare.per id qḋ habetur in.l.cũ lex.ff.de fideiusso.⁊ in.l.si non sortem.in princi.ff.de condi.indebi.vnde hoc casu non poterit scḋm eũ agi aliquo modo ex ipso contractu ex quo inualidus est ꝓpter dispositionẽ statuti nec poterit etiam coram iudice seculari agi ex iuramẽto,quia de iure ciuili iuramentum ex se nõ est obligatoriũ regulariter.per id qḋ legitur ⁊ notatur in dicta.l.si quis pro eo in prin.de fideicõ.⁊ in.l.vt iurisiurandi.in prin.ff.de oper.lib.⁊ in.l.pri- 7 ma.C.de ope.lib.¶ Et subdit† quod circa hoc posset solum esse dubiũ quo ad propositũ an iudex secularis poterit facere obseruari iuramentum attento ꝙ de iure canonico ex iuramento oriatur actio vel saltẽ ꝓpter iuramentum cõpetit facultas implorandi officiũ iudicis:vt cogatur quis ad obseruantiam iuramẽti iuxta no.per Hostiẽ.⁊ Johã.an.in.c. cum venissent.de insti.⁊ per Inno.in.c.quintauallis.de iureiuran.ꝑ id qḋ habetur.xij.q.ij.quicũqꝫ.⁊.xxij.q.v.iuramẽti.⁊ ibi hoc no.Archi.⁊ per id qḋ habetur in.c.fi.de foro compe.lib.vj.⁊ in.d.c.cum contigat.⁊ ibi doc.⁊ no.etiam Bar.in.d.l.si quis pro eo.in.ij.col.⁊ est communis opi.⁊ in hoc dicit Jo.de imo.in.d.c.cuꝫ ꝯtingat.primo videri ꝙ iudex secularis poterit facere obseruari tale iuramentũ per id qḋ habetur in c.ij.de iureiur.lib.vj.cũ ius canonicũ preualeat in hoc iuri ciuili inquãtum ius canonicum vult cum effectu agi posse ex iuramẽto:licet de iure ciuili sit secꝰ vt dixi.⁊ ꝙ in hoc ꝓualeat ius canonicũ patet in.d.c.ij. de iureiuran.in.vj.vbi iudices etiam seculares in suo foro cogi possunt per diocesanos:vt faciant obseruari iuramẽta que possunt seruari sine interitu salutis eterne:tamen dicit Jo.de imo.in.d.c.cũ cõtingat se credere hoc casu ꝙ cõiter in foro seculari non audiretur agens in dicto scḋo casu principali ꝓpter statutum nisi iudex ecclesiasticus cogeret iudicẽ 8 laicum ſm formam dicti.c.ij.¶ Sed circa † hoc vltimũ dico ꝑmo ꝙ iudex ecclesiasticus hoc nõ posset.vt voluit Bal.in.d.l.omnes populi in viij.colũ.⁊ retuli verba sua superius.⁊ dato ꝙ alias posset iudex ecclesiasticus cogere laicũ ad obseruantiam iuramenti:tamen dico ꝙ illud posset procedere quãdo tractaretur de cogendo iurantem ad obseruãtiam iuramenti:quia iuramentum operatur vt laicus ratione iuramẽti sortiatur etiam forũ coram iudice eccelsiastico.⁊ sic addit forũ foro.c. fi.ff.de foro cõpe.lib.vj.sꝫ vbi iurans esset mortuꝰ:vt in casu nostro:tũc iudex ecclesiasticus nõ potest se impedire contra heredem iurantis laicũ.vt no.Jo.and.⁊ alij.in.d.c.fi.de foro cõpeten.in.vj.ꝑ illũ tex.in verbo a se.⁊ ita loquitur tex.in.d.c.ij.de iureiurã.lib.vj.in verbo eas.⁊ sic illa iura solum loquuntur quo ad cogendam personam iurantis:ita etiam tenet Jo.and.⁊.alij.post eum in.c.fi.de sepultu.per id qḋ legitur ⁊ no.in.c.veritatis.de iureiur.ita etiam firmat Bald.in rubri.ff.de iureiuran.in fi.⁊ in dicta auf.sacramenta in fi.⁊ latius probat ipse in repetitione.l.ij.in.xlv.col.ff.de iureiuran.⁊ Ant.de but.in.c.cũ sit generale.de fo.cõpe.circa antepe.col.Bene facit qḋ no.Bal.i auf.ei q in vltima colũ.C.de bo.aut.iudi.pos.dum dicit ꝙ illud qḋ habetur in.c.debitores de iureiurã.non habet locũ in herede iurantis.⁊ idem sentit in l.iij.C.plus valere qḋ agitur.Stat ergo cõclusio ꝙ in hoc scḋo casu qñ statutum annullat cõtractũ etiã si iuramentum interuenerit ꝙ tũc nõ potest agi ex tali cõtractu:nec iudex secularis q iurat seruare statuta.⁊ habet iurisdictionem ſm formam statutorũ ciuitatis nõ debet audire petentẽ obseruantiã talis iuramẽti,nec etiã iudex ecclesiasticus põt se impedire saltẽ attento qḋ iurãs est mortuus.vt dixi.¶ Tertius casus principalis est quãdo statutũ expresse infringeret nõ solũ contractum sed etiam iuramentũ.vt quia diceret ꝙ si ꝯtractus fiat:nõ seruata tali solẽnitate:nõ valeat cõtractus nec etiã iuramentũ si prestitũ sit.⁊ iste est casus ſm Jo.de imo.in.c.cum contingat.in quo sunt opiniones.nam Bal.⁊ Saly.⁊ alij.sequaces quos supra retuli tenẽt ꝙ statutũ possit fringere iuramentũ adeo ꝙ iurans nõ debeat cogi ad obseruatiã iuramenti.Sed quidã alij tenuerunt contrariũ de quibus feci mentionẽ in principio.⁊ ipse finaliter tenet ꝙ valeat statutũ quatenus annullat cõtractum per ea que dicta sunt in scḋo caus.sed quatenus annullat iuramentum tenet ꝙ non ualet:qꝛ iuramẽtum est qd spirituale.⁊ spectat ad ecclesiã.d.c.fi.de foro cõpetẽ.in.vj.⁊ ideo laici statuentes nõ possunt se intromittere:vt dictum est supra in principio.⁊ ideo tenet ꝙ iurãs poterit cogi ad obseruantiã iuramenti.vnde in ꝓposito nostro quatenus statutũ annullat ipso iure contractũ etiam si iuramentum interuenerit valet statutũ. quatenus vero statutum videtur infrĩgere sacramentũ dicẽdo ꝙ intelligatur viciose extortũ secũdum opinionẽ vltimo loco relatam statutũ in ea parte nõ valeret.⁊ sic iurans si viueret posset cogi ad obseruantiam iuramenti:sed in proposito nostro cũ sit mortuꝰ non potest iudex ecclesiasticus se intromittere:vt probaui.iudex autẽ secularis vigore dicti statuti nõ audiet petentem obseruari dictum iuramẽtum:vt ipsemet Jo.de imo.dixit in secũdo principali casu dicẽs se credere ꝙ cõiter in foro seculari nõ audiretur propter statutũ.⁊ hoc cõfir- 9 matur super dicto secũdo casu.¶ Ex predictis† ergo si bene inspiciatur apparet ꝙ magis communis opi.est pro dicta domina Castellana pro qua est opinio Bar.Bal.Saly.Pe.de ancha.domini Cardi.Floren. Jo.de imo.⁊ Pau.de cast.vt supra retuli.⁊ statim etiam ostẽdam in responsionibꝰ ꝙ opinio Federici de senis est pro ea a qua cõmuni opi. in iudicando nõ est recedendũ,vt traditur in locis vulgaribus.¶ Nõ obstãt allegata in contrarium.⁊ primo illud qḋ no.Fede.de se.in dicto cõsilio.cclxxij.qꝛ respõdeo ꝙ Fede.ibi tenet ꝙ iuramẽtũ obliget filiũ familias promittẽtem sine cõsensu patris:tamen dicit ꝙ attẽto ꝙ dictuꝫ sacramẽtũ fuit receptũ cõtra prohibitionẽ statuti,tenetur ille qui recepit iuramentũ remittere tale iuramẽtũ iuranti:sicut dicitur in.c.j.⁊ in.c. 10 debitores.de iureiur.Sed ita est† ꝙ heres iurantis non habet necesse petere relaxationem sacramẽti:sed perinde habetur prout haberetur iurans si viueret ⁊ ei remissum esset iuramentum in casu in quo de iure sacramentũ fuisset remittendũ iurãti:quia tale vinculũ non obligat heredem quãtũ ad hoc vt habeat necesse petere relaxationẽ iuramẽti quã petere potuisset defunctus.ꝑ no.per Inno.⁊ alios in.d.c.veritatis.de iureiurã.⁊ expresse Bald.in dicta.l.iij.C.plus valere qḋ agitur in versi. querit gl.⁊c.⁊ in dicta auf.ei qui.C.de bo.auto.iudi.pos.in vltim.col.et sic apparet ꝙ opi.⁊ autoritas.Federici est in fauorẽ domie Castellane 11 ¶ Non obstat† id qḋ no.Hostiẽ.⁊ Jo.and.in dicto.c.quemadmodũ. quia responderi potest vt colligitur ex notatis maxime per Saly.in dicta auf.sacra.videlicet dato ꝙ verũ esset ꝙ lex ciuilis nõ possit improbare iuramẽtum:tamẽ secus videtur esse in statuto ciuitatis in quo videtur adesse consensus totius populi.⁊ sic etiã illius popularis q recepit iuramentũ a iurãte.d.l.qḋ maior.⁊ dixi.s.⁊ sic videtur cõsensisse ꝙ iuramentũ habeatur pro remisso:vnde sicut potest ꝑ pactum remitti iuramentũ.d.c.ij.de sponsa.ita ⁊ per statutũ cui videtur dictus recipiẽs iuramentũ cõsensisse ⁊ eodẽ modo respondet ad illud quod dicitur de iuramẽto qḋ est quid spirituale.⁊ nõ spectat ad seculares ⁊ similiter ꝑ hoc dicit esse responsum ad illud argumentũ,dum dicitur quod nõ debet aperiri via periurijs.qꝛ dicit ꝙ postꝙ censetur remissum iuramentum non incurrit periuriũ.⁊ ꝙ iusta causa excusat a periurio.l.fi.ff.q satisd. cog.l.fi.ff.ad municip.c.breui.⁊.c.venientes.de iureiur.⁊ ꝙ iusta ẽ causa ipa dispositio statuti.⁊ ratio in qua fundatur statutum.s.ne minores ꝓpter imbecillitatẽ decipiantur,in quo versabatur equitas naturalis l.j.in ꝑn.ff.de mino.¶ Et per hec etiã dicit esse responsum ad illud qḋ dicebatur ꝙ tale statutũ non debet valere tanꝙ reprobatum a iure in dicta auf.sacramẽta.iuncta auf.omnes peregrini.cũ simi.C.cõmunia de succes.quia respõdet ꝙ propter statutũ censentur omnes consensisse remissioni iuramẽti qḋ remittere potuerunt.s.quo ad ipsos in quorum fauorem prestaretur iuramẽtum:⁊ sic nõ censetur esse cõtra ius cõmune. propterea potest dici ꝙ tex.in dicta auf.sacramẽta nõ habet clausulã derogatoriam ad sequẽtia statuta futura merito sumꝰ in regula ꝙ populi possunt statuere etiã cõtra ea que sunt disposita a legibꝰ imperia- 12 libus.vt.d.l.omnes populi.¶ Vel melius † ad allegata in cõtrarium põt rñderi ꝙ posito ꝙ iuramentũ esset omnino seruandũ non obstãte statuto laicorũ cõtrariũ disponente:tamẽ verum est nisi in actu interuenisset dolus dicto.c.cũ cõtingat.⁊.c.ij.de pac.in.vj.sꝫ in ꝓposito videtur ꝙ interuenerit dolus:vt presumit statutũ ⁊ presumptio ꝓ veritate habetur.l.siue possidetis.⁊ qḋ ibi no.C.de ꝓba.⁊ in.l.fi.in prin.ff.qḋ metus causa.⁊ in.c.is qui.de spõsa.⁊ istud est qḋ voluit Bart.in.d.l.oẽs populi.in tertia questione principali cũ concordantijs supra allegatis. ¶ Nec ad hoc obstat ꝙ sequeretur ꝙ per indirectũ ꝑmitteretur laicis statuẽtibus statuere super iuramẽto vbi alias directo non possent contra id qḋ habetur in.d.c.cum quid vna.⁊.c.quãto.de diuor.sed potest responderi per id qḋ habetur in.l.j.in princi.cum ibi notatis per Dyn.et Bar.ff.de auto.tuto.⁊.l.si vnus.§.illud.ff.de pac.⁊ ꝑ notata per Cyn. in.l.iij.C.de iudi.vbi habetur ꝙ licet aliquid directo non permittatur: sed prohibeatur:tamẽ ꝑmittitur quãdo venit in cõsequẽtiã necessariã alterius actus ꝑmissi.vt in iuribꝰ proxime allegatis:secus si non venit in necessariam consequẽtiam actus permissi:qꝛ si non permittitur directo:nec etiã per indirectum.d.l.fi.C.si mancipium ita veneat ne prosti. l.athletas.§.siue autẽ.ff.de his qui no.infa.cũ si.Sꝫ in ꝓposito statuẽtibus et legibus ciuilibus est licitũ inducere presumptionẽ fraudis vel doli.l.omnes.§.lucius.ff.que in frau.cre.l.iulianus.§.si venditor.ff.de act.emp.l.si nõ cõuitij.C.de iniurijs.l.j.C.ad legem cornel.de siccar.l. dolum.cum ibi no.C de dolo.ergo si ꝑmissum ⁊ licitum est inducere ꝓsumptionem doli in actu resultat in cõsequentiã necessariã ꝙ iuramẽtum interueniẽs in tali actu in quo censetur inesse dolus nõ sit seruan

dum et per cõsequẽs nõ aperitur via periuriis .d.l.si.ff.qui satisda cog. iucro.d.c.rij.de pac.in.vj.et.d.c.cũ ztingat. Uel et secundo põt respõde ri vt respondet Dy.in.d.c.cũ quid vna.qd illud q ibi habetur proce dit quando aliquid prohibetur a iure alicui in odium ipsius prohibiti. l.scire oportet.§.si mater.ff.de tuto. et curat. da.ab his.l. non est ambi gendũ.§.vbicũqz.ff.de bo.pos.secus si ob aliũ cõtingentẽ defectũ.l.j.§. sed videndum.ff.de successor.edic.l.quoties duplici.ff.de regu.iur.cum aliis allegatis per Dy.in.d.c.cum quid vna.sed qd prohibeat statuẽ tes disponere de iuramẽto nõ fuit inductum in odium statuẽtium ra tione alicuius delicti statuentium vel alterius odii sed solũ ratione de fectus cause efficientis quia ad eos non pertinet tractare de spũalib vel dependẽtib ab eis.c.ij.et.c.quãto.de iudi.magis tñ placet pcedẽs responsio quã proxime dedi. ¶ Uel et vltimo potest ad omnia in con

13 trarium allegata respõderi † q satis est quod statutum potuerit ipso iure annullare cõtractum etiam si iuramentũ interuenerit. et q̃uis nõ potuerit tollere iuramentũ tñ ad illud obseruãdum non potest in casu nostro cogi heres iurãtis stãte qd cõtratractus est null et iurãs decef sit vt probaui referendo opinionem Jo.de imo.in.c.cum contingat.et hec etiam est tuta responsio. Ex quibus concluditur qd ex nullo dicto rum cõtractuũ.et instrumẽtorũ nec ex ztentis in eis agi potest ad illud ad qd actũ fuit cõtra dictã dñam Castellanam potuisset discutere de presumpta simulatione cõtractus maxime ex eo q dict Petrus sem per remansit in possessione.et nõ apparet qd vtriqz aliquid soluerit pro annua pensione iuxta notata per Bar.in.l.post contractum.ff. de do na.et in.l.sicut.§.superuacuũ.ff.quibus mo.pig.vel hypo.sol.et in zsi lio suo incipiente Petrus nicole cũ suis cõcordantiis.sed superius di cta putaui tutiora pro defensione domine Castellane.

Summarium super consilio.clij.

1 ¶ Per instrm diuisionis cõstat oia cõtenta in eo esse vera.2.
3 Licet quis colligat fructus nõ tamẽ plumitur possessor quando habet aliquis titulum acquisitionis.
4 Frater in cõmunione si emat fundum proprio nomine nõ tenetur illũ communicare.
5 Licet sint socii nõ tamẽ presumitur q possessio acquisita sit cõis.
6 Testis solicitator nõ est idoneus testis.
7 Propter cõtumeliosa verba diminuitur fides testium.
8 Ubi agitur de actu cõtinente obligationem vel aliquid onerosum pre sens et tacens nõ intelligitur consentire.
9 Testes singulares nõ probant.
10 Ratione temporis et loci dicitur testis singularis.

¶ Consilium.clij.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. In causa et lite vertente inter Paulum quẽdã Bernardi ab oleo ex parte vna agentẽ.et Simonem ruffini ex parte altera se defendẽtem mediantibus eorum intercessori bus. Obmissis non necessariis mihi videtur partes domini iudicantis esse in pronunciando dicto Paulo non competere quoquo modo ius deductum in libello suo.et consequenter reum cõuentum absolui a pe titis.et maxime ex infrascriptis quia quod dicta possessio posita in vil la ruine in totum spectauerit ad dictum Albertinum. et non ad Pau lum et de presenti spectet ad dictũ Simonem qui eam a dicto Alberti

1 no emit † satis probat ex instrumento diuisionis inite inter dictos Al bertinũ et Paulũ de anno.1452.die vltimo mẽsis Januarii nam quo ad dictũ Paulum cũ quo celebratum est dictũ instrumentũ diuisionis cõstat per ipsum instrumentũ diuisionis probari vera esse omnia in eo cõtenta.l.optimã.C.de cõtrahen.et cõmit.stipu.l.quidam.ff.de proba tio.l.publia.§.fi.ff.deposi. sz ibi narratur qd dicta possessio erat pri mo cõis dictorũ fratrũ.et qd postea assignat in totũ ex causa diuisio nis dicto Albertino per consequens nõ potest dicere Paulus qd tũc dicta possessio nõ spectauerit in totum ad Albertinũ nisi aliud probe tur.vt etiã not.docto.in.l.cum falsa.C.de iuris et fac.igno. Silr quo ad aliam possessionẽ positam in villa Uidigarie est fundata intentio Al bertini ex eo quia mihi presupponit extare instrumenta emptionis fa cte per Albertinũ nomine suo proprio post dictã primam diuisionem factam per publicũ instrumentũ.et posito qd illa prima diuisio nõ fue rit facta de oibus bonis tamen allegatur per dictũ Albertinũ factam fuisse aliã diuisionẽ de aliis bonis ztẽtã in certa scriptura puata quã diuisionẽ factã esse etiã probatur saltẽ per instrm rogatũ per ser Bar tholomeũ cogium de anno.1459.die.xxiij.mensis Februarii in quo di ctus Paulus ad instantiã dicti Albertini presentis et stipulãtis con fessus est dictã diuisionẽ factã fuisse.et talis assertio facta presente par te sufficit ad pbationẽ.l.fi.ff.de interroga.actio.et.d.l.optimam.sed po sito etiã q non probaretur nisi factã esse primam diuisionẽ apparet p eam q ipsi fratres nõ erant in cõmunione et societate omniũ bonorũ.et ideo non põt dici q quãuis appteret eos fuisse in aliqua cõione vl socie tate aliquorũ bonorũ q omnia que fuerunt proprio nomine per Albe rtini postea acquisita intelligantur cõmunicata aut cõmunicãda.l.cum duobus.§.papinianus. alias incipit si fratres. et ibi not. docto.ff. pro socio.et.l.si vnus ex sociis.§.si vnus.eo.ti.l.si patruus.et ibi not.doc.C. cõmunia vtriusqz iudi.l.j.§.si quis hoc interdicto cum ibi no.per Bar. ff.de itinere actuqz priua.et plene p Bar.in.l.titiũ et meuiũ.§. altero.ff.

3 de admi.tuto. ¶ Et posito † q per aliquos testes probaret seu diceret q dictus Paulus stabat in domibus dictarũ possessionũ.et q posside bat illas et fruct recolligebat et similia: tñ attento q dictus Albericus habebat titulũ acquisitionis facte suo pprio noie de dictis possessioni bus,presumit q dictus Paulus predicta fecerit iure familiaritatis et nomine ac ad vtilitatem dicti Albertini.l. qui iure familiaritatis.et ibi not.hoc in terminis cõmuniter doctores.ff.de acq.pos.l.et habet.§. ho spites.et ibi doc.ff.de preca.no. Bart.in consilio incipiente in questione dñi Cioli.et clare. Ang.in.l.assiduis.C.qui potio.in pigno.hab. Bene facit qd no. Inno.in.c.bone.el grande.post prin.de postula.prela.et lz appareat q Albertinus communicasset fructus dictarũ possessionum vel aliquis earũ fortasse stando et viuẽdo ad vnũ et eũdẽ victũ cõiter seu alio modo fructus predictos simpliciter cõicasset nõ per hoc vide retur voluisse communicare proprietatẽ ipsorũ prediorũ:vt specifie de cidit Saly.in.d.l.si patruus per tex.in.c.secũdo in ti.de fratribus de no uo beneficio inuesti.et per id qd habetur in.d.l.cũ duobus.§.si iter fra tres. Bene faciunt notata per Bald.in.l.fi.C.de collatio.et in.c.j.de be nefi.fratris.nõ enim volũtarii actus agentiũ operãtur vltra q̃ gerant, seu vltra q̃ inferat qualitas ipsorũ actuũ.d.l.j.§. si quis autẽ hoc iterdi cto.l.fi.C.ne vxo.pro mari.l.tutor.C.de neg.gest. ¶ Confirmant pdi

4 cta † per id qd in specie dicit Bar. in.d.l. titium et meuium.§.alieno.dũ inquit q si fratres in aliqua negociatione simul negociabant et vnus eorum emit fundũ proprio nomine nõ tenebitur illũ cõmunicare etiam si emerit de zmuni pecunia illi negociationis quam simul exercebant: sed tenebitur tantũ cõmunicare pecuniã si cõmunis erat per.l. si vnus §.si vnus.et in dubio presumet emisse de pecunia ppria:vt inquit Bar. in.l.cũ proponas per illum tex.C.pro soc.et Barto.in.d.l.si patruus.et Bal.in.l.pe.C.si quis alteri vel sibi.arg.l.si defũctus.C.arbi.tute.cũ si.

5 ¶ Fortius † dico q etiã posito q probaretur eos fuisse socios omnium bonorum tẽpore quo Albertinus suo nomine pprio dictam possessio nem acquisiuit:tamẽ nõ intelligeret per hoc q dicta possessio esset effe cta cõmunis dictorũ Pauli: Albertini:sed solum competere potuisset actio psonalis.s.pro socio ipsi Paulo contra Albertinũ ad cõmunicã dum dictã possessionem.l.si quis societatem vniuersarum.la prima.et.l. si quis societate cõtraxerit.ff.pro so.no.gl.et doc.maxime Bal.in.l.j.C. si quis alteri vel sibi.et no.etiam in.l.pe.co.ti.et in.d.l.si patru .cum gl.et sic nulla per hoc cõpeteret actio dicto Paulo cõtra dictũ Simonẽ sin gularẽ successorẽ dicti Albertini.l.j.§.si heres.ff.ad trebel.l.fi.in fi.ff.de cõtrahẽda emp.quãtomagis ergo in casu nostro dicẽdum est nõ fuisse acquisitũ aliquod dominium dicto Paulo pro aliqua parte cum non essent socii omniũ bonorum per ea que supra dixi prout etiam apparet tam per multas attestationes testiũ receptorum pro parte dicti Alber tini quã etiã per instrumenta multorũ actuũ gestorum tã per Paulũ quã per Albertinũ qui nomine suo proprio non autem zmuni noie gere bant. Unde si qua superest difficultas videtur solũ consistere in discer nendo:et an nõnulli testes pducti pro parte dicti Pauli ad pbandũ q dictus Albertinus post acquisitas per eũ dictas possessiões eas cõ municauit cũ dicto Paulo videatur obstare dicto Albertino in quo quidẽ dico q nõ.nam in primis nõ obstat id qd deponit Frãciscus ba garotus super capitulis scdo loco pductis inquantũ videtur depone re se audiuisse dictũ Albertinũ dicentem ac confitentem et zsentiẽtem qualiter ipse Albertin volebat et intẽdebat q omnia et singula q̃ ipse Albertinus et Paulus per retroacta tẽpora fecerãt emerant et acquisi uerant ac vendiderãt tam simul q̃ diuisim,et tam noie ipsorũ an.borum q noie alterius eorũ tm.et seu per eorũ alterum tm facta essent,intellige rentur in cõmunẽ vtilitatem:et pro cõmuni vtilitate ipsorum fratrum. et qd ad eorũ vtrũqz dimidia spectabat et ptinebat spectaretqz et ptine ret pro indiuiso quibuscunqz in cõtrariũ facientib non obstantibus:et maxime qd si que acquisitiões:quotquot essent et apparerent facte per ipsum Albertinum pprio noie qm asserebat Albertinus id euenisse.s. si dictus Paulus nominatus nõ fuerat potius ppter absentiã ipsius ser Pauli qui sepenumero erat foris. et in villa p negocüs cõmunibus ipsorum fratrũ.et maxime p rebus eorum fratrũ de ruina p quib pẽ det presens iudiciũ.et nõ poterat adesse cõtractib factis de pdictis ac etiam ppter simplicitatẽ ipsius Pauli q̃ qd ad ipsum Paulũ re vera non intelligeret dimidiã tanq̃ ad eius fratrẽ et sociũ ei omniũ bono rum spectare.et eidẽ Paulo dictã dimidiã querere et quesitam esse vsqz in dictũ tempus dicti cõsensus.et probationis dictorũ verborũ presente

6 dicto Paulo intelligẽte et acceptante. ¶ Nam iste testis † non est ido neus qr fuit solicitator in causa pro dicto Paulo et dicit se fecisse vt di ctus Paulus haberet portionẽ suam eo qd fuerit solicitator appa ret etiam ex testificatu Frãcisci magistri Andree de anchino . qd autẽ ille qui fuit solicitator in causa non sit idoneus testis tenuerũt domini de Rota sua cõclusione.cxxij.alias.cliij.quẽ referunt et sequuntur An thoni de butrio in.c.cũ a nobis.ad fin.de testi.et Pet de anch.in con silio.ccxvij.incipiẽte in christi nomine.ad corroborationẽ predictorum per id qd habetur in.c.fi.de testi.in.vj.et in.l.fi.ff.de testi.et idem consu luit Angel.in cõsilio.cclxxv.incipiente quedã dña Margarita. ¶ Se cundo pbat iste testis eo quia in dicto suo est vnicus et ab aliis discef serat vt.j. proxime ostendã referendo dicta aliorum ergo non probat. c.in omni negocio.de testi. c.licet causam.de probatio.c.bone. el primo de elec.

7 de elec.cũ si. ¶ Diminuitur etiã de fide ipsius testis ,ppter cõtumeliosa ⁊ iniuriosa verba que fuerunt inter ipsum testẽ ⁊ dictũ Albertinum vt ipsemet testis affirmat.l.ij.in prin.ff.de testi.nã ꝯmmittitur iudicãtis arbitrio q̃ sit sufficiẽs offensa seu inimicitia saltẽ quo ad diminuẽdam fidẽ testis vt no.gl.ij.q.v.accusatores.alias est in.c.accusatorib⁹ in gl.que incipit arg.⁊ no.glo.Inno.⁊ alij in.c.cum oporteat.C.de accusa.⁊ Bal.in aut.si dicatur.C.de testi.plus dicit Pe.de ancha.in cõsilio superius allegato qḋ quãdo testis ostendit se multum odiosum ei contra quem producitur vel multum affectum ei pro quo producitur non facit semiplenam probationem per no.in.l.j.C.qui ⁊ aduer.quos. qḋ autem iste testis videaẗ multũ affectus Paulo deprehẽdit:tum qꝛ fuit solicitator in causa vt dictum est:tum etiam quia fatetur se dixisse pluries qḋ dictus Paulus omnino victoriam reportaret in presenti causa.bene facit qḋ no.Jo.an.in addi.Spe.in ti.de teste.§.opponitur super versi.item administrator. ¶ Non obst.id ꝙ deponit alius testis vez Frãciscus magistri Andree de anchino qui attestatur qḋ Albertinus dixit ⁊ cõfessus fuit in presentia dicti Pauli audientis et intelligentis qḋ quecunq; fecerat ⁊ gesserat dictus Albertinus noĩe suo.⁊ lz in his non esset nominatus dictus Paulus volebat ⁊ intẽdebat quod fuissent acta ⁊ gesta ad cõmunẽ vtilitatem ipsorũ fratrũ.⁊ qḋ oĩa que habebat dictus Albertinus ⁊ acquisiuerat volebat ⁊ intendebat quod essent cõmunia ipsorũ amborũ fratrũ.⁊ qḋ ad vtrũq; eoꝝ spectarent ⁊ pertinerent pro dimidia.⁊ qḋ omne cõmodũ ⁊ incõmodũ eorũ q̃ fecerat gesserat ⁊ acquisiuerat ⁊ que habebat vsq; tunc essent cõia iter eos non obstante quod alias dicti fratres separatim habitassent ⁊ non obstante quod instrumenta pro acquisitionibus vel aliter factis in personam dicti Albertini.⁊ per ipsum Albertinũ sonarent in personam dicti Albertini quia ipse Albertinus ita fecerat propter absentiaz dicti Pauli existentis in rure ⁊ ne deuiaret eũ a rure ⁊ qḋ alia vice audiuit eũ Albertinum dicentem:quello che io ho facto e fazzo ho facto e si fo per ti e per mi:quia r̃ndeo quod iste testis non probat maxime.ex infrascriptis rationibus. ¶ Prima qꝛ iste testis nõ dicit qḋ Paulus acceptauerit ac cõsenserit his que a dicto Albertino expressa fuerũt.et licet fuerit presens ⁊ intelligens nõ per hoc intelligiẗ acceptasse:quia cum tractaretur etiam de obligatione dicti Pauli eo quia ex assertiõe 8 Albertini cõmodũ ⁊ incõmodũ volebat esse cõmune vñ tunc† vbi agitur de actu cõtinente obligationem vel aliquid onerosum presens ⁊ tacens non intelligitur consentire.l.filiusfamilias.§.inuitus.⁊ ibi no.gl. ⁊ doc.ff.de procura.⁊ no.glo.⁊ Dy.in.c.is qui tacet.de reg.iur.in.vi.et Inno.in.c.in genesi.de ele.⁊ Bal.in.l.si fine.C.ad velleia.⁊ Saly.in.l. inuitus.C.de procu.etiam dato quod ille actus etiam tenderet ad aliquod cõmodum tacentis vt patet in.d.§.inuitus.nã si te presentem et tacentẽ constituo procuratorẽ nõ videris consentire ꝙuis procurator salarium petere possit.⁊ sic cõmodum ⁊ emolumentũ acquirere iuxta.l. salarium cũ ibi plene no.ff.mand.⁊ no.maxime p Bar.in.l.j.§.aduocatos.⁊ in.§.ludi.ff.de varijs ⁊ extraordi.cogni.⁊ si tunc non acceptauit non põt postea ex interuallo acceptare saltẽ nõ cõsentiẽte Albertino.l.j.§.qui presens.⁊.l.cõtinuus.ff.de ver.obli.l.si cum fundum.cum gl.j.⁊ ibi Bar.ff.de pac.no.Bar.in.l.licitatio.in prin.ff.de publica.⁊ ⁊ Anto.de bu.in.c.si inter virũ.de sponsa.⁊ Jo.de imo.in.l.si stipuler. §.si in locando.ff.de ver.obli.bene facit.l.nõ erit.§.si.⁊ ibi no.ff.de iure iur.iuncta.l.q iurasse.§.si eo.ti.⁊ qḋ no.Bal.in.l.ij.C.de repu.here.in versi.quero quid si scriptus ⁊c.iunctis his q̃ ipse dicit in prin.illius.l.

9 ¶ Scḋa ratione ⁊ nõ probat quia iste testis solum deponit qḋ ea que acquisiuit ⁊ fecit Albertinus volebat ipẽ Albertinus esse cõmunia inter eos fratres.pcedẽs vero testis.s.Franciscus Bagarottus deponit qḋ Albertin⁹ dixit ꝙ volebat oĩa ⁊ singula q̃ ipsi Albertin⁹ ⁊ Paulus acquisiuerant ⁊ fecerãt essent cõmunia ⁊ sic verba Albertini ṗz qḋ deponit Frãciscus Bagarottus fuerunt ꝙ esset cõmunio ⁊ societas reciproca omniũ bonorũ vtriusq;:sed ẽm qḋ deponit dictus Franciscus magistri Andree de anechino nõ fuit contractus seu societas reciproca ⁊ cõmunio bonorũ veriusq;:sed potius fuit quedã donatio medietatis omniũ bonorum ⁊ iuriũ dicti Albertini facta Paulo.⁊ sic euidenter apparet istos duos testes esse singulares:qꝛ vnus deponit de vno Zctu alius de alio.⁊ p cõsequens neuter ṗbat.l.ob carmẽ.§.fi.ff.de testi.⁊.l.iurisiurãdi.C.de testi.cum si.⁊ posito ꝙ esset donatio et valida: tñ nõ fuisset translatũ dominiũ in Paulum sine traditiõe.l.traditionibus.C.de pac.⁊ no.gl.⁊ doc.in.l.j.cũ si.ff.pro dote.⁊ si diceremus qḋ nõ fuit expressa causa donationis in verbis Albertini de quibus attestatur Franciscus de anechino sequiẗ ꝙ illa assertio vel cõuẽtio tanq̃ careat cã aliqua obligatoria nõ est efficax.l.ij.§.circa.ff.de doli exce.l. cũ de indebito.§.fi.ff.de proba.c.si cautio.de fide instru.⁊ non verisimilia sunt que deponit iste testis:qꝛ etiã dato ꝙ paulus esset in in rure tẽpore quo Albertinus emebat suo ,ppꝛio noĩe bene potuisset emere nomine etiam Pauli absentis.l.si ego.ff.de nego.gest.cum vulgaribus.

10 ¶ Non ob.etiam id qḋ testificaẗ Laurentius Sasapinus quia iste ratione tpis ⁊ loci est omnino singularis ab alijs testibus:ergo nõ ṗbat vt dictũ est.Preterea presupponitur ꝙ iste testis deposuit in dicto testificatu inter cetera vnũ qḋ est falsum.qꝛ interrogatus dixit ꝙ ipse testis non est filius matris Antonij ab olco filij dicti Pauli:⁊ tñ contrarium dr esse verum:ergo nihil probat tanq̃ periurus.c.testimonium. de testi.no.Inno.in.c.fraternitatis.de hereti.per id qḋ habetur in.c.si ad sacras.ix.di.⁊.iij.q.ix.pura.⁊ in.c.q̃to.de his q̃ fiunt a prela.⁊ traditur per Oldra.in cõsi.xxxvj.incipiente ad primam.q.⁊c.⁊ Bald. et Saly.in.l.si ex falsis.C.de transac.⁊ Bal.in.l.fi.in.iij.oppo.C.de edi. diui adria.tol.⁊ est cõis opi. ¶ Insuper non obstat illud qḋ deponit florus Becharius:qꝛ iste etiam ratione loci ⁊ temporis est vnicus et singularis.Itẽ nõ deponit ꝙ Paulus cõsenserit his que dicit Albertinus:vñ omnia que obieci supra ꝯ attestationẽ Frãcisci de anechino cõueniunt etiã ad impugnationẽ eorũ que deponuntur per istum testem:nec intelligit iste testis quõ et quãdo aliqui fratres dicunẗ esse in cõmunione ⁊ societate omniũ bonorũ:vt clare patet ex dicto suo iũctis his que dixi.s.in prin.⁊ que no.per Bar.in.d.§.altero.cum si. ¶ Nec etiam habet obstare illud ꝙ attestatur Jacobus Panizattus:qꝛ iste certe nõ probat quia deponit ꝙ dum esset in quadã camera albertin⁹ ⁊ ipse testis esset extra cameram ⁊ nõ videret dictũ Albertinũ audiuit eũ dicẽtẽ Bonauẽture filio dicti pauli.Tu fara bona spera attẽdere a fare bñ p che io te ho cusi p mio figliolo como questi altri e quello che femo:femo cusi per ti como per li altri.vnde est aduertendum ꝙ iste testis nõ dicit ꝙ Albertin⁹ dixerit paulo ego volo ꝙ omnia bona mea sint cõia inter te ⁊ me.⁊ sic nõ cõcordat cum aliquo ex alijs testib⁹ supradictis qui conãtur deponere ꝙ Albertin⁹ volebat omnia sua esse cõmunia cum Paulo:sed iste testis nõ dicit ꝙ iste testis aliqḋ dixerit de Paulo.Itez verba Albertini:vt refert iste testis fuerunt ṗlata de pñti.vez quello che femo ⁊c.⁊ sic non referunẗ ad preteritũ tempus .et sic ad prius acquisita:vt in.l.cũ stipulamur.⁊.l.si a colono.ff.de verb. obli.⁊ nihil deponit de consensu dicti Pauli.⁊ sic ẽt deficit in eo ĩ quo defecit dict⁹ Frãciscus de anechino:vt dixi.s.ostendit.etiam iste testis se satis affectatum magis Paulo q̃ Albertino vt ex attestatione sua cõstat. ¶ Ultimo non obstat illud qḋ deponit Joãnes grãdi quõdã Bartholomei q deponit qḋ Albertinus dixit dicto Paulo q̃sto tuo figliolo zoe Bonauentura farebbe bene a tẽdere a far bñ p che quello che io ho facto e che io fazo ho facto e si fazo per ti e per mi.⁊ iste testis ex tẽpore et loco est singularis.Itez nõ deponit de cõsensu dicti Pauli ⁊ sic deficit in illis oĩbus in quibus dixi deficere Frãciscũ de anechino.quinimo videẗ falsum deponere in vno quia dicit ꝙ predicta audiuit ab Albertino de anno.1464.in domo habitationis dictorũ fratrũ in ciuitate Ferrarie super via sabblonoꝝ ⁊ dicitur esse probatũ qḋ dicti fratres tũc ibi nõ habitabant ⁊ sic isti testi nõ est credendũ.dicto.c. testimoniũ.⁊ q̃uis etiam iste testis conet deponere ꝙ ab annis.xx.⁊ citra dicti fratres habuerũt omnia eoꝝ bona in cõmunione ⁊ pro indiuiso dico qḋ vltra predicta etiã non probat alia ratiõe qꝛ iste testis vt ipse affirmat habebat ignorantiã diuisionis facte.j.dictum tẽpus inter dictos fratres vt de ea.s.dixi. Item non probat quia non assignat bonam rationẽ nec concludentem qꝛ dicit se scire eo quia a dicto tempore citra diuersis vicib⁹ audiuit ⁊ vidit dictos fratres ab olco stare ⁊ habitare simul in eadẽ domo ⁊ familia ⁊ comedere ⁊ bibere ad vnaz mensam q̃ ratio nõ arguit societatẽ omniũ bonorũ vt no.Bal.in.c.j.de bene.frat.⁊ colligitur ex no.per Bar.in.d.§.altero.cui⁹ opinio est magis cõiter approbata.⁊ presertim stantib⁹ actibus cõtrarijs dictorum fratrũ qui pro dicto tẽpore plurima ,ppꝛio non aũt cõi noĩe fecerũt vt dixi.s.⁊ ratio assignata per testem trahit ad se dictũ testis.⁊ illud corruit vt.l.cum pater.§.dulcissimis.de leg.ij.not.gl.in.l.si is qui animo. de acq.pos.vbiq; dicunt doc.⁊ clare Bal.in.l.cõuenticulã in pe.col.C. de epis.⁊ cle.Ex quibus oĩbus cõcludo dictũ paulũ ex actis mihi exhibitis nullo modo in presenti causa obtinere posse. Alexan.

¶ Summarium super consilio.cliij.

1. ¶ Statutum potest accipere consanguineos non ẽm veram et propriam significationem.
2. Allusione vocabuli comprehenditur propria significatio quando nõ repugnat diffinitio.
3. Ex ,ppꝛia significatione ĩ statutis masculinũ nõ cõprehẽdit femininũ.
4. Impubes non dicitur decessisse intestatus sed intestabilis.

¶ Consilium.cliij.

¶ Qui veniant appellatione cõsanguineoꝝ.⁊ q veniant appellatione cõsobrinoꝝ:⁊ an statutũ loquẽs de intestato habeat locũ in pupillo.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio. ¶ Uiso thẽmate suprascripto circa primum dubium quo queritur quis succedat dicte Katharine an dicte auie scz paterna ⁊ materna an vero dicte Maria ⁊ polisena asserte consobrine dicte Katharine libenter vidissem extense ⁊ distincta verba totius dicti statuti satis inepti ⁊ inordinati statuti.Sed stante qḋ statutũ dicat prout colligitur ex thẽmate ꝙ si homo decesserit intestatus sine filijs legitimis succedũt in bonis suis propinquiores cõsanguinei vsq; ad tertiũ gradũ.⁊ primo habeant carnales scḋo paterni nepotes deinde cõsobrini ⁊ si cõsobrini non essent succedant cõsanguinei vlteriores.⁊ si non inueniãtur cõsanguinei ex parte patris suc-1 cedant consanguinei ex parte matris presupposito† qḋ statutum accepit consanguineos nõ ẽm propriam ⁊ strictam significationẽ ẽm quã restringitur ad eos qui ex latere patris coniunguntur.l.post consanguineos.in prin.ff.de suis.⁊ legi.⁊ in aut.de cõsangui.⁊ vteri.fra.collatione.vi.⁊ per Archi.iij.q.v.cõsanguinei.sed accipiatur in dicto statuto large p quolibet cõiuncto ex latere patris vel matris:vt accipiẗ

in.c.qr circa.r in.c.non debet de cõsangui.r affini.r.xxxv.q.iiij.in.c.de consanguinitate.r ea.causa.q.v.ad sedē.r no.Bar.in.l.cū quidam.§. qđ dī.ff.de acquiren.heredi.r ibi dicit qđ hoc secundo modo accipit ex cōmuni vsu loquendi vt etiā dicit Bald.in.l.fi.C.de verbo.signifi. r propter hoc dicit Rapha.cumanus r Paulus de cast.ī dicto.§.qđ dicitur qđ in statutis deberet; hoc secundo modo accipi qr cōmunis vsus loquendi attendi debet in statutis.l.librorum.§.qđ tamē cassius ff.de leg.iij.l.labeo r ibi Bar.ff.ð sup.leg.c.ex literis.el primo de spō. r licet Bal.in dicto.§.qđ dicitur.dicat ꝙ non esset recedēdum a ciuili significato nisi probaretur de isto cōmuni vsu loquēdi in loco:tamē huiusmodi probatio hic non est necessaria:quia apparet euidenter ex verbis statuti ꝙ statuentes ita acceperunt dum r consobrinos r alios ex parte matris cōiunctos appellāt cōsanguineos qđ nō est nisi ex dicta latissima vocabuli significatione.hoc presupposito sentio ꝙ non sumus in terminis dicti statuti:sed in terminis iuris cōmunis.nā posito ꝙ dictū statutum vocet consobrinos ad successionem:tamē Maria r polisena non sunt huiusmodi.nam consobrini ꝓprie r recte dicūtur illi qui sunt nati ex duabus sororibus:ille vero q̄ sunt nate ex duobus fratribus vt erat Katharina ex parte vna r Maria et Polisena ex parte altera appellantur proprie sorores patrueles.insti.de gradi.§. iiij.gradu ibi sed quidam certe consobrinos proprie rc.r.xxxv.q.v.§.

2 quarto gradu.¶Hoc etiam patet†quia propria significatio vocabuli cōprehendit ex allusione vocabuli q̄n non repugnat diffinitioni.l.tugurij.cum ibi not.r.l.pupillus.§.territorium.ff.de verbo.signi.r.l.ij. §.appellata.ff.si cer.peta.no.Bar.in.l.omnes populi.ff.de iusti.r iure.in.vj.q.principali in versi.quero vnde sumatur ista propria significatio r in.l.liberorum.ff.de verb.signi.in versi.ij.principaliter est videndum rc.r Bal.in.l.fi.in.xiij.q.C.de here.insti.lʒ consobrini ab allusione vocabuli dicuntur quasi consororini.r sic nati ex sororibus.vt dicto.§.iiij.gradu.ergo non comprehendūtur patrueles sorores que dicunt̄ ille que sunt nate ex duobus fratribus vt ibi.Et constat ꝙ statuta precipue illa que sunt cōtra ius cōmune:vt est dictum statutū debent intelligi proprie r stricte.l.j.§.siis q nauem.ff.de exerci.l.qđ cōstitutum.ff.de test.mili.no.Bar.in dicta.l.oēs populi in.vj.q.principali.cū si.ergo non ōz tale statutum preponere dictas sorores patrueles dictis auie paterne r materne:nec in talib⁹ statutis correctorijs iuris cōmunis fit extensio de vno casu ad alium ex identitate vel maioritate rationis ſm cōmunes cōclusiones.l.precipimus.C.de app.no.in auē.

3 quas actiones.C.de sacrosan.eccle.¶Preterea†dictum statutum sub termino masculino vocat cōsobrinos:ergo non cōprehendit feminas. qr ex propria significatione que debet attendi in statutis saltem correctorijs masculinū non cōprehendit femininum.l.pronuntiatio.ff.de ver.signi.l.pe.in fi.C.de preposi.sacr.cubi.lib.xij.no.Arch.xvij.q.iiij. si qs suadente.r Dy.r Bar.i.l.j.ff.de verb.signi.r Bal.post Cy.i.l. quicūq;.C.de seruis fugi.r in.l.si quis in tantam.C.vnde vi.r per doc. in.c.generali de elec.lib.vj.in cle.j.de elec.r clare ac plene firmat Jo.de

4 imo.in.l.si ita scriptum sit filiab⁹.ff.de leg.ij.¶Rursus†dictum statutum loquit̄ de eo qui decesserit intestatus.dicta aūt Katharina decessit impubes quo casu proprie non dr̄ decessisse intestata sed intestabilis.l.j.in prin.ff.de suis r legi.r lʒ ter.ibi videatur velle ꝙ itestabilis habeatur pro intestato:tamen ista verba.s.haberi pro tal' denotāt fictionē r impropietatem.l.j.cum ibi no.C.de his que sub mo.r.l.interdum.§.qui tutelā.ff.de fur.l.iure ciuili.ff.de condi.r demō.r ita dicit Bar.in.l.si is qui pro emptore in fine.iij.q.pricipalis.ff.de vsuca. r hoc satis aperit ter.in dicta.l.j.in verbo proprie.ff.de suis r legi.sed statutū ꝯtrium iuri cōmuni loquens in casu vero non extenditur ad casum fictum.l.ij.§.hec verba cum ibi no.ff.de nego.gest.r ibi Bart.c. susceptum.de rescrip.in.vj.cum suis concordantijs.cōfirmatur hoc qr in casibus in quibus fit extensio de vno casu ad alium requiritur ꝙ sit eadē ratio in vtroq; casu al's secus.l.illud.ff.ad legem aquil.c.translato.de consti.l.fi.ff.de calum.sed in casu dicti statuti diuersa est ratio in pupillo q est intestabilis q̄ sit in eo qui est testabilis:qr ille q pōt testari si intestatus decedat videt̄ tacite relinquere hereditatē illis personis que abintestato succedunt.l.conficiuntur.r.l.si qs cum nullum.in prin.ff.de iure codi.r sic vident̄ venientes abintestato habere ex volūtate defuncti que ratio cessat q̄n est intestabilis.r istā opi.tenuit pet. Cy.Ray.r Nicolaus de Neapo.in.l.intestato.ff.de legi.tu.r Guil.de cu.in.l.j.C.quando imperator inter pup.r Cyn.in.l.ij.C.qui testa.fa. pos.r Jo.fabri.insti.de here.que abintesta.in prin.pro quo bene facit id qđ ibi no.in glo.r idem tenet Nico.de Neapo.in.l.ij.§.impuberem. ff.ad tertul.r Bal.in.l.iij.C.si pend.appel.mors interue.r ita cōsuluit ipse in consilio incipien.in christi nomine amen si mater non extat rc. r Ang.in.l.in testō.C.de test.mili.r in.l.ij.C.de impub.r alijs subst.et Fulgosius in.l.cum antiquioribus.C.de iure delibera.r in dicta.l.statamento.r in.l.generaliter in prin.C.de institu.r substi.sub condi.fac. r Jo.de imo.in.l.centurio circa.xx.colum.ff.de vulg.r pup.r in.c.cū tibi.ad fi.de testa.r ita consuluit ipse in cōsilio suo incipiente in casu premisso primo discutiendum est quis successerit Ludouico.r pet.de anch. in repetitione.c.canonū statuta de constitu.post medium in vers.quid dices de patruo.r i hac parte videt̄ inclinare Bald.in dicta.l.si arrogator in pe.colum.ff.de adop.lʒ ipse in dicta.l.intestato.de legit.tu.r in.c. j.in prin.de succes.distinguat inter statutū odiosum r fauorabile prio

casu non habeat locū in pupillo secundo sic:que doctrina etiam seruit ad casum nostrum inspecto dicto statuto dum loquitur de consobrinis r dum tacite videt̄ excludere ascēdentes masculos agnatos r proximiores r quod non habeat locum in pupillo etiam consuluit Ang.in cōsilio.xxvj.incipiente in christi nomine statutum excludens rc.r lʒ Bart. in.d.l.j.ff.de suis r legi.r in pluribus suis consilijs tenuerit contrarium tamen magis communis opi.est contra eum nisi probaretur quod cōmunis vsus loquēdi in loco fuisset qđ pupillus diceretur decedere intestatus.r ita sum solitus legendo r pluries consulendo tenere qđ hic non explico latius breuitatis causa attento qđ ita se habet magis communis opi.a qua in iudicando non est recedendum vt traditur in locis vulgaribus.r attento quod alia superiora fundamenta etiam sufficerent.r licet plura iura reperiantur que appellent pupillum intestatum tamen respondent doc.in dictis locis quod illud est ex larga r improꝓria significatione non ex ꝓpria per dictam.l.j.in prin.de suis r legi. ¶Cū igit̄ casus noster.q.non sit decisus pro dictis Maria r Polisena sequitur ꝙ dicta auia paterna r materna debent de iure cōi pariter admitti r preferri dictis marie r Polisene sororib⁹ patruelibus psone defuncte r dictis Gentilesche r perne amitis dictarū Marie r polisene vt in.§.consequens cum sequenti in auē.de heredi.ab intestato.r in auē.vt fratrū filij iuxta prin.nec dico preferedā auiam paternā materne ꝯuis statutū dicat ꝙ si non inueniant̄ consanguinei ex parte patris succedant cōsanguinei ex parte matris attento qđ statutū loquit̄ per terminū masculinū.s.consanguinei.Item quia loquit̄ quādo agit̄ de successione eius qui decessit intestatus vt.s.deduxi.quo ad scđm dubium quo queritur vtruʒ dicte Jacobelle auie paterne succedant Gentilesca r Perna filie dicte Jacobelle an vero etiā cum eis succedāt dicte Maria r Polisena filie quōdam Antonij filij premortui dicte Jacobelle r concludo qr res clara est quod dicte Maria r Polisena succedentes in stirpē in locū patris debent succedere in tertia parte hereditatis dicte Jacobelle r Gētilesca in vna alia tertia parte r perna in alia tertia parte.hec ꝓbant̄ in auē.de heredita.abintesta.§.j.in.l. iij.C.de suis r legi.r insti.de heredi.que abintest.§.cum filius nec statutum habet obstare hoc casu cum presupponatur masculos nō extare qui ad successionem veniunt.

¶Summarium super consilio.cliiij.

1 ¶An dotes date per patrē filie nupte cōputentur in legitimam.3.
2 Debet attendi tēpus cōpositionis statuti non tempus cōfirmationis.
4 Pater tenetur dotare filiam suā quando habet vnde dotet non auus.
5 Ascendentes per lineam maternam tenentur dotare filiam.
6 Intentio statuentium est velle tollere id qđ erat dubium de iure cōi.
7 Statutum debet interpretari vt quanto minus sit possibile ledat ius commune.
8 Qn̄ duo statuta videntur repugnātia nunq̄ tollitur primū ꝑ vltimū.
9 Multis modis pōt contingere tractari ab intestato de legitima.
10 A pari procedunt filios non extare vel extare r non succedere.
11 Aduersatius operatur qđ illud quod sequitur debeat intelligi de eodem genere.
13 In quibus bonis reddenda sit portio legitime dotis filiabus.
14 Filius non potest dicere se velle legitimam in bonis legatis.
15 An vestes date filie computentur in legitimam.
16 Quādo pater simpliciter dat filio nec apparet aliter ꝙ donet computatur in legitimam.

¶Consilium.cliiij.

¶De intellectu statuti Bononiēsis disponentis ꝙ dos data filie nō cōputetur in legitimam.In quibus bonis debeat assignari legitima r an filius seu filia possit sibi eligere ꝓ legitima quam rem vult.An vestes cophani r apparatus q̄ dantur filie nubenti computentur in legitimam r in eis valeat donatio.

Domini redemptoris nostri innocato suffragio.Uiso titulo questiōis pōderatisq; statutis r alijs de quibus in themate fit mentio.¶†Circa du

1 bium queritur an dotes date ꝑ patrē filie nupte cōputent̄ ei in legitimā videretur primo dicendum qđ non computētur quia ꝯuis de iure cōmuni sit clarū qđ debent cōputari.l.q̄n nouella.r.l.omnimodo.§.fi. C.de inoffi.testa.tū statutū predictū sub rubrica de dotibus restituendis in versiculo insuper etiā statutum⁹ rc.videt̄ disponere cōtrariū vbi videt̄ velle qđ quemadmodū prouisum est qđ dos data apatre ipsi filie que demū ꝓdecessit superstitibus filijs ex ea nō cōputetur ipsis nepotibus in legitima eis debita in bonis aui ita etiam seruari debeat in ipsis filiabus.r lʒ in priore statuto sub rubrica de liberorum successiōe patre vel matre vel alijs ascendētibus decedentibus cōdito testamēto sit prouisum qđ in legitima vel supplemento legitime debeat computari dos filie ab ipso patre testāte data:tamē videtur qđ ꝓualeat statutum sub rubrica de dotib⁹ restituēdis tanq̄ vltimū in ordine.l.r si a patre.

2 r ibi no.Cy.C.ð testa.tute.l.si mihi r tibi.§.i leg.ff.de leg.primo r qr dʒ attendi tēpus cōpositionis statuti nō tempus cōfirmationis.l.cōficiuntur.§.si miles.ff.de iure codi.l.si certarū.§.si.ff.de testa.mili.r id statutū sub rubrica de dotibus restituēdis cum fuerit vltimo loco editum ꝯuis fuerit cōfirmata codē tempore:tamē illud ꝙ est posteri⁹ in ordine dʒ preferri.r ita no.Dy.i.l.tutores.ff.de testa.tut.r Cy.in.d.l.

r si a patre

& si a patre & Bar.in.l.omnes populi in tertia questione principali ad fi. ff.de iusti.& iure.& Ange.& Jo.de imo.in.l.si miles.ff.ad.l.fal.& Ang.i l.in ciuile per ibi notata per glo.ff.de legi. Item quia posito quod si ambo statuta possunt per subdistinctionem concordari debeat illud fieri vt dicit Bar.in.d.l.omnes populi.in versiculo supra allegato.ar.l.sed & posteriores.ff.de legi.& ibi Guil.de cu.& Bar.& l.j.C.de inoff.dot.& Bal. in dicta.l.oes populi circa duodecimam col.& Saly.in.d.l.& si a patre: tamen adhuc videtur posse dici quod primum statutu habeat locu patre decedete superstitibus filijs masculis quius no vniuersaliter institutis & superstitibus aliquibus filiabus quibus vel alicui earu esset minus quam legitima relictu atteto quod statutu primu in sui principio loquitur filijs masculis extantibus.& per precedentia datur intellectus ad sequentia. l.qui filiabus in prin.l.talis scriptura.& l.si seruus pluriu.§.fi.ff.de lega.primo.& hoc videtur indicare aduersatiua aut in ver.filiabus aut.&c. p no.p glo.& Bar.in.l.mariti.§.fi.ff.de adulte.& per Cy.in aut.sacramenta in pri.C.si aduer.venditio.sed statutu vltimu intelligitur quando decessit pater non superstitibus filijs masculis vt cotingit in casu de quo querit.

3 ¶ †Tamen premissis non obstantibus mihi videtur proculdubio concludendum dicta dote in legitima esse in dictis filiabus computandam quemadmodu ius commune disponit vt est dictum.& probatur etia in.l. vnica.§.videamus versi.& cu dos.C.de rei vxo.acti.& traditur plene p Bart.& alios in.l.in quartam.C.ad lege fal.& in.l.filium que habente.C. fami.her. Item quia hoc expresse etia cauetur in dicto primo statuto quod quide loquitur codito testamento a patre vt est casus noster. Solu restat videre de viribus & intellectu vltimi statuti sub rubrica de dotibus restituendis.& ad illud statutu primo respondeo quod dictum statutu providere voluit quod quando filia dotata a patre predecessit superstitibus ex ea filijs non computetur dos materna dictis filijs in legitima eis debitam in bonis aui vt circa hoc tollantur disputationes que fuerunt inter doctores circa dictum articulu.in.d.l.in quartam.& in.l.post dotem.ff.solu.matri.& in.l.illam.C.de colla.circa fi.ita etiam subdit quod id quod prime dispositum fuerat in dictis nepotibus habeat etiam locum in dictis filiabus videlicet quod si auus dederit dotem nepti ex filia.& neptis predecedat superstite matre que est filia dotantis non debeat dicta dos computari in legitima ipsi filie eius qui dote dedit.nam de hoc etia inter doctores erat dubiu vt patet ex notatis per Bal.in aut.testamento.C.de collatio.in vlti.col.in vsi.tertio quero si quis &c.vbi querit an dos qua dedit auus pro nepte ex filio computetur in legitima ipsi filio debita in bonis ipsius aui dotantis.& tenet quod non allegat.l.dedit dote.ff.de colla.bo.ad quod benefacit id quod no.Bal.in.l.fi.C.de dot.promis.in pe.col.in vsi.sed pone quod vnus ex fratribus &c. Sed Cy.in.l.scimus in quinta.q.C. de inoffi.testa.videtur concludere cotrarium quia dicta dos processit de bonis aui.& videtur processisse in filium idest patrem ipsius neptis dotate. allegat dicta.l.quam nouella.in fin.& benefacit dicta.l.dedit dote.& id quod notat Ange.in dicta.l.quarta du querit quid si auus dotauit neptem ex filio & auo mortuo vult dicta neptis venire ad successionem patris sui etia defuncti vel vult saltem legitima ex forma iuris vel statutorum an sibi debeat imputare dote qua habuit ab auo.& refert se plures consuluisse quod si auus dotauit neptem cotemplatione sui.& hoc costet liquido vel per indicia tunc dicta neptis volens legitimam in bonis patris sui sibi non imputabit dictam dote in legitima.& in hoc casu intelligit ipse id quod habetur in.l.auus.ff.de iure dot.sed si auus dotauit cotemplatione filij vel dubitatur quo casu.s.quando dubitatur perinde est ac si contemplatione filij dotasset per.d.l.dedit dote.& ibi no.Jac.de arc.et Bart.& tunc debet sibi in legitima imputare:quasi a patre suo dotata sit.l.sed si plures.§.interrogato.ff.de vulg.& pupilla.breui enim manu videtur sm eum hec dos primo tradita filio & deinde per filiu nepti.l. iij.§.fi.ff.de dona.inter viru.l.licet.§.j.ff.de iure do.& cu dicta opinione Ange.transit etia Joan.de imo.simpliciter in.d.l.in quartam.& ide tenet.Ange.in.d.l.illa in aliquibus lecturis.& consuluit ipse in cosilio. lxxvj.incipiente Joannes Philippi.& in cosilio sequenti.& per dicta distinctionem Ange.possunt reduci in concordia opinio.Cy.in.d.l.scimus in qnta.q.& Bal.in.d.aut.ex testamento:quia aut auus dedit dotem nepti contemplatione sui.& hoc costat liquido vel per indicia.& tunc non imputabitur patri neptis in legitima debita sibi in bonis aui dotantis eadem ratione qua Ange.dicit non imputari nepti in legitima debita sibi in bonis patris ipsius neptis aut dotauit auus contemplatione filij vel dubitatur quo casu.s.in dubio videtur dotasse cotemplatione filij:vt est dictu:& tunc imputabitur in legitimam filij succedetis auo eadem ratione qua Ange.dicit quod imputabitur nepti in legitima sibi

4 debita in bonis patris sui sicuti si a patre dotata esset.& hoc salte† verum quado pater neptis viuente auo tenebatur de iure dictam filia suam dotare prout tenetur quado habet vnde dotet:quia tunc non auus sed pater tenetur dotare:vt singulariter decidit Bal.in aut.res que.C.communia de le.& Sali.in.l.si filiusfamilias si in id.ff.ad mace.& in.l.per filie.in prin.ff.de euic.per illum tex.& p.d.l.dedit dotem.& per no.per Bart. in.l.non quemadmodu.ff.de libe.agno.& quia propter vnumquodque tale & illud multomagis.l.ex diuerso.versicu. Item si mulier.ff.sol.matri. vnde si auus tenetur propter filium dare dote nepti:vt.d.l.dedit:multomagis filius quando habet vnde.& ideo tunc talis dos data pro nepte ex filio cotemplatione filij vel in dubio debet imputari in legitima ipsius filij:sed vbi filius non teneretur dotare neptem:vt quia non habet vnde.

tunc auus tenetur dotare.l.& ideo.§.fi.ff.de in rem ver.l.profectitia.§. si filiusfamilias mutuatus.ff.de iure dot.talis dos censetur onus aui et deducitur tanquam es alienum aui:vt dicit Bal.in.d.l.fi.C.de do.promis. allegat tex.quem dicit ad hoc esse singularem in.l.pater filie.in prin. sm vna lectura.ff.de euictio.apparet ergo ex predictis quod ex erat opiniones & dubitatio inter Doctores:an illud quod dabatur ab auo nepti in dote computaretur patri & pari ratione matri ipsius neptis in legitima sibi

5 debita in bonis aui. ¶ Nec dicatur† quod prefati Doctores formant questionem in nepte ex filio & nos loquimur in nepte ex filia:quia respondeo hoc nihil obstare:quia ascendentes per lineam materna:vt mater et pari ratione auia & similes tenentur dotare filia vel nepte ex causa putatione inopie patris ipsius mulieris dotade:vt no.Jac.de arc.Cy. Ray.Bal.& Saly.in.l.mater alias incipit neque mater.C.de iure do.& Bar.& Bal.in dicta aut.res que.per dicta.l.mater.i verbo ex ca.& quia ita est in alimentis:vt.l.si quis a liberis.§.j.versi.ergo & matre.ff.de libe.agno.& etiam auus paternus no semp tenetur dotare nepte:vt est dictu.& sic potest contingere quod auus paternus sponte.& nulla iuris necessitate cogente dedit dote nepti sicut auus maternus.& sic pot cotingere quod in questione formata per dictos Doc.in.d.l.scimus i.d.aut.ex testamento.& in.d.l.in quartam eadem erit ratio in auo materno & in pater-

6 no. ¶ Modo redeundo†ad propositum dico quod dictu vltimum statutum sub rubrica de dotibus restituendis disponens quod id quod dictum erat de nepotibus habeat locu in filiabus intelligitur in dote data ab auo neptibus ex filiabus:quia non imputabitur ipsis filiabus in legitima & quod ita debeat intelligi.moueor quia intetio statuentiu fuit velle tollere id quod erat dubiu de iure no autem corrigere id quod erat de iure claru & indubitatu:vt patet ex verbis statuti dum dicit ad tollendum dubiu &c. sed si intelligeretur quod statutu velit inducere quod dos data filie a patre no computetur in legitimam ipsius filie corrigeret ius comune in casu indubitato:vt.d.l.quonia nouella cu simi. Item moueor & quia quius statuentes moti fuerint ad prouidendu quod dos data filie no computetur nepotibus ex filia in legitima tame non erat eadem ratio statuedi quod dos data filie non computaretur ipsimet filie in legitima:quia quando dos data est filie potest esse quod no peruenit postea ad nepotes ex filia vnde non est iustu quod computetur nepoti i legitima sibi debita in bonis aui. Item quando succedit auo nepos ex filia predefuncta dicitur succedere ex sua propria persona no ex psona matris cui nunquam fuit delata successio:vt.l.ij.& ibi no.Bar.C.de lib.prete.& Cy.in.l.j.ad fi.C.ad.l.iul.de adul.& Bar.in l.j.§.si fit.ff.de colla.do. Item potest cotingere quod nepos dicta dote materna habeat tanquam heres matris sue non aute ab auo de cuius bonis debet detrahi legitima:vt quia auus sit stipulatus reddi filie dote in casu soluti matrimonij:vt no.Bar.i.l.post dote in.iij.q.& in.l.si cu dote. in prin.ff.solu.matri.& ex forma dicti statuti vltimi spectat dino dos ad filia etia si decedat patre superstite qui dote dederat & debet iputari in legitima illud quod immediate de bonis illius de cuius successione agitur obuenit ei qui legitima petit:secus si no immediate obuenit ei:sed casu aduentitio obuenit.d.l.scimus.§ repletione.put dr obuenisse nepoti quado ei obuenit tanquam heredi matris & propter mutatione personarum.s.aui & matris ipsius nepotis censetur dicta dos esse de alio patrimonio quam aui.l.paul.alias incipit per procuratore.ff.de acqui.here. que rationes cessant quado querit an dos data filie a patre debeat ipsi filie computari i legitima quia costat quod ipsa filia petes legitima habuit a patre immediate dote & ex sua propria persona vult succedere:no est intelligendum quod statuentes voluerint casus habetes longe diuersam rone pari forma determinare & de vno inferre ad aliu:quia ex his que diuersam rone hnt no recta fit illatio & talia diuersimoda rone habetia pari decisione determinari no debet.l.inter stipulante.§.sacra.ver. sed hec dissimilia.ff.de ver.obli.l.si.ff.de calu.& pro hoc itellectu optime facit id quod no.Dy.& Bar.in.l.si ab hostibus.§.fi.ff.solu.matri.in

7 primis verbis dum ponut intellectu illius tex.i ver.ide &c.ad hac interpretatione etia cogitur quod statutu debet interpretari vt quantominus fieri pot ledat ius coe vel ius alterius etia si oporteat verba improprietare:vt est tex.no.& ibi ponderat Anto.de bu.& moder.in.c.cu dilectus.de cosue.facit.l.precipimus in fi.C.de ap.& l.ij.C.de noxa.ergo no dz interpretari quod disponat filia sibi no debere computare in legitima id quod sibi a patre datu est in dote:quia si ita interpretaremur euidenter corrigeretur ius coe:& lederetur ius patria & suoru vniuersaliu heredu no sic pz interpretatione:vt ptz ex iam dictis. ¶ Ex quibus apparet no obstare si diceretur statutu vult quod nepotes no coputet sibi dote materna i legitima debita in bonis aui:ergo multo minus dz filia sibi coputare quia magis cōiungitur patri.ar.aut.multo magis.C.de sacrosan.eccle. na rationes euideter patet ex iam dictis:quia filia habuit immediate a patre & ex sua ppria psona hz succedere no sic in nepote ex filia:vt.s.probaui.& addunt ratione inferete ista esse diuersimode iudicada p.d.§.repletione cu alijs.s.alleg.& ppterea videmus quod dos data filie semp coputatur sibi in legitima de iure communi no aute sic coputatur nepoti ex filia dos data matri sue:vt no.Bar.& Doc.in.d.l.post dotem circa pe.vel vlti.col.& in.d.l.in quarta & Bal.i.d.l.illa.& i.d.l.scimus i prin.

8 & in.d.l.quam nouella.& p Saly.in.d.§.repletionem cu si. ¶ †Scdo principaliter rndeo ad dictu statutu quod qn duo statuta videntur adinuicem repugnatia nunquam tollitur primu p vltimu nisi repugnatia sit talis quod vtrumque statutu no possit p subdistinctione saluari.d.l.sed & posteriores.& l.no

est nouum.ff.de leg.⁊ no.Bar.in.d.l.omnes populi i.iij.q.prin.cũ cõ
cor.s.allegatis.sed dictum statutũ primum loquitur cõdito testamẽto
sequens vero statutũ nõ facit mentionẽ de causa testati ergo intelligi
dz ab intestato vt vtrũq3 statutũ saluet. ¶ Nec ad hoc obstat si diceret
ꝙ hoc stare nõ põt:eo quia si pater decessit intestatꝰ:tũc nõ tractat de
legitima:sed de succedẽdo ꝑ descẽdẽtes in sua virili ab intestato iuxta
l.fi.C.de libe.prete.cum si.qꝛ rñdeo ꝙ imo multis modis põt cõtinge
9 re tractari abintestato † de legitima vt si pater nullo cõdito testamento
cõditis codicillis decessit ⁊ in codicillis granauit filias ,succẽdẽtes ab
intestato onere legatorũ vel fideicõmissorũ.nã cõtingit tractari de de-
ductiõe ltime q̃ nõ potuit diminui ꝑ legata vel fideicõmissa.d.l.qm̃ in
prioribus.⁊.l.pap.§.quartã.ff.de inoffi.testa.⁊ tñ tũc dicit decessisse
ab intestato.l.cõficiuntur in prin.⁊.l.ab intestato.ff.de iure codi,idẽ cõ
tingeret si pater donasset:puta vltra dodrantẽ substãtie sue in p̃iudi-
ciũ filiarũ ⁊ decessisset ab intestato.nã cõtinget tractari de detractione
legitime q̃ dz tãq3 inofficiosa reuocari saltẽ vsq3 ad legitimã.l.ij.⁊.l.si
totas.C.de inoffi.dona. Et in multis etiã casibus de iure cõmuni habe
mus ꝙ in successione ab intestato cõtingit tractari de detractione legi
time:vt patet in.l.quisquis.versi.sed ad filias.C.ad.l.iul.maie.⁊ i aut.
si quã mulier.C.de sacrosan.eccle.cũ si. ¶ Nec obstat si diceretur ꝙ sta
tutũ primũ põt intelligi extãtibꝰ filijs masculis vt p̃dixi.sequẽs ve-
ro statutũ põt intelligi filijs masculis nõ extãtibꝰ quia rñdeo ⁊ primo
ꝙ attento qꝺ per istũ intellectũ omnino euidẽter corrigeretur ius com
mune potius debet capi prior interpretatio quã.s.dedi ſm quã dictũ
vltimũ statutũ nihil faceret ad propositũ adeo qꝺ q̃uis tũc primum
statutũ intelligeretur existentibus masculis:⁊ per consequẽs casus no
ster esset obmissus.⁊ sic remaneret in dispositione iuris cõmunis iuxta
l.si extraneꝰ.ff.de cõdi.ob cau.⁊.l.cõmodissime.ff.de lib.⁊ po.adhuc he
redes vniuersaliter istituti haberẽt intẽtũ:quia de iure cõmuni dos da
ta filie cõputatur in legitimã. ¶ Scdo rñdeo ad obiectũ ꝙ dictũ p̃mũ
statutũ intelligitur siue extẽt masculi siue etiã nõ extent prout nõ extãt
in casu nostro:qꝺ probatur primo quia statutũ primũ in versi.filiabꝰ
autẽ loquitur indistincte cõdito testamẽto in quo nõ filij masculi sed fi
lie vel alij extranei sint istituti vniuersaliter:ergo indistincte dz intelli
gi.l.j.§.⁊ gñaliter.ff.de leg.prestã.l.de p̃cio.ff.de publicia. Preterea
cõfirmo pone ꝙ extẽt liberi masculi sed nõ succedãt vt qꝛ sint ltũme ⁊ iu
ste exheredati vel alia rõne nõ succedãt certe dictũ statutũ in ver.filia-
bus aũt locũ habebit qꝛ statutũ solũ vult facere differẽtiã inter casum
quãdo filij sunt vniuersaliter instituti.⁊ casũ quãdo nõ sunt vniuersa
liter instituti vt clare patet ex principio dicti statuti iuncto dicto versi.
filiabꝰ autem.sicut ergo dictũ statutũ in versi.filiabus autem sibi locũ
vendicaret existẽtibꝰ filijs masculis iuste ⁊ legitime exheredatis vel
alia ratione nõ succedentibus codẽ modo vẽdicabit sibi locũ nullis exi
10 stentibus liberis masculis quia † isti duo casus etiam in materia statu
ti procedunt a pari.s.filios non extare vel extare ⁊ nõ succedere vt.l.ij.
§.sed si sint sui.⁊ ibi no.Bar.ff.ad tertul.⁊.l.j.§.filiũ ⁊ ibi no.Bar.ff.
de bo.pos.contra tab.⁊.l.i.§.si pater emãcipatus ⁊.§.si pater in ptãte.
⁊ ibi no.Bar.ff.de cõiũgẽ.cũ emãcip.li.⁊ no.Guil.de cu.⁊ Bal.i aut.
nouissima.C.de inoffi.testa.⁊ Bal.i.l.maximũ vitiũ in.vj.col.C.de li-
be.preter.⁊ in.l.in substitutiõe pillũ tex.ff.de vulg.⁊ pup.cũ si.nec etiã
ad hoc obstat si diceret ꝙ dictũ primũ statutũ in versi.filiabus aũt vo
luerit extantibꝰ masculis q̃uis nõ vniuersaliter institutis s3 institutis
in certa re fauere eis vt sic tũc femine cõputẽt sibi dotẽ i legitimã.⁊ sic
pinguior erit legitima filiorũ illã cõseq volẽtiũ q̃3 si dos nõ cõputaret
filiabus sed qñ nullo modo vocãtur filij masculi vt quia non extant.et
sic nõ tractatur de fauore filior tũc dos filiar nõ cõputetur ipsis filia
bus in legitimã vt in vltimo statuto qꝛ dico ꝙ vltra primã p̃cipalẽ
respõsionẽ datã ad dictũ vltimũ statutũ per quã tollitur omnis obie-
ctio adhuc rñdeo dicte obiectioni ꝙ statutũ primũ in dicto versi.filia-
bus aũt.nullã facit differentiã vel distinctionẽ an filiꝰ sit institutꝰ i re
certa.⁊ sic in aliquo succedat an vero sit i totũ exclusus seu i nullo succe
dat.ergo statutũ nõ patitur dictũ intellectũ. Itẽ nõ patit dictũ intellẽ
ctũ alia ratione qꝛ ꝑ statutũ immediate sequẽs sub rubrica de successio
nibus liberorũ patre.vel matre vel alijs ascẽdẽtibꝰ moriẽtibus ab in-
testato in ver.declarãtes insup ⁊c.cauetur ꝙ vbicũq3 in aliquo casuum
cõprehensorũ in ipso statuto vel p̃cedẽte mulier a successiõe ab intesta-
to vel ex testamẽto repellat si inter masculos adiuicẽ vel cũ alijs q̃stio
oriatur sup debita iure nature quota seu q̃ta intelligatur ꝓpter nume
rũ liberorũ tales femine q̊ ad ipsa3 ltimã in numero liberorũ nõ cõti-
neantur seu nõ cõputẽtur.⁊ sic apparet ꝙ vbi masculi essent i re certa
instituti.⁊ vellẽt cõsequi legitimã seu supplemẽtũ legitime nõ loqtur
tũc dictũ primũ statutũ in versi.filiabus aũt.vbi prouidetur qꝺ filie
habeãt legitimã.⁊ dos eis cõputetur in legitimã quia imo itẽtio dicti
statuti sub rubri.de successione liberorũ patre vel matre decedẽtibꝰ ab
intestato est qꝺ qñ filij masculi veniũt ad legitimã nõ sit in considera-
tione filia femina quo ad legitimã petendã.nã si tũc petere posset legi
timã cõsequẽter faceret partẽ masculis in legitima.⁊ sic cõputaret in
numero liberorũ:qꝛ q admittitur vel admitti speratur ad parte3 facit
partẽ.l.si duobꝰ in prin.⁊.§.fi.ff.de leg.i.cũ si.precedẽtia tamẽ magis
11 me mouẽt q̃3 hoc vltimũ ꝙ nõ est necessariũ. ¶ † Nõ obstat etiã qꝺ di
ctum primũ statutũ in prin.loquatur existentibus filijs masculis.⁊ ꝑ
cõsequẽs debeat etiã ita intelligi sequẽs versi.qui icipit filiabꝰ aũt ⁊c.

attenta dicta aduersatiua que videatur inducere repetitionẽ qꝛ rñdeo
qꝺ aduersatiua hñ operatur vt illud qꝺ sequitur debeat itelligi de eo-
dem genere de quo in precedẽtibus tractatũ est quatenus v̄ba ⁊ mate
ria patiuntur vt si dico scholares legũt Petrus aũt currit intelligitur
Petrus.s.scholaris vt declarat Bar.in.d.l.mariti.§.fi.ꝑ ibi no.ꝑ gl.
ff.de adulte.⁊ ita in ꝓposito hñ intelligit de illis filiabus ⁊ descẽdenti
bus feminis in genere de qbus dixerat in principio statuti dummodo
ipse sint institute vniuersaliter vel alij extranei sint vniuersaliter insti-
tuti vel posito ꝙ intelligeret illud statutũ primu3 in versicu.filiabus
aũt loq qñ filij extarẽt etiã si nõ succederẽt ,put in v̄itate itelligi põt vt
dixi supra.⁊ de se patet ergo eoipso ꝙ tale statutũ prouidet de casu in
quo filius extaret sed nõ succederet dicitur etia3 prouidere de casu quo
filij nõ extarẽt qꝛ isti duo casus ꝓcedũt a pari ẽt i dispositiõe statuti.d.
12 l.ij.§.s3 si sint sui.⁊ ibi Bar.ff.ad tertu.cũ alijs supra allegatis.† nã q̃
rõne statutũ voluit minus fauere filie disponẽdo qꝺ sibi cõputaret do
tẽ in legitima filio masculo existẽte ⁊ nõ succedente eadẽ rõne etiam dz
idẽ dici filio nõ existente qꝛ neutro casu fit fauor filio ⁊ hec fuit ratio eiꝰ
qꝺ no.Bar.in.d.§.sed si sint sui cum simi.⁊ tanto magis quia per talẽ
interpretationẽ nõ fit contra ius cõmune immo iuuatur ius cõe vtroq3
casu cũ ius cõmune disponat omni casu dotem datã filie a patre cõpu-
tari sibi i legitimã.ergo talis iterpretatio accipiẽda ⁊ iuuãda est vt.d.
13 c.cum dilectus de cõsuetu. ¶ † Circa aliud dubiũ quo querit qũo ⁊ in
quibus bonis tradenda sit portio legitime dictis filiabus nõ acquiescẽ
tibus dicte dispositioni:⁊ an electio pertineat ad filias vel ad herede3.
Breuiter rñdeo ꝙ filie erit assignandũ supplementũ legitime in re-
bus hereditarijs.d.l.sumꝰ.§.repletionẽ.C.de inoffi.testa.⁊ nõ in de-
teriorib9 rebus:vt in aut.de trien.⁊ semis.§.j.quẽ ad hoc allegat An-
ge.⁊ Jo.de imo.in.l.quartã.ff.ad.l.falci.⁊ dz filie assignari dicta ltia
in vna vl' duabꝰ rebꝰ hereditarijs arbitrio boni viri:ita vult Bar.i.l.
suus quoq3 in fi.prin.ff.de here.insti.ar.l,nõ amplius.§.fi.cũ.l.seq.ff.
de leg.j.⁊.l.ij.C.qñ ⁊ qbus quar. pars deb.li.x.⁊ qꝺ ibi Bar.⁊ ita etiã
est de mente Bart.in.d.l.in quartã in ver.quarto quero vtrũ falcidia
⁊c.dũ allegat l.põt.ff.de leg.j.⁊.d.l.ij.⁊ idẽ no.Hosti.⁊ Jo.andr.in.c.
Raynaldus.de testa.nõ aũt põt filia dicere velle partẽ in qualibet re
hereditaria ſm Doc.in dictis locis per iura preallegata. Et dicit ex-
presse Jac.de bel.in aut.de resti.⁊ ea que par.in prin.in.iij.q. ꝙ filius
nõ põt eligere meliorẽ rẽ pro ltia:ne dũ filio satis faciendũ esse existi-
manus fideicõmissarij vel heredis cõmoda defraudẽtur.ar.l.fi.§. sed
⁊ si qs. C.cõia de leg.⁊.l.legato gñaliter in prin.ff.de leg.j.⁊ i aut. hoc
ius porrectu3. versi.sit tamẽ res ipsa mediocris.C de sacrosan. eccle. ⁊
sic sentit Jac.de bel.ꝙ debet assignari legitima in vna re mediocri ar-
bitrio boni viri.⁊ ita expresse cõcludit etiã Guil.de cu.⁊ Bal.in.l.sci-
mus in prin.C.de inoffi.testa.per.d.l.ij.⁊ idẽ vult Bald.in.l. filiũ quẽ
habentẽ in.xiij.col.C.famil.herci.in ver.vlterius q̃ro de tali qõne ⁊c.
⁊ idẽ ibi Saly.in.viij.col.non em̃ reperit ꝙ filius habeat hypotheca
ta insolidũ oĩa bõa hr̃ditatis:vt sic possit eligere quã velit ꝑ ltima si-
cut põt creditor habens bona hypothecata.l.creditores. ff. de distra.
pig.,put etiã plenius tangitur per Bal.in.d.l.filium quem habente3
per qꝺ p3 nõ obstare id quod no.Cy.in aut.res que.in fi.C.communia
de leg.⁊ in.l.marcellus.§.res que.ff.ad trebel. Istam cõclusionẽ ẽt te-
net Jo.de imo.in.d.l.suus.quoq3 in prin.vbi reprehendit Bal.q ali-
14 quãdo in hoc variauit. Confirmant † predicta per id qꝺ voluit Bal.
in rubrica.ff.de rerũ diui.in.j.col.vbi inquit ꝙ filius non põt dicere se
velle legitimã in re quã testator legauit:qꝛ legata debent dũmõ here3
non excedant.alle.§.q̃obrẽ in aut.de resti.⁊ ea que par . ⁊ meo iudicio
melius probatur in.l.si cognatione.C.fami.herc.⁊ in.l.parẽtibꝰ.C. de
inoffi.testa.ergo apparet ꝙ filius in ltia nõ proprie iudicatur vt cre-
ditor habens hyppothecata bona:⁊ per cõsequẽs nõ h3 potestatẽ eli
gẽdi quã rẽ vult sicut h3 creditor hñs bona hypothecata. ¶ Quan-
tum ad aliud dubiũ quo queritur an si filia domicella ex dispositione
statuti petere potuisset libras ducentas pro dote prout habuit prima
filia nupta cũ etiã fuissent sibi relicte ꝑ testatorẽ debeãt dicte libre du-
cente in legitimã ipsius filie domicille cõputari. Respõdeo ꝙ sic:quia
q̃uis potuissent peti ex dispositione legis vel statuti hoc non facit ꝙ
non debeãt in legitimã cõputari:qꝛ etiã de iure cõi pater cogitur do-
tare filiã.l.fi.C.de do.promis.l.qui libertos.ff.de ri.nup.⁊ tamen cõpu
15 tatur hmõi dos in legitimã.d.l.qm̃ nouella. ¶ † Circa aliud dubium
quo queritur an vestes cophani ⁊ apparatus dati filie quando nupsit
in legitimã cõputẽtur. Et cõcludo ꝙ sic:quia cũ talia data fuerint ob
causam matrimonij debent in legitimã computari sicut computantur
oĩa alia q̃ ob causam data sunt a patre.l.omnimodo.§.fin.⁊. l. qm̃ no-
uella.C.de inoffi.testa.⁊ not.per Bart.in.d.l.in quartã in versic.venio
ad quartã debitã iure nature ⁊c.pro hoc facit quia aut nos dicimꝰ ꝙ
quãdo pater donat filie existẽti in patria potestate sortis. cũ iocalibꝰ
cõsuetis valeat ab initio:vt tenet Pau.de ca.in.l.cũ pater.§.pater fi-
lie.ff.de leg.ii.vbi refert se ita consuluisse:eo quia ſm cũ sunt appẽdi
ces dotis.qꝛ si non darent tãto minor esset dos : vnde sicut est speciale
ꝙ valeat donatio inter patrẽ ⁊ filiã in ptãte quando ei donat ob cau-
sam dotis.l.põponius filadelphus.ff.fami.her. l . si cũ dotẽ.in pri ff.
sol.ma.⁊ no.per glo.⁊ docto.in.l.fi.C.de inoff.dona.ita ſm cum debet
esse speciale in istis tãq3 accessorijs ipsius dotis ar.l.inter socerũ.§.cũ
inter.ff.de pact,do. Et.l.etiã.C.de iure.do.ergo apparet eadẽ ratione
ꝙ sicut

ꝙ sicuti dos computat in legitimā:ita ⁊ hmōi donatio. Aut nos dicim⁹ ꝙ donatio hmōi facta a patre filie ī potestate nubēti nō valeat a ꝑncipio: vt tenet Lud. ro. ī l. placet. ff. d acqui. here. eo q: fm eū bona paraphernalia non sortiunt ꝑuilegiū dotis l. si ego. §. dotis. ff. de iure do. ⁊ ideo dicit ꝙ regula q̄ habet ꝙ nō valeat dōatio iter patrē ⁊ filiū ī potestate. d. l. ij. C. de inoffi. dona. habebit locū etiā in hmōi bonis donatis filie: lz dicat se vidisse alias fuisse cōsultū ī cōtrariū ⁊ adhuc resultat cōclusio ꝙ cōputet in legitimā q: si donatio nō valuit sequit ꝙ filia habet dicta bona iure legati sibi relicti ī testamēto ī quo testator tales apparat⁹ legauit ⁊ clarū est ꝙ legata computātur in legitimā l. etiā. §. pe. ff. de bo. liber. ⁊. d. l. oīmō ⁊ not. Bar. ⁊ Ang. in. d. l. in quartā. vbi etiā dicūt idē si pater non legasset filio in potestate id qd sibi donauerat: casu quo donatio nō valuisset q: cū cōfirmet morte patris ꝑdecedētis. l. donationes quas. C. de dona. inter virū. cōputari debent in legitimā. l. filium quē habentē secūdū vnā lecturam. C. fa. ercis. ⁊. d. l. etiā. versi. sed ⁊ mortis. ⁊ no. Cy. in. l. si quādo. §. si. C. de inoffi. testa. lz aliud dicant esse in donatiōe pura valida a ꝑncipio vt q: sit facta filio emācipato quia nō cōputatur in legitimam nisi hoc fuerit expressum. l. si qñ. §. si. preallegata sed 16 ille nō est casus noster ideo de illo non discutio. ¶ † Confirmātur predicta ꝑ id qd dicit no. Bar. in. l. j. §. si parans. ff. si q̄s a parē. fue. manu. vbi dicit ꝙ quādo pater simpliciter dat filio nec apparet: aliter ꝙ donet cōputat in legitimā ꝑ. l. cū quo. §. si. ff. ad legē fal. ⁊ reputat Jo. de imo. hoc verbū Bar. esse singulare ⁊ ipse dicit in. l. titio centū. §. titio genero. ff. de condi. ⁊ demō. pro hoc etiā facit q: videmus ꝙ si pater filia ingrediēte monasteriū dimisit aliq̄d sup altare quasi sit ad instar dotis: ita decidit Bar. in. d. §. titio genero in fi. et d. §. si parēs. ⁊ Bal. in. d. l. qm̄ nouella. in fi. ⁊ Jo. de imo. ⁊ Pau. de cast. in. d. l. in quartā. ar. l. fin. ff. de pecu. leg. super reliq̄s dubijs non scribo quia verbo fertur super eis paruz hesitari. Laus deo. Alexā.

¶ Summarium super consilio. clv.

1 ☞ Dos data a patruis ī casu soluti mr̄imonij cui sit restituēda. 2. 5. 7.
3 Habitās vltra decenniū ī aliqua ciuitate videt ꝯstituisse domiciliū.
4 Quo ad formā ⁊ facultatem testandi debet attendi locus in quo testamentum conditum est.
6 Indicia nuncupantur que pro anima relinquuntur.
8 Libera testandi facultas non debet auferri.
9 Valet pactū iuratum factum per filiam patri de non succedendo.
10 Statutum emanat ad tollendam dubietatem iuris communis.
11 Quando sponsus donat vxori zonam nō intelligitur proprie donatio sed ad vsum donatio.

¶ Consilium. clv.

¶ Que statuta attendi debeāt in lucro dotis an statuta domicilij mariti an loci vxoris vbi cōtractū fuit matrimoniū: ⁊ si statutū terre mulieris ꝓhibet vxorē relinquere viro. statuta xͦo domicilij viri vbi mulier testata est nō ꝓhibēt qd debeat attēdi. ⁊ an Jocalia missa ꝑ sponsuz sponse ītelligant donata. ¶ Ludouic⁹ de pisis domiciliu habens ī ciuitate Venetiar vbi diu habitauerat cōtraxit mediāte speciali ꝓcuratore in ciuitāte Pisarum matrimonium cū dña Bartholomea de pisis domiciliū etiā tunc habēte ī eadez ciuitate Pisana qd quidē matrimoniū postea fuit inter predictos cōsummatum ꝑ copulam in ciuitate Venetiarū: ⁊ in dotem habuit a patruis dicte domine Bartholomee ducatos sex centū vez quadringētos ī pecunia ⁊ ducētos in corredis ⁊ certis bonis: quaz dotē ꝓmisit fratri dicte domine Bartholomee ⁊ notario stipulātib⁹ noīe dicte dñe Bartholomee absentis reddere dicte dñe bartholomee aut cui vel quib⁹ ius ⁊ fors dabunt in omnē casum ⁊ euentū dicte dotis restituēde fm ordines ⁊ cōsuetudines ⁊ statuta ciuitatis Pisarū ꝓut latius cōstat in instrumēto dotis celebrato ī ciuitate venetiarū cuius copia transmittit ꝯsultori. ⁊ vltra predicta eadē domina Bartholomea secū portauit ad domuz dicti eius viri certa alia bona scz vestes suas ⁊ alia similia vsq ad valorē ducator ducētorū quinquaginta vel circa habita a ꝯiūctis suis. ⁊ anteq̄ dicta dña Bartholomea esset ꝑ dictū procuratorē Lodouici despōsata per verba de pñti Mater dicti Ludouici noīe suo et dicti Ludouici portauit certos anulos corrigiā argēteaz ⁊ iocalia seu monilia valoris ducator cētū nonaginta ad donandū dicte dñe Bartholomee spōse ꝑ verba de futuro. ⁊ ita eidē domine Bartholomee tradidit contracto igit dicto matrimonio dicta dña Bartholomea sine liberis natis pleno vtero decessit suo cōdito testamēto in quo pro anima quedā reliquit ⁊ vniuersalē heredem instituit filium vel filios masculos vel feminas q̄ vel que ex ea nasci cōtingeret. ⁊ si sine filijs qñ testatrix decederet reliquit in effectu heredē dictū Lodouicuz eius virū ꝓut latius in dicto testamēto cuius copia cōsultori trāsmittit ⁊ post mortē dicte domine Bartholomee pregnātis scisso vētre excisus est sibi partus mortuus. Ludouicus hereditatē dicte domine Bartholomee adiuit seu adire ītēdit modo frater domine Bartholomee vigore statutor ciuitatis Pisane quor copia cōsultori trāsmittitur petit medietatē dicte dotis ⁊ corredor seu bonor paraphernaliū ac ēt petit dictos anulos corrigiā ⁊ iocolia q̄ dictus Ludouicus misit donatū eidē domine Bartholomee in ciuitate Pisarū asserēs se esse heredē dicte domine Bartholomee sue sororis ab intestato q̄ sine filijs decessit. ⁊ qd testamētum predictū nō valuit q: fm formam statutorū ciuitatis Pisane non potuit vxor in testamento relinquere viro prout reliquit. querit quid iuris. Talia tamen statuta de hoc loquentia non sunt transmissa consultori.

Redēptoris nostri inuocato suffragio. Viso titulo questiōis suprascripto ⁊ copia statutor ciuitatis Pisane ⁊ testamēto dicte dñe Bartholo-
1 mee ⁊ instrumēto dotis eiusdē videt mihi breuiter † de iure cōcludēdum dictā dotē ⁊ donaria pleno iure remanere debere dicto Ludouico heredi dicte dñe Bartholomee ex testamēto. quod probat q: aut consideramus dispositionē iuris cōmunis ⁊ cōstat ꝙ dicta dos data a patruis ipsius dñe Bartholomee ꝑ ipsa dña Bartholomea dicto Ludouico debet soluto matrimonio pertinere ad eos qui ex testamēto dñe Bartholomee sunt heredes eius: attēto ꝙ notarius ac etiā frater dicte dñe Bartholomee nomine dicte dñe Bartholomee stipulati sunt ī omnē casum ⁊ euētū dotis restituēde illā reddi debere dicte dñe Bartholomee aut cui vel quib⁹ ius ⁊ fors dabūt. l. gaius cū ibi no. ꝑ doc. ⁊. l. post dotē fm tertiā lecturā. ff. solu. mat. iuncta. l. j. §. accedit. C. de rei vxo. act. ⁊. l. ex morte ī fi. C. d pac. cōuē. ⁊ no. Bar. in. l. vxorē. §. testamēto. el. ij. ff. de leg. iij. et plene Bald. in
2 l. si. C. cōmunia vtriusq iudi. aut † cōsideram⁹ dispositionē statutorū ciuitatis Pisane ⁊ adhuc dico idē: tum quia talia statuta nō vident militare qñ maritus habebat domiciliū alibi prout habebat dictus Ludouicus qui tūc habebat domicilium in ciuitate Venetiarum vbi etiā fuit celebrat⁹ ꝯtus dotis q̄uis Pisis fuisset celebratus ꝯtractus matrimonij: ergo in restituēda dote debēt seruari statuta ⁊ iura ciuitatis Venetiar: ⁊ non ciuitatis Pisarū. l. exigere dotē. ⁊ ibi no. cōiter oēs. ff. de iudi. ⁊ no. Bar. C. de summa trini. in l. cunctos populos in ꝑma. q. ⁊ ibi sequunt hoc communiter alij. ⁊ Archi. xij. di. ī. c. illud. ⁊ Jo. an. ⁊ Ant. de bu. in. c. j. de sponsa. ⁊ Pe. de anch. in. c. canonū statuta. de consti. ⁊ Bal. in aut. oēs peregrini circa mediū. C. cōmunia de succes. ⁊ ī. c. j. §. si. de inuestitura de re alie.
3 fac. ⁊ ꝙ Ludouicus † haberet domiciliū in ciuitate Venetiar patet q: ibidē vltra decēnium habitauerat quo ipse ibi videtur ꝯstituisse domiciliū. l. ij. C. de icolis lib. x. ⁊ vbi fit mētio de domicilio alicuius ꝓut fit mētio in. d. l. exigere intelligit qd quis habet ratione habitatiōis vt no. gl. ī. c. statuto. §. cū vero in gl. que incipit olim dicebamus. de rescript. ī. vj. ⁊ no. Doc. maxime Ant. de bu. ī. c. si. de fo. cōpe-
4 dum tractat de foro rōne domicilij cū ꝯcor. ibi alleg. ꝑ eū. ¶ † Itē et quo ad modū ⁊ facultatē testandi in persona dicte dñe Bartholomee debet attendi locus ciuitatis Venetiarū vbi testamentū cōditum est: ⁊ nō ciuitatis Pisarū: attēto ꝙ mulier sequit domiciliū viri post nuptias ꝯtas. l. ea q̄ despōsata. ⁊. l. fi. §. itē rescripserūt mulierem. ff. ad municipa. l. cū quedam puella. cū ibi no. ff. de iuris. om. iudi. ⁊ no. Cy. ⁊ Bal. in. l. ij. cū similibus. C. de iuris. om. iudi. vñ ī ꝓposito dicit Bal. in. l. cunctos populos preallegata in xv. col. in ver. dixi de statutis ꝓmissorijs ⁊c. ꝙ si statuto huius ciuitatis cauet ꝙ vxor nō possit relinquere viro nō comprehendit vxorem existētem de ciuitate statuentiū si testamentū faciat extra territoriū statuētiū in loco sui domicilij ⁊ saltem qñ bona vel iura essent etiā extra territoriū statuētium id est extra territoriū ciuitatis Pisane: vt in proposito nostro ⁊ idē firmat ibidē Saly. vbi refert se ita cōsuluisse. et dicit ꝙ etiā ita consuluerunt dñs Jo. de ligna no ⁊ dñs Richardus de Salyceto. Idē tenet Pe. de anch. in repetitiōe dicti capituli canonū statuta ī versi. quid ergo vtrū statutū ⁊c. ⁊ ita limitat notata ꝑ Bar. in. d. l. cunctos populos in sexta questione faciūt notata per Spe. in ti. de sentē. ꝓla. §. qualiter. versi. Itē pone quidā flandrēsis
5 ⁊c. ⁊ ꝑ Ang. in. d. l. exigere in. fi. ¶ † Nec predictis obstat si diceret ꝙ ludouicus in instrumēto dotali promisit dotē reddere dñe Bartholomee: aut cui vel quib⁹ ius ⁊ fors debuit ī omnē casum ⁊ euētū dotis restituēde fm ordines cōsuetudines iura ⁊ statuta ciuitatis Pisarū: quia asseruerunt dicti contrahentes ipsum cōtractum et matrimoniū fuisse celebratū fm ordines statuta ⁊ consuetudines ciuitatis Pisarū ⁊ cōuenerūt dicti cōtrahētes ꝙ dictus cōtractus nullū vigorē habeat nisi prout disponitur per statuta ciuitatis Pisarū. vñ stantibus dictis statutis ciuitatis Pisarum mihi trāsmissis ⁊ maxime statuto sub rubrica qd marit⁹ ex morte vxoris sine pacto lucret videt ꝙ mortua muliere ī mr̄imonio sine liberis alicui⁹ matrimonij superstite viro maiore. xiiij. annis marit⁹ lucretur dimidiā dotis ⁊ donamētor alia vero medietas dotis redeat ad eum a quo ꝓfecta fuerit; ⁊ ꝑ ꝯñs videat ꝙ medietas debeat redire ad patruos dicte dñe Bartholomee a quibus profecti sunt dicti sexcentū aurei dati partiz in pecunia ⁊ partiz in corredis ⁊ alijs bonis vt in dicto instrumēto apparet. q: rñdeo ꝙ dictum statutum vult ꝙ dimidia ꝑdicta redeat ad illos a quibus dos ꝓfecta est qñ mulier decessisset sine indicio ⁊ sine liberis alterius matrimonij: nā statutū hec duo copulatiue reqrit. Sz ita est ꝙ dña Bartholomea q̄uis decesserit sine liberis alicuius mr̄imonij nō tñ decessit cū indicio ⁊ testamēto
6 vbi etiā ad pias causas quedam reliquit nam indicia † nuncupant que ꝑ anima relinquunt. c. j. §. donare in tit. qualr oliz poterat feudū alie. ⁊ in. c. imperialē. §. j. in tit. de prohibi. feudi alie. per Fede.

in vsibus feudorum. ⁊ declarant doct. maxime Jo. de imo. in l. cogi. in pn. ff. ad trebel. cū ergo dicta duo requisita a statuto nō ɔcurrāt copulatiue sequit̄ qd̄ illud statutū locū habere nō dz: vt. l. si is q̄ ducenta. §. vtrum. ff. de rebus dub. l. si ita quis stipulatus fuerit decez aureos. ff. de verb. obli. l. si heredi plures. ff. de condi. insti. Illud etiā verū eēt qd̄ si dicta dn̄a Bartholomea habuisset bona materna vel alia tunc dos data ab ipsis patruis suis intelligeret̄ data ex dictis bonis vt in statutis p̄dictis cauet̄ in versi. statuimus ēt vt fratre ⁊c. ⁊ per cōsequens nō esset dicendum q̄ dicti patrui possent vendicare dimidiā dotis tanq̄ dos ab eis ꝓfecta esset. ⁊ sup hac parte latiꝰ scriberem sed omitto postq̄ in puncto mihi non p̄supponit̄ q̄ dn̄a Bartholomea habuerit bona materna vel alia ad ipsam ꝑtinētia. ⁊ hec sufficiant quo ad dictos sexcentū ducatos de quibus fit mentio in instrumēto dotis. ¶ Sup donarijs vero p̄dictis q̄ essent extra dotem etiam nō expedit multa scribere: tum q: est ostensum Ludouicum esse legitimū successorem ⁊ heredez in omnibus dicte dn̄e Bartholomee. tum etiā q: dictū statutū sub rubrica quod maritus ex morte vxoris sine pacto lucretur ⁊c. solum defert dimidiaz dotis illis a quibus dos profecta est qn̄ decessisset sine indicio non autem defert partem aliquā donariorum nec etiam in statutis mihi trāsmissis reperio aliquod statutū Pisanū prohibere vxorem instituere virū heredē lz in literis videat̄ de hoc aliquid in confuso narrari: sed posito q̄ statuta ciuitatis Pisarū de hoc aliquid disponerent adhuc videt̄ qd̄ non haberent obstare q: illa nō debent seruari in testamento dicte dn̄e Bartholomee cōdito Venetijs vt. s. probaui.

7 ¶ † Nec ad hoc obstat si dicat̄ q̄ in dicto instrumento ⁊ contractu dotis promisit Ludouicus notario ⁊ fratri dicte dn̄e Bartholomee stipulantibus dotem reddere eidem dn̄e Bartholomee aut cui seu quibus ius aut sors dederit in omnē casum ⁊ euentū dotis restituēde secundū ordines consuetudines ⁊ statuta ciuitatis Pisarū volētes dicti contrahentes q̄ dictus cōtractus nullum habeat vigorē nisi secundū dicta statuta ⁊ consuetudines secundū que asseruerunt esse celebratū dictū contractum dotis. ⁊ matrimonij prout latius in dicto instrumēto q: respōdeo q̄ ista verba posita in dicto ɔtractu cōcernūt formā ⁊ modū distractus id est restitutiōis dotis tradite per cōtractū non aūt pertinent ad modū testandi. l. verba gesserūt. ff. de verb. signi. cōprobatur hoc. certum est q̄ dicti contrahētes nō potuerūt per dictū cōtractum auferre dicte dn̄e Bartholomee que etiam tunc presens nō erat: liberaz testādi factionē q: ipsamet dn̄a Bartholomea hoc facere nō potuisset per cōtractū. l. stipulatio hoc mō cōcepta. ff. de verb. obli. l. ex eo. C. de inuti. stip. l. cum duobus. §. idem respondit. ff. pro socio. ⁊ multo minus potuerunt dicti ɔhētes in hoc ligare dictā dominā Bartholomeā absentē. l. si vnus. §. ante oīa. ⁊ l. fi. ff. de pac. ergo si intelligeremus qd̄ per dictos cōtrahētes videret̄ esse ɔuētū q̄ hereditas dicte dn̄e Bartholomee deberet dari ⁊ distribui s̄m formā statutorū ciuitatis Pisane nō valeret talis cōuētio. l. fi. cū materia. C. de pac. postq̄ in illa cōuentiōe nō interuenit ɔsensus dn̄e Bartholomee absentis.

8 ¶ † Quinimo dato q̄ per dictū ɔtractū Ludouicꝰ videret̄ etiā fecisse pactū de nō succedendo dicte dn̄e Bartholomee in hereditate nō intelligeret̄ de successiōe ex testamēto etiā qn̄ tale pactū fuisset factū cū dicta dn̄a Bartholomea vt probat Bar. in. d. l. stipulatio hoc mō ɔcepta. circa p̄mā col. ꝙ no. ibi sequit̄ Ang. ⁊ alij ꝑ. l. pactū. C. de pac. ne auferret̄ dn̄e Bartholomee libera testādi facultas quā habebat in ciuitate Venetiarū s̄m p̄dictos doc. ⁊ idē tenet Ray. in. d. l. pactū per illū tex. in v̄bo abintestato. C. d̄ pac. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. fi. e. ti. ⁊ Bal. in. l. pactū q̄ dotali. in. iij. q. C. de col. ⁊ idē tz ibi Pau. de cast. ⁊ Saly. in. d. l. pactū. C. de pac. ⁊ Jo. de imo. in. l. q̄ superstitis. ff. de acq. here. facit. l. si patronus nō aluerit. ff. de bo. lib. quanto minus debet hoc opari pactū

9 de hoc factum cū alio in absentia dn̄e Bartholomee. nam † vt dicit Pe. de anch. Jo. de imo. ⁊ Dn̄icus in. c. q̄uis. d̄ pac. in. vj. illud q̄ dr̄ in. c. q̄uis q̄ vez pactū iuratū factū per filiā patri de nō succedēdo patri habet locum qn̄ illud pactū fit patri seu cum patre de nō succedendo ipsi patri secus si fieret cuz alio de nō succedēdo ipsi patri: quia nō valeret per dictā. l. fi. C. de pac. ⁊ ita etiā tenet Raphael cumanus in. l. stipulatio hoc mō cōcepta prealegata referēs se ita cōsuluisse vna cuz Raphaele fulgosio ⁊ dicit audiuisse ita tenere Fulgosiū in. d. l. pactū q̄ dotali de colla. Pet. de anch. ēt in. d. c. q̄uis refert se ita ɔsuluisse ⁊ istud ꝑ se solū si bn̄ ɔsideret̄ est sufficiēs ad submouendū substantiale fundamentū aduersarij. ¶ Preterea etiam posito q̄ dictus Ludouicus nō posset ex testamēto succedere dicte dn̄e Bartholomee: tn̄ adhuc dico circa donaria missa ꝑ Ludouicū ad domū sponse nō est dicēdū q̄ debeāt esse heredū dn̄e Bartholomee q̄si sibi videant̄ fuisse oīno donata. primo q: statutuz ciuitatis Pisane vbi bona ɔsignata fuerūt spōse sub rubrica d̄ guarnimētis qd̄ icipit si spōsus ⁊c. vult q̄ qn̄ talia iocalia ⁊ monilia excedūt summā solidoꝝ q̄draginta nō intelligant̄ donata spōse: sz missa vt spōsa magis ornata ad virū accedat nisi aliud expressum fuerit ꝑ sponsum mittētē aut dātē. ¶ Nec obstat statutū sub rubrica d̄ donamētis: q: loquit̄ qn̄ cōstabat qd̄ animo donādi data erāt mulieri. esset ergo isto casu diligenter aduertendū an Ludouicus miserit aīo donandi: an animo non donandi: an vero dubitetur. nam si appare-ret q̄ Ludouicus voluit donare esset clara q̄ debēt esse illorū q̄ erāt

10 heredes mulieris. Si aūt cōstaret † q̄ non animo donandi: ⁊ tunc sine dubio debent esse Ludouici. vbi aūt essemus in dubio: tūc statutum predictū vult q̄ nō p̄sumatur animo donandi. ⁊ sic emanauit illud statutū ad tollēdā dubietatē iuris cōmunis in illo articulo in quo de iure cōi posset fieri longus sermo propter varias opiniōes scribētiū in varijs locis iuxta notata ꝑ Bar. in. l. si vt certo. §. interdū. ff. cōmoda. ⁊ ꝑ oēs in. l. pen. in prin. ff. solu. matri. ⁊ Bart. in. l. j. §. nec castrēse. ff. de colla. bo. ⁊ Bart. in cōsilio incipiēte filius Petri et Raynerius in. l. post dotē. ff. sol. matri. maxime in repe. illiꝰ. l. in. iij. q. ꝑ Bal. in. l. cū te. C. de dona. ante nup. post antiquos ibi. ⁊ ꝑ Bal. in aut. ex testō. C. d̄ col. in v̄. duodecimū capitulū ⁊c. in. l. filie in. v. q. C. fami. ercis. ⁊ Ang. ⁊ Jmo. in. l. sz vsufructꝰ legatus. §. dos legata. ff. ad legē fal. ⁊ Ang. in ɔsilio ducētesimo quinquagesimo primo incipiēte Nicolettus de tartagnis de Jmola ⁊c. in q̄bꝰ locis etiā cōiter cōcluditur q̄ in dubio nō p̄sumat̄ traditio facta animo donādi sponse per. d. l. si vt certo. §. interdū. iuncta. l. cū de indebito. in princ.

11 cum si. ff. de proba. Et fortius dicit † Bal. in. d. §. nec castrēse in. iiij. col. qd̄ qn̄ spōsus mittit zonā cū bursa mulieri: licet ex cōi vsu loquēdi dicatur talis donat vxori zonam: tn̄ non intelligit̄ ꝓprie donatio sz ad vsum datio vt mulier honestiꝰ ad domū viri accedat. l. mortis sue causa. §. fi. ff. de dona. inter virū. qd̄ saltem videtur esse verū qn̄ esset verecūdū sponso spōsam esse sine illis rebus ad eam missis: quia tunc etiā si interueniat in traditione verbū donatio: tn̄ improprie dicit̄ vt intelligat̄ donatio seu datio quo ad vsum. ar. l. si vno in prin. ff. loca. ⁊ l. pecunie sortem. ff. de adimē. leg. ⁊ l. quintus. ff. in. d. ⁊ eiꝰ qd̄ no. Bar. in. d. §. nec castrēse. iūcta. l. rē legatā. ff. de adi. leg. ⁊ dicit Jo. de imo. in. l. pe. in pn. ff. sol. matri. Et dicta statuta videtur intelligēda s̄m illam interpretationem ⁊ distinctionem iuris cōis cū debeant interpretari ⁊ distingui s̄m ius cōe. l. si serui vestri. C. de noxa. ⁊ in. c. cum dilectus. de cōsuetu. ⁊ qd̄ no. in. l. sciendū in pn. cū si. ff. qui satisd. cog. Ex quibus ɔcludo dictū Ludouicū nō teneri ad restitutionē alicuiꝰ partis dotis nec aliorū bonorū paraphernaliū seu aliorū donariorū p̄dictorū s̄m qd̄ supra declaratū est. Alexand.

¶ Summarium super consilio. clvj.

1 ☞ Donatio inter viuos facta cum constituto contento in instrumento operatur translationem dominij.
2 Verba aliter vel qualitercūq3 debēt intelligi s̄m mētē disponentis.
3 Clausula cassans ⁊ irritans omne aliud testamētū tollit sufficiēter primum testamentum.
4 Conditio pendens a potestate donantis. s. reuocare vel non reuocare non trahitur retro.
5 Donatio facta in penam mutationis testamenti non valet.
6 Vbi in donatiōe nō fuit facta reseruatio vlla talis donatio nō vz.
7 Potior est conditio eius cui primo res tradita est

¶ Consilium. clvj.

¶ An valeat donatio facta in testamēto de omnibꝰ bonis in casu quo cōtingeret testū reuocari cū clausula derogatoria in eo apposita, ⁊ q̄d si anq̄ testamētū postea simplr̄ reuocaret̄ testator fecit alteri purā donationē oīm bonoꝝ presentiū ⁊ futuroꝝ excepta certa re postea testamētū simplr̄ reuocauit ⁊ aliū instituit quis p̄feratur.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Viso testamēto cōdito ꝑ Angelutiuz Philippini d̄ anno. 1466. die tertio mēsis aprilis in quo instituit sibi heredes Marinum ⁊ Julianum Jacobi ac Frācisci ⁊ sanctē filios dicti Marini cum clausula derogatoria ad sequētia testamēta nisi in sequenti testamento essent expressa hec verba dn̄e labia mea ⁊c. ⁊ cum clausula etiam qd̄ casu quo dictum primū testamentum per dicta verba derogatoria vel aliter qualitercūq3 reuocari vel annullari ɔtingeret dedit ⁊ cōcessit titulo donatiōis dictis institutis omnia bona sue hereditatis excepta quadam domo cum orto vt plenius in dicto testamento continetur. ⁊ etiam viso instrumento donationis omnium bonorum presentium ⁊ futurorū exceptis duabꝰ tornaturis terre ꝑ eundē angelutiū facte de anno. 1471. die. xxij. mēsis Maij Vincētino pasquarelli vulgariter noīato puglicxe vt pleniꝰ in dicto instrumēto cōtinet̄. ⁊ alio testamēto eiusdē Angelutij ɔdito d̄ anno. M. cccclxxj. die vltima mēsis Maij in quo dominā Antoniā vxorem suā sibi heredē vniuersalez instituit cum clausula videlicet cassans ⁊ irritās omne testamētū quomodocūq3 hinc retro factū. ⁊ pleniꝰ vt in eo ɔtinet̄. visis etiā duobꝰ cōsilijs elegāter redditis ꝑ celeberrimos ɔsultores quoꝝ vnꝰ ɔsuluit in fauorē dictorū Marini Juliani Frācisci ⁊ sanctes aliꝰ ɔsuluit in fauorem dicti Puglicxij. ⁊ lz vnusquisq3 eoꝝ subtiliter ⁊ copiose allegauerit tn̄ perspecto tenore dictorū instrumētorū ⁊ habita pro viribꝰ diligēti ɔsideratiōe sentio dictū Puglicxium habere iura meliora ⁊ potiora in rebus ⁊ bonis sibi in dicto instrumēto donatis principaliter q: † donatio inter viuos facta Puglicxio pure ⁊ simplr̄ cuz

1 cōstituto cōtēto in instrumēto operat̄ trāslationē dominij. l. in edibus. §. fi. ff. de dona. iuncta. l. traditiōibus. C. de pac. cum ibi no. ⁊ l. qd̄ meo in pn. cū si. ff. de acqui. pos. no. Bar. ⁊ alij in. l. ab emptiōe. ff. de pac. ⁊ Bal. in. l. j. C. ꝓ dona. cū si. ⁊ ideo ille q̄ vult esse heres ex testamento

stamento dicti Angelutij vel ab intestato non pōt dictā donationem Puglerio factā a defuncto infringere.l.eris alieni.C.de donat.l.ij.

2 C.si qd in frau.patro.cū si. ¶ † Nec ad hoc obstat si diceret᷑ prius fuisse factam donationē Marino ⁊ Juliano ⁊ alijs noīatis in primo testamento Angelutij q̄ respondetur primo ꝙ illa donatio nō potest effectum sortiri ex eo q̄ fuit facta inquātū contingeret primū testamētum reuocari vel annullari per dicta verba derogatoria que exprimerentur in sequenti testamento vel aliter qualitercūqꝫ.nam multis modis poterat cōtingere reuocari primū testm̄ habēs clausulā derogatoriam.vt.l.si quis in principio testamenti.cum ibi no.per Bar.ff.de leg.iij.⁊ plenius per Bal.in.l.sancimus.C.de test. in vltima col.⁊ ibi eum sequuntur ceteri tamen nullo modo fuit reuocatum aut annullatū scꝫ legitime aut cum effectu dictū primū testamentū quia non sufficit illa simplex ⁊ nuda cassatio facta in posteriore testamēto dicta.l. si qs in principio testamēti.⁊ plene no.in.l.si mihi ⁊ tibi.§.in legatis.cū si.ff.de leg.j.⁊ dicta verba vel aliter qualitercunqꝫ ⁊c. intelligi debent scdm mentem disponētis que semper attendi debet etiā si a proprietate verborū recedendū sit.l.si tibi.ff.si certū pe.l.fi.C.que res pig. obli. pos.l.iij.C.de libe.prete.l.fi.C.de contrahen.⁊ cōmit.stipu. sed intētio testatoris fuit p̄ncipaliter cōferre bona sua titulo hereditario in Marinum ⁊ alios predictos.⁊ in defectum huius vie voluit transferre titulo donatiōis ergo donec valuit primū testamentum per quod cōferebantur bona titulo hereditario in Marinū nō est tractandum de titulo donationis facte in eodem testamento.

3 ¶ † Nec obstat si diceret᷑ qd attēto quod vnum tm̄ testamentū precesserat tēpore quo factū fuit posterius testamentum videt᷑ ꝙ per illam generalē clausulā.s.cassans ⁊ irritans omne aliud testamentū sit sufficienter sublatū primū testamentum habens clausulam derogatoriā ad sequētia.ar.l.ij.ff.de libe. ⁊ posth.per quā ita cōcludit Bar.in.d.l.si qs in principio testamēti. ⁊ in.d.l.ij.quia respondeo qd cōis sententia doctorū est in cōtrarium vnde opi.Bar.reprehendit᷑ per Ang.Jo.de imo.Raph.⁊ Pau.de ca.in.d.l.ij.⁊ per Bal.in.l.humanum.§.de legi.⁊ in aut. hoc inter liberos.C.de testi.⁊ per Ang.in consi.cccxiij.incipiente quedā dn̄a Nanna ⁊c.et Rapha.in.d.l.si quis in principio testamenti:q̄ si vera esset opi.Bar.sequeret᷑ ꝙ nūqꝫ requireret᷑ specialē mētionē fieri de clausula derogatoria apposita in precedenti testamento:quia nunqꝫ dr̄ nisi vnicum testamentū precedere.s.proximum precedens:q̄ illud semper sustulit alia precedentia.l.si quis eum.in prin.ff.de vulg.⁊ pupil. ⁊ in.§.posteriore.insti.qbus mod.test.infir.⁊ sic esset cōtra.d.l.si qs in pricipio testamēti in verbo specialiter. ¶ Preterea alia ratiōe esset dicta opi.Bar.contra.d.l.si quis in principio testamēti.quia ibi vnica tm̄ dispositio seu testamentū fuit in quo erat clausula derogatoria sequentis dispositionis.⁊ sequens dispositio ꝯtria erat in eodē testamēto:vt ibi in verbo eodem ⁊ tamen requirebatur specialis mētio vt ibi. ¶ Nec obstat.d.l.ij.q̄ ibi respondet Jo.de imo.ꝙ ibi loquitur in materia in qua sufficit vniuersalis dispositio.l.iij.§.nominatim.⁊.l.titi⁹. in princip.ff.de lib.⁊ posthu.nō mirum si ibi sufficit indefinita quando refertur ad vnicū subiectum que ratio cessat in materia.d.l. si quis in principio testi:q̄ ibi non sufficit oratio vniuersalis.facit ꝼm eū id ꝙ habetur in.c.qui ad agendum.de procu.in.vj.⁊ istam opinionē sum semper secutus legendo ⁊ cōsulēdo.preterea posito etiam ꝙ dici posset reuocatum esse testamētum primum:tamen anteqꝫ reuocaret᷑ erat iam facta pure donatio dicto Puglerio ⁊ implementum conditiōis postea subsecute per reuocationem non trahitur retro ad principium i.ad tp̄s celebrate donationis facte Marino:q̄ cum illa esset cōditio

4 pendēs † a potestate donantis scꝫ reuocare vel nō reuocare testamentū non trahitur retro ad principium.l.quidam cum filium.§.fin.ff.de verb.obli.l.potior.⁊.l.q balneū.ff.q potio.in pign. habe.⁊ plene not. Bar.in.l.si is q pro emptore.ff.de vsuca.in.v.q.principali.⁊ tāto magis procedit hoc:q̄ videtur traditio prius facta Puglerio ex cā donationis per ea que infra dicam.

5 ¶ Secundo modo potest r̄nderi † ad principale obiectum.s.factum de dicta donatione facta prius in dicto primo testamento ꝙ dicta donatio non valuit:quia fuit facta in penā mutationis testamenti:vnde tunc magis communiter concludit᷑ talē donationē nō valere per.l.stipulatio hoc modo cōcepta. ff.de verb. obli.vt cōsuluit Dy.in cōn̄.x.⁊ tenet Bart.Ange.⁊ Moderni in.d.l. stipulatio hoc modo cōcepta.⁊ Bar.Bal.⁊ Fulg.in.l.cū duobus.§. idē respondit.el.j.per illum text.ff.pro socio.⁊ Bal.in.d.l.sancimus. ⁊ in.l.cū antiquitas.C.de test.⁊ in.l.j.ad fi.C.de sacrosan. eccle.⁊ Bal. Ange.⁊ Joā.de imo. in.l.heredes palam.§.fi.ff.de testa.⁊ est etiā de mente Bal.in.l.ex testamento.C.de fideicom.⁊ Pe.de anch.⁊ Jo.de imo.in rubrica extra de testa.⁊ Ang.in aut.hoc inter liberos.C.de testa.⁊ Salyc.in.d.l.sancimus.videt᷑ cū dicta donatio prima facta sub ꝯditiōe reputata de iure impossibilis seu turpis:merito vitiat cōtractū donationis.l.impossibilis.⁊.l.gn̄aliter.ff.de ver.obl. iuncta dicta

6 l.stipulatio hoc mō cōcepta. ¶ Nec ob. † si diceret᷑ ꝙ ista cōclusio posset procedere qn̄ in dicto primo testamēto facta fuisset donatio omniū bonorum presentium ⁊ futurorum absqꝫ vlla reseruatione quasi tūc videatur auferri libera facultas testādi:secus in casu nostro in quo in dicta donatione facta in dicto primo testamēto donās excepit domū cū orto ⁊ sic de illa potuisset testari.⁊ ita quidā referunt voluisse Angel. in dicto cōsi.cccxiij.alias.cccxv.incipiētē quedam domina Nanna ⁊c. q̄ respondeo ꝙ si bene inspiciatur Ang.in dicto cōsilio nō dicit istud sed bene dicit ꝙ in casu sue ꝯsultationis in qua erat facta donatio presentium ⁊ futurorū in penam mutationis testamenti non valuit donatio:q̄ aufert liberā testādi factionem:⁊ quia talis donatio est bonis moribus inimica ⁊ directo cōtradicit charitati ex parte recipientis:q̄ nō curauit ponere donatorē in statu paupertatis qd facere nō debuit cū donatarius sit donanti obligatus ad antidora.l.sed si lege.§.cōsuluit.ff.de peti.here.l.si non sortē.§.libertus.ff.de cōdi.ide.⁊ ad hoc ꝙ sit bonis moribus inimica.allegat ꝑ doc.i.l.fi.C.de pac.⁊ in.d.l.stipulatio.subdit etiā ꝙ Dyn.in.c.qd semel.de re.iu.i.vj.tenuit ꝙ donatio valeat si testamentū reuocatur.sed ꝙ Bar.tenet contra Dy.⁊ hn̄ ꝼm Ang.subiungentē ꝙ Dy.tamen in.d.c.qd semel. non loquit᷑ quādo testator fecit transitū ad donationē cōprehendentem tam futura qꝫ presentia ⁊ sic nullo modo Ang.dicit ꝙ qn̄ non essent donata indifferenter omnia presentia ⁊ futura nō sit vera opi.Bar.nec debet ex verbis Angeli a contrario sensu sumi argumētū per no.in.l.ij.C.de condi.inser.⁊ in.l.conuenticulā.C.de epis.⁊ cleri.⁊ in.c.significasti.de foro compe. ¶ Preterea qd etiā non valeat dicta donatio etiam si indifferenter non cōprehenderet omnia presentia ⁊ futura voluit Bar.i.d.l. si quis in principio testamenti cum concordantijs.s.allegatis vbi concludit qd si testator dixit si cōtingat me reuocare testamentū exnūc dono tibi oīa bona mea tibi recipienti ⁊c.nō valet huiusmodi donatio. ⁊ tn̄ constat qd sub illis verbis dono omnia bona mea non comprehēduntur nisi p̄sentia non futura vt no.gl.⁊ doc.in.l.fi.C.que res pign. obl.pos.⁊ hoc in terminis nostris clare exprimit Pau.de ca.in dicta l.stipulatio hoc modo ꝯcepta qui ita etiā intelligit Bartolꝫ velic.⁊ bene probatur per dictā.l.stipulatio in verbo tantum dare spondes.⁊ est de mente Bal.in.c.ij.ad fi.de feudo dato in vicem legis commisso.

7 ¶ † Tertio principaliter r̄ndeo nō obstare dicto Puglerio donationem factā dicto Marino ⁊ socijs in primo testamento q̄ dico quod in dicta donatione facta in primo testamento non cōtinet᷑ aliqua vera vel ficta traditio sed in instrumento donationis facte Puglerio cōtinetur ficta traditio ꝑ cōstitutū.merito potior est cōditio ei⁹ cui prior res tradita est.l.quoties.C.de rei ven.l.siue autē.§.si duobus cū.l.sequenti.ff.de publicia.⁊ sufficit dicta traditio facta per constitutū etiā si postea alteri donatario res ⁊ bona corporal'r tradita fuissent vt concludit Guido de Suza.in dicta.l.quoties.⁊ eum refert ⁊ sequitur Jo. and.in additio.Specu.in titu.de emp.⁊ vendi.§.j.in additione incipiente hic dubitat᷑.⁊ doc.in.c.cū venissent de restitu.spo.⁊ Bald.in rubrica.C.de ꝯhen.emp.in.xvj.q.tamen faciunt no.per Bal.in.l.j.C.ꝑ dona. ¶ Nec donatiōi dicti Puglerij obstat qd fuerit facta de bonis presentibus ⁊ futuris attento ꝙ fuit facta cū reseruatione certe rei.vt per Bar.⁊ alios in.d.l.stipulatio hoc modo cōcepta.cū suis vulgatis concordantijs.Ex quibus oībus cōcludo qd quo ad bona donata Puglerio meliora ⁊ potiora habeat ipse iura quā habeāt dicti Marinus ⁊ socij.⁊ per hec satisfactū puto requisitiōi illustris ⁊ excelsi principis domini comitis Urbini dn̄i mei vnice obseruandi cuius literis requisitus sum vt superinde consulam quid de iure sentiam. Alexan.

¶ Summarium super consilio.clviij.

1 Si testator pure ⁊ simpliciter legat rem si illā postea alienet an valeat legatum.

2 Creditor cedens debitori actiones quas cōtra eum debitorem habet an cessio teneat.⁊c.

¶ Consilium.clviij.

¶ An si testator legat titio creditum quod habet super monte cōmunis florentie postea illud creditum vendidit cōmuni florentie pro certo pretio quod deposuit testator:deinde recessit testator an sit reuocatum legatum.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Uiso testō ⁊ codicillis dn̄e Margarite qbus reliqt creditū montis cōmunis florentie ad ipsam testatricē ptinēs Georgio filio suo:⁊ cōsiderato

1 † ꝙ dicta testatrix postea ꝑ suos procuratores.s.ꝑ dictū Georgiū ⁊ Ginū filios suos vēdidit p̄fato cōi florentie dictū creditū.⁊ pecunias inde habitas apud certum hospitale seu agentes ꝓ eo deposuit: puto breuiter concludendum ꝙ per hoc non intelligatur esse extinctum ⁊ reuocatū legatū predictū. Moueor ī primis q̄ qn̄ testator pure ⁊ simpliciter legat rem vel speciē aliquā si illam postea alienat ⁊ queratur an intelligatur reuocatum legatum;distinguitur: aut alienauit donando et presumit᷑ reuocatū legatū:aut alio modo alienauit:⁊ tunc subdistinguitur aut ex aliqua causa necessaria ⁊ in dubio nō presumitur reuocatum legatum:aut ex causa mere volūtaria.⁊ in dubio presumitur reuocatū legatū prout hec plene habent᷑ in.l.rem legatam cum ibi plene no.ff. de adi.leg.in.l.fideicōmissa.§.si rem.ff.de leg.iij.⁊ in.l.scribit quint⁹. §.item scribit.ff.de aur.⁊ argē.⁊ i.§.si rem legauerit.insti.de leg.⁊ plene notat᷑ in.l.iij.C.de leg.⁊ multis modis pōt cōtingere causa necessaria alienationis propter quā non intelligetur reuocatum legatū vt per Bal.in preallegata.l.fideicōmissa.§.si rem post gl.ibi.⁊ vbi aliud non appareat.s.an ex causa necessaria an ex causa voluntaria sit facta alienatio qn̄ alienatur alio titulo qꝫ donationis dico q̄ in [illegible] dubio presumit᷑ facta ex illa causa ex qua nō induceretur reuocatio legati vt expresse

firmat Ja. bu. in dicta. l. ij. C. de leg. hoc etiam voluit glo. prima in dicto. §. si rez legauerit. instit. de leg. quia mutatio volūtatis nō presumitur nisi pbet: ꝛ alleganti mutationē volūtatis incūbit onus pbādi. l. eū qui tacitū. ff. de proba. l. lucius. ff. de leg. ij. l. cū hic status. §. j. ff. de do. inter virū ꝛ vx. in d. l. fideicōmissa. §. si rem. ¶ † Confirmatur predicta qꝛ dictum creditū montis cōmunis Florentie fuit vēditū ipsimet debitori id est cōmuni Florētie pro certo pretio. ꝛ sic illud pretiuz successit loco eius. qd debebat dicte testatrici cōe Florentie. ꝛ perinde est ac si dicta testatrix ꝛ creditrix exegisset ipm noīe debitoris ꝛ liberasset ipm debitorē id est cōe Florētie: p hoc adduco. id qd inquit Saly. in. l. j. C. de act. ꝛ obli. in. xvj. q. vbi qrit qd si creditor cedat debitori suo actiones quas cōtra eū habet: an cessio teneat ꝛ dicit ꝙ sic: ꝛ operatur liberationem: ꝛ pro hoc inter cetera allegat. l. si spōsalib⁹. in fi. ff. de iure do. ꝛ qꝛ ſm eū potius debet fieri interpretatio vt actus valeat: vt. l. quoties. ff. de rebus dub. ꝛ c. abbate. de verb. signi. ꝛ pro decisione sua etiam bene facit lꝫ ipse non alleget. l. senat⁹. §. fi. ff. de legatis primo. ꝛ qd ibi no. Bal. ꝛ alij post eū. ꝛ l. j. ff. de liberatione leg. si ergo debitor cuius nomen legatū erat videtur post legatum liberatus ꝛ exactus sequitur ꝙ sumus in casu. d. l. fideicōmissa. §. si rem. versi. cum tñ. vbi habetur ꝙ si legaui tibi nomen debitoris: postea illud exegi videt̃ in dubio extinctū legatū nisi pecunia inde redacta sit postea per testatorem deposita: ꝛ sic per hoc videt̃ ibi casus noster satis aperte pro hac pte decisus: attento qd dicte pecunie per testatorem sunt deposite. Et posito qd esset † verum qd ex forma puisionū cōis Florentie nō potuisset trāsferri dictū creditū Mōtis in prefatū Georgium: vt religiosum ꝛ ordinis sancti Joānis hieronymitani: vt verbo fertur. ꝛ posito etiaz qd dicta prouisio vel statutum valeret: tamen non per hoc impediebatur dictum legatum valere saltem in estimatione siue dicta testatrix notitiam habuisset qd dictus Georgi⁹ erat religiosus. l. fideicōmissa. §. si seruo. ff. de leg. iij. l. filiusfamilias. §. si qd alicui. ff. de leg. j. ꝛ plene no. i. l. sed si res. eo. tit. siue etiā ignorasset hoc testatrix attento ꝙ legatarius erat cōiūcta persona ſm Jo. Nicolaū de neapoli. ꝛ Rapha. in dicta. l. sꝫ si res. ar. l. cum alienā. C. de leg. ꝛ ita notabiliter limitant dictū. §. si seruo. dum tex. ibi distinguit inter testatorem scientē ꝛ ignorantem: vt illud locū non habeat quando legaretur coniuncto: quia tunc indistincte legatū valet. Et an in casu predicto sit petendū per dictuz legatariū creditum Montis: an vero dictū pretium tangit Barto. et Bal. in. l. lucius. la prima. ff. de leg. ij. ꝛ ibi tenent etiam in electione legatarij petere qd velit: tamen tutius puto esse in casu nostro petere dictam pecuniam depositam: nō tamen circa hoc vltimum insisto: quia de hoc non sum interrogatus. Alexan.

¶ Summarium super consilio. clviij.

1 ¶ An in legato alimentorū facto liberis cōprehendantur nepotes.
2 An liberi possint petere alimenta si sint parati obseruare que in testamento sunt.
3 Filij spurij sunt incapaces etiam in alimentis.
4 Quid importent illa verba quem testator plurimum recōmēdauit. ꝛc.
6 Dispositio incerta valet quando est facta pauperi.
7 Licet de iure ciuili dispositio incerta vitiatur tamē secus est de equitate iuris canonici.
8 Quando dicatur quis pauper.

¶ Consilium. clviij.

¶ Si testator relinquit alimenta filio spurio ꝛ ei⁹ liberis in domo et cōi familia heredum suorum cōferēdo industriam suam ad cōmodum heredum an valeat: ꝛ quid si dicti heredes se diuiserūt: ꝛ quid importent hec verba testatoris commendo heredibus meis tales in omni casu sue necessitatis.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Viso testamēto dicti Pauli ꝛ narratione facti de qua in themate suprascripto. Dicam breuiter 1 † quātum de iure sentio: ꝛ primo inquātum qrit̃ an in dicto legato alimentorū facto dicto Frācischino ꝛ eius liberis cōprehēdant̃ nepotes dicti Frācischini nati ex filijs dicti Frācischini. rñdeo eos cōtineri: qꝛ liberorū appellatione cōtinent̃ nepotes ac pnepotes ceteriq ex his descendūt ꝛ tā femine ꝙ mares. l. liberorū. ꝛ l. cognoscere. §. j. ff. de ver. signi. l. si dotali. ff. solu. matri. l. sed si hac. §. liberos. ff. de i ius vo. l. qd si nepotes. ff. de test. tute. facit. l. si ita scriptū sit filiab⁹. ff. d leg. ij. cū si. 2 ¶ † Super alio qsito quo queritur an dicti liberi pro futuro tpe petere possint alimēta si sunt parati stare ꝛ habitare cū dicto Bon martino q est antiquior ex heredib⁹ dicti testatoris ꝛ se exercere ꝛ opas ac industriā prestare ad vtilitatē heredū dicti Pauli rñdeo ꝙ satis est ꝙ ipi liberi Frācischini se offerāt dictis heredib⁹ Pauli paratos stare ꝛ habitare in domo ꝛ cōi familia dictorū heredū ac bñ honeste ꝛ pacifice viuere ꝛ cōferre operas suarū personarū ꝛ se ꝛ eorū idustriā exercere ad vtilitatē ꝛ p vtilitate heredū dicti Pauli ad hoc vt liberi dicti Francischini in futurū cōsequantur alimenta eis relicta. nā facta dicta oblatione si stabit p dictos heredes Pauli ꝛ non per liberos dicti Francischini possunt dicti liberi Francischini conseq alimenta predicta. tex. est in. l. q cōcubinā. §. vxori mee. in fi. ff. de leg. iij. ꝛ l. si quis ita legauerit. ꝛ. l. illis libertis. in prin. ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ l. annua. in pri. ff. de an. leg. non eñ debet esse i potestate heredū facto suo se exonerare a grauamine legati in preiudicium legatarij. l. cetera. §. fi. ff. de leg. j. facit. l. iure ciuili cum similibus. ff. de condi. ꝛ demon. ¶ † Et huic con- 3 clusioni nō habet obstare id qd habet̃ in auē. ex cōplexu. C. de incestis nup. ꝛ in auē. lꝫ. in fi. C. de natura. li. vbi filij spurij sunt incapaces etiā relicti alimentorū in bonis parentū: qꝛ respondeo primo qd illa iura hoc volunt in filijs spurijs sed secus an filijs naturalibus vt in dicta auē. lꝫ. ꝛ in testamento nominatur dictus Francischinus vt filius naturalis preterea lꝫ de iure ciuili filius spurius nō sit capax alimētorū tñ secus est de iure canonico vt in. c. cū haberet de eo qui duxit in matrimoniū cam quāpol. per adul. Itē respōdeo quod posito ꝙ Frācischinus tanꝙ filius spurius esset incapax tamē liberi seu descendentes dicti Francischini quibus post mortē ipsius Frācischini relicta sunt alimēta capere pñt ab auo dictū legatū alimentorū cū nō veniat aliquid acquirendū Frācischino. s. pro ea parte pro qua liberis Francischini relictū est saltē post mortē ipsius Frācischini. l. fi. cum glo. C. de natura. libe. ꝛ firmat Bar. in. l. fin. ff. de his qui. vt indig. in prima vel scōa col. ꝛ late Bart. in. l. gallus. §. qd si is. cū concordantijs ibi allegatis per eū. ff. de lib. ꝙ posthu. ꝛ Jo and. in addi. Spe. in tit. de succes. ab intest. §. j. ver. quid si habēs. ꝛ Ray. Bal. ꝛ Ang. in. l. fi. C. de natu. li. ꝛ Bal. in. l. si quis incesti. C. de incestis nup. ꝛ Fede. de senis in cōsil. lvij. incipiente videt̃ mihi. ꝛ Jaco. de are. ꝛ Benedictus de plombino in. l. libertas testamento. ff. de manu. test. ꝛ sequunt̃ magis cōiter Moderni in dicto. §. qd si is. ꝛ Jo. de imo. in. c. ij. de testi. ꝛ posito qd glo. in dicta. l. fi. sentiat qd quando relinquitur nepotibus legitimis natis ex filio spurio debeat distingui sicut distinguitur quando auus relinquit nepoti legitimo nato ex filio naturali tantū: quo casu tex. in dicta. l. fin. de natu. li. distinguit aut extat soboles legitima ipsius aui. ꝛ tūc illud idē possit relinqui dictis nepotib⁹ qd poterat relinq filijs naturalib⁹. sed si non extat legitima soboles possit in totū eis relinqui: tamē hoc non habet obstare qꝛ posito quod istud esset verū tamen quando etiā extat soboles legitima poterat relinqui naturalib⁹ vsqꝫ ad vnā vnciā ex duodecim vncijs hereditatis: vt in. §. nec igit̃ alias est. §. nos igitur. in auē. quibus mo. natu. effi. sui. ergo ita pōt relinqui dictis nepotibus 4 etiā tenendo illud quod fuit de mente dicti. §. ¶ † Quantū vero ad vltimum quesitū quo querit̃ quid importent illa verba recommēdationis prolata a testatore in testamento in quo dicitur quem Francischinum ꝛ filios ipse testator plurimum recommendauit ꝛ recōmendatos esse voluit in omni casu eorū necessitatis dictis eius heredibus. videretur dicendum dictū Francischinum seu eius filios nihil petere posse occasione cōmendationis predicte per tex. in. l. fideicōmissa. §. si ita qs. ff. de leg. iij. vbi habetur quod si testator dixerit Titiū heredi meo commendo nō videtur fideicommissum aliquod relictum titio quia vt inquit ibi iurisconsultus aliud est personam commendare ꝛ aliud est voluntatē suam fideicommittentibus heredibus insinuare. ad idem tex. in. l. thais. §. lucius. ff. de fideicom. liber. ꝛ in. l. ex verbo. C. de fideicom. li. vbi si testator dixerit in testamento: stichum seruum meum cōmēdo heredi meo non per hoc videtur sibi relinquere libertatē. facit 5 l. si vero nō remunerandi. §. cum quidā. ff. manda. cū simi. ¶ † Tñ in casu proposito pōt adduci in contrariū qꝛ quando verba illa commendatitia prolata fuerūt a testatore ita simpliciter ꝛ in genere puta commendo heredi meo titium verū est qd non pōt dici qd importet quod aliquid sit relictū per fideicommissum quia de aliquo non est facta mētio vnde saltē ratione incertitudinis non pōt operari ꝙ sit relictum fideicommissum facit. l. cū post. §. gener. ff. de iure do. secus tamen videtur quando in specie quia verbum cōmendo quando nō est in genere prolatū importat fideicōmissum sicut verbum rogo. l. verba. cū gl. ff. de ali. et ciba. lega. iuncta. l. ij. C. cōmunia de leg. ꝛ istā differentiam an verbū cōmēdo proferatur in genere vel in specie facit etiam Bart. in 6 l. lucius. ff. de fideius. cū suis concordantijs. tamē cōcludo † qd si dicta dispositio fuit facta pauperi ꝛ sic ad pias causas ꝛ tūc valet non obstāte incertitudine. l. si cui annuū. ff. de annuis leg. ꝛ ibi no. l. stichus liber cum ibi notatis. ff. de lega. iij. l. quidā testamēto. ff. de leg. ij. cū ibi not. per glo. ꝛ doc. ꝛ notant glo. ꝛ doc. in. c. nos quidē. de testa. ꝛ Spe. in ti. de instrumentorum edi. §. nūc vero aliqua. ver. quid si testator dixit relinquo pro aīa ꝛc. ꝛ doc. in. l. priuilegia. C. de sacrosan. eccle. ꝛ sic tūc in omni casu necessitatis possent dicti filij frācischini petere ab heredib⁹ eis opportune subueniri puta pro necessitate sue rei familiaris seu psone tuende iuxta. l. fideicōmissa. §. si rem. ff. de lega. iij. l. rem legatā. ff. de adi. lega. l. impense. ff. de verbo. signi. Si aūt dicta dispositio nō est facta ad pias causas puto ꝙ non valeat ratione incertitudinis per. d. §. gener. ꝛ p notata in dicta. l. si cui annuum cum cōcordantijs supra allegatis. nam dicitur esse satis incertū quia nō dixit testator quantum vellet prestari in casu necessitatis nā posset prestari ei aliquid pro herede pro parte necessitatis euenientis ꝛ diceretur esse commendatus seu habitus pro cōmēdato legatarius ab herede. ꝛ posset etiam heres legatario subuenire integraliter pro casu necessitatis ꝛ sic rōne talis incertitudinis dispositio nō tenet vt declarant in proposito docto. maxime Bal. in. d. l. qdā testamento. faciunt notata per Bar. in. l. j. ff. so. matri. ꝛ in. l. ita stipulatus. in quarta opp. prie partis. ff. de verborum 7 obliga. ¶ † Est tamen verū qd de equitate canonica voluit valde notabiliter Archi. j. q. j. sunt nonnulli. ꝛ sequitur Bald. in. l. salarium. in lectura antiqua. ff. mandati. ꝙ licet secundū rigorē iuris ciuilis dispositio ratione

ftio rõne incertitudinis vitietur vt dicto.§.gener.⁊ dicta.l.ita stipulatus.tñ de eq̃tate canonica ex quo apparet de mẽte disponẽtis poterit semper agi vt declaret̃ hec dispositio ſm arbitriũ boni viri vt sic illō qō specialiter est exceptũ in legato vel ꝓmissione dotis secrete vt.d.§.gener.habeat locũ de equitate canonica etiã extra causaʒ dotis ⁊ ita tenet Anto.de but.in.c.ex pte de cẽsi.reputãs istud dictũ Archi.in.d.c.sunt nõnulli esse ad hoc ꝑpetuo notãdũ ⁊ mẽti tenendũ ⁊ si querat̃ an dicta dispositio intelligatur facta ad pias causas in casu nostro.respõdeo qō si est facta pauperi intelligit̃ ad pias causas alias non vt declarat Spe.in.d.ti.de instr.edi.§.nũc vero aliqua ver.⁊ scias qō inter relicta ad pias causas ⁊c.⁊ Bal.in aut.similiter in pri.C.ad legẽ fal.⁊ no.in.l.illud.C.de sac.sanc.⁊ habet̃.lxxxvj.di.nõ satis p totũ illud.c.nam ⁊ cõiunctis pauperibus relictũ potest esse ad pias causas vt no.glo.in c.ij.de sepul.quã ad hoc reputat singularẽ Bal.in.l.j.in.ij.col.in prio cõmento illius.C.de sac.sanc.eccl.⁊ probat̃ in.d.c.nõ satis.⁊ not.Joã.an.in addi.Specu.in titu.de instrumentorũ edi.§.nunc vero aliqua in addítione incipiente ad istũ ⁊c.⁊ Bal.in aut.similiter.C.ad legem fal

9 ci. ¶ Quãdo† autẽ dicat̃ quis esse pauper cõmittitur iudicãtis arbitrio qui habet hoc arbitrari inspecto statu ⁊ qualitate ꝑsone vt no.gl.⁊ doc.in aut.pretcrea.C.vnde vir ⁊ vxor.⁊ plenius Bar.in.l.si ꝯstante in secunda questione prime partis.ff.solu.matrim.cum suis concordãtijs ⁊ ſm Archi.viij.dist.quo iure pauper dicit̃ parũ potens vel quasi parum parans.xj.q.iij.pauper. Alexan.

¶ Summarium super consilio.clix.

1 Ambulatoria ⁊ libera dʒ esse voluntas testatoris.7.

2 Nihil interest an testamentũ per actum facti concelletur an verbis reuocetur.9.

3 Simplex reuocatio testamenti sine transcursu decennij non sufficit ad tollendum precedens testamentum.

4 Ingratus videtur indignus hereditate.10.

5 Si testator condito prius testamento dicat nolo tastamentũ valere nõ erit per hoc sublatum testamentum.

6 Ut per sequentẽ dispositionẽ tollatur ꝓcedens testamentũ.requiritur quod sequens dispositio sit talis quod contingere posset aliquem esse heredem.

8 Testator reuocando testamentũ videtur velle decedere intestatus.

11 Indignitas videtur a testatore remissa qñ retinuit inimicum in domo familiariter.

12 Interpretatio debet fieri vt actus valeat.

¶ Consilium.clix.

¶ An si testator corã septẽ testib⁹ dixit qō reuocabat testamẽtũ in totũ q̄ꝛ intẽdebat illud reformare:nã receperat offensaʒ ab vno ex institutis cũ quo post dictã reuocationẽ reconciliationẽ fecit:intelligatur testamentũ reuocatũ vel nõ ⁊ pars illi⁹ offendẽtis quẽ indignũ nominauit auferatur sibi p fiscũ non obstante reconciliatione.

Domini redemptoris nostri

1 diuocato suffragio. Uiso† testõ ꝯdito de ãno.M.cccclxviij.die.xxij.mensis maij p Reuerenduʒ patrem dominũ Joãnem de Mazancollis de iure cauení iuris vtriusq̃ doctorẽ ⁊ protonotarium apl̃icum ac etiã viso instrumento reuocationis tam dicti testamenti q̃ cuiusdã donationis prius facte Joãni baptiste nepoti qui p certa parte in dicto testamento fuerat heres institutus videret̃ fortasse ꝓma cõsideratione dicendũ dictũ testamentũ esse efficaciter ⁊ legitime reuocatum:q̄ꝛ ambulatoria ⁊ libera dʒ esse volũtas testatoris vsq̃ ad vltimũ vite spiritũ.l.iiij.ff.de adi.leg.l.si mihi ⁊ tibi.§.in legatis.ff.de leg.j.xiij.q.ij.vltima volũtas. Preterea testator reuocãdo testamentũ antea cõditũ ⁊ aliud nõ cõdendo videtur velle decedere intestatus:⁊ cõsequẽter tacite videtur venientibus abintestato hereditatẽ velle relinquere.l.cõficiuntur.in prin.⁊.l.si quis cũ nullũ.in princ.ff.de iure codi. Sed ita est qō qñ testator saltem corã septem testibus dicit se reuocare testamentũ eo q̄ꝛ vult intestatus decedere tollitur primũ testamentũ.l.j.§.si heres.ff.si tabule testa.nulle exta. Et no.Barto.in.l.si iure.ff.de lega.iij.q̄ꝛ vident̃ vocati veniẽtes abintestato vt dixi quorũ aditiõe potuit dicta adẽptio ⁊ reuocatio cõfirmari.l.si quis heres ita instituatur si legitimus.ff.de here.insti. Bene faciũt no.in.l.qui filia.§.j.eod.titu.

2 ¶ Cõfirmãtur† predicta q̄ꝛ nihil interest an testamentũ per actũ facti cãcelletur:an verbis reuocetur.l.nihil interest.ff.de adimen.lega.sed ita est qō qñ testator cancellauit testamentũ per actũ facti:tunc inducitur reuocatio etiam quo ad institutiones heredum q̃uis etiam ꝑpter odium vnius tantuʒ ex heredibus motus fuerit testator ad reuocandũ testamentũ quo ad omnes vt videtur contigisse in casu nostro:vt probatur in.l.cancellauerat.⁊ in.l.proxime ⁊ in.l.fin.ff.de his que in testa.

3 delen.⁊ in.l.nostrã.C.de testa. ¶ Cõfirmatur† per id qō habetur.in.l.sancim⁹.C.de testa.vbi videtur quod ibi simplex reuocatio testamenti sine transcursu decẽnij non sufficit ad tollendum precedens testamentum:quia fuit facta coram minus solẽni numero testiũ:sed in casu nostro interuenit numerus solennis saltem septẽ testium:ergo debet tenere reuocatio.⁊ istam opinionem in proposito sequi videt̃ Jo.de Imo-

4 la in.l.si ita.§.regula.ff.de liber.⁊ posth. ¶ Deniq̃† saltem respectu partis in qua in testamento erat vocatus Joãnes baptista videret̃ cũ effectu illam portionem nõ debere remanere apud dictum Joannem baptistam:q̄ꝛ testator in dicta reuocatione dixit eũ esse ingratũ ⁊ multas ab eo suscepisse iniurias ⁊ ob id specialiter reuocauit institutionem de dicto Joanne baptista factam quo casu videtur indignus hereditate respectu partis sibi delate.⁊ illa dʒ fisco applicari.vt.l.hereditas.C.de his quibus vt indig.⁊ per no.per Bartolũ post glo.in.l.ex par

5 te.ff.de adi.leg. ¶ †Sed premissis nõ obstantibus contrariam sententiã tanq̃ de iure veriorem presertim ex infrascriptis approbo.vcʒ qō dictum testamentũ quo ad heredum institutiones non sit reuocatum pro quo videtur casus insti.quibus mod.testa.infir.§.ex eo.vbi licet testator condito prius testamẽto dicat nolo dictum testamentum valere nõ erit per hoc sublatũ testamentũ ⁊ si testator habuit animum condẽdi scõm testamentum ⁊ propterea noluit primũ valere tamẽ non tollitur primũ nisi scõm fuerit perfecte cõsummatũ.⁊ nõ distinguit ibi imperator an interuenerit in reuocatione numerus solennis vel non nam quãdo nõ interueniret solennis numerus satis euidẽs erat q̄ testamẽtũ nõ tollebat̃ per.l.si in iure.ff.de leg.iij.⁊.d.§.ex eo. Probatur etiam ista cõclusio in.d.l.sancimus.C.de testa.vbi ad hoc vt p illa verba nolo primũ testamẽtũ valere inducat̃ reuocatio primi testamẽti requirit̃ q̄ inter ꝓcedens testamentum ⁊ talem reuocationẽ intercesserit lapsus decem annorũ ⁊ quod talis reuocatio facta fuerit corã testibus non minus tribus ⁊ ponderandum est quod textus ibi dicit nõ minus tribus ⁊ sic non presupponit quod ibi tãtũ loquatur quando interuenit numerus minor septem testium.q̄ꝛ etiam si interuenissent decem idẽ esset q̄ꝛ solum vult ibi imperator q̄ ad hoc vt dicta reuocatio cum cursu deceʒ annorũ sufficiat requiritur q̄ facta fuerit corã testib⁹ nõ min⁹ trib⁹ ⁊ sic si non intercessit cursus decẽnij etiam si reuocatio fuisset facta coram.x.testibus quo casu verum esset dicere factam esse corã testibus nõ minus tribus nõ induceretur efficax reuocatio testamenti vt ibi. Preterea tex.ibi dicit q̄ etiã nõ sufficeret talẽ reuocationẽ esse factam apud acta nisi interuenisset cursus decẽnij.⁊ tñ idẽ operat̃ dispositionẽ circa vltimã volũtatẽ esse factã apud acta acsi esset facta extra iudiciũ coram vij.testib⁹.vt ꝓbat tex.no.in.l.omniũ.⁊ ibi no.doc.eo.titu. ¶ Probat̃ etiã hec cõclusio p tex.in.l.militis codicillis.§.veteran⁹.ff.de test.mili.vbi forti⁹ dicit iuriscõsult⁹ qō si testator post testamẽtũ dixit q̄ volebat testamẽtũ esse irritũ ⁊ decedere intestatũ nõ reuocãtur institutiões heredũ. ¶ Et istã opinionẽ qō per dictã reuocationẽ nõ sit sublatum testamẽtũ firmat etiã glo.in.d.l.proxime in verbo vendicarent̃.⁊ in.l.heredes palã.§.si qd post in gl.j.iũcto tex.ff.de testa.⁊ illã glos.ad hoc põderat ibi Joã.de Imo.vbi dicit q̄ illa gloss.iũcto text.sentit qō hoc procedat quando huiusmodi verba prolata sunt coram septeʒ testib⁹. Et probat̃ q̄ꝛ in dicta volũtate reuocãtoria null⁹ est institutus heres a testatore:nec testator dixit se velle decedere abintestato sed dixit q̄ reuocabat testm̃ ex eo q̄ꝛ itẽdebat ipsum testamentum precedens reformare ⁊ de nouo reficere q̃uis id nũq̃ reformauerat aut refecerat p consequens non põt talis reuocatio aditione alicuius cõfirmari.igitur remanet nulla.l.si nemo.ff.de testa.tute.l.sed si in cõditiõe.§.fi.ff.de here

6 di.insti.⁊ ibi no.⁊ in.d.§.regula.ad hoc† enim vt per sequentem dispositionem tollatur precedens testamẽtum requiritur qō sequens dispositio sit talis quod contingere posset aliquẽ ex ea posse esse heredẽ.l.cũ in secundo.ff.de iniust.rup.⁊ irrito testa.l.pater filio.in pn̄.ff.de here.institu.sed dicta sequens dispositio non erat huiusmodi cum ex ea nemo ad hereditatem a testatore vocatus esset.igit̃ ⁊c. Et ad hãc vltimã rationem confirmandã bene faciunt no.per Bartol.⁊ alios post cum in.l.paterfamilias.ff.de hered.insti. Et istam opinionẽ in ꝓposito nostro firmat Bart.in.d.l.si iure.⁊ Bal.in repe.l.j.in vlti.col.C.de sacro sanc.ecc.⁊ in.d.§.veteranus.⁊ Pet.de ancha.⁊ Joã.de Imo.in.c.cum esses de testa.⁊ Raph.cu.i repe.l.si filius qui in potestate in.xxvi.col.ff.de lib.⁊ posth.⁊ Bal.Rapha.ful.⁊ Pau.de cast.in.d.l.sancimus.⁊ Pau.de ca.in.d.l.heredes palam.§.si qd post. ¶ Nec obstãt allega

7 ta† in cõtrariũ.⁊ primo dum dicebatur q̄ ambulatoria est vltima voluntas vsq̃ ad mortẽ:q̄ꝛ respõdeo hoc esse verum:tamẽ oportet q̄ mutatio sit solẽniter facta.⁊ ita loquitur iura allegata in contrariũ.secus si nõ sit solẽniter facta:vt quia nullus sit in posteriore dispositiõe vocatus ad hereditatẽ:sed simpliciter dicat̃ nolo testamentum ante factum valere vel per similia verba:vt.d.§.ex eo.cũ aliis.s̃.allegatis.⁊ facit.d.

8 l.si iure.cum si. ¶ Non obstat† q̄ testator reuocãdo testamẽtum videtur velle decedere ĩtestatus ⁊ sic perinde debet haberi ac si dictũ fuisset reuoco testamentũ:q̄ꝛ volo decedere intestatus quo casu intelligit̃ sublatum precedens testamẽtũ:vt.d.l.j.§.si heres.⁊ not.Bart.in preallegata.l.si iure.q̄ꝛ respõdeo q̄ nõ sumus in casu illo qm̄ in ꝓposito nostro non dixit se reuocare testamentũ eo quia vellet decedere intestatus.ʒ ex eo q̄ꝛ volebat testamentum reformare ⁊ de nouo facere.⁊ sic non potest dici q̄ hoc casu venientes abintestato habeant ex mẽte defuncti hereditatem ⁊ q̄ eorũ aditiõe cõfirmet̃ dicta reuocatio. ¶ Plus voluit Bar.i.d.l.si iure.⁊ Bal.in.d.l.j.de sac.sanc.ecc.⁊ Pe.de ancha.⁊ Jo.de imo.in.d.c.cũ esses cũ cõcor.s̃.allegatis:q̄ꝛ etiã quando testator simpliciter reuocat testm̃ ⁊ nõ dicit q̄ velit aliud testamentum cõdere:nec dicit q̄ velit intestatus decedere non intelligatur reuocatum testm̃ nec sit perinde ac si dixisset volo intestatus decedere p.d.§.ex eo.cum si.potuit eñ testator alia ratiõe moueri ad reuocãdũ testm̃ q̃ ex eo q̄ vellet decedere intestat⁹:vt no.in.d.l.prime.⁊ in.d.l.nostrã.⁊ p hec pʒ q̄ etiã posito q̄ vera cẽtopi.Jo.de Imo.in.d.§.regula.vbi tenuit cõtra cõem

opi.⁊ voluit ꝙ etiā testator solūmodo dicat corā septē testibus ꝙ non vult ꝓcedens testamentū valere erit reuocatū primū;tñ illa sua opi.nō hꝫ obstare:q² fundamentū eius est ꝙ testator ita dicēs videt̃ velle intestat⁹ decedere.⁊ sic vocare veniētes abintestato quaꝝ aditiōe poterit dicta reuocatio ꝯfirmari ſꝫ hec sua rō a qua tñ ipsemet discessit in.d.c. cū esses nō militat aliquo modo ī casu nostro in quo testator expꝛssit qȯ volebat reformare testamentū ⁊ de nouo facere.⁊ sic nō reuocauit testamentū:vt intestat⁹ decederet vt dixi.s.⁊ ad reuocandū testamentū ꝓcedens nō sufficit ꝙ testator se disponat:⁊ ēt ꝓparet ad aliud testamētū faciendū vt patet ex iā dictis.⁊ tradit̃ ꝑ old.in ꝯsi.cxix.incip.titi⁹ ꝯdidit testamentū.⁊ Jo.an.in addi.Spe.in ti.de istr.edi.i.§.cōpendiose sup ver.qd si ꝑus ibi dū dicit:sed fuit q̄stio de facto ⁊c.Quinimo nonnulli tenuerūt ꝙ etiā qñ testator dixit reuoco testamentū ⁊ volo īntestatus decedere nō sufficiat.ꝑ.d.§.veteran⁹ſꝫ ȯ hoc ad ꝑsens nō discutio:

9 q² nō est casus noster.¶ Nō ob.† dū dicebat̃ nihil referre an v̓bis vel facto cācellet̃ testamētū ⁊ ꝙ si ꝑ actū facti cācellet̃ testamētū intelligit̃ illud esse reuocatū:q² rñdeo ꝙ verū est ꝙ cācellatio facta v̓bis eq̄pollet cācellationi ꝑ actū facti qñ illa cācellatio facta v̓bis est solennis sed ista nō est solēnis:ſꝫ sit facta corā septē testibus nisi interueniat aliqua institutio expꝛssa vel saltē tacita.d.§.ex eo.cū aliīs.s.allegatis.⁊ ita rñdet Bar.i.d.l.si iure cū ꝯcor.de qb⁹.s.⁊ est de mēte gl.ij.i.l.proxime.¶ Nō ob.d.l.sancim⁹.q² imo ibi ī veritate est tex.ꝑ ista opi.ſꝫ veram

10 inductionē quā.s.retuli.¶ Postremo† non ob.dū dicebat̃ ꝙ quo ad partē ī qua fuerat institut⁹ Jo.Baptista videbat̃ eū esse indignū ꝑ id qȯ habet̃ i.d.l.hereditas q² rñdeo ꝙ istud nō facit quomin⁹ testamētū valeat nec facit quomin⁹ aliī coheredes partes suas habeāt ⁊ cū effectu retineāt vt etiā ꝓbat̃ in.d.l.hereditas iūcta.l.ex facto.§.iuli⁹ longinus.ff.de vulg.⁊ pup.est verū qȯ ī.d.l.hereditas habet̃ ꝙ portio illi⁹ quē testator reputauit indignū aufert̃ ei ⁊ applicat̃ fisco.¶ Sed plus

11 dico† in ꝓposito qȯ ꝓut v̓bo fertur ꝑfatus do.Joā.testator post dictā offensam ⁊ iniurias susceptas ⁊ post dictā testamenti reuocationem recōciliationē innuit cū ꝑfato Jo.baptista ⁊ retinuit eū in domo familiariter:⁊ cū ad cōmunē mēsam ⁊ victuꝫ suscepit.⁊ propterea illa indignitas vr̃ a testatore remissa vt ꝓbat̃ in.l.iij.§.fi.iūcta.l.seq.ff.de adi.leg. ꝑ quē tex.dicit forti⁹ in ꝓposito ibi notabiliter Bar.ꝙ si pater exheredauit filiū ex iusta cā postea secū recōciliationē fecit qȯ illa exheredatio videt̃ adēpta ⁊ reuocata.ꝓ hoc etiā est tex.notabilis ī.l.in ꝑsi⁹.C.fami.ercis.iūctis notatis ꝑ glos.insti.de iniur.§.fina.in v̓bo dissimulatione cū si.bene facit id qȯ habet̃ i.§.itē ꝓpter inimicitias el.ij.institu.de excusa.tu.⁊ qȯ no.Specu.in titu.qui filiī sint legi.§.j.ver.quid si filia peccat in corpus iuncto ver.seq.⁊ hoc etiā quo ad casuꝫ nostrum est de mēte Ang.in aliquib⁹ lecturis ī.l.filio quē pater.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ sequitur hoc ibi Pau.de ca.¶ Nec obstat.d.†.l.filio quē pater.

12 q² duplex respōsio datur hoc ibi ꝑ Pau.de cast.vna qȯ ibi nō interuenit actus inducens remissionē ingratitudinis.Secunda est quod ibi hoc est q² alias testamētum remaneret nullū si filius nō remaneret exheredatus nec in eo institutus iuxta.l.inter cetera.⁊.l.si.eo.titul.⁊ fieri debet interpretatio qȯ actus valeat.l.quotiens.ff.de reb⁹dub.l.placet.cū ibi no.ff.de lib.⁊ posthu.c.abbate.de ver.sig.⁊ istam responsionem etiā sensit Joā.de Jmo.in.d.l.filio quē pater.⁊ ibi etiā sensit aliam responsionē ꝙ ibi facta fuerat in actu solennis testamenti exheredatio rite ⁊ ideo per alium actum factum nō solenniter nō potuit tolli exheredatio predicta.arg.eoꝝ que notātur in.d.l.heredes palam.§.si quid post.sed in casu nostro dicta reuocatio testamenti nō fuit facta in solenni vltima voluntate vt fuit ostensum supra.⁊ patet ex notatis ꝑ Bar.in.d.l.si iure.ergo ⁊c.⁊ hec est secunda responsio ad vltimū principale argumentū.tñ primaꝫ responsionem ⁊ omnia alia que superius in fauorem conseruationis testamenti dicta sunt pono pro constanti ⁊ iudicio meo ꝓcedunt absq̧ vllo scrupulo sed dictā secundā respōsionē ad vltimū principale argumentū fateor nō ita sine vllo scrupulo ꝓcedere scilicet q̄stū est respectu partis in qua Joā.Baptista fuerat institutus ꝓpter varietates que habentur ex notat.ꝑ Bar.in.d.l.iij.§.fin.cū l.sequenti de adimen.leg.⁊ ꝑ nonnullos.in.d.l.filio quem pater.per illum tex.

¶ Summarium super consilio.clx.

1 ☞ Dispositio exorbitans nō debet extendi vltra effectum ab ea specialiter prouisum.
2 Statutum permittēs bannitum impune occidi intelligitur de eo qui rite bannitus est.
3 Pena vltimi suppliciī venit imponēda vbi dolus interuenit.
4 Decretum interpositum ex falsa causa probat licitum valorē tenendi.
5 Stante statuto ꝙ banniti possint impune occidi an si clericus fuit bannitus possit impune occidi.
6 An si quis occidat ignoranter illum qui fuerat non rite bannitus excusetur.
7 Quando bannitus est sed habet bannum resolutum si per ignorantiā eum occidet excusatur a pena ordinaria.
8 Ubi dolus est minor in vnō casu q̄ꝫ in alio iudex potest minuere penā.
9 Licet sententia lata a principe causa cognita seruetur ꝓ lege generali: tñ secus est in declaratione facta a principe.
10 Ad hoc vt sententia lata a principe faciat ius generale nō sufficit ꝙ sit lata cum cause cognitione si requirit vtranq̧ partem presentem.

¶ Consilium.clx.

¶ Quando quis occidit bannitum sed non efficaciter bannitum a loco in quo fuit occisus an excusetur.Et an epistole vel sententie principis seruētur pro iure generali.Et aliud consilium in materia huius statuti Uicentini vide infra consil.clxuij.

REdēptoris nostri inuocato

1 suffragio.Uisis narratis† in themate ac sentētia bāni ⁊ statutis ac literis ⁊ aliīs de quibus in puncto videretur prima consideratione dicendū dictum vitalianuꝫ teneri de homicidio ⁊ nullatenus excusari virtute banni cōtra dictum Martinum lati q² iudex taruisinus nō potuit bannire martinum predictū vltra territoriū taruisinum.l.cum vnus.§.penulti.ff.de bo.autori.iudi.poss.l.fin.ff.de iurisdi.om.iudi.c.vt animarum de cōstitu.in.vj.⁊ saltem quo ad effectum de quo queritur non potuit intelligi bannitus vltra territorium taruisinum scilicet quo ad effectum quod posset impune occidi quia nullo iure cōmuni vel municipali videbatur esse permissum dato qȯ certo statuto vel prouisione diceretur cautuꝫ esse qȯ banniti de territorio taruisino nō possint stare vel habitare etiā iuxta ipsum territoriū per xv.miliaria.⁊ si ibi capiantur sit prouisum qȯ presententur rectoribus loci de quo bāniti sunt vt penā luant ac si in ipso territorio capti fuissent tamē dicta prouisio exorbitans nō debet extendi vltra effectuꝫ ab ea specialiter prouisum.l.si seruū.§.nō dixit pretor.ff.de acquiren.here.l.cōstitutionibus.ff.ad munici.¶ Cōfirmatur† q² statutum permit-

2 tens bannitum posse impune occidi intelligitur de eo qui rite bannitus est.l.non putauit.§.non queuis.⁊ ibi hoc not.Bart.ff.de bo.pos.ꝯtratabu.l.ij.§.fina.ff.de pe.⁊ iudicis autoritas inualida non excusat a delicto.xvij.distin.multis.xij.qȯ.ij.quicunq̧.⁊ de tempo.ordi.in.c.dilectus.Preterea ille qui vult aliū occidere impune debet prius se certiorare de ꝯditione sua ⁊ sic an sit rite bānitus.l.qui cū alio.⁊.l.q in alterius.ff.de regu.iur.que iura ad hoc allegat Joan.andr.in regula ꝙ quis mādato.de reg.iur.in.vj.in mer.⁊ Bar.in.l.non solum.§.morte.ff.de oper.no.nuntia.in.ij.q.principali in ver.circa secundum vero scilicet quādo fit protestatio ⁊c.ergo debuit vitalianus inuestigare vtrū Martinus esset legitime ⁊ rite bannitus vltra territorium taruisinum per illa.xv.miliaria adeo ꝙ eo in loco posset impune offendi.¶ Accedit q² ignorātia dicti vitaliani nō debet euꝫ excusare.l.seruius.ff.qȯ vi aut clam.l.euꝫ qui.§.si iniuria.ff.de iniur.¶ Ultimo pro hoc facit declaratio alias facta ꝑ Jllustrissimum ducale dominium de anno.M.ccccxlix.qua declaratū fuit in certo casu tunc de facto pendente quidam qui occiderat vnū bannitū īfra dicta.xv.miliaria nō potuerit hoc impune facere sed sententia principis lata in causa vna seruatur pro generali lege in aliīs.l.fin.C.de legi.c.in causis de re iudi.¶ Sed premissis

3 †non obstantibus puto in casu de quo queritur dictū vitalianum non esse puniendum saltē pena vltimi suppliciī quia illa venit imponenda vbi dolus interuenit secus vbi sola culpa etiā lata.l.in.l.cornelia.ff.ad legē cor.de sica.⁊ plene nota.in.l.data opera.per Bal.in.iij.⁊.iiij.col.post Cyn.C.qui accusa.⁊ in.l.j.ff.de legi.⁊ in.l.quicunq̧ in.vij.colūna.C.de seruis fugi.⁊ ibi dixit quod vbi de pena corporali vel capitali fit mentio subintelligitur si dolus intercedat per not.in.l.actionibus.ff.ȯ in litē iuran.⁊ institu.de suspec.tutor.§.suspectus.Sed in proposito nostro excusatur dict⁹ vitalianus a dolo quia sententia iudicis etiam nulla ⁊ inualida excusat a dolo dato qȯ nō excuset a lata culpa vt not.Bart.⁊ aliī post eum in lege iuste.in fin.ff.de acquiren.pos.⁊ Bart.in consilio incipiente in questione vertēte in curia capitanei narnie ⁊c.ar.l.igitur.§.pōt.ff.de liber.causa.⁊.l.j.in fine.ff.de abig.⁊ ꝑ not.in.l.plagiī la secūda.C.ad legē fal.de plag.vbi error iuris ⁊ alia quelibet leuis causa etiā iniusta excusat a dolo ⁊ no.etiā in.l.ex consensu.§.fina.ff.de

4 app.⁊ Jnnocen.in.l.j.in.fi.ff.si quis ius dicen.non ob.¶ Accedit† qȯ no.inquit Ant.de butrio in.c.diuersis fallaciīs.de cle.coniuga.vbi dixit quod decretum interpositū ex falsa causa prebet licitum colorem tenendi ⁊ tamen est nullum.l.cum vero.§.subuentum.ff.de fideicommis.liberta.l.j.§.hec verba.ff.ne vis fiat ei.l.magis puto.§.illud.ff.de rebus

5 eorum.Fortificātur ꝑdicta† per id quod decidit Bal.in.l.ij.ff.si quis in ius voc.non ierit.in.iiij.colū.vbi querit an si clericus fuit bannitus a iudice seculari ⁊ sic a non habente in eum iurisdictionē et postea fuerit occisus an excusabitur occidēs stante statuto quod bannitus possit impune occidi et tenet quod sic referēs ita fuisse determinatuꝫ q² propter ignorantiā excusabitur ⁊ propter publicam scripturā banni: per d.l.j.in fi.ff.de abige.⁊ per.l.penul.⁊ quod ibi no.Dy.et Barto.ff.de adulte.idē dicit Albericus de rosate vltima parte statutorum.questio.xxix.incipiente querit etiā ipse gandinus ⁊c.q² presumendum est pro iudice bannū ferente.c.in presentia.de renun.c.bone.el primo de elec.l.j.in fi.ff.de offi.prefc.preto.l.ij.C.de offi.ciui.iudi.⁊ quis non debet decipi publica autoritate.l.j.C.de his qui veniā eta.impe.⁊ refert Albericus in dicta q̄stione quod ita tenet Dy.⁊ Nicolaus de mat.⁊ multi aliī.Sicut ergo allegatur in casu nostro qȯ iudex taruisinus non habebat potestatē bāniēdi martinum de dictis.xv.miliaribus vltra territorium taruisinū ita non habebat in q̄stione supra relata iudex laicus potestatē banniendi clericū ⁊ tamen bannum excusat et saltem debet excusare a dolo ⁊ sic a pena capitali per allega.supra.⁊ per no.per

6 Bar.in.d.l.penulti.alias si.ff.de adulte.¶ His optime† cōsonat decisio

cisio Saly.in.l.cū qui duas.C.de adulte.vbi in illa.q.qua querit̃ an si q̄s occidit ignoranter illū qui fuerat nō rite bānit⁹ excuset̃ refert p̄mo opinionē Dy.tenētis ꝙ excuset̃ postea refert opinionē Bart. tenētis qđ excusat̃ a dolo ⁊ sic a pena legis cornelie de sicarijs sed nō a lata culpa quā cōmisit nō cōsulendo peritiores.⁊ ꝓpterea puniat̃ extra ordinem per.l.ij.§.hac actione.ff.vi bonorū rapto.⁊ ignorantia iuris est lata culpa.l.late.ff.de verborū significatione.l.liberorum.§.notanter cū ibi no.ff.de his qui no.infa.Salycetus tandē ꝯcludit qđ opinio Bar.sit vera qñ ex notorietate scripture vitiū apparet.nam tūc est in culpa si nō cōsulat peritiores.sed si vitiū nō apparet ex inspectione scripture.tunc dicit veraȝ esse opinionē Dyn. scilicet ꝙ omnino excusetur.q: presumendū est pro iudice iuxta no. in.l.herēnius.§.gaia.ff.de euic.⁊ in.l.nō videt̃.§.qui iussu.ff.de reg. iur.⁊ dixi supra.⁊ sic posito ꝙ ex inspectione scripture banni in proposito apparere diceret̃ de vitio hoc arguit culpā si nō ꝯsuluit peritiores seu si nō inuestigauit diligēter. ¶ Bñ faciunt † no.ꝑ Jo.and. in addi.in Specu.in ti.de obli.⁊ sol.in rub.in fi.vbi voluit ꝙ qñ q̄s bānitus erat sed bannū erat resolutū.tñ propter ignorantiā occidētis talē bannitū excuset̃ a pena ordinaria q̄ dicit̃ exigere dolū.iuxta d.l.in.l.cornelia ⁊.l.quo naufragiū.§.nō tantū.ff.de incē.rui.naufr. sed puniat̃ alia pena ꝓut iudici videbit̃ q̄litate facti īspecta ꝑ.l.j.§. ſȝ si claua.ff.ad legē corne.de sicar.⁊.l.lege.§.j.e.ti.⁊.l.omne delictū §.pe.ff.đ re milita. ¶ Eādē excusationē a dolo potuit dicto vitaliano tribuere sñia alias lata ꝑ magnificū dñm Andream Bernardo potestatē padue q̄ in simili causa idē iudicauit: dato etiā ꝙ diceremus eā min⁹ legitime factā fuisse ꝑ.d.l.igit̃.§.pōt.⁊ ꝑ not.ꝑ Bar.in d.l.iuste in fi.cū alijs.s̄.allegatis.accedit q: poti⁹ p̄sumi dȝ iuris error ꝙ̄ dol⁹ vt inq̄t Raph.cu.in.l.nō fatet̃ ad fin.ff.de ꝯfes.allegat id qđ legit̃ ⁊ no.i.l.ij.§.si a pupillo.⁊.§.si a furioso.ff.ꝓ emp. ¶ Cōfirmo † et p̄dicta ꝑ id qđ no.dixit Bal.i.l.⁊ si seuerior i.iij.col.C.ex quibus cau.infa.irrogat̃ vbi dixit ꝑ ibi no.ꝙ ēt vbi est dol⁹:ſȝ est minor in vno casu ꝙ̄ in alio iudex pōt ex hmōi cā minuere penā statuti vñ dicit ꝙ si pupill⁹ doli capax ꝯmittat hōicidiū ꝙ̄uis in eo fuerit dolus ⁊ in delictis nō excuset̃ ipubes doli capax.l.impuberē.ff.đ fur.l. impuberē.in p̄n.gl.ff.ad.l.cor.de fal.l.impunitas cū ibi not.C.de pe. ⁊ in.l.j.C.si aduer.delic.tñ q: minor est dol⁹ in eo ꝙ̄ in adulto ista est iusta cā dispēsandi secū ēt in pena statuti f̄m Bal.in.d.l.⁊ si seuerior cū q̄ ibi trāsit Saly.facit qđ no.Bar.i.l.fi.ff.de recepta.cū fi. ¶ Sȝ dato ꝙ diceremus vitalianū in aliquo dolo fuisse nemo diceret in eo tātū fuisse dolū quātus esset in occidēte hoīeȝ nullo mō exbānitū a dictis.xv.miliarib⁹ stāte dicto bāno ⁊ alijs đ q̄b⁹ i themate. ¶ Per p̄dicta † apparet r̄nsum ad oīa allegata in ꝯ̄riū q: dato ꝙ vitalian⁹ culpā ꝯmiserit nō sequit̃:ergo pati dȝ penā capitalē vl̃ corporalē q̄ rōne doli iponit̃ tñ vltra p̄dicta speciali⁹ r̄ndeo ad dictā declarationē illustrissimi ducalis dñij factā de anno.Mcccc.xlix.q: r̄ndeo ꝙ lȝ sñia diffinitiua lata a p̄ncipe cā cognita seruet̃ ꝓ lege gñali.d.l. fi.C.de leg.tñ sec⁹ est in declaratiōe facta a p̄ncipe ꝑ modū rescripti vel ep̄le misse ꝑ principē sup cōsultatiōe sibi ab aliquo iudice missa. tex.est in.l.ij.⁊ ibi no.doc.C.de leg.⁊ iste est casus noster bñ facit qđ no.bar.i.j.ꝯsti.C.in fi.scđo r̄ndeo ꝙ sñia iterlocutoria lata a p̄ncipe i vna cā nō seruat̃ ꝓ lege gñali inter al'ꝯ ꝑsonas seu in alijs causis.l. iij.⁊ ibi no.C.de leg.nisi ꝯtrariū exprimeret̃ in sñia.vt no.gl.⁊ Bar. in.l.j.ff.de ꝯsti.p̄n.ſȝ dicta declaratio nō vr̃ dici posse diffinitiua: ſȝ poti⁹ iterlocutoria:q: declarat ꝙ illi q̄ cepert̃ dcm̄ gerardū veniūt bannīēdi sicut dicimus in sñia qua dicit iudex ꝓnūtio titiū esse restituēdū in integrū ista nō đr diffinitiua ſȝ interlocutoria.expectat eīm aliā post se.ita no.Ja.bu.⁊ Bal.in.l.cū iudex.C.đ sen.⁊ iter.om. iud.ꝑ no.in.l.fi.C.vbi ⁊ apud quos in integ.rest.⁊ in.l.j.C.si aduer.li. vñ dicit no.Bal.in.l.solēt.ff.de offi.ꝓcō.ꝙ inia lata ꝑ hec verba ꝓnūtio titiū esse absoluēdū nō est diffinitiua nec habēs vim diffinitiue.

¶ Tertio † r̄ndeo ꝙ ad hoc vt sñia lata a p̄ncipe faciat ius gñale n̄ sufficit ꝙ sit diffinitiua ⁊ lata cū cause cognitiōe:ſȝ etiā req̄rit̃ ꝙ sit lata vtraq; parte p̄nte vt est tex.in.d.l.fi.C.de legi.⁊ no.Cy.⁊ alij in d.l.iij.⁊ Hosti.⁊ Jo.an.in.c.in causis de re iudi.sed lȝ in dicta ep̄la vel rescripto p̄ncipis dicat̃ ꝙ audite fuerūt allegatiōes ꝑtiū tñ nulla declaratio facta fuit vtraq; ꝑte p̄nte.nec đ tali p̄ntia tp̄e declarationis cōstat:ergo nō facit ius generale.Ex quib⁹ cōcludit̃ vt dixi ꝙ si qua pena veniat imponēda dicto vitaliano nō pōt imponi pena vltimi supplicij.sed alia pena arbitrio domini iudicantis prout sibi videbitur qualitate facti inspecta. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.clxj.

1 ☞ Litere summi pontificis habent vim legis.
2 Concedens rem in emphyteosim pro se ⁊ descendentibus vsq; in tertiam generationem si descendentes qui sunt de quarta petant se renouari preferuntur extraneis.
3 Ordo scripture est attendendus.
4 Litere presumuntur cocesse ad postulationem ⁊ nō motu proprio.

¶ Consilium.clxj.

D Omini redēptoris nostri inuocato suffragio.Uisis narratis in themate ⁊ dictis l'ris Apostolicis breuiter sentio ꝙ vbi dn̄s gubernator dlegatus ap̄licus velit ex mēte dictarū literaꝝ disponere de bonis dicti quōdā Marci de zangaris q̄ in filiā dicti marci vel i ꝯsanguineos seu agnatos masculos dicti marci institutos heredes vniuersales dicti Marci debeat ꝓferre poti⁹ in dictos agnatos q̄ vniuersaliter instituti fuerāt ⁊ hoc q̄ ad vniuersitatē bonorū ſȝ quo ad q̄dā ꝑticularia bona in q̄b⁹ fuerat instituta dicta filia debeat ip̄e p̄ferri ⁊ sic p̄ferant̃ illi q̄ veniūt ex exp̄ssa dispositiōe defuncti sic etiā videm⁹ fieri qñ ex dispositiōe legis venit dispēsanda hereditas alicuius q̄ testamētū cōdidit vt si heres primo loco institut⁹ postꝙ̄ adiuit hereditatē neglexit implere volūtatē defuncti adeo ꝙ ea ꝑuat̃ dȝ hereditas applicari p̄mo substitutis vocatis ad vniuersam hereditatē ex exp̄ssa dispōne testatoris vt in aut.hoc āplius.C.đ fideic.ita ergo dȝ seruari in ista dispensatiōe hereditatis dicti testatoris facienda au-
1 toritate literarū † summi pōtificis q̄ vim legis hñt in aut.de ꝯsuli.ad
2 fi.l.j.ff.de cōsti.p̄n.c.ꝓposuit de cōces.p̄bē. ¶ Cōfirmat̃ † q: videm⁹ ꝙ qñ cōcessa est res i emphyteosim ꝓ se ⁊ descēdētib⁹ vsq; in tertiā generationē ꝙ̄uis finita tertia generatiōe descēdētes q̄ sunt de q̄rta generatiōe si petant se renouari dñt renouari ⁊ p̄ferri extraneis ⁊ si nō renouent̃ pñt appellare vt no.Bar.in.l.j.ff.de p̄uileg.cre.per illū tex.⁊ in.l.j.§.ꝑmittit̃ ꝑ illū tex.cū gl.ff.de aqua quoti.⁊ esti.⁊ i.l. si mihi ⁊ titio.ff.de v̄.ob.⁊ Bal.in.c.i p̄entia circa.vij.vel.viij.col.de ꝓbatio.⁊ Anto.de but.in.c.j.de loca.tñ intelligit̃ istud esse verū qñ descēdētes q̄ peterēt se renouari essent instituti heredes:secus si extranei essent instituti.ita notabiliter cōsuluit Jo.de Jmo.i cōsi.inci. quidā Toni⁹ de pāno maxime ꝑ id qđ no.Bar.in.l.ex facto.§.fi.ff. ad trebel.⁊ saltē in casu nr̄o in quo tractat̃ de bonis seu hereditate q̄ poterāt trāsire ad dictos ꝯsanguineos institutos.⁊ iō in hoc non dȝ p̄ferri filia dictis ꝯsanguineis heredib⁹ vniuersalib⁹ ꝑ ea q̄ no.in l.si tibi decē.§.si pact⁹.ff.de pac.⁊ in.l.vt iurisiurandi.§.si liberi.ff.de ope.li.⁊ i.l.q̄dā.§.is aūt iūctis ibi notatis maxime ꝑ Ang.ff.de edē. ꝑ Jo.de Jmo.in.l.ex facto proponebat̃.ff.de here.insti.⁊ ꝓ hoc facit q: in dictis literis apostolicis cōprehēdunt̃ tam cōsanguinei ꝙ̄ filij defunctorū ⁊ etiā heredes vt patet ibi dū đr cupiētes oīb⁹ illis quorū parētes ⁊ ꝯsanguinei ꝓpter cōspirationē in statū scte romane ecclesie suspēdio vitā finiere ⁊ ibi dū dicit seu eoꝝ quouis mō heredib⁹ ⁊c.vñ quo ad ea que nō pñt cōuenire nisi filijs vt quo ad restitutionē ad famaȝ ⁊ legitimos actus de q̄b⁹ in dictis literis fit mentio q: hoc cōcernit ꝑsonā filioꝝ ꝑ.l.quisquis.C.ad legē iul.maiesta.referet̃ ad eos:quo v̄o ad alia q̄ possunt cōuenire cōsanguineis ⁊ heredibus referet̃ ad eos in his q̄ eis obuētura fuissent si ꝓpter dictā ꝯspirationē nullā iacturā passi fuissent qm̄ ītētio summi pōtificis fuisse videt̃ velle reintegrare ⁊ i p̄stinū statū restituere vt indicat maxime v̄bū reintegrādi appositū in literis ſȝ nō pōt aliter resultare reintegratio nisi heredes instituti a dicto marco cōsequant̃ id qđ in testamēto eis relictū erat ⁊ voluit ēt summus pontifex eos hr̄e heredes ac si dictū crimē nō cōmisissent vbi ꝓpter crimē p̄dictū nō fuissent habituri vt sonāt illa v̄ba eoꝝ quouis mō heredib⁹ iuncta.d.
3 l.quisquis. ¶ Et ꝑ hoc patet † ꝙ nō ob.si diceret̃ debere attendi ordinem scripture.l.quot.in prin.ff.de vsuf.l.generaliter.§.q̄d ergo.ff. de fideic.li.⁊ prio tā de filijs defunctoꝝ ꝙ̄ de consanguineis scā est mētio in literis.nā nō curam⁹ de ordine scripture vbi ex alijs apparet de mēte.l.necem̄.ff.de so.l.cū p̄r.§.fidei tue.ff.đ leg.ij.l.q̄dā.ff.de pecu.le.⁊ hāc puto fuisse mētē romani pōtificis quā ei⁹ legat⁹ interꝑtari pōt.c.j.de postu.p̄la. ¶ Quaten⁹ aūt dixi dictā filiā vocari ad ea q̄ sibi relicta fuissent in testō intelligi dȝ nisi ea que sibi in testō relicta fuerūt dictus marcus spōte alienasset post testamentū q: intelligerent̃ talia relicta esse reuocata.l.fideicōmisse.§.si rē.ff.de leg.iij. ⁊.l.scribit quint⁹.§.fi.ff.de aur.⁊ arg.leg.Et iō si dicta filia cōsequuta fuit florenos centūsexaginta de q̄b⁹ in literis felicis recordatiōis Pauli nō pōt ꝯqueri imo videt̃ ꝙ si tp̄e dicte impetratiōis literarū pauli dicta beneuenuta erat nupta vt verbo fert̃ litere ille vt subrepticie nō valeāt q: papa mādat dari ei florenos.clx.vt honeste tali
4 subsidio nubere ⁊ vitā ducere valeat ⁊ ipsa erat iā nupta ⁊ litere † p̄sument̃ cōcesse ad postulationē et nō motu ꝓprio qñ clausula illa.s. motu ꝓprio ⁊c.nō est in literis inserta.c.si motu ꝓprio.de p̄bē.i.vj. l.j.C.đ peti.bo.subla.li.x.⁊ iō dȝ carere impetratis:q: litere gratiose vitiant̃ nedū qñ subreptio fuit cā inductiua ⁊ finalis ipsi⁹ gratie:ſȝ etiā si fuit cā impulsiua vt q: princeps etiā cessante subreptiōe fuisset cōcessur⁹ ſȝ nō ita de facili seu de leui ⁊ sic subreptio fuit cā impellēs ita ꝓbat tex.qui ad hoc reputat̃ singularis in.c.postulasti de rescri.⁊ ibi pōderant Doc.qñ magis in casu nostro in quo papa videtur mot⁹ ad cōcedēdū vt daret causam ꝙ dicta beneuenuta collocari posset in matrimoniū qđ est causa valde fauorabilis.c.fi.đ re iudi. l.j.ff.sol.ma.⁊ iō illa p̄sumitur fuisse causa finalis:vt no.Bar.in.l.ij. §.fi.in p̄ria oppo.ff.de don.⁊ si sciuisset papa eā fuisse i matrimonio collocatā saltē de facili nō ita cōcessisset:q: maritus tenebatur eam alere.l.si cū dotē.§.sin autē in seuissimo.ff.sol.mat.l.qđ in vxorē.⁊ ibi plene.no.C.de neg.gest.vñ vt inquit tex.in.c.sup eo.de cohab.cle.et mul.non valent litere que facti seriem non continent.

¶ Summarium super consilio.clxij.

1 ☞ Melioramenta fundi dotalis an debeant restitui heredibus ipsius mariti.

Fructus percepti a marito an debeant imputari in sumptꝰ factos.
Expense vtiles facte in dote sine volũtate mulieris aduersus eã exigi non possunt.4.

¶ Consilium.clxij.

¶ Quomodo impense facte in re dotali per maritum veniãt repetende ⁊ que.

REdemptoris nostri inuocato suffragio. Uisis narratis ĩ themate suprascripto ⁊ omisso primo dubio velut ad rē de q̃ ꝑncipaliter queritur nõ necessario. Capio secunduȝ dubiũ in quo querit̃ an dicta melioramēta seu eorũ estimatio spectēt vel de eis satisfieri debeat heredibꝰ mariti per heredē dicte domine succedentem in dote ꝑdicta posito sine preiudicio ꝙ fundꝰ ipse ⁊ nõ estimatio censeatur fuisse in dotem ⁊ obmissis nõ necessarijs dico qꝺ aut querit̃ de expēsa domꝰ edificate seu referte in petia terre posita ĩ villa bagnarole ⁊ ista impēsa videt̃ sine dubio ꝙ nõ debet cedere ad commodũ mulieris seu heredis sui q꞉ in puncto presupponitur ꝙ incēdio ꝯbusta fuit prior domus ⁊ deinde per zanũ reedificata est. ⁊ ꝙ erat domꝰ in qua morabaturꝰ erat colonꝰ seu cultor agri ⁊ aliter nõ poterat stare colonꝰ vñ hec impēsa videt̃ cõnumerari inter necessarias impēsas vt est textus in .l. diuortio. §. impēdia. ff. solu. matr. ibi dũ tex. dicit plane si nouã villã necessario extruxit vel veterē totã sine culpa sua collapsam restituerit erit eius impēsa petitio. ⁊ lȝ gl. ibi dum text. loquit̃ de cõstructiõe noue ville expõat necessario. i. vtilit̃ tamē ꝺȝ Bar. ⁊ alios ibi tex. stare potest ꝓprie. s. ꝙ sit expressa necessaria qꝺ fundꝰ aliter laborari nõ poterat sine ꝯstructione noue ville. ⁊ ita in effectu ēt accipit Dy. in .l. j. super gl. in verbo factũ. ff. de impensis. ⁊ ibi Ange. in §. j. dicit ꝙ si nullꝰ colonus volebat ĩ ꝑdio dotali stare nisi ibi de nouo nõ fiat pistrinũ illa impensa dicetur necessaria ⁊ ad illã faciēdã tenebat̃ maritꝰ: q꞉ alias res dotalis efficeret̃ deterior: multo magis ergo erit expēsa necessaria qñ combusta ⁊ destructa erat domꝰ ipsa ⁊ fuit postea reedificata ꝑ maritũ vt. d. l. j. ⁊ qꝺ ibi glo. ĩ verbo factũ ff. de impensis ĩ rebus dota. fac. ⁊ .l. impēse eo. titu. ⁊ expresse no. Ange. in .l. ⁊ in totum. eo. titu. ⁊ nõ est dubiũ ꝙ impēsas necessarias idistincte cõsequi debet maritus quinimo dos minuit̃ ꝓpter dictas impēsas .l. ꝙ dicitur la prima cũ ibi plene no. ff. de impēsis. ⁊ .l. dote. ff. de ritu nup. ⁊ insti. de actio. §. itē si de dote. ver. propter retētionē ⁊ est ĩ electiõe viri si potius velit agere ad expēsas tales q̃ dotē retinere. vt not. gloss. Dy. ⁊ bar. in preallegata .l. qꝺ dicitur ⁊ ꝓbat̃ ibi in ver. si dos. ⁊ in .l. oĩ modo intellectũ Bar. ⁊ aliorũ cõmuniter eo. titu. dato etiã ꝙ illa impensa nõ fuisset necessaria ⁊ ad quã faciēdã fuisset obligatꝰ maritus. tamē quia fuit facta ad perpetuã vtilitatē rei ⁊ rē meliorē reddidit ⁊ deteriorē esse nõ sinit. dicitur fuisse vtilis impēsa. vt legitur ⁊ notatur in .c. pastoralis de deci. ⁊ .l. impēse. ff. de verbo. significa. ⁊ in preallegata .l. qꝺ dicitur in fi. vñ venit repetēda eodē modo quo statim dicetur ĩ impēsa facta in domo existēte ĩ ciuitate in qua dico ꝙ talis impēsa fuit vtilis quia rē meliorē reddidit ⁊c. vt prime dixi. ideo talis impēsa repeti potest a marito vel eiꝰ heredibꝰ cũ presupponatur non fuisse modicam impēsam sine contraria actione de dote. d. l. oĩno ꝺm intellectũ Bart. ⁊ aliorũ ibi ⁊ Ang. in .l. diuortio. §. si vir. ff. solu. ma. ⁊ Pau. de ca. i. d. §. ipēdia vel actiõe negociorũ .l. vnica. §. sed nec ob impēsas. C. de rei vxo. actio. q̃ remedia procedũt vbi absqꝫ volũtate mulieris impēse facte essent vbi autem voluntate mulieris facte essent tũc haberet locũ actio mãdati. §. sed nec ob impēsas ⁊ .l. vtilium. ff. de impensis nec aliquo modo videntur facte animo donãdi ipsi mulieri vt probãt iura preallegata et .l. virũ cũ gl. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. ⁊ no. glo. ⁊ doc. in. d. l. oĩno et Dy. ⁊ Ray. ĩ distinctiõe quã ponũt in .l. j. ff. de impensis quã ēt approbat Cy. in. d. §. nec ob impensas. ⁊ minus etiã videtur habuisse animũ donãdi ecclesie cuius dicebat̃ fuisse directũ dominiũ soli dicte domꝰ a qua ecclesia etiã cãm habebat dictus maritꝰ ĩ dicto terreno seu solo vt ꝓbatur in .l. fi. C. de iure emphy. ⁊ ĩ .c. potuit de loca. vbi suas melioratiões vendere põt emphyteota vel ꝯductor ad longum tēpus. bñ facit qꝺ habetur in .c. dño guerrã. §. si vasallus ⁊ qꝺ ibi Bal. in titu. hic finitur lex cora. ⁊ declarat Bal. in aut. excipit̃. C. de bõis q̃ libe. ⁊ in .l. fin. §. emptor. C. ꝯmunia de lega. ⁊ in .l. ĩ fundo. ff. de rei vē. ⁊ in .l. ij. C. eo. titu. ⁊ spec. in titu. loca. §. nũc aliqua ĩ pluribus versiculis illiꝰ. §. ⁊ Ang. ĩ .l. senatꝰ. §. marcellꝰ. ff. de leg. j. ꝑter ꝙ in casu posito in. §. si vero qs locaret. ĩ aut. ꝺ aliena. ⁊ emphy. ⁊ per Bar. in .l. colonꝰ in prin. ff. de loca. ⁊ ꝑ Bal. ⁊ Ange. ĩ locis supra prime allegatis.

2 ¶ Nec ēt potest dici ꝙ fructꝰ ꝑcepti a marito debeãt cõputari in sumptus factos iuxta .l. sumptus. ff. de rei vē. quia illud locũ nõ habet in eo aduersus quē fructus nec res peti poterãt tēpore quo fructꝰ percipiebant̃ vt not. glo. reputata singularis. ff. de rei vē. in .l. emptor in princ. in verbo medij in ver. sed quid si prudēte ⁊c. ꝫ dicto tēpore. s. cõstante matrimonio nullꝰ poterat petere a dicto zano rē dotalē nec fructus. l. pro oneribꝰ. C. de iure dot. l. dotis fructus. ff. eo. tit.

3 ¶ Itē nõ obstat si dicat̃ ꝙ expēse vtiles facte ĩ dote sine volũtate mulieris aduersus eã exigi nõ pñt nisi quãdo ipsa aliũde q̃ ex fundo dotali habet vnde soluat .l. vtiliũ. ff. de impēsis. q꞉ respõdeo posito sine preiudicio ꝙ de volũtate mulieris nõ appareret dictas expēsas factas fuisse qꝺ nihilominꝰ dictꝰ heres mulieris q̃ nũc vult dotē exigere ad dcãs expēsas seu melioramēta tenet̃ q꞉ satis est ꝙ tēpore quo agitur de repetitione ⁊ restitutiõe dotis mulier seu pari ratione heres mulieris habeat aliũde vnde soluat vt ĩ. d. l. vtiliũ que loquitur de tēpore quo dos exigebat̃ vt ibi leg. ⁊ not. hoc clare apparet ex distinctiõe Dy. ĩ .l. j. ff. de impēsis quã ibi ĩ additione formaliter reassumpsit ⁊ seq̃t̃ Raynerꝰ ⁊ ad quã se remittit Cy. in .l. vna. §. taceat. C. de rei vxo. acti. vnde xba Dy. sunt hec quo ad ꝓpositum nostrũ. Si expēsa ꝑ maritũ facta est vtiliter ⁊ tũc aut maritus impēdit mãdato mulieris ⁊ repetit totum per actionem mandati vt. d. §. sed nec ob impēsas ⁊. d. l. vtilium. Aut sine mãdato. ⁊ tũc si mulier est soluēdo tpe ĩpēse facte ⁊ tēpore quo repetitur ⁊ tunc repetet per actionē negociorum gestorum in totum vt. d. §. sed nec ob impēsas. aut est soluendo tpe ĩpēse facte nõ tempore quo repetit̃ et tũc idē ar. l. sed an vltro. §. j. ff. de neg. gest. ⁊ .l. ⁊ ĩ totũ. ff. de impēsis. ⁊ not. in. d. l. vtiliũ. Aut non est soluēdo mulier tempore impēse nec tempore repetitionis: ⁊ tũc ita demum tenetur si aliũde soluere potest vt. d. l. vtiliũ. ⁊ ita residēt Dy. ⁊ prefati doc. ⁊ sic volũt ꝙ ēt dato ꝙ tempore impēse facte mulier soluēdo nõ esset. hoc nõ noceat marito seu petenti expēsas vel excipienti de expēsis dũmodo qñ dos repetitur vel exigitur mulier aliunde habeat vnde soluat vñ casus positus per Dy. ⁊ alios dum dicunt aut nõ est soluēdo mulier tpe impense nec tēpore repetitionis: ⁊ tunc ita demũ tenetur si aliũde soluere potest ⁊c. est ꝓprie casus per quē deciditur casus noster. nã pone qꝺ tēpore quo facta est impensa mulier nõ est soluēdo vt q꞉ impēsa erat adeo magna ꝙ excedebat ꝑmeuũ valorē fundi dotalis ⁊ oĩȝ bonorũ mulieris si qua habebat: ꝯtingit etiã qꝺ mulier nõ erat soluendo tempore quo soluitur matrimoniũ: qꝺ quidem tēpus appellat̃ tps repetitiõis dicte dotis. l. ij. in pri. ff. sol. ma. ⁊ .l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. act. postea ãteq̃ actu ageret̃ ad ipsaȝ dotē mr̃ vl forte heres eius si morte mulieris fuit solutũ matrimoniũ. vt ĩ casu nostro reperitur habere bona alia que nõ habebat tēpore ipēse facte nec tēpore quo matrimoniũ fuit dissolutũ certe hoc casu volunt prefati doctores impēsas esse satisfaciendas. ⁊ ita exemplificãdũ est dictũ mēbruȝ prefate distinctiõis: alias videretur implicare cõtradictionem in q̃tum dicũt si nõ est soluēdo mulier tēpore impēse: nec tēpore repetitiõis tenet̃ si aliũde soluere põt q꞉ si ĩtelligeremꝰ ꝙ tpe q̃ soluit̃ mrĩmoniũ mulier haberet aliũde vñ soluere posset: diceret̃ soluēdo. l. facere. ff. so. ma. facit. l. q̃ põt facere cũ suis cõcor. ff. de reg. iur. hoc idē quo ad casuȝ nr̃ȝ decidit clare Nico. ꝺ neapo. ĩ. d. l. vtiliũ cũ. l. seq. vbi q̃rit q̃d si qñ maritus fecit expēsas mulier nõ erat soluēdo nũc aũt sic. ⁊ rñdet ꝙ hoc casu nõ solũ retētio dotis: sed ēt actio negociorũ gestorũ cõpetit ꝓ eis ꝑ id qꝺ ibi habet̃: ⁊ ꝙ sufficiat si tpe q̃ agit̃ ad dotē possit aliũde solui expēsa ꝓbat̃ ĩ. l. litis. ff. ꝺ neg. gest. ⁊ plene no. ꝑ Bar. ĩ. l. rei iudicate. in pñ. ff. so. ma. cũ ergo hoc tpe heres mulieris habeat aliũde vñ soluat dico eũ teneri ꝑ ꝑdcã.

4 ¶ Nec ad hoc ob. ⁊ si diceretur ꝙ dato ꝙ hr̃s hēat aliũde. tñ fortasse mulier nõ habebat: q꞉ rñdeo hoc nõ eē in ꝯsideratiõe qꝺ ꝓbat̃ q꞉ aut dicimus ꝙ hoc erat ꝯcessum mulieri in priuilegiũ vt ipa nõ teneret̃ satisfacere vtilibꝰ expēsis nisi aliũde habeat vñ satisfacere possit ne ipsa habeat alienare fundũ dotalē ⁊ tũc dicēdũ ē ꝙ hoc ꝑuilegiũ nõ trãsibit ad heredem mulieris. l. j. C. de priuilegio dotis: aut dicimus ꝙ trãsit ad filios eiusdē matrimonij iuxta. l. assiduis. §. exceptis. C. qui potio. in pig. habe. ⁊ no. per gl. ⁊ doc. in. l. j. C. de priuilegio do. ⁊ in. l. etiã. ff. so. ma. in prin. ⁊ tũc ꝯsideramus personã ⁊ statũ ipsorũ filiorũ vt patet in. d. l. etiã in prin. ⁊ ita est in ꝓposito ꝙ filꝰ dicte mulieris tpe quo nunc agit̃ de repetēda dote habet aliũde vñ soluat: ergo tenetur: aut volumꝰ dicere ꝙ istud est ius cõe in muliere. s. ꝙ expēsas vtiles nõ teneat̃ soluere si aliũde nõ hȝ vñ soluat sicut etiã hr̃ ĩ alijs ꝑsonis. l. in fundo. cũ ibi no. ff. de rei vē. ⁊ tũc dico ꝙ cũ attēdi debeat tēpus quo fit exactio dotis. ⁊ sic tempus incohati iudicij. d. l. litis in prin. ⁊ dictũ est. s. io habemꝰ tũc ꝯsiderare an heres qui representat personã mulieris habeat aliũde vñ satisfaciat de dictis melioramētis tpe iudicij ideo si habet aliũde vnde satisfaciat certe ⁊ rigori pariter ⁊ equitati cõuenit vt satisfaciat per predicta. Alex.

¶ Summarium super consil. clxiij.

1 ☞ Qñ primum testamentum habet derogationē ad sequentia testamentum non tollit primum per sequentia.3.
2 Illud est specialius quod est a generalitate verborum abstractum.
4 Quando testator legat per hec verba quicquid mihi lucrum titiuȝ dare facere ve oportet non venit in legato illa obligatio cuius dies nondum venerat.
5 Testamentum conditũ inter liberos intelligitur habere clausulam derogatoriam ad sequentia.
6 Dispositio autentice hoc inter liberos habet locũ qñ vtrunqꝫ testamentum erat inter liberos.
7 Generalis cassatio siue reuocatio testamēti sufficit absqꝫ ꝙ fiat specialis mentio de primo testamento.
8 Lex. ij. ff. ꝺ libe. ⁊ posth. loquit̃ ĩ materia ĩ q̃ sufficit gñalis dispositio.
9 Ubi est consuetudo notarij apponere aliquã clausulam ⁊ nõ apposuit habetur pro apposita.
10 Si testator acquisiuit bona post cõdit[illegible] q̃d erit de illis bonis.

¶ Consilium.clxiij.

¶ Quãdo primũ testamentũ hȝ clausulã derogatoriam ad alia testa-
menta an intelligatur de testamẽtis factis vel faciẽdis ⁊ qualiter dici
oporteat in secũdo testamẽto vt tollatur precedẽs.⁊ qñ nota testamẽti
est imbreuiate scripta an possit ipsemet notarius vel alius extẽdere ẜȝ
stilum ipsius notarij vel quomodo.

Domini redemptoris nostri
1 inuocato suffragio. Uisis narratis in themate† videt mihi
breuiter de iure concludendũ dictuȝ primũ testamentũ tan
tuȝ esse validũ ⁊ illud nõ esse sublatũ per scdm.qꝛ quando primum te
stamentũ hȝ derogationẽ ad sequentia testamenta non tollitur primũ
per sequens nisi in secundo testamento fit facta specialis mentio dicte
derogationis in primo testamento apposite ⁊ specialiter prioris testa
menti penituerit.l.siquis in principio testamẽti.⁊ ibi plene no.ff.de le.
iij.⁊ in.l.si mihi ⁊ tibi.in legatis.ff.de le.j.⁊ ibi no.ȝ in pmo testamẽto
testator dixit ꝙ volebat illud testamentũ esse suum vltimũ testamẽtuȝ
⁊ suam vltimam voluntatẽ derogatorium ⁊ derogatoriã quibuscunqȝ
alijs testamẽtis si de aliquib⁹ apparebit vł apparere poterit quoquo-
modo.⁊ tamen in scdo testamento nõ fuit facta specialis mentio dicte
clausule derogatorie.nec specialis reuocatio prioris testamenti adeo ꝙ
dici possit apparere ꝙ testatorẽ specialiter penituerit pꝛoris volũtatis
ergo nõ est sublatũ pmũ.nã qꝛ solũ in scdo testamẽto ꝗtũ ad ꝑpositũ
dixit ꝙ.volebat dictus testator illud esse ⁊ esse debere suũ vltimũ testa
mentum ⁊ suam vltimã voluntateȝ ac valere ⁊ valere debere iure testa
menti ⁊ si iure testamẽti valere ⁊ tenere nõ potest vel nõ poterit voluit
valere iure codicillorum ⁊ si iure codicillorum valere non potest vel nõ
poterit voluit valere ⁊ valere debere iure cuiuslibet vltime voluntatis
⁊ omni modo via iure ⁊ forma ⁊ causa qbus magis ⁊ melius valere et
tenere potest ⁊ poterit de iure.⁊ ꝙ hoc nõ sufficiat ad tollendũ primũ
testamentũ patet ex his que tradũtur p Bar.in.l.siquis in principio
testamẽti in ver.venio ad secundũ ⁊c.vbi inquit ꝙ ad hoc vt p secundũ
testamentũ tollatur primum derogatoriũ requirunt duo:vnum est qd
testatorẽ specialiter peniteat prioris volũtatis.aliud est scȝ ꝙ testator
in secũdo testamento dicat cõtrariũ eius qd in primo dixerat ita dicit
ꝓbari in.d.l.si quis in pncipio testamẽti vnde ex hoc infert Bar.qd
debẽt inspici verba derogatoria qualiter sint concepta.nam si sunt ꝯce
pta hoc modo qꝛ ĩ primo testamẽto dixit ⁊ si aliud testamẽtũ fecero no
lo valere ⁊ tunc requiritur ꝙ reuocet primũ testamentum nominatim
seu specialiter secundo requiritur ꝙ dicat ⁊ hoc vltimũ volo valere:nã
ista sufficerent quia specialiter prioris testamenti fecit mẽtionẽ ⁊ etiã
dixit ꝙ volebat illud vltimum valere ⁊ sic dixit cõtrariũ eius quod p-
mo dixerat. Si autem poneremus ꝙ verba derogatoria essent alio mo
do concepta vt quia dictũ esset si quod aliud testamentum fecero nolo
valere nisi sit in eo talis solẽnitas tũc oportet qd testator dicat cassans
et irritans tale testamẽtũ ⁊ verba derogatoria in eo apposita alias nõ
videretur dicere cõtrariũ et ita procedit id qd no.glo.in.d.§.ĩ legatis
ẜm Bar.ergo in ꝑposito nostro negari non potest quod requirebatur
ꝙ testator specialiter faceret mentionẽ prioris testamenti reuocãdo il
lud specialiter.vnde licet dixerit in secũdo testamẽto ꝙ volebat illud
esse suum vltimũ testamentũ tamen illa verba non sufficiebãt quia nõ
interuenit primum requisitum vt dicit Bar.ĩ dicto suo primo exẽplo
quod est equipollens casui nostro ⁊ sic requirebatur ꝙ saltem etiã dice
ret ꝙ reuocabat primum testamentũ rogatum per talem notariũ vł si
milia verba adeo ꝙ appareret factam esse specialem mẽtionẽ prioris
testamẽti et sic non sufficiunt dicta verba que fuerunt apposita in secũ
2 do testamento cũ fuerint generalia ⁊ non specialia.nã † illud est specia
le quod est a generalitate verborum abstractũ.l.ȝ ⁊ siquis.§.quesitũ.
ff.siquis cautio.l.j.ff.siquis in ius voca.nõ ierit.l.pretor in prin.⁊.l.itẽ
apud labeonẽ.§.hoc edictũ.ff.de iniur.⁊ ita se hȝ cõis opi.vt patet ex
no.p Doc.in dictis locis ⁊ per Dy.in regula qd semel ⁊ p Cy.⁊ alios
in.l.sancim⁹.C.de test.⁊ Jo.an.in.c.j.de exces.prela.in.vj.ĩ nouella ⁊ p
Spec.in titu.de instru.edi.§.cõpendiose ver.quid si testator ⁊ ver.seq.
⁊ per Archid.xiij.q.ij.vltima voluntas.⁊ Fede.de senis cõsi.xlvij.ici-
piente habita super casu predicto collatione ⁊ deliberatione conueniẽ-
ti.⁊ Bar.in consilio suo incipiente quidam fecit testamẽtũ ⁊ per glo.⁊
Doc.in.c.j.de cõsti.in.vj.⁊ Bar.ĩ.l.oẽs populi.in.iij.q.pricipali.ff.de
iust.⁊ iur.et p Doc.maxime Ange.ĩ aut.hoc iter liberos.C.de testa.⁊
do.Car.Flor.in cle.j.in.iij.oppo.de sepul.post Paul.de liaȝa.ibi pl⁹
dicit Saly.in.d.l.sancimus in.v.q̃stiõe ꝙ etiam quãdo testator tantũ
modo dixit in primo testamẽto ⁊ si aliud testamẽtũ fecero nolo valere
nõ sufficit ꝙ dicat ĩ secũdo testamẽto.⁊ hoc vltimũ testamẽtũ volo vale
re nõ obstante pmo testamẽto scripto manu talis notarij vł cuiuslibet
alterius nisi etiã subdant hec vba scilicet nõ obstãte clausula derogato
ria in eo apposita qꝛ requiritur ꝙ subdatur aliqd ꝯtrariũ clausule de-
rogatorie per.d.l.siquis in principio testamenti.tamen in ꝑposito no
stro satis est quod non fecit specialeȝ mentionẽ prioris testamẽti ꝓut
ẜm communem opi.fieri debebat immo quod fortius est etiã in gene-
re non fecit mentionem de alio testamẽto.nõ enim dixit cassans et irri-
tans omne aliud testamẽtũ a se conditũ ⁊c.vt patet ex verbis testamẽ-
3 ti supra relatis.¶ Nec † obstat si diceret ꝙ clausula derogatoria ĩ pri-
mo testamẽto adiecta non intelligitur derogare testamentis in futurũ
condendis sed iam conditis quia respondeo quod generalitas dictoruȝ
verborum hanc restrictioneȝ nõ patiatur.testator eniȝ dixit ꝙ volebat
illud esse suum vltimum testamentum et vltimam voluntatẽ derogato
rium et derogatoriam quibuscunqȝ alijs testamentis si de aliquib⁹ ap-
parebit vel apparere poterunt:tũ quia dicta verba referũtur ad id qd
pendet a mera volũtate defuncti.id est ad testamẽta quo casu dicta ver
ba comprehẽdunt futurũ.l.talis scriptura in principio iũcto fine cũ.l.
sequẽti.ff.de leg.j.⁊ ibi no.Bar.⁊ alij ibi.et notat etiaȝ Bar.in.l.si ita.
ff.de aur.⁊ argẽ.lega.tum etiã ꝑpter illa verba futuri tẽporis vȝ si de
aliquib⁹ apparebit vel apparere poterit facit.l.si ita qs.in princi.ff.de
leg.ij.⁊.l.si a colono.ff.de verbo.signifi.¶ Accedit qꝛ nullũ testamẽtũ
precesserat ad quod dicta verba referri possent vnde vident de necessi
tate referenda ad futura testamẽta cuȝ ad alia referri non possent.he-
4 ne facit tex.in.l.fundus qui locatus.ff.de fundo instru.lega.vnde† bene
ad propositũ dicit notabiliter Bal.in.l.si ita scripsisset.ff.de lega.ij.ꝙ
licet quando testator legat per hec verba quicquid mihi luciũ tytiũ da
re facere ve oportet sempronio lego non veniat in legato illa obligatio
cuius dies nondum venerat.vt ĩ.d.l.si ita scripsisset.tamẽ fallit quãdo
nulla obligatione pura tenebat lucius tytius testatori sed solũ suberat
quedam obligatio cuius dies nondum venerat quia dicta verba referẽ
tur ad illã.allegat.d.l.fundus qui locatus.ita etiã no. Bar.in.l.cũ sti
pulamur.ff.de ver.ob.⁊ Rapha.cu.in.l.si stipulatus fuerim.§.j.co.tit.
et ideo vtile esse puto articulare ꝙ nullũ aliud pcesserat testamẽtũ tpe
quo cõditũ fuit dictũ testamẽtum habens dictam clausulã derogato-
5 riã.¶ Pőt† etiã ad contrariã responderi ꝙ attento ꝙ primũ testamẽ
tum erat conditũ inter liberos intelligit habere a lege clausulã deroga
toriã ad sequẽtia testamẽta adeo ꝙ per sequẽs testamentum non tollit
primũ nisi in sequenti testamento fiat mentio primi testamẽti.⁊ ipsum
primũ testamentum reuocetur in secũdo vt habet in.d.autẽ.hoc iter li-
beros.⁊ dicit Pau.de cast.ibi ꝙ tũc non sufficit si in secũdo testamẽto
dicitur volo istud valere nõ obstãte quocũqȝ alio testamẽto a me facto
qꝛ esset reuocatio generalis que non sufficit qñ testamẽtũ hȝ seu habere
cẽsetur clausulam derogatoriã:vt no.in.d.l.siquis ĩ principio testamẽ.
debet ergo dicere ẜm cũ non obstãte quocũqȝ alio testamẽto per me cõ
dito inter liberos.⁊ subdit ipse ꝙ vbi primũ testamentum conditũ in-
ter liberos haberet expressam clausulam derogatoriã ad sequẽtia. tũc
requireretur in secũdo duplex derogatio.et sic oporteret ꝙ diceret nõ
obstante quocũqȝ alio testamento a me condito inter liberos etiã habẽ
te clausulã derogatoriã.sicut enim ĩ pmo testamẽto est duplex deroga-
tio vna expressa a testatore alia a lege per dictã autẽ.hoc inter liberos.
ita requirit in tollẽdo ar.l.sidonius.ff.de serui.vrba.predio.⁊ ita dicit
intelligenda esse quedã verba Bal.in.d.autẽ.hoc inter liberos ⁊ istud
est considerandum in proposito nostro quia primum testamẽtũ habe
bat dictam duplicem derogatoriam vnam expressam a testatore aliã a
lege.⁊ ideo requirebat ꝙ in secũdo testamẽto vtraqȝ tolleretur qd fa-
ctum non fuit.pro hoc bene facit qd no.voluit Bal.in.c.j.§.Preterea
de capi.cor.in ver.quero si est appositum pactũ expressum ⁊c.et Joã.
de Imo.in.l.filiusfa.§.diui.de leg.j.circa.ij.colũ.ĩ ver.extra glos.adde
6 dictis Bar.primo circa intellectũ ⁊c.cum si.¶ Nec huic† fundamẽto
obstat si diceretur ꝙ q̃uis primũ testamẽtũ fuerit conditũ inter libe-
ros tamen etiã scdm testamẽtũ fuit similiter cõditũ inter liberos quia
respõdeo ꝙ etiã dispositio dicte autẽ.hoc inter liberos habet locũ quã
do vtrũqȝ testamẽtũ erat inter liberos.vt ibi no.Ja.de are.Cy. Ray.
Bal.Ang.Saly.⁊ moderni per text.in corpore vnde sumit q̃ indistin
cte loquitur.⁊ tãto magis in casu nostro in quo dicit ꝙ vltimũ testamẽ
tum continet plura onera q̃ȝ in primo:quo casu magis est fauẽdum pri
mo testamẽto ẜm prefatos Docto.in.d.auc.hoc inter liberos:est etiã
equius primum testamentũ:qꝛ in eo maior equalitas seruatur inter li-
beros.nã dispositio per quã nõ seruatur equalitas inter liberos succe
dẽtes dicitur contra naturalem equitatẽ vt:dicit Bal.in.l.inter filios
7 per illuȝ tex.cũ glo.C.fa.her.¶ Non ob.† predictis si diceretur posito
ꝙ vnũ tantũ testamentum precessisset:ergo sufficit generalis cassatio
et reuocatio testamenti absqȝ eo ꝙ specialiter de eo mẽtionẽ faciat per
l.ij.⁊ qd ibi no.Bar.ff.de lib.⁊ post.⁊ no.Barto.in.d.l.si quis in prin
ci.testamẽti in ver.sed quero si esset ponere casum ⁊c.quia respõdeo pri
mo ꝙ Bar.presupponit ꝙ testator in secũdo testamento dixit ꝙ reuo
cabat omne aliud testamentum:sed in proposito nostro hoc nõ fuit ser
uatum.¶ Secundo respondeo qd communis opinio.in hoc est contra
Barto.nã contra cum tenet Ang.Jo.de Imola.Rapha.cu.⁊ Pau.
de cast.in.d.l.ij.ff.de libe.et posthu.⁊ Bal.in.d.auc.hoc inter liberos
et in.l.humanum.C.de legi.⁊ Ange.in cõsi.cccxiij.incipiente quedã do
mina nanna ⁊c.⁊ Raph.cu.in.d.l.siquis in princ.testamenti.et Pau.
de cast.in cõsi.ccclxi.incipiente quedam domina in suo testamẽto ⁊c.qꝛ
non refert an vnicum an plura testamenta precesserint:quoniã si aliter
diceremus sequeretur ꝙ nunq̃ȝ requireret specialis reuocatio testamẽ
ti habentis clausulam derogatoriam:qꝛ nũq̃ȝ dicit nisi vnicũ testamẽ-
tum precedere.s.vltimũ qꝛ vltimũ tollit precedẽtia.l.si qs cũ in pn.ff.
de vulg.⁊ pu.et.§.posteriore institu.q.mo.testa.infir.et sic esset ꝯtra.d.
l.si quis in prin.testamẽti.¶ Preterea in.d.l.siquis ĩ prin.testamẽti
vnica tantũ dispositio seu testamẽtũ fuit in q̃ erat clausula derogatoria
sequentis dispositiõis.et sequens dispositio cõtraria erat in codẽ testa-

mento: vt ibi in vbo codē. ⁊ tamen requirit specialis reuocatio. ¶ Nec
8 †ob. d. l. ij. ff. de li. ⁊ posth. qꝛ respondet ibi Joan. de Jmo. ꝙ ibi loqui
tur in materia in qua sufficit vniuersalis dispositio. l. tytius. in princip.
ff. de li. ⁊ posthu. ⁊. l. iij. §. nominatim. ff. de iniusto rup. ⁊ irrito testa. nō
mirum si sufficit indefinita quando refertur ad vnicum subiectū que ra
tio cessat in materia. d. l. si quis in principio testamenti. qꝛ ibi non suffi
cit oratio vniuersalis. facit ꝺm eū id quod habetur in. c. qui ad agendū
de procu. in. vj. Jtē in casu. d. l. si quis in principio testamēti oportebat
omnino fieri mentionem specialem non solū de primo testamento: sed
etiā de ipsa clausula derogatoria vt ibi habetur ⁊ dixi supra: sed in ma
teria de qua loquit text. in. d. l. ij. sufficiebat facere mētionē de certo cor
9 pore ipsius persone que exheredabatur. ¶ Nō †obstat etiam supradi
ctis si diceretur qꝺ in primo testamento non erat clausula derogatoria
quia nō reperitur illa pars testamenti sed imbreuiate est scripta a nota
rio qui scripsit per hec verba ⁊ voluit presens testamentū esse suū vlti
mum testamentū ⁊c. ⁊ valere iure testamenti ⁊c. et iure codicillorum ⁊c.
⁊ vltime voluntatis ⁊c. rogās me notarium ⁊c. qꝛ respondeo quod cum
presupponatur quod de stilo ⁊ consuetudine dicti notarij erat quando
apponebat dictam clausulam extensam apponere eā cum derogatione
ad alia testamēta ꝺm qꝺ supra retuli debebit in casu nostro perinde ha
beri acsi ita extense scripta esset: ita vult Jaco. de are. in. l. si ita qs. ff. de
euict. ar. l. qui semisses. ff. de vsur. ⁊. l. vel vniuersorū. ff. de pigno. actio.
idem tenet Cyn. Bald. ⁊ Joan. de Jmo. in. l. gallus. §. idem credendū
ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ Bal. in auten. si quis in aliquo in vltima. colum. C.
de edē. vbi subdit qꝺ si nō appareret de consuetudine ipsiusmet notarij:
tunc deberet extendi ꝺm communem consuetudinem per. l. fina. C. de
fideiuss. ⁊ licet Bart. in. d. §. idem credendum videatur velle notari⁹ nō
debet extēdere illam imbreuiaturā sed tradere parti eā ita imbreuiate
scriptā ⁊ ꝙ ad iudicem spectat interpretari ꝺm cōsuetudinem similiū
instrumentorum ar. l. voluntatis. C. de fideicom. ⁊. l. cum pater. §. cum
imperfecta. ff. de lega. ij. ⁊. l. si seruus plurium. §. fi. ff. de leg. j. tñ Bald.
Angel. Joan. de Jmo. ⁊ Raph. cu. in. d. §. idem credendum. ⁊ Bal. in
rubrica. C. de fide instru. in. xij. col. in ver. iiij. quero ⁊c. tenēt quod ipse
met notarius rogatus possit etiam sine autoritate iudicis extendere sꝫ
alius subrogatus loco eius nō possit qꝛ successor tanquā non informa
tus non potest declarare factum predecessoris. vt no. glo. in. l. pompo
nius scribit si frumentū. §. fin. ff. de rei vendi. ⁊ in. l. inter stipulātem. §.
j. ff. de vbo. obliga. sꝫ fortius voluit Bar. in. l. argētarius. in principio.
ff. de eden. ⁊ Specul. in titu. de instr. edi. §. ostenso ver. quid ergo si im
breuiatura et Joan. and. ibi in additione incipiente ad materiā huius
versiculi ⁊ Anto. de butr. Joan. de Jmol. ⁊ dominus Abbas in. c. cum
p. tabellio de fide instr. scilicet ꝙ etiā alius notarius ꝗ̄ ille qui est rega
tus qñ sibi commisse sunt autenticande rogationes alterius notarij
possit dictam extensionem facere absq̄ alia speciali autoritate iudicis:
⁊ dicit Joan. de Jmo. in. d. c. cum. p. ꝙ ista vltima opi. videtur de iure
verior per tex. in. d. c. cum. p. dum ibi dicitur ꝙ notarius cui per iudicē
cōmisse sunt scripture notarij defuncti auctorizāde poterit fideliter in
publicam formā redigere ⁊ per hoc habebunt perpetuam firmitatem
⁊ dicit ipse ꝙ non obstat ratio in contrariū allegata ꝑ Bar. in. d. §. idē
credendum dum Bar. dicit ꝙ interpretari scripturā ambiguam spe
ctat ad iudicem dicta. l. voluntatis qꝛ respondet ipse ꝙ notarius cui ꝑ
iudicem cōmissum est vt in publicam formam redigat videtur habere
a iure potestatē extendēdi ⁊ lex presumit ꝙ fideliter faciat. ar. c. ad au
dientiā de prescrip. sed in hoc vltimo nō est opus insistere qꝛ in casu no
stro notarius qui fuit de primo testamento rogatus viuit vnde standū
est extensioni faciende per eum ꝺm stilum suum. qꝛ ita est cōmunis opi
nio ⁊ si stilus suus varius fuisset staretur illi stilo quē notari⁹ vltimo
loco seruabat tempore conditi testamenti ꝺm Bal. ⁊ Ange. in. d. §. idē
credendum. argu. l. si mater. C. de statu defun. ⁊. l. mela. iuxta prin. ff. de
10 alimen. ⁊ ciba. lega. ¶ Vltimo queritur †an si testator post primum te
stamētū multa bona acquisiuit de quibus nō disposuerat in dicto pri
mo testamēto in quo diuiserat bona sua particulariter inter filios in cer
tis rebus institutos impediat validitas dicti primi testamenti ⁊ quid
fieri debeat de dictis bonis. ⁊ qꝛ istud nullā hꝫ dubitationē nō insisto.
sed breuiter ꝯcludo testamentū valere ⁊ inter filios institutos in rebus
certis debere dicta bona postea acq̄sita diuidi eq̄liter. l. si alterius cū. l.
sequēti ⁊. l. ex facto ꝓponebat. ff. de here. insti. ne sequat ꝙ testator de
cedat ꝓ parte testatus ⁊ ꝓ parte itestatus. l. j. §. si ex fundo. eo tit. ⁊ in
l. ius nostrum. ff. de regu. iuris.

¶ Summarium super consilio. clxiiij.

1 ☞ Jn sententia debet fieri stricta interpretatio. 2.
3 Sententia presumitur iusta.
4 Sententia continens errorem iuris municipalis non valet.
5 Licet quis soluat penā banni tñ nisi sit cancellatus de libro bannitorū
poterit impune offendi. 8.
6 Cancellatio potest dupliciter fieri.
7 Si in statutis reperiat statutū conditū a laicis ꝯtra libertatē ecclesie ⁊
in fine voluminis apponatur statutū ꝙ nō valeant statuta cōtra eccle
siam per tale vltimū statutum non erunt laici liberati.
9 Bānum dicitur sententia interlocutoria.
10 An sufficiat ꝙ cancellatio fiat verbo.
11 Non debuit plus licere priuato ꝙ magistratui. ⁊ nu. 2.

¶ Consilium. clxiiij.

¶ Si statutum vult ꝙ bannitus habeatur pro perpetuo bānito et of
fendi possit impune donec sit cācellatus de libro bānitorū an sufficiat:
non possit offendi si talis bannitus fuit postea captus et perquisita ve
ritate fuit cōdemnatus ad carceres pro certo tempore. et qꝺ post illud
tempus sit in banno et tamen nō fuit aliter cancellatus de libro bānito
rum an possit offendi.

Domini redēptoris nostri in
uocato suffragio. visis et pōderatis statuto: et reformatiōē
1 ac bānis ⁊ sententijs mihi trāsmissis est vidēdū †an dictus
Baptista impune occidi potuerit. ⁊ si ita ē qꝺ potuerit impune occidi
sequit ꝙ iudex ꝓcedere non potest cōtra eos qui Baptistā occiderūt ⁊
q̄libet hoc allegās audit. l. vbi pactū: ⁊ ibi no. hoc Bar. circa vlti. col.
C. de trāsa. ⁊. l. seruus: ⁊ ibi Doc. C. de his qui ad eccle. cōfu. l. ij. C. vt ne
mo priuatus. Sed ꝙ nō potuerit impune offendi videbat adduci pos
se quia ꝗ̄uis prius fuerit bānitus pro homicidio Baptista in ꝯtuma
ciam cū expressione ꝙ posset impune offendi quemadmodum cautum
est in statuto sub rubrica que forma seruari debeat in malefactorib⁹ pu
niendis. et cū postea captus esset Baptista et tort⁹ ac recepti fuissent
testes ad defensionem eius tādē dominus potestas pronūtiauit quod
dictus Baptista compleret annum in carceribus in quibus erat. ⁊ qꝺ
deinde esset bānitus de vincētia et vincētino districtu per. xv. miliaria
vltra confinia et ꝙ si quo tēpore perueniret: stare deberet in carceribus
communis Vincentie per duos annos: quibus completis iterū banni
retur vt. s. ⁊ hoc totiēs quotiens perueniret: et in ea sentētia nō fuit ex
2 pressum ꝙ posset impune offendi: ergo †cum in sentētia fieri debeat stri
cta iterꝑtatio. l. j. C. si plures vna sentētia. l. diui. ff. de libe. causa. ne pl⁹
operet sentētia ꝗ̄ de necessitate inferat ex ea. l. ꝑc. cū ibi no. ff. de his q
sunt sui vel alie. iur. l. ij. C. de ordi. cog. l. j. C. d ordi. iudi. no. Bar. i. l. iul.
verum debitorē in. iiij. col. ff. de cōd. indebi. ⁊ in. l. si expressim in secūda
vel. iij. col. ff. de ap. sequit ꝙ nō pōt dici ꝙ post datā dictā vltimā sen
tentiā potuerit Baptista impune offendi: cum illud non cōtineatur in
sentētia vltima. et ꝗ̄uis hoc contineretur in banno prius lato. tamē ta
le bānū datum in contumaciam appellatur sentētia interlocutoria. vt
patet ex no. in. l. j. ff. de requi. reis. ⁊ in auc. item nulla cōmunitas: et ibi
not. Bal. C. de epis. et cleri. et declarat Bal. in. l. fi. i vltima colū. C. si a
non competen. iud. et in. c. domino guerram in prin. i titu. hic finit lex.
⁊ in. l. si quis filio. §. ei⁹. ff. de iiusto testa. ⁊ i. l. j. C. ne ex delic. defun. ideo
per illam vltimam sententiam videtur ꝙ tale bannū fuerit reuocatum
l. quod iussit. ff. de re iud. ⁊ quod ibi no. Bar. i fi. ⁊. l. dicere. ff. de ar. ⁊ ex
presse no. Bal. i. l. j. i octaua colū. C. de here. insti. ⁊ facit qꝺ no. Barto.
in. l. cum procurator. §. fi. ff. de oper. no. nū. in vlti. colū. et ꝓpterea po
terat dici Baptista cancellatus de bāno primo: ꝑ quo poterat impu
ne offendi. quia satis est cancellari verbo absq̄ eo quod facto cancellet:
l. emptor. §. lucius et quod ibi in ꝓposito no. Bar. i fi. ff. de pac. ⁊. l. ni
hil. ff. de adimē. leg. ⁊ pl⁹ dicit Bald. i. l. si creditoris. C. de fideicō. per
illum tex. ꝙ si ex forma statuti bannitus veniebat rebāniēdus nō pote
rit interim impune offendi ꝗ̄uis nō sit cancellatus qꝛ bānū erat inessi
cax adeo ꝙ si ex eo ageret obstaret exceptio. ⁊ plenius ꝓsequit hoc Jo.
an. i addi. Spec. maxime in ti. de accu. in. iij. parte in. §. sequitur versic.
quartū mēbrū. ⁊ Albericus de rosate i vltima parte statutor. q. xxxvi.
que incipit adhuc queritur iūcta. q. sequēti. et bene facit qꝺ no. Baldi
in. l. hmōi. §. si ita. ff. de lega. primo. ¶ Preterea nō debuit pl⁹ licere
priuate ꝑsone ꝗ̄ magistratui. l. nō est singulis. ff. de regu. iur. sed ma
gistratus nō potuisset alio nō cōstito eū afficere pena vltimi supplicij
vt colligit ex tenore vltime sentētie ergo nec ꝑuato hoc licere debuit et
tāto magis qꝛ presentato dicto Baptista i fortiam communis vincen
tie videtur resolutū fuisse bannū precedens et locū fuisse nouo proces
sui et noue sentētie vt colligi videt ex dispositiōe dicti statuti. ¶ Sed
premissis nō obstantibus cōtrariam sententiam arbitror in proposito
de iure veriorem presertim ex infrascriptis. ⁊ primo. Nā statutū sub di
cta rubrica que forma seruari debeat i malefactoribus bāniēdis dispo
nit ꝙ si inquisit⁹ de crimine pro quo venit pena mortis imponēda fue
rit cōtumax debeat cōdēnari propter contumaciā in pena mille librar
rum paruorū exprimēdo i sentētia ꝙ sit extra protectionē dñi potesta
tis ⁊ cōis vincētie: et ꝙ impune possit offendi in persona et reb⁹ suis. ⁊
subdit statutū ꝙ talis perpetuo tāq̄ bannitus reputet ꝗ̄diu de libro
bannitorū communis vincentie cācelletur de quo cācellari debeat solu
ta condemnatione. ¶ Et postea subdit ꝙ si quo tēpore talis sic ratiōe
contumacie cōdemnatus peruenerit in fortiam communis vincētie do
minus rector ⁊ iudex maleficiorū possit eū torquere absq̄ aliis īdiciis
⁊ per tormēta testes et alias legitimas ꝓbatiōes possit veritatē de cri
mine inquirere et eum inuentū culpabilē ꝺm formā iuris et statutorū
condēnare omnibus defensiōibus ipsi saluis quas facere possit infra
xv. dies. Et si de crimine cōtra eum peruentū in fortiam cōmunis vin
centie constare nō poterit vel constiterit et legitimas defensiōes habue
rit propterea non relaxetur de carceribus communis vincentie aliqua
ratiōe vel causa nisi prius dictā condemnationē pecuniariam soluerit
ita se hꝫ in effectu dispositio dicti statuti q̄ videt aperte decidere casū
nostrū. Nā ꝯstat ꝙ dict⁹ Baptista nō soluit ꝯdēnationem predictam
mille

mille lib. ergo non solũ non fuit cancellatus de libro bãnitorũ ꝫ nec ēt debuit cãcellari qꝛ etiã posito ꝙ defensiones fecisset non debuit liberari a dicta cõdēnatione lib.m. vt disponit statutũ tãto magis in casu nostro in quo ex forma vltime snīe apparet ꝙ nõ cõstat oĩno de innocẽtia dicti Baptiste vt arguit ex pena sibi imposita ꝑ vltimã snīam ꝑdictã per quã sibi pena infligitur ergo ꝑ id ostẽditur qđ nõ erat innocẽs cũ 3 snīa ꝑsumat iusta.c.cũ inter ⁊c.c.sicut.de re iud.c.in presentia de renuntia.c.bone de elec.⁊ non solũ non debet puniri sed absolui innocẽs verũ etiã ille de cuius culpa dubitatur.l.absentē.ff.de pe.l.sciãt.C.de ꝑ 4 ba. ❡ Quintomo† videt ꝙ si in hac vltima sentẽtia fuisset dictũ ꝙ absolueba dictus Baptista a dicta cõdemnatione ꝗuis eã non soluisset nõ valuisset dicta sentẽtia tanꝗ cõtinens errorē iuris municipalis expressuꝫ.l.ij.cũ ibi no.ꝑ Bal.C.qñ ꝑuo.nõ est necesſ.c.j.cũ ibi no.ꝑ doc. de re iudi.no. Bar.in.l.cũ ꝑlatis.ff.de re iud. Ex his igit apparet ꝙ ꝑ dictã vltimã sentẽtiã nõ fuit recessuꝫ a ꝑma nec recedi debuit. ❡ Accedit† ad ꝯfirmationē ꝑdictorũ id qđ no. Bal.in.l.labeo sup ver.sed ēt.cũ 5 l.seq.in fi.ff.de pac.vbi dixit ꝙ licet quis soluerit penam bãni tamen nisi sit cãcellatus ð libro bãnitorũ seu debitorũ adhuc põt ipune offendi qꝛ donec est scriptus inter bãnitos ista appellatio.s.bãnit⁹ sibi semper inest:⁊ si durat tale nomē appellatiuũ durat nominis effect⁹.l.tutelas ff.de capi.di.⁊ ita dicit tenere Guil.de cun.⁊ ideo dicit Bal.bannitum debere semper esse cautũ vt facta solutione semper faciat se cãcellari de libris bãnitorũ.hoc tãto magis fieri debuisset i casu nostro:qꝛ statutuꝫ predictũ videt exigere cãcellationē etiã facti dũ ꝑudet ꝙ talis perpetuo tanꝗ bannitus reputet ꝗdiu de libro bãnitorũ cõis Vicẽtie cancellet de qua cãcellari debeãt soluta ꝯdẽnatiõe:⁊ sic patet ꝙ statutũ nõ vult ꝙ ꝑ cãcellatiõe sufficiat ꝙ possit ꝯstare solutã esse ꝯdẽnationē seu habitã ꝑ soluta.ꝫ vltra illud exigit cãcellationē de libro. ❡ Pro hoc 6 bene facit† id qđ not. Bald.in.l.si nõ sortē.§.adeo.ff.de condi.indebi. vbi tractando de cãcellatione bannitorũ dixit cancellationē esse genus ⁊ posse dupliciter fieri.s.verbo et facto.et ꝙ verbum cancellare: prout refertur ad scripturam requirit actum facti.vt.l.inductum.cũ gloſ.C. de solu.⁊ no.gl.in.l.si qs libertatē.in ṽbo inducat.ff.de peti.here.et.l.si chirographum.ff.de ꝑba.ꝫ put refertur ad ius obligationis sufficit actus verbi dicta.l.huiusmodi.§.si ita.⁊ dicta.l.emptor.§.lucius.plus ibi subdit ꝙ statutũ faciẽs mentionē de cãcellatione bãni videt requirere cancellationē facti id est scripture:qꝛ scđm eum plenior est act⁹ facti ꝗ actus verbi.l.nostrã.C.de test.l.ij.§.ignominie.ff.de his q no.infa. c.degradatio.de pen.i.vi.nã degradatio actualis est plenior ꝗ verbalis:⁊ hoc dicit esse generale in oĩbus q̃ manus iniectionē requirunt:vñ cancellatio instrumẽti pl⁹ operatur ꝗ simplex absolutio ꝑbat ipse:qꝛ sicut per traditionē instrumenti itelligitur tradita possessio rei de qua in instrumẽto.l.j.C.de dona.ita eo inciso videt retradi possessio q̃ non videret retradita per simplicē liberationē allegat.no.in.l.ab emptiõe ff.de pac.vbi de hoc est glo.quã etiã ad hoc vt singularē sequit Bal.in preludijs feudorũ.in.xi.col.⁊ ideo finaliter dicit Bal.in.d.§.adeo qđ bannũ non dicit cancellatũ qđ prima facie remanet integrum ⁊ illesuꝫ allegat in ar.l.sed si pupillus.§.proscribere.ff.de instito. cum igitur dictum statutum requirẽs cãcellationē referat se ad scripturam:vt patet per illa verba.s.ꝗdiu de libro bannitorũ cõmunis Vicentie cãcelletur nõ enim dixit ꝗdiu de bãno eximat seu cãcellet:ꝫ dixit de libro q 7 denotat scripturam. ❡ Pro hoc† etiam optime facere videtur id qđ habetur in autẽ.cassa.C.de sacrosan.eccle.⁊ qđ no. Bart.in fi.vbi per illum text.dixit ꝙ si in libro statutorum recipit quoddã statutum conditum a laicis contra libertatem ecclesie.⁊ in fine voluminis apponitur vnum statutum disponens ꝙ si qua sunt statuta contra libertatem ecclesie sint cassa ⁊ irrita ipso iure ꝙ per talē vltimũ statutũ nõ erunt laici cõditores dictorũ statutorũ liberati a pena iuris ꝑpter cõpilationē statuti cõtra libertatē ecclesiasticã iuxta.c.nouerit.de sen.excõ.⁊ in dicta autẽ.cassa.quia tex.in dicta autẽ.cassa.nõ solũ precipit tale statutũ editũ cõtra libertatē ecclesiasticã euacuari verbo.sed etiã aboleri ⁊ cancellari de volumine statutorũ de facto.vt patet ibi dum dicit ⁊ ea de capitularibus suis penitus aboleri qđ dicit esse menti tenendum ad multa.⁊ istud fundamentũ est illud qđ principaliter me mouet magis etiã ꝗ alia precedentia:si presupponeremus ꝙ de consuetudine nõ exigat dicta cõdemnatio librarũ mille.nã vbi permissa esset exactio dicte condẽnationis ⁊ statutũ disponit.tũc primũ superius fundamentũ etiam 8 plurimũ efficaciter subsisteret. ❡ Nõ obstant† allegata in cõtrarium.⁊ primo dum dicebatur ꝙ in vltima sententia non cõtinetur qđ posset Baptista impune offendi:qꝛ respondeo qđ principaliter nõ assumo fundamentũ ex vltima sententia:sed ex prima condẽnatione ⁊ bãno cuius virtus ꝗtum ad hoc vt potuerit baptista impune offendi durauit ⁊ durare debuit continue ꝗdiu cancellaretur de libro bannitorum de quo nunꝗ cãcellatus fuit actualiter ⁊ eo modo quo requirebat cancel- 9 lari vt supra ꝑbaui. ❡ Et per hoc etiã† patet responsio ad id qđ dicebatur bannũ esse sententiã interloquutoriã ⁊ potuisse per secundã sententiam reuocari qꝛ dico ꝙ ꝗtum ad hoc vt possit impune offendi ⁊ ꝑ bãnito reputari sufficit ꝙ nõ fuerit actu cãcellatus de libro bãnitorum ⁊ sicciñ sit a statuto tradita forma quã mediante dicatur eximi de bãno nõ possum⁹ ab illa recedere.l.cũ hi.§.si pretor.ff.de transac.l.q remic. §.flauius.ff.de ṽ.obli.c.is cui.de elec.lib.vi. ❡ Preterea attenta forma dicti statuti illud qđ remanet in vim simplicis banni seu cõminationis imo etiam transit in condẽnationē quo casu nõ appellatur interlocutoria:vt no.bal.in rubr.C.cõtrina.vel epiſ.⁊ etiam patet ex dispositiõe 10 dicti statuti supra relatã. ❡ Nõ ob.† ꝙ sufficiat cancellari verbo vt.d. l.emptor.§.lucius.⁊ ibi Bar.qꝛ respõdetur primo ꝙ nõ fuit facta cãcellatio etiam verbo quo ad dictã penã ꝙ posset impune offendi.secũdo ⁊ melius respondetur qđ verbum cancellare prout refertur ad scripturam prout in casu nostro requirit actũ facti vt ꝑbaui supra. ❡ Fortius dicit Ange.in.d.l.emptor.C.lucius ꝙ cãcellare ꝑprie requirit actũ facti allegat.d.l.inductum cũ glo.⁊ id quod no.in.d.l.si quis libertatē nec in.d.§.lucius appellatur cancellatũ illud quod verba est rescissum sed dicitur haberi pro cancellato ꝙ denotat fictionē.l.si marit⁹.§.legis.⁊ ibi ꝑ Bar.ff.de adul.l.mercis la.ij.cũ gloſ.ff.de verbo.signi.⁊ verba statuti loquentis de cancellatione banni debent proprie ⁊ stricte accipi.l.iij.§.hec verba.cum ibi nõ.ff.de neg.gest.l.qđ constitutũ.ff. de testa.mili.l.quicqđ astringẽdc.ff.de verb.obliga.magis tamẽ adhereo secunde respõsioni ꝑrime recitate per quam apparet responsio ad not.per Bal.in.d.l.si creditores cũ concor.quia non loquuntur in casu in quo statutũ requireret cancellationem referendo se ad scripturaꝫ. 11 ❡ Non ob.† ꝙ nõ debuit plus licere priuato ꝗ magistratui qꝛ respõdetur qđ hoc non habet lex pro absurdo.s.qđ quãdoꝗ ꝑmittatur priuato in similibus plusꝗ magistratui.vnde videm⁹ qđ quãdoꝗ de iure digestorũ licebat priuato occidere adulterum vt.l.patri cum duab⁹ seq.⁊.l.marito in ꝑrin.ff.de adulte.⁊ tamẽ magistratui nõ licebat occidere:sed minori pena afficere.l.si quis viduam.ff.de questio.not.gl.in l.ij.§.miles.ff.de his qui notã.infam.⁊ in.l.q cũ vno.§.adulterij.ff.de re mili.⁊ Bar.in.l.inter liberas in princ.ff.de questio.quando enim ꝑmittitur a lege priuato ꝑpria autoritate offendere aliqueꝫ in persona non potest ita lex limitare ⁊ mensurare metã offendendi sicut potest limitare magistratui.ar.c.fi.de homici.lib.vi.hoc etiam probatur in.l. si seruus.C.de his qui ad eccle.confu.vbi qui nõ patitur se capi potest occidi impune etiam a priuato quamuis si captus fuisset ⁊ in potestate magistrat⁹ positus non potuisset occidi.⁊ quod hoc toleretur patet ex mente dicti statuti quia statutũ vult quod si quis propter cõtumaciam fuerit cõdemnatus ⁊ in banno positus possit ipune offendi donec fuerit cãcellatus de libro bannitorũ quando in banno est expressũ ꝙ possit impune offendi ⁊ tamen per idẽ statutũ prouidetur ꝙ si talis ꝙ poterat impune offendi capiatur adeo qđ venerit in fortiã potestatis vicentie nõ debeat ex hoc occidi sed debeat torqueri ⁊ veritas ingri ⁊ ſm qđ constiterit debeat condẽnari ſm formam iuris ⁊ statutorũ salui sibi oĩbus defensionibus ecce qđ statutum euidẽter plus in hoc ꝑmittit priuato quã magistratui.nec obstat ꝙ ꝑsentato dicto baptista resoluatur bannũ qꝛ imo alia requirũtur ⁊ maxime ꝙ cancelletur de libro bãnitoruꝫ vt patet ex statuto ⁊ ex superius dictis.

❡ Summarium super consilio.clxv.

1 ❡ An desponsans duas virgines aliqua pena puniatur.2.

❡ Consilium.clxv.

❡ In materia.l.Eum qui duas.C.de adulte.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio visis ⁊ põderatis statutis veꝫ sub lubrica de pena capiẽtis mulierē honestam vel stuprantis ⁊ sub rubrica de modo tenẽdo per dñm potestatem ⁊ eius curiam in puniendo delinquentes quãdo pena nõ est comprehensa in statutis ciuitatis re- 1 gij. Super† dicto dubio quo queritur an puniẽdus sit dictus Charolus pena mortis vel qua pena ex eo qđ duas puellas virgines desponsauit. Et licet prima cõsideratione videretur dicẽdum qđ deberet puniri pena mortis qꝛ dicitur cõmisisse crimen stupri vt.l.eũ qui duas. C.de adult.⁊ pena stupri videt esse pena capitis.l.j.§.fin.ff.de extraordi.crimi. ❡ Tamẽ cõtrarium puto de iure verius quia si iuris cõmunis dispositionē inspiciamus deberet puniri pena publicatiõis dimidie partis bonorũ que imponitur pro crimine stupri commisso ab honestis personis:vt in casu nostro. Si autẽ esset persona humilis seu vilis iuxta.l.humilē.C.de incestis nup.puniri debet pena coertiõis corporis cum relegatiõe vt insti.de public.iudi.§.itē lex iulia.de adul.cuꝫ §.seq.⁊ in terminis nostris no.Salyc.in.d.l.eũ qui duas ⁊ Jo.de bel. in.l.raptores.C.de episſ.⁊ cle.⁊ not.etiã per Bartol.in.d.l.j.in fin.ff.de extraordi.cri.⁊ ibi Jaco.de are.⁊ Barto.respondẽt ad.d.l.j.§.fi.ꝙ ille tex.dꝫ intelligi ꝙ ibi interuenit aliqua violẽtia interpellãdo vel cõducendo eam mulierē vel cõminãdo alias secus ꝑr dictũ.§.itē lex. ❡ Si autẽ iuris municipalis dispositionē intueamur q̃ in loco ꝑpetrati delicti seruari dꝫ.l.sacularij.ff.de extraordi.cri.l.an in totũ.C.de edif.priua.⁊ tũc prouisum est ꝙ qñ in stupro mulieris honeste interuenit violentia imponat pena mortis ꝫ vbi nõ per vim sed alio quouis modo stuprauerit mulierē que non sit publica meretrix vel famosa imponat pena librarũ.c.ita cautũ est in dicto statuto sub rubrica de pena capientis mulierē ⁊c.⁊ in alio statuto sub dicta rubrica de mõ tenendo per dominũ potestatē ⁊c.est ꝑuisum ꝙ si aliquis casus acciderit q non sit cõprehẽsus in statutis ⁊ certa pena nõ sit limitata vel determinata ꝙ tũc imponẽda pena ꝑcedat de similibus ad similia ⁊ si statutũ super simili maleficio vel delicto non inueniat tũc iponat pena arbitrio dñi potestatis ciuitatis regij inspecta qualitate delicti ⁊ delinquẽtis dum tñ

pena mortis non imponatur. vnde aut dicere oportet ꝙ casus noster est prouisus in statuto sub rubrica de pena capientis mulierem dũ loquitur de stuprante mulierem honestam. ⁊ tunc est expeditum ꝙ nõ potest imponi nisi pena librarum centum. vt in dicto statuto iunctis not. per bar. in. l. j. ff. vi bo. rap. cũ suis concor. aut si negeť casum nostrũ esse ibi specifice ꝓuisum tamen inficiari non poterit quin sit casus similis. patet: q2 Saly. expresse i. d. l. cuz qui duas. vult ꝙ in casu illius. l. q̃ loquitur in casu nostro imponatur pena prouisa per dictum. §. item lex iulia vbi text. loquitur de pena illius qui sine vi virginẽ vel viduaz honeste viuentem stuprauerit. ⁊ sic text. in. d. §. item lex. loquitur de stuprante mulierem honeste viuentem sicut facit dictũ statutum. et tamen illa pena habet locum in eo qui contraxit matrimonium cum duabus mulieribus vt dixi: q2 vel est idem delictum. s. de quo loquitur tex. in. d. §. itẽ lex vł est simile: ideo ex idẽtitate vel similitudine rationis iudex similẽ penã imponit. l. j. §. porro. ⁊ qd ibi Bal. in titu. q̃ fuerit pria cã benefi. amit. ⁊. l. non possunt. ff. de legi. l. j. C. de interdic. cũ simi.

2 ¶ Plus etiã dico ꝙ si † etiam essemus in casu in quo dici posset certaz penam nõ esse pro tali maleficio neq3 pro simili delicto a statuto impositam; ⁊ sic pena deberet esse arbitraria vigore dicti statuti. tamen non posset iudex arbitrari nõ solum de pena mortis ĩponenda: sed nec etiaz de alia pena corporali. ⁊ hoc precipue vigore alterius statuti sub rubrica qd nullus corporaliter puniatur nisi lege municipali caueať vbi ꝓuisuz est ꝙ nullus pro aliquo delicto vel maleficio puniať corporaliter nisi lege municipali caueatur sed puniať in auere arbitrio potestatis inspecta conditione persone ⁊ qualitate delicti. ⁊ subdit statutũ ꝙ non intelligatur per legem municipalem cautũ esse de pena corporali vbi in aliquo statuto reperiretur ꝙ aliquis puniri debeat in auere ⁊ persona arbitrio potestatis ⁊ q2 istud vltimũ alias ꝯsulẽdo apud eãdẽ ciuitatẽ reginã ꝓsecut⁹ suz opportune ⁊ incipit ꝯsiliũ Redẽptoris inuocato suffragio statutis ac additiõe statutorũ ⁊c. qd quidẽ ꝯsiliũ est apud dictũ inquisitũ, ideo illud vlterius ad p̃sens prosequi non puto expedire.
Alexan. tartagnus.

¶ Casus.

¶ Reperitur ĩ actis iudicis maleficiorũ ciuitatis ferrarie ꝙ gaius ibi captus ꝓ homicidio per eum vt dicitur ibi perpetrato in personã semproniĩ confessus est ꝙ titius qui tunc habitabat in ciuitatẽ rauẽne ipsi gaio existẽti in ciuitate rauẽne mandauit vt se ferrariã ꝯferret. ⁊ ibi sempronium vulneraret ⁊ storpiaret in vna manu vel vbi posset. ⁊ ita accessit ferrariã ⁊ dictũ semproniũ vulnerauit ⁊ occidit. ⁊ cũ prefatus iudex instaret ⁊ pluries ac pluries interrogaret dictũ gajũ ꝙ verũ diceret. et gaius respondit se verum dixisse. et tunc prefatus iudex iussit eum spoliari et ligari ⁊ duci super sala torture et subinde ligari ad funem et eleuari: qui tandem eleuatus petijt se deponi: q2 verũ diceret. ⁊ depositus respõdit verũ esse ꝙ in ciuitate rauẽne dictus titius vocauit dictũ gaium. ⁊ ꝙ eidẽ dixit ĩfra scripta verba vel̃ similia gaio. io voglio che tu vadi a ferrara e vedi de storpiare sempronio. ⁊ se lo acadesse che tu lo amazassi fugerat in vna ghiexa. toie q̃sto ducato ꝑ le spese ⁊ poi quãdo tu vegnirai la mia casa non te vegnira mai manco. ⁊ ita accepit gaius dictũ ducatũ et ꝓmisit dicto titio p̃dicta curare ⁊ executioni mãdare ⁊ ferrariã accessit ⁊ dictũ semproniũ occidit quapropter fuit dict⁹ gaius ad penã vltimi supplicij ꝯdẽnat⁹ ⁊ finaliter mortuus. Queriť an ꝯ dictũ titiũ possit inquiri cognosci ⁊ puniri in ciuitate Venetiarum padue vel bononie aut in simili loco si ibi cõtingeret eũ inueniri ⁊ p̃supponiť ꝙ dictus titius est oriundus de terra bagnacaualli q̃ est sub iurisdictione de dñio ducis ferrarie ⁊ ipse nõ h3 nec hr̃e solitus est domiciliũ in dictis ciuitatib⁹ in quibus queritur an possit inquiri ⁊ puniri.

¶ Summarium super consi. clxvj.

1 Assasinus ille dicitur qui premio ⁊ aliqua pecunia accepta ad maleficium cõmittendũ inductus est. 5. 6.

2 De delicto potest cognoscere vel iudex loci delicti perpetrati vel iudex loci vbi deliquens habebat domicilium. 3. 4.

¶ Consilium. clxvj.

¶ In quo loco deliquens possit puniri etiã si fecisset seu mãdasset hominem interfici per assasinum.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio videretur fortasse prima consideratione dicenduz contra dictũ titium posse procedi criminaliter ac cõdemnari ⁊ puniri etiã Venetijs padue bononie ⁊ in alijs locis ꝗuis ibi nec mãdasset dictũ maleficiũ cõmitti neq3 etiã tale maleficiũ seu homicidiũ a dicto gaio vigore dicti mãdati ibi cõmissum fuisset. nam vř
1 ꝙ dictus gaius assasinus dici potuerit † q2 premio ⁊ aliqua accepta pecunia ad maleficiũ cõmittẽdũ inductus est. ⁊ ꝓpterea assasinus dicitur ⁊ grauius puniendus. l. cicero. ⁊ ibi not. Bart. ff. de pe. ⁊ dicit tex. in. c. j. de homi. lib. vj. quod quicunq3 quẽpiam christianorũ per assasinum interfici fecerit vel interfici mandauerit ꝗuis etiam mors sequuta nõ fuisset sit cum suis bonis o3 bus tanq3 christiane religionis emulus a toto christiano populo perpetuo diffidatus ⁊ postq3 cõstiterit probabilibus argumentis euz tam execrabile scelus commisisse nullatenus alia diffidationis aduersus eum snĩa requiratur ⁊ ipso facto excõicationis ac depositionis a dignitate honore ordine officio ⁊ beneficio incurrat sententias, ita habetur in. d. c. j. que verba importãt ꝙ a quolibet etiam priuato possit impune offendi ⁊ occidi ille qui ꝑ assasinum interfici fecerit aliquem christianum aut per talẽ assasinũ interfici mandauerit ita declarando illuz tex. consuluit ⁊ determinauit Ang. in consi. xiiij. in ordine meo ⁊ incipit nos charolus ⁊c. allegat id qd habetur in. l. iij. §. trãsfugas. ff. ad legem cor. de sicar. ⁊ in auť. nauigia. C. de fur. ⁊ in auť. item nulla communitas ⁊ in auť. item quecunq3 communitas. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ id quod habetur in auť. gazaros. C. de here. ⁊ in. c. felicis de pe. in. vj. ⁊ que notantur per Cy. in. l. reos in. vj. q. C. de accusa.

¶ Tamẽ istis nõ obstantibus dico non posse procedi contra dictũ inquisitũ in ciuitate Venetiarum vel padue aut bononie aut similibus locis cũ dictus titius non sit origine de aliquo dictorũ locorũ nec etiã tempore asserti delicti habebat domicilium in aliqua dictarũ ciuita-
2 tũ. moueor q2 † de delicto põt cognoscere vel iudex loci delicti ꝑpetrati vel iudex loci vbi delinquens habebat domiciliuz. l. j. ⁊ ibi plene no. ⁊ in. l. ij. ⁊ ĩ auten. qua in prouincia. C. vbi de crimi. agi opor. ⁊ in. l. j. C. vbi sena. vel cla. ⁊ in. c. fi. de foro competẽ. posset etiam cõueniri in loco sue originis si ibi inueniretur non aliter vt no. Jaco. de are. ⁊ Bart. in l. assumptio. §. j. post gl. ff. ad munici. ⁊ no. doc. in. c. accedẽs el. ij. vt lite nõ contest. ⁊ plene Saly. in. l. ij. C. de iurisdi. om. iud. ⁊ bal. in rub. C. si a non competen. iudi. iuncta. l. omnem cum gl. ij. ff. de iudi. ¶ Nec ob-
3 † id quod habetur in. d. l. j. C. vbi de crimi. agi opor. ibi dum dicit litera vel vbi reperiuntur ⁊c. quia exponitur ibi per glo. ⁊ Doct. vbi repẽriuntur scilicet habere domicilium vel forum quod habetur ratiõe delicti vel originis ꝯm quod late prosequitur gl. ⁊ Docto. in. l. heres absens. §. apud labeonem. in verbo debebit. ff. de iudi. vel etiã scdm gloss. ⁊ doc. in. d. l. j. intelligitur illa litera in vagabundo qui vbiq3 poterit conueniri ⁊ accipitur vagabundus pro illo qui per mundum vagatur. vt no. Docto. post glo. in. l. in quarta. §. ptor. ff. de dam. infec. ⁊ ĩ dicto §. apud labeonem. ⁊ no. Inno. in. c. fi. de eo qui mit. in pos. causa rei seruan. ⁊ no. doc. in. c. fi. de fo. compe. ⁊ Bart. in. l. nullus. C. de tutoribus.
4 lib. xij. cũ suis concordantijs. ¶ Posset † etiam conueniri coram iudice cuius iurisdictionem dictus titius prorogaret seu in eum cõsentiret vt. d. l. j. ⁊ ibi no. ⁊ nõtatur in. l. j. ff. de iudi. ⁊ in. l. inter conuenientes. ff. ad municip. Ac etiã posset de delicto alibi cõmisso cõueniri ꝯm aliq̊s in loco vbi plurimũ conuersaretur per. l. fi. ⁊ ibi no. Bar. C. vbi de crimi. agi opor. tamẽ Cy. ⁊ bal. in. l. ij. C. vbi senat. vel clar. per illũ tex. et prout ibi in fi. habetur litera copulatiue nõ autẽ alternatiue loquens ⁊ Jaco. but. Bal. ⁊ Ang. in dicta. l. j. C. vbi de crimi. agi opor. intelligitur hoc esse verum quãdo illa conuersatio fuit per annos decẽ als sola conuersatio in loco in quo quis non deliquisset vel non contraxisset ꝯm eos nõ facit ibi sortiri forũ. ⁊ ita etiã voluit Hostiẽ. in capitulo qd clericis de foro competenti. ita est etiam de mente Barto. ĩ. l. heres absens. §. j. in fi. post glo. ff. de iudi. ⁊ Angel. ⁊ Joan. de Imola. in. l. ex facto proponebatur. ff. de heredi. institue. ⁊ Joã. de Imola in. c. dilectus el secundo de rescript. ⁊ in. c. ex parte. h. de foro competẽti vbi dicit hãc partem esse de iure veriorẽ in alijs casibus nõ reperitur ꝙ delinquens possit conueniri extra locũ perpetrati delicti: vt tradiť in dictis locis: vnde a sufficiẽti partiũ enumeratiõe patet quod dictus titius non po-
5 test conueniri ⁊ puniri in locis de quibus queritur. ¶ Nec † obstant ea que in contrariũ superius allegata fuerunt quia respõdeo ꝙ posito ꝙ verum esset dictum gaium fuisse assasinum et sic pretio motum fuisse ad suscipiẽdum mandatũ dicti titij de occidẽdo vel vulnerãdo dictum sempronium tamẽ anteq3 cõstet per probabilia argumẽta recepta per iudicem dictũ titium ita mandasse ⁊ dictum Gaium pretio induxisse ad occidendũ ⁊ vulnerandum dictũ sempronium non habet locũ pena dicti. c. primi de homi. in. vj. vt ibi habeť. plus tenẽt ibi Doct. vt archi. Joan. andr. ⁊ cõmuniter omnes ꝙ ꝗuis nõ requiratur pronuntiari ipsum mandatorẽ incurrisse penas de quibus ibi in text. ⁊ ita intelligitur text. in. d. c. j. tamẽ requiritur ꝙ per iudicem contra dictum mandatorem declaratũ sit dictum mandatorem ita mandasse ⁊ illud esse probatum per id qd habetur in. c. vt inquisitionis. post princ. in. c. cum scdm. de heret. l. in. vj. ⁊ not. per Bal. in. c. j. de feu. sine cul. nõ amit. et per Bald. in auť. qui semel in. j. colum. C. quomodo ⁊ quãdo iud. et
6 in. l. si quis maior. C. de transac. cũ simi. ¶ Et certum † est de iure quod confessio dicti Gaij capti nõ sufficit ad plene conuincendũ dictum titium de assertis in cõfessione dicti Gaij etiam si fuisset spõte facta per id quod no. per glo. ⁊ Docto. in. l. fi. C. de accusa. ⁊ per no. in. l. si filium. C. de libe. causa. ⁊ in. l. quoniam. C. de testi. ⁊ per Doct. in. c. j. de confes. in antiquis. ⁊ in. c. j. de testi. in. vj. cũ suis concordantijs. ⁊ confirmatur per id quod dixit Joan. an. in. d. c. j. de homi. in. vj. in nouella vbi per illuz tex. in verbo christianorũ dixit se semel defendisse quẽdã ꝯtra quẽ fuerat probatũ ꝙ fecerat occidi hominem per assasinos q2 nõ erat probatum ꝙ ille occisus esset christianus ꝓut requirit tex. in. d. c. j. ⁊ illud dictum Jo. an. sequitur Bal. in. l. si quis nõ dicã rapere. in. iij. colũ. de episco. ⁊ cleri. ⁊ sequũtur etiã alij cõmuniter in. d. c. j. et in dicta ꝯfessione Gaij nõ apponitur illa qualitas. s. ꝙ occisus eẽt xp̃ianus. ergo non põt dici per illã confessionem etiam si esset legitima ꝓbatio quod per eum constet dictũ titiũ fecisse committi homicidium tale per assasinuz adeo ꝙ incurrerit penas illius. c. primi.

¶ Summarium super consilio. clxvij.

1 Vbi ĩ instrumẽto est aliqua particula que duplicẽ habeat sensum declaratur ex precedentibus ⁊ sequentibus.

Dictio

1 Dictio vniuersalis patitur restrictionem ex coniecturata mente dispo- nentis.

3 In contractu intelligitur esse actum id qd est verisimile.

4 Si ecclesia concedat rem in emphyteosim duob' fratribus ita vt post mortē eorum z filiorū ac nepotum res reuertatur ad ecclesiam si vnus fratrum decedat portio accrescit alteri fratri.

5 Uerba dubia debent in contractibus interpretari contra illum qui se fundat ex verbis.

6 De natura contractus est bonam fidem seruare.

7 Uerba generalia restringuntur ad antecedentia.

8 Fratres videntur adinuicem remisisse fideicommissum vbi est facta di- uisio cum clausula qua promiserunt adinuicem nihil contra diuisio- nem facturos.

9 Statutum potest esse vt donatio vltra centum libras insinuetur.

10 Utrum illud qd quis scienter indebite soluerit requirat insinuationē.

12 Debet fieri extensio de statuto ad causam vbi si statuentes fuissent in- terrogati an statuissent.

13 Statutum requirens insinuationem an dicatur inductum ob publi- cam vtilitatem. 11.

14 Generalia verba necnon omnia alia debita etiam zc. intelliguntur de omnibus debitis.

15 Si constituo te procuratorem ad talem causam quam habeo cum Ti- tio ad omnes alias causas illa verba generalia intelliguntur solum de causis quas habeo cum Titio. 16.

17 Pluralitas non resoluitur in singularitates quando non resoluendo seruatur equalitas.

18 Approbando administrationem debent communicari debita.

¶ Consilium. clxvij.

¶ Quando clausula generalis restringatur ad specificata: z qñ plurali- tas resoluatur in singularitates: z an statutū loquēs de donatiōe insi- nuāda habeat locū in quadā cōicatione actionum reciproce facta si ibi sit inequalitas vel non appareat de equalitate.

Domini redemptoris no- stri inuocato suffragio. Uisis z pōderatis his que sub- tiliter z eleganter prima cōsideratione adduci viden- tur contra ea que alias per me exclusa fuerunt in consi- lio qd reddidi super instrumento celebrato inter Pe- trum paulum z fratres de calozis z postea comprobata fuerunt per ꝙ plures celeberrimos doctores resideo in ea sententia in qua fui tempore prioris consilij per me redditi presertim per ea que in consilijs ipsis con- 1 tinētur. ¶ Solum restat † respōdere ad ea que in presentiarū in cōtra- rium adducunt: z primo non obstat dum dr ꝙ vbi in instrō est aliqua particula q̄ duplicē habeat sensum tunc declaratur illa ex precedētib' z sequētibus. l. si seruus plurium. §. fi. z l. qui filiab' in prin. ff. de leg. j. z l. vtrum. ff. de peti. he. z no. per Bar. in. l. fi. ff. ad treb. cū si. qz respon- deo ꝙ non est locus interpretationi vbi verba inspecta ppria significa tione sunt clara. l. ille aut ille. §. cū in verbis. ff. de leg. iij. l. continuus. §. cum ita. ff. de ver. ob. z tunc non hz locum id qd habetur in. l. si seruus plurium. §. fi. vt inquit Bald. in. d. l. vtrum. sed ita est ꝙ dicta verba po sita in instrō. s. qd oia eorū debita sint z esse debeāt cōia cum dicta ver ba sint generalia z vniuersalia oia generaliter cōprehendere debēt. l. iu lia. in prin. ff. de le. iij. l. pediculis. §. labeo. de aur. z arg. leg. c. solite. de maio. z obe. z illa dictio eorū q̄ est pluralis numeri resoluit in singula ritates: z perinde habet ac si singulariter conuentū esset de noibus de bitorū vniuscuiusqz dictorū fratrū. l. falsa. §. fi. z. l. cui fundus. ff. de con di. z demō. l. lucius. §. gaio. ff. ad treb. put plenius deduxi in priore con silio q̄ recēsere nō expedit ea tñ cōprobabo infra pserti m in rñsione dā 2 da ad tertiū obiectū. ¶ Nō obstat † dum scdo dicebat ꝙ dictio vniuer salis patitur restrictionē ex coniecturata mente disponētis. l. generali. §. vxori. ff. de vsuf. leg. vbi si testator legat oia q̄ hz i domo nō venit fru mentū qd erat ibi cā vendendi. Sed dicta coniecturata mens cōtrahē tium colligi videt ex precedētibus in quib' facta fuit mētio de admi- nistratione bonoz cōium facta p Petrūpaulū: ita ergo intelligat hec sequēs clausula. l. de noibus debitorū acqsitis ex reb' cōibus: qz rñdeo ꝙ qñ testator dixit lego oia q̄ habeo in domo nō veniūt ea q̄ ibi erant cā vendēdi: qz non censent hic esse cū habeant ibi esse ad tps. l. debitor. ff. de pig. l. si fundus legat'. ff. de lega. iij. l. ex facto. ver. verū. ff. de here. insti. z ideo secus esset si testator simplr dixisset lego oia bona vel vsum fructū oim bonorū z nō restrinxisset p illa verba. s. q̄ in domo mea sunt tūc venirēt venalia z nō venalia vt ingt Bar. in. d. §. vxori. p. d. l. iul. cū si. sed hic testator nō restrinxit dictā clausulā cōtinentē cōione oim de 3 bitorū qz nō subiecit aliqd relatiuū restrictiuū antecedētis iuxta. l. a fi- lio. §. testator z. §. titia. ff. de ali. z cib. leg. ¶ Nec obstat † etiā ꝙ nō sit verisimile ꝙ magister Joānes voluerit cōicare aliqd etiā magnū pro nihilo cū fratres nihil haberēt nisi de cōibus bonis. l. cū de indebito. ff. de pba. c. sup hoc. de renun. z in Actu intelligat esse actum illud qd est verisimile. l. qro. §. inter locatorē. ff. loca. l. si extraneus. ff. de cōdi. ob cau. qz rñdeo pmo qd qñ vba essent obscura z ambigua est verū ꝙ tūc recurrim' ad verisimilia: al's secus. c. inspicimus. de reg. iu. in. vj. z. l. in obscuris. ff. eo. ti. sed verba predicta clara sunt vt est dictū. Item rñdeo qd cū nō appareat qd cōstaret qualia z quāta haberet noia debitorū vnus ex dictis fratrib' z qualia z quanta haberet alius: ideo rōne du bij cessat dicta allegata cōiectura. vt pbat i. l. fideicōmisso. C. d trāsa. z l. fi ea lege. C. d vsur. Itē rñdeo ꝙ potuit magister Johānes optima rōne moueri ad id faciēdū qz cūp antea ipse z fratres oia inuicem con ferre ɔsueuissent erat causata z Acta societas saltē tacite inter eos tali ter ꝙ merito tenebat magister Johānes cōicare dicta noia debitorū iuxta. l. si qs societatē. ff. p soc. z. l. si patruus. cū ibi no. C. cōia vtri. iud.

4 ¶ Tertio non † obstat id qd no. Spe. in ti. de loca. §. nūc aliqua. versi. lxix. vbi videt velle ꝙ si ecclesia cōcessit in emphyteosim rē duob' fra trib' ita vt post mortē eorū z filiorū ac nepotū suoz fund' ad ecclesiā reuerteret z vnus eoz decedat sine liberis portio sua accrescet fratri su perstiti: z sic videt ꝙ illa dictio eorū nō resoluatur in singularitates: qz rñdeo primo ꝙ Bar. in. l. si mihi z titio. ff. de ver. ob. in ver. z ideo pdi cta inducunt ad. q. zc. facit mētionē de Spe. in ver. pallegato z nō ap probat doctrinā eius vt pz ex dictis ibi p eū z opi. Bar. est cōis: z ɔ̄ tra Spe. allego tex. in. c. j. de duobus fratrib' a ca. inuesti. vbi si conces sum est feudū duob' fratrib' vt qdiu ipsi vel eorū heredes masculi vi uerēt feudū haberēt: z dicit tex. ibi in fi. ꝙ lz vn' eorū decessērit sine he redib' tñ portio sua remanebit apud fratrē nō autē reuertet ad dñm ergo appet ꝙ illa verba pluralis numeri. s. ipsi vel eoruz heredes resol uūtur in singularitates: nā al's necesse eēt dicere ꝙ lz vn' tñ eorū viue ret vel heredes sui: alius vero mortu' eēt z heredes nō haberet ꝙ por tio sua deueniret ad dñm feudi: ergo decisio Spe. nō pōt fundari i eo vcz ꝙ dictio eorū nō resoluat i singularitates. Et posito ꝙ dicerem' verā esse opi. Spe. oporteret de necessitate dicere hoc ideo esse qz sup- esset psona fris q̄ ex psumpta mēte debebat excludere oēs alios. arg. l. pe. C. de impu. z aliis substi. z ibi Cy. in fi. hoc sentit per illā. l. z allegat ibi Cy. dictā decisionē Spe. in pallegato ver. lxix. refert tñ ꝙ Jaco. de are. tenuit cōtrariū. z p hoc bene facit qd no. Bal. in. d. l. pe. in fi. vbi post antiquos querit qd si maritus z vxor in instrō dixerunt se donare post mortē ipsoruz oia bona sua monasterio, ꝙ mortuo vno ex eis de bent monasterio oia bona pcedētia. l. luci'. §. gaio. z ibi Bar. ff. ad tre. z qz mortuo marito lz supsit vxor nō dr supesse psona q̄ ex psumpta ra tione excludat ecclesiā qz vxor non ds excludere aliū: qz ipsa ad succes sionē venit i subsidiū vltimo loco. l. j. C. vñ vir z vxor. Et istud etiā quo ad casum nostrū tenet Bul. de cu. in. d. l. pe. s. ꝙ ecclesia veniat marito pmortuo, nisi qñ vxor esset pximior in successiōe qz alius nō extaret: qz tūc ex presumpta mēte vxor excluderet ecclesiā. per. d. l. pe. cū ibi not. et ista opi. ꝙ resoluatur in singularitates etiā pbatur in. l. fi. §. filiuz. ff. de leg. ij. z ideo Jo. de imo. in. d. q. de marito z vxore donātib' ecclie post mortē ipsorū cōcludit ꝙ marito premortuo ecclesia tunc admittet ad 5 partem suam vt p eum in. d. §. filiū. ¶ Non obstat † dū quarto obijcit ꝙ verba dubia debent in cōtractibus interpretari contra illū q se fun- dat ex verbis. l. veteribus. ff. de pac. in. c. cū sint partium. de regu. iur. in vj. qz nego verba esse dubia imo sunt clara vt est ostensum supra: et in priore consilio nec etiā obstat dū dr ꝙ dicta verba instrī sunt verba cō tinentia confessionem: z ꝙ quis pōt interpretari confessionē suā. vt in quit Bal. in addi. Spe. in ti. de positio. ver. pōt quis interpretari per id qd habetur in. c. cū dilecti. de accusa. z no. Bar. in. l. si quis intētione am bigua. ff. de iudi. z in. l. inter stipulantē. §. j. ff. de ver. ob. qz respōdeo ꝙ vt dixi supra interpretatio cadere pōt vbi verba essent dubia sz nō vbi 6 essent clara z generalia z vniuersalia. ¶ Nō obstat † dū quinto obijcit ꝙ de natura cōtractus est bonā fidē in quolibet cōtractu seruari z do lum malū abesse. l. bona fides. ff. deposi. l. iij. §. fi. ff. p soc. z qd si in casu nostro vigore dicti cōtractus cogi posset magister Johānes p fratres cōicare sua noia debitoz eēt extorquere ab eo donatiōnē: z ꝙ vbi ex in terpretatione veniret donatio fieret contra bonā fidem. l. seia. ff. de do na. cau. mor. l. nec ignorans. C. de dona. qz respondeo ꝙ imo nō est ab surdum sepenumero fieri interpretationez ꝙ in dubio intelligat facta donatio ppter rōnem coniunctiōis sanguinis: vel ppter reciprocā do nationem. l. si seruus cōis. ff. de dona. inter virū. l. si vero nō remunerā di. §. inde pap. ff. manda. z no. gl. in. l. qui patit. ff. manda. z ex plurib' aliis causis de quibus per gl. z doc. in. l. si ego. ff. ad velle. z in. l. cū qd. ff. si cer. pe. cū si. z hic suberat ratio coniunctionis: item suberat recipro ca donatio seu cōicatio. Preterea vt intra dicā ista nō est ppīe dona- 7 tio. Non obstat † dum sexto dicebat obstare id quod consuluit Jac. de are. in consilio incipiēte questio talis est habebam debitorē in decē zc. vbi cōcludit ꝙ verba generalia restringunt ad antecedētia siue loqua mur in pacto siue in quietatione vel transactiōe aut renuntiatiōe. l. fi. §. idem quesijt. ff. de codi. inde. l. iubemus. C. ad velleia. l. si de certa. C. de transac. l. qui cum tutorib'. §. fi. ff. eo. ti. cum si. quia respōdeo ꝙ imo natura pacti est ꝙ si generaliter profertur generaliter operetur: sed ex equitate restringat ad nō cogitata quando vnus paciscentium fuisset in dolo. l. tres fratres. ff. de pac. z ibi hec verba ponit Bald. in quarto notabi. z. l. sub pretextu specierum. C. de trāsac. z hoc saltē pcedit in ca su nostro in quo ista clausula continens ꝙ omnia eorum debita z cre dita sint cōmunia nō dependet ab eadem causa finali a qua dependet clausula pcedēs: nec ista clausula generaliter apposita sup eo sup quo precedat dispositio specialis: qz nō precedit aliqua magis specialis dis positio facta super aliquib' nominib' debitorum cōmunicādis pro- ut plenius in cōsilio dixi vbi multis modis respōdi ad argumētus pre 8 dictum qd hic esset superfluum repetere. ¶ Nō obstat † etiā septimum

argumentum dum adducitur id quod no. Ange. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verb. ob. dum voluit q̄ per simplicem diuisionē hereditatis factā inter duos fratres coheredes cū clausula adiecta qua promiserunt adinuicem se nihil contra diuisionē facturos videntur adinuicem remisisse fideicōmissum dicte hereditatis reciproce iniunctū dictis fratribus a testatore si tale fideicōmissum erat coequeuū per illum tex. alias secus. l. paulo calimacho. §. j. cū si. ff. de lega. iij. ergo ita debet esse in pposito vt si nomina debitorū que venirent per dictos fratres magistri Johānis ꝛ quēlibet eorū communicāda ipsi magistro Johāni nō erant coequeua illis nominibꝰ debitorum que communicaret magister Johānes non intelligatur esse actū qđ veniāt in communionē: q2 respondeo q̄ ille intellectus Ang. cōmuniter damnatur: vt per Jo. de imo. ꝛ modernos in. d. §. duo fratres. qui dicunt qđ communis opi. est q̄ in casu dicti §. duo fratres fuerit male iudicatū. ꝛ per consequens quis ibi fideicōmissum esset reciprocum ꝛ coequeuum non intelligat̄ remissum per dictā diuisionē. l. cum pater. §. hereditatē. de leg. ij. cum alijs ibi allegatis per eos: ꝛ sic non faciunt differentiā an sit coequeuum vel non. ¶ Non obstat † octauum argumentū dū dicit̄ qđ ex forma statutorū loci quelibet donatio que inter viuos fieret maioris quātitatis centū librarū debeat insinuari ꝛ al's ipso iure nō valeat ꝛ per consequens si expresse voluisset dictus magister Johānes concedere fratribus sua propria nomina debitorū cū excederent summaꝫ librarum centū nō valuisset concessio sine insinuatione: q2 rñdeo q̄ donatio dicitur illa que a mera liberalitate procedit. l. j. ff. de dona. ꝛ dicit ibi Bar. in fi. q̄ statutum de donatione loquens intelligatur de illa propria donatione que a mera liberalitate procedit: quia verba statutorū debēt intelligi stricte ꝛ in significatione propria. l. j. §. si is q naūem. ff. de exer. l. iij. §. hec verba. ff. de nego. gest. ꝛ idē in proposito not. Bar. in. l. filiusf. in secūda oppo. ff. de dona. ꝛ Cy. in. l. vt liberis. ad fi. C. de colla. ꝛ Bal. in auten. eo decursu. in fi. C. de dona. ante nup. s3 dicta conuentio non processit a mera liberalitate: imo fuit ob causam ꝛ reciproca q2 fuit facta fratribꝰ magistri Johānis vt ipsi subirent onera satisfaciendi creditoribus magistri Johānis ꝛ fratrū pro rata ꝛ q2 similiter dicti fratres cōmunicabant omnia nomina suorū debitorum ꝛ creditorū cuꝫ dicto magistro Johāne. ¶ Hoc specifice ꝛ in casu etiā fortiori decidit Jo. an. in addi. Spec. in ti. de instru. edi. §. porro. in vltima additione magna. in ver. fuit etiā alia q̄stio de facto ꝛc. vbi refert fuisse questionē de facto duo fratres habētes bona paterna ꝛ alia acq sita contractū talem inter se fecerunt q̄ quisq3 eorū donauit alteri oīa bona paterna. vt. s. superuiuēs vel liberi eiꝰ haberēt omnia illa bona decedētis sine liberis: ꝛ sic existente cōditione opponebatur superstiti contractū illum fuisse donationis ꝛ sic nō valuisse q2 non fuerat eius facta insinuatio cū bona illa paterna excederēt quantitatem insinuationi taxatam ad quod allegabat̄ etiam ipsos fratres verbo donationis vsos fuisse in cōtractu: ergo sic sensisse videtur. l. labeo. ff. de sup. leg. ꝛ p hac parte īducebat̄. l. donari. ff. de reg. iur. vbi dr̄ donari illud qđ nullo iure cogente cōceditur: sed illud fuit tale ergo ꝛc. tñ dicit q̄ fuit iudicatum contrariū per. l. licet. C. de pac. ꝛ quod no. vbi gl. dixit q̄ donatio illa est que affert emolumentū ꝛ non onus: ꝛ q̄ quando fit reciproce donatio habet onus ꝛ propterea nō censetur donatio ꝛ p dictam. l. j. ff. de dona. ꝛ cum ista vltima opi. residet Jo. an. in loco preallegato. ꝛ idem per omnia cōsuluit Old. in consi. cxxix. inci. ad habendam aliqualem notitiā. ꝛ Albe. de rosa. ꝛ Saly. in. l. fi. C. de pact. ꝛ Ang. in. l. sancimꝰ. in prin. C. de dona. ꝛ in cōsi. cclxxxi. incip. in dei nomine visis instrumētis ꝛc. in ver. venio ad tertiū. ꝛ Ange. in. l. si. §. similiq3 modo. C. de iure do. ꝛ in. l. cū multe. in prin. C. de dona. ꝛ no. etiā Bald. in. d. l. sancimus. in prin. C. de dona. in aliquibus lecturis. pro quo etiā bñ facit id quod no. per gl. ꝛ doc. in. l. aquilius regulus. ff. de dona. ꝛ in. l. si pater. eo. tit. ꝛ hoc fortiꝰ pcedit in casu nostro q̄ in casu in quo loquūtur pfati doctores q2 ipsi loquuntur in terminis iuris cōmunis scd'm quos donatio requirebat insinuatione quādo excedebat summā qngentorum aureorū. iuxta. l. pe. C. de dona. Sed nos loquimur in statuto correctorio iuris cōmunis. ideo tāto magis restringendū est ad veras ꝛ proprias ac simplices donationes a mera liberalitate pcedētes l. precipimus. ad fi. C. de app. ꝛ no. in auten. quas actiōes. C. de sac. san. eccle. iuncta. d. l. j. ff. de dona. ꝛ ibi expresse Jo. de imo. facit istā differētiam an loquamur in statuto exorbitanti a iure cōmuni ꝛ tūc si facit mētionē de donatione intelligatur de propria al's si nō esset exorbitās posset verificari in impropria donatione vbi esset eadē ratio. ar. l. illud. ff. ad legē aquil. ꝛ per no. per Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iur. in sexta. q. dum tractat an in statutis habeat locū argumentū a cōtrario sensu ꝛ nemo negare pōt qđ ista nō est proprie donatio que habet

10 causam dicte. l. j. ¶ Ex pro hoc † apparet responsuꝫ ad id quod ibi no. Bar. dum dicit ꝑtrū illud quod quis soluit scienter indebite requirat insinuationem si erat indebitum omni iure: ꝛ concludit qđ sic nā ibi loquit̄ in terminis iuris cōmunis non statuti correctorij. Preterea in casu illo quādo vterq3 sciebat erat vera ꝛ ppria donatio. vt ibi p bar. et hoc expressius dicit ibi Jo. de imo. ita etiam erat mera donatio procedens a liberalitate in casu. l. fina. in prin. C. de iure do. q2 etiā sciebat se nō teneri nec sibi aliquid econtra dari sperabat aut promittebatur.

11 † Item in casu illiꝰ. l. nō requirit̄ insinuatio. vt ibi patet. ¶ † Nec etiaꝫ

12 obstat si dicat̄ qđ etiam in statuto debet fieri extēsio ad aliū casum ex mente statuentis qui si de hoc casu fuisset interrogatus idē respondisset per no. in. l. tale pactū. §. fi. ff. de pac. ꝛ per not. in cle. j. de elec. cū si. q2 respondeo qđ negatur esse eādē ratione in donatione impropria que est in donatione ppria. per id quod habet̄ in. d. l. aquilius. cum gl. qn imo posito quod esset eadem ratio nō debet fieri extēsio quādo statutum est correctoriū. vt no. in. d. auten. quas actiones. saltem quādo ratio non est scripta in dicto statuto. ita vult Bar. in. l. liberorū. ff. de verbo. sig. in ver. his premissis reducamus hanc materiā ad questiōes ꝛc. in fine illiꝰ. q. ꝛ no. gl. in. d. gl. prima. in verbo. eligatur. de elec. ꝛ Bal. in. d. auten. quas actiōes. ꝛ Jo. de imo. in. l. si vero. §. de viro. in vi. col. ff. sol. ma. cum simi. non obstat qđ vbi agitur de fraude publice vtilitatis statutū in vno casu extendatur ad aliū in. l. hoc iure. cū ibi not. per Bal. ff. de condi. ꝛ demō. cum si. q2 respondeo qđ illud posset pcedere in exorbitantibus iuribꝰ vel limitatiuis sed non in correctorijs. ita no. Bart. in. l. si cōstante. in. ix. q. prime partis. ff. solu. matri. per not. in. d. auten. quas actiones. Itē negatur quod sit eadē ratio in casu ad quē

13 fieret extensio vt dixi. Itē non est verum † quod dictū statutū requirēs insinuationē dicatur inductum principaliter ob publicā vtilitatem vt expresse tenuit Jo. de imo. in. c. cum contingat de iureiur. in decimo ꝛ vltimo membro dum tractat an legibus requirētibꝰ insinuationē possit cum iuramento renūtiari ꝛ concludit qđ sic. vt etiā tenet Jo. an. in addi. Spec. de instru. edi. §. porro. in prin. vltime additionis magne ꝛ Fede. in consi. cclxxxi. incipiēte casus talis est: statuto cauet̄ qđ si donationes ꝛc. ꝛ Ang. in consi. xcij. incipiente cum lis ꝛc. ꝛ Bal. in. d. c. cum contingat. in. viij. col. ꝛ idem tenet ibi Abb. ꝛ Abb. in sua disputatione incipiente stante statuto ciuitatis senarū ꝛ tamē non valeret iuramentum si esset contra publicaꝫ vtilitatem principaliter. c. si diligenti. de fo. cōpe. ꝛ debet attēdi illud quod principaliter agitur non illud qđ secundario. l. si is qui nec causam. ꝛ. l. rogasti. in prin. ff. si cer. peta. non obstat etiam dum dicit̄ quod extēsio passiua locū habet in statutis. vt. l. j. §. lex falcidia. ff. ad legē fal. ꝛ no. in. l. si qs seruo. C. de fur. ꝛ in. l. q̄ vero. ff. de legi. sed donatio facta ob merita de qbus nō apparet dicitur mera donatio per id quod habet̄ in. l. si forte. ff. de castrē. pecu. ꝛ p notata in. l. si donatiōe. C. de colla. ꝛ per Pau. de cast. in. l. affectionis. cū simi. ff. de dona. ergo vigore extensionis passiue extenditur dictū statutum ad istū casum: q2 respondeo qđ ista nō potest dici mera donatio quia cōmunicātur non solum actiones actiue sed etiām passiue sic nō potest negari quin cōtineat onus: ꝛ sic non est ppria donatio. vt no. in. d. l. licet. et maxime qꝛ est reciproca. non enim magister Mattheus et Christophorus se obligassent ad soluendū creditoribus debita contracta per dictos Petrum paulum ꝛ magistrū Johānem vel alterum eorum que debita erāt multa nisi dictus Petrus paulus ꝛ magister Johānes cōuenissent in dicto instrumento qđ omnia eorū debita ꝛ credita essent cōmunia. ꝛ ideo patet q̄ quo ad magistrū Mattheū ꝛ Christophorum dicta conuentio non continet donatiōnē saltem propriā.

14 ¶ Non obstat † nonum argumentū dum adducitur id quod cōsuluit Old. in consi. viij. incipiēte paterfamilias fecit testamentū ꝛc. ꝛ quod no. Anto. de but. in. c. cū dilecti. de dona. q2 respondeo qđ si referātur ꝛ considerentur verba eorū prout ipsi loquuntur nullo modo obstant: nam ipsi loquūtur quando testator dixit in testamento volo ꝛ pcipio debita ac legata mea ac patris ꝛ matris solui p. A. ꝛ. B. filios et heredes meos vc3 qđ dictꝰ. A. soluat ꝛ soluere teneat̄ oīa debita qbuscūq3 creditoribꝰ talis ville ꝛ specialiter summā pecunie que soluenda restat titio pro dote filie mee sibi promissa: nec non omnia alia debita ꝛ legata mea ꝛ dictorum parentū meorum quibuscunq3 creditoribus que debeo ꝛ teneo ex quacunq3 causa: modo q̄rebatur an dictꝰ. A. teneat̄ ad omnia debita ꝛ legata an ad ea duntaxat que debentur in dicta villa specificata. ꝛ cōncludūt qđ solū tenebitur ad ea que debentur in dicta villa: ꝛ ratio est q2 si illa generalia verba sc3 nec nō ad oīa alia debita ꝛ legata ꝛc. intelligerētur de omnibus debitis que deberent̄ alibi q̄ in dicta villa sequeretur qđ testator videret̄ incōtinenti reuocasse pcedentem dispositionē per quam iusserat omnia debita ꝛ legata solui p ambos heredes quod non est dicendū q2 non est presumendum qđ testator incontinenti voluerit se omnino corrigere. l. nō ad ea. ff. de condi. et demon. ꝛ ita dicit Jo. de imo. in. d. c. cū dilecti. de dona. vbi subdit qđ si nō fuisset adiecta illa pcedēs dispositio relata ad ambos hr̄des tūc illa verba generalia. s. nec nō omnia alia debita ꝛ legata referrētur ad alia que deberētur alibi q̄ superiꝰ specificata villa, eo q2 illa verba generalia nihil operarent̄ contra. l. si quando. in prin. ff. de lega. primo. ꝛ c. si papa. de priuile. in. vj. s3 in casu nostro dato q̄ verba generalia generaliter operētur non resultaret correctio dispositionis pcedētis igit̄ non ob. ar. ꝛ ista responsio colligitur etiā clare ex no. per Bal. in. l. pactuꝫ in. xv. q. C. de colla. vbi allegat eadē iura ex quibus se fundat Ol.

15 ¶ Non ob. † decimum argumentū de eo quod habetur in. c. extit qui seminat. de ve. ob. in sexto. q2 ibi nil est q̄ cōtradicat supradictis nec etiam ob. id quod habetur in. l. qui habet. §. si pupillus. el. ij. cū ibi no. per Bar. ff. de tute. q2 ibi non habetur quod si constituo te procuratorem ad talem causam quā habeo cuꝫ Titio ꝛ ad omnes alias causas illa verba generalia intelligant̄ solum de causis quas habeo cū Titio nec domini de rota hoc dicunt in sua conclusione. ccxlvij. incipiēte itē si quis constituit pcu. certos ꝛc. ꝛ posito q̄ aliquis hoc diceret dico q̄ illud melius pbaretur per. l. si de certa. C. de transac. cū ibi no. p docto. quam per

ꝙ per.d.l.qui habet.⁊ ideo respõsiones date in priore cõsilio ad.d.l.si
16 de certa tollunt ar.¶ Quinimo † dico ꝙ illa decisio in constituente ꝓ curatorẽ modo predicto quã videtur ponere Ludo.ro.in.l.dãni.§.si is qui vicinas.ff.de dam.infect.non est vera:⁊ de directo cõtrarium decidit Bal.in.l.fi.§.necessitatem.C.de bo.ꝗ lib.in antep.col.in ver.quid si pater ita dixit.cũ ver.seq.vbi querit an si pater dixit cõsentio filio meo in tali cã ⁊ alijs valeat,⁊ videbat̃ ꝙ non cũ cã dicatur demũ post lit.cõtest.vt no.in.l.cãs.C.de transa.nisi diceretur ad cãs mouẽdas tñ cõcludit ꝙ valet ex natura talis ꝯmissiõis.l.oim.ff.de ꝓcu.⁊ subdit posse esse dubiũ vtrũ si in ista cõmissiõe seu cõcessiõe apponat̃ clausula generalis restringatur ad precedẽtia:⁊ arguit primo ꝙ sic ar.d.l.si de certa.tñ ipse determinat contrariũ:q̃ aut agitur de preiudicio generãdo ratione generalitatis:⁊ tunc recurrẽdũ est ad materiam.d.l.si de certa.⁊.l.cum aquiliana.ff.de transact.aut nõ generatur preiudicium:⁊ tũc nõ fit restrictio.l.si seruitus.ff.de ser.vrb.predi.⁊ vt dixi posito ꝙ eẽt vera illa decisio tñ tollitur per responsionem dataꝫ ad.l.si de certa.¶ Nõ
17 ob.† etiam duꝫ cõtra allegata supra in cõsilijs dicebatur ꝙ pluralitas non resoluitur in singularitates qñ nõ resoluendo in singularitates seruat̃ equalitas.l.ꝙuis.C.de impube.⁊ alijs substi.⁊ ibi no.doc.⁊ no.gl.in.l.hoc articulo.ff.de here.inst.q̃ respõdeo quod imo hic erit qualitas si resoluatur in singularitates:q̃ hoc modo reperietur vnũquẽqꝫ dictorum fratrum tm̃ habere ꝙtum alium vbi si aliter diceremꝰ posset de facili maior esse disparitas inter eos.Nec similiter obstat si dicat̃ ꝙ pluralitas resoluitur in singularitates qñ tractat̃ de diuersis effectibꝰ:secꝰ si de vno cõi effectu per dictam.l.ꝙuis.vbi tractatur de vno cõi effectu vnius hereditatis.⁊ per Bar.i.d.l.falsa.q̃ respõdeo ꝙ istud reprobãt doc.vt Bal.in.l.pe.C.de impub.⁊ alijs substi.in.iij.col.⁊ Bal.⁊ Saly.in.d.l.ꝙuis.⁊ Jo.de imo.in.l.heredes mei.§.cũ ita.i.xi.col.ff.ad treb.⁊ in.d.l.falsa.§.fi.q̃ est ꝯtra.d.l.lucius.§.gayo.ad treb.⁊.d.l.fi.§.filiũ.de leg.ij.vbi qñ tractat̃ de effectu vnius hereditatis assignate pluribꝰ ⁊ restituende per fideicõ.pluralitas resoluit̃ in singularitates:ita deberet esse in casu.d.l.ꝙuis.vbi tractat̃ de effectu vniꝰ hereditatis assignate pluribus quibꝰ fuit datus substitutus:vñ dicũt ꝙ sicut in.d.§.gayo.dicitur tractari de diuersis effectibꝰ quãdo tractatur de fideicõmisso facto pluribꝰ heredibus in vna hereditate:ita ⁊ quando tractat̃ de substitutione vulgari facta pluribꝰ institutis in hereditate assignata eis ꝑ partes:⁊ ꝓpterea dicũt ꝙ vera respõsio ad.d.l.ꝙuis quatenus obstat ei quod habet̃ in.d.l.falsa est ꝙ in.d.l.ꝙuis.non resoluitur in singularitates propter qualitatẽ seruandã quã seruari videtur voluisse disponens⁊ que equalitas nõ potuisset ibi seruari resoluendo pluralitatẽ in singularitates:⁊ ita hic q̃ cõtrahentes voluerũt ꝙ in nominibꝰ debitorum ⁊ creditorũ tantũ haberet vnus ꝙtũ alius:⁊ ideo si resoluat̃ pluralitas in singularitates tũc fauemꝰ equalitati habito respectu ad mẽtem partium nõ aũt inequalitati:ꝓpterea etiam in casu nostro dicitur tractari de diuersis effectibꝰ:q̃ alia sunt nomina debitoꝝ ⁊ creditorũ vnius dictoꝝ fratrũ ⁊ alia alterius:ergo debet pluralitas resolui in singularitates.d.§.gayo.⁊.d.l.falsa.§.fi.⁊ ꝙ quo ad casum nostrum debeat resolui in singularitates bene ꝓbatur in.d.c.j.de duobus fra.a capita.inuesti.inducẽdo vt induxit in respõsione supra data ad tertiũ argumentum vbi hoc etiã aliter cõprobaui.¶ Non obstat etiã dũ ad id quod dicebatur contra magistrum Johãnẽ ꝙ dicta cõuentio est facta per verba generalia ⁊ vniuersalia respõdebatur ꝙ illud est verum nisi aliter ex mẽte vel ex natura cõtractꝰ appareat q̃ respõdeo ꝙ hic non constat de mente cõtraria verbis:⁊ mẽs presumit̃ fuisse consona ꝟbis generalibus.l.labeo.de sup.leg.nec repugnat natura cõtractꝰ neqꝫ dolus hic fratrũ magistri Johãnis interuenit:nã scienti ⁊ volenti dolus non infertur.l.cum donationis.C.de trãsac.l.j.in fi.ff.de act.em.¶ Nõ
18 obstat † etiam dum respondebat̃ ad no.per Bal.in.d.l.pactũ.de colla.in.xiij.q.cum duabꝰ seq.ꝙ imo in proposito nostro cã administrationis Petri pauli circa bona cõia de qua i clausula precedẽti fuit causa finalis eoꝝ que disponũtur in sequẽti clausula in qua conuentũ est ꝙ oia nomina debitoꝝ ⁊ creditorũ ipsoꝝ fratrum sint cõia eo quod dicitur ꝙ ex eo qđ Petrꝰ paulus administrauerat bona cõia ⁊ ex ipis bonis erãt cõtracta debita ⁊ credita:ideo fratres Petri pauli approbando administrationem ⁊ absoluendo cõsequẽter cõicari debebant credita illa.l.si quis societatem.ff.pro soc.l.pe.C.si quis alte.vel sibi:q̃ respondeo ꝙ posito ꝙ appareret ex cã administrationis facte per Petrũ paulum remansisse tempore confectionis dicti instrumenti debita ⁊ credita tamen eoipso ꝙ Petrus paulus administratorio nomine dictorũ fratrum seu cõi nomine gesserat satis erant cõmunicata nomina debitorũ per ipsa verba dictorum fratrum apposita in precedẽti clausula in qua approbauerant seu laudauerãt gesta per Petrum paulum.l.si ego.⁊.l.si pupilli.§.iteꝫ querit̃.ff.de neg.gest.l.penul.C.ad exhib.⁊ qđ plene no.Bart.in.l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de ver.oblig.⁊ sic non erat necessaria sequens clausula que redderetur superflua contra dictã.l.si quando.vel si velimꝰ dicere quod imo non erant effecta communia:sed erant acquisita ⁊ radicata dicta nomina debitorum ⁊ creditorum adhuc i ꝑsona Petri pauli donec facta foret dicta ꝯmunicatio seu cessio iuxta no.in.§.si quis alij.insti.de inuti.stipula.⁊ per Bart.in.d.§.si stipuler.sequeretur ꝙ si dicta causa administrationis ⁊ absolutio ab ea erat causa finalis eorum que deducta fuerũt in sequenti clausula cõmunicationis nominum debitorum debuisset solum pacisci in dicta sequẽti clausula ꝙ nomina creditoruꝫ ⁊ debitorũ dicti Petri pauli deberẽt esse communia:quia non vltra inferebatur id quod continebat̃ in dicta precedenti clausula ⁊ tamen partes cõuenerunt non solũ de nominibus debitorum ⁊ creditorum Petri pauli sed etiam de omnibus nominibus debitorum ⁊ creditorum ipsorum fratruꝫ ꝙuis aliter nõ diceretur in instrumẽto alios fratres administrasse dicta bona cõia:ergo apparet ꝙ voluerunt se restringere ad illud quod inferebat causa finalis de qua in ꝑcedenti clausula.Et ꝑ hec sublata sunt in substãtia meo iudicio omnia que contra fundamenta mea ꝑ partem aduersam obijciebantur:⁊ ideo resideo in cõclusione per me in priore cõsilio reddita.

¶ Summarium super consilio.clxviij.

1 Mater non censetur exclusa a legitima vbi de legitima non fuit facta mentio in statuto.
2 Per statutum potest legitima non solum minui sed in totum tolli.
3 Legitima est quarta eius quod quis fuisset habiturus ab intestato.
4 Statutum ꝙ extantibus masculis filie femine nõ succedãt ab intestato operatur ꝙ filia sit exclusa ab omni legitima.
5 Causa testati excludit causam intestati.
6 Statutum excludens a toto videtur excludere a parte.
7 Successio defertur primo descendentibus postea ascendentibus.
8 Jus commune defert hereditatem tam masculis ꝙ feminis.
9 Regulariter non transmitittur hereditas ad ascendentes.
10 Ex potentia suitatis hereditas non adita trãsmittitur ad heredes.11.
12 Sicut est aucta legitima descendentium ita ascendentium.
13 An per restitutionem in integrum possit veniri ad hereditatem non aditam.

¶ Consilium.clxviij.

¶ Quando statutum ab intestato excludit matreꝫ a successiõe videt̃ excludere etiã a legitima ⁊ an auia materna ꝑferatur paterne auie in bonis obuentis a linea materna.Et an statutum excludens auiã maternam propter patruum habeat locum si cũ auia materna etiã extet paterna:⁊ an hereditas ascendentis delata descendenti transmittat̃ non adita ad alios ascendentes:⁊ an ex eo qđ decessit minor hr̃ditate nõ adita possit heres suus petere restitutionem in integrũ ⁊ an statutũ possit tollere legitimam matri ⁊ an sit odiosum.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio.Visis ac ponderatis narratis in themate ⁊ his que copiose ⁊ eleganter scripta sunt ꝑ prestantissimos dominos supra consulentes:subijciam breuiter id quod circa vnum quodqꝫ dictorum dubioꝝ sentio,⁊ primo.¶ Circa primum † dubium quo queritur vtrum
1 dicta Francisca succedat saltem in legitima,dictis duabus filiabus ꝑ defunctis stante dicto statuto sub rubrica de successionibus ab intestato:⁊ dubium facit q̃ ꝙuis per super existentiam aliarum sororum statutum excludat matrem ab intestato:tamen cum specialiter nõ faciat mẽtionẽ de legitima nõ videtur exclusa mater a legitima sibi debita in bonis dictarum filiarum de qua legitima quantuꝫ ad istud propositũ nõ videtur facta mentio in statuto,⁊ licet per aliquam dispositionem qs excludatur a successione ab intestato non sequit̃ ergo est exclusus a legitima:patet q̃ per causam testati excluduntur alij venientes ab intestato a successione intestati.l.anteꝙ.C.cõmunia de succes.l.ꝙdiu põt.ff.de acquiren.here.⁊ tamen non excluderent̃ a legitima seu a supplemento legitime.l.omnimodo.⁊.l.seruus.§.repletionẽ.⁊.l.si quãdo.§.j.⁊.ij.C.de inoffi.testa.pro hoc etiã facere videt̃ tex.in auten.si qua mulier.in fi.de sacrosan.eccle.vbi filij fauore religionis quã ingressus est pater eorũ:excludũtur a reliqua successione ab intestato tamẽ non excludũtur a legitima.Ad idem tex.in.l.quisquis.C.ad legẽ iul.maie.vbi filia illius qui damnatus est pro crimine lese maiestatis excludit̃ a succedendo matri testate vel intestate:⁊ tamen põt legitimã petere.⁊ ꝓpter hoc Salyce.in.l.si serui vestri.circa penul.colũ.C.de noxalibꝰ videt̃ hoc tenere ⁊ ipsemet Saly.in autẽ.nouissima.in.xj.q.C.de inoffi.testa.arguendo ad vtranqꝫ partem reliquit:super hoc cogitanduꝫ nec recito omnia verba sua quia in hoc fuit valde prolixus:sed dicã ea ꝗ putabo ad rem sufficere.¶ Tamen istis non obstantibus puto matrẽ esse exclusam etiã a legitima vigore dicti statuti ⁊ ꝑsuppono ꝙ statutũ potuit excludere matrem a legitima:quia nulla successio erat de iure nature debita matri in bonis filij:imo ⁊ lege duodecim tabularũ excludebat̃ mater:sed postea ꝑ senatusconsultũ tertullianũ fuit vocata.insti.de senatuscon.ter.in princip.⁊ ideo illud quod iure positiuo fuit inductum põt contrario iure positiuo tolli.insti.de iure natura.§.penul.⁊ in.c.primo.de constitu.in.vj.⁊ istud aperte in ꝓposito nostro firmat Johã.andr.in additionibus Specu.in titu.de successio.ab intesta.in rubrica.in secũda colũ.in versi.sed q̃stionẽ Rizardi ⁊c.⁊ Bal.in.l.j.§.ius naturale.ad fineꝫ.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ cõsuluit Ange.in pluribꝰ.suis ꝯsilijs maxime in cõsilio.cij.incipiente in Christi nomine hic videnda sunt duo.⁊ in consilio.ciij.incipiẽte statuto cauet̃ quod si ali-
2 quis ⁊c.quinimo † licet in legitima debita filio sit maior dubitatio:tamen communis opinio est quod per statutum possit non solum minui sed etiam in totum tolli vt traditur in locis vulgatis.⁊ dicit Johãnes de imo.in.l.qđ de bonis.§.fina.ff.ad legeꝫ falcid.quod ista est communis opi.a qua in iudicando non est recedẽdum.⁊ ita etiaꝫ dicit Pau.

de cast.in cōsilio.cccxliij.incipiēte in Christi nomine,casus presens val de ⁊c.in fine cōsilij. ¶ Hoc presupposito † dico q̄ dicta mater exclusa a successione intelligat̄ etiā exclusa a legitima.q2 legitima est quarta ei⁹ in quo volēs admitti fuisset successurus ab intestato.l.parētibus.C.de inoffi.testamen.l.pap.§.quoniā autē quarta.ff.eo.ti.c.raynutij⁹.ad fi. de testa.sed matri nō debet̄ successio ab intestato ex forma dicti statuti:ergo sibi nō potest competere legitima. Preterea illa persona demū admittitur ad legitimā que si preterita vel exheredata esset admitteretur ad interpellandum vel impugnandū testamētum.d.l.omnimodo. ⁊.l.si quis filiū.C.de inoffi.testa.sed mater que fuisset pterita vel exheredata a filia pdicta nō potuisset impugnare testm̄ filie superstiti alia sorore ipsius testatricis:⁊ q2 matri nō dicebatur facta iniuria cū ad ei⁹ successionem nō fuisset ventura ab intestato.l.posthumus.§ si quis ex his.ff.de inoffi.testa.⁊ istam partem amplectitur Cyn.in.l.sancim⁹.C. de nup.dum dicit q̄ decisio q̄stionis ibi formate per eū pēdet ab illo articulo quo queritur an statutū possit tollere legitimā filioꝝ:quia fm eum si tenemus q̄ possit tollere tūc ipse intelligit q̄ statutū disponens q̄ extātib⁹ masculis filia nō succedat s3 debeat dotari intelligat̄ exclusa a legitima. ¶ Hanc opi.† etiā per plures rationes firmat Bal.in.l. maximū vitium.C.de libe.prete.in vlti.q.in qua concludit q̄ statutum disponēs q̄ extantibus masculis femine ad successionē intestati veni re nō possint operatur q̄ filia sit exclusa ab omni legitima adeo q̄ si pa ter filium masculū heredem instituit vniuersalem ⁊ filiā feminā pterijt non poterit ipsa aliquid petere ⁊ rationes suas breuitatis cā omitto.⁊ ita etiam decidit Ang.in dicto cōsi.cxij.in fi.⁊ Bal.in.l.scimus.in fin. princip.in.vij.q.C.de inoffi.test.⁊ idem Ang.⁊ Jo.de imo.l.gallus. §.⁊ quid si tantū.⁊ ibi etiam Bald.ff.de lib.⁊ posthu.dū concludunt q̄ si statutum disposuit q̄ extantibus agnatis vsq3 ad quartū gradū filia femina nō succedat ab intestato:⁊ cōtingat factū esse testm̄ in quo instituti sint agnati pdicti ⁊ filia femina sit preterita intelligit̄ in totū exclusa adeo q̄ nō poterit aliquo mō impugnare testm̄ per ea que ibi notantur per Bar.⁊ doc.dum reprobant ibi gl.in verbo emancipat⁹ ⁊ ideo etiam Bal.⁊ Ang.in.l.posthum⁹.§.si qs ex his.ff.de inoffi.testa.per illū tex.inferunt q̄ si statutum excludit filiam a successiōe intestati intelligitur etiam excludere ab omni iure rumpendi ⁊ impugnādi testm̄:sed si sibi deberetur legitima ⁊ ipsa filia esset pterita vel exhereda ta sine iusta cā nō est dubiū q̄ ipsa haberet ius rumpendi tanq̄ prete rita vel exheredata.l.maximum vitiū supra allegata.⁊.l.cū queritur. C.de inoffi.testa.idem etiā est de mente Bar.in.l.fi.ff.ad tertu.in.§sic. quero quid si ista filia femina.⁊ in.l.j.§.si pater.in versi.ex hoc cōcludo ⁊c.ff.de coniūgē.cum eman.libe.⁊ Ang.in.d.l.gallus.§.in omnibus. ⁊ Jo.de imo.in.l.plane.la prima.§.si duob⁹.ff.de leg.primo.in pe.col. in ver.quod aūt si statutū dicat ⁊c.⁊ Fulgo.⁊ Pau.de ca.in.l.filie do tem.C.de colla.⁊ Lud.roma.in.l.vt liberis.eo.ti.⁊ Pau.de ca.in.l.Titio centum.§.titio genero.ff.de cōdi.⁊ demon.vltimo comprobatur ex dispositione dicti statuti:q2 qū mater cōcurreret cum patruo statutū reseruat matri quartā:sed quādo concurrit cum sororibus defuncte psone exclud it matrē simplr a successione:vnde si idem voluissent statuentes seruari qū cōcurreret mater cum sororibus qd voluerunt seruari qū cōcurreret cū patruo frustra illos casus separassent.c.ij.de transla.pre la.in ver.vnde si circa translationē ⁊c.facit.l.si qū in prin.ff.de lega.j.⁊ c.si papa.de priuileg.in.vj. ¶ Nec obstāt † allegata in contrariū.⁊ pri mo dum dicebatur q̄ per cām testati excludātur veniētes ab intestato a successione intestati:⁊ tñ nō excludūtur a legitima vel supplemēto le gitime:q2 respōdeo q̄ illud ideo est q2 illi tales quibus debetur legiti ma fuissent ab intestato successuri nullo cōdito testō:sed in pposito no stro mater nō fuisset ab intestato successura:vt dictū est. ¶ Non obst. † id qd habet̄ in auten.si qua mulier.de sacrosan.eccle.⁊ in.d.l.qsquis. q2 respondeo q̄ ibi hoc ideo est q2 lex expresse reseruat legitimā:statutū aūt in casu nostro absolute excludit matrem a successione:⁊ p̄sequēter a legitima q̄ est portio illius successionis ab intestato ⁊ consequēter si statutum excludit a toto dicitur excludere ab omni eius parte.l.si qs cum totū.ff.de excep.re iud.l.iulianus.in prin.ff.de lega.iij. Preterea paret responsio ad omnia allegata in cōtrariū ex eo q̄ statutum reser uat matri legitimam qū concurreret cum patruo:ergo cū statutū simpliciter excludat matrē a successione qū concurreret cum sororibus ap paret mētem statuti fuisse excludere eo casu matrem etiā a legitima vt prime dictum fuit. ¶ Circa secundum dubiū quo q̄ritur vtrum dicta dña Baptista succedat dicte Francisce ei⁹ filie saltē in legitima est ex peditum q̄ non q2 cū decesserit Frācisca duabus ex se relictis filiab⁹ prima cā successionis descendentiū in hereditate ascendentis.l.si matre.C.de suis ⁊ legi.⁊ insti.de here.q̄ ab intest.circa prin.l.pater filiū.ff. de inoffi.test. ¶ Quo ad tertium † quo dubitatur vtrū dña Baptista auia materna succedat dictis duobus eius neptib⁹ vltimo defunctis in quarta parte vigore dicti statuti vel saltē in legitima:⁊ ī hoc p̄cludo seruari debere dispositionē iuris cōis fm quā mortua prima filia ex dictis duab⁹ vltimis filiabus succedunt pariter soror defuncte persone: ⁊ auia prna ⁊ materna,⁊ mortua postea vltima filia succedūt ei pariter auia paterna ⁊ materna.vt l autē.defuncto.C.ad tertul.nec obstat dictū statutum quo cauetur q̄ mater ⁊ coniuncti ex latere materno tā tum non possint ab intestato venire ad successionē filij vel filie vel eorū descendētis si remanserit filius frater vel soror persone mortue aut filij fratris vel filius sororis aut patruus ⁊ casu tantū quo ex psona defuncta superesset mater ⁊ patru⁹ mater possit succedere in quarta ⁊ in reliquis tribus partib⁹ succedat patruus.⁊ ita sit q̄ in proposito extat pa truus dictarum filiarū defunctarū,ergo debeat excludi auia materna ⁊ admitti patruus:q2 respōdetur q̄ immo in presenti casu excludit di ctus patruus pter existentiam auie paterne q̄ nō excluditur a statuto predicto nullam faciente de ea mentionem:⁊ q̄ auia paterna de iure cōi cōcurrit cū auia materna excluso patruo.vt in.d.auten.defuncto. ⁊ sic pter existentiam auie paterne excludentis patruū admittetur si mul cū auia paterna etiam auia materna que al's per se sola fuisset exclusa a patruo vigore dicti statuti:⁊ probatur in.l.ij.§.si sit agnat⁹.⁊ §.sequēti.ff.ad tertul.⁊ p.l.fi.C.de legi.here.⁊ p no.p bar.in.l.j.§.filiū. ff.de bono.pos.contra tab.in versi.extra gloss.iuncto versi.quero secū do ⁊c.⁊ no.Bald.in.l.quicunq3.C.de seruis fug.in.iiij.col.in ver.attē de hic aliquo statuto ⁊c.cū versi.sequen.⁊ Bal.in.l.illam.in princi.per illū tex.in versi.nepotib⁹.C.de colla.⁊ Bal.in.l.si quis filium.ad finē in.iiij.q.C.de inoffi.testa.⁊ Petr.de ancha.in repetitione.c.canonū sta tuta.de consti.iuxta fi.in versi.inter consilia que habeo ⁊c.⁊ dictas cō clusiones sum solitus comprobare ⁊ corroborare legendo dictā.l.illā de colla.vt etiā circa hanc consultationē egregie consulendo reassum psit insignis eques ⁊ doctor dñs Almericus de almericis mihi frater colēdus:⁊ nō obstat si diceretur q̄ statutum ita disposuit cā cōseruāde ⁊ ppetuande agnatiōis per masculos.vt patet ex pfationib⁹ statuti.l.fi.in prin.ff.de here.insti.l.j.ff.ad macedo.cū simi.⁊ qd dicta ratiōe inspecta videretur etiam excludenda auia paterna:q2 ad hanc ratio nem respondet Pe.de ancha.in.d.c.canonum statuta.q̄ illud posset procedere quando persona femina quā vellemus per extensionē exclu dere succederet loco psone specificate exclu se a statuto vel esset quedā repsentatio in eis exclusis iuxta no.per Cy.in.l.j.C.que sit lon.gsue.⁊ per Bar.in.l.ij.§.videndum.ff.ad tertul.al's sequeret̄ q̄ quilibet agna tus remotissimus deberet excludere quascūq3 feminas etiam valde p pinquas qd non fuit de mēte statuti ⁊ pertim in casu nostro in quo sta tutū restrictiue ⁊ taxatiue loquitur solum de matre ⁊ cōiunctis ex late re materno tantum ita ostendit illa dictio tantū.l.sed si tantū.ff.de pa ctis.insti.de visuca.in prin. Preterea illa ratiōe vtitur statutū circa ea que prouisa sunt in prin.statuti:sed in sequētibus partib⁹ apparet sta tuētes non ita illi rationi inherere.patet q2 voluerūt sorores excludere matrem:posset etiam responderi ad dictum statutū q̄ loquit̄ in ru bro ⁊ nigro qū tractat̄ de successiōe illius qui decessit ab intestato ⁊ q̄ nos tractamus de succedendo filie infanti que dicit̄ intestabilis nō au tem ab intestato vel intestata pprie decedere.l.j.in pn.ff.de suis ⁊ legi. ⁊ in pposito no.Cy.in.d.l.fi.ad fi.C.q testa.fa.pos.⁊ expresse Ang.in l.in testamento.C.de testa.mili.vbi tenent talia statuta sibi locū nō vē dicare in pupillo.vt etiam tenuit Nico.de neapo.in.l.intestato.ff.de le gi.tu.⁊ idē dicit ibi Bal.in statuto odioso put est statutum nostrū ex cludens matrem.vt dicit Archi.in.xvij.q.quarta.in.c.si quis suadēte. ⁊ Johā.and.in additio.Specu.i rubrica de successio.ab intest.in.ij.co lū.ita etiam dicit Jo.fab.insti.de here.que ab intesta.in prin.⁊ Alber. in prima parte statutoꝝ.q.xliij.incip.quero statutum seu consuetudo est Venetus.⁊ Bal.in.l.iij.C.si pen.appel.mors iter.⁊ etiā plures alij sequuntur:verū q2 nonnulli alij contradicūt ideo magis adhereo alijs superioribus fundamentis. ¶ Predicta tñ affirmo cum modificatiōe infrascripta vc3 q̄ in bonis obuentis a matre vel linea materna pferet̄ auia materna dicte auie paterne:in bonis autem obuētis a patre pferet̄ auia paterna in bonis autē aliunde obuentis seu obuentis ex successio ne hereditatis seu bonoꝝ psone que fuisset coniuncta dicte vltime filie tā ex paterna q̄ ex materna linea.vt puta ex hrditate sororis vtrinq3 coniuncte succedent pariter auia paterna ⁊ auia materna.vt pbat̄ s3 vnam lecturam in.l.qd scitis.§.j.⁊ ibi no.Cy.⁊ Bar.C.de bo.q lib.iiij. cta auten.defuncto.⁊ ita no.Bar.⁊ Ang.in auten.itaq3.C.communia de successio.⁊ plenius Bar.in consilio suo incipiente an testamentū.⁊ in consilio incipiente in questione nannis.⁊ no.etiā Bar.in.l.post do tem.in fi.⁊ ibi hoc etiā tenet Jo.de imo.⁊ Ludo.roma.ff.so.matri.⁊ p hac parte etiam consuluit Pet.de ancha.in cōsi.cccxxxij.incipiēte in Christi nomine de iure communi dos ⁊c.⁊ consuluit Ludo.ro.idē in consilio suo.xl.incipiēte in Christi nomine visis ac discussis puncto ⁊c. ⁊ Pau.de cast.in dicta..qd scitis.⁊ Bal.ibi etiam videtur hoc tenere in his que ex causa dotis peruenerūt.vt si puenerūt ex linea materna preferat̄ auus maternus:⁊ similiter si ex linea paterna pferatur auus paternus p dictam.l.quod scitis.sed in ceteris bonis succedat pariter per dictā auten.defuncto.⁊ ita etiā videtur residere Bal.in.d.auten. defuncto.dum dicit vel q̄ illa.l.quod scitis.corrigitur per dictā auten. defuncto.vel q̄ dicendum est prout ipsemet distingit in dicta.l.qd scitis.Saly.etiā in dicta auten.itaq3.dicit se dubitare de dicta opi.bart. propter text.in.§.seques.i auten.de here.que ab intesta.vnde sumpta est dicta auten.defuncto.vbi text.dicit q̄ hereditas descendentis diui dit̄ equaliter inter ascendentes pares in gradu.hereditas autem dicit̄ complecti vniuersum ius.l.hereditas.ff.de regu.iur.tamen magis com munis ⁊ verior videtur opinio Bar.vt patet ex predictis.⁊ confirma tur per.l.emancipatis.C.de legi.here.⁊ ibi etiā singulariter decidit ibi tex.q̄ si decedat frater superstite vno fratre vterino ⁊ alio fratre cōsan guineo idest ex latere patris tñ in bonis quesitis a linea materna pfe retur frater

rent frater vterinus: in bonis vero qsitis a paterna linea pferent frater cosanguineus in aliis admitterent pariter. vt et no. gl. in auten. itaq. Similiter videmus quod vbi mater lucrata est bona a primo viro suo et alia bona etiam a secudo viro: et decedat relictis liberis vtriusq matrimonii liberi primi matrimonii pferutur in bonis maternis qsitis ex primo matrimonio: et liberi secudi matrimonii preferuntur in bonis maternis qsitis a secudo viro: in aliis vero bonis pariter succedunt. l. cum aliis. C. de secu. nup. et dispositio legis nove quatucuq generaliter seu idefinite loquatur tantu dz taliter interpretari et distingui vt recipiat distinctione sm leges veteres vt in auten. offeratur. cu glo. C. de lit. cote. et no. in. l. sciendu. in prin. ff. qui satisda. cog. et in auten. de here. q ab intesta. in prin. in verbo vocatibus. facit. l. sed et posteriores. ff. de legi. et ideo tex. in. d. §. cosequens debet recipere limitationem et distinctione q colligitur ex. d. l. quod scitis. et ex. d. l. de emacipatis. et cu ista sit magis cois opi. non esset in iudicado ab ea recedendum vt traditur in locis vulgaribus. ¶ Nunc

9 † videndu superest de quarto dubio: quo qritur, vtru dicta dna Baptista succedat dicte Fracisce eius filie in totu, cu hereditas dicte Fracisce no fuerit adita p dictas duas filias infantes post mortez matris defunctas: an vero succedat i parte. in quo occurrit videre an dicte ifantes vltimo defuncte hereditate dicte Fracisce eaz matris no aditam transmittere possint ad dicta auia paternaz eaz ascendentem: et similiter ad auia maternam. et gl. voluit quod sic. in. l. vnica in verbo liberos. C. de his qui ante aper. tab. et in. l. ij. C. ad orfi. p text. in. l. apud hostes. C. de suis et legi. tantu magis coiter tenetur quod regulariter non trasmittat ad ascendentes per. l. ij. §. si quis ex liberis, et ibi gl. in verbo agnoscitur. ff. ad tertu. et firmat Pe. Cy. et Bar. in. d. l. vnica. C. de his q ante ap. tab. et Pe. que refert et sequitur Ray. et Fulgo. in. l. si infanti. C. de iure deli be. per tex. in. d. l. infanti. vbi est specialiter inductum quod infans transmittat hereditatem non aditam ad patrem vel auum aut proauum paternum: igitur cu prouisio dicte. l. si infanti. sit cotra regulas iuris cois quibus cautum est hereditatem no aditam no transmitti. l. qm sorore. C. de iure delibe. et. l. vnica. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. non dz extedi ad aliu casum. l. si vero. §. de viro. ff. so. matr. et. l. ius singulare. ff. de leg. istam opi. etia tenet Pe. et Cy. in. d. l. ij. C. ad orfi. et Bal. in. l. cum antiquioribus. in vlti. col. C. de iure delib. et etiam Bar. in. d. l. vetre. lz Bal.

10 i aliis locis qsq variauerit. ¶ Nec obstat †. d. l. apud hostes. q ibi loquitur in hereditate patris delata filie. na talis hereditas no adita bene transmittitur etiam ad quoscuq ex potentia suitatis sm communes exclusiones. l. si fratris. C. de iure delibe. Et in. d. l. ij. §. si quis ex liberis. et in. l. ventre. et ibi plene docto. ff. de acqui. here. et per cosequens videretur quod q no est dicta hereditas transmissa per filias infantes vltimo decedetes ad dictas auias sequitur quod ex successorio edicto illa hereditas Francisce no adita per filias spectaret ad matrem dicte Fracisce tanq proximiore dicte Francisce post dictas infantes exclusas. l. j. §. si nemo. et. l. iiij. §. j. ff. ad tertu. §. placebat. insti. de legi. agna. susce. iucto §. nullu. in auten. de heredi. ab intest. et no. docto. i rubrica. C. de success.

11 edic. ¶ Et si diceret † verioorem videtur coclusionem in proposito quod dicta hereditas non adita iure trasmissionis transmittatur ad dictam auiam maternam quia opiu. que habet quod no transmittatur hereditas ascendentis per descedentem ad alium ascendentem ipsius descedentis procedit qn ille superstes ascendes descendentis mortui hereditate non adita no erat de descedetibus illius primi defuncti de cuius hereditate agitur: sed vbi superstes descendens esset no solu ascendes illius descendentis qui vult transmittere: sed etiam esset ascendens illius psone primo defuncte: de cuius hereditate agitur tuc transmittitur hereditas ad talem ascendente sm Saly. in. d. l. apud hostes. ad fi. et Jo. de imo. in. d. l. ventre. in. xxiiij. co. et etia Romanus ibidem et voluit hoc et Jaco. but. et Bal. in. d. l. vnica. de his q ante aper. tab. et Bal. in. d. l. vetre. et hoc ex puisioe. d. l. vnice. C. de his qui ante aper. tab. q videt ita debita ex eade ratione pietatis hereditas descendentium ascendetibus sicut econtra hereditas ascendentiu descendentibus. l. na et si parenti-

12 bus. ff. de inoffi. testa. et ideo dicimus † quod sicut est aucta legitima descedetium vsq ad tertia. ita etiam legitima ascendentiu. vt no. magis communiter glo. et docto. in auten. nouissima. C. de inoffi. testa. et Bar. in. l. pater filium. ff. de inoffi. testa. et ibi etia Bal. in repetitione in pe. col. et glo. in auten. de trien. et semis. §. primo. cum simi. per ratione. d. l. nam et si parentibus. sed ita est quod domina Baptista non solum est ascendes dictarum infantium descendentium: sed etiam est ascedes dicte Fracisce matris earum: ergo ad ipsam dominam Baptista intelligitur facta transmissio eade ratioe qua hereditas ascendentiu delata descendentibus trasmittitur etia no adita ad posteros seu descedetes suos. d. l. vnica. C. de his qui ante aper. tab. salte cuz sumus in materia fauorabili et pia vt. d. l. na et si parentibus. in verbo pie. igitur debet fieri extensio in identitate rationis p nota. in. l. illud. C. de sacrosan. eccle. et. l. que propter necessitatem. de regu. iur. et per Bar. in. l. si costate. in principio in. ij. q. prime partis. ff. so. ma. et in auten. res que. C. comunia de le. cum simi. respodebo quod quis dicta limitatio meo iudicio sit vera et notabilis tn in proposito nostro quantu ad effectum non refert an p viaz successorii edicti an per via transmissionis auia materna, habeat. l. gallus. §. si et eius. ff. de lib. et posthu. ibi dicit tex. dicit nihil referam ex iure antiquo an iure velle ya. excludatur. Item potest responderi quod vbicunq dicta auia materna potest venire per successoriu edictum. et etiam possit venire iure transmissionis vigore dicte specialis puisionis posite in d. l. vnica. de his q ante aper. tab. iuncta identitate rationis debet cessare dicta trasmissio taq fundata in iure speciali postq est cosultu auie materne de iure communi per successoriuz edictu: ita inquit Joha. de imo. in. d. l. vetre. in. xxv. col. ar. l. in cause. la secuda. in princi. ff. de minio. et sic cum tunc tractetur de succedendo dicte Francisce no est curadu de Jacobo patruo dictarum puellarum: q cum no sit patruus Francisce de cuius hereditate hoc casu tractatur: ideo statutu non excludit

13 matre Francisce. ¶ Et per hec patet † no esse opportunu recurrere ad discutiendum vtrum per via restitutiois in integru possint dicta auia materna et paterna venire ad dictam hereditatem no adita. iuxta no. p Bar. in. d. l. si infanti. ad fi. et in. l. qui duos. in prin. ff. de rebus du. cu simi. nam ex predictis apparet non esse opus dicta restitutione nec ad ea tractandum: quia alio iure non ita extraordinario est cosultu matri vt supra deduxi: et ideo cessat dictum remedium. d. l. in cause. nec etiaz quo ad auiam paternam est tractandum de dicta restitutioe: quia illa restitutio cessat vbi superest persona cui maior fauor debeat in hereditate prime psone defuncte de cuius hereditate agitur: non dico in hereditate illius q trasmittere volebat: nam tuc cessat equitas que debet esse causa dicte restitutionis in integrum. l. j. in fi. et. l. sed si p pretore. §. hec aute clausula. ff. qbus ex cau. maio. ita singulariter voluit Bal. in. l. ij. C. ad orfi. in ver. oppono quod succurratur patri per restitutione etc. iucto versiculo precedenti. et ad hoc etiam mouetur per illam. l. sed in pposito superest dicta domina Baptista que erat mater dicte Francisce cui domine Baptiste matri maior fauor debetur in hereditate domine Francisce non adita q dicte alii mulieri q fuit auia paterna dictarum infantium q fere nullam coniunctione respectiue habebat cum dicta domina Baptista cuius fuerat socrus: et per consequens proculdubio hereditas domine Francisce est magis debita matri q socrui dicta. l. na et si parentibus. et quantu ad dotem datam dicte Francisce per dictam dominam Baptistaz non potuisset etia alia ratione dicta auia paterna venire volens succedere dictis infantibus per dicta. l. quod satis. vt dixi in precedenti dubio: et no obstat ad hoc etia si diceretur quod si auia paterna debet excludi per matrem in succedendo dictis infantibus, ergo patruus debet excludere auia materna ex dispositione statuti nec ipse excludet per auiam paternam postq ipsa non est successura: q vltra responsiones que colliguntur ex superius dictis potest responderi quod imo excludetur patruus existete auia paterna. vt pbat in. d. l. ij. §. si sit agnatus. ff. ad tertu. nam quando tractabatur de succedendo filio emacipato pater preferebat matri. d. l. ij. §. obiicitur. et §. pater. insti. eo. ti. tame agnatus vincebat patrem in aliena familia existete qui desiit esse agnatus ipsi filio et nihilominus si cocurrebant dicti pater mater et agnatus preferebat mater: quia agnatus quis vinceret a matre in totu si talis agnatus non erat frater vel soror consanguinea. instit. ad senatuscon. tertu. §. pater. cu seq. tame dicto casu agnatus remouebat matri obstaculum patris et sola mater admittebat. vt. d. §. si sit agnatus. ita dz esse hic: illa auia paterna remouet auie materne obstaculu patrui qa ipsa auia paterna prefertur patruo. vt in auten. de here. ab intesta. §. pmo. et sola auia materna poterit succedere sicut patet in. d. §. si sit agnatus. Ex qbus concludo in hoc quarto dubio dictam auiam maternam omnimo respectu esse potiorem.

¶ Summarium super consilio. clxix.

1 ¶ Femina de iure communi admittitur equaliter cum masculis.
2 Pater an cogitur dotare filiam etiam iam nuptam.
3 Vir qui duxit vxorem sine dote non potest dote petere nec eam vxore de domo expellere.
4 Officium iudicis competit contra patrem ad dotem constituendam.
5 Statutum disponens quod filia debeat dotari filie copetit coditio ex illo statuto.
6 Congrua dos debet constitui secundum qualitatem personaru mariti et mulieris.

¶ Consilium. clxix.

¶ Si statutum dicit quod filia dotata non succedat et reperitur filia ee dotataz a patre de bonis matris: an sufficiat: Et an pater filia nupta cogat dotare et si filia no petyt: an heres filie possit petere et de statuto phibente matrimonium an valeat: et que dicatur esse congrua dos.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Visis instrumetis cofectis sup dote Spectabilis dne Cassandre filie quondam generosi viri Cichini de grassaleono et vxoris magnifici viri Guidonis de lupis marchiois forance et statutis mihi exhibitis et his que copiose et subtiliter in iure allegata sunt p parte heredum dicte domine Cassandre. Sentio saluberiorem † viam esse

1 illaz vcz quod heredes dicte domine Cassandre petant a filiis et heredibus dicti Cichini partem hereditatis debite dicte Cassandre in bonis et hereditate dicti Cichini eius patris si ab intestato decessit cum de iure communi admittatur cum masculis equaliter. l. maximum vitium. C. de libe. prete. ibi et. l. lege duodecim tabularum. C. de legi. here. nisi statuta loci refragaretur: et lz statuta etia dicerent quod filia femina dotata no succedat patri ab intestato decedeti superstitibus filiis masculis adhuc non videret per hoc esse exclusam dictam Cassandram per id quod

voluit notabiliter Bal. in. l. mater. C. de iure dot. ꝛ Petrus de anch. in commento. c. canonū statuta. de consti. vbi dicūt ꝙ stāte statuto ꝙ filia dotata nō habeat regressū ad bona paterna: ꝛ cōtingat ꝙ pater de facto dotauerit filiā de bonis vxoris sue nō excludetur filia vigore dicti statuti in casu predicto: q2 in tali casu filia nō reperit̄ dotata in effectu a patre cū de bonis matris nō sit dotanda filia. vt. d. l. mater. et idē dicūt in statuto disponēte ꝙ soror dotata a fratre non succedat fratri: ꝛ cōtingat ꝙ frater dotauerit sororē de propria portione sororis nō excludetur soror a successione fratris: q2 statutū loquens per verbū dotata significat ius nō aūt actum nudi ministerij. arg. l. pater ex prouincia in fi. ff. d manu. vindi. ꝛ est bonus tex. i. l. si res quas filie. ff. de iure dot. Modo in ꝓposito aut prima dotis ꝯstitutio facta a dicto Cichinio d. cte dn̄e Cassandre de anno. Mcccclxl. die. xi. mēsis Februarij valet cūi effectu: ꝛ tūc heredes dn̄e Cassandre habēt intentum aut est nulla vigore dispositionis dictoꝝ statutoꝝ prohibentiū alienationez immobilium fieri in forenses vt asserūt heredes dicti Cichini qui se fundant in secūda dotis cōstitutiōe facta per dictū Cichinū de anno. Mcccclxij. die. vj. mēsis Julij ꝛ illa videtur inefficax ad excludendū dictaȝ dn̄am Cassandraȝ q2 si recte inspiciat̄ voluit dictus Cichinus in effectu fraudare filiā ꝛ generū dote sua ꝛ dotare eam de bonis ꝛ iuribus matris dicte domine Cassandre ꝛ etiā de iuribus ipsius dn̄e Cassandre dum voluit in dictā dotem cedere debere pretium vnius possessionis olim matris dicte dn̄e Cassandre vendite per dictum Cichinū ad quem pretium predictū peruenerat. ꝛ etiaȝ voluit ꝙ dicta dn̄a Cassandra teneretur renūtiare in dicta cōstitutione dotis omni iuri qḋ ipsa habebat in possessione de ponte lagusciuri quā ipsa tenebat ad vsū a dn̄o Johāne de platesijs sub solutiōe annua librarū centū marchesanoꝝ. ¶ Po-

2 sito † autē ꝙ statuta loci loquētia de successione mulieruȝ que mihi nō sunt exhibita taliter disponerēt ꝙ dicta domina Cassandra nullatenꝰ posset succedere in hereditate dicti Cichini: tūc dico heredes dicte dn̄e Cassandre petere posse dotem congruam constitui quemadmodū de constituenda erat dicte dn̄e Cassandre: ꝛ illā sic congrue cōstitutā dari ipsis heredibꝰ dicte dn̄e Cassandre si dicti heredes Cichini pretendūt dictam primā dotis cōstitutionē fuisse ꝛ esse inualidam: q2 de iure cōi fm̄ veras ꝛ magis cōmunes conclusiones pater cogitur dotare filiam etiam iam nuptam prout etiā erat dn̄a Cassandra tempore confectionis primi ꝛ secundi instrumēti dotis. ita notat glo. ꝛ Ange. in. l. obligamur. ff. de act. ꝛ obli. per id quod habetur in. l. ꝙ liberos. ff. de ritu nu. ꝛ no. Jo. an. Anto. de bu. ꝛ Jo. de imo. in. c. accedēs. de ꝓcura. ꝛ est de mēte glo. xxxvj. q. j. in. c. vltimo. in verbo excusata. ꝛ. xxvij. qō. ij. in. c. hoc sanctū. in gl. prima. ꝛ ibi Archi. vbi volunt hoc esse verum etiā si filia inuito patre virū accepisset dūmodo non sit nupta indigno. hāc opinio. etiam tenet Bald. Jo. de imo. ꝛ Raph. cuma. ꝛ Ludo. roma. in. l. j. ff. solu. matr. ꝛ Bal. ꝛ Ang. in auten. res que. C. cōmunia de leg. ꝛ Bal. in. l. cuȝ his. §. si mulier. ff. de cōdi. inde. in lec. antiqua. ꝛ in. l. fi. C. de sententia. que fine cer. quāti. ꝛ Ang. in. l. nupta. in prin. ff. so. matrimo. ꝛ Nic. de neapo. in rubrica. eo. ti. vbi ad hoc reputat singularem esse gl. in. d. l. obligamur. ꝛ idē tenet Pau. de ca. in. l. si socer. in prin. ff. so. matr. ꝛ do. Car. floren. in. c. ea. in. iiij. q. de despon. impub. i quibus locis doc. reprehendunt opi. Bar. in. d. l. obligamur. qui voluit ꝙ pater nō possit cogi constituere dotē filie iam nupte: eo q2 videtur cessare ratio ꝓpter quaȝ tenebatur pater dotare filiam: q2 tenebat̄ eam dotare vt posset eā maritare: ideo ipsa existente maritata cessat dicta ratio: ꝛ pro hoc etiaȝ allegat id quod habetur in auten. de nup. §. si quis eīm duxerit. ver. si quis sub potestate. ꝛ. l. fi. C. de repud. nā ista videtur fm̄ prefatos doct. esse contra dictā. l. qui liberos. vbi pater astringitur ad duo copulatiue: scȝ ad collocandū filiā in matrimonium ꝛ etiam eam dotādam: ꝛ ideo nō sufficit alterum adimplere. l. si heredi plures. ff. de cōdi. instit. ꝛ. c. ex parte. el primo. de rescrip. ꝛ q2 mulier indotata ꝑnitur a viro. vt in dicto

3 §. si quis eīm. ¶ Nec obstant † iura allega. per Barto. ꝛ vt dicunt prefati docto. ꝛ maxime Pau. de ca. in. d. l. si socer. illa iura nihil facere videntur q2 solū probāt ꝙ maritus qui vxorē duxit sine dote non pōt dotem petere nec eā vxorem debet de domo expellere q2 sibiipsi imputet si vxorē sine dote accepit: sed nos loquimur in filia cui nihil est quod imputari debeat vñ valde iniquū esset ꝙ ipsa remaneret fraudata dote ꝛ subdit Pau. de cast. in. d. l. si socer. in pri. ꝙ posito ꝙ dicta opi. Barto. esset vera: quod tamē ipse negat ꝓcederet illud de iure cōmuni quo inspecto licet ipsa nō habeat dotem potest succedere patri vna cū alijs filijs: sed stāte statuto quod ipsa non succedat: sed debeat dotari putat ipse esse clarissimū ꝛ equissimum quod etiam ipsa postꝙ est nupta possit petere se dotari ne al's sequat̄ inconueniens ꝙ ipsa careat vtroq;: ꝛ quia statutū excludens eam a successione propter dotē videtur voluisse ꝙ omnino dotē habeat per nota. per gl. in. d. l. si socer. §. lucius. ꝛ ita dicit se cōsuluisse ꝛ cōfirmantur predicta: quia videmꝰ ꝙ licet filia habeat bona propria ex quibꝰ posset se dotare ꝛ se alere: tamē pater si diues est tenetur eā de suo proprio dotare. vt ꝓbatur in. l. fina. C. de do. promis. ꝛ tamē nō teneretur eā alere de suo si ipsa haberet vnde se aleret. l. si quis a liberis. §. si filius. ꝛ. §. alimenta. ff. de lib. ag. ꝛ ideo ex istis patet responsum ad oīa allegata per Bar. in. d. l. obligamur. ꝛ ex istis verificatur illud quod in ꝓposito dixit not. Bal. in dicta auten. res q. in versiculo quero si filia q̄ poterat ꝛc. vbi vo luit ꝙ si filia que poterat petere se dotari: hoc nō fecit nihilominus heres ipsiꝰ filie poterit hoc petere: ꝛ mouetur per not. per gl. in dicta. l. obligamur. licet si vera fuisset opinio Bar. in dicta. l. obligamur. nō posset heres filie hoc petere: sed vt dixi communiter tenetur contra Bar. ꝛ ad hoc bene faciunt no. per Jaco. de bel. in auten. de resti. ꝛ eā que par. in princip. in decima q̄stione. ꝛ quod notat gl. fina. in auten. cōtra rogatus. C. ad treb. ¶ Et

4 licet † secundū veras conclusiones nō competat actio contra patrem ad dotem constituendam: sed officiū iudicis possit implorari. vt ꝓbatur in dicta. l. qui liberos. in princip. ꝛ no. gl. in dicta. l. si socer. in prīci. in gl. fi. ꝛ Bar. in dicta. l. obligamur: cū simi. tamen officiuȝ iudicis est transitorium ad heredes sicut actio. l. non solum. ff. de in inte. resti. ꝛ. l. minor autē magistratus. §. fi. cum. l. sequen. ff. de mino. iuncta. l. quod

5 si minor. §. fin. eodem titu. ¶ Preterea † si statuta disponūt ꝙ filia nō succedat ꝙ habeat dotari tunc clarum videretur ꝙ competeret cōditio ex statuto ad petendam dotem iuxta. l. vnicā. ff. de condi. ex lege. ꝛ notat̄ p Bart. in. l. j. in princip. ff. ad legem fal. ꝛ plenius per euȝ in. l. omnes populi. in septima questione principali. ff. de iusti. ꝛ iur. que cōditio ex statuto proculdubio est etiā transitoria ad heredes similr etiā potest peti aduersus heredes patris dicte dn̄e Cassandre vt dotē ꝯstituant ꝛ dent sicuti peti potuisset aduersus partē dicte domine Cassandre. l. si quis a liberis. §. item rescriptū. ff. de libe. agno. ꝛ no. Dy. in. l. in insulam. §. primo. in princip. ff. solu. matri. ꝛ no. Bar. in. l. si marito. §. si voluntate. ꝛ in. l. post dotē. in. ij. q. principali. eo. titu. ꝛ in. l. sicut. §. si debitori. ff. quibus mo. pig. vel hypo. sol. ꝛ no. Bal. in. l. fi. C. de dot. ꝓmis.

6 ꝛ Pau. de ca. in. d. l. si socer. in prin. Et talis † congrua dos debet cōstitui fm̄ qualitateȝ personarum mariti ꝛ mulieris ꝛ quantitatem patrimonij inspecto etiam numero filiorum dicti Cichini. l. quero. ꝛ. l. sequē. ff. de iure doti. ꝛ. l. filie. ff. de legatis tertio. ꝛ in dubio non debet esse dicta dos minor ꝙ̄ esset legitima debita filie de iure cōmuni. vt decidunt Saly. ꝛ Fulgin. d. auten. res. q̄. vbi dicunt ꝑ illū tex. ꝙ quādo statutū repellit filias a successione preferendo masculos, ꝛ mandat filias vt ne ptes dotari arbitrio propinquoꝝ: ꝓpinqui non debent arbitrari minꝰ ꝙ̄ sit sua legitima q2 in ea non est excessus imo in plus possent arbitrari si legitima non sufficeret ad dotem condignā vt ibi. ꝛ idem cōsuluit Ang. in consi. cccxj. incip. do. Gregorius ꝛc. Jta etiam consuluit Bal. in cōsi. suo incipien. in christi nomine amē. Anto. plures filios masculos habēs ꝛc. q2 fm̄ eum bonus vir non debet arbitrari ꝙ legitima sit auferēda filie cū censeat̄ es alienum ꝛ debita iure naturali. l. papinianus. §. si quis impubes. ff. de inoffi. testa. ꝛ in. l. cū etiā. in prin. ff. de bonis dam. Quod aūt dictū statutū laicoꝝ non valuerit impedire matrimonium satis patet: q2 matrimonium ꝑtinet ad ecclesiam. c. tuaȝ. de or. cog. c. lator. q fil. sint legi. c. iij. de do. inter viru. iuncto. c. ecclesia sancte Marie de ꝯsti. ꝛ. c. j. de spōsa. ꝛ ibi plene no. doc. ꝛ notant etiā plene docto. in. c. statutū. el primo. de here. ꝛ Ja. bu. in. l. j. ff. de cōsti. prin. ꝛ magis specifice Albe. de rosa. in secūda parte statutoꝝ. q. cciiij. incipien. quo etiam si statutum dicat ꝙ contrahens matrimoniū ꝛc. ꝛ Anto. de bu. in consi. suo. qḋ refert ꝛ sequitur Ludo. ro. in. l. iij. §. vtrū. in fi. ff. ad sillē. ꝛ fuit tactum per prefatum dn̄m aduocatum ꝛ in hoc non insisto latiꝰ q2 non puto circa hoc dubitationem principalem versari.

¶ Summarium super consilio. clxx.

1 Statutum vel consuetudo potest instrumentū validum vel aliaȝ probationem validam inualidare.

3 Statutum excludens debitorem propter negligentiam nō petētis an valeat.

4 Per verba generalia ꝓmittentis soluere ad omnem petitionem nō intelligitur renuntiare prescriptioni.

¶ Consilium. clxx.

¶ An valeat statutum disponens ꝙ si creditor habens instrumētū non egerit infra triennium instrumentum sit nullum.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Visis statutis ꝑdictis de qbus in themate fit mētio ꝛ maxime statuto veteri, sub rubrica infra quantuȝ tempus instr̄m executioni mandet̄: ꝛ statuto nouo sub rubrica de vsu instrumentoꝝ ꝯdito vt fertur de anno. Mcccclviij. ꝛ viso asserto instr̄o cōfessionis depositi et his q̄ copiose ꝛ eleganter scripta sunt per celeberrimum dn̄m consulentem. Puto breuiter cōcludendū ꝙ principaliter vigore dicti statuti antiqui possit repelli dictꝰ Benedictus ꝑ heredes dicti panzarini opponentis dictum instr̄m esse nullū, ꝛ eius vigore nō posse cōpelli realiter vl' ꝑsonaliter ad soluendū dicto Benedicto se fundanti in dicto instr̄o

1 q2 posito † ꝙ sit dubium an statutuȝ totaliter excludēs creditorē a iure suo si aliquo tēpore negligens fuit in agendo valeat tn̄ illud firmū est de iure ꝙ statutū vel consuetudo pōt instr̄m validū vel aliā ꝓbationē validā facere inualidā. vt plene ꝓbat Jo. an. in addi. Spe. in ti. de instr. edi. §. cōpēdiose. sup ver. sed nūquid in versi. sed conuerso casu ꝛc. ga h statutuȝ vel consuetudo pōt facere de instr̄o inualido validū. c. cū dilectus. de fide instru. ergo ꝛ ecōtra dȝ posse facere de valido inualidū: q2 qui pōt vnū oppositoꝝ pōt ꝛ reliquum. c. cū inferior. cū ibi no. in glo. l. de maio. ꝛ obe. ff. de acqui. here. l. is ꝛ. l. is potest. ꝛ hoc sequitur Jo. de imo. l. c. ij. de ꝓba. ꝛ posito ꝙ vbi statutū vellet inualidare ꝓbationē que de iure diuino esset valida reqreretur fȝ aliquos cā vt per Ant. de but. in. d. c. ij. de ꝓba. tn̄ cessat illa cōsideratio in casu nostro in quo tractatur

ctatur de inualidādo instrm tabellionis qđ quidē nō dr facere legitimā ꝓbationē de iure diuino: sed solū iure positiuo. vt no. Inno. ⁊ alij scribentes in. c. cū. p. tabellio de fide instru. ⁊ Spe. in ti. de instru. edi. §. restat. ver. sed quis possit. nā illud qđ est inductum a iure positiuo pōt contrario iure positiuo seu statuto tolli. l. de quib⁹. ff. de legi. inst. de iure natu. §. sed naturalia. ⁊ l. oēs populi. cū ibi no. ꝑ Bart. in. iij. q. ꝑncipali. ff. de iusti. ⁊ iur. c. j. de ꝯsti. in. vj. ¶ Pro hoc facit qꝛ licet sit inualidatū instrm ex dispositiōe statuti: tn̄ nō intelligitur inualidatus ꝯtractus depositi cōtentus in instrō dūmodo aliter quā ꝑ instrm ꝓbaret̃ de veritate. vt ꝓbant Moderni. s. Jo. de imo. Raph. ⁊ Pau. de ca. i. l. seruū filij. §. eū qui cyrographū. ff. de leg. j. ⁊ Bald. in. l. labeo. §. j. versi. quid si reus. ff. de pac. ⁊ Rap. in. l. homini. §. si ita cui. ff. de lega. j. ⁊ cōsuluit Pau. de ca. in consi. xcix. incipiente in christi noīe. notandū est ꝙ prefatū statutū ⁊c. benefacit. l. fi. cū his q̄ ibi signāter no. Bald. C. de falsa cā ꝯdie. leg. non enī dubiū est aliud esse instrm aliud esse contractū. vt declarat Bar. in. l. si quis legatū. in pe. col. ff. de falsis. ¶ Quinimmo † etiā dato ꝙ statutū totaliter excluderet creditorem ꝓpter eius negligentiā vr̃ ꝙ valeat ꝺm multos. vt tenuit Barto. in. l. sequit̃. §. si piā. ff. de vsuca. ⁊ Ang. in. l. j. circa ꝑmā col. ff. de ꝯsti. ꝑn. ⁊ qdā libri habent in. l. de qbus in vltima col. ff. de legi. vbi ꝓ hoc allegat. c. ꝯstitutus. de resti. in inte. ⁊ l. iij. §. si is pro quo. ff. qđ qsq; iuris. ⁊ idē Bald. in. d. l. oēs populi. in. vij. col. ⁊ in. c. ecclesia sante Marie. in fi. de cōsti. in. c. si quis per. xxx. in ti. si de feu. fue. ꝯtro. inter do. ⁊ agn. vbi tenet ꝙ saltē dictū statutū seruabitur in foro seculari: immo Ange. in repetitione. l. j. C. de iudi. circa antepe. char. in. ꝟ. nō restat videre. quid si prescriptio est tꝑalis ⁊ est a statuto inducta ⁊c. ⁊ in. l. iustitia. ff. de iust. et iur. ⁊ Ang. in consilio. cxxxvj. incipiēte in dei noīe visis omnibus statutis ⁊c. voluit ꝙ etiā in vtroq; foro. s. tā ecclesiastico q̄ ciuili debeat dictum statutum seruari: vt ibi ꝓbat ꝑ multas rationes: ⁊ est de mente Host. in summa de p̄scri. §. q̄ res p̄scribi possunt saltē in actione personali: ⁊ debitor nō fuisset constitutus in mora vt est casus noster et pro validitate dicti statuti etiā concludit Tācredus de cornete in ope. suo in rubrica. xij. in. q. xxiiij. ⁊ hoc etiā tenet Pau. de ca. in. l. qđ autem. ff. de serui. vrb. p̄di. ⁊ in. l. si pene. ff. de condi. indebi. qn̄ statutū dirigit ꝟba ad creditorē: vt qꝛ dicit si creditor nō petat infra tale tempus cadat ab actione vel similia verba. benefacit qđ no. glo. in. c. j. §. porro. et qđ ibi Bal. in fi. in ti. qualiter olim feudū poterat alie. tn̄ qnia in hoc alij aliter senserūt etiā si statutū diceret ꝙ post dictū tempus debitum presumat̃ esse simulatū: ideo adhereo potius proximo precedenti fundamento. ¶ Nec predicte conclusioni † obstat si diceretur ꝙ dict⁹ pāzarinus debitor ꝓmisit soluere dicto Benedicto ad oēm eius voluntatē petitionē ⁊ requisitionē: non obstantib⁹ quibuscunq; statutis in cōtrariū facientibus quibus per pactum expresse renunciauit: ⁊ sic videtur fuisse renunciatum dicto statuto saltē veteri: qꝛ ad hoc rn̄deo ꝙ per illa generalia verba debitoris ꝓmittentis soluere ad oēm petitionem benedicti nō intelligitur renunciatum prescriptioni vt elegāter cōcludit ⁊ ꝓbat Jo. de imo. in. l. cū stipulat⁹ sim mihi a ꝓculo. ff. de ver. obli. in. iij. col. post Ange. ibi qꝛ illa verba important admonitionem quandā ⁊ exprimuntur ꝓut tacite inerant: ideo nō operātur. l. si decem cū petiero. ff. de ver. obli. l. titia heredis. ff. de condi. ⁊ demon. iuncta. l. iij. ff. de leg. j. ⁊ idē est de mēte Bald. in. l. qđ si nolit. §. si quid ita. ff. de edi. in lectura antiqua. ⁊ in. l. j. in vltima colum. ff. so. ma. vbi vult ꝙ ꝑ illa gn̄alia ꝟba ꝓmitto soluere qn̄cunq; seu semꝑ: nō intelligatur renūciatū prescriptioni. ꝑ. d. l. j. ff. so. ma. iūcta. l. in reb⁹. §. oīs. C. de iure do. cū si. bn̄facit qđ notabiliter dicit Bart. in. l. fi. in fi. ꝑ illū tex. ff. ꝓ dote. Itē illa talis † gn̄alis renunciatio ⁊ ꝓmissio intelligit̃ rebus sic stantib⁹ ⁊ nisi cā in contrariū de nouo superueniret. vt. l. qđ seruus. cū glo. fin. ff. de cōdi. ob causam. c. quēadmodū. de iureiu. ⁊. c. significante. de cēsi. ⁊ tradit no. Anto. de bu. in. c. cum cōtingat. de iureiur. sub octauo casu dū vult ꝙ ille q promisit ⁊ iurauit nō venire contra cōtractum nō possit dicere cōtractū illū esse nullū. s. ex cā nullitatis q̄ suberat tꝑe iuramenti: secus si post superuenit vt qꝛ statutū dicebat ꝙ si infra certū tēpus nō soluat̃ gabella vel cōtractus donationis nō sit infra certū tempus insinuatus contractus sit nullus. certe ꝙuis tēpore cōtractus contrahens iurauerit nō venire cōtra ꝯtractū tn̄ hoc non obstante si postea ille q secū cōtraxit non soluit gabellā infra tēpus debitū vel non fecit insinuare donationē poterit iurans non ob. dicta promissione ⁊ iuramento dicere cōtractum nullū ꝗnimo † etiā si expresse renunciasset dicto statuto loquenti de p̄scri. p̄dicta tenuit Bar. ꝙ non valeat renunciatio. vt ipse no. i. l. nemo potest. de leg. j. per. l. tā ⁊ si. cum ibi no. ff. ad macedo. ⁊ idē quo ad casum nostrū. s. in p̄scriptione inducta in odium negligentis petere: ⁊ sic in prescriptione in qua non requirat̃ titul⁹: tenuit hoc Bar. in. l. j. ff. de vsucap. ⁊ Ang. ⁊ Raph. in. d. l. nemo pōt. ⁊ Bal. in. d. l. qđ si nolit. §. si quid ita in lectura antiqua ⁊ in repetitione magna. l. cunctos populos. C. de sum. tri. in. xlj. col. in ver. sed nunquid possit instrm sic fieri. ⁊ Bal. in. l. centurio. in fi. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ in. l. fi. §. fi. C. de tēp. ap. ⁊ in auten. quas actiōes. C. de sacrosan. eccl. ⁊ in. l. pacisci. ff. de pac. ⁊ in. l. itē illa. §. qđ addicit̃. ff. de cōsti. pecu. ⁊ in. l. ij. C. vt in pos. leg. ⁊ in. l. receptitia. C. de constitu. pecu. ⁊ in. c. primo. §. preterea. de capitulis cora. Ex quibus concludo dictum Benedictum se fundantem ex dicto instrumento non posse ex eo obtinere.

¶ Summarium super consilio. clxxj.

1 Statutū ꝙ infra decē dies vtiles a die presentationis scripturarū ⁊ requisitionis debeat causam per sententiam expedire non habet locum vbi est appellatum a sententia interlocutoria.

2 In statutis casus omissus habetur pro omisso.

3 Ubi sunt a lege veteri equiparata si lex noua inducat circa ea in qbus erat equiparata talis lex noua inducens circa vnum extenditur ad aliud. 8.

4 Ubi ratio est expressa a. l. tūc etiā in correctorijs est licita extensio.

5 Sententia ferenda per iudicem ad quem est appellatum ab interlocutoria apud eandem dicitur diffinitiua.

6 Ubi agitur de fauore publico fit extensio ex idētitate rationis.

7 In appellatione interlocutoria non dantur nisi tres dies.

¶ Consilium. clxxj.

¶ Quomodo statutum nouum corrigens in vno equiparatorum a statuto veteri intelligatur corrigere in alio.

REdemptoris nostri inuocato suffragio. Uisis ⁊ consideratis statutis ⁊ ꝓuisionibus de qbus in themate videret̃ † fortasse ꝑma consideratiōe dicēdū dictā vltimā ꝓuisionē disponētē ꝙ infra decē dies vtiles a die p̄sentatiōis scripturarum ⁊ requisitiōis iudex debeat causam ꝑ sn̄iam expedire nō vendicet sibi locum in iudice ad quē est appellatū a sn̄ia interlocutoria: qꝛ vbi non conueniunt verba reformatiōis nō debet etiā ꝯuenire ⁊ adaptari decisio ⁊ ꝓuisio eiusdem reformationis. l. iiij. §. toties. ff. de dā. infec. lege ita aūt. in prin. ff. de admi. tut. c. ad nostrā el. ij. de iureiur. c. indemnitatib⁹. §. pe. de elec. lib. vj. sed verba dicte vltime reformationis edite de anno. Mcccclvj. loquūtur de cā appellationis in qua dꝫ produci libellus corā iudice ad quem infra qnque dies a die appellationis interposite ⁊ prouidet statutum sub rubrica de cā appellatiōis: nos aūt sum⁹ in cā appellationis ab interlocutoria in qua per priorē ꝓuisionem editam de anno. Mccccxxxv. fuit ꝓuisum ꝙ lꝫ ꝑ statutū p̄dictū positum sub rubri. de cā appellatiōis esset introductum tā in appellatiōe a diffinitiua quā ab interlocutoria ꝙ libellus appellatorius deberet infra qnq; dies p̄dictos ꝓduci corā iudice ad quem a die interposite appellationis: tn̄ in cā appellatiōis ab interlocutoria deberet produci infra tres dies ergo ad hāc cām appellationis ab interlocutoria non potest adaptari dicta vltima ꝓuisio qꝛ verba illi⁹ vltime ꝓuisionis non cōueniūt casui nostro. Qđ ēt non conueniāt verba ꝓbat̃ alia rōne qꝛ in dicta vltima ꝓuisione dr ꝙ statuto de cā appellationis cauet̃ ꝙ elapso termino ad allegandum assignato a dicto statuto iudex teneat̃ ꝓferre suā sn̄ām infra septē dies proxime sequentes: al's instātia pereat et qđ alio statuto sub rubrica de vocatis in ius cauet̃ ꝙ elapso termino per dictū statutū assignato ad allegandum iudex teneat̃ suā sn̄iam ꝓferre infra octo dies al's instantia expiret: ⁊ ꝓpterea subiūgitur in dicta ꝓuisione ꝙ elapsis dictis terminis ad allegandū iudex teneat̃ qn̄cunque reqsitus fuerit ab altera partiū datis actis cause ipsi iudici suā proferre sn̄iam infra decē dies vtiles a die dicte p̄sentatiōis ⁊ reqsitiōis. Sꝫ ita est ꝙ ꝑ dictū statutū sub rubrica de cā appellationis erat prouisum ꝙ in q̄libet cā appellationis tā a diffinitiua quā interlocutoria statuti deberet termin⁹ decem diex̃ ꝯtinuorū ad allegandū: ⁊ postea ꝑ dictā primam ꝓuisionem editā de anno. 1435. fuit in cā appellatiōis ab interlocutoria imutatū ꝙ termin⁹ ad allegādū eēt sex dierū ꝯtinuox̃ ꝗ apparet ꝙ illa vltima ꝓuisio volēs ꝙ elapsis dictis terminis ad allegandum iudex teneat̃ infra decē dies vtiles a die p̄n̄tatiōis scripturarū cām expedire nō pōt adaptari ad cām appellatiōis ab interlocutoria q̄ nō hꝫ illū ⁊ eūdem terminum ad allegādū de quo loquit̃ statutū sub rubrica de cā appellationis ad qđ statutum in ea ꝑte se refert dicta vltima prouisio: ⁊ pro hoc † facit qꝛ in statutis casus omissus habetur pro omisso. l. extraneus. ff. de condi. ob cām. l. qcqd astringende. ff. de ver. obli. l. si seruū. §. nō dixit p̄tor. ff. de acq. here. ⁊ nō dꝫ fieri extēsio ex identitate rōnis ad aliū casum in statutis correctorijs vl' exorbitantibus a regulis cōibus. l. p̄cipim⁹. C. de app. l. si ꝟo. §. de viro. ff. so. ma. ⁊ notatur in auten. quas actiōes. C. de sacrosan. eccle. ⁊ vnum statutū distinguitur per aliđ. l. sꝫ ⁊ posteriores. ff. de legib⁹. l. j. C. de inoffi. do. ¶ Tn̄ ꝑmissis nō obstantibus ꝯriā sn̄iam in ꝓposito puto de iure veriorē qđ qdē ꝓbatur: qꝛ dictū statutū sub rubrica de cā appellatiōis eqparat cām appellatiōis a diffinitiua ⁊ cām appellatiōis ab interlocutoria ⁊ maxime in tꝑe dato iudici ad decidēdū ⁊ ferēdū sn̄iam: ⁊ ēt ꝑ dictā ꝑmā ꝓuisionem editā de anno. 1435. eqparat̃ cā appellatiōis a diffinitiua ⁊ cā appellationis ab interlocutoria quo ad decisionē cāe seu quo ad terminū assignatū iudici ad sn̄iam ferēda post lapsum terminū ad allegādū. mō sic qn̄ † duo sunt a lege veteri eqparata circa q̄dā tūc si lex noua aliquid de nouo corrigat vel inducat in vno ex dictis duobus equiparatis circa ea in qbus erāt a iure veteri eqparata: talis lex noua aliqd corrigēs vel inducēs in vno ex dictis duobus eqparatis extenditur ad aliud equiparatū. vt. l. si quis seruo. cū glo. ⁊ ibi no. Bart. ⁊ oēs. C. de fur. ⁊ no. gl. ⁊ docto. in. l. qđ ꝟo. ff. de legi. ⁊ glo. in. c. si post ꝙ. §. j. ⁊. §. fi. ⁊ ibi glo. penulti. de elec. in sexto. saltem quando non fit extensio ad alias personas sed solum ad alium casum. vt est gloss. in auten. ⁊ non obseruato in verbo scribat. C. de testa. iuncta lege iubemus. versi. quemadmodum. eo. titu. ⁊ illā gloss. reputat ad hoc singularem

Jo. de imo. in. l. vero. §. de viro. ff. solu. matri. in qnta fallentia quam ibi ponit circa materiam extensionis faciende in correctorijs: sed vbi tractaretur de extensione facienda in correctorijs de vna persona ad aliã psonã: ꝛ equiparata tũc fm eũ pcederet gl. in. d. auten. quas actiones. ad quam glo. etiã põt aliter responderi vc ꝙ ideo ibi statutum de nouo per legem correctoriam in vno equiparatorum nõ extenditur ad aliud secũ equiparatum: qꝛ lex correctoria loquitur in vno tm̃ cum expressione dictionis taxatiue. ꝛ ita no. ibi Guil. de cu. ꝛ Cyn. ibi in additione vt refert ꝛ sequitur ibi Bald. in. ij. col. sequitur ergo ꝙ dicta vltima prouisio corrigens quo ad terminum decidendi saltem in causa appellationis a diffinitiua intelligitur etiam corrigere in termino decidendi in cã appellatiõis ab interlocutoria: cũ tales cause quo ad hoc essent a statutis ꝛ puisionibus veteribus equiparate: ꝛ ꝙuis per dictã primã prouisionẽ aditã de anno. 1435. non sint equiparata in omnibus illis duo. s. cã appellatõis a diffinitiua, ꝛ causa appellationis ab interlocutoria: tñ satis est ꝙ sint equiparata quo ad id de quo queritur. s. quo ad terminũ decisorũ prefixũ iudici ad sñiam pferendã. vt notat Joan. and. in. c. non põt. de preben. lib. vj. in nouella. in. c. trãslato. de consti. arg. c. p venerabilẽ. in prin. ꝛ vers. verum. qui filij sint legi. ꝛ. c. cum dilecta. cũ ibi notatis. de cõfir. vti. vel inuti. ꝛ per notata in. c. causam. el secundo. de iudi. cũ alijs ibi allegatis per eum. ¶ Con-

4 firmatur † quia vbi ratio est expressa a lege tunc etiam in correctorijs ex identitate rationis fit extensio ad alium casum: vt colligitur ex notatis per glo. in clemẽ. j. in verbo eligatur. de elec. ꝛ no. expsse. Bald. in dicta auten. quas actiones. in. ij. col. ꝛ per. §. vt his. in auten. de hrdi. ta. que ab intest. ꝛ idẽ no. Bal. in. l. fi. ff. de here. insti. ꝛ in. l. maximum vitiũ. C. de lib. preter. ꝛ est de mẽte Bar. in. l. liberorũ. ff. de verbo. sig. circã septimã vel octauam colũ. in versi. his premissis reducamus ꝛc. in fine illius questionis. ꝛ no. hoc etiã Raph. in. l. cũ mulier. per illum textũ. ꝛ in. l. si vero. §. de viro. ff. sõ. ma. ꝛ ita etiã tenet Pau. de ca. in. d. §. de viro. ꝛ in. l. ꝙuis. C. de fideicõ. ꝛ in. l. benigniꝰ. ff. de leg. ꝛ in dicta auten. quas actiones. ꝛ plene firmat in suo consil. cccxxxiij. incipi. in Christi nomine presens casus ꝛc. sed in dicta vltima puisiõe est expressa ratio. s. quia sepe accideret ꝙ instantie perirent eo quia male possent calculari diuersis ex causis vel oporteret ꝙ iudex pronunciaret absoluendum absoluimus vel condemnandum cõdemnamus vel simi. quo fieret vt ex vna lite plures insurgerent et quodammodo immortales efficerentur in consumptionem litigantium: que ratio etiam militat in iudice qui hꝫ pronuntiare in causa appellationis ab interlocutoria: ꝛ que ratio etiã militat in cã appellationis ab interlocutoria que habebat etiã instantiã limitatã tam de iure cõi quo puisum est ꝙ eadem seruentur tẽpora in cã appellatiõis ab interlocutoria sicut in causa appellationis a diffinitiua. vt in. c. cũ sit romana. iuncto. c. ex ratione. de app. facit cle. sicut appellationẽ. de appel. ꝙ etiam de iure municipali quo primo puisum erat per statutũ instantiam ꝛ oĩa tẽpora esse paria in vtraqꝫ appellatione postea per dictã primam reformationem fuit aliquid immutatũ: nõ tñ in eo termino de quo queritur. s. in termino prefixo ad sñiam ferendã ꝛ ad decidendum: sed quo ad certos terminos concernentes actus expediendos a partibꝰ. ¶ Facit etiam

5 ad hoc qꝛ † dicta sñia ferenda per iudicẽ ad quem est appellatũ ab interlocutoria quo ad ipsum iudicẽ dr̃ diffinitiua fm qꝺ declarat Bald. in. l. cũ ꝛ minores. C. si aduer. rẽ iudi. ꝛ in auten. hodie. C. de iur. calum. ꝛ in. l. fi. §. sed ꝛ si quis. in. v. col. C. cõmunia de leg. ꝛ Paul. de ca. consuluit in cõsilio. xxvj. incipien. in christi nomine viso puncto supra scripto ꝛc. Quinimo etiam in statutis facientibus mentionẽ de sententia comprehenditur nedum diffinitiua: sed etiã interlocutoria vbi est eadem ratio: vt inquit Benedictus de plumbio in. l. etiam. §. absens. ff. de manu. vind. allegat no. p glo. in cle. j. in verbo sñias. de re iudic. ita etiã no. Saly. in. l. j. in princi. per id qꝺ ibi no. in gl. magna. ff. qꝺ quisqꝫ iuris. ꝛ ita limitant ꝛ declarant notata per glo. in. l. j. §. qꝺ in sententijs. ff. qñ appellandũ sit. ꝛ hoc non est dubiũ in casu dicte vltime prouisionis in qua est expressa ratio quo casu nemo negat ꝙ tunc talis puisio extenditur ex identitate rationis ad casum qui saltem inspecta larga significatione vocabuli comprehenditur sub casu expresso: vt colligit̃ ex notatis per glo. in auten. vt hi qui obli. perhi. habere res minorum in prin. in glo. in verbo ad curationẽ. ꝛ ibi Ange. ꝛ no. in. c. j. de rerũ pmu. in. vj. ꝛ in cle. j. in gl. pe. eo. ti. ꝛ no. Pau. de liza. ꝛ alij post eum in dicta cle. j. de elect. ꝛ no. Anto. debu. in. in. c. fi. de consue. facit. l. filiũ habeo. ff. ad macedo. ꝛ nõ est dubiũ ꝙ appellatione sñie saltem inspecta larga significatiõe cõprehenditur etiã interlocutoria. vt per glo. ꝛ docto. in. d. l. j. ff. qꝺ quisqꝫ iuris. ꝛ in dicta cle. j. de re iudic. ita etiã accipiebat̃ in dicto statuto sub rubrica de causa appellationis ad qꝺ refert dicta vltima prouisio ꝙ statutum quantum ad actum sententie de quo queritur nõ est immutatum. ¶ Fortificantur predicta, qꝛ vt apparet ex ratione reddita in dicta vltima prouisione superior motus est ad dictã vltimã prouisionẽ propter publicã vtilitatẽ. l. ne lites fierent immortales ꝛ ad vitandã consumptionẽ litigantiũ in quo versatur publica vtilitas. vt in prima constitutione codicis. ad fi. ꝛ ibi notat Bar. ꝛ no. gl. ꝛ doc. in. l. pperãdũ. in pn̄. C. de iudi. ꝛ Bart. in. l. am-

6 bitiosa. ff. de decre. ab or. fa. † Sꝫ vbi agit̃ de fauore publico fit extensio ex identitate rõnis ad aliũ casum cõtra regulas iuris cõis. vbi alr̃s nõ fieret extensio. vt pbatur in. l. cetera. §. sed ꝛ si quis. ꝛ in. §. seq. ff. de leg. j. iũcta. l. senatꝰ. ff. de ꝯtrahẽ. emp. ꝛ no. glo. ꝛ doct. in. l. si constante in prin. ff. so. ma. iuncta. l. j. eo. ti. ꝛ glo. in. l. si a primo. in prin. inducendo eã. vt ibi per Ang. ff. de lib. ꝛ posthu. ꝛ glo. in. l. ij. §. qꝺ si in patris in vbo sui iuris. ff. so. ma. ꝛ ponũt repetẽtes in. d. §. de viro. ¶ Et per

7 ista † apparet rñsio ad allegata in ꝯtrariũ ad q̃ specialibus responden do dico nõ obstare dũ dicebatur ꝙ verba vltime puisionis non poterant adaptari ad cãm appellationis ab interlocutoria: ꝛ ꝙ hoc colligebatur ex eo qꝛ dicta vltima prouisio faciebat mẽtionem de termino quinque dierũ a die appellatiõis pprime sequẽtiũ infra quos tenebat̃ ex forma statuti appellãs pducere libellum appellatoriũ: ergo apparet ꝙ prouisio intelligit̃ de cã appellationis a diffinitiua: qꝛ in appellatione ab interlocutoria non dant̃ nisi tres dies. vt est cautum in prima prouisione: qꝛ ad hoc rñdeo ꝙ ideo in dicta vltima puisione facta fuit mẽtio de dicto termino quinque dierũ: qꝛ voluit superior circa dictum terminũ qnqꝫ dierũ specialiter puidere aliter ꝙ eẽt cautũ in statuto ꝛ voluit puidere: ꝛ ita in eadẽ prouisione statuit ꝙ ille terminus qnqꝫ dierũ sit vtilis vbi primo erat ꝯtinuus. Alia etiã responsio colli-

8 git̃ ex infra pxime dicẽdis. ¶ Nõ obstat etiã dũ dicebatur † ꝙ verba dicte vltime puisionis non possunt adaptari ad casum nostrum: eo qꝛ in prouisione ipsa cautũ est ꝙ elapsis dictis terminis ad allegandum iudex infra. x. dies a die pñtationis scripturarũ ꝛ reqsitionis suã proferre sñiam teneat̃: ꝛ sic vr̃ illa vltima prouisio se referre ad terminos ad allegandum de qũbus fit mẽtio in statuto sub rubrica de vocatis in ius ꝛ in statuto sub rubrica de cã appellatiõis in qbus statutis statuit̃ alius terminus ad allegandũ ꝙ statueret̃ in cã appellationis ab interlocutoria propter dictã primã puisionẽ editã de anno. 1435. qꝛ dico ꝙ rñsio ad hoc patet: primo p id qꝺ dixi in primo fundamẽto ꝙ me principaliter mouet ad hãc cõclusionẽ firmandam. s. ꝙ qñ duo sũt a lege vel statuto veteri eqparata in aliquo si postea aliqd noui exorbitãter vel etiã correctorie inducat̃ in vno eqparatorũ fit extẽsio ad aliũ casum in ea materia de qua agit̃ eqparati ꝙuis de eo nõ sit facta mẽtio i dicta noua dispositiõe: ergo apparet ꝙ dato etiã ꝙ dicta vltima noua prouisio fecisset spãlem mentionem de appellatiõe a diffinitiua ꝛ nõ de appellatione ab interlocutoria qꝺ est fortius dũmõ nõ eẽt adiecta dictio taxatiua fieret extẽsio ad cãm appellationis ab interlocutoria per no. in. d. aut. ꝛ nõ obseruato. ꝛ in. d. l. si qs seruo. ꝛ in. d. c. si postꝙ. cũ alijs supra allegatis multomagis in casu nostro in q̃ nõ est facta expssa mẽtio de cã appellationis a diffinitiua. Preterea loco dicti termini decẽ dierum pñtorum in vtraqꝫ cã appellationis a dicto statuto sub rubrica de appellatiõibus fuit subrogatꝰ terminus sex dierũ in cã appellationis ab interlocutoria p dictã pmã puisionẽ: ꝛ sic idem iudicari dꝫ de lapsu dicti termini sex dierum in appellatione ab inter locutoria qꝺ iudicãdum eẽt de lapsu dicti termini decẽ dierũ pp iuris regulas q̃ hñt ꝙ idem iudicet̃ de subrogato qꝺ iudicãdum eẽt de eo in cuius locũ facta est subrogatio. c. eccl̃ia. el pmo. vt lite pẽ. l. silẽti. §. si iniuriarum. ff. qꝺ cau. l. j. §. si qs sub cõditione. ff. vt leg. no. caue. alie ẽt colliguntur respõsiones ex alijs fundamẽtis superꝰ adductis. Et qbꝰ concludo ꝙ quo ad dictũ terminũ decẽ dierũ pñtorũ iudici ad pferendã sñiam a die pñtationis scripturarũ ꝛ reqsitiõis vẽdicat sibi locũ dicta vltima puisio etiã in cã appellationis ab interlocutoria. Alexan.

¶ Summarium super consilio. clxxij.

1 ¶ Ubi in secundo testamento non fuit facta mentio de primo: p secundum non tollitur primum.

2 Filius spurius legitimatus an excludet substitutum?

3 Illegitime nati censentur infames infamia facti.

¶ Consilium. clxxij.

¶ Ad materiam. l. si quis. in principio testamenti: ꝛ an legitimatꝰ excludat substitutum.

Domini redemptoris no-

1 stri inuocato suffragio. Uisis duobus testamentis † generosi eqtis dñi Petri de martinẽgo. ꝛ his que copiose ꝛ elegãter scripta sunt per celeberrimos dños cõsulẽtes puto vera esse de iure illã cõclusionem qꝺ per secundum testm̃ non fuerit sublatũ primũ: cũ nõ fuerit in eo facta specialis mentio de clausulis derogatorijs appositis in primo testõ. vt requirit̃ iuxta. l. si quis. in prin. testamẽti. de leg. iij. cum ibi notatis. ꝛ no. in. l. si mihi et tibi. §. in legatis. de leg. j. ꝛ est cõis cõclusio glo. ꝛ doc. vbiqꝫ. ꝛ quid est ꝙ in cõtrariũ vrgeret: erat qꝺ attento ꝙ vnicum tm̃ testm̃ apparet factum esse ante vltimũ videret̃ sufficere gñalem cassationem ꝛ reuocationem testamenti absqꝫ eo qꝺ spãliter derogatum sit clausulis derogatorijs appositis in primo. per. l. ij. cum ibi no. per Bart. ff. de lib. ꝛ posthu. et per Bar. in. d. l. si quis. in prin. testamenti. in ver. sed qro si esset ponere casum ꝛc. tñ veritas est ꝙ cõis opi. in hoc est cõtra Bar. nã cõtra eum tꝫ Ang. Jo. de ĩmo. Raph. cu. ꝛ Pau. de ca. in. d. l. ij. ꝛ Bal. in. l. humanũ. C. de legi. ꝛ in auten. hoc inter liberos. C. de testa. ꝛ Ang. in consilio. cccxxij. incip. quedã dña Hanna. ꝛc. ꝛ Raph. cuma. in. d. l. si qs in principio testamenti. ꝛ Pau. de ca. in consi. ccclxj. incipiẽte quedã dña in suo testamẽto. ꝛc. qꝛ nõ refert an vnicũ an plura testamenta precesserint: qm̃ si aliter diceremus sequeretur quod nunꝙ requireretur specialis reuocatio testamẽti habentis clausulã derogatoriam qꝛ nunꝙ dicitur nisi vnicum testamentum precedere. l. vltimũ: qꝛ vltimuꝫ tollit

precedentia

precedentia.l.si quis eum.in prin.ff.de vulg. ⁊ pup.l.si qs priore.ff.ad treb.⁊ sic esset ɔtra palle.l.si qs.in prin.testamenti. ¶ Preterea in casu.d.l.si qs.in principio testamenti vnica tm̄ dispositio seu testm̄ fuit in quo erat clausula derogatoria sequētis dispōnis: ⁊ sequens dispositio ɔtracta erat in eodem testō.vt ibi in verbo eodē: ⁊ tamē requiritur spālis reuocatio.⁊ ad.d.l.ij.respondent ibi moderni ꝙ ibi loquitur in materia in qua sufficit vniuersalis dispō.l.Titius in prin. eodem ti.et l.iij.§.noiatim.ff.de iniust.test.non mirum si sufficit indefinita qñ refertur ad vnicum subiectū q̄ rō cessat in materia.d.l.si qs in prin. testamēti;qꝛ ibi non sufficit oratio vniuersalis: facit ſm eos id qd habetur in c.q ad agendum de procu.in.vj.Itē respondeo ꝙ in casu.d.l.si qs in principio testamenti qui est casus noster oportebat oīno fieri mentionem specialem non solū de primo testamento:sed etiā de ipsa clausula derogatoria vt ibi habetur sed in materia de qua loquitur tex.in.d.l.ij.sufficiebat facere mentionem de certo corpe ipsius persone que exheredabatur vt ibi ita ꝙ sunt casus diuersi: ⁊ ex diuersis non recta fit illatio.l.si.ff.de calū.l. inter stipulationē.§.sacrā.ff. de ver.ob. ¶ Circa

2 scdm † principale q̄situ.s. an dictus filius spurius legitimatus excludat substitutos et breuiter dico ꝙ non: qꝛ testator disposuit ꝙ substitutus admitteret qñ non extaret aliqs descēdēs legitim⁹ ⁊ ex legitimo matrimonio procreatus: sꝫ dict⁹ spurius legitimatus a comite palatino non dr̄ esse legitimus ⁊ ex legitimo mr̄imonio ꝓcreat⁹.c.innotuit cum ibi no.de elec.⁊ ita ɔsuluit Bar.in suo ɔsi.incipiente viso instrō locatiōis.et Albe.de rosa.in.l.generaliter.§.cū aūt.C.de insti.⁊ substitu. ⁊ Bal.in.l.gallus.§.si eius.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ Ange. in disputatione sua incipiente nobilis quidā gñe.⁊ anto.de but.in.c.per venerabilē qui filij sint legi.post medium.in ver.ali⁹ est effect⁹ qꝛ si patri ⁊c. vbi etiam dicit ita vidisse cōsultum p alios ⁊.Pe.de ancha.in repetitiōe.c.canonum statuta.de ɔsti.post mediū.in ver.qd si statutū loquitur de filijs vbi transit cū Ange.in dicta disputatiōe.⁊ dicit Jo.de imo.in.d.l.ex facto.§.si qs rogat⁹.in fi.⁊ in.l.luci⁹.lultima.ff.de.here.insti.⁊ i.l.ex facto in prin.ff.de vulg.⁊ pup.qd ita cōis op.se hꝫ a qua in iudicando non est recedēdū vt tradit in locis vulgaribus ⁊ ita est etiā de mēte Bal.in.l.manumissiones.ff.de iust.⁊ iur.Preterea cū dictus testator esset nobilis gñe etiam si substitutio fuisset facta per illa verba si filij mei decesserint sine descendentibus legitimis ⁊ naturalibus ꝙuis non esset dictum si decesserint sine descendentibus natis ex legitimo matrimonio substituo talem,nō excluderet substitutus p talem spuriū legitimatum.ita ɔcludit Ang.in dicta disputatiōe in scdo dubio ⁊ Ant.de but.in.d.c.per venerabilem.in ver.supra allegato queādmodū fili⁹ naturalis tm̄ non excludit substitutū.d.§.si quis rogat⁹.cū ibi no.qꝛ non p̄sumit testatorem nobilem de illis sensisse vt ibi:qꝛ tales filij sunt magis dedecori sibi ꝙ essent viro ignobili.l. si qua illustris. C.ad orfi.per tales em̄ filios nobilitas patris vel aui predefuncti non ɔseruat.l.lex

3 nature.ff.de sta.ho.⁊ qꝛ tales † illegitime nati censentur infames infamia facti.vt no.Azo.in summa.C.ex q cau.infa.irro.circa prin.⁊ Bal.in.l.j.C.de iure aur.annul.⁊ in.d.l.gñalr.§.cū aūt.⁊ cuiuscūqꝫ interest hreditatē suaꝫ non deuenire ad infamatā ꝓlē vt dignitas ⁊ fama ei⁹ ɔseruetur illesa.vt pleni⁹ ꝓsequit Ang.in dicta disputatiōe: ⁊ ibi subdit hāc esse rōnem.c. naturales.in ti.si de feu.fue.ɔtro iter do.⁊ agna. vbi legitimati non succedunt in feudo:qꝛ non est verisile nobilē ɔcedētem feudum de tali ꝓle sensisse quinimo pl⁹ tenuerūt ꝙ plures qd ēt si testator non esset nobilis ꝙuis non essent adiecta illa ṽba sine descendentibus ꝓcreatis ex legitimo matrimonio sꝫ simplr̄ dictum esset si decesserit sine filijs legitimis ⁊ naturalibus nō excludat substitutus per existentiā spurij legitimati.vt tenuit Bal.in.d.l.lucius.⁊ in.l.si ita qs.§.is cuius.de leg.ij.⁊ i.l.si qs posthumos.in prin.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ Saly.in.d.l.gñalr.§.cum aūt.⁊ Jo.de imo.i.d.§.si qs rogat⁹ i fi.⁊ i.d.l.ex facto.in prin.de vulg.⁊ pup.⁊ Pau.de ca.in.l.fi.C.de his q veni.eta.impe.⁊ in.l.cum acutissimi.C.de fideicō.⁊ Pet.de Anch.in ɔsilio.cccc vj.incipiente circa primum.dubiū ⁊c.tm̄ illā disputationē ingredi non est necessariū qꝛ egredit terminos huius consultationis.

¶ Summarium super consilio.clxxiij.

1 Si campsor de mandato meo promisit tibi illud quod tibi debeo talis promissio cedit loco solutionis.
2 Per delegationem inducitur nouatio prioris debiti.
3 Per interuētum noue persone de iure veteri fiebat nouatio. 9.
4 Per interuentum noue persone non mutatur obligatio.
5 Promissio facti alieni non valet.
6 Si campsor meus spopōdit pro me Titio nō liberat me a Titio.
7 Constituendo debitorem debitoris non fit nouatio.
8 Verbum promitto appositum in scriptura priuata vel publica intelligitur per stipulationem.
10 Dictio omnino,iuncta cū negatiua importat idem ꝙ nullo modo.
11 An dicta testium possint ab obligatione releuare.
12 Testis deponens per verbum videtur,non sufficit.
13 Presens ⁊ non rñdens,quo ad sui preiudiciū non habet pro ɔsentiēte

¶ Consilium.clxxiij.

¶ Quando campsor vel alius. debitor ꝓmittit pro me creditori meo an sim liberatus incōtinēti: ⁊ an hodie fiat nouatio ope exceptiōis per interuentum noue persone ⁊ aliqua circa dicta testium:

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Visis depositiōib⁹ triū testiū vꝫ Andree de florano cursini ⁊ Matthei: necnon scriptura p̄uata in qua ɔtinent ɔuentiōes inite inter ludouicum vt procuratorē Nicolai sui patris: ⁊ Petrū scoctiā.qm̄ abunde ⁊ eleganter cōsultū est per famosissimū dñm meū.D.Ang.de are.paucioribus q̄ dicturus sum absoluā.Et ex plurib⁹ fundamentis q̄ pro parte Nicolai adduci possent duo elicio que pre ceteris magis substantialia esse videntur vꝫ vtrū stante tenore dicte scripture priuate cuius vigore tenebatur Petrus facere in lib.cccl.Andreā de florano obligari dicto Nicolao p instrm̄ cōpeteret actio Nicolao ɔ̄ Petrū nō solum ad faciendū obligari Andreā de florano:sꝫ ēt ad ip̄am ꝙtitatē librarū.cccl.Andrea se nō obligāte vl' obligāte ⁊ nō soluente.Et circa hoc ṽsabit p̄mū dubiū.Scdm erit videre an stantibus depositionibus dictorū testiū intelligatur esse aliquid probatum qd aliquo modo dictum Petrum ab obligatione releuare habeat.

1. ¶ Circa † primum videretur prima consideratiōe dicendū ꝙ contra Petrū agi non possit si obligari fecit dcm̄ Andream Nicolao prout promisit seu saltem si non stetit per dictū Petrū nec per dictum Andreā:sed per dictum Nicolaū vt deponūt testes: qꝛ paria sunt Petrū fecisse obligari Andream Nicolao prout promisit vl' stetisse per Nicolaum facere executionē.§.fi.ff.de ver.obli.l.labeo scribit si mihi bibliothecā al's incipit si mihi.ff.de ɔtrahen.emp.l.iure ciuili.ff.de condi.⁊ demon.Qd hoc sit verū ꝓbat ex his q̄ no.Bar.in.l.singularia.ff.si cer.pe.in ṽ.ex hoc apparet intellectus eorū ⁊c. vbi voluit ꝙ si campsor de mandato meo promisit tibi illud qd tibi debeo talis promissio cedit loco solutionis: ⁊ ex ea ꝓmissione ego principalis debitor sum liberat⁹.l.si pupilli.§.ij.ff.de sol.l.inter cās.§.abesse.ff.mā.⁊ idem tenuit Bal.in.l.p debito.C.de bo.auf.iu.pos.⁊ in.l.fi.C.de no.in aliqbus lecturis.Scdo p hoc facit qꝛ Petrus delegando Nicolao Andreā cēse

2 tur libertat⁹. qꝛ † p delegationem inducit indistincte nouatio prioris obligationis: sꝫ exp̄sse nō agat ꝙ fiat nouatio.l. delegare.la prima.⁊ ibi no.Bar.⁊latius ibi Ang.Jo.de imo.Rap.⁊ Pau.ff. de noua.et exp̄sse gl.in.l.iij.in gl.C.de noua.⁊ no.Bal.in.l.pecuniā quā.ff.si certū pe.⁊ Jmo.in.l.pe. de p̄to.stip. Delegatio em̄ vim solutionis hꝫ. vt.l.

3 ꝙuis.§.interdū.ff.ad velleya.l.si rē.§.fi.ff.de noua. ¶ Tertio † qꝛ interuētu noue p sone de iure digestorū fiebat nouatio ip̄o iure nisi actum eēt ꝙ ɔstituerent duo rei.l.iij.in prin.ff.de duob.re.⁊ no.Bar.in.l.pe.ff.de p̄tor.sti. ergo hodie saltem ope exceptiōis fieri dꝫ nouatio: qꝛ in oībus casib⁹ in quibus olim de iure digestorū fiebat nouatio ipso iure sit etiā hodie,saltē ope exceptionis nouatio.vt no.glo.⁊ ibi Barto.in l.ij.ff.de noua.⁊ glo.in.l.fi.C.e.ti.⁊ no.Azo.in summa.e.ti.⁊ Bart.et Ang.in p̄al.l.pe.ff.de p̄to.stip.⁊ Ang.in.l.qui vsumf.de ṽ.ob.⁊ bal.in.l.fi.C.de noua.ergo vr̄ ꝙ si dictus Andreas intercessit ⁊ se obligauit dicto Nicolao vel ei⁹ ꝓcuratori p dicto Petro vel stetit p dictum Nicolaū aut eius ꝓcuratorē quominus iuxta cōuētionē obligaretur: vt dicūt testes habet p liberato dictus Petrus: ⁊ sic ad quātitatem predictā conueniri nō potuit per predicta. ¶ Sed premissis non ob

4 stātibus cōtrariā sniam de iure ꝓbabiliorē esse puto: ɔsidero † nanqꝫ qd dictus Petrus erat principalis debitor etiā in quātitate dictaruꝫ librarū.cccl.qd ostēdo: qꝛ cū eo fuit celebrat⁹ contract⁹ vēditionis pro libris sexcētū qnq̄ginta.demū vt ostēderet vñ pecunie haberent fuit in sepata oratiōe ad exactiōem ⁊ executionē adiecta persona Andree de florano q deberet se obligare ad soluendā quantitatē libra.cccl.de mense Maij.vnde p hoc nō immutatur obligatio in persona debitoris p̄cipalis.vt probat in.l.quidā testō.in prin.ff.de leg.j.⁊ ſm Bal. ibi colligit hoc quādo in diuersa ⁊ separata oratiōe adiecta est tertia p̄sona a qua venit pecunia soluēda.⁊ idem no.Bal.in.l.si cui leget.in iij.col.ff.eo.ti.⁊ Bal.in.l.ex his. circa prin. p illū text. C.qñ dies lega.ced.pro hoc optimus tex.in.l.lucius.ff.de ali.⁊ ciba.lega. ¶ Alia ra

5 tione cōprobo hoc scꝫ. ꝙ † Petrus esset principaliter obligatus ad dictam summā librarum.cccl: Nam aut dicim⁹ ꝙ valuit illa ꝓmissio facta per Petrū dū ꝓmisit ꝙ faceret Andream de florano obligari dictio Nicolao seu Ludouico eius ꝓcuratori: ⁊ oportet ꝙ dicam⁹ quod Petrus erat principaliter obligat⁹:quia si quꝭ ꝓmittit facere ꝙ alius se obligabit talis ꝓmissio tanquā facti alieni nō valet nisi principalis ꝓmittens sit obligatus ad illud idē ad qd promisit facere alium obligari.vt est tex.reputatus singularis in.l.qui autem.§.sed si quis.⁊ ibi no.Bar.ff.de consti.pecu.iuncta.l.eū qui.§.sed si quis.eo.ti.et.l.stipulatio ista habere.in prin.ff.de ver.ob.et no.Bal.in rubrica.C.de constitu.pe.in vltima col.et Ange.in.l.inter stipulatem.in prin.ff.de verbo.obli. Aut dicimus ꝙ illa ꝓmissio Petri ꝙ faceret Andream obligari ⁊c.non valuit tāꝙ mere cōtineat factū alienū:et tunc oportet ꝙ dicamus quod ex ipso contractu venditionis tenebatur et tenet dictus Petrus ad dictā sentētiā librarū. cccl.tanꝙ partem dicti pretij: qꝛ illa inutilis promissio ꝙ faceret Andream obligari nō potest derogare vtili ⁊ efficaci obligationi que oritur ex ip̄o ɔ̄ctu venditionis.l.si stipulat⁹.§.fi.ff.de vsur.l.si qs ante.ver.si qs.ff.de acq. pos.l.si iure.ff.de leg.iij.l.j.§.fi.cum si.ff.de ver.oblig.⁊ sic ptꝫ verā esse cōclusionē.ꝙ

6 Petrus erat principaliter obligat⁹. Hoc p̄supposito † dico ꝙ siue di

ctus Andreas se obligauerit ad dictam summā librarū.ccc.l.ƺ forma dicte scripture siue defecerit per dictum Nicolaū aut eius procuratorem quominus se obligauerit: ꝛ nō est liberatꝰ dictus Petrꝰ quin de iure ad dictam summā librarū.ccc.l.cōueniri poterit.hoc enī decidit Bald. in.l.frustra.C.de non nu.pecu.vbi inquit ꝙ si campsor meus spopondit ꝑ me Titio non liberat me a Titio.allegat gl.in auten.de fideiuss. in.§.argētariorum.vbi gl. hoc expresse decidit Bald. etiā in.l.ij.C.de execu.rei iudi.dicit ꝙ nō est liberatus debitor principalis. p.l.si.C.de nouatio.nisi in duobus casibꝰ.s.qñ per viam delegationis principalis debitor delegasset aliū debitorē suum.d.l.inter causas.§.abesse. vel si promittēs ꝑ Titio debitore principali dixisset ꝑmitto loco Titij.quia ſm eum qui eligit vnū debitorē pro alio nouare vr̄.allegat.l.quis.§. si mulier apud.ff.ad velleya.ꝛ.d.l.delegare idem tenuit Ange.l.qui vsumfructum.ff.de ꝟ.ob.ꝑ illū tex.ꝛ ꝑ.d.l.si.C.de noua. Et hoc etiā tenet Pau.de ca.in preal.l.qui vsumfructum.qui pro hoc dicit videri tex.cum gl. singulari in preale.§.argentarioꝝ.ꝛ dicit hoc esse verum qñ campsor vel aliꝰ qui non habebat pecuniam debitoris principalis dictam promissionem fecit:ita dicit intelligēda esse iura predicta: secus dicit si habebat pecuniam debitoris principalis ꝛ iussu eius tanꝗ debitor promisit creditori creditoris sui.nam tunc bene erit liberatus debitor principalis.d.§.abesse.ꝛ no.Bar.in.d.l.singularia.qꝛ tunc est quedam delegatio,que ſm eum nō fit nisi fiat de debitore iussu creditoris. alleg.no.in.d.l.quis.§.si mulier apud.ff.ad velleya. ꝛ in tali delegatione dicit q.l.si.C.de noua.non corrigit iura antiqua.vt no. Bart. in prealle.l.delegare.ꝛ dicit qđ ista etiā voluit Bald. in preallegata.l. secunda.C.de execu.rei iud. Istam opi.sequitur Ang.in.d.l.delegare scꝫ qđ nisi interueniat delegatio non liberatur debitor pncipalis.ꝛ Saly. in.l.si filius.ff.ad macedo.ꝛ in.l.pro debito. C.de bo. autori. iudi. poss. ꝛ idem tenet Jo.de imo.ibi ꝛ in.l.pe.de pto.stip.per.d.§.argentarioꝝ cum gl.ꝛ subdit ꝙ regulariter ille qui ꝑmittit pro alio vel qui ꝑmittit illud quod alius dꝫ nō liberat principalē:qꝛ vr̄ accessorie obligari. ar. l.si pro te.ff.mā.

7 †idem tenet Raph.cu.in.d.l.delegare.qui plꝰ dicit ꝙ si debitor dicit creditori:ego pecuniā non habeo: ſꝫ dabo tibi vnū bonum debitorem:ꝛ ita fecit ꝙ vnus debitor suus ꝑmisit per stipulationem creditori non per hoc fiet nouatio:nec liberabitur pncipalis debitor nisi vsus fuerit verbo delegationis.nā si nō est vsus verbo delegatiōis,sed ꝑmissionis vel siīi non importat de necessitate delegationem:qꝛ potuit obligari ille debitor debitoris tāꝗ fideiussor. Paulus de ca.et in preal.l.delegare approbat opi.Ang.ibi.vcꝫ ꝙ liberetur pncipalis debitor si intercessit delegatio,que non potest fieri nisi qñ debitor delegat creditori aliū debitorē suū, nec sufficit ꝙ sit debitor delegantis nisi delegetur tanꝗ debitor:ꝛ siīr ille delegatus ꝑmittat tanꝗ debitor debitoris:ita dicit velle gl.in ꝑalle.§.si mulier apud in glo.prima magna.ꝛ probatur ibi in tex.ꝛ no. Ja.bu. Jte requiritur ꝙ in tali delegatione interuenerit stipulatio sine qua non potest fieri delegatio extraiudicialis.vt in preal.l.delegare.ꝛ.l.j.C.eo.ti.vñ si per nudam conuentionem vel constitutum se obligaret debitor debitoris non fieret nouatio:ꝛ sic non liberaretur principalis debitor ſꝫ Ang. ꝛ oēs in prealle.l.delegare.per.l.Jtem ille.§.si.ff.de ꝯstitu.pecu.bonꝰ text.in.l.

8 vbi qs eo.tit. ¶ Ex hoc infert. Pau. de ca.in † sepius allegat.l. delegare.ꝙ si debitor debitoris Titij de voluntate principalis debitoris ꝛ Titij scripsit in libro suo Titium creditorē: ꝛ sic ꝙ Titius debebat habere centum ꝙ se de alia promissione nō apparet nō erit facta nouatio nec delegatio:secus si in libro scripsisset se Titio ꝑmisisse. qꝛ tunc verbum promitto appositum in scriptura priuata vel publica intelligit̄ per stipulationem.l.j.C.de cōtrahen.ꝛ cōmit.stip.ꝛ.l.sciēdū.ff.de ꝟb. ob.ꝛ ſm ista dicit intelligendū esse id qđ notat.Bar.in.d.l.singularia ꝛ ita etiam tꝫ ipsemet Pau.in ꝑal.l.singularia.ꝛ etiā Raph. Ful.ibi qui dicit ꝙ hodie interuentu noue ꝑsone non fit nouatio.p.d.l.si ꝛ ſm ista intelligitur id qđ no.Ja.de are.ꝛ Bal.in.l.meuia.in ꝑn.ff.so ma. ꝛ Bal.in.l.si.ad fi.C.ad.l.fal.vbi dicunt ꝙ si creditor accepit pro decem nomen debitoris vr̄ recipere insolutū:ꝛ idē si debitor dicat do tibi pro me talem debitorem meū pro hoc Jac.ď are.allegat.l.si ꝑdiū.C. de euic.ꝛ.l.si nomen.ff.de heredi.vel act.ven.ꝛ in dubio non intelligitur ꝙ dictus debitor sit assignatus in locū satisfactionis secūdū Bal. in.d.l.si.C.ad.l.fal.Sed ita est ꝙ in dicta scriptura priuata non dicit̄ ꝙ Andreas de florano debeat ꝑmittere dicto Nicolao seu eiꝰ ꝑcuratori tanꝗ debitor dicti Petri nec etiam dr̄ in scriptura qđ debeat delegari ergo sequitur ꝙ ista ꝑmissio scđm formam scripte non debebat esse talis per quā induceretur liberatio debitoris principalis .i. Petri ꝛ lꝫ testes aliqui conentur aliter dicere tñ nihil obstat.vt dicam infra in scđo dubio. ¶ Ex his patet qđ non tenebatur dictus Nicolaus seu Ludouicus eius procurator acceptare dictum Andream per modum delegationis promittere volenten tanꝗ debitor Petri:quia ex quo secundum formā scripte simpliciter conuētum erat qđ Andreas de florano se obligaret:ꝛ nō intelligit̄ per delegationem vel nauationem vt probaui:ergo cogi non poterat creditor accipere dictū Andream in debitorem per modū nouationis vel delegationis per quā fiebat sibi preiudicium: qꝛ inducebatur liberatio debitoris pncipalis.l.si manda

9 to meo.§.j.ibi aut si nolit creditor obligationem mutare ꝛc.ff.manda. ¶ Non obstant † allegata in contrariū.ꝛ pmo tex.in.d.l.inter causas §.abesse.ꝛ.l.si pupilli.§.ij.qꝛ loquuntur quando debitor debitoris promisit tanquā debitor:ꝛ per modū delegationis quod hic secus est inspecta forma scripte vt ꝑbaui: ꝛ ita intelliguntur notata ꝑ Barto. in.l.singularia.cum concordantijs supra allegatis:ꝛ eodem modo respondeo ad scđm argumentū.ad tertium argumentum dum dꝛ qđ interuentu noue persone olim fiebat nouatio ipsoꝰ iure: ergo hodie debet fieri ope exceptionis:respondeo quod immo hodie non fit ope exceptionis nouatio interuētu noue persone per dictam.l.fina. que hoc expresse dicit.C. de nouatio. ibi dum dicit litera vel aliā personam adhibuerit vel mutauerit ꝛc. ꝛ ibi dum dicit nihil penitus prioris caute le innouari: pōdero enī dictionē nihil:que est vniuersalis negatiua. l.si is qui ducenta.§.vtrū in verbo nihil.ff.de rebꝰ dub.l.secunda.ff.cōmuni diuidun.ꝛ pondero dictionē penitꝰ:que idē importat ꝙ omnino.vt in.l.j.C.de gladia.penitus tollen.lib. vndecimo.iuncta rubrica illius tituli.ꝛ notat Archy.in.c.primo.de supplen. negli. prela.libro. sexto.facit qđ no.gloss. in clemen.j.in verbo nullus. de prebē.ꝛ quod not.Joā.andreas.in capitulo pmo.in verbo penitꝰ.de postulati.prela-

10 lato.in sexto.Sed † ita est qđ vbi dictio omnino.iungitur cum negatiua prout in casu nostro importat idem quod dictio: nullo modo.l.in naue saufelli in verbo oīmodo.ꝛ ibi glo.ff.loca. importat,etiam dictio oīmodo.idem qđ dicere sine distinctione.l. vbi autem non apparet.§. fina.de verbo.obli.ergo text.in.d.l.fina.C.de noua.vult quod interuētu noue persone nullo modo fiat nouatio seu sine distinctione nonꝰ fiat nouatio:ꝛ per consequens nec ipso iure nec ope exceptionis:et istā opinionem sequitur Jacobus de bel.in disputatione sua incipiente in Christi nomine cauetur lege municipali quod qui aliquē percusserit ꝛc.in secunda questione quaꝫ disputationem ponit post.l.postquā liti.C.de pactis.vbi tenet non esse verū qđ vbi olim fiebat nouatio ipso iure fiat etiā hodie ope exceptiōis nisi expresse agatur per dictā.l.fina lem.quicquid secūdum eū dixerit gl.ibi.ꝛ in.l.penultima.ff. de ꝑtor.stipula.idem vr̄ tenere Cyn.ꝛ Ray.in.d.l.fina vbi dicunt qđ illa.l.vult qđ hodie nō presumatur ita faciliter nouatio sicut olim presumebatur in casibus expressis ibi.ꝛ in.§.preterea instit.quibus modis tol.ob. inter quos casus ponit̄ ille casus scilicet quando interueniebat noua persona tamen secundum eos si ex alijs probabilibus cōiecturis ꝯstaret partes voluisse nouationē inducere nō negat illa.l. quin etiā hodie fiat nouatio:qꝛ tacitum idem operatur quod expressum.l. cum quid. ff.si certum petatur.l. triticū.ff. de verbo.oblig. ꝛ qđ interuentu noue persone hodie,nō fit tractandum de nouatione.tenet etiam Jacobus butrig.in prealleg.l.fina.per illum textū.hoc etiā apertius tenet Fulgosius dicens qđ si vera esset opinio Barto.in.l.ij.ff.de noua.s.qđ hodie fieret nouatio ope exceptionis.vbi olim fiebat ipso iure sequeretur quod illa.l.fina.esset imposita verbis ꝛ nō rebus contra.l.secundaꝫ.in fi.C.communia delega.ꝛ.c.cōmissa.de electio.in.vj. Jtem nō esset sublata dubitatio quā voluit tollere imperator ibi. ꝛ in dicto.§. preterea. qꝛ ad huc esset dubiū quando fieret nouatio tacite vel expresse:ꝛ non obstant notata per gl.in dicta.l.fina.ꝛ in dicta.l. secunda.ff. de noua. ꝛ per Azo.in summa.C.de noua.quia loquuntur quando manifestis coniecturis constabat partes voluisse nouare vt patet in exemplo ibi posito per gloss. Jdem etiam tenet Ray.in.l. si pacto quo penam.C. de pact.ꝛ Gui.de cu.in.l.rescriptum.§.si pacto.ff.de pact.ꝛ idem ibi Bal.in fine.ꝛ sentit Bar.in.l.certi condictio.§.si nūmos.in vlti.colū. ff.si certū petat.ꝛ expresse Rapha.cuma. Jo.de imo.ꝛ Pau.de cast. in.d.l.penulti.ff.de pretor.stipula. ꝛ hoc ibi etiā aperte voluit gloss. ꝛ idem tenent etiā Rapha. Jo.de imo.ꝛ Pau.de cast.in.d.l.ij.ff. de nouatio.ꝛ sentit hoc gl.in.l.si stichū.in principio.eo.titu. scđm Rapha. ꝛ idem tenet Ja.de imo.in preallega.l.delegare.in fi. ¶ Modo acce-

11 do ad secundum principale dubium .videlicet an dicta testium habeant in aliquo dictum Petrum ab obligatione releuare: ꝛ obmissis argumentis hincinde concludo qđ non. Capio enī Andream de florano primū testem.ꝛ iste deponit qđ dictus Petrus delegauit ꝛ constituit ipsum testem in debitorem ꝛ pro debitore in libris. ccl. Ludouico predicto presenti ꝛ acceptanti rationibus ꝛ causis de quibus in dicta scripta:ꝛ quod ipse testis tunc se obtulit paratum velle se obligare dicto Ludouico per publicū instrumentum ꝛc.dico qđ testis iste nō ꝑbat pluribus rationibus. Prima quia aut ponderamus verba testis dū dicit qđ Petrus delegauit eum ꝛc.ꝛ dico quod cum delegatio sit actus iuris in quo actu requiritur stipulatio vt dixi in primo dubio testis deponens quod Titius stipulatus est vel quod Titius delegauit nō probat:sed dꝫ deponere de actu facti.s.quod precessit talis interrogatio.ꝛ secuta est talis respōsio,put est de forma stipulationis. vt no.gloss.communiter doct.in.l.j.C.de vsur.ꝛ in.§.si scriptum.insti. de inuti.stipu.ꝛ Bar.ꝛ communiter alij in.l.sciendum.ff.de verb.obli. ꝛ Bal.in.l.j.in pe.charta.C.de fide.instru.ꝛ iure aste fis.lib.x.ꝛ Anto. de bu.ꝛ do.Abb.in.c.ficut.de re iud.ꝛ presertim cū testis qñ depōit circa ea que sunt iuris non probet nisi etiam non interogatus reddat rationem dicti sui.vt no. Jnno.in.c.cum causam.de testi.ꝛ Bart.in.l. tertia.cum simi.C.de testi.iste autem testis rationem dicti sui circa dictam delegationem nō assignat ergo ꝛc.aut consideramus verba testis dum dicit quod consignauit ipsum testem in debitorem:ꝛ tūc dico ꝙ non probat:qꝛ cum delegatio non possit fieri per simplicem consignationem ſꝫ requiratur stipulatio vt dixi in primo dubio:sequitur ꝙ iste testis nō ꝑbat delegationem:verba enī testis debent necessario concludere

cōcludere.c.in presentia.de pba. Itē requirebatur ꝙ dictus andreas cōsignaretur dicto Ludouico tanꝗ debitor dicti Petri: ⁊ ꝙ ipse Andreas promitteret tanꝗ debitor Petri al's nō liberatur principalis.i. Petrus vt dixi in primo dubio: sʒ iste testis nō deponit ꝙ ꝯsignauerit Petrum dictū Andream tanꝗ debitorem Petri.⁊ ꝙ Andreas promiserit tanꝗ debitor Petri ergo.nō releuat. ¶ Preterea iste testis est vnicus vt ex infra dicēdis patebit: ergo nō probat.l.vbi.ff.de test.c.in omni.de testi.

12 ¶ Secūdus testis vcʒ † cursinus nō probat.deponit em ꝙ vidit ⁊ audiuit ꝙ Andreas de florano qui vt dicebať datus erat a dicto Ludouico ibi presente, per petrū scoccia ꝓ debitore in libris.cccl. vt sibi videtur de quātitate obtulit se paratū eidem Ludouico se obligare per publicū instr̄m in dicta quantitate occasione vnius scripte.⁊ ꝙ Ludouicus respondit ꝙ erat contentus ⁊c.nam iste testis nō ꝓbat qꝛ non deponit ꝙ interuenerit delegatio vel stipulatio vł equipollens nec ꝙ dictus Andreas ꝓmiserit tanꝗ debitor dicti Petri vt requirit: ꝓut latius circa precedentem testē dixi: quinimo non deponit ꝙ audiuerit Ludouicū delegare vel consignare Andream in debitorem: sed dicit ꝙ ita ibi dicebať ꝙ datus erat Andreas ꝓ debitore: ⁊ sic testis nō concludit. Itē iste testis de quantitate deponit ꝑ verbū videť ꝙ non sufficit in teste: qꝛ illud est potius iudicare ꝗ testificari.l.qd tn̄.§.si arbiter.⁊ ibi no.Bar.ff.de arbi.⁊ Bar.in tractatu de teste.i quarta colū.⁊ Ang.in repetitiōe.l.sciendum.in.ij.col.ff.de ver.obli.qꝛ expressio quātitatis potuit audiri per testē qn̄ contrahentes ꝓferebant: ideo nō sufficit ꝙ deponat ꝑ verbū videtur circa ea que pcipi potuerunt altero ex quinqꝫ sensib⁹ corporis s̄m quos dʒ testis testificari.l.testiū.C.de test. l.qui testamēto.§.fi.ff.de testa.in.§.fin vero absunt.in anten.de here.⁊ fal.secus si testis.ꝑ verbū videtur circa id qđ nō potuit ꝑ alterū ex qnqꝫ sensibus corporeis percipere.vt qꝛ dicat vidi Titiū possidere ꝑ annos decē.vt mihi videť: vt audiui Titium ꝓmittentem seio fundū iā sunt anni decem,vt mihi videť: certe testis ꝓbat qꝛ illud tēpus annoꝝ decē nō pōt videri nec audiri sʒ intellectu percipi: ⁊ ita ꝓcedunt notata per Bar.in dictis locis,⁊ dato ꝙ isti testes dicerēt ꝙ Andreas obtulit se paratum obligari per instrumentum,tn̄ hoc non sufficit quo ad hoc vt intelligatur liberatus Petrus qꝛ ex forma dicte scripte nō tenebať Ludouicus recipere Andreā in debitorem taliter ꝙ induceretur liberatio Petri vt in primo dubio fuit ostensū: itē nō offerebatur se paratum obligari tanꝗ debitorem Petri: ⁊ sic in modū delegationis: et ꝑ stipulationē vt superius est dictum.

13 ¶ † Tertius testis vcʒ Matthe⁹ nihil ꝓbat.nā dicit ꝙ Andreas dixit versus Ludouicū. Io te voglio fare securo de ogni hora che tu voi de quelle libre.ccc l. ꝑ Piero. tūc dictus Ludouicus nihil respōdit ⁊ abijt. nā iste testis nō deponit vt dixit de aliqua delegatiōe vel stipulatiōe: ⁊ oblatio sua nō arctabat Ludouicū taliter ꝙ veniret liberandus principalis vt iam dixi: ⁊ pʒ ex dicto testis ꝙ Ludouicus nō cōsentit dicte obligatiōi: qꝛ dicit ꝙ nihil respōdit vnde quo ad sui preiudiciū nō habeť ꝓ cōsentiente.l. filiusfami.§.inuit⁹.⁊ ibi no.ff.de ꝓcura.⁊ no. Inno.in.c.in genesi.de elect. et Doc.in.l.inuitus C.de ꝓcura.⁊ in.l. ꝗ dotis.cum simi.ff.solu.ma. Item si obtulit velle facere securū Ludouicū pōt intelligi promittendo ꝑ solennem stipulationē tanꝗ fideiussor Petri vel ꝙ dabit aliquem fideiussorem vel pignus.vt.l.j.⁊ ibi no.doc.ff.qui satisda.cog.⁊ in.l.j.ꝟsic. cōes.ff.de ꝓto.stip.⁊ no.Spec.in ti.de emp.⁊ ven.§.j.versi. sed quid si in instr̄o.⁊ Bal.in.l.sancimus.C.de ver.sig. Itē illa verba volo te facere securum ꝓ Petro vel ꝓmittere tibi ꝓ petro denotant obligationem fideiussoriaʒ ꝓ Petro.vt no.Jo.de imo.in preallē.l.delegare.⁊ in.d.l. pe.de preto.stip.⁊ retuli in primo dubio. Itē iste testis est singularis ⁊ discordat a primo teste: qꝛ primus testis deponit ꝙ predicta fuerūt per quindecim dies post confectionē dicte scripte: ⁊ iste vltimus testis deponit ꝙ fuit per aliquot menses post dictā scriptam. Ex quibus concludo agi potuisse ⁊ posse ad dictā quantitatem librarum.cccl.cōtra dictum Petrum tanꝗ debitorem principalem.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.clxxiiij.

1 Dictio tanꝗ est nota improprietatis.
2 An pater possit filium legitimare hoc acto quod in certa tantum parte succedat.

¶ Consilium.clxxiiij.

¶ An legitimatus ad succedendum ex testamento vel ab intestato possit succedere contra vel preter testamentum.

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Ultra ea ꝗ al's ꝯsulēdo scripsi in cā ꝟtēte inter Faustinā ex pte vna agētē ⁊ dn̄aʒ nutrā ⁊ narduin palmeriū ex alia se defendētes ꝗritur vtrū attēta quadā copia asserte legitimatiōis Faustine mihi ostēsa debeat Faustina obtinere: in quo breuiter ꝯcludo ꝙ non. Primo qꝛ nec ꝓbatū est ꝑ testes faustinā fuisse filiā dn̄i Johānis aurispe.vt in alio ꝯsi.dixi: nec ēt i ꝓnti legitimatiōe narrať ꝙ dn̄s Johānes aurispa assereret Faustinā esse filiā suā: imo poti⁹ ꝯtrarium.vt pʒ ex illis ꝟbis

1 tanꝗ filios educari de bonis ꝓprijs fecerit ⁊c.nā illa † dictio tanꝗ est nota improprietatis ⁊ similitudinis.c.solite.⁊ ibi no.de maio.⁊ obe.no. Ja.bu. ⁊ Bar.in.l.j.circa finē pncipij.ff.de offi.eius cui mā.est iurisd.⁊ Arch. in.c.j.de homi.li.vj.⁊ Bal.i.l.si pater.§.q duob⁹.ff.de adop.pʒ etiā ex illis verbis pietatis intuitu vt filios enutriui: ꝗ verba sił nō denotāt ꝓprietatē ⁊ ꝟitatē.l.quidā cū filiū.ff.de ver.ob.l.mortuo.ff.de fideiuſ.cū si.ergo dici nō pōt ꝙ huic filie velut naturali ⁊ effecte legitimeꝫ legitimationē debeať legitima ⁊ potuit moueri dn̄s Johānes ad ipetrādū dictā legitimationē ad tollēdū dubiū vcʒ ne qs opponere posset ꝙ ipa Faustina erat filia dn̄i Jo.qꝛ vt filiā tractasset ⁊ ꝙ tāꝗ spuria erat incapax relictoꝝ vt in autē.ex cōplexu.C.de incest.nup.l.j.C.de nat.libe. Sed posito ꝙ Faustina fuisset filia dicti dn̄i Johānis adhuc stāte dicta legitimatiōe dico eā non posse petere legitimā ꝯ voluntatē dicti testatoris ꝓut petit: ꝟ pbo primo † p id qđ no. Ant.de bu.in.c.ꝑ venerabilem.q fi.sint leg.in.xxvij.col.in ver. Sʒ est dubiū an pater ⁊c.vbi qrit an pater possit filiū legitimare hoc acto ꝙ in certa tm̄ pte succedat ⁊ tenet ꝙ sic.⁊ refert ꝙ ita inuenit tenere Bar.in.l.quesitū.ff.de adop.in reportatis antiqs ꝑ tex.in.c.j.de filijs natis ex matrimoñ.ad morg.cōtracto in vsi.feu. Pau.de ca.i.l.pactū.C.de colla.etiā idē tenet.nā dicit se ꝯsuluisse ꝙ valeat legitimatio facta,cū hoc ꝙ fili⁹ succedat in eo qđ pri placuerit.allegat tex.in.d.c.j.⁊ illud qđ no. Jo.an. i addi.Spec.i ti.de successi.ab inte.§.fi.in addi.icipien. vbi hoc dixit Rof.⁊c.⁊ dicit ꝙ tūc nō est ꝓpria legitimatio sed dispēsatio cū sit legitimus quo ad oia ꝑ no.ꝑ Bar.ff.de vsuc.in.l.siis q ꝓ emptore. dū tractat de fictiōe inductiua ibi dū allegat.l.ij.ff.ad macedo.in verbo vice.⁊ ita ēt dicit Pau.de cast.se inuenisse consultū ꝑ Ray.de forli.in ciuitate Pisarū. ⁊ istud etiā tenet Lud.ro.in.d.l.pactum.⁊ in.l.q supstitis.ff.de acqui.here. Sed ita ē ꝙ dn̄s Johānes istā Faustinā solū legitimari fecit quo ad succedēdū in bonis ꝗ ipse sibi reliqueret: aut iter viuos vel mortis cā donaret: vt pʒ ex verbis legitimationis ibi dū dicit intēdat qꝫ tēpore obitus sui seu et ante aliqua ex bonis de qbus liberam hʒ ex iure seu etiam ex confessiōe aplica testandi seu disponendi facultatē donatione inter viuos seu cā mortis: aut etiā ex testō donare ꝯcedere legare seu relinquere ⁊c. ac etiā ibi dū dicit ac ꝗ plurima ex bonis suis eis donare ac reliquere i posteꝝ intēdit ⁊c.⁊ ibi oēs ⁊ singulas tā inter viuos ꝗ etiam ex cā mortis donationes ꝯcessiones relicta legata: ⁊ etiā heredis institutiones ac substitutiōes in bonis ipsius Johānis aurispe factas valuisse ⁊ valere ⁊c. ⁊ ibi dū dicit ꝙ in bonis mobilibus ⁊ immobilib⁹ possint ex testō ⁊ ab intestato succedere: cū ergo dicta Faustina nō petat dictā legitimā ab intestato: qꝛ dn̄s Johānes decessit testať⁹ nec etiā petat ex testō sʒ petat contra testm̄ vel saltem preter testm̄ qꝛ testator sibi reliquit dūtaxat libras centū cum certa modificatione ⁊ Faustina non fuerit legitimata simpliciter: nec etiam fuerit legitimata ad succedendum contra vł ꝑter voluntatem testatoris vt patet ex premissis verbis: ergo ad talē successionem admitti non potest vt supra probaui. Istud etiā voluit Angelus in suo consilio.cccxix.incipiente dominus papa ⁊c. Ex quib⁹ concludo dictam legitimationem non obstare dictis dn̄e Rutte ⁊ Nardo quo ad propositum de quo queritur. Alexan.

¶ Summarium super consilio.clxxv.

1 Quando sumptum discordat a prothocollo recurrendū est ad ꝓthocollum.
2 Notarius sumens ex originali scriptura habente cancellationes dʒ sumere cum omnibus cancellationibus.
3 Non vitiabitur instrumentum vbi non est rogitus notarȳ.

¶ Consilium.clxxv.

¶ An si scriptura ꝓthocolli ē cācellata vł iterlineata circa annos dn̄i sumptū vero non est cancellatū faciat fidē originale aut sumptū: ⁊ qđ si in aliqbus substantialib⁹ vnū discrepat ab alio: ⁊ an valeat instr̄m sumptum si non appareat originalis scriptura vel si appareat ⁊ vitiosa.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Uisis narratis † in themate ⁊ his que egregie ⁊ copiose allegata sunt in iure contra fidē dicti instrumenti ponderatisqꝫ dictis duabus scripturis.s.ꝓthocolli ⁊ sumpti. Sentio dicto instr̄o non esse fidē adhibendā ꝓserti ex infrascriptis.nā qn̄ sumptū discordat a ꝓthocollo recurrēdū est ad ꝓthocollū ⁊ illi velut originali stādū.l.si qs ex argētarijs.§.ptor.⁊ ibi no. Bar.⁊ alij.ff.de eden.⁊.l.velut.in verbo minus plene.e.ti.⁊ in auť.de tabellio.§.pe.cū gl.in verbo ꝓthocollum.⁊ in.c.qn̄ cōtra.de pba.⁊ no. per Bar.in.l.si librari⁹.ff.de re iu.⁊ in.l.semproni⁹ ꝑculo.ff.de leg.ij. et in suo cōsi.incip.ex facto ꝓposito vt ex eo pʒ iura querunť.⁊ no.doc.in c.ex literis.de fi.istru. Sʒ dictū sumptū discordat a ꝓthocollo i plurib⁹ etiā substātialibus. vt infra dicā ergo recurrēdū est ad ꝓthocollū: sʒ ita est ꝙ ꝓthocollum reperiť vitiatum ꝑ cācallationem ⁊ interlineationē s.circa annos dn̄i.⁊ circa indictionē que sunt de substantia de iure ⁊ cōsuetudine instrumenti.in auten.vt prepo.no.impera.in prin.⁊.xxiij.dis. in nomine domini.⁊ no.glo.in.l.generali.C.de tabu.lib.x.⁊ in.l.iurisgētium.§.quod fere.ff.de pact.⁊ in.c.inter dilectos. cum glo.in ꝟbo indictiōis.de fide instru.⁊ Spe.ti.de instr.edi.§. breuiter. ergo nec etiā erit standum dicto ꝓthocollo qn̄ cancellatio in locis substantialib⁹ reddit scripturam suspectam adeo qđ ei plene non creditur nisi aliter cōprobetur.c.cum venerabilis.⁊ ibi no.de religio.domi.c.inter dilectos.de fi.instru.l.fi.C.de edic.diui adri.tollen.cum ibi no.per glo. Bar.⁊ alios no. glo.⁊ Barto.in.l.j.§.fina.in verbo a muribus.ff.de bono.posses.s̄m ta.⁊ no. Jo.an.in addi. Spe.in ti.de instru.edi.§.ostēso.in additiōe ꝗ incipit rolādinus.ad fi.⁊ Spe.in eo.ti.§.breuiter.ꝟ.⁊ no.ꝙ.⁊ i.§.restat.in

ꝑzin.vbi Spe.dicit ꝙ ei qui dicit fidem esse adhibendã scripture habẽ ti cancellationẽ lituram vel vituperationẽ incũbit onus ꝓbãdi ꝙ scriptura cõtineat veritatẽ.vt etiam not.Inno.in.c.j.de fide instru.ad fi. ad idẽ bene facit id qꝺ habeť in.l.si vnus.C.de testa.cũ ibi no.ꝑ Bal. in ver.vltimo noto ꝛc.ꝛ ꝙ qñ est dicta suspitio seu litura vel vitiũ circa annos dñi prout est in casu nostro dicať esse in parte substãtiali adeo ꝙ scriptura reddať suspecta no.Bar.i.d.l.fi.C.de edicto diui.ꝛ Johã. de imo.in.l.j.ad fi.ff.de his que in test.del. ¶ Accedit ad ꝯfirmationẽ 2 predictoꝝ †id qꝺ voluit no.Bar.in.l.ij.§.j.ff.quemadmo.testa.ap.vbi voluit ꝙ qñ notarius ex originali scriptura habente cãcellatiões vľ interlineaturas sumit aliquod instrm̃ in publicam formã debet sumere cum omnibꝰ interlineaturis cãcellationibus seu rasuris:ꝛ de illis mẽtionem facere in ipso sumpto publico ne maiorẽ fidem faciat sumptuꝫ ꝙ͂ originale:ꝛ tale sumptum in quo fit mentio de dictis cancellatiõibꝰ remanebit suspectuꝫ per id qꝺ habetur in.l.j.§.fi.ff.quemadmo.testa. ape.ꝛ per no.per Innocẽ.in.c.quoniam cõtra.de proba. ¶ Casus no- 3 ster †etiam deciditur per ea que traduntur per Pau.de ca.in cõsi.cxx. incipiente in christi noĩe dubitatur primo an comes palatinꝰ ꝛc.in nono dubio vbi voluit ꝙ si reperitur instrm̃ manu publici notarij in forma publica ꝛ autẽtica ꝙ͂uis inter suas imbreuiaturas seu ꝓthocollos non inueniatur rogitus illius actus de quo apparet cõfectũ esse instrumentum publicũ regulariter non vitiabitur instrm̃.allegat no.ꝑ Bal. post Nicolaum de matarellis in rubrica.C.de fide instru.in.x.col.i ver. secundo quero.si in ista imbreuiatura originalis non reperiť.vbi voluit Bal.ꝙ speciale sit in instrumentis confectis in ciuitate Constãtinopolitana ꝙ non valeant si nõ reperitur originalis ꝛ matrix scriptura seu ꝓthocollus.vt in auten.de tabe.§.fi.ꝛ ꝙ secus est in alijs locis:qꝛ ex quo ꝑ notarium rogatũ,instrm̃ est redactũ in mũdum ipsum est verum originale per no.ꝑ Bar.in.d.l.sempronius ꝓculo.de lega.ij.nisi celebratꝰ esset ꝯctus,vel actus ille in scriptis quasi tũc in pura sciptura stet substantia quo casu nisi ꝓbaretur deperditam esse illam primã scripturaꝫ non staretur secũde.per.l.contractus.C.de fide instru.ꝛ.l.ij.C.de testa. Tamẽ dicit Pau.de ca.in dicto consilio ꝙ illud qꝺ dicit Bal.post Nicolaũ de matarellis.s.ꝙ regulariter standum sit instrumento scripto in forma publica per notariũ,lꝫ non appareat alia originalis scriptura vľ prothocollus.ꝓcedit qñ nullo modo reperiť liber ꝓthocolloꝝ quo casu quia potuit casualiter perdi potius hoc presumať ꝙ͂ ꝙ nõ fuerit cõfectus:ꝛ sic nõ dꝫ nocere amissio.l.testium.ver.si vero facta.C.de test. ꝛ qꝺ no.in.l.in emãcipationibus.C.de emãcipa.lib.per gl.ꝛ Cy.Secꝰ aut qñ reperiť originalis scriptura sed vitiosa vt in ꝓposito nostro.benefacit lꝫ ipse nõ allegat id:qꝺ habetur in cle.cõstitutionem.in princi.ꝛ qꝺ ibi glo.in verbo de nouo.de elec.Et per ista inferť ꝙ etiam si nulla esset varietas inter sumptũ ꝛ originale neutra dictarum scripturaruꝫ fidem faceret:multominus dꝫ fidẽ facere dictum sumptum cum discordet etiã in substantia ab originali per ea q̃ dixi in principio.Qꝺ autem discordent circa substantiã ptꝫ qꝛ in sumpto dꝛ ꝙ euangelista cõfessus est habuisse ꝛ recepisse libras ducẽtas septuagita a dña Katherina nomine dotis,ꝛ ꝓ dote dñe Frãcisce eius filie ꝛ future vxoris dicti euãgeliste.ꝙ euãgelista ꝓmisit dicte dñe Katherine p̃senti ꝛ notario stipulanti vice ꝛ nomine dicte dñe Frãcisce ꝛ omniuꝫ quoꝝ interesset dare ꝛ restituere ipsi dñe Frãcisce vel eius heredibꝰ aut cui ius ꝛ casus dederit.Sed in ꝓthecollo dicitur ꝙ euangelista fuit confessus habuisse pro dote dicte dñe Frãcisce future spõse dicti euangeliste a dña Katherina eius matre ꝛ a Loro quondã Marcellini de laderchio libras ducẽtas septuaginta ꝓmitẽs restituere eidẽ dñe Katherine loro ꝛ dñe Francisce vel eoꝝ heredibus siue cui ius aut casus dederit dictas libras. cclxx.nã inter p̃dicta est magna diuersitas:qꝛ inspecto sumpto dos fuit integre data per dñam Katherinã,sꝫ inspecto originali fuit data dos ꝑ dñam Katherinam ꝛ per dictũ Lorum:ꝛ per consequẽs a quolibet pro dimidia.l.reos.§.cũ in tabulis .ff.de duo.re.ꝛ.l.si mihi ꝛ titio.ff.de ver.obli.ꝛ ideo si contigisset ꝙ matrimoniũ non fuisset sequutum post dictũ instrm̃ conditio ob causam ad dotem repetendã cõpetijsset soli dñe Katherine inspecto sumpto:sꝫ inspecto originali competijsset etiã Loro pro dimidia.l.si extraneus.ꝛ.l.sequenti.ff.de condi.ob cãm.Itẽ sequuto matrimonio ꝛ eo postea dissoluto,actio ad dotẽ repetendã cõpeteret dicte domine Francisce vľ eius heredibꝰ ĩspecto tenore scripture ipsius sumpti indubitãter vt ex inspectiõe ipsius patet:sed inspecto originali in quo copulatiue promittiť restitutionem fieri dñe Katherine Loro ꝛ domine Francisce vel eorũ heredibꝰ,intelligitur ꝙ actio cõpetat cuilibet predictorũ pro virili seu equali portione.vt not. Bartol. in.l.gaius.ff.solu.matrimo.in versi.sed qd si extraneus esset stipulatꝰ sibi ꝛ mulieri:nec obstãt alia verba subsequentia in dicto originali ibi dũ dicitur siue cui ius aut casus dederit:qꝛ per talia verba non vidẽtur contrahẽtes voluisse corrigere id quod pauloante dixerãt.arg.l.nõ ad ea.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ possunt dicta verba intelligi de alijs successoribus quomodocũqꝫ succedentibus vel habẽtibus causam a dictis dña Katharina:Loro:ꝛ dña Frãcisca ꝓ dictis equis portionibꝰ ꝙ͂uis nõ essent heredes dictarũ personarum:ꝛ hoc colligitur ex not.per Bal.in l.fi.ad fi.C.cõmunia vtriusqꝫ iudi.ꝛ Saly.i.l.auia.C.de iure do.ꝛ Ludo.romanus in.d.l.gaius.ꝛ satis sensit Jo.de imo.ita esse in p̃icto iuris.vbi alius de interpretatiõe data a cõsuetudine nõ appareret:tutior tñ exemplo declarata est diuersitas dictarũ scripturarum in exemplo quod supra posui quando matrimonium non sequeretur.

¶ Summarium super consilio.clxxvj.

1. ☞ An dominium terre pertineat ad heredem in casu consilij.
2. Ubi testes asserunt se testificari de verbis formalibus oportet quod nõ solum sint concordes in substantia ꝛ effectu:sed etiam in cortice ꝟborꝝ.
3. Non potest esse testis quis in causa propria.
4. Testis ignominiose vite non est integer testis.
5. Dispositio testatoris debet regulari ẜm dispositionem statuti.
6. Dictio infrascriptos importat illas personas que oculis corporeis legi possunt.

¶ Consilium.clxxvj.

¶ Si testes deponant de verbis formalibus ꝛ non concordãt in cortice verborum an probent:ꝛ quid si testis est pauper ꝛ si statutũ dicit qꝺ vxore predecedente,maritus lucretur dimidiã dotis ꝛ reperitur ꝙ talis vxor habet dotem in re quam testator reliquit pro dote:sed post mortẽ mulieris voluit quod ꝑueniret ad alium:an maritus excludatur a lucro:ꝛ an si testator dixit quod substituebat hr̃des infrascriptos veniat heres heredis.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio.Uisis narratis ĩ themate ꝛ scripturis mihi exhibitis suꝑ primo dubio:quia verificatas esse cõstat conditiones in quarum euentũ ip̃e tres bebulce ꝛ tabule duodecim terre debẽt redire ad here1des dicti quondam magistri Pauli nihil est quod † videatur obstare: quominus dominium dicte terre pertineat ad heredem agẽtem.vt.l.final.C.de lega.ꝛ in auten.cui relictum.in verbo vẽdicari.C.de indi.vid. tollen.attento quod probata sunt requisita pro parte agentis.Solũ restat videre an obstet id quod opponitur pro parte reorum inquãtũ deleganť ꝛ probare conati sunt quod heredes dicti quõdã magistri pauli consignarunt simpliciter dictas terras marito dicte Isabette ꝓ dote eius:ꝛ ex forma statuti predecedẽte Isabetta sine liberis maritꝰ lucratur dimidiam dotis:ꝛ consequenter videntur dicti heredes sibijpsis p̃iudicasse in dictis terris saltem pro dicta dimidia casu quo euenerit cõditio lucrande dimidie dotis per maritum.l.si fundum per fideicõmissum.in principio.ff.de legatis primo.l.codicillis.§.p̃mo.de legatis secũdo.cum simili. ¶ Tamen hoc nõ obstante sentio contrarium esse de iure verius:primo quia predicta pro parte nõ sunt legitime ꝓbata.Nam sunt inducti tres testes qui nõ probant,primꝰ est magister Anthoniꝰ, ꝛ iste per se clarum est ꝙ nõ probaret.quia vnicus.l.iurisiurandi.C.de testi.c.in omni.de testi.Preterea iste testis dicit quod ꝟba formalia dicti magistri Johãnis de Codebobus fuerũt ista:scilicet quod domina Bartholomea ꝛ Isabettea habebũt ꝓ dotibus suis certas bebulcas terrarum positas in villa Fredi de quarum numero dixit nõ recordari. ꝛ ipsas dabant ꝛ cõsignabãt ipsi magister Johãnes ꝛ frater eiusdẽ mulieribus pro dotibus earum.Sed Peregrinus secundꝰ testis dicit qꝺ ꝟba formalia fuerũt ista:videlicet quod domina Bartholomea habebat bebulcas nomen vnius petie terre bebulcarum duodecim pro indiuiso posite in villa Fredi.ꝛ domina Isabetta habebat tres bebulcas dicte petie terre duodecim bebulcarum quas sic sibi donabãt ipsi de Codebobus quia nihil aliud in dotem habebunt:ꝛ qꝺ ita volebãt dictas bebulcas terrarum tradere dictis mulieribus.Ludouicꝰ tertius testis dicit qꝺ verba formalia fuerunt hec videlicet.De la dota soa el ve esta to dicto quelle hanno la dota soa a fredo.Et quod sic confessus fuit dictus magister Johannes dotem ipsarum mulierũ esse in quibusdã bebulcis terrarũ in villa Fredi quas dixit tunc numero fuisse expressas ꝑ dictum magistrum Johannẽ:sed de presenti non recordať.Modo sic 2 †quando testes asserũt se testificari de verbis formalibus vt ab aliquo prolatis oportet quod non solum sint concordes in substãtia ꝛ effectu: sed etiam in cortice verborũ vt singulariter dicit Antho.de but.in.c.nihil obstat.ꝛ ibi etiam dominus Abb.de verborũ significatio.ꝛ ideo refert ibi Anthoniꝰ de but.fuisse determinatum quod si vnꝰ testis deposuit quod testator formaliter dixit Titium heredẽ instituo,alius deposuit quod verba formalia testatoris fuerunt ista scilicet Titius sit mihi heres quod isti testes dicerentur contrarij ꝛ non probarent.Idẽ dicit Bald.in.c.bone.el primo.de elec.in sexta colum.vbi voluit qꝺ si testes habentes deponere super promissione facta per Titium,seio fuerũt interrogati quibus verbis fuerũt vsi contrahentes ꝛ vnus testis respondit ꝙ Titius dixit promitto dare seio .xxiiij.denarios:alius vero respõdit ꝙ Titius dixit promitto seyo duos solidos:isti testes erũt singulares ꝛ non probabunt:sed ita est ꝙ dicta verba testiũ proculdubio adinuicem non conueniunt in cortice ꝛ forma verborum:imo etiam in effectu discordant:nam secũdus testis deponit dictũ fuisse qꝺ donabãt dictas terras ꝛ in hoc neminem hꝫ cõtestem.qꝛ primus testis deponit dictũ fuisse qꝺ dabant ꝛ ꝯsignabãt q̃ verba sunt gñalia ad oẽm cõtractũ iuxta.§.sic itaqꝫ.insti.de act.ꝛ.l.j.ĩ p̃n.ff.deposi.ꝛ.l.vbi aũt nõ apparet. §.fi.ff.de verbo.obli.sed verbum donare conuenit tantum ꝯtractui donationis.iuxta.l.j.ꝛ.l.in edibus.§.donari.ff.de dona.Tertiꝰ vero testis discrepat ab omnibus istis:qꝛ secũdũ eius testificatum illi de Codebobus non dixerũt se aliquid dare vel donare:vt patet ex verbis p̃dictis ꝛ qñ plures sunt testes:ꝛ vnus ꝯtradicit alteri nedũ qꝺ remaneãt singulares sed nullus probat aliquid:ꝛ sic etiã nõ est semiplene ꝓbatũ vt

no.Johã.

no. Jo. an. z alij in c. in nostra. de testi. z Bal. in. l. de quibus circa ante pe. col. ff. de legi. z in rubri. c. de controuer. inuestit. z in. d. l. iurisiurãdi. benefaciunt notata in. l. testium. C. de testi. ¶ Secundus testis† etiam alia ratione non pbat qz est pars in hoc iudicio: qz nomine ipsius tãq̃ necessarij defensoris rei cõuenti fuit comparitum in iudicio p excludẽdo actorem nõ põt ergo esse testis in sua ppria cã. l. omnib⁹. C. de test. z. l. nullus. ff. eo. ti. nõ est etiam idoneus eo qz fuit fideiussor euictionis vt no. Jo. an. in addi. Spec. in ti. de iudi. deleg. §. superest. versi. sz nunquid fideiussore. z in ti. de teste. §. j. ver. sed quid de fideiussore. z Ang. z Moderni post eum in. l. si cui legetur. §. si titio. per illum tex. ff. de leg. j. z Ang. in. l. ab executore. §. alio. cũ seq. ff. de app. z Johã. de imo. i. l. a snia. in prin. eo. ti. z tãtomagis qñ fideiussor renuntiauit beneficio de fideiussorib⁹ prout est in communi vsu scdm qd declarat Bal. i. d. §. si vero. ¶ Tertius† testis etiam alia ratione nõ est integer testis: qz est probatum eũ esse valde culpate z reprehẽsibilis ac ignominiose vite. l. iij. in prin. ff. de testi. z. c. lz vniuersis. extra eo. ti. est etiã pbatum q ipse testis est pauperrimus. vnde accidit illud qd notabiliter dicit Bal. i. c. si qui testiũ. de testi. vbi notabiliter inquit qd aut testis pauper incidit in paupertatẽ vitio suo: z tunc non est idoneus: qz non solum rerũ sed fame sue prodigus est. vnde fm eũ repelletur a testimonio qz vitiosus in se presumitur multo magis vitiosus in aliũ. l. fi. C. de senten. pas. aut sine vitio suo incidit in paupertatem z tunc si quidem est bone fame erit idoneus testis secus si est male fame. Si autẽ est nullius fame. s. neqz bone neqz male tũc minus ei creditur per id qd habetur. in. d. l. iij. iuxta princip. ff. de testi. z ita limitat ea que no. per gl. in. d. c. si qui. z per Specu. in ti. de teste. §. j. versi. itẽ quod est pauper. sed ita est quod per tres testes est probatum dictũ Ludouicum esse pauperrimum z male conditionis: vite z fame ergo nõ est idoneus. Preterea si ille q ɔsentit dari in dotem vel alienari rẽ in qua ipse habeat aliquod ius de futuro dependens ex testamẽto put habebat dictus magister Johãnes nõ videtur illi suo iuri de futuro renuntiare. vt notabiliter decidit Bar. in dicta. l. si fundum per fideicõmissum. in prin. ff. de lega. primo. allegat notata in. l. si a substituto. ff. de lega. primo. z benefaciunt notata p Barto. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verborũ obligatio. in. xij. q. z etiam in quarta opp. z in. vj. z id quod notatur in. l. tres fratres. ff. de pactis. ¶ Nõ obstat predictis† si diceretur q dispositio testatoris debet regulari secundum dispositionem statuti. vt per Bart. in. l. heredes mei. §. cum ita. z in. l. heredibus. §. Titius. ff. ad trebel. z Bald. in. l. pcibus. C. de impube. z aliis substi. in. xix. colũ. z ibi dicit q testator psumit cogitare z velle id qd ius disponit. allegat. l. si duo. ff. de acquirẽ. heredi. bene facit. l. gallus. §. quidam recte. cũ ibi nota. ff. de lib. z posthu. cũ suis ɔcordãtijs. ergo dictus testator relinquẽdo dictas bebulcas terre ipsi Jsabette in auxiliũ maritandi videtur voluisse q darentur in dotem secundum dispositionem statuti. s. q ipsa predecedente in matrimonio sine liberis maritus lucraretur dimidiaz dotis prout statuto cautũ est quia ad hoc respõdeo q verba testatoris euidentissime repugnant. qz testator voluit post mortẽ dicte Jsabette decedentis in matrimonio si ne liberis z mortua domina Bartholomea dicta petia terre libere z expedite puenire deberet pleno iure ad filios z heredes testatoris i testamento descriptos. nã illa verba: dictam petiaz terre: important totum non autẽ medietatem. vt no. per glo. z Barto. in. l. fi in rem. ff. de rei vẽdi. z probatur in. l. titia cũ testamento. §. primo. z ibi ponderat Bald. ff. de legatis secundo. z in. l. si quis cum totum. in princip. z ibi põderat Ange. ff. de excep. rei iudi. illa verba etiam. s. pleno iure importãt idem quod sine vlla diminutiõe. vt in auten. hoc vsus. z ibi Bal. C. de sacro san. eccle. l. mater. z ibi no. per Bal. C. ad tertul. l. raptores. §. bona. C. de episco. z cle. l. j. C. de reuo. dona. l. si cũ dies. §. plenum. ff. de arbi. l. iul. in fi. ff. de rei ven. in. c. cõquestus. cum ibi no. per docto. de foro competen. cum multis si. non potuit ergo Jsabetta dare dictam terram in dotem cum preiudicio fideicommissi appositi in testamento ad fauorẽ filiorũ z heredũ testatoris: z illud quod dicit q verba testatoris in dubio interpretantur secundũ dispositionem legis vel statuti non procedit in casu in quo verba sunt certa z clara vt dixi. nam in ceteris nõ certus loc⁹ est coniecturis. l. continuus. §. cũ ita. ff. de verbo. obli. z. l. ille aut ille. §. cũ in verbis. ff. de lega. tertio. z hoc procedit tanto magis in dicto testatore qui erat auus maternus qui non tenebat dictam neptem dotare l. mater. C. de iure do. l. fi. C. de do. promis. Et statutũ loquens de dote lucrãda intelligitur de necessitate quãdo dos data est marito simpliciter a persona que poterat pleno iure disponere: al's sequeretur q si mulier dedisset rem alienam in dotẽ q maritus vxore predecedente lucraretur dimidiam rei aliene quod stare non potest: qz id qd nostrũ est sine facto nostro nobis auferri non potest. Est verum q ille qui talẽ dotem dedisset tanq̃ de re sua teneretur marito de euictiõe si dolus tradẽtis intercessit fm qd habetur in. l. j. C. de iure do. Sẽper enim debet interpretari statutũ ne tertio auferat ius sine culpa sua. l. ij. C. de noxa. l. quis. ff. de in ius. vo. c. super. eo de offi. delega. sz in pposito nostro testator circa datione dotis nullum alium actum fecit q̃ dispositionẽ testamenti in qua adiecit legem quam imposuit rei sue: est enim in re sua quilibet moderator z arbiter. l. in re mãdata. C. manda. l. j. C. de iure emphy. cum de iure ad talem dotem constituendam non teneretur vt dixi. non est etiam legitime probatum q dictus magister Johãnes actũ fecerit qui in hoc habuerit sibi preiudicare, ergo exceptio contra eum opposita non habet obstare. ¶ Super alio† dubio quo queritur cui competat ius agendi an dicto magistro Johãni: an po etiã ad filias z heredes Georgij vel cui: dico breuiter q spectat ad dictum magistrũ Johannẽ: qz testator dixit q volebat puenire ad infrascriptos filios z heredes ipsi⁹: z in testamento scripti fuerunt hr̃des tñ Johãnes z georgius filij ipsius testatoris z decessit Georgius ante mortem dictarũ Jsabette z Bartholomee: z sic ante euentũ conditionis merito p parte Georgij nõ transiuit ad filias Georgij: qz ille nõ fuerũt rescripte heredes in testamento dicti magistri Pauli. l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vulg. z pup. cum ibi no. per Bar. in vlti. q. z in terminis nostris: ita decidit Jo. de imo. in. l. si quis filiũ. §. fi. ff. de acqui. here. vbi refert se ita consuluisse: illa enim dictio infrascriptos solum importat illas psonas q̃ oculis corporeis legi z discerni possunt ex inspectione testamẽti dicti magistri Pauli. l. j. ff. de his que in test. del. z no. prefat. doc. in locis pxime allegatis. ad hec ẽt benefacit. l. cause. §. põponi⁹. ff. de mino. z qd ibi Bald. vbi per illũ tex. voluit q si testator reliquit aliquid nepoti z adiecit q si decederet sine liberis reuerteretur ad vniuersalem heredẽ testatoris: z postea cõtingat vniuersalẽ heredẽ testatoris decedere ante mortem dicti nepotis nõ erit locus restitutioni fideicommissi. Bene faciũt notata per Modernos in. l. titia cum testamento. §. fi. ff. de lega. ij. z in. l. fi. C. de lega. z in. l. si aute. ff. ad legem fal. z decisio predicta ẽ in casu nostro tuta z sine scrupulo propter illam dictionẽ infrascriptos. z ideo cum post euentum conditionis supersit solum dic⁹ magister Johãnes ipse admittitur ad totuz. l. sed si plures. in prin. z. l. qui plures. la prima. z. l. lucius. §. fi. ff. de vulg. z pup. l. si ex plurib⁹. ff. de suis z legiti. Posito autem q ius agendi competysset etiam filiabus z heredib⁹ dicti Georgij magister Johãnes predictus tanq̃ coniũcta psona posset agere sine mãdato z q̃uis teneret pstare cautionẽ de rato: si peteretur tñ ea non petita ante litem cõtestatam iudiciũ pcedit: ista habentur in l. sed z hec. in principio. cum ibi not. iuncta. l. põponius. §. rati. ff. de pcurat. z. l. maritus. C. de procurat. cum simili. z per hec est responsum ad omnia quesita. Alexan.

¶ Summarium super consilio. clxxvij.

1 Juramentum delatum a notario de mandato iudicis valet.
2 Judex de numero illustrium non potest sniam per alium recitare.
3 Exceptio pacti acquiritur absenti. 4.
5 Creditor dicitur esse idoneus testis in causa sui debitoris.
6 Ubi testes possunt ad concordiam reduci valet ipsorum dictum.

¶ Consilium. clxxvij.

¶ Si vnus testis dicit promissionem fuisse factam Titio pro Sempronio ibi presente: alius dicit q fuit facta Sempronio an probent.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio. Uisis z lectis attestationib⁹ mihi trãsmissis vcz attestatione ser Anthonij de odonibus ac ser Johãnis de mainoldis z ser Bartholomei de fero: z pũcto mihi trãsmisso, in q̃ q̃rit an vigore dictarũ attestationũ possit Johãnes a colũba se tueri si querat a Johãne thomeo vt filio et herede Johãnis de boldrino p certa denariorũ quãtitate debita vt dicit p dictũ Johannẽ a colũba dictis heredibus dicti Johãnis de boldrino: z fortasse dubiũ facit aliqualis varietas dictorũ testiũ z q pmissio de nõ petẽdo videt facta absente dicto Johãne a columba per no. in. l. idem in duob⁹. §. fina. ff. de pac. z per not. per Bart. in. l. nõ solum. §. si liberationis verba. ff. de libe. lega. z in. l. post q̃ liti. C. de pac. cum suis cõcordãtijs. tamen puto de iure verius esse qd dicto Johãni a columba cõpetat exceptio pacti de non petendo: qm tã̃s pmissio de non petendo facta per dictũ Johannẽ videtur probari pmo per dictũ ser Anthonium qui attestatur q dictus Johãnes thomeo pmisit Johãni a columba q̃ tum erat pro pte sua nõ intendebat nec volebat dare aliquam molestiam dicto Johãni nec cõpellere ipsum p credito de quo in dicto instrumento: z quod de tali pmissiõe fuit facta quedã scriptura de voluntate dicti Johãnis thomei z dicit q dicte pmissioni fuit presens dictus Johãnes a columba: dict⁹ vero ser Johãnes de mainoldis testificatur q dicti omnes tres testes moti pcib⁹ Johannis a columba rogauerũt dictum Johannẽ thomeuz vt vellet habere recõmissum dictũ Johannẽ a columba pro dicto debito eo quia erat impotens ad sibi satisfaciendum: z qd ipse respondit q q̃tum erat pro pte sua ipse nunq̃ molestaret eum. z q ita promisit dictis trib⁹ rogantibus pro dicto Johãne a columba qui licet esset aliquãtulũ remotus ab eis tamẽ poterat audire dictam promissionem: z licet iste testis dicat q promissio fuit facta dictis tribus testibus. prim⁹ vero testis dicat q fuit facta Johãni a columba tñ dico q attẽto q Johannes de columba aderat promissioni adeo quod audire poterat vt etiam secundus testis affirmat, satis dicit facta promissio dicto Johãni a colũba quando fuit facta illis qui in ea re erant procuratores sui presente pricipali probat per ea que not. Barto. in. l. videamus. §. deferre. ff. de in lit. iuran. vbi dixit quod licet iuramentũ in litem debeat deferri per iudicem: z non sufficeret quod deferretur a notario per illum textũ tamẽ si deferretur a notario de mandato ipsius iudicis presentis ipse iudex deferre videretur argu. l. falsus. §. sz si is. ff. de fur. z. l. si procuratori presentis. ff. de verborũ obligatio. z hoc sequuntur alij. in dicto. §. deferre. z Anthoni⁹ de butr. in. c. tuis. de testib. ¶ Probatur † etiam p id qd

no. Pe. ꝛ Cy. in. l. ij. C. de sen. ex peric. recitan. vbi voluīt ꝙ ꝫ iudex qui non est de numero illustrium non possit sniaꝫ per alium recitare ꝛ proferre sed ꝑ seipsum tñ si notarius presente iudice ex eius cōmissione ꝓnuntiet ꝛ legat valebit sententia: qꝛ sicut dominus presens pōt per ꝓcuratorem stipulari. ꝛ tunc propter presentiam acquiritur sibi domino actio sine cessione. d. l. si. procuratori presentis. ita poterit iudex presens etiā nō illustris suā sententiam per ministrū proferre: ꝛ satis dicet̄ ipse iudex protulisse. ꝛ ita etiam no. Bal. in. l. j. C. de senten. ex pericu. reci. ꝛ in. l. aliquādo. in sexta oppo. ff. de offi. procō. ꝛ cōstat ꝙ dicti rogantes pro Johāne a colūba videnẗ fuisse sui procuratores. qꝛ vt dicit dictꝰ ser Johānes de mainoldis. ꝛ etiā dictꝰ ser Bartholomeus illud faciebant precibus dicti Johānis a columba seu ad eius instantiā: ꝛ sic apparet ꝙ ex mandato Johānis a columba faciebāt. l. pma. in prin. ꝛ. l. qui patitur. cū ibi no. ff. manda. Satis etiā apparere videtur de presentia dicti Johānis a columba qꝛ dictus ser Anthoniꝰ deponit ꝙ de dicta ꝓmissione fuit cū volūtate dicti Johānis thomei. facta scriptura ꝛ de illa scriptur ēt deponit dictꝰ ser Bartholomeꝰ ꝛ ex scriptura ꝯtinēte dictā ꝓmissionē resultat presumptio presentie vtriusqꝫ partis vt no. gl. in. l. j. C. de contrahen. ꝛ commit. stip. ꝛ Bar. ꝛ Ange. in. l. titia §. fina. ff. de ver. obli. no. Jo. an. in addi. Spec. in ti. de emp. ꝛ vēdi. §. j. in addi. incipiente querit Odof. ¶ Preterea † etiā posito ꝙ dictꝰ Johānes nō fuisset presens tamen attento ꝙ sicut deponunt dicti ser Johānes de mainoldis ꝛ ser Bartholomeꝰ ipsius precibꝰ ꝛ ad instantiā dicti Joāhnis a columba rogarūt dictum Johānem thomeū pro ꝓmissione predicta eis faciēda sicut facta fuit acquisita est exceptio pacti dicto Johāni a columba. vt no. Bar. in. d. §. si liberatiōis verba ad fi. ꝛ Bal. in. l. cui heredi. §. fi. ff. de pac. ꝛ Saly. in. l. si actionē. C. de pac. qꝛ in hoc casu saluat gl. in. d. §. si liberatiōis verba q̄ voluit ꝙ exceptio pacti acquireret̄ absenti. mouentur per. d. l. rescriptū. §. si. Benefacit quod no. Barto. in. l. stipulatio ista. §. si stipuler. in fi. ff. de verb. oblig.

¶ Quinimo etiam quando nullus † minister interuenisset tenuerunt ꝯplurimi ꝙ exceptio acquiratur absenti fauore liberationis. vt voluit glo. in. d. §. si liberatiōis verba. ꝛ in. l. postꝙ litē preallegata. ꝛ ibi Bal. ꝛ Saly. per illum tex. indistincte loquentē. ꝛ Guil. de cu. in. l. pōpo. scribit. ff. de neg. gest. ꝛ Inno. ꝛ Jo. an. in. c. veniens. de renun. ꝛ Ang. i. l. idē in duobꝰ. §. fi. ff. de pac. ꝛ probari videtur in. l. labeo in verbo ignoranti. ff. de iureiuran. ꝛ ad allegata in cōtrariū potest respōderi. vt alꝭs dixi ꝛ scripsi legēdo dictam. l. postꝙ liti. quod hic pretermitto, qꝛ nō expedit per ea q̄ proxime dixi. ¶ Nō obstat † predictis si diceret̄ qꝺ dictꝰ ser Johānes de mainoldis testis non est ydoneꝰ testis qꝛ est creditor Johānis a colūba in libris ducentis: qꝛ respondeo ꝙ per hoc non est quin dicatur esse ydoneꝰ testis in causa sui debitoris. vt no. Jaco. but. Ange. in. l. non solū. §. queritur. per illum tex. ff. de procura. Preterea sunt tres testes facit quod voluit gl. nota. in. l. iij. §. primo. in verbo numerus. ff. de testi. Johā. an. in addi. Specu. in titu. de noto. crimi. §. fama in additione incipiēte allegato ꝛ Jaco. bu. in. l. parētes. C. de testi. vbi concludunt ꝙ testes qui nō sunt omnino habiles probant si testes sunt in numero plures q̄ requireret̄ ꝛ regula numerus duorum testiū sufficit. l. vbi numerus. ff. de testi. c. in omni negotio. de testi. ¶ Nō obstat † si diceretur ꝙ dicti testes videanẗ variꝫ: quia respondeo ꝙ ex his que dixi supra allegando not. per Bar. in dicta. l. videamus. §. iurare. cū simi. apparet dictos testes esse concordes: ꝛ etiam possunt testes ad concordiam reduci etiam vt probent secundum communem opiñ. c. cū tu. de testi. vt tradit̄ in locis vulgaribus etiam si non essent nisi duo si per reductionē ad concordiam testes remanent contestes ꝛ deponentes de eodē actu prout in proposito nostro. nam tunc est eadem ratio que est quādo sunt hincinde plures, vt patet ex not. per Bar. in. l. gallus. §. ille casus. ff. de liberis ꝛ posthumis. ꝛ in. l. in insulā. in prin. ff. so. matrimo. ꝛ plene traditur per Modernos in. l. inter stipulantem. §. j. ff. de verborū obligatio. Deniqꝫ illi duo vltimi testes. s. ser Johānes de mainoldis. ꝛ ser Bartholomeus non videtur aliquo modo in effectu discordare. ꝛ licet dictꝰ ser Johānes dicat ꝙ ipse testis simul cū Bartholomeo de la fara ꝛ Anthoniꝰ de otobonibus ductus fuit ꝑ Johānem a columba ad reperiendū Johānem thomeū ꝛ ipsi tres moti precibus dicti Johānis a columba rogauerūt dictū Johānem thomeū ꝛc. ꝛ dictus ser Bartholomeus dicit ꝙ cum ipse transiret per plateā ꝛ vidisset Johānē de mainoldis loqui cū Johāne thomeo accessit ad illos ꝛc. nā aduertatur ꝙ isti testes nō sunt contrarij: qꝛ stare potest ꝙ dicti tres testes simul ducti fuerūt ad reperiendū dictum Johānē thomeū vt dicit dictꝰ ser Johānes: ꝛ tamen ipsi tres simul existētes non reperint: sed illi duo. s. dictꝰ ser Johānes ꝛ dictus Anthoniꝰ: ꝛ dū ipsi duo postea simul iuenissent in platea dictū Johannem thomeū superuenit dictus ser Bartholomeus vt ipse dicit. non enim dicta testium sunt calūnianda sed iuuanda. vt inquit Bal. in rubrica. ff. de rerum diuisio. in vltima colum. ꝛ in. l. de quibus. in vltima. col. ff. de legi. ꝛ no. per eundem in. l. prima. C. de temp. appel.

¶ Laus deo Alexan.

¶ Summarium super cōsilio. clxxviij.

1 Pactum legis cōmissorie in pignoribus est reprobatum. ꝛ. 5. 6.
3 Uerba instrumenti intelligūtur de promissione facta tunc tēpore cōfectionis ipsius instrumenti.
4 Quando due res vno pretio cōcedūtur si actus resoluitur quo ad vnā rem intelligitur etiam resolutus quo ad aliam. 12.
7 Constante matrimonio maritus est dominus rei dotalis.
8 Pactum legis commissorie vbi respicit fauorē vtriusqꝫ potest cōstitui in pignoribus.
9 Fauore dotis an possit fieri pactum legis commissorie in pignoribus.
10 Maritus potest retinere fructus rei pignorate.
11 An per receptionem pecunie videtur quis voluisse liberare predium.

¶ Consilium. clxxviij.

¶ An ꝛ qñ pactum legis cōmissorie in pignoribus sit reprobatū. Uide sequens consilium in hac eademmet causa.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Uiso processu cause vertētis inter Johannē quōdam Gasparis de bandinis ex parte vna agentem ꝛ Gasparem de michaelibꝰ ex altera se defendentem ꝑ quo Gaspare vt verbo fertur sententia lata est a qua pro parte dicti Johanis extitit appellatum visisqꝫ tā allegationibꝰ clarissimi domini aduocati dicti Johānis: ꝛ ꝯsilijs celeberrimorum doctorum pro eo consulentium. Nec nō his que egregie in contrarium allegari videntur per eximium dñm aduocatum dicti Gasparis: sentio dictum Johānē iustitiā ꝛ equitatem fouere ꝛ partes iudicis cause appellationis esse in pronuntiādo male iudicatum et bene appellatum: ꝛ dictum Gasparem teneri ad restitutionē prediū petiti ꝑ quantitate de qua in libello maxime ex infrascriptis: ꝛ primo qꝛ stante ꝙ in instrumēto rogato de anno. 1458. die. xv. Aprilis. dictū prediū ꝛ domus quedam dicti Johānis fuerūt per tutores dicti Johānis iure pignoris assignata dicto Gaspari pro residuo dotis domine Placētine sororis dicti Johānis promisse vcꝫ pro florenis. cl. cum pacto ꝙ quādocunqꝫ infra terminum octo annorū dicti tutores seu heredes Gasparis de bandinis soluerēt dicto Gaspari de michaelibꝰ dictos florenos cl. auri teneatur dictꝰ Gaspar de michaelibꝰ ipsa bona restituere dictis tutoribus seu dictis heredibus: ꝛ casu quo infra dictum tēpus nō restituerentur dicti floreni. cl. dicta bona sint ꝛ intelligerentur esse assignata in solutum dicto Gaspari pro dictis. cl. florenis quod quidem † pactum fuit pactum legis commissorie quod in pignoribus est reprobatū. l. j. ꝛ l. fi. C. de pac. pigno. ꝛ nō solū est reprobatum quando pignus dat̄ creditori pro quantitate sibi debita ex causa mutui sed etiam quando dat̄ pignus pro alio debito q̄ mutuo. vt patet. d. l. fi. que generaliter loquitur de creditore recipiente pignus pro eo quod sibi debetur: cum generaliter loquat̄ generaliter intelligi dꝫ. l. in fraudem. in fi. ff. de testamē. tute. l. j. §. generaliter. ff. de lega. prestan. ꝛ idem probatur in. c. significāte. de pignor. vbi tex. generaliter de creditore loquit̄ ꝛ generaliter reprobat pactum legis commissorie in pignoribus. probatur etiam in. l. secūda. C. de pact. pigno. secundū secundam lecturam quā ibi ponūt Barto. ꝛ alij Docto. post eum vbi quando pignꝰ datum fuit pro alio debito quam mutuo ꝛ adiectum fuit pactum legis cōmissorie ita demum: licet pactum etiam quo ad solam exceptionem si fuit adiectum tale pactum ex postfacto ꝛ non ab initio contractꝰ sed in proposito nostro fuit ab initio tempore contractus vt infra dicetur ergo non valet: probatur etiā hoc in. l. quāuis. alꝭs incipit Calipodius. ff. de solutio. vbi etiā in cōtractu dotis pactum legis commissorie est reprobatū: ꝛ licet ibi dicatur ꝙ est reprobatum quo ad hoc vt ad rem pignoratam sibi insolutum relapsandam agere non possit ille cui promissum erat pignꝰ dari in solutum si ad certam diem pecunia non soluerer̄ sed nō est reprobatū quo ad hoc vt nō acquirat̄ exceptio creditori possidēti pignꝰ ꝛ volēti illud retinere in solutum. l. titius. secundum vnam lecturam communiter approbatam. ff. de pig. act. l. cū dñm. C. de pign. ꝛ in proposito nostro sufficit dicto Gaspari de michaelibus ꝙ dictū pactū valeat quo ad exceptionem sibi querendam cum ipse possideat: tñ dico ꝙ tex. in. d. l. Quis. probat id qꝺ dixi. s. ꝙ pactum legis commissorie in pignoribꝰ est codeꝫ modo reprobatum in alijs ꝯtractibus regulariter sicut in cōtractu mutui: sed bene verum est ꝙ in omnibus ꝯtractibus regulariter qñ pactū legis commissorie est appositum in pignoribus distiguit: aut est appositū ab initio contractus: ꝛ nō tenet vt in. d. l. j. ꝛ. fi. C. de pact. pigno. ꝛ d. c. significante. aut apponitur ex postfacto: ꝛ tūc aut quo ad actionē querēdam creditori ad consequendum ꝛ habendum insolutū dictā rē pignoratam que non erat apud ipsum creditorē ꝛ non valet. d. l. Quis. aut quo ad exceptionem acquirendam ipsi creditori habēti penes se rē pignoratam ꝛ valet. vt. d. l. titiꝰ. ꝛ ita cōiter distinguitur ꝑ Bar. ꝛ alios in. d. l. Quis. ꝛ in alijs legibus supra allegatis. ꝛ ideo si valeret pactū legis cōmissorie in pignoribus datis ob aliam causam q̄ pro mutuo nō bene dicerent Bar. ꝛ alij in. d. l. Quis. ꝛ in alijs legibꝰ preallegatis duꝫ dicunt ꝙ ratio differentie inter. d. l. j. Quis. ꝛ. d. l. Titꝰ. ꝛ. d. l. fina. C. de pact. pigno. est quia in dicta. l. Quis pactum ibi fuit appositū ex postfacto ꝛ non valet: quia fuit appositum ad agendū secus si ad excipiēdū ꝛ dixissent docto. quod pactum predictum in alijs contractibꝰ q̄ mutui valeret. ¶ Confirmant̄ predicta † per id quod not. Jo. andr. et alij post eum in. d. c. significante. vbi dicit ꝙ ratio quare pactum legis cōmissorie est reprobatum in pignoribus vt ibi: ꝛ non est reprobatū in cōtractu emptionis ꝛ venditionis. l. commissorie. C. de pac. inter empto. et vēditorem. ꝛ. ff. de lege com. fere per totum est. quia communiter et regulariter res vendit̄ pro iusto pretio: licet quandoqꝫ secus contingat: tñ raro

tamen raro contingit ꝛ iura adaptātur ad ea que frequenter ꝯtingūt: et nō ad ea que raro accidūt.l.nam ad ea.ff.de legi.ꝛ ideo si tale pactū valeat in cōtractu emptionis ꝛ vēditionis nō resultat aliqua deceptio sed pignus regulariter obligatur ꝑ multo minori quātitate ꝙ valeat. vnde multū deciperentur debitores si pactum legis commissorie simpliciter valeret in pignoribus: ꝛ creditores si scirent pactū valere nō cōtraherent nisi interueniret pactū legis commissorie ꝛ debitores astricti necessitate necessitarent̄ ad talia pacta apponēda: sperātes qꝺ post ea infra terminū haberent potestatem soluendi quam postea fortasse non haberent.ꝛ sic remanerent multum damnificati si pactū valeret: ꝛ ideo noluit lex qꝺ pactū valeret in pignorib᷒. Item quia tale pactū videtur quodāmodo fouere vsuram, cum tendat ad finem vt creditor habeat vltra sortem: ideo tale pactū non valet cum vsure sint prohibite.c.quia in omnib᷒.de vsuris.ꝛ in auten.ad hec.C.de vsuris.vnde bene apparet ex his rationibus redditis per Iohānē and. ꝛ alios in.d.c.significante.quod non solū in mutuo: sed etiam in pignoribus datis ob aliā causam ꝙ mutui est reprobatū pactum legis commissorie. qꝛ dicte rationes militant etiā in alijs contractibus ergo idem ius esse debet.c.a Titio.ff.de verborū obligatio.c.secundo.de translatio.ꝑla. nā etiā in alijs contractibus ꝙ mutui cadit effectualiter crimen vsurarū c.in ciuitate.ꝛ.c.consuluit.de vsuris. ¶ Cum igitur in dicto instrumento contineatur cōtractus pignoris: ꝛ intra illud fuit appositum dictū pactum legis commissorie: sequitur quod tanꝙ a iure reprobatum nō tenet saltem cum videatur fuisse appositū ab initio id est tempore cōstitutionis seu promissionis dotis: qꝛ non constat antea ex interuallo

3 fuisse dotem promissam. ꝛ illa † verba instrumenti dum dicitur pro residuo dicte dotis dicto Gaspari promisse ꝛc. quādo aliter non constat de ꝓmissione intelliguntur de promissione facta tunc tēpore cōfectionis ipsius instrumenti nisi aliud probetur: cū potuerit tempore instrumenti interuenire dicta ꝓmissio de qua fit mentio in instrumento dato qꝺ instrumentū loquatur per ꝟba preteriti temporis. vt plene probat Bar.ꝛ alij post eum in.l.post dotem.in prima questione.ff.soluto matrimonio. ꝛ in.l. si ita stipulatus.§. Crisogonus. per illum text.ff. de verbo.obli.ꝛ in.l.predia.ff.de acquiren. possessio.ꝛ in.l. certi condictio.§.si nūmus.ff.si certum petatur.ꝛ probatur ex notatis per glos. in l.prima.C.de fide instrumentorū ꝛ iure.haste fiscal. lib. decimo. et not. Iohānes andr.in capitulo abbate. de verbo.significa. et Innocen.ꝛ alij in capitulo quoniā contra.de probatio.ꝛ Bald.in capitulo primo. §.notandū.in titulo qui feudū dare possunt. ꝛ in.l. si ex cautione.in vj. questiōe.C.de non numerata pecu. ꝛ in.l. fina.C.communia. vtr.iudi.

4 ¶ Alio principali † fundamento etiam iuuari potest dictus Iohānes quia dictus contractus donationis insolutum de quo in dicto pacto legis cōmissorie posito quod valuisset tamē fuit resolutum ex post facto quia data fuerunt in pignus prediū ꝛ domus pro florenis.cl. cum pacto quod si non soluerētur dicti florem.cl.infra tempus octo annorum predium ꝛ domus cederent insolutum pro debito ꝛ sic non fuerunt distincta pretia.s.pretium ꝑdij a pretio domus.postea vero restituta fuit domus in effectu datis eidē Gaspari florenis nonaginta ꝑ parte summe dictorū florenorum.cl.ꝛ sic fuit resolutum pactum legis commissorie pro dicta domo.ergo intelligitur etiā resolutū pro predio: quia qū due res vno pretio cōceduntur si actus resoluitur quo ad vnā rem intelligitur etiam resolutus quo ad aliā.l.si duos.ff.de contrahēda emptione.l.cum eiusdē.ff.de edilitio edicto.no. Bart.in.l.scire debemus. ff.de verborum obliga. ¶ Nec predictis obstant ea que in contrarium allegantur,ꝛ primo dum cōtra primum fundamentū allegatur quod dictum pactū non fuit appositum ab initio contractus dotis: vt dicit̄ colligi ex verbis dicti instrumenti dum dicit dotis promisse ꝛc.qꝛ respōsum est supra quod illa verba non ꝓbant ꝑcessisse ex interuallo promissionem vt probaui: patet etiā alia responsio ex secūdo fundamēto prin-

5 cipali. ¶ Non obstat † etiam si contra primā responsionem dicatur qꝺ attento quod heredes quondam Gasparis de bandinis erāt obligati ex dispositione testamenti dicti Gasparis dicte domine placentine eā dotare congrua dote videtur qꝺ ante dictū contractum pignoris erat iam organizatum dictū debitum. ꝛ sic pactum legis commissorie non fuit appositū ab initio secundum dominum aduocatum dicti Gasparis, quia respondeo quod cū supportatione argumentū nullo modo obstat eo qꝛ nō erant obligati ex forma testamēti dicti heredes dicto Gaspari de michaelibus ad dotē maxime certam ꝛ limitatā ante dictum instrumentū confectum de anno.1458.sed solum effectus est creditor dictus Gaspar de michaelib᷒ ex dicto instrumēto in quo est adiectum pactū legis commissorie: ergo apparet qꝺ pactū fuit appositū in initio obligationis contracte cum creditore. Preterea de dicto testamento ꝛ eius tenore non constat in actis mihi trāsmissis. ¶ Nō obst.

6 † etiam dum allegatur quod dictū pactum principaliter cedit in fauorem mulieris conuertendo pecuniam pro dote promissam in reb᷒ immobilib᷒ post lapsum dictorū octo annorum: ꝛ propter hoc valuit dicta conuersio ꝛ pactum.l.ita constante.cū si.ff.de iure dot. ꝛ quia quādo pactū legis cōmissorie principaliter adijcitur in fauorem alterius tertij ꝛ non in fauorē ipsius creditoris principaliter valet etiā in pignoribus vt est tex.reputat᷒ singularis in.l.fi.in prin.ff. de cōtrahē. empt. qꝛ respondeo qꝺ in.d.l.itaqꝫ.nō interuenit pactum legis cōmissorie in

7 pignoribus. ¶ Non obstat † etiam.d.l.fi.in prin.de contrahen.emp.qꝛ ibi pactum legis commissorie fuit adiectum in fauorem fideiussoris cui pignus nō fuerat obligatū sed fuerat obligatum creditori: ꝛ actū fuit qꝺ si debitor principalis non solueret creditori in termino, adeo qꝺ fideiussor cogeret̄ soluere ꝙ tales res pignorate creditori intelligerentur date insolutum fideiussori: ita qꝺ ibi non fuit adiectū pactū legis cōmissorie ad vtilitatē fideiussoris in pignore dato ipsi fideiussori sed solū in pignore dato creditori: sed hic marit᷒ accepit pignus: ꝛ ꝑ eo etiā fuit adiectū pactū legis commissorie qꝛ constante matrimonio marit᷒ est dn̄s rei dotalis.l.dote.C.de rei ven.l.ex his.C.de iure dot.ꝛ nūc nō agit̄ contra vxorē: sꝫ cōtra maritum habētem bona predicta ex dicto cōtractu pignoris: ꝛ negari nō pōt quin pactū legis ꝯmissorie fuerit ēt hic adiectum ad fauorē mariti qui erat creditor sꝫ in casu.d.l.fi.pactum legis cōmissorie nō fuit aliquo modo adiectū in fauorē creditoris prin-

8 cipalis. ¶ Accedit † ad huius confirmationē qꝛ posito ꝙ istud pactū tenderet ad fauorē mulieris tn̄ attento ꝙ etiā tendit ad fauorem mariti ꝛ non recipit separationem fauor mulieris a fauore mariti cum sit dos que habet deseruire oneribus matrimonij.l. pro onerib᷒. ꝛ.l. vbi adhuc.C.de iure dot.non debet inspici id qꝺ ꝓdest: sed id qꝺ nocet ei qui se fundat ex dicto pacto legis ꝯmisso.ar.l.iij.§.fi.cum.l.seq.ff. ad sille.l. ij.§.pupillo.ff.ꝓ empt.ꝛ declarat notabiliter Bart.maxime in.l. si vir. ff.ꝓ donato.ꝛ vbi de ꝑiculo anime tractat̄ fit interpretatio poti᷒ in deteriorē partem in dubio vt periculū anime vitetur.vt dixit glo.not.in.c. vnico.de scruti.facit tex.l.c.iuuenis.de spōsal. cū si. ¶ Posset ēt respōderi ad.d.l.fi.ꝙ ibi in pacto nō fuit dictū qꝺ predicta cederēt in solutū pro quantitate ꝓmissa ꝛ soluta.sꝫ fuit dictū simpliciter ꝙ essent empta quo casu intelligit̄.l.pro iusto pretio.vt no.Bar.in.d.l. ꝙuis.ꝛ tūc valet pactū legis commissorie in quocūqꝫ.l.si fund᷒.§.fi.ff.de pign. ꝛ istū intellectū ad.d.l.fi.dedit notabiliter Io.de imo.in.d.c.significante.sed in casu nostro fuit actum ꝙ pignora cederent insolutū pro quantitate tantū pro qua fuerant obligata quo casu pactum est reprobatū. vt in

9 iuribus supra allegatis. ¶ Nō obstat † etiā dum dicitur ꝙ fauore dotis debet tolerari ꝙ valeat tale pactum legis cōmissorie in pignoribus cū dos multa habeat priuilegia ꝯtra ius cōe.l.j.cū ibi no.ff.so.ma.ꝛ dꝛ ꝙ hoc vult Bal.in.c.j.de fudo dato in vicē legis cō.ꝛ Raph.Fulg.in d.l.Titi᷒.ꝺm qꝺ allegatur per dn̄m aduocatum Gasparis qꝛ respondeo ꝙ nō est bene dictū multa specialia ꝑuilegia sunt concessa doti vel alteri cause fauorabili: ergo debet etiā ꝯcedi istud: qꝛ istud esset multiplicare inconuenientia: ita dicit Barto.in effectu in.l.in insulā.in quarta opposi.ff.de ver.obli. facit.l.ius singulare.ꝛ.l.qꝺ vero.ff.de legi.nec est vex ꝙ Bald.cū supportatione in.d.c.primo.ita firmet imo remittit se ad.d.l.ꝙuis.que probat cōtrarium vt dixi supra: nec respondeatur ad d.l.ꝙuis.quod ibi loquitur in pacto adiecto circa dotem reddendam soluto matrimonio quo tempore nō est amplius dos. sꝫ nos loquimur in pacto adiecto circa dotem dandā vt deseruire incipiat oneribus matrimonij: ita conatur respōdere eximius dominus aduocatus Gasparis sed minus recte vt mihi proculdubio videtur: quia etiam priuilegia conceduntur ita in exigēda dote per mulierē aduersus heredes mariti sicut in exigenda per maritū aduersus mulierem.l. vnica.§. ꝛ vt plenius.C.de rei vxo. actio. ꝛ.l. assiduis.C. qui potio.in pigno.ꝛ patet ex no.in.d.l.j.ff.soluto matrimonio. Et quod habeat etiam locum prohibitio dicti pacti in dote patet qꝛ pro nulla causa etiam pia permittitur vsura.c.super eo.de vsuris. ergo etiam in dote debet dici eē reprobatū pactum legis commissorie qꝺ etiam propter effugiendam vsurariam prauitatem fuit reprobatum.vt notant Doctores in.d.capitulo signi-

10 ficante.de pigno. ¶ Et licet maritus † fructus rei pignorate ꝑ dote retinere possit loco interesse iuxta capitulū salubriter. de vsuris. tn̄ quod predium multo pluris valoris pignoratū ꝙ sit quātitas debita pro dote lucrari possit non reperit̄ a iure permissum: ꝛ profecto magna esset in casu isto iniquitas: attento qꝺ fundus valebat longe vltra duplum eius quod debebatur pro residuo dotis: vt patet ex dictis testium. Et rationem proxime dictam confirmo per id quod signanter dixit Baldus in.l.fina.§.Preterea.C.de iure dotium. vbi voluit quod licet per textum in.d.capitulo salubriter sint permisse vsure in dote: tamen illud intelligitur de vsuris reducibilibus ad cōsiderationem interesse nō de ipmensis: ex quo infert recolēde memorie dominus ꝛ ꝑceptor meus dominus Iohānes de anania Archidiaconus Bononiensis in dicto capitulo salubriter.qꝺ si fructus de quib᷒ in dicto capitulo salubriter. essent vltra alimenta condecentia cōsiderata quātitate dotis pro qua fuerat datus fundus in pignus deberent computari in sortē quod dicit esse valde notabile ad limitationē dicti capituli salubriter. ¶ Nec etiam firmat Fulgosius in dicta.l. Titius. id ad quod allegatur: imo dicit quod dicta.l.ita constante.ꝛ.l.sequens non facit ad istud propositum: quia aliud est permutare pecuniā dotis in corp᷒. vt ibi: aliud est promittere se daturum insolutū pro pecunia debita ex causa dotis predia obligata pro dote: qꝛ id fieri non potest dicta.l. quamuis. quia ibi tractatur de obligando maritum ad dandū predia insolutum: nō autem mulierem ad recipiendū.vnde videtur donatio ꝛ ideo si factū est pactum constante matrimonio non valeret: quia donatio inter virum ꝛ vxorē est ꝓhibita: ita potest intelligi dicta.l. quāuis.secundum vnū intellectum gl.alius est intellectus Doctorum in. d.l.ꝙuis. ꝙ etiam si solutū erat matrimoniū non valeat dictū pactū tāꝙ pactū.l.comissorie reprobatū in pignorib᷒: sed dicit Ful.ꝙ iste intellect᷒ doc.videt̄ dubi-

q2 ratio legis p̄hibentis pactū legis cōmissorie in pignoribus dandis creditori ab egeno debitore non sic videtur locū habere in causa dotis hoc est in effectu qd̄ vult Fulgo. in d. l. titius. ⁊ sic patet q̄ ipse fatet̄ qd̄ doct. volunt ſm intellectum quem dant ad d. l. q̄uis. qd̄ etiā in debito ex cā dotis sit probatū pactū legis commissorie: ⁊ cum ista sit cōis opinio non est ab ea recedendū vt tradit̄ in locis vulgaribus. ¶ Nec obstat dum Fulg. dicit esse dubium intellectum docto. eo q2 ratio prohibitionis non ita militat in dote: q2 imo dico q2 ratio prohibitionis reddita per Jo. and. in d. c. significante. quam supra retuli: ita militat in dote sicut in alio debito. Preterea etiā ille qui habet mulierē in matrimonio collocare ⁊ pecuniā non habet pro dote danda: ita verisimiliter adijceret omne pactum in pignore qd̄ dat pro promissione dotis sicut ille qui eget habere pecuniā mutuā a creditore. nā in vtroq3 casu

11 subest necessitas ⁊ rationis identitas. ¶ Non ob. etiam quo † ad secūdum principale fundamentum dum per partē aduersam allegatur qd̄ videtur facta inter dictum Gasparē de Michaelibus ⁊ heredes dicti Gasparis de bandinis quedam diuisio vt pro pecunijs quas recepit dictus Gaspar de michaelibus a dictis heredib9 Gasparis de bādinis sc3, pro dictis. xc. florenis videat̄ voluisse liberare dictā domū: ⁊ pro predio firmum maneret pactū legis cōmissorie in residua quantitate. ar. l. si creditores. cum ibi no. C. de pact. ⁊ per no. in. l. si ex toto. §. j. ff. de lega. j. ¶ Et quāuis primum principale fundamentum sit pro se tutū ⁊ sufficiens vt ostendisse arbitror tamē adhuc sustinendo secundum fundamentum: respondeo ad argumentum qd̄ illa diuisio de qua in d. l. si creditores. non inducit̄ nisi quando quis recepit partem virilem puta dimidiam ab vno ex duobus: secus si plus vel min9 quā virilem. vt est glo. no. in. l. inter eos. §. j. in verbo soluit. ⁊ ibi no. Ang. ff. de fidei com. ⁊ no. Bar. Ang. ⁊ Saly. in. d. l. si creditores. ⁊ Jo. de imo. in. l. ij. ff. de duo. reis. ar. l. tale pactū. §. post diuisionem. ff. de pac. ⁊ est de mēte glosa. in. d. l. creditores. in fi. glos. magne. sed dicta pecunia que fuit soluta dicto Gāspari tempore venditionis domus nō fuit proprie dimidia totius summe ergo ⁊c. Preterea secundum magis communem opi. illud quod dicitur in. d. l. si creditores. s. quod inducitur tacita diuisio per receptionē partis procedit quando recipiens solutionem recepit illam partē non simpliciter sed tanq̄ partem spectantem ad soluētem seu pro persona soluentis vt patet ibi in tex. secus si simpliciter recepisset dictam partē etiam virilē: q2 non induceretur diuisio per dictā l. si ex toto. §. j. ſm Old. Bal. Saly. Ful. ⁊ Pau. de ca. in d. l. si creditores. ⁊ Bal. ⁊ Ray. Nico. de neap. Bal. Jo. de imo. ⁊ Pau. de ca. i. d. l. si ex toto. §. j. ⁊ sensit ibi hoc Ja. de are. ⁊ etiam est de mente Cy. in. d. l. si creditores. licet Bart. fuerit in alia opinio. que magis communiter dānari videtur: sed in proposito non fuit dictū tp̄e receptionis dictorum. xc. florenorum qd̄ illi reciperentur pro rata concernente domū tā-

12 tum ergo ⁊c. ¶ † Non obstat etiam id qd̄ no. gl. in. d. l. si duos. scilicet qd̄ q̄n emptor duarum rerum vno pretio fuisset empturus vnam sine alia valet emptio in alia, licet vno tempore contractus esset perempta q2 dico q̄ ibi non dicitur qd̄ sit stādum dicto emptoris dicentis q̄ fuisset empturus vnam sine alia: imo videtur qd̄ quando vno pretio plures empte sint si venit facienda resolutio occasione vnius ex dictis rebus fieri debet resolutio in omnibus nisi aliter de cōsensu vtriusq3 partis p̄cedat. d. l. cum eiusdem. ⁊ l. si plura. cum gl. ibi posita in verbo edilitia. ⁊ no. Bar. ⁊ Jo. de imo. in. d. l. scire debemus. quinimo moderni in. d. l. si duos. reprehendunt illam glo. ibi dum glo. allegat. l. domum. eo. ti. q2 in. d. l. domū. supererat saltē dimidia pars rei vendite sed in. d. l. si duos erāt due res vēdite vno pretio: ⁊ licet vna supersit non pōt dici superesse dimidiā neq3 quotā partem venditionis. l. si alterius. ff. de here. insti. ⁊ l. in stipulationibus. in prin. ff. de ver. ob. secus in. d. l. domum. primū tū fundamentū est magis tutū ⁊ illo principaliter motus sum. ¶ Postremo alia ratione potest dici q̄ dictū pactū legis cōmissorie per qd̄ dabatur res insolutū elapso dicto termino non valuit: q2 cū sine dubio contineret alienationē non potuit fieri non seruata solēnitate subhastationis requisite a statuto loci sub rubrica de reb9 minorū nō alienandis. cōtractus eīn celebratus non seruata forma tradita a lege vel statuto est in ea parte nullus. l. non dubium. C. de legi. l. cū hi. §. si pretor. ff. de transac. ⁊ ex forma instr̄i apparet q̄ dicta bona fuerūt cōcessa ⁊ assignata tanq̄ res minorū per tutores ⁊ curatores eorum.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. clxxix.

1 Participium promisse intelligitur de promissione facta tempore confectionis instrumenti. 2.

3 Q̄n notarius dicit dedit ⁊ numerauit an subintelligatur dictio tunc.

4 Dictio mox ⁊ similes important idem quod statim.

5 Alienatio non potest fieri nisi seruata solennitate a statuto.

6 Q̄n ex diuturnitate longi temporis presumatur solennitas extrinseca.

7 Sufficit probare mortem fratris absq3 eo qd̄ probetur quod decesserit sine liberis.

¶ Consilium. clxxix.

¶ Quādo verba preteriti temporis prolata a notario in instrumento intelligūtur de actu interueniente tempore celebrationis instrumenti ⁊ non ante ex interuallo, ⁊ an ex interpositione decreti interpositi iamdiu presumātur omnia solenniter acta. Et est in materia precedentis consilij.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio. Visis ac ponderatis dubitationibus peregregie formatis in causa ⁊ lite vertente inter Johannē de bandinis ex parte vna ⁊ Gasparē de michaelib9 ex altera in qua als in fauorē dicti Johānis consului: ⁊ in eadem sententia nunc persisto non obstantibus his que eleganter in contrariū adduci vident̄ quibus infra respondebo. Nam contra dictum Johannē adducitur qd̄ pactum legis commissorie videtur adiectum ex interuallo post tempus contracti debiti: ⁊ per consequens d3 valere saltem quo ad exceptionē iuxta. l. titius. ff. de pig. act.

1 ⁊ plene not. in. l. q̄uis. ff. de solu. Quod autē † fuerit adiectum ex interuallo dicitur probari per verba instrumenti dicentia pro residuo dicte dotis dicto Gaspari promisse ⁊c. ⁊ sic per participium preteriti temporis: ⁊ q̄uis ego in consilio meo respōderim q̄ illud participiū promisse intelligitur de promissione facta tēpore confectionis dicti instrumenti per ea que habentur in. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. ff. de ver. ob. ⁊ ibi doc. ⁊ per no. in. l. j. C. de fide instrumē. ⁊ iure haste fisca. lib. x. cum concordantijs allegatis in consilio: tamen contra hoc in contrarium allegatur quod allegata per me videntur procedere quando scilicet intelligeretur de promissione vel facto interueniente tempore instrumēti: tamen non per hoc resultabat nullitas actus: sed in casu nostro si intelligeretur de promissione interueniente tempore confectionis instrumenti resultaret nullitas actus quo ad pactum legis commissorie qd̄ est reprobatum in pignoribus si est appositum incōtinenti. l. j. ⁊ l. fi. C. de pact. pig. ergo in dubio debet fieri interpretatio qd̄ intelligatur de promissione facta ex interuallo ante tēpus instrumenti: vt sic actus potius valeat q̄ pereat. l. quoties in stipulationibus. ff. de ver. obli. c. abbate. de verbo. signi. ⁊ tanto magis quia si intelligatur de promissione facta tempore instrumenti, presumeretur in dicto pacto legis commissorie fuisse delictum: ⁊ quid illicitum ac factum in fraudem vsurarum. vt in iuribus proxime allegatis. secus si presumatur ex interuallo. d. lege titius. vnde in dubio debet potius presumi quod factum fuerit licite ⁊ bona fide q̄ illicite ⁊ dolose. l. merito. ff. pro soc. c. j. de presump. ⁊ per id quod notat Barto. in. l. gerit. ff. de acquiren. heredi. ⁊ in. l. nō solum. §. sed vt probari. ff. de operis noui nuntia. cum simi. ⁊ ad confirmationem predictorum etiam adducitur id quod not. Py. Barto. et alij in. l. fructus. in fi. ff. soluto matrimonio. in questione de duobus testibus deponentibus quod testator instituit heredem Titium ⁊ postea Sempronium debet in dubio interpretari quod deponāt quod fue-

2 runt simul instituti, vt sic vtraq3 institutio valeat. ¶ † Ad que respondeo quod ratio propter quam intelligitur instrumentum loqui de promissione vel facto interueniente tempore instrumenti est: quia illud participium promissione: vt patet ex instrumento est verbum prolatū a notario non a parte ⁊ notarius non potest attestari: aut instrumentū conficere nisi de eo, quod fit tempore celebrationis instrumenti: ⁊ sic de eo quod sibi tanq̄ tabellioni rogato constat, ⁊ nouit. vt inquit Innoc. in c. fraternitatis. circa principium de hereti. ⁊ nota. Bal. in rubri. C. de fide instru. in. v. col. in versi. circa primum. ⁊ in. l. cum precibus. C. de proba. ⁊ no. etiam Inno. in. c. quoniam contra. de proba. ⁊ in. c. j. circa medium. de fide instrumē. ⁊ Barto. in. l. prima. in. principio. C. de fide instrumetorum ⁊ iure haste fiscalis. decimo. Bene faciunt no. per Bal. in. l. ex his. C. de testamen. milli. ⁊ ideo quando notarius in instrumento dicit Titius dedit vendidit ⁊ tradidit fundum ⁊c. quia sunt verba notarij quamuis prolata in preterito: tamen intelligūtur de eo quod potuit geri tempore confectionis instrumenti: ⁊ ideo dicta verba important venditionem tunc fuisse factam: ⁊ si actus non fuit celebratus in fundo vendito seu in aspectu fundi non probant traditionem: nec intelliguntur de vera traditione preterita sed de licentia data tempore instrumenti emptori: vt possit propria autoritate ingredi. l. predia. secundum vnam lecturam notabilem ⁊ approbatam. ff. de acqui. pos. ⁊ ibi per Bar. ⁊ alios. ⁊ no. etiam Bar. in. l. post dotem. in. j. q. ff. solu. matri. Et quod dicta verba scilicet promisse ⁊c. intelligantur esse verba notarij, et propterea debeant intelligi de promissione facta tempore confectionis instrumenti: patet per id quod voluit glo. notabi. in lege si ex cautione. C. de non nume. pecu. in verbo probare. dum gl. dixit, qd̄ si in instrumento dicitur quod Titius habuit ⁊ accepit a Sempronio centum licet non dicat in presentia mei notarij ⁊ testium intelligitur probari numeratam fuisse pecuniam: ⁊ ideo dicit glo. qd̄ notarius non debet dicta verba scribere nisi pecunia sit in presentia: que gloss. optime decidit casum nostrum in quo non pōt dici q̄ dicta verba fuerint verba confessionis partis q2 de nulla confessione partis ibi fit mentio: vt clare patet ex inspectione instrumenti: ⁊ cum illa glo. transeunt cōiter doc. ibi: ⁊ in. c. si cautio. de fide instru. ⁊ doc. maxime Ange. ⁊ Mod. in

3 d. l. predia. ¶ Et bene ad propositū † loquitur Bal. in. d. l. si ex cautione. in. vj. q. vbi querit si notarius in instrumento dixit dedit ⁊ numerauit, vtrum subintelligatur aduerbium. scil3 tūc ita quod si probetur qd̄ tunc non numerauerit instrumentum reddatur falsum: ⁊ dicit qd̄ sic per. l. aduersus in verbo tunc. eo. ti. ⁊ per no. per Bart. in. d. l. post dotem. in. j. q. ecce qd̄ Bal. vult in terminis qd̄ quamuis al's debeant capi in dubio presumptio per quam euitetur delictum vt est dictum supra tamen quando verba preteriti tēporis sunt prolata a notario in instru-

mento

mento nō referuntur ad tempus qḋ ex interuallo precessit celebratio- nem instrumēti vt euitet falsum ⁊ delictum notarij: imo potius presu- mitur ⁊ intelligitur factum illud interuenisse tempore celebrationis in strumenti: quāuis per id incurrat in crimē falsi. ⁊ p consequēs etiam in fringatur instrumētū tanq̄ falsum ⁊ contēta in eo corruant. ⁊ sic pa- tet quod fortior est ratio que facit quod verba instrumenti ꝓlata a no tario etiā si sint preteriti tēporis intelligi debeant absq̄ interuallo ab ipsa celebratione instrumenti quā sint rationes que in contrariū addu cebantur. ⁊ ideo euidenter apparet nō obstare ea que allegant̄ in con- trariuz. ¶ Et fortificant̄ predicta quia si intelligeretur quod notari⁹ in confectione dicti instrumēti locutus fuerit de ꝓmissione que ꝓcessis- set ex interuallo celebrationē instrumenti sequeretur q̄ presumeretur notarium deliquisse in officio suo q̄ non debet conficere instrumētum nisi de his que tunc fieri sibi cōstat vt superius dixi. ⁊ presumendū non est notariū in officio suo deliquisse seu falsum cōmisisse. c. ad audiētiaz de prescrip. l. cum precibus. C. de ꝓbati. l. ij. C. de offici. ciui. iudi. ¶ Et

4 ex predictis † etiā apparet responsum ad not. per doc. in dicta. l. fruct⁹ propter diuersitatē ratiōis que colligitur ex iam dictis. nam ibi cessat ratio supra reddita. s. qḋ notarius habet cōficere instrumētum de his que sibi cōstat tūc fieri. Preterea doc. in. d. l. fructus. videntur loqui in testibus deponentibus per dictiones que de sua propria significatiōe denotāt idē qḋ statim: vt est dictio mox ⁊ similes de qua loquitur tex. in. l. fructus. ita no. Barto. in. l. j. vltima colū. ff. si cer. pe. ⁊ ibi etiā Sal. ⁊ est de mēte gl. in auten. de incestis nup. in princ. in verbo imminere. ⁊ in. c. quā sit. de elec. in. vj. facit. l. si pater capt⁹. cū gl. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ not. Jo. de imo. in. d. l. diuortio in pri. circa antepe. col. ff. solu. mat. ⁊ in l. j. §. j. ff. de verborū oblig. vel etiam potest responderi quod illa deci- sio procedit quādo illi testes fuerūt producti per sempronium ⁊ testes ipsi deposuerunt qḋ testator instituit titium ⁊ mox seu postea sempro- nium. nam si fit interpretatio qḋ ambo admittantur ⁊ sic quod simul fuerunt instituti verum est dicere qḋ fit interpretatio contra sempro- nium producentem vt fieri debet. c. in presentia de probat. q̄ si pro eo fieret interpretatio intelligeret̄ esse probatum quod sempronius ex in- teruallo fuisset institutus vltimo loco: ⁊ sic in alio testamēto. ⁊ p cōse- quens esset heres insolidū. ¶ Non obstat etiam quedam asserta scri- ptura priuata manu vt dicitur Bartholomei de arnolfinis in qua cō tinetur qḋ dictus Bartholomeus ante temp⁹ dicti celebrati instrumē ti asserit fuisse ꝓmissam dictā dotem florenorum. cccl. predicto Gaspa ri ⁊ de qua summa dictus Bartholome⁹ arnolfini ꝓmittit soluere flo- renos ducētum in certo terminō q̄ respondetur quod vt presupponi- tur non est probatū qḋ dicta scriptura fuerit scripta manu dicti Bar- tholomei ⁊ posito etiā quod esset manu dicti Bartholomei tamē scri ptura priuata alterius non probat saltē plene ad preiudicium tertij. i. dicti Johānis de bādinis. vt. l. rationes. ⁊. l. instrumēta. C. de probat. Itē res inter alios acta aliīs nocere nō potest. l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pac. C. res inter alios acta p totū. Preterea in dicta scriptura nō dicitur quis promiserit. ⁊ sic incerta est respectu promittentis ⁊ imper- sonaliter concepta ideo non releuat. vt in auḟ. si quādo. C. de constitu. pecu. ⁊ licet in dicta scriptura dicatur qḋ dictus Antonius ꝓmisit flo renos ducētos tamē questio nō vertitur nunc super illis ducētum flo- renis: quia de ducentū florenis satisfactū fuit: sed questio est super re- siduo scilicet super florenis. cl. quoꝝ occasione data fuerūt sibi prediū et domus in pignus cum pacto legis cōmissorie. ⁊ quo ad istos. cl. flo renos dict⁹ Bartholomeus arnolfinus nihil promisit. Et per hoc etiā dari possit alia responsio ad dicta verba instrumenti duz dicit promisis se ⁊c. scilicet qḋ ibi est impersonalitas respectu promittētis. ¶ Itē in-

5 quātum † in priore cōsilio dixi qḋ alia rōne peterat dici pactū ꝑdictum legis cōmissorie p qḋ dabat̄ res in solutū elapso termino nō tenere: q̄ cū cōtineret alienationē nō potuit fieri nō seruata solēnitate subhasta tionis requisite a statuto loci: nūc per aduersarios respōdet̄ q̄ quia in dicto instrumēto reperit̄ interpositū decretū iudicis ꝓsumi debent oīa solēnia interuenisse ⁊ tanto magis ꝓpter tēporis diuturnitatē: q̄ fuit de anno. M. cccclviij. ⁊ hoc p no. p Spec. in titulo de emptio. ⁊ vēdi. §. nunc dicendū. versi. ⁊ breuiter. ⁊ p Bal. in. l. quecūq̄. §. fi. ff. de publica. ⁊ no. p Bal. ⁊ Ang. in. l. sciendū. ff. de verbo. oblig. cū suis concordan- tijs: q̄ ad hoc respondeo qḋ dato qḋ dictū Spec. in loco proxime alle gato esset verū ꝓcederet quo ad illa requisita que poterāt interuenire tēpore celebrationis cōtract⁹ ⁊ interpositiōis decreti iuxta cōtractū: s; ea que nō poterāt tūc interuenire. vt subhastatiōes ille nō ꝓsumunt̄ li- cet decretū interuenerit: ita probat̄ ex not. p Bar. in dicta. l. j. C. de fide instrumentorū ⁊ iure aste fisca. lib. x. iuncta glos. in verbo ordine. nam vult Bart. qḋ per instrumentū alienationis de qua loquit̄ ille textus non probetur nec presumāt̄ interuenisse subhastatiōes necessarias que nō potuerint interuenire in illo instanti: ⁊ tamen clarū est q̄ in illo cō- tractu celebrationis de necessitate interueniebat decretū iudicis. l. si de- serta. C. si ꝓpter publi. pensita. ⁊ no. in. l. si quos. C. de rescindē. vēdi. et istud in specie determinat Raphael Cuman⁹ in dicta. l. sciēdum. in fi- ne. ⁊ tanto magis si in instrumēto nō continetur q̄ iudex interposue- rit decretū cū plena cause cognitiōe ⁊ inquisitione. nā vt dicit ipse ibi et etiā Pau. de cast. in. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transac. requirit̄ qḋ talia verba sint apposita. vt ex decreti interpositione presumant̄ solēnia. et ita dicunt voluisse Bal. ⁊ ita etiam consuluit Pau. de castro in cōsilio

octuagesimonono incipiēte in Christi noīe: sup eo qḋ querit̄ vtrū ⁊c. ⁊

6 talia nō cōtinent̄ in dicto instrumento. ¶ Nec obstat † lōgitudo tem- poris annorū. xv. vel circa a tpe dicti cōtractus ⁊ decreti: quia respon- deo q̄ lʒ ꝓpter diuturnitatē longi tpis decē vel viginti annoꝝ ꝓsumit̄ quādoq̄ solēnitas extrinseca. l. si filius. C. de petitiōe heredi. cū simili- bus. tamē illud est verum quādo agitur principaliter de acquirendo. vt in dicta. l. si filius. cum ibi notatis. tamē secus est quādo agit̄ de ꝓ sumenda solēnitate extrinseca principaliter ad preiudiciū alicuius: q̄ tūc requirit̄ cursus tēporis triginta annorū: ita signāter inquit Joha. de imo. in capitulo peruenit. in quinta colū. de emp. ⁊ vendi. per illum textum iuncta gloss. fi. ad finem. nam ibi requiritur spatiū triginta an norum vt presumat̄ qḋ mulier que cōsensit alienationi facte per mari tum de re mulieri donata propter nuptias consenserit etiā secūdo lo- co infra biēnium a die primi cōsensus mulieris prout requirit̄: vt preiu dicetur mulieri in re sibi donata propter nuptias alienata iuxta id qḋ habetur in auḟ. siue a me. C. ad velleia. quia ibi tractabat̄ de inducen- da presumptione dicte solēnitatis id est secūdi consensus ad preiudi- candum mulieri in iure sibi iam quesito in dicta re. ⁊ qḋ isto casu quan do agitur de presumenda solēnitate ad inducendam amissionē ⁊ trās lationem dominij quod nō sufficiat tempus longum. traditur etiā per Saly ce. in dicta. l. si filius in versi. ⁊ facit hoc ad. q. ⁊c. vbi dicit quod si statuto cauetur quod filius nō possit vendere vel rem aliquā alienare sine expressa licentia patris. ⁊ reperit̄ quod filius vendidit et emptor diu rem tenuit patiente patre venditoris. quod tamē per hoc non pre sumeretur licentiā precessisse per. l. quecunq̄. §. fi. ff. de publica. nec ob stat. d. l. si filius quia respondet qḋ in questiōe predicta tractat̄ de pre iudicio ⁊ incōmodo inferendo filio ⁊ patri. sed in. l. si filius tractatur de fauore patris propter cōmodū acquisitionis. ⁊ licet in. d. l. si filius pos sit etiā cōtingere damnū ex acquisitione hereditatis de quia ibi tracta tur. l. si hereditatē. ff. manda. tamē hoc nō habet obstare quia in. d. l. si filius pater allegabat iussum suum vnde sicut vult cōmodum ita de- bet habere incōmodum. l. secundum naturā. ff. de regu. iur. sed in que- stione proposita negabat̄ licentiā precessisse ꝑm Saly. in. d. l. si filius: sic etiā in casu nostro negatur subhastationes interuenisse: ⁊ ita respō detur ad not. ibi per Bal. cum igitur in casu nostro velimus presume re solēnitatem subhastatiōis ad preiudicādum dicto agenti vt perdat dominiū rei sue requirebatur spatium saltem. xxx. annorum ad indu- cendum dictam presumptionem. aliam responsionem etiā ad dictā. l. si filius dedit in proposito Bal. in. l. ij. ad fi. C. de legi. here. quam etiam sequitur Ludo. romanus in dicta. l. sciēdum. in. xv. colū. ¶ Requisit⁹ sum etiā vt dicam satis sit. vt dicatur fundata intētio dicti Johānis tanq̄ heredis fratrū ab intestato quod per testes dicti Johānis sit ꝓ

7 batum de morte fratrum suorū: licet non sit probatum † qḋ decesserint sine liberis. ⁊ in hoc Raphael Cumanus in. l. heres institutus. iuncta l. sed si de sua. ff. de acquirēda heredi. ⁊ in. l. is potest. eodem titu. dicit q̄ non reperit hoc tactū a Doctoribus ⁊ cōcludit ipse qḋ sufficiat pro bare dictam mortem fratrum absq̄ eo quod probetur qḋ decesserint si ne liberis. ⁊ pro hoc allegat. l. amite. C. cōmunia de succes. ⁊. l. scriptuz. C. de proba. idē etiā tenet Ludo. romanus in dicta. l. heres institutus. vbi pro hoc etiā allegat. l. v. C. de successor. edic. ⁊ pro hoc etiā facit qa si Johānes dicit se tanq̄ fratrē esse proximiorez. ⁊ probat se esse fratrē qui vult dicere alios remansisse proximiores habet hoc probare per id qḋ not. in. l. cum de lege. ff. de proba. ⁊ qḋ not. Bar. in. l. cōficiunt̄. §. co dicilli. ad fi. ff. de iure codi. ⁊ in. l. si cōstante in prima questione prime partis. ff. solu. mat. cū suis cōcordantijs. ⁊ per not. per Barto. in dicta l. is potest. in peū. colū. dum tractat qualiter probabit̄ quē decessisse ab intestato dum allegat notata in. l. cum ꝓbatio. ff. de ꝓbat. ⁊ corrupte allegauit q̄ voluit allegare no. in. l. cū de lege. de proba. que facit ad ꝓ positum nō autē facit aliquid id qḋ not. in. d. l. cum probatio. Ex quib⁹ cōcludo in fauorē dicti Johānis cōtra gasparem ⁊ victus erit in expē sis condēnandus victori attento qḋ in causa appellationis ꝑsentis ve nit pronūtiandū ex antiquis actis ⁊ probationibus per no. in. c. igno- rantia de regu. iur. in. vj. ⁊ in. c. finem litibus. de dolo ⁊ contu. per Doct. ⁊ in. l. properandum. §. sin autem alterutra. C. de iudi. cum si.

¶ Summarium super consilio. clxxx.

1 ¶ De iure cōi libris ⁊ vachettis ꝑuatis no dat̄ publica fides. ⁊ n. 2.

3 In actibus extraiudicialibus tacens videtur contradicere.

4 Cuilibet protestari licet etiā si sit actus pēdēs a volūtate protestātis.

5 Ubi non est causa producens obligationem ex ea non potest agi.

6 Quia promissio vsurarum est odiosa non fit extensio.

¶ Consilium. clxxx.

¶ Si pars cui facta est protestatio non contradixit an sibi noceat. ⁊ de fide librorum hebrei feneratoris.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Uiso processu cause vertētis inter sala- monē quondā alenty de rodigio hebreū ex parte vna agen tem ⁊ Nicolaum cauantū ex alia se defendentē sentio breuiter dictum hebreū obtinere nō posse maxime ex infrascriptis quia sumus in regu la qḋ actore non probāte reus debet absolui iuxta. l. qui accusare. C. de eden. ⁊. c. vnico. vt eccl. benefi. petit enim dictus hebreus corbes. lv. fru mēti quas dicit ipe dictū Nicolaū sibi ꝓmisisse de anno. M. cccclxxij.

de mense Januarij dare z soluere in recollectu tūc ꝓxime futuro z qḋ dictum frumentū dictus Nicolaus habuit z recepit vice z nomine ser Petri de bonzānis de iugo. z asserit i dicta quantitate corbiū quīquagintaquinqꝫ computari sortē z vsuras. Et ad hec probanda produxit librū quēdam seu vachetā in certis postis vulgarizatis ꝑ ipsum Salamonem in quibus dicit̄ in effectu qḋ Nicolaus cauātus de anno. M. cccclxxj. die nono Aprilis habuit ꝑ manus ser Petri de bōnzānis corbes. xl. frumēti qḋ promisit restituere ipsi in recollectu ꝓximo. z sequit̄ ibi recordiū sub anno. M. cccclxxj. de mēse Septēbris absqꝫ die: i qua scriptura; recordij cōtinet̄ qḋ dict⁹ Nicolaus rogauit ipsum hebreū vt deberet eū expectare ꝑ dicto frumēto vsqꝫ ad aliū ꝓximū recollectū et qḋ tūc sibi daret corbes. xlv. frumēti. Et subiungit̄ etiā ibi aliud recordiū sub die prima Januarij. M. cccclxxiij. qḋ dict⁹ hebreus requisiuit dictū Nicolaū existentē in banco ipsi⁹ hebrei qḋ deberet sibi dare dictū frumētū ꝑ totā ebdomadā ꝓximā z qḋ si nō daret ꝓtestabat̄ ei qḋ volebat habere in ꝓximo recollectu corbes. lv. frumēti. Et in eadē vachetta allegat̄ qḋ est alia posta vulgarizata per dictū Salamonē i qua in effectu sub die. v. Aprilis anni. M. cccclxxj. cōtinet̄ qḋ in manib⁹ dicti Nicolai sunt corbes. xl. frumēti ꝑ manus ser Petri de bonzānis et qḋ dictus Nicolaus ꝓmisit illud restituere dicto hebreo in recollectu ꝓximo. z produxit decretū pricipis ꝙ debeat dari plena fides libris z vachettis z scripturis rationū ipsius hebrei feneratoris z factorū seu famulorū suorū tam de denarijs mutuatis z pignoribus pignoratis vel redditis ꝙ̄ alteri⁹ rei cuiuscūqꝫ cōditionis existat in bancho fenoris z de rebus oībus ad ipsum banchū spectantib⁹ z pertinētibus. de alijs autē extra banchū credat̄ prout credit̄ alijs ciuibus z habitatorib⁹ il-

1 lius loci. z clarū † est ꝙ de iure cōi dictis libris z vachettis priuatis nō datur plena fides in fauorē scribentis. l. rationes. z. l. instrumēta. C. de proba. z presertim cōtra Christianū per id qḋ habet̄ in. c. iudei. de test. nunc videndū est vtrū stāte dicto decreto sit ꝓbata intētio agētis z dico ꝙ nō: qḋ ostēdit̄ sic: dict⁹ Salamō hebre⁹ ꝓduxit dictas postas vachette scriptas i hebraico z vulgarizatas z iterpretatas ꝑ dictū Salamonem prout in actis cōtinet̄. Tali aūt interpretationi facte ab ipsomet Salamone in casu proprio standum non est. l. omnib⁹. C. de testi. l. nullus. ff. de testi. sꝫ assumi debuit alius interpres q̄ haberet interpretari dictā scripturā hebraicā cum iuramēto: suo: vt ꝓprie in scriptura hebraica no. Ange. in auf. vt preponatur nomē impera. in prin. col. latione quarta. z probat̄ in. l. cōparationes. C. de fide. instru. cū ibi no. z in. l. hac edictali. §. his illud. C. de secū. nup. z licet Ang. in dicta auf. vt prepo. nomen impera. tenuerit qḋ sufficiat hoc casu vnus interpres: tñ veritas videt̄ qḋ duo requirunt̄ nisi qñ vnus tantum haberi posset in loco ꝑ id qḋ habet̄ in. §. qḋ autē. in auf. de nō alienā. z no. Bar. in. l. j. §. fi. ff. de ꝟbo. obli. z in prima ꝯstitutiōe. ff. z i. l. j. iuxta pn. ff. de vētre inspi. z Bal. in. d. l. cōparatiōes in. vj. q. z in. l. directas. C. de testa. ma. z in. c. causam mrimonij. de ꝓba. cū si. tñ circa hoc an sufficiat vnus interpres vel reqrant̄ duo nō insisto: attento ꝙ nullus interpres fuit adhibitus: z ꝑ dictas partes est renūtiatū i iudicio ꝓbationib⁹ faciēdis z sic vlterius non pōt ꝓbare. c. de testib⁹. z. c. cū venissent. de testi. z in auf. iubemus. z ibi notāt Docto. C. de iude. z in corpore vnde illa auf. sumit̄. z istud solū sufficit ꝑ victoria dicti Nicolai. ¶ Fortificant̄ ꝓdi-

2 cta † q̄r actor agit ex causa ꝓmissionis. lv. corbiū frumēti sibi facta ꝑ dictum Nicolaū de anno. M. cccclxxiij. de mēse Januarij: z tñ nō ꝓbat q̄r dato qḋ dicte poste de qb⁹ vachette fuissent legitime interpretate: z in eis cōtineret̄ illud qḋ est scriptū in actis. tamē ibi nō dicit̄ qḋ de mēse Januarij anni. M. cccclxxiij. dictus Nicolaus promiserit dictas corbes. lv. frumēti: sed solū ꝙ dict⁹ hebreus de dicto mēse Januarij petijt a dicto Nicolao sibi dari corbes. xl. seu. xlv. frumēti cū protestatione qḋ si nō daret intēdebat ab eo habere in recollectu proximo corbes. lv. frumenti. z sic probat̄ protestatio hebrei nō obligatio Nicolai. z ista inter se valde differūt: nec dicat̄ qḋ dictus Nicolaus nō cōtradixit dicte protestationi. z per cōsequens videt̄ cōsensisse. l. fi. §. Item si predixerit. ff. naute caupo. stabu. z. l. fideiussor. §. pater. cū gl. ff. de pigno. z. l. gaius. cum ibi notatis. ff. de pigno. ac. l. sepe. ff. de re iudi. d. l. si filius. ff. ad macedonianū. cum simi'ibus. quia respondeo primo ꝙ in dicta scriptura nō dicitur qḋ dictus Nicolaus tacuerit vel cōtradixerit. z sic ex scri-

3 ptura illa nō probat̄ tacitus consensus. ¶ Preterea † posito qḋ etiā in scriptura cōtineret̄ quod dictus Nicolaus nō cōtradixit tamē non per hoc videtur tacite cōsentire q̄r in actibus extraiudicialibus tacens videtur cōtradicere si tractat̄ de obligādo eum ad aliquid ꝑiudiciale. l. filiusfamilias. §. inuitus. ff. de ꝓcurator. l. qui vas. §. vetare. z. l. pe. ff. de fur. z not. Innoc. in. c. in genesi. de elec. cum simi. z expresse in protestatione extraiudiciali no. Inno. Hosti. z Jo. and. in. c. cumana de elec. z Archidia. in. c. diaconi. xxviij. dist. nec obstat dicta. l. fi. §. item si ꝓdixerit. q̄r ille tex. potius facit in cōtrariū licet glos. ibi dum subaudit maxime facere videat̄ pro parte contraria. sed Bar. in. l. nō solū. §. morte. in septima columna. ff. de ope. no. nuntia. z Pet. z Cy. in. l. pacta nouissima. C. de pac. z Anto. de but. in. c. cum. M. ferrariēsis. de constit̄. reprehendunt illam glos. Preterea illa glos. iuncto tex. loquit̄ solū in protestatione declaratoria volūtatis ipsius protestantis. sed nos loquimur in prostetatione tendēte ad obligandū illum cui fit ꝓtestatio quo casu sola presentia scientia z taciturnitas non obligat. dicto. §. inuitus. cum simi. Nec obstat id qḋ habetur in dicta. l. fideiussor. et in dicta. l. gaius. quia responsio patet ex his que no. Barto. in. l. que dotis ad fi. ff. soluto matrimonio quia dicta iura cū ibi notatis loquuntur quando sum presens cōtractui vel quasi cōtractui z dubitatur an mihi preiudicem in iure dominij rei super qua per alios fiebat cōtract⁹ nam distinguit̄ aut poteram per meum dissensum impedire actum z tacēdo mihi preiudico aut nō poteram impedire. z mihi nō preiudico: que distinctio non habet locum in alijs casibus regulariter vt per Barto. in dicta. l. que dotis. z probat̄ in. d. §. inuitus. cum simi. ¶ Preterea in casu no-

4 stro † nō poterat dictus Nicolaus per contradictionem impedire quin dictus hebreus posset protestari quia cuilibet protestari licet etiā si sit actus pendens a voluntate protestantis. l. q in aliena. §. fi. ff. de acqui. heredi. l. vt si quis. §. pleriqꝫ. ff. de religio. z sump. fun. nō obstat. l. si filius. ff. ad macedo. quia ibi vltra sciētiā z patientiam interuenit alius actus scilicet receptionis z retentionis literarum vt ibi z in clemen. prima de procura. z declarat Bart. in. l. quo enim. in princi. ff. rē. rat. hab. et in. l. cū tabernam. §. peñ. ff. de pigno. z in. l. titius. ff. de constit̄. pecu. cum ergo actor nō probauit promissionem factam de corbibus. lv. frumenti de dicto anno. M. cccclxxiij. z mēse Januarij, ex qua egit in libello debet absolui reus. l. habebat. ff. de institor. z no. Inno. in. c. ex parte abbatisse. de priuileg. z Bart. in. l. j. in prin. ff. de eden. cū simi. ¶ De-

5 niqꝫ † dicta promissio frumēti allegata in libello ex qua agitur non continet vllam causam producentem obligationē dicto hebreo cōtra Nicolaū, ergo ex ea agi nō potest. l. ij. §. circa. z ibi not. ff. de doli excep. c. si cautio. z ibi no. Docto. ḋ fide istru. z no. gl. Jac. de are. Cy. Ja. but. z Bal. in. l. generaliter. C. de nō nume. pecu. z glo. in. l. nūꝙ̄ nuda. ff. de acqui. rerū do. z in. l. j. in fi. ff. de interoga. acti. z Spec. i tit. de obli. z solu. §. sequitur. versicu. si vero aliquis. z in. §. fi. versic. si vero. z Saly. in l. creditori. C. de pac. z notabiliter traditur in proposito per Baldum in. l. si nō sortē. §. j. ff. de condi. inde. z per Johan. de Imol. in. l. fina. ff. a quibus ap. nō licet. in versi. iij. limitat Bal. z c. z in. l. a titio. ff. de verb.

6 obliga. ¶ Rursus in processu mihi exhibito nō sunt registrata talia capitula vel decreta ex quib⁹ appareat quod potuerit accipere dictus hebreus pro quadraginta corbib⁹ frumēti illos plures corbes frumēti inestimatos quos petit tanꝙ̄ sibi debitos. z cū illa ꝓmissio vsurarū sit odiosa posito quod reperiret̄ esse permissum hebreo mutuare pecunias sub vsuris ad rationē tot denariorꝫ pro libra nō deberet fieri extēsio ad casum nostrū qñ debet̄ frumentū in estimatū, z petit̄ ratiōe cursus tēporis vel ex cōuentiōe aliqua maior quātitas frumēti etiā inestimati q̄r verba decreti nō cōuenirēt casui nostro. l. ita autē. in prin. ff. de administrat. tut. l. iiij. §. toties. ff. de dam. infec. c. indēnitatib⁹. §. pe. de elec. in. vj. z in materia odiosa nō fit extēsio de vno casu ad aliū. l. cū quidam. ff. de libe. z posthu. c. odia. de regu. iur. in. vj. z iudeis ita ꝓhibite sunt vsure sicut christianis saltē in casib⁹ in quib⁹ eis nō reperit̄ legitime cōcessuꝫ z permissum. c. post miserabilē. z. c. quāto. de vsur. z ex hoc inferet̄ qḋ quo ad allegatā quātitatē sortis. s. quadraginta corbiū frumēti de quib⁹ fit mētio in asserta vachetta hebrei nō esset standū dicte vachette etiā si legitime fuisset per interpretē adhibitū interpretata eo modo quo registrata est in actis quia illud debitū primū quadraginta corbi z frumēti nō apparet qḋ fuerit ex causa vsuraria vt colligit̄ ex dicta posta libri z sic nō esset de pertinentib⁹ ad banchū fenoris z per cōsequens nō esset sibi dāda fides ꝑ superius dicta. z ex forma capitulorū registratorū in processu mihi trāsmisso nō apparet qḋ liceat dicto hebreo accipere ꝑ vsura dicti frumenti inestimati postea illud plus qḋ petit: z sic nō essemus vllo modo in casu in quo decretuꝫ principis sibi suffragaretur. vt supra deduxi. Ex his igitur apparet qḋ multa sunt quorū quodlibet per se sufficit pro victoria dicti Nicolai q̄ debet absolui et victus victori debet in expensis condemnari.

¶ Summarium super consilio. clxxxj

1 ☞ Simplex asseueratio non probat quem esse filium.
2 Verba enuntiatiua sunt illa que non stant de per se. z nu. 3.
4 Sola publicatio testiū legitime facta a iudice nō sufficit ad impediendum receptionē aliorū testiū nisi pars didicisset testificata. z nu. 5.
6 Affinitas non repellit testem in causa ciuili.
7 Tractans aliquem vt cōsanguineum constituitur in quasi possessione consanguinitatis.
8 Fama publica probat parentelam.
9 Testis singularis non probat.
10 Masculinum comprehendit femininum per extensionem.

¶ Consilium. clxxxj.

¶ Quñ verba assertiua vel enūtiatiua alicui⁹ grad⁹ agnatiōis ꝓbēt.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Viso ꝓcessu cause vertētis iter dominā Genebriā vxorē ser Nicolai de citrinaldo et filiam quondā ser Petri luce ex parte vna agentē z dominam Pieram vxorez quondam ser Andree Johānis de vitiano z ser Nadeū z Johānē sanctis Johānis budirochi de vitiano ex alia se defendētes vis cōsistit in discernēdo quis melius probauerit intentionē suam circa proximioritatem in gradu cum dicto ser Andrea defuncto ab intestato de cui⁹ hereditate cora i arbitratorib⁹ agit̄ z ponderatis attestationib⁹ vtriusqꝫ partis mihi videtur qḋ melius ꝓbata sit intētio dicte domine Genebrie z eam obtinere debere presertim ex infrascriptis. Nam † licet sim-

1 plex

plex extraiudicialis asseueratio alicui⁹ asserẽtis talẽ esse filiũ suũ vel cõ
sanguineũ nõ probet illum esse filiũ vel ꝯsanguineũ.l.neqꝫ ꝓfessio.C.de
testa.l.non nudis.⁊.l.non epistolis.⁊ vtrobiqꝫ no.C.de ꝓba.tamen fal
lit in confessione directe facta super dicta filiatiõe vel cõsanguinitate
ꝑsente ipso nominato.ita inquit dñs Abbas in.c.ꝑ tuas.in quarta co
lũ.de ꝓba.ar.l.certũ.§.si quis absente.ff.de confess.⁊ ꝑ notata in.c.fin.
de cõfess.⁊ mouetur etiã ꝑ.d.l.nõ nudis.⁊.l.nõ epistolis.que loquũtur
in nominatione ꝓpter aliud facta ⁊ sic in verbis enuntiatiuis propter
aliud ꝓlatis ⁊ ꝓpterea nõ probãt igitur secus esse dꝫ in verbis directe
⁊ ꝓpter se prolatis.ar.c.si papa.de priuil.in.vj.⁊.l.ex hac scriptura.ff.
de dona.probaṫ etiã hoc lꝫ ipse nõ alleget ꝑ tex.in.l.quidam.ff.de pro
ba.vbi illa cõfessio plene ꝓbat nisi cõtrariũ probeṫ ⁊ colligiṫ ex nota
tis ꝑ tex.in.d.l.nõ epistolis.⁊ etiã ex notatis per Bal.ibi dum dicit ꝙ
verba assertoria alicui⁹ parẽtele descripta in epistola ꝓbãt donec pro
betur cõtrariũ.per dictã.l.nõ epistolis.⁊ ꝓpter epistolã nõ curat aliter
de presentia partis:qꝛ epistola operaṫ perinde ac si cõfessio facta esset
parte presente.l.publia.§.fi.ff.deposi.⁊ idẽ no.Cy.in dicta.l.nõ nudis.
Hoc plenius etiã cõfirmat Salyce.in dicta.l.non epistolis.vbi quo ad
propositũ dicit ꝙ verba scripta in epistola cõtinẽte sororitatẽ vel fra
ternitatem scribẽtis seu mittẽtis epistolã ⁊ illi⁹ ad quẽ mittet si verba
illa sunt emissa cõfessionaliter ⁊ dispositiue ꝓbãt presumptiue rẽ sic eẽ
donec probeṫ cõtratriũ per dictã.l.publia in fin.⁊.l.lucius.ff.deposi.⁊
ita dicit se intelligere.l.fi.in prin.ff.de proba.⁊ missio epistole ẜm eum
operaṫ idẽ qḋ presentia alterius partis que alias eẽt necessaria.d.l.pu
blia.§.fi.iũcta.l.certũ.§.si quis absente.ff.de cõfes.⁊.l.fi.ff.de interro
ga.act.Si aũt essent verba narratoria:⁊ tunc dicit Salyce.ꝙ aut prin
cipalis materia de qua scribiṫ in epistola coadiuuat verba narratoria
esse vera.vt in hoc exẽplo scias soror mea ꝙ talis frater noster decessit
⁊ ob hãc cãm hereditatẽ habem⁹ cõmunẽ:vnde si tibi placet venias
vt eã diuidamus ⁊ talia verba probãt ꝑsumptiue ita eẽ donec ꝓbeṫ cõ
trariũ.⁊ ita ẜm eũ põt intelligi.d.l.nõ epistolis.cum si.aut principalis
materia non coadiuuat verba illa narratiua:quia prorsus ab illis est
extranea ⁊ tũc nõ ꝓbat etiã ꝑsumptiue nec eis staṫ nisi alijs adminicu
lis:puta quasi possessiõe illi⁹ fraternitatis coadiuueṫ ꝑ not.ꝑ glo.fi.in
d.l.nõ nudis.Modo redeũdo ad ꝓpositũ probatũ est ꝑ plures testes
ꝙ dict⁹ ser Andreas ꝯfessionaliter seu directe asseruit dictũ ser Petrũ
patrem dicte dñe genebrie esse sibi fratrẽ cõsobrinũ ⁊ cõsequẽter dictã
dominã genebriã eẽ sibi neptẽ ex fratre cõsanguineo seu cõsobrino ꝑ
sente dicto ser Petro nominato:⁊ qñqꝫ etiam ꝑsente dicta dña gene
bria.ergo plene ꝓbata est parẽtela seu cõiunctio ꝑdicta ex qua postea
defertur hereditas ab intestato.Hoc aũt probat Nicoluti⁹ Johãnis
testis dicte dñe genebrie q deponit se audiuisse ser Andreã predictũ di
cere presente dicto ser Petro qḋ ipse ser Andreas et dictus ser Petr⁹
erant fratres cõsobrini nati ex duobus carnalibus ⁊ quod nullũ habe
bat in gradu proximiorẽ quã dictũ ser Petrum que verba vt de se pa
tet sunt cõfessionaliter ⁊ directe prolata et nõ enũtiatiue propter aliud
2 maxime ab eadẽ re extraneum.nã verba †enuntiatiua sunt illa q̃ sunt
proemium seu preambulum sed nõ sunt ipsa dispositio.⁊ verba enun
tiatiua sunt illa q̃ nõ stant ꝑ se nec sistit volũtas in eis:sed transeunt.
⁊ nõ est verbũ ꝑncipale oratiõis sed verba dispositiua stant ꝑ se quia
enũtiant ꝑncipaliter ꝓpter se ita inquit Bal.in.l.j.i secũda colũ.C.de
fal.cau.adiec.lega.allegat id qḋ habeṫ in.l.ex hac scriptura.ff.de do
na.⁊ no.Bal.in.l.si volũtate.C.de fideicõ.li.sed ex dictis verbis nõ cõ
prehẽdiṫ qḋ fuerint dicta ỽba ꝓlata ꝓpter aliud ꝙ ostendendũ ⁊ de
clarandũ parẽtelã ⁊ nõ ꝑsumiṫ qḋ ꝓpṫ aliud dict⁹ ser Andreas dicta
ỽba ꝓferre voluerit nisi ꝓbeṫ vlterius dictũ fuisse seu ꝓpter aliud di
cta ỽba fuisse ꝓlata vt probat tex.no.in.l.si is q.ff.de test.Et cũ dicto
Nicolutio cõcordat per omnia alegruti⁹ Christophori alius testis qui
3 hoc etiã clari⁹ deponit.¶ Nec ad hoc †obstat si diceretur quod iste te
stis quãuis iurauerit in termino tñ fuit examinat⁹ post publicationẽ
processus qꝛ dico ꝙ illa publicatio de qua fit mẽtio in ꝓcessu nõ est suf
ficiẽs ad impediẽdã receptionẽ dicti alegrutij.nã in ꝓcessu folio.lxij.
notari⁹ asserit infrascripta esse dicta:⁊ attestatiões testiũ examinatoꝝ
per spectabilẽ virũ ser Anthoniuꝫ ⁊c.⁊ postea subdit.q̃ quidẽ attesta
tiones fuerũt recepte scripte ⁊ publicate ꝑ me Frãciscũ olim ser Petri
notariũ de anno.1474.diebus ⁊ mensibus infrascriptis ⁊c.hec publi
catio q̃ ibi enũtiaṫ nõ fuit facta ꝑ iudices seu arbitros cause sed ꝑ no
tariũ ipsum vt ipse asserit ⁊ nõ presentib⁹ partib⁹:igiṫ ꝑ hoc nõ impe
diebaṫ receptio seu examinatio testiũ vt declarat Bar.in auṫ.at qui se
mel.C.de ꝓba.vbi dicit qḋ ad hoc vt impediaṫ noua receptio testiũ ꝓ
pter publicationẽ requiriṫ qḋ iudex ꝓnuntiauerit dicta testiũ esse pu
blicata ⁊ aperta ⁊ ꝓpublicatis ⁊ apertis haberi:⁊ plus dicit ꝙ si solũ
iudex pronuntiaret dicta testiũ esse publicata:⁊ non subiungeret illud
verbũ:⁊ aperta:non sufficeret ad impediẽdã nouã examinationem te
stiũ quia illa verba scilicet publicata intelligerenṫ illa publicatiõe q̃ re
quiriṫ vt scriptura facta ẽ dictis testiũ sit publica ⁊ fidẽ faciat.l.gesta.
C.de re iudi.cũ ibi no.⁊ in.l.solã.C.de testi.sꝫ illa verba scilicet:⁊ aper
ta ⁊c.intelligunṫ de apertura ⁊ publicatione q̃ fit partib⁹ de dictis te
stium:⁊ huiusmodi publicatio et apertura q̃ fit de dictis testiuꝫ si fiat
parte volẽte ⁊ petente esset impedimẽto si vellet postea testes ꝓducere
⁊ examinari facere:sꝫ si parte absente vel nolẽte fieret huiusmodi pu
blicatio ⁊ apertura per iudicem ⁊ hoc nõ impediret nouam ꝓductio
nem testium.vt in.§.quia vero multi.cum ibi not.in auṫ.de testi.ẜcdm
Bar.in dicta auṫ.at qui semel.vbi subdit qḋ si publicatio non valuit
vt qꝛ facta parte nõ citata vel ꝓpter aliũ defectũ nõ prestat impedimẽ
tum.l.nõ putauit.§.non queuis.ff.de cõtratabu.nisi vigore talis nulle
publicatiõis appareret qḋ pars ꝓducere volẽs didicisset testificata.sꝫ
dicta publicatio nõ fuit facta per iudices seu arbitros cause nec parte
ꝑsente vel citata nec in ea sunt dicta verba.s.⁊ aperta ⁊c.ergo multipli
ci ex capite apparet qḋ nõ potuit impedire dictã examinationẽ.¶ For
4 tius †voluit glo.in.c.cõstitutis in vltimo in glo.fi.de testi.qḋ sola publi
catio testiũ legitime facta a iudice nõ sufficiat ad impediendũ receptio
nem aliorũ testium nisi pars didicisset testificata.⁊ idem tenet Spe.in
tit.de teste.§.satis.vtiliter.versi.sed quid si publicate.⁊ Bald.in.l.per
hanc.in peñ.colum.C.de temp.appel.vbi refert etiã Bartolum ita cõ
suluisse.⁊ incipit illud consilium super inquisitione ⁊c.⁊ Bal.etiam in
dicta auṫ.at qui semel.in penultima columna vbi refert quod etiã ita
voluit glos.Joã.and.in dicta clemẽ.testib⁹ in quadã additione.⁊ hoc
saltem procedit ẜm Johã.and.in dicto capitulo cõstitutus.et quãdo
dicta publicatio facta esset parte inscia vel inuita.vt etiã tenet Anto.
de but.in.c.fraternitatis.de testi.in.xv.colũ.sed hec disputatio scilicet
an sola publicatio legitime facta ꝑ iudicẽ cause sufficiat:nõ est necessa
ria in casu nostro attento ꝙ fuit dicta publicatio defectiua in multis.
vt dixi supra ꝓxime ⁊ dicit in ꝓposito etiã Anto.de but.in.d.c.frater
nitatis.in.xiiij.col.qḋ publicatio verbalis facta a notario nõ impedit
5 nouam productionẽ testium super eisdẽ capitulis.¶ Preterea †vbi
cũqꝫ publicatio est indiscreta.vt quia iudex accelerat publicationẽ cũ
partes vellent adhuc testes producere nõ impedit nouam receptionẽ
testium.vt not.Spec.in dicto.§.satis videṫ.in versi.decimussextus ⁊c.
⁊ Johã.and.in.c.series.de testi.sed dicta dña genebria volebat recipi
facere adhuc dictũ Alegrutiũ ⁊ Gaudentiũ quos in termino ꝓduxe
rat:⁊ in termino iurauerãt ⁊ sic poterãt etiã post terminũ recipi.vt ple
ne ꝑ Bar.in.l.dãni.§.sabini.ff.de dã.infec.⁊ not.Docto.in.c.licet cau
sam.de ꝓba.⁊ in.c.pia.de excep.in.vj.⁊ in cle.j.post glo.de offi.deleg.
cum suis cõcordãtijs.igiṫ talis publicatio nullo modo habet obstare.
6 ¶ Hoc idem †ꝓbat Petruspaulus alius testis dñe Genebrie qui est
cõtestis cũ dictis alijs duob⁹ testib⁹.⁊ licet habeat iste testis aliquam
affinitatẽ cum dicta dña Genebria eo qꝛ dicit se fuisse fratrẽ ꝯsobrinũ
patris dicti ser Nicolai mariti dñe Genebrie:tamẽ affinitas nõ repel
lit testem in casu ciuili.vt no.glos.in.c.accedẽs.el primo.in verbo sub
esse.vt lite nõ contest.⁊ posito qḋ fides eius in aliquo diminuereṫ pro
pter affinitatẽ:tamẽ suppletur propter numerũ cõtestium.vt est gloss.
no.in.l.iij.§.eiusdem.in verbo numerus.ff.de testi.⁊ no.Jac.but.in.l.
parentes.C.de testi.⁊ Jo.an.in addi.Spec.in tit.de noto.crimi.§.fa
ma.in additiõe incipiente allegato ⁊c.⁊ Nicolaus de neapoli in.l.ij.in
ꝑn.ff.de excus.tu.Idẽ probat etiã Johãnes angeli nec nõ Johãnes
monaldini.⁊ ad hoc etiã tendit depositio luce dñici:licet iste nõ ita cla
re deponat vt ceteri.¶ Hec probatio etiam cõfirmaṫ ꝑ id qḋ deponit
Gaudentius testis dñe Genebrie q deponit qḋ in domo dicti ser Ni
colai dict⁹ ser Andreas ꝑsente dicta dña Genebria dixit qḋ dicta dña
Genebria erat sua neptis ꝯsobrina.⁊ ad idẽ tendit depositio luce dñi
ci.⁊ licet dictus Gaudentius fuerit examinatus post dictã assertã pu
blicationem testium:tamẽ illud nõ habet obstare rationibus ⁊ causis
supra allegatis circa depositionẽ dicti Alegrutij.¶ Fortificanṫ ꝑdi
cta ꝑ id qḋ deponunt Bald Petri ⁊ dña Clarucera qui deponũt qḋ
ser Andreas dictam dominam Genebriam presentem dicebat ⁊ ꝯfi
tebatur esse suam neptem cõsobrinam ⁊ pro tali eam recepit in domo
7 ⁊ honorauit.⁊ sic eam vt talem tractauit:⁊ per †tractatũ constituitur
quis in quasi possessione illius cõsanguinitatis vel gradus ⁊ trãsfert
onus probandi:cõtrarium in aduersariũ ẜm Jaco.but.in.l.quidam.ff.
de proba.⁊ Antho.de but.in.c.trãsmisse.qui fil.sint legi.Bene facit id
quod habetur in.l.j.§.j.ff.de questio.⁊ id quod not.in.d.l.nõ nudis.⁊
in.l.non epistolis.⁊ quod not.per Bar.in.l.j.§.iul.versic.idem per cõ
8 trarium.ff.de liber.agno.¶ Corroboratur †etiaꝫ dicta probatio:quia
videtur per plures testes probatũ de dicta parentela per famaꝫ publi
cam de qua deponit Johãnes angeli ⁊ Gerardus blaxij ⁊ Nicoluti⁹
et illa probatio sufficit ẜm Jaco.butri.in.d.l.quidam.⁊ Anto.de but.
in.d.capitulo trãsmisse.per.l.cum de lanionis.§.asinam.ff.de fun.in
struc.Bene facit qḋ not.Bar.ff.de questio.in.l.de minore.§.si plurũ.
in vlti.colũ.dum allegat in.l.si mater.C.ne de statu defun.Quod autẽ
domina Genebria sit filia dicti ser Petri est probatuꝫ fere per omnes
9 testes dicte domine Genebrie.¶ Nec obstãt †probatiões partis ad
uerse:quia si cõsideremus personã domine Piere vxoris ser Andree
⁊ clarum est qḋ domina Genebria prefertur ei in successione ⁊ heredi
tate dicti ser Andree ab intestato in quocũqꝫ gradu agnatiõis vel cõ
gnationis fuerit dicta domina Genebria cum dicto ser Andrea per.l.
j.C.vnde vir ⁊ vxor.Aut cõsideramus personam dictorũ ser Nadei ⁊
Johãnis.⁊ dico qḋ nõ probatur per testes suos qḋ sint i gradu ꝯsan
guinitatis seu agnationis vel cognationis saltẽ tali qḋ debeant exclu
dere dictã dominã Genebriã.nã Brun⁹ testis reorũ nõ ꝓbat:qꝛ dicit
solũ qḋ ser Andreas dixit in absentia dictorũ ser Nadei ⁊ Johãnis ꝙ
ipsi erant sui fratres cosini ⁊ qḋ nõ habebat alios cõsanguineos pter
ꝑdictos:certe nõ probat qꝛ deponit de assertiõe facta absentib⁹ dictis
noiatis dicta.l.certũ.§.si qs absente.⁊ no.dñs Abbas in.d.c.ꝑ tuas.

et Saly.in.d.l.nō epistolis. Preterea est singularis ergo nō probat.c.
lʒ cām.de pba.l.iurisiurādi.C.de testa. Petrus anthonī⁹ a linteis ali⁹
testis etiā nō pbat q2 ꝯtradicit dicto Bruno.nā Petr⁹ Anthonī⁹ de-
ponit qđ ser Andreas dixit ꝙ nō habebat aliū consanguineū pter ser
Nadeū sed brun⁹ deponit qđ ser Andreas dixit ꝙ ser Nade⁹ ꝛ Johā
nes erāt sui fratres cosini.ꝛ ideo propter huiusmodi cōtrarietatē non
pbat.vt not.glos.ꝛ clarius Jo.and.in.c.in nostra.de testi.ꝛ licet brun⁹
deponat qđ ser Andreas dicebat qđ nō habebat alios cōsanguineos
pter pdictos ser Nadeū ꝛ Johānē:tñ nō p hoc sequiť qđ negaret ser
Andreas dominā Genebriam esse neptem suam ex fratre cōsobrino
quia fratres cōsanguinei sunt illi qui sunt de eadem agnatiōe.et sic ex
latere patris.l.post cōsanguineos.in pn.ꝛ ibi no.ff.de suis ꝛ legi.ꝛ in
auf.de cōsang.ꝛ vteri.fra.in prin.ꝛ per Bart.in.l.cum quidā.§.qđ di-
citur.ff.de acquirē.here.sed poterat esse et ita fuit quod dña Genebria
nō cōiungebatur ser Andree ex latere patris seu per eandē agnationē
quia ser Andreas nat⁹ erat ex Johāne saluoli ꝛ ser Petr⁹ pater. dñe
Genebrie nat⁹ erat ex dña Bella sorore dicti Johānis saluoli. Itē ser
Andreas dicebat qđ nō habebat alios cōsanguineos nō aūt dicebat
cōsanguineas feminas ꝛ dicta testiū in dubio interpretanť ꝯtra pdu
centē q2 pbatio dz de necessitate cōcludere.c.in psentia de pba.ꝛ ideo
10 videť † qđ tale masculinū nō cōprehēdat femininū quo ad dictā pba
tionē q2 nō cōprehēdit ex ppria significatione.ꝛ vbi cōprehēdit in ali
qua materia femininū est p extensionē ꝛ nō ex ppria significatiōe.l.pe.
in fi.C.de ppositis sacri cubi.lib.xii.ꝛ.l.pronūtiatio.ff.de verb.signifi.
Preterea iste etiā deponit de cōfessione facta absentib⁹ dictis ser na-
deo ꝛ Johāne ꝛ sic nō pbat vt predixi.ꝛ idē dico de Anthonio olim
dñi Anthonij alio teste q dicit qđ ser Andreas dicebat se nō habere
alios primiores attinētes seu ꝯsanguineos ꝙ ser Nadeū ꝛ Johānem
fratres suos cōsobrinos ipsis tñ absentib⁹.ꝛ isti sunt illi testes q forti⁹
deponūt ceteris. Nā alij testes deponūt etiā de assertiōe facta absenti-
b⁹ dictis ser Nadeo ꝛ Johāne ꝛ sunt singulares ꝛ nō exp̄mūt qualita
tē cōsanguinitatis vel attinētie:sʒ qđ ser Andreas qñqʒ dicebat qđ di
cti ser Nade⁹ ꝛ Johānes erāt sui attinētes vł ꝯsāguinei.poterāt eñ eē
in remotiore gradu quā esset dicta dña Genebria.c.q2 circa.et.c.nō de
bet.de cōsangui.ꝛ affi.xxxv.q.v.ad sedē.ꝛ pterea semp deponūt đ asser
tiōe facta in absentia ser Nadei ꝛ Johānis.ꝛ ideo talis assertio nō suf
ficit vt iā dixi.ꝛ p hoc patet nō obstare si aliq ex dictis testib⁹ depone-
rēt ser Andreā i absentia pdictoꝝ dixisse ipos ser Nadeū ꝛ Johānē es
se primiores attinētes ꝛ cōsanguineos quos haberet. Ex quib⁹ cōclu
diť probatā esse intentionē dicte domine genebrie.ꝛ reos conuētos in
dicta petitione debere succumbere. Alexan.

¶ Summarium super consilio.clxxxii.

1 ¶ Non sufficit titul⁹ emptioninis et interuentus pretij ꝛ etiam tradi
tio possessionis vacue ad probandum dominium.
2 Scriptura estimi etiā quando est autentica non probat dominiū quo
ad fauorem illius qui est ibi descriptus.
3 Ad probationē quasi dominij requiriť titul⁹ ꝛ traditio possessionis.
4 Inimicitia repellit testem a testimonio.
5 Nota intelligentias ad petitionem hereditatis.
6 Petitio hereditatis non datur contra possidentem cum titulo.
7 Titulus donationis qui non est agnitus habetur pro non titulo.

¶ Consilium.clxxxii.

¶ Quid requiratur ad probandum dominium vel quasi.

Domini redēptoris nostri
inuocato suffragio. Viso pcessu cause principalis:ꝛ etiā ap
pellationis inter Johānem ꝛ gurgeriū quondā Ludouici
olim Anthonij gurgerie de sancto angelo i vado ex parte vna agētes
ac Gisbertū Nicolai Petrutij ex altera se defendentem. Viso etiā pro
cessu cause appellationis cū allegatiōibus prestantissimoꝝ aduocato
rū vtriusqʒ partis ꝛ cū oib⁹ ad dictas causas pertinentib⁹. Visis insu-
per literis illustris pncipis ꝛ domini mei summa veneratione colendi
domini Federici mōtis ferotij vrbini ac durātis comitis:quibus requi
situs sum vt consulere velim que dictarū partium iustam causam ha-
beat ꝛ obtinere debeat.idcirco cupiēs vt quā maxime debeo sue Illu.
dñationi obtēperare dicaꝫ omissis nō necessarijs quid de iure sentiam.
Et mihi quidē videť dictos Johānē ꝛ gurgeriū ꝛ seu eoꝝ pcuratoreꝫ
obtinere nō posse ꝛ suā intētionē opportune nō probasse.nā in libello
narrarunt bona petita spectare ad eos iure dominij vel quasi tanꝙ he
redes ꝛ successores dicti Anthonij eoꝝ aui mediāte psona dicti Ludo
uici eorū patris ꝛ filij dicti Anthonij:ꝛ ꝙ dictus Anthonī⁹ ꝛ deinde
Ludouic⁹ ei⁹ fili⁹ ꝛ heres tenuerūt ꝛ possederūt dicta bona p plures
annos iusto titulo ꝛ bona fide.ꝛ cōcluserunt cōdēnari dictū Gisbertū
possessorum dictoꝝ bonoꝝ ad relaxādū dicta bona ꝛ eoꝝ possessionē re
stituendā dictis agentibus cū fructibus ꝛc.petēdo iustitiā ministrari
omni meliori modo ꝛ lati⁹ i dicta petitiōe:vnde oportet ꝙ aut fueriť
intētata rei vēdicatio:aut publiciana,aut petitio hereditatis:aut iter
dictū quoꝝ bonoꝝ. Discutiendū est igiť an sup aliquo istoꝝ sint pba-
1 ta incūbentia.ꝛ primo super reiť vēdicatione dicendū est ꝙ nō q2 da
to ꝙ agētes produxerint instrumentū quoddā venditionis facte dicto
Anthonio p Nicolaū bonaueris de dimidia parte domorū positarū
in burgo sancte Clare dicti castri sancti Angeli p indiuiso cū domina
Francisca vxore dicti Nicolai ꝛ omniū aliarum rerum mobiliū ꝛ im-
mobiliū que tunc per se vel per alium suo nomine cū dicta dña Fran-
cisca possidebantur:tamē per hoc nō fundatur intentio agentium:q2
nō cōstat quod Nicolaus bonaueris tunc esset dominus dictaruꝫ do
morum ꝛ aliarū rerum de quibus in libello:nec sufficit titul⁹ emptio-
nis ꝛ interuentus pretij ꝛ etiā traditio possessiōis vacue ad probādū
domininm ſm cōmunem opi.glossa.ꝛ Doct.in.l.cū res.C.de proba.et
Spe.in titu.de actio.ꝛ peti.§.sequitur.versi.si autē velis.ꝛ licet Bald.
in.d.l.cū res post Nicolaū de mat.ibi teneant ꝙ in dubio presumatur
dñs ex titulo vēditionis ꝛ numeratiōe vel satisfactione pretij ꝛ tradi-
tiōe possessiōis vacue tñ ꝯmuniter reprehēdiť illa opi.quā tenuit Pla.
antiquus glossator ꝛ ad motiua Bal.respōdet ibi plene Saly. q dicit
cōmunē sentētiā esse cōtra Bal.ꝛ q2 in iudicādo nō ē recedēdū a ꝯmu
ni sentētia.vt tradiť i locis vulgarib⁹:ideo circa hoc nō insisto:ꝛ eo ma
xime:q2 etiā nō apparet pbatū de vacua possessiōe dicti Nicolai. ꝛ sic
nō sumus i casu in quo loquiť Bal.ꝛ etiā nō apparet ꝙ bona de qb⁹
i libello saltē ipm podere ꝛ petia terre sint de bonis cōprehēsis i dicto
instrumēto nec etiā de ꝯprehēsis i testamēto dñe Frācisce. Et quāuis
sit productū aliud instrumētū in quo de anno.M.cccc.xviii. Johānes
vt fili⁹ ꝛ heres dicti quondā Nicolai ratione dicte pme emptionis ꝛ ex
causa diuisiōis ꝛ alijs causis i instrumēto cōtētis dederit dicto Antho
nio bona de qb⁹ in petitione fit mētio:nō tñ diciť ibi qđ denť tanꝙ bo
na cōprehensa in vēditione Nicolai:nec in institutiōe facta p dictā do
minā Frāciscā nullo modo videť dictū instrumētū fundare intētionē
agentiū.quia per ea q in principio dixi hoc non sufficit: nisi probeť ꝙ
dict⁹ Johānes esset dñs. Et si bene inspiciať Gisbert⁹ in positiōibus
aut respōsionibus nō cōfitetur ꝙ Johānes de dicto tēpore quo dicta
bona assignauit Antonio esset dñs ꝛ nō sufficit dicere seu ꝯfiteri qđ te
nuerit p suis ꝛ tanꝙ suas:vt no. Inno.l.c.illud.i fi.de psump.ꝛ Bar.ꝛ
Ang.in.l.i.in fi.ff.p suo.ꝛ dñi de rota sua cōclusione.cccxv.ꝛ in termi
nis nr̄is ita determinat Bal.i addi. Spec.in titu.de positio.in.xi.col.
in versi.pone in rei vēdicatiōe ꝛc.vbi ad hoc allegat.l.titia.ff.de solu.ꝛ
etiā nō possunt dicti agētes se fundare ex positionibus Gisberti quas
ipsi negarūt.vt inquit Spe.in tit.de positio.§.octauo.versicu.primo.ꝛ
Bar.in.l.nō vtiqʒ.ff.de excep.ꝛ in.l.post legatū in prin.ff.de his qb⁹
vt indig.ꝛ i.l.naturaliter.§.nihil ꝯmune.in.vi.colū.ff.de acq.possef.et
Bal.in.l.ij.per illū tex.ꝛ in.l.sicut.cū si.C.de repud.heredi. ¶ Nec ob
2 stat etiā copia estimi producta primo q2 in illa non apparet qđ tēpore
quo Johānes per dictū instrumētū assignauit dicta bona Anthonio
haberet dicta bona descripta ad estimum. Preterea simplex scriptura
estimi regulariter etiā qñ est autētica nō pbat dominiū quo ad fauo
rem illi⁹ qui est ibi descript⁹.l.si pater.ꝛ ibi ad hoc illū pōderat Bald.
C.de actio.emp.l.solēnibus.ꝛ ibi notat Bal.in principio.C.de rei ven
dicat.ꝛ not.Bald.in.l.quidā in suo.in fi.ff.de condi.instiť.nisi quo ad
preiudiciū illarū personarū que estimo tali cōsensissent.l.censualis .C.
de dona.ꝛ no.Bar.in.l.rura.C.de omni agro deserto.libro vndecimo.
ꝛ in.l.quo quisqʒ.ff.de acquirē.rerū do.possemus etiā ad infringendū
dictū titulū discutere de simulatione dictorū cōtractuū.ꝛ etiā qđ nō est
probatū dictū Ludouicū fuisse heredē vniuersalē ex testamento An-
thonij put deduxit in articulis suis nec etiā aliter stāte maxime ꝙ ex
inspectione testamēti dicti Ludouici ꝛ etiā respōsione facta p agētes
trigesimeseptime positioni producte p reum apparet qđ Ludouic⁹ ha
buit fratrē suū.s.Bartholomeū q erat in humanis ēt post mortē dicti
Anthonij q2 satis sufficere puto pdicta ad ostēdēdū ꝙ p dictū assertū
3 titulū nō est probatū dñium. ¶ Nec etiā puto † esse pbatū legitime de
quasi dominio dictoꝝ agētiū:ad qđ ostēdendū psuppono qđ ad pba
tionē quasi dominij requiriť titulus ꝛ traditio possessiōis vacue vt cō
cludūt Doc.cōiter in dicta.l.cū res.ꝛ in.l.cellus.ff.de vsucap.ꝛ Johā.
and.in addi.Spec.in tit.de causa possef.§.nūc videndum.in additione
incipiente de hoc est ꝛc.ꝛ not.Bald.in.l.nam ꝛ postea.§.si petitor.ff.
de iureiurā. Sed nō est probatū ex dictis testium vel ex instrumētis vł
etiā ex positionibus dicti Gisberti vel agentiuꝫ si bene inspiciatur qđ
tēpore dicte assignatiōis facte per dictū Johānē Anthoniū de anno
M.cccc.xviii.die.xxiii.mēsis Martij dict⁹ Johānes possideret dicta
bona saltē adeo qđ haberet possessionē vacuā ſm qđ not.in.l.fi.in ṽbo
vacua.C.vnde vi.ꝛ in.l.i.C.de seruis fugi.per Doc.in alijs locis supra
pxime allegatis.ꝛ per cōsequēs constitutū seu precariū appositum in
dicto instrumēto aliter nō probato de possessione dicti Johānis tpe di
cti cōstituti nihil releuat ut colligiť ex not.p gl.in.l.quāuis.§.si cōdu
ctor.ff.de acqui.pol.p quā hec ibi notat Ang.ꝛ gl.in.l.ij.in verbo tra-
dita.ꝛ ibi expresse Ang.C.de acqui.pol.ꝛ no.Ang.in.l.quedā mulier.
ff.de rei vendi.ꝛ Bar.in.l.i.C.qñ lice.ab emp.di.ꝛ Ant.de bu.in.c.cū
venissent.de resti.spol.ꝛ in cōmēto.c.si.in.xvi.colum.de causa pos.facit
l.traditio.ff.de acquirē.re.do.ꝛ.l.fi.§.i.ff.ad velleia.cum simi. Nec ob-
stant huic quedā exceptiones opposite p pcuratorē Gisberti in quib⁹
videreť asserere ꝙ dict⁹ Nicolaus ꝛ Johānes semp possederūt ꝛc.q2
respondetur primo qđ loquunť de rebus de quib⁹ in primo instrumēto
scʒ vēditionis facte p Nicolaū nō sūt de rebus de quib⁹ in instrumēto
tituli ꝛ concessionis facte p Johānē ꝛ ꝙtum intersit inter vnū et aliud
dictū est.s. Preterea in dictis exceptionibus dicit qđ semper possedit
vt per testes Gisberti probatū est ꝛ sic refert se ad attestationes ꝛ p at
testationes nō est probatū qđ tpe concessionis facte per Johannē An
thonium

tonium dictus Johānes tūc vel ante possidere sed post, ergo ad illud tempus de quo in dictis attestatiōib⁹ intelligunt̄ restricta verba dicti procuratoris opponētis.l.ij.cū ibi no.p Bald.C.de errore aduo. facit l.ait ptor.§.j.ff.de re iudi.ꝛ.l.asse toto.ff.de here.insti.ꝛ illa dictio semper:verificari potest in decē vel.xx.annis.l.aduersus cū glos.ꝛ ibi not. Bal.ꝛ Saly.C.de vsuris.l.minime.ꝛ ibi no.Ang.ff.de legi.iūcta.l.de quibus.eo.tit.no.in.l.j.ff.so.ma.cū suis cōcordantijs.opposuit etiam dictus procurator contra dicta asserta instrumēta quod nō erāt autētica ꝛ scripta manu notariorum publicorū nec in cōtrariū reperio pro parte agentium esse sufficienter pbatū prout de iure requiritur vt not. in auten.at si cōtractus ꝛ in corpore vnde sumit̄.C.de fide instru.et per Bar.in.l.j.§.si quis neget.ff.quēadmo.testa.aperi.ꝛ per Docto.in.c. j.de fide instru.ꝛ Cy.in.l.comparatiōes.C.eo.titu.cum simi. ¶ Nec vi detur posse recte dici ꝙ sit pbatū ꝙ peruenerit possessio vacua postea ad dictum Ludouicum qꝛ respondeo ꝙ hoc non videt̄ probatum sed potius contrariū quia per plures ꝛ vt mihi videtur vrgentiores attestationes est probatum de possessiōe dicti Johānis scȝ post temp⁹ cōstituti hoc ē a.xxx.annis ꝛ citra vsqȝ in tēpus quo dicta bona donauit Gisberto:quidam etiā probāt de tēpore a.xxviij.annis.quidā.a.xxvj. ꝛ quidam a.xxv.ꝛ quidam a.xx.vt deponūt maxime Paulus ꝛ Mattheus:ꝛ rentius Anthonij ꝛ rentius coldinij ꝛ Nicoluti⁹ ꝛ Nicolaus ꝛ Anthoni⁹ mei ꝛ Peruganus ꝛ Mathus ꝛ Benedictus ꝛ Lucas Agētes vero conati sunt pbare de possessiōe anthonij ꝛ Ludouici sed per pauciores ꝛ debiliores attestatiōes testiū numero sex ꝛ aliquorū ex eis fides est attenuata ex pbationibus in cōtrarium factis vt est circa psonam nānis vizi:ꝛ Gabrielis ꝛ Johānis.nā fides nānis vizi est attēuata qꝛ probatū est per Paulū Jacobi de belforto ꝛ Anthonium Ludouici testes de odio ꝛ inimicitia † quā habebat dictus Nannes contra dictum Gisbertum.ꝛ dato qꝺ qualis ꝛ quāta inimicitia repellat ex toto testem cōmittatur iudicantis arbitrio vt no.gl.ꝛ Docto.in c.cū oporteat.in verbo inimicos.de accusa.ꝛ gl.iij.q.quinta in.c.accusatoribus in gl.que incipit argumentū ꝛc.ꝛ no.Bal.in auten.si dicat̄. C.de testi.tamen inimicitia ꝛ odium semper diminuit de fide testis et facit eum non integrū.vt no.Doc.in.d.c.cū oporteat.ꝛ Pet.de ancha. in consi.cxvij.incipiente in christi nomine ad corroboratiōnē predictorum contradicere etiā videntur attestationi dicti nannis plures testes Gisberti ꝛ potissime rētius Anthonij Nicoluti⁹ vernaȝ Nicolaus vernacie ꝛ rētius cēladucij quorum dictū preualet vt in.c.in nostra ꝛ plene no.de testi.attenuata est etiā fides dicti gabrielis quia apparet eū fuisse inquisitum de crimine falsi ꝛ carceratū pro illa falsitate ꝛ cōfessum in iudicio fuisse se tale crimen cōmisisse vt patet ex actis:ꝛ talis cōfessio reddit testē infamem vt tenet glos.in.l.actus et in.l.quoniam.ff. de infa.ꝛ Inno.in.c.sup his.de penis ꝛ Bal.in.l.j.in princ.ff.de his q no.infa.ꝛ dato ꝙ Bar.fuerit in alia opinione tamen saltē negari non potest quin saltē sit infamis infamia facti iuxta not.p Dy.ꝛ Jo.and. in regula infamibus ꝛ per gl.ꝛ Doc.in.l.j.in prin.ff.de his q notā.infa.ꝛ expressius p Bal.in.l.cūctos populos in quinta oppo.C.de summa trinita.quo casu testimoniū talis testis non est integrū.vt not.in.l. ij.§.due cause.ff.de carbo.edic.ꝛ ī dicta.l.cūctos populos. ¶ Debilitata est etiā fides dicti Johānis qꝛ affirmat qꝺ auus dictorum agentiū erat patruus ipsius testis ergo nō est eius testimoniū integrum p no. in.l.etiā matris.ff.de probat.ꝛ per Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiuran.in.ix.colū.ꝛ in.l.aut affinitate.ff.de procura.cū si. Preterea iste testis nō recordatur de tempore actus possidēdi. ¶ Nec † etiā potest intentio agentiū procedere in petitione hereditatis quia aut volum⁹ dicere ꝙ remanserūt dicta bona in hereditate dicti Anthonij ꝛ ꝙ tāꝗ p bonis hereditatis Anthonij cōpetat dictis agētibus petitio hereditatis vel interdictū quorum bonorum.ꝛ certum est ꝙ hoc esse nō potest quia cū in libello narretur qꝺ postquā Anthonius possedit Ludouicus etiam possederit vt eius filius ꝛ heres sequit̄ qꝺ desūt posse competere petitio hereditatis ꝛ interdictū quorum bonorum tanꝗ de re hereditatis Anthonij.vt not.glo.j.in fi.c.j.in fi.de cōfessis.i.vj.et gl.et Bart. in.l.nec interest.ff.de fideicō.heredita.peti.ꝛ Cy.in.l.fi.prope antepe. q.C.de edicto diui.Aut nos volum⁹ dicere ꝙ remāserint in hereditate Johānis ꝛ istis agētibus tanꝗ heredibus Johānis cōpetat petitio hereditatis vel interdictū quorum bonorum.ꝛ adhuc dico ꝙ nō possunt in talib⁹ remedijs obtinere quia oportebāt apparere qꝺ ista bona remāserint in bonis dicti Ludouici tēpore mortis sue.l.ij.C.quorū bo.sed non est probatum imo nec allegatū qꝺ dictus Ludouicus possideret seu teneret tempore mortis sue dicta bona imo est probatū contrariū qꝺ illa tenta ꝛ possessa fuerūt per Johānem Nicolai bonauertis vsqȝ in tps quo illa bona donauit dicto Gisberto ꝛ ꝙ dicti Anthoni⁹ et Ludouic⁹ sciuerūt ꝛ passi fuerūt dictū Johannē possidere vt deponūt Paulus de lagamberta Benedict⁹ de lagamberta ꝛ rētius coldici ꝛ alij testes de quibus dixi supra nec dicatur ꝙ quo ad dominiū vel quasi remāserint in hereditate dicti Ludouici qꝛ supra puto ostēdisse in Ludouicū non fuisse translatū dominiū vel quasi. ¶ Accedit † etiā quia petitio hereditatis nō datur cōtra possidentē cum titulo.l.regulariter.ff.de peti.heredi.ꝛ.l.hereditatis.C.de peti.here.ꝛ.l.j.cū ibi no. ff.quorū bo.ꝛ Gisbertus pro dimidia quā possidet habet titulū donationis a dicto Johā.ꝛ tēpore quo Johānes sibi donauit ꝛ ei⁹ Gisberti nomine possidere cōstituit est probatū per dictos testes Gisberti qꝺ Johānes possidebat ꝛ qꝺ postea dict⁹ Gisbert⁹ possedit sciēte ꝛ patiēte dicto Johāne ꝛ p cōsequēs potior debet esse causa Gisberti.l.si ue autē.§.si duobus.ff.de publica. ¶ Nec obstat si diceret̄ † qꝺ dict⁹ titul⁹ donationis habet̄ p nō titulo eo quia fuit dict⁹ titulus collatus a Johāne parte Guidonis ꝛ qꝺ ad Guidonē spectabāt dicta bona vt aduētitia vigore legati sibi facti a dicto Ludouico iuxta.l.j.in fi.C. de bo.mater.iuncta.l.necvllā.§.oibus.cū seq.ff.de peti.heredi.qꝛ respōdeo qꝺ illud testamentū parum in hoc operari videt̄.nam in testamēto Ludouici dicit̄ qꝺ ipse legat dicto Guidoni omnia iura et res que ꝛ quas Antoni⁹ pater eius habuit a Nicolao bonauere ꝛ a dña Frācisca eius vxore intelligēdo de bonis que ipse Ludouic⁹ tūc habebat penes se.Sed non apparet qꝺ dictus Ludouicus tēpore testamēti habe ret dicta bona penes se:ergo ꝛc. Preterea dictū legatū fit de reb⁹ ꝛ iuribus acquisitis a dicto Nicolao ꝛ a dña Frācisca sed ista bona saltem excepta dimidia domus habuit a Johāne dicti Nicolai:ꝛ nō cōprehenditur ex inspectione testamenti dñe Francisce nec ex instrumēto venditionis facte per dictū Nicolaū dicto Anthonio quod ista bona cōtenta in libello sint illa de quib⁹ in dictis testamēto ꝛ instrumento venditionis fit mentio vt etiā supradictum fuit. ¶ Deniqȝ nō apparet quod tempore dicte donationis dictū legatū fuisset agnitū per dictū Guidonē ꝛ patrem eius legitimū administratorē fm formā.l.fi. in prin.iuncto.§.fi.C.de bonis que lib.ꝛ per predicta apparet superuacuum esse discutere de effectu repudiationis aut cessionis facte p dictū Guidonē circa dictū legatū.ꝛ cōprobatur hoc quia dict⁹ Guido nō potuit per se sine patre renuntiare dicto legato.imo renuntiando deuolueretur in patrem.vt in.d.l.fi.in princip.iuncto.§.fin.versicu.que in legatis.C.de bonis que lib.nec potuit Guido sine patre suo illud ius legati in alium transferre.vt dicta.l.fi.§.filiū autē.nō inficior tamen qꝺ mihi aliquā precedentis machinationis suspitionē dictū legatum intulit:cōcurrentibus aliquibus alijs de quibus in processu ex quib⁹ non solum iuris rigor verum etiā ꝛ equitas me in hāc sententiā traxit. Et quib⁹ oibus pro reformatiōe pme sentētie late in fauorē dicti Gisberti cōsulo dictū Gisbertū a petitione dictorū agentiū debuisse ꝛ debere diffinitiue absolui nō dico ex causa inserta in dicta sentētia sed ex alijs causis maxime supra deductis:ꝛ ex iusta causa litigādi vtrāqȝ partem ab expensis omnibus absoluendam fuisse et esse. Alexan.

¶ Summarium super consilio.clxxxiij.

1 Actore non probante reus absoluitur.

2 Ad hoc vt testis probet in his que percipiunt̄ potius ex ratione mentis ꝙ ex sensu corporis testis non probat nisi rationem reddat.

3 Si quis tarde adhibuit medicum est ita sibi imputādum ac si nullum medicum adhibuisset.

¶ Consilium.clxxxiij.

¶ An ad probandum equum fuisse sanum et ad probandum valorem equi:ꝛ etiam ad probandum cōmodatarium commisisse culpam circa equum sit necesse quod testis reddat rationem dicti sui etiam nō interrogatus.ꝛ quid si quis adhibuit medicum tarde ad curam infirmi imputetur ei sicut si nullum adhibuisset.ꝛ quid si testis in vno deponit falsum an in omnibus perdat fidem:ꝛ an pater teneatur pro cōtractu celebrato per filium cum consensu patris.

Omnipotentis dei inuocato suffragio.viso processu cause vertētis inter vincētiū armigerū ex parte vna agētem ꝛ ruffinū de verona ac Thadeum eius filium ex altera se defendētes attingam ea que vident̄ mihi magis substantialia ꝛ cōcernētia merita cause ex quib⁹ mihi videtur de iure cōcludendum partes domini iudicantis esse in absoluēdo dictos reos cōuentosa petitis:qꝛ nō est probatū id qꝺ incūbebat actori ideo succedit regula ꝙ actore nō pbante plene reus venit absoluēdus. l. q accusare.C.de eden.c.j.vt ecclesiasti.benef. Quod aūt nō sit probatū. nam posito † qꝺ diceremus esse probatū de cōmodato equi tamē attēto qꝺ actor fatetur equū sibi restitutū sed deterioratū culpa cōmodatarij ꝛ infirmū adeo ꝙ inde mortuus est.ꝛ sic vult actor inferre reū nō esse liberatum ꝛ qꝺ varijs actiōibus adhuc possit cōueniri vt habet̄ in l.ij.§.si reddita.ff.cōmo.l.j.§.si res deposita.ff.deposi.l.qui sibi.§. qui stichū.ꝛ ibi plene per Bar.ff.de solu.ꝛ per gl.ordinariā in.l.elegāter. §.non solū.ff.de dolo.ꝛ per Cy.in.l.exhibitionis.C.ad exhiben. nihilominus nō esse probatū qꝺ hic equus fuerit redditus deterioratus culpa cōmodatarij quia non sunt sufficienter probata legitime ista duo extrema necessaria scȝ ꝙ tēpore quo equus fuit cōmodatus esset sanus ꝛ qꝺ postea fuerit restitutus deterioratus culpa cōmodatarij. ¶ Et licet ad probandū † qꝺ esset sanus sint inducti duo testes:scȝ Laurētius famulus magistri Pauli mariscalchi:ꝛ iste nō pbat quia ad hoc vt testis probet in his que percipiunt̄ potius ex ratione mētis vel peritie quā ex sensu corporis:testis nō probat nisi rationē dicti sui hoc inferētem reddat:etiā si de ea non sit interrogatus.vt not. Innoc.ꝛ alij post eum in.c.cum causam que inter archiepiscopum de testi.ꝛ Specu.ꝛ Johan.and.in titu.de testi.§.nunc tractandum versi.quid ergo si quis petit cuȝ versi.sequēti.ꝛ no.legisse maxime Bal.in.l.iij.C.de testi.ꝛ in l.cum hi.§.j.ff.de transac.ꝛ Bar.in suo tractatu de teste.sed iste testis non assignat rationem dicti sui.ergo non probat.quinimo nō probat alia ratione.quia ipse nescit an ille equus tūc vel quādo fuerit postea

habitus p Tadeuz. Itē est singularis. alius testis est dominic⁹ Jochanini z iste etiam nō reddit aliquam causam sciētie dicti sui. ex qua declarat φ intellexerit equum tūc esse sanum: ergo nō probat per proxime dicta. Preterea iste testis est periurus z deprehendit de falso quia interrogatus q̄to tempore vixit equus postφ fuit restitut⁹ per tadeū respondit φ p duos dies cū dimidio. z sic voluit limitate loqui. et tamen ceteri testes deponūt de multo pluri. naz Gabriel deponit φ iuit postea ad medicandū equū per dies sex vel octo z magister Paulus eius pater dicit φ curauit eū per quatuor vel quinq̄ dies z testi periuro vel deponenti falsum in vno. nō credit in aliquo. c. testimonium de testi. ix. di. c. sicut sacras. z ibi no. Archi. z firmat gl. in. c. in nr̄o. in prin. gl. magne de testi. z Inno. in. c. fraternitatis de hereti. z Spe. in tit. de testi. §. j. versi. item φ aliquid de suo. z doc. maxime Bal. z alij post eū in. l. si ex falsis. C. de trāsac. z Oldr. in consi. xxxvj. incipiēte ad primam. q. zc. et est communis cōclusio doctorū vbiq̄. ¶ Preterea posito φ esset probatum φ equus tūc fuisset sanus quādo fuit commodatus z consignatus Tadeo qd tamen in veritate non est probatum nō potest dici esse probatum legitime aliud extremū necessarium: scz qd q̄n equus fuit restitutus esset deterioratus seu infirmus ex culpa dicti Tadei. nā Rizinus de gabraneda armiger prim⁹ testis de hoc nihil dicit de infirmitate aliqua nisi φ audiuit Tadeum dicentem φ dum applicuisset ad terrā de cigulis equus erat straccus ita z taliter φ ipse nō poterat eqtare sz φ esset infirm⁹ aut φ aliqua culpa Tadei interuenerit nihil dicit z sic dictū istius nō cōcludit z per consequēs nō releuat. c. in presentia de proba. l. neq̄ tales. C. de pba. Item iste testis est vnicus et singularis in dicto suo, ergo non pbat. l. iurisiurandi. C. de testi. c. in oi negotio de testi. ¶ Preterea deponit φ ista verba fuerūt prolata absente vincentio z sic non potest dici φ faciat semiplenā probationē q2 si esset probata per duos testes nō faceret nisi semiplenā probationē. c. fi. de successio. abinte. l. fi. ff. de interroga. ac. l. certū. §. si quis absente. de confessis no. Bar. in. l. admonēdi. ff. de iureiurā. in. viij. z. xij. col. cuz si. ¶ Gabriel secūdus testis potius pbat contra vicentiū: quia deponit φ prima die qua vidit equū visum est sibi φ equus non patiebatur nec infirmus erat, vnde de eo qd ex post superuenisset nō teneref Tadeus z de nulla culpa cōmissa per Tadeū deponit. ¶ Magister paulus qui deponit de vno equo baio etiā non pbat φ quando Tadeus restituit, equus esset infirm⁹ aut tale quid ex eo quo inferat φ tēpore restitutionis esset infirmus. Itē dicit φ si debita medicamēta fuissent facta a principio seu incontinēti potuisset equus sanari dicit tamē se non

3 affirmare z posito qd nō affirmet: tamē † de iure habemus φ si quis tarde adhibuit medicū ita sibi imputandum est sicut si nullū medicum adhibuisset. vt notāt moderni in. c. significasti. el secūdo de homici. fa. cit. l. qui occidit. §. fi. ff. ad legē aqui. z quod no. maxime per Bal. in. l. si ab hostib⁹. §. fi. ff. solu. matri. iuncta. l. si rem. §. fi. ibi dūtamen zc. ff. de euictio. sed equus ḋm qd dicunt testes actoris fuit restitut⁹ vna die hora. xxiij. z postea distulit vicentius vsq̄ ad diē sequentē adhibere medicū aut denuntiare Tadeo z dicit Gabriel qd fuit die sequēti in sero vocatus licet Dn̄icus dicat φ fuit die sequenti in mane z nō videt iste testis legitime pbare culpā Tadei licet dicat simpliciter qd culpa Tadei mortuus est moueor per id qd dicit notabiliter Barto. in consilio suo incipiēte cōmune lugnani vbi cōsuluit φ licet testes deponant φ fundus cōductus fuerat dānificatus culpa z negligētia cōductoris si tamen testes non exprimunt in quo fuerit cōmissa culpa vel negligentia nō dicetur esse probata culpa vel negligētia quia debet pbari culpa limitate z certe. allegat id qd habetur in. l. pretor edixit. in princi. ff. de iureiur. l. aut qui aliter. §. j. ff. qd vi aut clam. c. vt circa. de elec. lib. vj. c. presentiū de testi. insuper isti testi non est credendum quia periurus et falsus z alijs testib⁹ 2trari⁹. vt dixi p not. in dicto. c. in nr̄a. ¶ Quinimo in contrarium pro parte rei sunt producti testes ad probādum φ tēpore restitutionis equus erat san⁹ vt deponit aperte Johānes Dominicus z reddit rationē φ equus incontinenti incepit comedere z qd erat gagliardus vt verbis suis vtar z sup hoc etiā deponit Rizius zanoni z dato φ aliquo modo posset argui cōtra pbationē istorū duorū testiū tamē multomagis argui potest pbatio testiū vincētini φ nō cōcludat φ equus fuerit tpe restitutiōis deteriorat⁹ culpa Tadei. vt ptz ex p̄missis z vbi sumus i dubio an interuenerit culpa Tadei nō potest ex culpa condēnari vt in notabili exēplo ad ppositū decidit Bal. in. l. si creditor. C. de pigno. actio. ¶ Rursus in alio defecit q2 nō pbauit de p̄tio equi. nā magister Paulus solus de hoc deponit z dicit qd nescit cui⁹ etatis esset equus saluo φ erat vnus pulcher roncin⁹ z φ credere suo erat valoris circa ducatorū duodecim. Sed ita est de iure qd q̄n testis in dicto suo deponit p dictionē circa: nūφ d2 pbare: q2 nō cōcludit nec determinate loquit. ita notabiliter pbat in. c. fi. de despōsa. impub. ppositio dicit Bar. in tractatu de teste in. ij. col. φ in estimatiōe eq z fundi requirit diligēs inuestigatio aliter φ in estimatiōe frumēti vel si nullū testis deponēs de valore fundi vel equi etiā si nō sit interrogat⁹ debet reddere rationē dicti sui: alias nō probat p no. p Inno. in. d. c. cū cām. z dicit Bar. i loco prime allegato φ adhuc vehemētior discursus requirit in estimatiōe equi φ in estimatiōe fundi z in pposito nostro dict⁹ testis nō assignat rōne dicti sui: imo dicit φ nescit cui⁹ etatis eēt equus qd est maximū i estimatiōe equi istud etiā i effectu voluit Bal.

in repetitione magna. l. ij. in prin. vltime charte. C. de rescin. vendi. z in. l. fi. in fi. C. de iure do. impe. z in. d. l. ij. C. de testi. Ex quib⁹ omnib⁹ cōcludit φ intētio dicti vincētini neq̄ plene neq̄ semiplene pbata est cōtra Tadeū z per cōsequens partes iudicis sunt in absoluendo eum et multomagis in absoluendo Ruffinū patrē eius q2 etiā posito φ appareret Ruffinū cōsensisse cōtractui predicto. s. cōmodato celebrato p filiū si aliter de promissiōe z obligatiōe Ruffini nō apparet nō obligatur pater ex dicto 2tractu. nisi quādo filius haberet peculiū a patre cōcessum q2 tūc pater obligat vsq̄ ad vires peculij̄ qd habet in. l. lucius titius. ff. de administra. tuto. z in. l. j. §. si ratū cum glos. ff. quod iussu. z not. Bar. in. l. j. C. de decurio. li. x. z in. l. si cū dotem. §. transgrediamur. in fi. ff. soluto matri. Alexan.

¶ Summarium super consilio. clxxxiiij.

1 ☞ Testimonium receptum a iudice valet.
1 Quando cōfiteor cōtenta in tali instrumēto esse vera licet instrumētū non sit solenne non tamen infringitur eius confessio.
3 Testis interrogatus an titius fecerit testamentū tali anno et dixit sic: interrogatus quomodo scit z reddat rationē q2 vidit scripturā valet.
4 In dubio pecunia intelligitur data ex causa depositi.
5 Quādo fit mētio de fide facienda vl̄ nō faciēda intelligitur de plena.
6 Quādo agitur de cōparatione publici instrumenti comparatio facit plenam fidem.
7 Satis presumptiue probaf de tabellionatu quādo notari⁹ fecit multitudinem instrumentorum.
8 Calumnie cauillationes rej̄ciende sunt.
9 Quando testis deponit de tēpore determinato z addit dictionez vel circa: non dicitur concludenter probare. z nu. 10.
11 Deponens qd audiuit mille vicibus et vltra nō cōcludit φ audiuerit a maiori parte. z nu. 12.
13 Verba et per alios, verificantur in duobus.
14 Fama negatiue probata preualet probate affirmatiue.

¶ Consilium. clxxxiiij.

¶ Si testis refert se ad instrumentum z illud instrumētum sit inualidum an probet? z si statutū dicit qd nisi in instrumēto sit subscriptio secūdi notarij nō adhibeatur fides intelligatur quod nō adhibeatur fides plena nec etiā semiplena. z an numeratio facta simpliciter intelligatur ex causa depositi. z an per cōfectionem plurium instrumentorum ab vno tanφ notario probetur illum esse notarium et an comparatio publici instrumēti faciat plenam fidez? z quomodo probef quē esse vsurarium et fama qd sit vsurarius. z si statutum qd debitum per vsurarium non possit exigi si probetur per sex testes fuisse famam eum esse vsurarium intelligatur solum de fama que fuerit tempore celebrationis dicti debiti vel ante non post.

Omini redemptoris nostri innocato suffragio. Viso pcessu cause vertētis inter spectabilem artiū z medicine doctorē dn̄m magistrū Philippuz z fratres de badalochijs ex parte vna agētes tāφ heredes dn̄i Johānis de badalochijs z pelegrinū quondaz Anthonij de crila ex alia se defendentē. sentio de iure partes domini iudicantis esse in condēnando iuxta cōtenta in petitione agentium: quia probata videtur eorum intentio circa dictam obligationem centum ducatorū de qua in libello fit mentio. z pro parte rei nō sunt probata excepta que excludāt agētes ab eorū intentiōe. Quod autē sit probata intentio agentiū patet: primo per attestationem Christophori de zambernardis q primo examinatus die. xj. Maij. M. cccclxxj. super dicta obligatiōe ducator̄ cētū dixit se referre ad instrumentuz de quo ipsemet fuit rogat⁹. post ea etiam iteruz examinat⁹ die. xxij. Augusti. eiusdē anni et exhibita sibi imbreuiatura z protocollo in quibus continebaf dicta obligatio ducatorum centum cōtracta inter dictū dn̄m Johānē deponentē z dictū Anthoniū depositariū attestatur illam imbreuiaturam et protocollū esse de manu sua. z qd contenta in ea sunt vera prout in ea est scriptuz sed qd nō recordatur de subscriptione secundi notarij apposita in dicto instrumento nec de numeratione ducatorū de quibus in protocollo fit mentio. ex his igitur apparet † testem istū facere omnino saltem semiplenam probationem, tum quia se refert ad instrumentum de quo ipsemet extitit rogatus et tanφ rogarus in scripturā predictam redegit et tale testimoniū receptum a iudice valet. vt no. Bart. in. l. eos. in vltima col. ff. ad legē cor. de fal. arg. l. qui liberis. §. testamēto. ff. de bo. pos. ḋm tab. z. l. j. §. si filius. ff. de leg. ij. z. l. querebatur. z. l. tribunus. §. j. ff. de testamē. mili. facit. l. ait pretor. §. j. cum si. ff. de re iudic. z. l. esse toto. ff. de heredi. insti. c. cū si. z no. Bar. z alij in. l. legata inutiliter. ff. de lega. primo z Bal. in. l. gesta. in prima colum. C. de re iudic. z in. l. fi. C. de testi. z Antho. de but. in. c. cū i tua. de testi. z Pet. de ancha. i clemē. testibus ad fi. de testi. facit quod not. Bar. in. l. j. in penulti. colū. ff. si certi pet. z in. l. theopompus. in pe. q. ff. de dote preleg. cū suis 2cordantijs.

2 ¶ † Et posito qd etiam aliquo modo dici posset dictum instrumentum esse inualidum eo q2 nō esset probatū qd ibi esset subscriptio secūdi notarij requisita ex forma statuti tamē hoc nō impediret quin vbleret attestatio dicti Christophori quatenus se referret ad cōtēta i dicto tali instrumēto. pbaf per ea que no. Inno. in. c. cū venerabilis. de excep. z Bal. in. l. alia circa mediū. in ver. sed pone qd quis confitetur zc. C. de

his quibus

his quibus vt indig. vbi concludunt qꝫ si cōfiteor cōtenta in tali instru
mento esse vera licet illud instrumētū sit nō solēne, vt qꝛ non sit ibi dies
⁊ cōsul vel nō sint testes aut similes solēnitates non per hoc infringit̄
dicta confessio. ita in ꝓposito dictus Christophorus refert se ad dictā
scripturā manu sua et sic affirmare dicitur ea que in ea continētur. d. l.
ait pretor. §. j. et propter scripturaꝫ factā manu sua recordatur ita esse.
3 que ratio militat siue scriptura illa sit solennis siue nō. ¶ † Bene facit
quod not. bar. in dicta. l. j. in penul. colū. ff. si cer. peta. vbi dixit qđ si te-
stis interrogat' an titi' fecerit testamētū tali anno et mense ⁊ die tali:
dixit ꝙ sic. interrogatus quomodo scit: respōdit quia vidit scripturā ab
ipso teste factam et propter illam recordat̄ probat optime. ⁊ dicit̄ assi-
gnare bonam rationē dicti sui. per. l. iubemus. ⁊ ibi hoc etiam no. Bal.
C. de testa. ⁊ l. si qs ex assignatorib'. ff. queadmo. test. aper. ¶ Nec ob
stat ꝙ iste testis in secunda attestatione dicat ꝙ nō recordat̄ de nume-
ratione ducatoruꝫ de quibus fit mentio in dicto protocollo quia per
hoc non est quin probet. nec per hoc dicit aliquid repugnās prime exa
minationi quia in dicta scriptura seu imbreuiatura nō dicitur ꝙ tēpo
re confecti instrumēti fuerit numerata pecunia in presentia notarij, sed
solum probatur per instrumētū de cōfessione dicti Anthonij ꝯfitētis
se habuisse in presentia notarij ⁊ testium nō aūt dicit notari' in scriptu
ra ꝙ habuerit ⁊ receperit in p̄sentia ipsius notarij vt patet per illa ver-
ba vꝫ quos ducatos cētū auri dixit habuisse ⁊ recepisse in p̄sentia mei
notarij et testium infrascriptorum ⁊c. que verba intelliguntur esse v̄ba
confessionis dicti Anthonij relata per notariū nō aūt verba notarij vt
not. Bar. ⁊ alij post gl. in. l. si ex cautione. C. de nō nume. pecu. ⁊ bal. in
l. si ex p̄cio. ⁊ in. l. si absentis. C. si cer. peta. ⁊ in. l. vnica. in. x. colū. C. de co
fessi. ⁊ An. de but. in. c. si cautio de fide instru. ¶ Supplet̄ probatio re
sultās ex attestatiōe dicti Christophori per id quod attestat̄ Andrio
lus in prima ei' examinatiōe facta die. xiiij. mensis Maij. nam depo-
nit se interfuisse numerationi dicte pecunie ascendētis ad summam du
catorū cētū facte per dictū dñm Johānē dicto Anthonio i arce guar
dasoni ⁊ qꝛ tunc ibi non erat notarius dictus dñs Johānes misit Bo
nifaciū filiū suū cū dicto Anthonio ad mōtem lugulū et ꝙ ibi recipe-
ret obligationē dicti anthonij nōie ipsius dñi Johānis redigēdā i scri
ptura per dictū Christophorum notariū: ⁊ ꝙ ita factū fuit. ⁊ licet di-
cat ꝙ nescit ex qua cā facta fuerit numeratio p̄dicta tñ ostēdit in testi-
ficatu suo sup istā causā. s. vt dictus anthoni' iret ad mōtē lugulū ⁊ ibi
se obligaret dicto bonifacio recipiēti nōie dicti dñi Johānis ad resti
tutionē dicte pecunie. vt clare patet ex verbis dicti andrioli ibi dū dicit
obligationē reciperet. ⁊ ibi dū dicit: ⁊ pro restitutione quorū obligauit
4 ⁊c. ¶ † Preterea qñ sumus in dubio ex qua causa pecunia data fuerit
intelligit̄ in dubio ex causa depositi vt in ꝓposito nostro firmat Bal.
in. l. incendiū. C. si certū petatur in fin. et no. glo. in l. die sponsaliorum
§. j. eod. titu. ⁊ Paul. de cast. in. l. lucius la prima eodē titulo si bal. in. l.
cum quid lectura antiqua. ff. si certum petatur. ⁊ saltem hoc est verū in
casu nostro scilicet quādo apparet coniectura ꝙ ex causa depositi fue-
rit numerata. in hoc eñ attenditur coniectura per nota. per glos. ⁊ do-
cto in dicta. l. cum quid ⁊ in dicta. l. incendium ⁊ in ꝓposito nostro est
cōiectura quod pecunia a principio fuerit per dominū Johānē nume
rata ex causa depositi qꝛ paulopost fuit confessus dict' anthonius di-
ctam pecuniā habuisse ex causa depositi vt in scriptura ⁊ attestatione
Christophori apparet: vnde per ea que incōtinenti sequuta sunt decla
ratur que fuerit a principio intentio cōtrahentium. l. si ventri. §. fi. ⁊ qđ
ibi Bar. ff. de priuileg. cred. ⁊. c. officij de elec. q̄ not Johā. an. in addi.
Specu. in titu. de deposito. in rubrica in versi. fuit etiā questio. ⁊ atten-
to ꝙ dict' Christophorus fuit ⁊ est notarius. ⁊ sic est approbate fidei
operatur ei' attestatio. vt etiā dato ꝙ testimonium andrioli aliqua ra
tione non esset oīno integrum. tamen vnius testimoniū per aliud sup-
pletur. l. si quis ex argentarijs iuxta princi. cū ibi no. per Bal. ⁊ Ang.
ff. de eden. ⁊ no. Bal. in. l. j. C. de testa. ⁊ Saly. in. l. in bonefidei. C. de re
5 bus credi. ¶ Accedit † vltra depositiones dictorū testiū ipsa scriptu-
ra ⁊ imbreuiatura Christophori notarij recognita per eūdeꝫ Christo
phorum cuius dicto statur ꝙ sit demanu sua. l. si quis decurio cum gl.
⁊ ibi doc. C. ad legem cor. de fal. in qua aperte cōstat de huiusmodi obli
gatione. ⁊ posito ꝙ non esset probatum plene adhibitum fuisse ſm no
tarium ⁊ statutum dicat ꝙ tunc nō adhibeatur fides tali instrumēto
tamen dictum statutū intelligitur de plena fide quia quando fit men-
tio de fide facienda vel nō facienda intelligitur de plena. vt no. gl in cle
men. cōstitutionē in verbo fides de elec. sicut quando fit mētio de pro-
batione intelligitur de plena. vt no. Bar. in. l. ait p̄tor. §. j. ad. fi. ff. de re
iudi. ⁊ Bal. in. l. peremptorias in vlti. col. C. de ꝓba. vbi ad hoc allegat
l. lucius. ff. de condi. ⁊ demon. vnde dictū statutū non intelligitur inua
lidare dictam scripturam nisi quo ad hoc vt per se sola nō faciat plenā
fideꝫ: sed iuncta cum alijs adminiculis bene probabit sicut etiā no. di-
cit Barto. ⁊ alij post eum in. l. certi conditio. §. quoniam. ff. si cer. pe. dū
p ibi notata p gl. voluit ꝙ si statutū prohibet ꝓbari posse debitū vltra.
xx. libras p testes nō itelligit̄ ꝓhibere ꝓbari posse p testes simul cū scri
ptura. vt etiā no. Jo. an. in addi. spec. in titu. de fructi. et interesse. §. fi.
in fi. ⁊ Bald. in auf. sed nouo iure in. iiij. colū. C. si cer. pe. ⁊ in. l. fi. C. de fi
deicō. ⁊ Saly. in auf. cassa. C. de sacrosan. eccle. ⁊ Pet. de anch. in regu
la accessorum in. iiij. q. ⁊ in commento. c. canonū statuta de constitu. in
versi. circa istam extensionē alibi singulariter ⁊c. et Johā. de imo. in. c.

auditis de resti. in integ. benefacit tex. in. c. series. ſm vnū intellectū do
ctorum de test. et ideo ſm Bal. valde notabiliter in. d. §. quoniā in vlt.
colū. stante dicto statuto ꝙ per testes nō possit fieri ꝓbatio si ꝓducta
fuit scriptura priuata. et ei fuit imposita fides per testes valebit huius
modi ꝓbatio nō obstāte dicto statuto. allegat in argumen. d. l. si quis
6 ex argētarijs iuxta princip. ¶ Cōcurrit etiam quia † est ꝓbatū per An
driolum predictum ꝙ Anthonius predictus tanꝙ secundus notari'
se subscripsit in instrumēto. de quo fuit rogatus dictus Christophor'
ꝓducta etiā sunt plura instrumenta publica in quibus continet̄ ꝙ di
ctus Anthonius se subscripsit p secūdo notario. ⁊ ita est in eis postea
subscriptio sub nomine dicti Anthonij tanꝙ secundi notarij ⁊ potuit
dict' Anthoni' subscribere pro secūdo notario dicto instrumēto con-
fecto cōtra se. l. non putauit. §. si qs sua manu. ff. de cōtratab. ⁊. l. ex sen
tētia. ff. de testa. tu. l. impuberē. §. fi. ⁊ ibi no. Bar. ff. ad legē cor. de fal.
et no. etiā Bar. ⁊ alij in. l. si consul. ff. de adop. ⁊ in. l. ij. ff. de stipula. ser-
uo. et Bal. in auf. contra quia propriam in prima columna. C. de non
nume pecu. ⁊ Antho. de bute. in. c. j. de fide instrumen. ⁊ quādo agitur
de cōparatione publici instrumenti: cōparatio facit plenam fidem. §. si
vero null'. ⁊ ibi no. Jaco. de belui. in auf. de instru. cau. ⁊ fide. ⁊ notat
etiā ipse in ea. auf. §. fi. vel ſm gl. in. l. comparationes et auf. ibi posita
C. de fide instrumen. committitur. iudicantis arbitrio ⁊ quādo tracta
tur de comparatione facienda ad publicum instrumentū celebratum
super contractu de cuius substantia non erat scriptura tunc saltē quo
ad adminiculum potest fieri comparatio etiaꝫ non seruata illa subtili
solennitate que traditur regulariter in comparatione facienda vt not.
voluit Richo. de matha. ⁊ Bal. in auf. sed nouo iure circa quartā vel
quītam colū. C. si cert. peta. vbi ad hoc inducunt id qđ habetur in auf
de instrumen. caute. ⁊ fide. §. sꝫ et his in fi. nō videt̄ ergo posse infirma
ri ꝙ hic multa non concurrent. s. ⁊ dicti duo testes ⁊ dicta imbreuiatu
ra Christophori ⁊ dicta allata subscriptio adiuuata cū dictis admini
culis. vnde posito ꝙ etiā illi duo testes seu aliquis eorū in aliquo defice
ret adhuc essemus in regula q̃ habet: que singula nō iuuāt multa ꝓsūt
c. causam q̃ de ꝓba. cū ibi plene not. ⁊ voluit glo. not. in. l. ij. circa prin-
7 cip. ff. de excusa. tuto. ¶ Et p dictam † multitudinem instrumentorum
in quib' fit mentio ꝙ dictus Anthonis adhibetur p secundo nota-
rio satis dici potest p̄sumptiue probari de tabellionatu eiusdē. vt no.
specu. in titu. de fide instrumen. §. restat versi. illud etiam notādū ⁊ do
cto. in. c. j. de fide instrumento. ⁊ Bal. in. l. ad testium. §. conditionem.
ff. de testa. ⁊ Ange. in auf. de tabel. in princip. l. ij. colū. ⁊ in. l. j. C. de test.
⁊ saltem quando apparet ipsum fuisse habitum talem per decenniū. vt
egregie traditur p Bal. C. de seruitu. et aqua. in. l. ij. in. ix. colū. in ver
si. nunc de quinto puncto. ⁊ in. l. ij. C. de sentē. et interlo. om. iudi. ⁊ p Sa
ly. in. l. j. in vltima colum. C. de testa. ar. l. cuꝫ de in rem verso. ff. de vsur.
⁊. l. si fili'. C. de peti. here. ⁊. l. post mortem. ff. de adop. ⁊ not. Bar. in. l.
8 barbarius Philippus in fi. ff. de offi. pretor. ¶ Ex his apparet etiaꝫ
ꝙ † q̄uis aliter non procederint ad aliam comparationē dicte subscri
ptionis cum dictis instrumentis productis tamen esse sufficiēter ꝓba
ta intentio dictorum agentiuꝫ per superius dicta. et pro ista parte libē
ter cōsului: qꝛ mihi videt̄ plurimū amica veritati reiectis calumnijs ⁊
cauillationibus que reijciende sunt: vnde ad propositum inquit Bal.
quod dicta testium sunt iuuanda non calumniāda. ita inquit ipse in. l.
de quib' in vlti. colū. ff. de legi. ⁊ in rubrica. ff. de rerum diui. ⁊ in. l. ij. C.
de tem. ap. per notata per gl. in. l. stipulatio ista. § hec quoqꝫ. ff. de ver
bo. ob. ⁊ per notata per Bar. in. l. j. ff. si cer. petat̄ vnde nō puto admit
tendum si quis diceret ꝙ testes varient in persona contrahentis. attē
to ꝙ Christophorus referendo se ad instrumentum videtur deponere
ꝙ ꝯtct' fuit celebrat' cū Anthonio de crola filio Pauli dicti furlini ci
uis Parme. Andriolus vero deponit qđ dictus ꝯtractus fuit celebra
t' cū Anthonio de furlonib', qꝛ respondeo ꝙ Andriolus in suo pri-
o testificatu dicit ꝙ dicta pecunia fuit numerata Anthonio de furloni
b'. vt supra nominato ⁊ supra in illa scriptura attestationis Andrioli
fuit nominat' Anthoni' de Crola vt pater dicti Peregrini. itē cessat
obiectio: qꝛ etiā Christophor' referēdo se ad instrumētū dicit ꝙ alias
vocabāt furloni. ad hoc benefacit. l. lucius ibi qui et Phyllus vocat̄
ff. de fideicom. lib. ⁊ qđ ibi not. Barto. qui alias ponit in. l. imperator
eo. titu. ⁊. l. decernimus. ⁊ ibi Bar. C. de aqueduc. lib. xi. probatur etiaꝫ
p testes peregrini ꝙ dictus Anthoni' pater peregrini vocabat̄ An
tonius de furlonib' vt deponit maxime Vincenti' de cantellis ⁊ Gu
9 lielmus de Rizijs ⁊ Appollonius. ¶ Nūc † videndum restat an reus
probauerit intentionem suam super exceptione p̄scriptionis per sex te-
stes vt requirit statutum volēs ꝙ transcurso decennio infra qđ fenera
tor debitum nō petierit in iudicio vel extra si debitor vel eius heres ꝓ
bauerit debitū fuisse vsurarium ⁊ etiā probauerit per sex testes fide di
gnos p publicā vocē ⁊ famā deponētes talē creditorē fuisse vsurariū
seu feneratorē nō possit fenerator agere. vt lati' in dicto statuto cōtine
tur in quo respōdeo reū nō probasse intentionē suā aliquo mō vt clare
constat ex inspectione attestationū dicti peregrini. Nā Christopho-
rus de la costa prim' testis nō probat. primo quia deponit ꝙ possunt
esse anni. xxviij. vsqꝫ in. xxx. vel circa elapsi ꝙ audiuit dictum dominuꝫ
Johannē esse vsurariū. et sic cōcludit de necessitate ꝙ tempore dicti ce
lebrati ꝯtract' q fuit celebrat'. M. cccclij. die. xxix. Julij. dictus domi
nus Johānes esset vsurius seu ꝙ ita esset publica vox et fama: qꝛ quā

do testis habet probare aliquod determinatū tp̄s z deponit de tp̄e illo z addit dictionem vel circa: nō dr̄ cōcludēter probare de tēpore illo determinato qd̄ erat ꝓbandū. vt est tex. in. c. fi. de despō. impube. quē ad hoc ibi Anto. de but. dicit esse notabilem z mēti tenendū cum ergo certitudinarie nō loquat̄ de tp̄e. xxx. annorū nō probat: qr̄ lz̄ essent. xxviij. anni nō cōprehenderetur tempus celebrati cōtractus. z dictū statutū intelligitur de illo qui erat fenerator tempore debiti cōtracti patet qr̄ statutū vult dictam prescriptionem habere locum solum in debitis vsurarijs. Nā statutum exigit debitū illud fuisse vsurarium z dat modū ꝓbandi dictum debitum fuisse vsurariū: scilicet per iuramentum rei ita iurantis z per probationem sex testium deponentium per publicā vocem: z famam ipsum fuisse vsurarium seu feneratorē: sed fama superueniens post contractum debitum non arguit ꝙ si nūc est vsurarius fuerit etiam ante postꝙ̄ ꝓmeuus naturalis statꝰ repugnat: quia quis nō nascitur vsurarius. ita ↄcludit Bal. z Saly. in. l. ex persona. C. de ꝓba. z Bal. in. l. si qui adulterij per illū tex. C. de adul. z in. l. rogasti. §. si tibi in. ij. colū. ff. si cer. peta. z Oldr. z Bal. in. l. j. §. si magistratus. ff. de magistra. conue. z ibi in terminis Bal. videtur decidere dubitationē istā. nam dicit ꝙ istud est vtile ad cōstitutionem sinodalem dicētem ꝙ omnia instrumēta vsurarij presumantur esse vsuraria modo pone qd̄ probatur qd̄ de presenti quis est vsurariꝰ: an per hoc omnia instrumēta retrofacta dicentur esse vsuraria z dicit quod nō per ibi notata per Old. z reputat hoc esse nota dignū. ¶ Preterea iste testis non probat publicam vocē z famā: licet em̄ dicat ꝙ a pluribus personis publice dicit audiuit dictum dominum Johannem esse vsurarium, nō sequitur qd̄ ita fuerit publica vox z fama. quia fama est quādo dicit̄ a maiori parte. vt no. in. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. z per Bar. plene. in. l. de minore. §. si plurimū. ff. de questio. vnde dicit bar. in. d. §. si plurimū ꝙ licet testis dicat ꝙ publice audiuit dici nō probat famā: quia potuit audiuisse publice dici ab vno vel duobus. z ita etiam vult Bal. in addi. Spe. in tit. de sen. in. xxiiij. colum. z Ange. in. l. iij. ff. ad macedo. z Johā. de Imola in. l. heredes palā in prin. ff. de testa. vbi dicit ꝙ ita cōmuniter tenet̄. z licet dicat ꝙ audiuit a nō nullis ꝙ dictus dominꝰ Johānes fecit cū eis cōtractus feneraticios nō probat quod fuerit fenerator qr̄ deponit de auditu ab alio. l. testium. C. de testi. c. tam literis de testi. nec ꝓbat famā publicam. quia nō dicit qd̄ esset fama: nec quod audiuerit a maiori parte vt requiritur. preterea deponit audiuisse post tēpus quo fuit celebratus dictus cōtractus de quo vertitur q̄stio z sic nō releuat per ea

10 que proxime dixi. ¶ Nec † etiam probat intētionē peregrini baldasar de montali secundus testis: tum quia nō probat qd̄ dominꝰ Johānes de badalochijs esset aut per publicā vocē z famam reputaretur vsurarius tempore dicti celebrati cōtractꝰ eadē ratione qua dixi supra primum testem nō probare: tū etiam quia non deponit de publica voce z fama alicuius tempore. sed qd̄ ab aliquibus dici audiuit qd̄ vxor dicti Johānis mutuabat sub vsuris. z ꝙ id qd̄ nolebat facere dictꝰ Johānes faciebat fieri per eius vxorē: ita qd̄ per allegata ad impugnādū dictum primi testis euidēter apparet istū secundū nihil probare. ¶ Nec

11 † etiā probat Ambrosius tertius testis qr̄ deponit de tempore. xxvj. annorū z contractus fuit celebratus iam sunt anni. xxix. z vltra. Preterea interrogatꝰ in causa scientie nō reddit concludentem rationē dicti sui. nam dicit qd̄ audiuit hoc dici mille vicibꝰ z vltra publice a multis et diuersis personis. nam per hoc nō cōcluditur ꝙ audiuerit a maiori parte personarū illius loci in quo conuersabatur dictus dn̄s Johānes. nam duo vel tres dicuntur multi. l. j. §. hoc rescriptū. cum glo. z ibi Barto. ff. ad sille. l. licet imperator. ff. de lega. j. no. insti. de iure ꝓso. §. si. in verbo multi: vnde potuit audire ab vno istud dicit publice quadrigētis vicibus z totidem vicibꝰ ab vno alio vel duobus hoc nō argueret esse publicā vocem z famam prout de iure accipitur publica vox z fama vt dixi circa primū testem igitur cum non reddat concludentē rationem dicti sui nō probat. vt no. in. l. solā. C. de testi. et in. c. cū causam que inter archiepiscopū de testi. ¶ Insuper interrogatꝰ quomodo intelligat esse publicam vocē z famā? respōdit quando de aliqua re per plures personas dicitur. z sic apparet nō accipere famam prout est: merito nō probat: quia nō intelligit quid sit fama de qua deponit ita inquit Spec. in titu. de noto. cri. §. fi. versi. z si testes. z in titu. de teste. §. an de interrogatorijs versi. item super tertio cū duobus versi. sequentibꝰ z Bal. in. l. j. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. z in. l. j. ff. si cer. pe. ꝑ illū tex. z ibi etiā Bar. in. ij. colum. z Jo. de imo. in. l. stipulatio ista. §. hec quoqz. ff. de verbo. oblig. ¶ Nihil probat etiā Pinꝰ de magnanachis quartus testis: quia nō deponit de fama que fuerit tēpore celebrati cōtractus. nam dicit se audiuisse hoc de anno presenti z quod nescit de aliquo determinato tempore. item nō intelligit q̄ sit publica vox z fama quia dicit quod est quando illa res que dicitur est vera: vñ per superiꝰ allegata patet ꝙ nihil ꝓbat. ¶ Nihil ꝓbat etiā Johānes de la costa quintus testis quia non deponit concludenter de fama que esset tēpore celebrati contractus. itē nō deponit se audiuisse a maiori parte quāuis fuerit interrogatus in causa scientie: itē nō deponit quod fuerit publica vox z fama vt statutū requirit: sed dicit quod fuit vox z fama et

12 constat † quod dispositio statuti est ad vnguem verificāda. l. j. §. ait p̄tor. ff. ne quid in flu. pub. z ibi no. Bart. iuxta prin. illius. l. z. l. ij. §. docere. ff. vi bo. rap. no. Jo. an. in. c. j. de homic. lib. vj. in nouella. z Bal. in. l. si quis non dicam rapere circa quartam col. cū simi. C. de episco. z cle.

¶ Non probat etiā Anthonius dictus romanus sextꝰ testis. qr̄ deponit solū de auditu ab aliquibꝰ qd̄ dictus dn̄s Johānes erat publicus vsurariꝰ: modo possūt esse anni. xxiiij. vel circa z ꝙ in locis p̄dictis erat vox z fama: z interrogatus quomodo intelligat publicā vocē z famā respōdet satis insulse dicens ꝙ intelligit ꝑ auditū esse vocē z per famā vsuram. z qd̄ nescit vnde habuerit dicta fama originē nisi quod id dici audiuit a pluribus gētibus: vnde ex allegatis supra circa alios testes apparet istū nihil ꝓbare ratiōe temporis: z qr̄ non dicit audiuisse a maiori parte. nec intelligit quid sit fama nec scit vnde habuerit originē vnde nō ꝓbat. l. decurionū. C. de peti. nota. Inno. in. c. qualiter z quādo el secūdo de accusa. z Spec. in titu. de inquisitio. §. nūc tractemus versi super probatione z Bar. in. d. l. de minore. §. si plurium. ¶ Non probat etiā Ambrosius de guinucijs septimus testis. qr̄ nō cōcludēter deponit de fama que esset tempore contractus. qr̄ dicit ꝙ possunt esse anni. xxviij. vel circa elapsi ꝙ dictꝰ Johānes stabat in arce guardasoni ꝙ ab inde citra ꝑ spaciū annorū decem vel circa audiuit a quā pluribꝰ personis z pluries dictū Johānē fuisse vsurarium z ꝙ fuit z erat vox z fama publica z non intelligit quid sit publica vox z fama: quia dicit ꝙ est quādo de aliquo facto publico dr̄ in diuersis locis ꝑ diuersas personas. z qd̄ nescit a quo vel a quibus originē habuerit dicta fama vnde ex pluribꝰ defectibus apparet eū ꝓbare rationibus z iuribꝰ allegatis supra cōtra primū testē et alios. ¶ Nō ꝓbat etiā Vincētius de castellis octauꝰ testis: quia nō deponit de publica fama q̄ esset tēpore cōtractus vel ante: sz simpliciter dicit de tēpore quo stabat dictꝰ Johānes in arce guardasoni. nā potuit stare ꝓut stetit multo tēpore ante dictū ↄctū z post z esse potuit ꝙ fama p̄dicta superuenisset post ↄctū z nō sufficeret vt dixi supra circa primū testez. z sic cum probatio dicti testis sit dubia in tp̄e et non cōcludens nō releuat. c. in presentia cū si. de probatio. Itē non dicit ꝙ audiuerit a maiori parte z nō intelligit quid sit fama publica: qr̄ dicit ꝙ intelligit ꝙ illud qd̄ dr̄ per ipsum testē z ꝑ

13 alios sit publica vox z fama z tamen hoc est falsum quia † illa ꝟba. s. z ꝑ alios verificantur in duobus. l. inter illaz. §. fi. ff. de ver. sig. z. l. libertas. §. fi. ff. de manu. testa. z sic nō cōcludit de maiori parte vt requirit̄ et licet iste testis dicat ꝙ soluit vsuras dicto dn̄o Johāni tamē nō deponit ꝙ fuerit ante tp̄s cōtractus de quo nūc agit̄. preterea in hoc ipse nō ē idoneus testis cū testimonium eius concernat cōmodum suū vt dicit Bal. in. l. dictantibus. C. de testa. z Fede. de senis in cōsilio. lxiiij. incipiēte p̄dic. z Laurētius de ridolfis in suo tractatu de vsuris in scd̄a parte q̄stione. cxvij. ¶ Et eadem ratione non probat Anthoniꝰ dictꝰ romanꝰ sextus testis vltra alios defectꝰ qbꝰ ipse laborat. vt circa dictū eius fuit discursum. ¶ Neqz etiā ꝓbat Johānes de albertocijs nonꝰ testis eadem ratione qua proxime dixi non probare dictum vincentiū octauū testem: scz quia deponit de facto suo z circa id qd̄ cōcernit cōmodū suū z posito ꝙ ipse etiam probaret esse vnicus tantum z requirunt̄ sex ex forma statuti: z ideo non oporteret insistere super alijs testibus quia non sunt numero sex. tamen ad abundantem cautelā adhuc dico ꝙ non probant. vnde nō probat Gulielmus de Rizijs decimus testis: quia non deponit ꝙ a maiori parte diceretur nec intelligit qd sit publica vox z fama: qr̄ dicit ꝙ est illud quod dicitur a multis qd̄ nō est bene dictū vt declaraui supra. ¶ Non ꝓbat etiā Johānes Paulus vndecimus testis: qr̄ nō deponit de fama q̄ fuerit tempore dicti contractus vel ante z nescit a quibꝰ fama habuerit originē nec intelligit quid sit fama. vt patet ex respōsiōibus suis factis ad interrogatoria. ¶ Nō ꝓbat etiā Apollonius duodecimus testis quia nō deponit de fama que fuerit tempore dicti contractus vel ante nec ꝙ audiuerit a maiori z nō itelligit quid sit fama. ¶ Vltimus testis: scz Gilbertꝰ de duzonibus nō videt̄ probare quia non dicit ꝙ fuerit publica vox et fama vt statutum requirit. z posito ꝙ probaret non sufficeret quia requirūt̄ sex

14 testes vt dictum est. ¶ † Preterea ex aduerso ꝑ. xviij. testes ꝓductos ꝓ parte agentium ꝓbata est contraria fama z quod nō potuisset esse publica vox et fama in dictis locis qd̄ dictus Johānes esset vsurariꝰ quin ipsi sciuissent attēta cōuersatione quā ibi habebāt z ideo talis fama cōtraria negatiue ꝓbata per plures testes ex parte agentiū preualet etiam si pro parte rei probata fuisset fama affirmatiue. vt declarat Bar. in dicta. l. de minore. §. si plurium in versicu. quero vtrū possit probari fama negatiua zc. z probat̄ in. l. cum quidā. §. quod dicitur z ibi no. Bal. ff. de acquiren. heredi. z Bal. in. l. j. in quinta questiōe. C. de testa. z in. l. ea quidē in antepenul. colum. C. de accusa. et in. l. actor. C. de probatio. z in. l. diuus cum simi. ff. de testa. mili. Ex quibꝰ infero veraz esse conclusionem supra in principio in fauorem dictorum agentiū firmatam.

Alexan.

¶ Summarium super consilio. clxxxv.

1. ☞ Confessio facta parte presente probat liberationem.
2. Testes in dubio presumuntur contestes.
3. Quando testis dicit se non recordari de tempore tamen non ꝓbat quādo non sumus in casu in quo tempus est de substantia.
4. Interrogatus si interfuit quando titius confessus est postea dicit de loco z tempore se non recordari non dicitur varius.
5. Dictum testis debet interpretari ne videatur variare in tēpore. z.
6. Testis dicens ꝙ res valet centum z alius deponens ꝙ valet centuz z quinquaginta non dicuntur varij.
9. In causis arduis z magnis non defertur iuramentum.

Consilium. clxxxv.

Si testis non recordat de loco z tpe an pbet: z qd si primo dixit de tpe sup caplo postea sup iterrogatorijs dicit se nō recordari an pbet?

Domini redemptoris nostri invocato suffragio. Viso processu cause vertentis iter dominam Katherinā quondā Francisci de sancto Archāgelo ex parte agentem: z heredē dicti quondam Francisci eius patris z ser Andream quondā Jacobi de crema ex alia se defendentē attingā solum id qd mihi substantiale z de iure subsistere videt. s. an pro parte dicti ser andree sit probatum de satisfactione dictorum quinquaginta ducatorum petitorum in presenti iudicio. Et breuiter mihi videtur qd sic precipue per duos testes pro eius parte productos. s. per Martinū longini. z per ser Johāninum. nā ambo deponūt maxime super septimo capitulo: super quo deponūt q dictus Frāciscus presente dicto ser Andrea cōfessus est sibi fuisse solutum z satisfactū de dictis quinquaginta ducatis in quibus erat sibi obligatus ex instrumēto ser Gasparini.

1 constat† autem q confessio predicta facta parte pñte sine dubio probat liberationē. in auth. de testi. §. z licet. l. tale pactum. in prin. ff. de pac. solū est videndū an sint singulares vel varij adeo q nō probēt iuxta. l. ob carmē. §. fi. ff. de test. z c. licet causam de proba. z dubium facit quia dictus Martinus super septimo capitulo interrogatus de tempore: dixit iam sunt vinginti anni vel circa: sz dictus ser Johānin9 interrogatus de tempore respōdit q fuit de anno. 1445. vel de anno. 1446. z q tamē nō bene recordabatur: vnde attento q dicti testes fuerūt examinati de anno. 1473. videnť diuersi in tempore. z sic vidētur singulares z varij per no. in. l. testium. C. de testi. z in. q. ix in. c nihilominus: z per consequens non probāt. c. bone. el primo de elec. c. cū dilecti de accusa. videtur etiam variare dictus Martinus quia super septimo capitulo dicit q contenta in eo fuerunt iam sunt anni viginti postea super interrogatorijs dicit se nō recordari de tēpore. z testi varianti nō creditur. l. qui falsa. ff. de testi. l. eos. ff. ad legem cor. de fal. deniqz dict9 Martin9 interrogatus qbus presentibus illa fuerunt: noiat quatuor z non dat pro conteste dictū ser zannum. z sic apparet etiā ex hoc capite de singularitate dictorū testiuz. Preterea etiam nō recordatur dictus Martinus de loco. z sic non videtur carere suspitiōe. per no. in dicta. l. testiū

Tamen istis nō obstantibus puto testes predictos bene probare z

2 presuppono q testes in dubio† presumūtur cōtestes si aliud nō appareat fm Inno. notabiliter in. c. qualiter z quando el secūdo de accusa. vnde dicit ibi q testis interrogat9 de fama debet dicere a quo audiuit si recordatur: z quo tēpore. z si plures audiuit z in pluribus locis z a pluribus personis z si de quibusdā recordatur z de quibusdā non debet testis dicere ego audiui hoc in tali loco z etiā in alijs locis a titio z a quibusdā alijs z tali tempore z etiam alijs temporibus z per dictam adiectionem generalem presumatur potius iudex eum concordare cū alijs testibus q dixerūt se audiuisse a seio vel a Baio. in alio loco vl tēpore q in loco z tēpore specificato a primo teste allegat id quod habetur in. c. cū tu de testi. z de penitē. distin. j. periculose. ita etiam no. Spe. in titu. de inquisitiōe. §. nunc tractemus versicu. super probatione autē infamie. z Bal. in. l. de quibus in antepe. colū. ff. de legi. z in. l. ij. in vltima colum. C. de bono. possess. fm tab. z Johā. de imo. in. c. cū oporteat de accusa. z domin9 Abbas in. c. cū Johānes de fide instru. z Pau. de ca. in consilio. cxcij. incipiente viso processu zc. cum igitur dictus ser Johāninus dicat q dictus Frāciscus dictam confessionem plures fecit z inter alios quos notant. vt contestes nominat dictum Martinū longini z dicit q non bene recordat de tempore debet presumi q fuerit ea vice de qua deponit dictus Martinus vt sic presumātur contestes per supra allegata z tanto magis cum nominet dictuz Martinū per contestē. Nec obstat varietas in tempore quia respōdeo q dict9

3 ser Johanninus deponit† q predicta plures cōfessus est Frāciscus et dicit q non bene recordatur de tēpore. z sic nō potest dici q discordet in tempore ab alio cōteste. z licet testis dicat se non recordari de tempore tamē probat quādo nō sumus in casu in quo tempus est de substantia prout in casu nostro. ita no. Inno. z alij post eum in dicto. c. qualiter z quando z Spe. in loco supra allegato z nota. per glo. z Bart. in l. ij. §. itē labeo. ff. de aqua plu. arcen. z Bal. in. l. testium. in vltima columna. C. de testi. z doc. communiter in. c. cū causam que inter archiepiscopū de testi. z Archidyā. in dicto. c. nihilominus z pbatur in. c. cum Johānes de fide instru. z ibi gl. in verbo recordari nisi quando esset tēpus de substantia vt notatur etiam per Bart. in. l. si librarius. ff. de regu. iur. z Johā. and. z alij post eū in. c. ex tenore de testi. z in dicto. c. cum cām dicit expresse Antho. de but. ibi q si vnus testis deponit de tempore alius autem nō recordatur limitate de tēpore vt quia dicit q fuit tali tempore vel alio probāt z presumuntur contestes in tempore allegat not. per Innocē. in dicto. c. qualiter z quādo. z iste est ppie ca

4 sus noster. Non obstat quod† dictus Martinus primo dixerit qd iam sunt. xx. anni vel circa qd interfuit quādo Franciscus predicta cōfessus est. postea sup interrogatorijs de loco z tēpore dixit se nō recordari: quia respondeo q per hoc non dicitur varius z intelligitur dictū eius vltimum q nō recordatur. s. de dictis duobus de quibus simul est interrogat9. s. de loco z tēpore. non etiā supra dixerat de loco nō recordari. Preterea dicta verba intelligūtur q non recordatur. s. aliter q dixerit supra hoc in specie decidit Albe. de rosa. notabiliter in. l. nō erit. §. dato. ff. de iureiu. vbi per ibi notata per glo. dicit q si testes in principio dicti sui dixerunt maleficium fuisse cōmissum presente titio z seio, postea interrogati qui fuerunt presentes dixerūt q null9 debet intelligi. s. exceptis predictis z dicit q ita dicebat P. au. de liaza. Benefacit† q vo

5 luit notabiliter Barto. in. l. labeo. ff. de sup. leg. vbi vult qd dictū testis debet iterpretari ne videatur variare in tempore. vt sic probet. ar. d. c. cū tu. z idem dicit Bal. in. l. apud antiquos. C. de fur. z in dicta. l. de qbus in vlti colum. vbi etiam subdit q dicta testium non sunt calūnianda: sz iuuāda. benefacit qd voluit Specu. in titu. de noto. cri. §. fama in fi. vbi dixit q si testis interrogatus super multis capitulis fere sup omnibus respondit se nihil scire, exceptis paucis capitulis super quib9 pauca dixit postea in fine sui testificatus, interrogatus dixit q de omnib9 pmissis cōtentis in capitulis est publica vox z fama. hec vltima vba referētur etiā ad ea capitula super quibus dixerat nihil scire quia intelligitur q nihil scit. s. de vitate. sed de fama. sic vt ifra dicit. z cū eo trāsit Bart. in. l. de minore. §. fi plurium. ff. de qstio. in pe. colum. in ver. quero quid si testis interrogatus. Non ob. q Martinus interrogatus quib9 pre

6 sentibus fuerunt† ea de quibus testificatur nominat aliquos z tn̄ non nominat dictū ser zannū: quia respondeo q per hoc non sequitur q nō fuerint contestes quia nō negat fuisse presentem dictū ser zaninū. facit q dicimus de teste qui dicit q res vz centum z alius dicit q valet cētū quinquaginta nō sunt cōtrarij: qz in dicto primi testis deponētis q valet centū nō subintelligitur dictio necessaria. s. tm̄ p. l. cū furti. ff. de in litem iurā. z no. Bar. z ibi expressius Rapha. z Pau. de cast. i. l. fi. §. i. in fi. ff. de leg. ij. z moderni post Bar. in. d. l. cū furti ita in pposito nostro licet dictus Martinus dicat q fuerūt pñtes tales nō sequit q p hoc dixit q illi tātū z nō plures fuerūt presentes z tāto magis cum ser zani

7 nus det Martinum pro conteste. Non ob.† q dictus Martin9 no recordetur de loco quia vt dicit Inno. in. d. c. qualiter z qñ licet testis dicat se non recordari de loco tamē probat nisi qñ esset loc9 de substātia z dicit etiā clare Nico. de matha. z Bal. in. d. l. testium in viij col. q qñ vnus testis recordatur de loco, alius dicit se non recordari tn̄ probāt qz sufficit q in substātialitate pbādorū nō discordēt z iste ē casus noster

8 quia alius testis recordatur de loco. Accedit† etiā ad corroborationem pdictorū quātuz ē pro libris septuaginta obligatio facta per dictuz ser Andreā dictis sindicis: vt patet istrumēto rogato per ipsummet ser Andreā z tali instro cōtinenti obligationē ipsius scribētis statur cōtra se. l. ipuberē. §. fi. z ibi no. Bar. ff. ad legē cor. de fal. l. nō putauit. §. si qs sua manu. ff. de contrat ab. z nō est verisimilie q p eādē septuaginta libris voluisset se obligare bis z diuersis psonis, adeo q cogi posset p dictos sindicos ad soluēdū z etiā per dictū Frāciscū. l. cuz de indebito in prin. ff. de pba. c. super hoc de renū. Accedit etiā alia cōiectura qz cū dict9 Frāciscus vixerit post cōtractū debitū per annos. xiiij. vel circa vt patet ex die cōfectionis testamēti sui nō est versimile q tādiu cessasset petēdo debitū z consequēter donādo cōmoditatem vsus dicte pecunie dicto ser Andree vbi eni capi potest alia cōiectura q donationis nō debet psumi donatio. l. si cum aurū. ff. de solu. l. elegāter. §. qui reprobos. ff. de pigno. act. q aūt in casu nr̄o capi possit alia cōiectura patet ex depositionib9 nedū dictorū duor testiū z dicto instro: sed etiam ex depositionibus aliorū testium ser Andree deponentiū etiā q dom9 de qua fit mentio in scdo capitulo capitulorū ser Andree z in istrumēto rogato per dictū ser Andreā fuit vendita dicto Frāciscō z qd dict9 ser Andreas soluit pecunias de qb9 in quarto caplo capitulorū dicti ser Andree z vbi pdicti alij duo testes nō sufficeret qui in vitate sufficiūt succedit id qd habetur in caplo cū causam. de pbationibus cuz alijs ibi alle

9 gatis, q que singula nō iuuāt multa pluur. Posset etiā ad cautelā iudex deferre iuramētū dicto ser Andree in supplementū probationis. iuxta. l. admonēdi cū ibi no. ff. de iureiurā. z q uis in causis magnis vel arduis tale iuramētū nō deferat. vt ibi no. z no. in. c. fi. de iureiu. z per Spe. in ti. de iura. dela. §. j. circa mediū. z iudici videret hāc esse causam magnā inspecta qualitate psone fm quā hoc hz arbitrari. l. sed si susceperit. §. j. ff. de iudi. tamē hoc non habet obstare: quia vbi est plusq̄ semiplene probatū vt pculdubio est in casu nr̄o q uis etiā essem9 in casu in quo nō esset plene probatū potest deferri tale iuramentū etiā in causis magnis vt no. Archi. xxvij. q. j. in. c. viduas el primo. z Hostiē. in summa de iureiur. §. vt super circa medium. z Bal. in. l. in bonefidei. C. de reb9 credi. circa vltimam colū. in versi. hic dubitat de feudo. z Saly. in. d. l. admonendi in pe. colū. z ibi hoc etiā tenet Ludo. roma. post mediū in versi. in eadem ibi z in delictis zc. vbi ad hoc subtiliter inducūt tex. i. d. c. fi. de iureiu. z idē tenuit do. Abbas. c. mulieri de iureiu. tamē in veritate non est necessariū vt mihi videtur deuenire ad dictā delationē iuramenti stantibus iam dictis. Ex quibus cōcludo partes dn̄i iudicāis esse in absoluendo dictū ser Andream a petitis. Laus deo. Alexā.

Summarium super consilio. clxxxvj.

1 Duo testes in omni causa regulariter sufficiunt.
2 Mediator si sponte vult testificari valet testimonium.
3 Nihil refert dummodo in testibus idem resultet effectus.
4 Dicta testium debent iuuari non cauillari.
5 Compaternitas non repellit testem.
6 In causis magnis non defertur iuramentum.

Consilium. clxxxvj.

¶ De teste amico quando repellatur ꝛ quando non. ꝛ an in causis magnis deferatur iuramentum si est plusꝗ̄ semiplene probatum.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Uiso processu cause vertentis inter ser Johānem Lazarini ex parte vna agētem ꝛ alegrum de cutignola ex altera se defendētem mediātibus eorū intercessoribus ꝛ his que egregie ꝛ copiose allegata sunt in iure pro parte dicti ser Johānis necnon dubitationibꝰ seu oppositionibus aliquibus subtiliter in contrariū in iure factis sentio in fauorē dicti ser Johānis presertim ex infrascriptis. nam omnia in processu videntur rite actitata ꝛ ꝑsertim stātibus literis ducalibꝰ mādantibꝰ ꝙ summarie ꝛ sola facti veritate inspecta ius ministret. de cuius clausule virtute nō discutio quia nō expedit ad presens. videt etiam probata intētio agētis per duos testes in fauorē eius in causa receptos. s. Mattheū Laurētij ꝛ Michaelē ertenus. ꝛ duo testes in omni casu regulariter sufficiūt. c. in omni de testi. l. ubi numerus. ff. eo. ti. nec obstat si diceretur† ꝙ dictus Michael nō est integer testis eo quia scdm̄ qd ipsemet testis asserit est magnus amicꝰ dicti ser Johānis per id qd habet in. l. iij. in prin. ff. de testi. ꝛ in. c. quot de testi. ꝛ. l. eos cum glo. C. de testi. ꝛ ibi per Cy. cū si. quia respondeo ꝙ dictus Michael asseruit ñ esse etiā amicū dicti Alegri ꝛ non intelligitur de leui amicitia: quia illi non appellant amici proprie. l. late. §. amicos. ff. de verb. signi. ꝛ per consequens intelligit de magna amicitia sic etiam videmus ꝙ vbi fit mentio de febre vel vulnere non intelligit de leui febricula vel vulnusculo modico. l. j. §. sed sciendū. versi. proinde leuis. ff. de edil. edic. vnde dicit ibi Bal. in lectura antiqua ꝙ statutū imponens certam penā vulneranti pro vulnere nō habebit locum in modica scissura cutis: qꝛ appellabit vulnusculum. non vulnus. ꝛ propterea etiā videmus ꝙ gl. notabilis in auf. minoris debitor. in prin. C. qui dari tu. po. dixit ꝙ dispositio illius auf. loquētis de debito nō habebit locum in debito modico ꝛ similiter Bal. signāter in. l. data opera. C. qui accusa. non po. in. ij. col. dixit iura punientia incendiarium pena mortis non intelligunt de incēdio paruo ꝙ posset etiam multis alijs medijs comprobari: sed hec adꝑ presens sufficiunt vnde propter paritatem amicitie sequitur ꝙ non minus credit ei si deponit pro vno ex eis contra alium. l. nō solū. §. de vno. ꝛ ibi no. Barto. ff. de ritu nup. ꝛ. l. vnus. §. de questione. ꝛ ibi no. Bar. ff. de questio. ꝛ specu. in titu. de teste. §. j. versicu. sed quid si in eodem gradu cū si. fortius voluit Bal. in. d. l. eos ꝛ in. l. si quis a testi. in vlti. colū. C. de testi. ꝙ amicitia nō noceat testi. ꝛ fin eum iudex debet in dubio arbitrari ꝙ sit idoneus: quia amicitia est virtus. ꝛ pro hoc allegat. l. sciendum. ff. de vsur. nisi fin eum quādo ꝓpter amicitiā vnius resultat odiositas alterius. ꝛ hoc etiā tenet Ang. in dicta. l. sciēdum quintimo. etiam vbi diceremus hoc esse arbitrariū. s. quādo Michael fuisset amicꝰ ser Johānis ꝛ nō Alegri vt iquit Cy. in. d. l. eos. ꝛ doc. in. d. c. quot. aut debet iudex arbitrari Michelē non esse idoneum cum nō appareat ipsum propter talem amicitiam habere odio dictū Alegrum. ꝛ sit vir bene cōditionis vt etiam de iure presumit quilibet. l. cū pater. §. rogo. ff. de lega. ij. l. seruos. ff. de manu. testa.

¶ Non obstat †etiā dum dicit ꝙ Michael deponit pro obseruantia concordie per eum facte inter dictas partes qꝛ respōderi potest ꝙ licet ille qui fuit mediator vel proxeneta nō possit cogi nisi vtraꝗ̄ parte ꝯsentiente tamē si spōte vult testificari potest. vt no. glo. in. §. qm̄. in auf. de testi. ꝛ hoc ibi tenet Jaco. de bel. ꝛ Ang. et Bal. ꝛ Saly. in. l. omnibus C. de testi. ꝛ Saly. in. l. si. ff. de teste. vbi ita declarant ꝛ modificāt no. ꝑ Bar. in. l. deferre. ff. de iure fi. attento ꝙ ex hoc nullum cōmodum laturus est dictus testis. ¶ Non obstat ꝙ nō appareat aliqd de potestate attributa dicto Michaeli a partibus: quia respōdeo ꝙ non agit ꝑ ser Johānni ex sn̄ia ꝛ declaratiōe Michaelis: sed ex promissione facta ꝑ dictum Alegrū ꝓbata per dictos testes ꝛ sic dato ꝙ nihil appareret de potestate data Michaeli non est de ea curandū postꝗ̄ ex sententia Michaelis non agit. ¶ Non obstat si dicatur ꝙ dicti testes non probāt qꝛ dictus Michael deponit ꝙ dictus Alegrus ꝓmisit ser Johanni dare corbes. lviij. frumēti pro. xxv. ducatis venetis quos habuit a ser Johāne vz corbes quadraginta ad rationē solidorū. xxiiij. ꝓ qualibet corbe. ꝛ corbes. xviij. ad rationem solidorū. xxvj. pro corbe. dictus vero Mattheꝰ alius testis deponit qd dictus Alegrus ꝓmisit prefato ser Johān. ꝓ pecunijs quas ipse Alegrus habuerat a ser Johāne dare eidē ser Johāni corbes. lviij. frumēti: vz ꝑtim ad rōnē solidorū. xxiiij. ꝛ partim ad ratione solidorū. xxvj. sed ꝙ no recordat quanta esset pars q̄ debebat dari ad ratione solidorū. xxiiij. ꝛ quanta esset que debebat dari ad ratione solidorū. xxvj. tū dico hoc non obstare† qꝛ cū ambo testes cōueniant in hoc. s. ꝙ pro dictis pecunijs habitis per dictum Alegrū a dicto ser Johāne promiserit dare ser Johāni corbes. lviij. frumēti siue recordet quāta fuerit pars q debebat dari ꝓ solidis. xxvj. ꝛ quāta esset illa que debebat dari ꝓ solidis. xxiiij. siue nō recordentur nil refert qꝛ idē resultat effectus postꝗ̄ ꝓ dictis pecunijs habitis debebat dare corbes. lviij. frumēti. l. ꝙ si dubitet. ff. de acqui. here. l. gallus. §. si eius. ff. de libe. ꝛ posthu. ꝛ notabiliter traditur per Johā. and. ꝛ Dominicū in. c. j. de pac. in. vj. vbi dicit ꝙ probatio dubia que est verificabilis ꝛ ꝯclusiua in quolibet intellectu quo ad intentū probare debentis prodest ꝓ bantí vt pro eo sit ferenda sentētia. ꝛ reputat ibi Domi. de sctō Gemi. illam decisionē Johā. and. esse valde no. ad limitationē eius qd habetur in. c. in presentia de proba. cum si. benefaciunt notata per Ant. in. c. ex parte. §. de rescrip. per illū tex. ꝛ in. c. tertio loco ad fi. de proba. satis est enim ꝙ testes cōcordēt in eundem rei finem. l. qui sententiā ꝛ ibi Bal. C. de pe. no. Oldra. ꝛ Bal. in. l. j. ad fi. C. si vnus ex plur. ap. ꝛ Bal. in. l. si. in penul. colum. C. de test. ꝛ nota. doct. in. c. nihil obstat de vbo. signi. cum simi. ¶ Non obstat etiā si dicatur ꝙ discordant dicti testes in alio eo quia Michael deponit ꝙ dictus Alegrus dixit ipsi testi quod ꝯcordaret dictam differentiam. Mattheꝰ vero deponit quod Michael dixit ipsis partibus volo quod dimittatis me hāc rem cōponere ꝛ ꝙ partes ipse conuenerunt ꝙ Michael componeret ꝛ per consequens nō videretur eis credendū. l. qui falsa. ff. de testi. ꝛ plene no. in. c. in nostra de test. quia respondeo ꝙ hic si bene aduertatur non videtur cōtrarietas quia etiā Mattheus deponit ꝙ Alegrꝰ dixit ipsi Michaeli ꝙ ꝯcordaret dictam differentiā. nam si Mattheus deponit ꝙ partes ꝯuenerint ꝙ Michael cōcordaret: ergo satis apparet ꝙ Alegrꝰ qui erat vna ex partibus dixit ꝙ Michael cōcordaret ꝛ debent † dicta testium iuuari non calumniari. ita inquit Bald. in. l. de quibus circa vlti. colum. ff. de legi. ꝛ in rubrica. ff. de rerum di. in vlti. colū. ꝛ in. l. ij. C. de temp. ap. allegant no. in. l. stipulatio ista. §. hec quoqꝫ. ff. de verbo. obli. ꝛ no. ꝑ Bar. in. l. j. ff. si cer. peta. benefaciunt no. per Barto. in. l. de etate in. ij. q. ꝑnci pali ad fi. ff. de mino. plus dicit nota. Ant. de butr. in. c. ij. de regula. ad fi. per illum tex. cum glo. ij. quod non viciatur dictum duorū testiū etiā si contrarientur in modico. dicit etiam Ant. de butr. ꝛ Johā. de imo. in c. j. de offi. lega. per id quod ibi no. in glo. j. qd licet vnus testis dicat plꝰ et alius minus non per hoc dicuntur adinuicē contrariari dūmodo aliter non contradicant. ¶ Non obstat †etiam si diceretur ꝙ dictus Michael est compater dicti ser Johānis quia nō est legitime probatū per testes Alegri vt ex attestationibꝰ clare patet. preterea compaternitas non repellit testem vt inquit Bald. ꝛ Salyce. in. l. parentes. C. de test. et Barto. in consi. incipiē. in questione vertente inter dominum Symonē ꝛc. quia edictum de testibus est prohibitoriū. l. j. ff. de testi. ꝛ non reperitur ꝙ prohibeatur compater. non probāt etiā dicti testes Alegri ꝙ dictus Michael sit domesticꝰ dicti ser Johā. hoc est tali domesticitate que repellat testem. patet per. l. presenti. §. si cubi. C. de his q ad eccle. cō fug. ꝛ per. l. ij. cum ibi notatis. C. de testi. ꝛ no. in. c. in literis. de testi. cū simi. Nec probant de magna amicitia tēpore testificatꝰ Michaelis ꝑ rationes ꝯcludētes iuxta notata in. d. l. late. §. amicos. potest tamē dictus ser Johānes ad cautelā instare ꝙ sibi per iudicē deferat iuramētū in insupplemētū probationis quatenus nō esset plene probatū put etiam in processu reperio fuisse petitū per procuratorē suum ꝛ hoc per regulā traditam in. l. admonēdi. ff. de iureiu. ꝛ in. l. in bone fidei. C. de rebus credi. ꝛ licet tale†iuramentū non debeat deferri in causis magne quātitatis inspecta qualitate ꝑsone: vt notat̄ i locis proxime allegatis tamen nō est hic ꝓbatū hanc esse magnā quātitatē inspecta qualitate persone ꝯlatis est ꝙ ser Johānes habeat regulā pro se. l. ꝙ iuramētū propter semiplenam probationē deferatur. vt in dicta. l. admonendi et aduersarius eius si vult eum excludere a regula allegādo ꝙ cā est magna inspecta qualitate ꝑsone petentis habet hoc probare. vt no. Bar. in. l. ij. ff. si quis in ius vo. non ier. ꝛ no. per glo. ꝛ docto. in. l. si vero. §. qui pro rei. ff. qui satisda. cog. ꝛ constat ꝙ per dictuꝫ Mattheū est semiplene probatum ꝙ dictus Alegrꝰ promisit ser Johāni dare corbes. lviij. frumēti pro pecunijs quas ab eo habuerat vt supra dixi. plus dico ꝙ etiā si ꝓbatū esset causam esse magne quātitatis inspecta qualitate ꝑsone tamen etiam in causis magnis ꝛ arduis potest deferri iuramētū in supplemētū probationis quando est plusꝗ̄ semiplene probatum licet non sit omnino plene probatū vt no. dominus Abbas in. c. mulier. de iureiuran. circa quartam colum. per id quod habet in. c. fi. §. j. eo. ti. et idem est de mente Host. in summa de iureiuran. §. vt sup circa mediū. ꝛ Archi. in. c. viduas el primo in fi. xxvij. q. j. ꝛ Bald. in. l. in bonefidei circa vlti. colū. in ver. hic dubitatur de feudo. ꝛ Saly. in. d. l. admonēdi circa pe. colū. duꝫ ponit intellectum. d. c. fi. de iureiura. ꝛ Ludo. Romanus in preallegata. l. admonēdi post mediū in ver. in eadem ibi ꝛ in delictis ꝛc. vnde posito etiā ꝙ essemus in casu qd dictus Michael ꝑpter magnam amicitiam diceretur pati defectum tamen ille defectꝰ operatur solum vt iudicātis arbitrio possit ei credi minusꝗ̄ vni integro testi. vt per Cy. in. d. l. eos ꝛ per Jo. and. in addi. Specu. in ti. de teste. §. j. in pri. ergo saltē nō est denegādū actori iuramētū in supplemētū ꝓbationis. Ex quibus patet meo iudicio veritatē equitatem ꝛ iustitiā esse pro dicto ser Johanne ꝛ pro eo ferendam esse sententiā per superius dicta

¶ Summarium super consilio. clxxxvij.

1. Locus nomen imperatoris non facit fidem.
2. Libri episcoporum ecclesiarum vel ciuitatū quando non sunt in forma publica non faciunt fidem.
3. In iudicio possessorio etiam non sufficit probatio semiplena.

Consilium. clxxxvij.

An liber canonicorum seu capituli scriptum manu notarij sui si caret loco ꝛ testibus probet solutiones cēsuum in eo descriptas.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Uisa copia † scripture libri vt dicitur capituli ꝛ canonicorꝫ ecclesie cesenatis super assertis solutionibus factis ꝓ pretēso censu annuo occasiōe fundationis hospitalis sancti Anthonij

cti Anthonij prout in prefationibus dicte sententie nuper late in fauorē dictorū canonicorū continetur, mihi videtur quod nisi aliter de iure dictorū canonicorū doceatur nō sufficienter probatū per dictū assertum librū: q2 licet in dicto libro contineat᷑ qđ talibus temporibus talis ꝛ talis prior societatis sancti Anthonij p̄dicti soluit tali canonico maioris ecclesie cesenatis solidos quindecim ꝓ cēsu dicte fundationis ꝛ in fine ipsius scripture dicatur ꝛ ego Stephanus ser Marij: notarius scripsi ꝛc. tamē quia ibi non sunt ea que sunt de essentia instrumenti publici ꝛ maxime testes: locus: et nomē pape vel imperatoris nō facit fidē. vt in auf. vt prepo. nomē imperatoris in prin. iunctis notatis per gl. j. q. viij. in c. quot cordis. ꝛ ꝑ gl. in. l. generali. C. de tabul. lib. x. ꝛ in. l. in donationib⁹. C. de dona. ꝛ in. l. de pupillo. §. q nūtiat. cū ibi not. ꝑ Bar. ff. de oper. no. nun. c. quoniā cōtra. de ꝓba. not. Spec. in ti. de instru. edi. §. breuiter iuxta prin. cū suis cōcordantijs ꝛ quādo notarius viuit prout est in casu proposito talis scriptura nullā fidem facit: sed quando esset mortuus semiplenā fidem faceret vt singulariter no. Barto. in. l. admonendi. ff. de iureiurā. circa. x. colū. in versi. quero quid si in instrumento reperit᷑ defectus ꝛc. ꝛ Antho. de bu. in. c. fi. de iureiura.

2 ¶ Confirmatur † predicta per ea que tradunt᷑ per Johā. and. in addi. Spec in ti. de instru. edi. §. nūc dicendū. in additione magna. ꝛ ꝑ Bal. in rubrica. C. de fide instru. in pe. ꝛ vlti. colū. ꝛ Bal. ꝛ Saly. in. l. exēplo. C. de proba. ꝛ Antho. de but. in. c. ij. de fide instru. ꝛ Pet. de ancha. in ꝯsilio quadragesimo primo incipiente in christi noīe primo de virib⁹ ꝛc. vbi per dictā. l. exemplo. cū alijs ibi allegatis cōcludunt ꝙ libri episcoporum vel ecclesiarū aut ciuitatū vel similiū quādo non sunt in forma publica non probant exactionē redditum vel locationes aut estimationes nisi quando inter publicas scripturas in loco publico ad hoc deputato ꝛ per officiales publicos ad hoc deputatos custodirent᷑ vel qn pro publicis haberentur tales libri adeo qđ iudices ꝛ alie persone indifferenter pro publicis vterent᷑ seu ex cōsuetudine fides plena eis adhiberetur. ar. auf. ad hec. C. de fide instru. ꝛ. l. in fraudē. §. quot. ff. de iure fis. ꝛ. l. barbarius philippus. ff. de off. pto. ꝛ. l. ij. C. de sentē. ꝛ interlo. om. iudi. ꝛ. l. censu. ff. de ꝓba. c. cum causam. de proba. c. ad audientiā de p̄scrip. ꝛ. c. cū dilectus de fide instru. prout plenius per eos in locis

3 preallegatis. ¶ Et ꝗuis essemus † in iudicio possessorio tamē nō sufficeret probatio semiplena scđm magis cōmunē opi. vt not. gl. magna in. l. j. C. quorum bonorū. ꝛ ibi hoc sequitur Jaco. but. Ange. ꝛ Sal. ꝛ idem Bart. in extrauaganti ad reprimendū in verbo summarie circa tertiā vel quartam columnā. ꝛ pet. de ancha. in cle. sepe. de verbo sig. que disputatio etiam hic non est necessaria cum non sit etiam semiplene probatum vt dixi. informent se tamen diligenter homines dicte societatis quia si cōperiāt qđ a quadraginta annis ꝛ citra intercesserint dicte solutiones annue. vt pro parte canonicorum allegatur tunc non litigent q2 in eo casu: nec in foro contentioso nec in foro conscientie consulo eis litem esse prosequendam. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxxviij.

1 In ore duorum vel trium stat omne verbum.
2 Circa ea que clam cōmittuntur sufficiunt faciliores probationes.
3 Ubi agit᷑ summarie simpliciter ꝛc. censent᷑ sublate omnes solēnitates.
4 Consensu siue conuentione: pactum fieri potest vt dicto vnius stetur.
5 Ualet consuetudo que facit scripturam esse autēticam.
6 Licet inferior non possit legem vel statutum tollere tamen potest illud distinguere.
7 Ubi verba vindicte possunt dupliciter intelligi debent intelligi de vindicta licita.
8 Non omnis inimicitia repellit testem: sed cōmitteret᷑ iudicātis arbitrio
9 Per amicabilem conuersationem apparet de reconciliatione.
10 Judex potest condemnare ex probationibus.
11 Ubi quis condemnatur ex presumptionibus debet mitius puniri.
12 Diuersitas temporis arguit diuersitatem facti.

¶ Consilium. clxxviij.

¶ An valeat statutum qđ credatur dicto vnius testis ꝛ plura alia circa probationes testium.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Uiso ꝓcessu inquisitiōis formate per spectabilē iuris doctorē dn̄m Raynerium de metliorātis vicarium gabellarū Arimini contra Jacobū quōdā ser Melchionis de Arimino eo qđ nō denūtiauit certas quātitates grani ordei ꝛ fabe: nec dati ū soluit officialib⁹ ad hoc deputatis ꝫ qđ cautum est per decreta dictarū Gabellarum imponentia penam fraudanti decem ducatorū pro quolibet sextario visoq3 arbitrio in predictis concesso ex statuto vl̄ ꝓuisione mei erat ꝓpositi ab huiusmodi cōsulatione abstinere: quia in huiusmodi causis in quibus de crimine agit᷑ non cōsueui cōtra inquisitos cōsulere: ꝫ astrictus ꝙmaxime nomine illustris principis dn̄i Roberti de malatestis Arimini ꝛc. domini mihi obseruendissimi vt consulam quid de iure sentiam contra inquisitū predictū iustitia mediante fieri posse indecorum esse arbitratus sum sue dominationi morē nō gerere, precipue cū de pena corporis afflictiua nō tractet᷑: vnde breuiter sentio dictū inquisitum posse puniri tanꝙ cōtra fecerit pro vndecim sextarijs recollectis ex predio de Monte Albano de anno. 1471. pro anno vero. 1472. pro sextarijs octo grani in vna parte: ꝑ sextarijs quatuor grani in alia parte ꝑ sextarijs trib⁹ cū quatuor bernardis grani et ꝑ sextarijs vndecim grani in alia parte. moueor principal'r quia quo ad primam summā. xj. sextariorū de anno. 1471. videt᷑ probatū per Zazonum ꝛ per Blasium Michaelis qui hoc aperte dicunt: ꝛ ꝗuis Michael circa hoc dubie loquatur ꝛ videatur clare deponere an dicta. xj. sextaria fuerint recollecta per Jacobū an vero per Jacobū, ꝛ Zazonum simul, tamē attento qđ probatur per magistrum Augustinū ꝛ Anthoniū ei⁹ filiū qđ de dicto anno. 1471. de dicto p̄dio in alia parte habuerūt simul Jacobus ꝛ Zazonus sextaria decem grani qđ etiā portatū fuit in casinū sancti Johānis in marignano nō potest negari quin vna summa cū alia coputata appareat Jacobū recollegisse ex dicto predio de dicto anno. 1471. saltē sextaria vndecim attento qđ maior pars redditū spectabat ad dictū Jacobū ꝙ ad dictū Zazonū vt per ꝙ plures testes est probatum. De dictis vero alijs quātitatib⁹ recollectis de anno. 1471. est probatū per

1 Zazonū ꝛ per Gaudentiū ꝛ partim ꝑ Michaelē et constat † qđ in ore duorū vel trium stat omne verbum. c. in omni. de testi. c. nouit de iudi. ¶ Comprobat᷑ hoc per id qđ deponit magister Mattheus ꝗ dicit qđ Jacobus dicebat io nō so de chi fidarme. io dubito essere stato accusato del grano che io ho recolto al monte per lo facto de lo imbotado. et qđ ad parandā sibi defensionē fecit certū instrumentū fictum ꝛ simulatum cum dicto Zazono prout etiā in hoc effectualiter cōcordat dictus Zazonus. ꝛ indicat ipsa celebratio instrumenti ꝛ contra istos inquisitos vt fraudātes gabellas sufficiūt probationes ꝑ cōiecturas quia cū talia clam cōmittant᷑. ꝛ per cōsequens in eis difficilius sit habere ꝓbationes ideo lex cōtenta est facilioribus probationibus ꝛ iudicijs. l. non omnes. §. a barbaris. ff. de re milita. l. filiū diffinimus. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. l. si vicinis. C. de nup. l. cōsensu. versi. super plagis. C. de repud. l. si quādo. ꝛ ibi not. doc. C. vnde vi. ꝛ in. c. si. qđ metus cā. c. si. de testi. cogen. not. Bar. in. l. de pupillo. §. si qs ipsi pretori in octaua. q. ff. de oper. no. nun. ꝛ in. l. si qs ex argētarijs. §. pe. ff. de edē. ꝛ in. l. in illa stipulatione. ad fi. ff. de verbo. obliga. ꝛ no. Fede. de seni. in consi. cxix. incipiente nulli dubiū. ꝛ Specu. in tit. de fur. versi. pe. ꝛ Bald. in. l. si qs in hoc genus. C. de episco. ꝛ cleri. ꝛ in. l. si fugitiui. ꝛ in. l. quicūqz. in pe. colū. C. de seruis fugi. ꝛ in auf. quas actiones. ad fi. C. de sacrosan. eccle.

2 cum simi. ¶ Accedit quia † ex forma decreti potest in dictis causis ad condemnatoriam sententiā deueniri summarie. ꝛ de plano sine strepitu ꝛ figura iudicij cum probatiōe plena vel semiplena prout latius in

3 dicto decreto cōtinet᷑. † ꝑ que verba vident᷑ nō solū esse sublatas oēs solēnitates a iure positiuo inductas vt legit᷑. ꝛ no. in cle. sepe. de ver. signi. et in extrauagāti ad reprimendū. maxime in verbo sine figura vbi per Bar. ꝛ per eundē in. l. filiusfamilias. ff. de dona. ꝛ in. l. j. ff. de testa. mili. cum si. sed etiā videtur esse ꝗtum ad dictas causas derogatū iuri diuino disponenti ꝙ in ore duorū vel trium stet omne verbū. nam ex dispositione dicti statuti sufficeret probatio facta per vnum testem qui facit semiplenā probationē. l. vbi numerus. ff. de testi. ꝛ. d. c. in omni. et nota. in. l. admonendi. ff. de iureiurā. ¶ Potest enim per statutum in certis causis hoc introduci: quia in multis casibus videmus esse de iure positiuo qđ stetur dicto vnius. l. theupompus. ff. de dote pleg. [xxxvj]. dis. tanta. ꝛ ibi bona gl. in verbo filius. ꝛ in alijs casibus no. per gl. ꝛ doct. in. c. veniēs. el primo in fi. ꝛ in. c. licet vniuersis. ꝛ plene per Spec. in tit. de teste. §. restat versi. hoc tamē fallit cum si. ꝛ in terminis ꝙ valeat statutū ꝙ stetur dicto vnius testis decidit Bal. in. l. cunctos populos. C. de summa trini. ꝛ fide catho. in repetitione magna que communiter non habetur in lecturis. xxviij. colū. in versicu. econtra pono conclusionem

4 affirmatiuam ꝛc. per dictā. l. theopompus. ¶ Et probatur quia † consensu seu conuentione pactū fieri potest ꝙ stetur dicto vnius vt inquit Spec. in dicto versi. hoc tamen fallit ꝛ reputat notabile Anto. de but. in dicto. c. veniēs. bene faciunt no. per Bar. in. l. fi. ff. de pre. to. stip. cum simi. ergo debet etiā posse fieri per statutum: q2 illud quod potest fieri per pactū potest fieri per statutum vel cōsuetudinem. l. fi. C. de fideiu. not. Bar. in. l. fi. C. de pac. in versic. per hoc induco ad questiones de facto ꝛc. in fine illius. q. ꝛ Bald. in. l. j. in. iiij. colum. C. que sit lon. cōsue. ꝛ in dicta. l. cunctos populos. in lectura ordinaria in. xvj. colum. et in. l.

5 programma. C. comina. vel epistto. cum simi. ¶ Pro hac † conclusione etiam facit id quod habetur in. c. cum dilectus. de fide instrumē. vbi valet cōsuetudo que facit scripturam esse autenticam que alias non erat: vnde valet statutū vel cōsuetudo qđ iudex possit fidem plenam adhibere scripture priuate scđm qđ signāter declarat Bal. in. l. vnica in. iiij. colum. C. de cōfes. ꝛ in dicta. l. cunctos populos. in. xiiij. colum. in versi. quero circa statuta permissoria. ꝛ Ange. in. l. quedam. §. nūmularios in fi. ff. de eden. ꝛ Pet. de anchara. in. c. canonum statuta de cōstitu. in versicu. procedo vlterius quando statutū ꝛc. ꝛ dominus Abb. in. c. bone. el secundo ad fi. de postula. prela. ꝛ in dicto. c. cum dilectus. ¶ Pro

6 hoc etiā † facit quia licet inferior nō possit per legem vel statutū tollere legem superioris seu ius diuinum, tamē potest illud distinguere seu in certis casibus tollere. c. a nobis. et ibi no. de deci. ꝛ not. in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pub. ꝛ in. l. j. ff. de constitu. prin. ꝛ in. c. que in ecclesiarum. de constitu. igitur in proposito nostro in causis inquisitionū que formantur contra aliquos tanꝙ fraudantes gabellas potuit per statutū dari dictum arbitrium iudici cū in tabulibus difficilis sit probatio. quia vt plurimū talia perpetrantur occulte ideo tolleratur qđ detur facilior

modus probandi q̃ in alijs causis vt supra dixi. ⁊ per hec patet nõ obstare si diceret̃ qꝺ fortasse dicte pbationes nõ sunt plene inspecto iure cõmuni quia posito etiã qꝺ hoc concederet̃ tamẽ per decretũ potest iudex etiã ex semiplena probatione cõdemnare ⁊ non videt̃ qꝺ possit negari qꝺ p Blasiũ qui est optimus testis sit probatũ de. xj. sextarijs recollectis de anno. 1471. ⁊ vltra probationẽ Blasij etiã sunt alia saltem adminiculãtia de quibꝰ dixi supra: quo autẽ ad granũ recollectum de anno. 1472. videt̃ satis bene probari per Gaudentiũ ⁊ vltra eum per alia adminicula supra relata. ¶ Nec obstat si diceret̃ qꝺ p testes dicti Jacobi videt̃ reprobari testimonium gaudentij tanq̃ sui inimici quia respondeo qꝺ primus testis. s. magister Dominicus nõ pbat: qꝛ deponit de auditu ab alio referente. l. testium. cum ibi nota. C. de testi. et in. c. tã literis. de testi. nã dicit hoc audiuisse a dicto Jacobo ⁊ zazono dñ qutẽ dicit audiuisse dictũ gaudentiũ dicere dicto Jacobo Jo ho pun 7 cto che io me ne vindicaro. ⁊ etiam dum testis deponit † gaudentium sibi testi dixisse: diciti a Jacobo che nõ me vogla tore le rasone de mia mogliere che se lui me le tolle io li mostraro che io ho el modo a vindicarmene se dissarollo. qꝛ respondeo pluribꝰ modis primo q̃ talia verba intelligunt̃ de vdiciuta iuridica. l. j. C. de pci. impa. offe. ⁊. l. j. cũ gl. pma in prin. C. de his quibꝰ vt indig. per quã glos. dicit ibi Guil. de cu. q̃ si Seius occidit Titiũ cuius tu es heres: ⁊ probat̃ qꝺ tu dixisti ego me vindicabo ⁊ postea reperit̃ Seiũ esse occisum ⁊ dicebat̃ qꝺ ex illis verbis a te prolatis p̃sumebat̃ contra te de homicidio cõmisso in Seiũ debet decidi cõtrariũ ſm Guil. quia cum dicta verba possint dupliciter intelligi: debent intelligi de vindita licita quoniam in benigniorem partem fieri debet interpretatio. l. si preses. ff. de pen. l. semper in ambiguis. ff. de regu iur. preterea illa fuerunt verba generalia que nõ attẽdunt̃. c. 8 cum venissent. ⁊ ibi nota. doct. de institu. ⁊ non omnis inimicitia † repellit testem: sed cõmittitur iudicantis arbitrio. vt not. per gl. ⁊ docto. in. c. cũ oporteat. de accusa. ⁊ in. l. iij. in prin. ff. de testi. vnde attẽtis alijs cõiecturis que cõcurrunt cõtra dictum Jacobum de quibus supra videtur qꝺ adiuuet̃ fides gaudẽtij. dicta. l. iij. §. j. ff. de testi. l. si quis ex argentarijs: iuxta prin. ff. de edẽ. ⁊ per no. p glos. in. l. ij. in prin. ff. de excusa. tuto. Jtẽ respondeo qꝺ dictus testis dicit se nõ recordari quo tempore dicta fuerint dicta verba per dictũ Gaudentiũ ipsi testi. et sic potuit esse qꝺ dicta verba fuerũt dicta per Gaudentiũ postq̃ ipse testificatꝰ fuerat: ⁊ sic nõ cõcludũt. c. in presentia. de proba. attenditur enim tẽpus depositionis ipsius testis. vt no. in. l. iiij. §. due cause. ff. de carbo. edic. ⁊ per doc. in. l. ad testiũ. §. conditionẽ. ff. de testa. ⁊ in. l. j. C. de testa. cum simi. ¶ Non obstat etiam id quod contra Gaudentium deponit Hieronymꝰ secũdus testis dicti Jacobi qꝛ deponit de auditu ab alio q̃ a Gaudẽtio. ⁊ sic nõ probat. vt dixi ⁊ eodẽ morbo laborat Anthonius zanini. Preterea subdit qꝺ postq̃ ipse testis audiuit dici de dicta inimicitia vidit dictos Jacobum ⁊ Gaudentiũ adinuicẽ cõuersari ⁊ practicare amicabiliter familiariter ⁊ domestice a tẽpore octo annorũ 9 et citra: per quam † amicabilem cõuersationẽ apparet de reconciliatione vt inquit Bal. in aut. si dicatur. C. de testi. ⁊ Salyce. in dicta. l. iij. in prin. ff. de testi. per nota. per glos. insti. de iniur. §. fin. et testis inimicus post secutam reconciliationẽ est idoneus testis contra illum cum quo primo inimicitiã habuerat dũmodo nõ admittat̃ ad testimoniũ post factam reconciliationem de recenti vt nudiustertius post reconciliationem. vt est text. nota. iij. q. v. in. c. accusatores. el primo ⁊ est gl. nota. in. c. per tuas. in verbo capitalis desimo. ⁊ not. Jnnocẽ. in dicto. c. cuꝫ oporteat. ⁊ Saly. in dicta aut. si dicat̃. ⁊ in dicta. l. iij. in prin. ⁊ de dicta recõciliatione etiã deponit Hieronymus Petri er anthonius zanini qui etiã de p̃terita inimicitia nõ deponit nisi de auditu ab alio et etiam deponit de reconciliatione facta inter Jacobum et zazonum put etiã deponit Laurentius quondã Pauli. Non obst. etiam id quod deponit Cichus super inimicitia inter Gaudentiũ et Jacobum quia vltra quod sit singularis. Et deponit post dictam inimicitiam factam fuisse reconciliationem iam sunt duo anni. ¶ Nõ obstat etiam quod conatꝰ fuerit dictus Jacobus probare quod Michael de Placentia nõ conducebat boues a dicto Jacobo de anno. 1472. et p hoc vult infrigere depositiones testiũ receptorum cõtra Jacobum deponentiũ q̃ dictũ granum fuit partim portatũ in castrũ sancti Johãnis in marignano per Michaelem predictũ cum bobus. quos dictus Michael habebat ad affictum a dicto Jacobo ⁊ partim per dictũ Zazonun cum bobꝰ ipsius Zazoni ⁊ partim per dictũ Gaudentiũ super quodã equo dicti Jacobi. ⁊ sic vult inferre dictus Jacobꝰ qꝺ testes recepti cotra eũ nõ dicunt verũ ea parte in qua dicũt qꝺ Michael conduxit granum cũ bobus quos tenebat ad affictũ a dicto Jacobo quia respondeo qꝺ verba testium receptorum cõtra Jacobum deponentiũ qꝺ dictũ granum partim fuit conductũ cum dictis bobus quos tenebat Michael ad affictũ a Jacobo referũtur ad partẽ grani recollecti ꝺ anno. 1471. non autem ad partẽ grani recollectam de anno. 1472. vt clare deponit Blasius Michaelis nõ enim testes recepti cõtra Jacobũ dicunt qꝺ illa pars grani quã portauit Michael cum bobus cõductis per Michaelẽ Jacobo fuerit portata de anno. 1471. ⁊ sic põt intelligi de parte grani portata de anno. 1472. quo tẽpore non est probatum qꝺ Mi 10 chael non teneret dictos boues ad affictũ. Et per † hec patet non esse tractandum de tortura vlla cõtra Jacobum qꝛ iudex potest condẽnare ex probationibus quas habet ⁊ licet in istis criminibus que cõsueuerunt occulte fieri facilior ⁊ promptior possit esse iudex ad torturã vt probatur in. l. iij. quam ad hoc ibi reputat menti tenendam Bal. C. de epis. audi. tamẽ in hoc casu nullo modo consulo ad vllam torturã esse procedendum quia nõ expedit stantibꝰ predictis ⁊ quia tantũ in subsidium ad torturã recurrendum est. l. diuus. in prin. ff. de questio. iuncto. c. j. de deposi. cum ibi not. per doct. maxime per Jo. de imo. vbi not. declarat id qꝺ habetur in dicta: l. diuus. ⁊ q̃uis vt dixi possit iudex cõdemnare pro dictis quãtitatibꝰ grani stantibꝰ dictis probationibꝰ ex 11 arbitrio sibi per dictum decretum concesso: tamen quia † vbi quis condemnatur ex presumptionibus debet mitius puniri quã quando condemnatur ex lucidissimis probationibus vt not. voluit Jnno. in. c. quia verisimile. de p̃sump. ⁊ Jo. and. Ant. de but. Joã. de imo, ⁊ dominus Abbas in. c. afferte. eo. titu. ⁊ Ant. de but. in. c. quãto eo. tit. et Bald. in l. fi. C. de proba. ⁊ Albertus de gandino in suo tractatu maleficioꝝ sub rubrica de homicidiarijs in rubricella qua querit̃ an si plures percusserunt vnũ qui mortuus est ⁊ nõ constat cuius ictu perierit omnes debeant capitaliter puniri. ⁊ etiã sub rubrica de presump. et idcirco etiam videtur dictã penam esse aliqualiter minuendam ⁊ moderandã prout 12 sibi videbitur. ¶ † Quantum autem ad hordeum nõ dico eum puniẽdum cum nõ sit probatũ qꝺ recollectũ fuerit eo anno de quo in inquisitione nec etiã quo ad fabam de qua nõ videt̃ opportune probatum: denuo tamẽ posset inquiri pro hordeo recollecto de alio tempore quaꝫ de eo de quo in inquisitione fit mentio quia diuersitas tẽporis arguit diuersitatẽ facti seu delicti. c. abbate sane de re iud. lib. vj. l. prima in fi. cum. l. sequẽti. ff. de incen. rui. nau. l. testiũ. cum ibi not. C. de testa. nota. Bar. in. l. denũtiasse. §. quid tamẽ. ff. de adulte. ⁊ in. l. is q reus. in versi venio ad questionẽ ⁊c. ff. de pub. iudi. et ideo sentẽtia absolutoria lata in vno parit exceptionem rei iudicate. l. cum querit̃. cum duabus legibꝰ sequentibus. ff. de exceptio. rei iudica. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. clxxxix.

1. ☞ Ubi per statutum requiritur concessus proximiorum non debet prestari per procuratorem. ⁊ nu. 14.
2. Proximiores censentur verisimiliter diligentiores.
3. Ubi alienatur res ecclesiastica solennitas adhiberi debet.
4. Ualet decretum iudicis circa distractionem rei minoris dum dicit decerno.
5. Si eps̃ dicat concedo licentiã vẽdendi rem minus damnosam ecclesie.
6. Quomodo intelligatur licentia specialis.
7. Pupillus non potest agere nec esse in iudicio sine authoritate tutoris.
8. Ubi requiritur qꝺ licentia vel consensus prestetur sufficit qꝺ prestetur in genere.
9. Casus omissus a statuto remanet in dispositione iuris communis.
10. An mandans dicatur vere facere.
11. Uerba statuti debent intelligi proprie ⁊ non improprie.
12. Tutor vel curator pro alio contrahens non dicitur vere contrahere.
13. Non sunt mutanda que interpretationem certã ab obseruantia et consuetudine habuerunt.
15. Mandatum durat donec voluntas durare presumitur.

¶ Consilium. clxxxix.

¶ An statutum prohibens mulierem contrahere sine consensu ppinquorum: videatur infringere cõtractũ factum per procuratorem mulieris contrahentẽ sine consensu propinquorum si tamen in contractu illo procuratoris constituti generaliter ad vendendum ⁊ locandum interuenerat consensus propinquorum. ⁊ an per longitudinem temporis intelligatur dictum mandatum reuocatum.

Redẽptoris nostri inuocato suffragio. Uiso statuto sub rubrica de indẽnitatibus mulierum ⁊ copia instrumẽti mandati domine Paule in Martinuꝫ eius maritũ de anno domini. 1441. ⁊ cõsideratis his que opponunt̃ contra cõtractũ cõcessionis ad vsum cũ pacto appropriandi celebratum per dictũ eius maritum virtute dicti mandati prout in themate 1 latius narratur videretur fortasse prima † cõsideratione dicendum predictum cõtractũ concessionis ad vsum fieri non potuisse: attento qꝺ in contractu concessionis ad vsum nõ interuenit cõsensus illorum duorum proximiorũ mulieris: vt statutuꝫ exigere videtur. q̃uis consensus illorum proximiorũ in contractu mandati ⁊ procuratoris interuenerit. probat̃ quia talis consensus propinquorũ debet immediate seu absq̃ alterius persone medio prestari: vnde non possunt talles proximiores dictum cõsensum prestare per procuratorẽ vt inquit Bald. ⁊ Moderni in. l. j. in fin. C. qui addmitti ad bono. pos. pos. ar. l. ij. C. de his q veniã etatis impe. ⁊. c. fi. de lega. ⁊. c. is cui. eo. titu. lib. vj. facit. l. minorum. ſm vnam lecturã. C. de predijs mi. sed si diceremus qꝺ sufficeret solũ procuratorem dicte domine Paule virtute dicti mandati potuisse dictum contractum concessionis ad vsum facere absq̃ eo quod in dicta concessione ad vsum interueniat cõsensus proximiorum predictorum hoc in effectu esset nil aliud dicere q̃ quod dicti proximiores potuerit per medium dicti procuratoris prestare consensum suum dicte concessioni ad 2 vsum qꝺ esse nõ potest per predicta. ¶ Secũdo confirmatur. † nam ratio dicti statuti fuit prouidere ne mulieres decipiantur et circumueniãtur. nam circa hoc proximiores erunt versimiliter diligentiores. lege ij. ⁊ ibi ad hoc not Baldus. C. de adop. l. transactionem que et ibi hoc

ponunt

ponūt Bar.ꝛ Bal.ꝛ alij post eos.C. de trāsac.ꝛ Johā.de imo.in.l.s.§.quesitū.in.fi.ff.ad trebel.ꝛ hoc patet manifeste ex ꝑfationib⁹ dicti statuti q̄ arguūt rationē ꝛ mētē statuētis ꝛ cām finalē.vt.l.fi.ꝛ ibi no. doc.ff.de heredi.insti.l.s.ꝛ ibi Bar.in pri.ff.ad macedo.cum simi.Sed per consensum ꝓximiorū prestitū cōstitutioni ꝓcuratoris generaliter cōstitutiꝫ ad alienandū ꝛ cōcedendū ad vsum de bonis dicte dn̄e Paule nō est satisfactū mēti statuentiū:q2 poterit esse qđ mulier erit postea decepta in ipsa speciali alienatiōe vel cōcessione ad vsum.vt q2 ꝑ modico ꝑtio aut inutiliter fiet. ¶ Tertio pro hoc facit id qđ habet̄ in.l.magis puto.§.ne passim.ꝛ fere ꝑ totā.l.ff.de reb.eo.vbi apparet ꝙ quādo alienatur res minorum dꝫ iudex specifice circa ipsum actū alienatiōis faciēde adhibere cause cognitionē adeo ꝙ succurrat̄ indēnitati pupilli ꝛ qđ nō fiat alienatio nisi cōstet sibi de vtilitate alienatiōis. ¶ Quar-

3 to per id qđ habet̄.xij.q.ij. sine exceptione.ꝛ.c. tua nuper. de his que fiunt a ꝑlato vbi etiā qn̄ alienatur res ecclesiastica similis solennitas ꝛ specialis inuestigatio adhiberi dꝫ ꝛ nisi interueniat illa cause cognitio etiā si cōtractus sit vtilis est null⁹:vt no. Arch.xvij.q.iiij.in vēditionibus ꝛ sentit Inno.in.c.vno.in fi.vt eccle.benefi.videnr ergo in ꝓposito nostro cessare tam mens ꝙ verba statuti cū in cōtractu cōcessionis ad vsum non interuenerit cōsensus ꝓximiorū nec per cōsensum adhibitum circa mādatū est sufficiēter ꝓuisum ne mulier decipiatur. ¶ Sed

4 premissis nō obstantib⁹ † in casu ꝓposito puto cōtrariā sentētiā de iure verā presertim ex infrascriptis.primo ꝑ tex.in.l.si pupillorū.§.si pretor.ver.quid ergo.ff.de reb⁹ eorū vbi tex.notabilis vult ꝙ si iudex interponendo decretū circa distractionē rex minoris dixit decerno qđ possit tutor vēdere vl' obligare ꝙuis iudex nō debuerit ita facere:sꝫ decernere ꝙ vēderet̄ si vendere erat vtilius pupillo vel obligare si ex cause cognitione:quā adhibere dꝫ sibi cōstabat vtilius esse obligari.vt.d.l.magis puto.§.ne passim.ver.item pretor.tn̄ valebit decretū ꝛ eius vigore erit in electiōe tutoris vēdere vel obligare nō obstāte ꝙ decretū tale dicatur esse iniustū ꝛ afferre possit lesionē pupillo ꝓpter malā electionem quā facere posset tutor vt legitur ꝛ notatur.l.d.l.si pupillis.§.si pretor.

5 ¶ Scđo probat̄ † per id qđ notat Bart.in.d.§.si pretor vbi ex illo text. colligit ꝙ si ep̄s dicat cōcedo licētiā vendēdi rē minus dānosam ecclesie male facit:q2 deberet specificare tn̄ si facit valebit dicta licentia per dictum.§.si pretor.ergo videt̄ Bar.si bene inspiciat̄ ibi decidere casuꝫ nostrum.nam ibi in venditione:seu in pretio rei poterit fieri fraus ꝛ tn̄ licentia valet ꝙuis nō fuerit in actu cōsensus ꝛ licētie deuentum ad spe-

6 ciem circa pretiū ꝛ electionē rei ꝛ similia. ¶ Tertio ꝓbat̄ † per id quod habetur in.c.ij.in verbo speciali licētia iūctis ibi notatis ꝑ Jo.and.de reb.eccle.nō alie.in.vj.vbi tex.ꝓhibet submissionē ecclesiarū ꝛ bonoꝝ suorū immobilium vel iuriū fieri per prelatos laicis sine speciali licentia pape.ꝛ Jo.and.ibi in nouella querit qn̄o intelligat̄ licentia specialis ꝛ respondet ꝙ intelligit̄ licētia specialis.l.expssa ꝛ sic sufficeret generalis dūmodo sit expressa.ita etiam ſm̄ eum accipitur in.l.negotiū in verbo speciali cū glo.C.de neg.gest.pro hoc etiam facit id qđ no.gl.in.d.c.ij. in verbo speciali que voluit ꝙ dato ꝙ in casu dicti.c.ij.requiritur specialis licētia ꝛ nō sufficiat generalis vt sonant illa verba sine speciali licētia hoc ideo ibi est q2 ibi illud erat ius nouū ita inductū:quia in talib⁹ submissionibus maius periculū vertebatur quia erat quedaꝫ seruitus submittere ecclesias laicis q̄ sepe vexabāt seu vexari permittebant ecclesias vt eis tales submissiones fierēt:vnde vidētes laici tales submissiones fieri nō posse sine speciali licētia pape per illud.c.ij.desistēt a talib⁹ vexationib⁹:et sic apparet ex ibi dictis ꝙ vbi in aliqua dispositione esset prouisum ꝙ requireret̄ licentia ꝛ nō exprimeretur hoc verbum licētia cū hoc verbo speciali.sed simpliciter sufficeret licētia generalis. idē enim regulariter operatur genus quo ad genus quod facit species quo ad speciē.l.si duo.in fi.ff.de administra.tuto.l.omnes.C.de pscrip. Tex.an.ꝛ sic dato qđ quidā Moderni in dicto.c.ij.approbent illā opinionem qđ ibi non sufficiat generalis licentia.tamē non obstat vt dixi quia ibi hoc exprimit in tex.quo ad illū casum:sed in statuto predicto nō dicit̄ qđ requirat̄ specificus aut singularis consensus proximiorū.

7 ¶ Quarto probatur † nam pupillus non potest tantū agere in iudicio:nec etiam extra iudicium obligari nisi cum autoritate tutoris.l.j.§.sufficit.ff.de administra.tu.l.j.ꝛ ij.C.qui legit.pso.l.obligari.in prin. ff.de autor.tutu.ꝛ tamen satis est qđ pupillus cū autoritate tutoris procuratorē cōstituat etiā si aliter cōstituat eū ꝙ singulariter ad vnū actū qui procurator postea per se expedire poterit.l.neqꝫ.cū ibi notatis.C.de procura.ad idē bene facit text.ibi quia doctorib⁹ ibi reputat̄ bene no.in.l.procuratorem.C.de procurator.vbi etiam actor qui cōstituitur a tutore potest alienare bona pupilli dūmodo ad alienandum habuerit mandatū speciale vel equipollens.vt ibi dicūt docto.ꝛ precipue Bal.constat autem qđ quis dicit̄ habere mandatū speciale quando est cōstitutus procurator ad alienandum licet nō dicatur in mādato singulariter cōstituo te procuratorem ad alienādum istam rem vel illam vt probat̄ in.c.ij.ꝛ si.de offi.vicarij.lib.vj.et in.l.titius.in prin.ꝛ ibi no.Bar.ꝛ alij.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ plene Barto.ꝛ scribentes in.l. filiusfa.ff.de dona.ꝛ no.Bal.ꝛ Ange.in.l.j.C.etiam per procuratoreꝫ causam in integrū restitu.agi posse ꝛ ibi etiam Saly.qui dicit hāc esse communē opinionem licet hec regula quandoqꝫ fallat.vt ibi per eum post alios.ita etiam tenet Bald.in.l.iiij.§.quesitum in quinta colū.ff. si quis cautio.ꝛ probatur i[n] c.qui ad agēdum de procura.in.vj.cū ibi no.per Joan.and.ꝛ in cle.secunda de procura.ꝛ notant doct.in.c.corā felicis.de restitu.in integ. et Jo.de imo.in.l.si qs mihi bona.§.iussum. ff.de acquiren.heredi.alias nō diceretur mandatū speciale:sed singulare sed diuersa sunt aliqd specialiter exprimi ꝛ aliqd singulariter exprimi vt declarat Bar.ꝛ alij post eum in.l.fi.C.si contra ius.et in.l.j.in

8 secunda.q.principali.ff.de vulga.ꝛ pupil.cū si. ¶ Quinto † probatur quia videmus ꝙ vbi requirit̄ ꝙ licentia vel consensus prestetur ad integrandā personam alicuius sufficit ꝙ in g[ener]e prestetur absqꝫ eo qđ deueniatur ad specificationē indiuiduorum ita concludit Barto.ꝛ cōmuniter alij post eum in.l. si qs mihi bona.§. sed vtrum.ff. de acquirē. here.per notata per gl.magnā in.l.si longius.§.j.ff.de iudi.ꝛ ibi Bar. ꝛ Specu.in tit.de actore.§.j.versic.sed quid si pater filio.et Jac.de are. ꝛ Cy.in.l.fil⁹.§.necessitatē.l.iij.q.C.de bonis q̄ lib.ꝛ idē tenet ibi Ray. Bal.ꝛ Fulgo.bene facit.l.prima.§.j.ff.qđ iussu.ad hoc qđ not.Bald. in repetitione.l.prime.C.de sacrosan.eccle.in nona colū.dū dixit satis esse qđ pater in genere det filio licentiam testandi ad pias causas licet nō dicat in specie sub qua forma ergo dictus consensus proximiorum introductus ad integrandam personam mulieris vt statutū requirit debuit posse pstari eo modo quo prestit⁹ est in constitutione procuratoris citati ad vendendū et cōcedendum ad vsum bona et de bonis illius hereditatis obuente illi dn̄e Paule de qua hereditatē est fundus iste de quo est questio ꝙuis nō fuerit singulariter dictū ad locandum

9 talē fundū pro tanta pensione ꝛc. ¶ Sexto probatur † quia casus obmissus a statuto remanet in dispositione iuris cōmunis.l.commodissime.ff.de lib.ꝛ posthu.l.si extrane⁹.ff.de cōdi.ob causam.ꝛ tradit Bar. in.l.omnes populi.in.vj.q.principali.ff.de iusti. ꝛ iure. Sed statutū loquitur quando mulier iniret cōtractū:sed in proposito mulier proprie ꝛ vere non fecit contractū cōcessionis ad vsum sed illud fecit procurator cōstitutus a muliere in cuius cōstitutione interuenirit.cōsensus proximiorū mulieris ꝛ illud quod quis facit per procuratorem non dicitur quis proprie ꝛ vere facere ipse.l.j.§.deiecisse.ff.de vi ꝛ vi arma.ꝛ.l.iteꝫ si obstetrix.in prin.ꝛ.§.j.ff.ad legē aquil.si pater.ꝛ ibi gloss.ff.que in fraucre.l.ita autem.§.gessisse.ff.de administra.tu.ibi dum dicit qui per aliū gessit gessisse videtur. ꝛ sic vtitur verbo fictionem importante. vt.l.iij. §.ex contrario.et ibi not.docto.ff.de acquirend. possess.l. non videtur. not.Bartolus in.l.si is qui pro emptore in.vj.colum.ff.de vsucap.et tamen tex.in dicto.§.gessisse.loquitur in mādato actus liciti et saltē hoc procedere videtur in casu nostro.s.quādo statutū habet respectum ad cōtractum prout est facti seu prout est in fieri.quia vult qđ quādo ordinatur ꝛ celebratur cōtractus debeat interuenire cōsensus proximiorū. illud enim statutum volens qđ mulier non possit cōtrahere sine cōsensu proximiorū intelligitur requirere consensum tempore contractus et sic in ipsa celebratiōe actus vt p plura probat Bal.in.l.j.circa antepe. colum.C.qui addmitti.ꝛ Anto.de but.ꝛ Johā.de imol.in.l.cum cōsuetudinis.de cōsue.ꝛ Jo. de imo.latius in.c.cum vos.de his que fiunt a prelato.ꝛ Pau.de cast.in.l.si cū doteꝫ.§.eo autem tēpore.ff.solu.mat. ꝛ Ludo.Roma.in dicto.§.iussum.ꝛ sic statutū requirit cōsensum quo ad celebrationem actus quatenus est facti.l.cōsilio.ff.de cura.furio.ita enim inducat illud verbum inire positū in statuto quia refertur ad factum vt patet in.c.romane.§.cōtrahentes.de foro competen.in.vj.ꝛ in cle.j.§.porro.de iureiurā.l.j.§.ff.ad legē iuliam maiesta. vnde ꝙtum ad illud ille qui per procuratorē facit dicitur ficte facere vt per Bart.in.l. si is qui pro emptore.ff.de vsucapio.in quinta questione principali in versi.venio ad secundū cum fingit de vna persona in aliam ꝛc. secutus Py.in.c.qui per alium.de regu.iur.in.vj. attento etiā qđ statutū predictum loquitur in personam.l.aut qui aliter.§.fi.ff. quod vi aut clam. cum simi.ꝛ dictā opinionē Barto.in dicta.l. si is qui pro emptore approbat etiā Johā.de imo.in dicta.l.si is qui pro emptore. circa vltimā chartam quando loquitur in contractu celebrato per procuratorem ex quo veniebat acquirēda aliqua actio procuratori procuratorio nomine prout est regulariter.l.possessio quoqꝫ.§.fina.ff.de acquirē.possess. et ideo putat ipse veriorem esse doctrinam Bartoli in dicta.l.si is qui pro emptore.quam doctrinam Bart.in.l.sed si vnius.§. seruus.ff.de iniurijs.vbi videt̄ aliter loqui ꝛ minus bene presertim per dictū.§. gessisse. ꝛ per.d.l.possessio.sed vbi nil veniret acquirendū procuratori procuratorio nomine tūc loquuntur iura allegata per Bart.in dicto.§.seruus meus.ꝛ ita etiam reprehenditur Bart. per Ange. in dicto.§.si seruus meus.ꝛ sensit Bal.in.l.j.ad fi.C.de senten.ꝛ interlocuto.om.iudi.ꝛ videtur quo ad propositū nostrum vera hec conclusio omisso multilo-

10 quio quod in varijs locis fit per scribentes circa illum † articulum an mandans dicatur vere facere ꝛ statutum quod est contra ius comune vt in casu nostro loquens in casu vero:non habet locum in casu ficto: vt.l.iij.§.hec verba.ff.de nego.gest.ꝛ probat text. optimus ſm vera et cōmunem inductionē in.l.gallus.§.quod si is. ff. de liberis et posthu. et nota.Barto.in.l.omnes populi.in vj.q.principali.ff.de iustitia ꝛ iure.ꝛ sequitur Bar.Bal.ꝛ Ange.in dicto.§. hec verba.et Archidia.in c.fi.de consuetu.in.vj.ꝛ Bald.in.l.ij.§. voluntate.ff.solu. matri. ꝛ in.l. transigere in.iij.colum.C.de transac.et in.l.si quis non dicam rapere. in.iij.colum.C.de episco.et cleri.et in.l.meminimus.C.de legit. here.et Johā.de imol.in.l.gallus.§.et quid si tantum.ff. de liberis et posthu. et in.c.cum dilectus.ꝛ in.c.ex parte.ej secundo.ꝛ in.c. ad audientiam.ꝛ

11 ibi etiam per alios de cleri.no resi. ¶ Et quod † dictum statutum non

habeat locũ in cõtractu celebrato a procuratore cui cum consensu pro ximiorum datum erat mandatũ voluit Ang. ꝛ expressius Rapha. cu. in. l. apud iulianum. §. fi. ff. quibus ex cau. in pos. eatur. licet Barto. ibi reliquerit decisum ꝛ moueãt per illam rationẽ: qꝛ verba statuti debent intelligi proprie ꝛ non improprie: aut per fictionẽ. l. j. §. si is qui nauem. de exerci. ꝛ. d. §. hec verba. iuncto. d. §. de eiecisse. Itẽ quia intentio statu ti fuit prouidere fragilitati mulieris que ratio cessat quando tutor vel curator aut procurator e... contrahunt qui tenent reddere rationẽ ad

12 ministrationis mulieri. ¶ Est verum† qd Rapha. cu. in. d. l. apud iul. §. fi. dicit se putare hoc esse verũ quando statutũ diceret qd mulier nõ posset contrahere qꝛ quãdo eius tutor curator vel procurator contra heret: nõ dicitur vere cõtrahere sed si statutum diceret qd nõ possit mu lier obligari sine consensu proximiorũ videretur tunc fm eum qd etiã quãdo tutor vel curator mulieris cõtraheret: deberet interuenire cõsen sus propinquorũ mulieris: quia illa obligatio que orit̃ ex illo contra ctu est ꝓprie obligatio mulieris. tamẽ istud qd dicit Rapha. nõ obstat quo ad casum nostrũ quia ipse in hoc vltimo loquitur quãdo tutor vel curator cõtraxit nõ quãdo procurator. ꝛ est differẽtia quãdo ꝓcurator contraxit: a casu quãdo tutor vel curator cõtraxit qꝛ quãdo ꝓcurator cõtraxit satis videt̃ satisfactũ statuto quia in mãdato dato illi ꝓcura tori ad talem actũ ꝛ similes faciẽdos interuenerat cõsensus ꝓpinquo rum qui videt̃ sufficere ac si ipse actus factus fuisset a muliere cum cõ sensu propinquorũ. vt probatur in. d. l. procuratorẽ. et in. d. l. neqꝫ. cum aliis que fuerũt adducta in precedentibus fundamentis sic alibi vide mus qd decretũ interpositũ super aliquo cõtractu videtur interpositũ sup omni cõtractu qui sequit̃ ex illo. vt in. l. si pupillorũ. §. si pupillus. ꝛ ita ibi colligit Bal. ff. de rebus eorũ. nã dispositio sequẽs sumit robur a precedenti que dirigitur in illã. l. si ita scripsero. ff. de condi. et demon. l. quẽ heredi. ff. de reb. dub. sed hec ratio cessat in tutore ꝛ curatore. nã dictus cõtractus cõcessionis ad vsum est executio dicti mãdati ad hoc qd no. Bald. in consilio incipiente visa quadã cõstitutione. ꝛ Bald. in l. j. C. si aduersus transac. dũ volũt sufficere ꝙ in compromisso interue nit decretũ licet non interueniat in actu laudi qui est implementũ com promissi. Secũda ratione nõ obstat quia ipse loquitur quando statu tum diceret qd non possit mulier obligari sed statutũ in casu nostro di cit ꝙ non possit inire obligationẽ ꝛc. nam ꝑ illud verbum inire appa ret ꝙ statutũ habuit respectũ ad actum facti vt iam supra dixi quo ca su non dicitur vere inire obligationem vel alium actum explicare ꝙtũ ad ipsum factũ ille qui explicat per procuratorem. d. §. gessisse. ¶ Ter tio etiã contra Raphaelem in casu suo facit vna ratio per quã Ange. et ipse tenent qd statutũ disponens ꝙ mulier nõ possit cõtrahere sine cõsensu propinquorũ non habeat locum quando tutor curator vel pro curator cõtrahunt: quia tũc cessaret mens ꝛ ratio statuti: que fuit pro uidere fragilitati mulieris. nam ex quo actus celebrat̃ per istos q etiã tenent̃ reddere rationẽ administratiõis ꝛ tenent̃ de dolo ꝛ culpa non habet locũ dictum statutũ ꝛ presertim in casu nostro in quo dicta fina lis ratio statuti fuit expressa in statuto vt supra dixi. ꝛ sic sumus in re gula iuris antiqui dicẽtis qd cessante causa vel ratiõe legis cessare de bet eiꝰ dispositio. c. cũ cessante de app. l. adigere. §. quis de iure patro. l. generaliter. C. de episc. ꝛ cleri. bona gl. in. l. cum tale. §. legato falsam de condi. ꝛ demon. ꝛ no. Bar. ꝛ alii in. l. ij. §. fi. ff. de dona. ꝛ in extrauagãti ad reprimendum in verbo nec ex eorũ. et docto. in. c. post translationẽ. de renun. potuerunt enim diligenter proximiores dicte domine ꝓuide re tempore cõtractus qd bona predicte hereditatis expediebat vende re ꝛ seu ad vsum cõcedere potuerunt etiã prouidere integritatẽ ac dili gentiam ꝛ affectionẽ procuratoris adeo qd comprehendere potuerũt ea via esse vtiliter cõsultum mulieri et ad vtilitatem eius probabiliter cedere dictum mandatum et ea que inde causarentur et procuratorem esse idoneum etiam facultatibus, adeo qd ex culpa procuratoris si quã cõmitti contingeret posset mulieri pro indennitate sua aduersus pro

13 curatorẽ succurri. Ultimo ꝙtum ad hoc quesitũ accedit† longi tempo ris cõsuetudo ꝛ obseruantia in dicta ciuitate: vt verbo fertur per quam apparet a tẽpore dicti statuti cõditi ꝛ citra ita fuisse interpretatum seu seruatum dictum statutum vnde nõ sunt mutãda ea que interpretatio nem certam ab obseruãtia ꝛ cõsuetudine semper habuerũt. l. minime. ff. de legi. ꝛ melius in. l. si de interpretatione. cum. l. sequenti. eo ti. ꝛ in. c. cum dilectus. de cõsuetu. vbi quãdo verba legis dubia esse possunt de bet attendi quo iure ciuitatis in huiusmodi casibus vsa fuerit. nec req̃ ritur qd fuerit ita iudicatũ. l. de qbus ꝛ cõmuniter per docto. ita tenet̃

14 ibi ꝛ vbiqꝫ. ff. de legibus. ¶ Ad allegata† in cõtrariũ satis euidenter patet responsio ex superius dictis. nam non obstat primũ argumentũ scilicet qd proximiores nõ possunt procuratorẽ constituere ad suũ con sensum prestandũ, quia respondeo qd in casu nostro proximiores ꝓsti terunt cõsensum per seipsos dicto mãdato: ꝛ eo tempore potuerunt ad hibere diligentiam per quã esset consultum vtilitati mulieris vt decla raui supra presertim in penultimo fundamento: ꝛ similiter est respon sum ad reliqua argumẽtaqꝫ sufficit qd in mãdato dato ad cõcedendũ ad vsum fuerit seruata forma statuti per quã satis potuit esse ꝓuisum indennitati mulieris nec requirit̃ qd singulariter fuerit dãtũ manda tum ad ita locandum vel ad ita vendendum quinimo statutũ non lo quitur in casu isto quãdo cõtractus cõcessionis ad vsum vel alius cele brat̃ per ꝓcuratorẽ vel similes quo casu nõ militat ratio statuti prout

15 hec omnia fuerũt supra cõprobata. ¶ Quo† ad aliud qd opponitur cõtra dictum mandatũ vcꝫ ꝙ censetur reuocatũ spatio temporis. xxvj. an. istam puto esse leuem et fragilem dubitationẽ. nam mandatũ du rat donec volũtas durare presumit̃ ꝛ nisi sit mutata vel extincta volũ tas nõ extinguitur mandatum. l. si vero non remunerandi. §. si manda uero. ff. man. ꝛ. l. si pater. ff. de manu. vin. l. mandatũ. C. mãdati. sed mu tatio voluntatis nõ presumit̃ etiam vsqꝫ ad extremum vite spiritũ nisi probetur. l. cum hic status. §. j. in fin. ff. de dona. inter virum. l. cum taci tum. ff. de proba. c. maiores. ad fi. ꝛ ibi no. de baptis. fortius habet̃ in. c. licet de procur. in. vj. qd si dominus constituit Titiũ procuratorẽ suũ et Titius respondit se nolle acceptare mandatũ tamẽ potest postea Ti tius quãdocũqꝫ acceptãdo mandatũ vti officio procuratoris nisi ap pareat qd dñs mutasset voluntatẽ ꝛ dicit ibi Johã. and. in nouella quẽ alii ibi sequuntur qd nõ presumeretur qd dñs mutauerit voluntatem nisi probetur vt dicto. c. maiores. Ex quibus concludo mandatũ ꝛ con tractum concessionis ad vsum factum vigore dicti mandati valuisse.

¶ Summarium super consilio. cxc.

1 ¶ Quando in vno ꝛ eodẽ teste non apparet euidenter de contrarie tate: reducenda est ad concordiam vt euitetur periurium.
2 Probatio falsi debet esse concludens et necessaria.
3 Id quod cõtinetur in scriptura ad quam fit relatio satis intelligit̃ ex pressum in scriptura referente.
4 Non omnia sunt verbose apponenda in instrumento.
5 Si testes interrogati dicãt factũ fuisse presente Titio ꝛ Seio et in fine etiã interrogati quibus presentibus deponerẽt nullis presentibus: non poterit redargui dictum eorum. ꝛ nu. 9.
6 Uerba intelliguntur vt falsitas euitetur ꝛ nu. 10.
7 Excusandus est a dolo qui credidit fidedigno.
8 Ex indiciis colligitur dolus et bona fides.

¶ Consilium. cxc.

¶ Si vnus et idem testis varius an possit reduci ad concordiam vt euitet falsum.

Uisis attestatiõibꝰ ser Ge miniani de la capelina et Andree alias dicto penato ꝛ copiis instrumẽtorũ de qbꝰ ipsi in suis attestationi bus mentionẽ faciũt ꝛ aliis scripturis mihi exhibitis. Querit̃ an dicti duo testes sint suspecti de falso seu de falso cõuincant̃ ex dictis eorũ attestationibus: ꝛ dictis instrumẽtis at tentis his que cõtra eos obiiciunt̃ ꝛ mihi proculdubio videtur cõclu dendum qd nõ. nam in primis nõ ob. dum cõtra dictũ ser Geminianũ obiicit̃ ipsum attestari in sua depositione illã ratificationẽ factã ꝑ cla rissimũ iuris doctorẽ dñm Anthoniũ ꝛ Johannem de Ualentinis de qua ipsemet ser Geminianꝰ fuit rogatꝰ emanasse vigore cuiusdã copie instrumẽti cõtractꝰ mutui initi inter tũc magnificũ comitẽ Ugonẽ rã gonũ ꝛ Frãciscũ de Ualentinis ꝛ rogati ꝑ ser Bartholomeũ ab vteris notariũ Foroliuiẽsem ꝛ tamẽ in ipso instrumẽto ratificationis nulla fit mẽtio de mutuo sed ipsi ratificãtes referũt se ad instrumentũ scriptũ ꝛ rogatũ per dictũ ser Bartholomeũ ab vteris ꝛ ad cãm in eo cõtentã ꝛ cõtra dictũ ser Geminianũ allegat̃ qd dictũ instrumentũ rogatũ ꝑ di ctum ser Bartholomeũ nõ cãtat de mutuo sꝫ de pecunia data ad mer candũ ad dimidiã lucri ꝛ dãni ꝛ ita ꝓducit̃ tale instrumẽtũ ꝯtra dictũ ser Geminianũ ꝛ sic videt̃ ꝙ ex ꝓprio instrumẽto ratificationis roga to ꝑ eũdẽ ser Geminianũ maxime iũcto dicto alio instrumẽto autẽtico rogato ꝑ dictũ ser Bartholomeũ appareat qd dictꝰ ser Geminianus est sibiipsi varius ꝛ cõtrariꝰ ꝛ ꝯñr de falso suspectꝰ. vt. l. eos. ver. de im prudẽtia. ꝛ qd ibi not. Bar. ff. ad. l. cor. de fal. ꝛ. l. qui falsa. ff. de testi. c. ꝑ tuas. de ꝓba. ꝛ no. in. c. in nostra. de te. ꝛ legi. ꝛ no. iiij. q. iij. in ꝓ. itẽ qui

1 falsa vel varia in. c. ꝓterea. de testi. cogẽ. † qꝛ ad hoc r̃ndeo qd nõ subest hic vlla varietas q ostẽdat istũ testẽ esse de falso suspectũ. nã ꝓsuppono qd etiã in vno et eodẽ teste qñ nõ apparet euidẽter de ꝯrietate: reducẽ da sunt dicta eius ad cõcordiã saltẽ ad hũc effectũ vt euitet periuriũ ꝛ falsum ita expresse cõcludit Jac. bu. in. l. cũ de etate. ff. de ꝓba. ꝛ i. l. opti mam. C. de cõtrahẽ. ꝛ ꝯmit. stip. ꝛ Ant. de bu. ꝛ do. Abb. in. c. cũ tu. de testi. ꝛ Jo. de imo. in. l. inter stipulãtẽ. §. j. ff. de ver. obli. ꝛ Joh. de imo. et do. Abb. in. d. c. in nr̃a ꝛ Ludo. ro. in. l. ij. §. creditũ. ff. si cer. pet. ꝛ ita est de mẽte Bar. in. l. j. in pn̄. ff. de ope. no. nũ. ꝛ in. l. labeo. ff. de suppel. leg. ꝛ in. l. de etate in. ij. q. principali circa prin. ff. de minor. ꝛ Spec. in ti. de noto. crimi. §. fama. ad fi. ꝛ Bal. in. l. data opera i. xviij. col. ꝛ in auk. at qui semel. in. iiij. col. C. de proba. argu. d. c. cum tu. facit qd no. Bar. in. l. scripture. C. de fid. instru. cũ si. ꝛ sic patet hãc esse cõem opi. ¶ Modo in ꝓposito optime ptꝫ posse reduci ad cõsonantiã verba instrumẽti ra tificationis ꝛ v̾ba depositionis dicti ser Geminiani qꝛ dictꝰ ser Gemi nianꝰ dum in instr̃o ratificationis dixit ꝙ dicti dñs Antonꝰ ꝛ Johã nes ratificarũt ꝛ approbarunt cõtenta in instr̃o rogato per dictum ser Bartholomeũ intellexerit de instr̃o ꝯtcꝰ mutui prout loquebat̃ copia sibi exhibita attẽto ꝙ in instr̃o ratificatiõis nõ exprimit̃ ꝙ illud instru mẽtũ nõ fuerit ex cã mutui. ꝛ hoc mõ nõ est cõtradictio inter depositio nem ipsius ser Geminiani ꝛ instrumẽtũ ratificatiõis. ¶ Pro hoc fa

2 cit† qd habet̃ in gl. notabili. l. iurisgentiũ. §. qd fere. ff. de pac. in gl. ma gna ex qua colligit ibi Bal. ꝙ ꝓbatio falsi debet esse ꝯcludẽs ꝛ necessa ria: ꝛ qd vbicunqꝫ põt instrumẽtũ interpretatiõe aliqua iuuari vt cesset falsitas

falsitas illud fieri ⁊ recipi debet.arg.l.cū ꝑcibus.C.de proba.⁊.d.c.cū
tu.bene faciūt notata per Cy.in.l.in exercendis cū si.C.de fide instru.
⁊ tanto magis hec procedūt cū nō appareat dictum ser Geminianū
vidisse instrumentū aliquod rogatum per dictū ser Bartholomeum
de contractu duorum milium ducatorum datorum per dictum comi-
tem Ugonem dicto Francisco ad mercādum ad dimidiā lucri ⁊ dāni.
⁊ ideo non cōstat de dolo dicti ser Geminiani sine quo nō potest com
mitti falsum.l.nec exemplum.C.de falsis. ¶ Nō obstat etiam dū obij-
citur cōtra dictū ser.Geminianū ꝙ interrogatus super secūdo inter-
rogatorio asserit qđ non fuit aliquid omissum in dicto instrumento ra-
tificationis qđ nō fuerit scriptum ⁊ tamē ipse attestatur de multis que
dicit fuisse expressa tūc a cōtrahentibꝰ que nō fuerūt expressa in instru-
mento:quia respondetur ꝙ dictus ser Geminianus sup dicto secūdo
interrogatorio cōtinēte an velit ipse testis dicere ꝙ fuerit aliquid omis
sum in dicto instrumento qđ nō fuerit scriptum.respondit ꝙ nō quod
sciat.vnde attento qđ ipse testis nunq̄ viderat aut intellexerat factum
esse instrumentū aliquod duorū miliū ducatorū datorū ad mercandū
sed solum viderat dictam copiā cantantē de mutuo rogato per dictū
ser Bartholomeum probabiliter putauit non esse omissum de cā mu-
tui in instrumento ratificatiōis:quia instrumentū ratificationis refert
se ad instrumentum rogatū per dictum ser Bartholomeum. ⁊ sic per
relationem ad ip̄m instrumētū satis ꝓbe existimauit ser Geminianus
3 non esse omissam dictā causam mutui in ratificatiōe:qꝛ † id qđ conti-
netur in scriptura ad quā fit relatio satis intelligitur expressum in scri-
ptura referente.l.institutio talis.ff.de cōdi.institu.l.asse toto.ff.de here.
insti.l.si ita scripsero.ff.de cōdi.⁊ demon.l.ait pretor.§.j.ff.de re iudic.
¶ Preterea lꝫ dicta r̄nsio facta interrogatorio iuncto: interrogatoria
importet qđ ip̄e testis non vult dicere qđ aliquid fuerit omissum in di-
cto instrumento qđ nō fuerit scriptū:nō sequitur si nō vult dicere:ergo
non fuit omissum. Tertio respondetur qđ illa respōsio ser Geminiani
4 debet intelligi de substantialibus instrumēti quia † nō omnia sunt ver
bose apponēda in instrumentis.l.ampliorē.§.in refutatorijs.C.de ap.
l.fi.C.de precib.impera.offe.⁊ illa substātialia debēt apponi de quibus
est rogatus notarius a partibꝰ vt legit̄ ⁊ no.in auſ.de tabellio.in prin.
⁊ notatur in.l.si ex pretio.C.si cer.pet.⁊ plene in.c.j.de fide instrumen.
5 ¶ Respondeo † insuper per id qđ dixit Albericus de rosate in.l.non
erit.§.dato.ff.de iureiuran.vbi per ea que ibi notātur in glo.dixit ꝙ si
testes dixerūt tale quid fuisse factū presente titio ⁊ seio.postea in fine
interrogati quibꝰ presentibus factum fuit dixerunt nullis presentibus
non poterit redargui dictū eorum:quia intelligitur nullis presentibus
scꝫ excepto titio ⁊ seio ita in proposito attēto ꝙ testis deponit in dicto
testificatu tūc legisse ⁊ vidisse copiā instrumenti ratificationis si depo
suit qđ aliqua dicta fuerunt a contrahentibus que non sint expressa in
instrumento:⁊ ipse testis super interrogatorio respondit qđ nō fuit ali
quid omissum in instrumento.⁊ hec verba velimus referre ad omnia
que testis deposuit fuisse dicta a contrahentibus tēpore ratificationis
est intelligendum quod non fuit aliquid omissum scilicet preter illa que
deposuit fuisse dicta a partibus que nō sint scripta.bene facit quod no
ta.in sim.Specu in dicto.§.fama.in fi. ¶ Non obstat etiā dum tertio
obijcitur contra istum testem qđ eposuit Franciscū de valentinis nō
fuisse presentē ratificationi vt patet ex responsione facta per eū in sexto
interrogatorio ⁊ nihilominus cōtrariū apparet ex inspectione dicti in
strumenti quia respondetur quod iste testis nō dicit ꝙ Franciscus nō
fuerit p̄sens ratificationi imo nec in sexto interrogatorio nec in respon-
sione fit mentio de ratificatione vnde potest referri sextū interrogato-
riū ⁊ eius responsio ad ea de quibus in proximo precedenti interroga
torio continebatur quia fuerat interrogatus testis in quinto interroga
torio qđ dicti de Ualentinis.s.dominꝰ Anthonius ⁊ Johānes de q-
bus.s.fuerat facta mētio dixerāt ⁊ dicebāt de dicta copia et respōdit
ꝙ dicebant illā fuisse sibi missam a comite Ugone.vnde sequēs inter-
rogatorium.s.vj.cū eius responsione est intelligendum an fuerit p̄sens
Frāciscus quādo dicti de Ualentinis eius fratres dixerunt dictā co-
piā eis fuisse missaꝫ a comite Ugone ⁊ hoc vt falsum euitet̄ vt proba-
tur ꝑ ea que supra allegata sunt. ¶ Deniqꝫ potest respōderi qđ dicti
de Ualentinis dixerint qđ non fuit presens.s.ratificationi fratrum et
intelligens.nā quatenus ꝑtinet ad ratificationē dn̄i Athonij ⁊ Johā
nis nō apparet ex inspectione instrumenti qđ fuerit p̄sens ⁊ intelligēs
Franciscus qꝛ ille actus ratificandi nō respicit Franciscū licet quo ad
aliquos alios actus de quibꝰ in dicto instrumēto fuerit presens Frāci
6 scus:potuit † etiā quo ad actum ratificationis Franciscus esse presens
corpore ⁊ nō mente ⁊ vt euitet̄ cōtrarietas ⁊ falsitas verba intelligū-
tur de illa presentia per quā falsitas euitatur.vt expresse dicit Bau.de
cast.in.l.j.C.de errore aduo.⁊ patet ex his que habent̄ in.l.j.in fi.cum
ibi no.per Bart.ff.de auto.tu.⁊.l.si dictū.§.si p̄sente.ff.de euic.⁊ ꝑ no.
ꝑ glo.magnā in.l.si post prin.C.si maior fac. ¶ Sentio insuꝑ probatū
esse qđ tempore quo dictus testis examinabat̄ ⁊ interrogabat̄ an dictꝰ
Franciscus fuerit presens respondit examinatoribus vidēdum esse in-
strumentum ratificationis de quo ipse fuerit rogatus qđ instrumentū
tūc ibi aderat ⁊ vnus examinatorū ipsum instrumentū legis maxime
in ea parte in qua dicti dn̄s Anthonius ⁊ Johānes se obligant ⁊ ra-
tificant ⁊ respondit dictꝰ examinator qđ sibi nō videbat̄ ex ipso instru
mento ⁊ ipsum Franciscū fuis presentem ⁊ tūc testis examinatori re
spondit sic:ergo scribatis ꝙ sic patet quia responsio facta per dictū te-
stem circa hoc ꝓcessit ab errore causato a relatione examinatoris ⁊ ex-
7 cusandus est saltē a dolo ille q † credidit fidedigno.vt est gl.no.in.l.ti-
tio fundus.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ ibi Bar.⁊ not.Bal.⁊ Ange.in.l.j.in
prin.ff.de eo per quē fac.erit.⁊ Lapus allegatione.cxxvj.⁊ per Bar.in
l.qui fundū.§.ꝓcurator.cū si.ff.pro emp.⁊ ideo si examinator erat no-
tarius vel silis cuiꝰ fides est approbata.C.de fide istru.l.si qs decurio.
cū ibi no.C.de fal.excusat̄ testis a dolo ⁊ sic a falso.d.l.nec exemplū.⁊
p̄sertim qꝛ interrogabat̄ super eo qđ erat de longinquo cuius p̄sumitur
obliuio.l.furtū.§.fundi.⁊ ibi not.ff.de vsuca.⁊ in.l.licet.⁊ ibi no.C.de
8 acqui.pos.cū si.⁊ attento † qđ testis requisiuit examinatorē vt videret
an Frāciscus fuerit p̄sens apparet ꝙ nō perpēderat ex inspectione in-
strumenti seu copie an Frāciscus fuisset presens.ex indicijs eī colligit̄
dolus ⁊ bona fides.l.dolū.C.de dolo.⁊.l.nō oēs.§.a barbaris.ff.de re
mili.⁊ nō est dubiū qđ error vel obliuio excusant a dolo ⁊ cōsequēter a
pena falsi vt est tex.in.d.l.nec exēplū.⁊ in.§.⁊ licet.⁊ ibi no.Ang.i auſ.
de teste.bn̄ facit.l.igit̄.§ pōt.ff.de lib.cā.l.genero.ff.de his qui no.infa.
¶ Nō ob.etiā dum arguit̄ iste testis qđ sup.xij.interrogatorio respon
dit qđ nō audiuit aliqd dici per dictos de Ualētinis vltra instrumētū
⁊ tamē superius deposuit audiuisse alia q̄ nō sunt in instrumēto qꝛ ad
hoc patet r̄nsio ꝑ id qđ dixi supra referēdo Albericum de rosate in.d.l.
nō erit.§.dato quia intelligit̄ qđ non audiuit alia scꝫ p̄terea de quibus
supra dixit.ex quibꝰ intrepide sentio argui nō posse ex predictis de fal-
so cōtra dictū testem. ¶ Circa depositionē Andree non obstat dū sibi
obijcit̄ qđ sup capitulis examinatis dixit qđ fuit facta ratificatio ꝑ di-
ctos de Ualētinis cuiusdā copie seu charte vel instrumēti qđ habebat
dictus ser Geminianus in manibꝰ in fauorē dicti comittis Ugonis ⁊
hoc erat quātum se scire dixit.tamē postea sup interrogatorijs dixit ꝙ
in tali copia seu instrumēto fiebat mētio de cā mutui ⁊ nō de bona mer
cantia ⁊ tamē supra dixit hoc esse q̄tum dicebat se scire.⁊ tamen supra
nihil dixerat de mutuo:qꝛ r̄ndeo ꝙ illa verba .s.⁊ hoc est q̄tum se scire
dixit ⁊c.licet includāt qđ sciat testis illa que expressit tn̄ nō sunt verba
9 taxatiua † vnde si ad petitionē interrogātis quātum valeat iste liber r̄n
deo ⁊ iuro qđ valet decē si postea etiā dicam qđ vꝫ duodecim non sum
periurus.l.cū furti.⁊ ibi no.doc.ff.de in litē iuran.Scđo respondeo per
ea q̄ dixi supra referēdo Albericū de rosate in.d.l.nō erit.§.dato quia
hoc est q̄tum se scire dixit.s.preter infrascripta.nō enim est capiēda in-
terpretatio qđ sibi statim cōtradixerit.l.nō ad ea.ff.de cōdic.⁊ demōst.
Tertio r̄ndeo qđ statim potuit dictū suū corrigere vt in.c.preterea.de
testi.cogē.⁊ no.in.§.qꝛ vero.in auſ.de testi. ¶ Non obstat etiā dū obij
citur cōtra eū qđ sup interrogatorijs r̄ndet ꝙ Frāciscus de Ualētinis
nō fuerit p̄sens dicte ratificationi et iuramēto p̄dicto qꝛ respondet̄ qđ
iste Andreas nō est testis instrumētarius.nō enim est de testibꝰ adhi
bitis ad dictū instrumentū ratificationis per cōtrahētes seu per nota
rium vnde esse potuit qđ iste Andreas nō viderit Frāciscū esse tēpore
10 ratificationis ⁊ nihilominus potuit Franciscus adesse contractui.† nā
etiā si inter Frāciscū ⁊ alios fuisset paries vel cortina in medio valuis-
set nihilominus cōtractꝰ dūmodo notarius ⁊ testes q fuerint adhibi-
ti ad instrumentū habuissent notā vocē Frācisci vt est gl.reputata sin-
gularis ⁊ cōiter approbata quo ad contractus in.l.ij.§.idē labeo:et ibi
Bar.ff.de aqua plu.arcē.⁊ est de mēte gl.iij.q.ix.testes.⁊ not.doc.in.c.
preterea.⁊ in.c.cū causam q̄ inter archiepiscopū.de testi.⁊ in.l.si nō spe
ciali.C.de testa.cum suis cōcor.vnde quo ad dictū Andreā testem po-
tuit Franciscus nō esse presens quia eum nō vidit nec cognouit ⁊ tamē
potuit esse p̄sens quo ad notariū ⁊ testes adhibitos ⁊ rogatos ꝓ cele-
bratione actus ⁊ sic cū p̄sentia possit vario modo accipi ⁊ quo ad eua-
dendū falsum debeat accipi eo modo quo euitat̄ falsum vt supra dixi
sequit̄ qđ per hoc iste Andreas non incurrit falsum. ¶ Accedit etiā qꝛ
illud instrumentū ratificationis nō est cōfectū cum isto Andrea.ergo
contra eum non debet probare sicut probaret si cum eo confectum esset
quia res inter alios acta ⁊c.vt in rubro ⁊ nigro.C.res inter alios acta.
¶ Non habet etiā obstare id qđ obijcit̄ contra eundē testem inquātū
interrogatus fuit an ipse testis audiuerit aliqd dici ꝑ ipsos de Ualē-
tinis vltra instrumentū.⁊ quid dictū fuit ⁊ quare ea nō scripsit nota-
rius ⁊ ipse testis respondit qđ nō audiuit aliter dici ⁊ tamē in eiꝰ testi-
ficatu de alijs attestat̄ que nō cōtinent̄ in instrumēto.qꝛ r̄ndeo qđ pro
certo hec est satis fragilis obiectio.⁊ responsio patet ex his q̄ dixi circa
alium testem ⁊ ex notatis per Albericum in.d.§.dato.iuuantur etiam
dicta istorū testium ex depositionibus aliorū testium secum cōcordan
tium iuxta.l.si quis ex argētarijs.iuxta prin.ff.de edē.⁊ per not.ꝑ gloss.
⁊ Jac.but.in.l.iij.post prin.in verbo numerus.ff.de testi.circa que nō
expedit vlterius laborare,stantibus predictis. Ex quibus concludo
prout circa proximum precedentem. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxcj.

1 ☞ Testes instrumētarij non possunt repelli aliqua exceptione.
2 Non presumitur ex presenti in preteritum.
3 Ignorans non videtur remittere seu renuntiare.
4 In secundo testificatu potest testis deponere prout fecit in primo.

¶ Consilium.cxcj.

¶ An testis instrumentarius possit repelli eo qđ dicat̄ eum fuisse do-
mesticum.⁊ si testis in prima depositione dixit se non recordari postea
in secunda deposuit tanq̄ recordaretur an valeat.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio. Uisis nouis dubitatiōib⁹ trāsmissis in causa mota per ser Jampetrū ꝛ Frāciscum de Roma cōtra Laurētiū Johānis peregrinum qua alias ꝑ dictis de Roma cōsului nō videt̄ mihi aliquo
1 modo dictis de Roma obstare † id qđ dicit̄ per dictum Laurentium scilȝ qđ dictus Frāciscus Michelin⁹ ꝛ magister Anthonius Laurādinus testes Laurētij fuerint adhibiti dicto scripto ad se subscribendum ꝛ si sic tāq̄ testes instrumētarij nō vident̄ posse repelli aliqua exceptione iuxta no. per gl. in. §. ꝛ licet in fi. in verbo supplicijs in aut. de testi. ꝛ no. Bald. in. l. parentes. C. de testi. et Ange. in. l. j. C. de testa. cū simi. ꝛ facit. l. si quis testib⁹. C. de testi. quia respondeo q̄ illud nō ꝓcedit quo ad exceptiones que non apparerent fuisse causate tēpore quo fuerunt rogati seu adhibiti ad actum vel scriptū vt no. Johā. de imo. in. l. ad testium. §. cōditionem. ff. de testa. allegat ea que habentur in. c. insinuante de offi. deleg. ꝛ in. l. ij. C. de cōsor. eiusdē litis. ꝛ in. l. de etate. §. ex causa. ff. de iterrog. act. ꝛ ludo. ro. in. d. l. j. C. de testa. ꝛ hoc aperte colligit̄ ex notatis ꝑ Inno. ꝛ alios in. c. ex literis de transac. vnde licet appareat q̄ tēpore quo dicti testes deposuerūt in iudicio essent aut coloni aut mercenarij dicti Laurentij: seu aliter domestici sui. nō sequitur
2 ergo ita † erant tempore quo fuerunt adhibiti ad scriptū quia non presumunt̄ ex presenti in preteritū quando querimus de huiusmodi qualitatibus que non cōcordant cū primo statu ꝑsone. vt declarat no. Old. et Bal. in. l. si magistratus. ff. de magistra. cōue. ꝛ Bal. in. l. ex persona. C. de ꝓba. ꝛ in. l. si qui. C. de adul. ꝛ in. l. nō ignorabit. C. ad exhib. nam primus status dictorum testium fuit de necessitate talis qđ indicat qđ nō poterāt dicti testes tempore sue natiuitatis esse coloni vel mercenarij dicti Laurentij: ideo tūc ex presenti nō presumit̄ in preteritū. facit. l. et que nondum. §. quod dicit̄. ff. de pig. ꝛ qui se fundat ex tempore debet tempus probare. l. matrem. C. de proba. ꝛ. l. eum actum. ff. de nego. gest. ꝛ not. in cle. fi. de rescriptis cum si. igit̄ si Laurētius vult dicere qđ dictis exceptionibus domesticitatis fuit tunc renuntiatū adhibendo eos ad subscribendum oportet qđ probet̄ q̄ tūc suberat talis domesti
3 citas requireretur † etiā aliud qđ appareret de scientia adhibentis dictos testes. s. qđ sciret dictā domesticitatem, nam ignorans nō videtur remittere seu renuntiare. l. mater. ff. de inoffi. testa. l. in repudiāda. ff. de acquiren. heredi. ꝛ ignorātia in dubio presumit̄. l. verius. ff. de proba. l. super seruos. C. qui milita. nō pos. lib. xij. ꝛ istud in proposito nostro dicit expresse Paul. de liaza. in cōmento. c. testimonium circa primam columnā de testi. et est de mēte Cy. in. l. si quis testibus in. viij. q. C. de testi. Preterea alijs etiā ex causis non probant dicti testes de quibus causis refero me ad alia scripta in primo cōsilio. ¶ Et per hoc nō esset necesse aggredi aliud dubiū an persona Michaelis testis dictorū de Roma videatur approbata per dictū Laurētium eo q̄ pro parte sua fuerint impetrate litere vt examinaret̄ in testē ꝛ fuerit nominatus pro teste. tamē dico q̄ licet tex. in. l. si quis testibus preallegata ꝛ. iiij. q. iij. in. c. si quis testibus dicat q̄ si quis testib⁹ vsus fuerit ꝛ postea tales testes per aduersarium contra eum ꝓducantur nō potest cōtra ꝑsonas eorum excipere: tamē doct. dicunt q̄ illud habet locum nedum quādo quis est vsus ipsis testibus iam productis ꝛ receptis verum etiam idē erit si post ꝓductionē eis nō vtatur quia satis est qđ vti potuerit. l. iij. §. j. ff. qđ quisq̄ȝ iuris ꝛ. l. si post mortem. §. fi. ff. de bono. pos. cōtra tab. et quia est eadē ratio quo ad hoc vt videatur approbata ꝑsona ita volunt Odof. Jac. de ra. ꝛ Pet. in dicta. l. si quis testibus. quos etiam sequitur ibi Salyce. in. ij. q. ꝛ firmant docto. cōmuniter in. c. presentiū de testi. in antiquis ꝛ Johā. an. in addi. Specu. in ti. de teste. §. sepe super versi. sed quid si eum. ꝛ Paul. de liaza. in dicto. c. testimoniū in. j. colū. hec ratio videtur militare in proposito. nā vt inquit Bald. in additio. Specu. in ti. de instru. edi. in. iij. colū. in versi. dupliciter vtitur quis ꝛc. dicitur quis vti dupliciter instrumento ꝛ pari ratione testibus vno modo realiter producēdo: alio modo verbaliter sicut dicimus quandā esse obligationē realem quandam verbalem vt plene no. in. l. acceptā. C. de vsur. ꝛ in. l. si mora. ff. solu. matri. tamen hoc vltimū per se nō pono pro constanti nec etiā est necessarium attento q̄ vt dixi testes dicti Laurētij nō probant. ¶ Posset etiā quispiam adducere quēadmodum voluerunt multi. s. q̄ licet nō fuerit persona dicti nūtij approbata ꝑ aduersarium tamē aliqua partium instante possit sponte testificari pro eo cuius negotium gessit si ad eum nō spectat cōmodum licet inuitus cogi nō possit vt tenuit glos. j. in aut. de testi. §. quoniā vero. in verbo legē et ibi hoc tenet Jaco. de bel. ꝛ Ang. ꝛ sequitur etiā hoc Bald. ꝛ Saly. in l. omnibus. C. de test. et in. l. fin. ff. de testi. tamē hoc nō puto necessariū
4 per superius dicta. ¶ Non omitto † etiā qđ q̄uis dictus Dominicus qui testificatus est pro illis de roma in primo testificatu dixerit se nō recordari tamē potuit in scđo testificatu deponere prout fecit tāq̄ tūc recordaret̄. vt in. c. j. §. j. in verbo nō reminisci ꝛ ibi no. Bald. in. titu. quid sit inuesti. ꝛ. l. qui bona. §. si quis stipulatur⁹. ꝛ ibi no. Jac. de are. Bar. ꝛ alij. ff. de dam. infec. ꝛ glos. in. c. cū causam que inter economū in glo. ij. ꝛ in. c. cū causam que inter archiepiscopū in gl. fi. de testi. ꝛ not. Bal. in. c. j. §. notandum. in ti. de no. feu. ꝛ Ange. in. l. quidā tabularum. per illum text. in fi. ff. de fur. ꝛ Antho. de but. in. c. cum in tua. de testi.

¶ Summarium super consilio. cxcij.

1 ¶ Regulariter de iure cōi instr̄a non habent paratam executionem.
2 Dictio cum: denotat quādam simultatem.
3 Tutor potest conueniri ad certam quātitatem vt debitam ex administratione tutele.
4 Licet directe non possit remitti obligatio reddende administrationis tamen indirecte potest.

¶ Consilium. cxcij.

Visis narratis in themate ꝛ ceteris scripturis mihi exhibitis. Sētio de iure dictū preceptū exequendū nō esse sed cōsequēter ita per dominū iudicē declarari debere ꝑsertim ex infrascriptis.
1 Nā primo † presuppono qđ de iure cōmuni instrumēta nō habēt regulariter paratā executionē sed via ad agēdū est ꝓducēdo libellū litē cōtestando ꝛ deueniēdo ad diffinitiuā sententiā. l. minor xxv. an. cui fideicommissum in ꝟbo ad istar noue petitiōis. ff. de minor. l. j. C. de execu. rei iudi. ꝛ ait no. Bal. l. ait pretor. §. j. ꝛ ibi no. Ang. ff. de re iudi. l. si cum dotē. §. eo autem tempore. ff. sol. ma. ibi no. Ange. Sed dictū statutū regij sub rubrica qualiter ꝓcedat̄ in fauorē creditorū habentiū instrumēta cōtra debitores suos nō militat in casu nostro vt infra dicā. ergo sequit̄ qđ dictū instrumentū non meret̄ executionē petitā. Quod autē dictū statutū non militet in casu nostro q2 instrumentum in quo est descripta obligatio rei cōuenti seu pretensum debitū contra reum cōuentū est instrumentū ꝑ qđ Zanfrāciscus rubinus assumpsit tutelā dicte Katherine filie quondā Bartholomei de Bonzagnis in quo instrō inter cetera promisit notario stipulāti vice ꝛ noīe dicte Katherine vtilia dicte pupille facere ꝛ inutilia ꝑtermittere ꝛ eam ꝛ ei⁹ bona indefensa nō relinquere ac salua facere ꝛ inuētariū de bonis suis facere ꝛ rationē administrationis tēpore debito reddere cū reliquorū cōsignatiōe vt ptȝ ex inspectione dicti instrumēti ꝛ sic nulla ibi sunt ꝟba ꝑ que permittat ꝛ se obliget ad restituendū nisi quatenus dicit̄ ibi qđ promisit reddere rationē administrationis cū cōsignatiōe reliquorū et ponderandū est qđ illa ꝓmissio facta ꝑ illa ꝟba cū cōsignatiōe reliquorum importat qđ ipse teneat̄ restituere reliqua simul cū redditione administratiōis nō autē qđ principaliter per se restituere teneat̄ aliquam
2 quantitatē absq̄ȝ eo q̄ videat̄ ratio administratiōis q2 † dictio cū denotat quandā simultatē ꝛ requirit de necessitate cōcursum vtriusq̄ȝ lȝ secus sit in copula ꝛ ita notabiliter determinat Bart. in. l. gallus. §. qdā recte. ff. de libe. ꝛ posthu. circa primā vel scđam col. ꝑ. l. si mulieri ꝛ titio. ff. de vsuf. accrescē. iuncta. l. ea tamen adiectio. ff. de leg. iij. ꝛ no. ꝑ Bal. in. l. fi. C. de suis ꝛ legi. ꝛ ꝑ modernos in. l. titie textores. §. nihil. ff. de lega. j. ꝛ ideo ille q petit vigore dicte ꝓmissionis in instrumēto ɔtente habuit necesse petere ſm formā dicte promissionis. s. reddi rationē administrationis simul cū cōsignatione reliquorū nō aūt per se potuit peti certa quātitas. s. ducatorū centū que dicit̄ peruenisse ad manus dicti tutoris ꝑ hoc etiā facit quia dicta dictio cū: apposita inter res ꝓmissas cōiungit accessorie nō eque principalr. l. j. ꝛ. ij. ff. de pecul. lega. ꝛ no. Bar. in dicto. §. nihil ꝛ in. l. si cui. ff. de fun. instru. leg. saltē cum restitutio reliquorū cōsueuit accedere redditioni administrationis. l. cū seruus ꝛ qđ ibi no. ꝛ. l. q sub cōditione. ff. de cōdi. ꝛ demō. l. tutorē. C. arbi. tute. non ergo per se principaliter pōt dict⁹ actor petere aut cōsequi ꝑ se ꝓncipaliter dictā quātitatē nō petita redditione administrationis tutele in qua redditione administrationis cōstare poterit dictū tutorē seu eius heredes nō restare debitorē reliquorū ascendentiū ad summam petitā cum in hac redditione administrationis cōpensari debeāt ea q̄ tutor ostenderet se impēdisse in rē pupilli. l. j. §. preterea si tutele. ff. de contrario iudi. tute. ꝛ. l. j. §. sed ꝛ si seruus. ff. de tutel. ꝛ ratio. distra. cū si. ¶ Et ꝑ hec
3 pātet † non obstare si diceret̄ qđ tutor potest cōueniri ad certā quātitatem vt debitā ex administratione tutele iuxta. l. j. cū ibi not. per gloss. et Bar. C. si aduer. rē iudi. quia respondeo q̄ ibi agebatur via ordinaria de iure cōmuni sed in proposito nostro intētat̄ via executiua instrumēti in quo tutor ꝓmisit q̄ redderet rationē administrationis cū cōsignatione reliquorū que verba denotāt simultatē ꝛ concursum dictorū duorum ꝛ q̄ principaliter reddat̄ ratio administrationis ꝛ accessorie consi
4 gnatio reliquorū. vt supra est deductum. ¶ † Concurrit etiam plus in casu de quo querit̄: quia testator qui dedit in testamēto dictū Zanfrāciscum tutorem nō solū disposuit in testamēto eū velle esse anologistā tutorem ꝛ non teneri ad reddendā rationē administrationis sed etiam adiecit q̄ si quid restaret in reddēda ratione ꝓdicta illud totum eidem Zanfrancisco legabat vnde lȝ priora verba nō sufficerēt ad inducendā remissionē plenā per. l. quidam decedens. in prin. ff. de administra. tu. ꝛ l. ab aurelio. §. gaius. cū ibi plene no. per Bar. ff. de libe. lega. tamē illa sequētia verba plus operant̄ scilicet dum dixit qđ si qđ restaret in ratione reddenda illud legabat. nā vt refert Salyc. in. l. cum necessitatē. C. de fideicō. Dy. tenuit ꝛ cōsuluit quod licet directe remitti nō possit in testamēto illa obligatio reddēde administrationis future ꝛ cōsignationis reliquorū per supradicta tamen secundum eum per indirectum hoc fieri potest. vt si subiūgat testator ꝛ quicquid apparuerit tūc deberi ex ipsa administratione lego ipsi tutori per. l. si qs rationes secūdum vnum intellectum. ff. de libe. lega. ꝛ maxima est autoritas Dyn. tamen quia in hoc nōnulli cōtradicunt ideo principaliter adhereo alijs que superius dicta sunt. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.cxciij.

1 ¶ Ex forma statuti si sit datus aptus modus deferendi ornamēta mulie rexercētis artē tinctorie ꝛ draparie q̄ ornamēta poterit deferre.
2 Qui dicātur proprie candellarij.
3 Declaratio hꝫ locum in illis qui post editam declarationem faciunt.
4 Cui nō conueniunt verba nec conuenit eius dispositio.

¶ Consilium.cxciij.

¶ Circa prouisionem editam super ornamentis.

Visis ꝛ ponderatis verbis prouisionis edite sup ornamētis deferendis in ciuitate Bononie ꝛ p̄sertim capitulo quinto incipiēte. Iteꝫ che le dōne figliole e spose de notarij ꝛ cābiatori draperie de q̄gli de larte de la seta ꝛc. ꝛ capitulo icipiēte. Itē che le dōne figliole e spose de li maestri de legnami tintori ꝛc. ꝛ declaratione superinde facta p regimina dicte ciuitatis ꝛ maxime in capitulo incipiēte. Anchora cōsiderādo multi p volere excedere ꝛc. Queritur† an si titius tēpore dicte prouisionis ꝛ post, ac etiā de presenti exercuit ꝛ exercet psonaliter artē tinctorie ꝛ fieri faciebat artē ꝛ exercitium draperie in quo qdē exercitio draperie habuit ꝛ habet maiorem ptem fortunarū suarū seu capituli sui possit eius vxor vel filia deferre ea ornamēta que concessa sunt vxoribus draperiorū. an vero ea q̄ vxoribus tinctorū tantū pmittunt breuiter sentio de iure dictā eius vxorē sponsam vel filiam ea que cōcedunt vxoribus draperiorū posse deferre. mouetor potissime ex ifrascriptis qꝛ dicta pncipalis puisio loquēs de draperijs anteq̄ esset facta dcā supueniēs declaratio verificabat in illis qui nō faciebant petias pānorum sed de ipsis petijs factis ab alijs negociant ꝛ mercāt patet qꝛ illi qui faciūt dictas petias pānorū positi sunt in dicta puisione sub diuerso capitulo vꝫ loquente de lauarolis cū ergo dicta puisio loquēs de draperijs intellgat de mercatorib⁹ pānorū sequitur q̄ cōprehendebat dictum titium qui per institores suos negociabat ꝛ mercabatur de ipsis petijs pānorū ꝛ in ea negociatiōe tenebat maiorē ptē fortunarū. vt. l. semp. §. negociatio. ff. de iure immuni. ꝛ ibi no. Bar. ꝛ. l. nauicularū. ff. de mune. ꝛ ho. ꝛ no. glo. in rubri. C. de nauicula. lib. xj. ꝛ ibi per Bar. qui dū querit† an si statutū concedit aliquā immunitatē candelarijs de q̄bus intelligat ꝛ lꝫ ibi in fine dicat q̄ pprie dicunt cādelarij illi qui faciūt cādellas non illi qui nō faciunt sed vendūt cuius tamē cōtrariū vult ibi glo. attamē bñ fatetur q̄ si vēdentes dicuntur negociatores ꝛ mercatores ꝛ de istis. s. mercatoribus seu negociatoribus intelligit dicta puisio loquēs de draperijs qꝛ non intelligit in ea pte de illis qui faciūt petias pānorū qui illi appellantur lauaroli de quib⁹ in separato capitulo est dispositū. Quod etiā dictus titius esset de vniuersitate dictorū draperiorū pbatur iuris p̄lumptiōe si descriptus erat tēpore edite puisionis in matricula draperiorum. l. matriculam. C. de agen. in reb⁹ libro duodecimo. l. petitionē. C. de aduo. diuer. iudi. ꝛ ibi no. doc. no. gl. in. l. eos. C. de offi. magi. mili. ꝛ declarant doc. maxime Bal. in. l. scriniaros. C. de testa. mili. ꝛ. l. ij. C. de senten. ꝛ interlo. om. iudi. ꝛ in. l. non ignorat. C. qui accu. non pos. cum similibus. ¶ Difficultas† ergo solum est in discutiendo an per dictam declarationem superuenientē inducat q̄ non debeat titi⁹ haberi de numero eorū qui sunt draperij: attēto q̄d personaliter exercet artē tinctorie ꝛ dico q̄ dicta declaratio nullo modo obstat: qꝛ declaratio solū hꝫ locum in illis qui post dictā puisionē editā facerent se de nouo describi vel aggregari in aliqua vniuersitate alicui⁹ artis dignioris q̄ eēt in qua ipse erat tempore edite puisionis vt clare ostēdūt verba prefationis dicte puisionis que ostendunt mentē ꝛ causam finalē ipsius declarationis. l. si. in princ. ꝛ ibi no. doc. ff. de heredi. institu. l. j. in princ. ꝛ ibi nota. Bart. ff. ad maced. ꝛ in. l. cum hi. in princ. ff. de transactio. cum si. nam in prefationib⁹ dicte declarationis sunt ista verba videlicet. Anchora cōsiderando multi per volere excedere li termini de la cōditiōe soa ben che fazano ꝛ exercitano arte basse farse, ponere e descriuere in la compagnia de piu alte e degne arte le quale pero pocho ouer niēte exercitano ma solo fano questo per fraudare ꝛ contra fare ala puisiōe con qualche iusto colore ꝛc. sꝫ vt dixi dictus titius nihil innouauit post prouisionem editā nam ꝛ si nō facta eēt dicta declaratio illud idē intelligebatur eē de iure communi p. d. l. semp. §. diuus. ff. de iure immuni. Preterea† cū non conueniant verba dicte declarationis nec etiā cōuenire intelligitur declaratio. l. iiij. §. totiens. ff. de dam. infec. l. ita autē in prin. ff. de admini. tut. c. ad nostrā el. iij. ex. de iureiurā. sed dicta puisio loquit d̄ his q̄ faciūt se aggregari ad societatē artis dignioris: quā tamen parum aut nihil exercēt. sꝫ dictus titius plurimū exercet ministerium draperie in quo habet maiorem partē facultatum ꝛ licet non exerceat personaliter tamē exercet per institores suos. ꝛ sic satis dicitur exercere. l. certe. §. j. ff. de precar. l. ita aūt. §. gessisse. ff. de admini. tut. l. si cum plures. ff. de exercit. c. mulieres de senten. excom. cum si. ꝛ non prohibetur quis esse in diuersis collegijs. l. assumptio. §. vnus pendentib⁹. ff. ad municip. ꝛ no. Bar. in. l. si. ff. de collegijs. ꝛ p hec patet nō obstare verba directe declarationis dū in ea dicit del beremo che quāto ala prouisiōe d̄ lo ornato q̄lli debbano stare ꝛ esforzarsse a la regula e cōditione di quella arte la qualle faceuano fanno e farāno per lo auenire p la mazore parte del tēpo doue hanno e hauerano magiore capitale bēche se habino facto e fa.. o scriuere e ponere i la cōpagnia de altra arte ꝛc. quia dico q̄ ista verba habēt locū in illis qui post tempus edite legis aliquid inouassent in fraudē dicte legis faciendo se aggregari ad societatē alicuis artis dignioris quātū paꝝ aut nihil exerceret vt ptꝫ ex p̄cedēti pte declarationis p p̄cedētia eī declarant sequentia. l. q filiabus in prin. ꝛ. l. si seruus pluriū. §. si. ff. de leg. j. ꝛ sic cōcludo dictū titium non esse in casu prouiso per dictam declarationem.

¶ Summarium super consilio.cxciiij.

1 ¶ Ubi est institutio non appellantur codicilli. 2.
3 Institutio facta in codicillis trahatur ad fidei cōmissum. 4.

¶ Consilium.cxciiij.

Visis testamēto ꝛ codicillis ꝛ cōsilijs in quibus cōcluditur heredes scriptos in codicillis ēt nō posse succedere iure fideicō. vī cū supportatione cōtrariū fore dicēdū rōnibus infrascriptis ¶ Primo qꝛ in dictis† codicillis sunt descripti testes septem ꝛ in eis facta est institutio hēdum p verba directa quo casu nō appellantur codicilli sed testm̄. dato q̄ notarius enunciatiue appellet illā vltimā volūtatē codicillos ita disputādo cōcludit Dy. in disputatione q̄ incipit prfa. quē sequitur Iohā. and. in addi. Spec. in ti. de instru. editio. §. cōpendiose in additio. incipiente ad intellectū ꝛc. ꝛ Bal. in. l. testm̄. in pmo notabili. per illum tex. C. de testa. cū simili. si est testamentū: ergo cui dubium q̄ per secūdum testamētum fuit sublatū primū: ¶ Item† secūdo, dato q̄ esset codicillus ꝛ nō testamentū videtur omnino q̄ trahatur institutio facta in codicillis ad fideicōmissum dato etiam q̄ precedat testamētū in quo aliusesset institutus. hoc firmat in terminis Io. de imo. in. l. j. cuꝫ. l. seq. in fin. ff. de iniusto test. per. l. sceuola ad trebel. cum simi. ꝛ ibi respondet ad regulam. l. ij. C. de codi. ꝛ. l. hereditas. C. de his qui. vt idig. ꝛ potissime hoc est verū quando illi q qui sunt instituti in codicillis fuerāt substituti in primo testamēto fm Ang. in preallega. l. j. cum. l. seq. in fin. ff. de iniusto testa. prout fuit in casu nostro quia filij instituti in codicillis fuerunt substituti in precedēti testamento. ꝛ pro hoc allegat Ange. l. cum quis. §. seia. ff de leg. iij. ¶ Tertio quia† est magis cōmunis sententia q̄ institutio facta in codicillis trahatur ad fideicō. vt est gl. magis cōmuniter approbata in. l. verbis ciuilibus probatur per dictam. l. sceuola ꝛ per. l. ij. §. codicillorum in fi. ff. de iure codi. ꝛ a cōmuni sententia non est recedendum in iudicando nec recte potest fieri differentia inter casum quando nullo precedente testamento quis instituitur in codicillis ꝛ casum qū p̄cedēte testamēto alius instituitur in codicillis quia iura absolute equiparant hos duos casus. s. hereditatē dari in codicillis. s. nullo p̄cedente testamēto ꝛ hereditatē adimi in codicillis. s. quādo precedit testamentū in quo alius est institutus. hanc equiparationem faciunt iura in. l. quidam in suo. §. si. de cōditio. institu. ꝛ. l. ij. C. de condi. ꝛ insti. eo. titu. in. §. codicilis ꝛ ratio ibi ponitur ne confundat vis testamentorū ꝛ codicillorū lꝫ ita est quod quādo datur hereditas in codicillis nullo precedente testamēto trahitur ad fideicom. fm communē opi. vt plene in dicta. l. verbis ꝛ dictum est. s. ergo eodem modo dicendū est quotiescū qꝫ precedit testamētū in quo alius est institut⁹ heres ꝛ sequūtur codicilli in quibus hereditas datur alteri ꝛ sic adimitur primo. Item vtroque casu habet locum ratio assignata in dicto. §. codicillis. ergo vtroque casu debet esse eadē dispositio. ¶ Non ob. no. p† Bald. in dicta. l. hereditas per illum tex. quia illud procedit vbi sola fit adēptio in codicilis ꝛ alius nō scribitur heres pro predicta ꝛ expresse no. Io. de imo. in. d. l. j. in fi. cum. l. seq. ff. de iniu. test. Et q̄ institutio facta in codicillis trahatur ad fideicōmissum etiem quādo p̄cederet aliud testamentuꝫ. firmat glo. magna in preal. l. cum quis. §. seiaꝫ ꝛ ibi clarissime Dy. dū respōdet ad cōtrariū ibi formatū in glo. de. l. apud celsum. §. preterea ꝛ cum dicta glo. trāsit etiā ibi Ray. ꝛ Bart. ꝛ cōmuniter scribentes a qua opinione cōmuni vt dictum est non est discedendum. Ultimo pro hac opi. facit plurimū voluntas testantis q̄ magis q̄ verba debēt attēdi vt vulgatis iuribus.

¶ Summarium super consilio.cxcv.

1 ¶ Cōsanguineus dicitur ille qui quouis modo coniunctus est.
2 Probatio ad hoc vt releuet q̄ quis habebat pro tali, testes debent deponere q̄ habebatur pro tali cognoscentibus eum. 3.
4 Non sufficit q̄ in instrumento dicatur conuocatis ꝛ coadunatis: nisi dixerit q̄ interfuerint due partes.
5 Interpretatio debet fieri contra producentem testes.

¶ Consilium.cxcv.

Reddito p me cōsilio in causa vertente inter Petruꝫ Iohānem de boccis vt patrē ꝛ legitimum administratorē filiarū ex parte vna agentē: ꝛ Berardū de pradexolis ex altera occatione cuiusdaꝫ p̄cepti facti Iohāni Antonio de scopellis ꝛ etiā in causa quarūdam accusationū vertente inter dictas ptes fuerūt mihi transmisse depositiones alie quorūdam testiū que nūc mihi trasmisse nō fuerāt cū actis qui testes sūt quatuor: vꝫ Gerardus de Bouerottis, Bonifacius de Rurgerijs Iohā. quōdam Iacopini de Bouerotis ꝛ magister Rizius murator quib⁹ opportune cōsideratis non discedo a cōclusione in pmisso cōsilio habita qm̄ testes isti peccant ꝛ defectibus q̄sdē laborāt quibus ꝛ alij testes vꝫ

Jacobus ꝛ Christophorus noībus in cōsilio allegatis ad quos me re
fero. nam primus testis. s. Gerardus dicit ꝙ vidit dictos Jacobinū
ꝛ Gerardū sese habere ac reputare cōsanguineos ꝛ pro cōsanguineis
a vicinis reputatus ꝛ idē ꝑ oīa dicit magister Rizius vltimus testis
1 nā cū † cōsanguineus dicatur ille que quouis modo sanguine ziunct⁹
sit nō probant de quarto gradu vt plene in cōsilio dixi nō ꝓbant etiā
alia rōne q2 nō deponunt ꝙ ab oībus vel saltē maiori parte eorū qui
cognoscebant eos reputarentur ꝛ haberentur pro talibus vt dicam in
fra proxime circa dicta aliorū testiū. Bonifacius scds testis dicit ꝙ vi
dit Gerardum ꝛ Jacobinū in capitulo nominatos haberi ꝛ reputari
pro cōsanguineis. s. filijs duorū fratrum ꝛ pro talibus sese adinuicem
appellauerūt ꝛ reputauerūt ꝛ refert se ad causam scientie assignatā ꝑ
eum sup p̄cedēti capitulo vbi videtur assignare causam q2 audiuit in
villa de argiue ꝙ apud ꝛ inter hoīes dicte ville ꝛ p̄cipue vicinos do
ctorū de pradezolis sicut supradictū est habiti fuerūt ac reputati ꝑ ta
libus ꝛ idē in effectu deponit Johānes terti⁹ testis. Sed pro hoc nō
est sufficienter probatū ꝙ sint i gradu allegato pro parte Gerardi. qm̄
2 ad hoc vt releuet † probatio ꝙ quis habebatur ꝛ reputabatur pro ta-
li requiritur ꝙ testes deponāt ꝙ habebaᷓ ꝛ reputabaᷓ pro tali ab oi-
bus cognoscētibus eum. vt. l. j. ꝛ ibi hoc in' specie no. Bar. C. de testa.
idē probatur in. §. sed cum aliquis insti. de testa. ꝛ no. Spec. in ti. de te
ste. §. j. ver. item ꝙ est seruus. ꝛ doct. in. l. ad testium. §. j. ff. de test. sed te
stes predicti nō deponunt ꝙ reputarentur ab omnibus vicinis seu co
gnoscētibus eos nec etiā maiori parte ergo non concludunt. ¶ Nec
3 obstat ꝙ † dicāt inter homies dicte ville seu vicinos reputati fuerunt
ꝛc. q2 dico ꝙ per hoc nō concluditur de maiori parte vt dixit Oldra. in
suo consilio centesimo incipiente in executione incūbentium ꝛc. vbi di
xit ꝙ si in instrumento dicitᷓ ꝙ canonici talis ecclesie constituerunt ta-
lem syndicum ꝛc. vtrū intelligatur de maiori parte canonicorū repre
sentantium capitulum ꝛ respondet quod nō quia talis sermo pōt ve-
rificari in duobus tantū. l. inter illam. §. fi. ff. de verb. signi. ff. de manu.
testa. l. libertas. §. vlti. ꝛ ideo non erat probatum fuisse syndicum legiti
me constitutum a maiori parte ꝛ idem formaliter no. Pet. de anch. ꝛ
Johan. de imo. in. c. quāto de his que fiunt a prela. sine consen. capi. ꝛ
4 etiam est † de mente Barto. in. l. fi. C. de predijs curia. lib. x. vbi inquit
non sufficere ꝙ in instrumento dicatur conuocatis ꝛ coadunatis decu
rionibus nisi dicatur ꝙ interfuerunt due partes ex tribus. l. nomina-
tionum. C. de decurio. lib. x. Item dictum testis debet de necessitate cō
cludere [illegible] in p̄sentia de proba. sed in proposito potest intelligi dictū te
stis ꝙ fuerint reputati pro cōsanguineis a vicinis. s. duob⁹ vel tribus
d. l. inter illā ꝛ etiam pōt intelligi ꝙ fuerunt reputati ab omnibus vi-
5 cinis ergo in dubio † debet fieri interpretatio cōtra ꝑducentē testes vt
plenius dixi in cōsilio. ꝛ ibi etiā dixi ꝙ testes debēt deponere se ab an-
tiquioribus suis fidedignis et omni exceptione maioribus audiuisse
tales fuisse in tali gradu consanguinitatis ꝛ vidisse eos se pro talibus
habere ꝛ ꝙ audiuerint ab eisdem personis. c. licet ex quadam cum ibi
no. per doc. de testi. sed isti testes non deponunt huiusmodi ergo ꝛc. ex
quibus concludo non esse probatum gradum consanguinitatis alle-
gatum per aduersarios dictarum dominarum.

¶ Summarium super consilio. cxcvj.

1 Pro pena licitum est retinere domum loco pignoris.
2 Quando locator qui potest expellere conductorem non soluentem re-
cipit pensionem. 3.
4 Compensatio non fit nisi debitore ipsam opponente ꝛ allegante.
5 Facilius impeditur ius querendum ꝙ tollatur ius quesitum.

¶ Consilium. cxcvj.

¶ Pro Jacobo Lucardino.

Visis ponderatisq; narratis
in themate in cā Jacobi Lucardini attingēdo merita cau
se negocij principalis certū est fundatam esse intentionem
dicti Jacobi per instrumentū locationis iuncta dispositione statuti ꝛ
iuncta scriptura ꝓtestationis facte dicto cōductori ꝛ si cōductor dicit
se soluisse sibi incūbit onus probandi. l. ij. C. de proba. notat glo. ꝛ doc.
in. l. ij. C. de iure emphy. ꝛ declarat Bar. i. l. in illa. ff. de ver. obli. ¶ Nō
1 obstat † ꝙ conductor allegat se soluisse per aliqua tpa ꝛ ꝙ ab eo tēpo
re citra non tenebatur soluere eo quia asserit locatorem de quadā par
te dicte domus fecisse locationem alteri ꝛ propterea incurrit penam
instrumēti locationis ꝛ ꝙ pro pena licitū est sibi retinere domum loco
pignoris vigore obligationis bonorū de qua in instrumēto locationis
ꝛ q̄d attento ꝙ locator cōtrauenit nō tenebatur cōductor amplius sol
uere iuxta. l. cū proponas. C. de pac. ꝛ. l. ex cōducto in prin. cum simil. ff.
loca. q2 respondetur primo ꝙ ex dispositione statuti apparet ꝙ cōdu-
ctor presumitur habuisse patientiam vtendi ꝛ fruēdi quando locatori
aliter nō est protestatus. ꝛ posito ꝙ constaret dictum Jacobū alteri
locasse tn̄ dictus Guido cōductor prius cessauerat soluere pensionem
iuxta formam obligationis sue iuramēto vallate. ꝛ per consequens li
cuit dicto locatori impune nō seruare contractum. l. quero. §. iter loca
tore. ff. loca. l. si quis maior. C. de transac. c. peruenit el. ij. de iureiuran.
2 ¶ Nec ad hoc † obstat si dicatur ꝙ dictus Jocabus postea recipiēdo
pensionē a Guidone in qua soluēda Guido prius cessauerat videtur
sibi remisisse penam ꝛ culpam cōtrauētionis ipsius Guidonis. l. post
diē. ff. de lege cor. l. celsus in prin. ff. de arbi. ꝛ. l. ij. in prin. ff. si qs cau. et
per notata per glo. in. l. ij. C. de iure emphy. ꝛ ad probandū ꝙ Guido
soluerit huiusmodi pensionē producit Guido certos libros apothece
ipsius Guidonis ꝛ fratris sui in quibus libris vt dr̄ approbatis ap-
paret descriptum esse dictum Jacobū pro debitore in certis summis
pro rebus speciarie habitis ꝑ dictum Jacobū: quia respondeo ꝙ quā
do locator postq; sibi licuit expellere conductorē nō soluentem pensio
nem recepit pensionē distinguitur aut accepit pensionem pro tempore
preterito tantū ꝛ nō impeditur posse expellere eum pro futuro tempo
re pro quo nō recepit pēsionem si autem recepisset pensionē etiam pro
futuro tēpore quo vult expellere ꝛ non potest quia videtur remisisse
illam penam expulsionis ꝛ illam culpā. ita procedant allegata in con
trariū. vt no. Pe. ꝛ Bar. in. l. ij. C. de iure emphy. preallegata ꝛ ꝓbatur
in auᷓ. qui rē. C. de sacrosan. eccle. ꝛ Anto. de but. in. c. potuit de loca. ꝛ
hoc etiam saltē in simplici conductore vt est casus noster tenet Johā.
de imo. in. d. c. potuit in versi. in eadem glo. ibi respōdeo in priuato ꝛc.
arg. l. colonus in prin. ff. loca. in ratione sui ꝛ presertim debet hoc p̄ce-
dere virtute clausule rato. manente pacto que est cōsueta apponi in oī
bus instrumentis propter quam quis vtrūq; cōsequi potest vt nota.
glo. in. d. l. ij. C. de iure emphy. facit. l. qui fidem. ff. de transact. ¶ Pre
3 terea † posito ꝙ quādo locator recepisset sine protestatione aliquā pē
sionem preteriti tēporis videretur spōte remisisse penam expulsionis
ꝛ velle stare cōtractui quē approbare videtur per dictam. l. ij. ff. si quis
cau. ꝛ. l. fi. ff. de eo quod cer. loco. tamen illud non vendicat sibi locum
in casu nostro in quo locator nō recepit pensionē pro ista causa. nec ali
quid fecit per quod videatur voluisse amplius stare cōtractui quia ni
hil sibi dictū fuit quod darentur ille speciarie pro pensione debita sed
descriptus fuit Jacobus pro debitore in libro sociorū ꝑ quā scripturā
non dicitur probari pecuniam aliquam esse solutam per dictum Gui
donē Jacobo sed solum dicitur probari Jacobum esse debitorē adeo
quod potest opponi cōpensatio vt de se patet ꝛ in terminis dicit Joa
nes de imo. in. l. prima in principio in vltima colum. ꝛ in. l. cū ex pluri
4 bus ad fi. ff. de solu. compensatio autem † non fit nec operatur nisi de
bitore ipsam opponēte ꝛ allegante. vt no. cōmuniter per gl. ꝛ doc. in.
l. si cōstat. C. de compensa. ꝛ in. l. si quid. ff. eodem titu. cum simili⁹. et
dicta cōpensatio cum fieri possit de vno debito ad aliud etiam inuito
creditore. l. ij. ꝛ. iij. ff. de cōpensa. nō potest dici ꝙ per huiusmodi oppo
sitionem cōpensationis que fieret contra creditorē idest Jacobū etiā
inuitum videatur Jacobus remittere penā seu ius expellēdi sibi acq-
situm: q2 huiusmodi tacita remissio non resultat nisi ex spōtanea rece-
ptione facta per creditorem qui ad illud inuitus cogi nō poterat. d. l.
post diem cum alijs supra allegatis iuribus ꝛ autoritatibus que ita lo
5 quuntur non autem per compensationē. ¶ Et licet quo ad euaden
dam pene cōmissionē fiat cōpensatio ipso iure etiam parte non oppo
nēte. vt no. in. d. l. si constat. ꝛ in. d. l. si quid tamen non fit quo ad tollē
dam penam iam commissam per rationem proxime redditam ꝛ quia
facilius impeditur ius querēdum ꝙ tollatur iam quesitum. l. patre fu
rioso. ff. de his qui sunt sui. ꝛ. l. fi. C. de acqui. poss. c. quēadmodum. de
iureiur. ꝛ istud per se solū sufficit ad victoriam: ideo superuacuo de re
liquis tractaretur. Preterea presupponitur ꝙ illud tantum quod de
bet habere Guido solus virtute dictorum librorum non ascēdit ad in
tegram satisfactionē. ꝛ sic dato ꝙ ex libris ꝓbaretur Jacobū habuis
se pecunias vel esse debitorem: tamen nō est verum dicere ꝙ sit satisfa
ctum Jacobo: quia quilibet dictorum fratrum intelligitur creditor pro
sua rata. l. reos. §. cū in tabulis. ff. de duo. reis. l. si mihi ꝛ titio in prin.
ff. de verb. obli. Reliqua suppleat prestantia domini iudicantis.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. cxcvij.

1 Statutum loquens in venditione ꝛ datione insolutum vendicat
sibi locum in permutatione.
2 Etas potest probari ex aspectu.
3 Testis repellitur quando deponit ad cōmodum suum.
4 Attendi debet tempus quo testis testificatur seu iurat.
5 In probationibus clandestinis sufficit probatio per cōiecturas.
6 Licet libellus debeat esse certus: tamen fallit quando incertitudo p̄ce
dit ex iusta ignorantia.

¶ Consilium. cxcvij.

Visis dubitationibus elegā-
ter formatis. In causa vertente inter ser Sulimanum de iu
daica ex parte vna agentem ꝛ ser Symeonem de Regio ex
altera se defendentē mediantibus eorū intercessoribus ꝛ viso statuto
sub rubrica quibus liceat acquirere ꝛ processu dicte cause. Primo pos
1 set discuti an dictum statutū loquens in venditione ꝛ datione insolu
tum sibi locum vēdicet in ꝑmutatione in quo Bal. in. l. fi. ff. de condi.
ob causam dixit ꝙ aut statutum loquens de venditione est fauorabile
ꝛ cōprehendit permutationem: aut est odiosum vel penale: ꝛ tunc se-
cus. ad primū allegat. l. statu liberi actoris quintus. ff. de statu lib. ꝛ. l.
sicut. §. vēditionis. ff. quibus mo. pign⁹ vel hypo. sol. ꝛ quod notaᷓ in
l. ij. C. de vsucap. pro emp. Juncta. l. cum quidā. ff. de libe. ꝛ posthu. ad
secundum allegat dictā. l. fi. ff. de condi. ob [illegible] ꝛ. l. fin. C. de ꝑdijs
curia. lib. x. ꝛ. l. si pupillorum. §. si pretor. ff. de rebus eorū. Sed ita est ꝙ
dictum

dictum statutum censetur fauorabile nō autem odiosum:ergo ⁊c.⁊ ꝙ sit fauorabile:patet quia ad cognoscendum an statutū sit fauorabile vel odiosum cōsideratur an principaliter statuentes fuerint moti propter fauorē:an vero propter odium.Primo casu intelligitur fauorabile.Secūdo vero casu odiosum.l.qui exceptionē in prin.ff.de condic. indebi.⁊ ibi no.Barto.⁊ not.Bal.in.l.cunctos populos in.xvi.colū. C.de summa trini.⁊ facit.l.rogasti in prin.⁊.l.si is qui nec/causam.ff.si cer.peta.Sed dictum statutū principaliter emanauit in fauorem coniunctorum coherentium.vt ex eius inspectione patet:quia in eo continetur specialis causa.s.coniunctionis ⁊ coherentie ꝓpter quam mouētur statuētes:sed nulla specificatur causa odij ex parte emptorum propter quam in odium emptorum appareat motos fuisse statuētes imo ex parte emptorū statutū loquitur in genere in quocūqꝫ emptore:ita colligitur ex dicta.l.qui exceptionē dum loquitur de velleiano vbi deducitur specialis causa fragilitatis mulierū ex pte earum:sed ex parte cōtrahentiū cum mulieribus lex in genere loquebatur nullam quo ad eos deducens causam odij:ideo dicitur fauorabile.Quinimo i dubio statutum p̄sumitur fauorabile.vt no.Bal.in.l.fi.C.de his qui ad liberta.perue.nō pos.⁊ bene quo ad hoc cōsideretur ꝙ statutum nō prohibet vendere alij cōsortibus seu coherentibus:imo permittit vendere: sed dat facultatem coherentibus offerendi emptori pretium.⁊ sic non potest dici odiosum ex eo qꝺ prohibeat dominos vendere rem suā cui voluerint.¶ Sed dato quod statutum nō haberet locum in permutatione sed in venditione adhuc videtur ꝙ obtinere debeat actor:quia ꝓbatum videtur esse quod illa fuit venditio et simulata pmutatio in fraudē dicti statuti de qua simulatiōe potest doceri per testes vt factū fuit ꝗuis de cōtractu qui dicitur simulatus fuerit cōfecta scriptura.l. ij.⁊.iij.C.plus valere qꝺ agitur.declarat Bar.⁊ alij in.l.generaliter.C. de nō nu.pecu.¶ Restat ergo videre an testes de simulatione probēt stantibus his que cōtra dicta ⁊ attestationes eorum allegātur ⁊ mihi videtur ꝙ sic:nam nō obstat ꝙ Ritius testis videatur in attestatione facta in hoc iudicio primo affirmare venditionem.⁊ postea in fin.dicti sui dicit ꝙ nō recordatur quid secutum fuerit inter dictas partes vcꝫ an fecerint contractum venditionis vel permutationis quia aliter nō recordatur ⁊c.⁊ sic videtur varius ⁊ vacillans ⁊ sic/ei non credendū.l. qui falsa vel varia.ff.de testi.l.eos.ff.de fal.quia respōdeo †primo qꝺ per hoc non infringitur probatio huius testis.probo per id quod nota.Bar.in.d.l.de etate in.ij.q.principali in fi.ff.de minori. vbi inquit ꝙ si testis deposuit aliquē esse etatis puta quadraginta annorū ex aspectu ex eo quia ex aspectu videbatur esse etatis quinquaginta annorū vel vltra quo casu dicitur legitime probare etatem si tamen,talis testis interrogetur quid est aspectus:quinquaginta annorum ⁊ dicat nescio nihilominus probat quia debet intelligi nescio.s.aliter ꝙ dixerim supra.ita dicit Bart.ibi.ita in proposito dum iste testis in fine deponit ꝙ nō recordatur quid secutū fuerit inter dictas partes vcꝫ an fecerint cōtractū vēditionis vel pmutationis:dꝫ intelligi scilicet aliter ꝙ deposuerit supra.quia vult dicere testis qꝺ post primum contractum venditionis de quo ipse deposuit ipse nescit an partes fecerint aliū cōtractū discedendo a primo.similiter dicit Specu.in tit.de noto.crimine.§.fama in fi.⁊ Bar.in.l.de minore.§.si plurimū in versicu.quero quid si testis interrogatus sup articulis ⁊c.ff.de questio.⁊ Bal.in.l.si defensor §.qui interrogatus.ff.de interrog.actio.⁊ Bal.in addi.Spec.in titu. de sen.in.xxiiij.col.in versi.illud nota ꝙ testis ⁊c.⁊ Ant.de bu.in.c.cū causam que inter archiepiscopum de testi.quod si testis examinatus super multis capitulis deposuit super aliquibus dicendo se nihil scire,super aliquibus vero deposuit de veritate postea super vltimo capitulo de fama deposuit de omnibus ⁊ singulis p̄missis esse publica vox ⁊ fama.certe ꝗuis hec verba referantur etiam ad capitula sup quibus dixerat nihil scire tñ testis nō est cōtrarius quia dum dixit se nihil scire intelligitur.s.de veritate ⁊ substantia facti seu aliter quam in sequēti vltimo capitulo deposuit super fama.benefacit quod nota.Bart.in l.labeo.ff.de supel.lega.in versi.sed quero quod si testis interrogat⁹ ⁊c. ¶ Preterea testis iste dum in fine deponit quod nō recordatur quid secutum fuerit inter dictas partes vcꝫ.an fecerint cōtractum vēditiōis vel pmutationis subiungit expresse quia aliter non recordatur nisi vt scriptum est in alia eius attestatione:⁊ in illa deponit de cōtractu venditionis.¶ Nec obstat si dicatur ꝙ etiam in illa prima depositione videtur variare ⁊ vacillare circa venditionē vel permutationem:quia respōdeo quod imo deponit de venditione est verum quod dum refert verba dicti ser Bartholomei denūciantis domino priori sancte Marie de auācio cōtrariū dicit in effectu quod dictus ser Bartholomeus aliqualiter vacillabat.nam deponit quod dictus ser Bartholomeus denūciauit dn̄o priori pretium quo vēdiderat dictas terras dicto Simeoni subiungendo quod forte potius permutaret cum illo fm qꝺ si bi vtilius videretur.⁊ sic vacillatio nō est ex parte testis.¶ Nō obstat dum dicitur quod iste testis cōtrariatur dicto ⁊ attestationi ipsi⁹ Bartholomei circa locū celebrati cōtractus quia respondeo quod in prima attestatione dicti Ritij ipse cōcordat de loco cū dicto Bartholomeo in secūda vero attestatiōe licet dicat ꝙ fuit in monasterio sancte Marie de auancio tamen in eadem attestatione se refert in omnibus ⁊ per omnia:ad cōtenta in pr[e]cedenti attestatione per quam relationem eua dit periculū vacillationis [...]inauit Ant.de bu.in.c.cum in tua ad fin. de testi.¶ Nō obstat id quod allegatur cōtra attestationē dicti Bartholomei vēditoris qui expresse deponit qꝺ fuit venditio scilicet quod ipse nō potest esse testis in causa eo quia fuit vnus ex contrahentibus

3 ¶ Quia respōdeo ⁊ dico†ꝙ nō prohibetur esse testis cum nō versetur in hoc aliquod cōmodum suum ⁊ solum tunc repellitur quādo deponit ad cōmodum suum.l.omnibus cum ibi nota.C.de testi.⁊.l.nullus cum gl.ff.eo.titu.⁊ plene nota.per doc.in.c.in super ⁊ in.c.cū nuncius de testi.imo cum testificetur de eo quod fuit factum a se videtur quod dicto ipsius solius standū sit vt notabiliter decidit Saly.in.l. si quis decurio in quarta oppo.per illum tex.cum ibi nota.C. de falsis.idem voluit Paulus de cast.in.l.seruos.C.de testi.in quibusdā lecturis.vt ego habeo per.l.quero.§.fi.ff.de edil.edic.⁊ dicit ꝙ ita limitatur regula de qua in.l.vbi numer⁹.ff.de testi.⁊ ꝙ ipse de hoc semper dubitauit ⁊ ꝙ nunꝗ reperit tactū ab aliquo tamen vt dixi Saly.hoc tangit ⁊ decidit in dicta.l.si quis decurio.ita etiam consuluit Pau.de ca.in consilio.cccl[x]viij.incipiente in christi nomine visis actis ⁊c.in fi.¶ Non ob

4 stat†ꝙ videatur suspectus iste testis propter depositum factū per vxorē:quia respōdetur ꝙ de tali deposito nō constat ⁊ posito ꝙ constaret fuit factum postꝗ iste testis testificatus fuerat ⁊ attendi debet tempus quo testis testificatur seu iurat.vt.l.iij.§.cause alias.§.due cū glo. in verbo nō eandē.ff.de carb.edic.⁊ plene in.l.ad testiū.§.j.ff.de testa. Quinimo etiam frater nō repellitur a testimonio in causa ciuili in qua agitur de cōmodo fratris si testis nō est particeps cōmodi.vt not.gl. ⁊ doc.in.l.parentes.C.de testi.cum suis cōcordantijs.¶ Nec etiā obstat ꝙ cōtrariat dicto Titij:quia superius est responsum.¶ Non obstat dū dicitur⁹ꝙ contrariatur instrumento:quia respondetur ꝙ non cōtradicit instrumento:quia nō dicit ꝙ illa que continentur in instrumēto sint falsa seu ꝙ nō fuerint facta:sed dicit ꝙ fuerunt simulate facta.⁊ sic nō cōtradicit instrumento.¶ Accedit illud qꝺ deponit Nicolaus pilliparius de tractatu istius vēditoris qui tractabat ⁊ querebat vēdere.tamen quia alij duo teste⁹ videntur sufficere in dicto isti⁹ non

5 insisto.In ista†materia fraudulēte simulationis probande:quia con sueuerunt tales simulationes clam ⁊ occulte fieri sufficit probatio ꝑ cōiecturas.vt no.Johā.an.in.c.illo vos.de pigno.⁊ in.c.ex literis.de iureiur.no.Bar.in.l.si quis ex argētarijs.§.pe.ff.de edē.⁊ Fede.de senis in consilio.cxix.quod incipit nulli dubium.⁊ Barto.in.l.de pupillo.§. si quis ipsi pretori.in viij.q.ff.de opera.no.nuncia.⁊ in.l.si quando.C. vnde vi.⁊ Spec.in titu.de fur.versicu.pe.⁊ Hostien.in.c.fin. quod metus causa cū simi.Bene facit.l.non omnes.§.a barbaris.ff.de re mili. ⁊ quod no.Bartol.in.l.post contractum.ff.de dona.Accedit etiam id quod deponit ser Johānes sauonarola.⁊ ser Johānes ab abbatia q ꝗuis fuerint examinati inter alias ꝑsonas tamen etiā in isto iudicio adminiculantur.vt nota.Bart.in.l.admonendi.ff.de iureiurā.in.xi. colum.in versi.quero quid si dicta testium ⁊c.Anto.de butri.in.c.fin. C.de iureiuran.⁊ in.c.ꝗuis in quarta colū.de re iudica.per.l.a senten

6 tia in principio.ff.de appellatio.¶ Non obstat ꝙ†depositum nō fuerit factum de cētum ducatis ꝓ tanta sargia que sufficeret pro vestiendis duobus fratribus.vt dicitur fuisse factā venditionem:sed fuit factum depositū de ducatis centum quinqꝫ saluo iure argent.si pretiū fuerit plus ⁊c.quia respondeo ⁊ dico primo ꝙ non obstāte sargia que tamen est minor pars pretij dictus contractus non censetur ꝯtractus permutationis sed vēditionis.c.ad questiōes.de rerum permu.⁊ not. Barto.in.l.Aristo.in princip.ff.de dona.⁊ in.l.si in emptione in pnc. per illū tex.ff.de contrahē.empt.cum si.⁊ attento ꝙ incertus erat dict⁹ ser Sulmianus de quātitate ⁊ qualitate ac pretio dicte sargie licuit si bi dictum depositum facere cum illa incerta oblatione de augēdo scripturas esset:attēto maxime ꝙ ista incertitudo ꝓcedebat a facto clādestino aduersarij.hoc ꝓbatur in.l.j.§.quia autem.⁊ quod ibi no .ff. quorum legato.vbi licet regulariter libellus debeat eē certus:tamen fallit quādo incertitudo ꝓcedit ex iusta ignorātia libellantis maxime causata a facto aduersarij.ad idē.l.que de tota.§.incerte.ff.de rei vendi. et not.Inno.in.c.cōstitutus.de restitu.in integ.⁊ gl.in.c.abbate sane.de re iudic.lib.vi.⁊ Barto.in.l.vbi autem non apparet.§. qui illud.ff. de verborum obligatio.⁊ in dicto.§.quia autem cum simi.lib⁹.¶ Nec obstat si diceretur ꝙ debebat ser Sulmianus facere deferri sacramentū venditori ⁊ emptori super quātitate pretij:quia eorum sacramēto stādum est.vt statutū dicat quia respondeo ꝙ statutum non dicit quod emptor debeat facere deferri iuramentum emptori ⁊ venditori super quantitate pretij.sed bene dicit ꝙ deferatur sacramētum eis de pretio vt sic plus soluere non teneatur coherens.Sed quo ad oblationem faciēdam si habuit probabilem causam ignorantie offerens.⁊ hec ꝓbabilis ignorantia precessit a facto emptoris qui occultare voluit veritatem fingendo permutationem loco venditionis non negat statutum qꝺ tunc nō possit fieri oblatio incerta.⁊ sic iste est casus obmissus a statuto quātum ad modū obligationis ⁊ ideo recipit suppletionē ⁊ interpretationem a iure communi.l.commodissime.ff.de liberis ⁊ posthu.c. cum dilectus.de consue.cum simi.Reliqua suppleat prestantia dominiiudicantis.

¶ Summarium super consilio.cxcviij.

1 ¶ Que requirātur ad probandum ꝙ instrumentum sit autenticū.⁊.

3 Qui se habet fundare ex tempore debet probare autētice ⁊ precise de tempore.

4 Qui sunt modi ad probandum tabellionatum.
5 Quando hi quorum interest sunt certi debent citari.
6 Ille debet habere a me causam qui habet ex titulo a me concesso
7 Nisi adeatur hereditas legata non valent.
8 Notarius debet conficere instrumentum per alterum ex duobus sensi
bus corporeis.
9 Terminus datus ad ꝓbandum habet vim conclusionis in causa.
10 Potest fieri ꝙ pecunia que debebatur ex vna causa transferet̃ in aliā
⁊ talis simulatio est licita.
11 Debet attendi causa ex qua agitur ⁊ illa debet probari.

¶ Consilium. cxcviij.

¶ In causa Alexādri de Tossonibus. hoc cōsilium nō est perfectuȝ.

Domini redēptoris nostri
iuocato suffragio. Uiso ꝓcessu cause vertētis iter Ma
gnificam dominam Uiolantem assertam tutricem co
mitis Gerardi de rangonibus ex parte vna agenteȝ.
ad q̄titatem ducatorum centum no mine pene dupli.
⁊ Spectabilem virum Alexandrum de tassionibus ex altera se defen
dentem. Attingam ea dūtaxat que pro victoria dicti Alexādri suffice
re videntur. ⁊ quod dictus Alexāder absolui debeat ꝓbatur: quia su
mus in regula: qȝ actore nō ꝓbante reus debet obsolui iuxta regulā. l.
qui accusare. C. de edē. ⁊ c. j. vt eccle. benefi. nam nō est probatuȝ legiti
me de dicta ꝓmissione pene quia assertum instrumentum ꝓductum
non est autenticum quia dicitur de eo fuisse rogatum ser Antonium
quondam Simonis de dameriis ⁊ tamen instrumentum illud quod
est ꝓductum nō est scriptum nec sumptum manu dicti ser Antonij sed
1 manu vt dicitur Francisci de facinis asserti notarij. ⁊ † cū sit negatum
illud instrumentum esse autēticum oportebat inter certa probari tria.
primum quod dictus Franciscus esset notarius vt nota. Spec. in titu.
de instru. edi. §. restat. ver. ⁊ scias ⁊ versi. illud autem notādum. ⁊ plene
no. in. c. j. de fide. instrumē. Secundum quod debuit probari est, quod
rogationes dicti ser Antonij fuerint sibi cōmisse autenticande per iu
dicem ordinarium vel per alium habentem huiusmodi potestatem. c.
cū. p. tabellio. de fide instru. ⁊ ibi dicit Hostien. Jo. and. Bal. ⁊ Ant.
de but. quod debent citari illi quorum interest quando fit huiusmodi
cōmissio alias nō valet. Tertio oportebat probare quod dictuȝ instru
mentum fuerit scriptum manu dicti Francisci prout in dicto asserto in
strumento inscribitur nam posset esse quod ille qui scripsit non esset il
le Franciscus cuius nomē est ibi insertuȝ. est verū qȝ hoc de facili ꝓba
ri potest si notarius viuit: quia statur dicto eius alias recurrat̃ ad cō
paratione. vt. l. si quis decurio. C. de fal. not. glo. in aut. ⁊ si cōtract⁹. C.
de fide. instru. ⁊ Barto. in. l. j. §. si quis neget. ff. queamo. testa. aper. et
Spec. in ti. de instu. edi. §. instrumentum ergo. versi. ⁊ primo quod de
ipsius. ⁊ ideo dicit Saly. in. l. comparitiones in. viij. col. C. de fi. instru.
quod cauti debent esse illi qui curant habere literas testimoniales cir
ca notariatus pro fide imponenda instrumento: vt nō solum in dictis
litteris attestetur quod ille qui est rogatus de tali instrumento erat no
tarius sed etiam ꝙ dictum instrumentum fuit scriptū de manu ipsius
notarij in instrumēto subscripti alias non releuaret quia potuisset esse
scriptum ab alio. Et eodē modo debuit probari quod se subscripserit
dictus Michael cui vt dicitur cōmisse fuerāt rogationes dicti ser An
tonij. vt infra dicaȝ. ¶ Uidendum est igitur an ista vel equipollentia
sunt ꝓbata ⁊ primo in processu mihi exhibito non inuenio probatum
ꝙ dictus Franciscus esset notarius saltem ꝓut requiritur. nam nō est
ꝓbatum per instrumentum publicum ꝙ ipse Franciscus fuerit descri
ptus in matricula per notarium artis notariorum ſm qȝ exigit statu
tum sub rubrica de modo seruando in recipiendo natarios: et subdit
statutum ꝙ si notarius fuerit aliter ceptus eius receptio non valeat et
eius scripturis nulla fides adhibeatur. ¶ Nec ad hoc obstat si diceret̃
ꝙ ꝑ parte agentis sunt ꝓducti duo testes ad probādum quod dictus
Franciscus erat in quasi possessiōe tabellionatus: ⁊ ideo videretur ꝙ
nō posset opponi ꝙ dictus Franciscus non fuerit notārius. vt dicitur
esse prouisum in statuto vel reformatiōe sub rubrica de exceptionibus
2 nō opponēdis cōtra iudices vel notarios: quia † respondeo quod po
sito ꝙ dicto statuto vel reformationi nō intelligeretur derogatum ꝑ di
ctum aliud statutū sub rubrica de modo seruando in recipiendo nota
rios cui statuto est adiecta clausula derogatoria ad alia statuta ⁊ ꝓui
siones: tñ dicti testes non releuant: quia conantur deponere ꝙ dictus
Frācīscus se exercuit pro notario ab annis tribus citra que verba pos
sunt verificari etiā si per duos vel tres dies anteꝙ̄ testificarētur se ges
sisset pro tabellione quia nō dicunt cum copula. s. ab annis tribus ⁊ ci
tra. vt nota. Hostien. ⁊ Johā. and. in. c. licet causam de proba. ⁊ Bar.
in. l. celsus in vlti. col. ff. de vsucap. cum suis concordantijs. ⁊ sic non ꝓ
bant illi testes vllo modo ꝙ tempore quo scriptū fuit per dictū Fran
ciscum dictum instrumentum ipse esset in quasi possessione potuit enī
esse scriptum per euȝ iam sunt quatuor vel quinqȝ anni. quinimo etiaȝ
dicti testes non dicuntur probare quod tempore quo dictum instrumē
tum fuit productum ipse esset in quasi possessione notarius propter
3 dictam dictionem citra: sine copula. vnde ille † qui se habet fundare ex
tempore debet probare articulate ⁊ precise de tempore alias non po
test obtinere. l. matrem. C. de proba. l. eum actum. ff. de neg. gest. in cle.
si. ⁊ ibi no. de rescript. nota. Bart. in. l. nō solum. §. sed vt probari. ff. de
oper. no. nun. ergo cum fundamentuȝ intentionis actoris fuerit quod
dictus Franciscus tempore cōmissionis sibi facte ⁊ autenticationis di
cti instrumenti esset notarius: quia alias instrumentum nō fuisset scri
ptum manu publica debuit saltem probare qȝ eo tempore quo dictus
Franciscus habuit dictam cōmissionem ⁊ autēticauit vel ante erat in
quasi possessione notariatus nam quasi possessio superueniens nō in
fert qȝ antea fuerit notarius. vt notabiliter declarat Oldra. ⁊ Bal. in
l. j. §. si magistratus. ff. de magistra. cōue. ⁊ Bal. ⁊ Saly. in. l. ex ꝑsona
C. de proba. ⁊ Bal. in. l. si qui adulterij. C. de adulte. ⁊ ideo dictum sta
tutum intelligitur de eo qui probat de quasi possessione notariatus
illius temporis de quo est questio: quia alias sequeretur qȝ si mota iā
lite aliquis crearetur notarius seu inciperet se gerere ꝓ tabellione hoc
sufficeret ad ꝓbādū ꝙ ipse fuisset notarius iam sūt. x. anni quasi ipse
scripsit instr̄m quod quidem absurdum esset ⁊ derisorium dicere. vnde
4 † Johan. and. Ant. de bu. ⁊ Jo. de imo. in. c. j. circa prin. de fide instru.
⁊ ibi etiam dominus Abbas in quinta colum. dum tradunt modos
probandi tabellionatum quando opponitur ꝙ instrumentuȝ nō fuit
cōfectum ab eo qui esset tabellio dicunt ꝙ practica ⁊ remedium est ꝙ
capituletur ⁊ probetur ꝙ tempore quo fuit confectum instrumentum
de quo est questio talis. quia illud cū fecit fungebatur publico officio
tabellionatus. ar. l. iij. ff. ad mace. ⁊ l. barbarius Philippus. ff. de offi.
p̄to. ⁊ l. j. C. de testa. imo etiam est magna ⁊ longa disceptatio an istud
de iure cōi sufficiat. vt traditur maxime in locis proxime allegatis per
doc. igitur statutum p̄dictum sub rubrica de exceptionibus non oppo
nēdis, debet interpretari ſm ius cōmune. l. ij. C. de noxa. ⁊ c. cum dile
ct⁹ de cōsue. ⁊ nō debet iudaice intelligi taliter qȝ ex eo possit resultare
absurdum vt in quit Bal. in. l. omnes populi in. xiiij. colū. ff. de iusti. ⁊
iure. ⁊ in. l. quicūqȝ in. vij. colum. C. de seruis fugi. vbi allegat notata ꝑ
gl. in. l. damni. §. si is in glo. que incipit quidam iudaice. ff. de dā. infec.
Et ꝑ predicta patet etiam non obstare si diceretur ꝙ procurator dicti
Alexādri respōdendo positionibus videatur cōfiteri ꝙ dictus Fran
ciscus sit ⁊ fuerit in dicta quasi possessione notariatus etiaȝ posito qȝ
cōfessus fuisset de tēpore a quatuor annis ⁊ citra. quia cū allegetur ꝙ
dictus ser Antonius fuerit rogatus de dicto ꝯtractu iam sūt anni. xv.
vel circa. ⁊ nō apparet quo tempore fuerit facta dicta cōmissio dicto
Francisco ⁊ quo tp̄e ipse scripserit: id est qȝ fuerit a tēpore quo fuit in
quasi possessione ⁊ potuerit esse ꝙ ante scripserit puta iam sunt quinqȝ
anni ergo dicta ꝓbatio nō releuat dicta. l. matrem cum simil. Minus
etiam probant quo ad causam principalem duo testes qui circa hoc in
causa appellationis fuerūt recepti. s. ser Philippus ⁊ Gaspar per ra
tiones p̄dictas: quia dictus ser Philippus dicit ꝙ dictus Franciscus
quem dicit cognoscere ⁊ cognouisse a duobus annis ⁊ citra fuit ⁊ ē no
tarius: ⁊ sic bene deponit ꝙ eū cognouit a duobus annis ⁊ citra. sed a
quanto tempore ⁊ citra fuerit notarius ⁊ se exercuerit pro tabellione
nō exprimit testis: ⁊ verba dubia testis etiam interpretantur ꝯtra pro
ducentem. c. in presentia. de probatio. ser Gaspar deponit ꝙ a tribus
5 annis citra. ⁊ sic nō probat vt dixi. ¶ Circa secūdum † quod debuit ꝓ
bari. s. dictam cōmissionem fuisse dicto Francisco factam de rogatiōi
bus notarij defuncti per iudicem ordinariū citatis his quorū itererat
vel per alium habentē potestatē ad hoc non inuenio hoc etiam fuisse
legitime ꝓbatum nam pro parte agētis allegatur ꝙ dicte rogationes
Antonij Raynerij defuncti fuerunt cōmisse autenticande Michaeli
cenno ꝑ magnificum dominum potestatem Mutine concedentem di
cto Michaeli dictas rogationes cum potestate ⁊ licentia extrahēdi ⁊
exemplandi ac extrahi ⁊ exemplari faciendi ⁊ in publicam formā redi
gendi de dictis ꝓtocollis ⁊ rogationibus omnia quecunqȝ instrumen
ta ⁊ acta rogata ꝑ dictum ser Antonium cū subscriptionibus debitis
ſm formam iuris ac statutorum ⁊ prouisionuȝ ꝯmunis Mutine. vt cō
stare dicitur ex scriptura rogata per ser Nicolaum de capellis nō repe
rio tamen ꝙ in dicta cōmissione facta Michaeli fuerit facta citatio eo
rum quorum interest saltem in genere prout requiritur quando non
sunt certi hi quoruȝ interest iuxta. l. si eo tempore. C. de remis. pig. ⁊ l. j.
ad fi. ff. de ven. inspi. ⁊ prout in proposito notant doc. in. c. cum. P. ta
bellio. ⁊ per cōsequēs nō valuisset illa commissio nisi statuto ciuitatis
aliter esset prouisum. Preterea ex forma prouisionis ciuitatis mutine
emanauit ab illustri domino Nicolao Marchione Estense solum est
ꝓuisum ꝙ licitū sit cuicūqȝ notario rogato de aliquo instrumento te
stamento vel vltima voluntate vel quem rogari cōtigerit vel habenti
causam ab eo de predictis vl aliquo predictorū committere exemplati
uam ⁊ copiam faciendā de schedis vel inceptis suis alteri notario mu
tinensi ⁊ collegiato dūmodo anteꝙ̄ parti tradat diligenter cū origina
li suo auscultet examinet ac autenticet subscriptione manu propria ⁊
signo cōsueto. Sed cōstat ꝙ dictus Michael nō fuit rogatus de istru
mento de quo est questio: nec etiam est probatum quod dictus Mi
chael habuerit causam a notario rogato de dicto instrumēto id est a
6 dicto ser Antonio de dameriis: quia causam habere dicitur a me ille
q habet ex titulo a me concesso. vt. l. pomponius. §. si liber cuȝ ibi nota
tis. ff. de acquiren. posses. ⁊ licet per dominum potestatem fuerint con
cesse dicte rogationes dicto Michaeli: tamē nō per hoc dicitur dict⁹
Michael habere causam a ser Antonio. vt [illegible] ex notatis per bar.
in dicta. l. pomponius. §. si iussu circa sec[illegible] col. in ver. videamus
igitur

igitur quid operetur autoritas iudicis ⁊c. ibi dum dicit quarto operatur ꝙ licet ille cui restituitur nō habeat causam a restituente: sed ab alio tamen potest vt accessione ⁊c. ⁊ sic vult ꝙ licet ego sim cōdēnatus ad restituendum tibi rem si tamen nō habes a me alium titulum nō dicerϩ habere causam a me nō intelligitur ergo ꝙ dominus potestas dederit dictam licentiā Michaeli ꝙ faceret autenticare instrumenta ex rogationibus predictis per aliū nisi quatenus dictus Michael habuisset cām a dicto ser Antonio puta titulo legati vel simili. vt dicit Johā. and. ⁊ Ant. de but. in d. c. cū. P. tabellio. in primis verbis suis quia dicta prouisio aliter non permittit. ⁊ de iure cōmuni nō potest fieri nisi subsistente impedimento ⁊ interueniente auctoritate iudicis ⁊ citatione eorum quorum interest. vt not. doc. in d. c. cū. P. tabellio. ⁊ posito ꝙ dictus Michael allegauerit dicto domino potestati qḋ dictus ser Antonius sibi in testamēto legauerit dictas rogationes: tamē ad hoc vt diceretur habere causaȝ ex dicto legato oportebat allegare ⁊ probare qḋ ex dicto testamento dicti ser Antonij fuerat adita hereditas:

7 quia † nisi adeatur hereditas legata nō valēt. l. eā quā. C. de fideicō. l. si nemo. ff. de testamen. tute. ⁊ tanto magis cum in casu nostro nō fuerint ad dictam cōmissionem citati saltem in genere hi quorū interest: vt requiritur de iure vt dixi ⁊ si diceretur ꝙ ex ꝯsuetudine in loco hoc nō seruatur debet probari: quia est quid facti. l. ij. cum ibi no. C. que sit lon. cōsue. ⁊ c. j. de cōsti. in vj. Preterea dicta prouisio requirit qḋ iste cui cōmittuntur rogationes debeat priusꝙ parti tradat diligenter auscultare cum originali: sed dictus Franciscus in sua subscriptione nō attestatur se auscultasse: sed simpliciter ꝙ dictū sumptū cū originalibus ausculatum cōcordat ⁊ sic nō dicit a quo fuerit auscultatum. ⁊ nota-

8 rius † debet cōficere instrumentum vel alterū ex duobus sensibus corporeis. s. visu vel auditu suo. vt no. glo. in. §. si vero moriantur in verbo pro se in auc. de testi. ⁊ Johā. and. in additio. Spe. in ti. de instru. edi. §. restat. in additio. incipiente ⁊ noto ꝙ nō sufficit. ⁊ Bald. in auc. sed nouo iure. C. si cert. peta. ⁊ in rubri. C. de fide instru. in nona colum. nec de stilo seu cōsuetudine in contrarium potest dici esse legitime pbatū per dictos suos testes: vt clare ex eorum inspectiōe patet iunctis notatis per Cy. in. l. ij. C. que sit lon. cōsue. ⁊ per doc. in. c. fi. de cōsue. ¶ Nō inuenio etiam esse legitime probatum dictū tertium requisitū. l. ꝙ dictus Frāciscus scripserit dictum assertum instrumentum nec ꝙ dictus Michael subscripserit. Laborat etiam dictum assertum instrumentū alio defectu: eo quia nō fuit descriptū in memorialibus cōmunis Mutine per notarium ad ipsum officium deputatū. vcȝ per Cechinum de morano sm formā prouisionum ipsius memorialis que vt dicitur annullant ipsum instrumentū nisi fuerit seruata forma dicte prouisionis. et lȝ presidēs ipsi memoriali affirmauerit ꝙ notarius deputatus erat infirmus nō creditur ei soli de hoc absqȝ alia pbatione. c. cum a nobis de testi. l. iurisiurādi. C. de testi. Et predicta meo iudicio sufficiunt tam quo ad causam pene ꝙ quo ad causam principalē in qua petitur executio instrumenti pro ducatis centū. ⁊ posito ꝙ in causa principalis executionis in instantia appellationis appellans faceret fidem per instrumentum ꝙ dictus Frāciscus esset notarius hoc nō sufficeret: quia

9 est † elapsus terminus datus ad probandum ⁊ probatum habenduȝ. vt verbo fertur qui terminus habet vim cōclusionis in causa. vt singulariter dicit Anto. de but. in. c. lȝ causam. de probatio in iij. vel iiij. colum. ⁊ Dominicus de sancto Geminiano in. c. pia. §. si quis igitur in prima colum. de excep. in vj. ⁊ instrumēta produci non possunt post conclusum in causa. c. cū dilectus. de fide instru. Preterea lȝ potuisset producere dictum instrumentū pro fide notariatus: tamen ex inspectione asserti instrumenti cuius petitur executio nō apparet quando dictus Frāciscus scripserit vigore sue asserte commissionis. ⁊ sic an fuerit post ꝙ ipse fuerat matriculatus legitime vel ante. ⁊ sic nō releuat talis pbatio dubia: vt dixi. s. Tamen vltra predicta accedit qȝ principaliter se fundat actor agēdo ad penam ex eo ꝙ procurator dicti Alexandri opposuit contra instrumentum exceptionem nullitatis instrumenti ⁊ exceptionem ꝙ confessio fuerat simulata que quidem non videntur sufficere ad cōmissionem dicte pene primo quia dictum instrumentum non est

10 instrumentum ⁊ sic nullum vt patet ex iā dictis. secūdo quia † licet oppositum fuerit ꝙ confessio receptionis dictorum centū ducatorum fuerat simulata: quia vere eos nō recepit a comite Ugone: sed dictus Alexander tanꝙ debitor domini Antonij de valētinis fuit delegatus dicto comiti Ugoni: tn̄ talis simulatio nō infringit: nec impugnat cōtractum: qȝ potuit fieri licite ꝙ pecunia que debebatur ex vna causa dicto comiti Gerardo trāsferretur in aliam: ⁊ talis simulatio est licita ⁊ permissa de iure: ⁊ attenditur illud qḋ partes voluerunt. l. si ex pretio. C. si cer. peta. l. lucius. l. ultima. ⁊ ibi hoc no. Barto. ff. depositi. ⁊ not. Bar. in l. j. C. plus valere qḋ agitur. ⁊ plene per eum in consilio suo incipiente Petrus nicole vbi per hoc dicit ꝙ exceptio simulatiōis in genere opposita nō operatur. quia varie sunt species simulatiōis. quedam est permissa ⁊ licita: que nō impugnat. vt patet ex his que proxime dixi: quedam vero nō est permissa: vt facta in fraudem legis vel ex aliqua vera causa q̄ sit turpis seu aliter reprobata: nec obstat si dicatur ꝙ dictus Alexander seu eius procurator in scriptura exceptionum oppositarum contra petitionem executionis instrumēti in causa principali asseruit qḋ ipsi de Tassonibus a tempore dicti asserti instrumēti citra nullā mercationem vel negociationem fecerint: ⁊ per cōsequens videtur ꝙ ex illo

capite: quia nō sunt negociati cum dictis pecunijs vt promiserant ic-

11 derunt in penam: quia † respondeo ꝙ debet attendi causa ex qua agitur. ⁊ illa debet probari ⁊ non sufficit aliam probare. l. habebat i prin. ff. de insti. no. Inn. in. c. ex parte abbatisse. de priuileg. ⁊ Bar. in. l. j. in prin. ff. de eden. sed actor egit ex eo qḋ incidit Alexander in penaȝ dupli opponendo ⁊ faciendo ea que opposuit ⁊ fecit in dicto iudicio executionis: sed ita est qḋ si Alexander incideret in penaȝ eo quia nō fuisset negociatus ⁊ mercatus cum pecunijs diceretur incidisse in penam nō ex eo qḋ cōtrauenerit per ea que fecit in iudicio sed per ea que non fecisset extra iudiciū. s. propter nō negociari ⁊ nō mercari ex qua quidem causa nō est actum. Non insisto super quantitate pene dupli centum ducatorū. quia certum est de iure quod in dicto duplo cōprehenditur simplum. s. sors ⁊ sic pena in centum ducatorum. l. hoc edicto. §. fi. ⁊ ibi doc. ff. de publi. ⁊ no. glo. ⁊ Bar. in. l. ab his. C. de nauicu. li. xj. ⁊ Bart. in. l. f. C. de penis fisca. cred. prefec. lib. x. sed hec dispositio nō est necessaria. ¶ In meritis etiam cause principalis dico quod vbi de instrumēto legitime probaretur adhuc per mortē Francisci de tassonibus ⁊ successiue tanto magis per mortem dicti Comitis Ugonis fuit extincta societas contracta per dictum instrumentum celebratum iter predictos de anno. 1457. die primo mēsis septēbris ꝙuis nō apparet quod morte Francisci fuerit per dictum Alexandrum aliquid notificatum prefacto comiti Ugoni ⁊ consequēter dictum Alexandrū a dicto tempore citra non teneri ad lucrum aliquod assignandum: quia morte vnius ex socijs societas finitur. §. soluitur. insti. pro so. ⁊. l. adeo morte. ff. eo. titu. igitur ⁊c.

¶ Summarium super consilio. cxcix.

1 Aliud est dicere nolo ꝙ patiaris damnum aliud est dicere promitto te cōseruare indemnem.

2 Ille cui promissa est indemnitas non potest agere prius ꝙ iteresse seu damnum patiatur.

3 De substantia stipulatiōis est vt precedat interrogatio ⁊ sequatur responsio.

4 Quando mulier promittit conseruare aliquem indemnem an sit tuta velleiano.

5 Maximus amicus non dicitur integer testis.

¶ Consilium. cxcix.

In christi nomie. Uiso pcessu cause vertētis inter Geminianū de fōtana ex parte vna agentē ⁊ dominam Lucretiam vxoreȝ quondam Nicolai de ambrosinis se defendentem ex altera mediantibus vtriusqȝ partis intercessoribus vis omnis consistere videtur in hoc vtrum sit probatū per testes productos pro parte dicte agētis dictam dominam Lucretiam taliter promisisse dicto Geminiano quod ipsi agenti competat efficax actio ad id quod in libello deductum est. Et mihi breuiter videtur concludendum quod non: nam circa substantiaȝ dicte obligationis probandam deponunt tres testes quorū vnus Granolus quōdā Gasparrini de bononia ⁊ iste nō probat quo ad victoriam dicti Geminiani: quia est singularis vt de se patet ergo ⁊c. l. iurisiurandi. ⁊. l. testium cuȝ ibi nota. C. de testi. c. bone. el primo. de elec. c. licet causam. de probat. Preterea iste testis quo ad ea que deponit dominā Lucretiā promisisse dicto Geminiano nihil aliud dicit nisi ꝙ viuente adhuc marito dicte domine Lucretie ipse dixit dicto Geminiano hec verba scilicet nihil est quod dubitetis vel dubitare habeatis de obligationibus pdictis scilicet pro quibus tenemini pro Nicolao: quoniā adsunt tot pecunie ex quibus satisfieri poterit creditoribus: ⁊ quod ipsa erat huius ppositi qḋ si deberet remanere sine lecto nolebat ꝙ exinde Geminianus dānū aliquod vel preiudiciū pateretur ⁊ ꝙ Geminianus respōdit qḋ nō timebat respectu ipsius Nicolai ex premissis piudicium aliquod pati. per que verba etiaȝ si plene pbata fuerint nō posset obtine-

1 re dictus Geminianus primo quia † aliud est dicere nolo quod patiaris damnum aliud est dicere promitto te cōseruare indemnē. de se patet non enim inducūt illa verba dispositionem obligatiuaȝ. l. celsus. §. fina. cum. l. sequen. ff. de arbi. ⁊. l. quia poterit cum ibi no. per Bart. ff. ad trebel. iuncta. l. ita tamen. §. si patronus eo. titu. ⁊ per id quod not. glo. ⁊ Bar. in. l. ij. C. de iuris ⁊ fac. igno. ⁊ glo. ⁊ doct. in. l. omnis patris in glo. prima. C. vnde lib. ⁊ per id quod habetur in. l. filij. §. j. ff. ad ter. cum simi. Stant enim ista simul ꝙ nolim te pati damnum ⁊ si mihi displiceat ꝙ habeas damnū: tamen nolim te conseruare indemnem ⁊ ideo dicimus ꝙ in cōtractibus verba dubia interpretantur contra stipulatorem. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ff. de verb. oblig. ⁊. l.

2 veteribus. ff. de pact. ¶ Deniqȝ posito † quod cum dicta domina promisisset indemnitatem dicto Geminiano tamē nō per hoc posset actor obtinere quia in libello non deducit agens se passum esse dānum vel preiudicium ex aliqua pmissione facta per Nicolaum ⁊ ille cui pmissa est indēnitas non potest agere priusqȝ damnum seu interesse patiatur ⁊ tunc agit ad damnū seu interesse. vt est glo. nota. in. l. j. in glo. fin. C. de magi. conue. quam ibi sequuntur doc. bene facit. l. ij. cum ibi not. per Bal. ⁊ Saly. C. de senten. que sine cer. quanti. cum simi. Dictus autem Geminianus petit dictam dominā condemnari ad soluendum libras centum heredibus Ludouici Zariate ⁊ ducatos centū Johāni Baldasaris de populis non autem deducit damnum esse passum vel

3 preiudicium aduersus quod petat cõseruari. ¶ Preterea † non deponit dictus testis factam fuisse promissionem per stipulationẽ seu pcessisse interrogationẽ Geminiani & secutam esse responsionẽ cõformem interrogationi prout est de substantia stipulationis. l. iurisgentium. §. quod fere. ff. de pac. l. j. §. si quis simpliciter. ff. de verbo. obligatio. ergo ex sola spõsione seu pacto dicte domine Lucretie agi nõ potest. d. l. iurisgẽtium. §. igitur nuda. ff. de pac. l. legem. C. de pact. ¶ Alius testis est spectabilis dominus Galeottus de canouilo & iste testis etiam nõ probat quia respectu eius quod deponit circa promissionem factam per dominam Lucretiam in vita dicti Nicolai sui mariti nõ habet cõtestẽ. & etiam si haberet contestem nõ releuaret talis probatio precipue stantibus duabus vltimis responsionibus quas dedi circa aliũ testez que pariter huic cõueniunt. ¶ Circa vero ea que dicit ipse testis audiuisse a domina Lucretia post mortẽ dicti Nicolai est videndum an secum cõcordet Franciscus filius dicti domini Galeoti adeo quod probez intentionem dicti agentis: & dico ꝙ non. Ad quod ostendendum

4 presuppono ꝙ quando mulier promittit alicui tanꝙ debitori soluere id quod ipse debitor alteri dz seu cõseruare euz indemnem ab eo quod dz tunc est verũ quod mulier non potest se tueri exceptione & beneficio senatusconsulti velleiani sed si mulier promittat soluere alicui tanꝙ creditori alterius seu eum conseruare indemnem de eo quod habere debet & tunc mulier dicitur intercedere & est tuta beneficio & exceptiõe velleiani: ita legit̃ & notatur in. l. si mater. C. ad velleia. & in. l. Quis. §. mulier & in. l. tutor in princip. ff. eodem titulo. Sed inspecta attestatione domini Galeotti domina Lucretia promisit Geminiano tanꝙ creditori alteri⁹. s. Nicolai vt patet ex illis verbis dũ dicit ꝙ ipsa dixit. Jo ho tanti dinari in oro e in argento liquali credo che ascenderano ala soma che voi douiti hauere: e quãdo gli ne mãcasse qualcheuno vẽderenо tãti beni de questa hr̃ditate e quãdo questi nõ bastino io voglio obligare mi e la dota mia ꝑ satisfactione de q̃llo che douiti habuere &c. & sic inspectis istis verbis domina Lucretia est tuta exceptione velleiani quã opposuit. Sed Frãciscus deponit ꝙ domina Lucretia ꝓmisit Geminiano nõ tanꝙ creditori sed tanꝙ debitori vt patet ex verbis attestationis sue & ꝑsertim ibi dũ dicit eam dixisse qd̃ facile solueret creditoribus ipsarũ pecuniarum absqz aliquo dispendio & dãno Geminiani & ibi dũ dicit eam dixisse io sono deliberata che questi dinari nõ facino altero corlo che satisfare quello per che sui obligato &c. & ꝑ consequens apparet ꝙ isti duo testes sunt varij & singulares in substãtia. & sic nõ ꝓbant. d. c. licet causam. vel si velimus intelligere eos esse cõtestes & concordes in eo quod deponit dominus Galeottus. s. pro domina Lucretia intelligitur promisisse pro obligatiõe Nicolai ipsi Geminiano tanꝙ creditori & adhuc domina Lucretia habet intẽtũ: quia remanebit tuta exceptione velleiani. ¶ Accedit etiã quia per attestationem domini Galeotti nõ probatur promissio per stipulationem factã mediãte interrogatione & responsione cõformi ipsi interrogationi, put requiritur vt supra dixi. nã ipse deponit quod Geminianus nõ interrogauit an ipsa vellet ꝓmittere sibi soluere &c. sz interrogauit eã quis modus esset ꝙ dissolueret ab obligationibus per ipsum factis pro dicto Nicolao. Frãciscus vero dicit Geminianum aliter interrogasse. nã dicit ꝙ ipse interrogauit eã an vellet seruare & manutenere erga ipsum Geminianũ promissa per ipsam dominam Lucretiam ipsi Geminiano tẽpore vite Nicolai intelligendo & loquẽdo de pecunijs & quantitatibus descriptis in dictis capitulis que verba interrogationis longe in substãtia differũt a verbis generalibus interrogationis de qua attestatur dominus Galleot⁹. vt de se clare patet. cũ ergo ipsa interrogatio sit substãtia ipsius stipulationis deducte in libello apparet qd̃ isti

5 testes sunt iter se varij & singulares. & sic nõ probant. ¶ Accedit † etiã ꝙ dominus Galeottus dicit se esse maximũ amicuz dicti Geminiani quo casu nõ potest dici integer testis: vt no. Bar. in. l. admonẽdi. ff. de iureiuran. in noua colum. in versicu. venio ad tertium. & est glos. nota. in. §. cogitandum in verbo testes in fi. in auť. de mona. & no. Pe. & Cy. in. l. eos. C. de testi. & Jo. and. in additio. Specu. in titu. de teste. §. j. iuxta princip. in additione incipiente vide quod ibi dixi. & Bal. in. l. data opera. in. xxij. colum. C. qui accus. non pos. & not. docto. in. c. quoties post glos. de testi. Bene facit text. in. l. iij. in princi. ff. de testi. Ex quib⁹ omnibus concludo dictam dominam Lucretiam esse a petitis absoluendam.

Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. cc.

1 ☞ Judex non impartitur officium suum nisi petenti.

¶ Consilium. cc.

Domini redẽptoris nostri inuocato suffragio. Viso processu cause pricipalis ꝟsa iter Andreã & Nicolaũ quõdã Christophori de zubolis noie suo & Bartoli eorũ fratris ex pte vnaagẽtes & spectabilem equitẽ dñm Opizonẽ de aldidãdinis se defendentẽ mediãtibus vtriusqz ptis ꝓcuratoribus & snĩa superinde lata ꝑ magnificum dominuz Potestatem & Capitaneũ Rauẽne qua precedente cõsilio domini Vicarij sui absoluit partes ab instãtia seu ab obseruatione iudicij reseruato iure dictis agentibus iterũ agendi et dictos actores cõdẽnauit in expẽsis viso etiam ꝓcessu cause appellationis interposite nomie dictorũ de zubolis & domine Dominice fille quõdam Paduani mediante eorũ procuratore & actore. visisqz allegationibus vtriusqz partis ac statutis & alijs mihi transmissis. visisqz literis magnifici domini Nicolai Leoni dignissimi Potestatis & Capitanei ciuitatis Rauẽne quibus certior factus sum de volũtate ptium dictam causam esse meo cõsilio expediendã & propterea requisitus fui vt consulerem que future essent partes sue magnificentie in iudicando vnde ponderatis pro viribus omnibus põderandis. Consulo partes prefati magnifici domini potestatis esse in pronunciando per dictos appellãtes intelligi esse dicte appellationi renunciatum & firmam manere dictam priorẽ sententiam. & victos victori in expensis condemnare. presertiz quia ex forma statuti sub rubrica de appellatiõibus & modo procedendi in causis appellationum est prouisum ꝙ iterposita appellatione appellãs teneatur & debeat libellum appellatorium presentare coram dño potestate iudice ad quem & petere citationem fieri de parte appellata infra decem dies continuos connumerandos a die appellationis interposite ꝙ si infra dictum teminum nõ presentauerit & partem appellatam citari non fecerit intelligat̃ ipso iure dicte appellationi renũciatum & snĩa firma ꝑmaneat & executioni mãdetur. Sed ita est ꝙ appellatio predicta fuit interposita die decimosexto Octobris anni. 1475. libellus vero appellatorius fuit productus solum die vigesimo octauo eiusdẽ mensis petendo tunc citari partem aduersam ergo nõ fuit infra dictos decẽ dies facta debita ꝑsentatio libelli appellatorij. ¶ Nec obstat si diceretur quod hoc fortasse accidit culpa & facto iudicis eo quia quando fuit interposita appellatio predicta ser Frãciscus de Girardellis vt procurator dicti dñi Opizonis dicebat dictã appellationem non esse admittendam eo quia dicebat elapsum fuisse terminuz datum ad appellandum & dominus Potestas cõmisit suo Vicario vt videret an dicta appellatio deberet admitti. & dictus dominus Vicarius retulit illam appellationẽ in effectu esse admittendã & dicta relatio publicata fuit die. xxvj. Octobris anni. 1475. qr ad hoc respõdeo quod hoc non releuat dictos appellantes quia tempus dictorũ decem dierũ est continuum ex forma dicti statuti & potuisset dicta die. xxvj. Octobris que erat vltima dies produci dictus libellus ap-

1 pellatorius. ¶ Preterea † debuerunt appellantes instãter & diligẽter interpellare dictum iudicẽ quod dictam declarationez super appellatione admittẽda faceret tali tempore quod nõ expiraret tempus. x. dierum datorum ad presentanduz libellum appellatorium & prestari qd̃ per eos nõ stabat per id quod habetur in. l. fi. §. illud. C. de temp. ap. & per id quod habetur in. c. si iustus metus cum glo. prima. & ibi doct. de appel. & per no. in. c. j. & in. c. plerũqz de rescrip. & in. c. cupiẽtes. §. quod si per viginti in verbo proposita de elec. lib. vj. & ibi no. doct. bene facit tex. in. §. hoc quoqz & quod ibi gl. in verbo preiudiciũ cum si. in auť. vt sponsa. larg. collatione nona. iudex enim nõ impartitur officiũ suũ nisi implorãti & petenti. l. iiij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infec. l. j. §. si magistratus. ff. de mag. conue. sed non apparet quod pro parte dictorum appellantium facta fuerit debita interpellatio iudici aut pro testatio igitur nõ possunt appellantes a lapsu dicti tẽporis se tueri.

Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. ccj.

1 ☞ Pactũ de ingrediẽdo ꝓpria autoritate nõ facit quẽ possessorem.
2 Missus in possessionem pro executione snĩe ↄstituitur possessor. 14.
3 Quando quis possidet ciuiliter si alter occupauit possessionem naturaliter non incipiet nouus possessor prescribere donec primus desierit possidere ciuiliter. 4. 5.
6 Verbum vnicuiqz est signum vniuersale. 9.
7 Statutum debet interpretari fm̃ ius commune ne alius iniuste damnum patiatur.
8 Statutum simpliciter puniens homicidam pena capitis intelligitur si dolo occiderit.
10 Quãdo statutum venit derogatiue seu correctiue ad eius cõmune tũc nunꝙ interpretatur fm̃ ius cõmune.
11 Ubi potuit quis recuperare possessionem naturalem & nõ fecit perdit ciuilem.
12 Verbum tenendi conuenit omni possessioni.
13 Copula potest stare inter genus & speciem.

¶ Consilium. ccj.

¶ Statutũ ciuitatis ferrarie disponit qd̃ qui rẽ acquisiuit iusto titulo & eam tenuit & possedit per annum post tempus cridarum pacifice & quiete sit tutus. & vnicuiqz intelligatur esse impositũ silentiũ. creditor titij vigore pacti de ingrediẽdo apprehendit possessionem postea secũdus creditor accepit dictam rẽ in solutum & eam vendidit Joãni qui fecit fieri cridas & possedit per annum. an primus creditor sit exclusus attento ꝙ iste emptor nõ videtur possedisse ciuiliter: quia possessio ciuilis erat apud primuz. & quomodo procedat illud quod dicitur ꝙ statutum interpretari debet fm̃ ius cõmune?

Redemptoris nostri inuocato suffragio. Viso themate supra scripto & dicto statuto videretur prima cõsideratione dicendũ titiũ esse audiendum circa assumptionẽ estimatorũ & subastationem faciendã. Quia titius anteꝙ dictus Joãnes acquireret

acquireret ꝛ possidere inciperet iam adeptus fuerat possessionem acci piendo tenutam vigore pacti de ingrediendo ꝓpria autoritate ꝛ intel ligo ꝙ in instrumēto erat appositum ꝙ posset nō solum ꝓpria autori tate ingredi possessionem sed etiam possessionē apprehendere ꝛ illam
1 pro se retinere ꝓpria autoritate .quia si solū † esset pactū de ingredien do ꝓpria autoritate non efficeretur tunc possessor ex ingressu.vt decla rat Bar.ꝛ alij in repetitiōe.l.creditores in secūda col.C.de pig.per.l. si quis ante.ff.de acqui.pos.nam si solum esset appositū pactum de in grediendo:casus iste nō haberet dubium aliquod contra Johānem.ꝛ tanto magis ꝓcederent predicta si in instrumento debiti:debitor ꝯsti tuerat se noīe creditoris bona possidere cum per constitutū transferat possessio.l.quod meo in princ.ꝛ.l.interdum in prin.ꝛ ibi Bart.ff.de ac quiren.pos.ꝛ.c.cum venisset.ꝛ ibi doc.de resti.spo.Fuit etiam possessio nem adeptus titius:quia pro executione sententie arbitralis fuit mis
2 sus in tenutam † dictorum bonorum de quibus est cōtrouersia.ꝛ mis sus in possessionē ꝓ executiōe sententie ꝯstituitur possessor:vt videtur ꝓbari in.l.postꝙ.§.Imperator.ff.vt lega.no.ca.ꝛ firmare videt̄ hoc Bar.in.l.a diuo pio.§.si super rebus.ff.de re iudica.ergo si titius erat possessor nō potuit Johānes postea earūdem rerū effici possessor sine facto titij:quia duo insolidum eandem rē possidere nequeūt.l.ij.§.ex contrario.ff.de acqui.posses.l.si vt certo.§.si duobus.ff.cōmo.ergo nō potest Johānes autoritate dicti statuti excludere dictum titiū ꝓpter lapsum anni seu biennij:quia statutum fauet emptori si tenuit ꝛ posse dit rem per annum pacifice ꝛ quiete ꝛc.ergo sumus extra casum statu ti.l.si seruū.§.non dixit ptor.ff.de acquirē.here.l.si vero.§.de viro cum vulg.ff.solu.ma.De iure autē cōmuni cōstat ꝙ nullus excluditur ꝓscri ptione anni vel biennij:sed requiritur prescriptio lōgi tēporis:vt per
3 totū ti.C.de ꝓscri.longi temporis ergo ꝛc.¶Pro ista † opi.facere vi detur doctrina gloss.ordinarie ꝛ singularis in.l.j.C.de seruis fugi.in glo.magna in fi.per quā Bar.ꝛ doc.ibi.ꝛ Bar.in.l.celsus.ff.de vsuca. ꝛ in.l.iij.§.ex cōtrario.ff.de acqui.pos.voluit ꝙ quando quis possidē bat ciuiliter ꝛ alius postea occupauit possessionē illius rei naturaliter seu corporaliter non incipiet iste nouꝰ possessor scribere donec primus dixerit possidere ciuiliter:vt quia longo tpe fuit negligēs in adipiscen da possessione naturali iuxta.l.si de eo.§.si forte.ff.de acqui.pos.cū ibi notatis.ꝛ illam glo.in.d.l.j.reputat singularem.Jo.de imo.in.l.j.§.ꝓ seruū qui in fuga.ff.de acqui.pos.nā sine ciuili possessione non ꝓcedit ꝓscriptio.vt no.in.l.si vt certo.§.si duobus.ff.ꝯmo.ꝛ in.d.§.ex cōtrario.ꝛ ibi plene no.docto.ꝛ C.de prescri.xxx.annorū.ꝛ in.d.§.ex cōtrario.ꝛ ibi plene no.docto.ꝛ no.glo.ꝛ doc.in.c.causam.de prescri.ꝛ no.Cy.in.l.competit.C.de pre scrip.xxx.annorum cum simi.¶Sed ꝓmissis non obstantibus contra riam sententiam de iure probabiliorem esse puto ex infrascriptis.Ad
4 quod ostendendum ꝓsuppono ꝙ dato † ꝙ titius possideret ciuiliter ꝛ iuste ꝑ ea q̄ supra dixi:tamē postea Gaius ꝛ successiue Johānes ha bens causam a Gaio potuerūt apprehendere naturalem possessionē quā non retinebat titius eoipso ꝙ erat extra fundum.l.clam possidere §.qui ad nundinas.ff.de acqui.posses.ꝛ.l.nemo cum ibi notatis.C.de acqui.posses.ꝛ plene no.in.l.j.in princ.ff.eod.titu.ꝛ licet fm cōmunem opi.glossarum ꝛ doctorum talis possessio apprehensa per Gaium et Johānē appelletur naturalis tamen fm opi.Bar.in.d.l.j.in princ.ff. de acqui.posses.appellatur possessio corporalis per.l.si id quod.§.j.eo. titu.ꝛ no.Ant.de bu.in.c.cum aliquibus per illum tex.de re iudi.ꝛ.i.c. ꝙ aūt.per illum tex.de iure pa.licet Bal.ꝛ Saly.in.l.licet.C.de acquir. pos.ꝛ Bal.in.l.j.C.vti possi.ꝛ Angel.in.d.l.nemo.ꝛ in.l.j.C.cōmunia de vsucap.ꝛ Moderni in.d.l.j.in prin.ff.de acqui.pos.sequantur opi nionem glossarum tenentium ꝙ illa dicatur possessio naturalis non autem corporalis separata a naturali:tamen ista disputatio nō est ne cessaria quantū ad ꝓpositum nostrum:qꝛ tantum importat in ꝓposi to si talis possessio dicitur naturalis quantum si diceretur esse corpora lis vel ecōtra.¶Hoc ꝓsupposito dico ꝙ in dicto statuto videt̄ ex men te statuentiū decidi casus noster:quia dictum statutū non curat quod possidens possederit naturaliter seu corporaliter tantū quod apparet
5 quia † quādo primo possidens possidebat ciuiliter animo ꝓut est q̄n non est in fundo si alius non habens causam ab ipso possessore occu pet possessionē talis dicitur apprehendere ꝛ acquirere possessionē na turalem siue corporalē que appellatur possessio clandestina ꝛ iniusta respectu ipsius primi ciuiliter possidētis.vt.d.l.clam possidere.§.fin.et l.j.§.fi.cum.l.seq.ff.vti possi.ꝛ sic prior possessor hꝫ in ipsa possessione potentius ius.vt in iuribus prime allegatis.ꝛ.c.licet causam.ꝛ ibi no. extra de ꝓba.ꝛ in.l.j.C.vti possi.ꝛ tamen statutum ꝓdictum vult ꝙ si iste qui habet potētius ius in possessione fuerit negligens mouēdo cō trouersiā infra terminū anni cirdarū excludatur.vt patet ex illis ver bis dū dicit vltra dictum terminum nullus audiatur volens aliquam litem vel questionē seu cōtrouersiam mouere cōtra ipsum emptorem vel aliū iusto titulo acquisitorē occasione ipsius possessionis vel quasi vel rei imobilis empte seu alio iusto titulo acquisite:sed vnicuiqꝫ post
6 cursum tpis silentiū imponatur ꝛc. ponderandum † est illud verbum possessionis vel quasi iūcto illo verbo vnicuiqꝫ:quod est signū vniuer sale.l.hoc articulo.ff.de hered.insti.ꝛ.l.j.C.de sacrosan.eccle.ꝛ dicit ibi Bar.in.j.q.ꝙ est dictio geminata que potētius opatur ꝙ simplex.l.ba lista cum ibi no.ff.ad trebel.ꝛ iō fm Bar.ꝛ alios in.d.l.j.de sacrosan. eccle.illa dictio non rec... restrictionem de habilitate habito respe

ctu ad inhabilitates inductas a iure ciuili.vt ipsi ibi per plura ꝓbant vnde in ꝓposito dictum statutum vult ꝙ quicūqꝫ esset qui haberet po tentius ius nedum in re:sed etiam in possessione excludatur silētio an ni.nā statuētis intētio fuit excludere eos qui aliqđ ius in veritate ha berent in re vel possessione nō autem eos qui nullū ius haberēt:alias enim statutū fuisset elusorium ꝛ impositum verbis ꝛ nō rebus ꝯtra.l. ij.C.ꝯmunia de leg.ꝛ.l.si ptor.i prin.ff.de iudi.ꝛ.l.j.C.de thesau.ꝛ not. Bar.in.l.iiij.§.pretor.ff.de damno infec.ꝛ in.l.ij.ff. de vsucap.cū simi. si ergo est exclusus quicūqꝫ qui haberet potentius ius in possessiōe se quitur ꝙ ille qui ciuilē.i.iustam ꝛ anteriorem possessionem haberet ex cluditur anno ꝑ istum Johannē possidentē naturaliter seu corporali terꝙuis possessio Johānis diceretur clandestina respectu possessiōis titij que erat antiquior.vt.d.c.licet causam.ꝛ dixi supra hoc idē sonat verba dicti statuti in alia pte ibi dum dicit. Quod quicūqꝫ vult aliqđ ius petere vel ostēdere in dicta re vel possessione ꝛc.pōdero verbū qui cūqꝫ ꝛ verbū possessione eo modo quo dixi supra.Et ꝙ ista fuerit mēs statuti etiā satis suadetur:quia al's fere nunꝙ illud statutum locū ha beret cū vt videmus ex cōmuni obseruantia quilibet debitor in instru mento semp cōstituit se possidere bona nomine creditorum per quod cōstitutū transfertur possessio in creditores.vt dixi.ꝛ sic si debitor alie naret seu vēderet ꝙuis emptor possessionem corporalem apprehende ret tamē quia possessio ciuilis erat translata in creditores nunꝙ posset emptor vti beneficio dicti statuti nec cōtra creditores vendentis nec cō tra aliquos alios quasi ipse non possederit ciuiliter sed alius. statuta nāqꝫ trahi ꝛ adaptari debēt potius ad casus qui frequēter ꝛ facile ac cidunt ꝙ ad casus qui ꝑ raro eueniūt.l.nā ad ea.ff.de legi.¶Nec ꝓdi
7 ctis † obstat si diceretur ꝙ statutum dꝫ iterpretari fm ius cōe ne alius iniuste dānum patiatur.l.ij.C.de noxa.c.cum dilectus de consue.ꝛ no. Bar.in.l.omnes populi.in.vj.q.prin.ff.de insti.ꝛ iure. ꝛ quod not.in auț.offeratur.C.de litis contesta.ꝛ in.l.sciendum in princi.ꝛ quod ibi Bar.ff.qui satisd.cog.cum simi.ergo dictum statutum debet intelligi ꝙ excludatur quilibet a iure suo per lapsum anni si emptor possedit.s. ciuiliter ꝛ sic possessio fuerit vacua q̄n emptor acquisiuit ꝛ tenuit ꝓut requiritur de iure cōmuni vt no.per glo.ꝛ doc.in.d.§.ex contrario ꝛ in dicta.l.j.C.de seruis fugi.quia ad hoc potest respōderi prout patet ex notatis per Saly.in.l.si serui vestri circa.iij.colum.C.de noxa.vbi di xit ꝙ aut generalis dispositio statuti est super eo quod nō est a iure cō muni cautū vel dispositum ꝛ tunc frustra queritur an statutum illud debeat limitari ꝛ iterpretari fm ius cōmune quod de illa materia non disponit.ꝛ ideo tunc statutū in suis generalibus verbis debet seruari dum modo cōprehensa in verbis generalibus possint sub illa disposi tione includi ꝙꝙ esset durum ꝛ asperum.l.prospexit.ff.qui ꝛ a quibus ꝛ tāto fortius vbi asperitas cessaret.l.j.§.nūciatio cōiūcta gl.ff.de ope no.nun.Aut dispositio statuti est de eo qđ est dispositum a iure cō muni ꝛ tunc aut restrictio quā facere volumus de statuto nō pōt fieri salua ratione recti sermonis ꝛ intellectus ꝛ tunc non restringit̄ fm ius cōmune qꝛ ex verbis eius apparet ꝙ statuētes voluerūt ampliare ius commune ꝛ nō se ad illud restringere.Exemplū ponit ipe si statutum dicat ꝙ quilibet cuiuslibet cōditiōis possit testari certe tale statutū non restringetur ad habiles tantū de iure communi qꝛ illa verba cuiuslibet conditionis:hanc restrictionem nō patiūtur:ꝛ ideo comprehendētur etiam inhabiles nisi careret iudicio seu velle vt sunt infātes,furiosi mē te capti monachi ꝛ similes in quibus nō cadit testatio mentis quā nō habent:qꝛ in eis verba statuti non possunt adaptari:ideo nec eius dis positio adaptabit̄.l.apud antiquos ad fi.C.de furt.l.hos accusare.§.
8 omnibus.ff.de accusa.ꝛ.l.fi.C.de testa.militis.Et idē † dicit in statuto disponente ꝙ quicūqꝫ occiderit quouismodo vel cā siue qualitercūqꝫ occidatur.nam tūc non distinguitur in dolo vel culpa occiderit:lꝫ ius commune ita distinguat.l.lege cornelia.ff.de sicar.ꝙuis si statutū sim pliciter puniret homicidā pena capitis deberet itelligi si dolo occidit: vt not.Bal.in.d.l.si serui vestri.ꝛ in.l.data opera in quinta colum. C. qui accusare.ꝛ in.l.quicunqꝫ.C.de seruis fugi.plus dicit Saly.in.d.l.si serui vestri.ꝙ quando statutum vtitur dictis verbis ampliatiuis.vt qꝛ dicit ꝙ qcūqꝫ occiderit quouis modo vel dicat ꝙ quicūqꝫ qualitercū qꝫ occiderit occidatur nō distinguet̄ an occiderit ad defensionē vl' nō. quia illa generalitas verboꝝ hoc nō patitur.ꝛ pro hoc etiā inducit.l. milites.C.de testa.mili.ꝛ.l.j.ꝛ.l.diuus.ff.eo.tit. Cum ergo in ꝓposito statutum vtatur verbis multū precisis:dum dicit ꝙ nullus post termi num anni audiatur volens aliquā litem vel questionem seu cōtrouer siam mouere occasiōe ipsiꝰ possessiōis vel quasi vel rei immobilis em pte:sed vnicuiqꝫ post cursum tēporis silētium imponatur ꝛc.nam hic
9 † est dictio vnicuiqꝫ:que est dictio geminata ꝛ ampliatiua vt no.Bar. in repetitione dicte.l.j.C.de sac.sanc.ecc.in.j.q.sicut in casu Saly. erat dictio geminata.s.qualitercūqꝫ que dictio q̄litercunqꝫ:ꝙuis potuisset intelligi tali modo qđ nō offendisset ius commune:quia statutum dis ponens ꝙ occidatur ille qui occiderit qualitercūqꝫ:nā potuisset intel ligi qualitercūqꝫ.s.cum ferro vel cum veneno vel cum alio simili instru mento dolose tamē:ꝛ nihilominus cōcludit Saly.ꝙ illa verba impor tent ꝙ nulla fiat distinctio an dolo vel culpa ꝛc.accidit qꝛ statutū in proposito nostro videtur deuenisse ad speciē dum fecit mētionē etiā
10 de eo qui moueret cōtrouersiam ratiōe possessionis.¶Secūdo † prin cipaliter potest responderi ad argumentum quemadmodum respon

det Bal.in.l.maximum vitium in pe.colum.C.de libe.prete.vbi cōclu dit ꝙ quando statutum venit derogatiue seu correctiue ad ius cōmune:tunc nunꝙ interpretatur ſm ius cōmune:vnde dicit ꝙ si statutū disponit ꝙ pater teneatur relinquere filijs quintā ꝑtē bonorū suorum pro legitima ꝙ non intelligetur ꝙ debeat relinqui iure institutionis: licet inspecto iure cōi legitima debeat relinqui iure institutionis in.§. aliud in auť.vt cū de ap.cog.ꝛ hoc dicit Bal.ex eo quia dictū statutū se habet ad ius cōe derogatiue.ꝛ ideo non recipit interpretationem a iure cōmuni:sed simpliciter debet intelligi ꝓut iacet.allegat id qđ habetur.C.de iusti.cōdi.cōfir.l.j.§.hoc igitur.ꝛ in ti.de emāda.iusti.codi. l.j.§.repetita.ꝛ.l.j.in prin.C.de lati.libe.tol.cum si.ꝛ dicit Pau.de ca. in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iure deli.ꝙ istud dictū Bal.est singulare quia ꝑ illud habemus ꝙ licet regulariter statutū debeat interpretari ſm ius cōe quando statutū nō venit correctiue vel derogatiue ad ius cōmune exemplū patet ex his que no.gl.magna.in.d.§.in cōputatione.ꝛ ibi Bar.in fi.tñ fallit quādo apparet ꝙ statutū venit derogatiue seu correctiue ad ius cōmune.allegat dictā singularē decisionē Bal. in.d.l.maximū vitium.Sed ita est ꝙ expresse apparet statutū ꝑdictū venire ad derogationē ꝛ correctionē iuris cōmunis disponētis ꝙ cum iusto titulo nō ꝑscribat possessor rei immobilis nisi spatio decē annorū

11 ergo ꝛc.¶ Procederent † etiam fortius ꝑdicta si appareret ꝙ dictus titius postꝙ a principio naturaliter possessionē apprehēdit sciuisset gaiū seu dictū Johānē apprehendisse possessionē ꝛ fuisset negligens in recuperāda possessione naturali occupata per dictos gaiū vel Johānem quia si incōtinenti ꝙ primum potuit titius recuperare naturalem possessionem quam sciuit ab alio occupatam nō recuperauit ꝑdidit titius suam ciuilem quā animo retinebat.l.ꝙuis.ꝛ.l.quod meo.§.fi.ff. de acqui.posses.ꝛ firmat Bar.ꝛ alij in l.si ꝺ eo.§.si forte eod.tit.ꝛ Oldra.ꝛ Bal.in.l.j.in vltima col.C.de ser.fugi.ꝛ Bald.in.l.non ignorabit.C.ad exhiben.ꝛ est de mente glo.in.l.iij.§.cū igitur.ff.de vi ꝛ vi ar. que sentit ꝙ.j.triduum a die scientie dicatur posse cōmode recuperare nisi qualitas ꝑsonarū aliud argueret vt ibi ꝑ Bar.vnde si a dicto tꝑe sciētie ꝛ habite cōmoditatis ad recuperandā dictā possessionē naturalem elapsus esset annus anteꝙ titius istud vltimū iudicium intētaret certe cōstaret qđ autoritate statuti posset se tueri Johānes ꝛ ꝯstat saltem.qđ a die qua fuit lata sententia que transiuit in rem iudicatā inter titium ꝛ Johānē habuit scientiā titius ꝙ dicte res tenebantur ꝑ Joānem quia hoc exprimitur in dicta sñia que pro veritate habetur inter dictas ꝑtes.l.ingenuū.ff.de statu.ho.ꝛ.l.res iudicata de reg.iur:vnde si a tꝑe dicte late sñie trāsiuisset annus anteꝙ titius moueret istud presens iudicium videretur ꝙ statutū locum haberet si tunc incōtinenti potuit titius recuperare dictam naturalem possessionē ꝛ nō fecit vt pa

12 tet ex supradictis.¶ Nec ꝑdictis † etiam obstat si diceret ꝙ statutum ꝑdictū videtur omnino intelligere de eo qui ciuiliter possedit ꝑ annum ꝛ nō sola corporali possessiōe patet q2 statutū dicit tenuerit ꝛ possederit ꝛc.quasi illud verbum tenuerit intelligať de corporali possessione.ꝛ verbū possederit:intelligať de ciuili possessiōe.ar.l.possessio quoqꝫ.§.j. de acqui.pos.q2 rñdeo ꝙ illud verbū tenuerit est genus ꝛ verbū possederit est species.quia verbū tenere nedū conuenit nudo actui tenendi ꝓut est nudi facti vt.d.l.possessio.§.j.sed etiam cōuenit omni possessioni.l.j.§.sed furiosus.ff.de acqui.pos.l.fi.cū glo.C.de dona.que sub modo etiam possessioni ciuili ꝛ sic cōprehēdit etiam possessionem ciuilē quia illa dicitur animo teneri.vt est gl.in.l.iij.§.ex ꝯtrario in glo.j.ff.de acqui.pos.quam glo.ad hoc dicit Jo.de imo.ibi esse diligēter notādā ꝑ statutis:ꝛ est tex.cū gl.in.c.causam q̄ in verbo detinere de prescrip. ꝛ sic omnis possidens dicitur tenere nō autē omnis tenēs dicitur possidere.vt.d.l.possessio.§.primo ꝛ.l.cum legati.ff.qui.ex cau.in pos.eať.

13 est ergo † posita in dicto statuto copula ꝛ:inter genus ꝛ speciē.nā licet copula ꝛ:debeat stare inter diuersa vt no.gl.in rubri.ff.de iur.ꝛ fac. igno.tamē stare pōt copula inter genus ꝛ speciē.vt patet in rubric.C. de serui.ꝛ aqua ꝛ ibi glo.ꝛ no.Bar.in.l.in fraudē.§.neqꝫ.ff.de iur.fi.ꝛ in ꝓposito est tex.ff.de acceptila.in.l.ꝛ vno.§.j.ibi dum tex.dicit tenes ꝛ possides ꝛ insti.quibus mod.tol.ob.§.ij.vbi est similis text.ꝛ tūc qñ ꝑcedit genus ꝛ sequitur species illa expressio speciei nihil auget vel diminuit.vt no.Bar.in.l.si is qui ducenta.§.vtrum.ff.de reb.dub.ꝛ in.l. j.in prin.ff.de iusti.ꝛ iure iūcta doctrina Dy.in regula generi dū.Dy. allegat.l.quesitum.§ si quis fundum.ff.de fundo instru.ad quam doctrinam se remittit Bart.in locis proxime allegatis.¶ Et ꝑ superius dicta patet faciliter responsio ad omnia allegata in contrarium q2 dato ꝙ titius primo apprehendisset possessionē tamē dico ꝙ nihil repugnat ꝙ gaius.ꝛ Joānes potuerint apprehēdere naturalē seu corporalem possessionē dicta.l.clam possidere.§.fi.cum simi.ꝛ statutū in casu nostro nō reqrit ꝙ emptor ciuiliter possederit ꝛ sic qđ possessio ciuilis nō esset apud aliū vt patet ex verbis statuti ꝯnaliter loquētis de possidente.ꝛ etiā sonant verba statuti ꝙ licet emptor esset iniustꝰ possessor ꝓut est quādo possessio antiquior ꝛ ciuilis est apud alium tamen gau-

14 deat beneficio statuti vt ꝓbauit supra.dico insuper † ꝙ nō videtur de iure verū ꝙ ille qui missus est in tenutā bonorū vigore sententie arbitralis dicatur possessor.nam in hoc doctores dicunt ꝙ opi.Barto.qui tenuit ꝙ efficereť possessor est opi.noua ꝛ nō vera.ꝛ est contra glosā in dicta.l.a diuo pio.§.si sup.ꝛ ita tenet Bal.in.l.cōsentaneū in quinta in sexta col.C.quomodo ꝛ quādo iudex ꝛ in.l.etiam in princi.C.de execu.rei iudi.ꝛ Jo.de imo.in.d.§.si super ꝛ Ludo.roma.in.l.si finita §.iulianus.ff.de dam.infec.per.l.cum rem.ff.qui potio.in pig.hab.in verbo seruādi iudicati iuncta.l.iij.§.genera.ff.de acqui.pos.ꝛ respondent ad.l.postꝙ.§.imperator.ff.vt lega.no.ea.ꝙ illud fallit qñ ex causa vltime volūtatis seu legati autoritate rescripti īperatoris fit īmissio quam responsionē etiam dedit Cy.in.l.cum ꝓponas in.xiiij.q.in fin. C.de bo.auto.iudi.pos.ꝛ Saly.in auť.ei qui iurat in.viij.q.eo.ti.ꝛ sic pro parte pro qua titius fuit missus in tenutam occasiōe sentētie arbitralis non videť ꝙ res ista egeat disputatione.s.an statutū vendicet sibi locum hoc casu quia videtur clarum ꝙ sic sed respectu apprehensionis possessionis facte vigore pacti de ingrediendo quid dicendum sit patet ex superius dictis. Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.ccij.

2 ¶ An testator possit iniungere onus fideicommissi ei quem non honorauit.
3 Non sufficit apparere ꝙ testator velit nisi etiam disponat.
4 Tacita substitutio non resultat nisi expressa.
5 Non est inconueniens ꝙ testator in testamento disponat idē ꝙ ab intestato fuisset seruandum.
6 Accipitur magis cōmunis opinio quando doctores maioris autoritatis sunt pro vna parte quia non debet attendi numerus.
7 Non sufficit apparere de voluntate testatoris nisi disponat.

¶ Consilium.ccij.

¶ Quedam dubitationes in cause domini Burghesij de senis.

Viso themate ꝛ dubijs pro modo satis mihi cōtra Johānē vrgere videť inferius dicēda ꝓpter que in cōsulēdo pro eo nō parum subsisto.animaduerto enim ꝙ si Joānes vult venire ex ipsa expressa substitutione facta in testamēto cōstat eū nō audiendū quia illa facta est solū de descēdentibus masculis Francisci fratris testatoris casu quo gaius ꝛ semproniꝰ ꝛ vterqꝫ eorū sine filijs decederet q casus nō euenit:aut vult venire ex tacita reciproca substitutiōe facta inter dictos gaiū ꝛ semproniū ꝑ id qđ habeť in.l.titia seio. §.seia libertis ꝛ tūc dato ad huc ꝙ diceremus in casu nostro intelligi factam reciprocā substitutionē ꝙuis substitutio expssa nō fuerit facta

1 vltimo decedenti vt loquitur dictus.§.seia libertis ꝛ vellemus † dicere qđ ꝓpter grauamē de dictis rebus iniunctū post mortē amborū tacita videatur facta reciproca substitutio ꝛ qđ ita ꝑ dictū.§.seia.debeat limitari illud qđ dicit Angel.ꝛ aliȷ post eū in.l.si pater ipuberes.ff.de vulg.ꝛ pupil.cū cōcordantijs vt plerūqꝫ placuit.Tamen adhuc videtur qđ hoc nō sit tutum fundamentū pro Johāne q2 illa tacita substitutio intelligitur facta inter eos quibꝰ est facta expressa ꝛ qui ꝑ modū dispositiōis erāt vocati a testatore.vt loquitur dictꝰ.§.seia:ergo sequitur ꝙ intelligiť facta tacita reciproca substituto inter Gaiū ꝛ sempronium sed ex tali substitutione nō pōt se fundare Johānes filiꝰ sempronij premortui:quin ius substitutiōis fideicommissarie nō trāsmittatur ad heredes dicti sempronij.l.si in ꝑsonā.C.de fideicō.l.heredes mei.§. cum ita ad trebel.ꝛ no.in.l.vna.de his q ante aper.tab.¶ Nec obstat

2 † si diceret ꝙ imo etiā tacita substitutio reciproca debet intelligi facta inter dictū Gaiū ꝛ filios dicti sempronij:q2 etiam grauamen videtur iniunctum filijs dicti sempronij ꝑ illa verba ꝛ ipsi aut ipsorum filij.ꝛc. iunctis no.per Bar.in.l.centurio in versi.quero vlterius qd si testator dixerit si filius meus decesserit sine filijs vel eorū filij ꝛc.q2 respondeo ꝙ dato ꝙ sit aliqualiter dubiū an testator possit iniūgere onus fideicōmissi ei quē nō honorauit seu ad quē verba dispositiua nō retulit.ꝛ in hoc Bart.in.l.centurio videť tenere ꝙ sic quasi grauādo eū videatur sibi relinquere per ibi allegata per eum quē tamē pleriqꝫ reprehēdunt tamen qñ nō apparet ꝙ testator eos grauauerit:sed solū sub cōditione sunt nominati ꝛ post mortē vel incertum euentū est facta substitutio vt si testator post institutionē filiorū dixerit ꝛ si filij mei decesserint sine filijs vel eorum filij sine filijs substituo titiū.nō reperitur ꝙ Bar. tunc expresse dicat ꝙ filij filiorū intelligātur grauati onere fideicōmissi ꝛ cōsequēter videātur onerati ꝛ licet Bar.in.d.l.centurio in fine dicte questiōis remittat ad no.in.l.q duos.eo.ti.tamē ibi nō est iste casus.s. quādo ille post cuius mortē relinquiť fideicōmissum esset positus seu nominatus in cōditiōe tantū.ꝛ nō in dispositione.Imo Bar.in.l.codicillis in prin.de vsufr.leg.si bene inspiciať vult ꝙ imo tunc non censeantur grauati onere fideicōmissi illi vltimo nominati per modū cōditionis:sed intelligať onus fideicōmissi iniunctū filijs primo loco institutionis ꝛ ita etiā Bar.in cōsilio incipiēte Andreas cōcludit testamētū ꝛ expresse Bal.ꝛ Saly.in.l.precibꝰ ꝛ Bal.in.l.sed si sic.de leg.iij.ꝛ in.l. ab eo.C.de fideicō.ꝛ Johā.de imo.in.l.centurio in pe.charta.ꝛ pleniꝰ in.c.Raynutius in materia cōpendiose.ꝛ ita consuluit Pe.de ancha. in cōsilio.cxiij.incipiente in christi nomine pro clariori decisiōe.ꝛ in cōsilio.cxxviij.incipiēte in christi nomine ponderandū principaliter est. ꝛ Pau.de cast.in cōsi.xxxvj.incipiente in christi nomine dubiū facit ꝛc.nam illi qui sunt positi ꝛ nominati in cōditione non cēsentur vocati a testatore.l.ex facto etiā.ff.de heredi.insti.ꝛ.l.si qui sub conditione. de condi.insti.ꝛ pro ista parte in his terminis semper consului ꝛ mihi videtur hanc esse verā ꝛ communem opinionē quantum ad propositū.Sed ita est ꝙ in casu de quo queriť nō su[illegible] nominati filij dicti sempronij nisi

pronū nisi in cōditione: ergo non pōt dici ꝙ sint vocati ex aliqua taci-
3 ta reciproca substitutione. Pro hoc† etiam facit: qꝛ non sufficit appa-
rere qꝺ testator velit nisi etiā testator disponat. vt. l. quidā cum filium.
ꝛ ibi ad hoc ponderat illū tex. Bald. ꝛ alij. post eum. ff. de hered. insti
¶ Non obstat etiā si diceret qꝺ filij dicti Sempronij intelligebantur
vocati saltē per illa verba. vꝫ ita vt in effectu res ꝛ bona: qꝛ respondeo
qꝺ per illa verba non possunt dici vocati: qꝛ illa verba adiecta sunt in
casu in quo euenisset conditio sub qua erant vocati filij ꝛ descendētes
Francisci alias sequeretur qꝺ si filij dicti titij testatoris decessissent si-
ne liberis ꝛ cū testamento vel etiā cū liberis ꝛ cum testamento non po
tuissent relinquere extraneis dicta bona aut alienare in extraneos di-
cta bona. cuius contrariū erat in superiori parte testamenti prouisum
ꝛ sic testator esset sibiipsi cōtrarius quod non est dicendū vnde vt dixi
dicta verba. vꝫ ita vt cū effectu ꝛc. concernunt solū casum quādo iam
euenisset casus substitutionis per quā vocarentur filij ꝛ descendentes
dicti Francisci fratris testatoris qui casus nō est casus noster. ¶ Alia
4 ratione† insuper ostenditur qꝺ dato qꝺ videtur tacita reciproca substi
tutio facta inter Baiū ꝛ filios Sempronij ꝙ nullo modo possit dici, pue
nisse cōdictionē dicte reciproce substitutionis qꝛ dicta tacita dispositio
substitutionis nō resultat nisi ex expressa substitutiōe facta dictis Ba
io ꝛ Sempronio de domo casamentis ꝛ fortilitijs. vt. ꝺ. §. seia libertis.
Ergo intelligit facta sub isdem condictionibus ꝛ qualitatibus quib⁹
facta est expressa substitutio predicta. vt probat in. ꝺ. §. seia libertis in
verbo prior monetur. probat etiam per. l. cum pater. §. ab instituto. ff.
de leg. ij. ꝛ p no. per glos. in. l. si cui seruu. §. j. ff. de lega. j. vbi legata reli-
cta sub cōditiōe ab intestato que intelligunt tacite repetita a substitu
to debent intelligi repetita sub eadē cōdictione ꝛ qualitate. Sic etiā vi
demus qꝺ si instituat seruus testatoris heres tacite intelligitur sibi re
licta libertas. l. pe. in prin. C. de necessa. seruis heredi. in. tit. ꝛ tamen ve
rum est dicere qꝺ si seruus instituat heres sub cōdictiōe illa eadē con-
ditio intelligitur repetita in tacito relicto libertatis. vt probatur in. ꝺ. l.
penul. §. fi. ergo si in dicta tacita reciproca substitutione intelliguntur
tacite repetite conditiones que erant adiecte in expressa. sequitur ꝙ si
dictus Baius decessit testat⁹ seu alienauit bona nō potest habere lo-
cum substitutio sibi expresse vel tacite facta. attento qꝺ dicte cōditiōes
vna cū illa conditione: lꝫ si decesserit sine filijs ꝛc. sunt seu saltē esse in
telligunt copulatiue. vt. l. generaliter in prin. C. de insti. ꝛ. l. lucius. ulti-
ma. ff. de heredi. insti. Nec ad hoc obstat si diceret ꝙ dicte conditiones
debent stare alternatiue: qꝛ alias dicta verba nihil operarent quo ad
descēdentes masculos dicti titij testatoris: ex quo eis descēdentib⁹ re-
bus nō alienatis sine filijs ꝛ nō cōdito testamento proximiores succe-
derent ab intestato. vt sunt vocati a testatore. qꝛ respōderi potest qꝺ
imo dicta verba operarentur: qꝛ vbi ab intestato potuissent succedere
in aliquo gradu femine nunc ex dispositione testatoris sunt reiecte ꝺ
casu femine per masculos. itē ab intestato non transiuissent dicta bo-
na ad descendentes Frācisci cum onere alterius fideicommissi prout in
5 iunxit testator ibi dum dicit ꝛ si dicti eius nepotes ꝛc. Preterea† non
est incōueniēs nec absurdum ꝙ testator in testamēto disponat idē qꝺ
ab intestato fuisset seruandū et talis dispositio nihilominus valeat in
vim testamēti. l. ij. ff. de iniusto testa. l. hac consultissima. §. si quis autē.
C. de testa. ꝛ qꝺ no. Bar. in. l. j. in princi. ff. ad. l. fal. Ad alia que vident
adduci contra. ꝺ. l. generaliter. patet respōsio ex his que proxime dicta
sunt allegando. §. seia libertis. ꝛ. §. ab instituto cū alijs. s. adductis. Et
confirmatur qꝛ si diceremus quod dicte conditiōes starent disiūctiue
sequeretur quod si Sempronius ꝛ titius decessissent cum liberis ꝛ sine
vllo testamento qꝺ debuissent vocari ex substitutione filij dicti Franci
sci, fratris testatoris: qꝛ verificata esset vna cōditio scilicet si decesserint
sine testamento qꝺ esset contra mentem testatoris ꝛ nullatenus dicen
6 dum. l. cū acutissimi. ꝛ. ꝺ. l. generaliter. ¶ Non obst.† etiam superius
dictis si allegaretur quod per illa verba adiecta in pma substitutiōe ex
pressa scilicet et si dicti ei⁹ filij ꝛ vterqꝫ eorū sine filijs masculis decede-
ret ꝛc. intelligātur tacite vocati a testatore dispositiue filij dictorū gaij
et Sempronij per. l. lucius. l. ultima. ff. de here. institu. tenendo qꝺ glo. fi.
ibi, non sit vera. vt multi tenent qꝛ responderi potest multipliciter. pri-
mo qꝺ opi. glo. est vera pro qua semper consului ꝛ dicunt Doct. illam
esse communem opi. ꝛ accipitur magis communis opi. qn̄ Doctores
maioris ponderis ꝛ autoritatis sunt pro vna parte qꝛ non debet attē
di numerus. vt Docto. nostri dicūt ꝛ sine dubio semper mihi visuꝫ est
ꝙ Doct. maioris autoritatis sunt pro opi. dicte gl. Preterea dato qꝺ
glos. illa esset falsa ꝛ verior esset opinio contraria: tamē dicta cōtraria
opinio non videt posse sibi locū vēdicare in casu nostro scilicet quā-
do est adiecta illa conditio. s. si decesserit sine testamento ꝛ reb⁹ nō alie
natis videtur testator voluisse qꝺ dicti filij testatoris possint testando
vel alienādo disponere de dictis reb⁹ et illas in alios ꝙ in descēdentes
7 suos vt de se patet. ¶ Et per hoc† apparet responsum ad id quod alle
gatur pro parte Johānis scilicet qꝺ opinio glo. in. ꝺ. l. lucius non po-
test procedere quando apparet de contraria volūtate vt in casu nostro
in quo titius testator vocauit expresse descendentes filiorū Frācisci qꝺ
minus dilexit ꝙ dictum Johānem ꝛc. ad qꝺ etiā potest responderi ꝙ
istud argumentum tollitur per. ꝺ. l. lucius iuncta glo. si. vbi probatur
contrarium: Item respondetur ꝙ non sufficit apparere de voluntate
testatoris nisi testator disponat dicta. l. quidam cū filium ꝛ ibi Bal.

¶ Et per predicta videret responsum ad ea que adducuntur pro par
te Joannis ꝛ non esse ingredi articulū an legitimat⁹ in casu isto exclu
dat substitutū. Fiat igitur aliqualis cōsyderatio super predictis ꝛ vbi
videatur ea nō obstare ꝛ posse defendi ꝙ Johānes admittat ero quā
promptissimo animo paratus pro eo consulere.

¶ Summarium super consilio. cciij.

2 ¶ Exceptio declarat regulam qualiter illa intelligi debebat.
3 Si in instrumento detur mandatū generale. ꝛ in instrumēto excipiūtur aliqui casus in quibus erat necessariū speciale mandatū videt ꝙ talis procurator possit expedire alios casus speciales.
4 Quādo statutū dicit qꝺ nō possint opponi nisi certe exceptiones.
5 Sub exceptiōe expensarū dotis non dꝫ comprehendi expensa parafernalium bonorum.
6 Statutum qꝺ frater excludat sororē a successione patris. 2. 11.
7 Appellatione fratris nō cōprehenditur proprie frater patruelis.
9 In materia correctoria nō est faciēda extensio ex idēntitate rationis
10 Appellatione fratris venit sub larga significatione filius fratris.
12 Statutū trahitur ad casum ad quem si statuētes fuissent interrogati verisimiliter disposuissent.
13 Vestes mulieris in casu soluti matrimonij ad quē restitui debeāt.

¶ Consilium. cciij.

¶ Si testator voluit qꝺ fili⁹ deberet p dimidia cōferre ad oēs expen-
sas faciēdas per patruū in cōmuni familia exceptis dotib⁹ filiarū pa-
trui an teneat cōferre ad expensas bonorū parafernaliū q̄ de cōsuetu
dine dant dictis filiabus qn̄ nubūt ad expēsas quiūij tpe nuptiarum.
Scḋo si statutū dicit ꝙ mulier decedēs imatrimonio sine liberis tene-
atur relinquere fratribus tertiam partē dotis ꝛ mulier habeat fratrē
ꝛ filiū fratris pmortui teneat relinquere etiā filio fratris. ꝛ an statutū
excludens aliquos pp̄ter fratrē videatur eos excludere pp̄ter fratrem
patruelē. Tertio qualiter debeāt restitui res parafernales vel earū p̄
tium si tales res non apparent extare.

Viso themate ꝛ dubijs de
quib⁹ querit requisit⁹ vt p̄ veritate cōclusiue dicā qꝺ
in vnoquoqꝫ ipsorū dubiorū de iure sentiā. ¶ Capio
1 primū† dubiū in quo qrit vtrū dict⁹ Serui⁹ heres vi
gore testamēti ꝛ dispositionis dicti Sēpronij teneat
cōferre ad expensas factas p dictū titiū p filiabus titij cū nupserint in
vestib⁹ domicelarib⁹ iocalib⁹ mobilibus scrineis ꝛ cōuiuijs predictis ꝛ
ad quātitates pecuniarū traditarū p titiū spōsis in supplemētū mo-
biliarū ꝛ visis ṽbis testamēti que adhuc pleni⁹ ostendūt mentē testā
tis quā ex narratiōe facta in themate deprehēdat videt mihi de iure
dictū seruium teneri ad conferendum dictis omnibus expensis. Mo-
2 ueor principaliter qꝛ† exceptio declarat regulam qualiter illa intelligi
debeat. l. nā qꝺ liquide. §. fi. ff. de penu. leg. quē tex. ita allegat ꝛ singu
larem ad hoc reputat Johā. de Ymo. i. l. filio preterito. ff. de iniu. test.
in. xviij. colum. dum tractat an dispositio autē. ex causa. C. de liber. pre
ter. habeat locum in preteritione posthumi cū itaqꝫ titius testator in
suo testamento disposuerit dictum seruium eius filium teneri pro di-
midia ad supportandas omnes expensas necessarias ꝛ occurētes in
apotheca traffico ꝛ exercitio ac possessionibus ꝛ bonis cōmunibus ꝛ
in domo ꝛ cōmuni familia ꝛ de cōmuni familia dictarum Sempronij
ꝛ Seruij volens dictus testator dictum Seruium esse de familia dicti
Sempronij ꝛ predicta disposuit eo maxime quia dictus Sempronius
supportare debebat labores in conseruando dictum Seruium ꝛ commu
nem familiam Seruij ꝛ Sempronij, ꝛ eorum bona ꝛ exponere ipsius
Sempronij personā ac eius industriam ꝛ exercitiū in apothēca ꝛ traf
fico communi communiter pro se ꝛ dicto Seruio lucrari. Tamē a pre
dictis expensis excepit expensam dotium filiarū dicti Sempronij que
post mortem dicti testatoris nuberent: quia talem expensam ad dictū
Sempronium ꝛ non ad Seruium pertinere voluit: ergo per talē exce-
ptionem datur intelligi ꝛ declaratur quod sub dictis alijs expēsis cō
municandis testator voluit cōprehendere etiam expensas que fierent
circa filias dicti Sempronij etiā pro alia causa quā pro victu in cōmu-
ni familia ꝛ etiā quando expenderetur in rebus quas dicte filie extra
domum dictorum Sempronij ꝛ Seruij lature essent alias enim super-
uacua fuisset illa exceptio qꝺ dicendum non est. l. si quando in princi-
pio. ff. de lega. j. ꝛ. c. si papa. de priuileg. in. vj. pro hoc etiā facit: quia ex
ceptio firmat regulā in casibus non exceptis. l. quesitū. §. deniqꝫ. ff. de
fun. instructo. l. in his. cū ibi no. ff. de legi. ꝛ no. in. l. j. ff. de regulis iur.
xxxij. questio. vij. in. c. dominus cum gloss. ¶ Ad predicta† bene fa
3 ciunt que not. Lapus ꝛ Moderni in. c. qui ad agendū. §. j. ꝺ procura.
li. vj. dum volunt quod si in instrumento datur mandatum generale
alicui ꝛ in dicto mandato excipiunt aliqui casus in quibus erat neces-
sariū speciale madatū certe propter talem exceptionem declaratur qꝺ
constituēs voluit illum procuratorem posse expedire alios casus qui
speciale mādatum requirerent preter illos exceptos: quia exceptio de
bet esse de regula alias non eēt exceptio iuxta nota. per Jo. andre. in
proemio regularum in. vj. ꝛ idem nota. Dominicus in. c. ij. in fi. de of-
fic. vica. per nota. in Specu. de iurisdictio. om. iudicū. versiculo q̄ au-
tem meri ꝛc. ibi dū dicit presertim ꝛc. ꝛ facit. l. tribunus. §. fina. ff. de te
4 sta. mili. ¶ Ad idē† qꝺ no. Jo. de Ymo. in. l. si circa. xj. col. ff. a quibus

appellare non licet dum dixit qd si statutum dicat quod cõtra instru-
mentũ non possint opponi nisi certe exceptiones specificate in statuto
nã licet tũc non obstante statuto possint opponi exceptiones que non
essent proprie exceptiones. vt ille que perimerent ipso iure obligationẽ
prout esset exceptio nouationis z delegationis. vt decidit in proposito
Bal. in. l. si non sortẽ. §. j. ff. de cõdictio. inde. z in. l. ij. C. de execu. rei iu-
di. tamen fallit si statutũ diceret quod non possit contra instrumẽtum
opponi alia exceptio quam solutionis. quoniam cum exceptio solutio
nis non sit propria exceptio: quia perimit ipso iure obligationem: vt
in iuribus vulgaribus. ideo statutum excipiendo a regula exceptionẽ
solutionis dat intelligere quod etiam vult comprehendere sub regula
etiam exceptiones que non essent proprie exceptiones vt esset exceptio
nouationis z delegationis vt ibi plenius per eũ. ¶ Confirmo † predi-
cta qꝛ sub exceptione expensarũ dotis non debet comprehendi expẽsa
etiam parafernalium bonorum que ex cõsuetudine regionis tempore
nuptiarum dari consueuerunt a patre mulieribus: quoniam talia bo-
na nõ dicũtur dari dotis causa. ita probat tex. in. l. si ego. §. dotis. ff. de
iure dotiũ. z in. l. hac lege. C. de pac. conuen. z nullibi reperit̃ qd appel
latione dotis vel dotalitij ita dicunt Docto. maxime Anth. de but. in
c. plerunqꝫ. de dona. inter virũ. reprobata glo. ibi vt per omnes Doct.
ibidẽ z per Mod. vt per Ro. in. l. lucius. ff. soluto matrimo. Ben efa-
cit qd no. gl. repu. fin. in. d. l. si ego. §. dotis in verbo cõdici que probat
quod bona parafernalia non habent priuilegia dotis. z ita illã gloss.
pro singulari ad hoc allegat Ludo. roma. in. l. j. ff. solu. matri. z no. In
nocen. z alij in. c. ex literis de pigno. z ita cõcludo quo ad primum du-
biũ si in istis expensis moderatus z cõsuetus modus regionis inspe-
cta qualitate persone non est excessus vt verbo fertur. quis enim tenet̃
ad ea faciẽda que sunt de consuetudine. l. si pignore. §. si creditor. ff. de
pigno. ac. l. qd si nolit. §. qui assidue. ff. de edil. edic. z ille expense q̃ sine
verecundia nõ potuissent pretermitti. appellant̃ etiã expense debite z
necessarie. l. pecunie. z ibi no. Bar. ff. de alimen. z ciba lega. cum cõcor.
ibi allegatis per eum. ¶ † Descendo ad secundũ dubium quod arbi-
tror probabiliter esse magis ambiguum ceteris in quo queritur: an ad
dictam tertiã partem admittatur nõ solum frater mulieris predefun-
cte. sed etiã filius fratris. Et circa discutionẽ huius dubij multa z va-
ria hincinde adduci possent. tamen breuibus declinabo ad id qd pu-
tabo verius z equius z menti statuentiũ magis consonum. puto igit̃
arbitratores a quibus consultus sum arbitrari debere filium fratris
pariter cum fratre admittendum. Moueor in primis per id quod vo-
luit Johã. andre. in additionibus Specu. in titu. de successio. abinte-
stato in rubrica in prima col. vbi sequutus Jaco de are. dixit qd si sta-
tutum vel consuetudo disponit qd frater excludat sororẽ a successione
patris conuenienter illã dotando z contingat auum decedere super-
stite nepote ex vno filio premortuo z nepte ex alio filio etiã p̃mortuo
qui nepos z neptis dicunt̃ fratres patrueles. l. iuriscõsult⁹. §. hi auten.
ff. de gradi. affi. insti. de gradi. §. quarto gradu. z. l. si frater patruelis
C. qui testa. fac. pos. excludet dictus frater patruelis sororem patruelẽ
successiõe aui qꝛ verba nõ vident̃ repugnare nec mens statuti q̃ fuit vt
agnationem salua sit dignitas. l. ab omnibus in prin. ff. de lega. j. z. l. j.
§. si seruus. ff. de ventre inspi. z per diuitias cõseruat̃ familiarũ hone-
stas que per inopiã perit in aut̃. de teste. §. sancimus. z. l. iij. in. prin. ff.
de testi. z. l. j. ff. de cust. reorũ. vnde concludunt Jaco. de are. z. Jo. an.
in dicta Rubrica qd vbi habet locũ dicta ratio z seu mens statuti ibi
habere debet locum statutũ. l. j. C. que sit lon. consuetu. z. l. de quib⁹. ff.
de legi. z presertim quia ſm eos tale statutum dicit̃ tendere ad publi-
cam vtilitatem propter dictam agnationem conseruandam: vnde nõ
est inconueniens propter publicam vtilitatem derogari equitati na-
turali. l. j. ff. de vsucap. z ita in effectu resident prefati. Doc. z idẽ in ter-
minis tenuit Bald. in. l. scimus in fine principij in. vj. q. C. de inoffi. te-
7 sta. ecce ergo qd videmus † quod licet appellatione fratris non cõpre
hendatur proprie frater patruelis: sed solum frater qui est in pri͂o gra
du frarernitatis. vt no. Bar. in. l. lucius. §. quesitũ. ff. de leg. iij. z Bal.
in. l. vxor. C. q qui accu. z Ang. i. aut̃. matri z auie. C. quãdo mul. tute.
of. fun. potest. z in. l. j. ff. de inoffi. testa. z Johan. de imola. in. l. si dota-
li. ff. soluto matrimonio. tamẽ in casu dicti statuti fauẽtis agnatiõi cõ-
seruãde concludunt prefati Docto. qd statutũ loquẽs de fratre exten-
datur ad fratrem patruelem qui improprie dicitur frater quãdo est ea
dem ratio: ita ergo in proposito presertim cum etiam saltẽ improprie
appellatione fratris vel sororis veniat filius fratris vl' sororis. vt infra
dicã. Ita etiã in effectu consuluit Angel. in. consilio. cccxliiij. in ordine
meo z incipit dictũ consilium. in dei nomine zc. totum dictum statu-
tum totaqꝫ eius mens zc. vbi per plura argumẽta multum faciẽtia ad
propositum nostrum quas breuitatis causa obmitto cõcludit qd statu
tum disponens qd frater excludat sororem quãuis ex verbis non cõpre
hendat fratrẽ z sororem patrueles, tamen dicit qd ex mẽte z rõne statu
ti que videt̃ militare in fratre z sorore patruelibus extendet̃ ad eos di
8 cit tñ se nõ negare quin questio sit dubia. ¶ † Istud idẽ tenuit Ludo.
romanus. l. j. C. de successorio edicto. referẽs se ita cõsuluisse vz quod
statutũ excludẽs sororẽ per existẽtiam fratris habebit etiam locum in
fratribus patruelib⁹ quando in eis esset eadem vel maior ratio z idẽ di
cit in statuto excludẽte patruum. qꝛ etiã intelligitur excludere patruũ
magnũ quando in eo esset omnino eadem vel maior ratio. pro hoc in-
ducit no. per Bar. in. l. ij. §. vidẽdũ. ff. ad tertul. z ea que no. Bar. in. l.
liberorum. de verb. signifi. z per Bald. in. l. venia. C. de in ius vocã. cũ
infinitis concordantijs dum ſm eum cõcludunt qꝫ si statutũ per existẽ
tiã filiorum masculorũ excludit filias feminas intelligetur etiã exclu-
dere nepotes ex filia femina premortua. pro hoc etiam adducit. qꝛ vbi
ratio legis z mens legis nõ repugnat: imo est eadem ratio aut maior
in casu nõ expresso que erat in casu expresso. z vba legis late vel impro
prie sumpta possunt cõprehendere casum non expressum tali casu late
sunt accipiẽda verba statuti vt extendant̃ ad illum casum non expres
sum. allegat notata per gl. z Pau. de leazar. in cle. j. de elec. z in cle. vt
hi qui de eta. z qualita. z in aut̃. minoris. C. cui dari tutores possunt z
in aut̃. vt hi qui obligatas se perhibent habere res minorũ in prin. fa-
cit. l. filiũ habeo. ff. ad macedo. z in. l. senatus. ff. de ritu. nup. qd no. in
9 l. miles ita in prin. ff. de re iudica. ¶ Et nõ obstat † ſm eum si dicat̃ qd
ex idemptitate rationis in materia correctoria nõ est facienda extẽsio
iuxta ea que habentur in. l. precipimus. C. de appella. z notat̃ in autẽ.
quas actiones. C. de sacrosan. eccle. qꝛ respondet qd talis casus non in
cluditur sub statuto per extensionem sed ex omnimoda mente statuti
qꝛ vbi in casu non expresso in statuto est omnimodo eadem aut maior
ratio que est in casu expresso in statuto tunc casus non expressus dicit̃
venire ex mente statuti non autẽ ex extensione vt no. glos. ordinaria in
c. si postqꝫ de elec. in. vj. z in. c. i. de temp. ordi. in. vj. facit ſm eũ. l. nomi-
nis z rei. §. verbũ ex legibus. ff. de verb. signi. vide do. Anto. de but. in
c. fi. de consuetudi. z Bal. in. l. tẽpore. ff. de legibus z. l. libertum. §. sena
tus. ff. de ritu. nup. z expresse notat Bal. in. l. qd vero circa princi. ff. de
legibus. z idem voluit Cy. in. l. iura. z in. l. qd vero prealeg. ff. de legi.
in additione vt refert. Pau. de ca. in consi. cccxxiiij. incipiente in chri
sti nomine p̃sens casus zc. vbi iquit qꝫ Cy. in locis p̃xime alleg. z bal.
in. l. de quibus. eo. tit. volunt qꝫ aut est similis ratio in casu non exp̃sso
que est in casu expresso z tũc nõ fit extensio in correctorijs per nota. in
dicta aut̃. quas actiões. sed vbi est eadem ratio vt est in statuto fauẽte
masculis de agnatione tunc vna z eadem ratio decidit oẽs casus nõ
per extensionẽ sed sicut genus comprehendit species ita generalis nõ
10 diuersas species casuũ emergentiũ. Sed ita † est qꝫ appellatione fra-
tris venit sub larga vel impropria significatiõe fili⁹ fratris vt no. bar.
in. d. l. lucius. §. quesitum. ff. de leg. iij. z etiam apparet qꝛ filius fratris
succedit in locum patris sui z sic in locũ fratris vt in auten. de heredi-
bus ab inte. §. si igitur defũct⁹ z. §. sequẽti z. c. j. de gradi. succe. in feu.
ergo appellatione fratris sub larga significatiõe debet comprehendi
persona per quã representatur frater. d. l. libertum. §. senatus. z qd no.
Bar. in. d. l. liberorũ in vij. z. viij. col. in ver. his p̃missis reducamus zc.
dum sequutus Jac. bu. dixit qꝫ statutum excludẽs filias feminas ex-
tantibus filijs masculis habebit locum etiam si extet non filius sed ne
pos ex filio masculo qꝛ excludet filias feminas quoniã filius subrogat̃
in locũ patris sui z sic est persona representãs patrẽ eius z subrogat̃
in locũ patris merito ſm eum statutum loquẽs de filio hoc casu exten
detur ad nepotem vt ibi per Bar. cuius opi. in hoc est magis commu
niter approbata vt per Bald. z Salyc. in. l. maximũ vitium z ibi per
Pau. de cast. C. de lib. prete. z Bal. Saly. z moderni in. l. venia. alias
est in. l. seq. C. de in ius vocã. z Pe. de ancha. in repetione. c. canonum
statuta de consti. in fi. in pe. q. z in clemen. j. de baptismo. Ad predicta
bene faciunt que not. Jaco. de are. z Cy. in. l. j. C. que sit long. cõsue. in
ver. iuxta hoc quero posito zc. z Ang. in. l. de quibus. ff. de legi. in pe.
11 vel vlti. col. ¶ Preterea questionem † nostram quasi in terminis vide-
tur decidere Bal. in. l. in quibus. C. de secun. nup. vbi querit pone sta-
tuto cauetur quod filia dotata extantibus filijs masculis nõ succedat
sed ipsi filij hereditatem possideant modo contingit quod quidã do-
tauit filiam z ex filio premortuo habebat nepotes. z habebat etiã quẽ
dam filium viuentẽ decessit iste. pater vult quicquid soror de iure con
muni debet habere supra dotem. sꝫ filij fratris premortui dicũt se de-
bere concurrere. queritur quid iuris. z primo arguit qꝫ nõ concurrant
qꝛ pater eorũ decessit tali tẽpore quo trãsmittere nõ potuit: cum ergo
nepotes nõ contineantur appellatione filiorũ in illa materia restricti
ua ergo videtur qd filij fratris seu nepotes nõ admittantur: tñ dicit qꝫ
in contrariũ facit illa. l. in quibus. z lex sequens in prin. quia illi nepo-
tes videntur ingredi gradũ paternum. z cum ista vltima opinione re
sidere videtur. z idem est de mente Bald. in. l. j. l. v. col. C. de secũ. nupt.
in verb. pone dicit statutum zc. vbi querit pone qꝫ statutum dicat qꝫ
filia dotata non succedat extantibus masculis filijs vel nepotib⁹ z cõ
tingat decedere patrẽ relicta filia dotata z relicto filio masculo viuẽte
z relictis nepotib⁹ masculis ex alio filio p̃mortuo queritur istud quod
non capit filia dotata cui applicabitur? z videtur ſm eũ qꝫ soli filio p-
pter ordine gradus quia est prior in gradu. contrariũ decidit quia nõ
corrũpitur gradus cum nepos succedat in locum patris ideo nõ cor-
rumpitur gradus sed representat̃. insti. de heredi. q̃ abintest. §. cum fi-
lius ſm eum. ¶ In hanc sentẽtiam plurimũ me inclinat etiam statu-
tum predictum dum disposuit qꝫ mulier decedẽs sine liberis z ascen-
dẽtibus teneatur relinquere tertiã partẽ dotis fratribus vtrinqꝫ con
iunctis. vl' ex parte tantũ relinquere teneatur z fratribus nõ extanti-
bus tertiã partẽ dotis patruis relinquere teneatur quã tertiã partem
petere possint etiam si relicta nõ fuerit cõsiderandum est qd statutum
nõ extãtibus fratrib⁹ vocauit patruos q[...]iter sunt in tertio gradu
sicut est

sicut est filius fratris. quinimo censent remotiores ipsi patrui q̃ filius
fratris ꝓpter representationẽ patris sui. vt i. d. auf. de heredi. ab inte.
§. si igit defunct⁹. nulla ergo rõe statutum verisimiliter promisit voca-
re specifice filios fratris in quib⁹ erat adhuc maior rõ q̃ in patruis ni-
si qꝛ statuẽtes intellexerũt q̃ sub ꝓuisiõe facta de fratrib⁹ cõprehẽderẽ
tur filij fratris merito cõprehendunt ne alias prouisio statuentiũ red
deret imperfecta ⁊ ratiõe carẽs. arg. in. l. ij. in prin. cũ glo. scda ⁊ qd ibi
no. Doc. ff. de ver. obli. ⁊ insti. de actio. §. omniũ. ⁊ qd ibi glo. in verbo
12 summa. ¶ Pro hoc† et qꝛ statutũ trahit ad casuz quẽ statuẽtes si fuis
sent interrogati verisimilr ꝯprehẽdissent. vt est glo. no. in. l. tale pactũ.
§. fi. ⁊ ibi no. Doc. ff. de pac. ⁊ ꝓbat in. l. titi⁹. §. ⁊ ibi moderni notant
ff. de libe. ⁊ post. sed cui dubiũ qd statuẽtes voluissent cõprehẽdere et
filiũ fratris sicut cõprehẽdere alios predictos. vt. s. qꝛ alias statuẽtes
ratiõe caruissent. ¶ Et si apparet me alias cõsuluisse q̃ statutũ dispo-
nẽs qd frater defuncti excludat filias defuncte ꝑsone ⁊ nepotes ex fi-
liab⁹ nõ cõprehendat fratrẽ patrueles volentẽ excludere dictas filias
vel nepotes dico qd illud nõ habet obstare predictis qꝛ vt in illo consi
lio ostẽdit ratio dicti statuti nõ militabat saltẽ per omnia in fratre pa-
truele ideo aliud erat in casu illo aliud est in casu isto in quo videt esse
eadẽ ratio in filio fratris vt probaui supra. ⁊ istã partẽ puto tutiorem
equiorẽ ⁊ humaniorẽ ⁊ ab arbitratoribus potius sequẽdã quãuis in
13 puncto iuris passus sit disputabilis satis. ¶ Postremo† circa tertiuz
dubium quo querit vtrũ pecunia data in auxiliũ vestium nuptialium
mulieris restitui debeat mulieri ex quo vestes apparat⁹ ⁊ iocalia ꝓdi-
cta nõ extant: de qua restitutione querit quid iuris nõ quo ad maritũ
⁊ vxorẽ seu ei⁹ heredes sed quo ad maritũ ex vna parte ⁊ filiũ fratris
mariti vt dicit pro parte obligatũ ad restitutionem predictoruz quate
nus restitutio faciẽda sit in quo breuiter cõcludo q̃ nisi ex parte peten
tis aliud probet nõ tenet dict⁹ filius fratris in aliquo etiã si euenisset
casus restituẽde dotis seu casus solu. matri. qd ꝓba. nam aut dicte res
vsu sunt ex toto cõsumpte ⁊ nulla dz fieri restitutio: nec de iure cõi. l. de
his. ⁊ ibi no. Bal. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊. l. si ego. §. dotis. ff. de iu.
do. l. hac lege. C. de pac. cõuẽ. nec et ex forma statuti qꝛ statutũ disponit
qd restituant ei eo statu i quo esse reperiant tpe dotis restituẽde. ⁊ sic vo
luit qd dãnũ deteriorations ⁊ cõsumptionis rerũ predictarũ non cedat
dãno mariti sed mulieris. Aut dicte res nõ fuerũt vsu ex toto consum
pte sed fuerũt alienate per aliũ ⁊ nõ ꝑ dictũ filiũ fratris: nec ꝑ eũ cuius
ipse filius fratris est heres: ⁊ tũc effectualiter nõ tenebitur ille q alienauit
ad quãti tũc valebãt res ipse: qꝛ per illũ alienantẽ factũ est quominus
res ipe extẽt. in. l. in summa. §. si seruũ. ff. de ꝯdic. inde. l. si pecuniã. §. j.
cũ si. ff. de ꝯdic. ob cãm. nõ aũt cũ effectu tenebit dictus filius fratris.
¶ Aut res casu perierunt. ⁊ tũc ex forma statuti res ipse ⁊ sic species
essent in obligatiõe nõ aũt quatitas: ⁊ tũc perijssent periculo mulieris
l. si ex legati. ⁊. l. q seruũ. ff. de ꝟ. ob. l. titie textores. §. fi. ff. de le. j. Appa
ret ergo ex ꝓmissis q̃ si petẽs dictũ filiũ fris cõdẽnari ad restitutionẽ
aliquã ꝑtũ dictaꝝ nõ ꝓbat aliud nisi q̃ allegat res nõ extare nõ põt ob
tinere: tñ qꝛ actor q allegat nõ extare res q̃ ad manus ei⁹ ⁊ vxoris sue
peruenerũt habet illud ꝓbare q̃ nõ extẽt. l. si credito. C. de pig. ac. ⁊. l.
si qs ex argẽtariis. §. pe. ⁊ ibi no. Bar. ff. de edẽ. ⁊ Specu. in tit. de pig.
§. j. versi. quis probabit. ⁊ no. Docto. in. c. ij. de deposi. tum etiam quia
dato qd probaret res non extare requiritur qd probet eas non extare
facto seu culpa ipsi⁹ filij fratris aut eius in cuius locũ successit al's ipse
non tenetur. vt colligitur ex iam dictis.

¶ Summarium super consilio. cciiij.

1 Inter absentes absq̃ nuncio vel epistola celebratur tacitũ pactũ vel tacitus contractus.
2 In stipulatione non est locus penitentie.
3 Mandatum est reuocabile. 4. 5.

¶ Consilium. cciiij.

¶ Circa no. per Bar. in. l. qui rome. §. flauius. de ver. obli.

¶ Nolui consulere.

Domini redemptoris nostri
inuocato suffragio. Viso themate. s. scripto ⁊ his q̃ copio-
se ⁊ elegãter deducta sunt ꝑ dñm primũ cõsulẽtẽ ⁊ etiã egre
gie cõprobata per alios dños ꝯsulẽtes mihi fratres honorãdos id qd
meo iudicio magis reddere videbat dubiã presentẽ cõsultationez esse
videt qd dicta dña Jacoba stipulata est nomie dominarũ Bartholo
mee ⁊ Thomasine dari cuilibet eoruz libras quadraginta singulo an
no post mortẽ dicte dñe Jacobe a dicto Rectore hospitalis. vñ tũc vi
debat q̃ nõ posset dicta domina Jacoba vna cũ dicto rectore sine cõ
sensu dictarũ dominarum Bartholomee ⁊ Tomasine reuocare ⁊ an
nullare dictã promissionem vt aperte concludit Bal. in. l. cũ a socero.
C. de iure dot. ⁊ Jo. de imo. l. c. potuit de loca. in vltia charta ⁊ Raph.
in. l. q rome. §. flauius de verb. obli. per id qd habet in. l. si ego cũ glos.
ff. de neg. gest. ⁊ nõ videbat posse dici q̃ inter dictã dominã Jacobaz
⁊ dictas dñas Bartholomeã ⁊ Thomasinã esset initus tacite qdã cõ
tract⁹ innominat⁹ in quo possit esse locus penitẽtie iuxta. l. si pecuniaz
in prin. cũ si. ff. de cõdic. ob causam. §. ꝯtract⁹ facio vt facias per quã vi
deat dña Jacoba fecisse ꝓmittere sibi recipiẽti noie dictarũ dñarũ vt
ipse dñe facerẽt fieri vnũ annuale singulo anno durãte earũ vita. put
eis videret ꝓ aĩa dicte dñe Jacobe qꝛ cũ nihil appareat de expsso aut
tacito cõsensu dictarũ dñe Bartholo mee ⁊ dñe Thomasine volẽtiũ
acceptare dictũ onus non videt posse dici vllũ subesse contractũ ex pte
dictarũ dominarũ cũ sine earũ cõsensu fieri nõ possit. l. j. ff. de pac. l. cõ
sensu. ff. de act. ⁊ obli. nec inter dominã Jacobã ⁊ dictas alias mulie-
res interuenit aliqs nucius vel epistola cui⁹ medio possit dici celebra
1 tũ fuisse dictũ contractũ innominatũ ⁊ lz† qñq̃ inter absentes absq̃
nuncio vel epistola celebret tacitũ pactum vel tacitus contract⁹. l. ij. ⁊
l. si creditores. C. de pac. l. si cum dotem. in prin. ff. solu. mal. ⁊ qd ibi no.
doc. l. solutum. §. solutam. in si. ff. de pig. act. l. item queritur. §. qui im-
pleto. ff. loca. tamen illud esse potest quando tractat vel de acquirẽdo
absenti ⁊ nõ de obligãdo. vel si tractetur de obligãdo absentẽ require-
tur q̃ interueniat aliquis actus inferẽs in tacitũ eius cõsensum vt ptz
in iuribus proxime allegatis. in casu autẽ nostro nullus tunc videt in
teruenisse actus inferens tacitum cõsensum dictarũ mulierũ ⁊ dato q̃
inter dictũ rectorẽ ex parte vna ⁊ dictas dñam Bartholomeã ⁊ Tho
masinã mediãte organo seu istrumẽto dicte dñe Jacobe stipulãtis et
recipiẽtis nomine earũ resultaret cõtractus innoiatus. s. de dãdo qua
draginta singulo anno vt ipse faceret vnũ annuale tñ attẽto q̃ dicta
promissio de dictis quadraginta est facta per stipulationẽ dato qd il-
lud qd cõcernit implementum circa faciendũ annuale nõ fuerit dedu
2 ctũ in stipulatione nõ põt esse loc⁹ penitẽtie saltẽ quo† ad id qd dedu
ctũ fuit in stipulatione q̃ est contractus noiatus vt cõcludit Bar. in. l.
si. ad si. ff. de condi. ob cau. per. l. aristo. in prin. ff. de do. ⁊ no. Bal. in. l.
Quis. in si. C. de trãsac. ⁊ in. l. ex placito. in. xj. q. C. de rerum permuta.
3 ¶ Nec videt obstare† id qd habet in. l. hoc iure. §. si qs dederit. ff. de
dona. qꝛ ibi ꝟba tendebant ad mãdatũ ideo illud est reuocabile vt ibi
⁊ per Bar. ibidẽ ⁊ in. l. si cum fundũ. in prin. ff. de pac. sed in casu nro
verba tendũt in stipulationẽ receptã noie alterius q̃ non est reuocabi
lis sine cõsensu illius cuius noie recepta est. Et attento magis cũ ꝑsup
ponat statuto cautũ esse q̃ alteri ꝑ alterũ acquirat. Cõsideret sup pre
missis qꝛ contraria conclusio meo iudicio nõ caret magna dubitatiõe
⁊ scrupulo attẽto q̃ illi cõclusioni quã in ꝓposito ponit Bald. in. d. l.
cũ a socero qñ stipulatio est ꝯcepta noie alterius nemo cõtradicit ⁊ il-
lã sum sequutus dũ hoc legerẽ ⁊ scriberẽ sup. §. flaui⁹: tñ vbi videat ali
qd rescribere ꝓ sustentatione cõclusionis petite ero ad eã partẽ prom
ptus modo id iure fieri posse intelligã. ¶ Tñ videt istis nõ obstãtib⁹
posse substineri cõclusionẽ dñorũ. s. cõsulẽtiũ qꝛ ea q̃ superi⁹ dixi. l. qd
ꝓpter stipulationẽ factã ꝑ dictã dñaz Jacobã noie dictarũ dñarũ nõ
posset recedi a dicto ꝯctu sine cõsensu dictarũ dñaꝝ Bortholomee et
Thomasine possent ꝓcedere qñ dicta ꝗstio de dãdis dictis quadra
ginta libras eẽt mere in fauorẽ dictarũ dñarũ Brrtholomee ⁊ Tho-
masine quarũ noie dña Jacoba actũ fecisset tanq̃ solũ gerẽs negotiũ
earũ. ⁊ ita loquit tex. in. d. l. si ego cũ gl. s qñ nõ agebat tantũ de cõmo
do dictarũ dñaꝝ Bartholomee ⁊ thomasine lz earũ ⁊ alterius contra
4 hentis: ⁊ sic tũc gerebat negotiũ etiã alteri⁹ tunc põt tacite ⁊ expresse
reuocari ateq̃ sit ꝑfectus ius acquisitũ dictis dñabus ⁊ ita concludit
Bar. ⁊ Ang. in. d. l. si ego per. l. hoc iure. §. si quis dederit. ff. de do. cum
itaq̃ gereret ꝑ dictã dñaz Jacobã etiã negotiũ dicte dñe Jacobe: qꝛ
stipulata fuit noie dictarũ dñarũ dari eis dictas libras quadraginta
cũ onere tñ faciendi vnũ annuale ꝓ anima dicte dñe Jacobe sing ulo
anno donec ipe vixerit sequit q̃ ipsa vna cũ dicto rectore ꝓmittẽte de
buit posse reuocare dictã conuentionẽ ante acquisitũ ius ꝑfecte dictis
dñabus ⁊ sic videt q̃ in hoc casu etiã militet decisio Bar. in. l. q rome.
§. flauius. ff. de ver. obl. ⁊ in. l. iij. ff. de ser. expor. que videt magis cõiter
5 approbari. ¶ Nec et† obstat id qd no. Jo. an. in add. Spe. in tit. de in-
stru. edi. §. nũc vero aliqua in add. inci. ꝑ superiora qꝛ ibi nõ loquit Jo.
an. qñ mutuo cõsensu dãtis ⁊ recipiẽtis reuocat ꝯtract⁹ ad exclusionẽ
iuris tertij ꝓut in casu nostro. nã in casu suo solũ ille qui donauit Ti
tio rem tradendã post tps Seij nõ põt a donatiõe facta titio discedere
sine cõsensu titij: vnde qñ ex dispositiõe cõtrahentiũ veniebat aquirẽ-
dum tertio in aliquẽ futurũ euentũ põt mutuo cõsensu ipsoꝝ cõtrahẽ
tiũ discedi a contractu ad exclusionẽ iuris tertij cui nondũ est ꝑfecte
ius quesitũ per. d. l. iij. cũ ibi no. ⁊. d. §. flauius. lz aliud dici posset in ac-
quisitiõe q̃ fieret tertio ex dispositiõe legis nõ aũt imediate ex dispo-
sitiõe cotrahẽtiũ ad hoc tendẽte. ⁊ ita loquit id qd habet in. l. si cõstã
te in si. C. de dona. ante nup. ⁊ qd ibi no. Bal. facili⁹ eñ potuit lex dene
gare cõtrahentibus illud qd procedit ex prouisiõe legis q̃ illud quod
procedit immediate ex prouisiõe ipsorũ cõtrahentiũ. vt no. gl. magna
in. l. assiduis. C. qui po. in pig. hab. ⁊ in. l. j. C. si aduer. vendi.

¶ Summarium super consilio. ccv.

1 Ratificatio superueniens conualidat acta.
2 Ubi iudex imponit primũ decretũ iubẽdo actorẽ mitti in possessionem si fuerit negligẽs per bienniũ vel per quadriennium inter absentes an perdat beneficium apprehendendi possessionem. 3.
4 Nõ liceat actori iudiciũ inchoatũ dimittere ⁊ coraz alio iudice litigare.
5 Ad eum qui mittitur in possessionem ex primo decreto ptinet custodia rerum de quibus data est tenuta.

¶ Consilium. ccv.

Visa dicta facti narratione.
Primo discutiendũ est an primus processus quo peruentũ fuit ad missionẽ in possessionem ⁊ estimationem bonorum

valuerit. Et breuiter sentio firmiter q sic qr nō obstat defectus māda

1 ti seu cure. atteto † q ratificatio postea superueniens valida acta prius gesta facta ab eo q mādato legitie carebat. l. 3. ff. de iudi. l. nō eo min⁹ C. de pcura. siue ratificatio sit facta a minore. vt ibi. z no. p gl. z Bar. in. l. si tutor. C. in qui. cau. in integ. resti. est neces. siue sit facta a maiore siue sint acta gesta cōtra ratificātē siue etiā sint in fauorē ratificātis: vt est glo reputata sing. in. l. si mater. §. hoc iure. de exce. rei iudi. not. doc. in. c. cū in iure. z in. c. cū olim abbas. de offi. delega. z tāto magis valēt acta pdicta: z presertim illa datio tenute. qr tenuta fuit data Jacobo sic principali: nō aūt agēti p eo. vt cōstat ex actis. ¶ Non obstat si di

2 cat† q tenuta seu primū decretū expirauerit lapsu bienniꝫ: qr rñdeo q qñ iudex interponit primū decretū iubēdo actorē immitti in possessionē bonorū si talis actor habēs facultatē apprehēdēdi tenutā fuerit negligēs per bieniū in accipiendo tenutā z hoc si ipse presens est. si autē erat absens habet quadrienniū. l. si in prin. C. de bo. auc. iudi pos. z clare no. Bar. z Ang. in. l. si finita. §. si qs metu. ff. de dā. infec. ¶ Fortius voluit Joā. de Jmo. per illum tex. q istud perdat biennio quando quis fuit negligens nō vtēdo beneficio ingrediendi possessionē sibi cōpetentē ex persona alterius creditoris immissi vt proprie loquitur tex. singularis in. d. l. si. sed vbi ex persona ppria velit vti iure ingrediēdi nō perdat illud per lapsum talis temporis: imo perpetuo duret. per d. §. si quis metu. z per. l. pretor. §. in eū. ff. de bo. auc. iudi. pos. vbi etiā tangitur iste articulus per Barto. Sed hic non fuit commissa negligētia in apprehendenda tenuta: imo fuit apprehensa per Jacobum er

3 go non expirauit tenuta patet qr† dubitant in varijs locis glo. z Docto. vsq ad quantū tempus admittatur reus petens reuocari tenutā ex primo decreto quādo vult reficere actori expēsas cōtumacie z satisdare de iudicio sisti secundū formā autentice z qui iurat. C. de bo. auc iudi. pos. z cōmuniter concluditur qd qñ actor agebat actiōe personali. vt in casu nostro reus vsq ad. xxx. annos pōt petere reuocationē tenute. vt late probat Bart. in. d. l. si finita. §. iul. in. ix. col. in versic. pcedo vlterius zc. cū cōcor. ibi alle. z notant. Doct. in. c. cōtingit. de do. z cōtu. z in. c. qñ frequenter. §. in alijs. vt lit. nō cōte. ergo apparet q tenuta data z apprehēsa in actiōe personali nō expirat lapsu tēporis imo

4 firmior redditur per lapsum tēporis. ¶ Ex his infert† q si prima tenuta durauit prout. s. ostensum est nō licuit actori iudiciū inchoatum dimittere z corā alio iudice de nouo inchoare. l. vbi ceptū. ff. de iudi. z in auc. qui semel. C. quomodo z qñ iudex. z saltē cū corā primo iudice cōparuerit nuper reus z legitime cōtumaciā purgauerat. vt no. tradit Barto. i. l. sepulchri in ver. tertio videndū est. ff. de sepul. vio. nō obstat pactū in instrumēto appositum qd vna via electa possit redire ad aliā zc. qr nō sumus in causa: qr imo reddit ad eūdē. nā prima via fuit sup tenuta bonorū z ita etiā est secūda. ¶ Preterea etiā si aliquo modo dici posset qd istud suū iudicium vltimo inchoatū possit procedere negari nō potest eū teneri ad restitutionē bonorū mobilium in quorum possessionē missus est: qr non debet bis pro eodē debito ei satisfieri: vt dicūt iura vulgaria z bona accepta ex prima tenuta incipiūt esse sine iusta causa apud creditorē pp̄ter istud scd̄m iudiciū. l. elegāter. §. si quis post. versi. sed si post. ff. de condic. inde. z. l. j. in fi. ff. condic. sine cā.

5 ¶ † Quod autem dicta bona mobilia intelligantur esse apud dictum Jacobum seu eius heredem: patet qr ad eū qui mittitur in possessionem ex primo decreto pertinet custodia reruꝫ de quibus data est tenuta. l. iij. §. fina. ff. de acqui. pos. l. cum legati. ff. quibus ex cau. in pos. eat. z saltē vbi fit missio in possessionē rei mobilis. nā illa assignat̄ creditori z nō remanet amplius sub potestate z custodia debitoris. l. is cui. §. qui legatorū. ver. in ceteris. ff. vt in posses. lega. z firmat Bart. z alij in d. l. si finita. §. si quis autē. ff. de dā. infec. z no. Bal. in auc et qui. C. de bo. auc. iudi. pos. in. xvij. col. in versi. quero vtrū missus in possessionem rei mobilis zc. z idē ponit z firmat ibi Sal. in viij. q. z fuit ɔclusio Dy. vt ipsi etiā referunt nisi appareret creditorē esse suspectā personam: qr tunc nō relinquit̄ res mobilis apud creditoreꝫ: sꝫ sequestrat̄ per. l. si fideiussor in fine. ff. qui. satisda. cog. cū ergo nō appareat dictas res mobiles fuisse sequestratas: sed tenutā fuisse datā dicto Jacobo: z per cōsequēs ad eū spectauit custodia: igitur aut res illas acceptas insolutū aut si alias res vult assignet tanq custos illas quas habuit: qr vt dicit regula iuris bona fides nō patitur vt bis idē debitū exigat̄. Reliqua suppleat prestantia iustissimi domini consulentis.

¶ Summarium super consilio. ccvj.

1 ¶ Quando ex conuentione quis tenet̄ ad dandum certā rem pena promissa: si post penam commissam creditor receperit sortē simpliciter non preiudicat sibi in pena.

2 Emphyteota si. ij. trienniuꝫ nō soluit canonē z sic poterat de iure expelli: an dñs recipiēs solutionē possit de iure eum expellere.

3 Facilius cessat ius querendum q tollatur ius quesitum.

4 Tacitus consensus nō videtur preiudicare vltra q fuerit cōsensum.

5 In facto proprio intricato toleratur error.

6 Mora subsequens post protestationē conualidat protestationem. 7.

8 Mora non committit̄ nisi quis sit interpellatus personaliter vel ad domum.

¶ Consilium. ccvj.

¶ An recipiēs post terminū z penam cōmissam ipsum debitū principale seu pensionē videat̄ remittere penam commissam: z de quibusdā protestationibus z posset prodesse in causa propria.

Viso z examinato puncto seu titulo qstiōis z pcessu cause vertētis iter magistrū Angelum de lardiana de Jmola ex pte vna agētē z Bart. de Michelis z ei⁹ filios ex alia se defendētes z cau. recōuētiōis dicti Bartho. recōuenientis dictū magistrū Angelū puto fuisse z esse bene iudicatū p pmos iudices in fauorē dicti magistri Ange. Si ita ē vt psupponit̄ in puncto qd appareat probatū maxime per libros pductos z scriptos manu debitorum z recognitos dictū magistrū Bartholomeū z filios non solū pro preterito tēpore aliquando non soluisse de ebdomada in eadomadam illud quod dare debebāt p curamine habito a dicto magistro Angelo licet fortasse aliquādo etiā illam solutionem pecunie acceptauerit magister Angelus a dicto Bartholomeo soluente post tempus debitū vt continet̄ presertim in positionibus dicti Bartholomei maxime in positione. xxij. sed etiā apparere dicit̄ liquido dictū Bartholomeū z filios etiam adhuc de presenti restasse z restare debitorem in quātitate librarum decem bonoñ. z vltra pro curamine vltra q per sex mēses ante litē motā habito a dicto magistro Angelo ergo cū ex forma instrumēti z cōtract⁹ celebrati inter eos de anno. Mcccclx. die. 16. Julij appareat fore promissum per dictū Bartholomeum z filios q si non obseruarent omnia z singula cōtenta in dicto instrumēto tenerentur dictam quantitatem librarū ducentarū quinquaginta restituere magistro Angelo infra sex mēses a die nō obseruātie promissorū potuit dictus magister Angelus agere prout egit ad dictā quantitatē librarum. ccl. maxime precedente protestatione quā fecit magister Angel⁹ dictis Bartholomee z filijs qd intendebat propter dictā nō obseruātiam petere elapsis sex mensibus dictā quātitatem librarū. ccl. z qr verba instrumenti clare important illud qd dictū est. difficultas consistit solum in respondendo ad ea que pro parte dictorū reorum obijci pos

1 sunt. ¶ Unde† non obstat si diceretur qd magister Angelus nō pōt se fundare ex eo q nō fuerit sibi solutū de ebdomada in ebdomadam eo qr recepit etiam quandoq vltra z seu post ebdomadam. vt dicitur patere in libris pductis ad quos se refert magister Angelus respōdēdo dicte. xxij. positiōi. z sic videtur sibijpsi preiudicasse. l. cōmissorie. C. de pac. inter emp. z vendi. z. l. si per emptorem. §. si. l. post diem cum si. ff. de lege cōmisso. qr respondeo quod imo recipiendo dictā quātitatē debitam pro curamine etiam si recepit post ebdomadam non videtur renunciasse facultati repetendi post sex menses dictam quātitatē lib. ccl. prout ex conuentione expresse actum erat: quia quando ex conuentione quis tenetur ad dandum certam rem z si non dederit pmisit penam z contingat qd post commissam penā creditor receperit sortē simpliciter: tamen non preiudicat sibi quin possit petere penā conuentionalem quādo in contractu est adiecta clausulula rato manēte pacto: ita declarat Bar. i. l. fin. ff. de eo quod cer. lo. circa pe. vel vlti. colū. per l. qui fidem cum ibi no. ff. de transac. z in. l. cum proponas. C. de trāsa. z firmant hoc etiam Doct. maxime Joan. de imo. clare in. l. si insulam. ff. de verbo. obl. circa pe. colū. in ver. vltimo restat zc. Sed dicta clausula: rato manēte pacto est apposita in dicto instrumento put quotidie apponit̄ in omnibus instrumētis z etiā est appositum iuramentum qd habet vim clausule rato manēte pacto vt. l. si quis maior. z ibi not. cōmuniter Doc. C. de transac. que lex ad hoc reputatur multū singularis. ¶ Nō ob. d. l. post diem cū alijs. s. allegatis. quia ibi vendidi tibi fundū pro decem aureis mihi dandis in Calendis maij cum pacto q si pretium non dares in Calēdis q fundus esset inempt⁹ certe si in Calendis nō soluisti z ego venditor post Calēdas peto pretiū vl' recipio pretium predictū ego videor recedere a pacto legis cōmissorie qd quidem erat tale scilicet qd res esset inempta: z sic venditio eēt rescissa et ratio est euidens qr nec ex conuentione: nec ex forma iuris poterat venditor rescindere contractū venditionis: z etiam habere pretiū rei vendite vnde q ista simul se non compatiūtur tanq repugnātia merito recipiendo vel petendo pretiū post diem videtur adhuc nō abstante lapsu temporis velle q venditio habeat effectū. Sed in casu nostro ista duo cōpatiunt̄ simul. s. q magister Angel⁹ etiā post tps dicte ebdomade petat z habeat pretium sui curaminis iam dati Bartho. et etiam q inter ceteras penas patiat̄ Bartholomeus illam penam qd post sex menses a die non obseruātie promissor teneatur reddere dictā quātitatem librarū. ccl. quā si obseruasset promissa nō tenebat̄ restituere nisi. j. annos quatuor cum dimidio z sic illa acceleratio solutiōis cēsetur adiecta loco cuiusdā pene. l. qui rome. §. calimachus. ff. de verbo. ob. z ibi no. Angel. z mod. saltē qñ est iuramentū appositū vel clausula rato manente pacto. vt est dictū z dicta duo adinuicē nullā habēt

2 repugnātiā. ¶ Ad predictoꝝ cōfirmationē† adduco doctrinā Petr. z Bar. in. l. ij. C. de iure emphy. vbi post gl. qrunt vtrū si emphyteota non soluit canonē infra trienniū z sic poterat de iure expelli: sꝫ post trienium dñs recepit canonis solutionē an poterit eū postea expellere z ɔcludūt q si recepit solutionē canonis futuri tpis. z tūc videtur sibi preiudicasse: qr videt̄ se arctasse ad pseuerādū i futurū in locatiōe. ar. l. qui in futurū in prin. ff. de pac. z. l. ij. §. nō male. ff. de doli excep. ita pcedit opi. glos. z sequaciū in. d. l. ij. nisi fm Bar. z aliquos receperit cū protestatione quod non intendebat iuri suo preiudicare. ar. l. si debitor. §. s.

tor.§.j.ff.qui.mod.pig.vel hypo.sol.aut recepit solū pensionem preteriti tpis: est casus noster ⁊ tūc nō videt̄ sibi p̄iudicasse in pena expulsionis.nā vtrūq; pōt cōsequi dñs.s.expulsionē cōductoris ⁊ pensionē preteriti tpis.l.colonus in.prin.ff.loca.⁊ istud etiā sequit̄ Anto.de butrio.l.c.potuit.de loca.p hoc adducit q2 cū sit dubiū quo animo dñs receperit pensionē debet in dubio fieri interpretatio q nolueri renūciare iuri sibi cōpetēti.argu.c.super hoc.de renun.⁊ l.cum de indebito in prin.ff.de proba.⁊ ita est de mente Specu.in tit.de loca.§.nunc aliqua.ver.xxiij.dum caute loquit̄ de pensiōe futuri tpis receptata: etiā est de mēte Johā.de imo.l.c.potuit.de loca.quo ad terminos nostros dum se fundat per.l.rescriptū.§.si pacto.ff.de pact.⁊.l.e.pud celsum.§.labeo.ff.de do.excep.que iura volunt qd nō posset quis cōsequi vtrūq; sc3 factū p̄ncipale ⁊ penā.nisi tñ esset adiecta clausula rato manēte pacto vel iuramētū.vt in casu nostro: ergo cū in casu nostro possit vtrūq; exigi: vt est probatū.receptio vnius nō p̄iudicat in alio ⁊ maxime q2 ppter cessationē solutiōis pecunie de ebdomada in ebdomadā nō poterat incōtinēti magister Angelus repetere libras.ccl.sed solū post sex menses.⁊ sic licet ante dictos sex mēses reciperet pecunias curaminis in quib⁹ cessatū fuerat nō poterat videri velle sibi p̄iudicare in repetitiōe.li.ccl. ¶ Hoc etiā fuit de mēte glo.in.d.l.fi.C.de iure emphy.dum

3 gl.dixit q ideo dñs recipiēs pensionē post cessationē trienalē videtur sibi p̄iudicasse in expulsiōe: q2 nō poterat dñs ꝯsequi nisi alterū duoꝝ sc3 vel expulsionē vel pensionē.ergo manifeste sensit glo.q vbi vtrunq; poterat cōsequi.put in casu nr̄o: tūc p receptionē vni⁹ nō videt̄ sibi p̄iudicasse in alio.hāc opi.etiā tenet Pau.de cast.in.d.l.colonus.⁊ sic patet q illi q se fundāt in opinione glo.posite in.d.l.ij.⁊ in ratiōibus ibi redditis.⁊ in casu.d.l.post diē non loquunt̄ in proposito quo ad casum nostrum. Preterea ibi agit̄ de pena expulsionis p̄uationis que nō erat cōmissa nisi volēte ⁊ declarāte dño iuxta.d.l.ij.nos aūt agim⁹ de pena ipso iure cōmissa: vnde facilius cessat ius querendū q iā quesitū.l.vatre furioso.ff.de his qui sunt sui.l.fi.C.de acqui.pos.c.quēdmodū.de iureiur. ¶ Preterea posito qd per receptionē dicte pecunie videret̄ sibi p̄iudicasse magister Angelus quo ad hoc vt non possit dicere qd bartholome⁹ ⁊ filij cōtra fecerint nō soluēdo in termio illas q̄titates quas post terminū soluerūt qd tamen non est verū vt dixi tamen non potest dici q per receptiones predictas videat̄ sibi p̄iudicasse quo ad cōtrauētiones secutas post dictā receptionē pecuniaruꝫ:

4 q2 † ille tacitus cōsensus nō videt̄ sibi p̄iudicasse vltra q fuerit consensum.l.Item querit̄.§.qui impleto.ff.loca.l.legē cum ibi no.C.eo.ergo cū adhuc restēt debitores dicti bartholomeus ⁊ eius filij incertis quātitatibus occasione dicti curaminis saltē in libris.x.vel vltra: ergo nō potest negari q non contrauenerint absq; eo qd intelligatur sufficienter esse remissum per aliquē tacitum cōsensum dicti magistri Angeli.⁊ hec negatiua q non soluerint dicti Bartholomeus ⁊ filij nō incūbit probare dicto magistro Angelo: sed satis est q ipe pbet dedisse tātuꝫ quātitatem curaminis pro tanto pretio.⁊ onus pbandi solutioneꝫ incumbit bartholomeo ⁊ filijs.l.j.C.de proba.no.gl.⁊ Doc.in l.ij.C.de iure emphy.⁊ clare not.Bar.in.l.in illa stipulatione si calendis.ff.de verb.obli.⁊ canoniste in.c.super his de accusa.⁊ in.c.bone de elec.cū si.

5 ¶ Nec p̄dictis obstat si diceret̄ † q excusari debēt dicti Bartholome⁹ ⁊ filij si nō soluerunt tanq̄ ducti probabili errore eo q2 rationes inter dictum Bartholomeum ⁊ mágrum Angelum erāt implicite ⁊ intricate propter data ⁊ accepta propter qd toleratur error etiam in facto proprio iuxta.l.pe.cum ibi no.p Barto.ff.de cōfessis.⁊.l.emptor.§.lucius.ff.de pac.⁊ no.Bar.in.l.nō fatetur.ff.de cōfessis ⁊ in.l.si res obligata.ff.de leg.j.⁊ no.Doc.in.c.fi.de cōfessis cum si.quia respondeo primo nō affirmādo quod appareat ratiōes esse implicitas ⁊ intricatas. Secundo respondeo quod quādo quis excusatur propter rationes implicitas ⁊ intricatas excusatur quando est taliter intricatū qd nō possit de facili in memoria retineri ⁊ sic p̄sumit̄ oblivisci.ita declarat Barto.⁊ Angel.⁊ alij in.l.si quis delegauerit.ff.de noua.quasi tūc videat̄ presumenda obliuio per iura superi⁹ allegata.Sed istud in proposito nostro allegari nō pōt pro parte dicti Bartholomei saltem quia fuit sibi facta ptestatio per dictum magistrum Angelum q intēdebat̄ pter non obseruantiā promissorum agere post sex menses ad dictas libras.ccl.⁊ fuit requisitus tunc bartholomeus in eadē ptestatione qd intra duos dies deberet ostendere se adimpleuisse promissa propter q̄ potuit ⁊ debuit incontinenti bartholomeus recurrere ad libros suos in quib⁹ vt in themate narrat̄.erat scriptū manu magistri Angeli quātum Corij habuisset ⁊ pro quanto pretio ⁊ pecunias receptas ⁊ reperto quod restaret debitor poterat satisfacere ⁊ nō incidere in penam.vnde si non inuestigauit fuit in culpa.c.innotuit.⁊ qd ibi no.de elect.⁊ sic

6 non potest † allegare iustam obliuionem: ⁊ mora post dictam protestationem subsequens cum sit ex causa de preterito cōualidat protestationem ⁊ omne id quod ante gestuꝫ est.arg.l.si rē.§.fi.ff.de pigno.ac.⁊.l.si mandauero tibi la picola.ff.mādati.⁊ quod not.in.l.nō potest.ff.de iudi.quinimo perseuerauit semp in cōtumacia ⁊ mora bartholomeus

7 ¶ Ad predicta bene facit.l.ij.ff.de eden.† q ibi pillū tex.voluit bal. vbi dixit quod quādo in protestatione facio mentionem de aliquo instrumento quod debet e... penes te seu de cōtractu tecū celebrato nō oportet quod ego facia3 ... hoc tibi fidem q2 per te ipsum potes te certificare licet se..us esset si d... ...o cōtractu vel de alieno instrumēto saltem mentionē.l.si quis inficiatus in princ.⁊ ibi per Bart.ff.depost. in cle.causam.de.elec.l.nomē.C.que res pigno.ob.pos.cū simili.ergo cum in dicta protestatione fieret mentio de eo qd gestum erat cum dicto Bartholomeo ⁊ filijs ⁊ de eo de quo poterāt certificari per libros suos non possunt allegare qd aliquo probabili errore ducti saltē tempore dicte protestationis remouentis causam obliuionis nō seruarerint pmissa.bene facit etiā.l.si quis ex argentarijs.§.phibet etiā.ff.de eden. Alia possent adduci fundamēta ad ostendendum non obseruātiam dicti Bartholomei ⁊ filiorū. Sed predicta vt mihi videt̄ bene sufficiūt. ¶ Quantū vero ad causam recouentionis paucis agam quia pauca expedire puto, tum q2 testes inducti ad probandā intentioneꝫ dicti Bartholomei sunt singulares: tū etiā q2 ⁊ in capitulis Bartholomei ⁊ in eius attestationibus continetur qd magister Angelus promisit dare ad laborandū dicto Bartholomeo seu eius operas coducere durante scilicet termino de quo in instrumento tūc celebrato inter dictū magistrū Angelum ⁊ dictū Bartholomeū ⁊ eius filios: in quo instrumento continebat̄ qd dictus Bartholomeus ⁊ eius filij haberent terminum quatuor annorum cum dimidio preterq̄ si non obseruarent promissa quo casu haberent dūtaxat tēpus sex mēsiū a die nō obseruātie promissorū que non obseruantia fuit sequuta anteq̄ dict⁹ Bartholeme⁹ ptestaret dicto magistro Angelo vnde succedit regula frangenti fidē ⁊c.l.quero.§.Iter locatorem.ff.loca.l.cum proponas

8 la.ij.C.de pac.c.puenit el.ij.de iureiurā. ¶ Preterea † nō apparet qd steterit per magistrū Angelū quominus Bartholomeus posset operari in apotheca callegarie dicti magistri Angeli nā nō ē in mora magister Angelus nisi sit interpellat⁹ personaliter vl̄ ad domū suā.l.si ex legati cum.l.sequen.ff.de verbo.obliga.l.j.§.j.ff.de lib.agno.l.si dictū. §.fi.ff.de euic.⁊ declarat Bart.in.l.item illa in prin.ff.de cōstitu.pecu.

9 cum simi. ¶ Nec obstat † si diceretur fuit facta protestatio pluries per Bartholomeum dicto magistro Angelo qd p̄dictū Bartholomeū nō stabat quomin⁹ operaret̄ i apotheca calligarie dicti magistri Angeli ⁊ qd offerebat se paratū accedere ad illam apothecam ad laborandum ⁊c. quia respondeo vltra predicta q oportebat apparere quod dictus Bartholomeus requisiuisset dictū magistrū angelum qd veniret ad apothecam suā calligarie tali die vel hora vl̄ de presenti ad dādum sibi que erāt necessaria ad operandū in dicta apotheca ⁊ probare se Bartholomeū predicto tempore se cōtulisse ad dictaꝫ apothecā ⁊ ibi se presentasse paratū ad operandum alias non dicitur apparere qd steterit per magistrū angelum attento qd protestationes non fuerunt facte dicto magistro angelo in loco apothece ipsius calligarie ita in effectu no.Bar.in.l.non solum.§.morte.ff.de oper.no.nun.in.iij.q. prin.in ver.videam⁹ de loco congruo.allegat.d.l.itē illa.⁊.l.si cū dies. §.si arbiter.ff.de arbi.bene facit.l.arbiter si Calēdis eo.ti.⁊ not.Bar. in.d.l.item illa sed predicta nō seruauit bartholomeus ergo nihil releuat protestatio. Nec obst.q vna ex dictis protestationibus facta fuerit ad apothecā dicti magistri angeli: q2 respondeo q in instrumento nō dicit̄ q esset apotheca calligarij in qua facta fuit protestatio. Preterea illa ptestatio que fuit facta in apotheca nihil releuat alia ratiōe q2 fuit facta de anno.M.cccclxiij.die pmo februa.q̄ tpe erat elapsuꝫ tēpus.vj.mēsiū a die nō obseruātie pmissorū per bartholomeū attenta ptestatiōe facta p magistratū angelū bartholomeū de.anno.M. cccclxiij.de mēse Januarij.⁊ sic tpe facte ptestatiōis p bartholomeū in apotheca magistri angeli erat elapsus termin⁹ cōtētus in instrumēto quo elapso nō tenebatur cōducere operas bartholomei ad laborāduꝫ vt in capitulis bartholomei ⁊ in attestatiōib⁹ suis apparet. Ex quib⁹ cōcludo dictos de cādelis neq; in causa conuētionis neq; in causa reconuentionis posse obtinere. Alexan.

¶ Summarium super consilio.ccvij.

1 ¶ In materia correctoria nunq̄ ex maioritate rationis fit extentio.
2 Juramentum operatur vt illi cuius nomine ⁊ pro quo promissum est acquiratur actio sine cessione.
3 Semper ex statuto competit actio illis quorum interest fieri id quod in statuto disponitur.
4 Non videtur cōcessum mandatum q petat plus debito.
5 In sententia non dicit̄ expressa causa nisi ad illā sit specifica clara ⁊ expressa relatio.
6 Sententia valet licet erronee fuerit facta computatio numeri.
7 An ad hoc vt decretum ex falsa causa interpositum sit nulluꝫ requiratur q falsa causa sit expressa in decreto.8.
9 Tempus petende restitutionis in integrum non currit ignoranti.10.

¶ Consilium.ccvij.

¶ Dubia quedam resolutiones dubiorum.

Domine Alexander clarissime ego succincte scribaꝫ ratiōes dubitandi in causa Romei. pmo circa sta⁹. circa qd considero quid cōforme.item quid exorbitans per id inducatur.⁊ an casus dicte cause sub eo cōprehēdat̄ vbi dico q videtur in hoc exorbitari de iure communi quia vult q dos promisso marito cum stipulatione illā promittēti restituendi fiat mulieris.⁊ eā mulier lucret̄.q de iure cōmuni non est.nec est casus noster ideo obmittā.an aūt hoc statutū velit mulierē lucrari dotē pmissam prefata stipulatiōe nō adiecta vos vultis qd sic pallegata p vos.⁊ in

hoc etiā si esset vt dicitis dico qḋ cōcordat cū iure cōi qm̄ sine illa stipulatione etiā extraneus ꝓmisit dotem vel pater. ꝛ pater postea decedit qꝛ cōsolidatur ꝛ efficit̄ propria mulieris. l. ꝗuis. ff. de iure do. ꝛ ꝑ doc. in. l. quoties ꝛ. l. post dotē. sol. ma. est tñ casus noster iste certe no. sed casus est an hec mulier q̄ lucratur dotē ſm vos vel ei⁹ heredes agere possit cōtra promittentem vel eius heredes qui casus nō dicitur per hoc statutū: sed remanet cū dispositiōe iuris cōmunis que est vt agere nō possit in. l. si pro te pater. C. de do. promis. nec resultat absurdum ꝙ dicitis promittentē ex sua negligentia lucrari exclusionem mulieris: qꝛ licet excludat̄ mulier vel heredes eius non tamen excluduntur heredes mariti. vt dicit Bald. in. d. l. si pro te. Ceterū statutū nihil dicit de pe⁊ nis quas tamen promis. d. beltrando ꝛ. d. bartholomee vos oēs ꝛ integras petit. ꝛ glo. † dicit in cle. vt hi qui in verbo eisdē. de eta. ꝛ quali. ꝙ in materia correctoria ꝛ penali nunq̄ etiā ex maioritate rationis fit extensio: vnde cōsiderando casum nostrū satis est ex predictis videri dictam dn̄am Sarram vel eius heredes agere nō posse contra promittētem vel heredem. Cū etiā instrumentū promissionis in penam non faciat de domina Sarra aliquā mentionem. ¶ Prestantissime domine vicarie. Audi que subtiliter pōderauit reuerētia vestra: ex quibus inferri videtur ꝙ Romeus nō possit obtinere nisi pro dimidia pro qua dn̄s Bornius est heres dn̄i beltrandi. ꝛ cōsiderat reuerētia vestra statutū quaq̄ disponat quis lucretur dotē. tñ nō disponit quis agere debeat ꝛ sic talis casus omissus a statuto remanet in dispositiōe iuris cōmunis quo cauet̄ ꝙ filia agere non possit ad dotē nomine suo vel pro ea ꝓmissam marito. l. si pro te ꝛc. Ad hoc duo⁹ † modis respondet. Primo ꝙ licet quādo mihi per stipulationē promittitur pro te dari, mihi tantū actio directa queratur: tibi autem non queratur actio vtilis sine cessione. l. huiusmodi in prin. iūcta glo. notabili ibi. ff. de leg. j. l. pe. cum ibi no. ff. de neg. gest. l. possessio. §. ꝛ si possessio. ꝛ ibi no. ff. de acquirē. poss. ꝛ est bona glo. in. §. alteri. insti. de inuti. stipula. ꝛ in. l. quecūq̄ gerimus. ff. de actio. ꝛ oblig. tamē hoc fallit vbicūq̄ interuenerit iuramentum qꝛ hoc operat̄ iuramētū vt illi cuius noīe ꝛ ꝑ quo ꝓmissum est acquirat̄ vtilis actio sine cessiōe. hec est glo reputata. no. j. q. vij. in. c. quoties cordis. quā ad hoc allegat ꝛ sequit̄. d. Antho. de Butri. in. c. cū cōtingat. de iureiurādo. ꝛ Bald. in. l. pactum in. ij. questione. C. de colla. ꝛ in Rubrica. C. res inter alios. ꝛ in auten. sacramenta in vltima colū. C. si aduer. vendi. qꝛ iuramentum deo prestatur. c. debitores. ꝛ capite si Christus. de iureiur. Deus autem vbiq̄ est ꝛ absentis ꝓ presentia supplet. l. properandū. §. sin autē reus affuerit. C. de iu. Item qꝛ idem operatur iuramētum qḋ iudicium. l. sed ꝛ si restituatur. §. ex quibus. ff. de iudi. l. nā ꝛ postea. §. si is qui temporali. ꝛ ibi no. ff. de iureiur. sed ex stipulatiōe facta in iudicio nomine alterius ꝛ pro altero acquirit̄ illi alteri vtilis actio sine cessione. vt. l. in cause. §. si. ff. de procura. ꝛ not. Bar. in. d. l. possessio. ꝛ per istam rationem hoc etiam ibi in terminis firmat Romanus. ꝛ idem Petr. de ancha. in cle. prima. de iureiur. ꝛ in cle. j. in princip. de vsuris. ꝛ credo ꝙ etiā de hoc sit quedam reformatio hic. ¶ Secūdo respōdeo ꝙ licet actio † ex stipulatu nō competeret domine Sarre tamen non videtur posse negari quin actio ex dicto statuto competere. dicte domine Sarre: qꝛ dicit Bart. ꝛ Docto. ꝙ semp ex statuto competit actio illis quorum interest fieri id qḋ in statuto disponitur: licet statutum nō dirigeret verba ad illum qui vult agere nec etiā sibi actionem cōcederet: ita dixit Bart. ꝛ Doctor. in. l. seruo legato. §. si testat. ꝛ. ff. de leg. j. per quē tex. glo. in. d. l. si pro te. dixit qḋ dispositio illius. l. nō habet locū in legato dotis relicti marito pro filia, qꝛ competeret filie actio per. d. §. si testator. ꝛ Bar. in. d. §. si testator. dicit qḋ idē est in statuto quod in legato. ꝛ sic est casus noster ibi decisus. ꝛ idē volunt Bart. in. d. l. §. si. ff. ad tertul. ꝛ in. l. ij. §. si. ff. de collatio. bo. ꝛ in. l. si. §. pe. ff. de cōtrarab. ꝛ Bal. in. l. si quis filiū. C. de inoffi. testa. ꝛ in. l. maximū. C. de lib. preter. ꝛ Ang. in. d. §. si testator. ¶ Quo ad penas ego salua veritate puto qḋ reuerentia vestra verum dicat qḋ nō possimus petere nisi pro dimidia non tamē per hoc venit fienda condēnatio expensarum: quia procuratori † non videtur concessum mandatū qḋ petat plus debito ꝛ sic vt faciat dominū incidere in aliquā penā. vt not. Bar. in. l. si procurator. ff. de condic. indebi. per illum tex. ꝛ in. l. is. §. si procurator. ff. qḋ quisq̄ iuris. ꝛ Specu in titu. de ꝓcura. §. j. versic. sed nunquid media cause. ꝛ Bal. in. l. j. C. de cōdic. ob causam. ꝛ legit̄ ꝛ notatur in clemen. non potest. de procura. ¶ † Secundo qꝛ dicebam vobis pridie nō videri apparere ex sententia aliquā falsam causam expressam: ex qua sententia sit nulla. Et vt dicebam ita videt̄ scilicet falsitatē cause ex sententia non apparere. Imo etiam nec ex actis. Esto enim ꝙ dicatur in actis petiā terre fore. xxx. torn. nō tamen ex illis actis patet esse aliter licet nūc postea ex mensuratione cōstet per. l. j. §. si. ff. que sen. sine app. rescin. Itē etiā dato ꝛ nō cōcesso ꝙ in actis apparet falsitas cause ex qua lata fuit sententia si tñ ex ipsa sentētia nō apparet nō sufficit. Quia nō dicit̄ expressa in sentētia causa que est in actis nisi ad illā fiat specifica clara ꝛ expressa relatio ꝙ male si nō sunt in libello sicut est in casu nostro quo non est facta talis relatio qꝛ in sententia dicit̄ solū relatio. dictā petiam terre cū supſtantis. vt. s. positū ꝛ consignatum. Refert ergo se ad terram ꝛ ad locum vbi posita est ꝛ eius cōfines: sed nō ad mensuram: potuisset enim etiā dicere. vt. s. mensuratam. ꝛ sic expresse retulisse se ita vt exinde expresse colligi potuisset ea falsitas que posset ex actis ad que se referret. Nec obstat. §. illud. cū si. qꝛ imo glo. nō refert decidit esse vt dixi. Cū concludit prima facie non cōtineri certū. Sed ex post facto apparebit vt sic in casu nostro prima facie non videat̄ expressa falsitas cause: licet ex postfacto sec⁹ appareat. Nec Ange. ibi cōtradicit qui loquit̄ de intellectu cle. appellati: dicēdo ꝙ nō sufficit dicere ꝓ causis grauaminū. Allego oēs excep. productas in primo iudicio. Sed dici debere allego excep. parte iurisiurandi, ꝓut patet in prio iudicio. Ita ibi refert̄ qḋ si sic est videt̄ decidere expressius sniam debuisse dicere prout supra dixi: qꝛ nihil exprimit de numero tornaturarum. ¶ Preterea super hoc errore † calculi huius numeri tornat. videtur esse iudicatū cum in actis vt videtur apparet ꝙ erronee fuerit facta cōputatio numeri quo succedit vt snia valeat: nec de errore dici possit aut corrigi per ea que habētur in. l. j. C. de erro. cal. potissime cū est error partis agentis supinus ꝛ crassus ꝑ no. in. l. si res obligata. de le. j. ꝛ in. l. cū filius. §. in hac. de ver. ob. Ex quo sumus in actore cui⁹ procuratoris fuit error ꝛ nō nūciū. nec iudicis expressus vt. s. Nec ex restitutione subuenitur: qꝛ non sumus amplius in tempora iuris. Itē etiā ignorantia domine Sarre non ꝓdest ad restitutionē petendam. ex quo ipsa vel heredes eius habent remediū ordinarium cōtra heredes d. Beltrādi. per. d. l. si pro te. ꝛ ibi Bal. videt̄ hoc extra ordi. ꝛc. per ea q̄ habent̄ in. l. in prouinciali. de no. oper. nūci. ¶ Circa predicta † eximie d. Vicarie. Respondeo qḋ nō memini me legisse qḋ quo ad hoc vt decretum ex falsa causa interpositū sit nullū requiratur qḋ causa falsa sit expressa i decreto. Imo ꝙ nō requirat̄ qḋ sit expressa videt̄ casus quē in materia ad hoc doc. allegāt in. l. magis puto. §. pen. ff. de reb. eo. ꝛ ꝙ in decreto nō requirat̄ expressio false cause firmat in terminis glo. quā sequunt̄ ibi oēs in. l. ij. C. quādo prouo. nō est necesse. dn̄ allegat. l. sciē. ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab his ꝛ firmat dy. ꝛ Bar. in. d. l. scie. reprobādo glo. ibi. ꝛ dicit hanc esse communem opi. per. l. si tutor petitus. eo. titu. Cum ergo decretū ꝛ snia in dubio intelligatur emanasse ex causa que apparet in actis. vt no. gl. ꝛ Bart. in. l. si quis ad exhibendū. ff. de excep. rei iudic. ꝛ in. l. iiij. ff. de cōdic. inde. ꝑ Bar. ꝛ gl. in. c. si cōfirmationem. de ele. in. vj. Et in actis prout etiā iudex refert ꝛ attestat̄ in sententia transita in rē iudicatā cōtineat̄ qḋ ista petia terre erat. xxx. torna. ꝛ qḋ fuit estimata pro precio librarū. xxij. pro qualibet tornatura ꝙ precium iudex declarat esse iustū. ideo probato ꝙ dicta petia terre nō erat nisi. xxiiij. torna. apparet iudicē falso motū fuisse ad iudicandum pro tanta summa. ¶ Posito etiā qḋ † requireret expressio satis videt̄ ex verbis sentētie facta expressio attenta relatiōe facta ad acta. per clare no. per Bar. in. l. si ita scripsero. ff. de condi. ꝛ demō. sed in hoc non insisto. qꝛ non expedit vt patet per predicta per hoc etiā nō oporteret insistere circa restitutionē ꝯcedēdā pretextu erroris postq̄ decretū est nullum vt dixi: tamē adhuc circa illā partē dico breuiter ꝙ inquātū reuerentia vestra dicit ꝙ hic nō fuit error iudicis: sed procuratoris domi Beltrādi. Ego discurri totā illam sententiā ꝛ ibi nō reperio qḋ vnquā procurator petierit illā sibi dari insolutum pro. xxx. tornaturis. nec pro aliqua certa mensura: sed illā tantum petijt sibi adiudicari pro eo qḋ estimat̄: sed bene reperio ꝙ iudex in sententia illa narrat de sui mandato datā fuisse tenutā dicte petie terre. xxx. torna. ꝛ illā fuisse estimatam ad rationē lib. xxij. pro qualibet tornatura. ꝛ pronunciet illud esse iustum pretiū ꝛ illam dat insolutum pro quantitate librarum sexcentarum sexaginta. ex quibus apparet qḋ error fuit in iudice cū in procuratore actoris hoc non inueniat̄. Non obstat † qḋ nō possit concedi restitutio qꝛ non sumus infra tempora. qꝛ ego alias respondi ꝛ respondeo qḋ tempus petende restitutionis in integrū non currit ignoranti: vt eleganter firmat Bal. in. l. pe. C. si ex fal. instrumētis. Sed dn̄s Beltrādus habuit iustā ꝛ tolerabilem ignorātiā eorū que gesta erāt etiā cū procuratore suo. vt no. gloss. ꝛ Doc. in. l. si quis delegauerit. de noua. ꝑ. l. qḋ vulgo. ꝓ emp. vnde potuit ignorare an dicta res esset data insolutū ꝑ. xxx. vel. xl. vel. xxiiij. torna. ergo ꝛc. Maiorem etiā habuit iustā cām ignorātie dn̄a Sarra q̄ nec ꝑ se nec ꝑ ꝓcuratore suū fuit in iudicio. ¶ Nec obstat si dicat̄ dn̄a Sarra pōt agere contra heredes mariti. l. si socer. §. lucius. ff. solu. matri. ergo cessare debet restitutio. l. in cause. ff. de mino. qꝛ ad hoc respōdet̄. primo qḋ negari nō potest qḋ pro parte ꝑ qꝰ dn̄s Borni⁹ est her es dn̄i Beltrādi restitutio nō ꝯcedat: qꝛ tūc cessat ista ratio. ¶ † Secūdo qꝛ dico ꝙ remediū restitutiōis in integrū qḋ est extra ordinariū nō habet locū vbi habet locum ordinariū. d. l. in cause. hoc fallit ibi nisi pinguius ꝛ vtilius esset remediū extra ordinariū. vt est glo. no. ꝛ communiter approbat in l. si. C. si aduer. rem iu. Sed si dominus Bornius vt heres matris vel alius habēs causam ab eo vellet agere cōtra heredes domini Beltrādi haberet necesse agere ꝯtra semetipsuz ꝛ a semetipso exigere: qꝛ dn̄s Bornius est heres domini Beltrandi saltē pro dimidia: ergo cuz pinguius subueniat remedium restitutionis ꝙ alia via ordinaria pōt peti restitutio omissa via ordinaria. Ex predictis ꝛ ex quolib. ꝑdictorū etiā de per se videtur aperte cōstare partes vestras esse in pronunciādo iuxta superius ꝯclusa. Reliqua supleat vestra sapiētia quā Deus dirigat in viam veritatis.

¶ Summarium super consilio. ccvij.

1 ¶ An ex stipulatione facta interueniente iuramento queratur alteri actio. 2.

3 Verba reum condemnari ꝛ iusticiam fieri [illegible] meliori modo: quid important.

Secundum

4 Secundum decretum non interponitur in hypothecaria.
5 Judicium intẽtatum in hypothecaria cõtra contumacem est regulã-dum scdm ordinem iudiciorum realium.
6 Secundũ decretum dicitur interlocutoria habens vim diffinitiue.
7 An quando quis agit ad solidum si probet iustitiã habere tantum in parte an super illa parte debeat obtinere.
8 Pena plus petentis est triplum expensarum.
9 Ubi nulle sunt actiones nulle cẽsentur cesse.
10 Per lapsum decennij an videantur remissa alimenta.
11 Heres debitoris malefidei non prescribit.

¶ Consilium.ccviij.

¶ In materia precedentium allegationum.

Prestantissime dñe vicarie.

Repetit⁹ in facto romei ꝛ dñi Bornij. qꝛ iam pſepe discus-sum est de iusticia vtriusq̃ partis breuissime ꝛ per cõclusio-1 nes ꝓcedã circa dubitatiões subtiles mihi traditas. Et primo † circa id ꝙ dicit ꝙ nõ reperit iure cautũ ꝙ ex stipulatiõe facta p.d. Beltra. noie proprio queraĩ alteri puta dñe Sarre actio interueniẽte iurame to ad hoc respõdeĩ ꝙ dictũ esset verũ si cõtractus stipulatiõis esset fa ctus ꝑ dñm Beltrãdũ ꝛ ꝑ se. Sed vbi facta esset stipulatio ꝛ ꝓmissio dño Beltrãdo ꝑ dña Sarra tũc dicebã ꝙ ex extali stipulatiõe acqriĩ dñe Sarre actio ꝓpter iuramẽtũ. vt dicũt doc. in locis alsꝫ ꝑ me allega tis. Sed ita est ꝙ ꝓmissio facta per contẽ. d. beltrãdo dictã ꝓmissionẽ recipiẽti: fuit facta ꝑ dote dñe Sarre ꝛ sic nõ põt negari ꝙ stipulatio nõ fuerit facta etiã pro domina sarra cui⁹ interest esse dotatã. l. pᷓ in fi. ff. de do. ple. l. j. ꝛ ibi no. in glo. ff. sol. ma. cũ vulga. quo casu qñ stipula-tio est facta ꝑ alio ei acquiriĩ actio mediãte iuramẽto. vt dicũt q̃ alias allegaui ꝛ ꝙ dicta stipulatio ꝑ dicta verba intelligaĩ facta ꝑ dña sar-ra est casus in. l. si socer. §. luci⁹. ff. so. ma. ꝛ licet verba obligatiua stipu-latiõis sint collata in dñm beltradũ nihil refert. imo est necesse ad hoc vt stipulatio teneat ꝙ verba obligatiua cõferant in stipulatorẽ lꝫ fiat stipulatio ad vtilitatẽ alterius. vt firmat gl. ꝛ doc. in. l. stipulatio ista. § si stipuler. ff. de ver. ob. ꝛ gl. ꝛ Cy. in. l. vt iter absentes. C. de inutil. stip. 2 per tex. in. l. quecũq̃ gerimus. ff. de actio. ꝛ ob. ¶ † Inquãtũ autẽ circa no per Bart. in. l. seruo legato. §. si testator cũ si. dicit ꝙ in casu nostro in statuto non disponiĩ aliquid circa materiã vnde possit hec actio ori ri secus in casu de quo ꝑ Bar. in loco preallég. Certe nõ video qꝺ istud in proposito sit attendendũ qꝛ Bar. ꝛ doc. in locis prealeg. simpliciter voluit qꝺ vbi mea itereſt fieri id qꝺ in statuto cõtineĩ mihi detur actio ex statuto licet verba statuti non dirigaĩ ad me nec mihi expresse dẽt actionẽ ꝛ ꝓprie glo. in terminis nostris in. l. si pro te pater. C. de dotis promis. dicit ꝙ dispositio illius. l. locũ nõ haberet in legato dotis facto genero pro filia per dictũ. §. si testator ꝛ Bar. ibi dicit ꝙ idẽ est in sta-to qꝺ in legato. preterea qñ statutũ dicit extantibus masculis femine nõ succedãt clarum est ꝙ mãsculis propter dictũ statutũ cõpetit actio ad totũ vt dicit Bar. ꝛ doc. ibi. ꝛ tamen nõ video ꝙ amplius dispona tur ibi circa materiã aliquid ex quo possit actio oriri ꝙ in casu nostro vnde cum intersit mulieris effectum dicti statuti locũ habere sibi cõ-petere debet actio. ¶ Nõ obstat ꝙ dñe Sarre sit aliter ꝓuisum vcꝫ qꝛ potest agere cõtra heredes dñi beltrãdi qꝛ respõdeo ꝙ propter hoc nõ reperitur ꝙ debeat denegari actio resultãs ex statuto imo si hoc esset verum sequereĩ ꝙ vbi statutũ disponeret idẽ qꝺ ius cõmune qꝺ ex tali statuto nõ oriret actio postꝙ ꝯpetit actio introducta a iure cõi. sed tũ hoc est falsuꝫ. vt no. Bar. ꝛ Doc. in. l. j. in pri. ff. ad. l. falci. ꝛ Doc. in. c. j. de cõsti. i. vj. ꝛ do. Antho. i. c. j. de rescri. interest eñ nostra plures actio nes ad eandẽ rẽ habere. vt si in vna actiõe succũbamus ad aliã redire possim⁹. vt. l. si actor ꝛ ibi not. ff. de iureiu. l. cũ fili⁹. §. varijs. ff. de leg. ij. insti de acti. §. sicitaqꝫ ꝛ etiã dñe Sarre iterat plures habere debito-res pro eadẽ re. s. contẽ promissorẽ ꝛ dñm Beltrandũ stipulatorẽ. l. iij. 3 in fi. ff. de lib. leg. ¶ Non ob. † ꝙ nõ est actũ ex statuto qꝛ respõdeĩ qꝺ factũ bene narratũ est. Et postea petitũ est reũ condẽnari ꝛ iustitiã fie ri omni meliori modo ꝛc. quo casu ꝓpter dicta verba videĩ intẽtata il-la via que magis pro actore facit. vt no. Jn. Hostiẽ. ꝛ Jo. an. ꝛ doc. in c. cũ dilectus de ordi. cog. ꝛ Spe. in titu. de libel. cõcep. §. iam nũc vide dum. ver. sed cũ ex his iuncto ver. precedenti. ꝛ do. An. in. c. examinata de iud. ꝛ Bal. in. l. edicta. C. de edẽ. Et maxime qꝛ iudex tenet supplere in iure municipali sicut teneĩ supplere ius cõe. vt no. Bart. i repe. l. oẽs populi in fi. ꝛ Bal. i. l. j. in prin. C. vt que desunt aduoca. ¶ Jtẽ ad o-mnia supradicta est respõsum ꝓpter reformationem illã q̃ disponit qꝺ ipso iure cõpetat actio illi ad cui⁹ vtilitatẽ facta est stipulatio inita per 4 alterũ. ¶ Quo autẽ † ad illud qꝺ dictũ fuit esse nullũ decretũ interposi tum ex falsa causa etiã nõ expressa dictis ꝙ nos non sumus in decreto qꝛ fm decretum non interponitur in hypothecaria per not. per Doct. in. l. si finita. §. iul. ff. de dam. infec. ad hoc respõdeo ꝙ licet fuerint opi. inter gl. an in hypothecaria procedi possit ad scdm decretũ ad instar personalium actionum an vero solum procedatur ad primum decretũ ad instar realium de quo per. glos. in. l. iij. §. fin. ff. de acqui pos. ꝛ in. l. si quis emptiõis. §. sed ꝛ si quis. C. de prescrip. xxx. an. tamẽ finaliter Jo. an. in addi. Specu. in tit. de cõtuma. §. sequit. ver. sed nunquid hodie in hypothecaria ꝛ ver. seq. concludit ꝙ si agitur hypothecaria contra tertiũ possessorẽ ꝛ tunc non [illegible]ratur fm decretum sed si agitur con-tra debitorem principalẽ penes quem erat dominium rei. ꝛ tunc inter ponatur scdm decretũ sicut in personali ꝛ ita dicit se intelligere dictũ Hy. in. d. l. iij. §. si. quod secundũ eum reperitur communiter corruptũ. 5 ¶ Preterea etiã posito † ꝙ iudicium intentatum in hypothecaria cõ tra contumacem esset regulãdũ scdm ordinẽ iudiciorum realium ta-men etiã fm magis communem sententiam in realibus interponitur fm decretũ vt firmat Bar. ꝛ Docto. in. d. §. iul. in vlti. colũ. ꝛ Bal. in auf. ei qui in antepenul. col. C. de bo. auf. iudi. possi. ꝛ Joan. an. in ad-ditio. Specu. de primo ꝛ scdo decre. in. §. videndum restat super versi. in realibus autẽ ꝛc. ꝛ Barto. in. l. consentaneum in. iij. colũ. C. quomo do ꝛ quãdo iud. ꝛ Angel. in. l. a quo. ff. de dãno infecto. Et posito qꝺ nõ esset necesse interponi scdm decretũ tamen dixit glo. in. c. quoniam frequenter. §. in alijs vt lit. nõ contest. quod tamẽ est vtile illud inter-poni. Preterea quicquid sit de iure cõmuni clarum est ꝙ de iure muni cipali quãdo agitur hypothecaria proceditur ad fm decretũ. vt ha-betur in statuto sub Rubrica qualiter procedaĩ in causis ciuilib⁹ reo non cõparẽte ad fi. in versicu. decernimus in super qꝺ si contingat ꝛc. 6 ¶ Nec obstant † verba apposita in decreto adiudicatiõis ibi dum di citur diffinitiue ꝛc. qꝛ respondeo quod secundum decretum est interlo cutoria. habens vim diffinitiue qꝛ ius partis absorbet. vt no. Bart. ꝛ Docto. in. l. si finita. §. si forte. ff. de dãno infec. ꝛ dicit Bal. in. l. j. ff. de iurisdic. om. iudi. ꝙ sententie primi ꝛ secũdi decreti nõ est proprie me-ra diffinitiua tamẽ large quelibet interlocutoria etiã mera fm eũ po-test dici diffinitiua respectu illi⁹ articuli quẽ diffinit. allegat nota. in. l. generaliter. C. de rebus creditis. ꝛ ideꝫ tenet Bal. in. l. secunda. x. que-stio. ff. si ex noxa. causa. ꝛ in. l. ingenuũ ad fi. ff. de statu homi. ꝛ Bal. in l. iuste. ff. de acquiren. posses. ꝛ domi. Anto. in capitulo contingit post Jo. an. de ɩ olo. ꝛ contuma. remaneret ergo ꝙ dicta adiudicatio nõ est diffinitiua mera sed decretum ꝓpter differẽtiam quam etiam traddit Bar. post Jaco. de are. in. l. nec quicꝙ. §. vbi decretũ. ff. de offi procon sul. vbi ponendo differentiã inter sententiam ꝛ decretum dicit qꝺ sen-tentia est illa que continet condemnationẽ vel absolutionẽ. l. j. ff. de re iudica. l. preses. ꝛ l. ex stipultione. C. de sentẽ. secus autẽ in decreto. vt ibi latius per eũ. ¶ Circa factum erroris nõ potui bene intelligere qꝺ sentire voluerit reuerẽtia vestra que breuiter locuta fuit et nisi viderẽ priores dubitationes cũ allegationibus inde factis nõ possum mentẽ reuerentie vestre concipere quia in hoc me refero ad ea que alias scri-psi: ꝛ etiã circa hoc non est opus insistere postquam decretum ex falsa 7 causa remanet nullũ. ¶ Jnquãtum † vero allegatur quod quo ad pe nas insolidũ petitas nõ potest sequi cõdẽnatio pro parte ex quo mu-tata videĩ substantia quia agimus tanꝙ heredes insolidum ꝛ nõ pro bauimus quod simus heredes domini beltrandi nisi pro dimidia. ego dubito quod reuerentia vestra solatij causa hec ꝛ quedam alia mecum dicat: nam scio quod nouit reuerẽtia vestra qꝺ vbicunq̃ quis agit ad solidum ꝛ ꝓbat iustitiam habere tantum in parte super illa parte de-bet obtinere. vt. l. j. cum gl. ꝛ ibi Bartol. C. si aduer. rem iudi. ꝛ. l. apud celsum. §. itẽ queritur el primo cum ibi no. ff. de doli excep. ꝛ no. Bart. in. l. qui vas in principio. ff. de furtis ꝛ in. l. si constante. §. fina. ff. soluto matrimonio. ꝛ Cyn. ꝛ Bal. i. l. j. C. de litꝫ cõtest. ꝛ bal. Ang. ꝛ Jmo. in. l. scire debemus. ff. de verborum obli. ꝛ domi. Ant. in. c. cum inter vos de re iudi. nec video hic mutatam in totum esse substãtian si peto solidum tanquam heres insolidum ꝛ probo michi deberi dimidiam tanquam heredi pro dimidia sicut si ago ad fundum totũ tanquã do minus insolidum ꝛ postea ꝓbo quod nõ sum dominus nisi pro dimi-dia quo casu indubitatẽr obtineo ꝑ parte vt habetur in locis preallie-ga. nec reperio aliquẽ Docto. in. l. j. §. si stipulanti de ꝓbo. obliga. hũc 8 passum tãgere nec aliquid in cõtrarium dicere. pena † autem plus pe tentis non est quod cadat an actione sibi competẽti sed tantũ triplũ expensarũ. vt plene per Doct. in. l. j. C. de plus peti. ꝛ in. c. j. extra codẽ titulo que pena in casu nostro locũ habere non potest quia pcurator generaliter constitutus put est procurator noster vt videre potestis mandato non põt facere incidere principalem in hanc penam vt not. Doctor. in locis deductis in alijs allegationib⁹ ad quas me refero. ꝛ istud cum reuerentia teneo luce meridiana clarius ꝛ imputet sibi pars aduersa que post productã petitionẽ non fecit vocari principales no-stros ad respondendũ si ratã habent productionem petitionis factaꝫ per procuratorem. nec in mandato reperietis cõcessam potestatem ad aliquid specialiter petendum sed in genere tantũ. ¶ Jtem inquantũ 9 † dicitis quod postꝙ dominus bornius cessit nescitis videre quare pin-guius remedium cessionarie sit ageret cõtra ruffinos quã cõtra domi-num bornium. respõdeo qꝺ cum reuerentia in casu nostro nulla actio competere põt cessionarie contra dominum bornium quia dominus bornius cessit actiones que ipsi domino bornio competerẽt contra he redes contis vnde si nulle actiones competerẽt domino bornio cõtra heredes conti nulle intelligunĩ esse cesse ꝛ non tenetur isto casu cedẽs de euictione seu ex eo quod nulle competunt actiões vt. l. qꝺ si in ven-ditione cũ tribus sequen. ff. de heredi. vendi. ꝛ not. Jaco. but. in. l. j. C. de euictio. ꝛ Angel. in. l. si sic. §. j. ff. ꝺ leg. j. ꝛ. l. si iactum. ff. de ac. empt. ex alio etiã capite non potest agi cõtra dominum bornium quia ista cessio fuit facta ꝑ dominũ borniuꝫ filie ex causa augumẽti dotis que dicitur esse causa lucratiua quo ad filiã. vt. l. fina. §. si a socero ꝛ ꝑ Bar tolum. ff. que in frau. cre. sed in titulo lucratiuo nullũ periculũ spectat

ad cōcedentē post traditionē factam.l. Aristo.§.fin.de dona.l.ad res donatas.ff.de edili.edi.ꝛ plene in.l.ij.C.de euictio.cessio autem in casu nostro habetur pro traditione.vt not.in.d.l.fi.in prin.ff.de dona.et in.l. fi.C.quando fis.vel pri.probatur in.l.seia.cū bonis in prin.ꝛ ibi Bart.

10 ff.de dona.causa mor. Inquātum vero † dicitis ꝙ alimēta videnť remissa per lapsum decenij.l.cū quidam.§.diuus vel ex eo qđ vir viuens non petijt.l.vir vsuras ꝛc.respōdeo qđ tex.in.d.§.diuus.ponit casum specialē in remissione tacita odiosi lucri.s.vsurarū ita dixit Bart.in.l. que dotis in secunda colū.ff.solu.matri.nos autē loquimur in alimentis que petuntur ex causa onerosa vt interesse pro oneribus mřimonij supportatis.l.pro oneribus.C.de iure doc.c.salubriter de vsur.non obstat.l.vir vsuras.q2 multipliciter posset respōderi.primo qđ ibi fuit expresse facta donatio.vt ibi dicit glos.in vna solutione quam sequiť ibi Saly.vel posito ꝙ loquať in tacita donatione.respōdeo vt dicit Bar. in.d.l.que dotis ꝙ loquiť in vsuris que non petebantur pro rata interesse sed petebantur secundum qđ promisse fuerant vel secundū moderationē de qua in.l.eos.C.de vsur.vnde fm Bar.in odioso lucro facilius presumiť remissio ꝙ̄ in debito ex causa onerosa vt in casu nostro. Item respondeo ꝙ ibi illa donatio fuit inter virū ꝛ vxorem que morte donātis predecedētis cōfirmari oportet.vt etiā ibi dicit Bart.in suo summario ꝛ probatur in.l.antepe.§.cū vulgare.C.de donatio.inter virum.sed vbi non est probatum qđ maritus donās predecesserit,talis donatio non potest dici cōfirmata nec tenet.vt.l.si inter virū.ff.de reb. dub.ꝛ.l.a marito.C.de donat.inter virū.sed in casu nostro non est probatum qđ dominus Beltrandus predecesserit imo ex ordine positionum nostrarū ꝛ ex responsionibus partis aduerse potius apparet cōtrariū.igiť ꝛc. ¶ Quarto respondetur ꝙ tex.in.d.l.vir vsuras.loquiť quando mulier erat obligata viro quia ei promiserat vsuras . vnde inter virum ꝛ vxorē inter quos iuris presumptione cēsetur esse mutuus amor ꝑpter quē inter eos de facili presumitur donatio.vt.l.j.ff.de dona.inter virū.ꝛ ar.l.possessionum.C.communia vtriusq3 iudi. Nos autem loquimur in casu in quo mulier nihil promiserat viro nec ab ea peti poterāt alimenta sed ad cōte.vnde cessat ratio dicte ꝑsumpte donationis. Et cū dispositio dicte.l.vir vsuras sit exorbitans a iure cōmuni cōtra regulā.l.cū de indebito.ff.de proba.vbi in dubio nō presumitur donatio ideo nō debet extēdi ad aliū casum.l.si vero.§.de viro.ff.solu.

11 matri.ꝛ.l.qđ vero.ff.de legi. ¶ Circa † vltimū in quo dicitis probari mortē Contis per verba certi instrumēti:ꝛ per cōsequēs est prescriptū ꝛc. Ad hᵒ fuit alias responsum pluribus modis primo ꝙ nō est bona fides allegata saltē tempore opportuno.secūdo ꝙ heres debitoris male fidei nō prescribit fm do. Anto.in.c.si diligēti de prescrip.ꝛ.l.sequitur.§.heredes de vsucap. Item deductiōes temporum ex forma prouisionum ostendunt prescriptionem non esse completam. Item ꝛ posito quod esset completa tamen heredes domini Beltrādi habuerunt iustam causam ignorantie obligationis dictarū penarum ꝛ alimentorū ꝛ omnium que ex dicta causa peti poterāt vnde nō potest denegari restitutio in integrū petita vt no. Barto.in.l.j.§.si quis autē propter.de iti.actuq3 pri.hec omnia plenius scripsi in alijs allegationibᵒ ad quas me refero.

¶ Summarium super consilio.ccix.

1 ¶ Satisdatio expirat perempta instantia.

2 Socius non teneť prestare socio nisi illam diligentiam quam adhibebat in suis rebus.

3 Propter superuenientē inimicitiā intelligitur reuocatum mandatu3.

4 Ex positione negata non potest negans se fundare.

¶ Consilium.ccix.

In causa ꝛ lite vertēte inter Spectabilem virum Andreā de Casali mercatorem bononiensem ex parte vna ꝛ Basiliū de Aregheria ex altera requisitus sum vt circa duo dicam quid sententiam. Primū est vtrū Andreas predictus in aliquo sit obligatus occasione fideiussiōis per eū ꝑstite Basilio corā officio mercatorū de sistēdo in iudicio Bitinellu3 cōuentum a dicto Basilio ꝛ de soluendo iudicatum. ¶ Secūdo vtru3 dictus Andreas teneatur Basilio in aliquo ex eo qđ dicitur Basiliū tanꝙ̄ socium dicti andree cōuenisse dictū Bitinellum in iudicio tanꝙ̄ debitorē dicte societatis ꝛ andreas se opposuit Basilio protestādo ei quod nō deberet agere contra dictum bitinellum eo quia hoc non spectabat ad dictū basilium:attento maxime quod secundum capitula societatis ad andream tantum pertinebat omnis exactio ꝛ administratio societatis ꝛ nihil faciendū erat nisi fm voluntatē Andree. ¶ Cir

1 ca primū † res est expedita ꝙ satisdatio ta3 de iudicato soluendo quā de iudicio sisti expirat perempta instantia vt.l.cū lite mortua.ff.de iudi.sol.ꝛ.l.properādū.§.ꝛ si quidē in verbo ꝛ omni cautela ꝛc.C.de iudi.ꝛ notat glo.fi.in.l.pe.C.de fideiuss.ꝛ Bar.ꝛ alij in.l.grece.§.ꝛ post litē.ff.de fideiuss. S3 ita est vt verbo ferť qđ instantia cause in qua fuit prestita fideiussio predicta est perempta ergo ꝛ fideiussoris obligatio expirauit. Adueriat etiam diligenter dominus iudicans an commissio sua se adhoc extēdat,q2 acta cause penes me nō sunt. ¶ Circa secū

2 cundum † respondeo aut non constat qđ bitinellus esset debitor societatis ꝛ cōstat qđ nullum interesse pretendere potest basilius. Aut constat ipsum fuisse debitorē societatis.ꝛ tunc adhuc potest respōnderi ꝛ primo qđ socius non tenetur prestare socio nisi illam diligentiā quam adhibebat in suis rebᵒ proprijs.l.socius socio.ff.ꝑ socio.l.heredes.§. nam tantū.ff.fami.hercis.ꝛ institu.pro socio.§.fi.ꝛ declarat Bar.in repetitione.l.ꝙ nerua.ff.deposi. Sed Andreas potest maxime per inspectionem librorum fidem facere quod in exigendo a Bitinello debitore suo non cōsueuerat esse ita curiosus ꝛ infestus ergo si etiā in exigendo pecunias societatis a Bitinello nō est vsus ea festinātia ꝙ̄ potuisset nō potest basilius de hoc eū arguere. patebit etiam Andreā eam diligētiam adhibuisse in rebus cōmunibus quam adhibuit in ꝓprijs q2 adhuc restat creditor pluribᵒ pecuniarum summis suo noīe quas nondū exegit a bitinello. ¶ Secūdo respōdetur.nam conqueritur basilius qđ Andreas protestatus sibi fuerit quod non deberet exigere ꝛ conuenire bitinellū. ꝛ per consequens quod impediuerit eum exigere creditū societatis: sed de hoc non potest redargui Andreas q2 iustā habet causam Andreas dictā protestationem faciendi.tum q2 vigore capitulorum societatis hoc non spectabat ad basilium ꝛ licebat dicto Andree inhibere basilio.tum etiam q2 iam orta erat lis ꝛ questio maxima inter dictum basiliū ꝛ Andreā adeo qđ merito potuit inhibere ne vlterius basilius aliquid exigeret. quinimo dato ꝙ primo basilius potuisset dictā exactionem vel alias exactiōes facere tamē pro

3 pter superuenientē † inimicitiā inter Andream ꝛ basilium ipso facto intelligebať esse reuocata omnis potestas seu mādatum cōcessum dicto basilio de exigēdo.l.si cū corbelius.ꝛ ibi hōc no. Bar.in fi.ff.de solu.ꝛ.l.in cōfirmādo cū ibi notatis per Bar.ff.de confir.tut.ꝛ.l.patet herede in fi.ꝛ ibi notat Cy.ꝛ Bal.ff.de testa.tute . ꝛ vbicūq3 procurator vel institor aut alius habēs a me mandatū mutationem talem fecit ꝙ mandans in eo nunc minus possit ꝙ̄ prius poterat intelligiť reuocata omnis potestas sibi cōcessa.vt per Bal.in.l.mandatum in antepe colū.C.manda.ꝛ propter mutationem morum intelligitur adempta potestas.vt habeť in iuribus supra allegatis.si ergo propter lites dissensiones ꝛ inimicitias subortas inter dictos Andreā ꝛ basilium Andreas inhibuit basilio ne exigeret bitinellum iustā habuit causa3 hoc faciendi ꝛ fecit illud qđ etiam ipso iure factum esse intelligebatur q2 etiam dato quod ex forma capitulorū societatis basilius potuisset exigere.tamē illa potestas intelligebať sibi abdicata ipso iure propter superuenientiā predictarum causarum per predicta. ad idē bene facit tex.in.l.si conuenerit.ff.pro socio ibi dū tex.dicit aut ꝙ si ita iniuriosus

4 ꝛ damnosus sit socius vt non expediat eum pati ꝛc. Tertio † potest responderi qđ dictᵒ basilius nō pōt se fundare ex dicta scriptura protestationis quam re ꝛ verbo semper impugnauit.l.papinianus.§.meminisse.ff.de inof.testa.ꝛ in.c.ex eo de regulis iuris in vj. vnde dicimᵒ qđ ex positiōe negatiua nō potest negās se fundare.vt no.Spe.in.ti positio.§.octauo versicu.j.ꝛ Bar.in.l.nō vtiq3.ff.de excep.ꝛ in.l.post legatum in prin.ff.de his qui.vt indig.cum concordantijs.

¶ Summarium super consilio.ccx.

1 ¶ Licet testes deponāt de quibusdā literis productis in iudicio,nō deponunt de certis quādo plures fuerunt producte in iudicio .2.

3 Ex scriptura quā improbauit nō potest quis se fundare.4.

5 Stipulatio de iudicio sisti cōmittitur quando quis non sistit.

6 Nō potest quis alienare plus partis sue.

7 Interesse lucri illiciti non potest alienari.

8 Negotia ordinata ꝛ non incepta dicitur pendentia.

¶ Consilium.ccx.

¶ Allegationes in causa Andree de casali circa merita cause ꝛ circa quedā dubia facta per dominū vicarium epi.

Euerēde pater ac prestātissime doctor,ꝛ iudex iustissime. In cā vertēte inter Andrea3 de casali mercatorē ex parte vna:ꝛ Basiliu3 de arengheria ex altera videť in dubium reuocari,an nomen Bartholomei de boncontis debitoris,ascendēs ad summā ducatorū septingentorū quadraginta vnius:ꝛ nomē Bitinelli de Casali debitoris in quātitate florenorū trecentorū septuaginta vnius debeāt in totū pertinere ad dictū Andream:ꝛ eius periculo futuram esse eorum exactionem:an vero debeant pertinere ad dictam societatem Andree ꝛ Basilij.ꝛ periculo societatis fieri debere exactionem:ꝛ quia coram viro Clarissimo ꝛ Doctissimo res agitur paucis agam.concludens quod ad dictos socios.ꝛ vnumquemq3 eorum pro rata pertinere debet ꝑut est de natura societatis.l.si non fuerint.§.fi.cum.l.sequen.ff. pro socio ꝛ institu.eod.titulo §.illud.ꝛ ita etiam colligitur ex conuentionibus contentis in scripta societatis nec obstat qđ in assertis literis Bitinelli Bitinellus asserat se exegisse a Bartholomeo de Boncontis quātitatē ascendentem ad summam Florenorū mille octingentorum:quia respondeo pluribᵒ modis. Et primo q2 nō est probatū quod dicte litere sint scripte manu Bitinelli:tum q2 non apparet qđ testes deponāt de istis literis in quibus fit mentio de dicta summa ducatorum mille octingentorum. Nā

1 licet † deponāt de quibusdam literis productis in iudicio tāquam literis Bitinelli tamen non sequitur qđ deponent de istis.q2 plures asserte litere Bitinelli fuerūt ꝑducte in iudicio [illegible] maxime corā domino Joanne Sbarra.vt patet in ꝓcessu actitat[illegible] corā domino Johā.Sbarra. in folio

in fo.xx.leu.xxj. Nam lz in actis dicat̃ ꝙ testes fuerint interrogati super recognitione certarum literarũ ꝓductarum corã dicto cõmissario cuius manu scripte sunt tñ non per hoc sequit̃ ꝙ iste litere sequentes de ducatis mille octingentis sint ille de quibus fuerunt interrogati testes cum alie plures fuerint exhibite.l. pompo.scribit si frumentum.§.si.ff.de rei vendi.l. duo sunt titij.ff.de testa.tute.c.in presentia. de probat. Et magis in specie probatur p no.per Spe.de anch.ꝛ Jmo.in.c.quanto.de his que fiũt a prela.ꝛ Old.in consi.cẽtesimo.incipiente in executiõe literaꝝ. Et Dñicus.in.c.si canonici.in prin.de offi.or.li.vj. per illum tex. iuncta glo.dum dicunt̃ ꝙ licet in instrumento dicatur ꝙ canonici cõstituerunt talem sindicum ꝛc. Non sequitur ergo oẽs canonici vel maior pars eoꝝ constituit talem sindicum: q2 illa pluralis locutio verificari põt in duobus tantum.l.inter illam.§.si.ff.de ver.sig.ꝛ l.libertas.§.si.ff.de manu. test.hoc etiam voluit in effectu Bar.in.l.j.C.de prediis curia. li.x. tum etiam q2 illi duo testes producti ad ꝓbandũ literas esse scriptas manu Bitinelli non faciunt plenam probatiõnẽ nec semiplenam: lz dicãt qd alias viderũt scribere dcm̃ Bitinellũ.nam isti testes non fuerunt p̃ntes

8 qñ fuerunt scripte litere. nam† si fuissent p̃ntes ꝛ dicerent se cognoscere istas literas esse illas que fuerint scripte ipsis testibus presentibus facerent semiplenam probationem. Et si vltra hoc concurreret comparatio literarum facta ex aliis scripturis Bitinelli tunc omnia simul facerent plenam ꝓbationem: ita habet̃ in auten.sed si quis.C.qui pos. in pign.ꝛ no Bar.in.l.scripturas.eo.ti.ꝛ in.l. nuda ratio.ff. de dona. ꝛ in auten. ꝛ si contractus.C.de fide instru.ꝛ Doc.in.c.ij.de fide instr.ꝛ talis cõparatio non potest fieri ex scriptura priuata non subscripta testibus.vt.l.cõparationes.C.de fide instru.vnde in proposito tales testes neq3 plenaꝫ neq3 semiplenam probationem faciunt. Et ꝙ ille litere non sint scripte manu Bitinelli facit q2 non ꝯtinent verisimile: q2 si vere essent sequeret̃ ꝙ exegisset a debitoribus añ euentum termini solutionis ꝛ hodiernis tẽporibus vix debitores soluũt post terminũ. ¶ Sed post posito etiam ꝙ verum esset aut probatum esset tales literas esse scriptas manu Bitinelli adhuc dico ꝙ non habent obstare: tũ q2 nõ apparet ꝙ Andreas habuerit notitiam de illis literis tẽpore quo Basili⁹ cepit petere a Bitinello in iudicio illam quantitatem pecuniaꝝ de qua in actis: ꝛ ignorãtia presumit̃ nisi probet̃.l.verius.ff.de proba.ꝛ in regula presumitur.li. vj. Preterea dicte litere non dicũt ꝙ exegerit aliquid pro iuribus pertinentibus ad societatem: potuit enim esse ꝙ pro iuribus propriis Andree exegit ꝛ sic iste litere in hoc tãꝙ dubie non ꝓbant.c. in presentia de de proba. Jtem respondeo ꝙ non potest Basilius nũc allegare ꝙ Andreas impediuerit ipsum Basilium exigere dictam quantitatẽ pecuniarum a Bitinello mediante ꝓtestatiõe facta p Andreã Basilio: q2 rñdeo ꝙ dictus Basilius semp respõdit ꝙ dictus Andreas nõ poterat impedire dictũ Basiliũ ꝓsequi dictã exactionẽ ꝛ dictam ꝓtestationẽ sibi manus non ligare.vt ptꝫ in ꝓcessu agitato inter Bitinellũ ꝛ Basiliũ in fo.xxv.ꝛ.xxvj. Et sic cũ semper Basilius impugnauerit protestationem ꝛ negauerit Andream posse eum impedire in dicta exactione me

3 rito† non potest de iure Basili⁹ se fundare ex scriptura ꝓtestatiõis Andree quã sp̃ impugnauit ꝛ improbauit.l.pap.§.meminisse.ff.de innoffi. test.ꝛ.c. ex eo de regu.iur.in.vj.ꝛ.l.post.legatũ.in. prin.cum ibi no.p Bar ff.de his q.vt indi. Et hec est tutissima ꝛ v̾a rñsio. ¶ Deniq3 respõdeo

4 ꝛ aliter.nam† si Andreas dictã ꝓtestatiõnẽ fecit habuit iustã cãm ita faciendi q2 iam suborte erãt lites ꝛ cõtrouersie inter Basiliũ ꝛ Andreã. Et sic iam mutata erat ꝯdictio socioꝝ. Et hoc p.l. si cũ cornelius. cũ ibi no.per Bar.ff.de so.ꝛ.l.in confirmãdo.cũ ibi no.per Bart. ff.de confir. tut.ꝛ.l.pře herede.ꝛ ibi no.Cy.ꝛ.Bal.ff.de testa.tute.ꝛ Bal.clare.in.l. mãdatum in ante.pe.col.C.mãdati.ꝛ no.oẽs.in.l. falsus.C.de fur.facit l.si ꝯuenerit ibi. aut ꝙ ita iniuriosus ꝛ dãnosus sit soci⁹ vt nõ expediat eum pati ꝛc.p socio.pterea rñdeo ꝙ soci⁹ nõ tenet̃ p̃stare socio nisi illam diligentam quam adhibebat in suis rebus ꝓpriis.l.socius.ff. pro socio l.heredes.§.non tm̃.ff.fami.her.ꝛ insti pro socio.§.fi.ꝛ declarat Bar.i repetitiõe.l. qd nerua.ff.depositi.lꝫ Andreas aliter nõ fecit in exigẽdo ꝓprias pecunias a Bitinello ꝙ̃ fecerit in exigẽdo pecunias societatis: ergo non põt culpari q2 restabat creditor Bitinelli vltra summã tũ: sꝫ ergo non põt culpari q2 restabat creditor Bitinelli vltra summã tũ: sꝫ centorũ ducatorũ ꝛ nunc vltra summã mille trecentũ ducatorũ. ¶ Postremo etiam ad hoc respondeo.nã posito ꝙ Andreas fuisset in culpa circa exactionem predictam tamen nõ per hoc debꝫ dici ꝙ de iure teneatur de suo ꝓprio soluere totũ illud quod deberet Bitenellus societati: sed solum tenetur subire periculum nominis illius debitoris.l.ij.C.arbi. tute.l.periculum.ff.si certum peta.l.litis.§.j.ff.de nego. gest.ꝛ si debitor non est liberatus ab actione vel non desierit esse soluendo non tenetur Andreas ad pretium illius actionis.l.si in fi.ff. de eo per quem fa.

5 erit. ¶ Non obstat† etiã ꝙ Andreas fuerit fideiussor de iudicio sisti. et iudicio soluendo pro Bitinello conuento in iudicio per Basilium pro debito in quo apparebat in libris Bitinellũ esse debitorem societatis. scꝫ in ducat.9.371.q2 respondeo ꝙ dicta satisdatio expirauit perẽpta instantia dicte cause.l.cum lite mortua.ff.iudi.sol.l. properandum.§. et si quidem in verbo ꝛ omni cautela.C.de iudi.ꝛ nota.glos.si.in.l.pe.C.de fideiusso.ꝛ Bar.ꝛ alij in.l.grece.§.ꝛ post litem.ff.de fidei. lꝫ ita est ꝙ in stantia cause predicte expirauit tam ex forma statuti curie mercãtie vbi mota erat lis ꝙ̃ etiam de iure communi iuxta.d.l.properãdum. in prin.

alia etiam rõne non potest conueniri Andreas ex dicta satisdatione: q2 nunꝙ̃ fuit requisitus nec interpellatus vt deberet exhibere in iudicio Bitinellum: nec etiam Bitinellus fuit vnꝙ̃ contumax in cõparendo ꝛ sistendo in iudicio: ꝛ sic ex isto capite non est cõmissa stipulatio de iudicio sisti: q̃ cõmittitur ex eo ꝙ quis non sistat.l. sancimus.C. de fideiusso. nec ex capite satisdationis iudicatum solui teneatur Andreas: q2 nihil vnꝙ̃ fuit iudicatum cõtra Bitinellum debitorem principalem: ꝛ p consequens non põt agi cõtra talem fideiussorem.l.j.ff.iudicia.sol.nec potest dici constare Bitinellum restare debitorem societatis in dicta summa attento ꝙ res nondũ est liquidata: q2 Bitinellus petebat sibi taxare salariũ ꝛ resici expensas suas ꝛ damna.vt patet in ꝓcessu. Apparet igitur ex predictis ꝙ non potest dici ꝙ Andreas impediuerit Basiliũ exigere a Bitinello aliter ꝙ̃ si nullam ꝓtestationem fecisset. ꝛ etiã Andream non posse per vestram paternitatem condemnari in aliqua occasione dicte fideiussionis: ꝛ hec sufficiant quo ad primum dubiũ. ¶ Cir

6 ca secundum† scilꝫ ꝙ videatur ꝙ Andreas non potuerit alienare plus parte sua depositarie iuxta.l.nemo ex sociis.in pñ.q2 ad hoc respondeo primo ꝙ attento ꝙ Andreas cui⁹ soli⁹ nomen erat inscriptum in libris literis ꝛ scripturis societatis esset ille q creditoribus respondere teneret̃ ꝛ ab eis solus poterat conueniri ꝛ nõ Basilius debet etiam Andreas posse solus vẽdere de bonis societatis vt satisfiat onerib⁹ societatis q2 ex quo Basilius per scripturam conuentionũ societatis consensit ꝙ solũ nomen Andree inscriberetur in dictis libris ꝛ literis. propter quod releuabatur ipse Basilius vt non posset conueniri a creditorib⁹: videt̃ etiam consensisse ꝙ possit Andreas solus facere ea que sunt dependẽtia ab illa inscriptione soli⁹ nõis. ꝛ sic vendere ꝛ satisfacere creditorib⁹. arg.l.j.ff.de institoria.ꝛ facit.l.secundum naturam.ff.de regu.iur. Secũ

7 do † respondeo ꝙ de hoc non potest Basilius pretendere interesse ratiõe lucroꝝ que percepta fuissent ex dicta depositaria: quia talia lucra non sunt licita. Et propterea interesse talis lucri non potest allegari. vt no.bart.in.l.tutor qui repertoriũ.§.si.ff.de admi.tuto.ꝛ.l.diuus.ff.ad.l. fal.ꝛ Bal.in.l.si mater.C.de vsuris.vbi Bal.decidit istum casum dum dicit ꝙ nullus administrator potest culpari si non dedit pecunias feno ri etiã si dñs erat fenerator: q2 nec suo noĩe nec alieno noĩe dꝫ qs declinare.allegat tex.xlvj. di.c. sicut nec suo. vnde cum solus Andreas eẽt noĩatus in libris dicte depositarie ꝛ a doctissimis viris ꝛ theologis certior factus esset ꝙ dictum lucrũ non poterat licite percipi voluit statim desistere a tali negociatione ꝛ alienare etiam cũ diminutione sui capitalis: vñ non potest culpari Andreas si noluit nõie Basilij negociari in ea negociatione.ꝛ no.etiã Bal.in.l.j. ad fi.C.de condi.indebi.põt etiã respõderi ꝙ cũ par debeat esse conditio socioꝝ.d.l. si non fuerint.cum l.seq.ff.p socio. Sicut dictus Basilius etiã contra prohibitionem Andree solus exegit a noĩbus debitoꝝ societatis contra formã traditã in scriptura societatis.ꝛ contra dispositionem iuris cõis stante prohibitione dicti Andree p no.i.d.l.nemo ex sociis.eodem mõ non debet imputari Andree si ipse solus vẽdidit facit regula frangenti fidem ꝛc.c.per uenit.el.ij.de iureiuran.l.cum proponas.C.de trãsact. ¶ Quo ad vlti

8 mũ† an negocia ordinata sed non incepta dicuntur negocia pendentia societatis. Et hoc propter partitam velaminum emptorũ a Johãne de bolognniis. Et respondeo ꝙ sic q2 attẽto ꝙ iam erat obligat⁹ andreas Johãni dẽ bolegninis p dictis velis faciendis: prout cum eo conuenerat non dicebat̃ amplius res esse integra.ꝛ ꝓhibitio vel protestatio ꝙ nil noui fiat non trahitur ad istud.tex.est in.l.si pecuniam.in prin.ff. de condi.ob causam.ꝛ in.l.vtrum.cum.l. sequen.ff.de consti.pecunia.et in.l.si quis ꝓhibuerit.in prin.ff.de publicia. facit.l. actionem.§. morte. ff.p socio. Reliqua suppleat summa sapientia ꝛ prudentia vestre paternitatis in cuius pectoris scrinio omnia resident.

¶ Sumarium super consilio. cxj.

1 ☞ Per transitum ad secunda vota mater priuatur hereditate filiorum. 3. 6.

2 Legatum etiam non agnitum transmittitur.

4 Jnfans decedit intestabilis. 7.

5 Statutum qd quis decedat sine liberis non refertur ad decedentem in infantili etate.

8 Legitima per statutum in totum auferri non potest.

9 Dos non potest esse absq3 matrimonio.

10 Statutum disponens de filia dotata debet intelligi proprie de filia in matrimonio collocata ꝛ dotata.

¶ Consilium.cxxj.

Viso themate de quo dubitari contingit vna cum testamento Andree quondam Matthei montini ꝛ visa copia statutorum Jmolensium de materia tractantium ꝛ iuribus ꝛ rationibus allegatis per vtranq3 partem omissis allegationibus ad vtrãq3 partem breuitatis causa dico simpliciter in hoc pulchro passu ꝙ domine Violãte defertur luctuosa hereditas Matthee eius filie defuncte. ff.ad tertu.l. si mater.in principio ꝛ in autentica de heredit.ab intesta.§. si igitur defunctus.ꝛ.l.prima ꝛ per totum.C.ad tertu.ꝛ licet al's dicamus † ꝙ per

1 trãsitum ad secunda vota quem fecit dicta mater post mortẽ filie pri

netur ipsa mater proprietate bonorũ que filie obuenerunt ex heredita
te paterna .vt in auten.de nup.§.hinc nobis.colla.iiij.⁊.l.mater.C.ad
tertul.tñ illud est verum qñ tẽpore quo mater transiuit ad secundas nu
ptias superessent fratres vel sorores filie defuncte:⁊ ita loquuntur di-
cta iura:q: tunc pprietas paternorum bonorũ filie delatorum specta-
ret ⁊ accresceret ipsis fratribus vel sororibꝰ mortua dicta filia.secus au
tem qñ dicta filia decessit nullis post se relictis fratribus vel sororibus
vt in casu nr̃o.q: tunc licet mater postea trãseat ad secũda vota nõ pri
uatur pprietate p̃dicta.ita notabiliter firmat Bar.⁊ Bal.⁊ cõmuni-
ter omnes doc.nemine discrepante.vt in auten.ex testamento.C.de se-
cun.nup.reprobata glo.ibi in verbo filij.⁊ dicit Bart.ꝙ bene quinqꝫ
vicibus iudicauit ⁊ consuluit contra allegatam gl.⁊ ꝓbatur in.l.cum
alijs.quem tex.ibi bal.in fi.ad hoc subtiliter ponderat.C.de secun.nu.
et in.l.sicut.in fi.eo.tit.vbi est tex.optimus.⁊ ita etiã reperio consuluis-
se Bald.in ꝯsilio incip.Petrus carlutij ⁊c.Erit autẽ ⁊ cõsistet in casu
nr̃o hereditas dicte Matthee in dictis libris ducentis quinquaginta
boñ.⁊ denarijs condecentibus sibi per patrem titulo institutionis re-
lictis in testamento que in legitima dicte filie debita computantur.vt
l.qñ nouella.C.de inoffi.testa.⁊.l.etiam.§.penul.ff.de bo.lib.⁊ no.glo.
in.l.pater filiã.in prin.in verbo iure ꝓprio.ff.ad.l.fal.⁊ plene ꝑ Barto.
⁊ doc.in.l.inquãtum.ff.eo.tit.quam quãtitatem iure hereditario filie
a patre obuenientem transmisit dicta filia etiam non aditam ad ma-
trem vel etiam ad quoscũqꝫ trãsmitteret.vt.l.luciꝰ.ff.de iure fis.l.apud
hostes.C.de suis ⁊ legi.l.ex militari.§.fi.ff.de testa.mili.⁊ no.doct.i.l.
si infanti.C.de iure delibe.⁊ in.l.ventre.ff.de acqui.here.cũ si.⁊ etiaꝫ de
hoc est speciale statutũ in ciuitate Imole.qđ transmittatur immo etiã
2 † si fuisset hereditas extraneorũ nedum paterna in casu nostro etiam
non adita transmitteretur ad quoscũqꝫ.q: fuit institutio facta de certa
quãtitate:⁊ sicquo ad transmissionem habet vim quod transmittitur
etiã non agnitum.l.j.§.j.⁊.§.in nouissimo.C.de cadu.tol.⁊ ita firmat
in ꝓposito Bart.Bald.⁊ doc.in.l.quof.C.de here.insti.⁊ in.l.ex facto.
3 la seda.ff.eo.titu.¶ Nec p̃dictis † habet obstare dispositio statuti situ
ati sub rubrica ꝙ mater ⁊ attinentes per lineam maternã nõ succedant
filio vel filijs ⁊c.quia primo respondeo ꝙ dictum statutũ excludit ma-
trem a successione filie extantibus cõiũctis ex linea paterna vsqꝫ ad
quartum gradum inclusiue computando gradus ſm compositionem
legalẽ.Sed.dicti heredes fratres patrueles dicti testatoris erant con-
iuncti dicte Matthee in quinto gradu:nõ autem in quarto.vt.l.iure-
consultꝰ.§.quinto gradu..ff.de gradi.⁊ insti.e.ti.§.quinto.ergo matrẽ
4 nullatenꝰ excludũt.¶ Sc̃do respondeo † ꝙ dispositio antedicti statu-
ti loquitur in eo qui intestatus decessit sed ista filia erat infans:⁊ ꝑ con
sequens decessit intestabilis non autem intestata:⁊ sic non comprehen
ditur iste casus sub verbis ⁊ dispositione statuti.l.j.in princi.ff.de suis
et legi.⁊ ita firmat Pe.de bel.vt refert Bar.in.d.l.j.in prin.ff.de suis ⁊
legi.⁊ per hoc etiam est gl.in.l.cũ antiquiorib9.C.de iure delibe.⁊ glos.
in.l.fi.in.§.si vero.iuncto tex.ff.qui petant tut.⁊ gl.insti.de hered.que
ab intest.def.in prin.⁊ istud etiam firmat Bal.in.c.j.in princ.de cõcess.
feu.vbi dicit se ita pluries cõsuluisse.⁊ idem Bald.in.l.iij.in fi.C.si pen
den.app.mors interue.⁊ idẽ ꝓprie in terminis questionis nostre firmat
Bald.in.l.intestato.ff.de legi.tut.vbi refert idem tenere Pe.⁊ Ray.⁊
idem dicit ꝙ tenuit Guil.de cu.in.l.j.C.qñ imperator inter pu.⁊ vi.in
l.ij.C.qui testa.fa.pos.⁊ ita cõsuluit Bal.in consilio incipiente in Chri-
sti noie si mater non extat ⁊c.quod sequitur etiã Pet.de anch.in.c.ca-
nonum statuta.de constitu.in repetitione in ver.quid dices de patruo
⁊c.vbi dicit se ita sepe cõsuluisse bononie.⁊ subdit ꝙ ista est communis
opi.⁊ ita etiam tenuit Jo.de imo.in.c.cum tibi.de testa.⁊ in.l.centurio
ff.de vulg.⁊ pup ⁊ ita etiam consuluit Jo.de imo.in consilio quod inci
pit in casu premisso:q: discutiendũ est quis succes.⁊c.nisi cõmunis vsus
loquendi esset in ꝯtrarium vt probať.⁊ ita procedat opi.Bart.in.d.l.j.
ff.de suis ⁊ legi.ſm prefatos doct.⁊ potissime procedunt predicta in ca
su statu.predicti cum tale statutum excludens matrem a luctuosa here
ditate filie sit correctorium iuris communis vt colligitur ex dicto statu-
to iuncta auten.defuncto.C.ad ter.⁊ dicto.§.si igitur defunctus cum si
mi.⁊ ideo in materia contraria statuto fieri debet interpretatio ⁊ cessare
debet extensio etiam ex identitate rationis.vt not.in autentica quas ac
tiones.C.de sacrosan.eccle.⁊.l.precipimus.ad finem.C.de app.⁊ nota.
Barto.⁊ doc.in.l.si vero.§.de viro.ff soluto matrimo.⁊ in.l.oẽs populi
in.vj.q.princi.ff.de iust.⁊ iur.cũ concor.⁊ ideo in casu dicti statuti non
est recedendum a ꝓpria significatione verborum per id quod habeť in.
l.quicquid astringende.ff.de ver.oblig.⁊ in.l.constitutionibus.ad mu-
nicipa.⁊ not.Dy.bar.in.l.j.ff.de ver.sig.⁊ plene in.d.lege omnes popu
5 li.¶ Tertio † etiaꝫ põt responderi ⁊ cum dictum statutum loquatur in
eo qui decederet sine liberis non refertur ad decedentem in infantili eta
te:prout decessit dicta Matthea que in tali etate liberos habere non
poterat:ita dixit glo.nota.in.l.cedendum.§.si vero in verbo ex alieno.
iuncto tex.ff.q pet.tut.⁊ alia gloss.in.l.precibus.in glo.magna.C.de im
pube.⁊ alijs sub.⁊ notat Bald.in.l.ex tribus.in tertia col.C.de inoffic.
testa.⁊ idẽ dixit Inn.in.c.Raynutius.de testa.⁊ idem tenuit Jaco.de
bel.vt refert Bart.in.l.centurio.ff.de vulga.⁊ pup.in ver.qđ si testator
sic substituit quandocunqꝫ decesserit sine liberis talis sit heres ⁊c.quic-
6 quid ibi dixerit an.¶ Et pariter non habet obstare † predictis aliud
statutũ positũ sub rubrica ꝙ filia sit contenta relicto sibi in testamento
⁊c.quia pluribus modis respondeo primo ex notabiliter dictis per Jo.
Bar.⁊ Bald.in.l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi.testa.in ver.ij.q̃ro.⁊ per
Jo.de imo.in.l.fi.ff.de condi.insti.in antepe.col.vbi dicunt in terminis
ꝙ si statutum dicat ꝙ filia debeat esse cõtenta relicto sibi facto in testa
mento paterno ꝙ si pater ei aliquid in testamento reliquit apposito ali
quo onere vel aliqua cõdictiõe:licet filia vigore statuti non possit aliqđ
petere vltra relictum sibi factũ:tñ poterit allegare vel petere ꝙ cõdictio
in huiꝰ relicto apposita debeat reijci.probatur hoc per.l.omni modo.
iuncta.d.l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi.testa.ita in ꝓposito licet dictum
statutum dicat ꝙ filia sit contenta relicto in testamento patris ⁊ nihil
vltra relictũ petere possit:licet ꝑ statutũ non prohibetur allegare illud
tempus appositum in relicto videlicet cum nupserit ⁊c.reijciendum esse
per.d.l.quoniam in prioribus.⁊ per ea que nota.maxime per doct.in.l.
si pater.C.de institu.⁊ substitu.sub condi.fac.in.l.suus quoqꝫ.in princi.
ff.de here.insti.maxime cum dicta quãtitas relicta non sit vltra legiti-
mã:qm̃ in themate p̃supponiť ꝙ bona testatoris erãt valoris li.mille
boñ.⁊ vltra.⁊ sic dicta quantitas non excedit legitimam que est tertia
omnium bonorum.vt in auten.nouissima.C.de inoffi.testa.¶ Secũdo
7 respondeo ex clare † notatis per Barto.in.l.sancimus.C.de nup.⁊ ibi
valde no.in ꝓposito concludit ꝙ stante statuto ꝙ filie dotate in testa
mento patris cũ fratribus non debeant succedere.sed contẽte sint do-
te a patre relicta:mõ pater in testamento reliquerat filie infantili dotẽ
an poterit filia infans incontinenti petere dotem non expectato tẽpo-
re nubilis etatis:⁊ si ipsa ante tempus nubilis etatis decesserit an trãs
mittat:⁊ finaliter sequendo Ryzar.malũ.in disputatione sua cõcludit
ꝙ cum statutum non possit in totum tollere legitimam ꝙ incontinenti
poterit dos peti ⁊ si non petatur ⁊ filia infans decesserit dotem trãsmit
tit:quia omne grauamen ⁊ omnis dilatio reijci debet per.d.l.quoniam
al's si dicemus valere tale statutum adeo ꝙ dos relicta peti non posset
ante nubilem etatem:sequeretur ꝙ mulier decedens ante nubile tẽpus
non transmitteret.l.vnica.§.sin autẽ aliquid.C.de cadu.tol.⁊.l.libertas
la prima.ff.de ali.⁊ ciba.lega.⁊ in consequentiam statutum in effectũ
auferret filie legitimã in totũ.⁊ idem reassumpsit ipse Bal.in.l.genera-
8 liter.C.de episco.⁊ cle.quod indubitanter procedit † p̃supposita illa opi
nione q̃ est magis communis ⁊ equior:vcꝫ ꝙ per statutum legitima au
ferri in totum non possit.vt firmant domini de rota conclusione.xix.et
idem sequitur Anto.de bu.in.c.Raynutius.de testa.⁊ idem disputan-
do determinat Rizar.malum in disputatione sua incipiente habet con
suetudo ⁊ idem tenuit Jo.an.in.addi.ad Spe.in rubrica de successi.ab
intesta.⁊ idem Abbas Modernus in.d.c.Raynutius.quod etiã ap-
probat Bal.in.l.cum lege.⁊ in auten.nunc autẽ.C.de episco.⁊ cler.⁊ in
l.fi.§.sin autem es alienum.in versic.not.ꝙ alimenta ⁊c.C.de bo.q̃ libe.
⁊ Jo.de imo.in.l.Titio centum.§.Titio genero.ff.de condi.⁊ demon.
qđ pluribus rationibus probant quas referre superfluum arbitror:sed
vna tantũ breuitatis causa contentus ero:quia cum legitima non di-
co mera legitima sit de iure nature.vt.l.scripto.in fi.ff.vnde liberi.⁊ lege.
cum ratio.in prin.ff.de bo.dam.⁊ in auten.de heredi.⁊ fal.§.primũ ita-
qꝫ ius nature per legem immutari non potest.vt.l.cuius.ff.de cap.di.
et insti..de iure natura.§.sed naturalia.⁊ insti.de legi.agna.tut.§.fi.⁊ q̃
nota.in.l.fi.C.si contra ius.⁊ in.l.j.ff.de consti.princ.sed si dictum statu-
tum operaretur ꝙ filia petere non posset relictũ nisi cũ nuberet:sequere
tur ꝙ ea decedente anteꝙ̃ nuberet vt in casu nostro in totum priuata
esset legitima:vt dixi qđ fieri non potest:⁊ hoc vt verissimum ⁊ equita
te munitum:qcquid dixerit Bar.in.d.§.Titio genero.⁊ maxime vera
sunt predicta ꝙ statutum prodictum non posset modo predicto in cõse
quẽtiam auferre in totũ legitimã:q: in dicto statuto nulla est causa sub-
sistens vel rationabilis inserta,nam si esset in dicto statuto aliqua ratio
nabilis cã:videlicet q: stantibus masculis femine non succederent:tũc
forte posset tolerari contraria opinio illoꝝ qui voluerunt statutum pos
se in totum auferre legitimã:⁊ ita concordando opiniones residet Joã.
de imo.in dicto.§.Titio genero.sed fuit prius hec concordia relata per
Baldum in dicta.l.cum lege.de episcopis ⁊ clericis.licet Joannes de
imo.⁊ Bald.nullam fecerint mẽtionem.Sed in dicto statuto ⁊ etiã in
9 casu nostro predicta cessant ergo ⁊c.¶ Tertio † respondeo dictum sta-
tutum non obstare:quia nos non sumus in terminis dicti statuti:qđ ꝓ-
batur manifeste.Nam presupponꝰ ꝙ relictum factum dicte Mathee
in testamento patris no fuit ob causaꝫ dotis,sed fuit institutio simplex
quam voluit effectum habere cum nupserit:vt patet in verbo testamẽti
nec est dicendum quod debeat compensari in causam dotis per.l.si cum
dotem.§.si pater.ff.soluto matrimonio.⁊ in auten.prima.C.vnde vir
et vxor.q: pater iste obligatus nõ erat hanc filiam infantem dotare cũ
dos esse nõ possit absqꝫ matrimonio.C.de donatio.ante nup.⁊ in.l.fi.⁊
in auten.de trien.⁊ semis.§.neqꝫ illo.benefacit ad propositum.l.hec cõ
ditio filie mee.⁊.l.Titio.centum.§.Titio genero.versi.ante nup.ff.de cõ
di.⁊ demonstra.⁊.l.penul.ff.quando.dies lega.ce.⁊ si ad hoc nõ eẽt pa
ter obligatus dotare:non potest intelligi patrem reliquisse aio compen
sandi cum dote.l.quod in diem.⁊.l.si cum militi.§.primo.ff.de compen.
⁊ expresse est de mente statuti ꝙ filia vtrunqꝫ habeat.s.relictũ in testa-
mento

mento. Item et dotari debeat si non est dotata: hoc presupposito dico quod statutum predictum vult ita demum filiam stare contentam relicto a patre facto si dotata est vel si non est dotata in testamēto patris vt sta

10 tim pbaui: imo fortius† tenuerūt Ioā. de imo. domi. et Raph. in. d. §. Titio genero. quia statutū disponens de filia dotata debet intelligi proprie de filia in matrimonio collocata et dotata non aūt verificatur in filia non nupta cui simpliciter est dos relicta. vt in testamēto cū proprie dos esse non dicatur sine matrimonio vt dixi: sed hoc non examino quia non expedit. Itē nec ista filia fuit dotata nec dotari debuit per heredes testatoris cū decesserit ante tempus nobilis etatis: et per consequēs necessario infertur quod iste casus non est a statuto prouisus sed omissus: et sic in iuris cōmunis dispositione remanet. l. cōmodissime. ff. de libe. et posth. l. si extraneus. ff. de condi. ob cām. et l. si cum dotem. in prin. ff. sol. mat. sed de iuris cōis dispositiōe est quod de tali relicto filie facto deduci debet omne tempus, omnis dilatio, et omne grauamen. d. l. quoniam in priori bus. ergo sequitur quod dicta Matthea dictum relictum tanquam purum ad eius matrem heredē transmisit vt superius est pbatum: et ex predictis breuiter concludā dicte dñe Violanti competere ius petendi et agendi contra heredes dicti Andree ad omnia relicta dicte Matthee quōdā eius filie in testamento paterno. Alexan.

¶ Summarium super consilio. ccxij.

1 Fouee censentur esse illorum quibus predia coherent.
2 Dicta testium debēt interpretari: ita quod nulli partium captiosa sint.
3 Ubi est victus et victor expense litis veniunt inuicem compensande.
4 Fossata dicuntur esse predij.

¶ Consilium. ccxij.

In causa dominorū Petri et Vincentij de Lardis opportune allegatum est per excellentissimum dñm aduocatum partis sue cuius sententiam et opinionem: presertim quo ad dimidiam dicte fouee ex paucis infrascriptis

1 iuuari posse arbitror. nam fouearum† proprietas illorum esse censetur quorum sunt predia quibus fouee coherent. tex. est in lege. ij. §. Preterea si in confinio cum glossa. in verbo confinio. ff. de aqua plu. arcen. et nota. hoc Barto. in tractatu de alluuione q incipit Tyberiadis etc. in. iiij. col. et Bal. in. l. riparū. ff. de rerum diui. et in. c. j. §. si quis de manso. in v. colū. de controuer. inuesti. vbi etiam pro hoc allegant id quod legitur et no. in. §. riparum. insti. de rerum diui. cū gloss. in verbo eorū. facit. l. predia. §. ita legatum. et quod ibi Bar. ff. de fun. instru. et l. arbor. in princi. ff. communi di. et l. adeo. §. si. cum. l. seq. ff. de acqui. rerum do. et l. illud. ff. pro soc. et l. ij. §. viarum. ff. ne quid in loc. pub. et sm hanc cōclusionē optime verificari possunt dicta testium productorum in fauorem partis aduerse et deponentium quod dictus Gerardus foueam antedictam fodere fecit. nam hoc facere potuit respectu dimidie partis ad eum spectantis: non enī dicūt testes quod totam foueam ab vtraque parte fodere fecerit: vñ

8 dicta† testium debent interpretari: ita quod nulli partium captiosa sint vel prout minus fieri potest captiosa sint. ita dicit Ang. in. l. ex militari. in prin. ff. de testa. mili. allegat. c. in presentia. de pba. et c. cum tu. de test. et sm Inno. in. c. cum clamor. de testi. debent interpretari in mitiorem partē. vt no. etiam Bald. in. l. lucius. ff. de his q no. infa. et Dyn. et bart. in. l. fructus. in fi. ff. so. ma. mitior aūt et magis attendenda est illa sñia q iuri cōmuni deseruit. vt no. Inn. in. c. auditis. de pscri. vñ quod ex dimidia licuerit Gerardo: hoc consonat iuri cōi et neutri partium captiosa est h interpretatio per dicta in princi. item in probationibus indefinita non equipollet vniuersali. vt pbat Oldr. in cōsilio cētesimo incipiēte l execu tione etc. et Pe. de anch. Io. de imo. in. c. quanto. de his q fiunt a prela. ergo licet dicāt testes de fossione fossati: tñ non concludunt de toto: et sm

3 hoc quilibet esset† victus et victor: et per consequens litis expēse veniunt inuicem confundende. vt no. Inno. in. c. finē litibus. de do. et contuma. et Spe. in ti. de expensis. §. pe. in fi. et Bart. in auten. sed nouo iure. in fi. C. de iudi. et Bal. in. l. eos. §. cautiōe. C. de appel. et in auten. generaliter. C. de episc. et cle. et Bal. et Ang. in. l. pperandū. §. sin autem alterutra. C. de iudi. maxime cū reus totum negauerit. tex. est et ibi Bart. et doc. in. l. qui solidum. in princi. ff. de legatis secundo. et ibi in terminis no. Ioan.

4 de imo. ¶ Cōprobantur† predicta quia cum fossata dicātur esse pars predij dicta. l. predia. §. si ita. et ibi Bart. ff. de fun. instru. et not. doc. in. l. littora. ff. de contrahen. emp. et Bar. in cōsilio incipiente cōmune legna mi. et constet in processu quod dñi de lardis possederūt predium: ergo intelliguntur etiam possedisse suam partem fossati. l. iij. in princ. ff. de acqui. possess. et sic etiam de possessione eorum constat: sed sufficit cōstare de dominio vel quasi: quia illud prefertur possessioni. c. cum dilectus. de causa possess. de dominio vel quasi predij non negatur: immo pars aduersa cōfitetur et qui est dominus predij dicitur esse dominus fossati pro dimidia. d. l. ij. §. Preterea et d. l. predia. et dixi supra: ergo dñi de Lardis habent dominiū fossati pro dimidia ergo debent obtinere: dato etiam quod aduersarius haberet possessionem vt dixi.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. ccxiij.

1 Pactum de non succedendo semota virtute iuramenti non valet. etiam si fieret cum ea [illegible] cum qua paciscens esset successurus.
2 Ubi iuramentum non vineque dolo prestitum seruari potest debet seruari sine interitu salutis eterne.
3 Absolutio lata sine cause cognitione et celeriter non valet.
4 Ubi sententia enunciantur acta preterita et sit lata parte pñte scriptura illius sententie probat illa acta precessisse.
5 In dubio debet presumi pro sententia.
6 Processus et sententia sunt nullius momenti quando supplantatur cognitionem cause.
7 Quādo decretum iudicis presumatur interpositū cū cause cognitiōe.

¶ Consilium. ccxiij.

¶ An renunciatio seu pactum de non succedēdo valeat: et quid si fuit iuratum: sed episcopus absoluit a iuramento: et an absolutio facta repente a iudice sit nulla.

Domini redemptoris nostri inuocato suffagio. Visis ac poderatis his que copiose et subtiliter allegata sunt pro inualiditate renunciationis dicte dñe Concordie per eximium dñm supra consulentem: visoque instrumento absolutionis facte per reuereñ. dñm dominū epm Fauentinum a iuramento prestito p dictā dñam Concordiam in dicta renūciatione a qua sententia absolutiōis lata presentibus aduersarijs dicte dñe Concordie non fuit aliquo modo pvocatum. Sentio dictam renunciationem non obstare dicte dñe Concordie. Et ad confirmandam dictam cōclusionem plurimum me

1 mouet dicta absolutio a iuramento. Constat enī quod pactū† de nō succedendo semota virtute iuramenti non valet etiam si fieret cū ea ppria persona cui renuncians seu pasciscens successurus est. l. pactum quod dotali. C. de colla. l. fi. ff. de suis et legiti. l. si qñ. §. j. ff. de inoffi. testa. etiam si tale pactū esset factum ab ascendente descendenti saltem quando ab eo ex causa dicte renunciationis seu pacti non accepit tantū quātū esset legitima sibi debita. vt. l. j. §. si parens. secundū verum et cōmunem intellectū. et ibi no. Bar. ff. si quis a paren. fue. manu. et no. doc. post glo. in. d. l. pactū. et in. d. l. si quando. §. j. Sed dicta domina Cōcordia a dicto filio suo pupillo aut ab eius tutoribus quibus presentibus renunciauit nihil accepit: ergo dictū pactū vel renunciatio nō valuit. ¶ Nec

2 obstat† quod ipsa iurauerit non contrauenire: et propterea videatur valida tam esse renūciationem vel pactum saltem de iure canonico p. c. quis de pact. in sexto. et per regulā que habet quod vbi iuramentum neque vi neque dolo prestitum seruari potest sine interitu salutis eterne debet seruari. c. si vero. et c. cū contingat. de iureiu. Super qua obiectione plurimū elaborauit subtiliter pfatus dñs consultor. Et tunc fortasse nō erat deuentum ad dictam absolutionem a iuramēto propter quā videtur cessare obiectio. nam nō solū quando iuramentum appositum in contractu obligat iurantem ad obseruantiā iuramenti: sed etiam qñ validat actū vel contractum super quo est appositū prout facit in casu dicti. c. quis vt patet ibi in verbo firmatum et ibi no. dect. si fuerit postea concessa absolutio a dicto iuramento cessat validitas dicti contractus seu pacti qñ talis contractus vel pactum sine tali iuramento erat omnino nullius momenti vt erat in casu nostro per. d. l. pactum. ita vltra alios p plura concludit eleganter dñs Abbas in preallegato. c. cū cōtingat. in. xij. colon versi. sed vltra predicta aduerte ad illam difficultatem etc. et ita refert consuluisse Ioā. Cal. et nōnullos alios et in alio casu saluat opinionem Ang. q videtur aliter consuluisse. s. quādo cōtractus erat validus sine iuramento vt in venditione in quā interuenit deceptio vltra dimidiam iusti precij. nam contractus licet possit rescindi. l. ij. C. de rescin. vendi. c. cum dilecti. et c. cum causa. de emp. et vend. si tamen appositū sit iuramentum impeditur iurans posse rescindere. vt no. in locis prime allegatis. certe tunc si a tali iuramento fuerit concessa absolutio cōtractus remanebit validus prout fuisset etiam sine iuramento: verum ppter absolutionem a iuramento non impeditur iurans intentare remedium rescissorum dicti contractus quod tollebatur propter causam iuramenti. vñ cessante causa. i. iuramento sublato per absolutionem debet cessare effectus ipsius iuramēti. l. adigere. §. quis. ff. de iurepatro. c. cum cessante. de appel. Cū igitur in pposito nostro iuramentum esset causa validitatis ipsius pacti vel renunciatiōis vt dixi: ergo cessante iuramēto ppter dictam absolutionē debet cessare validitas talis renūciatio

3 nis. ¶ Nec obstat si† diceretur quod illa absolutio nō valuit eo quia fuerit lata sine cause cognitione: et celeriter iuxta id quod habetur in. c. tum ex literis. de resti. in integ. et l. sciā. C. de senten. ex pericu. recita. l. ex stipulatione. C. de sentem. et interlo. omnium iudicium. et per nota. per Bar. in l. prolatam. ad fi. eodem tit. et Cy. et Bald. in prima constitutione. ff. §. itaque. cum simi. quia ad hoc respondeo quod immo iudex celeriter debet ad sententiam procedere dum tamen sit instructus. c. iurgantium: in verbo celeri sententia. cum ibi nota. de re iudica. sed ex narratis in dicta sñia apparet cum cause cognitione dominum episcopum ad sententiam processisse: quia visa petitione dicte domine Concordie et viso instrumento et vocatis aduersarijs dñe Concordie qui nihil sufficiens aut legitimū allegabant quare dicta absolutio cōcedi non deberet: et visis allegationibus seu cōsilijs pductis pro parte domine concordie processit ad di

4 ctam absolutionem cui quidem narrationi standum est: quia quando† in

snia enunciant aliqua acta etiā tanq̄ preterita: ⁊ talis snia est lata par te vtraq̄ presente et nō contradicente ꝑut fuit in casu p̄dicto talis scri ptura snie ꝓbat illa acta enunciata precessisse. l. j. ⁊ ibi no. Bar. C. de re iát. ⁊ no. Inno. in. c. cum in iure. de offi. deleg. ⁊ Bar. in. l. fi. in fi. ꝑ illum tex. ff. q̄n app. sit. et in. l. acta. ff. de re iudi. ⁊ fran. tigri. ⁊ Bar. in auten. si quis in aliquo. in fi. C. de eden. ⁊ Bald. in. l. emancipatiōe. C. de fide in stru. ⁊ in. l. ex his. in. ij. col. C. de testa. mili. et Ang. Jo. de imo. ⁊ Pau. de cast. in. l. sciendū. ff. de ver. ob. ⁊ Ang. in. §. ⁊ hoc insuper in autenti. vt sponsa. larg. ⁊ late firmat hoc dn̄s Abbas in. c. q̄n cōtra. de ꝓba. et ibi etiam Joan. de imola. in. l. iiij. §. condemnatum ad finem. de re iudi. nec obstant ꝙ omnia illa enunciata in dicta sententia fuerint facta eo dem momento: quia respondeo primo ꝙ ex narratis in dicta sententia

5 non deprehenditur ꝙ fuerint facta eodem momento: ⁊ in dubio † debet presumi pro snia ⁊ eius rectitudine, ⁊ sic ꝙ fuerint facta dbito tempore

6 c. bone. el. primo. de elec. c. cum inter. ⁊ c. sicut. de re iu. ¶ Preterea † vt dicit Jo. de imo. in cle. pastoralis. in tertia colū. de re iudi. referens anti quos etiam ibi ita tenere festinus processus non infert ꝙ processus seu snia sit nullius momenti nisi quādo supplantat cause cognitionē: alle gāt id qd habetur in. c. cum bertoldus. de re iudi. ⁊ melius probatur in c. iurgantium. ⁊ ibi no. eo. ti. ⁊ in cle. sepe. post p̄n. de ver. sig. nec contra rium dicitur in. d. c. cum ex literis. immo ibi potius ꝓbatur ꝙ illa celeri tas non reddit sniam nullam: sed prebet causam restitutionis in inte grum q̄n erat ex hoc lesa persona priuilegiata cui de iure concedatur re stitutio in integrum: ⁊ ita etiam no. Anto. de bu. in. d. c. tum ex literis. ⁊ Ange. in. l. iudices. C. de iudi. qd autem interuenerit cause cognitio ptꝫ ex narratis in dicta snia: ⁊ illa narratio cum facta fuerit vtraq̄ pte

7 presente ⁊ non contradicente probat vt dixi supra. ¶ Ad hoc † faciunt not. ꝑ Pau. de ca. in. l. cū hi. §. si pretor. ff. de transact. vbi in illo articu lo quo queritur an decretum iudicis presumatur interpositum cum cau se cognitione iuxta no. per Specu. in ti. de emp. ⁊ ven. §. nunc dicendū. versi. ⁊ breuiter cum suis concordantijs concludit ꝙ si in decreto enun ciatur a iudice ꝙ adhibuit cause cognitionem presumitur ꝓ decreto ꝙ cum cause cognitione ꝓcesserit. ⁊ ita dicit audiuisse Bal. dicere ⁊ tene re per no. ꝑ gloss. in. l. j. C. de fun. instruc. ⁊ iure aste fis. lib. x. ⁊ ita etiaꝫ re fert ipse in suo consilio centesimo septuagesimo quinto.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio. ccxiiij.

1 ¶ Iteresse potest probari iuramento.
2 In actione bonefidei iuratur in litem contra dolosum in non faciendo factum vel restituendo rem. 3.
4 Doctrina ad cognoscendas actiones contrarias.
5 Que requirantur vt habeat locum iuramentum in litem.

¶ Consilium. ccxiiij.

¶ Dubia. 12.

¶ Resolutiones dubiorum.

Quādo dolus committitur. in faciendo probatur per iuramentum nedum per testes vel per instrumenta: secus quando committitur in obmittendo tunc interesse debet probari per testes vel instrumenta. Baldus. in. l. ar gentarijs. §. cum autem. ff. de eden. Barto. idem in lege si per alium. §. in eum ne quis in ius voc. vi eximat. Ange. in. d. §. cum autem. Inno. in

1 c. finita. extra quod me. cau. ¶ Quod per iuramentum † possit probari interesse contra eum qui dolum participauit seu dolosus fuit in omittē do firmat Bar. in. l. in actionibus. circa vlti. colū. vbi etiam dicit quod hoc habet locum ꝯtra eū qui cōmittit dolum in omittendo puta in nō restituendo. ⁊ videtur text. cum glossa. in. d. l. in actionibus. §. plane. fm veram lec. Azo. ⁊ hoc etiam vult gloss. recte intuenti in. l. nummis. de in litem iuran. ⁊ idem Inn. in. d. c. si. qd met. cā quem ad hoc allegat Bar. in preal. l. in actionibus. ⁊ Barto. in. l. j. § . si ista. ff. deposi. Preterea ne frustra insistamus in his in quibus non est dubitatio. Clarum est quod nos sumus in actionibus bonefidei: q̄ sumus in actione ex locato: loca uit eñ ille operas suas pro mercede ⁊c. in quibus qd actionibus bonefi dei iuratur in litem contra dolosum in non faciendo factum vel restitu endo rem. l. iiij. §. sed ⁊ si quis. cum glo. in verbo condemnabitur. ⁊ l. qui restituere. ff. de rei vē. ⁊ in. l. iij. §. preterea. ff. ad exhiben. l. j. ⁊. ij. ⁊. l. in acti onibus. ⁊ ibi hoc clare Barto. ⁊ doc. de in liteꝫ iuran. Et per ꝯsequens isto casu poterit agenti deferri tale iuramentū per quod iurabit ꝓ q̄to precio nollet illū sibi promissa non obseruasse ⁊c. ⁊ hec sufficiant breui tatis causa quia cum excellentissimo loquor ⁊ addo Bal. in. l. j. in versi. modo contra hoc oppo. C. de senten. que pro eo quod inter. ⁊ Bal. in. l. ¶ Excellentissime doctor vidi responsiones ve stras valde subtiles tñ in casu nostro non obstāt. Nā cum dicitis qd in actis in rem ⁊ ad exhibeñ. iuratur in litem: ⁊ in actis bonefidei. vt in. d. l. in actionibus. cū simi. Sed ista est actio bonefidei. i. actio ex locato. vt

3 insti. de act. §. actionum. predicta † decisio habet locum in actiōe directa que competit locatori: sed in actione contraria que competit cōductori non habet locum nec iuratur in litem glo. est que determinat hoc. in. d. l. in actiōib⁹. tex. ē in. l. j. §. in depositi. l. ei apud quē. ff. deposi. ⁊ doc. oēs maxime Bar. ⁊ Ange. sed quando in litem iuratur tunc adhibetur illa distinctio quod iuratur in litem contra dolosum in faciendo non ꝯtra dolosum in obmittendo vt in iurib⁹ supra allegatis. ita limitat do. Lu do. de vrbe in suis singularibus. hec in frequētia ⁊ breuiter dixi. Claris sime dn̄e Vicarie vidi que eleganter respondet reuerentia vestra more solito sed in veritate vt nouit sapientia vestra: licet in actionibus con trarijs non habeat locum probatio per iuramentum in litem vt dicitis esse exemplū in actione depositi cōtraria q̄ datur depositario: ⁊ i actiōe mandati contraria q̄ datur mandato tamen nos non sumus in actio ne contraria: sed in actione ex cōducto que est directa ⁊ datur cōducto

4 ri. nam † vt scitis glos. scd̄m aliquos est singularis in. l. consensu. et ibi Bar. ff. de acti. ⁊ obli. ⁊ Barto. ⁊ doct. in. l. curatoris. in prin. vbi latius C. de neg. gest. dat veram doctrinam ad cognoscendas actiōes contra rias. nam dicit ꝙ vbi variantur noia contrahentium ⁊ nomen contra ctus vt est venditio et emptio ecce variatio nominis contractus: ⁊ si militer variantur noia contrahentium quia vnus appellatur emptor alter venditor: ⁊ similiter variatur locatio ⁊ conductio locator ⁊ condu ctor quo casu vtriq̄ cōtrahenti ⁊ cuilibet eoꝝ dantur hincinde actiōes directe non contrarie quādoq̄ non variatur nomē contractus sed va riantur noia contrahentium tantum: tamen nomen a nomine descen dit vt est in contractu mandati ⁊ depositi. nam hincinde appellaẗ de positū: ⁊ similiter mandatum, contrahentes non variantur in noie sed vnum ab altero descendit: q̄ vnus appellatur mandans ⁊ inde descen dit alius qui appellatur mandatarius: ⁊ similiter deponens et deposi tarius ⁊ sic de singulis: ⁊ tūc habenti nomen proprium vt deponēti da tur actio directa habenti vero nomen deriuatū vt est depositarius da tur actio contraria ita habetur in dictis locis. vnde in proposito fateor ꝙ in depositario q habet actionem cōtrariam non habet locum iura mentū in liteꝫ. l. ei qui. ff. depositi. Sed nos loquimur in actione ex con ducto que appellatur directa in. §. actionum. nimirum si habet locum iuramentum in litem vt alias dictuꝫ fuit. Preterea potest esse ꝙ Ludo uicus de vrbe in suis singularibus vt dicitis teneat ꝙ iuramentum in li tem non habeat locum cōtra dolosum: in omittēdo sed si illud dixit cuꝫ reuerentia ꝑessime dixit: q̄ est ꝯtra omnia iura q̄ alias allegaui que nō repeto. ⁊ cōtra no. per Bart. in. d. l. in actionibus. ⁊ ibi doc. ⁊ contra. l. si cui. §. j. ff. loca. Itaq̄ puto iustitia mediante hoc qd dictū est fieri pos se. Quāuis responsiōes vestre sint elegātes ⁊ subtiles. Eximie doctor. Nil minus adhuc dubitationes restant. Et licet doctrina siue distin ctio illa quā videntur docto. facere in dictis iuribus per vos allegatis: tamen non videtur vera maxime dum dicit q̄n nomina contrahentiuꝫ ⁊ nomē contractus non variatur vtraq̄ est directa actio quia in actio ne negociorū gestorū est cōtraria ⁊ directa secundū ipsos ⁊ sic in actiōe tutele. vt in to. ti. ff. de contra. iud. tute. vnde Azo. in insti. de act. distin xit aliter ꝙ illi datur actio directa in cuius fauorē ⁊ vtilitatem induciẗ cōtractus. illi datur cōtraria cui ex equitate ⁊ benignitate subuenitur maxime per extēsionē legis. Sed in casu nostro videtur ꝙ potius detur actio ex benignitate ⁊ equitate et legis extēsione quā alia ratione cum

5 detur solū actio ad interesse ipsius petētis. Itē alia † ratione quia in ca su nostro iste erat obligatus ad factū. s. ad prestandum operas. vt in. l. in stipulationibus. §. operarū. ff. de verbo. obli. cū si. sed non prestando operas succedit obligatio ad interesse. vt nota. in. l. stipulationes non diuiduntur. in versi. celsus. ff. de. ver. oblig. coniuncta. l. si quis ab alio in fi. ff. de re iu. sed Ang. in. l. in act. ff. de in lit. iuran. dicit ꝙ multa requi runtur ad hoc vt habeat locum iuramentum in litem: inter alia requiri tur ꝙ quis potuerit cogi precise ad factum illud vꝫ ꝙ qninq̄ requirun tur primo: ꝙ circa actionē cadat affectio. vt in. l. numinis. e. ti. secundo qd natura actionis hoc patiatur. vt quia actio sit bonefidei directa: ⁊ in quib⁹ scd̄m naturam eorum potest quis ad restitutionē cogi precise: al's secus. vt in gloss. iij. vel qd actio sit arbitraria. vt actio in rem vl' alia arbi traria. vt in. d. l. in act. ⁊ in insti. de act. §. p̄terea. tertio quod volēs iura re sit habilis ad iuran. vt in. l. vulgo. eodeꝫ titu. quarto quod arguatur dolus aduersarij. vt in. d. l. in. act. ⁊ ꝙ dolus requiratur in non parendo iudici in arbitrarijs: ⁊ intelligendo dicta ipsa arbitrarias esse stricti iu ris. Sed in casu nostro is qui promisit operas non poterat precise cogi ad operas prestandas. quia prestando interesse liberabaẗ. vt in dicto. §. operarum. ⁊ nota. maxime per Barto. in. d. l. stipulationes non diuidū tur. ⁊ in. d. l. si quis ab alio. in fin. cūm simi. Preterea in casu nostro non est locatio nec cōductio cū solū promisit operas p̄stare pro certis corbis frumenti ⁊ sic fuit contractus innominatus nisi quando quis cōsuetas operas locaret locat pro certa pecunie quantitate: ⁊ in hoc cōuenit cū emptore ⁊ venditore. vt in institu. loca. ⁊ in. l. j. §. si quis seruum. ff. depo siti cum similibus. sed actio que oritur ex contractu innominato siue p̄ scrip. siue actio in factum est stricti iuris. vt in. §. actionum. in institu. de actio. ⁊ in iuribus. vt supra allegatis. Sed in actionibus stricti iuris nō iuratur in lit. nisi iussus iudicis precedat: tunc quia maiestas pretoris cō contemnit: tunc bene iuratur in lit. vt videtur velle tex. in. d. l. in actioni bus. versi. plura supra allegata. ⁊ ibi no. per doc. maxime per Ang. sed in casu nostro cum actio sit stricti iuris: ⁊ nullus sit iussus iudi. sequitur ꝙ in litem iurari non debuerit ⁊ etiam quia prestando interesse libera tur vt supra dictum est.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium

¶ Summarium super consilio.ccxv.

☞ Clausula motus proprij non tollit defectum intētionis principis aliquid motu proprio concedentis. 2.

13 Quando est indultum aliquid ex certa scientia non potest allegari vitium surreptionis.

¶ Consilium.ccxv.

¶ De clausula ex certa scientia ⁊ motu proprio ⁊ non obstante.

Non obstat si dicatur bulla ecclesie ⁊ fabrice scti Petronij ꝯcessa ē motu ꝓprio ⁊ ex certa scientia: ⁊ propterea cum per illas purgetur omnis subiectio vt in caplo si motu proprio ꝺ prebend. libro sexto. ⁊ in cle. si romana. eodem ti. ergo ⁊c. q̄ tamē 1 deo ꝙ † lꝫ clausula mot⁹ ꝓprij regulariter videat̄ tollere subiectionē non tñ tollit defectum intētionis principis aliquid motu ꝓprio concedentis. vt no. Jo. an. in nouella. in. d. c. si motu proprio. ⁊ i. c. fi. vt lit. pen. ⁊ ibi doc. ⁊ ita declarat dñs Dñicus ferendo alios scribentes in. c. si propter. ⁊ melius in. c. ꝙuis. de rescriptis. li. vj. ⁊ in. c. si cui de preben. eo. li. Host. ⁊ Jo. an. super secunda. glo. in. c. causam. de rescrip. quos ibi refert ⁊ sequit̄. d. Ant. de bu. item. lꝫ cl'a: motu ꝓprio tollat surreptionem tamen non ampliat gratiam precipue ad preiudicium iuris tertio quesiti. vt no. Jo. an. quē illi sequuntur scribentes in. d. cle. si romanus: in gl. super verbo validam. ⁊ in cle. per literas. eodem ti. sup verbo directas. q̄ motus ꝓprius regulariter non tollit impedimenta iuris cōis. vt no. d. Dñic⁹ in. c. j. de filijs presby. lib. vj. hinc dicūt dñi de rota in ꝯclusionibus suis conclusione. 108. qꝺ si papa faciat gratiā de beneficio curati vel principali in aliqua ecclesia: talis gratia dicetur subreptitia nisi in ea fiat mētio de cura vel principalitate bñficij. ¶ Item † clau- 2 sula motus pprij nō operatur quo ad expressa in dispotione vt aliter intelligi debeant ꝙ̄ sit expressum: quia nō ampliat gratiā vel vim ꝟboꝝ vt singulariter no. d. gl. in. cle. per literas. ⁊ no. Lapus de castilliono in suis allegationibus allegatione. v. circa fi. cum igitur in casu nostro papa exprimendo capellam sancte crucis. ⁊ faciendo mentionem de eius rectore intellexerit ipsam capellam esse titulū beneficij perpetui pōt de iure. fieri vnio aliquo non vocato eo ꝙ de nulli⁹ preiudicio agitur. vt in clemen. si vna de rebus eccle. non alien. non potuit papa ex dictis ꝟbis informari capellā sctē Crucis eē proprietatem preceptorie de maxone: ⁊ beneficium de mensa per ea q̄ superius dicta sunt ad que bene facit tex. in. c. ij. vt lite non conte. in. c. ij. de dolo ⁊ contuma. facit qꝺ no. in. c. j. vt lit. pen. lib. vj. agere cū ad ecclesiā vel capelam vt ad beneficium vel vt ad proprietatem sunt valde diuersa. vt diuersa iudicant ⁊ diuersa iudicia pro tutele requiritur cū vna sit causa beneficialis ⁊ priuilegiata: alia ꝟo nō priuilegiata ⁊ prophana vt pulchre declarat Jo. and. in glo. in cle. dispendiosam. de iudi. in glo. super ꝟbo beneficijs circa medium sui ex quo infertur ꝙ mens ⁊ intentio concedentis fuit incorporare Fabrice capellam sctē Crucis cum vacaret ⁊ disposuit in tale tp̄s quo nulli fiebat preiudiciū per no. in. d. cle. si vna de rebus eccle. non alie. non ergo est dicendum papam voluisse de tali proprietate disponere que non vacat ⁊ de qua disponi non poterat sine preiudicio p̄ceptorie de maxone per ea que dicta sunt superius in secūdo membro: q̄ solū de titulo beneficij disponere intendebat qui suppressus ⁊ extinctus est in dicta capella sancte Crucis per dictam vnionem. vt no. in. c. super eo. de prebē. l. vj. ⁊ in. c. j. ne se. vacā. ⁊ in. c. ⁊ temporū qualitas. xvj. q. j. glo. no. in cle. ꝑ literas. de preben. super verbo ecclesias. facit qꝺ no. in cle. j. de sup. negli. p̄la. ¶ Item lꝫ sit regulare ꝙ priuilegium principis sit latissime interpretandum: presertim contra ipsum concedentē vt in iuribus vulgaribus: non tamen debet taliter interpretari ꝙ recedatur a verbis ipsius priuilegij: aut quod per ipsum ledatur ius tertij: immo verba ipsa si est opus impropriari dñt vt minus tertius ledatur. vt nota. Jo. an. in. d. c. super eo de offi. deleg. ⁊ in. c. ꝙuis. el. ij. de preben. li. vj. in glo. ordi. super. verbo decedentium. bene facit tex. in. d. c. ei. cui. de preben. in. vj. cum notatis 3 ibi per do. Domi. super glo. fi. ¶ Non obstat † si dicatur indultum ꝯcessum fabrice sancti Petronij. nedum ex motu proprio: sed etiam ex certa scientia principis casu quo allegari non potest vitium surreptionis per. no. per gl. in. c. ij. de fil. p̄sby. eo. ꝙ certa scientia presumptū excludit errorem. vt no. Inn. in. c. ij. de ꝯfir. vti vel inuti. ⁊ est glo. no. in. c. j. de trās ac. in glos. penul. Bar. in. l. conficiuntur. de iure codi. pro quibus videtur text. in. l. vlpianus. de excu. tuto. ⁊. l. quidam. consulebat. de. re iu. precipue in casu nostro vbi vltra clausulam ex certa scientia est clausula nō obstāte genera. adiuncta quo casu videtur habere vim specialis derogatorie. vt no. Arch. in. c. si propter rescri. in. vi. aliquid Joannes. and. in. c. nonnulli. eo. ti. in antiquis. Inn. in. d. c. olim. de verbo. sig. Arch. in c. vltima voluntas. xiij. q. ij. facit quod no. glo. in. c. ex parte. el. ij. de offi. deleg. ꝙ dicendum est ꝙ predicta haberent locum quando non ageret̄ de iure alteri aufferendo: secus si per talem clausulam tolleretur ius tertij ⁊ singularis persone: q̄ tūc non habet vim spiritualis derogatorie vt singulariter voluit Bal. in proemio in vsib⁹ feudorum in verbo an ꝟo presumat̄ principē ⁊c. allegat no. in auten. qui. mo. na. effi. sui. vide subdit alibi idem dicens Bal. ꝙ clausula ex certa sciētia nihil operat̄ nisi in his de quibus pre[su]mitur principem habere scientiam sicut sunt ea q̄ consistunt in iure. i. in ipsis legibus non autem operatur in his que princeps p̄sumit̄ ignorare sicut sunt ea que sunt facti. vt ipse no. in. l. fin. C. sen. rescin. non pos. licet etiam ibi Bal. dicat ꝙ quandoqꝫ substantia alicuius rescripti est obreptitia qꝺ rescriptum est censendum obpretitium non obstat clausula ex certa sciētia que tanꝙ̄ accessoria non valebat rescriptū gratiosum: sed capit naturam sui principalis. allegat. l. fi. de his qui a nō domino manu. d. c. dilect⁹ filius Abbas. de rescri. hinc etiam dixerūt domi. de rota in conclusionibus suis conclusiōe. ccxxvj. ꝙ si papa ex certa scientia aliquid cōfirmat per talem confirmationem intelligit̄ supplere defect⁹ solēnitatis: non autem substantialiter nisi talis cōfirmatio facta esset cum cause cognitione ⁊ vocata parte. pro quibus facit quod no. Jo. an. post Inn. in. c. ij. de confir. vti. vel inutili. vñ cū capella sancte Crucis eēt de mēsa p̄ceptorie sancti Jo. A. sit qd fcti de facto alieno cū princeps presumitur habere ignorantiam per nota. in. c. j. cum constitutionibus. lib. vj. nullaqꝫ hic fuerit cause cognitio ꝑ papam adhibita talis dicta clausula isto casu non operatur validitatem rescripti circa talē defectū: q̄ esset suppledum defectum circa substantiam ⁊ veritatem facti alieni de quo agitur ⁊ in preiudicium tertij quibus casibus dicta clausula non operatur per ea que dicta sunt. facit qꝺ notant docto. in. c. cū olim. de consue. in. c. licet de offi. ordi. ⁊ in. c. ex tuarum. de autoritate ⁊ vsu pall ij.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super cōsilio.ccxvj.

1 ☞ Falsa demonstratio an viciat legatum. 2. 3.

4 An creditor asserens sibi deberi cētū videat̄ fateri sibi non plus deberi

5 An in legato suppellectilis cōprehendantur suppellectiles commodate ⁊ an continentur vestes ⁊ libri. 6.

¶ Consilium.ccxvj.

Magister albertus de mantua artiū ⁊ medicine doctor existens Neapoli ꝯdidit testamētū in quo vxori sue Salucierie Mantue existēti legauit quadringētos ducatos ꝑ infrascripta verba prout patet in testamento relinquo Salucierie vxori mee illos quadringentos ducatos restantes ex illis mille ducatis quos hꝫ ⁊ tenet dict⁹ frater meus Joannes ⁊ omnes suppellectiles q̄ in domo mantue sunt tam mea propria ꝙ̄ ipsius vxoris mee ⁊ ad omnē libitum sue voluntatis ⁊c. De duobus dubitatur.

¶ Primo dubitatur an cum iste testator legauit mille ducatos quos tenere credebat Joānē. s. sexcētos ꝓ facienda quadam capella ⁊ quadringentos reliquos ex illis quas tenebat dictus Joannes vxori legauerit. cū in veritate penes dictū Joannem non reperiantur nisi octingēti triginta sex an dictus heres teneatur vsqꝫ ad summā dictorum mille ducatoꝝ: ⁊ sic an teneatur pro rata mille ducatorūꝫ vel pro rata eius quod reperitur penes. d. Joannem.

¶ Secundo dubitatur cō nec in domo propria ipsius mariti: nec in domo vxoris reperiātur suppellectiles mariti an vxor possit petere suppellectiles istas vbicunqꝫ existant.

¶ Tertio an appellatione supellectilis contineantur vasa argētea perle vestes libri annuli ⁊c.

1 ¶ † Circa primū dubiū videretur prima consideratione dicendum integrā summā quadringentorū ducatorū deberi non obstante falsa demonstratione ꝑ. l. quidam testamēto. in prin. ff. de leg. j. ⁊. l. lucius. ff. de ali. leg. vbi si testator in testamēto dixit lego Titio cētum aureos: ita vt infra scribā. s. vt ꝙ exigant̄ a Sayo tot ⁊ a seyo tot. certe lꝫ summa illa exigi nō possit a Sayo ⁊ Seyo eo q̄ ampli⁹ debitores nō erant tñ le- 2 gatū debebitur: ita videbatur in ꝓposito dicendum. ¶ † Sed premissis non obstantibus contrarium de iure verius esse puto per tex. in. l. si seruus legatus. §. qui quinqꝫ. ff. de lega. j. vbi testator q̄ quinqꝫ duntaxat habebat in archa sic legando inquit decem q̄ in archa habeo Titio lego certe legatum valebit in qnqꝫ tantum: q̄ falsa demōstratio circa designationē substantie rei legate vitiat legatum. vt ibi ad idem tex. in. l. si sic. §. j. ff. de leg. j. vbi si testator dicat lego Titio centū q̄ Seyus mihi debet si Seyus nō debeat legatū nō valet: q̄ similiter falsa demōstratio isto casu est circa substātiam legati. s. circa actionē sibi competentē quam testator legasse videt̄: ideo vitiat legatū vt ibi. ⁊ declarat Bar. in. l. demonstratio falsa. in secunda colum. ff. de condicti. ⁊ demonstrat.

3 ¶ † Non obstāt iura allegata in contrariū: quia ibi testator pure ⁊ simpliciter legauit quātitatē certam ⁊ post perfectum legatum dixit quantitatem prestari volo de pecunia q̄ est in tali loco vel apud talem: nam licet pecunia ibi non inueniatur legatum debetur: ⁊ sic aut post legatū perfectum designatur per relatiuum vnde legatum debeat solui ⁊ procedūt iura allegata in contrarium. Aut relatiuūꝫ adijcitur substantie ipsius legati ⁊ tunc falsa demōstratio viciat: vt si dico lego tibi cētū q̄ habeo in archa. d. §. qui quinqꝫ. ⁊. d. l. si sic. secus si dixisset lego tibi cētū que solui volo de his que habeo in archa. vt etiam declarat Barto. alij in. d. l. quidam. ad idem facit. l. si debitor. §. verisimile. ff. de cōtrahē. emp ⁊. l. cum certus. ff. de vino. tri. ⁊ ol. lega. Sed in ꝓposito testator vltimo loco dixit lego vxori illos quadringentos ducatos restantes ex illis mille ducatis quos hꝫ ⁊ tenet dictus Joannes frater meus ⁊c. nam

illud participiū restantes resoluitur in relatiuū ꝛ verbum presentis tēporis.vt no.glo.in cle.j.in verbo dignitatibus.de preb.ꝛ sic perinde est ac si dixisset testator lego vxori quadringētos ducatos qui restant ex illis mille ducatis quos habet dictus Joannes:ꝛ sic retulit se ad corpus nummorū existētiū apud Joannem:ꝛ sic proprie sumus in terminis dicti.§.qui quinqꝫ. ¶ †Nec obstat si diceretur quare etiā non debet fieri par detractio de primo legato sexcentorū ducatorū relictorum pro dote capelle de dictis mille ducatis:qꝛ respondeo ꝙ illa verba testatoris apposita in vltimo legato dum dixit testator lego vxori quadringētos ducatos restantes ex illis mille ducatis quos habet Joannes ꝛc.ostēdūt mentē testatoris fuisse ꝙ istud secūdū legatū solueretur de eo quod restaret de directa summa mille ducatorū deductis sexcētis:hoc em̄ importat verbū restantes vt in simili no.Bal.in.l.si quidē.C.de trāsac.vbi dixit ꝙ lꝫ creditor qui asserit Titiū sibi debere centum non videatur fateri sibi non deberi plus.l.rationes.cū ibi no.C.de proba.ꝛ nota.Bar.in.l.si cum dos.§.j.ff.rerum amot.ꝛ in.d.l.si quidem tamen fallit si creditor assereret Titiū sibi debere centū pro resto seu pro residuo:qꝛ videtur fateri hanc debere esse vltimam solutionem fm̄ Bal.in.d.l.si quidem.alle gat nota.in.d.l.omnes.ꝛ in.l.iij.§.cum Titio.ff.de adi.leg.facit.l.j.C.fini.reg.ꝛ no.Bal.in.l.fi.§.j.C.de vsur.rei iud.in ver.ſꝫ quid dicens duo ꝛc.ꝛ in.l.ab Anastasio.in vlt.col.C.man.in ver.not.hec.l.est argumentum ꝛc.vbi dixit ꝙ illa verba pro residuo denotant ꝙ reliquū totum sit receptū ꝛ solutū:ꝛ sic apparet ꝙ testator voluit de eo quod restaret de priori legato solui secundū legatū. ¶ †Circa secundum dubiū videretur dicendum ꝙ supellectiles que in domo mariti vel vxoris esse solebant deberentur.lꝫ tꝑore testamenti vel tempore mortis ibi nō essent alibi reperirentur.l.quesitum.§.fi.ꝛ.l.seruus qui in fundo.ꝛ.l.si ita legatum.ff.de lega.iij.l.huiusmodi.§.legatum.ff.de legatis.primo.l.quesitū.§.sabinus.ff.de fun.instru.in contrarium videtur qꝛ si testator cōmodasset vel commodari fecisset aliquas supellectiles de predictis que in domo ipsiꝰ vel vxoris esse solebant nō comprehenduntur ille in legato.vt est casus in.d.l.penul.§.j.ff.de auro ꝛ argen.leg.ꝛ.l.ex facto.§.rerum.ff.de here.insti.in hoc passu reperio ꝙ Pau.de cast.in.d.l.huiusmodi.§.legatum dicit vidisse questionē de facto Florētie:in his terminis vcꝫ testator iure agens testamentum condidit ꝛ vxori sue reliquit omnes massaritias que erant in domo quam habebat Florētie.modo de illis massaritijs quasdam ad rus portauerat vt ibi essent quousqꝫ ibi staret reportaturꝰ postea Florentiam vbi communiter stare consueuerat:querebatur an deberentur vxori:ꝛ dicit ꝙ iura primo loco allegata faciunt ꝙ sic. Sed dicit ꝙ in contrarium videbatur expressa mens defuncti qui se restrinxit ad illas que ibi erant ꝛ si sensisset de illis que erāt in rure facile fuisset exprimere.l.j.§.finautē ad deficiētis.C.de adu.tol.c.ad audiētiā.de deci.ꝛ istam partem dicit ꝙ putat esse veram quando testator locutus est per verba presentis temporis.vt quia dixit lego massaritias que sunt in domo ꝛ sciebat eas ibi non esse:si aūt per alia verba importantia futurum tempus:vt quia dixit lego massaritias que erunt vel essent in domo tunc habent locū iura illa que primo loco allegaui.§.dictus.§.legatum.cum simi.ne fraudetur intentio testatoris ex casu post testamentū contingente:qꝛ credebat debere ibi esse massaritias tempore mortis:ꝛ idē erit secundum eum si testator legasset per verba presentis temporis tamen ignorabat massaritias esse translatas in alium locū.nā ne fraudetur testatoris intentio ex ignorantia:qꝛ credebat ibi esse tēpore testamenti debebuntur dicte massaritie per eandem rationem ꝛ per eandē iura. In proposito igitur nostro concludo ex predictis ꝙ cum testator locutus fuerit per ꝟba presentis temporis quod non veniant supellectiles que ibi non erāt tempore testamenti.l.si ita scripsisset.cum glos.ff.de leg.ij.l.si ita cum ibi notatis per Barto.ff.de aur.ꝛ argen.legat.ꝛ hoc quo ad illas supellectiles quas testator sciebat tunc in domo non esse:pro quo facit quia si de domo ante tempus testamenti amote fuerant si fuerant amote amplius ad domum non deferrentur constat ꝙ non comprehenduntur in legato.d.l.penul.§.j.ꝛ.d.l.ex facto.si autē non cōstat quo animo amote fuerunt iussu ꝛ voluntate testatoris:ꝛ tunc cum intelligaꝛ esse extra domum ad beneplacitum domini,ꝛ tunc iudicatur ac si essent future imperpetuum extra domum:quia paria sunt aliquid esse ad beneplacitum ꝛ aliquid esse imperpetuum.l.iurisperitos.in prin.ff.de excu.tut.ꝛ no.glo.in cle.ꝛ sic principalis in verbo electionem.de rescrip.ꝛ in.c.fi.in verbo perpetuas.de rescrip.in.vj.ꝛ clare no.Bart.in.l.de pupillo.§.si quis ipsi pretori.in.iij.q.ff.de ope.no.nū.facit.l.sufficit ff.de condi.indebi.ꝛ.c.si gratiose.de rescr.in.vj.ꝛ.c.si delegatus.de offi.delega.in.vj.ꝛ no.Pe.Cy.ꝛ Bal.in.l.quisquis.C.si certum petaꝛ.aut ignorauit testator eas fuisse de domo amotas ꝛ putauit eas in domo esse.tunc attendeꝛ opinio testatoris ar.l.cum alienam.ver.quod si suaꝫ.C.de deleg.l.vnum ex familia.§.si rē.ff.de leg.ij.ꝓsertim legādo vxori.d.l.cū alienā.Cui aūt icūbat onꝰ pbādi dico ꝙ prio icūbit legatario onꝰ pbādi istas supellectiles fuisse in domo testōris vl' vxoris ꝛ ꝯsuetas ēe ibi stare:al's aūt lꝫ testator haberet supellectiles sed nō in altera dictaꝝ domorum non deberentur per.l.si seruus legatus.§.qui quinqꝫ.de lega.j.ꝛ quod incumbat onus probandi legatario notat in specie Bal.in.l.fi.§.fi.C.de appella.probato autem quod testator ꝯsueuerat istas supellectiles tenere in altera domorum predictarū quousqꝫ testator eo in loco stetit ꝛ postea reperianꝛ in alium locum translate si heres allegat ꝙ sciēte testatore fuerūt translate cum sit fundamentum intentionis sue sibi incumbit onus probandi.l.ei qui.ꝛ.l.quinquaginta.ff.de ꝓba.c.bone.de elect.ꝛ ꝓsertim qꝛ in dubio ꝓsumiꝛ ignorantia.l.verius ff.de ꝓba.ꝛ in regula ꝓsumiꝛ.de reg.iur.in.vj.ꝛ plene per Bartolum in l.is potest.ff.de acqui.heredi.cum simi. ¶ Circa vltimum dubium †dico ꝙ in legato suppellectilium constat non contineri vestes nec libros.l.j.ꝛ.l.supellectili.ver.ſꝫ sunt q recte ꝛc.ff.de supel.leg.ꝛ ibi no.Bar.in l.iij.ff.de lega.j.quid aūt in vasis argenteis.respondeo ꝙ vasa argentea escaria vel potoria non comprehenduntur appellatione supellectilium nisi legatarius ex vsu testatoris probet testatorem comprehendere voluisse.l.cum quidam.ꝛ.l.labeo.ff de supelle.leg.ꝛ similiter vasa argētea aquiminaria non comprehendentur:ꝙ illa censetur esse vasa argentea escaria.l.ꝛ si non sint.§.si cui escariū.ꝛ.l.in argento.§.fi.ff.de auro ꝛ arg.leg.ꝛ ibi exponitur in glo.que sint ista vasa aquiminaria:qꝛ dicunꝛ vasa aque manuaria seu aquam ministrantia:prout sunt ea q̄ vulgariter nūcupātur bacilia ꝛ bronzia ꝛ similia:ꝛ idem dico de alijs vasis argenteis per.l.j.ff.de sup.leg.tū hec vera sunt si talia vasa numero argenti per testatorem habita sunt dum viueret qꝛ ea reponebat ꝛ recondita in argentario tenebat ꝛ non ad vsum supellectiliū.vt not.glo.in dicta.l.j.in verbo auro.ꝛ probatur in.l.ꝛ si non sint in princi.ꝛ.§.j.ꝛ ibi hoc notat Ray.ff.de aur.ꝛ arg.lega.

¶ Laus deo. Alexan.

¶ Summarium super consilio.ccxvij.

1 Uerba qn̄ in quibusdam casibus inducant nouationem anteriorum obligationum.
2 Impendens in naulis ꝛ vecturis mercium preferꝛ ceteris creditoribꝰ
3 Quando quis probat equum conductum fuisse mortuum.
4 Libro non est standum in fauorem producentis.
5 Consuetudo in actionibus quomodo attendatur.
6 Procedunt a pari quem sortiri forum in loco:vel quem subici legibꝰ vel consuetudini. 7.
8 Ubi est adiecta dictio circa illa probatio.nunꝙ̄ dicitur esse certa.
9 De ponens de auditu alterius sibi non creditur.
10 Qui potest conueniri iure actionis multomagis potest conueniri iure exceptionis. 11.

¶ Consilium.ccxvij.

Quā fidē faciat liber scribentis pro scribente:ꝛ an valeat consuetudo ꝙ stetur scripture scribentis in fauorem suum.ꝛ an illa consuetudo valeat in preiudicium eius qui est de alio loco etiam quando ex contractu socij obligatur alius socius.

Domini redēptoris nostri inuocato suffragio.Uiso quodam satis inordinato processu cause principalis versa inter nobilem virū Nicolaum de corbellis ex parte vna ꝛ Michaelē fopt ex altera occatione certarum sequestrationum factarum de certa quātitate ferri olim Angelini alias Joannis Rigolini in qua causa disputatū est in effectu quis eoꝝ.s.Michaelis ꝛ Nicolai haberet in dicto ferro sequestrato meliora ꝛ potiora iura:qꝛ quilibet eorū pretendit se creditorē dicti olim Angelini ꝛ ius habere in dicto ferro ꝛ tādē fuit ꝓnunciatū sequestrū factum de dicto ferro ad instantiā dicti Michaelis ꝓcedere debere ꝛ tenere ꝓ dicto eiꝰ credito nō obstāte aliqua contradictione dicti Nicolai Tū mihi videꝛ de iure veriꝰ esse.dictum Nicolaū in dicto ferro habere potiora iura ꝛ ei dictum sequestrū nullo modo habere obstare ꝛ ꝑiudicare maxime ex infrascriptis:ꝛ primo qꝛ dictꝰ Nicolaus probauit se esse creditorē in pluribus ꝛ diuersis quātitatibus pecuniarū dicti quodam Joānis ex publicis instrīs etiā cū obligatione bonoꝝ ante etiā ꝙ eēt creatū assertū creditū dicti Michaelis.nā de credito dicti Nicolai apparet publico instrō rogato de anno.1465.die.v.Nouebris.ꝓ ducatis sexcentis cum dimidio in quibꝰ confitetur dictus Angelinus Rigolini 1 †se debitorē dicti Nicolai computatis hincinde omnibus q̄ adinuicem agere habuerūt ꝛ voluerūt ꝙ alia instrā debiti inter eos confecta eēnt cassa quo ad debitū:sed nō quo ad prioritatē hypothece ꝓ que ꝟba apparet ꝙ facta fuit nouatio anterioꝝ obligationum ꝑsonalium.l.Paulo calimaco.§.j.ff.de leg.iij.ꝛ no.Bart.clare in.l.ij.ff.de noua.ꝛ Ange.in.l.q vsumfructū.ff.de verbo.ob.ꝛ in.l.fi.C.de noua.ꝛ qꝛ ꝯhētes couenerūt ꝙ prioritas hypothecaꝝ nō esset extincta apparet ꝙ quantitate ꝓ qua erant prius hypothecata bona debitoris intelligitur ipsa hypotheca cū sua potioritate ꝛ priuilegio transfusa in istā obligationem nouātē.tex.est in.l.creditor acceptis.in pn̄.ꝛ ibi no.gl.ꝛ Bar.ff.qui potio.in pig.ꝛ.l.j.C.etiam ob cyrographa.pecu.ꝛ sic nō potest dici ꝙ pro isto vltimo cōtractu nouāte nō fuerit hypotheca in instrumento adiecta dico vsqꝫ ad quantitatem pro qua ex antiquis instrumentis ꝛ obligationibꝰ apparet bona debitoris fuisse hypothecata de quibꝰ quidem quātitatibꝰ antiquarum obligationum apparet plura instrumēta:primo vnum instrumentum de anno.1462.die.xxv.Septebris.in quo dictus Angelinꝰ constituit se debitorem dicti Nicolai in ducatis ducētū viginti:ꝛ in petijs sex panni albi blaui coloris ... zurri cū hypotheca

onorum

bonoꝝ. Item vnū aliquod instrumentum de anno. 1463. die. xxvi. Se-
ptēbris. in quo dictus Angelinus se obligauit in quātitate ducatorum
cccxi. cū obligatione bonorū. cassarunt tamen dicti contrahētes omīa
alia instrumenta quo ad debitum. Item aliud instrumentū debiti du
catorū centum nonaginta de eodem numero ⁊ die. xxi. Octobris. dato
rū sibi ad lucrū ⁊ perditam in mercātiam ferri: ⁊ sic clare remanet sal-
ua hypotheca prior saltem pro quantitate illa ducatorū. cccxi. ⁊ pro il-
la quantitate ducatorū centum nonaginta que due summe non erant
nouate ⁊ extincte dicto tp̄e dicti vltimi instrumenti confecti de anno.
1465. dictus vero Michael asserit creditum suum fuisse creatum de an
no. 1467. ⁊ sic post omnia instrumenta obligationum contractarū in
ter dictum Nicolaum ⁊ dictum Angelinum. sequitur ergo ꝙ qui prior
est tp̄e potior est in iure quo ad hypothecam dicti ferri. l. si fundus. C. q
2 potio. in pigno. ha. ⁊. l. si pignus. ff. eodem titu. ¶ Nec ad hoc † obst. qđ
ille qui impendit in naulis ⁊ vecturis mercium preferatur ceteris credi
toribus anterioribus quo ad hypothecam ipsarum mercium lege in-
terdum. cum. l. sequen. ff. qui potio. in pig. habe. quia respōdeo quod nō
est probatum quod istud ferrum de quo agitur sit illud idem ferrum p
quo tantum facte sint omnes expense ascendentes ad totum illud cre-
ditum quod pretendit dictus Michael immo potius contrarium testi
ficatus est Petrus Angelini productus in testem per dictum Michae
lem. nam illam tacitam hypothecam ⁊ priuilegiatam habet creditor
solum pro expensa facta in re illa quā cum illa expensa saluā fecit seu cō
duxit. vt dicta. l. interdum. ⁊ cum non probauerit quod vllam expensā
fecerit Michael pro isto ferro de quo nunc est controuersia non potest
obtinere dato etiā quod apparere posset eum aliquam expensam fecis-
se pro aliqua quantitate ferri dicti Angelini conducta qr probatio dꝫ
esse certa ⁊ concludens: alias non releuat. c. in presentia. de probatio. l.
3 neque natales. C. de probatio. ad hoc magis † in specie: facit id qđ ha-
betur in. c. auditis. cum glo. de prescrip. per quam ibi dicit Iohā. andr.
se practicasse cū quidam conduxisset equum ad vecturam: ⁊ postea dñs
locaret equū repeteret: conductor dicebat equum fuisse in itinere natu
raliter mortuū: ⁊ ita probabat per testes quod equus quem equitauit
mortuus fuit in itinere naturaliter: sed locator dicebat licet tu probaue
ris qđ vnus equus quem equitasti sit mortuus tamen non probasti qđ
sit illemet equus quem tibi locaui: ⁊ sic non potuit cōductor ex illa pro-
batione obtinere ⁊ recte secundum Iohā. and. ⁊ alios ibi ⁊ cum appa
reat dictum Angelinum varias quantitates ferri conduci fecisse ⁊ su-
per eis mercantias conduxisse sequitur quod dicta pbatio redditur du
bia: l. si quis seruum. §. si inter. cum ibi nota. per Bar. ff. de legat. secūdo.
lege duo sunt Titij. ff. de testamen. tut. ⁊ sic posito quod libris dicti Mi
chaelis esset standum vel alijs probationibus per eum factis tamē non
per hoc excluditur quin dictus Nicolaus meliora ⁊ potiora iura ha-
4 beat in ferro predicto per premissa. ¶ Secundo † principaliter dici po-
test qđ in veritate de credito dicti Michaelis non sit legitime probatū
quia ad probationem crediti sui ipse producit postas libri sui quibus
standum non est in fauorē eius. l. exemplo. C. de probatio. in auten. de
iureiuran. a morien. prest. §. i. xiiii. q. ii. §. primo. nec ad hoc obstāt si dica
tur quod consuetudo habet quod stetur dictis libris in fauorē scriben-
tium super qua consuetudine probandi sunt recepti circa nouem testes
in fauorem dicti Michaelis: qr respondeo primo quod dicti testes non
probant legitime consuetudinem predictam: quia non probant quod il
la consuetudo seu obseruantia fuerit pscripta seu quod ita fuerit vsita-
tum saltem per tempus decem annorum vt de iure requiritur ad hoc vt
inducatur consuetudo. l. de quibus. cum ibi plene nota. ff. de legi: ⁊ no.
in rubrica. C. que sit long. consue. ⁊ plene per Cy. in. l. secūda. eo. ti. ⁊ no.
in. c. fin. de consue. in antiquis. ⁊ in. c. fin. eodem ti. lib. vi. ⁊ ibi gloss. ter-
5 tia. ¶ Fortius dici † potest ꝙ dato quod consuetudo illa esset prescri-
pta ⁊ legitime probata tamen non ligat dictum Nicolaum de Corbel
lis de vtino: qr testes nō dicunt qđ illa consuetudo seruetur in loco do
micilij dicti Nicolai: sed de cōsuetudine villachi aut alterius loci depo
nūt: cui standum non est contra dictum Nicolaum cōtra quem allegat
dicta consuetudo: hoc probatur per id quod signanter decidit Petr.
de anch. in. c. fin. de consuetu. in antiquis vbi querit quid si diuersa est
consuetudo loci domicilij litigantiū a consuetudine loci iudicij vel vna
consuetudo in loco domicilij actoris: alia est in loco domicilij ꝗuis rei:
q̄ consuetudo debebit attēdi: ⁊ dicit qđ Inn. ⁊ Iohā. and. in Rubrica.
eodem titu. dicunt quod si agitur reali attenditur consuetudo loci vbi
res sita est. c. fina. de foro competenti. Si vero agitur personali ex deli-
cto vel contractu: tunc si queritur an sit delictum vel q̄le vl' an valeat cō
tractus vel non seruabitur consuetudo loci delicti vel contractus etiam
si litigantes sint de diuerso loco. l. saccularij. §. sunt quidam. ff. de extra
ordi. cri. l. ij. C. de nexa. l. si fundus. ff. de euic. l. prima. ff. de vsur. Sed si q̄
ratur quo ad alium effectum: tunc dicit Petrus de anchara. quod doc
tores comuniter dicunt quod in ordinatorijs iudicij attenditur locus iu
dicij. l. tertia. ad finem. ff. de testi. sed in decisorijs dicitur attendi debere
consuetudinem loci litigantium. per notata in. c. quod clericis. de foro.
competen. sed ipse dicit posse isto vltimo casu circa hoc dubitari, qđ si
cōtingat ꝙ diuersa sit consuetudo domicilij actoris ⁊ domicilij rei q de
bebit attendi: ⁊ cōclud. [illegible] debet attendi consuetudo q̄ est in loco illius

contra quem inducitur ⁊ si ille contra quem inducitur esset de alio loco
non ligabit illa consuetudine. allegat id quod habetur in. c. cum venis-
sent. de eo q mitti. in pos. causa rei seruan. ⁊ in. c. sanctorum. ⁊ in. c. illud
cum glo. tertia. de prescrip. et dicit hoc esse notandum: quia secundum
eū non est bene per alios declaratum ⁊ cum eo quantum ad propositū
6 transit Io. de imo. in. d. c. fina. in. xiiii. columna. ¶ Hoc confirmo † per
id quod no. glo. viii. distinctio. q̄ contra ⁊ glo. magna in. c. illud. xii. di-
stinctio. ⁊ Spec. in titul. de consti. §. primo. ver. et noto vbi habetur qđ
ista duo pcedunt a pari: scilicet quem sortiri forum in loco ⁊ quē subij
ci legibus vel consuetudinibus loci: ⁊ ideo si quis ratione cōtractus vl'
delicti aut domicilij non sortitur forū in loco non ligatur consuetudini-
bus vel statutis illius loci: cū ergo dictus Nicolaus neqꝫ ratione cōtra-
ctus p eū celebrati neqꝫ ratione domicilij vel originis sortiat forum in
loco in quo testes dicunt esse dictam cōsuetudinem: sequitur quod ista
non ligabit dictū Nicolaum. ¶ Fortius dixit signanter Baldus in. l.
vnica. C. confessis. circa quartam columnam. in versicul. consideranda
est etiā consuetudo loci ⁊c. quod non valet consuetudo que simpliciter
haberet qđ staretur omni scripture mercatoris pro se: quia esset prona
ad maleficiū idest ad falsum commitendum: ⁊ quia medullitus forma
consuetudinis dꝫ esse ratio mediata. vt quarta distinctio. c. erit autem.
⁊ istud sequitur Abbas siculus in. c. bone. el. secundo. ad finem. de po-
stula. plato. vbi reputat hoc singulare verbū: ⁊ ibi dicit quod nō obstat
id qđ habet in. c. cum dilectus. de fide instrumen. quia ibi consuetudo
non inducebat quod staretur scripture in fauorem scribentis. Nec pre-
dictis obstat si diceret quod libro rationum scribentis statur etiam in
fauorem scribentis qñ continet verisimilia. vt no. Guil. de cug. in. l. edi-
to. C. de eden. in tertia vel quarta col. in ver. sed quero quem effectum
habet edicto ⁊c. vbi dicit quod libro rationum tutoris vel procurato-
ris seu negociorum gestoris creditur cum iuramento scribentis quan-
do continet verisimilia argumen. l. si quis pro redemptione. C. de dona.
⁊. l. p hāc. C. de eroga. milita. anno. lib. xii. quod est verū secūdum Bal-
dū in. l. prima. in vltima col. C. de eden. ⁊ Petrus de ancha. in clemen.
i. §. primo. de probatio. quando concurreret difficultas probationis:
alias secus p. l. rōnes. C. de probatio. ⁊ per not. in. l. fi. §. in computatiōe
C. de iure dliberan. ⁊. c. qualiter et quādo. in princip. de accus. qm̄ respō-
deo primo ꝙ posito quod crederetur libro rationum: tamē vt dixi hoc
non releuat quia nō apparet ex libro ꝙ dicta expensa facta sit causa cō
ducendi vel saluandi ferrum illud de quo agitur: adeo qđ illud sit sibi
hypothecatum quod hic concurreret difficultas probationis et verisi-
militudo non est ostensa per nota. per Iohan. an. in addi. Specu. in ti.
de instrumen. edi. §. nunc dicendum in additione magna. considerat
etiam aliud scilicet qualitas persone scribentis quod reputetur fide di-
gnus: ⁊ quod quantitas non sit iudicantis arbitrium: ⁊ quod scriptu
ra contineat non solum data per scribentem sed etiam recepta alias si
contineret solum data non crederetur ei etiā cum circunstantijs secun-
dū quod dicit ipse. allegat. d. l. exemplo iuncta. l. rationes. eo. ti. et. l. pri.
§. fi. ff. de posi. benefacit quod no. Bar. in. l. quedā. §. nūmularios. ff. de
eden. ⁊ Bal. in. l. i. col. iiii. ⁊ expresse Nico. de ma. ⁊ Bald. in. d. l. rōnes.
sed in dictis postis libri non apparet nec videt ꝙ sit scriptum aliquid
qđ fuerit receptū per dictum Michaelem a dicto Iohā. sed tantū cō
tinentur ibi data a Michaele ergo non probat: an autem quantitas
sit magna: hoc committitur iudicantis arbitrio inspecta qualitate per-
sonarum. l. licet. ff. de iudi. ⁊ notatur in auten. vt hic q obligatas. §. sed
7 ⁊ si quis. Nec † obstat etiam ꝯfessio Petri filij dicti quōdā Iohā. Rigo
lini qui in processu confitetur ꝙ dictus Michael alias mutuauit dicto
Io. Rigolini circa ducatos septuaginta: qr respondeo ꝙ illa confes-
sio non pōt preiudicare dicto Nicolao cui per sua instrumenta iam erat
ius quesitum in dicto ferro. l. repetitia. ff. de fide instru. l. scripturas. C.
qui potio. in pig. habe. ⁊. l. si superatis. ff. de pigno. facit id quod habe-
tur in rubro ⁊ nigro. C. res inter alios acta. ⁊ qđ not. Io. an. in addit.
Spec. in ti. de teste. §. i. in additione incipiente huic versic. conuenit ⁊c.
maxime in fine illius additionis ⁊ etiam licuit infra bienniū dicto Ni-
colao cōtra dictā ꝯfessionē Pe. opponere p interesse suo exceptionem
non numerate pecunie. l. pe. iūcta. l. in contractibus. C. de nō nu. pe. itē
in dicta cōfessione non dr ꝙ creditū Michaelis fuerit pp̄ter expensas
factas in ꝯducēdo dcm̄ ferrū vel ob aliā silem cām pp̄ter quā dcm̄ ferrū
8 fuerit expsse vel tacite hypothecatū. d. Michaeli. ¶ Preterea † dicta
cōfessio pducit ad pbandū: ⁊ vbi in actu pbatiuo est adiecta dictio cir
ca, put fuit in dicta ꝯfessione tūc illa pbatio nunq̄ dr esse certa ⁊ limita-
ta. tex. est no. fm Ant. de bu. ibi in. c. fi. de despon. impu. vbi ad hoc re-
putat illū tex. mēti tenēdū. cū ergo pbatio debeat esse extra ⁊ cōcludēs
vt. d. c. in pñtia. cū si. sequit ꝙ dicta cōfessio nō est hmōi. ¶ Nō ob. etiā
9 quedam † litere cuiusdā iudicis de villato directe dño vicecapitaneo ⁊
iuratis mogij. in qb' conatur ille iudex attestari ꝙ a mercatorib' audi-
uit stari debere libris dictis Michaelis: ⁊ ꝙ cū iuramēto sibi attestat'
est quidā Guillelmus trisel. se fuisse psentem qñ Iohānes Rigolini cō
fessus fuit se esse debitorē dicti Michaelis i ducatis. lxxii. ⁊ solidis. iiii.
nā quo ad primā partem dictaꝝ literaꝝ attestātium ꝙ a mercatoribus
audiuerūt stari debere libris dicti Michaelis: respōdeo pluribus mo-
dis put supra respondi ad dicta testium. Preterea respōdeo quod iste

iudex deponit de auditu alterius vnde sibi non creditur.c.tam literis de testi.l.testiū.C.de testi. Itē dictis literis nō est standū quatenus continēt id qđ nō spectat ad officiū suū: vel vbi tractaṫ de eo qđ non est leuis preiudicij.vt plene no.in.c.post cessionem.de proba. Et per hoc est etiā responsum ad secūdā partē dictarum literarum dū in eis continetur id qđ deposuit dictus Guillelmus ad quam etiā ꝫrespondeo ꝙ examinatio facta de dicto Guillelmo cum iuramento nō citato dicto Nicolao non nocet ei.l.si quando.C.de test.c.ij.de testi. Deniqꝫ testimonium dicti Guillelmi non releuat: tum qꝛ vnicus et singularis.l.iusiurandi.C.de testi.c.in omni.de testi.tum qꝛ dictus Guillelmus deponit de confessione debiti facta per dictū Jo. Rigulini sine expressione alicuius cause debiti: ꝛ sic est inefficax cōfessio.c.si cautio.de fi.instru.l.cū de indebito.§.fi.ff.de proba.l.nuda.ff.de dona.et plene not.in.l.generaliter.C.de non nume.pec.

10 ¶ † Restat nunc discutere de vno in quo videtur dominus iudex principalis cause secutus consiliū sapientis facere maximū fundamentū contra Nicolaum.nā sumit fundamentum ex eo qꝛ inter dictum Joannem Rigulini et Nicolaum erat contracta societas super ferro vt constare videtur ex instrumēto predicto confecto de anno.1463.die.xxj.Octobris.in quo apparet dictum Joannez se constituere debitorē Nicolai in quantitate ducatorum.cxc.datorum sibi ad lucrum ꝛ damnū in mercantia ferri et de societate etiam dicitur probari per responsionem factā per dictum Nicolaum prime positioni dicti Michaelis: et per cyrographum manu dicti Johānis productū per dictū Nicolaum: vñ cum dictus Jo. esset ille solus qui ex voluntate dicti Nicolai habebat exercere dictaꝫ mercantiā: sequitur ꝙ ex facto ꝛ contractu dicti Joannis obligabatur quilibet dictorum sociorū in solidum quasi videaṫ dictus Joannes prepositus institor.l.si cum plures.et ibi no.Bart.ꝛ alij.ff.de exerci.ꝛ.l.eius qui in prouincia.ff.si cer.pe.no.plene Bar.et alij in.l.eandē.in.vij.q.ff.de duo.re.ꝛ Cy.ꝛ Bal.et ceteri.in.l.cū te in Galliā.C.si cer.pe.ergo si posset conueniri Nicolaus per Michaelem iure actionis multo magis debet posse repelli iure exceptionis.l.j.§.quod autem ait.ff.de superfi.ꝛ.l.inuitus.§.j.ff.de reg.iur. Ad istud posset multipliciter respōderi sed hec videṫ vera ꝛ tutissima rñsio ꝙ istud posset ꝓcedere qñ appareret ꝙ illud qđ contraxit dictus Joānes Rigolinus cum dicto Michaele factū fuisset nomie dicte societatis: alias autem nō est verum ꝙ vnus socius teneatur in totū vel in parte pro contractu alterius socij.l.iure societatis.ff.pro socio et ibi hoc in terminis nostris decidit Bal.in vna ex duabus suis lecturis ordinarijs quas super illa parte edidit: ꝛ ita per illā.l.dicit debere intelligi ꝛ limitari id quod no.Cy.in.d.l.cū te in Galliā in dubio aūt videtur Joanes Rigolinus potius contraxisse ꝛ fecisse nomine proprio ꝙ̄ noie cōmuni.l.ꝛ magis.ff.de solu.l.si ita stipulatus.§.grisogonus.ff.de verb.ob.et no.Bar.in.l.si patruꝰ.C.cōmunia vtriusqꝫ iudi.et in.l.Titium et Meuiū.§.altero.ff.de admi.tu.saltem in casu nostro in quo mihi presupponitur ꝙ tam ex antiquis actis ꝙ̄ ex nouis apparebit ꝙ dictus Joānes Rigolinus negociabaṫ ꝛ mercabatur pro longe maiori quātitate ꝙ̄ esset illa que posita erat in allegata societate: quā vt dicitur habebat cum dicto Nicolao. confirmantur proxime dicta per id qđ vult tex.singularis.ꝛ ibi doc.in.l.fi.ff.de exer. vbi ad hoc vt ex mutuo recepto ꝑ eū qui ꝓpositꝰ est ab alio alicui negociatiōi obligetur ille qui preposuit: distinguitur ꝙ aut ille q fecit mutuū sciebat ꝙ pecunia esset necessaria pro illa negociatione ꝛ ꝙ pro illa cā fuerit mutuata ꝛ mutuans sciret illū recipientē mutuuꝫ esse propositum dicte negociationi. Et ꝙ sciebat illam pecuniam esse necessariam pro illa causa: ꝛ quod in illo loco in quo mutuabatur poterat cū illa pecunia prouideri necessitati illius negociationis. Et declarat Bart.in.l.si pupilli.§.j.iuxta medium.ff.de neg.gest.sed hic non constat pecuniam couuersam in vtilitateꝫ dicti Nicolai: nec cōstat ꝙ mutuasset illā pecuniā pro cā societatis. Et ꝙ fuerit accepta ad hoc ꝛ ꝙ dictus Michael sciuerit dictuꝫ Jo. esse ꝓpositū dicte societati. Preterea vt supra dixi nō videṫ aliquo modo saltez sufficienter probatum de credito dicti Joannis Rigolini. ¶ Rursus posito ꝙ dictus Nicolaus actione personali posset conueniri ꝑ dictum Michaelē ex contractu celebrato cum cuꝫ socio Nicolai non per hoc sequiṫ quod habeat ius in re idest in dicto ferro seu ꝙ illud ferrum sit sibi obligatū.l.j.§.si heres.ff.ad treb.

11 ¶ † Nō obst. ꝙ cui damus actionem multomagis exceptionē qꝛ verum est ꝙ pro illa re ad quaꝫ datur actio multomagis competit exceptio.ꝛ ita loquūtur iura ꝓallegata sꝫ ad ferrū predictum nulla competit actio dicto Michaeli: qꝛ posito ꝙ ꝓbasset se esse creditorem in.lxxij.ducatis competeret ei actio ꝑsonalis ad illos contra Nicolaum: hoc autem petitum nō est non autem competeret ei actio vel ius ad ferrū: nec sumus in casu in quo ferrū sit sibi obligatum vt oñsum est supra. ¶ Nec expedit insistere super depositiōe ꝛ testificatur ser Joānis Jacobi q deponit audiuisse a dicto Nicolao ꝙ nō erat creditor ex dicto vltimo instrumēto vltra quam in ducatis.lx.vel.lxx.ꝛ dicit se credere quod hoc dixerit Nicolaus vt tantominus solueret ipsi ser Joanni pro autenticando dictum instrumentum.nam iste testis est vnicus ꝛ singularis. Iteꝫ deponit de confessione facta absente parte ꝛ sic si illa cōfessio probaretur per duos testes cum testes nō sufficerēt nisi pro semiplena ꝓbatione.c.fi.de succes.ab intest.l.fi.ff.de interro.actio.l.certum.§.si quis absente.de confes.ergo si non ꝓbatur nisi per vnum testem non valet etiam ad semiplenam probationem per no.per gl.Barto.ꝛ alios in.l.fi.C.fami.her.cum similibus. Ex quibus cōcludo partes iudicis esse in pronunciando bene appellatum ꝛ male iudicatū: ꝛ dictū Nicolaū habere meliora ꝛ potiora iura in dicto ferro ꝙ̄ dictꝰ Michael ꝛ dicto Nicolao non habere obstare sequestrationem factā ad instātiā dicti Michaelis: que sequestratio secūdum communes regulas est de iure prohibita ꝛ non concedenda.l.vnica.C.de ꝓhibi.seq.c.ij.ꝛ ibi plene nota.de sequestra.pos.

¶ Huic Septime parti Consiliorū Aurei Doctoris Dñi Alexandri Tartagni de Jmola nouiter repertorū. Et ab autoris ꝓprio originali exemplariorum cum summarijs nouiter additis finem imposuit.
¶ Jmpressa Lugduni.

Registrum.

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq
Omnes sunt quaterni preter qq qui est duernus

ADICIONAL
A LA DE REEMPLAZOS
DE TRES DE NOVIEMBRE
DE MIL SETECIENTOS Y SETENTA,
POR LA QUAL SE SIRVE S. M.
declarar varias esenciones y casos para la mas fácil y exâcta egecucion del alistamiento y sortéo, guardada equidad.

EN MADRID:
En la Imprenta de Pedro Marin.
Año de MDCCLXXIII.

ALEXANDR

de Imola.

Consiliorum,

Lib. Sext. et Sept.

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm